Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Magine erets

[ʿal] Shulḥan ʿarukh Oraḥ ḥayim : ʿim kol ha-maʿalot

Ḳaro, Yosef ben Ephraim
קארו, יוסף

Ṿilna, 619 = 1859

תבש תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11194

Visual Library

הלכות שבת

רמב להזהר בכבוד שבת • ובו סעיף אחד

א (א) (א) אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו **א** לכבד את (א) השבת ולא ב אמרו עשה שבתך חול ולא תצטרך לבריות אלא למי **ב** שהשעה דחוקה לו (ב) ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת ג מתקנת עזרא שיהיו מבבשים בגדים בחמישי בשבת מפני **ג** כבוד השבת :

הגה (ב) עוהגין לגלם כדי ביטור חלה (ג) בגיית **ד** לעשות מהם לחמיים לנצוע

עליהם

רמב בטור הביא גמרא דכל כתבי כל המסמר שבת בהלכתו אפי' עובד עבודה גלוים כדור חנם מוחלין לו איכא למידק מי לא עשה תשובה שבת מאי מהני ואי עשה תשובה שבת ל"ל. וגראה דמיירי שעשה תשובה דתשובה לא מהני שיהא מוחלין לו כדאי' בפ' יהב עבר על כריתות ומיתות ב"ד חטוב חולה ומיתה ממרקת וקמ"ל כאן דאם בעשוהו תשובה שומר שבת בהלכתו מהני תשובה שיהא נמחל לו : (א) אפילו מי שצריך לאחרים • בטור כתב וז"ל והא דאמר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות היינו בדלא אפשר ליה לבל אפשר ליה לריך לבבדו כפי יכלתו כו' והא דא"ר חייא בר אמי אפי' דבר מועט ושמלה לכבוד שבת הוי עונג ואמר רבא אפילו כסא דהרסגא היינו למי שאפשר דמוקה לו ומקח פעמים נשאתי ונתתי בדבר לפני א"ש הרא"ש כמוני היום שיש לו מעט משלו ואין מספיק לו ולריך אני לאחרים אם אני בכלל עשה שבתך חול כו' אם לאו ולא הביאני דבר ברור • אחר כך מלאתי בפרקי אבות לרש"י ספי' על הביא מאמר דר"י בן תימא אומר הוי עז כנמר שבתך וז"ל תכף לאותה מאמר ר"ע אומר עשה שבתך כו' שנייה הביא דבן תימא לאוריי דר"ע לא אמר אלא למי שאפשר דמוקה לו ביותר אבל לריך אדם לזרז עצמו כנמר ונבר לבבד שבתות ביותר ע"כ • ע"כ לריך כל אדם לצמלם בשאר הימים כדי לבבד השבת ואל יאמר איזה איבוד דבריו דתחלה הוקשה לו על מ"ש קודם דיש חיוב לעונג שבת וקשה ממ"ש ר"ע עשה שבתך חול לאחותה פי' שהאיר אלא יזהר אדם מעות בשביל אכילה ושתיה ע"ד שאמרו בפ' ע"ש אכול בגל ושב בגל ואל תיכול אוזיין ותרגוגלים לז"ש דאפי' בשבת ימצאם מזונותיו בשביל אלא יהיה עני וא"כ בטל עונג שבת לזה תיכף דאין הפי' כן בדברי ר"ע אלא הוא מיירי במי שא"א לו להוליא בשביל עונג שבת וא"כ כל שאפשר לו לריך להוליא לפי עשרו וא"כ קשה מ"ש אפילו כסא דהרסגא לזה תיכף היינו שהשעה דחוקה לו ומסתפק רבינו המור מה נקרא שהשעה דחוקה לו דנ"מ לדידיה שהיה לו מעט משלו והיה לריך לאחרים דהיינו משתמש היו נותנין לו סיפוק לכל שבוע כדרך שנותנים לנודמים בקבלות קדושות ולריך שתהא דרך דר"ש דאמר עשה שבתך חול היינו אין מחיה אלא מן הצדקה אז אינו נותנין לו מן הצדקה בשבת כי אם על כ' סעודות דאיתא בפרק בן כ' סעודות וגם אינו בכלל חיוב דלריך לסיפוק אחרים וחזו לצדקה ממילא לא נתחייב בשבת רק בב' סעודות וגם אינו בכלל חיוב עונג אלא ל"ד דהשעה דחוקה היינו לו כלל משלו ומוטל הכל על הצדקה וזה נשמע לו מדברי לש"ר שדרש סמוכים במבינות ואילו לא היה דברי רש"י אייתי מפרש דבן תימא לא מיירי כלל משבת אלא מדרך מוסר על מזונותיו של אדם כמ"ש רבינו ברים א"ש אלא דמדברי רש"י למד דזה קאי על שבת ומתלק ההיא דר"ע מיירי בשעה דחוקה ביותר דהיינו שאין לו משלו כלום אלא מוטל הכל על הצדקה אבל ב"ח אמר דאדם יהיה עז בגמר להשתדל שיהיה לו משלו ואז אינו מוטל כולו על הצדקה ממילא הוא בכלל חיוב עונג אבל א"ש לומר דב"ח מיירי ממי שידו מצמא דבזה לא היה ל"ל הוי עז בגמר • נמצא יש ג' אלוקות אם הוא אינם אמנה ולאוי לו לצמלם במזונות כדי שלא יהיה עני ע"מ בשבת לא נאמר כן ואם הוא אינם שיש לו מעט משלו ולריך לאחרים הוא בכלל חיוב עונג והיינו הביא שאמרו אפילו בדבר מועט לכבוד שבת כגון כסא דהרסגא וכ"ש דחייב בג' סעודות אבל אם השעה דחוקה לו ביותר דהיינו שאין לו כלום משלו ומוטל הכל על הצדקה אז אינו בכלל חיוב עונג ואין חייב אלא בב' סעודות והיינו דל"ש עשה שבתך חול כו' וע"כ הביא דבר ברור • אבל עשה דבר מועט אל"ש כגון כסא דהרסגא כדתנן ר"י א"ר אומר מילתא כו' עז כנמר כו' ופירש"י הוי עז התחזק במלוה יותר מכדי יכלתך • ונראה דרש"י ל"ג בגמרא אך ליגמא ובדתנן דהא רש"י במסכת אבות ילוף הא מילתא מכח סמיכות המצוות שזכרתי ולעל"ד שפשיר גרים רש"י אך ליגמא כדתנן דאי לאו סמיכות ד"ל דר"י ב"ח לא מיירי מענין שבת ומכח הסמיכות דרשין ליה ובא רש"י במסכת אבות אלא תקשה מגילה דהתלמוד בחמת דבן תימא מיירי מסבת לזה גילה רש"י שם בחבות דמסמיכות ילפין לה ומלמלא הכל ניחא בס"ד • דרך קלרה בפי' דבדי המור דאיכא למיפרך תרי ממרות אהדדי דהיינו הא שאמרו לריך לענג שבת דוקא ואיתא עשה שבתך חול משמע שא"ל להתענג כלל וע"כ לומר שיש חילוק בין שעה דחוקה לו לא ואיתא תו דאפילו בכסא דהרסגא אני ויש כאן אם יש כאן ג' אלוקות לו אין כאן אלא ב' והביא דכסא דהרסגא היינו בכלל עשה שבתך כו' וא"מ מזה לענין הדין דרבינו המור שהיה לו מעט משלו ולריך לאחרים אם נימא שאין כאן אלא ב' אלוקות ומי שיש לו מעט משלו הוי בכלל עשה שבתך כו' אז יש כאן ג' אלוקות דהיינו מי שיש לו ממון כדי לרכו הוה בכלל עונג שבת כפי יכולת ומי שיש לו מעט משלו הוא בכלל אפי' בכסא דהרסגא ומי שאין לריך לבריות רק שמתפקר במעשה ידיו נמצאים אז שאין לריך לבריות ולא דאמר דבשעה דחוקה היינו שאין לריך לבריות אם אינו בכלל עונג שבת בכסא דהרסגא ומי שאין לו מעט אלו ולריך לבריות אם אינו בכלל עונג שבת בכסא דהרסגא ומי שאין לו כל לרכו דא"ל זירות דאין כאן אסרון כיס ומשמע שמייב בעונג שבת וג"כ לא מיירי בעני נמוד שאפילו מעט אין לו אלא לא מהני זירות אלא ודאי דמיירי שיש לו מעט משלו שהוא לריך זירות שיעונג ואפילו בכסא דהרסגא די בכך ופ"כ שייב הטור דחוקה ביותר לוהרות על אלוקה הג' ושייב רבינו שלריך לצמלם כו' דהיינו אבל לדה אפילו אין לו מעט ירלה שיהיה לכל אפילו אין לו מעט ירלה אינו בכלל עונג שבת שיכולה ומי הג' וזה כוונת הגמרא תנא דבי אליהו אע"פ שאר"ע עשה שבתך חול כו' אפילו בכסא דהרסגא ירלה כל אדם שיהיה בכלל אחלצעת וכפי דברי הטור : **בגמרא** פ"ב דבילה אמרו על שמאי

לריך יותר אין לו לקבל רק אם שמפסיק של פרנסתו בחול ולא יכריח אל אלנגר לקבל מהם אם שיפסיק לו בל שבוע ג' ומכ"ל בכסא דהרסגא וזה שאמרו שייב בכסא דהרסגא כשאשעה דחוקה. היינו כשאינו לריך לאחרים בלל רק בשוא שבת לאמלם לריך לצמלם מיעות חמול לענג בכסא דהרסגא ולפי"ז אין כאן רק שי אלוקות ואם יאמרו לבריות אמת ע"ז אחר שבת שבתך חול ובכאלין לריך לאחרים אז לריך לענג שבת שעבור ידכם ובכיוצא ומפיני ואין אז רק שי אלוקות לריך ואין לריך ע"ז פירוש שעה דחוקה היינו כשאינו לו מעט אלו ולריך לאחרים וזהו ג"כ בכלל עונג שבת בכסא דהרסגא ומי שאמרו שבתך חול היינו שאין לו לבל מעט אלו ואם כן אין ג' אלוקות אין לריך בלל ולריך מעט כבוזות ומשמר ומאוכלים ג' שאין לו מעט בלל ומוטל הכל על אלוקה שזה מוקדי בכסא דהרסגא לו ביותר • ודבר אמת מדברי רש"י • ומ"ש סמ"ר דקדק לדה אין לו ג' ובפיה אמת אלוקות אין לריך בלל ולריך מעט בבוזות ומשמר ומאוכלים ג' שאין לו מעט בלל ומוטל הכל על אלוקה שזה אלוקה

ג מיר כסם פרסמ"ן וכרמ"ם ומס"ן סם ג מיר כסם רכ מלי ד כרמ"ם סם :

עטרת זקנים

רמג (א) לא ישכיר אדם כו' • וי"א שאם לא ישב בת ישראל בעולם מותר להשכירם לאינו יהודי או ליתנם לו באריסות וליבא למרחש לחשד שהרי שם ישראל לא נקרא עליהם סעולם אלא מאינו יהודי קנאת והזר והשכירן לאינו יהודי (ב"י בשם הר"ן) ואם עבר והשכירו במקו' האסור י"א ששברו מותר וי"א שאסור וכן עיקר סרתו נראת דדוקא בנותן לו שכר בעד יום שבת לבדו אבל אם אפו בו הרבה פעמים כיון דהוי בהבלעת שאר ימי שבת גם המלאכה בולה מוטלת על אינו יהודי הכל סורים דשרי ברויעבד (מורי בב"ח) :

יד אפרים

רמג (בס"ו ס"ק ב') מלא אם לא עכם סאינו יהודי מלאכת פרמיים בכסם הסמיד ישראל כו' כל כרוחים בכסם לאינו כו' כל"ל : (שם) כ' כך דאמן ק"ל בכל נוגע לאסור כמבואר בסי' רפ"ד כו' וסמוסים דכרע דסא סתם כעכם מעכם דכשוחש אחין יהודי מעל חלק בפירות מיתי לאיכו בשכיר יום ואסור מעכם מרחיק עין ובכאן דמיירי שעת הסורסם בגרכו בהבלעה מחלה דלא מיריך מרחיק עין וכן מבואר בב"ח דלא מייתי רק לענין דלף מיתי שיש לישראל ריוח שרי בחריסות וחמולה דגם כאן בחרוים בגרכו דמיירי בגעמה דגם בחרוים בגרכו דלא מיריך מרחיק עין ואפילו הלף מיתסר לן בגם בגרכו דלא מיתסר לן בגם בגרכו דלא מיתסר לן בגם בגרכו דלא

זה ימים רבים • וכל היתר שכירות דכאן היינו שהוא שוכרו דרך הכלאה עם יומות המוז מבל ליום הבבת לחוד אסור בכל גווני והך ששכרם מאיזו יהודי שכתב רמ"א פי' אלא יש בה בכרכל ולא נקרא עליו שמו משולם וכן כתב בב"י בשם תשובת הגאונים : (ג) רק אותן שבביתו • כ"ל דמייני אין אתרים יודעים כלל מתי הוסך מלכן זה אלא הסכנים וע"כ אין הרגשה גם בשבת זה אבל אם מרגישין בשעת ההסקה ולאו לי שם מבד • אמנם ל"ש סדין זה לפי הגראה תמוה הוא הדא דהא כתב בסי' רמ"ד ס"י בשם הסובת אסכנות ורמ"א מביאו דמפי' דר בין אינו יהודים יש לחוש לאותרמים הבאים שם ה"ג ניחוש לזה והוא ק"ו דהא יש עכ"פ יהודים בעיר ההיא ומאמ יעוה ה' לבית ויחסדנו • ותו דלמ"ינן בפרק חבית ופסקונו בסי' ש"ח מ' אנשו כלי אוכ' כו' ולא יסמוכ נגד הנס מפני מראית עין ואפי' בחדרי חדרים ואמרי' ש"ז בגמ' דרב ס"ל הכי מטעם שכל שאסרו חכמים אפי' בחדרי חדרים אסור וכ"ל הוה אחיסור משום מראית העין שימרו שכירו הוא לשם מותר בשקום אלין מצויין שם בני אדם • וזה יש לתרץ דס"ה שאני' אם אינו יהודי הוי שכירו של ישראל ושוסה בשבילו אין כאן איסור דאורייתא אלא שבות דאמירה לגוי יהודי היא שבות בזה לא אמרינו כל שהוא בשקום אלין שם מראית עין דר"כ הרא"ש סי' ס' חבית דאיסור לבן לאמרי' אפי' בחדרי חדרים אסור אלא דל"ש דהא כתב ב"י סי' רמ"ד בשם סמ"ג דמלאכה על ידי גוי יהודי לישראל היא דאורייתא ועמ"ש סימן רמ"ד ס"ו נבי מכס :

רמד (א) לבנות לו חצירו • תוס' שם"ק דמס' ע"ג בשם ר"ת דר"ת היה מתיר לבנות בית ע"י גוי יהודי בקבלנות כיון דאין שבת לישראל בזה כמה שבונה בשבת כמו בשדה אחרים אריסותיה עביד ה"נ בזה דגוי יהודי עושה קבלנות שלו וכ"י אוסר מעשה שמביר בשמוד וכ"פ הרמב"ם והוא סעיף זה ול"ה עלמו לא סמך על הוראתו בשבנה ביתו ול' בהג"מ פ"ק דשבת בשם רבי' שמחה דיש ללמוד מירושלמי דשבתות אסורים לעשות מלאכה בבית ישראל בשבת עכ"ל ובשבת מפני הרואים אלא יאמרו מלאכה של ישראל הוא עושה : (ב) או לקצור שדהו וא"כ בחריסות בשמ"ם סי'

דלמ"ס יסוק יתן לו כך וכך מ"מ טוי בשלומו של ישראל לפסוק לו בשבילו ואסור ואינו מותר מדינא כ"א שיבא מלאכה כו' אלא בשיך עליו שם בעלותא מפשראל דסל"ו כדי לישראל מלוק קפנינ וכן אם פ"י טעל מלוק בריות רק שכר לבד אבי מיכת אלין מיראל מרוית בשם אל"י שוסה בשבת בשבת כגון בשבר לבשוב לו לדשת סמפכ"ס לו מורות לשבנן אלא לא יעשה בשבת יעשה בחול מבא"ב אם מרוית בשם שבת"ל שוסה בשבת ומלאכה דיוסה דמתיר בשלומו אף בקנין ליתן לו כך וכך נגד כל אסקה אם לא בשביל מלוק בשבר מלאכה עלמו ודרך כלל נלעב"ד בשרוים דבריי סמג"ל אם כתן בני מנינים שם לסוקר ע"ר מדת מיכת דלא מבי לישראל בעלה ממש אלינו יהודי שוסה בריום זה אם בשוסה בריום דוקא מ"מ ביון דשיבשם בריום דוקא מ"ר ויום מנין בים ובדם בקבלנות בטומן לא"ר דבר קנוב בשלים מלאכתו ומלאכה דבשבת אלין מעבודה ד' שבוכר בריום מ"מ מבי גם בישראל אינו בשום מזה בשם אינם אם ובשבת בריום לו ביום בחול ול"כ אם שאינו יהודי שוסה בריום למסר מלאכתו לשבשה דבשבת אלין מעבודה ל"ר בשבת אלא אם ל"ר יש לו בשלום מזה שבשבת בריום לו אבל אם אלא מלוק מרוית מלאכה לו בשוכר בריום בבי מבריון לשבשה דבשבת קפנינ ובבי ובבי בחריסות ובן מנור ואחרכן בחריסות דמרוית אין מקום לאסור בשבת אם בשבת בשבת בריום בין בשבת בשבת בשבת

ג מסת דמופר קמן ר"ג ג סם סתום: וכרא"ם מסכיא דיהו סם כס"ק דשו"ע דסוכ כסי' תקפ"ג מסת דמ"ק ר"ג ס ספר פתרומה:

עטרת זקנים

רמב"ד (א) נכון להתחיל כו' בס' תקפ"ד כתב דשור דין חת"ם שכל מת שאסור בשב' חוץ לתחום אסור בחת"ם אפילו חוץ לתחום ושעמו כיון שאפשר לאדם לילך חוץ לתחום איכא חשד ונלמד מזה שחת"ם חבר משבת לענין זה ע"כ:

יד אפרים

מכני פכורה כמ"ם בסי' רמ"ג כמנר ומרמן כו' בנלעי"ר: וליתיה סיב מפרשים מ"ם מסג"ם סוא טיל ב"ם נסבלעם ר"ל שנם מקלם סיום של ע"ם כוא מחויב לנמות ומ"מ כסם סי"ל כמסביר לאיגו יסודי סיכן ליסראל כך וכך ושוא יקח כמוסר ומי"ל ב"ם נסבלעם ולפי ענ"ד לא נסיבה דכל בעיקר סיין ליסראל וסליגו יסודי טיל דבר קליב לין זס בכלל מכיבות אלא בכלל תריסות אלא ר"ל כמ"ם ומ"ם המ"ל נמנר ומרמן דלעמים ליסם פסיבת כו' ור"ל דמ"ם בלאיגו סיום כו' ונ"ל לפשר בים כמן ס"ם ונ"ל נרך לנמר ממכל מקום בלאיגו סיום כו' וכוומנו דמתנר ומרמן לעמים מפסיד יוס' ממס כמפסי' כמסם כל יום סנמת ולפ על פי סים לנמר דמרמן ומנר מלנר דמ"ג מלם סיב מנמר ומרמן פנוי בכבל יום סנמת סים נמנג מקיבת דמ"ל מקדי לנו דמי מנמר ומרמן נמנן מנרם ס"ם כיון מנמת יכול לנסיק כמוכם ביומת כמנ"ל לא מבנין לפסיבת מס מלינו מס"ק כיום מנמת אמ"ג מעיקרו מל מנר ומרמן פנוי לנסיק ולקבל מביומת מלמים מ"ם לא מבנין ליס רק מנינת מריות מבל"ב נמנס מנמת מנלם לנלך כמנסר ירמים מקנס מנמס מנלא כמנא ענבס סיום מוא מנסיר מכיכו לנס לנמר ממנ"ל דנבי מנס נמי לעמים לף מנא ישנו מל מנת לא יסיס מנסר מכיכו ונ"ב נ"ל מנס דנלנו כו' יום

ס"ם מנמת דמבנין כל יום נס"ם ל"ב נבי מנר ומרמן נמי דנומים דמס נבן ביכול לנסיק כו ביכי מנול מ"ם כיון נמנת כו בכל יום יוס ולקבל מבכיות נמס ליס מנסיק ל כיום מנמת מנמת מנא ונ"ל דס"ם כו' דס"ם לין מ"ם נמן מ"ם נמן ר"ל: (ס"ק י"ם) ומוכר ליכן נכף ל"ל מנינ לנמנת לנמן נ"ל: (ס"ק י"ם) ומוכר ליכן נכף (נ"ל - נ"ל מכיכולם מנמנס מן מנר מל מנלם מנמנס מוכר ליכן לנלנו ליכנ יומר מנמנס נמנ לנלן נמנ מנמנס מנמנס קל מנת מנמנס מנמנס קל מנ"ם מנמנס קל מנ"ם כלי יכמלל נמן נמנים ומכ"ל מנמ"ל כלן מנמנים מנמנס ונס נבכף מנמנכן ומנמנס מכל מינו מל יכמלל רק מנמ"ל ומנמנס מנר מנר ע"ל ומנינו מנמנס מנ"ל מנ"ם מנמנס מנ"ל מנ"ם מנמנס מנ"ל מנ"ם

ב"ה ח"ם שכתב ואפי' נכנס כבר בחיסור ע"י אינו יהודי לא מייני ממון לתחוס ובמ"ה דוקא אלא ה"ס בשבת תוך שתחוס דסס שווים והכל ניחא גם פסק דכאן • אלא דע"ל דדוקא אם נכנס בחיסור גמור ע"י אינו יהודי שהוא אסור לכ"ע אבל אם נכנס בקבלות הדומ מותר לר"ח אע"פ שלא רצה לסמוך ע"ז לבמות ביתו כך מ"מ לא מלינו לו שאסרו אם כבר נכנסו כן וכן מסיק מו"ח ז"ל דכדאי הוא ר"ח לסמוך עליו בשעת הדחק בזה וכ"ל עיקר: (ה) כאילו קצץ עמו כו' • זה דעת הרמב"ם וכיס מי שאוסר הוא הרא"ש שכתב מו"ז שאע"פ שאינו מדקדק עמו בשאות בעל מ"מ אותה מלאכה משתרשא ליה ואינה דומה לקבלנות פב"ל משמע דגם הרמב"ם לא התיר בקולן לזמן אלא באינו מקפיד אם יבטל אותה יום אבל אם מקפיד עליו אלא יש בה איזה יום בטל ודאי אסור לכ"ע וכן אפי' בשאות שכרו לעמוד אסר לו בגד תוך אותו זמן הוה כמקפיד דלא התיר הרמב"ם אלא בשאינו מקפיד עליו לעמוד המלאכה ואינו מקפיד על ביטולו כנלע"ד: (ו) אם הוא בקבולת כו' • במרדכי בשם מהר"מ כתב ע"ז ואח"ל שיש לחלק בין קבולת שאין ישראל קובע מלאכתו לאינו יהודי רק בשבת ובמקום קובע לו דוקא בשבת מכל מקום יש להתיר מדתני פ' מי שהמשיך דמשום פסידא שרו רבנן דאי לא שריא ליה אתי לאתויי ד"א בריה"ר ה"נ לא שנא וכ"ש לחליל מידם דאי לא שריא ליה יפסיד כל חובו בדימוי כל שהוא עכ"ל והקשה ב"י דלמה לא התיר מעשה דאין בקבלת המקם איסור דאורייתא ותיכן דבשאם מקבלי מקם לריכים לכתוב ומי"ל דאין חילוק באמירים לאינו יהודי שלא במקום מלוה בין איסור דאורייתא לו דרבנן ושוה הקשה הא פרהסיא אסור אפי' בביתו של אינו יהודי אע"פ ס"ד ותיכן דכאן שאני משום הפסד ומ"ז הקשה דע"כ לא שריגן בפ' מי שהמשיך משום הפסד אלא דלא ליעבד איסורא רבה דהיינו הולכת ד"א בריה"ר אבל כאן דליכא אלא איסור דרבנן דהיינו קבלת המקם למה מתיר ואפי' דגם במקם שייך איסור דאורייתא דמשא יכתוב ואפי' דבריו הוי קולא דאתי לידי חומרא דא"כ אין היתר אלא במקום שיש חשש שמא יכתוב ובמקום שאין כותבין בפרט במדינות אלו שברוב מקומות הקפנים המקבלים מכס אין כותבין קבלת המכס היה לנו לאסור להשכיר לאינו יהודי כי אין כאן חשש שיבוא לאיסור דאורייתא ויש להפוסקים להלק בכך • ואם תמהני על פה קדוש של רבינו בעל הש"ע דהא איתא פרק מי שהמשיך דגם במקום הליכת איסור דאורייתא אנו רואין לאנוס להפסד אלא יבוא לידי איסור היותר גדול דהא אלמלינו לאקטוחי אתה לנבי היתה בהמתו שעונה טבל תקמתא היאך יעשה והיינו מה שלא היה לו לעשות בלאו הכי דהא אמרי' אתה להפסד מועט לא חשש ש"מ להפסד מרובה חשש ובאלר ליכא איסור דאורייתא והוה דבר משאבר שיש לנו לתקן דלא יבוא לידי איסור חמור אע"פ שהוא דרבנן ויעשה איסור קל דרבנן משום פסידא וא"כ ה"נ בקבלת מכס ליכא איסור דאורייתא אלא דבאיסורא דרבנן יש איסור חמור דהיינו שיקבל הוא בעצמו המכס ואיסור קל שישכירנו לאינו יהודי וא"ל מהם מוכרח ודאי שפי' בדיוק שיעשה איסור הקל כי אין סברי שיעשה איסור היותר חמור אע"פ שהוא מדרבנן ובקשה לי למה לא התירו בסי' רמ"ג במרחק להשכיר לאינו יהודי משום פסידא כמו כאן במכס ובהכאת מטבע שלא יבוא לידי איסור חמור שיהיה אינו יהודי שכירו ונראה דלא התירו כן אלא בהפסד גדול כהיתה דמכס ומטבע שהם על הרוב עשק גדול והתירו לגמרי אף אם לא נעשה איסור אלא עשק קטן משא"כ בהיתה דמרחק וכיוצא שאין ההפסד גדול כ"כ ומעיקרא כי עשה המרחק ידע כי לא יפסוק כו בשבת אפי' ע"י אינו יהודי ע"כ אין בזה חשש שמא יעשה איסור חמור כנ"ל: (ז) שלא ישב ישראל אצל אינו יהודי כו' • פי' אותו ישראל שהשכיר לו אז שלוחו ויליף לה במרדכי ממה דאיתא ש"ס בכל מערבין לא יהלך אדם לסוף שדהו לידע מה היא לריכה כו' וע"ל דאף בזה שאסור ליגע עם היינו כדי לידע מה הוא ההתעסקות שעושה אינו יהודי וכדי לקבל ממנו חשבון ע"ז לאמר אבל אם אינו יושב עם אלא כדי לאמור אם אינו יהודי שינה לתיבת המכס מה שיקבל מותר ולאיזה מע"ש אמור לי פירות שבתאומך כו' ותו ראיה בפ' הזהב דף ל"א הבאתי אם הפוטל לאמור אם הפרה כו' ולאמור הזרעים אין נותנין לו אבל שבת הרי שע"ש עושה היתר בשמירה רק שאין נותנין לו שכר ע"ז בשבת משום שכר שבת

ה ו אם שכר אינו יהודי לשנה או לשתים יד (ז) שיכתוב לו או שיארוג לו בגד הרי זה כותב ואורג בשבת ה כאילו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד שהוא עושה בכל עת שיראה והוא שלא יחשוב עמו יום יום ז ולא יעשה המלאכה בבית ישראל טז ח ויש מי שאוסר בשוכר אינו יהודי לזמן: הנה ודוקא שנכנס למלאכה מיוחדת כגון בגד לתרגו לו ספר לכתוב אבל כשנכנס לכל המלאכות שלמרך תוך זמן הנכירות טז (ח) לכ"ע אסור (כ"י) וכמו שיתבאר סוף סימן רמ"ז:

ו ס יהודי הקונה מכס ומשכיר לו אינו יהודי לקבל מכס בשבת מותר (ו) אם הוא יז (ט) בקבולת דהיינו שאומר לו לכשתגבה מאה דינרים אתן לך כך וכך: הנה וכן יוכל יח להשכיר המכס לכל הנכתות לאינו יהודי ולאינו יהודי יקח הרשות של שבתות נשלמו ולא חייביגן אמרו לגורך ישראל הוא עושה דבמקום פסידא כי אלו נוגעת לא חשבו (כ"י) וישראל המשוכר בקבלות על מנכס של מלך יט (ו) דינו כדין המשוכר על המכס ואע"פ שהמשיגים קול בשבת בהכלת המטבע (הגהו מיימוני פ"ו) וע"ל סי' רכ"ב ויחסר (ז) אלא יבא הישראל אצל אינו יהודי בשבת

ומה"ש פרינן הכא אע"ג דהוי פרהסיא (כ"י) ח"כ מסמע דבמכס שאין כותבין כגון אותן שלוקמין ממיני מאכל אסור ומ"מ כ"ל דברי מנוס פסידא אלא יפסיד ואע"ג דיש"ל דאסור שבות דשבת במקום פסידא וכמ"ש סי' ס"ז ס"ה וסי"ש מ"מ הכא אפי' דהוי כמגיל מידם כמ"ש המרדכי כלומר אלא יתקנא הממון ביד אינו יהודי כדאמרינן פ"ק דמס' עו"ג:

יהודי שבכר המלא מותר לשכור לו פועלים בקבולת אלא יעשו לו כך וכך מלא יתן להם כך וכך (רש"ל סי' ק') עיין סי' רמ"ה ס"ג: יח להשכיר המכס • ז"ל הג"מ פ"ק דמס' עו"ג ישראל ואינו יהודי שקבלו משבע מן המלך אם רח:ו כו' ואם לא התנו מתחלה אם ישראל פקח ישכור אח אינו יהודי שיעשה חלקו בשבת דבדיריה קא טרח ומותר • כללא דמלתא בשכירות דבדיריה קא טרח מותר ואסור ליהנות ממנו בשבת אלא בשכירות דבאינו יהודי קא טרח עביד מה"ל • ל"ל פשוט דכוותא כמ"ש המרדכי כאן שיכנסו אח אינו יהודי לכשתגבה לי מאה דינרים אתהלך כך וכך וזהו מה שסיים וכתב בשכירות דבדיריה קא טרח ומותר ואע"פ שקובע לו מלאכתו בשבת אבל מנוס פסידא ואסור ליהנות ממנו בשבת אי' אע"פ שקבן אסור לישראל ליהנות מאותה המלאכה בשבת וכ"כ הג"א סס"ק דשבת ומביאו סי' רנ"ב ס"ד וכ"ז בכרוב המכס ומרדכי ס"ד ומהרי"ל בדמקרו בזה ע"ש והשתא ל"ש די"ל דבשלמא משמ"כ כשמשכיר לאינו יהודי ביוה"כ של שבתות הו"ל שכר שבת אלא בהבלשה וזה אסור לאי' במקום פסידא כמ"ש סי' רמ"ג בתנוי ומרחק דלעשמיש אינה פסידא יותר מבמכס דבני מכס ממי לעשמיש אף אלא יטול אל שבת לא יהיה לו הפסד מכיסו וי"ל דמ"ש בחותו דיום יש פסידא דחשבינן לכל יום בפ"ע אבן ל"ל דאין שייך כאן שכר שבת כלל דהא אין אינו יהודי מתן לו שכירות אלא לא עשקה ממנו המכס וה"ל כאלו קנה ממנו שחוזה לכן אבי מדינא כשהאינו יהודי מוטל כל הריוח רק אסור מנוס מלאים הטין שיאמרו שהוא עושה לעזוד הישראל והישראל שוכרו לכתוב בשבת ולקבל המכס וז"ש רמ"א ולא חייבינן וכו' דבמקום פסידא וכו' ש"מ דלא ס"ל כמ"ש הרב"י סי' רמ"ה דהוי שכר שבת וכן נראה דדמי למי שיודע שיביאו לו אינו יהודים שחורה בשבת ומכרה לאינו יהודי שעמו שאינו יהודי יקבלו בשבת דזה פסידא דבני ונבי מטבע ג"כ הכל הוא אל המלך ואינו מוכר אלא הוכמת בעלמא שיש להם מהמלך: יט דינו כדין כו' • ומותר ליתן כסף לאינו יהודי לתקן לו משות כיון שאין כאן שמיעת קול שהוא של ישראל

ומאן דאמר ישראל מוליא במה שעושה בשבת: טז ויש מי שאוסר • מנוס דסכירא ליה דהישראל מוליא במה שעושה בשבת • דשמא יעמוד גם למחר לכתוב ולא יוכל לעשות שמיהם כאחד: טז לכ"ע אסור • דקרוב הדבר לודאי שיעמוד למחר מלאכה אחרת וא"כ מוליא הישראל מלאכת אינו יהודי בשבת • וא"כ לא עושה שכרו לתמיד לו אינו יהודי לאינו יהודי לתקן לו תמיד לו לכתוב בשבת • דשמא יעמוד למחר מלאכה אחרת: יח ויש מי שאוסר • דקרוב הדבר לודאי שיעמוד למחר מלאכה אחרת וא"כ מוליא הישראל מלאכת אינו יהודי בשבת • וא"כ לא עושה שכרו לתמיד לו אינו יהודי לתקן לו תמיד לו לכתוב בשבת: אינו יהודי לכתוב לו תמיד דהא פסיקא לאסור לכתוב בשבת: יט דינו כדין כו' • ומותר ליתן כסף לאינו יהודי לתקן לו משות כיון שאין כאן שמיעת קול שהוא של ישראל ואין לאנוס כיון שאפ"ל

באר היטב

להתמיר כדעת ס"ע: (ו) שיכתוב לו • זהו דעת הרמב"ם וכ"ל כוונת הרמב"ם כדרך שהרים שם לאם ספר מיוחד בכבל את שלרים הבר לכתוב מתויב לו לכתוב ובשת שלא יוכב בעל לכן מותר לכתוב בשבת שהוא עושה בכל אם אילנם שברי הישראל אינו אומר לו לעשות בשבת ואם יוכל לעשות מדברים בשם בשבת • ויש מי שאוסר הוא כתב"ר דפ"ל דישראל מרוים בשם שעושה בשבת בשבת ואסר לו לכתוב אלא יוכל לעשות מעשה בלתר: (ח) לכ"ע אסור • דקרוב הדבר לודאי שיעמוד לאחר לעלאכה אחרת וא"כ מרוים הישראל מלאכת הא"ל בשבת • ואם הם אמרו לכתוב לו תמיד אזו שעושה אלאור לכתוב לו בשבת מ"ה: (ט) בקבולת • דאם אבי מדינא • ואף פ' גב דיש מינון בין קיטולת אלא ישראל קובע מלאכתו לא"י בשבת אמ"ש ר"ם ר"ל ובמכס קובע לו דוקא בשבת מ"מ אבי משום פסידא • ואמ"ש אינו אסור אלא אם אינו דפרי פרהסיא • וא"ל לאם לא הניחו נמי אמרתן כמו' דפ"ג משום פסידא • אלא אמרינן אלא בהפסד גדול עיין מ"ו • יהודי שבכר המלא מותר לשכור לו פועלים בקבולת אלא אם לא יעשו לו כך וכך אלא יתן לאם כך וכך רש"ל סי' ק' עיין יד אהרן אם אמנם אינו אינו • ובאפר בשם ס' אמלא יעשו • ובאפר זש ודין סי' ו': (י) דינו כדין • ומותר ליתן כסף לאינו יהודי לתקן לו משות כיון שאין כאן שמיעת קול שהוא של ישראל ואין לאנוס כיון שאפ"ל

עביד

כלים ונגלים שפאומנים שווים ושוחרים את המבי ושעלים שבירים מתעבקים בו וחבית של ישראל בר מבי ומי לשבת כו' ע"ש • ובמה"כ כתב שבאו"ח זרע אמת אתריך בזה ובאמת איזה תיקון יעשה בשבת אם נחלה ליהנות דהיינו מקום שעושין הנורית כיון שידוע שמבטע לעשות בקבולת וכן הוא בענין הכנין ואחרינא בנדנים אם מבטע המדינה שלא לבטל שבת ע"ש לענין עשן הטור שיאמר לאם אחמול לא עבר בפני הטורת ולא היית מספיד שבת ע"ש בפי' רמ"ם להתיר אמירה לא"י לעשות מעשה שעשין לחתיר אמירה לא"י לעשות מעשה שבתו אמר לא"י בשבת • ומ' בהלק"ם נדין אי' בוטש בביתו ובאת בתקת ישראל ע"ש וכ' בשו"ת הרא"ש ל' מהתורת תנינא ס' ל"ח ישראל שיש לו אשכרי"ק ל' קראשון וכל הכלים של ישראל וגם הבית שלו אך שמוכר ברחוב אינם יהודים והפועלים הם בקבלות והבלה להתיר כיון שמפורסם לכל שהפאכרי"ק דרכו לרוות בקבולת ושימה בין אינו יהודים והפועלים הם בקבלות ובדבר"ז חלק ב' סי' י"ג מי אלקח מכם הדמוי"ש ודרוך לקנות שוורי לעשות סיקאר ואם לא יעשו מלאכה בשבתות וי"ש יוסבד בשבתות ע"ש בתשו' לאמר חודה סי' ג' וסי' ד' וס' בבני דוד סל' שבת באחד שיש לו תנות שמתעשק במלאכת הפסרות ודרך ליקח לו מכיים ולוקח בכל תחנות אחני מתם שמסחבר זה מותר דהוי כאחריות ואפי' אם אח"כ אתנו שוה יתן כ"כ שכר לבטל התנות והמותר הכל לעצמו מותר אע"פ שהתנות עד היום כמוקת ישראל הוא והוא מתעסק בה בחול מ"מ ליכא חזרת ישראל כיון שדרך ליתן אחני ובתנתן אחני נוטה אדי אלא"כ מעיפה דנם זה אדי

שערי תשובה

לעוך ישראל מותר שזהו לא נקרא עדיין מלאכת ישראל ע"ש: (ז) שיכתוב לו • עבה"ע ובתב בנודע ביהודה מהדורא תנינא בשבלל מנביר ל' היוכב בתמם אם יוכל לעשות מותם שיוכל לדשים בו דזונתת תתיתתו מתם וביום הבבת יוכב לדשים תתיתתו על שבתיים שהוא צריך לתתוס ואסר לו וע"ם מ"ם בעיון כתב שלהם וכבו"ת בית אפרים חלק אס"ע מכוחר בענין זה באורך: (ט) בקבולת שבה"ע ובתב בפנים מאירות ח"א סי' ל"ח שוכרי אורלנד"ם קוטנוטו"ם מן בסר הייהנו לאחר עפר ולהתיך ממנו ברזל ובורפים ובורפים בעפר בתנורים אם תמיד תוקר ובתב שלענין הבסר יש איסור בקבלנות הייהנו מעבדים בעבולות עפר אתן לכם כך וכך אבל בהתכת הבסר אין איסור אלא שיעבור קודם שבת לאינו יהודי כל תחיבות הגדולות בכך קטה והבולל ישבה לעצמו בתחיבות הקטנות בשבת בפרשון חוכו ורבות ביד ישראל איקה אח"כ בפרשון חוכו התחיבות קבנות בדאלים לאבור בשוק וכן בתחוך זכוכית בהו"ם ומבור קודם שבת כל מה שיש לו בהו"ם דאם בדידיה עדה אחבר שבת ישראל בדמי המכר ע"ם ומ' בתבל אחרהם בשם בתלה ליהנות ושיין לשיל סימן רמ"ג ס"ק ג' ובתב בדבר שמואל סימן קל"ב על בנין פילאמוני דהיינו אינו מבור לשבת כו' ע"ש • ובמה"כ כתב שבאו"ח זרע אמת אתריך בזה ובתב איזה תיקון יעשה בשבת אם נחלה ליהנות דהיינו מקום שעושין הנורית כיון שידוע שמבטע לעשות בקבולת וכן הוא בענין הכנין ואחרינא בנדנים אם מבטע המדינה שלא לבטל שבת ע"ש לענין עשן הטור שיאמר לאם אחמול לא עבר בפני הטורת ולא היית מספיד שבת ע"ש בפי' רמ"ם להתיר אמירה לא"י לעשות מעשה שעשין לחתיר אמירה לא"י לעשות מעשה בתקון ע"ם • ומ' בהלק"ם נדין אי' בוטש בביתו ובאת בתקת ישראל ע"ש וכ' בשו"ת הרא"ש ל' מהתורת תנינא ס' ל"ח ישראל שיש לו אשכרי"ק ל' קראשון וכל הכלים של ישראל וגם הבית שלו אך שמוכר ברחוב אינם יהודים והפועלים הם בקבלנות והבלה להתיר כיון שמפורסם לכל שהפאכרי"ק דרכו לרוות בקבולת ושימה בין אינו יהודים והפועלים הם בקבלנות ובדבר"ז חלק ב' סי' י"ג מי אלקח מכם הדמוי"ש ודרוך לקנות שוורי לעשות סיקאר ואם לא יעשו מלאכה בשבתות וי"ש יוסבד בשבתות ע"ש בתשו' לאמר חודה סי' ג' וסי' ד' וס' בבני דוד סל' שבת באחד שיש לו תנות שמתעשק במלאכת הפסרות ודרך ליקח לו מכיים ולוקח בכל תחנות אחני מתם שמסחבר זה מותר דהוי כאחריות ואפי' אם אח"כ אתנו שוה יתן כ"כ שכר לבטל התנות והמותר הכל לעצמו מותר אע"פ שהתנות עד היום כמוקת ישראל הוא והוא מתעסק בה בחול מ"מ ליכא חזרת ישראל כיון שדרך ליתן אחני ובתנתן אחני נוטה אדי אלא"כ מעיפה דנם זה אדי

ישראל ואין לחוש כיון דאינו יהודי עביד בשבתו (הג"מ) : **כ במלאכתו** · לא מבעיא בשהמכם הוא לישראל אלא אפי' בשכירו לאינו יהודי בשבתות ואין לו עסק בכך ואפ"ה אסור אלא שאמרו לגרמו הוא עושה ואריך לדקדק אם הישראל מקבל דבר מאכל במכם אלא הובא ממון לתחום ואין בו חשש לידה ומחוסר אם שרי לישראל לקבל בטלמו וכ"ל דאסור משום ממונא חשיב כמ"ם סי' ט"ו ושמ"ם ס"ם ס"ו :

רמזה א תנור · אפ"ם אחין מלק הישראל מתרבה בשעשה האינו יהודי בשבת כמו בשדה אפ"ה אסור כיון שהוא מחויב לעשות גם בשבת בשא"ל עשה אתה בשבת ואני בחול הוי כאלו מעמיד פועל לעשות בידים (הו) וא"כ אם הם אין עושין כלום רק שהאינו יהודי מסיק התנור ואופין בו ומוחתין שכירות אפ"נ דהישראל אסור לקבל השכירות משום שכר שבת מ"מ דאפי' לאחוק אחם בהבלעה כמ"ם ב"י סס' זה בשם ריב"ם ע"ם ולא מיישי' שאמרו לגורך ישראל הוא עושה כיון שיש לאינו יהודי חלק בו דאל"כ אפי' התנו ליתסר וכ"כ הר"ן ואין בהגה"מ : **ב אם מעם אם הרבה** · אבל אסור לאכוב שמו ולומר אתה נעלת בשבת מרובה ואני מושב מלק המותר כמ"ם הראב"ד וכ"י בשם השובת הגאונים וכ"מ עם"ב · ונבי שדה לריך שיאמר לו תשמול לזרוע ולחרוש בשבת ותטול בשעת קלירה כנגד שמלך בשבת ואני אעמול בחול ותטול כנגדו בחול ומ"ם אי כיון שהתנו בתחלה לא הוטל על הישראל מעיקרא לעשות בשבת ואין האינו יהודי שלוחו· כתב ר"ל הביב סי' ק"ן אם לא מודע בכתה הבכירו בשבת בגון בחנות דשאין לחוק בשוה ומ"ם סי' רמ"ן ס"ה : **ג וחלקו שתם** · ז"ל רי"ו ואם לא התנו ובאו לחשבון וא"ל טול אתה בשבת ואני בחול אחר בשבת אלא אם אמרת אמרת אמרת

היתר אחר התנו ורש"י נ"כ כרמב"ם ס"ל: (ג) **ואם יראה להשכיר לאינו יהודי כו'** · אינו יודע מי יתיר לו להרב רמ"א להתיר בזה שכירות של שבת למוד שלא בהבלעה היתר זה לא מלינו רק במכס דלעיל מטעם פסידא דאי לא שרית ליה יעשה איסור גדול שיקבל במלמוז כמש"ל בשם מהר"מ במרדכי ואם תרלה לומר דגם כאן שייך לומר כן קשה ולאי גם בשדה דלא תיתרו הרא"ם והטור סימן רמ"ז רק בהבלעה לומה לא התירו אפי' בשכירות של שבת למוד וכן היה להם להתיר אפילו במרחק מטעם זה וכן בהרבה דינים בסי' רמ"ו שלריך שיכיר דרך הבלעה דוקא אלא ודאי אלא התיר מהר"ם אלא גבי מכס וכן בהכתת מטבע דהוא עסק גדול ואדם בהול עליו וכמש"ל וא"כ כאן שותפות לאינו יהודי מאי מהני ליה שיטול שכר שבת דלא עדיף כלל משדה ומרחק אלא בקבולת דהיינו בהבלעה שרי כאן כמו במרחק ושדה במקום שהתפרסם כדלעיל ולרלה שאין לסמוך על היתר זה להשכיר לו שבתות לחוד וכ"כ בהדיא ריב"ם הביאו ב"י ס"ס זה על בהמה של שותפות עם האינו יהודי וז"ל אחר שנתחתנו אל"ל טול אלקך בשבת ואני אלקי במול זה אסור אף אם אין כאן משום שביתת בהמה אלחר שיש לאינו יהודי אלק בבהמות ואינו נמנע מעשות מלאכה בשם ע"כ של ישראל עדיין יש לאיסור בעוקה ריוח יום המול כנגד יום השבת שהרי לוקח שכר שבת אלא בהבלעה עד כאן לשונו וא"כ כ"ש בשכירות לשבת אלא בהבלעה דאסור:

רמז (א) **מותר להשאיל כו'** · דהא דהתיא לא יעשה אלא לאינו יהודי בע"ם ובד' וה' מותר הוא מטעם שביתת כלים דאסור אחיא כב"ם ס"ל שביתת כלים אין אדם מלוה עליו ממילא מותר להשאיל כליו אפילו בע"ם זה דעת הרמב"ם וג"ל דגם הוא ס"ל דאין היתר להשכיר רק בהבלעה אבל לא על שבת אחוד דזה הוא ודאי שכר שבת וכמ"ש אחר כך לפי הי"א דעל זה לא מלינו מי במיקל והי"א הוא דעת הרר"י דהך בריתא לא אסרה משום שביתת כלים אלא דגרלה בשלומו של ישראל ולף טל גב דברו ב"ה שורות לעבדן עם הגויה לאינו יהודי אדעתא דעסיה קעביד כיון דקולן לו דמיס אלמי אתם אמרן ריוח לישראל במה שהאינו יהודי עושה בשבת אבל בשכירות כלים יש ריוח לישראל במה שהכלים משכירים מיהו בשלומו אבל בד' וה' מותרי אלא בשלומו וזהו דלא אתו' דאמרו בכל כלים יש איסור שכר שבת ומ"מ אלא אין בהם משום מלאכה אלא אין עושין בהם מלאכה אלא אין בהם איסור

המורו וכמש"ל ועש"ם ג': **ז דמי הקרקע** · עיין בא"מ סימן קפ"ט שלריך קנין חדש ועי"ש סימן קל"ד לענין קנין אינו יהודי: **ח להשכיר לאינו יהודי** · ל"ל דוקא מעיקרא קודם שקבלהו לשלוי לומר תן לי כך וכך משות ושול אתה לבדך בשבת אבל לאחר שקבלהו אסור אא"כ בע"א דאז שרי משום פסידא וכן לשכרו בקבולת נ"ל דבמקום שאין בעלמן מלאכה רק שנוכין שכר התנור ולחייס כיולא בהן שרי כמ"ש ריש הסימן · ובמקום שעושין בעלמן מלאכה כגון שהן מסיקין אסור לשכור אינו יהודי אפילו בקבולת דהוי כמעמיד פועל אלא היכא דאי אפשר בענין אחר כגון שאי אפשר להם לבשל השיתוף אז שרי משום פסידא וכמ"ש ס"ס רמ"ד אבל מלי רמ"א מעמע דבכל ענין שרי ול"ל דיין שיש לאינו יהודי אלק בו לא מייסינן למלחיא עין כמ"ש ס"ל ולכן מותר להשכירו לאינו יהודי בהבלעה וה"ה לשכרו בקבולת ולא יימר לו שבת עיין סימן רמ"ב וריש סי' רמ"ו:

רמז א והשכיר · ולענין להשכיר דבר בפרהסיא עסי'

ד יכול ישראל ליתן לאינו יהודי (ד) **מעות להתעסק בהם ואע"פ שהאינו יהודי נושא ונותן בהם בשבת חולק עמו כל השכר בשוה מפני שאין מלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה שנאמר שהאינו יהודי עושה שליחותו וכן אין העסק ניכר מבי הוא:** הגה ודוקא בכי האי גוונא שהאינו יהודי טשא ויטן לחוד עם המעות אבל אם כל אחד עשק ביומו וישראל נריך לעסוק נגד מה שעסק האינו יהודי בשבת אסור (כ"י בשם נתן) וישראל שיש לו מכסן מן האינו יהודי עיין לקמן סימן שכ"ם סעיף ב' וג':

ה מותר לישראל ליתן סחורה לאינו יהודי למכור אם קצץ לו שכר ובלבד שלא יאמר לו מכור בשבת

ו תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי וקבל עליו האינו יהודי שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל ברבית מעותיו מותר ליטול שכר שבת לפי שהוא ברשות האינו יהודי ואין לישראל חלק בו וגם אין הישראל אומר לו לעסוק בשבת והאינו יהודי כי טרח בנפשי' טרח לקיים תנאו:

ז אם אפו אין יהודים בתנורו של ישראל בשבת על כרחו ונתנו לו פת בשכר התנור אסור ליהנות ממנו:

רמז דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת · ובו ה' סעיפים

א (א) מותר להשאיל **א** ולהשכיר כליו לאינו יהודי ואע"פ שהוא עושה בהם מלאכה בשבת מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים ב וי"א דכלים שעושין בהם מלאכה

ולכך נקטי כדבריהם מלי כתמור דדמי לגבדי. וע"ז כתב בבנמוק אבר"י שהם אין לאסור אינו יהודי מלק בו פ"ל אנו לגמרי בשבת עמ"ל: (ג) בשבת · ע"ז מולק וכתב שאין לסמוך על דעת הגר"ם לאינו יהודי הוא שכיר לו ליכב כתוות לחוד אלא בהבלעה אבל אם לא בכיר לא יעשה לו אסור אלא צריך לרסוק ולפסוק מכל מאה לו מכל אלף לו מכל כבר דבר קצוב ומלילו פרוסה ודבר זה יהיה לו חוץ מהשכירות ולא אמרינן אדעתיה דעסקיה מבר אבל לעשות אחתות בביתו לו בתקום אחר אם מפורסם שהאינו"מ של ישראל כגון בדפוסין שלהם ע"ז ומ' בגבר"י בשם ס"ר שלהלי הוכלה בשבר שברי ישובה כת"י מי שיש לו אוהר תומן והשבר מכריחו אלא יהיה אסור בשבת בש"ם אחר אחות יאמר לאינו יהודי כל אשר תמבור מכלים אלו אני נותן לך בשר אלוני מהיום אני נותן לך שבר אלוני אם תרלה מכור לותם היום ואם בסיון לו יוחר מסר הכלים ומכרם אינו יהודי ביום ל' ויקבל שכרו ומכלם וחרב מכר"י זיין בעמ"ת שברי ישובה חלק אלוני ואינו אחר שבת ע"ב:

ירוחת לו זמן לו קודם שבת לו אחר שבת ביומל האינו יהודי לתוכרם נתותו זמן וכיון שהרויח לו זמן מותר ליטרחל ליקח ממנו מה שנשאר בידו אחר שבת ע"ב:

ס ג"י מהרי"ל פתוחות דמס' מנודת גלוים כ"ב ומהמס"ם שם פרק י' ומהגהות הרב מרדכי נתן ז שם בתוספות פרגתן ומהרדכי פ"ק דשבת בשם מע"ב ח תוספות ומה"ם בפפ"ק דשבת מע"ב ומהרדכי פ"ק דשבת ס רמב"ם בפ"ו מה"ם וכדעת פרי"ם ב בהגה"ם בשם רבי יונה אחת דשבת י"ש ובן נראה מפירוש רש"י שם:

יד אפרים

אבתי מי ל"ל לאוסר בשמל ל ישראל ביום בשבת רק שהא מלוה לשמל לקבל הדמים לעצמו ומה יקח בעבור ל"ם אלא אסור הוא אחר שבת בכדי מל יום אחר זה בכדי ל"ם אלא אסיר בכלה אמנו מתחלה · ולזה כתב רבינו אלחנן דאפילו אמנו מתחלה מותר אלא אם יום בשבת ג"כ לא מבני דבסי דמעמיד פועל ליכא כיון דמעמיד פועל אפשר שיבאר ל ישראל בשבת אבל מלוכה בשבר בל יום בשבת ס"ל לדעת סמג"ל וסמב"י וסרי"ל אלא לבמוה דין דאמור דמי לשרם ומותר בתנאי דמעמיד פועל אחת בשבת כי' כמו בשרם דמבני מלאי מוד בשבת לכך בתנו אבבה מלי אסור ולא אקרי אסיר לאוסר כך ימים דבזה לא דמי דבשרם מבני אבלי דעל בשבת כיון שיש לו אוחבות וחוא קני לו אוחבות בשבת אם לא נלוה לו אל אבת לשלם אם אין לו כל אם אוא אל ישראל לבר דבשיון דוקא שיחבה פול כן וכן ימים

ולכך נקטי דבריהם מלי כתמור דדמי לגבדי. וע"ז כתב בבנמוק אבר"י שהם אין לאוסר אינו יהודי מלק בו פ"ל אנו לגמרי בשבת עמ"ל: (ד) מעות · ואם אינו יהודי מוחן משות לישראל לבשעסק שיש לו אבר ל"ל לאמר דאינו ישראל ג"כ לאמר לא יעבוד דר"ה לא בכיבא ליה בשבת אבל בשבת רמ"ל בכמ"ם דבשאין מוחל על ישראל לעסוק אבי דאל"כ נמס כמו מולכן מחמתם דוקא לפי מה שאמרת סמג"ל דבשרם מוריני דבל אחתר אל ישראל ג"כ לאמר לא יעבוד דר"ה לא בכיבא ל

עסי' רמ"ג: **ב בע"ש** · דמחזי כמלוהו אבל בחנם לא מיחזי כמלוהו: **ג בהבלעה** · בחדר לדור כו' לסור בלי ליטול שכר שכח לחוד אפי' בכלי שאין עושין בו מלאכה אפי' בחדר לדור כו' לסור ס"ש סימן ש"ו ס"ד וזה מחבטלו דברי הרר"י וז"ל דהך שכר שבת אין פי' שעושין בו מלאכה כגון מחרישה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי **ב בע"ש** וביום הד' מותר להשכיר לו **ג** ובלבד שלא ישול שכר שבת אלא **ג** (א) **בהבלעה** כגון שישכיר לו לחדש או לשבוע (ב) **ד** ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת:

כגון זכן עיקר כסברת התרומה ומותר להשאיל לו בערב שבת (טור וסמ"ג סמ"ק והוספות פ"ק דשבת) אע"ג שמתפה שהשאיל יהודי ויחזיר ויבשאל לו ולא למחיבן כבי הלי נוונא דהוי כתכירות (הגהות מיימוני פ"ו):

ב ה אסור להשאיל שום כלי לאינו יהודי בשבת (ו) ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך להשיכה כל שאין שהות להוציאו **ד** מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה (ג) **ז** מפני שהרואה סבור שישראל **ן** צוהו (ב) להוציאו:

ג (א) **ז** (ד) **ח** אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי כדי שיעשה בה (ג) מלאכה בשבת **ח** שאדם מצווה על שביתת בהמתו: כגון אבל יכול להשכירה לו בהשאילה ולהנות מיגיעתו לו קודם הבשת אבל לא מהני שם לאינו יהודי שהנות בשבת כי אין לאינו יהודי נתנן (ד) כל כך: (סמ"ג וסס"ח ומרדכי פ"ק דשבת) **ט** ואם השאילה או השכירה לאינו יהודי והתנה עמו להחזירה לו קודם השבת ועיבבה בשבת **ט** (ה) (ב) יפקירנה בינו לבין עצמו קודם השבת **י** או יאמר (ו) בהמתי **י** קנויה לאינו יהודי כדי שיצא מאיסורא דאורייתא: הגה ואם רוצה יכול לפקיר לפני ג' כני אדם כדין אחר ספקר (ד) ולפילו הכי אין בוה אדם יכול (ז) לנהוג בה דולאי אין כ ונהנו רק **יא** כדי לפקיע מלאיו איסור שבת

מיסור משום שכר שבת: (ב) ולהשאיל לו · בטור כתב ודוקא להשכיר לאסור משום שכר שבת לכאורה קשה דהא מעם החוספות שזכרנו אבל הרר"י מפ"ש משום דנראה כשלוחו וכבר הביא הטור דעת הרר"י וז"ל דהך שכר שבת אין פי' שמוא שכר שבת מן השוכר אלא פי' כיון שיש ריוח בזה הנשכרה כמה שהא נשכר בשבת דזה גזרו משום מראית עין שמולה שלוחו להרויח לו: (ג) **מפני שהרואה סבור שישראל צוהו להוציאו** · בב"י בשם סה"ת כתב בזה להולילו מון לבית לרה"ר ולא ידעו שאינו יהודי ומשלו לזרוק עלמו ממש ביהלא דלילה רה"ר אין איסור בזה כמ"ש בסי' שלה לענין מילה אין יהודי מיס לבהמתו ביום מילוק בין ר"ה לכרמלית וז"ל בהידנה דליה לן רה"ר כמ"ש הטור בסי' שכ"ה ליה בזה איסור להשאיל לו כלי שאין עושין בו מלאכה אפי' בשבת דאמ"ב דקי"ל אמירה לאינו יהודי שבות אפי' דרבנן ל"ל דהיכן כמ"ל אי' זה מ"מ כאן דאין כאן אלא גזירה מדלא גזרה מעוס מראית עין בכה"ל לא גזרו אלא מדלא גזרה אינו בכך משמע בכ"מ אסור ומ"מ אם אינו יהודי לך בתוך מקום שאין איסור להולך עם ולהי מותר: (ד) **אסור להשכיר כו'** · פי' אפי' אם סומך עצמו שיפקירנה אח"כ אפי' בפני ג' כ"מ בב"י לפי מסקנתו דאין איסור ברור לכתחלה בזה אלא יש היתר לפי הדרכים שזכר בס"ה · וכתב הרוקח סי' ס' בהמות ישראל ביד אינו יהודי אם הא'ינו יהודי עושה בה מלאכה בשבת מאחר שאין לוקח שכירות מותר ואם ישראל רואה מותר בידו עכ"ל ולדיך פי' אחרים אפי' אינו אין שאין לקח שכירות אלא ברור דקאמר שהשכירה יכול למסור בהמתו בידו ולא מיישבן שמא יעשה בה מלאכה כיון שאין מוחן לו שכירות ואתכי אריכים אנו לפרש דלא מיירי במשאיל לו משכיר דהא בזה אסרו אפי' מיום לאחרון כיון שהשאיל מלווה על בהמתו אלא מיירי במסרה לרועה אינו יהודי אינו מוכם בזה שמא יעבה בה מלאכה ורחה הטעם בזה דהאינו יהודי מרחת שלא יעבה בה מלאכה כי אחייבי בדיניהם וכ"פ מו"ה ז"ל והביא לזיה ממ"ש ב"י בסי' ש"ה בשם ר"ל בשם רב אחי גאון שכתב גם כן דין זה · ולפי דכתב רמ"א שאין אינו יהודי נתנן על כך והוא מדברי סמ"ג דף י"ט ח"ל וכבר בי' דרמו באיסור ואיתר שאין לסמוך ע"ד כל אינו יהודי כלל לא לאיסור ולא לאיתר שב"ל היינו שאין לבשאיל לו להשכיר כיון שהוא ברשות ולא נתפס עליו בגנב לא מיירתי אבל במסרו לרועה ודאי מיירתי להשמטם בה וחזינן דסמיכון של סברת זו דהאינו יהודי מירתת לענין יין נסך היכא דתפס עליו בגנב כדאיתא פרק הטוכר במסכת ע"ג בגלע"ד · אבל לא מכאי אדם שום אדם יכול לזכות בה · כב"י וה"ל ולכך דיין מיפרש באינו מפקירה אלא ביום השבת דכיום השבת רשות האינו יהודי עליה שביתת מוסכרת לו שהולה לו אין אחר יכול לזכות בה ולכי פשיק שבתא הוה ליה לאינו מוחר וזוכה בה אלא הפקירה אלא בשבת ולא לגמרי הוה הפקר דאיתיה סוף ס' אין בין המודר עכ"ל דאתקתי זה לפי שמעתי ע"פ רב אחד שסמך על זה להתיר הלנות בריבית על משכון דרך מכירה אף על פי שאינה מכירה ממש כגון אחייב לו אפי' הכי מוחר אלא עשה מכירה זו אלא כדי להפקיע איסור ריבית דרך אחרת אין לענין שבת ואני אומר אלילה לעשות כן בשביל אל מכירה הוי אם הגולה עליו ואסור ואלו הוה הפקר בראוי רק שלזמן הוה דהיינו ביום השבת ובשבת עצמו הוא הפקר גמור ואח"כ חוזר לבעליו הראשונים משא"כ במשכון הל"ל בנוף הבעל לזיות לריך לזיות ממכר מעשה הלוקח ומכירה זו אין מכירה כל אלא מכירה אם יגלה מתחת שלהו דבית חורון כגדרים ס' אין בין המודר דאמרו כל מתנה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה וכ"כ כאן ס"ד שכיון שאינו יכול לאוכרה אם יגלה נקראת בהמת ישראל · ולענין מכירה המן מודר הנאה לאינו יהודי בפסח יש נ"מ מקום לטעות ולומר (כיון) דאין

מלאכה כגון מחרישה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי ב בע"ש וביום הד' מותר להשכיר לו ג ובלבד שלא ישול שכר שבת אלא ג (א) בהבלעה כגון שישכיר לו לחדש או לשבוע (ב) ד ולהשאיל לו מותר אפילו בערב שבת:

ב ה אסור להשאיל שום כלי לאינו יהודי בשבת (ו) ואפילו בערב שבת אם הוא סמוך להשיכה כל שאין שהות להוציאו **ד** מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה (ג) **ז** מפני שהרואה סבור שישראל **ן** צוהו (ב) להוציאו:

ג (א) **ז** (ד) **ח** אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי כדי שיעשה בה (ג) מלאכה בשבת **ח** שאדם מצווה על שביתת בהמתו: כגון אבל יכול להשכירה לו בהשאילה ולהנות מיגיעתו לו קודם הבשת אבל לא מהני שם לאינו יהודי שהנות בשבת כי אין לאינו יהודי נתנן (ד) כל כך: (סמ"ג וסס"ח ומרדכי פ"ק דשבת) **ט** ואם השאילה או השכירה לאינו יהודי והתנה עמו להחזירה לו קודם השבת ועיבבה בשבת **ט** (ה) (ב) יפקירנה בינו לבין עצמו קודם השבת **י** או יאמר (ו) בהמתי **י** קנויה לאינו יהודי כדי שיצא מאיסורא דאורייתא: הגה ואם רוצה יכול לפקיר לפני ג' כני אדם כדין אחר ספקר (ד) ולפילו הכי אין בוה אדם יכול (ז) לנהוג בה דולאי אין כ ונהנו רק **יא** כדי לפקיע מלאיו איסור שבת

ברור לכתחלה בזה אלא יש היתר לפי הדרכים שזכר בס"ה · וכתב הרוקח סי' ס' בהמות ישראל ביד אינו יהודי אם הא'ינו יהודי עושה בה מלאכה בשבת מאחר שאין לוקח שכירות מותר ואם ישראל רואה מותר בידו עכ"ל ולדיך פי' אחרים אפי' אינו אין שאין לקח שכירות אלא ברור דקאמר שהשכירה יכול למסור בהמתו בידו ולא מיישבן שמא יעשה בה מלאכה כיון שאין מוחן לו שכירות ואתכי אריכים אנו לפרש דלא מיירי במשאיל לו משכיר דהא בזה אסרו אפי' מיום לאחרון כיון שהשאיל מלווה על בהמתו אלא מיירי במסרה לרועה אינו יהודי אינו מוכם בזה שמא יעבה בה מלאכה ורחה הטעם בזה דהאינו יהודי מרחת שלא יעבה בה מלאכה כי אחייבי בדיניהם וכ"פ מו"ה ז"ל והביא לזיה ממ"ש ב"י בסי' ש"ה בשם ר"ל בשם רב אחי גאון שכתב גם כן דין זה · ולפי דכתב רמ"א שאין אינו יהודי מוכר בהמתו לו מנת שתמוח · עיין סימן ת"ע ס"ה מ"ש מזה: (ה) **אפי' הבי אין שום אדם יכול לזכות בה** · כב"י וה"ל ולכך דיין מיפרש באינו מפקירה אלא ביום השבת דכיום השבת רשות האינו יהודי עליה שביתת מוסכרת לו שהולה לו אין אחר יכול לזכות בה ולכי פשיק שבתא הוה ליה לאינו מוחר וזוכה בה אלא הפקירה אלא בשבת ולא לגמרי הוה הפקר דאיתיה סוף ס' אין בין המודר עכ"ל דאתקתי זה לפי שמעתי ע"פ רב אחד שסמך על זה להתיר הלנות בריבית על משכון דרך מכירה אף על פי שאינה מכירה ממש כגון אחייב לו אפי' הכי מוחר אלא עשה מכירה זו אלא כדי להפקיע איסור ריבית דרך אחרת אין לענין שבת ואני אומר אלילה לעשות כן בשביל אל מכירה הוי אם הגולה עליו ואסור ואלו הוה הפקר בראוי רק שלזמן הוה דהיינו ביום השבת ובשבת עצמו הוא הפקר גמור ואח"כ חוזר לבעליו הראשונים משא"כ במשכון הל"ל בנוף הבעל לזיות לריך לזיות ממכר מעשה הלוקח ומכירה זו אין מכירה כל אלא מכירה אם יגלה מתחת שלהו דבית חורון כגדרים ס' אין בין המודר דאמרו כל מתנה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה וכ"כ כאן ס"ד שכיון שאינו יכול לאוכרה אם יגלה נקראת בהמת ישראל · ולענין מכירה המן מודר הנאה לאינו יהודי בפסח יש נ"מ מקום לטעות ולומר (כיון) דאין

מיוחדת

באר היטב

רמו (א) נסכנוסה · אבל ליטול שכר שבת לאחר שיגיע בו מלאכה אשלו שאינו בו מלאכה לאחר לאחר כו אסור בס"ם סימן ע"ו ס"ד ס"ח: (ב) לשלוחו · ואם כשיר מוקפת חומה דשוחר לשלול כבולה יש לפקל בעת מלוך עם"ח ופ"ו: (ג) מלאכה בשבת · דוס אסור מרחוריתא דקי"ל שכירות לא קנין · ודוקא מלאכה אבל לרכוב אליו יהודי על בהמת ישראל אין לפקיר דמי טעמא אם עלמו בס"ם כ"ם סעיף כ"ב ס"ם · ואם מישראל שכר אח"ו בהמה אסורה אם שכירות דשכירות קנין לאומות · ואם מאר ומכירה (לא' ברי ממ"ש מ"ח): (ד) אין כלל · ואין כללו אם אמרו דבהמה דשוחרת לבהמה ס"ם סימן כ"ם סי' כ"ג: (ה) יפקירנה · דה"ת הפקר בפ"ע דה"ת הפקר · אבל לבהמה אסור לשכירה ע"ד מיפקירנה בשבת · וגם בהשכירה אין איסור אלא כשאינו יהודי כמו שכתב לאחר · ודוקא בפני ג' לפי מסקנתו דאין איסור לכתחלה אלא בהמתו אם לא יגלה מתחת שלהו דבית חורון כגדרים ס' אין בין המודר דאמרו כל מתנה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה וכ"כ כאן ס"ד שכיון שאינו יכול לאוכרה אם יגלה נקראת בהמת ישראל · ולענין מכירה המן מודר הנאה לאינו יהודי בפסח יש נ"מ מקום לטעות ולומר (כיון) דאין

מוקפת

לאסור לאחר אם כן מכיון דכאן שהאינו יהודי כוח אחר המחבר אם לא יגיה ליה לישראל בזה כין לישראל ל"ל דלכאורה אין דיין לאיסור אם אינו יהודי אינו מוכר לו מנת שתמוח · ואם כן אינו אלא אם יגלה מתחת שלהו דבית חורון כגדרים ס' אין בין המודר דאמרו כל מתנה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה וכ"כ כאן ס"ד שכיון שאינו יכול לאוכרה אם יגלה נקראת בהמת ישראל · ולענין מכירה המן מודר הנאה לאינו יהודי בפסח יש נ"מ מקום לטעות ולומר (כיון) דאין

דלין ישראל לחר יכול לקטמס מהאיגו יהודי דהרלאסון לא נחכוין אלא להפקעת הרי סור ולפי מ"ש איגו כן אלא בבסבר מ"ב פסק כן מטעם אחר דהיינו שברהאסון שייך לקטמו קודם לבאר בני אדם מטעם מערופיא וע' סי' תמ"ח: (ו) **אבל ביי"ט כו'.** ע' סי' תל"ה ס"ב:

(פור) ודוקא בשבת (ז) (ג) אבל ביי"ט **יב** אין אדם (ח) מוזהר על שביתה בהמתו ביום טוב: (ג"י סי' ש"ם בשם שבולי הלקט):

ד ג ישראל שהשכיר שוורים לאינו יהודי להרוש בהם והורש בהם יש מתירים אם קבל עליו האינו יהודי אחריות מיתה וגזילה וגניבה ויוקרא וזולא וי"א דבין שאין האינו יהודי יכול למכרה אם ירצה נקראת (ט) בהמת ישראל (ומיין למטה בסימן זה):

ה ג אם ישראל ואינו יהודי שותפין בבהמה מותר לעשות בה האינו יהודי מלאכה בשעת **יג ע"י** שיתנה (י) עם האינו יהודי בתחילה בשקנה אותה שיטול האינו יהודי בשבת **וישראל ביום חול ואם לא התנו מתחילה אסור אע"פ שהתנו אח"כ** מ **ואם ילוה אותה לאינו יהודי בהלואה גמורה שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל ויזקוף הדמים על האינו יהודי ואחריות השוורים על האינו יהודי מותר: ויש מתירים אפילו לא יהא רשות ביד האינו יהודי להוציאם ע"י שיזקוף הדמים על האינו יהודי במלוה ויחזור האינו יהודי ויעשם *אפותיקי** (פירוש אפו תכא קאי כלו'לא יסת לך פרשון אלא מזק) **לישראל או יד יהרהגם** (פירוש מכסון בלבון ומפעאל הרן) **אצלו ובלבד שלא יאמר לו מעכשיו** ס **ויש מתירים ע"י שיזהיר ישראל את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת ואם יעבור ויעשה תהיה אחריות עליו ואפי' מהאונסים טז** ויכתוב כן (יא) **בערכאותיהם דהשתא אם בא לעשות בה מלאכה בשבת אינה בהמת ישראל שהרי קנאה האינו יהודי להתחייב באונסיה:** הגה וכל נדני היתרים אלו אלכתא ניכנו ויכול לעשות לויה מכן בילכה **טז** ואפילו אם הבהמה מולה בל (יב) ישראל דינו כאלו היתה בשותפות אליו יהודי רק מיפרסם איסור זרק היתר:

שעמ דין אינו יהודים המביאים כתבים בשבת • ובו ו' סעיפים

א ח (א) שולח אדם **א אגרת** ביד אינו יהודי ואפילו בערב שבת עם חשיכה והוא

מש"כ בחילן כמ"ש רסי' של"ז ודכותיה כתבו התוס' בשבת דף קכ"ב וכב"י סימן תל"ה כתב שביתת בהמה ומחמר בי"ט יש מוסרין ויש מתירין ודעת הרב"י שם לאסור ע"ש ולכן יש להחמיר • ולהשתמש בכ"ח שביעת דאסור מדרבנן כמו בשבת וע' במסכת מכות פ"ג ורש מי שהשיך: **יג ע"י שיתנה עם האינו יהודי** • וא"ז מותרין לח"כ לחלק בשוס כמ"ש סי' רמ"ה ס"ב וא"ז אפילו אחריות שביעה בשוס כל ימות השבוע מותר (ר"ל חביב) לבל חס לא התנו מתחלה אלא אחר שנשתתפו אומר לו טול כו' אע"פ שאין בהן משום שביתת בהמתו כיון שיש לאינו יהודי חלק בו אסור דמ"מ הוא טוטל יוס מ' כנגד יום השבת והו' שבר שבת אלא בהבלעה ומזה היה יותר היתר אלא יאמר טול אתה כו' אלא יחלקו אתה כל השבוע ביחד (כ"י סוף סימן רמ"ה בשם רבינו ח"ל וכ"כ ר"ל חביב סוף סי' ק"ו) וכ"מ דוקא בהבסה גדול שרי לאנוקן אתה (ד"מ) וע' סימן רמ"ה ס"ח בסג"ה: **יד יהרהגם אצלו** • **פי' אע"פ** שיניחם ביד הישראל למשכון והאינו יהודי טוטל אותם ושובד בהם שרי כיון דלא מ"ל מעכשיו לא קנאתם כמ"ש סוף סימן תמ"ח ע"ש ואפילו מ"ל אם לא אתן לך המעות לזמן פלוני יהיו שלך: **טו ויכתוב כן** • היינו לפרסומי מלתא: **טז ואפילו אם הבהמה בולה** • ואם הבוסים של ישראל וגם האינו יהודי הוא עבדו ומוליך סחורתו אין היתר במכילה דהרי אסור מלאכתו אע"כ הוא מוסכר לו רק ליסא עם הבוסים אז שרי להרמב"ם כמ"ש סי' רמ"ד ס"ה ובע"ל אסור לך בשבת כמ"ש סי' רל"ב • ודעת הרב"י דאם היא בולה אלו לא מהני שיקבל האינו יהודי אחריות כמ"ש ס"ד ורמ"א הכליים להקל:

רמז א אגרת • ה"ה בכל מלאכות בעינן קצר כמ"ש סי' רל"ב אלא נקט אגרת לאמטוענן דאי לא קביע אסור אלו' כל"ל • מותר לשלוח כלין וחפצין

דוקא לענין כלדם מבא"כ כמה בעלמוה בתנאי ולא תשבה מלאכה מ"ל דאמר"מתוך לגבי מלאכת שבשבת וכזה נדחה ב"כ הראיה מהרב"ש דאין לאסור דשאני הכא דאמר מלאכה מ"ל אלא בכלל מלאכה בשיטת אלינו מנוס על אם מבוס שביתת בהמתו כך כיס אפשר לומר לכאורה • אלא דבאמת אם מלי בזלוגת הרב"ש ומ"ר דהרב"ש בכיתת לים המתחר שיין כתר לאו מלאכה היא לגבי מבאלי בתר לא מיקרי מלאכה אבל מחמר אינה בכל זמו ומ"ר מולק עליו ובכיתת לים דבל מדיני דעביד לאסו נשאל לא מתיב מדיני בכתבתו נמי לא מתיב בכתבתו מ"ר סרק קמא דפס"ל ע"ב וכתלות ותבונות בריב"ם ובהסתא לפי דברי הרב"ש אפיר ים לאלק כמו שבתבתו דלא דאסרה מלאכה מ"ל אלא דבכתבתו אסורה מה שאין כן לא"ר דבכיתת לים הבלאלא הוא דבל דהי עביד בנוסיה לא מתיב בכתבתו נמי ולא מתיב לא כן בם לענין ד' הוצאה כיום טוב נמי כיון שבתבתו דלא דאסרה מלאכה מה שאין כן לא"ר דבכיתת לים דבל דהי עביד בנוסיה לא מתיב בכתבתו נמי ולא מתיב לא כן בם לענין ד' הוצאה כיום טוב נמי כיון שבתבתו דלא דאסרה מלאכה מ"ל אלא בכתבתו דאמר לא מלאכת דאמר דא"ר לין לאסור בביתת בהמתו ומתחר עד בלן לאנוס דבי דבכיתת בהמתו לא מתחר לא מלאכה מ"ל דבכתבתו אסור בכיתת בהמתו לא מלאכה מ"ל אלא בכלל

אורח חיים הלכות שבת רמז

רמז (א) **והוא שקצין** · דלת בדידיה קטרת ולא בסביל ישראל : (ב) **בי דואר** · פירש"י שלטון המיל ולו רגילין לשלוח לגרת · ובטול כ' לא ים בעיר שהוא שלא לאותו לשם ים ידוע שכל כתב שמביאין לעיר מתנין לאותו לידו והוא מגיעו ליד מי שמשתלח לו עכ"ל · והטעם בזה כ"ל שכל שאין בי דואר אלא לריך שיגיע הכתב אל ידי עצמו אל מי שמשתלח לו ים לאוש שמא הוא אינו בביתו וילך אחריו בשבת (ב"ח בשם הסוסקים) ואע"ג דשאר כלים שרי ליתן לאיש יהודי כל שיכול לעשותו מבע"י אפילו לא קצץ ואף שהוא עושה אח"כ בשבת שרי כמ"ש סי' רל"ב ס"ב הכא כיון שכתב ידו של ישראל נוגע ומיכר מעשה ישראל יאמרו בשבת נתן לו להילך (סה"ת ומרדכי וכ"כ התוספות דלא כב"ח מגדמקן) וא"כ בכתב של איש יהודי שרי ומזה נלמוד דכ"ש כשמשלח בע"ש דלא יאמר דאם שהתא שם ביום א' וביום ב' וביולא בזה וידוע שא"א לו להיות שם אח"כ ילך בשבת דהוי כאילו א"ל לך בשבת ואפי' קצץ אסור וע' סי' ש"ז ס"ד : **ג** **הסמוך לחומה** · לעיר שנשתלח שם כלומר לבית לחסון כ"ב בכ"מ ודמה מ"ש בס"י א' וכ"כ ר"ל מביב סימן ק"ה וב"מ : **ד** **ואפי' לא קבע** · ואפי' ידוע שלא יוכל להגיע לשם קודש שבת וא"ל דאף לשברא הראשונה אם הוא דרך קרוב כגון מהלך יום א' ומשלחו ביום ב' או ג' שרי שאף שלא ימלאנו בביתו יש לו שהות הרבה לילכת ונמ"ש סי' רל"ב ס"ב : **ה** **אע"פ שיש בדעתו** · מעמע פשיטא כשאינו מצפה לתפלוס שכר כלל דאסור אלא אע"פ שמצפה לשכר אסור כיון שהישראל לא הבטיחו עליון ומש"ל : **ו** **בע"ש אסור** · וכבר כתב רמ"א דאפילו לא קצץ · ומשמע דדוקא כשאינו יהודי לומר מאליו לישראל לאוליך לו הכתב אבל כשהישראל אמר לו לילך אסור אפי' בחנם וכ"מ בהג"ה מ"ש ר"ל דהכל שרי אם הוא מ"ש ס"ב ע"ש : **ח** **מותר בכל נוונא** · אפילו אין מהן לו שכר דאל"כ אמאי בא לאלמוענו · ולא"ש דהא מ"מ עושה מלאכה בעדו ממולא הכתב מרשות לרשות ומעביר ד"ח בר"ה כמ"ש סימן שכ"ה סע"ו ואע"ג דאינו אלא לשון הרמב"ם ר"ל דהכא אינו אלא לאחזיק טובה לישראל מפני מה שקיבל ממנו והוה ליה כאלו קצץ הגה (ג) ויש חולקים וסבירא לנו דכל משוטה בחנם (ו) אסור ושוב לשתמיר אבל בחקום שהיא יהודי מתחיל עם הישראל לעזר מילך לו בחנם ולאי דעתו על הטובה שקיבל ממנו ומרי (כ"י) :

ה **ו אם האינו יהודי הולך מעצמו למקום אחר וישראל נותן לו אגרת ח מותר בכל (ו) נוונא :**

ו **ז מי שיש לו שכיר אינו יהודי לשנה או יותר אסור לשלחו ט (ח) ערב שבת באגרת :**

הגה ומיהו אם לא שכרו רק לשליחות אגרת יש מתירין כמו שנתבאר לעיל סימן רמ"ד ס"ס :

מותר

רמז (א) **והוא שקצין** · דלת בדידיה קטרת ולא בסביל ישראל : (ב) **בי דואר** · פירש"י שלטון המיל ולו רגילין לשלוח לגרת · ובטול כ' לא ים בעיר שהוא שלא לאותו לשם ים ידוע שכל כתב שמביאין לעיר מתנין לאותו לידו והוא מגיעו ליד מי שמשתלח לו עכ"ל · והטעם בזה כ"ל שכל שאין בי דואר אלא לריך שיגיע הכתב אל ידי עצמו אל מי שמשתלח לו ים לאוש שמא הוא אינו בביתו וילך אחריו בשבת (ב"ח בשם הסוסקים) ואע"ג דשאר כלים שרי ליתן לאיש יהודי כל שיכול לעשותו מבע"י אפילו לא קצץ ואף שהוא עושה אח"כ בשבת שרי כמ"ש סי' רל"ב ס"ב הכא כיון שכתב ידו של ישראל נוגע ומיכר מעשה ישראל יאמרו בשבת נתן לו להילך (סה"ת ומרדכי וכ"כ התוספות דלא כב"ח מגדמקן) וא"כ בכתב של איש יהודי שרי ומזה נלמוד דכ"ש כשמשלח בע"ש דלא יאמר דאם שהתא שם ביום א' וביום ב' וביולא בזה וידוע שא"א לו להיות שם אח"כ ילך בשבת דהוי כאילו א"ל לך בשבת ואפי' קצץ אסור וע' סי' ש"ז ס"ד : **ג** **הסמוך לחומה** · לעיר שנשתלח שם כלומר לבית לחסון כ"ב בכ"מ ודמה מ"ש בס"י א' וכ"כ ר"ל מביב סימן ק"ה וב"מ : **ד** **ואפי' לא קבע** · ואפי' ידוע שלא יוכל להגיע לשם קודש שבת וא"ל דאף לשברא הראשונה אם הוא דרך קרוב כגון מהלך יום א' ומשלחו ביום ב' או ג' שרי אף שלא ימלאנו בביתו יש לו שהות הרבה לילכת ונמ"ש סי' רל"ב ס"ב : **ה** **אע"פ שיש בדעתו** · מעמע פשיטא כשאינו מצפה לתפלוס שכר כלל דאסור אלא אע"פ שמצפה לשכר אסור כיון שהישראל לא הבטיחו עליון ומש"ל : **ו** **בע"ש אסור** · וכבר כתב רמ"א דאפילו לא קצץ · ומשמע דדוקא כשאינו יהודי לומר מאליו לישראל לאוליך לו הכתב אבל כשהישראל אמר לו לילך אסור אפי' בחנם וכ"מ בהג"ה מ"ש ר"ל דהכל שרי אם הוא מ"ש ס"ב : **ח** **מותר בכל נוונא** · אפילו אין מהן לו שכר דאל"כ אמאי בא לאלמוענו · ולא"ש דהא מ"מ עושה מלאכה בעדו ממולא הכתב מרשות לרשות ומעביר ד"ח בר"ה כמ"ש סימן שכ"ה סע"ו ואע"ג דהאידנא ל"ל ר"ה מ"מ אסור דהא תחומין ג"כ דרבנן ויתן כיסו לאיש יהודי אלא משום פסידא (דמרי') שמא יוליכנו ד"ח ע"ש הא ר"ה אסור אף על פי שהאיש יהודי הולך משלחו ולכן ל"ל דמ"ש בכל נוונא היינו אפי' לא קבע כי דואר במתא דאף אם לא יאמלאנו בביתו לא ילך האיש יהודי אחריו דהא הישראל לא שלחו וחזו שסיים מהרי"ל והוא שאין האיש יהודי מכירו אבל אם מכירו אבל אם מכירו אינא לגמיחם שמא יבאה בשבילו הדרך עכ"ל כלומר דכשלא יבאה בשבילו הדרך לאוליכו לידו אבל בשלחו בידו בע"ש אם אין שהות מבע"י שיגיע לשם פשיטא דאסור דהא מוליכו בשבילו בשבת וכ"ש שאסור ליתנו לו בשבת כמ"ש סימן רמ"ו ס"ב · אח"כ ראיתי שראה"ן מפרש הא דקביע כי דואר במתא שהשליח דר בעיר ומוליכו שם שרי לשלוח ע"י עכו"ם שהרי בלא"ה יש לו לילך מי שלוחו אלא הוא וכבותי פי' בע"ל ע"ל משמע מדבריו דשל כל פנים בעינן שיהא שהות להגיע לעיר משתלח דהא עלה קאי שלוחתא דבע"ש וכ"ה : **ט** **ע"ש באגרת** · אבל בד' וה' מותר כיון די"ל דזה מיקרי קצץ כמ"ש סי' רמ"ד :

ס"ל

ב לפי' סרתב"ם ("דסיינו הוצאת הערך שנשתלח מעשה אלך אבל אינו לא כדיינו כין שרש"י לשתמש"ב ובכ"מ פי' דבריו בענין אחר ש"ב) ג מרבב"ל בתשובותיו ד בס בגמרא לפי' סל"ן שם פ מפר"י מנוש"ב ו שם ז שם :

יד אפרים

רמז (במג"א ס"ק א) אפי' בע"ש פי' · כגר שבתאי לבון מפר"ח אלמקר בשיטן הש"ל ס"ק י"ב וכ"ל דאין לאוש שיוליכם מון לאחוש כיון דשמוטין הרבנן אין לאוש לזה אלא אם כן מתן לו בשבת שלמו וע"ל ד"ל לאגרת דשאגרת דוקא מיוחדין שיל אחריו לאמור לו בשבת מיאסר שמא נתן לו לידא שם שבתא לו כאגרות אם אין כן בשאר חפלים מקיר לאמור לידו אמת אמתפלים אבל אם אמרת שבתא לשמרו · ונם יש לומר דשאגרת שמשם מכוס ובשבת יאמרו אמת שבתא כו' אם אין כן בשאר כלים דאינו כמ"ש סמנן אברהם לקמן סעיף קטן ג' · אמת שע"ש דלשון סגר עשיתי דוקא בכיס שבתא שמעיד יום אם לא אבי יש לאסור ושם מבתא ובכל נוונא שרי · ונראה לשפע"ל דוקא בשלאבה בשיון שיש שבתא אבשיר מבשר אבי ישראל אבנים מנוקם בזה שיש בשבת אם אין כן בשליחות אין נוף ישראל נשמר מנוקם בשליחות ואסור אלא לאחר לאמר לאחר לאמר אם אין נוף ישראל נשמר מנוקם בשליחות ואסור אלא

רמז (א) ופוסק עמו כו' • זה דעת הרמב"ם וכ"ל דהך ופוסק לא קאי דוקא על ע"ם אלא אפילו קודם שבת תוך ג' ימים וכמ"ש הטור לדברי הה"מ דמ"ש ע"ם מקודם לו בזאת וא"ל מ"ש משורות לעבדן דב"ה מתירין עם הסמס וכן בתגרת לעיל היכא דקצץ דלא הצריכו לפסוק עמו אע"ג דידוע שיכל בשבת דשאני הכא שהשראל עמו יושב בספינה התקינו עליו שכל מה שאפשר לאתקושי מעליו יעשה ואין מילוק בזה בין ע"ם לקודם לו כנלע"ד: (ב) ואפי' אם אין בגובה המים י' • דה"א יש איסור תחומין קמ"ל דלא הטעו' כיון שהתחיל בהיתר וכמ"ש אח"ז • אבל תוך ג"י אסור מטעם שיבה אח"ז: (ג) ואפילו במקום שיצטרך כו' • הטעם דג"י קודם השבת שייכים לשבת הבא וקודם לזה שייכים לשבת שעבר דלאמריכ בניסין פ' מי שאחזו דעד יום ד' מיקרי אחר שבתא ואח"כ מיקרי קמי שבתא וכיון שילה בהיתר אין לו להמעט מחמת שבת הבא אח"ז אם יתרע לו סכנה ויצטרך לחללו משום פקוח נפש אין כאן חילול: (ד) ולא דמי להליכה בקרון • הטעם דהליכה בקרון אסור בסי' ש"ם מטעם שמא ירד מן הקרון וילך בחיסור וזה אין שייך כאן: משוב

רמז דין המפליג בספינה והולך בשיירא בשבת ובו ד' סעיפים

א א מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת אם הולך **לדבר** (א) מצוה (א) ב ופוסק עמו שישבות ואם אח"כ **לא ישבות אין בכך כלום** ג אבל לדבר הרשות אין מפלינין **בספינה פחות ב** (ב) מג' ימים קודם השבת: הגה אבל ג קודם (ג) שלשה ימים ברי' אפי' בספינה שמושכים אותה ע"י בהמות (ב) ואפילו אין בגובה המים (ד) י' פסחים (מהרי"ק שורש מ"ם (ג) ואפילו מקום שיצטרך ד מיהרא לעשות אחר כך מלאכה בשבת לתוך הספינה: (ריב"ם סימן קנב): ד **ואם הוא דרך מועט כמו מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד מותר להפליג בערב שבת בבוקר ה מפני שאפשר שיגיע** (ה) **שם קודם השבת** ה ומקום שנהנו שלא להפליג בערב שבת כלל אפילו דרך מועט אין מפלינין:

ב ו **הא דאין מפלינין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת הטעם משום עונג שבת שכל שלשה ימים הראשונים ז יש להם צער** (ו) **ובלבול** ז ודוקא למפלינים **במים המלוחים אבל בנהרות אין שום צער למפלינים בהם ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת** ח **והוא שלא יהא ידוע לנו שאין בעומקם עשרה טפחים** ט **אבל במקום שידוע לנו ז שמקרקע** (ז) **הספינה לקרקע הנהר פחות מעשרה טפחים ח אסור** (לגאת חוץ) (ח) לתחום) **משום איסור**

תחומין: הגה וכן בספינה שיצטרך היתרא לגאת לידי מלאכה בשבת אסור ליכנס בה שלשה ימים קודם השבת אפילו אם נהרות הנובעים וזולת-למעלה מפסרה (ריב"ם סימן קנ"ב מהרי"ק) אבל אין איסור במה שבתחומין מושבות הספינה בשבת הערב (ד) ולא דמי ט לחליכה בקרון (ט) אסור:

ג • **היכא דמותר להפליג מערב שבת אם נכנס בספינה בערב שבת וקנה בה** (י) **שביתה אע"פ שמפלגת בשבת מותר** י כ **והוא שלא יצא מהספינה מעת שקנה שביתה:**

הגה ויש אומרים **יא** דאפילו יצא מן הספינה אבל אחר שקנה בה שביתה אע"פ שמותר אבל אחר שקנה בה שביתה ולהפליג ויש אומרים **יב** בשומן (יא) קידוש בספינה ואח"כ יוצאים לביתם ולנים שם ולמחר חוזרין לספינה ומפלינין וכן נהגו בקצת מקומות ואין למחות (ר"ן פ"ק דשבת וריב"ם סימן י"ז קכ"ל קכ"ב ועיין לקמן סימן שכ"ה וס"ד):

ד ל **היוצאים בשיירא במדבר והכל יודעים שהם צריכים יג לחלל** (יב) **שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם** ג' **ימים קודם שבת אסורים לצאת יד וביום ראשון ובשני ובשלישי** (יג) **מותר לצאת ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש מותר ואין כאן חילול טו** (יד) מ **והעולה לארץ ישראל אם נזדמנה לו שיירא אפילו בערב שבת כיון דדבר מצוה הוא יכול לפרוש ופוסק עמהם לשבות ואם אחר שיהיו במדבר לא יוכלו לשבות עמו טז יכול ללכת עמהם הוץ לתחום מפני** (טו) **פיקוח נפש יז ואם נכנס לעיר אחת בשבת מהלך את כולה ואפילו הניחוהו מחוץ לעיר ורוצה ליכנס לעיר מותר דכיון**

רמז א לדבר מצוה • אבל בשבת אסור דהא לא יוכל לפסוק עמו שיבות ופס"ג וע' סי' תרי"ח ס"ח ופסס' אל"ש: **ב** מג' **ימים** • דהיינו ביום רביעי בשבת אסור עד"י וה"ה בי"ם אי אין מפלינין (מ"ל מ"ח ל' וא"ב מ"ז וה"י הלוי ל"ב וס"ד יוצה ל"ח ורי"ב ל"ג ס' ס' ע"ב רדב"ז מ"ח ל"ה): **ג קודם ג' ימים** • היינו ביום ג' וכמ"ש ס"ד כנ"ל דלא ב"ש כ"ש: **ד הישראל לעשות** • עפ"ד אגס הרב"י ס"ל כן דלא ב"ש כ"ש: **ה מפני שאפשר** • כלומר כשיש רוח טוב הולכין ביום ח' לף ע"פ שעכשיו אין רוח טוב ברי לאלוח בע"ש (ב"י ד"מ): **ו יש להם צער** • ולדבר מצוה ברי שהשוסק במצוה פטור מן המצוה ע' ל"ב ל"ח: **ז שמקרקע הספינה** • **פי' אע"פ** שהמים עמוקים ר"אם הספינ' מסוקעת במים והוא יושב למטה מי' ממלא מהלך למטה מי' וכ"כ הב"ח בשם ספר הילוים ואפי' יושב למעלה אסור כיון שהספינה רחבה ד' כמ"ש סימן ת"ד ע"ש (ומ"מ בס' הילוי' משמע דברי ביושב למעלה) אלא שכתב שמדברי התו' והרמב"ם לא משמע כן. ולא יתמיה היאך למיחש דהם כתבו אמ"כ וה"ל ומיהו ל"ל דלף הכלי שדוה בו ונשקע במים הוי למעלה מי' דאל"כ היאך ממלא ע"ל וקשה היאך ממשך זה פה אחר תתי' אלא דקשה להו בעצמן למה לא תי' כמ"ש ס' הילוים דהמים עמוקים אך הספינה שוקעת במים והולכת למטה מי' לזה כתבו ומיהו ל"ל וכו' כלומר וה"כ הכא ל"ל מאי דקאמר גמירי דאין ספינה מהלכת בעמוקות מי' הימו אלא הסקוע כי היכי שיכול הכלי למעלה מי' וא"כ ל"ל דבשיעורין מיירי בספינה קטנה וגם בתשובת הרמב"ם קאי אמאי אינו שהולך על קורות שהן שטין ואין נשקעין במים לכן אין לזה מוסקן הס"ם: **ח אסור לצאת** • ל"ע מאי מילה דמ"ל וי"ל דקמ"ל דתוך התחום שרי ולא נגיעין שמא ירד מן לתחום: **ט להליכה בקרון** • אחסור משום שמא יתחוך זמורה אבל הכא בהמות הולכים בדרוך ממנו וכע"ם העלים עיניו מהכ"ה זו וכתב בשם התוספות והרא"ש דאסור בספינה ולא דק הסם לא כתבו רק בהליכה בקרון עפ"ד דשירובין דכיון שהולכת הבהמה דחוק ליה לידי לדדין כמ"ש סימן ש"ם סי"ח: **י** והוא שלא יצא • דאסור לישנם בשבת בספינה מכוסה שם כמ"ש ס"ם ע"ש: **יא דאפילו יצא** • דמתחת שקנה בה"ל כביתו ומותר ליכנס בה בשבת ואע"פ דשמניע ליבשה אסור לזוז מד"א כמ"ש ססי' ת"ד אבל אם לא יצא מותר • ובספינה מהלך כולה כמ"ש סי' ת"ם ס"ז ואם לא שבת בה לא כיון דנכנס בה לדעת ע"ש ואפי' אל ע"ש ברי לקנות שביתה ע' סי' תי"ו: **יב** שעושין קידוש וכו' • לפרסומי מילתא (ב"י) וע"ל דבעי דוקא שיבה שם בין הסעודות וכ"מ בכל הפוסקים דלא כלבוש: **יג** לחלל שבת • אפי' באיסור דרבנן (ריב"ם סימן י"ח): **יד** וביום אב"ג • וריב"ל ח"ב סימן נ"ג כתב דיודע בודאי שיהלל שבת אסור וכ"כ רדב"ז ח"א ס"י ועפ"ז סומכין מכאן בעלמן אלא לחלל שבת (כ"ה): **טו והעולה לא"י** • ודוקא ע"ד לכתייבב ו"ל אפי' ע"מ לחזור כיון דאפילו מהלך ד"א בא"י מלוה הוא (כ"ה): **טז יכול ללכת** וכו' • ואם מתירה להתבטב במדבר שמא יפגעו בו לסיסים ויזגלו ממנו הבהמה ולא יוכל ללכת ברגליו אז אם יקחו ממונו לא יוכל לחיות עוד אז אם יקחו מלבושיו בזמן הקור ממעט ימות בקרירות כל ח' מאלו מקרי פ"ע ומותר לילך עמהם (רמ"ג סי' ק"ט): **יז ואם נכנס כו'** • **וכ"ל דדוקא כמהלך**

כיון דבהליתותיה קבוד בשבת אסור שנתן לו בשבת גם כן • מה ש"כ שיבה שבשהלל נמה מנוף המלאכה ואוא כבוד ישראל אפי יש לאוש שבתה לו בשבת ולכן אסור לף בקלן קודם שבת וכל זה לפי מה שבאתרתי לשון סס"ם אבל לפי מ"ם סמג"ל דבר דאיגרת בלא קטנ כ"ד דמי לנתן לאיש יהודי מעבר שבת אים שבת לעמוד קודם בשבת דלף בעושה בשבת ברי רק שיקר אחיהו לפי מעיכר כתב ישראל ויאמרו בשבת אם כן ל"ש דסת בקלן מותר ולא אחיהו שיסברו אחיהו דעבדים דעבדים קבוד בשבת אלא קלן מני דסת דמתנן לתרכסם שבת אלו כיון שאם שהולך אחר כך בשבת אחרים דעבדים אוא ואם כן כיון לבד אלא שנתן לו אם כן נם בקיתקרו יוודע לסס שנתן מעבר שבת ואחרים דעבדים אוא לף בשבת אחרים דעבדים אוא לף בקלן מנוס אחרים דעבדים אוא לף בקלן מנוס דסס לף נוף אישראל נמנה מן המלאכה • ומהמנ סס כתוספות נם כן דלפי מה דאמרינן בשבת אם אחרי לאיש יהודי שיעשה בשבילו ובן אבאר מני אלא אחר לאיסור מעבדותו בשבת בשבילו ישראל שבשבת בשבילו אחרים לאיש יהודי שבת ולף אל גב דאחר בלים ברי בו' עיין מ"ם בעיל בזה ולכאורה ע"ש דאפי' קונאת דוקא אחתוס אבו מוקבין שמא לא יהיה יוכל לעמוד מבשבת יום ואם אחר כך לא עשה ושבה בשבת ליח לן בה אחרים דעבדים קבוד • ודוקא לאיסור דאמנ"ל קא קבוק ליח דבסם מני מעיקרא ביאוב לה שמא יזמנו ויעמדו לעשות בשבת אחמלן לקבל אלמא אחיר אחיגרת שבת אחר דבר אפנ"ל דבריהם אחיגרת אחיגרת אחיגרת לאיש יהודי לעמוד מבשבת יום ויעמדו לעשות בשבת אחמלן לקבל אלמא אחיר אחיגרת שבת אחר דבר אפנ"ל דבריהם כאלה לאיש יהודי לעמוד מבשבת יום כאחר מלאכות אחר שבתאם אחר אחר אחיגרת אחיגרת אחיגרת

ל סוכה ס"ר וכליכה דאמרו כרי"ם וסמ"ל ומ"כ בפרק ג' ב כ"ל ג מזכרו כרמב"ם סם ור' יהודה בת"ל המגה דגושין נ"ת פ סרב סמגיד כרמב"ם פרק ג' :

עטרת זקנים

רמט (א) אין הולכין בערב שבת כו' במדרשות אלו אין נזהרין בזה ז"א דוקא בהולך בתנלין אבל הולך בעגלה או רוכב על הסוס נהנו בתנאי הקנולים לחקל וחנח לחם מוסב שיחיו שוגגין ואל יחיו מודרין מכל מקום צריך לחזור שלא יהלך עד עת ערב אפילו לחתר כדי לבוא לעירו ולביתו כי הרבה שקמים בכשלים שמחללים שבת : (ב) ועובדה שומנה בערב שבת כו' • אפילו בזה צריך ליזהר להתחיל להתחילה קודם פ' שעות זמניות (מהרי בב"ח) ונראה שלא לאכול בע"ש בסעודת גדולה אפילו בסעודת מצות (אא"ז בשם מהרר"ש בסהרר"ל) רק הקרובים ושושביגים השייכים יותר לאותה סעודה וגם הם לא ירבו בסעודה גם כן כדי שביעה וכל שכן אכילה בפח (אא"ז ז"ל) וסי שקובר את מתו בערב שבת מסוך לחשיכה קודם התפלה בב"ח חייב בהראה אם יש שהות לאכול קודם התפלה דפסקינן בר"י דשרי להתחיל כו' • (אורח) :

יד אפרים

מיתוי כלילו אמר לו לעשות בשבת) ולוס מיון סמ"ל דסכל כיון שכתב ישמעאל טוח נוטח ומיכר כו' ומס מסקיומי דלמ מטוס ומקנן יסיס לחסר מטוס שכתב ישמעאל טוח ניכר וע"כ לומר מטוס כמיתקנו יודע לסס מקנן וס"ל אם יתקנו יודע לסס מחסר מכמ"ל מיסס מסות לנמ כו' ע"ס יס לומר דוקלי לא מיין

מיתקנו ויעמדו על תמתת מסנון וסלכך מי מידעו לישת מסר לו מ"מ מנין ידעו אנשי קדוש שבת שלא מלאו אם אלא אם יסברו מסמכלה ידע אנשי מקום מסיס מסיו מתמלה לכלון ומנמ לכלון מכמנון ויתמרו מסנון לו לסולכן בשבת • ושוד ר"ל דע"כ לא לחמר מכב מסעיד דכשיתקרו יוודע לסס כו' אלא לעמנן נוף. מסנרות מעשה מלינו יסודי בסכל ישמעאל דוקלי לוים מעבדים מיסכרו מסלינו יסודי מעשה בתנס ליסראל אלא ידעו מעשה בסכל לוים מכר וכשיתקרו לוים מכר מכר מסעיד דכשיתקרו יוודע לסס כו' אלא לעמנן קנלים מסכנר מסיר סיר לומר מיודע לסס אבל לעמנן מיודע לוים ומן מכר מלעבדת לוים יסודי לא יתנו לנכנס ולא לסקור ובשיתקו מסלינו יסודי סולך בשבת יסכרו מסיסראל מנן לו ע"ר כן : (ס"ק ח') אלא' טוען לו מכר כו' עיין בא"ר מ"ס כוס • ומ"ס מסמ"ל דסא המומנן גם כן דהנמן ר"ל בלכוהרס סיס לאמר לומר דוסו מתלנס כן סס סולך בכליסות ישמעאל דאו סוא מלוטנו לילך מון לאמנס מכא"כ כמסולך מנמנו מ"מ נוס מסיסראל מרמאנ לנרות כו' קנגיר מלאכס וו בכמל מיסראל ומנ"ס מלין לנו רשות מרמים ולין כלן רק לישמר לרנכן דסיומו לנמנל בכרמנים. מכל מקום לסור כמו מלאנס לומר כל מלאכות מיסראל עבי מלס סולך מלאנו ומיומו מכוס הבלומות מיסראל יש כלן לישמר מתומון על ידי מלומנו מלנמ דלס כן גם בכמולך מנמנו לו מלינרנ מלאנו לנרנכן בכנל מיסראל ולסנר ומ"ס ושוד דבמי רס"ו כו' מכוס מסיראל רלס לומר כיון מיס לו מסמר מיסיון אנא ישמרו

רמח (בס"ג ס"ק ב') מסשת דסיון מ"ר לענין כ"ל • (בס"א ס"ק ב') דסיומו כיום מרכיעי כו' ר"ל דמ"ס כתב דלפי מקום שונג שבת דעת מרמ"ם ל"ב מרי מרכיעי אקרים שבת ומכנ"ל ומכנר מרכיעי עד מבנת מנלמ"ב (ד' מקום מרמ"ם מ"ל דגם מתמכר לומר כיום ד' כיון דלמנר מילו מילו שבת ומ"ם מתמכר מעוף ד' ולכן כתב מנ"ל מיום ב' ומ"ם כמעוף ד' ולא כמ"ם מכתב לומר כיום ד' לפי מ"ם בס"ע מנמנס מנוס שונג שבת ומוסר מנמ"ל בס"ק ד' אם מ"ר דגם מרכ"ע כי' מ"ל בן (עפ"ם מ"ם מרכ ומ"ל בן) ומלא כמ"ם כמ"ם מתמכר מנוס שונג מ"כ ר"ל מלם מוא בשקים מלומנו מלמנכ ומלמנס מנלמנס מנוס מנלמנס מנוס ומלמנס מנלמנס מנוס מנלמנס מנוס מנלמנס מנו

בשעת בהמ"ד ונדחק מהרי"ל בזה כמ"ש הב"י ולפי מ"ש ניחא: (ב) **אם לא שפירש כו'** · כלשון משמש דוקא אם כבר פירש אבל לכתחלה יאמר בשתיה כדי שיצלים וקשה דלמה יקבל עליו בתחלה מקלת שבת: (ג) **וי"א דלא ישלים** · הוא דעת מהר"מ בשור לענין אחר תענית הלוט הביא ב"י בשם הג"א בשם ר"ח דאם לא בתחילה אינו מהני אבל אם בת"ח ח"ל להמתין חצי עד יצילה מצה ובתשובת מהרי"ל סימן ל"ג בשם רלבי"ה כתב דאפילו בחול ח"ל להצלים ובמ"ש רמ"ח לחלק בין תענית יחיד לצבור לון הכרעה לתענית הלוט אבל המנהג פשוט בימינו להצלים בתענית הלוט אפי' בע"ש · ולענין תענית יח"ל ליי"ש כתב רש"ל בתשובה סימן ע' דנהגו להצלים בע"ש רק שהוא היה מקובל בתם תירצא יח"ל ליי"ש הראשון בע"ש אז המנהג שלא להצלים ונתן טעם לזה ע"פ השובה מהרי"ק דיום שמת אביו חשוב כמו נדר ובשבת לא חל הנדר אבל דאם חל בחול אז חל הנדר וחייב להצלים גם בע"ש וסיים ולחייב דהא אפילו מי שקיבל עליו תענית שתם בע"ש מחוייב להצלים ע"ש · ולעד"ל תמוה דמ"ש לותה שעה שחל השבת מיום השבת דפטור מתענית זה אע"פ שכבר התענה בחול ותו דהא לא מקרי דרך נדר אח"כ היה בדעתו שיהנו כן לעולם כמבואר בי"ד סימן רי"ד ותו מדהביא ראיה ממקבל תענית שתם דחייב להצלים ואנן לא קי"ל הכי כמ"ש כאן דמ"א ע"כ אני אומר הכמיקל בדבר אלא להצלים בע"ש לא הפסיד בשרא במי שמעטער בתעניתו לא יעטער בהתחלת שבת ושוב נראה דמ"ש בגמרא הכי בי רב דיתבי בתעניתא בכל ע"ש והטור הביאו דוקא באותן שמכירין בעצמן שאחר התענית יהיו תאבים לאכול משא"כ באותן שהם אינם אחר התענית ואחילה אינה מחה כ"כ עליהם לא יתענו ורא"ה מסי' תרפ"ז לענין פוריס שחל ביום א' עמ"ש שם:

רנ (א) **ישבים בבוקר** · שנאמר והיה ביום הששי הין והיה אלא מיד שנאמר והיה כי קם הפלשתי: (ב) **ויש להשחיז כו'** · מדכתיב והכינו את אשר יביאו הך את נרמז בו סכין מלשון לחתים ולמזמרות: יי"מ

דהא דר' אבין ליים כל ע"ם הייט משום שהיה תיסעים ואם היה אוכל ביום לא היה אוכל ביום אלא מיד מב"ח · דזה מקרי הפלמה שמתענה עד אחר קבלת שבת אבל בחול לא מקרי הפלמה עד ל"ה (שם במהרי"ל) ובתענית אלוה יצלים (שם מ"ד) · ול"ל דאם מתענה בכל ע"ם והצלים בשבת ראשון צריך לנהוג כן לעולם · וה"ה מי שמתענה בתעניתים הבאוכים בסימן תקע"ם וכמ"ש בי"ד סוף סימן ת"ב וה"ה עי"ש שחל בע"ש · משמע מלשון רמ"א דבת"ל לא מהני אחלי בדיעה אלא אם"ב סימן תקע"ב ס"ב ולפ שמעון מהרי"ל דבת"ל לא מהני אחלי בדיעה אלא אם"ב סימן תקע"ב ס"ב ולפ שמעון דמהרי"ל הייט משום דלא הייט ת"ל גמור בסימן תקס"ז

רנ א ישבים בבוקר · ויותר טוב לקנות ביום ו' מביום ה' ועיין בסדה"י ואע"פ שהכין בהכמה מלוה היא שהכין מחל בשבת בשמחי ואם"ם שאמרו הכין בה"ר"מ כתב בה"ר לקנות

ל' ספרים ו' ג' סוד והמדרשי כסם ר' מאיר ג' רס"ו סם בגמרא לגי' ר"ת מהרחי ד' סוד כסם לפי שפירי ובאר פוסקים ס' סם בסם לפי סדר"ם ל' שבת י"ז ב' סם בגמרא י"ח :

עטרת זקנים

רנא (א) יו"ט מנחה קטנה • הענינו שאין לעשות שום מלאכה מן המנחה גדולה ולמעלה וטורי בב"ח וכתבו ושמעות פוסר הוא ברש"י ע"ש :

יד אפרים

ולפ ע"ג דסתם גמילה ופדיון סכן הטעם דלות כיס מכום סמוסה מ"מ אפי' עשיית לא לישנדך אלא לחטוי אלא אמנם כמומוסר כמ"ל סק"ד אבל מומוס מרי כיון דחמנו קטע כמומוסר סם בסם מחוס' וא"כ ס"ג מיתת מכי בסלוסה בת"ס דמיקרי זמן קטע לשעות כמ"ס מחג"ל ובן לענין לוים בע"ל וג"ס • ובעיין כמג"ל מי מקג"ל ס"ק ל"ד דסמכ דטשוחה אלא בשבת לוכלא ומ"מ מוס שעות מלוס ואחר כך כתב דבמי מה"ד מטשב אלא מוי מע"ג מוס ולפמ"ד יש לחלק בס"ל ומ"ש מחג"ל דכ' קחת דחשבינה מי' אפשר מ"ל דכיון דמיון דמיון אפשרות לחרם לף בע"ב מוס שמא יקרמנו א"כ ס"ל דבמי מה"ס ואין לו לסתיבל בדבר לסתמין על יום אחר א"כ שב ס"ל זמן הפשוחה קטע ומזחר בע"ס ומ"ס ע"ל על הכ"ג מי עיין בר"מ סימן ר"ח בסעיף דברי בע"ג בשבת לדברי הרמ"ם ולפי דברי הרמ"ם אפשר לומר דמיון אפשרות לחרם לף בע"ב מוס שמא יקרמנו אחר שיך לענין לעבדים בעבדי מעשה הא לאיסורין לחוד אין איסור בשבת כגון מי' דיה מה"ס ואין לו לסתיבל בדבר מה"ס ואין לומר דאפילו בהשמש בתב מוחר מפלי עשיית מה שאין בו לא נאחר דשעיקרא אין מקום לאיסור לאיסורין בשבת אפשרות דוקא בשבת לאיסורין לו אפשר לו לף לחרם גם כן אם כן מאי אמרי' ע"ב דקאמר דסבת לאיסורין ברוב מכוס שמא יקרמנו : (ס"ק ה') דאמר לסיתו בלתי מסוג וכ"מ בתוס' מ' כל"ל ושיין סימן תקנ"ח ס"ק י"ד ובתב דאמרו אחר מסוג ר"ל כמ"ם כאן אמרו לאחר לסיתו כן : (ס"ק י') ובשבת שבת בתב מה דאין שמחה בכבר סיינו ר"ל דאחר לאיסור אחר מחמון ולף דשמח דאחר לקיים אבסחר לא יאכלו כבר ואכלו דברים אחרים מכל מקום אין אמחם לגלא בכבר ושל זה בתב ס"ם יש לפקפק מל מה דאין שמחה לגלא בכבר סיינו בזמן שבת המקבלת קיים ושל זה בתב בסמן הבריסם בגלא שיין בסמוכדרון דף ע' ר"ל נבי בן מדרי דאמרינן דבל זמן שבת בגלאים לגלא ביום משמח שמחה ודברי ס"ם אלו מוכחו בגי' סימן תקנ"ג ס"ם ומה שבתב מחבן הבריסם ומבר"ם מעיקרון לבבה בלבד דיום טוב שלמה בגלא ודעתם דיום טוב לא אמרו בשבת בגלאים עדיף מבבשת שבת ולא אחבר לו לדחות בשדות המילה בשבת שבת ובזיון אחבר"ם ביום מבדק בבשמן מקג"ל ס"ק ג' בסיר ביום יבול לדחות בשדות שבת מחמת בשדות המילה: (שם) כ"ם מילה דעדיף מבשת מל"ל מו' כ"ל :

רנ בס"א ס"ק א) ושיין סימן תקפ"ב סעיף ח וסימן תקפ"ה סעיף ד' כ"ל :

רנא (בס"א ס"ק א') וכ"ה סוף פרק כ' דשבת כו' ביום לבשל בשיר מלאה שבוטלו לאוכלים דע"כ פרקמטיא אינו בכלל מלאכה מדקתמר לבשל בשיר (דסיינו מלאכה בסמ"ל ס"ק ד') ומבוארים ולמה ליום לאחיר תנוחבכלל דשת בכמה לשנין סימן ברכה דתני בשבת בשבת ופרקמטיא בכלל אלא ע"כ בחמת לין פרקמטיא בכלל מלאכה ולא כן ולכך מוקדם לאוכיר מעיר ומבוארים ולא כן מתקיים בכל מה דאין פרקמטיא לאוכיר כי אם מתקיים מים ולאיך אבל דוקא בזמן שהיו יכולים לבשל אין מקיים פרקמטיא אלו אפשר לבשל בין בבשל בין בבשל מתחלה שיהם סימן ברכה בין שאינו בכלל בשבת מלאכה כו' • ובזה מיושב שאין דברי הבנתן ובס"ק ד' מתברין בה אם יש : (ס"ק ה') ומראה לי אם כן בכל המלאכות המותרין בחול המועד כו' : נראה לי ביאור דברי הבר"ב בשבת כ"ב אמרו לפר מוסר ובמלאכה בשבת ובשבת יום טוב מן המנחה ולמעלה ואפשר לסיר אפשרות מעבדה דיום הא בגע מתול המועד דאמרינן דרוש מוסר בדרבה ובל מקום כו' בכ"ל • נראה מדברי המשקיה שם מוכר דאף מעבדה בדיום אסור ובל זה בתב דאפשר לפסיר כו' ונראה בעבדה בתחת בתן שבבר מל קדושה בתחת בתן לו לעבדה מלאכה כמו בחול המועד אסור ושרי מעבדה מיוסים אחר לעבדה בלבדי בשבת ובבה לעבדה מרלאיון יש לפסיר מלאכת הדיום לחוץ יש לאסור בין דבחול המועד ובשבת בן בן אסור ואם בן אף לשבת בשבת יש לאסור כמו בחול המועד ולפי הבינה בלבדי בשבת אם אם בן אם מותרים בבשבת אם אם אסור לבדי בשבת אם אם אסור לבדי בשבת אם אם אסור לבדי ב

רנב (א) **והמגיס בקדירה כו'** · ע' סימן ש"ח בסופו : (ב) **ובלבד שיצא מפתח ביתו** · כרמב"ם פ"ו דעבדים ס"ל דעבד כדילא לאיתו יהודי מכיתו בשבת ומסך ישראל בידו ולאם כמי שהלוהו לאיתו יהודי לו משכנו לו פסק עמו לו מכר לו בשבת : (ג) **אם ייחד לו האינו יהודי כו'** · במרדכי פ"ק דשבת בשם ראבי"ם יליף לה מהא דאמרינן פ"ק דפסחים ייחד לו מקום ח"ל לבער ולחבר עוד לאיתי לחתיר בייחד מדתקן שבע הטני לת ידו לפניס ומעל מתוך ידו של בעה"ב ולחוקימנא דפטור ומותר לבעה"ב ויש להחמיר שלא להרגיל האדם בכך ומהר"ר מרדכי מלאה דהמדקדק בגמרא פ"ק דפסחים ימלא דאפילו בשביתות לא קניא מלא גבי חמץ מגזירת הכתוב עכ"ל וע"כ כתב רמ"א שיש להחמיר ולא"ד המנהגים לוחות של לאבי"ה דהמהרי"ל דייחד דפסחים אין לאיה דמלן אסור משום מרלאיה הביין כמ"ש בסמוך בשם הרמב"ם ולא"כ מה מהני יחוד לא אינו יהודי הרמב"ם שם מהבית דבשם יהודי לפניס כבר כתב הרא"ש שם פ"ק דשבת דודאי אינה איסור לבע"ה משום לפני עור לא תתן מכשול ולא אייירי שם אלא באיסורי שבת כו' וכתב עוד הכא ובאשכנז לאיתי מוריו לאיסור אף בחפץ של אינו יהודי וכן מסתברא כיון אאסור משום דהרואה סבור שמתן לו של מנת לטוליא אין לחלק כי הרואה אין מכיר שלו מי החפץ עכ"ל ע"כ אין לנהיר בזה אלא לעזוד גדול והפסד ולא אינו יהודי אלא יש לנהיר אפילו בלא יחד לו מקום דבכה"ג לא גזרו : (ד) **כל שידוע שהאינו יהודי גמרו כו'** · מסמא דסתמא שיש סמך ולאפסר שהיה נגמר בע"ש מותר וכמ"ש אמ"כ ואם יש לתלות כו' דלא כמו שאסר הרוקח

ולתת *אונין (פירוש אגודות) **של פשתן א לתנור כדי שיתלבנו ולתת צמר לתוך היורה** כ **שאינה על האש והיא טוהה בטיט שאם היא על האש אסור** (א) **שמא *יתתה** (פירוש יגלה ויטור הגפלים בטיתה) **ואפי' אינה על האש אם אינה טוהה בטיט אסור שמא יגיס בה בכף** (א) ג **והמגיס בקדירה אפילו אינה על האש חייב ב משום מבשל** ד **ומותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים והם נצודים בשבת ומותר למבור לא"י ולהטעינו סמוך לחשיכה** (ב) **ובלבד** ה **שיצא מפתח ביתו מבעוד יום :** הגה ויש מחמירין שיוציא לאיתו יהודי בשבת (ג) אם ג ייחד לו לאיתו יהודי מקום מבעוד יום בבית ישראל ד (ב) ויש ה להחמיר (מרדכי פ"ק דשבת) ועיין לקמן סימן שכ"ם :

ב (א) **ומותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי ועורות *לעבדן** (פירוש לאומן ממעבד ומתקן העורות) **סמוך לחשיכה** ו ז (ג) **אם קצין לו דמים או שעושה אותם** ז **בטובת הנאה** ח **והוא שלא יאמר לו לעשות בשבת** ט **וגם שיעשה האינו יהודי המלאכה בביתו :** הגה ואם לא קצץ ה אסור (ד) בערב שבת ופ"ל סימן רמ"ז דיש חולקין אם עושה לו בתנם דהיינו בטובת הנאה · (ב) **ואם ראוהו עושה מלאכתו בשבת ט אם היה עושה בטובת הנאה צ"ל שלא יעשה בה בשבת ·** הגה ואפילו נתנם לו כמה ימים לפני שבת :

ג כ **ואם היתה מלאכה מפורסמת וידוע שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם י טוב להחמיר** (ה) **ולאסור :**

ד ל **כל שקצין אע"פ שיעשה האינו יהודי מלאכה בשבת מותר לישראל יא ללבוש הכלי בשבת עצמה דכל שקצין ארעתא דנפשיה קא עביד :** הגה ויש לאוסרין לגבנו (ד) כל שידוע שהאינו יהודי גמרו בשבת (הגהות אשר"י פ"ק דשבת ומהרי"ל ובית יוסף בשם רוקח)

רנב א לתנור · ולא גזרינן שמא יתחה דכיון דהרוח קשה לשם לא יגלה התנור (גמ') ועסיקן לר"ד : **ב משום מבשל** · משמע דאם הוא מבושל כל לרכו מותר וכמ"ש סי' ש"ח אבל התו' והרא"ש כתבו דהכא אסור מ"מ משום לובש דכמגיס בה נקלבו הלבש : **ג יחד לו האינו יהודי מקום** · דאז לא יגלה לא מיקרי יחוד : **ד ויש להחמיר** · דהא מ"מ הכלוה סובר שישראל לוהו להעינו דהא מ"מ הכלוה סי' ש"ח ומ"ש ס"ב דבשאלה יש לסקל בעיר המוקפת חומה אבל במכירה יש להחמיר אפילו בעיר המוקפת חומה והלוהו יהודי לר בעיר דהא בשוודע שהוא מוכרו לו ולמרו שמכרו לו בשבת משא"כ בשאלה וכיולא בזה כתב סי' רמ"ד נגבי שדה ובכרם בסחורות כגון בגד שפתן וכיולא בו דאין דרך להשאיל כלל אפילו אינה מ"מ בהלוה אפילו אינה מ"מ בהלוה סובר שישראל לוהו להעינו יהודי בכך ומשמע שם בהגמ"ר דעשה מעשה אמתכה לא קנהו אלוהו יהודי עד שיוציאו וא"כ ה"ל כמוכרו בשב' אבל אם ייחד לו מקום קנהו מע"ש ומשום הולאה ליכא לאיסר דהא קי"ל עשה העני פטור ומותר ומסוק ע"ז דרבים מלוקים וס"ל שאפילו אכילות לא קניא רק גבי ממון ע"ש ועמ"ש סימן רמ"ו ס"ב דקי"ל כן וגם גבי ממון קי"ל בסי' ת"מ דלא מהני ייחד לו מקום וגם בסי' שמ"ז קי"ל לאיסור וא"כ לא יהא לסמוך להקל : **ו אם קצין** · ל"ל דבזמן הזה כלים לכובס מסתמא היינו קלילה דקנלבתו ידוע דאמו בכל פעם יקלן אמנו לכן המחבר פסוק ליתהם ע"ש סמוך לאיסור ועב"י בשם הגמ"ר : **ז בטובת הנאה** · אבל אם מעשה נתשלום שכר ולא התנה עמו אסור דאמרינן דישראל קעביד כמ"ש רמ"ז : **ח אסור בע"ש** · אא"כ יש שהות לעשות מבע"י ממש דבר' וס' מותר אפילו מלאכה שאין יכול לגומרה קודם השבת וע' סימן רמ"ז דדעת הרב"י דאסור אפילו בדבר' וס' ואפ"ג דדעת רמ"א שם להחמיר עכ"ל דעת רמ"א שם לא נזכר אפילו א"ל ליכך בכל יום ואפילו בשבת אבל זה שמקבל כלים לביתו לעשות בקבלנות אין קפידא לישראל מתי יעשה מיהו אם יכול לגומרה קודם השבת ל"ש ס"ל אזלת בכליות דמגמא לא יעמוד אפילו בשבת אבל אם מעכבו אינו יכול לגומרה אפילו בשבת אבל אם מעכבו אינו יכול לגומרה אפילו בשבת אבל אם מעכבו אינו יכול לגומרה

ש שבת י"ח ב סם י"ש מחבמה ר סרק ב' דעדות וכרבי ישמעאל ס סם דכרבם ר'ומאל ס סם סמוס' וסרא"ם סמ"ן וסמ"ג וס"ם פ סם י"ח פ לקח' סרמ"ם כסוף פי"ם מס"ם וכתב סב"י דאסבר כזה סיס דעת מרי"ף ודא"ם :

יד אפרים

רנב (בס"ז פ"ק ב') סרמב"ם פ"ז ה' כי' כע"ו : (פ"ק ג) בגלח לסרגיל סאיש יהודי כיבר ולמסר"מ ומרדכי כי' וכ' עוד סרא"ם בפסקנו פ"ק ה"ו) דסא פ"ח כי' ז"ש ר"ת) דסא פ"ח כי' כע"ו : (בסנ"א ס"ק ד') דסא פ"ח כי' ז"ש דעת רבינו יונא ומרדכי סם דס"ל דאסי' יחד לו מקום אסור מפני מעשה ומסם בסנהדרין סם תוקן נגו דאסר' וכ"ל דסרי כמו נגי מחן וכמ"ם פס"ז בכמו פ"ק ג' וס"ם ס"ל דיש לסתחיר בגלח לסרגיל כי' וכביח כמו"א פפס זס כס"ק ס' לחבר דסרא"ם מחחיר מחחת מוסכת מי מפפנים : (פ"ק ה') וסחבת סם בסנהדרין מרדכי כמפס כי' ס"ל דסרי בייחר מדינת מכוס דאסמי כי' וס"ם בס"ם פ"ם סימן רמ"ז ס"ג

דעתו ממנו ק"ו בתפילין והם לוחו שיך אלא כשהם ברחתו כמו הליץ דודאי לא הזכירה תורה בלין אלא כשהוא במקומו וחו ק"ל דהא בשבת לא יצא בתפילין בר"ה משום גזירה דלמא אתי לאחויי בר"ה כדאיתא בפרק במה תשה דף ס"ח ומירש"י אם בא לפנות וק' הא הוי ליה גזירה לגזירה דלמא אתי לפנות וכשהוא מפנה מיישיגן שמא אתי לאחויי ד"א אלא ודאי דהך שמא אתי לאחויי לא שייך ביה ל' גזירה דהוא דרך כל אדם ובודאי יבוא לידי כך ואם כן ק"מ מתפילין בש"ש עם תשיבה דלא יצא בהם שמא יפנה ויצא ויסירם מראשו כשיבוא לפנות ואתי לאחויי ד"א ולא הוי אלא חדא גזירה וכ"כ מו"ה ז"ל בזה בל"ל לדעי' הרמב"ם דפוסק כרבא אבל לדעת הרי"ף ז"ל לומר כך דהוא לא כתב בידו אלא סתם החיים במתנו בלשון המשנה ותו דאם היה פוסק כרבא היה לו להביא הסיא פלוגתא דתביי ורבא לענין כרמלית במ"ש הרא"ש בפרק המולח תפילין וסיימו יודעים דהלכתא כרבא דבר"מ הלכה כמותו בר מיש"ל קנ"ש והר"ל יוהם כתב שבפרק המולח תפילין פוסק הרי"ף כרבא ולא ידענא דמה לו דמיזה מזה שם הרי"ף ותולי ט"ש ים בדברי וא"ל הרא"ש במקום הרי"ף וסיימו מכח מ"ש שהוא הביא פלוגתא דתביי ורבא בכרמלי' לו אמש' שברי"ף שהיה ביד רבינו ירוחם היה כתוב שם פלוגתא כו' כמו בתשר"י וזה משמע גם בב"י שכתב שלשון הרא"ש הוא ממנו הרי"ף · ומו"ה ז"ל כתב דמ"ה לא הביא הרי"ף פלוגתא דתביי ורבא בכרמלית לפי שסמוך על מ"ש חייב אדם למשמש בבגדיו בש"ש וחינו מיוש' דא"כ לא היה לו להביא גם המשנה דלא יצא החיים במתנו ולסמוך ע"ז אלא ג"ל שהרי"ף לא ס"ל הרבא מעשה שהרבו דמדתני ר' ישמעאל שעמא דהפילין משום שאינו שוכחן וכמ"ש ולא משום גזירה ולכך לא הביא רק המשנה דלא יצא החיים במתנו שהיא וממילא אנו מפרשים על בגדו דהא מרבינן בגמרא בפ"ק דשבת על רבא מהא מתני' מתי לאו בבגדו ודחי לא בידו ש"מ דפשטה דמתניתין משמע שפי על בגדו ואם לחייב מוכרחת מדהבעיא לן בפ' המולח תפילין וכן בפ"ק דשבת כרמלית מהו דוקא על המשנה דלא יעמוד ברה"ר ויפחה ברה"ר שהיא אויה בפ' המולח תפילין ולא מבעיא להו על משנה דפ"ק דשבת לא יצא החיים במתנו אי בידו לו בבגדו דהא הליא דאי בכרמלית אסור לענין שהה ברה"ר והיינו לחביי ממילא כאן גם בבגדו אסור דס"ל בגדו לגזירה ואסור בחרוייהו לחביי ואם הם בכרמלית שרי כרבא ממילא הכא בבגדו שרי אלא ודאי דלא לשאול במשנה זו דודאי מסתבר שפי דקאי על בגדו כדרך החיים מ"מ מספקא להו במשנה דשהה ברה"ר דשם אין הכרע כלל ואם כן בשביא הרי"ף המשנה לעורתה אנו מפרשים על לד המסתבר שפי שהוא בחיי דאף בבגדו אסור כנ"ל לדעת הרי"ף וכן :

רנג (א) שלא נתבשל כלל · דאילו מתבשל אפילו קלת מיישיגן שמא יתהה וכ"כ הרמ"ם וז"ל אבל אם התחיל להתבשל ולא הגיע לשלים ביטולו ולא נתבשל כל צרכו וכו' עכ"ל ולייק מו"ה ז"ל דאם הוא פחות ממאכל ב"ד ה"ל כמי דאל"כ למה זכר כלל כמב"ד ולפ"ז מותר מב"ש לרה"ל כיון שזה בכלל מי וזה מבותר בכל הפוסקים שאסור לרה"ל אלא מבותר הוא דהטור נקט כמב"ד להוליא מחגניה דש"ל כמאכל ב"ד מותר לגמרי דהיינו דעת הי"ח דבשמוך ע"כ קמ"ל דאפי' זה לא מהני אבל פחות מזה אסור אפי' דהא ר"י וי"ל דש"ל כמב"ד מותר מכל מקום בפחות ממנו מודים שמא יתהה דה"ל בשיל ולא בשיל דאסיר בגמרא ולא פליגי הפוסקים אלא במב"ד דוקא אי הוה בשיל לו לא זה ל"ל משום : (ב) **דתיבה חיה** · ברמב"ם בפירוש המשנה כתוב כגון בשר לו ירק למד ביה יוסף מזה דאפילו נתן בו דבר שאפשר להתבשל מבע"י שרי כיון שעשה מעשה המוכיח שמסיח דעתו ממנו מדכיר ולא אתי לאתויי אבל בחבורו כתב הרמב"ם אבר חי משמע דוקא בשר וכן לאוי להלכה : (ג) **דעי"כ מסיח דעתו** · ב"י הביא חד שגויא בתוספי' דף ל"ח דכתבו לחלק בין כירה לתנור בזה דדוקא בתנור שמוחו רב בלא היחוי יתבשל ממנו אבל כירה דשליט בה אוירא איכא למיחש שמא יתהה ולולה לחייב דהתוספי' עלמם לא ס"ל להלכה כהך שיטויא שהרי בפ"ק דף י"ח אמרינן בשיל ולא בשיל אסור ולא שרי ביה גרמא מיהו ש"ד ושילקו התו' הא דבשיל ולא בשיל אסור ל"ל דלא הוי כמב"ד דאל"כ הוה מותר לשהותו ע"ג כירה אפי' אינו מפרשים אלא מלאת גם אמירה : (ד) **מותר לשהות על הגרופה** · כן איתא בגמרא ואתי הנה למה הולרך לכתוב זה דהא כבר כתב דמותר לסמוך לו וזה לא נרע מסמיכה לכירה ובגמרא לא אמר זה אלא לאתמיגן דאין מסתין על גבי שאינו גרוף אבל ע"ג הגרוף מותר אפילו אי הוה אסור לסמוך אלא כשירה דשאני הכא דמידלי אורייתא : (ה) **ותנור** · פרש"י מחוך בקלר למעלה ולהכ למטה נקלע חומו להוהו טפי מכירה : (ו) **וכופה** · **דינו בכירה** · כ"ה ברמב"ם וכתב ב"י דלגמרי אין כירה דבקש ובבא אפילו בלא גרופה וקטומה מותר אלא דהטור כתב וז"ל וכופה אם הוסך בקש כו' מותר ע"י גריפה כו' והקשה ב"י דהוא נגד מסמעות הגמרא וכתב הוכחה ז' מהגמרא ודחה אומר שאין זה מוכרח ואמהתי דודאי מוכח כן לדבריו בגמרא דאמרינן

דודאי גם הרב"ן מודה דאין מבילין רק דאם הבית שבתב כמתבר אסור לבשת ולכך סולרך לאלק לפר"ן דמייירי לעולם דאם אפילו אם לא הבית לבית מבלין אם מקום אם הבית אם לא הבית לבית מבלין אם מקום אם הבית אם לא הבית לבית מבלין אם מקום אם הבית

לתת לחוכו ע"ם בסג"ס: **י ותנורים שלנו** · מאחר שרחבים יותר מששת' קדירה דינן ככירה (כל כו) וכר"ן משמע דאפילו בזמן התלמוד לא נאסר אלא תנור של מתחומין ע"ם: **יא אסור עד מ"ש** · מדכתב סתם ש"מ דאסור לכל כמ"ם הטוור וקנסי' בד"מו וש"ם הגמ"ר דלאחריני שרי משו' דס"ל כר"מ אם הוסק בקש או גבבא דינו ככירה בגפת או בעצים דינו כתנור (י וסתנורים שלנו דינם כבירה) (ר"ן ר"ם בירה וכל כו וכן מסמע מפירוש רש"י) (ז) ם ואם שכח ושהה אם הוא תבשיל שבישל כל צרכו מותר אפילו הוא מצטמק ויפה לו ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו יא אסור (ו) עד מוצאי שבת ואם עבר ושיהה אסור בשניהם: הגה עד בכדי מישמו (הגהות אשר"י וכמנ"ם פ"ג) (ח) ופס"ם פמירים (ח) לינו יהודי בשבת יג דינו בשבת (ם) ומיסה (הגהות אשר"י) (ט) ופס"ם יד פמירים (י) ישראל דינו כשבר ומיסה (הגהות מרדכי) ופס"ם מגמיד פ"ג ומגהות מרדכי ומיימוני פ"ג ורים פ' בירה וכ"י) (כ"י ופ"ל רים סימן רל"ז) טז · וי"א שכל שנתבשל טז כמאכל בן דרוסאי (פירוש שם אדם שהיה אוכל מאכלו אלא מתבשל כל צרכו) או שנתבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו מותר להשהותו על גבי כירה: הגה אפילו הוסק בגפת ועצים ואפילו אינה גרופה וקטומה ולא הוזברה גרופה וקטומה והוסק בקש וגבבא אלא כשהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי ובן לענין אם נטל הקדירה מעליה ובא להחזירה עליה בשבת ואם שכח ושיהה תבשיל שהתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור ואין צריך לומר אם עבר ושיהה: הגה וכתבו לסקל בסכנת פפחדוסה כ וכל זה בענין שהיה שהקדירה יושבת על כסא של ברזל או על גבי אבנים ואינה נוגעת בגחלים אבל הטמנה ע"ג גחלים לדברי הכל אסור: הגה ר"ל דאפילו אם הקדירה עומדת ע"ג פאם מוחם כל זמן שהיא רן מגולה למעלה לא מקרי הטמנה ומרי וכן המנהג רק שמחרים לעתקו קלת קודם הבשת מן פאם כדי שיוכל ישראל להסירו משם ואם לא נתקו מן פאם ומלאו ע"ג פאם בשבת יש להסירו משם (יא) ע"י אינו יהודי ואם ליכא אינו יהודי רק מותר לישראל להסירו משם ויזהר שיקחהו משם בצחה ולא יעשנו כגחלים ואז אף אם יעשנו קלת דבר אחר מתמיין שרי: (מרדכי רים פרק בירה והגהות מיימוני פרק ז'):

ב ל בירה שהיא גרופה וקטומה ונטל הקדירה מעליה מ אפי' בשב' מותר להחזירה: כל זמן שהיא יט (יב) רותחת: הגה ב ם ושורה בידו (מור) ולא הניחה ע"ג קרקע הגה כא ודעתו (יג) לפחזירה (מור) ם ורוקא כב על (יד) גבה אבל לתוכה אסור ם ובתנור אסור להחזי' אפי' הוא גרוף וקטום והוא הדין לכופה אם הוסיקו בגפת ועצים: הגה (י) ודווקא שפתבשל מבושל כל צרכו (כ"י) ואז מותר לפחזירו אפי' כג לבירה אחרת אבל אם לא נתבשל כל צרכו אסור אפי' כתוסס בירה (מיימוני פ"ג) וי"ל דבל זה אינו אסור (יא) רק כד כבשלו מן הבירה (מו) מבשל יום ולא פחזירו עד שפתבשל אם לקחו משם מפתבשל אפי' הניחו של גבי קרקע מותר (ר"ן פ' בירה וכל כו) וכן נוהגים לפקל בתנורים שלנו שיש להם דין בירה וסומכים עצמם על דברי המקילין (יב) ושוב לפחמיר מיהו (יג) אם (מז) נמצא לבולי עלמת אסור (כ"י) ז"ל דאם הוציא מאבל מן התנור בסנגן: (י) ורוקא שהתבשיל כו' · זה קאי בראשא דאמר אפי' בשבת מותר לפחזירה היינו במבושל כל צרכו ולא נגמר דאז אין שייך אחריו עוד בישול אבל אם לא נתבשל כ"כ שייך אחריו עוד בישול · בתשובת רמ"א סימן ק"ב מתיר לפחוס התנור בגיל שבת והאינו יהודי אחר וסותם אם נתבשל המאכל כמנ"ד: (יא) רק בשנטלו מהבירה מבע"י · מלאה הטעם דאז בטלה הטמנה הראשונה וסוה כמשמיע לכתחילה בשבת כמ"ש רש"י על הא דאסרינן בהגיחה ע"ג קרקע משא"כ בנטל בשבת: (יב) וטוב לחחמיר · כי הר"ן כתב קולא זו והתו' והרא"ש והטמכים אחריהם לא ס"ל כן: (יג) אם נצטנן כו' · דשייך בו אח"כ בישול הדם וכב"ר בשם רי"ו שאם לא נגמר אפי' שינה מרתיחתה קלת מותר להחזיר עכ"ל וכמקום דמותר להחזיר כאן מותר אפילו לפחוס פי החנור בדף אחר אחרה דסתימת הדף לא מקרי הטמנה כמ"ש ר"י סמוך לפסק' זה ולענין מה שמבשיל פי החנור בבגדים הא ודאי כיון שאין הבגדים מונעים בקדרה לאו הטמנה היא ומרי כו' עכ"ל ממילא ה"ה בדף זה וכל זה הוא בתן בחלים בוערות בתנור אבל ים שם בחלים בוערות זה פשוט בטמנה דבאינו גרוף וקטום אינו לב"ה אסור להחזיר ואפילו בחנור דיקן דלמני לבירה אסור להחזיר בכל גוני · ואינה למידק לומר אסרו להחזיר בגרוף הא הניח ע"ג קרקע וכיולא בו דהא בבר נתבשל כ"ל והר"ן כתב אפי' מלטמק ורע לו אסור בחזרה ואת אין בתן שום חשש דהא אין שייך בישול אח"ז וגם ליכא למיחש שמא יחתה כיון שאין שם גחלים ובר"ן מדאמרינן דהכופה הוי נפיש הבליש מבירה ושוטר מתנור ובודאי אתה צריך לפרש מה שומרתו מבירה ומאי קולתו מתנור בשלמא קולא מתנור אשמען שפיר דבתנור הוי קש ובגבבא וגפת ועצים אין לאיסור ובזה אנו אומרים דכופה קיל ממנו ויש חילוק בין קש לגפת אבל החומרא שאמיר אפי' מבירה פ"כ לא אשמען אלא בדרך זה דבבירה יש חילוק בין קש לגפת ובכופה אין חילוק א"כ מבואר דבכופה אמיר אפי' בקש ובגבבא צריך נריאה כמו בגפת ועצים וא"כ כופה הוי מלאת מליאתא בדינו דאלת"ה אלא בקש אוה כופה לבירה קשה למה זכר שבכופה אמיר מבירה א"ו דיש חומרא בכופה מבירה לבד מלד הקולא שבנגד התנור ומו"ח ז"ל כתב נ"כ ראייה ברורה לדבר' בזה ממ"ש בגמ' בברייתא דת"כ דאכיי בכופה שבסיקוהו בקש סומכינן עליו ואין נותנין ע"ג זוה ודאי באין נרוף דאל"כ תקשה לך ממתניתין דאמרה בכופה שבסיקו בקש ה"ז בבירה ובבירה אפי' ע"ג מותר בקש בלא גרוף אלא ע"כ דמתני' מיירי בגרוף כדמוקי לה רב אחא בר אהבה דקי"ל בפירוש המשנה כוותי' כמ"ש הב"י וזה ראיי' ברורה אלא שלפי הגראה מדברי הרי"ף והרא"ש אלא היו נורסים כן בגמרא בכופה שבסיקו בקש וע"כ לא זכרו שבכופה בקש יש אומרא בגלא"ד: (ז) ואם שכח ושהה כו' · בגמרא איתא תרי בעיות אחילה ב"מ מר"ח בר אחא שכח קדירה ע"ג בירה בשבת ובילה מהו ואו אוכעיא להו עבר ושהה מהו ולא איפשטא והרי"ף והרמב"ם שהם בעלי דישה זאת נורסים בבבי' שניה עבר ושכח מהו ומפרשים דבשיל לאשמה קי"ל לחומרא מלד קנס כמו המבשל בשבת והיינו בלא נתבשל כל צרכו קודם שבת אבל נתבשל כל צרכו אלא שמלטמק ויפה לו זו היא בעיא שניה דמסקא לן לי גם בזו קנסו בשכח או לא וקי"ל לקולא בזה: (ח) ואם החזירם אין יהודי בשבת · פי' והתבשיל מלטמק ויפה לו מותר שאין ישראל מבקל בכ"כ (ט) ואם החזירם ישראל · פי' בשנוג: (י) ורוקא שהתבשיל כו' · מותר להחזירה היינו במבושל כל צרכו ולא נגמר דאז אין שייך אחריו עוד בישול אבל אם לא נתבשל כ"כ שייך אחריו עוד בישול · בתשובת רמ"א סימן ק"ב מתיר לפחוס התנור בגיל שבת והאינו יהודי אחר וסותם אם נתבשל המאכל כמנ"ד: (יא) רק בשנטלו מהבירה מבע"י · מלאה הטעם דאז בטלה הטמנה הראשונה וסוה כמשמיע לכתחילה בשבת כמ"ש רש"י על הא דאסרינן בהגיחה ע"ג קרקע משא"כ בנטל בשבת: (יב) וטוב לחחמיר · כי הר"ן כתב קולא זו והתו' והרא"ש והטמכים אחריהם לא ס"ל כן: (יג) אם נצטנן כו' · דשייך בו אח"כ בישול הדם וכב"ר בשם רי"ו שאם לא נגמר אפי' שינה מרתיחתה קלת מותר להחזיר עכ"ל וכמקום דמותר להחזיר כאן מותר אפילו לפחוס פי החנור בדף אחר אחרה דסתימת הדף לא מקרי הטמנה כמ"ש ר"י סמוך לפסק' זה ולענין מה שמבשיל פי החנור בבגדים הא ודאי כיון שאין הבגדים מונעים בקדרה לאו הטמנה היא ומרי כו' עכ"ל ממילא ה"ה בדף זה וכל זה הוא בתן בחלים בוערות בתנור אבל ים שם בחלים בוערות זה פשוט בטמנה דבאינו גרוף וקטום אינו לב"ה אסור להחזיר ואפילו בחנור דיקן דלמני לבירה אסור להחזיר בכל גוני · ואינה למידק לומר אסרו להחזיר בגרוף הא הניח ע"ג קרקע וכיולא בו דהא בבר נתבשל כ"ל והר"ן כתב אפי' מלטמק ורע לו אסור בחזרה ואת אין בתן שום חשש דהא אין שייך בישול אח"ז וגם ליכא למיחש שמא יחתה כיון שאין שם גחלים ובר"ן

מחזילו

שערי תשובה

רנג (כר) בנסה"נ עבה"ע ושיון בו"ת בית אמרים סימן ר"א דקאו"י מבוטלת טוגת שבמשמיד סמגלרתא ישראל בשבת על תנור בית אחורף קודם שהוסק מותר לבתותה רק שיזהר על להבא אלא יעבו בן וש"ם לתון רגיים מהך דאחר נתן הקדירה לתחם ישראל שהוא בר חיובא מתן את אחור אלכך יש בתן אבור אבל אסור מפא"כ בישא יהודי הוא בתן אחור וקנא ל"ל דגרע אם אינו יהודי המסוק הוא בשלמו אמתיר קודם הסקה אלא דעתו בהסקה זו על חיומם בתבשיל אלא שיש לומר בתין בוונתו רק לחמם אבל לא בישנים לבישור בישול ע"ם:

בש"ע ם"ח ואם נתן תותם אמוך לחסיכה כו' וכתב בבנ"ת בית יהודה שמותר לומר לאינו יהודי לחשות אמוך לחסיכה ומותר לו לרדות בדרכו ודוקא לעורך מזון ג' סעודות אבל יותר אסור אף לומר לאינו יהודי ואם אינו יהודי אינו אלא הקדירה לתוך אויר הכירה אבל אלא מיקרי תוכה אלא בשיושב למטה בקרקעית הכירה וכ"כ ב"ח ועפ"ג וכתב בפ"ג ובכירות אלו אסן בעצים אסורות הוסק וע"ג ח' אסן ומותר ע"כ · ואם יש אם אל הכירה מרוכה מלאשונה אבל אם היתה מתחילה עמוסה ובשבת בא להסיבו לכירה לו מכירה לעמיה אסור (רמב"ם שם): **כד** בשנטלו מבע"י · ואי"כ אם

באר היטב

(ח) אינו יהודי · לעורך ישראל ומתבשיל מלטמק ויפה לו: (ט) ובישם · אלא נתנה מתנו ב"כ כיון שבבר אינו לאחרים נאסור: (י) ישראל · בשבת אפילו בשנג דינו בבבר ובשם ואסור אם מלטמק ויפה לו · ומיהו ל"ל בזה לאחרים אבל אם לאחר בר אינו אסור גם לאחרים בשלמקת ויפה לו לדשה זו ע"ם] (יא) אל ידי אינו יהודי · בהגהות רמ"א סימן ק"ב מתיר לפחות אתנור בגיל שבת ואינו יהודי אחר וסותם אם נתבשל המאכל כמנ"ד · אלא אסור לומר לו לעות בשים · ובתב בבנ"ת מהרי"ל אבם אחת אינו יהודי בלודך שבת ובכבם אלם וקראו לאינו יהודי בגיל שבת ואולות אקדירות ואבלים אלם ואבמן בגיות ואסור מהרי"ל ז"ל אחמין לאותה שבת ואסור מלבאות עוד אלישראל אל אבדי אל"ל ובתב בס"ם ובאלם אבמיה בשבת נתבשלו אקדירות בתאבל כ"ע · ואפילו אבי לפש"ר אבריה אל מדוחיו לאבל בזיותר מהאי ע"ם: (יב) ובוחתת · ונבנו לאבל אם לא נגמר בגמרי בגמ"ם אינו אל"ם ס"ד · ובאם"ם בבאם": (יג) לאחזיר · ובי"ל אפילו אין דשתו לאחזיר אבי: (יד) בגבם · ובכירות אלו אבן אבן אבשות אוכבה ובנ"ג אחר בן ובותר ב"ג · ואם יש אם אל בכירה אינו אינו אינו

וכו' ר"ל ריחיה תי' ע"ז שכתב דאע"ג דכל הני מילי מדרבנן בעלמא נימא דכל שמתבטל כמב"ד ליה ביה משום מבטל דאורייתא החמירו בדברים הללו מפני שהן קרובים לבוא לידי איסור תורה עכ"ל ממילא ה"ה להרא"ש אחר ביטול כ"ל יש גם כן טעם זה : (יד) **אסור להניחו בכרים כו'** · דאע"ג דכרים וכסתות אינן מוסיפים הבל מ"מ אסור בשבת כמוזכר בסימן לג"ז ואע"ג דבהזרה שרי כמ"ש בסמוך לפי' בכירה אחרת היינו במקום שאינו דרך הטמנה אבל כאן שהוא דרך הטמנה אסור מ"ה מותר להניחו בכרים וכסתות אם הוא פחות למעלה : (טו) **סמוך לחשיכה כו'** · כמוש כתוב בזה דוקא אחר שנגמר כל ביטול הקדירה ומניחה לעמוד על הכירה עד הערב לשמור חומה כו' והוא מדברי הרא"ש והטעם כתב הב"י דכ"ז שלא נתבטל כ"ל לא גזרינן דלמא אתי לאחזורי משהשיכה דאז מבטל בשבת ופשיטא דמזדהר בהכי אפילו אי שרית להחזיר מבע"י עכ"ל ואין לתמוה הא מלינו כמה פעמים גזירה שמא יתהה בשבת דהתם גזרינן שמא יסגה ויתהה אבל כאן אין גזירה רק שמא יגמוד היתר מן סמוך לחשיכה הם לא שייך במקום שיש ודאי ביטול וא"ל כיון שכ"כ בשם הר"ן דאיסור חזרה בשבת משום הרהוקה מאיסור דאורייתא וא"כ כי גזרינן בע"ש משום שבת ה"ל גזירה לגזירה ל"ל כיון דבשבת נופא קרוב מאוד לבא לידי איסור כמ"ש הר"ן ה"ל כודאי איסור ושפיר גזרו רבנן בשביל גם בע"ש כנ"ל : (טז) **ובתנור אין חילוק** · היינו בתנור של זמן התלמוד וכבר כתב זה בפנים הש"ע בסימן זה אבל תנורים שלנו שפתוחים מן הלד הם כבירה כמ"ש בית יוסף ע"ז בטור ואינו יודע לאיזה ענין כתבו רמ"א כאן ויש מקום לטעות ולפרש זה בתנורים שלנו : (יז) **יש למחות כו'** · והטעם דסמוא אחד מהם אין היש"ב והבני יס"ב ומתבטל זה עם זה וממילא מבטלין בשבת וכסימן שי"ח נתבאר שיש חילוק בין דבר יבש לדבר לח : (יח) **ומבערת אח כ"ב התנור** · בח"ה סימן ס"ו כתב אפילו נתקרר לגמרי יש להתיר דהשפחה מתכוונת לחמם בית החורף דאז בה רבנן משום דהבל חוליס אבל הלינה ונתי ממי דהחמין נתחמים עי"כ מאליהם בוודאי וע"ד כן היא מוציבתו על התנור מ"מ בשעה שהיא מוציבתו על התנור אין שום אם בתנור והבערה דאח"כ עיקר הכוונה היא לבית החורף ואף כי פסיק רישה הוא לענין החמין מכל מקום לא אסרו בשבת דרבנן בין מתכוין גמור ללא מתכוין דפסיק רישא ואכי אשכתן בתשובה מהר"מ במרדכי

(יד) **כה** אסור להניחו בכרים (יז) וכסתות (הגה"מ פ"ו) י"א דכל שהוא (טו) סמוך לחשיכה לו **כו** סמוך לברכו שהוא קבלת שבת לדידן (הגהות מרדכי) אם הוא סמוך כל כך שאם נגמור הקדירה לו אפשר להרתיחה מנשוך יום **כז** דינו כמו (יח) בשבת עצמו ויש מקילין בזה ומסתבר להקל **אך כח** טוב להחזיר במקום שאין טורח כל כך ודוקא ע"ג כירה ממש אבל לסמוך אפי' סמוך לאם במקום שביד סולדת בו שרי **כט** אפילו סמוך (יט) לחשיכה (הגהות מרדכי והגהות מיימוני) (מז) ובתור אין (כ) חילוק בין להחזיר עליו לו לסמוך אצלו ודוקא במקום שביד סולדת אבל אין ביד סולדת אם שרי אפילו בשבת כמו שיתבאר לקמן סימן שי"ח :

ג ‡ **המשכים בבקר וראה שהקדיחה תבשילו וירא פן יקדיח יותר יכול להסיר ולהניח קדירה ל ישנה** (כא) **ריקנית לא עפ"י הכירה ואז ישים הקדירה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדירה ריקנית ויזהר שלא ישים קדירתו על גבי קרקע ושתהיה רותחת** (וכבר נתבאר שהגיגים לבקל אף אם נתנם ע"ג קרקע) :

ד לב (יז) ק יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמים ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק (וסיין לקמן סי' ש"ח) :

ה ר מותר לתת ע"פ קדירת חמין בשבת תבשיל שנתבשל מערב שבת כל צרכו כגון **לג** (כב) **פנאדי"ש וכיוצא בהן לחממן שאין דרך בישול בכך אבל להטמין תחת הבנדי' הנתונים על גבי המיחם ודאי אסור :** הגה והוא הדין **לד** שאסור להניחו על גבי כירה אפילו נרופה וקומומה דלא התירו אלא חזרה וכדרך שנתבאר **לה** ויש מתירין ליתן לתוך התנור שאפו בו מבשול יום דמאחר שלא הטמינו בו רק אפו בו מבשול יום לא נאסר בו רק הבל מעט ואין לחוש לבישול (כל בו) ובלבד **לו** שלא נגמרו לגמרי ויש מחמירין בזה ואם הוחם כל כך בתנור שביד סולדת בו אסור וע"ל סימן שי"ח · וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו אסור לומר לאינו יהודי לעשות לכן אסור לומר לאינו יהודי **לז** להחם הקדירה אם נגמרו **לח** ואם עשה כן אסור לאכול אפילו לגוי (כ"י וכרשב"א בתשובה) אמנם אם **לט** לא נגמרו כל כך שבדיון דאויים לאכול אם חממו אותו שאינו יהודים מותרים לאכול **מ** לכן נוהגים שהאינו יהודי מוציאין הקדירות מן התנורים בממטיטים בהן ומוציאתו אותן אצל תבר בית הארוך אז אינו (יח) (כג) ומבערת אח"כ התנור ופ"י

‡ הגהות מרדכי אם ק"י כ"ב דא"כ אם כ"ו ר מרן ס"ג דאמת בשם הרשב"א :

ברוטמבר"ק ובהרבה מקומות מותר להניח ע"ג הדפין משמע דס"ל דבעי' שיניח שום דבר שמה להכירה וכ"מ ס"ס זה וכל זה כשהתבשיל חם : **לב** יש **למחות** · דלפעמים אחד הים"ב והמני אין הים"ב ומתבטלים זה עם זה וא"כ לפי מ"ש סי' שי"ח סע"ו דאסה לא נגמרו לגמרי אין בו משום בישול א"כ גם כאן שרי דהא מעשים בכל יום שמוחנין לתוך הקטרה קטיות ומעבירין עליהם רוטב של בשר וא"כ היין שהקטיות בכלי שני ומעבירין עליהם מכ"ר ה"ל בישול ואפילו שעושים ליפכא שמוחן הרוטב תהלה ואח"כ מוחן הקטיות לתוכו מ"מ יש לחוש שהקטיות רותחין יותר אלא ע"כ ס"ל דאין בזה משום בישול אם הוא חם וכמ"ל אך יש ליזהר שלא להניח בהן בכף כמ"ש סי' שי"ח וכ"מ שיש"ח סי' אך לפי דברי רש"י ס"ל דה"ל כמומין בשבת כמ"ש בר"ן ומיהו לא קי"ל הכי כמ"ש סי' שכ"ו ס"ג ומ"מ יש ליתן הקטיות לבסוף לרוטב ואם אין רוטב בקטיות אפילו נגמרו לגמרי שרי ליתן עליהם רוטב

כמ"ש סי' שי"ח ס"ד : **לג פנאדי"ש** · דכיון שאין בו רוטב אין בו בישול כמ"ש סי' שי"ח סע"ו ומשום היתוי נמי ליכא למיגזר שאין דרך בישול בכך לפי שהקדירה מפסקת (מ"מ סכ"ב) ואם יש בה שומן אסור כמ"ש סי' שי"ח סי"ו : **לד שאסור להניחו** · וכ"ן כתב וז"ל ואפשר דבר שאין דרכו **לה** ויש **מתירין כו'** · ז"ל ד"מ כב"י הגהו להחזיר כו' ומ"מ משמע דאסור דדוקא ע"ג שרי אבל לא לאוסה כמ"ש ס"ב וכו' ע"כ וגראה דבדבר שעדיין אם אין לאוסה כ"כ ודבדי ב"י איתן אלא בדבר לוגן וכן המנהג בינינו דמושקין בדבר לוגן ומוהגין היתר בדבר שהוליולו מן התנור כדברי הר"ן ומה שהילה הב"י בין ע"ג לאוסה זה לא כדברי הר"ן אלא שהב"י חילק מעלמו כך ואפשר דלא ס"ל לאלק בהא ופוק חזי מאי שמא דבר בכל"ל ד"מ פי' דאמאי דאמרינן בגמ' לאוסה אסור היינו כשנטלו מבע"י ולא החזירו עד שהשיכה וכמ"ש ס"ב אבל נטלו בשבת מותר להחזירו לנרופה וקומומה ואפילו לאוסה וזה כיון שלא הטמינו בו ה"ל נרופה וקומומה · ול"ע דהר"ן לא כתב היתר זה אלא כשהשיכה ע"ק דלא הוי כתחלה הטמנה כיון שהיה שם בשבת אבל לענין היתר אוסה לא מהני זה וזה דעת המחמירין ובלבוש משמע דאפילו הטמינו בו שרי להחזיר לאוסה אחר שעודה שהיה כיון דבבר שמנו נחליו ה"ל כנרוף וקומום ש"ם שנדחק לענין היתר אוסה ולא לאה דברי הד"מ : **לו שלא נצטנן** · ואפילו בדבר שאין בו מרק דלית ביה משום בישול אסור אם נצטנן דה"ל כמימה לכירה לתחילה בשבת דאסור דלא התירו אלא חזרה : **לז להחם הקדירה** · כב"י בשם הרשב"א אסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה וכו' דאינו להחם הקדירה ס"ל להרשב"א דאפילו לישראל שרי לעשותו כמ"ש סי' ש"ח סע"ו כיון שאינו מותר ע"ג האש לו הכירה ממש וכמ"ש כתב שאם אסור לומר לאינו יהודי להחם וכו' דס"ל דלדידן דס"ל דאסור לחממו מדאורייתא אסור לומר נ"כ לאינו יהודי ואם עשה כן אסור אפילו בדיעבד כמ"ש ס"ל בדין החזיר אינו יהודי ע"ג כירה ומיהו י"ל דאם לא חממו אלינו יהודי ע"ג האש לו הכירה ממש דיש להקל מאחר שגדולי פוסקים מתירין אפילו לישראל לעשותו ומ"ש סימן רע"ד ס"ג ועכב"י ססי' רל"ט בשם המרדכי דאם לוה לאינו יהודי לעשות לו מלאכה דרבנן אין אוסרין התבשיל : **לח ואם עשה כן** · פירוש שלוה לאינו יהודי לעשותה וכ"ל דמהרי"ל אמי מיירי בכה"ג שנתבטל הבשר קודם שבת דלא כש"ס (שבת מה:) ה"ל הד"מ כתוב בח"ז דאיתי בבית מורי שירלי"ן פעמים מתקררין השחלינ"ן בשבת קודם המאכל מדליקין הבשרים אם סמוך לקדירות כדי שיתחממו בטוב ויש מסמלקין אותן ומוחנין אותן סאוך לאם ומפרשים להתיר שמסתמא היו אמנין קצת ואפילו יתקררו הרבה אין לאוסרן שגם כוונתן בעבורם הן ואפילו מתכוונים בעבור ישראל אין לחוש דמסתמא אין הישראל רוצה בכך שבקדירות נתקררו לגמרי לא היו מניחין לחמם אותו כלל וכשעושין העבדים לאו כמיניהו לאסור על כרחו (מיהו בהרשאה שנתקרר לגמרי אריך למחות לאינו יהודי שלא יחממו וכמ"ש סי' רל"ב ס"ב ובתשובה מהר"מ כתב תקנו שיאמר שומר יהודי בשעותין שלא יתן האינו יהודי מים ליורה בשבת) ובחופה דגילין לעשות כן עבדיהן ואין לוים ממנע מלאכלו וגם ר"ת ז"ל ושאר גדולי הדור ס"ל דמותר מיהו נכון שלא לעשות כן , מנוס דאוסרים אותה ואיכא זילותא דשבת ולא שכיחי בה רבנן רחוי לאסור עליהן דבר זה כלל עכ"ל ועסי' שכ"ה ס"י וססי' רע"ו : **לט לא נצטנן** · ובאמודה כתוב שמעשה היה שהטמינה שפחה חמין מעשיכה ואסרו התבשיל שהיה לוגן והתירו הבשר שהיה רחוי לאכלו לוגן : **מ לכן כו'** · פי' כיון דאסור אמירה לאינו יהודי להחם ס"כ אסור לומר

באר היטב

לג"ם אסור להחזירם ואפילו בתנור דידן דדמי לכירה אסור להחזיר בכל גווני שכ"ל : (יז) ובכסתות · דנרבע מלסחזיר לעבר דס"ל בתחלת הטמנה ד"ם · ואם הוא פחות בתבלה מותר דלא מקרי הטמנה כמ"ש רמ"א ס"ו : (יח) בשבת · ואם אינה מבושלת כל צרכה אסור להחזיר סמוך לחשיכה אבל מי לגמרי שרי סמוך לחשיכה ממש"ש ס"ח · ואין ליטול הקדירה מהכירה ונתנם ע"ג הטנור שלנו גרוף וקומום סמוך לחשיכה מ"א ושיין ס"ק כ"ו מה"ש לענין תנורים שלנו : (יט) לחשיכה · אפילו מעתה בשבת דאינו יהודי לאחר בשבת שרי ושיין סימן ש"ח : (כ) חילוק · היינו בתנור שנמצא בתלמוד · אבל בכר כתב בכ"ע דתנורים שלנו אם כבירה : (כא) ריקנית · דבריקנית תהיה לכ"ע אסור דמלבנה מ"א : (כב) פנאדי"ש · עיין סימן שי"ח סעיף ע"ז : (כג) ומבערת · פירוש כיון דאסור אמירה לאינו יהודי להחם אם כן אסור לומר לאינו יהודי לעשות דהבשיל שנתקרר על פתחו אסוסק : ולכן

שערי תשובה

איסור נמור הוא כבירה וכוסה שאינו גרוף וקומום ודמי לבה דלא יתלה כו' ואע"ל דלא שייך היתוי דאין כאן גחלים · אלא משקה הדולה דבא חזינן חכמי סדור נתתו בידם : יותר ויש לחוש לאיתוי לכן חייבים חכמי סדור נתתו בידם :

בס"ב

ל"אינו יהודי להעמיד תבשיל שמתקרר על התנור שהוסק ולכן מותרין יהודי מותרין התבשיל שמתקרר לגמרי על התנור שהוסק: **מא** על ידי ישראל אסור · הש"ך כתב מותרין ולא מותרין הרמ"א פסוק לא אסור מש"כ בתמיהה לאינו יהודי דשרי דהא עיקר כוונתה לחמם הבית דברי כמ"ם סס' רע"ו ותע"ב דהוי פסיק רישיה לגבי התבשיל מ"מ בתמיהה לאינו יהודי לא קפדינן כולי האי ועסק"ת וכסי' ש"ד סס"ת מ"ש ומזה נ"ל דיותר אתה מתן לאינו יהודי מיס להוך הקדירה הקבוע בתנור ומתחממו שמותר הישראל ליהנות מסס להדיס בהם כלים דק"ו הוא דהא בתבשיל כמוותו ע"ג התנור כוונתו לחממו ואפ"ה שרי ק"ו כאן שאין כוונתו לחמם המיס אלא יבקע הקדירה ואפשר דאפילו מתן לאינו יהודי המיס אחר שסיק התנור דברי מעשה מכתבתי ול"ד לסי' שכ"ו ס"ג וסי"ת דהתם כוונתו לחממן עמ"ם ס' רל"ד דלא כמ"ם בס' על תורות לאסור ע"ש אבל ישראל אסור ליתן המיס אפילו קודם שסיקו דהוי פסיק רישיה מיהו כשהכלים מלוכלכים בשומן נ"ל דאסור לשפוך ותתיים עליהם כמ"ם סימן ס"כ סי"ד ע"ם · ובמס מהר"ף מ"כ שמותר כיון שאינו מכוון אלא לצאתן ול"נ שיש הכלי תוך המיס ולא יעבה עליהם: **מב** מותר להעמידן · אפילו ישראל: **מג** אצל תנור · אבל עליו אסור כיון שאינו גרוף וקטוס ומשמע מלשון רמ"ח דאפילו ליתן עליו קודם היסק אסור כיון דלבסוף יהיה בתוכו אם נזריגן שמא יתחה בנחלים ומיהו הטולה נוהגין היתר בזה ושמ"ם ס"ע דיש לחם על מה שיסמכו וקשה אלי אלא בידך דכל הגר ערוותא המוחכים בסי' זה אינו אלא אם אבל בתבשיל אם אבל בתבשיל קר אז אחר דברים קרים עסי' שי"ם אינו אסור משום בישול דאוריתא ע"ש:

רנד א שאצל האש · משמע דבאלי קדר שרי: **ב** שמתחר להתבשל · וה"ה לכל מיני קטניות שממהרין להתבשל (כי"ו ושס"ח): **ג** ויתקשה הבשר · ומשמע דאם הוא בקדירה לא מהני מזה בטיט דהא לא יתקשה עיי"ל דהב"ה וס"ה בהב"ה ב' וסס' רע"ו: **ד** שנתבשל קצת · ולא הגיע למב"ד שרי ואיכא לאסור אפילו הגיע דברסי' ל"נ ובקדירה אפילו נדי אסור לברי"ף וסייעתו וכמ"ם רסי' רל"נ: **ה** הבל שרי · אפילו בקדירה כיון שאינו מוקן לאתות שברי סתום הוא: **ו** שהוא מגולה · ומשמע אפילו הוא בתנור כל שאינו מכוסה כלל אסור לאפוקי מהסברא הראשונה שסוברת שבשר גדי שרי ואינו כשגלה כמב"ד שרי אפי' להאוסרין ברסי' רע"ג בקדירה דהא אינהו מפרשי הא דתנן אין טולין וכו' אלא כדי שילולו מבשו"ל כמב"ד בשברא אנומרי היינו שהוא מגולה וא"כ כמב"ד מיהא שרי משא"כ לסברא הראשונה אין היתר כמב"ד אלא כשמוסה על הגחלים ממש וכמ"ם ס"ב ואינהו משמע במאלו דאף לסברא האמיה דוקא בתנורים שלהם שהיו קטנים והיו מוכסין שמא יתחבר כדאי· במס' ביצה אבל בתנורים שלנו אין היתר לגלי כמב"ד להאוסרין בקדירה סימן רע"ג: **ז** ע"ג גחלים · אסור לגחלים ולא ע"ג גחלים ממש דהיתר יקח הבשר מעל הגחלים אולי אין נכנין עדיין (מרדכי) ועמ"ם סי' רל"ג סס"ת · ולהרמב"ם ל"ל דאה"ב שממתין עד שכבו עס"ד: **ח** חצי בישולו · עבי"ד סימן קי"ג · די"ת שהוא שליש בישולו והכא פסק לומרא משום חומרא דשבת: **ט** אפילו הוא בשר גדי · ואפילו שריק אסור לברב"י בס"ה מש"כ לרמ"א עס שרי בשריק: **י** למה יתחה להפסידו · אבל כשאינו מוחם על הגחלים ממש לא מהני מזה בטיט אפילו הוא מפסידו בחיתו וכמ"ם ס"ת: **יא** אם עבה · ודוקא כשאתן ע"ג האש שהוא מגולה אבל כשאתן לתוך התנור מכוסה אפילו בשר עז שרי בדיעבד מאחר דיש מתירין לכתחילה (כ"ם) ושמ"ם סס' רל"ג דה"ה כל כיולא בזה: **יב** סביב הקדירה · פ' סמוך לגחלים דאל"ב אסור לברי"ף וסייעתו כמ"ם ברב"י בסימן רע"ג וסוף סי' רל"ו ושס"ב: **ג** אע"פ שא"א וכו' · דחמיבי כמו שמתבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור אפ"פ שלסמיס אוכלין אותו מי מ"מ אין טוב לאכלו כמו תפוחים וה"ה לכל דבר שאין מאכלין אין אסור לגולן:

רנד (א) אין צולין בשר כו' · אע"פ שבבר כ' ברוש המיסן רצלי שאצל האש אפילו הי אסור לאינו מסור לחשיבה פ"ס כתב גם כן הא ראין צולין לאשמועי' דבברי שיצלו במאכל בן דרוסאי שרי ואין לחקשות הלא כתב רבינו לעיל בסימן רנ"ג דלהרי"ף בבישול אסור לשהות אפילו בבתבשל כמאכל בן דרוסאי ובאן בצלי הרע שרי וי"ל דבאן איירי בשהבשר ובצל הם עצמם מונחים על האש אלכן כיון דהגיע למאכל בן דרוסאי אם יחתה בנחלים יחרוך אותם ומשום הכי לא חיישינן לחיתוי אבל לרש"י ור"י איירי כאן אפ' שאינן רק מסוכים לאש וקס"ל דבצלי שרי לשהות במאכל בן דרוסאי כמו בבישול קרירה ע"כ:

יד אפרים

רנד בש"ע ואם הוא סתום וסת סיו בטיס כו' ובאב בסמ"ת פ"ת סימן ס' מהמיס ומסוך ר"ס מחמיאם ומסוך לתמיסה לא נמנר סי' ס"ס כו' וע"ם מכתב כיון דהסיטות מסיעת הסמיאם בשם כזכת כוי מלב · ולדעת כמל סתרומות שמכיון ל"י סי' מ"ת לף בפלוף לא כמל וגם סתום בשבת דף ז"ם ר"ס שמן כ' דוקא שוס וטוכר שריסקן כו' מכל מקום כיון דמילי דנגון ניכוו לאוי לסמוך כמקום סמיאם כו' פ"ם · ולפי סתם דאמרו לנשמ"ם ומסום יש בזה איסור שלם רק לאוסו שבת בלבד ומבואר שם דאין מסיגם רק לשנין לשמות בלוסו שבת ובזה לא סיוך מסיגה ול"ם:

רנד (א) אבל בשר גדי ועוף כו' מותר כו' · פירש אפילו לא הגיע למב"ד ומשמע אפי' בשר גדי אסור אם החזיק דלא חיים לחיוך הבשר כיון דמיניהו על הגחלים ע"כ חיישינן שם שמא יתחה למהר הצלייה אבל אחר מאכל ב"ד שרי אפילו בשר שור מאחר שרחוי לאכילה למה יתחה להפסידו אבל אלא אם הם ים חילוק בין גדי לשאר בשר דבגדי מותר אפילו אין טוח בטיט וה"מ שהגיע בהגרים אבל בשאלמים הוי גדי כשור וכבי' טיט דוקא וכטיט מועיל משום דרוח קשה אפי' לשור כיון שהמטר מלטק זהו דעת רמב"ם לפי פירוש המגיד אבל הטור אינו מחלק בין ע"ג האש לאלא אם אלא בין בישול לגלי לחוד וס"ל דבגלי אחלא אם אם אל אם ים בו קולא וחומרא גבל בישול הכיינו חומרא שקודם מב"ד אסור· לכ"ע משום שמא יתחה ואפי' בחי לגמרי דמותר לעיל לד"ה בהטור כאן בגלי אסור שמא יתחה מפני שמותר לגלות אבל אם אם וקולא דבבישול ים איסור לשהותו להרי"ף ורמב"ם בסימן רנ"ג אפילו במלטקן ויפה לו וכאן מותר אפילו אחר מאכל ב"ד לחוד הכיון שרחוי לאכילה די לו בחמימות מועט ולא יעבוד לאתויי וה מוכרח בטור מדכתב סתם אין טולין בשר כו' אלא כדי שילולו המב"ד משמע אפי' בסתם אלו שהוא אבל אם דאל"כ היה לו לכתוב כאן ע"ג גחלים כמ"ש אח"כ נבי מרכלה וכמ"ם הרמב"ם אין טולין בשר על גבי אם כו' אלא ודאי דהטור ס"ל דאפילו אבל אם מותר אחר מב"ד ולפ"ז ל"ש למה כתב רמ"א בסס ים מחמיצין

רנד (א) אסור · מבשר דבלי קדר שרי מ"ת: (ב) בישולו · עיין כ"ד סימן קי"ג דיש לומרים ע"ג אם שהוא מגולה אבל בסתון לתוך שרי מבוסס אפילו בשר עז שרי בדיעבד כ"ת מ"ת: (ד) חצי בישולו · דחמיבי כמו שמבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור אפ"פ שלסמיס אין אם וכ"כ מהרי"ל אם סוגת עז בו רק על הטור מותר לסמיס אלים קדירים · ונקטם אלי כלאה ביוקר דבל סגן שרוחת הטוזכרים בטיגן זה אינו אלא בחבשיל אם אבל בחבשיל קר אז אחר דברים קרים

עמי' שי"ם אחוס אסור בישול דאוריתא מ"ת ועיין ס"ם רע"ו בקיצור דיוס:

רנד (א) אם · מבשר דבלי קדר שרי מ"ת: (ב) בישולו · עיין כ"ד סימן קי"ג דיש לומרים ע"ג אם שהוא מגולה ובסתון לתוך שרי מבוסס אפילו בשר עז שרי בדיעבד כ"ת מ"ת: (ד) חצי בישולו · דחמיבי כמו שמבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור

באר היטב

ולכן מסיגין אפילו יהודי מתגין אפבשיל שמתקרר לגמרי על אסור קודם שהוסק מ"ת · ושרי זהר מלגן על היסר זה ואחר לגמל בעם לאמוך על היסר זה ע"ם כתוך: (כד) בכס"ג · דס"ל כאחר מתן אקרירם ואחר מתן אסור אבל אסור אפילו יהודי דברי המ"ם ס"ם רס"ו · ומזה נ"ל היסר אם אם מתן אפילו יהודי מיס לתוך אקרירם אקבוע בתנור ומתחממו שאותר אישראל ליהנות מהם לחדיה בהם כלים ואפשר דאפילו מתן אפילו יהודי אמרים לאחר דברי · אבל ישראל אסור ליתן אמיס אפילו קודם אסיקו דהוי פסיק רישיה מיהו בכשהכלים מלוכלכים בשומן נ"ל דאסור לשפוך ותתיים עליהם כמ"ם סימן ס"כ סי"ד ע"ם · ובמס מהר"ף מ"כ שמותר כיון שאינו מכוון אלא לצאתן ול"נ שיש הכלי תוך המיס ולא יעבה עליהם: **מב** מותר להעמידן · אפילו ישראל: **מג** אצל תנור · אבל עליו אסור כיון שאינו גרוף וקטוס ומשמע מלשון רמ"ח דאפילו ליתן עליו קודם היסק אסור כיון דלבסוף יהיה בתוכו אם נזריגן שמא יתחה בנחלים ומיהו הטולה נוהגין היתר בזה ושמ"ם ס"ע דיש לחם על מה שיסמכו וקשה אלי אלא בידך דכל הגר ערוותא המוחכים בסי' זה אינו אלא אם אבל בתבשיל אם אבל בתבשיל קר אז אחר דברים קרים עסי' שי"ם אינו אסור משום בישול דאוריתא ע"ש:

רנד א שאצל האש · משמע דבאלי קדר שרי: **ב** שמתחר להתבשל · וה"ה לכל מיני קטניות שממהרין להתבשל (כי"ו ושס"ח): **ג** ויתקשה הבשר · ומשמע דאם הוא בקדירה לא מהני מזה בטיט דהא לא יתקשה עיי"ל דהב"ה וס"ה בהב"ה ב' וסס' רע"ו: **ד** שנתבשל קצת · ולא הגיע למב"ד שרי ואיכא לאסור אפילו הגיע דברסי' ל"נ ובקדירה אפילו נדי אסור לברי"ף וסייעתו וכמ"ם רסי' רל"נ: **ה** הבל שרי · אפילו בקדירה כיון שאינו מוכן לאתות שברי סתום הוא: **ו** שהוא מגולה · ומשמע אפילו הוא בתנור כל שאינו מכוסה כלל אסור לאפוקי מהסברא הראשונה שסוברת שבשר גדי שרי ואינו כשגלה כמב"ד שרי אפי' להאוסרין ברסי' רע"ג בקדירה דהא אינהו מפרשי הא דתנן אין טולין וכו' אלא כדי שילולו מבשו"ל כמב"ד בשברא אנומרי היינו שהוא מגולה וא"כ כמב"ד מיהא שרי משא"כ לסברא הראשונה אין היתר כמב"ד אלא כשמוסה על הגחלים ממש וכמ"ם ס"ב ואינהו משמע במאלו דאף לסברא האמיה דוקא בתנורים שלהם שהיו קטנים והיו מוכסין שמא יתחבר כדאי· במס' ביצה אבל בתנורים שלנו אין היתר לגלי כמב"ד להאוסרין בקדירה סימן רע"ג: **ז** ע"ג גחלים · אסור לגחלים ולא ע"ג גחלים ממש דהיתר יקח הבשר מעל הגחלים אולי אין נכנין עדיין (מרדכי) ועמ"ם סי' רל"ג סס"ת · ולהרמב"ם ל"ל דאה"ב שממתין עד שכבו עס"ד: **ח** חצי בישולו · עבי"ד סימן קי"ג · די"ת שהוא שליש בישולו והכא פסק לומרא משום חומרא דשבת: **ט** אפילו הוא בשר גדי · ואפילו שריק אסור לברב"י בס"ה מש"כ לרמ"א עס שרי בשריק: **י** למה יתחה להפסידו · אבל כשאינו מונח על הגחלים ממש לא מהני מזה בטיט אפילו הוא מפסידו בחיתו וכמ"ם ס"ת: **יא** אם עבה · ודוקא כשאתן ע"ג האש שהוא מגולה אבל כשאתן לתוך התנור מכוסה אפילו בשר עז שרי בדיעבד מאחר דיש מתירין לכתחילה (כ"ם) ושמ"ם סס' רל"ג דה"ה כל כיולא בזה: **יב** סביב הקדירה · פ' סמוך לגחלים דאל"ב אסור לברי"ף וסייעתו כמ"ם ברב"י בסימן רע"ג וסוף סי' רל"ו ושס"ב: **ג** אע"פ שא"א וכו' · דחמיבי כמו שמבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור אפ"פ שלסמיס אוכלין אותו מי מ"מ אין טוב לאכלו כמו תפוחים וה"ה לכל דבר שאין מאכלין אין אסור לגולן:

מא ע"י ישראל אסור (כד) בכי אפי' בגוונא (תפ"ד) אבל אם הקדירות עדיין סמין **מב** מותר (בה) לאסמידן **מג** אצל (כו) תנור בית אחורף מאחר שמתבחר דחמיבים שלנו יש לסם דין בירם וסמיכם בכירם אחיגם גרוסם וקטוסם כדין גרוסם לענין בחיתם עליהם וכבר נתבאר שניהו לאסקל בחוזרם בשבת אפילו אינו אסור אם אינו גרוף וקטוס ואל"ה בקרקע וה"ה לאמוך לתנור שאינו גרוף וקטוס כואל"ל והקדירם עדיין חם ומבטל כל גרמו וכן אמנכה אפשר לחתיר ושיין לעיל סימן שי"ח:

רנד דיני תבשילין המוכנים מערב שבת כדי להגמר בשבת ובו ט' סעיפים

א אף על פי שבשר חי מותר להשהותו הני מילי בקדירה אבל בצלי **א** שאצל (א) האש אסור להניחו סמוך לחשיכה **ב** שמהר להתבשל ואתי לתתויי והני מילי בבשר שור או עז (א) **ג** אבל בשר גדי ועוף שהם מנותחים לאיברים מותר דלא חיישינן לחיתוי **ג** שאם יתחה בגחלים יתחרך (פירוש יגלה מגדר הגלי וילכנם בגדר הנכנף) הבשר שאינו צריך אלא חמימות האש בלבד **ד** ואם הוא בתנור ומח פיו בטיט בין גדי ועוף שלמים בין בשר שור או עז מותר דלא חיישינן לחיתוי **ה** שאם בא לפתוח התנור ולחתות תבנם הרוח ויצטנן התנור **ג** ויתקשה הבשר ויפסיד: הגה ואין חילוק בזה בין אם הי לגמרי **ד** לו שנתבשל קצת (כ"י) וכל זמן שאינו מתבל כמוה אבל אם אין עליו רתחו וכרעיו מקרי אבל (הגהות מרדכי) ויש מחמירין וסוברין דבתנור מוח בטיט **ה** הכל שרי ואל נבי אם **ו** שהוא מגולה הכל אסור ובתנור שפיו מכוסה אבל אם אינו מוח בטיט לא יש לחלק בין גדי ועוף ובשר בשר כדרך שנתבאר ומכי נהגו בסברא זו: (מור והגהות אמר"י אבי"ר וכ"י בשם רש"י ומה"ג ומה"ק ומה"ת)

ב (א) **ז** אין צולין בצל וביצה או בשר **ז** על גבי גחלים אלא כדי שיצלה מבעוד יום **ז** משני צדדיו כמאכל בן דרוסאי שהוא **ח** (ב) חצי בישולו **ט** אפילו הוא בשר גדי **ח** דכיון שהניחו על גבי גחלים אינו חושש אלא שיצלה מהרה ואע"פ שיתחרך הילכך חיישינן שמא יתחה אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיישינן דלמא אתי לתתויי אפילו אם הוא בשר שור שמאחר שהוא ראוי לאכילה **י** למה יתחה להפסידו:

ג **יא** **ט** אם עבר או שכח ונצלה בשבת באיסור (ג) אסור: **ד** **יב** פירות שנאכלין חיין מותר ליתנם **יב** סביב הקדירה **יג** אע"פ שאי אפשר שיצלו קודם (ד) חשיכה ומיהו צריך ליזהר ליקח התבשיל מן התנור בכלי מיוסד בית התורף וע"כ אם מעמידה באותו פעם על התנור בפעם אינו גרלה ומבורר כ"כ שהיא עושה בכלי המיוסד אחת"כ מש"כ אינו שיש לנו תנור מיוחד להטמנת חמין ובשבת נוקחתו מאותו תנור ומעמידתו על התנור שבבית התורף הכל דולות שהיא עושה בכלי המיוסד ומה לי שהמיוסד קודם לו או מאוחר לו ע"כ נלע"ד אין לבטל נפש לסמוך על היתר זה:

רנד (א) אבל בשר גדי ועוף כו' מותר כו' · פירש אפילו לא הגיע למב"ד ומשמע אפי' בשר גדי אסור אם החזיק דלא חיים לחיוך הבשר מאחר שרחוי לאכילה למה יתחה להפסידו אבל אלא אם אם אל אם ים בו קולא אחר מאכל ב"ד שרי אפילו בשר שור מאחר שרחוי לאכילה למה יתחה בין גדי לשאר בשר דבגדי מותר אפילו אין טוח בטיט והיינו בהגרים אבל בשאלמים הוי גדי כשור וכבי' טיט דוקא וכטיט מועיל משום דרוח קשה אפי' לשור כיון שהמטר מלטק זהו דעת רמב"ם לפי פירוש המגיד אבל הטור אינו מחלק בין ע"ג האש לאלא אם אל אם אל אם ים בו קולא וחומרא גבל בישול דהיינו חומרא שקודם מב"ד אסור· לכ"ע משום שמא יתחה ואפי' בחי לגמרי דמותר לעיל לד"ה בהטור כאן בגלי אסור שמא יתחה מפני שמותר לגלות אבל אם אם וקולא דבבישול ים איסור לשהותו להרי"ף ורמב"ם בסימן רנ"ג אפילו במלטקן ויפה לו וכאן מותר אפילו אחר מאכל ב"ד לחוד הכיון שרחוי לאכילה די לו בחמימות מועט ולא יעבוד לאתויי וה מוכרח בטור מדכתב סתם אין טולין בשר כו' אלא כדי שילולו המב"ד משמע אפי' בסתם אלו שהוא אבל אם דאל"כ היה לו לכתוב כאן ע"ג גחלים כמ"ש אח"כ נבי מרכלה וכמ"ם הרמב"ם אין טולין בשר על גבי אם כו' אלא ודאי דהטור ס"ל דאפילו אבל אם מותר אחר מב"ד ולפ"ז ל"ש למה כתב רמ"א בסס ים מחמיצין

רנד (א) אסור · מבשר דבלי קדר שרי מ"ת: (ב) בישולו · עיין כ"ד סימן קי"ג דיש לומרים ע"ג אם שהוא מגולה ובסתון לתוך שרי מבוסס אפילו בשר עז שרי בדיעבד כ"ת מ"ת: (ד) חצי בישולו · דחמיבי כמו שמבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור אפ"פ שלסמיס אין אם וכ"כ מהרי"ל אם סוגת עז בו רק על הטור מותר לסמיס אלים קדירים · ונקטם אלי כלאה ביוקר דבל סגן שרוחת המוזכרים בטיגן זה אינו אלא בחבשיל אם אבל בחבשיל קר אז אחר דברים קרים

עמי' שי"ם אחוס אסור בישול דאוריתא מ"ת ועיין ס"ם רע"ו בקיצור דיוס:

רנד (א) אם · מבשר דבלי קדר שרי מ"ת: (ב) בישולו · עיין כ"ד סימן קי"ג דיש לומרים ע"ג אם שהוא מגולה ובסתון לתוך שרי מבוסס אפילו בשר עז שרי בדיעבד כ"ת מ"ת: (ד) חצי בישולו · דחמיבי כמו שמבטלו כמב"ד דהרי רחוין לאוכלן מיין וכ"ד לבלל בס"ב דאסור

עטרת זקנים

רנד (א) אין צולין בשר כו' · אע"פ שבבר כ' ברוש המיסן רצלי שאצל האש אפילו הי אסור לאינו מסור לחשיבה פ"ס כתב גם כן הא ראין צולין לאשמועי' דבברי שיצלו במאכל בן דרוסאי שרי ואין לחקשות הלא כתב רבינו לעיל בסימן רנ"ג דלהרי"ף בבישול אסור לשהות אפילו בבתבשל כמאכל בן דרוסאי ובאן בצלי הרע שרי וי"ל דבאן איירי בשהבשר ובצל הם עצמם מונחים על האש אלכן כיון דהגיע למאכל בן דרוסאי אם יחתה בנחלים יחרוך אותם ומשום הכי לא חיישינן לחיתוי אבל לרש"י ור"י איירי כאן אפ' שאינן רק מסוכים לאש וקס"ל דבצלי שרי לשהות במאכל בן דרוסאי כמו בבישול קרירה ע"כ:

יד אפרים

רנד בש"ע ואם הוא סתום וסת סיו בטיס כו' ובאב בסמ"ת פ"ת סימן ס' מהמיס ומסוך ר"ס מחמיאם ומסוך לתמיסה לא נמנר סי' ס"ס כו' וע"ם מכתב כיון דהסיטות מסיעת הסמיאם בשם כזכת כוי מלב · ולדעת כמל סתרומות שמכיון ל"י סי' מ"ת לף בפלוף לא כמל וגם סתום בשבת דף ז"ם ר"ס שמן כ' דוקא שוס וטוכר שריסקן כו' מכל מקום כיון דמילי דנגון ניכוו לאוי לסמוך כמקום סמיאם כו' פ"ם · ולפי סתם דאמרו לנשמ"ם ומסום יש בזה איסור שלם רק לאוסו שבת בלבד ומבואר שם דאין מסיגם רק לשנין לשמות בלוסו שבת ובזה לא סיוך מסיגה ול"ם:

מתמירין כו' דהייגו דעת הטור דס"ל ע"ג כתם בכל לאסור וכתם יש ג"כ קולא לענין אחר מב"ד ומ"ש אח"כ אז יש לחלק בין גדי כו' כדרך שמתבאר כו' לאינו קאי על כל מש"ל דלפי מ"ש בדישוב מ"ש בו מדיוק והייגו אלא כתם לו בתמור לאילו פתוח ולאסור היתר הגדי הוא משום שהרוח קשה לו והייגו דוקא בתמו' סתו' דלא יפתחנו בשביל זה אבל סברת הדיוק וקבול לא ס"ל וא"כ אלא כתם נמי לאסור קודם מב"ד אלא קאי על מ"ש דהיתר הגדי לינו אלא במנוחה דאז דוקא הרוח קשה לו אבל שלם דינו כשור : (ב) **המודבקים בתנור** • בטור וברמב"ם כתוב לו פניה שבנגד כתם ופירש ב"י דאלוקה שבנגד כתם קאי אתרכה וכן הטתיק כאן בש"ע ואיני יודע מה הרוים בזה דאדרבה ופת שביהם דין א' לשם ובמשל איתא בשמיהם אלא כדי שיקרמו פניה מבפ"י ולא"ל כדי שיקרוש התחתון שלם איבעיא להו תחתון אאיך דגבי תנור א"כ תתחתון אאיך דגבי אתור ת"ש דא"ל כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנו' פירש"י ל"ל לחומרא דכלפי אתו' ממהר לקרוש ופירשו אתו' הבעי' אם קאי ל"ל על לד אתנו' א"כ פניה דקאמר ת"ק אפילו בעליון שבו אם כן רבנן שאמרו שיקרמו פניה הייגו כל פניה ומיהו בירושלמי משמע דלהקל בא לאמר שם ומודה ר"ש בלחם הפנים שאינו קרוי לחם עד שיקרמו פניו בתנור משמע דהכא שבי בקרימה כל דהו אבל בלחם הפנים בעינן קרימה מעליא עכ"ל מלאה דהתו' ס"ל דהך בתנור שזכר הירושל' אין שי' אלא שבנגד אתנו' דהא גם כאן בעינן לד התנור לר"ש ומאי מודה בלחם הפנים ואם תרצה לומר שהירושלמי מוקם על תלמוד שלנו בזה לא היה לסם לכתוב לשון ומיהו כו' דמשמע דכן היא המסקנא אלא היה לסם לכתוב דלא הירושל' דודאי תלמודנו עיקר ואז דא"כ מה כוונתם בהשירוש שכתבו ע"ז דמי לא ידע ר"ש מיקל לפי הירושלמי ואז הסמ"ג מביא זה הירושל' בפשטיד"ל שזכר רמ"ל בסמו' אלא מלאה כוונתם דבתנור לא הוי פירושו לד התנור אלא הכוונה קודם שהוציאוהו מהתנור לריך שיהיה לו קרימת פני' דבלא"ה לא קרוי לחם א"כ שסתם קאמר קרימת פניה ואנו רואין כאן שהפשיטור הוא במדובקין בתנור ממילא בלחם הפנים דחמיר עפי הוה הפשיטור אתם בלד אתם א"כ ע"כ לד אתם אמור מלד התנור והוא מאוחר ממנו ולפ"ז קאמר כאן לאקל דסגי בלד התנור ממילא ת"ק ס"ל דפניהם בעינן כמ"ש אתו' בלד זה ד"ל להקל ופסקו הרמב"ם והטור כר"ת כמ"ש ה' המגיד וז"ל רבינו פוסק ר"ת אם מפני שהוא מפרש דברי ה"ק לו מפני שאלו בגמר' מה היה כוונתו ב' דהלכה כמותו עכ"ל ועכ"ל יפה שפסקו דמותר בלד התנור לו בלד אתם דכיון שמותר בלד התנור שהוא לאקל כ"ש בלד אתם ואל"ל למה הוצרכו לכתוב לו בלד אתם כיון שהוא כ"ש ממ"ש לד התנור י"ל דהיא נופסק קמ"ל דאתו כ"ע ידעי שלד התנור קיל עפי הכלה לרש"י חמיר עפי ע"כ הוצרך להשמיענו דלפי החמת בתחד מבשים' מני והסמ"ג פוסק נ"כ בירושלמי דלד התנו' הוי לאקל אלא דהוא פוסק כת"ק דס"ל לפ"ז דמי הפנים בעינן ע"כ פסק בפשטיד"ל שלריך קרימת אתחתון ועליון וכמ"ש רמ"א בסמוך ולא כדברי ב"י וע"ש שכתב דאלוקה שב לד אתם קאי על הרוח אלא תרוויהו קאי אתרוויהו והכל ניחא בס"ד ולא כדאיתי מי שמפיה עלמו בדברים אחרים :

רנה (א) **ברוב עביו** • שיהיה אאור כתוב עביו עד רוחו • רוב הקיפו מבחוץ : (ב) **יא שבפחמין כו'** • זה דברי ר"י במשנה וכתב ב"י

יד שממהר לגמור • וכ"ש שאסור להניחם בשבת סמוך לתנור אפי' קודם שהוסק ועפשי' רע"ג : **טו פניו המדובקים** • ל"ל דס"ל דאהו יותר בקל מתקרים דס"ל דבאיזו לד שמתקרים אלא שבנגד אתם דשם פשיטא פניה שבנגד אתם דשם מתקרים לאפוי ופיין בדמוים ותמלא קדעת הטור כת"ק כמ"ש אתו' לפירש"י דבאיזו לד שיקרו' סגי ע"ש ודו"ק וכ"ד הרמב"ם : **טז למעלה ולמטה** • ל"ע דהו דלא כמ"ש הרב"י דאיהו ס"ל דבקרימות לד א' סגי כמ"ש ואא"כ הל"ל ויי"ל ופשוט דבכל זה אפי' מתן מי סמוך לחמיהם אסור דממהר להתבשל כמ"ש בסי' זה ופשוט דבכיהם גרופה וקטומה הכל שרי כמ"ש סי' רע"ג ושונה לו מיני בלח שאופין בקדירה דינן כפת (כ"מ בב"ח) ובלבד שיהיו ממולאין : **יז בשונג וכו'** • והא דלא קנסי' גם בשונג כמ"ש ס"ח שאני הכא כיון דאין לו מה יאכל שרי (ב"י) וא"כ אפילו בחטוטים שלו אסור יותר מג' סעודות וכ"ה כתב הטעם דלא שביח שיהן פת בחמר סמו' לאפיה דפת המה אינה טובה כ"כ עכ"ל וא"כ שרי בחטוטים שלו יותר מג' סעודות וצ"ע לסתמיר דהא הכ"מ כתב בשם הרמ"ד דהיכא דאאם' בחיסו' בכל עניין אסור וא"כ די לנו לקבל במזון ג' סעודות : **יח אסור אפילו בשינוי** • משום דרדיה שבות היא : **יט טוח בטיט** • ולהרב"י אסור כמ"ש ס"ח הכא לא שייך שיתקשה : **כ רק לט"ש** • פי' שיש לו מזון ג' סעודות וא"כ אסור לרדותו בשבת לק למ"ש ולכן שרי (שם) וא"כ בחטוטים שלנו אסור אפ"ש כי היכי דאסרינן בכל התבשילין ולא מחלקים בין רוחים לשבת לו למ"ש דגזרינן שמא ימלך לאוכל, בשב' ויחתה ה"ה בפת ועפי' רע"ז ס"ח בשב"ש : **כא אפילו במזיד** • אבל הטמ"מ פ"ט כתב דשונג הוי רבותא שפי דהא כיון שמכר א"כ ליכא חיוב חטאת דבעי' שיהא תחלתן וסופן שנגה אפ"ה שרי לרדות קודם שיכות לידי איסור חטאת ע"ש וא"ל למה שנדחק הב"ח ומ"מ אם אפשר לעשות בשינוי יעשה (מ"מ פ"ה) ודוקא הוא אבל אחרים אסורים לרדות (רי"ו) דא"ל לו לאדם עשה חטאת קל בשביל שלא יעשה חביריך איסור חמור כיון שלא נעשה האיסור על ידו וגם חבירו עשה כמה שהרביץ (כ"מ תוס') ובאמת הטיקר תלוי בחם עשה ויש בשיטורין דף ל"ב בתוס' ועפשי' ש"ו : **כב מותר לו לרדות** • הקשה בספר קרקין דיומה למה לא הטמידו דבריהם במקום כרת כמו בטבל הזאתם ואיזמל וכו' ואין זה קושיא דהא חטיב החם הרבה דברים שלא הטמידו דבריהם במקום כרת בלאיחא בפסחים דף ל"ב : **כג יותר מג' סעודות** • מידי דהוה אחרר' ע"ג נחלים כמ"ש ס"ה (רי"ן) ומיירי בהדביק בהיתר כמ"ש שם וא"ל דוקא בקרופה לאכול ממנו בשבת אבל אסור לרדות לאוכל חול דאפילו טלטול בעלמא אסור כמ"ש בהגמ"נ ה' שבת דאסור להניח יין בשבת לעדר מ"ש ועמ"ש סי' שכ"ג ובסי' תרפ"ז : ועוד ל"ל דוקא בפת התירו מזון ג' סעודות דחייב בשבת לאכול פת אבל שאר תבשילין אם נתן באיסור אפילו בשונג אסור עד מ"ש כמ"ש רס"י רע"ג ועפ"ה ומיהו אם אין לו כלל מה יאכל שרי כיון דאסור להתענות בשבת כמ"ש סי' רפ"ח ואם יש לו פת א' מזון ג' סעודות אסור להליל אע"ג דלריך לכל סעודה ככר אלא ולחם מעכה מ"מ איסה חובה כ"כ ועפי' של"ד ס"ח : **כד לתוך התנור** • אפילו נרוף וקטום כמ"ש סי' רע"ג ומיהו בטוח פיו בטיט שרי לתמ"ח כמ"ש ס"ה : **כה כשאינן גרופים** • ומיהו בכופח אם הוסק בעצי' לא מהני גריפה ואם הוסק בקש לא כעי גריפה וכמ"ש קאי אכירה לחוד ועקא לשון רבים דקאי אכירות דעלמא : **כו של מים** • אע"ג דמים אאין לשתות אין מ"מ אינן טוביים כ"כ בכירות אם המתנין שלא יבקע בקדירה מכל מקום בא קבעי ליה מים לתוך הקדירות שבתנורים אע"ג דמתכוין שלא יבקע בקדירה מ"מ הא קבעי ליה להדחה ואיישינן שמא יתחה לבן לריך ליתן מבע"י ועמ"ש בסי' רע"ג :

רנה א **ברוב עביו** • פי' מבפנים כדי עוביו ורוב הקיפו מבחוץ : **ב אסור ליהנות בה** • פירוש אפילו הודלקה אח"כ לגמרי וכמ"ש בסי' רע"ד

יד אפרים

(בס"ו ס"ק ב') דכלפי אאור מחסר לקחום ומ' פתום' כו' כל"ל :

באר היטב

טוב לאוכלן מי כמו הטמים • וס"ס לכל דבר שאין טוב לאכלו מי דאסור מ"מ : (ח) שמחמר • וכ"ש שאסור לגרופם בשבת סמוך לתנור אפילו קודם שהוסק ושיין ס"ס רע"ג מ"מ : (ו) פלא"דין • ופשוט דבגרופם גרופה וקטומה שכל שרי • ושונה לו מיני בלח שאופין בקדירה דינן כפת ב"מ ומלבר שאינן ממולאין מ"מ : [ספר] ומספר אם מיישב מה שסקשה הכ"מ וסס"ו ומ"מ ומפלה לאלמה אם בע"ש אסור לחתיכה אלא כדי שיקרמו פניה שאאאין אכל אם נאפה בכלי אריך שיקרוש אני כשאינן הסתתון וגם מה שבתוכם כמב"ל : (ז) כשונג • וכא דלא קנסי' אם כשונג הכ"מ ס"ח שאני הכא אין לו מה יאכל שרי : (ח) סעודות • ואם יש לו פת א' מזון לג' סעודות אסור לגליל בשביל לחם אלמה דעיקר הטעם דעיקר כפת הוקא אסור בשבת

ואם כן אאר הבשילין אאור כי אם דאין לו לאכול כלל אע"א : (ט) כשינוי • דדרדיה הפת שבות הוא : (י) קולה • ודוקא הוא אבל אחרים אסורים לרדות רי"ו : (יא) כעודות • ודוקא בשרגלה לאכול ממנו בשבת אבל אסור לטולא לאוכל חול א"ל : (יב) אחמר • ובעמות אין בעינן שרי מ"ח : (יג) מיס • אע"ג דמים ראוין לשתות אינן מכל מקום אין טוטים ב"כ בעינות בס"ש ב' • אם יש בשבת אירע דקא בעו לה לאחמה ואם אריכין לעמוד אמרו • ולפ"ז אאור ליתן מים לתוך אקדירות שבתנורים אם אל גב המתנין שלא יבקע בקדירה מכל מקום אם אקבעי לה לאחמה אין מ"מ אינן טוביים כ"כ בקדירות מבשר יום א"ח ע"ג סימן רע"ג ס"ק כ"ג מ"ש בשם אח"ל : **רנה** (א) בשבת • פי' אפילו אודלקה אחר כך לגמרי מ"ח : (ב) בשישר • פי' קודם אבשת : לאתחמם

(מ"מ) : **ג** וכשהודלקה כשיעור • פירוש קודם הסבת :

רנו א סמוך לשבת • וכ"ח כתב דהלי שבת סמוך למנחה מכריזין והוא במקום תקיעה דתשובה וברכו הוי במקום תקיעה ע"כ ומ"מ ל"ע דתקיעה שניה היתה לבטל העם ממלאכה וסיתה לכל הפחות בזמן מנחה קטנה שהוא אחי שעות וממלאה קודם הלילה כמ"ש סי' רל"ח וכן רגלו להרוג לגלות אים לבטל הבעלי מלאכות ממלאכתן וגם רגלו לבעלי המנות שיסגרו חנותן כמו שבת קודם הבת כי רגלתי גודל המבטלה שלפעמים בת אר אחד ומשבת המבת ומתן עד שהשיכה ממש ולשמש בדתשיכם כתיב וגם רוב העולם יש להם היתר כל עוד שלא אמרו ברכו אמ"ש שהוא לילה ממש עושין כל הצריך להם וזה רגלתי בעיני לכן יש להקדים אמירת ברכו ולתן להמתין על אדם גדול שעדיין לא בת אם הוא סמוך לחשיכה כי זכות הוא לו שלא יתחלל שבת על ידו והחכם עיניו בראשו :

רנז א אין טומנין • לאחר שהתבשל התבשיל רולה לשמירו בדבר שיסמור חומו כמ"ש סימן רל"ג ס"ב בהג"ה וטעמא דשמא יעלה קדירתו לוגמת ורתיח' דחייב משום מבשל ולפילו ל"ד דאינו חייב משום מבשל מ"מ איכא למיגזר שמא יחממנה ע"ג האש ויחתה (הרא"ש) עסי' ש"ח סע"ו : **ב** טומנין בו • דסתם קדירות בין הסמשות רותחות הן ולילה למיגזר ועסי' תר"ו דאסור להטמין לצורך מולאי שבת לרמ"א ול"ע לרמ' כת' בסי' רל"ד סס"ב דמותר לאפות פת לצורך מו"ש • ואפשר דס"ל לרמ"א דאף בהטמנה נופא חידוש הוא דהא מותר ליתן מונמר וגפרית כמ"ש רסי' רל"ב אע"פ שהוא לצורך חול וא"כ הכי דלא לוסיף עלה : **ג** המוסיף הבל • גזירה שמא יטמין בחסר ביש בו גחלים ויחתה בשבת : **ד** התבשיל אסור • מדסתם משמע דס"ל דאפילו בשונג אסור וכ"מ בהג"ה ואף על פי דבשבת ושמא מחיר בסימן רל"ג מכל מקום בהטמנה מחמירים טפי : **ה** או שנצטמק • פירוש כדיעבד אבל לכתחלה אסור אפילו מלטמק ורע לו כמ"ש ס"ז דלא כש"ס : **ו** בעומד בחמימותו • וה"ה המטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל דברי הא אינו אלא עומד בחמימותו : **ז** שרי לאכול • ודוקא תבשיל שמתבשל כ"ל אבל אם נגמר בשונו בשבת אסור (כ"מ בהגמ"ר) דודאי לא פדיף מפהייה : **ח** לצורך לילה • דס"ל דכל שמתבשל כמנ"ד שרי כמ"ש ס"ז וכשמטמין לצורך מחר אפי' אינו מתבשל כמנ"ד שרי דלא יתח' דבלאו הכי יתבשל עד למחר : **ט** אלו הם • קופה של לאר שטמן בה אסור להטמין ע"ג נפח של זתים שמעלה הבל אבל להטמין על נפח של שומשמין שרי (נמ') : **י** ששלשתן לחים • ל"ל דהטי' לתבן וגרן כמדת ובחמת ברמב"ם לא הזכיר תבן • ומדסתם ש"מ דאפילו לחין מחמת ד"א אסור : **יא** בסלעים • דלא שכיח כלל שיטמין בסלעים משום שמסבריס הקדירה לו שמקלקלים המאכל אבל דבר שלפעמים טומנין בהם אע"ג דלא שכיח מזו בהו רבנן (תוספות שם) : **יב** ונתגלה משחשיכה • אבל אם נתגלה מבע"י אסור לבשלו בשבת דה"ל כמטמין לכתחלה וטסי' רל"ג ס"ב בהג"ה וכ"ח מיקל בזה : **יג** גורם לה להתבשל • פשוט דבשמוגה בדבר אחר אין מוסיף הבל אחין נורם ביטול כלל אלא מיירי בדרך שכתב בס"ח ע"ש :

רנה בש"ע סעיף ג' אין עושין מדורה מעצים כו' וכתב ברש"י בשם ברב מהר"י מולבו בתשובה כתי' שמי שעושה מערכת עצים ומדליק מרתוק הגל ארוך וכשמגיע אלם אצל המערכה בוערות בעצים אם מותר ליקח מהם לו לסוף ואין כאן לא משום מבשל מבשר ולא מבעיר וכן כתב אסור מי' תק"כ מדורה העשויה מעצים דקיק מותר להסיר מהם כל זמן שלא אחז בהם ברשין ועיין בב"י בס וס"ס בהא ובגלאי המיירי דליכא משום מוקצה ע"ש : בס"מ

רנז (א) בשבת • רלה לאחר שנתבשל שהבשיל רולה לשמירו בדבר שיסמור חומו בס"ש סימן רל"ג ס"ב בהג"ה : ופשוט דשמא יעלה קדירתו לוגמת ורתיחתו • אבל שפק הגיהה שהם קדירות רותחות הם • ומשום הבל אפילו בא"ח שמא יטמין בתבן מי אחר שם גחלים ואם אסור בשמא יחתה בשבת (ב) אסור • מי אפילו בשונג ואף על גב דבשבת ושבת מתיר בסימן רל"ג מכל מקום בהטמנה מחמירין שמי ס"ח : (ג) בחמימותו • וס"ה המטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל דברי דסת אינו אמר בחמימותו ס"ח : (ד) בחמיכה • דלא יחתה דבלא"ם יתבשל עד למחר : (ו) לתן • ל"ל דהמיר לתבן וגרן כמדת • ומדסתם משמע דאפילו לחים בחמת ד"א אסור אע"ח דוקא לחים בחמת שלמן אסור ולא כלחים בחמת ד"א עיין בטורא זקנים וכיר אסרן : (ז) מבתחילה • אבל אם מתגלה מבע"י אסור לבשלו בשבת דה"ל כמטמין לכתחילה ועיין סימן רל"ג ס"ב בהג"ה • וכ"ח מיקל אפילו אם מתגלה

ס שבת כ"ח ו סור וכיי ירוחם כס"ג וכר' יהודה סם ז סם ח לגי' סרי"ף סם ורמב"ם פ"ג מהל' שבת ע לגיריסה כרא"ם סם וסמוך ח שבת ל"ד לגי' רס"י ז"ל שבת ל"ד ב לגי' רס"י ז"כ מר"ן ומרא"ם ג כ"ן מסיקן דלתכי שבריות סם ל"ח ד דמר"ן ה מר"ן סם ו סם מ"ז ז סם לדעת המגיד וסר"ן וכיי ירוחם בס"ג וכן נראה מדברי רמב"ם בפ"ג ח לדעת הרמב"ם סם ט שבת ל"ח י בגמ' כ סם הרמב"ן ל עוד וסמ"ג וסמ"ן ומסרומה מ סם הרמב"ן

עטרת זקנים

רנז (א) ותבן וזגין כו' • ולפי דוב הפוסקים ס"ל דדוקא לחים מחמת עצמן אסור ולא בלחי' מחמת דבר אחר מפני שאין מחממן כ"כ ובהרמסיק ריש פ' בסה מומנין ויש אומרים דשרי לחממן בע"ש בדשן שהוא אפר חם ואין זה רמץ דאסור כי רמץ פירש"י שהוא אפר המעורב בגחלים אבל דשן אפילו חם אינו מוסיף הבל אבל במקצת מקומות שמעתי שמטמינין ומושיבין הקדירות אפילו על גבי גחלים ואומרים " מאחר שתתגזר פתום לית בית חשש ויראוי לטחות בידם ולברוחם על בכת עד שישמעו (מהרש"ל בש"ת סימן מ') :

יד אפרים

רנז בש"ע (בסעיף ב') לריך לעיין בס"ק כ' מגא"ר מחלת המסף : (במג"א ס"ק ח') דבלא"ם יתבשל עד למחר כל"ל : (ס"ק י"ח) וגם אין לחוש בחוץ מקרקע לטמטין כל"ל (במג"א ס"ק י"ב) מוגמת בגחלים ולא מ"ל מסיס כו' כל"ל :

העצים כדי שתעלה השלהבת ג וכשהודלקה כשיעור ד יכול להתחמם בנגדה בשבת ולהשתמש לאורה בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה ואפילו הוא מדברים שאין עושים מהם פתילה לשבת :

ב (ב) ו יש אומרין שבפחמין אפילו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא שרי מפני שהם דולקים והולכים :

ג ז מדורה של זפת ושל נפרית ושל קש וגבבא אפילו לא אחז בהם אלא כל שהוא שרי וכן מדורה של קנים ושל גרעיני תמרים ח כשהם מפוזרים אבל אם הקנים אגודות והגרעינים בסל צריכים שיצית בהם האור עד שתהא שלהבת עולה מאליה ט ויש אומרים בהפך :

רנו ששה תקיעות שהיו תוקעין בערב שבת • ובו סעיף אחד

א א כשהיו ישראל בישובן היו תוקעין בערב שבת ו' תקיעות כדי להבדיל את העם מן המלאכה : הגה ונהגו נקבלות הקהלות בכל מדינות אלא סמוך לשבת כתבי שעה לו בשעה ממכריז שליח לנור לסכין עמהן לשבת ותוא המקום שהתקיעות בימיהם וכן נהגו (א) לנהגו בכל מקום :

רנז דיני הטמנת החמין • ובו ח' סעיפים

א א אין טומנין (א) בשבת (א) אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל ב אבל בספק השיכה ב טומנין בו ואין טומנין בדבר ג המוסיף הבל אפילו מבעוד יום ג ואם הטמין בדבר המוסיף הבל ד התבשיל (ב) אסור אפילו בדיעבד ד ודוקא בצונן שנתחמם ה או שנצטמק ויפה לו אבל ו בעומד (ג) בחמימותו כשעה ראשונה מותר : הגה ה"ל דאסר שבת והטמין בשונג בדבר המוסיף הבל (ב) ז פרי (ד) לאכול (הגהות מרדכי) ויש אומרים דבל זה לינו אסור אלא בשבשה ח לצורך לילה אבל כשמטמין לצורך מחר (ה) מותר לטמין מבעוד יום בדבר שמוסיף הבל (מרדכי ריש פרק בירם וכ"י ס"ס רל"ג בשם שבולי לקט) ובדיעבד יש לסמוך על זה ובלבד שלא יעביר בגגל בשבת כן :

ב ט אפילו תבשיל שנתבשל כל צרכו אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל ומבל מקום לשום בלים על התבשיל כדי לשמרו מן העבברים או כדי שלא יתמנף בעפרורית שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן ביסוי על הקדירה (וסי' סימן רל"ג) :

ג ט ו אלו הם דברים המוסיפים הבל פסולת של זתים ז או של שומשמין וזבל ומלח וסיד והול בין לחים בין יבשים (ג) (י) ותבן וזגין ח ומוכן ועשבים בזמן ו ששלשתן (ו) לחין ואלו דברים שאינם מוסיפים הבל כמות ופירות וכנפי יונה • הגה לו פחר מוסת (מהרר"ל בהגהות) ונעורת של פשתן ונעורת של חרשין (פירוש מקום הדק הטפל מן הנץ כמנגרים לתוכו כמנירה) הגה יש לאומרים דמותר לטמין יא בסלעים אע"פ שמוסיפין הבל המלחת דלא שכיחת לא נאדו בי' רבנן : (תוספות ומרדכי ריש פרק לא יחפור) :

ד מ אע"פ שאין טומנין בשבת אפילו בדבר שאין מוסיף הבל אם טמן בו מבעוד יום יב (ד) (ז) ונתגלה משחשיכה מותר לחזור ולכסותו • וכן אם רצה להוסיף עליו בשבת מוסיף כ וכן אם רצה ליטלו כולו ולתת אחר במקומו בין שהראשון הם יותר מהשני בין שהשני הם יותר מהראשון אפילו לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו ולכסותו בגלופקרין ל והוא שנתבשלה הקדירה כל צרכה אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפילו להוסיף על הכסוי אסור

שתוספת זה יג גורם לה להתבשל :

ה מ אם פינה התבשיל בשבת מקדירה שנתבשל בה לקדירה אחרת כ"י הסמוך וכ"י ס"ל דר"י לא מתי חלא לפרוסי דברי ת"ק וא"ל הא אמרינן בהרבה דוכתי כל אימתי וכמה דאמר ר"י איכ חלא לפרס ש"מ בלא אימתי וכמה לא אתי לפרס י"ל דבאימתי וכמה הוה ודאי פי' אבל בלא"ה אינו מוכ' כלל שהת"ק לא יחלק בין פחמין לפחם מליס כיון שעיניו רואות דפסיר דולק והולך כל מלאכו כל שהוא והוה כמו רוב בעלים וכמו מדולה של זפת בסמוך ש"כ ודאי הוה פירוש כל"ל :

רנז (א) אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל • גזירה שמ' יתיתה פירוש דשמא יעלה קדירתו לגמגה ויתיתמה להטמינה אבל בספק השיכ' סתם קדירות רותחות הן ובמוסי' הבל אפי' בע"ש אסו' שמ' יטמין בחמין פירוש אפר עם גחלים וזה אסור דשמא יתחה בגחלים מתחמיה : (ב) שרי לאכול • מבואר שם בהגמ"ר דהיינו היכא שמלא שם מעט גחלים בוערות סביב לה לו התחתה ועיקר הטמנה היתה בדשן לו כר וכשה לו דבר אחר על היתר מאחר מוחר בדיעבד אבל אם עיקר ההטמנה היתה בדבר המוסיף הבל אסו' אפי' דיעבד בהסיא דאמרי' עבריא שעשו סילון וכו' בשבת ואסרו אפי' דיעבד ולפ"ז אין כאן מחלוקת על הדיעה קמייתא בלגל"ד : (ג) ותבן וזגין בו • נקט תחלה ד' ויסיים שלשתן לחים והוא ל' רמב"ם וברמב"ם ל"ב תבן ע"כ נקט אפיר שלשתן אבל כאן בס"ע שהוסיף תבן לא היה לו לסייס אלא הרבעתן לחים דפשוט בגמ' דנס בתבן בעיקר לחים ול"ל דגריר בתר לשון הרמב"ם : (ד) ונתגלה משחשיכה בו • בב"י הקשה על מ"ש הרא"ש דלגי' ר"י בתו' דרבינו"ב פליג את"ק מליגו לפרס בגמר' בסהו' ונתגלה היינו דיעבד אבל לכתחלה אסור לגלות כו' ממ"ש בהוספות בגמרא נראה לר"י דאפי' בדיעבד אסור לשמרו מן העכברים אבל מקום לשון כלים ע"כ כתב כ"י בהוספת ס"ל דבאותן בגדים עלמן מותר אפי' לכתחלה אבל להמליף אסור לת"ק דהוה כמו הטמנה הדמה ולפי זה מימה דהא הרא"ש עלמו כ' ג"כ בתחלה אפי' מלגתה דלאו דוקא דיעבד אלא אפי' בדיעבד מותר לגלות ולכסות ול"ל דמ"ש הרא"ש מליגו לפרס כתבו דרך קושיא על התו' דלדבריהם ל"ל כן ועש"ש ומ"מ כאן בס"ע ל"ע במ"ש ונתגלה משחשיכ' שהו' לשון דיעבד אמו שדקדקו כל הפוסקים מל' זה בהטמנה ת"כ מ"מ לכתחילה לא יגלה בשבת ויחזיר אפי' אותן בגדים עלמן שהיו שם תחלה וכ"ש אלא יחליף אחרים לפי סברת ב"י וחח"כ ד' דאפילו לכתחלה מחליף בשב' ול"ל דהא דנקט ל' דיעבד בריש לאו למידק דאסור לכתחלה בשבת אלא למידק דאם מגלה מבע"י לא יכסנו מבתחלה וכמ"ש ב"י בסס סמ"ג וסמ"ק והתרומה ואף בתו' כתבו וא"ל אבל אם גילו בדיעבד מבעוד יום כדי לכסותו מבתחלה אסור כו' והפוסקי הל"ל הסמילו כן אף אם מגלה לכסותו מבתחלה ש"ה אם מגלה מבע"י מחליו וכ"י הפתיק בשם התו' בל' זה כדי אלא לכסותו מבתחלה וכ"ה ברא"ש ומוזר אבל הגי' אלמו בתו' אלה נכון טפי דהוי דבר והפוכו דתחילה נקט ההיתר במגלה בדיעבד בשבת ונקט ע"ז ההיפוך אבל אם גילה מבע"י אסור

באר היטב

(ג) בהתחמם • ומבל מקום אין ליבא בסמוך אבל ומבוא אחדים כי יש לאוס סיגא בסם כדי שיסמיכו סיסיב בדרך שמשון במדורה שמתחמין אבל אחבה ס"ו סימן מר"ה ס"ק ו' ס"ש :

רנו (א) בשבת • וכן נהגין לעשות אים לבטל מלאכות מחולאכתן וגם רחוי לעשו' אחיות מיסגרו מחו שבת קודם שבת כי דאיתי בדולה המבבלים שלשמיים לא סר אחר ומסבך המו"ם עד אילה ואחמים בהחמיכם כתיב • וגם רוב השולם יש לסם סיתר כל עוד שלא אמרו ברכו אפשר לעשות אילה מבע"י אסור לבשלו בשבת דה"ל כמטמין לכתחלה וטסי' רל"ג ס"ב בהג"ה וכ"ח מיקל בזה : **יג** גורם לה להתבשל • מבואר דבמטמונה בדבר אחר אין מוסיף הבל אחין נורם ביטול כלל אלא מיירי בדרך שכתב בס"ח ע"ש :

שערי תשובה

רנז (א) בשבת • רלה לאחר שנתבשל שהבשיל רולה לשמירו בדבר שיסמור חומו בס"ש סימן רל"ג ס"ב בהג"ה : ופשוט דשמא יעלה קדירתו לוגמת ורתיחתו • אבל שפק הגיהה שהם קדירות רותחות הם • ומשום הבל אפילו בא"ח שמא יטמין בתבן מי אחר שם גחלים ואם אסור בשמא יחתה בשבת (ב) אסור • מי אפילו בשונג ואף על גב דבשבת ושבת מתיר בסימן רל"ג מכל מקום בהטמנה מחמירין שמי ס"ח : (ג) בחמימותו • וס"ה המטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל דברי דסת אינו אמר בחמימותו ס"ח : (ד) לאכול • ודוקא שבשבת בשבת אסור דוקא לחים מחמת מסיס ס"ח ועש"ן : (ה) מותר • דלא יחתה דבלא"ם יתבשל עד למחר : (ו) לתן • ל"ל דהמיר לתבן וגרן כמדת • ומדסתם משמע דאפילו לחים מחמת ד"א אסור אע"ח דוקא לחים מחמת שלמן אסור ולא כלחים מחמת ד"א עיין בטורא זקנים וכיר אסרן : (ז) מבתחילה • אבל אם מתגלה מבע"י אסור לבשלו בשבת דה"ל כמטמין לכתחילה ועיין סימן רל"ג ס"ב בהג"ה • וכ"ח מיקל אפילו אם מתגלה

לאסור אח"כ בשבת משמע אפי' היה דעתו לכסות בשבת: (ה) מותר להטמינו כו'. דלא אסרו להטמין בשבת אלא דבר אם שהוא בכ"ר שנתבטל אבל אם פגמו הוי ליה כממונו אח הקנוך דמותר: (ו) והטמנה שעושין כו'. נ"ל דצריך ליזהר שלא יעמיד הקדירה אלא דוחק מלא נגלה בהטמנה דהא עיקר הסיתר שיש בפסק הוי בין הקדירה לדופן וגם הדף הסותם בתור לא יגע בקדירה משעם זה וכמ"ש הטור בהטמנה סתיה הרא"ש דגיל להטמין בגומא ולכסות עליה הסיתר משום שיש הפסק בין הקדירה לדופן:

רנח (א) שאין זה כטומן בדבר המוסיף הבלי ב"י כתב הטעם שהרי אין הקדירה ממה מוספת הבל אדרבה מומה מתמעט וחולך ש"ל ונראה לי שאין בכלל זה אלא מה שרואה להטמין לשעות הרבה שאפשר שתתקרר הקדירה קודם כלות הזמן הסוה אבל אם רואה להטמין לשעה מועטת ואיקמו משם בעוד הקדירה ממה אסור הסוי דבר המוסיף הבל על כל פניס וע"כ לא יפה עושים שבימות החורף לוקחים כלי ואחוזו מנקה וחוחכין אותו בשבת תוך כלי מלא מים חם שיפיג ליחתו בתוכו ואח"כ שותין המשקה שזהו דרך הטמנה ממש כיון שהוא טמון בתוכו והטמנה אסורה אפי' לזמן מועט ועיקר טעם הסיתר כאן כיון שאין טמון בתוכו ממש רק מונח עליו וש"ז כתב הטור וש"ע שאין זה כטומן וכו' פירוש שאין כאן דרך הטמנה כנ"ל וצ"ע מה שכתבתי בסי' שי"ח סי"ג:

רנט (א) אסור לטלטלן. דלא בטלי להטמנה והו"ל מוקצה: (ב) וכגון שמקצתו מגולה. ק"ל מ"ש מהסיא דפרק מוטל ולקמן ס"ש בהכן ע"ש החבים דבלריך למקומו שרי לטלטל החבית וכ"כ התו' ס"פ במה טומנין בסס דשב"ת דלרבנן דרשב"ג שרי אפי' במוסוס לגמרי ליטול בידים דבר שאינו ניטל ומביאים ראיה מפ' מוטל ול"ל דשאני התם דמיירי בשוכה אבל במגיח בידים הוה ליה בסיס לדבר איסור וכאן אע"ג דלא הגיחו אלא אדעתא למיפקל ליה בשבת מ"מ מיקרי מגיח ומה דיעה בסי' ש"ט ולא כבטל התרומות דלפס דלא חשיב מגיח אלא כשדעתו להגיחן שם כל השבת אלא דק"ל הא בסעיף ז' גבי תור פסק כבטל התרומות וצ"ע: מותר

ב ה הנותנים ז אבנים (ד) ולבנים סביב הקדירה צריך שייחדם לכך לעולם שהרי כל זמן שלא יחדן אינם חשובים לו ומשליכן היולכך אסור לטלטלן אם לא שיצניעם ומייחדן לכך:

ג הטומן בקופה מלאה גיזי צמר שאסור לטלטל והוציא הקדירה כל זמן שלא נתקלקלה הגומא יכול להחזירה ואם נתקלקלה ח לא יחזירנה ואפילו לכתחילה יכול להוציאה על דעת להחזירה אם לא שתקלקל ולא חיישינן שמא יחזירנה אף אם תתקלקל ז ויש אומרים שאפילו טמן בדבר שמותר לטלטל אם נתקלקלה הגומא לא יחזיר מפני שתצטרך הקדירה לעשות לעצמה מקום כשמחזירה ונמצא כמי שטומן בשבת:

ד ט ח טמן בדבר שאינו ניטל וכיסה פיה בדבר הניטל מגלה הכיסוי ואוחז בקדירה ומוציאה:

ה י טמן וכיסה בדבר שאינו (ה) ניטל אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר ואם לאו אינו נוטל:

ו יום טוב שחל להיות בערב שבת. יש מי שאוסר להטמין באבנים משום דהוי כמו בנין תנור

יד מותר להטמינו. כמו הדבר הטוען שלא אסרו להטמין אלא דבר אם שהוא בכ"ר אתבטל בו אבל אם פגמו מותר (רמב"ם וכ"ן) ומעשה זה מגלה דאפילו אחזירו לכלי לאחון ממי שרי דכבר אין לו דין כ"ר. ולי"ד למ"ש סי' רנ"ג ס"ב דגרע כשפיק ממיח' דאתם לאסור להגיח ע"ג כירם לכתחלה משא"כ כשהוא בקדירה הלאשונה ס"ל מוכה ושלי משא"כ כאן בכשפיק ס"ל לוגן ומותר להטמינו ואפשר דאפילו בכ"ר אם מתקרר קלת שרי להטמינו ועמ"ש סי' ש"ט ס"ד: **טז מותר להטמין.** אפילו אדם חשוב שרי (כ"ם): **טז אפי' בקדירה מבושלת.** דאתם הטמנה לגוך מחר אלא מהני מעט מיחוי עמ"ם: **יז נתבשל כ"ע.** ולדעת י"ח אפילו מחבשל כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג: **יח נוגעים בגחלים.** ולדברי רמ"א בסי' רנ"ג ס"ח אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים. יש מקומות שבמקום שמיקום לאור ובשלו הקדירות נוהגין הרמון ונותנין הקדירות לגוך מחר ומכסין אותם בחסר לוגן ואח"פ שהכיסה מוסיף הבל מ"מ שרי דדוקא כשמניח בשם הטמנה וגם אין לאוי להטמין בתוך הקרקע ליכא למיחש (הרא"ש) והתוס' כתבו טעם זה לחוד מפני שאין לאוי להטמין בתוכה וכתב רש"ל בתשובה דאפר חם אין מוסיף הבל אח"כ משורב בגחלים וכתב בסס"ח שאף אם אלא לאחר בתוכו קלת גחלים שרי בדיעבד עפ"ח ובתוס' דף מ"ח כתבו ז"ל דכיסה שלנו אין חומה אלא מחמת חם וכל שעה מתקרר והולך אבל הגפת מוסיף הבל מעלמו: **יט שרי לכ"ע.** פירוש דוקא בשפיר"ד או במיני קטניות שממהרין להתבטל כמ"ש סימן רל"ד אבל בבשר מי אין לריך לטיחה ומיהו להרב"י אלא מסני טיחה כמ"ש עם ובמקומות שלא נהגו לטוח בטיח אסור לתת מיני קטניות או מיני בלק אלא כדי שיתבטלו כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג ורש"ל בחשובה בלבד אח"כ משורב בגחלים בתוכה החמיר מאד ע"ש ופוק חזי מאי עמא דבר ועמ"ש סס' רנ"ג והס"ג במרדכי כתב וז"ל בשם תוס' מ"ש אין טומנין בדבר המוסיף הבל נזירה שמא ישמין בדמון אבל הכא שהגחלים בטין ליכא למיחש טיטמין בכסס שכ"ל מ"מ אלא עדיף מהרי': **כ** ומצוה להטמין. אבל מי שמניח או הטמין מותר לאכול לוגן (מט"מ):

רנח א קדירה המה. אם הקדירה בתחתונה שומדת ע"ג הא"ש יש לה דין שיהוי (הטמנה) ופס' רנ"ג:

רנט א מוכן. מוקצין הם לטלטלה ואסור לטלטלן כל דבר דך קרוי מוכן כגון לגמר בגן ותלישי לגמר דך של בהמה: **ב** יחדן לכך. פי' שיחדן לכך לשולם שמ"ש סי' ס"ח סכ"ב: **ג** בגיזי צמר. אין חשובים לכל דך: **ד** לאוצר לסחורה. ודוקא כשמקפיד עליהם כמ"ש סימן ס"ח ולגבר שרי כמ"ש סימן ש"ח ס"ט: **ה** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ז** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ח** לא יחזירנה. ובכלה גרע פפי מטלטול מן הלד דסרי כמ"ש ססי' ש"ח דהכא לריך לטלטל חילוך ואילך כבר הוא לטמין (תוס'): **ט** טמן בדבר שאינו ניטל. ואם טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל מפנה סביבותיה ואוחז בקדירה ומוציאה דלא נעשית בסיס לחן כמ"ש סס"ח (כ"ן): **י** ויש

מתירים

נתבלה מכבי': (ח) לטמינו. דלא אסרו לטמין בשבת אלא דבר אם שהוא בכ"ר אתבטל אבל אם פגמו ס"ל דין כ"ר ואפשר אפילו בכ"ר אם נתקרר קלת שרי לטמינו ע"ח ועפ"ז מ"ח: (ט) בכיסוי. ולדברי רמ"א בסימן רנ"ג אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים ועפ"ז: (י) בגחלים. ולדברי רמ"א בסימן רנ"ג אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים ועפ"ז: (יא) אין בתנור. פירוש דוקא כבשמיד"ל או מיני קטניות שממהרין להתבטל. אבל בשר מי ח"ל לטיחה ובמקומות שלא נהגו לטוח בטיח אסור לתת מיני קטניות או מיני בלק אלא כדי שיתבטלו כמבי"ד מבנ"ר מ"ח: (יב) שרי לכ"ע. ולריך ליזהר שלא ישמיר הקדירה אלא דוחק ראלא כהטמנה דהא שיקר הסיתר שיש הפסק אויר בין הקדירה לדופן וגם הדף הסותם הסתור לא יגע בקדירה מעשה זה ע"ז ע"ש: **רנח** (א) כטומנין. דלא יפה עושים שבימות החורף לוקחים כלי שם מנקה ומחחכין אותו בשבת לתוך

כלי מלא מים חם שיפיג ליחתו ואחר כך שותין המשקה שזהו דרך הטמנה ממש כיון שהוא טמון בתוכו והטמנה אסורה אפילו לזמן מועט ועיקר טעם הסיתר כאן כיון שאין טמון בתוכו רק מונח עליו ע"ש עיין שם: (ובמאר אליה כסס מולן עליו ומחיר אף בטלו טמון בתוכו כיון דמונח כלי מנ' אחם כן אינו מוסיף הבל וכס"ו סימן רנ"ו מבואר דשרר לטמין בשבת אלא מוסיף הבל כדי שיתבטל עיין שם):

רנט (א) מוכן. מוקצין הם לטלטלה ואסור לטלטלן: (ב) יחדן. פי' לשולם: (ג) לאוצר. ודוקא דאתקפיד עליהם כמ"ש סימן ס"ח סס"ח. (ובמאר אלון הבאור מולן דאפילו אין מקפיד עליהם אסור ע"ש): (ד) ולגבר. וס"ס עצים הטמורים לבסקה אסור לבסוה בכן פי הבאור דלא יוכל לטלטלן בשבת אפי' ס"ח ס"ל כ"ש. והאבנים המומחים ע"ג כירם שרי לטלטלם דמיומחרן לאבנים מ"ש: (ה) ניטל. ואם טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל מפנה סביבותיה ואוחז בקדירה ומוציאה דלא נעשית

(*) לה ב

יד מותר להטמינו. כמו הדבר הטוען שלא אסרו להטמין אלא דבר אם שהוא בכ"ר אתבטל בו אבל אם פגמו מותר (רמב"ם וכ"ן) ומעשה זה נראה דאפילו אחזירו לכלי לאחון ממי שרי דכבר אין לו דין כ"ר. ולי"ד למ"ש סי' רנ"ג ס"ב דגרע כשפיק ממיח' דאתם לאסור להגיח ע"ג כירם לכתחלה משא"כ כשהוא בקדירה הלאשונה ס"ל מוכה ושלי משא"כ כאן בכשפיק ס"ל לוגן ומותר להטמינו ועמ"ש סי' ש"ט ס"ד: **טז מותר להטמין.** אפילו אדם חשוב שרי (כ"ם): **טז אפי' בקדירה מבושלת.** דאתם הטמנה לגוך מחר ולריך מיחוי טפי אלא יתקרר (עור) ומעט מיחוי מהני להחזיק הסוה כיון שהוא טמון (הרא"ש ומרדכי) אבל בשסי' אפילו כשטשקה לגוך מחר שרי דלא מהני מעט מיחוי עפ"מ: **יז נתבשל כ"ע.** ולדעת י"ח אפילו מחבשל כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג: **יח נוגעים בגחלים.** ולדברי רמ"א בסי' רנ"ג ס"ח אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים. יש מקומות שבמקום שמיקום לאור ובשלו הקדירות נוהגין הרמון ונותנין הקדירות לגוך מחר ומכסין אותם בחסר לוגן ואח"פ שהכיסה מוסיף הבל מ"מ שרי דדוקא כשמניח בשם הטמנה וגם אין לאוי להטמין בתוך הקרקע ליכא למיחש (הרא"ש) והתוס' כתבו טעם זה לחוד מפני שאין לאוי להטמין בתוכה וכתב רש"ל בתשובה דאפר חם אין מוסיף הבל אח"כ משורב בגחלים וכתב בסס"ח שאף אם אלא לאחר בתוכו קלת גחלים שרי בדיעבד עפ"ח ובתוס' דף מ"ח כתבו ז"ל דכיסה שלנו אין חומה אלא מחמת חם וכל שעה מתקרר והולך אבל הגפת מוסיף הבל מעלמו: **יט שרי לכ"ע.** פירוש דוקא בשפיר"ד או במיני קטניות שממהרין להתבטל כמ"ש סימן רל"ד אבל בבשר מי אין לריך לטיחה ומיהו להרב"י אלא מסני טיחה כמ"ש עם ובמקומות שלא נהגו לטוח בטיח אסור לתת מיני קטניות או מיני בלק אלא כדי שיתבטלו כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג ורש"ל בחשובה בלבד אח"כ משורב בגחלים בתוכה החמיר מאד ע"ש ופוק חזי מאי עמא דבר ועמ"ש סס' רנ"ג והס"ג במרדכי כתב וז"ל בשם תוס' מ"ש אין טומנין בדבר המוסיף הבל נזירה שמא ישמין בדמון אבל הכא שהגחלים בטין ליכא למיחש טיטמין בכסס שכ"ל מ"מ אלא עדיף מהרי': **כ** ומצוה להטמין. אבל מי שמניח או הטמין מותר לאכול לוגן (מט"מ):

רנח א קדירה המה. אם הקדירה בתחתונה שומדת ע"ג הא"ש יש לה דין שיהוי (הטמנה) ופס' רנ"ג:

רנט א מוכן. מוקצין הם לטלטלה ואסור לטלטלן כל דבר דך קרוי מוכן כגון לגמר בגן ותלישי לגמר דך של בהמה: **ב** יחדן לכך. פי' שיחדן לכך לשולם שמ"ש סי' ס"ח סכ"ב: **ג** בגיזי צמר. אין חשובים לכל דך: **ד** לאוצר לסחורה. ודוקא כשמקפיד עליהם כמ"ש סימן ס"ח סס"ח ולגבר שרי כמ"ש סימן ש"ח ס"ט: **ה** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ז** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ח** לא יחזירנה. ובכלה גרע פפי מטלטול מן הלד דסרי כמ"ש ססי' ש"ח דהכא לריך לטלטל חילוך ואילך כבר הוא לטמין (תוס'): **ט** טמן בדבר שאינו ניטל. ואם טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל מפנה סביבותיה ואוחז בקדירה ומוציאה דלא נעשית בסיס לחן כמ"ש סס"ח (כ"ן): **י** ויש

מתירים

יד מותר להטמינו. כמו הדבר הטוען שלא אסרו להטמין אלא דבר אם שהוא בכ"ר אתבטל בו אבל אם פגמו מותר (רמב"ם וכ"ן) ומעשה זה נראה דאפילו אחזירו לכלי לאחון ממי שרי דכבר אין לו דין כ"ר. ולי"ד למ"ש סי' רנ"ג ס"ב דגרע כשפיק ממיח' דאתם לאסור להגיח ע"ג כירם לכתחלה משא"כ כשהוא בקדירה הלאשונה ס"ל מוכה ושלי משא"כ כאן בכשפיק ס"ל לוגן ומותר להטמינו ועמ"ש סי' ש"ט ס"ד: **טז מותר להטמין.** אפילו אדם חשוב שרי (כ"ם): **טז אפי' בקדירה מבושלת.** דאתם הטמנה לגוך מחר ולריך מיחוי טפי אלא יתקרר (עור) ומעט מיחוי מהני להחזיק הסוה כיון שהוא טמון (הרא"ש ומרדכי) אבל בשסי' אפילו כשטשקה לגוך מחר שרי דלא מהני מעט מיחוי עפ"מ: **יז נתבשל כ"ע.** ולדעת י"ח אפילו מחבשל כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג: **יח נוגעים בגחלים.** ולדברי רמ"א בסי' רנ"ג ס"ח אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים. יש מקומות שבמקום שמיקום לאור ובשלו הקדירות נוהגין הרמון ונותנין הקדירות לגוך מחר ומכסין אותם בחסר לוגן ואח"פ שהכיסה מוסיף הבל מ"מ שרי דדוקא כשמניח בשם הטמנה וגם אין לאוי להטמין בתוך הקרקע ליכא למיחש (הרא"ש) והתוס' כתבו טעם זה לחוד מפני שאין לאוי להטמין בתוכה וכתב רש"ל בתשובה דאפר חם אין מוסיף הבל אח"כ משורב בגחלים וכתב בסס"ח שאף אם אלא לאחר בתוכו קלת גחלים שרי בדיעבד עפ"ח ובתוס' דף מ"ח כתבו ז"ל דכיסה שלנו אין חומה אלא מחמת חם וכל שעה מתקרר והולך אבל הגפת מוסיף הבל מעלמו: **יט שרי לכ"ע.** פירוש דוקא בשפיר"ד או במיני קטניות שממהרין להתבטל כמ"ש סימן רל"ד אבל בבשר מי אין לריך לטיחה ומיהו להרב"י אלא מסני טיחה כמ"ש עם ובמקומות שלא נהגו לטוח בטיח אסור לתת מיני קטניות או מיני בלק אלא כדי שיתבטלו כמבי"ד ע"מ"ש סי' רנ"ג ורש"ל בחשובה בלבד אח"כ משורב בגחלים בתוכה החמיר מאד ע"ש ופוק חזי מאי עמא דבר ועמ"ש סס' רנ"ג והס"ג במרדכי כתב וז"ל בשם תוס' מ"ש אין טומנין בדבר המוסיף הבל נזירה שמא ישמין בדמון אבל הכא שהגחלים בטין ליכא למיחש טיטמין בכסס שכ"ל מ"מ אלא עדיף מהרי': **כ** ומצוה להטמין. אבל מי שמניח או הטמין מותר לאכול לוגן (מט"מ):

רנח א קדירה המה. אם הקדירה בתחתונה שומדת ע"ג הא"ש יש לה דין שיהוי (הטמנה) ופס' רנ"ג:

רנט א מוכן. מוקצין הם לטלטלה ואסור לטלטלן כל דבר דך קרוי מוכן כגון לגמר בגן ותלישי לגמר דך של בהמה: **ב** יחדן לכך. פי' שיחדן לכך לשולם שמ"ש סי' ס"ח סכ"ב: **ג** בגיזי צמר. אין חשובים לכל דך: **ד** לאוצר לסחורה. ודוקא כשמקפיד עליהם כמ"ש סימן ס"ח סס"ח ולגבר שרי כמ"ש סימן ש"ח ס"ט: **ה** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ז** אבנים. וה"ה עצים העומדים לחמנו ובסי' ש"ט ס"ד: **ח** לא יחזירנה. ובכלה גרע פפי מטלטול מן הלד דסרי כמ"ש ססי' ש"ח דהכא לריך לטלטל חילוך ואילך כבר הוא לטמין (תוס'): **ט** טמן בדבר שאינו ניטל. ואם טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל מפנה סביבותיה ואוחז בקדירה ומוציאה דלא נעשית בסיס לחן כמ"ש סס"ח (כ"ן): **י** ויש

מתירים

ג' שור ורמב"ם כנ' ד' מס"ם ס"ם ס"ם כמבמס לפי' רמב"ם ס"ם ס"ם ס"ן וכפס כבלמים ע' ר"ן מסיקון דאמנו מכמיא מם ר"ח ס"ם ס"ג ומס"ק וסמרומם לגעמ ר"ח ס"ם כמבמס מ"ג ל' שור ושאר מוסקים (ר"ל"ל של פי' מכ"ר ק שור לגעמ מרא"ם ומר"ן ס"ם ר' ר"ן לגעמ ר' יונס ומרמב"ם ם מדבמי מרא"ם ס"ם ל' מכמ נ"ל לגי' מרי"ם ומרא"ם: ל' מכמ מ"ח מלכי' כ' ס"ם ומרמ ומלומומת דרבינא מומפות ומרא"ם ומור ומר"ן ומ"ם ר' בפי' רש"ל ס"ם ס שור ומרב"ל כמבמכ ו ס"ם כמבמס ומדמפרס לס רב כנמ' ר' ז לגעמ מרמב"ם. בפי' מכמס ס"ם ומ' מר"ם מלכי' מכן נלמה מחיכנו ח ס"ם נ"ל ס"ם ס"ם י מכלי מלס כפס ר"י כר מתן כ ס"ם כפס ר' נגמין:

עטרת זקנים

(ב) שרי לכ"ע כו'. ז וכן ברוקח סי' צ' ואין להטמין בתוך הגחלים: ואם חפץ גוהה או נותן אפר ע"ג הגחלים ומעמיד קדירתו ע"ג הגחלים הקטנים ואפ' סביב קדירתו. וכ"ש שאנו נותנים בתנור בבית הא"י דלא אתי לתתויי שם דטורר וכ' עליון סתרר"ש במתרר"ל ר"ל דסבאן היתר לנו במאי דשרקינן ליה לתנור בשיש וספרשום דליבא למיחש לתתויי

באר היטב

(ה) לטמינו. דלא אסרו לטמין בשבת אלא דבר אם שהוא בכ"ר אתבטל אבל אם פגמו ס"ל דין כ"ר ואפשר אפילו בכ"ר אם נתקרר קלת שרי לטמינו ע"ח ועפ"ז מ"ח: (ט) בכיסוי. ולדברי רמ"א בסימן רנ"ג אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים ועפ"ז: (י) בגחלים. ולדברי רמ"א בסימן רנ"ג אפילו נוגעים בגחלים שרי כיון שאין טמון בבגדים ועפ"ז: (יא) אין בתנור. פירוש דוקא כבשמיד"ל או מיני קטניות שממהרין להתבטל. אבל בשר מי ח"ל לטיחה ובמקומות שלא נהגו לטוח בטיח אסור לתת מיני קטניות או מיני בלק אלא כדי שיתבטלו כמבי"ד מבנ"ר מ"ח: (יב) שרי לכ"ע. ולריך ליזהר שלא ישמיר הקדירה אלא דוחק ראלא כהטמנה דהא שיקר הסיתר שיש הפסק אויר בין הקדירה לדופן וגם הדף הסותם הסתור לא יגע בקדירה מעשה זה ע"ז ע"ש: **רנח** (א) כטומנין. דלא יפה עושים שבימות החורף לוקחים כלי שם מנקה ומחחכין אותו בשבת לתוך

ל' תקומת סרכן ותנור כמס מפר"י מולין כמס מסורכי ח בכת כמ מסס דר"י בר אלעזר כ מרדכי כמס מבלי סוקס ג מלוו ומפר מרי שולם ד בכת לר ח בכת לר :

מתירים • דמשום כבוד שבת לא מרו וכמ"ש ס"ס סי' ש"ב ואם אפשר להמצין בע"ח לאסור ומסי' תק"ב : **יא מותר ע"י אינו יהודי** • אבל בי"ש ישראל לאסור דהוי פסיק רישא (תנור ותשו' מהרי"ל סי' ס"ב) ומסמע בת"ס דה"ה לפותחו לאסור אם ידוע שיש בו נחלים לוחשות דהרוח מנביע הנחלים וכמ"ש סימן רע"ז ס"ב וכתוב בת"ס שיש אוסרין לאסור הנתור מפני שהרוח מפיח דרך נקב קטן ודמי למשוה ומנביע יותר התנור מאילו היה פתוח והוא מטה להתיר וכ"כ בתשו' רמ"א סי' ק"ב בשמו להתיר וצ"ל דמ"ש האמור ומהרי"ל ואם ישראל אינו שומעו לגמרי דלמא היה שרי עכ"ל פי' שמיגח הרבה פתוח וה"ל כאילו היה פתוח מתחלה אבל אם מניח מעט פתוח פשיטא דהרוח מפיח ואסור לדעתם וסכי קי"ל • וכ"ל דבשהיה כותר בתוכו אף הת"ס מודה דאסור לאותמו לגמרי דגורס כיבוי שהאש נכבה מהרה וצ"ל לפי' רע"ז ס"ב דהתם יש אויר הרבה בבית משא"כ בתנור : **יב** דגורם **בישול** • ואפילו בדיעבד אסור התבשיל (תשו' רמ"א סימן ק"ב) ומסי' רנ"ז ס"א בהג"ה ופי"א אינו יהודי יש לפקפק ולהתיר בדיעבד מאחר דבלת"ה נמי היה מתבשל שם וכתוב בשל"ה ואם עדיין לא הנכנס אש"נ דמדינא מותר לומר לאינו יהודי מ"מ יש ליזהר מטוס לא פלוג ס"ש ומעמ"ש סי' רס"א סס"ח:

דיני שהייה והטמנה בקיצור

כללא דמלתא בזמן הזה אין לנו שום הטמנה כיון שמנולה למעלה אף להרבה"י צריך שלא תהא הקדירה נוגעת בנחלים דא"כ ה"ל שהייה ובכשר צריך ליתנו מי שמוך להשיבה ממש לו שמתבשל כמב"ר קודם שהשיבה ובלאי ועוגה ופשטיד"ל לא מהני מי ובשיבן שיתבשל כמב"ר קודם שבת ובתנור טוח בטיט בכל שרי ואם יש בו נחלים לוחשות אין לפתחו כ"א ע"י אינו יהודי ואם הנחלים סביב הקדירה לא יקח ישראל הקדירה כ"א אינו יהודי ואם הקדירה עומדת על הנחלים שרי אם אינו יהודי אא"כ בעניין אחר וה"ה בעניין אחר בכיל שבת ולהניח הבשיל אם אינו הוסק כבר ועל התנור מהנו היחר אם לא הוסק עדיין ואם נתן לביאה לו ד"ל על התנור ואח"כ מתן הקדירה עליה שרי אפילו הוסק ובתבשיל קר אפי' קודם שהוסק אסור אפי' ע"י אינו יהודי אסור כ"ל לעולך מולה לו קטן אחין לו מה לאכול ודבר אחין בו רוטב אפילו קר אחם דמי ואם לא עשאן לגמרי אפילו יש בו רוטב מהנו להקל ואם מניחו במקום אחין יכול להתחמם עד שהיה"ב מותר לאמוך אלא התנור אבל לא עליו אא"כ יש דבר המפסיק וה"ה לתוך הקלכ"ין בעינן דבר המפסיק אבל ע"ג לבזבז שסביב התנור ה"ל סמיכה וה"ה במיני משקין ופירות דומא הכי וע"ג קדירה הקבוע בתנור נמי דומא הכי אבל לתת לתוכן קנקן עם משקין פשיטא דאסור ישראל אסור ליתן מיס לתוך הקדירה הכיון אפילו קודם שהוסק לך אם נתנה אינו יהודי קודם שהוסק שרי ליטמה מהם וגם אם נתן ישראל ע"ם אמוך להשיבה אסור כמ"ש ס"ס רל"ד : **אסור** לברוך בשבת קדרה עם מאכל אם בכרים וכסאות אבל אם פינו לקדירה אחרת מותר לברוך קדירה הכיון :

רס כתב הב"ח בשם רש"ל יש לספר בע"ש ולא ביום ה' אחין מיכר שעשה לכבוד שבת ובטילת לקרים יש עשה יפה אחין נוטלין בה' עכ"ל • וכ"ש דמשמה אלימה שינו בפ"ב ובפ"ד דתענית ובהמיש מוחרין אפי' בכבוד השבת ופירש"י דרך רוב בני אדם לספר בה' ולא בע"ש מפני טורח שבת עכ"ל • ואפשר דמ"מ מלוה מן המובחר בע"ש אלא שאנשי מעמד לא היו פנויים בע"ש • ויש מקומות שאין מנהגן בר"ח אפילו אל ביום ו' כי כן לוה ר"י חסיד (כ"ה) ובמגי"מ בשמאלי כתב שאין לקוץ לפרני הידים והרגלים ביום אחד ואין לקוץ אלא בע"ש לו בעי"ש והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום ה' ומן הידים ביום ו' ובשאר הימים אין לקוץ כלל ומט"מ כתב בשם ס' הגן שלא ליטול ביום ה' אפי' שנדלין בשבת • המורף לפרנים אסיר קובבן לדיק זורקן לשם (נדה דף י"ז) : **א לא ישול אותם בסדרן** • והאר"י היה מלגיגן ע"ז ולא היה מושם לך (הכוונות) וכ"כ האמצ"ן סימן קל"ד בשם מהר"מ מיכו יש ליזהר לכתחלה : **ב בלשון רכה** • לאסור לאדם שיעול אימה יהיה בהוך ביתו שמהוך הילחה אם מחלגין שבת ומאחיגין לו דבר האסור ובאין לידי כמה עבירות : **ג הדליקו** • ה"ה שיהיה לשמה מלאכה ועיין סי' רס"ג וצ"ל דלריך לומר ערבתם ע"ח כמ"ש הטור דאף על גב דמותר לערב בה"ש היינו משום מלוה התירו שבת וא"כ לכתחלה יש להזהיר שלא יבואו לידי כך : **רסא א בין השמשות** • ואם נסתפק אם הוא ב"ה אסור (ב"ח) : **ב אין מעשרין** • דה"ל כמהקן והיה אסור לפרנים אלא

שערי תשובה

רס (א) **בש"ע** מטה לרחוץ כו' • וכתב במ"ב בשם אחר"י ז"ל שמנהגו לרחוץ בחלה פניו ואח"כ ידיו ורגליו בסדר האמור דוקא דלא כמו שיש רוחצין ידיהם ואח"כ פניו ע"ש :

(ב) כלפרנים שבת"ם וכמ"ב כתב אלף שכל כאחרונים מהנו בדברי הגמ"י שלא יקון לפרנים ידיו ורגליו ביום אחד אין לחוש לזה דבסדר סכוונת מהר"ם ויש"ל שבשתיק מפסרת יד הקודם מר אלנו מברמ"ן ז"ל כתב מרגיגו אחר"י ז"ל יום הבשי היה נוטל לפרני ידיו ורגליו כו' ב"ם בעניין נטילת לפרנים בע"ש בחא"מ עיין לקמן סימן הקל"ב ומנואר שם דבשו"ת ס"ם מחיר לגמי מרגיל בע"ש ועיין בג"ה דמשמר"ם דמנואר אף בלא שינוי ע"ש :

בש"ע (ב) הפרשתם חלה ואם שכח לברכם אלה בע"ש וע"ש בשבת עיין לקמן בסימן הקמ"ו בא"מ"ח בשם כולל יוסף ועיין בא"מ"ח ס"ב סימן ל"ו :

רס (א) מצוה לרחוץ כו' • לשון רש"ל ויטול לפרניו כל ע"ש ושאינו שכינו בא"ש רש"ל והיה ביום הבשי והכינו זו הבחנת הבכין ועוד דלשו ודעת כי אלוה אהלך זו הבחנת הבכין כי אם ביהם הבחל ולא יתחוך אין זה אלוה בית (רוקח) עוד בהג"ה מלוה להבחפר לכבוד שבת וי"ט ואפי' מלאכה דע"ש מינכרת דליקרא דשבתא קבעיד אבל ביום ה' לא מינכרת יקרא דשבתא ולף דנרסינן במרובה מן י' חקנות שמבכסין בגדים בה' בשבת לכבוד שבת שאני התם דטלידי לכבוד בע"ש ועוד דהן לוכבין לוחם בע"ש מיהו היכא דלא אפשר לרחון ולספר בע"ש כל דאפשר למקבל לשבת מפי מעלית עכ"ה • ובטילת לפרניס יש טעם בדבר על מה שאין מטלין ביום ה' עכ"ל רש"ל ומה שמסיים שיש טעם בטילת לפרנים שמעתי הטעם דדרך הבעברות והלפרנים המנולמים להתחיל לעמוח ביום ג' אחר הטילה ש"כ אין לעשות שיהיה זה בשבת ועל כן גם בגילוח שערות אין לעשות ביום ה' :

(ב) **לא ישול אותם בסדרן** • בתבש"ן כתוב שמהר"ם לא דקדק בזה וכ"כ בס' כוונת האר"י על מהר"ל טוליה: (ג) **ויאמרו להם הדליקו פי'** בפתח אחת הר"ל לשון ליווי דאין שייך לומר לשון שאלה אם הדליקו את הגר כמו בשערתם ערבתם שכאן הוא דוחה אלא הודלק ומה שאלה יש בדבר ול"ל דאם הוא בחדר מיוחד וחוזר ומשם לבית הכנסת ואינו יודע אם הודלק בבית דירה אפיר יאמר לשון הדליקו בחיבוי דהוא לשון שאלה :

רסא (א) **אין מעשרין את הודאי** • פירש"י שתיקון מעבלין הוא ואפ"ג דשבות בעלמא הוא ס"ל גזרו על שבות אף בה"ש ובטילת כלים הוא נמי שבות דגרל' כמו שמתקן כלי ואתב ב"י דא"ל"כ כיון דקי"ל בסי' שמ"ב דכל שבות לא גזרו אלא בה"ש א"כ אינו יודעי הודאי בה"ש אלא דבעור אתב שם דלא גזרו על השבות ב"ה היינו לעורך מלוה לו שרי' ערוך ע"כ כתב אלו בסי' דגות' לומר לאינו יהודי בה"ש להדליק נר לעורך שבת כו' ולפ"ז דגם בטבילת

בכרים ובסאות אבל אם פינו לקדירה אחרת מותר לברוך קדירה הכיון :

רס כתב הב"ח בשם רש"ל יש לספר בע"ש ולא ביום ה' אחין מיכר שעשה לכבוד שבת ובטילת לקרים יש עשה יפה אחין נוטלין בה' עכ"ל • וכ"ש דמשמה אלימה שינו בפ"ב ובפ"ד דתענית ובהמיש מוחרין אפי' בכבוד השבת ופירש"י דרך רוב בני אדם לספר בה' ולא בע"ש מפני טורח שבת עכ"ל • ואפשר דמ"מ מלוה מן המובחר בע"ש אלא שאנשי מעמד לא היו פנויים בע"ש • ויש מקומות שאין מנהגן בר"ח אפילו אל ביום ו' כי כן לוה ר"י חסיד (כ"ה) ובמגי"מ בשמאלי כתב שאין לקוץ לפרני הידים והרגלים ביום אחד ואין לקוץ אלא בע"ש לו בעי"ש והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום ה' ומן הידים ביום ו' ובשאר הימים אין לקוץ כלל ומט"מ כתב בשם ס' הגן שלא ליטול ביום ה' אפי' שנדלין בשבת • המורף לפרנים אסיר קובבן לדיק זורקן לשם (נדה דף י"ז) : **א לא ישול אותם בסדרן** • והאר"י היה מלגיגן ע"ז ולא היה מושם לך (הכוונות) וכ"כ האמצ"ן סימן קל"ד בשם מהר"מ מיכו יש ליזהר לכתחלה : **ב בלשון רכה** • לאסור לאדם שיעול אימה יהיה בהוך ביתו שמהוך הילחה אם מחלגין שבת ומאחיגין לו דבר האסור ובאין לידי כמה עבירות : **ג הדליקו** • ה"ה שיהיה לשמה מלאכה ועיין סי' רס"ג וצ"ל דלריך לומר ערבתם ע"ח כמ"ש הטור דאף על גב דמותר לערב בה"ש היינו משום מלוה התירו שבת וא"כ לכתחלה יש להזהיר שלא יבואו לידי כך : **רסא א בין השמשות** • ואם נסתפק אם הוא ב"ה אסור (ב"ח) : **ב אין מעשרין** • דה"ל כמהקן והיה אסור לפרנים

באר היטב

נעבית בסיס לכן בס"ם סס"ל ס"ן : (ז) בסיטס • בשבס דוחון אם הוא שוכה לקיים שלא לבסיון בשבת ביס לאסור שבוס בסיבה אבל אף אם יהיו שבי לקיום כ"ו בשם בסרלבי : (ז) דגורס ביטל • ואפילו בדיעבד אסור בסבטל וע"י אינו יהודי יש לפקפק ולהסיר בדיעבד עיין בהוכת בס"ם סימן ק"ל וס"ל סימן רל"ג ס"ק י"א • וכתב בא"ש ואם עדיין לא הנכנס אלא מ"ל בא דמדינא מותר לומר לאינו יהודי ע"מ אם ליחסר מבוס לא אלוג ועיין סימן רס"א ס"ל :

דיני שהייה והטמנה בקיצור כללא דמלתא בזמן הזה אין לנו שום הטמנה כיון שמנולה לא לכרב"ה אלא הכא הקדירה נוגעת בנחלים דא"כ ה"ל שהייה ובכשר צריך ליתנו מי שמוך להשיבה ממש לו שמתבשל כמב"ר קודם שהשיבה ובלאי ועוגה ופשטיד"ל לא מהני מי ובשיבן שיתבשל כמב"ר קודם שבת ובתנור טוח בטיט בכל שרי ואם יש בו נחלים לוחשות אין לפתחו כ"א ע"י אינו יהודי ואם הנחלים סביב הקדירה לא יקח ישראל הקדירה כ"א אינו יהודי ואם הקדירה עומדת על הנחלים שרי אם אינו יהודי ואם הקדירה הבשיל אם אלא התנור שרי אפי' הוסק כבר ועל התנור מהנו היחר אם לא הוסק עדיין ואם נתן לביאה לו ד"ל על התנור ואח"כ מתן הקדירה עליה שרי אפילו הוסק ובתבשיל קר אפי' קודם שהוסק אסור אפי' ע"י אינו יהודי אסור כ"ל לעולך מולה לו קטן אחין לו מה לאכול ודבר אחין בו רוטב אפילו קר אחם דמי ואם לא עשאן לגמרי אפילו יש בו רוטב מהנו להקל ואם מניחו במקום אחין יכול להתחמם עד שהיה"ב מותר לאמוך אלא התנור אבל לא עליו אא"כ יש דבר המפסיק וה"ה לתוך הקלכ"ין בעינן דבר המפסיק אבל ע"ג לבזבז שסביב התנור ה"ל סמיכה וה"ה במיני משקין ופירות דומא הכי וע"ג קדירה הקבוע בתנור נמי דומא הכי אבל לתת לתוכן קנקן עם משקין פשיטא דאסור ישראל אסור ליתן מיס לתוך הקדירה הכיון אפילו קודם שהוסק לך אם נתנה אינו יהודי קודם שהוסק שרי ליטמה מהם וגם אם נתן ישראל ע"ם אמוך להשיבה אסור כמ"ש ס"ס רל"ד : **אסור** לברוך בשבת קדרה עם מאכל אם בכרים וכסאות אבל אם פינו לקדירה אחרת מותר לברוך קדירה הכיון :

רס כתב הב"ח בשם רש"ל יש לספר בע"ש ולא ביום ה' אחין מיכר שעשה לכבוד שבת ובטילת לקרים יש עשה יפה אחין נוטלין בה' עכ"ל • וכ"ש דמשמה אלימה שינו בפ"ב ובפ"ד דתענית ובהמיש מוחרין אפי' בכבוד השבת ופירש"י דרך רוב בני אדם לספר בה' ולא בע"ש מפני טורח שבת עכ"ל • ואפשר דמ"מ מלוה מן המובחר בע"ש אלא שאנשי מעמד לא היו פנויים בע"ש • ויש מקומות שאין מנהגן בר"ח אפילו אל ביום ו' כי כן לוה ר"י חסיד (כ"ה) ובמגי"מ בשמאלי כתב שאין לקוץ לפרני הידים והרגלים ביום אחד ואין לקוץ אלא בע"ש לו בעי"ש והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום ה' ומן הידים ביום ו' ובשאר הימים אין לקוץ כלל ומט"מ כתב בשם ס' הגן שלא ליטול ביום ה' אפי' שנדלין בשבת • המורף לפרנים אסיר קובבן לדיק זורקן לשם (נדה דף י"ז) : **א לא ישול אותם בסדרן** • והאר"י היה מלגיגן ע"ז ולא היה מושם לך (הכוונות) וכ"כ האמצ"ן סימן קל"ד בשם מהר"מ מיכו יש ליזהר לכתחלה : **ב בלשון רכה** • לאסור לאדם שיעול אימה יהיה בהוך ביתו שמהוך הילחה אם מחלגין שבת ומאחיגין לו דבר האסור ובאין לידי כמה עבירות : **ג הדליקו** • ה"ה שיהיה לשמה מלאכה ועיין סי' רס"ג וצ"ל דלריך לומר ערבתם ע"ח כמ"ש הטור דאף על גב דמותר לערב בה"ש היינו משום מלוה התירו שבת וא"כ לכתחלה יש להזהיר שלא יבואו לידי כך : **רסא א בין השמשות** • ואם נסתפק אם הוא ב"ה אסור (ב"ח) : **ב אין מעשרין** • דה"ל כמהקן והיה אסור לפרנים

מברנין

של ידי אינו יהודי קודם שהוסק • ואחר שהוסק אפילו על ידי אינו יהודי אסור לא לצורך מולה לו קטן אחין לו אם אינו יהודי קודם שהוסק אם יוכל להתחמם עד שהיה"ב מותר לאמוך אלא התנור אבל לא עליו אא"כ יש דבר המפסיק ואם אינו יהודי אם לא לצורך מולה לו אחין לו אם אינו יהודי אם לא לצורך מולה לו אחין לו אם אינו יהודי אם לא לצורך מולה לו אחין לו א

בטבילת כלי בתם הוא צריך לו לשבת ואין לו אחר דיכול להטביל ב"ה אלא שיש היתר אחר דהייגו ליתנו ליהודי במתנה כמ"ש בי"ד סי' ק"כ סט"ז אם כן אינה מתיר הסכנה אפי' ב"ה: (ב) ומערבים עירובי חצירות · בגמרא פרכינן הא נופא קשיא אמרת ג' דברים צריך אדם לומר בתוך כיתו ע"ש עם חשיכה · עם חשיכה אין ספק חשיכה לא פירוש דלא יאמר אז ערבתם אלא אז לערב והדר הגא ספק חשיכה מערבין ומשיגין כאן בעירובי תחומין המיר טפי דאסמכוהו רבנן אקראי כאן בעירובי חצירות וקשה דא"כ למה כתב הטור בסימן כ"ם דעם חשיכה מערבין ע"ש דהא הכיא מהני' תוקימא לה כאן בעירובי תחומין וי"ל דודאי לענין אזהרה לבני ביתו צריך להזהיר ע"ש עם חשיכה אע"ג דגם אח"כ בספק חשיכה יוכל לערב ע"א מ"מ כיון דבע"א אסור אח"כ יזכיר גם ע"א בעת הכיא ממלא דהא דמוקי לה בע"א הייגו לענין אח"כ אסור אבל לענין אמירה לב"ב שוון הם דאין שייך לומר חילוק בזה דבעוד חשיכה יזהיר על ע"א ואחר כך יזהיר פעם אחר' על ע"א דלא עבו אני זמני' לענין אחמירה דודאי לכתחלה לא יסמוך עלמו על ספק חשיכה בענין ע"א והא דלא זכר הטור בענין אחמיר' ע"א לפי שאינו דבר קבוע שאינו מלוי לע"א מאא"כ ע"א היו רגילים כ"א בכל ע"ש: בהג"מ כתב ב"י ע"ש הרי"ף דמותר להטביל בשבת כלי ע"י הערמה כגון שטולה מים כדי לשתות בו לו לאחר לורך ממלאהו מים ע"כ: כתב רש"ל בתשובה סימן מ"ו מי שבשבת להדליק נר של יא"ר לייט מותר לומר לאינו יהודי בפ"ש דאדליקו:

רסב (א) **ישלשל בנדיו למטה** · פירוש יתירם כדי שלא ילבש תוהם בדרך שלובם בחול מקופלים בחגורו כדי שלא יתגללו בעיט החולות בדרך שעשה בחול לריך

ג (ב) ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ד ואין מערבין עירובי תחומין (וע"ל סי' תס"ו ס"ב) אבל מעשרין את הדמאי ה ומומנין את החמין (ב) ומערבין עירובי חצירות (וע"ל סימן שנ"ג) ו כ ומותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק נר (ג) לצורך שבת ז (א) וכן לומר לו לעשות כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה הגה וכן מי שקבל עליו שבת שעה אחת כ' קודם חשיכה יכול לומר ח להדליק (ד) כגר ושאר דברים שלריך (מהרי"ו סי' קי"ז) וע"ל סימן שמ"ב:

ב ד יש אומרים ה שצריך להוסיף מחול (ה) על הקודש ה וזמן תוספת זה הוא מתחילת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות והזמן הזה הוא ג' מילין ורביע רצה לעשותו כולו תוספת עושה רצה לעשות ממנו מקצת עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקודש ו ושיעור זמן בין השמשות הוא ט ג' רביעי מיל שהם מהלך (ו) אלף ות"ק אמות קודם הלילה הגה (ב) ואם רוצה לקדיש ולקבל עליו בשבת ז מפלג המנחה ואילך כדעות בידו (סוד ה' וכסם תוספות פרק תפלת המחר) וע"ל סימן רס"ו:

ג ז מי שאינו בקי בשיעור זה ידליק בעוד שהשמש בראש האילנות ואם הוא יום המעונן ידליק כשהתרנגולים יושבים על הקורה מבעוד יום ואם הוא בשדה שאין שם תרנגולין ידליק כשהעורבים יושבים מבעוד יום:

ד יא ח אחר עניית ברכו אף על פי שעדיין יום הוא

יב אין (ז) מערבין ואין טומנין משום דהא קבלי לשבת עליהן ט ולדידן הוי אמירת יג מזמור שיר ליום (ח) השבת בעניית ברכו לדידהו:

רסב לקדש השבת בשלחן ערוך ובכסות נקיה · ובו ג' סעיפים

א ט יסדר (א) שלחנו א ויציע המטות ויתקן כל ענייני הבית כדי שימצאו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת הגה ויטיח פלחנו (ג) ערוך כל יום הכפת וכן המטה ולאין לכנות (סוד ס"ם רס"ם ומרדכי פ' כל כתבי וכנסות מיימוני פרק כ"ע דכפת):

ב ב ישתדל שיהיו לו בגדים (ד) נאים לשבת ואם א"א לו לפחות (א) ישלשל (פירוש יפלבלם כלפי מטה פיהו פרוכים כמלת הטעיריס היוכביס בביתם רס"י סס) בגדיו לטמה דרך כבוד: ילבש

סס וכ"כ רס"ל בתשובה: ח שצריך להוסיף · וכוי מ"ע דאוריתא: ט ג' רבעי מיל · וכוח כמו רביעית שם קודם ל"ם וכ"ח כתב שיש להחמיר לעלמו כמ"ש ספר הילדים ומרדכי והתנודה דמתחלת השקיעה הוא לילה וג' רבעי מיל קודם לזה הוי ב"ה וכן ליתהי זקנים ואנשי מעשה שמירשו ממלאכה ב' שעות קודם שבת עכ"ל ה"ל תשובה מהרי"ל סימן קס"ג לענין תפלה וקבלת שבת פשיטא דאזלינן בכל יום אחר שעותיו דילפין ממלקהו לכמי מרביה וחשבי' לעשות מחלות עד הערב ומהגהו מעשרים פגו מנחה ותוספות שבת ב' שעות לכל הקודם כדברי מהר"ח ויתיבה בזה מהגו הקהילות עכ"ל ומעמש דהשביון עד ל"ה ממש וכ"כ מגחת הגן ומעמ"ש סימן כל"ג: י מפלג המנחה · וכוח מהלך ד"ח קודם תחלת השקיעה (תורת האדם) ומע"כ כתב שע"ש הוא ע"ל ד' מחות אמה בקירוב ובאמת הוא חלק עשרים מן הפעה ואינו אלא כדי מהלך ש"ג אמה ושלים · כתב רי"ו הל' יה"ל דאם קבל קודם פגו המנחה אין קבלתו כלום עכ"ל ומיהו כיון די"ח דהשביון מתחלת השקיעה בדיעבד יש להחמיר שלא לעשות מלאכה כמש"ל בסס הב"ח: יא אחר עניית ברכו · בכ"ה כתב שיש מי שחולק ע"ז וסל"ל דהתוספתא סוף סוכה שמביא מהרי"ל מבשמה היא דהא מוחר להדליק הגר אחר תקיעה ג' כדמוכח בבריתא פ' ב"מ וכו' ואנו נקטינן בפסק הרב"י עכ"ל ולא דק דהמרדכי תקיעה שלישית שבג' אחרונות קאמר וכתב עוד שם דהמרדכי לא אסר אלא במי שקבל עליו שבת אבל מי שלא קיבל שבת אפילו אחר ברכו מותר בשבתות עכ"ל ולא עיין במרדכי לאיזה מהולכת שופר שהוא שבות ע' סימן רס"ג סי"ב: יב אין מערבין · משמע אפילו לדבר מלוה אסור דהא שמיעה לצורך שבת הוא ואסור דגרע מב"ה דאסור ליכנס למרחץ אפילו להציע (ברכות פ"ד): יג מזמור שיר וכו' · ובמדינות אלו אין מהגין לומר מזמור וכו' ולכן עניית ברכו הוי קבלת שבת (ד"מ וכ"כ סימן רס"ג סי"ב) ומתה מהגין לומר מזמור שיר וכו' ואע"פ אין מקבלין שבת ועושין כל המלאכות עד ברכו דמעיקרא הכי קבלו עליהו וכ"מ בב"ח סימן רל"ז:

רסב יפה קורי עכבים מהביה (ר"ח ע"ה): **הארי"ז** הקפיד מאוד לאכול על השלחן שבת ולברך על ב' תנודות הדם בכל ג' קידושים ובליל שבת הניח על השלחן הכוס של בהמ"ז עם מעט יין וקלח פתיתין אבל לא לחם שלא ובעי' סוף סימן קפ"ח וע' סימן ק"פ: **א** ויציע המטות שישבין עליהם · ז"ל ד"מ כתב מהרי"ו בפסקיו מותר לזרוק דבר חוץ לשלחן ואין לחוש לאותן שאומרים שזורקין המלאך ע"כ ואפשר שדבריהם דברי משל שאם יזרוק דבר ולא יוכל לכבד הבית בשבת א"כ יהיה מגוול וילא המלאך המוב המלוה והדבר נכון אבל לא לאיחוי הוקשין לזה ומכבדין אח"כ הבית בדבר המותר כמ"ש סימן שנ"ג עכ"ל · ואם כן במקום שלא נהגו לכבד בליל שבת אסור לזרוק ע' בתשובה מהרי"ל סימן קס"ג: **רש"ל** היה לו ב' מפות על השלחן מעולה ועוד דהמפה תלויה מעל השלחן טפח וכפפוכסה עוקה לוהל ולכן הניח התחתונה תמיד ואחרת עליה (מפ"מ) ומע"ש סימן שפ"ו סי"א דזה לא הוי אהל: **ב** ישתדל · ומוב שיהיה לו טלית אחר (י"ג) ובבתביס ליתא מוב שלא ילבוש בחול מה שלבש בשבת אפילו אלוק ובתנודה

באר היטב

רמא (א) כין בסמכות · ואם בסתפק אם כוא בין בסמכות אסור ב"ח: (ב) ואין מטבילין · ואם כוא לריך לו לשבת ואין לו אחר יכול להטביל ב"ה אלא שיש סיבה אחר ליתנו ליהודי במתנה אם ע"י הערמה כגון שטולה מים כדי לשתות בו ע"ז ועיין בי"ד סימן ק"כ סט"ז: (ג) ומה כל דבר שהוא בסמכות מרובה אף שאין לוכך שבת אלא לצורך מלוה כגון מלוה לאיש יהודי בפ"ש מוחר לומר לאינו יהודי בפ"ש לכתיבת נר חנ"ל אחמר בסעולה מכרין בו הכניון ליש לוכך גדול דאין אילוק בין לוכך גדול לבסמכות מרובה בפ"ל ושמ"ל סימן שמ"ב: (ד) סגר · אפילו שלא בחקום אלוה כיון בשבת כיום גדול: (ה) אל סקודש · וכוי מ"ע דאוריתא: (ו) אלף וחק · וכוא כמו רביעיים שבה קודם ל"ם ורוב מוסקים כתבו ב' שעות קודם סלילה לריך לכוסיף שבוא אלף י"ב דוחיא דבעיים דוסיפה כוא בא"ר יום אלף י"ב אמות ד"מ בשם מהר"ם וכ"כ בב"ח שיין פ"ח ופ"ט: (ז) אין מערבין · אפילו לדבר אחר אמות · ופ"ם דאסור ליכנס למרחץ אפילו לסדע ברכות דף כ"ו שיין בגה"ג ובתשובת הגם לבי סימן י"ח: (ח) הבנת · ובמדינות אלו אין מהגין לומר מזמור ולכן עניית ברכו הוי קבלת שבת ד"מ · וכ"כ בסימן רס"ג ס"י · ובתם מהגין לומר מזמור ואפילו הכי אין מקבלין שבת ושעין כל מלאכות עד ברכו דמשיקרא הכי קבלו עליהו ב"ח סימן רל"ז:

רסב (א) שלחנו · הלר"י ז"ל הקפיד מאד לאכול על שלחן של ד' רגלים דוגמת שלחן המקדש ולברך על ג' כוסות כגון שבואה מים כדי לשתות בו ע"ז ועיין בי"ד סימן ק"כ סט"ז: (ב) שבת · וקן כל דבר שהוא בסמכות מרובה אף שאין לוכך שבת אלא לצורך מלוה נמי מוחר לומר לאינו יהודי בפ"ש מוחר לומר לאינו יהודי בפ"ש לכתיבת נר חנ"ל אחמר בסעולה מכרין בו הכניון ליש לוכך גדול דאין אילוק בין לוכך גדול לבסמכות מרובה בפ"ל ושמ"ל סימן שמ"ב: (ד) סגר · אפילו שלא בחקום אלוה כיון בשבת כיום גדול: (ה) אל סקודש · וכוי מ"ע דאוריתא: (ו) אלף וחק · וכוא כמו רביעיים שבה קודם ל"ם ורוב מוסקים כתבו ב' שעות קודם סלילה לריך לכוסיף שבוא אלף י"ב דוחיא דבעיים דוסיפה כוא בא"ר יום אלף י"ב אמות ד"מ בשם מהר"ם וכ"כ בב"ח שיין פ"ח ופ"ט: (ז) אין מערבין · אפילו לדבר אחר אמות · ופ"ם דאסור ליכנס למרחץ אפילו לסדע ברכות דף כ"ו שיין בגה"ג ובתשובת הגם לבי סימן י"ח: (ח) הבנת · ובמדינות אלו אין מהגין לומר מזמור ולכן עניית ברכו הוי קבלת שבת ד"מ · וכ"כ בסימן רס"ג ס"י · ובתם מהגין לומר מזמור ואפילו הכי אין מקבלין שבת ושעין כל מלאכות עד ברכו דמשיקרא הכי קבלו עליהו ב"ח סימן רל"ז:

רסב (א) שלחנו · הלר"י ז"ל הקפיד מאד לאכול על שלחן של ד' רגלים דוגמת שלחן המקדש ולברך על ג' כוסות כגון שבואה מים כדי לשתות בו ע"ז ועיין בי"ד סימן ק"כ סט"ז: (ב) שבת · וקן כל דבר שהוא בסמכות מרובה אף שאין לוכך שבת אלא לצורך מלוה נמי מוחר לומר לאינו יהודי בפ"ש מוחר לומר לאינו יהודי בפ"ש לכתיבת נר חנ"ל אחמר בסעולה מכרין בו הכניון ליש לוכך גדול דאין אילוק בין לוכך גדול לבסמכות מרובה בפ"ל ושמ"ל סימן שמ"ב: (ד) סגר · אפילו שלא בחקום אלוה כיון בשבת כיום גדול: (ה) אל סקודש · וכוי מ"ע דאוריתא: (ו) אלף וחק · וכוא כמו רביעיים שבה קודם ל"ם ורוב מוסקים כתבו ב' שעות קודם סלילה לריך לכוסיף שבוא אלף י"ב דוחיא דבעיים דוסיפה כוא בא"ר יום אלף י"ב אמות ד"מ בשם מהר"ם וכ"כ בב"ח שיין פ"ח ופ"ט: (ז) אין מערבין · אפילו לדבר אחר אמות · ופ"ם דאסור ליכנס למרחץ אפילו לסדע ברכות דף כ"ו שיין בגה"ג ובתשובת הגם לבי סימן י"ח: (ח) הבנת · ובמדינות אלו אין מהגין לומר מזמור ולכן עניית ברכו הוי קבלת שבת ד"מ · וכ"כ בסימן רס"ג ס"י · ובתם מהגין לומר מזמור ואפילו הכי אין מקבלין שבת ושעין כל מלאכות עד ברכו דמשיקרא הכי קבלו עליהו ב"ח סימן רל"ז:

שערי תשובה

רמא ז מערבין עבה"ע ושיין בפ"ת חכם לגי סימן י"ח שבתב שבגרת שאוסר תמוה מאד סיבה תמוה תוס' שבת שבוא מקבלו בלוגו ואינם אלא עשה בעלמא מבין בסמכות שהוא ספק איסור סקילה כו' ושיין מה"ב שבתב ליישב זה והאריך בענין זה וכתב דאם קיבלו הלבור יש להחמיר כמ"ש בס"י סעיף ד' אבל אם קבלום לשבת ביחיד יש להחיר כשברת רבינו יואל וכמ"ש בח"ל דמסתיים' פוסקים דאשונים ממנע בר"י וכן מלאה דעת הב"ש לקמן סי' שנ"ג ואפשר דגם רבינו שמרי' דאוסר מודם ביחיד אף דמבטר ומשמע דאוסר אף ביחיד פ"ם · ושיין בדגול מרבבה דלקמן שנ"ג מייירי דאמר במקבל הוס שבת אח"כ אינו דק עשה מש"כ ים לחקל בשבות אע"ג דהפלוגתא בגמרדכי על אחר עניית ברכו פ"מ המחבר נמשך אחר לשון המור שם מה שאין כן כאן מיירי אחר עניית ברכו שמן שסתם מקבל קדושת שבת מתם מש"כ הבמיב דעת המיקל עיין שם:

רסב א בש"ע ויתקן כל ענייני הבית הכנסו לתקן הכל מפלג המנחה קודם קלח לו אח"כ קלח ולא ביום הבשי בטוקר לו לעת ערב ממש כ"כ בשבטי"ב וגר"י: ב בגמרא מבה"כ שיין בה"ם ושיין במת"ב שבתב בשם תוס' שבת שגדול אחד מתק בטוסה שלוס אינם חרוז לאתכם לשלוס והסכים עמו וליתה דסמוהה שבעת שיצאו יהיה לאתם לשלוס ולא שדות' אותם מעלין ומוסרה ולפי שאינו יודע לאתם הוא נמר ומומר שבעיו ואין למתוק דבר שבהו ברוב יבהלו אך בקבת רבנו השולמים אין לאומרה פ"ם ושיין בבאלת יעבן סי' קכ"ה · ובוטבון לומר רבנו השולמים עד מלך תמיס דרבו שאינו רק שבת לבד: (ד) נאים עבה"ע ושיין בשאלתות פ'

ברחמנית

מלה וכ"מ בסימן ר"ס ועי' סימן תק"ו: ג ואין מטבילין · דמתקן מנא הוא: ד ואין מערבין · דמיקלא ביתה הוא כמ"ש סי' תקכ"ח: ה וטומנין · בדבר שאינו מוסיף הבל כמ"ש רסי' רל"ז אבל לשאר דברים דין בה"ש כמו בשבת עצמה: ו ומותר לומר · אבל לעשר ולהטביל לא הוה מצו' ושירובי חלילות הוי מצוה (מ"מ) ובכ"מ כתב דע"ח לא הוה מצוה אלא שהוא מלוד ומחפז עליה ע"כ וא"כ אם אין לו מה יאכל בשבת אז שאין לו כלים מותר להטביל בה"ש ומיהו יש שבותין שאסורין גם ב"ה כמ"ש סימן ת"ש ס"ג וסימן תי"ד ס"ג · וכתב רש"ל בתשובה ס"ו כל דבר שאם לא בא לידו היה מלטער עליו אמלא שהיה מלטער בשבת מותר ועוד לבי מוקף להחמיר דאם הוא עסק גמור לצורך חול שא"ל לו כלל בשבת אסור אפילו מלטער עליו אבל לצורך גדול אז בהפסד מרובה' אבי שבותין ואפשר שבות דאמירה לאינו יהודי וכן מותר לומר לאינו יהודי ב"ה להדליק נר אחר אבל לא לכבות אם לא אחר מלאכה שהיא לצורך גדול אז בהפסד מרובה' אבל

סימן קמ"ג כתב שילך בכנדי שבת עד מולאי שבת אחר הבדלה וע' סימן ש"ב ס"ג דמשמע דמותר לפשטן ויש לומר דמיירי שיש לו בגד התחתון מיוחד לשבת ובכוונות כתב דאפילו אבל ישנה בגדיו: **ג כיוצא לקראת** • ומוב לפאת לשדה ונקלת מקומות מהגין לפאת מביה הכנסת לאהל ואוהמיים כולו ונלא כו' (כ"ם):

רסג **א יהא זהיר** • ודליק בכל הסדרים שהולך שם (מש"מ רש"ל) עפ"ו וישבה נרות כרוכים דזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו (שם)

וכן מוהגין בכית הכנסת

ב ב"ח וכע"ש כתב דאסור דהוי כמדורה ולא לאה בד"מ בסימן תרע"ל עמ"ש שם וע"ל ס"ח דאדרבה מצוה להרבות לאורה: **ב ויכולין להוסיף** • ויש מוהגין להדליק ז' נרות וי"ל עשרה (של"ה): **ג פעם אחד** • ואם שכחה כמה פעמים צריכה להוסיף בכל פעם כי הדבר משום הכיר' שהרי' שהיה מבלן ולהבא בכבוד שבת (כ"מ) ומה"ש ע"ל דאם נאבסה ולא הדליקה כמו שהיה בכית האסורים וכיוצא בה א"צ להוסיף: **ד מה יאבל** • פירוש וצריך לקנות במעות שבידו לאכול דבודאי אכילתו קודם לגר שבת וכ"מ ברא"ם פ' ע"פ אבא דמקשה פשיטא דגר עדיף מיין קידוש דאפשר לקדש אפת ולא קא מבני דאשמעינן דבמקום שאין לו פת גר עדיף אלא ודאי פת עדיף וכ"מ בגמ' שם דף ק"ח דלא היה מקפיד רבה על הגר רק על האכילה וע"ז ס"ם רע"ג ומיהו אם יש לו לחם לאכול דיו וגר קודם ליקח מאחר מאכלים: **ה שואל על הפתחים** • דהוא עיקר סעודת שבת ואין זה בכלל עשה שבתך חול וכו' ועמ"ש סי' רמ"ב וע' רסי' תרע"ה: **ו הנשים מוזהרות** • ואפילו אם יגלה הכעל להדליק בעצמו אאשה קודמת (ב"ח) וכשהיא יולדת בשבת דאשוה מדליק הבעל ומברך (מהגיים מש"מ ומל"ה) משמע דבימי גדותה האשה מברכת בעצמה ועמ"ש סי' פ"ח: **ז מפני שמצויות** • ושוד מפני שהאשה כבתה גרו של עולם ומ"מ האיש יתקן הגרות (כתבים): **ח גר שבת קודם** • אף על גב דקדוש דאורייתא מ"מ על היין דלכבן כמ"ש ריש סימן ערי"ח: **ט משום שלום הבית** • ולכן אם יש לו גר אחר סני ויקנה אחר כך לקידוש לו לגר ח טוכה ומ"מ גם בחמיכה בגר אחר סני • ל"ל דסומא גם כן תבכך דהא נהנה גם כן ממאורות וכמ"ש סימן ס"ש וק"ו הוא מגר המוכה כמ"ש סוף סימן תרע"ה ע"ש ומ"מ אם יש לה בעל אקח יבכך הבעל מיהו אם אוכלת בעצמן אחד עם אחרים לא תבכך ע' ס"ח דהא ליכא שמחה גבה: **י לא יקדים** • ומכאן סמכו הקדמונים שמשגרין התינוקות לבתיהם קודם ברכו שיהו להדליק ולא ידליק קודם מחה (ס"ג במרדכי פ"ב בשם לשמה פעמה): **יא שידליק** • לאחר שתחפלל האשה בשעת הדלקה שיתן לה הקב"ה בנים זכרים מאירים בתורה (מש"מ בשם בחיי פרשה יתרו): יש סדורים שכתב בהם ברכה לגרות אחר ילידת בהם ב"ל ואין לאמרה (ר"מ פ"ו): כתב מהר"ש בשם מהר"מ ז"ל בשם מוסה בע"ש ומאחרים בה עד אחר שקיעת החמה והאשה אינה רואה לקבל שבת לפני המוסה אז תדליק הגר בלא ברכה קודם המוסה ואח"כ בתשיבה תפרוס ידיה על הגרות ותברך לו תאמר לאיש יהודי להדליק אחר המוסה והיא תבכך ע"כ ותמוה הוא דלא שייך ברכה בדלוקה ושומדת ושוד דאמילה לאיש יהודי שבות ומיהו ב"ה לא גזרו אשבות (וע' סימן רס"ח) ועיין במהרי"ו שהתיר להדליק בשוד היום גדול ואח"כ לפרוס ידיהם ולברך וכו' ומ"ש שמצלא בקונך שמברכין של הגרות בשבת אחר יליאת הכ"כ לא ס"ל ולאו מר בריה דרבינא תתיב עליה (מהרמ"מ הגמ"ג) ומיהו בדיעבד אם שכחה מלברך עד שהשיבה יש לסמוך לאהר"ם ועפ' רע"ו ס"ב בהג"ה ומ"מ סני בגר אחר: **יב אחר ההדלקה** • דאם תבכך קבלה לשבת ואסורה להדליק וא"כ ב"ש תבכך ואח"כ תדליק כן כתב בס"ם הדרישה בא"ש בשם אמו אבל אין מבטה לאשה וכו' דלא חלקו המבטים כמ"ש סי' ק"מ ע"ש וכ"כ הגו' שסחיים דף ז' ע"ב: **יג ולברך עליו** • ההדלקה גר חוכה משום שלום בית שלא יכשל בשן לו אבן (מרדכי) ואפילו לא"ד בגר יה"כ ח"ל לברך מ"מ הכא משתמשין לעורך אכילה להכין כלישה וכלי שטוחה משא"כ ביה"כ וכ"ש לדידן דס"ל המברכין ביה"כ דאשבינן שלום בית אפילו בלא אכילה (מהרי"ל בתשובה סימן קנ"ה): **יד א"צ להדליק בחדרו ולברך עליו** • אבל להדליק לריך שלא יכשלו בשן לו בחבן ועמ"ש ס"ח ועמ"ש: אורח

ג ג ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת **ג כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה דר' הגינא מעמף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא רבי ינאי אמר בואי (ה) כלה בואי כלה:** הגה ויכנס עצמו בבגדי שבת מיד אחר מרחץ עצמו וחכו בכוד הבשר וע"כ לא יחלוק לשבת אלא סמוך לערב שיכנס עצמו מיד (הגהות מרדכי החדשים):

רסג מי ומי המדליקין ואם טעו ביום המעונן • ובו י"ז סעיפים

א **א** א יהא זהיר לעשות (א) **גר יפה** ב ויש מכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור **ואחד כנגד שמור** הגה **ב** ויכולין (ב) להוסיף ולהדליק ג' אז ד' נרות וכן נהגו • אאשה (ג) שבחה **ג** פעם אחת להדליק מדלקת כל ימיה ג' נרות (מהרי"ל) כי יכולין להוסיף על דבר המצוה נגד דבר אחר ובלבד שלא יפחות: (אהר"ו ומרדכי מס' דאם הבנים ריש פ' י"ם):

ב ב אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיהם גר דלוק בשבת **אפילו אין לו ד** (ד) **מה יאכל ה שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הגר שזה בכלל עונג שבת הוא:**

ג **ו** ד הנשים (ה) מוזהרות בו יותר **ז** ה מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי (ו) **הבית** ו **אם אין ידו משגת לקנות גר לשבת ולקידוש היום ח גר שבת קודם וכן אם אין ידו משגת לקנות גר לשבת וגר לחנוכה גר שבת** (ו) **קודם ט משום שלום הבית דאין שלום בבית בלא גר:** ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות גר חנוכה ע"ל סימן תרע"ח):

ד **י** ז לא יקדים (ח) **למזר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר** ח **ואם רוצה להדליק גר בעוד היום גדול ולקבל עליו שבת מיד ראשי כי כיון שמקבל עליו שבת מיד אין זו הקדמה ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא י"שעה ורביע קודם הלילה** הגה וע"ל סימן רס"ו ואם היה סגר דולק מבעוד היום גדול יכבנו ויחזור וידליקנו לצורך שבת (מור):

ה **יא** (מ) ט **כשידליק יברך בא"י אמ"ה אקב"ו להדליק גר של שבת אחר האיש ואחר האשה** י **גם בי"ם צריך לברך להדליק גר של יו"ט וב"הב בלא שבת** כ **יש מי שאומר שלא יברך ועיל סימן תר"י** הגה יש מי שאומר שמברכין קודם ההדלקה ויש מי שאומר שמברך **יב** (י) אחר ההדלקה (מרדכי סוף כ"מ) וכדי שיסיח שוכר לבשיוהו לא יהנה מתנו עד לאחר שברכה ומשימין היד לפני הגר אחר הדלקה ומברכין ואח"כ מסלקין היד וזה מקרי שובר לעשיה וכן המנהג: (מהרי"ל):

ו יב בחורים התולכים ללמוד חיץ לביתם צריכים להדליק גר שבת בחדרם **יג ולברך עליו אבל מי שהוא אצל אשתו יד אין צריך להדליק בחדרו** (יא) **ולברך עליו לפי שאשתו מברכת בשבילו:** אורח

רסג **א** (א) ומוב לאשה יראת ה' שלא תדליק את הגרות של שבת בקינמא רק יהי' לה גר של שעוה מיוחד לה להדליק מדי שבת בשבתו (פענח ריא ס' בשלה)

עטרת זקנים

רסג (א) ומוב לאשה יראת ה' שלא תדליק את הגרות של שבת בקינמא רק יהי' לה גר של שעוה מיוחד לה להדליק מדי שבת בשבתו (פענח ריא ס' בשלה)

שערי תשובה

ברלשית צריך לאדם שיהיה לו ב' שמיות אחד לחול ואחד לשבת כו' ובשאילת שלום שם ועיין בשו"ת בית אפרים סימן ס"ו שמקור הדברים בירושלמי פ"ח דשבת והדרם וילקוט רות ועיין בהגמ"יי הלכות שבת פרק ל"ד ועיין בס"מת ח"כ סימן קכ"ב וגא"ר מ"ם מבשת דף קמ"ז דדרכן דשומבדיתא הוי לבני גלימת לוכמת וקלת יש לדחות עפ"י דברי הירושלמי והדרם וילקוט דלעולא דאיתא שם דדרכם ל"ח לריך שיהיה לו שני שמיות בני חבריא לקבלי' כשמיאתיו בחול כך שמיאתיו בשבת כו' וא"כ י"ל דשבר רבנן דשבת דאמר דבפלי גלימייהו שלא היה לשם רק שמיאת חול ועיין בפ"ות מאיר נתיבים:

רסג (א) גר יפה שבפ"ם ועיין בשו"ת בית יעקב שבחה שיש מוסגין להדליק ב' נרות קודם קבלת שבת על הכוונה ומבכדין אחר שידליק ואחר הדלקה משמידן אותם שבתם לפני הטעמד המקום שמתפללים וכתב שיש לפחות שלא לעשות כן דאף בשאתו בית אין לחוליכו מהמקום זה למקום אחר כמ"ם בסעיף יו"ד בהג"ה ואפילו בנרות בס"כ ס"ם ועיין בגר"ו סימן תרע"ה בחורך בעניין זה: (ג) שבחה שבפ"ם ובחב בשיורי ברכה בשם מוה' שמואל שבר אבי' בהגהות בה"י שבחב ע"ז דיותר טוב לעשות מי שבחה שהפסיק לשני' אחת סמן להדליק ס"ם אבל המהבה לזהוסף גר ולדברי מהרי"ל ומ"ם אבה הטילדת בחב בשיורי ברכה בשם הגר"ג בשם חבם ח' לפקפק בזה הדלקה במקומה בשינו כדלקמן סעיף יו"ד ס"ם ועיין לעיל ס"ק ח' בשם בית יעקב וכתב בחבו' נחלת שבעה סימן ח' אבה שהדליקה ב' נרות ע"ד שתעבה ברכה וע"י מרד' שבת בשחפיק' אם שבחה ברכה וכתב לחלק בין אם הדליקה בזמבה ס"ם ואין נלבאר"ד ומהרי' מבני' משבה בוכתבת' אין מיזמין דומה כלל ובעיקר בזה כל שהדליקה אבלה מחבחה ולמעלה מחבחה לשם מצות שבת הדליקה ובירכה ואחר' אם בפחן לה ס"ל להדליק גר בברכה ואם מבוסקת אם הדליקה קודם אבל אחבחה אז אח"כ יש לה לחזור ולהדליק לשם מצוה בלא ברכה ועיין בא"ר מ"ם בזה: (ד) כשידליק שבפ"ם וכתב בשמ"א ח"ם מ' ס"ם בחשבת הוא בזה בשבת ע"ז דיותר טוב לעשות מי שבחה שהפסיק לשני' אחת סמן להדליק ס"ם אבל אם לא יזלי' שום גר תחלה עד שידליק הוא בברכה דצריך בזה אבלה בית אבלא יכבו זה בזה שבחבחן ואח"כ ידליק בשמש לאחר בחבחה ס"ם וכ"כ בשו"ת מקום שמואל סי' י"ח דאף שיש קונין מצות הדלקה נרות בחמנון ברכה מ"מ אין לברך ע"ם: (ו) אחר הדלקה שבפ"ם ובבדול מרבבה הסכים לאבבה דלא בהמה"א כיון שאין בוחה הברכה בזה שבשבת אומרת של שבת וכיו"ב אומרת בה אין ע"ם לא שייך לא אבנו ולכן אין לדאים מהו' קב"ח בשם בן בוחה הברכה וכן מ"ם בחוש' בשבילת גר בן בוחה ובשיש בה מ"ל לחזרות בחבחת

באר היטב

סאלין וסתחתון ואיזור וסמלוק כמגד ד' אוזיות סוי"ם • כתב בפ"ח אל יקח אדם אלא בשבת עד שיהיה אחלה מה בתיקו • מהרי"ל סיה לו עלית מיוחד לשבת וכשלו בשבת בפ"ם ובאמצע סימן קמ"ג כתב אולר בגבדי שבת עד מ"ם אחר הבדלה וכבוחות בתב אלף אבל ישבה בגדיו: (ח) כלה • ויש לפקבלו שבת בלאלה לשובה בפ"ב בגם"ג • ואלן מוהגין לשבוד ובשבת ובאמת כמו מבקבל פני אדם בגדול • אין מקבלין שבת בר"ב אבל בשבת כי אין בזוה כשוד בשבת ישבדה בשבת ע"ג:

רסג (א) גר יפה • ודלק בכל הסדרים שאולך שם מש"מ עיין בסעיף ו' • ויעשה נרות כרוכים ביחד זכר לשמור ובשוד בדבור אחד נאמרו ובן מהגין בבה"כ ב"ח: ואפשר להדליק בלות אל שבת מבשוה בבלאם עפי' קב"ד סי"ח: (ב) להוסיף • ומהגין להדליק ז' נרות בבבד ז' יפי בשבוע אל"ב בלא"ר ל"ל: (ג) שבחה • ואם שבחה כמה פעמים צריכה להוסיף בכל פעם כדי בשבח שיהיה בכבוד שבת • ואם בלאבה אלא הדליקה בעון שבחה בנרות אחרונות ובזוהא בזה ס"ל לשובה • ובזוהא ג"כ אבבה דאם אינה בא"כ מבחלבות מ"מ אם יש לה בעל אקח יבבה אבבל מיהו אם אוכלת אם אחרים בשלחן אחד לא אבבה מ"א עפ"ח • אבם הילדת אחדלה אבבל לא שבחה בשבת לאחלן ואבבה אבבה אבבה א

רסג (א) **צריך הוא לחזור ולהתפלל כו'**. בגמ' אמרי' שאני לבור דלא מוקמינן וכתב הרא"ש דלענין מלאכה בין לבור בין יחיד מותרים וכמ"ש כאן אח"כ אלא שהמרדכי בשם הגאונים וי"א דבסמוך ס"ל דגם לענין מלאכה אסור למי שהדליק(*) וגרלאה דלא קי"ל כן דהא כתב רמ"א בסמוך ס"י דאסור הדליקה דוקא אסורה אבל שאר כמי בית מותרים וא"כ כל שכן כשמדם אחר הדליק. ומכ"ש דלא שכן כי"א שמביא אח"כ דגם לבני בית אסור ליגע בגר שהדליק זה וכבר כתב ב"י ע"ש. דאינו יודע טעם למה יאסרו אחרים בזה: (ב) **הואיל והתחיל בהיתר**. והיינו שהיה סבור שיוכל לגמור קודם ברכו: (ג) **וכ"ש במ"ש כו'**. כבר כתבתי תשובה על דין זה והנני מעתיקה: **פניתי** את לבי להבין והשכיל במעט בינתי אוך שבידן שהדליקו בה ואין מכבות אותה ק"ו א"א שאם מתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו מועיל. ויש אומרים שאינו מועיל לה. ויש חולקים על בעל הלכות גדולות ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית שכיון שאמר החזן ברכו הכל פורשין ממלאכתם ולדידן כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוה כברכו לדידהו כנס יד ומסתבא שאותה (טור) אשה המדליקה **יט** מקבלת שבת בהדלקה אם לא **כ** שהתנה (טור) תחלה ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי) אבל אחר בני בית מותרין במלאכה עד ברכו ועיקר הדליקה תלויה בגר המדליקין על הסלמון **כא** אבל לא בשאר (יז) הגרות שבבית (אור זרוע) **כב** ועדיין לבניה הגרות המקום שהמדליקין **כג** ולא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר: (מרדכי פ' כ"מ)

יא ה אע"פ שלא התפללו הקהל עדיין אם קדם וחיחד והתפלל של שבת מבע"י חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפילו אם אומר שאינו רוצה לקבל שבת:

יב כד ו אם רוב הקהל קבלו עליהם (יח) שבת המיעוט נמשכים אחריהם על כרחם:

יג ז אדם שבא לעיר בערב שבת וכבר קבלו אנשי העיר עליהם שבת אע"פ שעדיין היום גדול אם היו עליו מעות או שום הפץ **כה** מניחו (יט) ליפול:

יד ח אם ביום המעונן טעו צבור וחשבו שהשיכה והדליקו נרות והתפללו תפלת ערבית של שבת ואחר כך נתפזרו העבים וזרחה חמה אינם צריכים לחזור ולהתפלל ערבית ט אם כשהתפללו היה מפלג המנחה ולמעלה אם יחיד הוא ששעה בכך (א) צריך הוא לחזור ולהתפלל ערבית י ולענין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות יא ויש אומרים **כו** שאותם (כ) שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין יב ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת **כז** אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור לטלטלו:

טז יג מי ששהה להתפלל מנחה בערב שבת **כח** עד שקבלו הקהל (כא) שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול יד והוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול אלא יתפלל ערבית שתים:

טז טו אם בא לבה"כ סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואע"פ שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת **כט** אין בכך כלום (ב) הואיל והתחיל בהיתר:

יז יו יא שמי שקבל עליו שבת קודם שהשכה **ל** מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו (כב) **מלאכה** • הגה מותר ליהנות מלאכה כמלאכה בשבת **לא** (ג) וכ"ם כמולאי שבת מי שמתחר להתפלל במולאי שבת

כג ולא להדליק כו'. כלומר שאינו ניכר שהדליק לכבוד שבת (לבוש) ולכן כ"ל דאם עמד שעה מועטת על מקומו רשאי אח"כ להניחה במקום אחר דהא מותר להמתמש לאורה וה"ה דמותר ליטלו ממקומו ולהניחה במנורה בהוה שעושה לכבוד שבת ובמרדכי מפרש הטעם דהדלקה במקומו בעינן דוהו ג"כ מקומה ואין איסור אלא כשמדליקין במקום שאין משתמשין בו דקי"ל הדלקה עושה מלוה כמ"ם בסוד וכה"ג אמריגן נבי גר חנוכה הדליקה בפנים והוליאה לחוץ וכו' אבל בחוץ ממקום למקום שרי כ"מ בית"ם סס"ו דב"ק דתנא אחה הדליקה למעלה מכ' והניחה למטה מכ' אמר אלא יאמרו לגרכו קניא לה משמע שבתוך עמדים ליכא אלא מעמא ובמהרי"ו ה' פסח כתב דעיקר הדלקה תלויה בגרות שעל הסלמן ולכן לא ידליקו במקום אחד וימיחנה על הסלמן דהרואה אומר לגרכו הוא דנקט לה עכ"ל משמע לדידן דס"ל כמהרי"ל כל הבית הוי מקומו ומ"מ יש ליזהר לכתחלה לכרך על הסלמן ובתוהה כתב וז"ל לכן אין להדליק גר חנוכה שבת וי"ט ולהניחם במקומם אחרי הדלקה אך תחילה ישימם במקומם ואח"כ ידליקם: **כד אם רוב הקהל כו'**. ואם רוב הקהל לא היו בבי"הכ אין נמשכין אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה בית הכנסת הרבה אין אחת נמשכת אחר חברתה (כ"ה): **כה מניחו ליפול**. פי' שהולך לחדר כמ"ש סי' רס"ו סי"ב עמ"ש סמי' רס"ו: **כו שאותם שהדליקו**. ומהרמ"ט כתב דמרדכי ס"ל דקבלה בטעות אינו שמה קבלה אך שאין המיעוט נמשכים אחריהם וכ"כ הס"ל וכ"פ ד"מ בשם א"ז ואין להקל וכ"כ הרוקח והרמב"ן והב"ג ומשמע דאף בחול דינא הכי דיחיד צריך לחזור ולהתפלל ולבור א"ל לחזור כיון שהתפללו בטעות עסי' רל"ג וכ"כ הרב"ו דלא כע"ש: **כז אסור ליגע בו**. כתב א"ז אפילו אחר שלא הדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ אסור ליגע בו ולטלטלו עד מ"ש כיון שהודלקה לשבת ע"כ וק' דבססי' תרע"ד כתב דמותר להדליק גר חנוכה מגר שבת וי"ל דהכא מיירי בבני ביתו שיולאין בהדלקתו ולכן אסורים ליגע אע"פ שהתנו שלא לקבל שבת והתם מיירי באחרים שאינם בני בית עכ"ל וכ"ל דא"ל לשיטתיה אזיל דקבלה בטעות שמה קבלה וא"כ הוקלה למלותו בדאיתא בשבת דף מ"ה וכיון שהוקלה לבעלים הוקלה לכל וכ"מ מדבתב כיון שהודלקה לשבת והא דאסור ליגע בהדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ כיון שמכינה בהדלקתו אסורים ליגע אותו גר ע"ם ובססי' תרע"ד מותר כיון שמכינה של מלוה הם ח"ע ר"ל שלהבת אין בו ממש כדאיתא סוף בילה נבי שלהבת של הקדש עמ"ש סי' רע"ט: **כח שקבלו הקהל שבת**. דהיינו אמירת ברכו לדידן כמ"ש בסי' רס"ח: **כט אין בכך כלום**. אע"ג דבמ"ג מקרי התחיל באיסור כמ"ש בסי' תרל"ב מ"מ הכא לא קפדינן כולי האי הואיל ואינו אלא חומרא בעלמא (ת"ה שם): **ל מותר לומר**. דהא אי בעי לא היה מקבל שבת עליו וכל שיש לו היתר מותר אמירה כמ"ש סי' ש"ז ס"ח: **לא** **יבוי אלא שכן במוצאי שבת**. פירוש דהא בע"ש כבר קבל שבת וא"א לחזור אפ"ה אי"ר מעשה דאי בעי לא היה מקבלו כ"מ במ"ש דכל שעה ושעה אם רוצה מתפלל ומבדיל מכ"ש דמותר לומר

מ בהגהות מרדכי נמצא בהשגות אחרונים פ"ז ע"ב ס"ק תעדה ל' שבולי סלקט ק' בשם ס"ה מיימון בס"ה בשם ר"מ ומהרדכי בס"ב ובשם ר' בלבו בשם סרי"ף ב' פוס' וסרל"ם בשוף פרק ב' דשבת ורבי' יהודה בחלק ב' ומסמיך בשם סרמוא"ן ומרבינ"ן ת"ר מרבי' סעד מרדכי סוף פרק ב' דשבת ומה"ם ב' שבולי סלקט ג' בדרכות ב"ו ד"ר ובכן מלאה מרבי' רבי יוסה ה' סרל"ם שם ומרבינ"ן שם וחלמידי ר' יונה שבו"ר ו' מרדכי סוף פרק ב' דשבת בשם פגאונים ז' שבולי סלקט בשם פגאונים ח' ס"ם סי' ד' ובכתבי סי' קנ"ב שמאל בתשובות וכן סדרו בשם גדולים ס' מרדכי בס"ב דשבת ובא"מ ס"ם ובשם בס"ר ו' שם בס"ם ובכתבי סימן קנ"ג ר' רבינ"ל בשם סמוס:

ס"ק ל' מ"ל: (יב) מעורב שלו. דכל שם שמתוסף אורה יש בה שלום בית ושמחה יתירה לבעלת אור בכל אותן זוויות. וכתב מל"ם דמכל מקום לא יברכו שנים מעורב אחת שיש לה קנים שרבה. ועיין בא"ז ובכ' אלוים דבה בשם הקולו זצ"ל דשהיר לברך שנים אף במעורב אחת ש"ם): (יג) בתר. משמע דאם אוכל בבית אפשר לו דולקת עד שלילה ברי ומיהו מעשה לעשות נרות לחזוקות שידלקו עד הלילה מנ"ה ומס"מ וז"ש: (יד) לבעלה. ואפשר דאם בלאתו מקום שיש קלת חבר ומשתתפת שיש דבר לאור סגר ליבא לחיבורא מסרי"ל סימן ל"ג: (טו) אשה. ואם אחים מדליק ליבא מנבאת ומוכר במלאכה ומ"מ מוב לבעלות ל"ם: (מז) בהלה. ומ"מ אין לבעלות כ"ל לעדך מ"ל: (יז) מגרות. ומ"מ מבריכין עליהם ואפילו מדליק בחדרים בפ"ם ס"ו. ומיהו דוקא בשיש לו מדר מיוחד ולא בירך על נר אחר ובמ"ם ס"ל אבל אותן המדליקין בבית הלכבה אין מברכין אפילו לא בירך על נר אחר שאין זה מעשה בשמלאה עליו ובם אין משתמשין שם לעדך מלילה אבל בחקום שמשתמשין לעדך מלילה אינך לברך אמ"ם: (יח) שבת. ואם רוב הקהל לא היו בבה"כ אין נמנכין אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה ב"ם הרבה אין אחת נמנכת אחר חברתה בבה"ג: (יט) ליפול. פירוש מסולק לחדר אחר ר"מ ס"ב: (כ) שהדליקו וכו'. שאין ע"ז שמחה דלא קי"ל כי"ל שמחיה אחר כך: (כא) שבת. דהיינו אמירת ברכו לדידן כמ"ש ס"ם רס"ח: (כב) מלאכה. דהא לו נעי לא היה מקבל שבת עליו ובל שיש לו היתר מותר אמירה כמ"ם סימן ש"ז ס"ח: (כג) ולא להדליק כו'. כלומר שאינו ניכר שהדליק לכבוד שבת (לבוש) ולכן כ"ל דאם עמד שעה מועטת על מקומו רשאי אח"כ להניחה במקום אחר דהא מותר להמתמש לאורה וה"ה דמותר ליטלו ממקומו ולהניחה במנורה בהוה שעושה לכבוד שבת ובמרדכי מפרש הטעם דהדלקה במקומו בעינן דוהו ג"כ מקומה ואין איסור אלא כשמדליקין במקום שאין משתמשין בו והיינו אחר כך במקום שאין משתמשין בו דקי"ל הדלקה עושה מלוה כמ"ם בסוד וכה"ג אמרינן נבי גר חנוכה הדליקה בפנים והוליאה לחוץ וכו' אבל בחוץ ממקום למקום שרי כ"מ בית"ם סס"ו דב"ק דתנא אחה הדליקה למעלה מכ' והניחה למטה מכ' אמר אלא יאמרו לגרכו קניא לה משמע שבתוך עמדים ליכא אלא מעמא ובמהרי"ו ה' פסח כתב דעיקר הדלקה תלויה בגרות שעל הסלמן ולכן לא ידליקו במקום אחד וימיחנה על הסלמן דהרואה אומר לגרכו הוא דנקט לה עכ"ל משמע לדידן דס"ל כמהרי"ל כל הבית הוי מקומו ומ"מ יש ליזהר לכתחלה לכרך על הסלמן ובתוהה כתב וז"ל לכן אין להדליק גר חנוכה שבת וי"ט ולהניחם במקומם אחרי הדלקה אך תחילה ישימם במקומם ואח"כ ידליקם: **כד אם רוב הקהל כו'**. ואם רוב הקהל לא היו בבי"הכ אין נמשכין אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה בית הכנסת הרבה אין אחת נמשכת אחר חברתה (כ"ה): **כה מניחו ליפול**. פי' שהולך לחדר כמ"ש סי' רס"ו סי"ב עמ"ש סמי' רס"ו: **כו שאותם שהדליקו**. ומהרמ"ט כתב דמרדכי ס"ל דקבלה בטעות אינו שמה קבלה אך שאין המיעוט נמשכים אחריהם וכ"כ הס"ל וכ"פ ד"מ בשם א"ז ואין להקל וכ"כ הרוקח והרמב"ן והב"ג ומשמע דאף בחול דינא הכי דיחיד צריך לחזור ולהתפלל ולבור א"ל לחזור כיון שהתפללו בטעות עסי' רל"ג וכ"כ הרב"ו דלא כע"ש: **כז אסור ליגע בו**. כתב א"ז אפילו אחר שלא הדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ אסור ליגע בו ולטלטלו עד מ"ש כיון שהודלקה לשבת ע"כ וק' דבססי' תרע"ד כתב דמותר להדליק גר חנוכה מגר שבת וי"ל דהכא מיירי בבני ביתו שיולאין בהדלקתו ולכן אסורים ליגע אע"פ שהתנו שלא לקבל שבת והתם מיירי באחרים שאינם בני בית עכ"ל וכ"ל דא"ל לשיטתיה אזיל דקבלה בטעות שמה קבלה וא"כ הוקלה למלותו דאיתא בשבת דף מ"ה וכיון שהוקלה לבעלים הוקלה לכל וכ"מ מדבתב כיון שהודלקה לשבת והא דאסור ליגע בהדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ כיון שמכינה בהדלקתו אסורים ליגע אותו גר ע"ם ובססי' תרע"ד מותר כיון שמכינה של מלוה הם ח"ע ר"ל שלהבת אין בו ממש כדאיתא סוף בילה נבי שלהבת של הקדש עמ"ש סי' רע"ט: **כח שקבלו הקהל שבת**. דהיינו אמירת ברכו לדידן כמ"ש בסי' רס"ח: **כט אין בכך כלום**. אע"ג דבמ"ג מקרי התחיל באיסור כמ"ש בסי' תרל"ב מ"מ הכא לא קפדינן כולי האי הואיל ואינו אלא חומרא בעלמא (ת"ה שם): **ל מותר לומר**. דהא אי בעי לא היה מקבל שבת עליו וכל שיש לו היתר מותר אמירה כמ"ש סי' ש"ז ס"ח: **לא** **יבוי אלא שכן במוצאי שבת**. פירוש דהא בע"ש כבר קבל שבת וא"א לחזור אפ"ה אי"ר מעשה דאי בעי לא היה מקבלו כ"מ במ"ש דכל שעה ושעה אם רוצה מתפלל ומבדיל מכ"ש דמותר לומר

באר היטב

ס"ק ל' מ"ל: (יב) מעורב שלו. דכל שם שמתוסף אורה יש בה שלום בית ושמחה יתירה לבעלת אור בכל אותן זוויות. וכתב מל"ם דמכל מקום לא יברכו שנים מעורב אחת שיש לה קנים שרבה. ועיין בא"ז ובכ' אלוים דבה בשם הקולו זצ"ל דשהיר לברך שנים אף במעורב אחת ש"ם): (יג) בתר. משמע דאם אוכל בבית אפשר לו דולקת עד שלילה ברי ומיהו מעשה לעשות נרות לחזוקות שידלקו עד הלילה מנ"ה ומס"מ וז"ש: (יד) לבעלה. ואפשר דאם בלאתו מקום שיש קלת חבר ומשתתפת שיש דבר לאור סגר ליבא לחיבורא מסרי"ל סימן ל"ג: (טו) אשה. ואם אחים מדליק ליבא מנבאת ומוכר במלאכה ומ"מ מוב לבעלות ל"ם: (מז) בהלה. ומ"מ אין לבעלות כ"ל לעדך מ"ל: (יז) מגרות. ומ"מ מברכין עליהם ואפילו מדליק בחדרים בפ"ם ס"ו. ומיהו דוקא בשיש לו מדר מיוחד ולא בירך על נר אחר ובמ"ם ס"ל אבל אותן המדליקין בבית הלכבה אין מברכין אפילו לא בירך על נר אחר שאין זה מעשה בשמלאה עליו ובם אין משתמשין שם לעדך מלילה אבל בחקום שמשתמשין לעדך מלילה אינך לברך שנים אף במעורב אחת ש"ם: ומיהו ל"ל דדי כשעומד נר אחר שם מ"ל ס"ם: (יח) שבת. ואם רוב הקהל לא היו בבה"כ אין נמנכין אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה ב"ם הרבה אין אחת נמנכת אחר חברתה בבה"ג: (יט) ליפול. פירוש מסולק לחדר אחר ר"מ ס"ב: (כ) שהדליקו וכו'. שאין ע"ז שמחה דלא קי"ל כי"ל שמחיה אחר כך: (כא) שבת. דהיינו אמירת ברכו לדידן כמ"ש ס"ם רס"ח: (כב) מלאכה. דהא לו נעי לא היה מקבל שבת עליו ובל שיש לו היתר מותר אמירה כמ"ם סימן ש"ז ס"ח: (כג) ולא להדליק כו'. כלומר שאינו ניכר שהדליק לכבוד שבת (לבוש) ולכן כ"ל דאם עמד שעה מועטת על מקומו רשאי אח"כ להניחה במקום אחר דהא מותר להמתמש לאורה וה"ה דמותר ליטלו ממקומו ולהניחה במנורה בהוה שעושה לכבוד שבת ובמרדכי מפרש הטעם דהדלקה במקומו בעינן דוהו ג"כ מקומה ואין איסור אלא כשמדליקין במקום שאין משתמשין בו והיינו אחר כך במקום שאין משתמשין בו דקי"ל הדלקה עושה מלוה כמ"ם בסוד וכה"ג אמרינן נבי גר חנוכה הדליקה בפנים והוליאה לחוץ וכו' אבל בחוץ ממקום למקום שרי כ"מ בית"ם סס"ו דב"ק דתנא אחה הדליקה למעלה מכ' והניחה למטה מכ' אמר אלא יאמרו לגרכו קניא לה משמע שבתוך עמדים ליכא אלא מעמא ובמהרי"ו ה' פסח כתב דעיקר הדלקה תלויה בגרות שעל הסלמן ולכן לא ידליקו במקום אחד וימיחנה על הסלמן דהרואה אומר לגרכו הוא דנקט לה עכ"ל משמע לדידן דס"ל כמהרי"ל כל הבית הוי מקומו ומ"מ יש ליזהר לכתחלה לכרך על הסלמן ובתוהה כתב וז"ל לכן אין להדליק גר חנוכה שבת וי"ט ולהניחם במקומם אחרי הדלקה אך תחילה ישימם במקומם ואח"כ ידליקם: **כד אם רוב הקהל כו'**. ואם רוב הקהל לא היו בבי"הכ אין נמשכין אחר המיעוט וכן בעיר שיש בה בית הכנסת הרבה אין אחת נמשכת אחר חברתה (כ"ה): **כה מניחו ליפול**. פי' שהולך לחדר כמ"ש סי' רס"ו סי"ב עמ"ש סמי' רס"ו: **כו שאותם שהדליקו**. ומהרמ"ט כתב דמרדכי ס"ל דקבלה בטעות אינו שמה קבלה אך שאין המיעוט נמשכים אחריהם וכ"כ הס"ל וכ"פ ד"מ בשם א"ז ואין להקל וכ"כ הרוקח והרמב"ן והב"ג ומשמע דאף בחול דינא הכי דיחיד צריך לחזור ולהתפלל ולבור א"ל לחזור כיון שהתפללו בטעות עסי' רל"ג וכ"כ הרב"ו דלא כע"ש: **כז אסור ליגע בו**. כתב א"ז אפילו אחר שלא הדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ אסור ליגע בו ולטלטלו עד מ"ש כיון שהודלקה לשבת ע"כ וק' דבססי' תרע"ד כתב דמותר להדליק גר חנוכה מגר שבת וי"ל דהכא מיירי בבני ביתו שיולאין בהדלקתו ולכן אסורים ליגע אע"פ שהתנו שלא לקבל שבת והתם מיירי באחרים שאינם בני בית עכ"ל וכ"ל דא"ל לשיטתיה אזיל דקבלה בטעות שמה קבלה וא"כ הוקלה למלותו דאיתא בשבת דף מ"ה וכיון שהוקלה לבעלים הוקלה לכל וכ"מ מדבתב כיון שהודלקה לשבת והא דאסור ליגע בהדליק עדיין ולא קבל שבת מ"מ כיון שמכינה בהדלקתו אסורים ליגע אותו גר ע"ם ובססי' תרע"ד מותר כיון שמכינה של מלוה הם ח"ע ר"ל שלהבת אין בו ממש כדאיתא סוף בילה נבי שלהבת של הקדש עמ"ש סי' רע"ט: **כח שקבלו הקהל שבת**. דהיינו אמירת ברכו לדידן כמ"ש בסי' רס"ח: **כט אין בכך כלום**. אע"ג דבמ"ג מקרי התחיל באיסור כמ"ש בסי' תרל"ב מ"מ הכא לא קפדינן כולי האי הואיל ואינו אלא חומרא בעלמא (ת"ה שם): **ל מותר לומר**. דהא אי בעי לא היה מקבל שבת עליו וכל שיש לו היתר מותר אמירה כמ"ש סי' ש"ז ס"ח: **לא** **יבוי אלא שכן במוצאי שבת**. פירוש דהא בע"ש כבר קבל שבת וא"א לחזור אפ"ה אי"ר מעשה דאי בעי לא היה מקבלו כ"מ במ"ש דכל שעה ושעה אם רוצה מתפלל ומבדיל מכ"ש דמותר לומר

שערי תשובה

כאמת הנאון דרישה וביאה אמר כאלה נבה בתכמה ס"ם וכן בחא"כ הסכיים לזה מעשה דכמה מוסקים לתכונים סוכרים גם בסיבלה לברך קודם ואף שהנים עפ"י בס"ג לברך אח"כ י"ל דסכי קיבלו דאף דבמלוה לבעלות לבעלותה טוב לברך בהיותו שהור אבל בזה טפי עדיף לברך בו"ם קודם הדלקה ע"ם ועיין בשאילת יעבץ סי' ק"ז דמה שנוהגים לברך זמן בשבת הדלקת גר יו"ם אין לזה יסוד מיהו אין לתמוה בדים בחזקת סיד ע"ם: (כב) מלאכה. עבה"ם ועיין בבי"ת בדין זה מחלוקת הרשב"א בשם הרמב"ן וכבי"ת פני יהושע הנדפס אחר יו"ד סי' ג' בשופו כתב שזה תלוי במחלוקת הפוסקים לענין אבל"ם אם בעינן אבלים בר חיובא ע"ם ומ"ם ע"ז בספר בית מאיר

נאמר"ם

לומר: **לב התפלל** · והבדיל בתפלה כמ"ש סי' רל"ט: **לג ומותר ליתנות** · ול"ד להטעוים ב' ימים יום הכפורים שאסורים לאכול בלילה מה שביטל אחר ביום דהתם לפי דעתם שמתפקין שמא היום יה"כ אם כן המלאכה הזאת נעשית באיסור דאסור לכל ישראל לעשות מלאכה אבל הכא הוא יודע שכבר עבר שבת רק שהוא לא הבדיל וא"ד למי שלא הגיע ע"ת דצריך להקנות קנמנו לאחרים אבל אחרים אסורים לאסות קנמנו דש"ס דקנמנו נאסר דקנסוהו (ד"מ) וכ"כ בתשו' וכ"ש הכ"מ דלא כלבוש דאוסר אא"כ בירך וכסיים דעתו מהשבת לא ידעתי מה מושיל ברכת המזון למלאכה וזה פשוט דאם אחר המבדיל וכו' הכל שרי כמ"ש סוף סימן רל"ט אך ל"ע אם יכול אחר כך לומר לה בברכת המזון דיש לומר דוקא כשהתפלל חול לא יאמר לה אבל כשאמר המבדיל לחוד ראשי לומר לה ושמ"ש סי' רע"ח וס"ש קפ"ח:

שבת אז שמשיך שעודתו בלילה מותר לומר לחבירו, ישראל שכבר **לב** התפלל והבדיל לעצות לו מלאכתו לתלמיד לו נכרית לבשל לו **לב** ומותר ליטמא ולאכול (בג) ממלאכתו בכ"ל:

תחלה נאסר מחלוקת הראשונים דהיינו הרשב"א עם הר"ן במקור דין זה ולענין פיוטי שבתא:

אין

איתא בפרק שואל דף קנ"א אר"י א"ש מותר לאדם לומר להבירו שמו ל' פירות שבתתומך ואני אומר לך פירות שבתתומך וכתב ב"י בא"ח סימן רס"ג בשם הרשב"א דמשא שמעינן דישראל שקיבל עליו שבת קודם שהשיכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכתו פלונית ובר"ן כתב ע"ז ולי נראה אין הגדון דומה לראיה דש"ס דאם יש שם בורגנין הוא עצמו שומר עכ"ל וכב"י על דברי הר"ן ז"ל ואינו מבין דבריו דהא לימא למימר דאם לא היה מקבל שבת הוא עצמו היה מותר לעשות לו מלאכה עכ"ל ונלע"ד דטעמא הרב"י היינו טעמא בזה דע"כ לא מהני שבתא זו לי פירות שבתתומך ואני אומר לך פירות שבתתומך ובכ"ש בא"ח סימן רס"ג בשם הרשב"א דמשא שמעינן דישראל שקיבל עליו שבת קודם שהשיכה מותר לומר לחבירו עמו ל' פירות שבתתומך ולא אמרינן דומה לראיה דש"ס דאם יש שם בורגנין הוא עצמו שומר עכ"ל וכב"י על דברי הר"ן ז"ל ואינו מבין דבריו דהא לימא למימר דאם לא היה מקבל שבת הוא עצמו היה מותר לעשות לו מלאכה עכ"ל ונלע"ד דטעמא הרב"י היינו טעמא בזה דע"כ לא מהני שבתא זו לי פירות שבתתומך ואני אומר לך פירות שבתתומך ובכ"ש בא"ח סימן רס"ג בשם הרשב"א דמשא שמעינן דישראל שקיבל עליו שבת קודם שהשיכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכתו פלונית ובכ"ש בא"ח סי' ל"ז ולי נראה אין הגדון דומה לראיה דש"ס דאם יש שם בורגנין הוא עצמו שומר עכ"ל וכב"י על דברי הר"ן ז"ל ואינו מבין דבריו דהא לימא למימר דאם לא היה מקבל שבת הוא עצמו היה מותר לעשות לו מלאכה עכ"ל ונלע"ד דטעמא הרב"י היינו טעמא בזה דע"כ לא מהני שבתא זו לי פירות שבתתומך ואני אומר לך פירות שבתתומך

פסוק שלין לו לומר רלה כיון דלין כלן התחלת סעודה ביום ע"כ לין מקום לומר כיון דלא בירך ב"ה עדין שבת עליו · ומ"ש רמ"י ולחייב ממי שעשה ב' ימים יה"כ דלאסור בב' אפי' מי שלינו עושה ב' ימים אסור לבטל לזה שלאי התם דזה המתמיד הוא רולה לעלות ידי ספק דשמא שיקר יה"כ למחר ומעלה דהסמי הוא עושה דאיסור לפי סברתו של זה משא"כ כלן דהאחר עושה ביתיר גמור כיון דלילה הוא מותר לף לזה שלא הבדיל עדיין · וזה הקשו כבר על רמ"י ממ"ש בתשובה שלו אלא מחירן דהתם לאו משום ספיקא דיומא מדים לו איתר על נדרו בזה אלא ודאי משום נדר חסידות הוא דהא אין בקילין בקביעא דירחא ודבריו תמוהים מאד דהא בכל ב' י"ט של גליות לא סמכינן אהר בקילות משום שמא יבכה הבקילות כמו שבלאו מתם ריש ביצה אלא שביה"כ מכח אא"ל לעמוד לרוב הלבור בכך סמכינן אשיקר הדין כמ"ש רמ"י נופיש בסימן תרכ"ד אלא שקלא חסידים מחמירים ועושים ביה"כ כמו בשאר יום טוב ומעלה הוי ב' ימים של יום כיפור כמו בשאר יום טוב ממש :

אחר מוהבי זה כמה פנים מלאתי נס מו"ח ז"ל שמחיר בדעת רמ"א וכתב ג"כ קלת מהדברים שזכרתי :

רסד (א) מדבר שאין האור נאחז בו · הטעם בפסול פתילות ושמני' שלין מאירין יפה דמיירינן שמא יפה הללי שיבת הפמן שבתוכו אל הפתילה וידלוק יפה : (ב) **כרך דבר בו** · בטור כ' תחילה פירש"י אם כוון להדליק אסור בו' ואחר כך פי' הרי"ף והרא"ש והטעם שתלוי בכוונתו בו' והקשה ב"י דהא לרש"י לא תליא מלתא בכוונתו מדפיה הרא"ש הטעם שתלוי בכוונתו לפי' הרי"ף ש"מ דלרש"י אינו כן ולא דק בקושיא זו דודאי לרש"י תלוי נ"כ בכוונה שהרי עיקר הטעם לאיסור משום שמא ידליק בתיסור בשין בלא היתר וזה לא שייך אלא בשמנין להדליק אלא דהשלונתא בין רש"י לרי"ף היא בזה דלרש"י לריך הוכחה לענין כל היתר כוונת המדליק אם להדליק אם להקפות ע"כ פירש דלהקפות היינו מעשה אחר שאינו מוכך לגמרי שביבו אלא מניח תחתיו אבל הרי"ף פי' שגם בלהקפות הוא מוכך ממש כמו בלהדליק ואין חילוק לענין הכוחה אלא שבלב המדליק תלוי הדבר אם הוא להדליק או להקפות וש"כ סייס הרא"ש והטור הטעם שתלוי בכוונתו פי' שהוא המסור ללבו של המדליק בלי עוס הוכחה לאחריס וכן הוא פי' דברי הרמב"ם שכתב כאן בש"ע כמו הרי"ף והרא"ש שזכרנו דהיינו אם כוכב שביבו ומתכוין כדי להטבותו שידליק יפה אסור' אבל אם כוכב שביבו ומתכוין להקטיר הפתילה מותר ומ"ש הרב המגיד על פי' הרמב"ם וכן פירש"י פירושו לענין דינא בזה דגם לרש"י הוה הדין אם מתכוין להוסיף אור אסור ולאפוקי מומסא' הרי"ף בקלת ספריס וכן הרי"ף שביארו דהא דלהקפות מותר היינו להוסיף אור ע"ז אמר ה"ה וכן פירש"י אע"ג דלרש"י הוי פי' להקפות שאינו כוכב אם הוא להדליק לו

פי"ב) ומ"מ לף לר"ם לאסור עיין בתוס' סוף כירה: **ב אין נותנין כלי כו'** • לכל מותר לתת תחת גר על שעוה כיון דלאפשר לגמר מחוך הכלי לא השיב מבטל כלי מהיכנו מסי' רע"ז ס"ג ול"ד לסמן שאינו רולה לגערו ולהפסידו (הג"ה) וכתב הרב"ש דזהו כדעת הי"ת בסימן ס"ש ס"ד דאיתו לסברת הרלשונ' הוי בסיס לדבר האיסור ואסור לגער וכ"כ הר"ן פ' מי שהחשיך ד"ח דאסור לבטל כלי מהיכנו למקלת שבת עכ"ל הרב"ש וכ"ע דהא כ"ע מודו דאם הגיח דשרי לגער דלא מיקרי בסיס לדבר איסור כיון שלא סיח עליו ב"ה וכמ"ש סימן רס"ו ס"ש ותלמוד ערוך הוא דאל"כ נתבטל הכלי לכל השבת וא"כ מ"ש בין משעות קטנות לגדולות אלא שהר"ן ומ"מ פ' כ"ח והרשב"ח סוברין דאסור לבטל כלי מהיכנו אפי' למקלת שבת דאסור להניח בהתחלה אלא במקום הפסד וכ"כ הרמב"ם שם אבל הרי"ף והרא"ש ושור סברי אפילו אלא במקום הפסד שרי כמ"ש סי' רס"ו ס"ש וא"כ הכא לכ"ע שרי דהא איכא למיחש ח"ו לדליקה ומיהו בתשובת מהרי"ל סי' ל"ב הקשה על מ"ש בהג"ה מדפריך בגמרא והא תנן מוחנין כלי תחת הגר לקבל בו גילולות ולא קא מסני שאני גילולות דאסור לגערה וכ"כ הר"ן וא"כ ס"ל דלא תשיב פסידא אא"כ ברי הזיקא וכ"מ בפרש"י נבי גילולות • וכתב מהרי"ל דיש כלי מבע"י תחת הגר בשבת ובשבת אחר לקבל בו גילולות ולא אסור לגערה מותר להניחו תחת הגר יכול לבטלו אבל אחר כמ"ש סס' ס"י ס"ש וכמ"ש הר"ן סוף מוסל ע"ש ובסי' ס"ח סכ"ז וס"ל: **ג והשמן הנוטף** • ואם לא נטף לתוכו שמן לא אסור הכלי לבטל כמחשבה בעלמא (ס"ג): **ד בגגיעה בעלמא** • כ"ל דס"ל כת"ה דבהגגיעה לגורך דבר הנותר מותר ולגורך דבר האיסור אסור אבל לדעת הרמ"ם דאסור לינע בכילה מפני שהוא מתנדנד א"כ ס"ס ס"ג בלילה אין הגר דולק עליו אסור ובסי' ס"ו ועמ"ש רסי' תקי"ג דדעת הרב כמ"ש וא"כ מ"ש כאן כ"ע ובד"מ כתב בשם ס"ז ח"ל דמיירי שדבר היתר מונח עליו ולולם ליקח ממנו והוי בלבול מן הלד כמ"ש סימן שי"א ס"ח ובסי' ס"ח ס"ג אבל לינע בו ממש אסור: **ה ויטה** • וכגר של שעוה לא מייסינן כמ"ש סימן רע"ו ס"ג: **ו שאין בהם ממש** • ומותר ליטלן אחר שנפלו לתוכו (רמ"א) וכ"ל דס"ס הוא ול"ל מותר ליטלו הכיון הכלי דאיתו האסר של גילולות אסור לבטלן כמ"ש סי' תכ"ח סט"ו ובס"ש • וכתב מהרי"ל סימן ל"ב אבל ליטול לתוכו מחמין אסור דאיכא כלים כביכבו ע"ש ואפ"ג דאסור לגערה כביכבו מ"מ הביב ביטול כלי כיון שא"א לגערה מיד כ"מ בהוס' דף מ"ג סוף ד"ה בעודן עליו ובמש"ל ס"ג: **ז אפילו מבע"י** • אע"ג דבאר מלאכות מותר להחיל מבע"י כמ"ש רסי' רל"ב הכא מחי' שמא יעשה כן בשבת ביסבור שאין איסור בו כ"כ: **ח מפני שמקרב** • מטוס דפריך בגמ' דהא גרס כיבוי שרי כמ"ש סימן של"ד סכ"ב ומשני ס"ה שמקרב את כיבויו דחייביגן שיתחיל ליתן המים קודם גפילת הגילולות וקודם גמר המחיצה יפלו ומכבה בידים לו שמא יגביה הכלי עם גפילת הגילולות אבל בעלית שאחז האור שרי ליתן עליו מים כמ"ש סימן של"ד וס"ה דשרי לעשות מחיצות שלא לו בדד לפני הדליקה אי נמי דהכא אין שום דבר מפסיק בין הגילולות והמים אלא האור והגילולות ממש אבל בעלית אין המים תחת האש דדי לכבותו כביטול אלא מן הלד ואין האש טולא לאוך המים לדהיא (תוספות סוף כירה ורשב"ם) והאחרון נראה עיקר (מ"מ פי"ב) ועי"ל דאסור לעשות מחיצות מעלגו ובדד דדוקא כשמפסיק כלי שרי ובעליות שאני שאינו אלא שלא התפשט האור (תוספות): **ט כיון שאינו מתכוין לכיבוי** • וא"כ לא גזרי' שישתה כן בשבת (תו') • ל"ש וי"א אפילו מתכוין לכיבוי וכו' • ל"ש דה"ל הסמ"ג לאסור ליתן לתוך הכלי מים אפילו מע"ש מטוס שהוא מקרב כיבוי הגילולות אפילו לרבנן גרס כיבוי מותר שכיון שהמים בעין ובודאי יפלו הגילולות ובכוונת כיבוי הוא ונתן המים שרי אלו כמכבה בידים אבל אלו לגזרות שמותן שם מים להגביה הסמן לו שלא יפגר הכלי מותר עכ"ל הרי בהדיא שאם מתכוין לכיבוי אסור ומ"ש כיון שהמים בעין וכו' והכלי עצמו אינו מפרק כוותו כמ"ש התוספות דדוקא כלים מלאים מים שרי להעמיד המפסיק כלי בין המים ובין האור אבל הכא המים והאור באין להדדי ע"ש ותמלא כדברי ובסמ"ק כ"ה בהדיא הטעם משום שאין מתכוין לכבוי ודומה שכל דבריו הם דברי הסמ"ג ודברי רמ"א ל"ש ומדברי כולם למדנו דאסור ליתן מים לתוך הקטה שעומד בו גר שעוה כדי שיכבה כשיגיע עד המים דהא מתכוין לכיבוי ואא"כ מוסל לתוכו ממש והמים בעין והם תחת האש אף בד"מ כתב בשם א"ז כיון שאותן המים קודם שמדליק הסמן שרי וכ"ל דליכא למיגזר שיעשה כן בשבת וכמש"ל בשם התו' אך כיון שהשמיטו רמ"א בש"ע אפשר דלא ס"ל הכי מאחר שכל הפוסקים נתנו טעמים אחרים נבי סמן ש"מ דלא ס"ל הכי ובהא"ש כתב דבשאין כלל דאפילו לא יתן לתוכו מים כשיכלה הסמן תכבה הפתילה ואין נתינת מים ממהרים הכיבוי עכ"ל וא"כ אפילו בשבת שרי כשאינו יהודי מדליקו לצורך חולה:

ג ב אין נותנין כלי בשבת תחת הגר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא (א) מבטל כלי (א) מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום ג והשמן הנוטף (ב) אסור להסתפק ממנו בשבת הגה ואסור ליגע בגר דולק בשבת אלא אם"ם שאינו מבטלו ואין בו משום מוקצה **ד** בגישה בשלחת מבל מקום אסור סן יתנדנד קלת מגגיעתו **ה**: (ג) ויש (ס"ז):

ד ד נותנים כלי תחת הגר לקבל נצוצות מפני ו שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל לא יתן לתוכו מים **ז** (ב) אפילו מבעוד יום **ח** מפני שמקרב זמן כיבוי הניצוצות ט ומבל מקום מותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בע"ש **ט** כיון שאינו מתכוין לכיבוי אלא להגביה השמן: הגה י (ג) וי"א אפילו מתכוין לכיבוי שרי מאחר שאין המים בתוך אלא תחת (ד) בשמן לא הוי אלא גרם כבוי ובן מוסגן (סמ"ג):

רסו דין מי שהחשיך לו בדרך. ובו י"ג סעיפים

א א מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיו עמו מעות ויש לו **א** חמורו ונם יש עמו אינו יהודי לא יניח כיסו (א) על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו אלא (א) נותן **ב** כיסו (ב) לאינו יהודי להוליכו לו ולמוצאי שבת לוקחו ממנו ג ואפילו לא נתן לו שכר על זה ד ואע"פ שנתנו לו **ג** משחשיכה מותר ה אבל אם מצא מציאה אינו יכול ליתנה לאינו יהודי אלא א"כ באה לידו מבעוד יום דהשתא הוי כביסו:

ב ד ה אם אין עמו (ג) אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהיה חייב **ה** (ב) משום (ד) *מחמר (סי' מנסיג לת מחמר) **אי איכא עקירה והנחה ו** ו מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא ובשהיא עומדת נוטלו היממנה ולאחר שתחזור ותעקור רגליה יניחנו **ז** ז וי"א שצריך ליזהר מלהניחנה בקול רם כל זמן שהבים עליה הגה וכוס לא יכוכב על המחמר אלא יקר ברגליו ואם הוא צריך לנפלת תוך לתחום מפני מתירת מן הלכסים לו אחר סכנה (ג) ואפילו הוא תוך התחום יכול ליכב על המחמר ולרבוב (ריב"ם וע"י בכם הסמ"ן):

ד אם מ"ב ד סם מ"ז ם הקשה הגאונים בכם ד"ב ומרדכי בתוס ח בסת קפ"ג ב המ"ם פרק ז' סס"ם ג סם ומרא"ם ור' יהודה בכם מהרי"ם ד סם בגמרא וכלשנא קמא ש סם המגנה ו סם בגמ' ז מרפב"ם סם:

ג אם מ"ב ד סם מ"ז ם הקשה הגאונים בכם ד"ב ומרדכי בתוס ח בסת קפ"ג ב המ"ם פרק ז' סס"ם ג סם ומרא"ם ור' יהודה בכם מהרי"ם ד סם בגמרא וכלשנא קמא ש סם המגנה ו סם בגמ' ז מרפב"ם סם:

רסו (א) נותן כיסו לאינו יהודי • מבוס דלאן אדם מעמיד עלמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר ואיתו דוקא בממונו כיון שע"י טורח הוא מתחכר חייס עליו: (ב) **משום מחמר** • פי' מנסיג חמור טעונה ותייב לי עביד עקירה והנחה: (ג) **ואפ' הוא תוך התחום** • פי' ואז אין לאיסור בהולך בהגליו אלא דוקא אם רוכב אפ' הכי יכול

ד אם אין עמו אינו יהודי מניחו על חמורו אלא אם יכול לעקרו ולהניחו אבל אם אינו יכול לעקרו אלא בשהיא עומדת נוטלו ומניחו אחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא ובשהיא עומדת נוטלו ומניחו אחר שתחזור ותעקור רגליה יניחנו **ז** ז וי"א שצריך ליזהר מלהניחנה בקול רם כל זמן שהבים עליה הגה וכוס לא יכוכב על המחמר אלא יקר ברגליו ואם הוא צריך לנפלת תוך לתחום מפני מתירת מן הלכסים לו אחר סכנה (ג) ואפילו הוא תוך התחום יכול ליכב על המחמר ולרבוב (ריב"ם וע"י בכם הסמ"ן):

ד אם אין עמו אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהיה חייב **ה** (ב) משום (ד) *מחמר (סי' מנסיג לת מחמר) **אי איכא עקירה והנחה ו** ו מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא ובשהיא עומדת נוטלו ומניחו אחר שתחזור ותעקור רגליה יניחנו **ז** ז וי"א שצריך ליזהר מלהניחנה בקול רם כל זמן שהבים עליה הגה וכוס לא יכוכב על המחמר אלא יקר ברגליו ואם הוא צריך לנפלת תוך לתחום מפני מתירת מן הלכסים לו אחר סכנה (ג) ואפילו הוא תוך התחום יכול ליכב על המחמר ולרבוב (ריב"ם וע"י בכם הסמ"ן):

רסו (א) מבטל כלי מהיכנו • מקודם לזה היה הכלי רחוי לבטלו ובעכשיו בשבת עושהו מוקלה: (ב) **אפילו מבע"י** • הטעם ברש"י דמזריגן מלא יעשה כן בשבת ונתנו התוס' אע"ג דבהבבה מלאכות "שרי מבע"י בפ"ק ולא מזרגין ממא יעשה כן בשבת דהתם אב מלאכה הם משא"כ כאן דאין איסור אלא מטוס ביטול כלי מהיכנו וא"ל לאיסור כולי האי ואיכא למימס ממא יבוא לידי כיבוי איתחיל ליתן המים קודם גפילת הגילולות וקודם גמר המחיצה יפלו ומוכבה בידים כו' עכ"ל: (ג) **וי"א אפ' מתכוין כו'** • פירוש ממתכוין מאחר שיכלה הסמן יבבה הכף ולא יקלקל הכלי:

רסו (א) **נותן כיסו לאינו יהודי** • מבוס דאין אדם מעמיד עלמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר ואיתו דוקא בממונו כיון שע"י טורח הוא מתחכר חייס עליו: (ב) **משום מחמר** • פי' מנסיג חמור טעונה ותייב לי עביד עקירה והנחה: (ג) **ואפ' הוא תוך התחום** • פי' ואז אין לאיסור בהולך בהגליו אלא דוקא אם רוכב אפ' הכי יכול

רסו כע"ש סעיף ד' כיון שאין מבוון לכיבוי ולפי"ז אפילו בשבת כשמדליק אינו יהודי לצורך חולה ובלא"ר מולק ע"ז ס"ם ובמת"כ כתב דבהקומות שבוכים לסדליק בשבתות ובוחנין אתחלה מים ואח"כ שמן ובקוקרין אינו יהודי שוכה כן מעצמו כתובב. הטיר מותר כו' וכן דאיתי בשבת ומכר של בשבת לא מיחיסין כמ"ם סימן רע"ז ס"ג: (ד) בשמן • כתב הפ"א ומדברי כולם למדנו דאסור לגערה בכוס שבשבת מוקלה אבל מותר לתת לתוכו מתם וכוסים בעין וכוס בתת אבל ס"ם (הא"ר מתיר קודם הדלקה): [אמר המגיה בשמתי מכמה גדולים שמבנו ליתן מים לתוך הקטה ע"י אינו יהודי בע"ש]:

רסו (א) אל ממונו • ואם המחמר אל אינו יהודי ימיחנו עליו דאין מנוח אל מביתתו ואם מבנו מאינו יהודי י"ל המנוח בבשבת המחמר אבל אם מבנו מאינו יהודי ביולינו לתקון מלאכה אינו יהודי לו ישקיענו בע"ם ס"ם בע"ז ומלגד עלא יפת מחמר ובע"ם ס"ב מ"ל: (ב) אינו יהודי • ובא בדין אם אינו מתמין לאינו יהודי מניחו אל המחמר בס"ע: (ד) מחמר • פי' בסמנ"ג.

רסו (א) מהיכנו • אפילו נגם בים כלי לאפי' לבטלו ובשבת בשבת מוקלה אבל מותר לתת בתחת גר אל שעוה כיון דלאפשר לגער מחוך הכלי לא תביב מבטל כלי מהיכנו אפי' למקלת שבת' רע"ז ס"ג ובמ"ש בלא"ר מולק ע"ז ס"ם ובמת"כ כתב דבהקומות שבוכים לסדליק בשבתות ובחנין אתחלה מים ואח"כ שמן ובקוקרין אינו יהודי שוכה כן מעצמו כתובב. הטיר מותר כו' וכן דאיתי בשבת ומכר של בשבת לא מיחיסין כמ"ם סימן רע"ז ס"ג: (ד) בשמן • כתב הפ"א ומדברי כולם למדנו דאסור לגערה בכוס שבשבת מוקלה אבל מותר לתת לתוכו מתם וכוסים בעין וכוס בתת אבל ס"ם (הא"ר מתיר קודם הדלקה): [אמר המגיה בשמתי מכמה גדולים שמבנו ליתן מים לתוך הקטה ע"י אינו יהודי בע"ש]:

רסו (א) **נותן כיסו לאינו יהודי** • מבוס דאין אדם מעמיד עלמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר ואיתו דוקא בממונו כיון שע"י טורח הוא מתחכר חייס עליו: (ב) **משום מחמר** • פי' מנסיג חמור טעונה ותייב לי עביד עקירה והנחה: (ג) **ואפ' הוא תוך התחום** • פי' ואז אין לאיסור בהולך בהגליו אלא דוקא אם רוכב אפ' הכי יכול

רסו (א) **מבטל כלי מהיכנו** • מקודם לזה היה הכלי רחוי לבטלו ובעכשיו בשבת עושהו מוקלה: (ב) **אפילו מבע"י** • הטעם ברש"י דמזריגן מלא יעשה כן בשבת ונתנו התוס' אע"ג דבהבבה מלאכות "שרי מבע"י בפ"ק ולא מזרגין ממא יעשה כן בשבת דהתם אב מלאכה הם משא"כ כאן דאין איסור אלא מטוס ביטול כלי מהיכנו וא"ל לאיסור כולי האי ואיכא למימס ממא יבוא לידי כיבוי איתחיל ליתן המים קודם גפילת הגילולות וקודם גמר המחיצה יפלו ומוכבה בידים כו' עכ"ל: (ג) **וי"א אפ' מתכוין כו'** • פירוש ממתכוין מאחר שיכלה הסמן יבבה הכף ולא יקלקל הכלי:

רסו (א) **נותן כיסו לאינו יהודי** • מבוס דאין אדם מעמיד עלמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר ואיתו דוקא בממונו כיון שע"י טורח הוא מתחכר חייס עליו: (ב) **משום מחמר** • פי' מנסיג חמור טעונה ותייב לי עביד עקירה והנחה: (ג) **ואפ' הוא תוך התחום** • פי' ואז אין לאיסור בהולך בהגליו אלא דוקא אם רוכב אפ' הכי יכול

רסו (א) **מבטל כלי מהיכנו** • מקודם לזה היה הכלי רחוי לבטלו ובעכשיו בשבת עושהו מוקלה: (ב) **אפילו מבע"י** • הטעם ברש"י דמזריגן מלא יעשה כן בשבת ונתנו התוס' אע"ג דבהבבה מלאכות "שרי מבע"י בפ"ק ולא מזרגין ממא יעשה כן בשבת דהתם אב מלאכה הם משא"כ כאן דאין איסור אלא מטוס ביטול כלי מהיכנו וא"ל לאיסור כולי האי ואיכא למימס ממא יבוא לידי כיבוי איתחיל ליתן המים קודם גפילת הגילולות וקודם גמר המחיצה יפלו ומוכבה בידים כו' עכ"ל: (ג) **וי"א אפ' מתכוין כו'** • פירוש ממתכוין מאחר שיכלה הסמן יבבה הכף ולא יקלקל הכלי:

ג ב אין נותנין כלי בשבת תחת הגר לקבל שמן הנוטף מפני שהוא (א) מבטל כלי (א) מהיכנו ומותר ליתנו מבעוד יום ג והשמן הנוטף (ב) אסור להסתפק ממנו בשבת הגה ואסור ליגע בגר דולק בשבת ונתנו אלו אם"ם שאינו מבטלו ואין בו משום מוקלה **ד** בגישה בשלחת מבל מקום אסור סן יתנדנד קלת מגגיעתו **ה**: (ג) ויש (ס"ז):

ד ד נותנים כלי תחת הגר לקבל נצוצות מפני ו שאין בהם ממש ואין כאן ביטול כלי מהיכנו אבל לא יתן לתוכו מים **ז** (ב) אפילו מבעוד יום **ח** מפני שמקרב זמן כיבוי הניצוצות ט ומבל מקום מותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בע"ש **ט** כיון שאינו מתכוין לכיבוי אלא להגביה השמן: הגה י (ג) וי"א אפילו מתכוין לכיבוי שרי מאחר שאין המים בתוך אלא תחת (ד) בשמן לא הוי אלא גרם כבוי ובן מוסגן (סמ"ג):

רסו דין מי שהחשיך לו בדרך. ובו י"ג סעיפים

א א מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום והיו עמו מעות ויש לו **א** חמורו ונם יש עמו אינו יהודי לא יניח כיסו (א) על חמורו מפני שהוא מצווה על שביתתו אלא (א) נותן **ב** כיסו (ב) לאינו יהודי להוליכו לו ולמוצאי שבת לוקחו ממנו ג ואפילו לא נתן לו שכר על זה ד ואע"פ שנתנו לו **ג** משחשיכה מותר ה אבל אם מצא מציאה אינו יכול ליתנה לאינו יהודי אלא א"כ באה לידו מבעוד יום דהשתא הוי כביסו:

ב ד ה אם אין עמו (ג) אינו יהודי מניחו על חמורו וכדי שלא יהיה חייב **ה** (ב) משום (ד) *מחמר (סי' מנסיג לת מחמר) **אי איכא עקירה והנחה ו** ו מניחו לאחר שעקרה יד ורגל ללכת דלאו עקירה היא ובשהיא עומדת נוטלו ומניחו אחר שתחזור ותעקור רגליה יניחנו **ז** ז וי"א שצריך ליזהר מלהניחנה בקול רם כל זמן שהבים עליה הגה וכוס לא יכוכב על המחמר אלא יקר ברגליו ואם הוא צריך לנפלת תוך לתחום מפני מתירת מן הלכסים לו אחר סכנה (ג) ואפילו הוא תוך התחום יכול ליכב על המחמר ולרבוב (ריב"ם וע"י בכם הסמ"ן):

רסו (א) מבטל כלי מהיכנו • מקודם לזה היה הכלי רחוי לבטלו ובעכשיו בשבת עושהו מוקלה: (ב) **אפילו מבע"י** • הטעם ברש"י דמזריגן מלא יעשה כן בשבת ונתנו התוס' אע"ג דבהבבה מלאכות "שרי מבע"י בפ"ק ולא מזרגין ממא יעשה כן בשבת דהתם אב מלאכה הם משא"כ כאן דאין איסור אלא מטוס ביטול כלי מהיכנו וא"ל לאיסור כולי האי ואיכא למימס ממא יבוא לידי כיבוי איתחיל ליתן המים קודם גפילת הגילולות וקודם גמר המחיצה יפלו ומוכבה בידים כו' עכ"ל: (ג) **וי"א אפ' מתכוין כו'** • פירוש ממתכוין מאחר שיכלה הסמן יבבה הכף ולא יקלקל הכלי:

רסו (א) **נותן כיסו לאינו יהודי** • מבוס דאין אדם מעמיד עלמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר ואיתו דוקא בממונו כיון שע"י טורח הוא מתחכר חייס עליו: (ב) **משום מחמר** • פי' מנסיג חמור טעונה ותייב לי עביד עקירה והנחה: (ג) **ואפ' הוא תוך התחום** • פי' ואז אין לאיסור בהולך בהגליו אלא דוקא אם רוכב אפ' הכי יכול

באר היטב

רסו (א) מהיכנו • אפילו נגם בים כלי לאפי' לבטלו ובעכשיו בשבת עושהו מוקלה אבל מותר לתת בתחת גר אל שעוה כיון דלאפשר לגער מחוך הכלי לא תביב מבטל כלי מהיכנו אפי' למקלת שבת' רע"ז ס"ג • ובמ"ש בלא"ר מולק ע"ז ס"ם ובמת"כ כתב דבהקומות שבוכים לסדליק בשבתות ובחנין אתחלה מים ואח"כ שמן ובקוקרין אינו יהודי שוכה כן מעצמו כתובב. הטיר מותר כו' וכן דאיתי בשבת ומכר של בשבת לא מיחיסין כמ"ם סימן רע"ז ס"ג: (ד) בשמן • כתב הפ"א ומדברי כולם למדנו דאסור לגערה בכוס שבשבת מוקלה אבל מותר לתת לתוכו מתם וכוסים בעין וכוס בתת אבל ס"ם (הא"ר מתיר קודם הדלקה): [אמר המגיה בשמתי מכמה גדולים שמבנו ליתן מים לתוך הקטה ע"י אינו יהודי בע"ש]:

רסו (א) אל ממונו • ואם המחמר אל אינו יהודי ימיחנו עליו דאין מנוח אל מביתתו ואם מבנו מאינו יהודי י"ל המנוח בבשבת המחמר אבל אם מבנו מאינו יהודי ביולינו לתקון מלאכה אינו יהודי לו ישקיענו בע"ם ס"ם בע"ז ומלגד עלא יפת מחמר ובע"ם ס"ב מ"ל: (ב) אינו יהודי • ובא בדין אם אינו מתמין לאינו יהודי מניחו אל המחמר בס"ע: (ד) מחמר • פי' בסמנ"ג.

יכול לרכוב מחמת סכנה: (ד) **ישלטלנו פחות פחות מד"א** · דכר שוכר היינו שלין איסור מעלטול בר"ה לו כרמלית שהאיסור הוא משום מעלטול ד"ח ע"כ מהני זה אבל מרה"י לכרמלית וכ"ם לרה"ר דהאיסור משום הוצאה מרשות לרשות דאיסור אפילו בהני אמה לא מועיל זה וכ"כ רש"ל בתשו' סימן ל"ח ע"כ לא יפה עושים לותן בטלטלין דמטלטלין תיעוק לימול בפחו' פחו' מד"ח דמ"מ יש איסור מה שמעלילין מרה"י לרחוב שהוא כרמלית אלא יוליאנו ע"י לוינו יהודי מרשות לרשות ואחר כך יטלטלנו בפחות מד"ח וכתב ב"י בשם הר"ר יהונתן בהיתר פחות מד"ח צריך ליסב בכל פחות מד"ח שאל"כ הע"ם שעומד חייב הליכה אחת היא ואפילו בכרמלית חייב מלקות מדרבנן עכ"ל · ונראה דהוא אם ח' מותן לחבירו בפחות מד"ח א"ע ליסב שוב א' דבכל א' הוה מעשה חדש כנ"ל: (ה) **מניח ידו עליהם** · שלא יראו והתירו לו להכניסם לעיר דרך מלבוש משום בזיון: לאסור

ג ח היה עמו חמור והרש שוטה וקטן יניחו על החמור ולא יתננו לאחד מאלו:

ד ט היה עמו הרש ושוטה יתננו לשוטה לפי שאין לו דעת כלל:

ה י שוטה וקטן יתננו לשוטה שהקטן יבא לכלל דעת כ הרש וקטן יתננו למי שירצה:

ו ל יש אומרים שכשנותנו לאחד מאלו מניחה עליו כשהוא מהלך ונוטלה ממנו כשהוא עומד: הגה ודוקא כשנותן לזה מהחמור אבל כשנותן לזה ח (ה) מבשבת יום מותר בכל ענין:

ז מ **אם אין עמו שום אחד מכל אלו** (ד) **ישלטלנו טו פחות פחות** (ו) מד' אמות ודוקא כיסו או מציאה שבאה לידו אבל אם לא באה לידו לא:

ח נ יש אומרים דדוקא מי שהחשיך לו בדרך שהיה סבור שעדיין יש שהות ביום אבל מי שיצא מביתו י סמוך לחשיכה ושכח והוציא לרשות הרבים לא התירו לו שום אחד מהדרכים האלו:

ט יא ס הגיע לחצר החיצונה המשתמרת **יב** נוטל מעל החמור כלים הנטלים ושאינם נטלים מתיר את החבלים והשקים נופלים ס ואם היתה טעונה כלי זכוכית שאסור לטלטלם בגון שהם כוסות של מקיזי דם שאין ראוים בשבת לכלום **יג** לפי שהם מאוסים ואם יפלו לארץ ישברו מניח התחתים כרים וכסתות ודוקא במשאות קטנים **יד** שיכול לשמטם מתחתיהן אבל אם הם גדולות שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי (ו) "מהיכנו (פירוש מהתמיד שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י ס **השכה לו בדרך ותפלין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו** (ה) **טז מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:**

היתה

ואם רגלין הנויות למטה מי' פסיעות דאיכא איסור תחומין וכך מפרש סוף ביצה וכהגמ"ר סוף פ"ק דעירובין · ולפי מ"ם רש"י בעירובין דף מ"ג בעמוד ראב ד' פסיעות דיש תחומין דהא חזי להילוך והילוך מעלית הוא כי קמבעיא לן כאלין לחב ד' דלא ניחא תאמיסתיה לא בקפילה ע"י שם לא ישברו מניח התחתים כרים וכסתות ודוקא במשאות קטנים **יד** שיכול לשמטם מתחתיהן אבל אם הם גדולות שאינו יכול לשמוט הכרים מתחתיהן אסור להניחם תחתיהן מפני שמבטל כלי (ו) "מהיכנו (פירוש מהתמיד שהיה מוכן לו) אלא פורקן בנחת שלא ישברו ולא יניחם על הבהמה משום צער בעלי חיים:

י ס **השכה לו בדרך ותפלין בראשו או שיושב בבית המדרש בשדה וחשכה לו** (ה) **טז מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו ואם יש בית סמוך לחומה שנשמרים בתוכו מניחן שם:**

ובאמת לא הזכירו הפוסקים דבר זה והרב"ז מידם זה מדעתו ולפפ"ד יש בהכרחה איסור תחומין אפילו למעלה מי' דהרוב כמהלך דמי ודאיה מדמסיק בגמרא לאשכומי בעמוד י' לו ע"י שם ולא קאמר ברוכב אלא בהכרחה יש תחומין כפסוס מסלך ה"ל כאילו הוא מהלך ובהכי מתישבא מעשה דאחר שמביא הרב"ו והא דלא קאמר בפסיעה משום דמשם לכ"ע תחומין דרבנן עסי' ת"ד · ואם אינו יהודי מוליך הקרון עסי' ש"ם ססי' ח: **ורע** דאם הטגלה גבוה י' ורחבה ד' אלא הגלגלים הוה רה"י גמור ואסור להוליא מהוכה ולא להניח בתוכה וא"כ אם מסבה לו על הטגלה לריך להוליא מפליו ולהניחם על הטגלה קודם שירד ובטגלה ליכא משום שביתה בהמתו כיון שאינו עושה עקירה שהיא מתגלגלת וכמ"ש ס"ב אבל אם היא עומדת ואח"כ עוקרה הוי מלאכה דאורייתא עיין מ"ש סימן שמ"ח ואם הוא על האדן אסור להניח על הטגלה שוב דבר אלא יתנו לאינו יהודי לו ינחנו על החמור כמ"ש · ואם אין הטגלה גבוה י' בעלמה אינה רה"י אע"פ שגבוה י' עם הגלגלים דה"ל מחיצה שבגדיים בוקעים בה אם גבוה נ"מ מן האדן (תוס' שבת דיש דף ל"ט וסוף ד' מ"מ) וכרמלית ומי לא הוי דאין כרמלית בכלים כמ"ש רש"י דף ח' וכ"כ התוס' דף ה' כיון דלא קביעי בטל לגבי רה"ר אבל עמוד מקרי קביע ומקרי כרמלית עסי' אל"ה ס"ב ואפשר דה"ה טגלה מיקרי קביע מ"מ נם רה"ר אלא הוי כרמלית ומותר לטלטל מכרמלית לכרמלית ותחת הטגלה הוי רה"ר אם הטגלה אינה מקורה מלמעה ויש במקום הפתוח נ"ט · אבל אם היא מקורה פטור שאינה דומה לדגלי מדבר ואם הטגלה בעצמה גבוה ז' ומשהו והיא פחות מג' סמוך לאדן עיין סימן תק"ל סעיף ס"ח מ"ש לא אמריגן לבוד בכלים ואם אין הטגלה בעצמה גבוה אם היא מלמעלה רחבה ד' אע"פ שלמטה אינה רחבה ד' הוי רה"י (תוס' שבת דף ק"ל) ומיהו גבוה י' לא מחייב דהאיתא בשבת דף מ' לעניין כוורת: **ח מבעי' מותר** · דדוקא כשנותן להם בשבת הוי כמאכיל להם בשבת אבל אם נתן לם בשבת אלא על גב דבטלמה אסור משום הפסד החיוה כ"כ הגמ"מ מדהתם הרמב"ם והתבו הרמב"ן והרשב"א ומאר מפר סיס דאפילו מע"ם לריך לעשות כן ואפשר שגם דעת הרמב"ם כן אלא שנקט ל' הגמ' כמנהגו עכ"ל הגמ"מ · וא"כ ל"ש למה הקיל רמ"א מאחר שדברי הגאונים מפורשים לאיסור ודברי הלמב"ם סתומים: **ט פחות פחות מד"א** · ושומר לפום במתיים (ד"מ בשם טור סימן שמ"ח) דלא כרי"ו שכתב דלריך ליסב וכ"ש דהא רי"ו בעצמו כתב דשומר לפום פטור וכ"כ הרמב"ם פרק י"ב והתלמוד עדוך הוא פ"ק דשבת אלא שם"ל דבכאן כיון שאינו שומר אלא מטוס שלא יבא לידי איסור לא ה"ל כשומר לפום ומיהו בע"ח דף ע' פירש דהשומר לפום סגי: **י סמוך לחשיכה**·אבל מבע"י שרי ומ"מ ל"ש דהא בע"ח קאמר (*)המוליא כיס בשבת משמע דאפ"י הוליאו בשבת עצמו שרי אפשר דהשם איירי בשוכח והכא במגיד ומסי' אל"ד סי': **יא הגיע לחצר** · ל"ש דכי קאי פורתא לפני סמתה מפייל מה"ר לרה"י וכמ"ש סי"ח ל"ל דגבי בהמתו לא החמירו כ"כ: **יב** נוטל כלים · כ"ל דאפילו הם יותר מע"ו שאם שרי מטוס לעבר כ"ח מאא"כ בעצלה דאסור לטמוחה כלל כמ"ש ססי' אל"ג: **יג לפי שהם מאוסים** · אע"ג דמוקלה מתמת מיאוס מותר הייט היכא דחזי לכסויי ביס מנא אבל הכא לא חזי לכסות שאם יפלו ישתברו (ר"ן): **יד שיכול לשומטן** · ולא נאסרו מטעם בסיס לדבר האסור כיון שלא היו עליהן כ"הם (עסי' ש"ל ס"ג) ועוד שלא נתן תחתיהן אלא ע"ד לשמטן (המאור) ועסי' ש"ם סכ"ו וכ"ד הרי"ף והרא"ש שהשמיטו הא דבטלוסי אבל הר"ן כתב דאפילו לבטל כלי מרוכנו לפי שעה אסור והכא שרי משום הפסד מרובה אבל אם הם מתיכות זכוכית דאמרה לתנוות דאיכא הפסד מועט בשבילתן אסור להניח כרים תחתיהן משום שמבטלן לשעתן וכ"כ הרמב"ם בפכ"ח וריי"ו כי"ב מ"י וא"ע על הרב"ו שהשמיטו מאחר שהוא בהדיא בגמרא וא"ת למה כופין הסל לפני אפרפרוחים כמ"ש סימן ש"ח סי"ל דשאני אפרפרוחים שעשויים לקרות מעם מיד ולילא ביטול כלי כלל (ב"י סי' ש') ואפשר דאף דעת הרי"ף והרא"ש והטור וש"ע הרמב"ם מדנקטו כלי זכוכית מטמע אבל אם אינם כלים לא וכן יש להורות שאין לבטל כלי מרוכנו אפילו לפי שעה אלא במקום הפסד מרובה ומע"ש סימן רס"ה ולבטל כלי לכל השבת כתב הר"ן אפילו במקום ה"מ אסור אבל הכא"מ כתב והוסיף רבינו להתיר הפרוקה בגמרא אפילו מכלי מרוכנו עכ"ל וכ"כ בש"ג בשם ריא"ז בהדיא וכ"ה ברש"י בד"ה ואיכא בד"ה ואם אינה לעבר ב"ה ואחי דאמרינן אפילו ביטול כלי מרוכנו עכ"ל (ועכמ"מ סימן כ"ס) משמע דמותר לבטל כלי מרוכנו במקום ה"מ והא דקפריך והא קא מבטל כלי מרוכנו היינו משום שיכול לפורקן בנחת:

כללא דמלתא בעלמי זוטרתי שיכול לשמטן דאינו מבטל הכלי אלא לפי שעה עדיף מפריקה בנחת דשב"ם מטלטלן קלת כמ"ש הגמ"מ ופריקה בנחת עדיף מביטול כלי לכל השבת כמ"ש הגמ"מ ואפילו ביטול כלי מרוכנו והכל שרי במקום ה"מ והוי יודע שכל כל מנים ומסי' ש"ם סכ"ו וכ"ד הרי"ף והרא"ש שהשמיטו הא דבטלוסי אבל הר"ן כתב דאפילו לבטל כלי מרוכנו לפי שעה אסור והכא שרי משום הפסד מרובה אבל אם הם מתיכות זכוכית דאמרה לתנוות דאיכא הפסד מועט בשבילתן אסור להניח כרים תחתיהן משום שמבטלן לשעתן וכ"כ הרמב"ם בפכ"ח וריי"ו כי"ב מ"י וא"ע על הרב"ו שהשמיטו מאחר שהוא בהדיא בגמרא וא"ת למה כופין הסל לפני אפרפרוחים כמ"ש סימן ש"ח סי"ל דשאני אפרפרוחים שעשויים לקרות מעם מיד ולילא ביטול כלי כלל (ב"י סי' ש') ואפשר דאף דעת הרי"ף והרא"ש והטור וש"ע הרמב"ם מדנקטו כלי זכוכית מטמע אבל אם אינם כלים לא וכן יש להורות שאין לבטל כלי מרוכנו אפילו לפי שעה אלא במקום הפסד מרובה ומע"ש סימן רס"ה ולבטל כלי לכל השבת כתב הר"ן אפילו במקום ה"מ אסור אבל הכא"מ כתב והוסיף רבינו להתיר הפרוקה בגמרא מפני ה"מ התירו לטלטל אפילו ביטול כלי מרוכנו עכ"ל וכ"כ בש"ג בשם ריא"ז בהדיא וכ"ה ברש"י בד"ה ואיכא בד"ה ואם אינה לעבר ב"ה ואחי דאמרינן אפילו ביטול כלי מרוכנו עכ"ל (ועכמ"מ סימן כ"ס) משמע דמותר לבטל כלי מרוכנו

באר היטב

כמנהג המור שטוטן · והייב לי עכיר פקוקים וכנתה ופא דלא קאמר משום שביתה בהמתו משום דאתא לאתמושקן אפילו אין בהכנסה שלו לריך ליזהר בכך וכ"ם אם בהכנסה שלו דאיכא קרתי מתמר ובביתה בהמתו ר"ן ובריב"ם: (ה) מבע"י מותר · סמ"ל כיתה דבר זה בע"ש: (ו) מד"א · כתב הס"ר דבר פשוט בזה אין מועיל אלא לטלטל בר"ה לו כרמלית שהאיסור הוא משום טלטול ד"ח ע"כ דהאיסור הוא משום הוצאה מרה"ר לכרמלית וכ"כ הרמב"ם דאפילו אפילו כתלי אמה לא מועיל אלא לטלטל בר"ה לו כרמלית אבל אם מוכנים לשמוטן בפחות מד"ח אינו יכול לטלטלם בר"ה לו כרמלית אבל אם ה

רסו (א) בש"ע בתפלת המנחה כו' כתב מה"ר בנם תלמידי הר"ר ז"ל שלא הטעונים להטיח הסיגין המנחה אין להטיח בערב שבת ושיין לעיל סימן כ"ח : (א) ולאכול מיד עיין בתר היטב וט"ס ובכ"ם הטעמים כו' עיין בזר אפרים והמלת פירוש אמיתי בדברי

אחר לפני וכ"ל דמזהר שמר לאיזו יסודי לאיזו יסודי בשרדי ב"ש טוש • [וכמ' אלים רבה סתר לומר לאיזו יסודי לאיזו כיון דשדיין לא זכה בו ישראל וכרמב"ם סתיר שיין שם]:

רסז (א) ולאכול מיד • כתב בש"ם בשם ס"ה דש"ם צריך לאכול בזית גלגלה כדי לקיים ג' סעודות בשבת וכ"כ בס"ח סימן תפ"ב • אבל בתוס' ברא"ש מבואר דזיכול לעמוד בסעודה מבע"י וכ"כ סח"ם • ופ"ש טוב לבסתיר מ"ח • ובס"ו ס"ם כ"ל כתב כיון דהוס' מחול על בקעת דשריפת חוה ע"כ יוצא בשיר אמיתי שבת סמוך לאדן בס"ל ס

רסח (א) **אומר ויכלו** · דלמר רב המנונא כל המתפלל ואומר ויכולו כהלו נעשה שוחף לקב"ה במעשה בראשית אל תקרי ויכולו אלא ויכלו סירוס הקב"ה והוא: (ב) **גומר אותה ברכה** · דבדין הוא דבעינן לגלויי י"ח בשבת אלא משום כבוד שבת לא אטרחוהו רבנן: (ג) **וי"א דבמוסף כו'** · שהרי אין תפלת י"ח בחול במקום מוסף וע"כ ליכא למימר כאן דמעכבי ליה לגלויי י"ח: (ד) **של זו בזו כו'** · לפי שעיקר ברכה רביעית היא רלה לא במומחתו ויש אומרים שבירכה ליה במוסף אין הדין כן אלא דרך למוסף בשאר תפלות ולא לשאר תפלות במוסף עכ"ל ש"ל: (ה) **ומעומד** · לפי שבזה אנו מעידים לקב"ה במעשה בראשית ודין העדים בעמידה וסיום המור ואומרים אותו בימוד וע"כ ל"ל דימיד המתפלל אין מוחר לומר ויכולו דאין עדות לימיד ועדה שלמה בעינן להעיד לקב"ה דהיינו עשרה ואם ילא לא יחיד לאומרה לא יתמון לסם עדות אלא כקולא בחורה כמלע"ד: (ו) **ברכה אחת מעין ז'** · מתקנה משום סכנת מזיקין שבתי כנסיות שלהם היו בשדות ותקנו אותה

ד ה מי שהתפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת ד (ה) לא יצא ; ואם הזכיר של שבת בתוך י"ח אף על פי שלא קבע ברכה ה לשבת (ו) יצא הנה וכמוסף אפילו לא אמר רק ונעשה לפניך לת חוכותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף יצא (כ"י סימן רס"ו בשם הרא"ש ס' מי שמתו):

ה ח **טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת אם עקר רגליו חוזר לראש ואם ו לא עקר** (ז) **רגליו אף על פי שסיים תפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת** (וס"ן בשבת בשחרית עיין סימן קכ"ו):

ו ט **הטועה בתפלת שבת והחליף** (ד) **של זו בזו ז אינו חוזר** · **ויש אומרים ח שאם החליף של ט מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף חוזר:**

ז כ **חוזרים לומר ויכלו משום יום טוב שחל** · **להיות בשבת שאין אומרים אותו בתפלה וגם להוציא למי שאינו יודע אותו ואומרים אותו בקול רם י** (ה) (ח) **ומעומד:**

ח ל **ואומר שליח צבור** (ו) **ברכה אחת מעין שבע** מ **ואין היחיד אומר אותה** הנה ומיהו אם היחיד שהוא חול לומר אחה קדשת או אחה אחד דלא מיקרי התחלה בשל חול אלא בשחרית שדיבר נ"כ שלא כהוגן וכמ"ש סימן ל"ט ולכן הסמיע הרב"י מ"ש בת"ה אפילו לי קלי אחה קדשת או אחה אחד כו' דלא כלבוש שהעתיקו כהוייתו · ל"ל לעבדך בלחש · שבת קדש · לוהבי שמך (ס"ם סימן תתפ"ב) ובמוכב"ש כתב בשם כ"ג מהב"ג לומר בליל שבת ויומו כה · וביום ויומו כה · ד' לא יצא · והוא הדין ביום טוב והוא הדין ביום טוב מי (ח"ד ק"ן): **ה לשבת יצא** · דין זה לריך עיון דהא בסימן תפ"ז סעיף ל' כתב דאם אחה כיום טוב מקדש השבת לא יצא אע"פ שהזכיר יום טוב בחלצא כיון דאחה שלא בדין וכמו שכתב סימן ל"ט וכ"ה היא דלא קבע ברכה כלל לשבת וכ"ל דברע מפי כשאחה בשל יום אחר וכ"ע וברא"ם מסמע דוקא במוסף יצא וכ"מ ברמב"ם ע"פ וסיין ס"ו ועיין מ"ש שם אם הזכיר בשל שבת אם שבת לריך לחזור ועיין מ"ש סימן תכ"ב: **ו לא עקר** עיין סימן תכ"ב סוף סעיף ל' דמייתי שרגיל לומר אחמוטים אחר תפלתו: **ז אינו חוזר** · ומפי שהעיקר ברכה רביעית היא רלה במומחתו (שם) ואם בחלצא ברכה פוסק ומתחיל האחרת (ת"ה סימן י"ד) ועיין סוף סימן ק"ח: **ח שאם החליף** · ונראה לי שמכל מקום יצא ידי מוסף ומתפלל אחר כך אחרים: **ט מוסף באחרת** · שאין דרך למוסף באחרת ולא לשאר תפלות במוסף (שם וגם מבלן קשה על מה שכתב סעיף ד' דאם הזכיר של שבת יצא ועיין מה שכתב שם וכ"ל לא מלאתיו מחלוקת בזה וג"ל שברכ"י ס"ל דלמ"ד בס"ח דאף במוסף לחזור להפלת י"ח כ"ש יצא ומ"מ ל"ל דאם דמי דהתם עכ"פ הזכיר קדבן מוסף וכ"מ סס"ד לכן כ"ל דכתב וי"ח וכו' די"ל אם התפלל מוסף במקום שחרית יצא כיון שהזכיר שבת וגם זה ל"ע דזה גרע כיון שאחר מוסף חוך תפלתו וסקר לפני המקום לכן כ"ל דחוזר: **י ומעומד** · ומפי שהסמיע לריכין להעיד ביחד ומעומד לפיכך לריך שיעמדו ויאמרו אותו ביחד (מוק) וא"ע דבהמ"מ מי' כ"ח כתב דכל עד אומר בפ"ע ע"ם וא"ל כמ"ם בהסמ"ע סכ"ח סא"ז דאחר שסמרן ביחד חוזרין לומר אח"כ כל אחד ואחד בפ"ע ומכל מקום למסקנא לא קלי הכי בסמ"ע ויש לומר דמכל מקום עבדינן כת"ק עיין בגמרא · וכתב מט"מ אם שכח לאומרו יאמר אותו שבקידוש ומעומד: **וכלה**

מ שבת קי"ם כ מרמות ל"כ ג מרא"ם ל"ם כ"ל ד"ל ד רבי יוסה ומרמב"ם בפ"א מהל' תפלה ומה"ק בסימן י"ם ס"ם סימן י"ד ז רמב"ם בפ"ה מהל' תפילין וסמ"ג סימן י"ם מסת דרבי אלעזר. שבת כ"ל ז ל"ה מ סמ"ק סי' י"ח ומעתי מיימוני בפ"ו מס"ם ע מבלי הלקע בשם ר' בנימין י שם כ תוס' ומרא"ם בפ"מרבי שמעון ומהרדבי שם ובפרק ע"ו דשבת והתוספות ל טור מסת דשבת ל"ו מ שם בשם אבי העזרי ומהרדבי ס"ב הלכות יומא"ב בסימן י"ם בשם ר"ו:

עטרת זקנים

רסח (א) אומר ויכולו אומרים אלהינו כו' · ואתוחם וישמחו בך ישראל אוהבי שמך בשם בכל הסידורים ולא כמו שהגיה בטעמים ויגונו בה ישראל מקדשי שמך ע"כ:

יד אפרים

לא מזכר בש"ם רק רב גלי כו' וכ"ל כתב כך על מה"ם שכתב ולאמרו מיד ובאמת שבן מוכח לבאורים מסת דאמר שמואל בשם מתפלל תדם של שבת בש"ם ואומר קדושה על הכוס ומכי שמואל סובר אין קידוש אלא במקום סעודה ומאלתי בביאורי מגאון מהר"א מוזיל"ה שהמנו לזה לך מ"מ אין קוראין אסקינם אבל קוראין ע"ו דשם בעודה דבמקום קידוש ד' בכוס פת לו עוד כוס יין ואינו לענין איסור אכילה קודם ק"ש פיומ יין ואינו דוקא כמו"ר שבי' רל"ב ומל"ם ע"ם ומב"ם דעל רב לא קאיל כלל דרב פ"ל"ם קידוש אלא בסוקו בעודה וגם אלא מוכר בש"ם אקדים רק רב גלי כו'ות"ל ר"ל דרב גלי לבר אבל קידוש ואבל מתחתבר וקוראים אבל אין אבל אם בסוסקים שבתנו לאמרו מיד מסמע אכילה כדרכו הסייטו בעודה שבת יכול לאמרו מבע"י ע"ו אסקינם אבל אמור קודם ק"ש ומ"ו מתבן כיון דיש

בשבת ק"ם ר"ה דיומא כו' · ודבריו מבג"ל ל"ע: ומ"ש הרא"ש ובכ"ם בטוסגים כו' לבון ובכ"ם בטוסגים ע"ב: ומ"ש בתוספות שבת שבגיים ע"ב ולא מסיגים וגם מה שאמריך לבוגו ובתב בטוסגים לאמרו לא מ"ש בגדיים כתב דמייריכ קודם פלג המנחה ומוא מבוש ביוחר הליכת לבוגה כו' · ואמנם כוונת מבג"ל לאמיתו מוא מ"ש בכ"ם ק"ן מ"מבתבכם מבג"ל ולמסקנא דלי כמי שכיר כמר עביר דאמי דבקדיים בשבת בגם מבוש מוסיפין מחול על קודש אע"פ שבמחול שבה בהבגם מוסיפין מ"ל מ"מבתבכם מבג"ל ואין מתפלגים עבדים מפלג המנחה לבוש לוגך דלבגן מבני יומא בוא רק המבל מקום בשבת בגם אם רוגים מתפלגים מבשוד יום מוסיפין בהבגן בלגם למיסן ידי ק"ש אך אין זה ס"ל אלוגה דבטוסגין בכ"ו ס"ל לקמא בוסקים דל"י מבוש אע"פ אלא ס"ל בשיק ידי קריאת שמע מבשוד יום בגין דלבריכו יום נאמר בוא אף לבשלם ואף מתפלל לבמגים אע"פ מבשוד יום אין זה מתמת דתבגי לגם (שם) ואם בוגה בגם מבשוד יום נמנגו בוא מבוש בוגה בגם

יא ובלא התימה · עד זכר למעשה בראשית (ד"מ) : **יב** אינו מזכיר · אלף בשבת עצמה אינם אלא תקנם מפני המזיקין מש"ב בעגילה ביה"כ מזכיר בה בל שבת : **יג בבית התנים** · אבל בבית המדרש מקום מתקבצין שם התלמידים אומרים אותו (רדב"ז מ"ח י"ח) : **יד** דליכא **טעמא** · ובמקום שנוהגין לאומרה אין למתות בידם (רדב"ז ולבו"ש) : **טו ועד סוף יצא** · וטוב לאומרה עם הש"ן ואם כבר אמרה הש"ן צריך הוא להתפלל ז' ברכות דיחיד לאומרה ואם אמרה ביחיד יצא וא"צ להתפלל ז' (ל"ח) ושיקר הטעם משום התפיה ערבית לשות מקלינן בה : **רסט א מטעימו לקטן** · אף על גב דאסור להאכיל לקטן איסור בידים כמ"ש סימן שמ"ג הי"ו בדבר שיש בו לאו אבל קידוש אינו אלא עשה (הג"מ בשם מהר"ש) ולכי מ"ש בסימן שמ"ג דאפילו איסור דרבנן לא שניון ליה בידים ל"ל כיון דיש לומרים דאפילו גדול מותר לשתות דיולת הקידוש זה אף על גב דאלא קי"ל הכי מ"מ לקטנים מרי א"ל כיון דאל"ת בע"ת מרי (ב"י) וב"ה כתב שיתנו דוקא לקטנים שלא הגיעו למיעוט אבל בתשובת הר"ן סימן ס"ב בשם הרשב"ש דאי יסוב לקטן כזה הוי ברכה לבטלה דהא לא הגיע לחנכו בברכה ואפילו במקום שהגיע ליתן לו לאכיל בשבת אינו אלא מצוה בעלמא דאינו אלא מדרבנן ולכן אפילו בשבת המילה היינו משום שהברכות בשבילו הוא אבל בקידוש לא אלא לריך ליתן לקטן שהגיע לחינוך ולפי מ"ש הרב"י בסימן שמ"ג בשם הרשב"ש והר"ן דבכל מידי דהוא רביתא דחינוך כגון אכילה ושתיה מותר להאכילו בידים לא גזרו בו חכמים דהא אפי' בשום אכילה ולן מחכיין אותו אפילו לשתות כמ"ש סימן תרי"ו וכ"ש כאן ויש מילוק בין אכילה איסור לאכילה היתר בזמן האסור וכמ"ש החוספות בפסחים דף ק"ו ע"ב וכ"ש דמותר להאכילן בשבת בשתרים לפני קידוש הא י"ל אפילו גדול מותר לאכול כמ"ש הרא"ש ע"ש וא"ל דאסור לטעות הקטנים וכמ"ש סימן תרי"ו · ולא חייסיק דדלמא אתי למסרך דבדבר שהוא לאתקנתו של אימון לא גזרו (רשב"ש בתשובה סי' ל"ב) והא דמטעימין לו בקידוש ולא מגיעו היינו משום דלאו מילתא דקבישותא הוא דזמנין דאיכא אורחים ולא מטעמינן ליעוקא (רשב"ש סימן שכ"ג) : **כתב** בהגמ"ר ואם אין אימוק בב"הכנ מותאין לגדול לשתות בקידוש והבדלה שב"ל וא"ל דבקידוש יש"ה כשיעור וכמ"ש סימן רע"ג ס"ה וכ"כ הב"מ וא"ל שהמקדש יכיר בדעתו לאלת בביתו בקידוש זה דהא י"ל שיולא בזה ואפ"ה יכול לקדש

שנים

יב אינו מזכיר · ד"מ) : **יג בבית התנים** · אבל בבית המדרש מקום מתקבצין שם התלמידים אומרים אותו (רדב"ז מ"ח י"ח) : **יד** דליכא **טעמא** · ובמקום שנוהגין לאומרה אין למתות בידם (רדב"ז ולבו"ש) : **טו ועד סוף יצא** · וטוב לאומרה עם הש"ן ואם כבר אמרה הש"ן צריך הוא להתפלל ז' ברכות דיחיד לאומרה ואם אמרה ביחיד יצא וא"ל להתפלל ז' (ל"ח) ושיקר הטעם משום התפיה ערבית לשות מקלינן בה : **רסט א מטעימו לקטן** · אף על גב דאסור להאכיל לקטן איסור בידים כמ"ש סימן שמ"ג הי"ו בדבר שיש בו לאו אבל קידוש אינו אלא עשה (הג"מ בשם מהר"ש) ולכי מ"ש בסימן שמ"ג דאפילו איסור דרבנן לא שניון ליה בידים ל"ל כיון דיש לומרים דאפילו גדול מותר לשתות דיולת הקידוש זה אף על גב דאלא קי"ל הכי מ"מ לקטנים מרי א"ל כיון דאל"ת בע"ת מרי (ב"י) וב"ה כתב שיתנו דוקא לקטנים שלא הגיעו למיעוט אבל בתשובת הר"ן סימן ס"ב בשם הרשב"ש דאי יסוב לקטן כזה הוי ברכה לבטלה דהא לא הגיע לחנכו בברכה ואפילו במקום שהגיע ליתן לו לאכיל בשבת אינו אלא מצוה בעלמא דאינו אלא מדרבנן ולכן אפילו בשבת המילה היינו משום שהברכות בשבילו הוא אבל בקידוש לא אלא בקידוש זה דהא י"ל שיולא בזה ואפ"ה יכול לקדש

יא ובלא התימה · עד זכר למעשה בראשית (ד"מ) : **יב** אינו מזכיר · אלף בשבת עצמה אינם אלא תקנם מפני המזיקין מש"ב בעגילה ביה"כ מזכיר בה בל שבת : **יג בבית התנים** · אבל בבית המדרש מקום מתקבצין שם התלמידים אומרים אותו (רדב"ז מ"ח י"ח) : **יד** דליכא **טעמא** · ובמקום שנוהגין לאומרה אין למתות בידם (רדב"ז ולבו"ש) : **טו ועד סוף יצא** · וטוב לאומרה עם הש"ן ואם כבר אמרה הש"ן צריך הוא להתפלל ז' ברכות דיחיד לאומרה ואם אמרה ביחיד יצא וא"ל להתפלל ז' (ל"ח) ושיקר הטעם משום התפיה ערבית לשות מקלינן בה : **רסט א מטעימו לקטן** · אף על גב דאסור להאכיל לקטן איסור בידים כמ"ש סימן שמ"ג הי"ו בדבר שיש בו לאו אבל קידוש אינו אלא עשה (הג"מ בשם מהר"ש) ולכי מ"ש בסימן שמ"ג דאפילו איסור דרבנן לא שניון ליה בידים ל"ל כיון דיש לומרים דאפילו גדול מותר לשתות דיולת הקידוש זה אף על גב דאלא קי"ל הכי מ"מ לקטנים מרי א"ל כיון דאל"ת בע"ת מרי (ב"י) וב"ה כתב שיתנו דוקא לקטנים שלא הגיעו למיעוט אבל בתשובת הר"ן סימן ס"ב בשם הרשב"ש דאי יסוב לקטן כזה הוי ברכה לבטלה דהא לא הגיע לחנכו בברכה ואפילו במקום שהגיע ליתן לו לאכיל בשבת אינו אלא מצוה בעלמא דאינו אלא מדרבנן ולכן אפילו בשבת המילה היינו משום שהברכות בשבילו הוא אבל בקידוש לא אלא בקידוש זה דהא י"ל שיולא בזה ואפ"ה יכול לקדש

רסט (א) נוהגין לקדש בבה"כ · בעוד מבית דבריי רב טרוגלי גלון ותמה עליהם מלד הדין אבל בחמת הם תמוהים מלד ביאור לשונו שלין פי' נכון ומרווח ממלא עליהם כי הב"י פירש הכי עושים קידוש אחד בשביל רפואה ושיינו בבה"כ והמני בבית משום קידוש במקו' סעודה והוא דבר תמוה דא"כ יש ברכה לבטלה מ"ו גם בשנין המעיסה שכתב רב טרוגלי הכיא משום רפואה שתם ואח"כ כתב ליתן על מעיסה ותו דמתחלה לא הביא ראיה מן המעיסה שהיא רפואה ואח"כ אגל מעיסה הביא ראיה דאמרינן שמשה נסה וכו' ומלש"ך דבר פירוש על הדברים דר"ל נתון מערב הא דאמרינן אין מקדשין אלא במקום סעודה הטעם לא כהרי"ל שמביא ב"י משום דרבנן לחמכוה אקרא דוקראה לשבת עונג במקום עונג תהא קריאה אלא משום רפואה דאפשר שהיא זה קבלה בידו שהסעודה שעושה תהר הקידוש היא רפואה לו ולכך הסמיכו הקידוש לטעימה והיינו הסעודה כמ"ש המור סוף סימן רע"ג בשם הגאונים דשתיית כוס מקרי במקום סעודה מלא שלין חיוב שעימה משום עניו הקידוש עלמו דהקידוש הוא בלא"ה ואפילו בלא יין כלל שני מן החורה בקידוש כמ"ש התוספת פ' ע"ש דף ק"ו אלא דאסמכוה ביחד בשביל הרפואה · ועניו הקידוש בבה"כ כל ר"ל גתון היה בודאי שלא היו כל הלבור שותין מכוס הקידוש שזה דבר זר ומ"ש ומה שטעמין כל הלבור אין פירוש בבה"כ אלא ה"ק דכל הלבור טועמין בביתם אחר הקידוש מפני הרפואה וכ"ה בבה"כ אלא שהיו שותים אלא אחד היה שותה לו ונתנו לו לתיוק ושאר הלבור נתנו על עיסה כדאמרינן פסיחה נסה כו' וע"כ צריך שנו דוקא לרפוא שלא שכר רפואה אלא הוצרך לרפוא שזהו עיקר הפי' של קידוש במקום סעודה כמ"ש אלא דכתן בנתיבה על עיניו ולא שנו צריך לרפוא שלף זה רפואה ומלא ביאור הדברים כ"ה ע"ב דאין קידוש אלא שהעיסה מלמדים בבה"כ אלא דאין מעמידין כל הלבור בביתם הוא מלד הרפואה לא מלד הקידוש הוי שעיר בלא"ה כן הוא בביתם וזהו שמקדש בבה"כ ומתן לבור ולא שנו רק שנו על עיניהם דגם זה לרפואה כמו דאיתא משום פסיחה נסה כו' וא"ל ל"ל שיתה העין משום רפואה הא עדיף טפי הרפואה שהיה בביתם אח"כ בטעימה לזה הי' משום דאיכא מאן דליה ליה יין ולא הביא לו רפואה זו הלכך תקנו לקדש בבה"כ על היין ולשום על עיניהם אלא יהיו מיהם בידם מלות הקידוש אפ"ג דלא בטעימה משום רפואה ובאן יש רפואה בתוה שמעימין

על העיניים כל"ל נכון פי' דברי ר"ג גתון ומתוכן קושית רבינו הטור ג"כ עליהם בס"ד :

פרק

לזה ר"ל דהיון דמזמון דאיכא אורחים הקנו לקדש כיון כין איכא דומיא הברכה משון שבת שהיא הקנה קבוע בכל הקנים כו' :

רעא (בבג"א ס"ק א') ומ"מ מתנו' מר' ג' ב' שלא אינו מו' כל"ל ומ"ש וכ"ב מסרי"ל כו' ר"ל מסרי"ל ב' שאין מו' : מתחלק לב' סדר בל"ל ומ"ש ומ"ש

ערוך (א) פ' במה מדליקין · לפי שיש בו דין הדלקה וג' דברים שלא בתוך ביתו עם השיכה וביו"ט שחל בע"ש אוחו מפני שאין יכולים לומר עשרתם ב"כ השוה וכ' ב"י שאין מעם זה כדאי ול"נ שהוא כדאי שפיר הכשוחה בזה שאין הכל יודעים אחסור לעשר בי"ש וכזה שלא יאמר הפרק במה מדליקין ומביאו ויאכלו מה נשתנה ע"ש זה ומיבאו לשם הלומדים משום עשרתם וכזה ידעו הדין · ומזה הטעם ח"ל גם בח"ה כמ"ש רמ"א דמשום יו"ט אינו עושין כן גם בח"ה שהוא קלא יו"ט והכל הוא לאזהיר דין איסור עישור בי"ט · גם בי"ש שחל בשבת ג"כ בגלל זה כיון דעכ"פ יש יו"ט בזה היום בערב יהיו מכריח לדין י"ט בע"ש כנ"ל : (ב) **בשבת של חנוכה** · לפי שמזיר שם פיסול שמנים שאסורין בשבת מה שאין כן בחנוכה :

רעא (א) **לאכול מיד** · ואפילו קודם שתחשך ומותר לאכול בשבת על ידי קידוש זה (כ"י בשם רשב"ם) : (ב) **ומוציאות את האנשים כו'** · אף על גב דבסימן תרפ"ח פסק בש"ע כבה"ג דאין נשים מוציאות אנשים במקרא מגילה אף על גב שהם חייבות במקרא מגילה לא דמי לגאין דבמגילה יש דיעות דאין לנשים לברך על מ"מ אלא על מצוה מגילה כמ"ש שם ב"י ע"כ בודאי לא נכון שלבחתלה יוציאו האנשים משא"כ כאן בכל מודים שאין חיוב כלל בין לאנשי לנשים ע"כ שפיר מוציאות אותם וכש"ל ומו"ת ז"ל פסקו גם כאן דאין מוציאו כמו במגילה ואין זה מוכרח כלל:

(ג) **קודם לכבוד יום** · פי' אפילו לגרלי סעודה לו' וכ"ש לקידוש שעושין ביום : (ד) **בלא ברכת יין** · דכיון דבירך כבר עליו אין הקידוש מפסיק לומר שיברך שנית (בשו' הביא חד דיעה דלריך לברך על היין ותמה ב"י שזה לא נמלא בכל וכסתוך ותבאר בדברי"ו שהוא דעת הרא"ש ד"ה) אלא דבברכו המוליא מביא כאן הסלוגתא שמביא הטור וטעם הדיעה הא' שלריך לברך המוליא ועל היין ל"ל כתב הרא"ש וז"ל דודאי איסור אכילה נולד לקידוש דהוי הפסק לגלריך המוליא אבל בפה"ג שהוא קודם הקידוש בשביל איסור אכילה לא הוי הפסק עכ"ל ולדאה פי' דברי הא"ג דשתיה אסורה כמו אכילה מ"מ תרתי בעי' דהיינו שיש איסור לאכול ונם עביד מעשה הפסק דעשה קידוש משא"כ בין דאין בו אלא איסור לחוד ולא שום מעשה שהרי בשעה שיש לו לברך בפה"ג מחמת הקידוש עדיין לא אמר הקידוש ע"כ

בשביל אורחים **ב** דאבלי ושתו (ב) בבי כנישתא להוציאם י"ח · ועכשיו אע"ג דלא אכלי אורחי' בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת ד אבל **ג** יותר טוב להנהיג שלא לקדש (ג) בבהכנ"ס וכן מנהג ארץ ישראל הגה וכתבו (ד) לעמוד בשעה ממקדשין בבהכנ"ס :

ערוך לומר משנת במה מדליקין · ובו ב' סעיפים

א א נוהגים לומר (א) פרק (א) במה מדליקין ג והספרדים אומרים אותו קודם תפלת ערבית והוא הנכון :

ב ב יש שאין אומרים אותו ביו"ט שחל להיות בע"ש ד ויש שאין אומרים אותו (ב) בשבת של חנוכה : הגה ואין נוהגין כן בחנוכה ובשבת הול המעיד אין אומרים אותו (מהגיעים) וכן בי"ש שחל להיות (ב) בשבת אין אומרים אותו (מהרי"ל הלכות סוכה) :

רעא דיני קידוש על היין · ובו י"ז סעיפים

א א כשיבא לביתו ימהר **א** (א) (א) לאכול מיד :

ב ב נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (סידוש מצות עשה שהלויה בזמן) משום דאתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה **ב** (ב) ומוציאות את (ב) האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם :

ג ג אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולחכין **ג** צרכי (ג) סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לקידוש היום **ד** והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה (ג) קודם לכבוד יום :

ד ה (ד) ד אסור לטעום כלום קודם שיקדש **ה** אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום **ו** ו צריך להפסיק **ז** שפורס (ה) מפה ומקדש **ז** ואם היו שותין יין (ו) תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד **ח** (ד) בלא ברכת (ו) היין **ח** ואח"כ מברך

ערוך לומר משנת במה מדליקין · לפי שיש בו דין הדלקה וג' דברים שלא בתוך ביתו עם השיכה וביו"ט שחל בע"ש אוחו מפני שאין יכולים לומר עשרתם ב"כ השוה וכ' ב"י שאין מעם זה כדאי ול"נ שהוא כדאי שפיר הכשוחה בזה שאין הכל יודעים אחסור לעשר בי"ש וכזה שלא יאמר הפרק במה מדליקין ומביאו ויאכלו מה נשתנה ע"ש זה ומיבאו לשם הלומדים משום עשרתם וכזה ידעו הדין · ומזה הטעם ח"ל גם בח"ה כמ"ש רמ"א דמשום יו"ט אינו עושין כן גם בח"ה שהוא קלא יו"ט והכל הוא לאזהיר דין איסור עישור בי"ט · גם בי"ש שחל בשבת ג"כ בגלל זה כיון דעכ"פ יש יו"ט בזה היום בערב יהיו מכריח לדין י"ט בע"ש כנ"ל : (ב) **בשבת של חנוכה** · לפי שמזיר שם פיסול שמנים שאסורין בשבת מה שאין כן בחנוכה :

רעא (א) **לאכול מיד** · ואפילו קודם שתחשך ומותר לאכול בשבת על ידי קידוש זה (כ"י בשם רשב"ם) : (ב) **ומוציאות את האנשים כו'** · אף על גב דבסימן תרפ"ח פסק בש"ע כבה"ג דאין נשים מוציאות אנשים במקרא מגילה אף על גב שהם חייבות במקרא מגילה לא דמי לגאין דבמגילה יש דיעות דאין לנשים לברך על מ"מ אלא על מצוה מגילה כמ"ש שם ב"י ע"כ בודאי לא נכון שלבחתלה יוציאו האנשים משא"כ כאן בכל מודים שאין חיוב כלל בין לאנשי לנשים ע"כ שפיר מוציאות אותם וכש"ל ומו"ת ז"ל פסקו גם כאן דאין מוציאו כמו במגילה ואין זה מוכרח כלל:

(ג) **קודם לכבוד יום** · פי' אפילו לגרלי סעודה לו' וכ"ש לקידוש שעושין ביום : (ד) **בלא ברכת יין** · דכיון דבירך כבר עליו אין הקידוש מפסיק לומר שיברך שנית (בשו' הביא חד דיעה דלריך לברך על היין ותמה ב"י שזה לא נמלא בכל וכסתוך ותבאר בדברי"ו שהוא דעת הרא"ש ד"ה) אלא דבברכו המוליא מביא כאן הסלוגתא שמביא הטור וטעם הדיעה הא' שלריך לברך המוליא ועל היין ל"ל כתב הרא"ש וז"ל דודאי איסור אכילה נולד לקידוש דהוי הפסק לגלריך המוליא אבל בפה"ג שהוא קודם הקידוש בשביל איסור אכילה לא הוי הפסק עכ"ל ולדאה פי' דברי הא"ג דשתיה אסורה כמו אכילה מ"מ תרתי בעי' דהיינו שיש איסור לאכול ונם עביד מעשה הפסק דעשה קידוש משא"כ בין דאין בו אלא איסור לחוד ולא שום מעשה שהרי בשעה שיש לו לברך בפה"ג מחמת הקידוש עדיין לא אמר הקידוש ע"כ

בפה"ג ד' כ"י כדעת התוספות והרא"ש שם פסחים ר"ס מ"ר ור' יהודה ח' עור כ' כ"י ג' עור ד' מסכ"י תוסכ כספר ח"ת בסימן י"ח ח' עור מפא דזכרכו על סיין מ' פסחים ק"ו מרמב"ם כפרק כ"ש והרא"ש מיפא דמרכוחכ"ו כ' נרכות כ' ג' פסחים ק"ם ד' שם ק"ו ח' עור וכשב"א ובעוחות בשם ר"י ושם ק' וכרב יהודה אמר שמואל ז' עור בשם סיגו' וב"כ מרי"ן נאוחה ח מרי"ף ומרא"ם :

יד אפרים

מסקרחים קוכש שיפא אסור בחכילה קודם הקרבנו רבנן מחכילה מפנים אחר הקידוש ומא"ם נעיל פ"ם ח"ל דקדוש מקמי סעודה מיתקן מו' (ועיין לקמן פ"ם י"ו ויש לריכב) ולכן אסור שעשוה אסור לפי מסקרחים קוכש מגר שלמה מיסור אכילה קודם לו ולכן בעיר כוס מסבן אפילו סיתה אלמרים מנבא"י כיון דעכ"פ מל עליו חוכה קודם ע"י אחרים ז : ופ"ם חמג"ל דעל כוס של קידוש לא יברך ר"ל כרשאל הרוגם לקדש ולבחות אין לריך לברך על כוס של קידוש וכ"ם על כוסות שאחר הקידוש שהרי לא סיה מיסח הדעת בינימים כמבא"ל פ"ק ח' כנלע"ד : ויש מנוסין דקר לריכין לחוור ולברך הוא לין בפ"ש אחיסה אך ל"ש נפ"ו מ"ם של כוס של קידוש כו' דסקה מוריי בשיעו מ"ם ח"ם דעיקר ס"ק זה קאי אריאשה : (שם) וגם סב"מ נא הוי לברך כו' דברי לריכין ביאור ותאבר שבוונתו מאד ספרא אין לריך לברך על כוס של קידוש ח"ב הע"ם דס"ל דפברך ע"ב דמשמע נים הכי מנ' סב"ם דנקם אסור לשתות עד שיקדש דפירוהו כלל קידוש דעלמא אמרכר עליו בפה"ב תחלה וכמ"ם סע"ו פ"ם ק"ם ושיטו מהם אמרכו בוחא ובקדם ומ"ו הסקם מחב"ח דא"כ לא הוי כב"מ לריך לאוחקמי בפסק אחיסם מהם בקיבה ליס מפשיף ד' ומאי קושיא דלמא נקם אחרים מהם דבמי למנקם עד שיקדשו ושיהו לברך לשתות בכל קידוש דעלמא ולברך מוכא פס"ב אחלה מפא"כ בלא אחרים

בשבת

ר"ל בשבת אין אומרים אותו ובכל ימות השנה אומרים אותו ומ"ש בשבת אין אומרים אותו לפי שבשבת אין אומרים אותו אלא בשעה שמקדשין בבהכנ"ס :

ערוך לומר משנת במה מדליקין · ובו ב' סעיפים

א א נוהגים לומר (א) פרק (א) במה מדליקין ג והספרדים אומרים אותו קודם תפלת ערבית והוא הנכון :

ב ב יש שאין אומרים אותו ביו"ט שחל להיות בע"ש ד ויש שאין אומרים אותו (ב) בשבת של חנוכה : הגה ואין נוהגין כן בחנוכה ובשבת הול המעיד אין אומרים אותו (מהגיעים) וכן בי"ש שחל להיות (ב) בשבת אין אומרים אותו (מהרי"ל הלכות סוכה) :

רעא דיני קידוש על היין · ובו י"ז סעיפים

א א כשיבא לביתו ימהר **א** (א) (א) לאכול מיד :

ב ב נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (סידוש מצות עשה שהלויה בזמן) משום דאתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה **ב** (ב) ומוציאות את (ב) האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם :

ג ג אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולחכין **ג** צרכי (ג) סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לקידוש היום **ד** והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה (ג) קודם לכבוד יום :

ד ה (ד) ד אסור לטעום כלום קודם שיקדש **ה** אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום **ו** ו צריך להפסיק **ז** שפורס (ה) מפה ומקדש **ז** ואם היו שותין יין (ו) תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד **ח** (ד) בלא ברכת (ו) היין **ח** ואח"כ מברך

תקנוהו כמ"ש סימן רס"ט וכ"מ בחוס' שכתבו דלר"ח מי שאין לו יין לא יקדש כלל וקשה וכי יעקור מ"ש דאורייתא אלא ע"כ דדי בחפלה ושוד דחמלינן בקדושא אע"ג דמקדש בגלותא וכו' ע' בברכות פ"ה ונם הבדלה י"ל דאורייתא היא וכמ"ש הרמ"ם פכ"ט ואח"ה אמרינן בגמ' דבתחלה קבעוה בחפלה כו' ע"ש וכ"מ ל' הרמב"ם וכ"מ בחו' פ' פ"ם בשם הירושלמי ע"ש:

ורע דהקידוש בי"ה הוא דרבנן כמ"ש הרמ"ם פכ"ט מ"ם יש לו כל דין קידוש של שבת ואם אין לו אלא כוס א' של שב' קודש: **ב ומוציאות את האנשים** · הקשה הב"ח מ"ש ממגילה דאין מוציאות וכמ"ש סי' תרפ"ט ואתמניתיה דבני דאורייתא לא סמכינן אחזקה אבבינא ב' שערות עד שיתמלא זקנו כמ"ש בח"מ סי' ל"ה לכן תקדש האשה ע' זוכר יתרו ע' קנ"ז וז"ל בעי' לסדר פחוריה בגילה דשבתא מבהמא ובמזוני רי"ח אפילו ביומא דשבתא נמי עכ"ל : **ח אסור לטעום** · נ"ל דשני לרחוץ פיו כיון דאינו מכוון להנאת טעימה וכ"מ בח"מ סימן קנ"מ וע' סי' תקס"ז ותני"ב ומשאשיכה אפילו לא קבל שבת ואם קבל שבת אפילו מבע"י אסור לטעום (ב"מ) ונ"ל דאם רוצה לקבל שבת מבע"י ולקדש ולאכול ולהתפלל ערבית בגילה רשאי ובמ"ש סימן רס"ז ומ"ש רסי' עד"ב · וכתוב בש"ע דאפילו אין לו אלא כוס א' יקדש עליו ויברך בלא כוס ולא יאכל קודם מקדש כהבדלה כמ"ש ר' סימן רל"ו ס"ג ועכ"ו ובערי' קפ"ב : **ו צריך להפסיק** · ואמ"ב בסימן הרל"ב נבי לוגב אינו פוסק כשהתחיל בהיתר בלתי מקדש סעודה בקידוש ומקדש מקדש סעודה בקידוש אחתין ובמקום סעודה (ר"ן פ"ק דשבת תוס') : **ז שפורס מפה** · לכסות הפת ואח"כ מגלין אותה כי היכי דתיתי סעודה ביקלא דשבתא : **ח בלא ברכת היין** · וה"ה דא"ל לברך על היין שבתוך המזון

באר היטב

רמה כתב דבשעתא בעלמא פני עיין שם לאיתו) : (ב) בני כנישתא · פיינו בבית הסמוך לבה"כ דבה"כ אסור לאכול כוס : (ג) בבה"כ · ופ"ח בשם גדולים כתב אלא לבעל כ' הרבה בתוספים ידבוסו · ומהרי"ל כיש נוהג לקנות יין לקידוש ולהבדלה בבה"כ · מוהר לקנעים לבתיכון בשבת בשמחים לפני הקידוש דבא י"ל אפילו גדול מוהר כמ"ש הרמב"ד ואמור לעטות הקנעים מ"ה : (ד) לעמוד · הטעם

רע (א) נוהגים מדליקין · כדי שלא יאמר לבא בבית הכנסת יבאים אפילו בשוד שאומרים אותו ולכן אין אומרים אותו בשבת אין אומרים אותו בחנוכה · הרמב"ם פכ"ה מהלכות שבת ומ"ש מהרא"ם דעיולי יומא מקדמין ו"מ בעור מ"ה : (ב) בשבת · וכן ביום כפור שחל בשבת אין אומרים אותו שבעב"ש :

רעא (א) לאכול מיד · פיינו לקבל כדי שיזכור שבת בכניסתו · כתב בקונטרס שבת מיקרא קודש לילה כי שני מלאכות אחד בע ואחד טוב לכן יקדש בלבד אז יאמרו אל מזל עליו ובטוב יום ו' מזל בדק ומלאכו מקיאל ומס אחר נאמר יקוו ל' לאמתין שבבר זכר אותו בבניסתו ויקדש · ואם אינו בבניסתו בשבת אינו מקבל שבת [ובכסוכ"ם מ"ש מ"ה] (וכסוכ"ם מיון ע' יחבו מאמר מעטו אלא לקדש כבית עד מביכסו) · כתב הרמב"ם פכ"ם קידוש סיום דאורייתא כלא ביו וכבבן מקנו על היין ל"כ בתוספות בבוכס דף ל"ח · ולי בבאם המלאכותיא בקידוש הלוחר בחבלה שני וקידוש בשבוס בבבן מקנטו · ודע דבקידוש בי"ש אינו דבבן ע"מ לו כל דין קידוש בל שבת · ואם אין לו אלא כוס א' בל שבת קודם מ"ה : (ב) בחנוכה · בבה"ל וכ"ש בבבן מקנטו · ואם אין לו אלא כוס ח' בל שבת קודם מ"ה : (ב) בשבת · דוקא בבוס לו אם לא בבוס לו אלא בבוס אחד לקידוש בבוד יום ואין לו אלא בבוס אחד לקידוש בבוד לילה · ופשוט דקבון אינו מוציא בחבוס ואפילו בן י"ג אבל אם אינו בבוס לבן (ד) אסור לטעום · לו תאמר מנא בחנוכה מ"ן, ע"ל סימן בל"ג מ"ה : (ג) בשבת · דוקא בבוס לו אם לא בבוס לו אלא בבוס אחד לקידוש בבוד יום ואין לו אלא בבוס אחד לקידוש בבוד לילה · ואם בבוס לבבל אבל אם אינו בבוס לבבל אבל אם אינו בבוס לבבל אבל אם אינו

ע"כ אותו הכוס שמקדש עליו ח"ל לברכת היין משא"כ בברכת הלחם שזממו אחר קידוש וס"ל לרש"ש דכאן נמסב הקידוש נמי וסילוק על החיצונה שאינה כבר כיון שרובן עליו היאסור לאכול עד שישתה קידוש ול"ד למ"ש הרא"ש סי' קע"ח דתפילה לא הוי הפסק בתחילה כיון דלא הוה נמי וסילוק דמו ב"ה דהכא ולהלי יש איסור כשהגיע השעה של הקידוש והוא מוכרח לעשות מעשה אדם לומר הקידוש משא"כ בתפילה אף שעושה מעשה אדם מ"מ אין איסור אכילה בעת הזאת אותה עשה ממש אמתפלל כי ודאי לא מיירי שמתפלל עד שגוך לגלות הוסם עד שלא יוסיף לו אפשרות לאכול מעט ע"כ לא הוה נמי וסילוק וסי' ח"ל דגם הקידוש לא הוי הפסק לחזור ולברך המוליא דאלו לא נאסר עליו האכילה אלא מגד שיש עליו מוצע מלד אחר דדמיא עליה לעשות קידוש וכל שאלך המוצע חוזר לעניו הראשון וזה דומה למי שנשתתק בעשה אכיל' ח"ו ואתרפא תיקפודאי א"ל לחזור ולעשות המוליא וע"כ לא הוי נמי וסילוק על אכילה אחשוב כ"ל עשה כגון אלו הדישות וכיון דספק ברכות להקל ודאי לא יברך גם המוליא ושמ"ש בסימן רל"ט בס"ד ופשוט דא"ל להתפלל ערבית אם הוא פורס מפה ומקדש כיון דשתה"ל לאכול בשיחר ממש כדין כל תפלת ערבית: (ה) **שנים שהיו שותים** כו' • ז"ל הרמב"ם פ"ד דברכות וסיים ע"ז אבל אם לא אמרו בואו ובדיל א"ל לחזור ולברך וכתב הראב"ד ע"ז ערבוני דברים יש כאן שהפסקת הקידוש אע"ג דלא אמרו בואו ונקדש כיון שקידש היום מייב להפסיק מש"כ בהבדלה אע"פ שחשוב אינו מפסיק מ"מ אם אומר בואו ובדיל הא סגיק נפשיה מחשיב ואסור לעשות בלא ברכה עכ"ל ובהגה בב"מ פי' פלוגתייהו דבגמרא אמריגן שבת לקידוש קובע ולא להבדלה אינה קובעת היינו בלא אמירתם בואו ונקדש וממילא דכי אמריגן הבדלה אינה קובעת היינו בלא אמירתם בואו ובדיל אבל באמירתם ה"ל היאסר הדעת אמו הב לן ובברך והרמב"ם ס"ל דכי אמריגן שבת קובעת לקידוש היינו כשאמרו בואו כו' וא"כ כי אמריגן להבדלה אינה קובעת אפילו באמירת בואו ובדיל עכ"ל הנה אמו רואים בפירוש לדעת הראב"ד דבקידוש אפילו בלא אמירתם מפסיק ומברך בפה"ג אמ"ש בהבדלה כשאומרים בואו כו' דבזה שוין הם וא"כ בחנם אמה ב"י על רבינו הטור לאמה כתב י"א שמקדש ומברך על היין שזה לא נמצא והא לך הראב"ד שכ"כ בפי' ובקה דהא כבר פסק הרמב"ם פכ"ט דמשקידש היום אסור לשתות ולא זכר כלום מאמירה זו תיכף בכ"מ דהתם משחשיבה ודאי ו אלו בפסק חשיבה דא"כ חשיבה ודאי בלא אמירה יהיה לו דין ח' עם פסק חשיבה עם אמירה וא"כ היה לו לרמב"ם לכתוב בפכ"ט משב' שלריך לברך בפה"ג קודם הקידוש אמ"ם כאן בפסק חשיבה עם אמירה ואם דא"כ פסקי הם ס"ם סותרים זה אח זה דבסמוך הביא דישות לענין המוליא מעמש דלענין בפה"ב דא"ה שא"ל ובאלו כתב הרמב"ם שלריך וא"ל דודאי לענין איסור אחיים שוה חשיבה ודאי בלא אמירה אמו פסק חשיבה עם אמירה אלא לענין בפה"ב אינם שוים דבחשיבה בלא אמירה אין האיסור שהוא מגד עלמו שוה היאסר הדעת שיעמדו לברך שנים בפה"ב אבל בשיש אמירה אמי בפסק חשיבה וכ"ם בודאי חשיבה האמירה היא שוה היאסר הדעת לברך שנים ואמ"ם בדעת י"ח דסעיף אלמי זה שהוא הרא"ש לענין חילוק שבין בפה"ג ולברכת המוליי דלא אמי לעשות היאסר הדעת מחמת האיסור לחוד מגלגל' : (ו) **אע"פ שאינם רשאים** • ממש שאינם מחברכים שנים שבדי איסורא אמה שאותים אחר שהל עליהם קידוש היום ולעיל סי' קמ"ט פסק בפ"ע דאם אחר הב לן ובברך אסור לשתות עד שיברך כו' ממש שאחר הברכה אין איסור וא"ל דים חילוק בין אמירה זו לזו דברמב"ם כאן נקט שנים ועל שנים סיים אע"פ שאינם רשאים וכ"ל דמ"מ לענין הלכה אמו מחלקים דלענין הב לן ובברך אין איסור אחר הברכה שנים ולענין שבת דקובעת עלמה לקידוש יש איסור אחר הברכה שנים עד שיקדש : (ז) **ונזכר קודם שאכל** • נראה פשוט דגם לאחר שאכל קלת הוא יברך שנים שבת דקובעת עלמה לקידוש יש איסור אחר הברכה שנים עד שיקדש : (ח) **וצריך להזכיר של שבת** • מידי דהוי אמי אלא התפלל מאחר בערב שבת אחר שאכל שיש של שבת ואמ"ש בסי' קפ"ח מעניין זה : (**ט**) **וי"א דאף בגמר סעודתו כו'** • מסתמא כ"ש תוך סעודתו דדינא הכי וקשה דלאמה כתב כאן מברך המוליא דהא בס"ד הביא דישות דא"ל ואמתמא ספק ברכות להקל ואלו כתב שיברך ולאחמת דברים של י"ח אלו אלף בגמגר כו' הם דברי הרא"ש כמו שכתב הטור וכמו שהעתיק ב"י שהסכים עם הר"ר יעקב מטרחא"י ולדידיה בלחמה גם בס"ד לברך לברך המוליא שהוא הדישה הראשונה עם אלא דעל הא"ש קשה וא"ל דלעון דאף בגמר לא קאי על כל מה שיכול על זה אח"כ אלא אחרי מילתא אחת דשיכה מעם ומקדש אבל מה שסיים אח"כ ומברך המוליא זה קאי דוקא אגמר סעודתו וטוכל ידיו או אמר הב לן ובברך דאו אח"כ גם בפה"ג לברך לא"ש אח"כ דהקדש ומקדש שכתב כאן פירוש בשתה קידוש כל הסעה דאומר בפה"ג אחלה : (י) **מעם מקדש** • פירוש כל אימה שנזכר אפילו בלילה דבזה

ט מברך ברכת המוציא ס **ואם אין לו יין ומקדש על הפת אינו מברך** (ח) **המוציא** י (יא) **ויש אומרים שאף כשמקדש על היין אינו מברך** (מ) **המוציא** :

ה (ה) כ **שנים שהיו שותים** י **ואמרו באו ונקדש קידוש היום נאסר עליהם לשתות עד שיקדשו ואם רצו לחזור ולשתות קודם שיקדשו** (ו) **אע"פ שאינם רשאים צריכים לחזור ולברך תחלה בפה"ג ואחר כך ישתו** : כנס אדם שפסח לקדש עד לאחר שברך ברכת המוליא (ז) ומזכר **יא** קודש (י) שאכל יקדש על הפת ואח"כ יאכל אבל בהבדלה **יב** יאכל תחלה דסרי אין מבדילין על כפת (בנסות פלגסי מרדכי פרק ב"מ) :

ו ל **אם יג גמר סעודתו וקדש היום קודם שברך ברכת המזון מברך ברכת המזון על כוס ראשון ואח"כ אומר קידוש היום על כוס שני** (ח) **יד** מ **וצריך להזכיר של שבת בברכת המזון אע"פ שמברך קודם קידוש** הגה **טו** וי"א דאינו מזכיר בכל ברכת המזון אלא בברכת המזון בין לאחר שכתב לא יקדש אם לא שיכתב אם לא יקדש בלילה ע"ש ושפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

יד אפרים

אח"ל לברך על כוס של קידוש ובא"ל דלמן עד שיקדשו אסור מחמת קידוש היום לבר בלא ברכה סה"ג וח"כ מזכיר בפה"ג אמ"ש לחיים בלא ברכה פרי הגפן אמירה בלילה דכיון דמאי אמו הב לן ואמ"ש אמן כוונתו על כוס של קידוש דהרבה מעמש דעל כוס של קידוש אין לריך לברך רק מירי אמה לענין שנים אלאחר קידוש דקנה ליה לאמה מלרוך לברך בפה"ג אם אינם רוחים לקרא דאה בפעיף ד' אמנם אמלין לחיות לשתות קודם לסלוך לשתות קודם אין לריך ועל זה מיון דכיון דאמרו בלא ונקדש אסיר דאמה כו' ולפי"ז גם אחר שקידש לריך לברך בפה"ג אם אינם רוחים לקרא דאה בפעיף ד' אמנם אמלין לחיות לשתות קודם אמרי אבל אמה אמלין כיון אפשרו דאמה אמלין לריך לברך ברא"ש פ"ט אם אינם אחר שקידש אינם ע"ש : אך דאה אמנ"ל כדאמה דבל אמלין לריך לברך בין על כוס של הב"ע קאה וא"ל דלעון דאף בגמר לא קאי אם אינם אחרי אמרו אמרי לריך לברך בין על כוס בלילה כלל וכמ"ש לעיל ומבואר מה"ש פ"ק מ' : ואין נאלון ולומר דדוקא מחמת אפשרה כמאה לפי המנהגות הגה"ל לא אמנא אמר :

ז אף על פי שאסור לו לטעום קודם קידוש יט ס **אם** (י) **טעם אם** (יב) **מקדש** :

דברכות וסיים ע"ז אבל אם לא אמרו בואו ובדיל א"ל לחזור ולברך וכתב הראב"ד ע"ז ערבוני דברים יש כאן שהפסקת הקידוש אע"ג דלא אמרו בואו ונקדש כיון שקידש היום מייב להפסיק מש"כ בהבדלה אע"פ שחשוב אינו מפסיק מ"מ אם אומר בואו ובדיל הא סגיק נפשיה מחשיב ואסור לעשות בלא ברכה עכ"ל ובהגה בב"מ פי' פלוגתייהו דבגמרא אמריגן שבת לקידוש קובע ולא להבדלה אינה קובעת היינו בלא אמירתם בואו ובדיל אבל באמירתם ה"ל היאסר הדעת אמו הב לן ובברך והרמב"ם ס"ל דכי אמריגן שבת קובעת לקידוש היינו כשאמרו בואו כו' וא"כ כי אמריגן להבדלה אינה קובעת אפילו באמירת בואו ובדיל עכ"ל הנה אמו רואים בפירוש לדעת הראב"ד דבקידוש אפילו בלא אמירתם מפסיק ומברך בפה"ג אמ"ש בהבדלה כשאומרים בואו כו' דבזה שוין הם וא"כ בחנם אמה ב"י על רבינו הטור לאמה כתב י"א שמקדש ומברך על היין שזה לא נמצא והא לך הראב"ד שכ"כ בפי' ובקה דהא כבר פסק הרמב"ם פכ"ט דמשקידש היום אסור לשתות ולא זכר כלום מאמירה זו תיכף בכ"מ דהתם משחשיבה ודאי ו אלו בפסק חשיבה וא"כ חשיבה ודאי בלא אמירה יהיה לו דין ח' עם פסק חשיבה עם אמירה וא"כ היה לו לרמב"ם לכתוב בפכ"ט משב' שלריך לברך בפה"ג קודם הקידוש אמ"ם כאן בפסק חשיבה עם אמירה ואם דא"כ פסקי הם ס"ם סותרים זה אח זה דבסמוך הביא דישות לענין המוליא מעמש דלענין בפה"ב דא"ה שא"ל ובאלו כתב הרמב"ם שלריך וא"ל דודאי לענין איסור אחיים שוה חשיבה ודאי בלא אמירה אמו פסק חשיבה עם אמירה אלא לענין בפה"ב אינם שוים דבחשיבה בלא אמירה אין האיסור שהוא מגד עלמו שוה היאסר הדעת שיעמדו לברך שנים בפה"ג אבל בשיש אמירה אמי בפסק חשיבה וכ"ם בודאי חשיבה האמירה היא שוה היאסר הדעת לברך שנים ואמ"ם בדעת י"ח דסעיף אלמי זה שהוא הרא"ש לענין חילוק שבין בפה"ג ולברכת המוליי דלא אמי לעשות היאסר הדעת מחמת האיסור לחוד מגלגל' : (ו) **אע"פ שאינם רשאים** • ממש שאינם מחברכים שנים שבדי איסורא אמה שאותים אחר דים חילוק בין אמירה זו לזו דברמב"ם כאן נקט שנים ועל שנים סיים אע"פ שאינם רשאים וכ"ל דמ"מ לענין הלכה אמו מחלקים דלענין הב לן ובברך אין איסור אחר הברכה שנים ולענין שבת דקובעת עלמה לקידוש יש איסור אחר הברכה שנים עד שיקדש : (ז) **ונזכר קודם שאכל** • נראה פשוט דגם לאחר שאכל קלת הוא יברך שנים שבת דקובעת עלמה לקידוש יש איסור אחר הברכה שנים עד שיקדש : (ח) **וצריך להזכיר של שבת** • מידי דהוי אמי אלא התפלל מאחר בערב שבת אחר שאכל קלת הוא יברך שנים שבת ואמ"ש בסי' קפ"ח מעניין זה : (**ט**) **וי"א דאף בגמר סעודתו כו'** • מסתמא כ"ש תוך סעודתו דדינא הכי וקשה דלאמה כתב כאן מברך המוליא דהא בס"ד הביא דישות דא"ל ואמתמא ספק ברכות להקל ואלו כתב שיברך ולאחמת דברים של י"ח אלו אלף בגמגר כו' הם דברי הרא"ש כמו שכתב הטור וכמו שהעתיק ב"י שהסכים עם הר"ר יעקב מטרחא"י ולדידיה בלחמה גם בס"ד לברך לברך המוליא שהוא הדישה הראשונה עם אלא דעל הא"ש קשה וא"ל דלעון דאף בגמר לא קאי אם כל מה שיכול על זה אח"כ אלא אחרי מילתא אחת דשיכה מעם ומקדש אבל מה שסיים אח"כ ומברך המוליא זה קאי דוקא אגמר סעודתו וטוכל ידיו או אמר הב לן ובברך דאו אח"כ גם בפה"ג לברך לא"ש אח"כ דהקדש ומקדש שכתב כאן פירוש בשתה קידוש כל הסעה דאומר בפה"ג אחלה : (י) **מעם מקדש** • פירוש כל אימה שנזכר אפילו בלילה

עמרת זקנים

רעא (א) וי"א שאף כשמקדש על היין כו' • וספק ברכות לחקל, ולא יברך כלל לא על היין ולא על הלחם כיון דברך מבע"י אמר"ג אע"פ שקידש עליו היום ואסור לאכול ולשתות עד שיקדש אע"ח לא חוי קידוש הספק להצריכו לחזור לברך בפ"תב בין קודם קידוש בין לאחר קידוש אלא מקדש על הכוס ושתתו בלא ברכה (וע"ל בסימן קע"ח) : (ב) אם לא קידש בלילה כו' • אפי' אם חזכיר בלילה לאחר שכשם לא יקדש עד לאחר (מורי בב"ח ע"פ הבנתו ברשב"ם) ואינו כן לפי שיעוין שם בסוף דף קו אם חזכיר בלילה מקדש בלילה ע"ש שפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

יב אם חזכיר בלילה לאחר שכשם לא יקדש עד לאחר (מורי בב"ח ע"פ הבנתו ברשב"ם) ואינו כן לפי שיעוין שם בסוף דף קו אם חזכיר בלילה מקדש בלילה ע"ש שפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

יג אם לא קידש בלילה כו' • אפי' אם חזכיר בלילה לאחר שכשם לא יקדש עד לאחר (מורי בב"ח ע"פ הבנתו ברשב"ם) ואינו כן לפי שיעוין שם בסוף דף קו אם חזכיר בלילה מקדש בלילה ע"ש שפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

יד אם חזכיר בלילה לאחר שכשם לא יקדש עד לאחר (מורי בב"ח ע"פ הבנתו ברשב"ם) ואינו כן לפי שיעוין שם בסוף דף קו אם חזכיר בלילה מקדש בלילה ע"ש שפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

טו וי"א דאינו מזכיר בכל ברכת המזון אלא בברכת המזון בין לאחר שכתב לא יקדש אם לא שיכתב אם לא יקדש בלילה ע"ש ושפסק הרשב"ם כרבה שיעם מקדש עיין שם :

יא ומזכר קודש לריך לברך בין על כוס מבע"י אבל כאן מברך המוליא אבל אם אינו מזכר לא יאכל עד שיקדש אבל אם אינו מזכר לא יאכל עד שיקדש אבל אם אינו מזכר לא יאכל עד שיקדש

פליגי בגמרא מאן דאמר טעם לימו מקדם אלא ביום קודם תחילה ממילא למ"ד טעם מקדם דהלכה כוותיה היינו לחילו בלילה · ומו"ם ז"ל מזקר טעות לפיו אבל ריטביה מכתב שמטעם מדברי רבינו ס"ם דלא יקדם בלילה אלא מדרבנן פי' זה אליבא דמ"ד טעם מקדם הוא לימו דלא כ' רבינו ס"ם כן אלא דרך פי' למ"ד דלא יקדם אבל לפי הלכה ודאי יקדם אף בלילה:

(יא) מלבד ויכולו · לפי שבלילה היתה גמר מלאכת הש"י: (יב) פרוסה · כמוך בשם ירושלמי אלא יראה הפת בשתו מאין מקדמין עליו אלא על היין ולפ"ז אם מקדם על הפת א"ל לכסות עליו אפה אבל בעשה זכר למן שהיה מונח בקופסא על המעמה ועל המעמה נמי צריך לכסות המפה וכן בשבת אמר הקדוש ברוך הוא לישראל אל יצא איש ממקומו ביום השבת ולא יבא איש אל מקומו ביום השבת ולא יבא אל מקומו ביום השבת ולא יבא אל מקומו ביום השבת ולא יבא

יז כ אין צריך לשפוך מכום המקדש לכוסות יין שלפני המסובין אלא אם כן היו (כר) פגומין שאז צריך לשפוך לכל י"כוס וכוס כדי שישתו כולם מכוס שאינו פגום :

ערב על איזה יין מקדשים י' וב' ר' סעיפים

א (א) א אין מקדשין על היין שריחו רע אף על גב דריחיה וטעמי' חמרא ולא **א** על (א) יין(ב) מגולה (ב) ב אפי' האידנא דלא קפדינן אגילוי הגה ואין מקדשין על היין (ג) דריחיה חמרא **ב** ושמייה חלא (טור) :

ב ג יין (ג) מנתו מקדשין עליו וטוהט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום :

ג ד מקדשין על יין שבפי החבית (ד) אף על פי שיש בו

ד (ד) קמחין : הגה ויש לאוסרין לקדש בלוי אלא יסגנו תחילה להסביר הקמחין : (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות וב"י בשם א"ח והוספות)

ועל יין שבשולי החבית אע"פ שיש בו שמרים ועל יין שהור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא ומעמיה חמרא (ה) ומ"מ

(ה) מצוה לברור עליו :

ד ה מקדשין על יין לבן והרמב"ם פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילים עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה :

ה ו יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פי' מרלוי לחמצ) על חד תלת מיא מקדשים עליו ומ"מ יותר טוב למזגו ובלבד שיהא מזוג כראוי הגה וייטת אלגו יותר טובים הם אלא מזיגה (טור) :

ו ז יין צמוקין מקדשים עליו (והוא שיש בהן **ה** (ו) לחלוחית קצת אלא מרייה) (טור) :

ז ח שמרי יין או ט חרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליו בפה"ג מקדשין עליו (ויעיין לעיל סימן ל"ד סעיף ט) :

ח י מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש כ וי"א שאין מקדשין עליהם הגה והמנהג לקדש עליו אם אין לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (מנהר) :

ט במקום שאין יין(ז) מצוי ר"א ו ל שמקדשים על שכר ושאר משקין חוץ מן המים מ וי"א שאין מקדשין נ ולהרא"ש בלילה

ק' ל"ל כוס אחר הא קי"ל דשתיה לא מעכבא כדאי' בפר' בכל מערבין ע"ל ומגג בזה שראה זה הלשון בב"י ס"ס' זה בשם התוס' ובאמת כוונת התוס' דשתיית המסובים לא מעכבא דדי אם עשה אחד מהם כדאמרינן פ' בכל מערבין ליתביה לימקא ולדברה שם מוכח דמעכבא דאלת"ה לימא זמן על הכוס ולא ליתי כיון דא"ה בע"א ונס על הרב"י יש לתמוה שהבא ואם נשפך הכוס א"ל לחזור ולקדש דמאי דאמרינן אם לא עשה לא יצא היינו לומר דלא יצא ידי מצוה בתקנה וכ"כ בא"ח בהדיא עכ"ל ואח"כ כתב בשם א"ח אי לא עשאי ליה אחריני צריך למיהדר לקדושי עכ"ל וכ"כ בש"ג בהדיא אם לא עשה א' מהם לא יצא וכ"כ בתמוה בכוסות וכ"כ התוס' בפסחים דף ק"ל בד"ה ידי קידוש יצאו לכן כ"ל דקזר סה בש"ע וכתב שיבילו כוס אחר ויעשה ממנו דכיון שקידש על היין ועשה אע"פ אלא עשה מאותו הכוס יצא דהא בשום כוסות אחרים לפי המסובים א"ל לשתות מכוס המקדש א"ה הוא בעצמו אמי יצא בכוס אחר וכיוצא בזה כתב בהג"מ פ"ד ודוקא כשלא הסיח דעתו במהיים אבל אי קם מהראוי דוכתא קודש שעשה צריך לחזור ולקדש (כ"י בשם א"ח) כתוב בספרי מהרל"ו אם קידש על מים וסבור שהוא יין יחזור ויקדש אע"ג דקידוש על היין דרבנן גם במילי דרבנן צריך לחזור עכ"ל ואם היה דעתו לשתות יין יותר א"ל לברך מים בפה"ג כמ"ש ספר' ר"ט · וה"ה בנשקר הכוס כמ"ש ספר' ר"ו : **ונ"ל** דאם קידש בשמרים על הסכר ונשפך הכוס א"ל להכיא אחר הא י"א דדי בפת כמ"ש סי' ער"ב ס"ט :

ערב אם הוא בערב שבת במקום שיש בו יין ויודע שבשבת לא יהיה לו יין (כגון שאינו יכול להוליכו לביתו) יקדש מבע"י על היין ויש"ה ואסור אח"כ לעשות מלאכה (ס"ל בשם נתון) וע' רסי' רס"ו וסס' רל"ג :

א על יין מגולה · משום הקריבהו לא לשתות ואפשר דאם עמד שעה מועטת מגולה אין קפידא ובפרט במדינות אלו דאין היין מצוי כ"כ גם הספות והסגנים לא קפדי בדיעבד אלא אם כן מגר ריחו וטעמו : **ב** ושעמיה חלא · הייט כל שבני אדם ממנעין לשתותו משום שמילותו וכמ"ש סי' ר"ד ומ"ש לא כתבו הרב"י דסמך אדלעיל ועיין ב"ח ודבריו אין נראין : **ג** יין מנתו · ומ"מ מצוה ביין ישן כמ"ש סי' ת"ר : **ד** קמחין · ומ"מ אם יש עליו קרום נכון שקורין קאלי"ק אין מקדשין עליו (ב"ח) : **ה** לחלוחית קצת · אבל אם הם יבשים לגמרי שאפילו ע"י דריסה ועיסה לא יצא מהן לחלוחית אלא סעולים (ריב"ש סי' ע') : **ו** שמקדשין על שכר · ודוקא במקום דהוי חמר מדינה דהיינו שאין יין בכל העיר וי"א שאין יין גדל מהלך יום סביב העיר (טור) ומ"ש שאין יין בכל העיר פירוש שבכל העמה אין יין שם וכ"מ בגמרא דהא לתמיר בת עזות וכתב המרדכי ואם בעמה זו עוקה יין ואינו מצוי מיקרי הסכר חמר מדינה ע"כ ואם אין יין ישראל מצוי אע"פ שיין אינו יהודי מצוי ליה לן כה ואם היין ביוקר מ"מ מקרי מצוי (כ"י הג"מ) · וכ"ל דאין מקדשין על יין שרף אח"כ במדינות שרוב שתיית ההמון הוא יין שרף בכל יום וכמ"ש סי' קפ"ב וכ"מ בהרמ"ש ובאמור סי' שפ"ג וסיין סי' רע"ח סי"ג

להמקדש בכסף אחרינא ומבדך בכסף"ג ולא קידוש שיש למה לא ניחא דשם בעי"ם לא יצא בשעת הקידוש ופ"ז אמרו זכרהו על היין שריך שיהא שם שעיתא יין ויאמר הקידוש עליו וזה אחירש לו לקלקל בטעיתא היין קידש עליו כדין אלא שא"ל לו לעשות יוכל לתקן הטיוות שיעשוה יין אחר מבא"כ בדין מקום סעודה בתם אירע שלא יוכל לאחול שם אין הקנה לעיוות זה ע"כ צריך לקדש שיש במקום שיאכל וא"כ בדין דיקן שלא קידש כלאחור והוה כאילו לא קידש כלל ע"כ צריך לקדש שיש אלא דיש חילוק בדבר בתם היה בשעת הקידוש יין על השלחן אז על הסעודה אלא מוכן לשתות אז ודאי א"ל לא לבכסא"ג ולא לקידוש שיש אלא שהוה המוכן לפניו וכמ"ש רמ"א סימן ר"ע והוא מהשובה מהרי"ל הבוי כאילו קידש על היין הבוא ובזה אמריקן כולהו נבני דברכתא ניהו בכלעיך מכון בזה :

ערב (א) יין מגולה · עמ"ש בזה בי"ד סי' קי"ו : (ב) אפילו האידנא · משום הקריבהו לא כו' : (ג) דריחיה חמרא ושעמי' חלא · לענין קידוש שיעשה דאסור אלא דנקטי לרבותא דאפילו ריחא אלא מקדשין עליו ולגב זה מפיים הטור דבריחיה ממרא ושעמי' אלא אין מקדשין עליו והוא הדין דבורא פי' הנפן א"ח עליו ולא כמ"ש מו"ח ז"ל דלענין בשב"ג מברכין אפילו בטעמיה אלא כל שלא הקריש דזה ודאי אינו שהגיע לכלל זה גרע שפי מהקרים אב ל לפי הגרלה שזה אינו בגמלא שיהיה טעמיה אלא ולא יקרים : (ד) אע"פ שיש בו קמחים · עיין מ"ש סימן ר"ד ס"א : (ה) ומכל מקום מצוה לברור בו · פירוש ולא יקח מהתם יין שבמרתף ובזה מתוכן קושית בית יוסף למה לריך רבינו להזכיר של מרתף כך כתב מו"ח ז"ל :

מוב

שערי תשובה

רעב (ז) לחלוחית שבה"ם ועיין בבכור שור דף קכ"א ע"ב שהתב שלריך ליזהר אלא יתן כ"כ מים שיהיו שלמוקים אחר שהתגדלו אחד מהשם במים דאז ודאי הוי ברכה לבטלה **מכ"ל** · ועיין לעיל סימן ר"כ וס"ם שם ביד אפרים על הברכה בזה : (ז) מצוי שבה"ם כשם

רעב (א) אין מקדשין · אם הוא בע"ם בשקום שיש בו יין ויודע שבשבת לא יהיה לו יין כגון שאינו יכול להוליכו לביתו · ואם עמד בשם מועטת מגולה אין קפידא אלא אם כן מגר ריחו וטעמו : (ב) מגולה · ואם עמד בשם מועטת מגולה אין קפידא אלא אם כן מגר ריחו וטעמו מלאכה ס"ל בשם נתון מ"א · שבשבת בכוסות קרמה נוהגין לשתות ויינם שיין שם · והבולע"ם ח"א סימן יו"ד מולק ובהב"ח מחיר לברך ולקדש ולהבדיל על סחם יינם (ד) קמחין · ומכל מקום אם הם עליו קרום נכון שנקרין קאלי"ק אין מקדשין עליו כ"מ · בהגהות מנהר בריון יבן מ"א : ולשפיר עיין שם · (ה) מגוה · ולא יקח מהתם יין שבמרתף · (ו) לחלוחית · אבל אם שם יבשים לגמרי אפילו על ידי דריסה לא יצא אפילו על סעודה כלל שבשלים ריב"ש ס"ע : (ז) מצוי · אבל

באר היטב

כוס של יין שבשר מהרא"ל סימן קפ"ו · ובן הסכים הפ"ו ומ"ש דאם היה יין בשעת הקידוש על הבשבל אז על הסלחן מוכן לשתות אז ודאי א"ל לא בשב"ג ולא קידוש אלא ישתה מהיכן לפניו ע"ב וכמ"ל כתב דאם בשעת לשתות יין יותר אינו צריך לברך אחרת בשב"ג ובה"ב בנשפך עכו' ר"ע ס"ב בהגהו ס"ב וכמ"ש ר"ו · ואם קידש בכתביה על הסכר ונשפך הכוס אז"ל להביא אחר דאם ז"ל דדי בפת כמ"ש סימן ער"ב · עמ"ש וס"ו בלחון : (בר) מגומין · ע"ל סימן קפ"ב ס"ר :

ס"ל בשם הגהות מרדכי פרק המוכר פירות וב"י בשם א"ח והוספות) ועל יין שבשולי החבית אע"פ שיש בו שמרים ועל יין שהור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא ומעמיה חמרא (ה) ומ"מ מצוה לברור עליו יין טוב לקדש עליו :

ד מקדשין על יין לבן והרמב"ם פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילים עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה :

ה יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פי' מרלוי לחמצ) על חד תלת מיא מקדשים עליו ומ"מ יותר טוב למזגו ובלבד שיהא מזוג כראוי הגה וייטת אלגו יותר טובים הם אלא מזיגה (טור) :

ו יין צמוקין מקדשים עליו (והוא שיש בהן **ה** (ו) לחלוחית קצת אלא מרייה) (טור) :

ז שמרי יין או חרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליו בפה"ג מקדשין עליו (ויעיין לעיל סימן ל"ד סעיף ט) :

ח מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש כ וי"א שאין מקדשין עליהם הגה והמנהג לקדש עליו אם אין לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (טור) :

ט במקום שאין יין(ז) מצוי ר"א ו ל שמקדשים על שכר ושאר משקין חוץ מן המים מ וי"א שאין מקדשין נ ולהרא"ש בלילה

לברך שיש ברכת הקידוש ויש הסח ברכה לבטלה : **אמנם** אחר הביון שביאתי מלאה לדעתי לחלק בדבר כמו שהאחר בס"ד דיש לדמות בדין זה למ"ש סימן ער"ב בדין קידוש במקום סעודה דקי"ל שם דאם קידש ע"ד לאכול כאן וכא לו איזה סיבה שלריך לעקור ממקום זה לריך לחזור ולקדש ואף על גב דהך דקידוש במקום סעודה אינו אלא דרבנן דאף לפירוש הרב"ש דליף לה מוקראה לבכה שונו אינו אלא לאסמכתא בעלמא ואם"ה לריך לקדש שיש ב"ש נמי כאן דלריך לקדש שיש על יין וא"ל דשאני התם בדין מקום הסעודה די"ל דהקידוש היה בהנון ויוצא בו אלא שאסור לו לאכול אלא במקום הקידוש זה אינו דאדרבה פסק ב' שם דאפי' אינו רוצה לאכול כלל אחר כך לא יצא ידי קידוש וליף לה מדאיתה בגמרא רב הונא לעיקר ליה מרגא ואזיל לגבי רבה בריה וקידש שיש ומעם מידי אלא ע"כ דבין דלא יצא ידי קידוש דרבנן לריך לחזור ולקדש ה"נ כן · אלא דקשה טובא לפ"ז מ"ש בנשפך הכוס למה לא יצטרך לחזור ולקדש על כוס אחר כיון אלא יצא מדרבנן דהיינו לקדש על הכוס וכן קשה מ"ש מקדש ודיבר קודם שיעשוה לריך לברך שיש בפה"ג ולא הקידוש כמ"ש בסעיף זה וכוא מדברי בה"ג בהביא הטור בסס' זה וכן קשה מהביא דכתב הטור בשם בה"ג בסי' זה דס"ל שהמקדש עצמו לריך שיעשוה דוקא ואי שהה אחר לא הכוס מייתי שבזה יקיים המצוה אבל אם כבר יצא ידי המצוה מן התורה לא הצריכו בשביל היין לעשות קידוש ממדש ושוב לאייה בדרוה ממ"ש בסס"ו אלא נשפך הכוס קודם שיעשמנו יביא כוס אחר ויברך בפה"ג ואי"ל לחזור ולקדש אלא יצא בקידוש הראשון אע"ג שנשפך הכוס ולא יצא דהא אפילו שהה בשהות מעשיות לא יצא דהא אפילו שהה כן מימא שאחר כך יצטרך לקידוש שיש ואם"ה לא מצרכי לזה כי ע"ם ידי קידוש יצא הוא הדין נמי בכאן דמה לי נשפך ולא שהה בלל או שהוא מיס סוף סוף לא יצא ידי קידוש על יין וכן איתא בטור סי' רס"ו בשם ר"ג נאון שכתב שהוכה לעשות קידוש בלבד ויוצא אף בלא שעיתא ואף שהטור המה עליו שם הייטו מעשה אלין שם מקום סעודה מו' אבל לא מעשה אלין יוצאין בשמיעה לחוד : **שוב** ראיתי דין זה בספקי מהרא"י סימן קט"ו וז"ל ואמרתי בשביעות דיחזור ויקדש שיש על היין דמה בכך אם קידוש על היין הוא דרבנן הלא כמה מצות דרבנן ומברכין עליהם ואינו אם תקנו בשעות בר"ה בתקיעות משומד שא"ל לחזור הואיל וכבר יצא י"ח מן התורה בתקיעות שמיובב והני אינו אלא מדרבנן הא ודאי ליכא למ"ד הכי בל"ל ואני תמה מאד על הרב הגדול הנ"ל שהעלה מפיו דבריה כאלה דמה לאיה בביא מתקיעה שופר בשם א"ל ברכה נוספת ומה איכפת לן במה שיחזור ויתקע דזה ודאי אם תקע בשעות ונמר כל התפלה שא"ל לחזור ולהתפלל שיש הבא קי"ל הברכות והתקיעות אין מעכבין זה לא זה והוא תלמוד ערוך מה שאין כן כאן שלריך לברך שיש ברכת הקידוש ויש הסח ברכה לבטלה : **אמנם** אחר הביון שביאתי מלאה לדעתי לחלק בדבר כמו שהאחר בס"ד דיש לדמות בדין זה למ"ש סימן ער"ב בדין קידוש במקום סעודה דקי"ל שם דאם קידש ע"ד לאכול כאן וכא לו איזה סיבה שלריך לעקור ממקום זה לריך לחזור ולקדש ואף על גב דהך דקידוש במקום סעודה אינו אלא דרבנן דאף לפירוש הרב"ש דליף לה מוקראה לבכה שונו אינו אלא לאסמכתא בעלמא ואם"ה לריך לקדש שיש ב"ש נמי כאן דלריך לקדש שיש על יין וא"ל דשאני התם בדין מקום הסעודה די"ל דהקידוש היה בהנון ויוצא בו אלא שאסור לו לאכול אלא במקום הקידוש זה אינו דאדרבה פסק ב' שם דאפי' אינו רוצה לאכול כלל אחר כך לא יצא ידי קידוש וליף לה מדאיתה בגמרא רב הונא לעיקר ליה מרגא ואזיל לגבי רבה בריה וקידש שיש ומעם מידי אלא ע"כ דבין דלא יצא ידי קידוש דרבנן לריך לחזור ולקדש ה"נ כן · אלא דקשה טובא לפ"ז מ"ש בנשפך הכוס למה לא יצטרך לחזור ולקדש על כוס אחר כיון אלא יצא מדרבנן דהיינו לקדש על הכוס וכן קשה מ"ש מקדש ודיבר קודם שיעשוה לריך לברך שיש בפה"ג ולא הקידוש כמ"ש בסעיף זה וכוא מדברי בה"ג בהביא הטור בסס' זה וכן קשה מהביא דכתב הטור בשם בה"ג בסי' זה דס"ל שהמקדש עצמו לריך שיעשוה דוקא ואי שהה אחר לא הכוס מייתי שבזה יקיים המצוה אבל אם כבר יצא ידי המצוה מן התורה לא הצריכו בשביל היין לעשות קידוש ממדש ושוב לאייה בדרוה ממ"ש בסס"ו אלא נשפך הכוס מייתי יין ויאמר הקידוש עליו וזה אחירש לו לקלקל בטעיתא היין קידש עליו כדין אלא שא"ל לו לעשות יוכל לתקן הטיוות שיעשוה יין אחר מבא"כ בדין מקום הסעודה בתם אירע שלא יוכל לאחול שם אין הקנה לעיוות זה ע"כ לריך לקדש שיש במקום שיאכל וא"כ בדין דיקן שלא קידש כלאחור והוה כאילו לא קידש כלל ע"כ לריך לקדש שיש על היין אלא דיש חילוק בדבר בתם היה בשעת הקידוש יין על השלחן אז על הסעודה אלא מוכן לשתות אז ודאי א"ל לא לבכסא"ג ולא לקידוש שיש אלא שהוה המוכן לפניו וכמ"ש רמ"א סימן ר"ע והוא מהשובה מהרי"ל הבוי כאילו קידש על היין הבוא ובזה אמריקן כולהו נבני דברכתא ניהו בכלעיך מכון בזה :

ערב (א) יין מגולה · עמ"ש בזה בי"ד סי' קי"ו : (ב) אפילו האידנא · משום הקריבהו לא כו' : (ג) דריחיה חמרא ושעמי' חלא · לענין קידוש שיעשה דאסור אלא דנקטי לרבותא דאפילו ריחא אלא מקדשין עליו ולגב זה מפיים הטור דבריחיה ממרא ושעמי' אלא אין מקדשין עליו והוא הדין דבורא פי' הנפן א"ח עליו ולא כמ"ש מו"ח ז"ל דלענין בשב"ג מברכין אפילו בטעמיה אלא כל שלא הקריש דזה ודאי אינו שהגיע לכלל זה גרע שפי מהקרים אב ל לפי הגרלה שזה אינו בגמלא שיהיה טעמיה אלא ולא יקרים : (ד) אע"פ שיש בו קמחים · עיין מ"ש סימן ר"ד ס"א : (ה) ומכל מקום מצוה לברור בו · פירוש ולא יקח מהתם יין שבמרתף ובזה מתוכן קושית בית יוסף למה לריך רבינו להזכיר של מרתף כך כתב מו"ח ז"ל :

(ו) **טוב לקדש על השכר** · אבל במקום שיין מצוי ודאי יברך על היין אפי' ביום אלא דמ"מ אם היין ביוקר כגון במדינות אלו אין מסדרין אחר יין כיון שאין מיום גמור כמו שיש מיום בלילה סני בכך ומה"ר לא נהגו אפילו הגדולים במדינתנו לברך על היין ביום ומי שמברך גם ביום על היין ודאי עושה מן המובחר כנ"ל: (ז) **ברכת יין של קידוש כו'** · בטור כתוב בשם רע"מ ע"ש וצריך ביאור רחב לזה כי הב"י פי' פירוש דחוק במ"ש רע"מ כ"ז אלא צריך ב"ה היינו כתקונה עם כוס ואין זה במסעדות הלשון ומו"ז ז"ל פי' דלכתחלה קאמר אבל בדיעבד יוצא בב"ה ומז"ק הטור סיים לדעת רע"מ דברכת נ' היינו פוטרת דמשמע אפילו דיעבד וכ"ל דה"פ דהטור מוקם על רע"מ מצד הדין דהיינו ברע"מ ס"ל דב"ה אינה פוטרת כוס של קידוש מברכה אחרונה דמסיבין אלא משין הסעודה ואינו ס"ל דשפיר פוטר וגזה אין צריך קושיא אלא סברות אלו אבל יש קושיא על רע"מ אפילו לפי סברתו דמ"ש לו כוס מאין לו דהא הב"ה לא נתחבר עבור הכוס וש"ז כתב דעל הקושיא יש לתרץ לפי סברתו דיש חילוק אם יש כוס בב"ה דאז צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של ברכה אבל אם אין כוס אינו צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של ברכה לפ"ד הטור סימן ק"ן וא"כ נפסק בתוספת ברכה גם על כוס של קידוש משא"כ אלא כוס של ברכה אין פוטר לכוס של קידוש ולדעת רע"מ אמנם הטור סימן ק"ל סס"ל כבה"נ דב"ה מוסך הפטור עמו על כוס של ברכה דה"ל כאילו שתה תוך הסעודה יש נ"כ נ"מ דאם יש כוס של ב"ה כיון דב"ה יש לו כח לפטור מה שיתחה אח"כ הי"ל יש כח לפטור כוס של קידוש משא"כ אם אין לו כוס ממילא הוי ב"ה רחוק מכוס של קידוש ואין פוטר אותו וא"ל אמתי כתב רע"מ התלה כל זמן אלא צריך ב"ה דמשמע הא צריך פוטר ובאמת זה אינו הא לאו קושיא כלל דרע"מ לא נתכוין לדיוק זה כלל אלא נקט תחילה עיקר החיוב דהיינו כל זמן אלא צריך ב"ה בזה הוא מייב ברכה אחרונה על הקידוש ולענין אם יוצא להפטר מתחת ב"ה יתבאר אחר כך הדבר · ובדרך זה כתב הר"מ שאין לו כוס לב"ה בזה אמרתי לך שיש עליו חיוב בשעת סעודה קודם ברכת המזון אבל יש לו כוס אין עליו חיוב חוץ הסעודה אלא יסמוך על ב"ה לפי הדברים שזכרנו ממלא לנו אמנם דברי רע"מ אינו מחלת דברי אלא נתכוין לדיוקא לומר הא אם צריך ב"ה פטור דזה אינו אלא אח"כ מתלק בדבר אמ"ש וה"מ כו' ואח"כ כתב הטור בשם שמתולק עם רע"מ מצד הסברא גבי קושיא וא"ל ז"ל כ' הסברא הראשונה כל"ל נכון והוא בחתת גם דרך הב"י זולת בשם שפי' דברי רב עמרם בתחלת דבריו כמ"ש הוא דחוק:

רעג (א) **במקום סעודה** · דכתיב וקראת לשבת עונג במקום עונג תהא הקריאה של קידוש כ"ש דשבת ס"ל ועיל סימן רס"ט כתבתי דלר"ל יש טעם אחר: (ב) **ואם היה בדעתו שלא לאכול שם כו'** · ב"י כתב זה מסברא דנפשיה ולא הביאו בש"ע משמע שלא היה זה הוראה ברורה אלא ול"ל שהגמרא ערוך הוא בר"פ ע"פ אחר אביי כי הוינא בי מר הוה מקדש אחר לן שתיינו מידי דלמא אדאזלינא לאוסיא אתפקרו לכו ערגא ובקידוש הבבא לא נפקינו דאין קידוש אלא במקום סעודה הרי שלא הזהיר רבה לאביי קודם הקידוש שישתמו אח"כ דליהוי משמע שבשעת הקידוש יהיה דעתם לאכול כאן אלא אדרבה בשעת קידוש היה דעת אביי לאכול

בלילה לא יקדש על השכר אלא ז על הפת ובבוקר יותר

(ו) טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהבל קודם ברכת המוציא שאם יברך על הפת תחילה אין כאן שום שינוי ודברי טעם הם: הגה וכן המנהג פשוט כדברי הרא"ש ופסק יין בפיר ח לא יקדש על הפת ט ומי שאינו שותה יין מקדש ויפטר אחרים המשתכר עמו ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ואח"כ על היין או ישמע קידוש מאחרים: (הגהות מיימוני פרק כ"ט דמחזור אחר יין והגהות מיימוני ספר הפלאה סימן ד' דיקדש על הפת נכון כ"ל אחיעזר אם אוכל לנדו ואם אוכל עם אחרים):

י (ז) ם ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה

פ ואינו מעין ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס (וש"ל סי' קפ"ד סעיף ו'):

רעג שיהיה הקידוש במקום סעודה: ובו ז' סעיפים

א ם אין קידוש אלא (א) במקום (א) סעודה ובבית אחד מפנה לפנה כ חשוב מקום אחד **א** שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא טרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש הגה **ב** ומכיון לסוכה חשוב כמפנה לפנה (מרדכי פרק פ"פ) **ג** וי"א שכל **ג** שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור ולקדש ד וי"א שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי (וש"ל רים סימן קע"ח) ה והוא שיהיה שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא: (וסך מיקר):

ב ו אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ד ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם:

ג ז אם קידש ולא סעד אף ידי קדוש לא יצא הגה **ה** וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או סיכה בדשמו (ב) לאכול שם מיד אבל בלאו הכי אפי' אכל במקום קידוש אינו יוצא (מהרי"ל מולין) (ב) ואם היה בדעתו שלא

דמקדשין אריפתא אם מביא עליו אלא דלר"ת אין מקדשין על הפת ולכן כתב רמ"א דאם יש יין בעיר לא יקדש על הפת ומ"מ בבוקר שמקדש על שיסיח דעת מבבר ג"כ המגיה וא"כ יוצא ממ"ג אבל בערב א"א לעשות כן יקדש אין ומוד דבבוקר הביאה ליה ריפתא מסתמא דהא לאכול וא"כ לשלי לקדש אפת ומלוה לברך על אחביב כמ"ש הרב"י אלא שמברך על הפסבר מעוס הסיכר כל"ל לייבב מנהגם ומ"ש הב"ח דגם מהרי"ו כתב כן בשם האמודה לא עיין באמודה עצמו דשם מייבי סיבת דהוה חמר מדינה ע"ש ומ"ש הב"ח דהגאונים קדשו לשכר כדי לעשות הסכר שבחוך המזון כמ"ש סימן קע"ד · לא ידעתי למה לא עב על היין דהא יין פוטר כל מיני משקין · ומ"מ מעוה מן המובחר לקדש לשולם אין:

רעג א שאם קידש · אבל לכתחילה לא יעשה כן דהא יש לחוסרים:

ב ומבית לסוכה · כיון שאין המחילה עשויה לתמיד אלא לשם מצות סוכה חשוב כמו מפנה לפנה בלא מחילות (מרדכי) ואם כן אפילו לא היה דעתו לכך אין צריך לקדש אביה ודוקא כשאין שם מחילה אחרת רק מחילות הסוכה בתוך הבית · אבל אם מחילות הבית מפסיקות הוי ליה כמחדר לחדר וכ"מ בתוספות · והב"ש לא עיין במרדכי: **ג** שרואה מקומו · אפילו דרך מלון אפילו רואה מקלת מקומו וכמ"ש סימן קל"ה (כ"ה בר"ן): **ד** ואח"כ בנמלך · פי' שלא אכל כאן ועכ"ה: **ה** וצריך לאכול · ז"ל ד"מ כ' מהר"י מולין דאפילו באותו מקום שקידש אם אין דעתו לאכול שם לאלתר מקרי שלא במקום סעודה ואין מילוק בין זמן קצר לזמן ארוך אבלאם היה דעתו לאכול שם אפי' שהה בדרך זמן גדול עד שמגיע לשם הטוב במקום סעודה דבר הוא דדוקא משום שילא ממקומו קידש אביה אבל אם היה נשאר במקומו אע"פ

אין לו ליתן כלא ברכת המזון אלא יברך לשם כדי לאתנהם ואע"פ שהוא אינו אוכל כשם סעיף · מבאר"ב לענין קידוש דשבת

לאכול בביתו וא"ל רבה אח"כ שיאכל שם ס"מ בהדיא דסני בזה: (ג) **אם אינו נהנה עמהם** · דקי"ל כל ברכת ההנאין אין אדם מוציא חבירו רק בדבר שהוא חוב כגון קידוש וכיולא בו אדם מוציא חבירו ואמרדכי כתוב שם ולעשות ברכת המוציא לאלמנה פשיטא דאסור דהיינו ברכת הלחם וכמו כן אדם המתענה תענית חלום בשבת לא ישאר ברכה לגני ביתו דכיון דליכא רק בפה"ג שמא הוא כמו ברכת היין אחין יכול להוציא כיון שהוא עלמו אינו אוכל עכ"ל. ומכוון שאותו המוציא שעשה המקדש על הפת אינו בכלל זה אלא הוא כמו בפה"ג דקידוש ומ"ש בסי' קס"ו ס"ד אפי' בשבת לא יברך על פת כו' היינו המקדש על היין ומ"ש פסק דלא כהמרדכי אלא כמ"ש ב"י בשם הטור דגם בתמרים יכול לעשות לפה קידוש ובודאי בשאר אכילות בשבת לא יברך לפה המוציא ובלבוש כתוב דגם המקדש על היין לאינו בקי בגילי שבת יכול לעשות לפה גם המוציא אחר זה כיון דהמעשה' היא חובה לקידוש הבא לריך להיות במקום הסעודה · וק"ל דהא כל הני סעודות בשבת הם חוב דאדם לפה המוציא וע"כ ג"ל דלא קלאו חוב בזה אלא בקידוש עלמו שעיקרו ניתנה אלא בשביל הנאה אלא מלוה עליו כשאר מצות וכן ברכה שופר שהתקיעה עצמה מלוה מלוה ואין שם הנאה כלל ע"כ מוציא אחרים מצה"כ ברכת המוציא בסעודות שבת לא שהם חוב מ"מ אין החוב עליו מצוה מלוה אלא בדי שיהנה מסעודות שבת ואין לזה המצוה עצמה חוב דהא אם הוא נהנה ממה שמתענה א"ל לאכול בדאיתי' בסי' רפ"ח ע"כ אין מוציא אחרים וכ"ש בזאת הברכה של אחר קידוש דאין ע"ז חוב רק הקידוש צריך לבוא שם וכ"מ ס"ס לחוכו ב"ד דדוקא ברכת הלחם של מלה יכול להוציא כיון דעכ"ס יש היוב לאכול מלה: (ד) **שחייב עליו ברכה** · מלמש מדברי רמ"א וב"י דביינו בשהה בשיעור כמה בטעם כוס של קידוש ומ"ה פסקו דבמיל בשבת בדי למוהל לשתות אם שותה כשיעור דקי"ל דהכי דבשיעור שוה כוס מלבד כוס של קידוש וכשהם סברים נמכבת לשבוע ת"ם כס"ו דא"ל כל קידוש לא יעמוד להיות במקו' סעודה דהא צריך לשתות מלא לוגמיו דלעיל וע"כ נראה דה"ק אחר שטעם כוס של קידוש בשיעור שהיה בשיעור שחייב עליו ברכה אחרונה דומיא דאכל דבר מוטעם דמקט · ולפ"ז מדינא אסור למוהל לשתות מכוס של מילה בשבת וכ"כ בלבוש וכו"ח ז"ל: **רעד** (א) **ובוצע התרתונה** · כתב מו"ח ז"ל ואני המה שיעברו על דין

התלמוד דאין מעבירין על המלות דמשמע זה כתב רבינו נסי מלה בסימן תע"ב ואליה הסמיה ישיש בין ב' הסלימות כו' והוא משמע שלא יעבור על המלות לכן נראה שיקר כדעת הגדולים שלמולה מברך על העליון ואין מסגיחין בטעם של הקבלה כו' שכ"ל ואני אהנתי בעלמי כמוהרכין של ההתחונה מניח אני אותה קרוב אלי יותר מהעליונה ואין כאן מעבירין על המלות אלא הפוגע אלי ההלה בהתחונה ואין כאן מעבירין על המלות כלל: (ב) **פרוסה גדולה** אין

(ג) ומלך ואכל · ר"ל שהיה כדשהו לאכול אחר ומלך ואכל מקומו מיד יצא: (ד) בתחילת · ובאמר אחיעלת בשבת לא יברך לפה מקודם על היין לאינו בקי אינו יכול לברך המוציא ע"ז עיין שם: (ה) פוטם · היינו כדאי: (ו) ברכה · פירוש שהשה הכישות שחייב ברכה אחרונה · מלמש מדברי רמ"א וב"י דביינו שהשה כשיעור בחם בטעמם כוס של קידוש ומ"ה פסקו דבמיל בשבת מרי למוהל לשתות אם שותה כשיעור · ולנוס וא"ל ומ"ו דהכו דבשיעור שוה כוס מלבד כוס של קידוש לא יעמוד להיות במקום סעודה דהא צריך לשתות מלא לוגמיו כדלעיל וע"כ נראה דה"ק אחר שטעם כוס של קידוש בשיעור שחייב עליו ברכה אחרונה דומיא דאכל דבר מוטעם דמקט · ולפ"ז מדינא אסור למוהל לשתות מכוס של מילה בשבת וכ"כ בלבוש וכו"ח ז"ל: **רעד** (א) **ובוצע התרתונה** · כתב מו"ח ז"ל ואני המה שיעברו על דין

התלמוד דאין מעבירין על המלות דמשמע זה כתב רבינו נסי מלה בסימן תע"ב ואליה הסמיה ישיש בין ב' הסלימות כו' והוא משמע שלא יעבור על המלות לכן נראה שיקר כדעת הגדולים שלמולה מברך על העליון ואין מסגיחין בטעם של הקבלה כו' שכ"ל ואני אהנתי בעלמי כמוהרכין של ההתחונה מניח אני אותה קרוב אלי יותר מהעליונה ואין כאן מעבירין על המלות אלא הפוגע אלי ההלה בהתחונה ואין כאן מעבירין על המלות כלל: (ב) **פרוסה גדולה**

מלא. ן לאכול שם מיד (ג) ומלך ואכל יצא (כ"י סוף הסימן):

ד ח **יכול אדם ז לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה** ט **ואף על גב דברכת היין אינו יכול להוציא אחרים** (ג) **אם אינו נהנה עמהם כיון דהאי בפה"ג הוא חובה לקידוש בקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה** הגה: ואפילו בקידוש של יום (ד) בתמרים בשבת שוהר לעשות כן (רבינו ירוחם וב"י בשם הרי"ף והסמ"ם והטור סימן תפ"ד) **והוא שאינם יודעים** י **ואם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם אסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו:**

ה כ **כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל דבר** (ה) **מועט או שתה כוס של יין**

ח (ד) **שחייב עליו** (ו) **ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה** ט **וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל** י **לחם או שתה יין אבל אכל** יא (ז) **פירות לא** הגה: ולפי זה סיס מוחר למוהל ולמגיד לשתות מכוס של מילה בשבת בתמרים אם **יב** שותקן כשיעור (ב"י) אבל מכוס ליתן לתינוק (כנסות מיימוני פרק כ"ס):

ו ג **ואם קידש בביתו יג ושמע** (ח) **שכנו ושלחן ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה יד** מ **וכנון שנתכוין השומע לצאת ומשמיע** (ט) **להוציא:**

ז כ **י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר** פ **וי"א שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו** (י) **ולא לצער**

טו והבי מסתברא:

רעד דיני בציעת הפת בשבת י ובו ד' סעיפים

א ח **בוצע על שתי** (א) **כברות** (מלימות) **שאוחז שתיהן בידו** (א) **ובוצע א** כ (ב) **התרתונה** הגה: ודוקא בליל שבת (ד"מ) לאכל כיום הסבת לו בליל יו"ט כולמין על המלוכה (כל בו והגהות מיימוני פרק ח' מהלכות המן ומלה) ומסמם כוס על דרך הקבלה:

ב ב ג **מצוה לבצוע בשבת** (ב) **פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה** (וכ"ל סימן רס"ז):

לחזור ולקדש כוס ברכה לבעלה ס"ם וכיון בתח"ב בשם ספר שבתים בת"י בתם קידש במקום לאחר ודעתו לאכול בבית אחר קרוב לשם שבתים יכול לעמוד מסם דברי המקדש בתוכו מקום שקידש הרי זה מקום סעודה תפ"ם שלינו עומד במקום סעודתו בשבת הקידוש ולכן נהגו לקדש בבה"כ מפני הטרחים שאוכלים בבתים שמסעודים לבה"כ והטלוש והיו יכולים לעמוד קידוש של בה"כ בתוכו מקום שאוכלים שם ס"ו קידוש במקום סעודה כ"כ בעל הבעלמה וכן מצאתי בתשו' בתלה לבריי"ף עיין שם (וכיון בס"ו סימן רל"ח ובתוס' שבת סימן רס"ם) ולפי"ז ל"ל דמ"ם בס"ם דלריך שיהיה שני המקומות בבית אחד היינו שלם הוא בבית אחד אפילו במקום שרוצה לאכול חוץ ממקום הקידוש שאפילו בתוכו בית לא הים יכול לעמוד: (ז) פירות לא שבה"ם ושיין בבי"ור כלל ג' סימן י"ד שמבקשה כמה שאוכלים מה כיסנין במקום סעודה ובתב כיון שבשאוכים הקילו בשהיית כוס לא נרש מה כיסנין וס"ם ובבר"י דשאידנא נהגו שלמה בשמיעות לאכול מה כיסנין אחר קידוש שיום כיון ולנדך מעין ג' ואחר זמן סעדים. אך מה שמוסנים לילך בבית אחון לו מילה ואין שם כיסנין אחר קידוש רק מיני מגדים וקאוי"ר אין לו לשעוה שם כלל ולא מני בתה שמבקרים יבהה בל הכוס דלבדת הגאונים הביב בסעודה דסיינו לשותה שלמו אבל לא מבני לא מבני לאחרים עיין שם:

רעד (א) כברות שבש"ם ושיין בבו"ת ח"ג סימן ס"ג ודעתו בלחם הבר תלוי מוקרי הברון ולבר"י אפילו בהברון מוקם נמי לא מיקרי מלם. ולם בדיין לא בהבך ממנה רק לפי בשבך ונחרך הוא עומד לאחוך לחריך בזה בשבר אפרים דלא אחריכן בהחוך דמי אפילו יותר מאלנע ויוצאין בו ושיין בת"ח וב"ם בתה"ם סימן קב"ג וכתה"ג נראה מבבכים לדברי זקינו בשבר אפרים ובבו"ת מקום בחולל מקום בחולל סימן מ"ם בתב ג"כ בבנין זה ולא ניחת ליה לאיתר דבשומד לאחוך לאו בחוך אלא בחוך כיון דליבת אינבי דאבלי לף שבשרף ונחרך לאו שומד לאחוך קרינן ביה (וע"ם שבתב דדאוי הוא לאבילה לשבות מוריים בס"ם ברא"ם בפרק כ"ם בו' עיין שם וזה לא בבירת דמבל מקום כיון דלאו אוריתא לאיבל בת אחוך בל לוריבו אבילה) ובתב בבו"ת בבבוסף ספר מנחת יעקב סי' ר"ב בתמה בשבתה לתמיס לבבוד שבת ובבתה מלשול הלם קודם לפייס ובאלה לאחר בך אם מותר ליבח זו לבבה מבנה וכן אם בחמת מיבור בלריבה לו נמילה מחלת שבת כיון דאין מסריבין רק אחיבה קבוה ומלד בבבבה ולא מחמת בחמה בזויה עליו בוטה לוהה פרוסה וכבית רבוה מעדובון דף פ"ח עיין שם שבתקפ עליו בזה ושיין בבו"ת בר בבבמל סימן ב' בבבים לדברי בהולקים ושיין בבו"ת לבנין בבבוקנע עליו יולא לבל אין לבריהה לולהם מבנה ובוה מיירי בס"ו עיין שם ובתב בבה"ב בבבוסנים בפ"י בתר"י מבדרין על בבלתן ר"ב בבבות בבה בל נני בבה בבין בני בבול ולוקחים ב' בתלמלים ובולעין מלחת. ובא"ר בתב בבם בבל"ב בבחרית

ח'

שערי תשובה

(ג) ומלך ואכל · ר"ל שהיה כדשהו לאכול בבית אחר ומלך ואכל בבקומו מיד יצא: (ד) בתחילת · ובאמר אחיעלת בשבת לא יברך לפה מקודם על היין לאינו בקי אינו יכול לברך המוציא ע"ז עיין שם: (ה) פוטם · היינו כדאי: (ו) ברכה · פירוש שהשה הכישות שחייב ברכה אחרונה · מלמש מדברי רמ"א וב"י דביינו שהשה כשיעור בחם בטעמם כוס של קידוש ומ"ה פסקו דבמיל בשבת מרי למוהל לשתות אם שותה כשיעור · ולנוס וא"ל ומ"ו דהכו דבשיעור שוה כוס מלבד כוס של קידוש לא יעמוד להיות במקום סעודה דהא צריך לשתות מלא לוגמיו בדלעיל וע"כ נראה דה"ק אחר שטעם כוס של קידוש בשיעור שחייב עליו ברכה אחרונה דומיא דאכל דבר מוטעם דמקט · ולפ"ז מדינא אסור למוהל לשתות מכוס של מילה בשבת וכ"כ בלבוש וכו"ח ז"ל: **רעד** (א) **ובוצע התרתונה** · כתב מו"ח ז"ל ואני המה שיעברו על דין

התלמוד דאין מעבירין על המלות דמשמע זה כתב רבינו נסי מלה בסימן תע"ב ואליה הסמיה ישיש בין ב' הסלימות כו' והוא משמע שלא יעבור על המלות לכן נראה שיקר כדעת הגדולים שלמולה מברך על העליון ואין מסגיחין בטעם של הקבלה כו' שכ"ל ואני אהנתי בעלמי כמוהרכין של ההתחונה מניח אני אותה קרוב אלי יותר מהעליונה ואין כאן מעבירין על המלות אלא הפוגע אלי ההלה בהתחונה ואין כאן מעבירין על המלות כלל: (ב) **פרוסה גדולה**

באר היטב

(ג) ומלך ואכל · ר"ל שהיה כדשהו לאכול בבית אחר ומלך ואכל בבקומו מיד יצא: (ד) בתחילת · ובאמר אחיעלת בשבת לא יברך לפה מקודם על היין לאינו בקי אינו יכול לברך המוציא ע"ז עיין שם: (ה) פוטם · היינו כדאי: (ו) ברכה · פירוש שהשה הכישות שחייב ברכה אחרונה · מלמש מדברי רמ"א וב"י דביינו שהשה כשיעור בחם בטעמם כוס של קידוש ומ"ה פסקו דבמיל בשבת מרי למוהל לשתות אם שותה כשיעור · ולנוס וא"ל ומ"ו דהכו דבשיעור שוה כוס מלבד כוס של קידוש לא יעמוד להיות במקום סעודה דהא צריך לשתות מלא לוגמיו בדלעיל וע"כ נראה דה"ק אחר שטעם כוס של קידוש בשיעור שחייב עליו ברכה אחרונה דומיא דאכל דבר מוטעם דמקט · ולפ"ז מדינא אסור למוהל לשתות מכוס של מילה בשבת וכ"כ בלבוש וכו"ח ז"ל: **רעד** (א) **ובוצע התרתונה** · כתב מו"ח ז"ל ואני המה שיעברו על דין

התלמוד דאין מעבירין על המלות דמשמע זה כתב רבינו נסי מלה בסימן תע"ב ואליה הסמיה ישיש בין ב' הסלימות כו' והוא משמע שלא יעבור על המלות לכן נראה שיקר כדעת הגדולים שלמולה מברך על העליון ואין מסגיחין בטעם של הקבלה כו' שכ"ל ואני אהנתי בעלמי כמוהרכין של ההתחונה מניח אני אותה קרוב אלי יותר מהעליונה ואין כאן מעבירין על המלות אלא הפוגע אלי ההלה בהתחונה ואין כאן מעבירין על המלות כלל: (ב) **פרוסה גדולה**

גדולה · ולא מחזי כרשבתן כיון שאין עושה בחול ודלי כוונתו שחביב עליו המצוה ורוצה לאכול הרבה :

ערה (א) **שלא הלקו חכמים כו'** · אע"ג דאחה"כ מלינו שהילקו כגון בין ר' לנמים ועוד הרבה כמ"ש אח"כ הכא הוא הדין לענין שאר מלאכות אינו אלא מדרבנן ולא מן התורה ולזה אסור ולא גזרינן אחד זה בבבל אחר אבל בחילוק שמוצד הגר לא הילקו כיון שיש בו איסור כשהוא למטה לא נפקא האיסור אם מנביה אז מסגירו בעשיית דכיון שנאסר נאסר והוא האיסור עצמו מצא"כ בחילוק של אחד' אמרי' שלזה לא נאסר מעולם כנגע"ד נכון : (ב) **וכן בגר של שעוה** · אין פי' דבגר של שעוה אסור ג"כ דלא חילקו חכמים דבזה היה לנו לומר בזה לא נאסר מעולם וכמ"ש בסמוך אלא האי וכן קאי לרישא דתחלה גזרו גם בזה מעוה שמא יסיר ראש הפתילה ומצלא מכבה כ"כ ב"י דלא כיש מי שמסתפק בגר של שעוה אח"ל אח"כ גם בי"ש יהיה אסור לקרות פיוטים לאור הגר של שעוה כיון דביטוי אסור גם בי"ש הא ל"ק כיון דביטוי זה הוא בבבל שידליק היטב וכי היכי דמותר לבעייר בי"ש ה"ג מותר לכתות קלח כדי שידלוק שפיר ועוד' תקי"ד בסופו · אלא דק"ל על טעם ב"י דה"ג גם בבל שמן היה לגמרא ליתן טעם זה וא"ל לשמא יטה דהוא אינו אייך אלא בים שמן בגר אבל אם הפתילה לחוד שם שרי ולטעם ב"י אסור והו ג"ל דבל שעוה אין שם מלאכה שחייב בה מדאורייתא דהא אף אם תאמר שהוא מכבה במלאכה מ"מ כיבוי זה א"ל לגופו דדוקא במלאכה להבהב הפתילה חייב דלחו' שי' רש"ח אבל כאן אינו מכוון רק להסיר המונע הדלקה ופסוק מן התורה אלא איסור יש ולא גזרו שמא יטה אלא במקום חיוב דאורייתא ועכ' רש"ח : (ג) **אבל שנים קורין כו'** · ממעט דלענין פוקין אין חילוק דאפי' בשנים אסור דכל אחד שהוא מעלה ובודק אחר כיון הוא בודק במקום אחר וא"ל כמו לענין קריאה בב' עניינים אם לא שאחד מעלה והשני משמרו שזה ודאי מותר : (ד) **בבח"כ** · פי' אפילו שם דיש בה רבים וכ"ש יחיד בביתו דאסור ומשמע דאחר התפלה מותר לקרות בסידור לאור הגר והטעם שהתפלה מלוייה בפי הכל וא"ל עיון רב והוא כמו לאחר הפרשיות בסעיף י' · ולפי מ"ש בגר של שעוה ומלב אין חשש כלל : (ה) **שאין דרכו להטות** · פי' שבדרך הוא שאין דרכו כו' אבל מסתמא לא אמריגן כן דיש גם בחדש הטוב שדרכו להטות בחול · וכדאיתא בגמרא שאני ר"י בן אלישע שמשים עצמו על דברי הורה בהדיוט : (ו) **ועוד שזנבות האודים כו' אין זה מביר כו'** · לפי זה אם יוכבים סמוכים זה לזה שרי אבל בעור כתוב שבבל יכול להטות קודם שילגים בו חביבו ממעט דסמוכים לא מהני · וגראה שגם לזה מתכוין כאן במ"ש אין זה מביר כו' אם דאפ"ש שמותר להתחמם נגד המדורה כדאיתא סוף סימן רע"ו מ"מ אין ליבב בסמוך אלא אגבות הודים כי יש לחוש שיגע בהם כדי שיבעירו היטב בדרך שעושין במדורה שמהסכין בזנבות הודים כדי שלא תכבה המדורה והוה ממש כמו אם הם דכאן לענין אם רוצה לקרות לאור המדורה וחד טעמא הם כנגע"ד · ול"ל ממ"ש הרוקח הביאו ב"י סימן רע"ו ואין ליבב אלא אם שתיקן אחיו יהודי אין יבעיר אלו · ומשמע אבל לא היישיגן שמא יבעיר הישראל אחם רבותא קמ"ל דאף על גב דישראל לא יבעיר כי ירא מפני אחיו יהודי אפ"ה חיישינן מלא אחיו יהודי : (ז) **של בית רבן** · בטור וראמ"ם כתוב לפי דכן אלא דהריב המניד כתב בשם רשב"ם אפילו שלא בפני רבן ומשמע כאן בשם רבן ומתפלל לאור הגר הדולק שם מבע"י לפי שהתפלה ומאר דבריה שהוא אמורים בפיו יותר מן ההגדה בשבת לבית הכנסת אבל לגמוד שם אסור כיון שלריך לעיין היטב אבל לגמה שהתנו אינו אסור אין כאן איסור שיין שם

באר היטב

(ג) **אמרית** · ויבול לקיים ג' שעורות ביום שבת דשיעור אם יש קלח אוכם יכול לעשות הבשרים של ליל שבת עד לאחר · ובלבד שיקבוע שיום ולריך לעשות יין אחר שקיעה כמ"ש סימן רע"ג סעיף ה' מ"ח ס"ש ושיין סימן רצ"ח סעיף ח' :

ערה (א) **ואין קורין** · ואות הדין שאין בודקין פליטים מע"מ רע"ל : (ב) **בשבתים** · ואם הוא לוקרים מעוה אינו אלא בקיאין מי הוא חשוב או אינו חשוב לענין זה שלא יעה את הגר בשקורא בליטורו (מורי בב"ח) : (ג) **ויש מתירין כו'** · ומה שנהגו האידנא להקל אף במשהא לפי שסוברים תגדולים דאין איסור בה אלא בגר שקורין קריילל אבל בגרות קנדילא שלנו אין לחוש שמא יטה ומהאי טעמא נהגו לחקל ולברוך הציבות בחשכמה לאור הגר דקנדילא (מורי בשמחרש"ל) :

עטרת זקנים

ערה (א) **וכן בגר** כו' · ויש לתחמיר אפילו באדם חשוב ולא בקיאין מי הוא חשוב או אינו חשוב לענין זה שלא יטה את הגר בשקורא בליטורו (מורי בב"ח) : (ב) **ויש מתירין כו'** · ומה שנהגו האידנא להקל אף במשהא לפי שסוברים תגדולים דאין איסור בה אלא בגר שקורין קריילל אבל בגרות קנדילא שלנו אין לחוש שמא יטה ומהאי טעמא נהגו לחקל ולברוך הציבות בחשכמה (מורי בשמחרש"ל) :

ג ד אין הממובים רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע ה ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא :

ד ו סעודה זו ושל (ג) **שחרית אי אפשר לעשותם בלא פת** :

ערה דברים האסורים לעשות לאור הגר בשבת · ובו י"ב סעיפים

א ח אין פולין (פי' לבצר לח הכנים מהבגדים תרגום בערתו הקדם פליטו) **א** (א) ואין קורין בספר לאור הגר ט ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה י ואפילו הוא גובה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו (א) **שלא הלקו חכמים בדבר** ד ומטעם זה יש לאסור אפי' הוא **ב בעששית** או קבוע בחור שבבותל (ב) (ג) ה **וכן ג בגר של** (ג) **שעוה** :

ב ו ודוקא אחד (ג) (ד) אבל **ד שנים קורים** ביחד שאם בא האחד *לחטות (פירוש לחטות בגר כדי שיגיע הסמן לפתילה) **ה יזכירנו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישניח האחר** בבמה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא הגה ויש אומרים דבשני מסרים אפילו בענין אחד אסור (ב"י) ולכן אסור **ו** לומר (ה) פיוטים בלילי יו"ט מחל לחיות בשבת (ד) בבית הכנסת וכן נהגו : (מרדכי ובה"ת ומס"ג והגהות) :

ג ז אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אמה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו :

ד ח אדם השוב (ה) שאין דרכו בחול (ו) **להטות מותר בכל נוונא** :

ה ט במדורה אפילו עשרה כאחד אין קורין · משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה (ו) ועוד שזנבות האודים כמוכים להם אין זה מביר כשבא חבירו להבעיר (ז) ולחתות :

ו כ תינוקות (ז) של בית רבן קורין לאור הגר מפני

ז (ה) שאימת רבן עליהם :

ז ל מותר לקרות במה מדליקין לאור הגר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח :

ח מ נוהגים לקרות בליל יום כפורים במחזורים מפני שאימת יום הכפורים עליהם :

ט נ ליל פסח שהל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוו בענין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא (ח) שגורה בפיו (ט) קצת :

י ס הרב יכול לראות לאור הגר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות ע בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר המיד אית ליה היכרא ולא אתי להטויי :

יא פ כלים הדומים זה לזה וצריך עיין להבחין ביניהם אסור לבדקן לאור הגר ואפי' להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק :

יב צ שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הגר **ח** מפני שאינו מכירן בין בגר שמן זית בין בגר של נפט (פי' מין זפת לבן וריחו רע) **שאורו רב** הגה (ב) **ט** ויש מתירין בכל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור וב"י כשם הפוסקים) **אבל שמש קבוע** ומפני הסכנה (רמב"ן מל"ח) ולטעם הכני איתא בירושלמי דמותר לקיב הוזרין פי' ללקוט ירק ממ"ש סימן תרי"ח ומהרין הוא ל' חדרת ודלא ממ"ש

המגרש

ד ברכות פ"ו ה"ו ר' יוסף ומהרל"ם שם ובר"ם פ"ש ומהרש"ם שם ו' מגרש ומהרל"ם שם מסת תלמי ק"ל ח' שבת י"ל ב' ב"י מסת הכנסת תלמי ג שם י"ב ד טור כשם ר' פרץ וסמ"ק ס ב"י ו שם בגמ' ז טור שבני מלקט ח שם בגמרא ט' שם י' ב"י שם כ שם י"ח ו"ב ל טור כשם ספר המצות וכיוצא סמ"ק מ שם בשם בעל התרומות נ שבני מלקט בשם רבי בנימין ס שבת י"ח ו"ב ע ב"י מגו' רש"י ומכן נראה מדברי הפוסקים פ שם נראה"ל ב"ב ל שם נראה לשון רמב"ם בפ"ש לפי גירסתו בגמרא כפ"ש מהגר שם ומה"מ ומה"מ

ה ר' אין המסובים רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע ו ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא :

ד ו סעודה זו ושל (ג) **שחרית אי אפשר לעשותם בלא פת** :

ערה דברים האסורים לעשות לאור הגר בשבת · ובו י"ב סעיפים

א ח אין פולין (פי' לבצר לח הכנים מהבגדים תרגום בערתו הקדם פליטו) **א** (א) ואין קורין בספר לאור הגר ט ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה י ואפילו הוא גובה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו (א) **שלא הלקו חכמים בדבר** ד ומטעם זה יש לאסור אפי' הוא **ב בעששית** או קבוע בחור שבבותל (ב) (ג) ה **וכן ג בגר של** (ג) **שעוה** :

ב ו ודוקא אחד (ג) (ד) אבל **ד שנים קורים** ביחד שאם בא האחד *לחטות (פירוש לחטות בגר כדי שיגיע הסמן לפתילה) **ה יזכירנו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישניח האחר** בבמה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא הגה ויש אומרים דבשני מסרים אפילו בענין אחד אסור (ב"י) ולכן אסור **ו** לומר (ה) פיוטים בלילי יו"ט מחל לחיות בשבת (ד) בבית הכנסת וכן נהגו : (מרדכי ובה"ת ומס"ג והגהות) :

ג ז אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אמה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו :

ד ח אדם השוב (ה) שאין דרכו בחול (ו) **להטות מותר בכל נוונא** :

ה ט במדורה אפילו עשרה כאחד אין קורין · משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה (ו) ועוד שזנבות האודים כמוכים להם אין זה מביר כשבא חבירו להבעיר (ז) ולחתות :

ו כ תינוקות (ז) של בית רבן קורין לאור הגר מפני

ז (ה) שאימת רבן עליהם :

ז ל מותר לקרות במה מדליקין לאור הגר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח :

ח מ נוהגים לקרות בליל יום כפורים במחזורים מפני שאימת יום הכפורים עליהם :

ט נ ליל פסח שהל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוו בענין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא (ח) שגורה בפיו (ט) קצת :

י ס הרב יכול לראות לאור הגר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות ע בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר המיד אית ליה היכרא ולא אתי להטויי :

יא פ כלים הדומים זה לזה וצריך עיין להבחין ביניהם אסור לבדקן לאור הגר ואפי' להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק :

יב צ שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הגר **ח** מפני שאינו מכירן בין בגר שמן זית בין בגר של נפט (פי' מין זפת לבן וריחו רע) **שאורו רב** הגה (ב) **ט** ויש מתירין בכל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור וב"י כשם הפוסקים) **אבל שמש קבוע** ומפני הסכנה (רמב"ן מל"ח) ולטעם הכני איתא בירושלמי דמותר לקיב הוזרין פי' ללקוט ירק ממ"ש סימן תרי"ח ומהרין הוא ל' חדרת ודלא ממ"ש

המגרש

לחתות יין אחר הקידוש כמ"ש סי' רע"ג ס"ה וכ"מ בפ' כ"כ ד' קי"ט דאמריגן לעולם יסדר אדם שלחנו בע"ש אע"ש אלא לכזית ולעולם יסדר אדם שלחנו במ"ש וכו' וכי היכי דהכיא דמ"ש אינה מוכח כ"כ ה"ה בע"ש ומ"מ יש להמיר דהא אפילו מבע"י אסור לאחוז כדי שיאכל בעילה לתיאבון כמ"ש סי' רמ"ט אלא דאין מוכח כ"כ ואם יש קלח אוכם יכול לעשות הסעודה עד לאחר ובלבד שיקבל שיקדה היום כמ"ש סימן רע"ג ס"ה :

ערה א ואין קורין כו' · וה"ה שאין בודקין פליטים (מע"מ רס"ל) : **ב בעששית** · ואם היא סגולה במעמת מותר וכן עשה מהרח"ם ומהר"ם ותלמידיהם וכ"פ בהגמ"ל (מ"כ) וכ"ח לוסר : **ג בגר של שעוה** · וכ"ח כתב בשם רש"ל דנהגו להקל לבדוק כלים ולילית ולקרות ההגדה בגר של שעוה דליכא למיחש שמא יטה עכ"ל ואע"ג דליכא למיחש שמא ימצאו לו יחתוך אלא הפתילה כמ"ש הרב"י י"ל דהא לון לאיסור דאורייתא בזה ומיהו שלא לגורך יש להמיר הכא י"ל דביטוי הוי מלאכה דאורייתא כמ"ש סוף סי' ש"ל. ועיין סוף סי' תקי"ד ולחב"ן מיקל בגר של חלב כיון דמאיס עסי"ב : **ד ב' קורין** · אבל לון פולין (ב"ח) : **ה יזכירנו חבירו** · הקשה מהרי"ל דא"כ יהיו שנים מוחרים לרבוב ע"ג בהמה דאם כא לאחוך אמורה יזכירנו האחר ועי"ש מה שחיכך בס' ט"ל · ולפי מ"ש בשם הב"ח לק"מ דדוקא בקריאה התירו לו אבל במילי דרשות לא ח"ל כתם גזרינן שמא יחתוך אמורה קודם שיבא על הסוס כדי להמיגו כי היכי דאמריגן לון בשיון וכן עיקר : **ו לומר פיוטים** · וה"ה הזמירות שאומרים בבית אם לאחר שרגיל קלת כמ"ש ס"ע ועכ"ג : **ז שאימת רבן** · מסתימת הלשון משמע דאפילו אלא בפני רבן אלי דלעולם אימת רבן עליהם ובפי"ד סימן רמ"ה סי"ד : **ח מפני שאינו מבירן** · מלשון הזה משמע שהוא בודק לאיזה כלים יניח על השלחן · אבל הב"ן כתב שבודקן אם הם נקיים וכ"ל דשמש קבוע מפני שהוא בקי בהם יודע איזה כלי יש בו סדק אז אינו נקי כל כך : **ט ויש מתירין כו'** · היינו משום דמאיס ג"כ : **י שא"צ עיון וכו'** · אף על גב דאפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אסור הכא התירו משום נקיים (ר"ן) : **ירושלמי** אבל מסתכל הוא מה שבכוס ומה שבקערה ואינו מושש י"ל מפני שהוא לשטה ולילא למיחש שיטה ויש אומרים מפני הנקיות

שערי תשובה

ח' כו' ולילא ואף מי שאינו יודע הכוונות אם רוצה לייסר מעצמו בלופן שהיה מדרין ולנו לבמים שיהא חבוב לפני ה' כאילו היין הא מלאה מעלייתה היא וכמ"ל סימן כ"ס ס"ס . ועיין באגרות הרמ"ז אאף כיו"ל בחל בשבת לא לבדר ה"ב לחמים שגם לחם הפנים היו מסדרין ביו"ם שחל בשבת . וכתב שאין לנגל הסדר בכל יו"ם שעשון ג' שעורות לאחוקן שבת ור"ס לו ע"ם שחל בשבת . עיין שם ולא ידעתי מקום לגם דמשמע מדבריו שאין מקיימין ג' שעורות בשבת ור"ס . אם לא ידעתי לאלות סידור י"ב לחמים בג' שעורות וע"ש : (ג) **שחרית** שבס"ע ועיין בגיר בלל ג' סימן י"ח שאין לגומר ממשכר לגמר בשבת קונב ולא כמהר"ר מאלגיז ועיין בבר' ומחב"ב בסימן רמ"ב וכאן בשם זרע אמת שלחמים הנלוסים מני ביצים יש נוהגים לגעוב שליהם בשבת היין מקובים שליהם ומברכין בהמ"ז לחם הוא ומברכין המוציא ועיין סימן קח"ח בדין נלוס מני ביצים הבלא"ם אוכל דשות המברך המוציא ועיין לעיל סימן רע"ג :

ערה (א) בשבתים שבס"ע . ועיין בפ"ר בשם נתן · המתפלל לאחר ואחר לו פיוסר אלא יתנו לו ביום הבשבת יש קלח מקום לבקל ונמת"כ · לחני שיש לבחמיר בם ובה :

(ג) **אמרית** · ויבול לקיים ג' שעורות ביום שבת דשיעור אם יש קלח אוכם יכול לעשות הבשרים של ליל שבת עד לאחר · ובלבד שיקבוע שיום ולריך לעשות יין אחר שקיעה כמ"ש סימן רע"ג סעיף ה' מ"ח ס"ש ושיין סימן רצ"ח סעיף ח' :

ערה (א) **ואין קורין** · ואות הדין שאין בודקין פליטים מע"מ רס"ל : (ב) **בשבתים** · ואם הוא לוקרים מעוה אינו אלא בקיאין מי הוא חשוב או אינו חשוב לענין זה שלא יעה את הגר בשקורא בליטורו (מורי בב"ח) : (ג) **ויש מתירין כו'** · ומה שנהגו האידנא להקל אף במשהא לפי שסוברים תגדולים דאין איסור בה אלא בגר שקורין קריילל אבל בגרות קנדילא שלנו אין לחוש שמא יטה ומהאי טעמא נהגו לחקל ולברוך הציבות בחשכמה לאור הגר דקנדילא (מורי בשמחרש"ל) :

המפרש שם בירושלמי: **יא שמא יסתפק** · היינו משום שהוא מקרב ידיו לגר ביותר משה"כ בשאר תשמישים (כ"י) ע' סימן רס"ה ס"ב:

רעו א אסור לכל · וא"ר למה שהוכח בשבילו ממון לתחוס דמותר לחתר דתחומין דרבנן ועוד דמה שהוא מון לתחוס על זה הוי מון תחומו של זה משה"כ בשאר איסור דרבנן: **ב** קצב לו שכר · כלומר שנכרו שהם להדליק לו גר בעת שילמדך והיינו קבלות ושכירות שמתנין לו בכל יום כך וכך: **ג** דגזרי' שמא ירבה · משום דשכיחי כשיוצא לגל אם שלו נעשה מכירו (כ"י) וכ"ה כתב דמסתמא כשיוצא לגל אם שלו הוי מכירו מקודם דאין יהודי מניח ליצא אים בכרי אגל אם אבל לו יזוט שאין מכירו ברי וע"ל דאם הסיק התנור ס"ש מדו דרשאי ישראל ליכנס לבית החורף דמיומס לאחר מיומס למאה והוי כמו גר דברי: **ד** מדעתו וכו' · זה דוקא בפעם א' אבל מחוייב למחות בידו מכאן ולהבא כיון שהעלים של ישראל והוא רואה ומתק אדעתא דישראל קבביך ואם האינו יהודי עושה בע"כ חייב לגרש האינו יהודי מביתו ואפילו בקבולת כגון שהשכרו לכל השנה אסור דה"ל קבולת ביתו של ישראל כמ"ש סימן רל"ב ס"ב (הגמ"ר): **ה** אין צריך לצאת · וה"ה שא"ל להפוך פניו אח"ל שרוצה לעשות מדת הסידות (כ"י) רק שאסור להשתמש לאחרו: **ו הוכחה שלצורך אינו יהודי** · אבל אם עשה לצורך שיהיה אסור כמ"ש סי' תקע"ו סוף ס"ו: **ז לסעודת שבת** · פי' שיוצא בחושך ואין יכול לאכול סעודת שבת אבל אם כבר אבל סעודת דאסור וכמ"ש רסי' זה ומשנה ערוכה היא וה"ה אם יש לו גר אחר אסור לומר לאינו יהודי להדליק דשאומר לאינו יהודי לעשות מלאכה הוי שבות אלא במקום מצוה אבל אם הדליק בתר אחר לומר לאינו יהודי שיבנה בית הכנסת אסור (מ"כ) וכ"מ סוף פרק ט"ו דשבת דלא אחירו שבות אחרוקה: **ט ואין מוחה** · ומוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין (כ"מ): **י ליטול גר דלוק** · ואין לחתיר אלא לבני תורה דילמא אתי למיסרך (רדב"ז ס"א ס"ד) ובכל של שמן אין לחקל כלל דבקל מתקרב הסמנן לו מתרחק ויש בו משום איסור תורה (ספר הזכרונות ד' ל"ם כ"ה) אבל בשוסקים מעמנו דברי הרא"ש כל הדלקתן היתה בשמן ושוד הרא דבר אחר שבתן אבל אם הדליקו לו ועשי' רע"ז ועיין סוף סי' רל"ג: **יא רק בשלטל הגר** · שהיל וגם האינו יהודי לריך לו ועשי' רע"ש סוף ס"ד (ס"ל בגליון) כוונתו דשם אינו מתיר אלא מכח תמלי והכא שרי משום שגם האינו יהודי לריך לו עמ"ש שם אבל בהגמ"ר כתב וה"ל ר"ת התיר לומר לאינו יהודי תביאו גר הדולק הרא שלטול הגר אינו אסור אלא משום דהוי מוקלה ושרי בשלטול מן הגד וכיון דלו כבני ישראל מעלטל בהיתר לו שקיל ליה אינו יהודי בלתיסור ליה לן בה · אבל אסור שידליקנה אינו יהודי שהרי דבר זה אין ישראל יכול לעשותו וגם בדבר זה יש לד היתר דהא לו בני ישראל מלי לאחויי בלא גר ומ"מ אין לחקל כ"כ והמתמיר תע"ב ע"כ מלאתי ומעמתי שכתב הר"ם מבגבורות שרבו רא"מ לוה לשפחה לילך עם בחורים לתלוך מעטליסם בלילי שבת כדי שתקח הגר להאיר לעלמה וגם הם משתמשין לאורו ע"ל משמע שר"ה מתיר בכל ענין וכ"כ המגדלי ותגודה וכי"ל בשם כ"ת ומהר"מ ובעסי' שכ"ה ובעסי' של"ד ס"ב וע"ש בל רע"ש שסי': (דף מ"ד) דאסור לשלטל הגר משום גזירה שמא יבבה וכ"כ הרע"ב וה"ה סיינו לכ"ד המקצן וכגמרא דף מ"ד דמי הלי שעמא משום דלקח אם יבבה הוי דבר שאין מתחיין ונעמא משום דהוי בסים לדבר האיסור וכ"כ הש"ג ומע"ש סי' רע"ז סס"ל דגם הגר אינו אסור אלא דק בזה: **יב אם יש גר וכו'** · ואם שיהה מדולה וכא אינו יהודי והוסיף עליה אסור לגיש אוסרין בס"ל (כ"י) וכ"ה כתב דלא גזרינן בהא שמא יבבה בשבילו כיון שלאחר שכלו הראשונים אסור להתחמש כגנדו שב לא יוסיף האינו יהודי

עליה

באר היטב

ספתרנו [לעיל ס"ק ג'] כגר של שמש אין כאן איסור ע"ז ע"ש: (י) לבשות · ומוא שכנה גדולה אינו כלא גר של שבת: [עיין שבחים דף קי"ב]:

רעו (א) בשבילו · הקשה ר"י בסימן שכ"ה נגי מילה אינו יהודי מיום לבשמתו מתלקין בין מכירו או לא ואפילו לא מילין ומיקן דבוא אסור לא מכירו משולם שבשיו שיוכר אבל אם אינו מכירו אבל אם אם אינו יודע אין מכירו ברי ושיין ע"ז ובכב סע"ב וע"ל דאם הסיק בתנור כ"ש מודי דדאלי ביהמלל ליכנס לבית הסוחר דאלמר אחר מיומס לאחר מיומס כגר בר דברי: (ב) לאחר · אבל מתיר לאחרות מתלת ולהבא כיון שמשלים בל ישראל ואם רואה ומוקר לתשמש דיהמלל לא שבור ואם אינו יהודי עושה בע"ב מיהב לגרש אינו יהודי מכירו ואפילו בקבולת כגון שהשכרו

רעו (א) ויש אוסרים במדורה כו' · הוא דעת הטור לחלק בין הדליק גר לעשות לה בשאר חיישינן שמא ירבה בשבילו והקשה ב"י מסימן שכ"ה גבי מילה אינו יהודי לבשמתו דמתלקין בין מכירו לו לא ובאן לא מילה ותי' דכאן סמך על מ"ש בסימן שכ"ה לחלק ובאן דבר בלתי מתקבל דלכל הפחות היה לו להכיר ולכתוב כדלקמן בפרש ששם לא מכר אלא דיומא דאם ושוד תיכף דאלן אסור אפילו בלין מכירו משום שבתב הרוקח בביאור ב"י בסימן זה דשמא יבשיר עליה לו יתהה בגחלים שבור ישראל וכ' ב"י בזה אפילו לא הכירו משולם עכשיו שיוכר אלל אם שלו ל"ל ממכירו עכ"ל ולא הבנתי זה למה יהיה לא מכירו בזה ממכירו כיון שיוכר אלל אם שלו דהא גם לקמן משקה לבשמתו ממיים של אינו יהודי ונלע"ד שני דברים בזה הא' דע"כ לא מגלריכן מכירו בסי' שכ"ה אלא בחשש שמא יביא אינו יהודי עשם אחרת מיס בבגדי ישראל וזה לא מסתבר שלא יעשה כן אח"כ מכירו אבל כאן יש חשש שמא יתהה בגחלים שבבר מוגמיס להרחיב אחם בבגדי ישראל ובזה אין טורח ויש חשש אפילו בלין מכירו עוד נלאה לגבי מיס ובשביס בסי' שכ"ה הוה גם כן דינה כן הה"מ אם הישראל משקה לבשמתו בפעם אחד עם בשמת אינו יהודי ודאי אסור אפילו בלין מכירו דפשיטא שיש חשש שיבבה בשבילו הא אינו יהודי לא מילה אלא לצורך בשמתו לחוד וכיון שבשמת ישראל שוחה עמה ישמרך בודאי להביא מיס שניים וכן כאן גבי אם שהוא יוצר לחמם עם אינו יהודי בעפעם אחד ומסתמא לא הכין אינו יהודי אחם רק לצורכו לחוד הוא מדורה קטנה ולעניין לריך יותר ע"כ יש חשש כאן אפילו בלין מכירו אלא דלקמן מיירי שבבר אשקה אינו יהודי בבשמתו ובשאינו מכ הוא בגמרא בהדיא לא יעקה אחרינו ישראל וכן בעפעם אלקח אינו יהודי ואחלה בבשמתו ושיירה אח"כ לא יאכיל ישראל בהמתו וכזה הוה הטעם שמא אח"כ ילך אינו יהודי עשם שניים להביא מיס וזה דוקא במכירו · ואפשר דגם הר"י מתמיין לחילוק זה במ"ש כיון שיבבה אלא אם שלו ר"ל בעשה שהוא עלמו מחמם אלא דא"כ למה לו לחתוה דעת רבינו בספר הרוקח כן נראה לי נכון וברור בלי דחק אחר לאיתי בזה:

(קצת מדיני כיבוי אש יתבאר בסימן של"ד ע"ש):

(ב) אע"פ שרוב ישראל כו' · כ"י כתב וברב המגיד נסתפק בזה קאי על הרא"ש וז"ל אם מותר אפילו ברוב ישראל וכ"ם במתה א"ד דאפי' במתה וכ"ם ברוב לא מהני הוכחה · ובתוס' אחרים מו"ח ז"ל לתמוה על הכ"י בזה שבבין הספק במתה דוקא לפי דעת כ"י וזה לא מלה על דעתו: (ג) אבל לאחר שיבבה כו' · לדעת המתירים שהכרו בסמוך במרבה על האם שנעשה תחלה בהיתר ודאי לא ס"ל הלי מלחת אלא מותר גם כאן אחר שיבבה הראשון דהא בתם ודאי א"ה לידע מתי בלה האם הראשון אחר שתרבה ודולק אלא ודאי כיון שבתחלה היה לנו היתר לא נתקלקל אחר כך דבתר הסתלה אזלינן אלא דהסור ושאר האוסרים לא אזלי בתר התחלה וס"ל שיש איסור לפניו אחר הריבוי ממילא כאן אין היתר אלא כל שהראשון דולק ובזה יש גבול לדעת אומתי יתחיל האיסור דהכל רואין הביבוי של הראשון משא"כ בתם כ"מ על כן אסור אפילו קודם הריבוי שיש איסור לפניו מיישינן שלא יבבה אחר ובירור אומתי יתחיל האיסור נמצא שיש כאן ב' סלונות האחד לענין מדוכות אם אסור להאוסרים אפילו בשעה שעדיין היתר והמתירים ס"ל דאין כאן איסור לגמרי כיון שהתחלה בהיתר וגבי גר ס"ל להאוסרים דדוקא כל זמן שהראשון דולק כו' והמתירים אפי' אחר שבבה הראשון מותר ליהנות מן הפני ותרתי סלונות אלו הד טעמא איתי לנו לו אזלינן בתר התחלה לו לא: **ריש** כאן קושיא על הס"ם דבסעי' ל' הביא מחלוקת ולא פסק אתם כהאוסרים ובב"י כתב ב"כ דאחר ביבוי הראשון

הראשון

לכל הבנת אסור דס"ל קטלת בביבו של ישראל בס"ם סימן רנ"ב ס"ב בגמ"ר ס"ם: (ג) אינו יהודי · ואם שבת לאורך בעיסה אסור בס"ם סימן תקע"ו סס"ו: (ד) שבת · פי' שיוכר בחשך ואין יכול לאחר משורת שבת אבל אם בבר אבל אשקה דאסור בס"ר ס"ז · וס"ם אם יש לו גר ל' אסור לשאל לאינו יהודי לבדלוק · ואם הדליק מותר ליהנות בס"ם ס"ר ס"ח: (ה) לאורך גדול · ובל"ם בתמיר לא לאורך גדול ובגן ראה בהבנים בקטלת הבנים שיוכבים בתבינם בס"ם לפני בהמה אלא מהרו בקבל ברבו וכן בבא בתלין בר"ם בסטיו שוברים אלא בעבדה · **ריש** (ובקשה בס' אלים ובבה בוה בגר אח"כ): (ו) דלק בבר ואין לבסור אלא בבר אחרת דילמא אתי לתיסרך דרב"ז ס"ח: (ז) לאחר סגני · עיין ר"ז בסמלה לאורך גדול דסיים שעונה בבת אחר בסיקול בגרות אפילו אחר ביבוי

מגן דוד

עטרת זקנים

רעו (א) ויש אוסרין במדורה וי"א שמר אמר חרא ולא מליני אמר באן שתי סברות אלא באם היה גר דולק מעיב שבת ומאיר בבית שהדליק ישראל הגר וכן אם האש שחתם מערב שבת שנעשה בהיתר בשביל ישראל ובא האינו יהודי והוסיף גרות בשבת או נתן באש הרבה עצים אף שיעש בשביל ישראל פ"מ כיון שמעצמו עשה האינו יהודי כן וגם לא היה צריך לטלאכתו שעשה בשביל ישראל כיון שבתחלה היה יכול קצת לחבות מן הגר אבל האש אין שם איסור אבל באינו יהודי שתיקן האש לצרכו ולצורך אינם יהודים אחרים בשבת אסור לכתחילה לבא ולישב אצל האש דאיבא לחיחש שמא ירבה בשביל ישראל: (ב) מיהו אם עשה כו' · ל"ר אלא ת"ל דאם הוא במלון אצל אינו יהודי בשבת (ב"י):

יד אפרים

רעו (במג"א ס"ק ס"ו) ואין לריך לנפח מכיהו כו' וכ"ל דסת פ"ם סוף מחויב לחתום על לבבה כמ"ם בהלם ס"ק זה וסיינו כמ"ש לעיל דאם הקבולת בכיהו של ישראל אסור · ולאחר דע"ל דעכ"ם בדיסק סטות ע"ד לנסוב בו סיהר ולאו מעשה שמחיתין שבות בחקים לגר · אך לחתם מעמם שלפי מנהג הטולם אין מוחין כלל ולאחבר דבריו אלו נוגעת לא סייך לגרינלמחות כיון שבע"ם יש סרבה שבחות שבות מן סעורך ולהסיק ולא"ל לו לגמלם ולנקבע בכל פעם על לינת שבת אם אם יסוס גדול אז לא ולגאר לחוכר בכל פעם אם לבסיק לו לא ולחרבה אחי לירה קולא שלאעמים ולסרבן לבסיק אין יחודי מיסוק בזום וישבה אחיהם לאינו יחודי לנפח אוכל בגם בלא אחרינו אם בבכרו של כל בחוקה אלכך מוקב בחנם אלא אחרינו לגמרי ולא לחיקרמי מלאכה מיסוק בזום אמין בקר גדול מ"מ אי לאינו עכם מדעתו:

מסתרנו [לעיל ס"ק ג'] כגר של שמש אין כאן איסור ע"ז ע"ש: (ו) לבשות · ומוא שכנה גדולה אינו כלא גר של שבת: [עיין שבחים דף קי"ב]:

רעו (א) בשבילו · הקשה ר"י בסימן שכ"ה גבי מילה אינו יהודי לבשמתו מתלקין בין מכירו לו לא ואפילו לא מילין ומיקן דבוא אסור לא מכירו משולם שבשיו שיוכר אבל אם אינו מכירו אבל אם אם אינו יודע אין מכירו ברי ושיין ע"ז ובכב סע"ב וע"ל דאם הסיק בתנור כ"ש מודי דדאלי ביהמלל ליכנס לבית הסוחר דאלמר אחר מיומס לאחר מיומס כגר בר דברי: (ב) לאחר · אבל מתיר לאחרות מתלת ולהבא כיון שמשלים בל ישראל ואם רואה ומוקר לתשמש דיהמלל לא שבור ואם אינו יהודי עושה בע"ב מיהב לגרש אינו יהודי מכירו ואפילו בקבולת כגון שהשכרו

הרלשון לכ"ע אסור אחר שהודלק בשם ישראל והוא תמוה דמ"ש מאחם דשם א"ח לידע ומותר להמתירים ותו דלא זכרו המתירים כלל דבר זה שיש איסור אחר כבוי הרלשון ובודאי לא הוו שתקי מזה אילו היו סבורים לאסור·וכהג"מ כתב ח"ל זכורני בשריתי אלא מורי במגדול וישבור"ק בש"ש שיטו (מדורה) להתחמם בשבת בנגדה וכשיבשו עד שבמעט מדור היתה כלה בתו העבדים ועשאוה גדולה ואמרו בפירוש שעשאוה לנו להתם רוח וישבו אחמנו אלנה ומאמנו בדבר על"ל ומורי שזכר הוא מהר"מ והוא מהמתירין דלשיל והעתקתי זה דהיון אחדם גדול עשה הלבה למעשה להיתר א"כ אע"פ שקי"ל כהאוסרים במ"ש הש"ע כאן כדברי הטור בגרות דאסו' אחר כיבוי הרלשון מ"מ לגורך גדול דהיינו שעונג שבת תלוי בזה המיקל במלות אפי' אחר כבוי הרלשון ובמדורה אם גם כן ולא חיים לשמה ירבה יש לו עכ"מ לסמוך בלע"ד· ואפי' לדעת הטור שאוסר אחר כיבוי הרלשון היינו דוקא אם לא היה שום היתר אלא מהמת דליקת הרלשון אבל אם יש בלא"ה היתר מותר בכל זמן אפי' אם בבר נעשה ולכי אמרו אחרי אלו מולה: (ה) **וכן אם נתן שמן בו** · ב"י הביא דעת סמ"ג ומרדכי והתרומה ס"ס נמי אם יש אם דולק והרבה עליה אחינו יהודי מותר ליהנות ממנו כיון שמתחלה היה יכול ליהנות בלא ולעשמייהו אזלי דלא מפלגי בין עניית אם להדלקה הבר אבל לרבינו שבתב שאסור ליהנות מן האש שעשה אחינו יהודי ללרבנו שמא יבא בשבילו כשמרבה על האש הדולקה אסור מ"מ נקט רבינו שריותא בהדלקה ולא בתש וכבר כתבתי שהאור כ' בשם ר"ת לאסור ליהנות ממדורה שהרבה אינו יהודי לגורך ישראל אע"פ שהיה אש מתחלה כו' עכ"ל ומו"ת ז"ל חלק עליו לומר שאין כאן מחלוקת דהם מדברים בהרבה עליה על המדורה שבעירו מע"פ דהם ליבא לאיתם עוד שמא ירבה בשבילו דבבר הרבה אבל רבינו מדבר באינו יהודי שתיקן אם ללרבנו ושוב יבא הישראל אלא המדור' להתחמ' שם חיישינן שמא ירבה והאחיך עוד בזה ואחר שבנגה היא אלא הב"י וש"ע שעשה מחלוקת והתיר בהרבה עליה על האש ובאמת יפה ויפה לדברי הב"י והש"ע דאם יש חשש ליבא אלא האש אלא האינו יהודי שעשה אם דשמא ירבה עוד יש נמי לאסור במה שהרבה בבר בשבת בשביל ישראל כיון שיש איסור בריבוי זה וכיון דהמתירים מתירים ליבא אם הרבה בבר כיון שבלא הריבוי היה ב"כ אלו קלת ליהנות ממנו ה"ג יש להתיר אם עדיין לא הרבה ולא חיישינן שמא ירבה דאף אם ירבה אין חשש כיון שקודם הריבוי היה אלו קלת והאוסרים אוסרים אחמת בהרבה בבר בשבת וממילא אסו' לאמס אף קודם הרבוי שהוא עדיין היתר דשמא ירבה עדיין וכך לי בתש שנעשה בע"ש בהיתר ובא האינו יהודי והוסיף עליו בשבת כמו שמדליק אינו יהודי בתחלה בשבת לגורנו דגם זה היתר עד שיוסיף אלא דלא נלו לעשות כאן היתר כלל משום שמא ירבה כל זה פשוט לע"ד: (ה) **ומותר למחות בו** · כ"כ הטור וגרלה דה"כ משום דחיתא במעשה אינו יהודי שבת לבבות א"ח לו בבה ואל תבבה ויש לעשות דהתי אל"ח לו קלי גם על אל תבבה דיש איסור וה"ל טעמא כיון שא"ל אל תבבה ה"ל לאומר תבעיר קמ"ל דבאי א"ח לו הוא דרך איסור לענין בבה ולענין אל תבבה פי' אין אתה צ"ל לו אל תבבה: **נ"ל** אותו גר במדלקת הבפתה כדי אחדים כלי אחילה שאכלו לא מקרי לגורך ישראל כיון שאין נוף הישראל נהנה ממנו אמא כלים שלו מודחים והיא חייבת להדיחם לגרבה היא מדלקת כגלע"ד:

רעז (א) **אסור לפתוח הדלת ולנעול בו** · זהו פי' ר"ח שמביא ב"י בשם הרא"ש ומש לא הוכיר מעילה אלא בשפתוח הדלת מוקם בכותל כו' שהוא אחורי הדלת בענין שבכותל שהדלת הלוי בחוכה היא אחוכה בחוכן שאם יפתח הדלת בחוזק תחזור הדלת עד הכותל מלתוריה ותנקש בה מהמת שהוא אחוריה וכ"ל לפרש דברי הרמב"ם שמביא ב"י שיש איסור גם בנעילה ואף בשבפירוש ר"ח לא זכר רק פתיחה מ"מ חד טעמא הוא שם הנעילה: (ב) **אסור לפתחו ולנעלו** · משמע דבזה לא מזכי פתיחה ונעילה בנתה כיון שהוא בדלת עלמה בקלות יהדוד קלת ויקרב לו ירחיק הסמן: (ג) **ובנר** מלויה: (ה) **הניח עליה מדעת** · בסימן ש"מ יתבאר שיש מחלוקת אם הניחו ע"ד שיהיה שם כל השבת דוקא לו בכניסתו לחוד · וכתב מו"ח ז"ל דשמכיון להקל וגרות שלחו מניחין על השלחן דעתיהו ליטלו ע"י אינו יהודי ודינו בכתב ולא נעשה בשבת אינו אלא נעשה בשיש לד"ח ובדלת לא שייך בשיש דבטלה לגבי הבית וכ"מ הג"מ ובכ"מ ד"ח לא מיחסר אלא בדרבו משמע דלפי' רש"י אפילו אלא בדרבו אסור: **ב שמא יבבנו** · ודוקא כשמונה נגד פתיחה דלת ממש קרוב אל הדלת וכמ"ש ס"ב (ב"ח): **ג לגעול הדלת וכו'** · ואפי' להאוסרין לסחוב התנור עי' סוף סי' רל"ע ע"ש דזה לא שייך בכר שאין הכרחה מבעיר אותו: **ד ונעלו בדרבו** · בסור ורא"ש והרמב"ם מיירי בשקבוע בדלת עלמה ודעת הרב"י ל"ש: **ה נוקשת עליו** · פי' כשפותח הדלת מוגע בכר שאחוריה (ריב"ש ס"ל"ד): **ו מותר לסוגרו** · ואפי' להאוסרין בבסי' רל"ע ע"ש דזה לא שייך בכר שאין הכרחה מבעיר אותו: **ז ע"י אינו יהודי** · ואפי' בשל שמן שרי כמ"ש בסי' רל"ע דבסיק. ריסיה שרי ע"י אינו יהודי: **ח אסור לגערה** · ותכב הב"ח דאם נפל גר על השלחן שרי לגערה דבמקום פסידא סמכי' על הי"א בסי' ש"ש ס"ד דלא מקרי מניח כיון שהיה דעתו לסלקו לגמרי ע"כ וא"ל דאם היה מונח על השלחן בה"ש גם בכרחה ושאר דבריה בפיעות הבם הטוביש יותר מהגר ומרי כמ"ש סי' שי"ח סי"ח וכ"ב בתוס' ריש דף מ"ז דאפי' בשאוה דולק שרי ע"ש · וח"כ בשלריך למקום השלחן רשאי לשלטלו וכן הכא דא"ל לגערה כגון דאיכא פסידא ובמ"ש סי' רע"ש

מותר

וכ"ח כתב דבזה לגעול שרי וכ"מ בסור ורא"ש והרמב"ם מיירי בשקבוע בדלת עלמה ודעת הרב"י ל"ש: **ה נוקשת עליו** · פי' כשפותח הדלת מוגע בכר שאחוריה (ריב"ש ס"ל"ד): **ו מותר לסוגרו** · ואפי' להאוסרין בבסי' רל"ע ע"ש דזה לא שייך בכר שאין הכרחה מבעיר אותו: **ז ע"י אינו יהודי** · ואפי' בשל שמן שרי כמ"ש בסי' רל"ע דבסיק. ריסיה שרי ע"י אינו יהודי: **ח אסור לגערה** · ותכב הב"ח דאם נפל גר על השלחן שרי לגערה דבמקום פסידא סמכי' על הי"א בסי' ש"ש ס"ד דלא מקרי מניח כיון שהיה דעתו לסלקו לגמרי ע"כ וא"ל דאם היה מונח על השלחן בה"ש גם בכרחה ושאר דבריה בפיעות הבם הטוביש יותר מהגר ומרי כמ"ש סי' שי"ח סי"ח וכ"ב בתוס' ריש דף מ"ז דאפי' בשאוה דולק שרי ע"ש · וח"כ בשלריך למקום השלחן רשאי לשלטלו וכן הכא דא"ל לגערה כגון דאיכא פסידא ובמ"ש סי' רע"ש

השני (ד) **וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואה"כ אסור** הגה **יג** (ה) ומותר למחות בחינו יהודי שבת **יד** לסדליק (ה) גר או לסוסף שמן · (טור):

ה יי(ג) **בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרים הגדולים להתחמם בו ואפי' בשביל הגדולים מותר אם** (ט) **הקור גדול שהכל חולים אצל הקור טז ולא כאותם שנוהגים היתר אע"פ שאין הקור גדול ביום ההוא** (*):

רעז שלא לגרום כיבוי דנר · ובו ה' סעיפים

א ח **נר** שמונה אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת

א (א) (בדרבו) (רמב"ם פ"ם ומרדכי פרק כ"ב וב"י בשם סמ"ג)

ב (ב) **שמא יבבנו הרוח** (אבל **ג** לגעול הדלת בענדו מותר) (מ"ם סי' כ"מ) וס"ם בחלון בכנגד הנר שבל השלחן (מרדכי פרק כ"ב וב"י בשם תוספות ומור) **ג ואם הוא קבוע בכותל באחורי הדלת**

(א) **אסור לפתוח הדלת ד ולנעלו בדרבו שמא תהא הדלת**

ה (ג) **נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ג ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו מהנו** (ב) **אסור לפתחו ולנעלו** הגה (ג) וכנר

בל (ד) שעוה מותר לפתוח ולנעול אע"פ שהוא קבוע בדלת (ב"י):

ב ד **אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה ה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם** (ד) **אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה ו מותר לסוגרו ואין בו משום מכבה:**

ג ו **שכח נר · על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפי' אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו** הגה ומוב לעשות

ז על ידי (ד) אינו יהודי במקום שאינו צריך כ"כ (כל בו) ו **ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר**

(א) ח **ואם** (ה) **הניחו עליה מדעת ח אסור לנערה שהרי הטבלא** (ו) **היא** *בסיס (פירוש דבר המעשה דבר אחר תרגום אם כמו וית בסיסיה) **לדבר האיסור** הגה ומכל מקום מותר לינע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא שמונה (ו) (ז) במגורה שבנית הכנסת וסגרות דולקות עליו ובלבד שלא יטנענטה (מרדכי פרק כ"ב):

רעז (ב) **אם נר** שמונה אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת

ב (ב) **שמא יבבנו הרוח** (אבל **ג** לגעול הדלת בענדו מותר) (מ"ם סי' כ"מ) וס"ם בחלון בכנגד הנר שבל השלחן (מרדכי פרק כ"ב וב"י בשם תוספות ומור) **ג ואם הוא קבוע בכותל באחורי הדלת**

(א) **אסור לפתוח הדלת ד ולנעלו בדרבו שמא תהא הדלת**

ה (ג) **נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ג ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו מטנו** (ב) **אסור לפתחו ולנעלו** הגה (ג) וכנר

בל (ד) שעוה מותר לפתוח ולנעול אע"פ שהוא קבוע בדלת (ב"י):

ב ד **אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה ה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם** (ד) **אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה ו מותר לסוגרו ואין בו משום מכבה:**

ג ו **שכח נר · על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפי' אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו** הגה ומוב לעשות

ז על ידי (ד) אינו יהודי במקום שאינו צריך כ"כ (כל בו) ו **ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר**

(א) ח **ואם** (ה) **הניחו עליה מדעת ח אסור לנערה שהרי הטבלא** (ו) **היא** *בסיס (פירוש דבר המעשה דבר אחר תרגום אם כמו וית בסיסיה) **לדבר האיסור** הגה ומכל מקום מותר לינע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא שמונה (ו) (ז) במגורה שבנית הכנסת וסגרות דולקות עליו ובלבד שלא יטנענטה (מרדכי פרק כ"ב):

מותר

עלים ואם הוסיף האינו יהודי עלים לגורך חולה שרי להתחמ' דלא גזרי' שמא ירבה כיון שהאינו יהודי לא עשה האש בהחלה בשבת רק הוסיף עליו ע"כ: **יג ומותר למחות** · ואם אח"כ עשה בע"כ מותר להשתמש לאחרו (ב"ח) **יד להדליק נר** · דוקא בשהגר של יהודי אחל בשהגר של ישראל לגורך ישראל אבל בשהגר שלו יעריס: ומ' סס"ח ול"ל ובלבד שלא יעריס

השני (ד) **וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואה"כ אסור** הגה **יג** (ה) ומותר למחות בחינו יהודי שבת **יד** לסדליק (ה) גר או לסוסף שמן · (טור):

ה יי(ג) **בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרים הגדולים להתחמם בו ואפי' בשביל הגדולים מותר אם** (ט) **הקור גדול שהכל חולים אצל הקור טז ולא כאותם שנוהגים היתר אע"פ שאין הקור גדול ביום ההוא** (*):

רעז שלא לגרום כיבוי דנר · ובו ה' סעיפים

א ח **נר** שמונה אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת

א (א) (בדרבו) (רמב"ם פ"ם ומרדכי פרק כ"ב וב"י בשם סמ"ג)

ב (ב) **שמא יבבנו הרוח** (אבל **ג** לגעול הדלת בענדו מותר) (מ"ם סי' כ"מ) וס"ם בחלון בכנגד הנר שבל השלחן (מרדכי פרק כ"ב וב"י בשם תוספות ומור) **ג ואם הוא קבוע בכותל באחורי הדלת**

(א) **אסור לפתוח הדלת ד ולנעלו בדרבו שמא תהא הדלת**

ה (ג) **נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ג ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו מטנו** (ב) **אסור לפתחו ולנעלו** הגה (ג) וכנר

בל (ד) שעוה מותר לפתוח ולנעול אע"פ שהוא קבוע בדלת (ב"י):

ב ד **אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה ה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם** (ד) **אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה ו מותר לסוגרו ואין בו משום מכבה:**

ג ו **שכח נר · על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפי' אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו** הגה ומוב לעשות

ז על ידי (ד) אינו יהודי במקום שאינו צריך כ"כ (כל בו) ו **ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר**

(א) ח **ואם** (ה) **הניחו עליה מדעת ח אסור לנערה שהרי הטבלא** (ו) **היא** *בסיס (פירוש דבר המעשה דבר אחר תרגום אם כמו וית בסיסיה) **לדבר האיסור** הגה ומכל מקום מותר לינע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא שמונה (ו) (ז) במגורה שבנית הכנסת וסגרות דולקות עליו ובלבד שלא יטנענטה (מרדכי פרק כ"ב):

עטרת זקנים

(ב) בארצות קרות כו' ואע"פ כשהקור גדול אסור לומר לאינו יהודי אחר מנחה לחזור ולחמם כי הלא כבר נתחמם הבית ממה שהסיק התנור בבוקר ואינו כ"כ קריר (מורי בב"ח בשם מ' יושל מברייסק):

רעז (א) ואם הניחו עליה מדעת כו' · וגרות שהביאו על השלחן על דעת לישלו לטהר ע"י אינו יהודי דינו כשכח שלא נעשה בסיס לדבר האיסור (בב"ח)

יד אפרים

רעז (בס"ג ס"ק א') הרמ"ם בעשה ל"ל לקמן אסור לפתוח הדלת ולנעלו: (במג"א ס"ק ח') וא"כ בלגיך בלקוס בשלחן כו' כוונתו מ"ם בסי' ש"ע וס"ם ס"ה דבל מיבת לידי פסידא ע"י בשיטל יכול לטלטלו בחות בהוא בו בעשה בסיס לדבר בחותר ב"כ ס"ם אלא ב"ע דבסיטן ס"ע בם אינה בסיס לגורך בחוקום לף בלא פסידא מטלטלה בחות בחות אינו ע"ש ולפי מ"ם שם בא"ל בעבור דבלגיך לחקום ל"ל לגער בקרוב בטול לחו מקום עלמו שהוא בגיך אלו ח"כ ל"ל דבאן בטול בלגיך לחקום יכול לגער בטול בחוקום בשלחן ואם"ם אין בגיך לגער בטול דחיבת פסידא לגער בר דולק על סאלן ולף בגר בבבה חיבת פסידא בטשון בבחן · ומ"ם ל"ע דלמה הוקן בבה"ג דבר"ל בבגיך בשלחן יכול לטלטלה בבלבלה דבהם דבריי אם בגיך גם כיון דא"ל בגישול מבוח פסידא · ואפשר בחבר לוסם ביטות בחבא"ל ובל"ל ול"ב בגיך לחקום בשלחן ואם"ם אפשר דגם בשלחן נוגעא שרי דבא לו אפשר לגער בר' ול"ע · ובלחיטו בחוב' בבת בבבה ל"ב דע"ם בחבן אחרים ולפי בטוסחא שלאנינו י"ל דבלן לא שייך בשלחן בגיך לגוף בשלחן דוקא בהם בבחן בגיך ל"ב בגיך לגוף בבלבלה ול"ל לבבחם בם מבני

שמונה

באר היטב

(ד) שעוה · ולאם בבוח דאם הוא בעבין שיבבה לגמרי אפילו של שעוה אסור ס"ג: (ה) אינו יהודי · ואם אפילו בבל שמן שרי דבסיק ריבא שרי על ידי אינו יהודי ס"ל: (ו) הוא בסיס · בתב סב"ם בגרות שאנו מניחין על השלחן דבקיטו ליטול על ידי אינו יהודי ודינו בבתב ולא נעשה בסיס עפי' ס"ם ס"ד · ובאמת אם הוא בחוקום בסבד שבבל על בחבטבחת אין לבחמיר בלל · ובתב הע"ל ולי מלאה דאם נפל גיזלן מן הגר על בחבטבחת אז אפילו אגר עלמו אסור לגער בבר בחוקום בבבה בבבה בבבה

רע"ט ס"ג: **ט מותר לכפות.** ולפי מוגע בגר ע' סי' ס"י ס"ו וג"ל דלריך מיגיה מעט לוריב תחתיה דלל"כ יכבה הגר:

רעח א מותר לכבות כו' · וכיבוי היא מלאכה שא"ל לגופה אלא"כ שופה להבהב הפתילה וכתבו התוס' דף ל"ז דלפי אלו הענין סליו לריכים במשכן מקרי א"ל לגופה כו' ט"ס בתוך והטור פסק כלן דפטור וכ"ס הי"ס בבילה סי' כ"ס וע' סי' מי"ח ס"כ וסי' מל"ד עפס"ו דכיריות בתוס' וכתב בכ"מ פ"ח מ"כ הפסרים בין מלאכה שא"ל וכין פסיק רישיה דגבי פסיק רישיה אינו מכוין למלאכה כל שיקר כגון בסגר פתח בינתו ולבי גילוד מחליו ומלאכה שא"ל הוא מכוין לגוף המלאכה אלא שאינו מכוין לתכליתה מיסוד הכ"ל לכרמים החסיד בע"ל כלומר כגון הכא מכוין לכיבוי ואינו מכוין לעשות פחמין והקשה בס' מ"ח דף מ' דבמ"מ סי' תכ"ד פסק הטור דהחובל בחבירו בשבת פטור מתשלומין משום שהוא מיתה ולכן פסק מלאכה שא"ל פטור וי"ל דפסוקי מפקה ליה וגבי ממון המע"ה ול"ל דלר' אבהו מוכל חייב אפי' לר"ש אפי' א"ל הדם לבלבו ע"ל בי"ס בב"ק פ"ח סי' כ"ג בתבלדהחובל דרך מריבה ודעתו שילא ממנו דם הוי לריכה לגופה · (וא"ל ממה ידענא דדעתו של כך וי"ל שמודה) וא"ל שיבבו של כך דא"כ דומה לגבבו לגבע וחוי כמו שבועת שוא ושי"ל דסתמא דהבלה הוי לריך לגופה עכ"ל וגם בס"ג פ"ב דשבת הקשה קושיא זו ט"ס · וכמ"מ פ"ח ד"ה כתב מחלוקת לא מוכל דרך נקמה נקרא מתקן לו מקלקל ופטור אפילו לרבי יהודה וע' סי' מי"ח ס"ח:

רעט א אסור לטלטלו · דב"ס היא אסור לטלטלו כמ"ש סי' רע"ז

סס"ב ומינו דאיתקלאי לבה"ש איתקלאי לכולי יומא ואם יש לימה מותר לטלטלו אחר שבבה (מ"ג) אבל רש"י פי' שפת הדחק סבל מסמע דבטלא במקום שבבה אסור: **ב מותר השמן** · דבשעה שהוא דולק אסור לבסתפק ממנו משום מבבה ומינו דאתקלאי לבה"ש סי' רע"ז וא"כ בגר של שעוה בי"ט בדי לבסתפק בנותר כמ"ש סי' תקי"ד ס"ב ומיהו בגמרא איכא עוד טעם אחיל והוקלה למלותו כמ"ש סי' תרל"ח גבי מי סוסה וא"כ גר של שעוה בי"ט בדי לבסתפק בו תמיש אחר כבון אם הוא מעומן אסור לאכלו עמ"ש סי' רס"ג סי"ד ובתוס' דף מ"ב ד"ה ואין מיאותין וכו' דמסמע דבדבי וכולה יומא אסור מנו דאתקלאי לבה"ש וכמ"ש סי' תרל"ח: **ג והמחמיר** · ל"ל והמיקל לא הפסיד (כ"ח) וע"ש בבביא דאיתה דאם הוא מלוס עליו בדי לסלקו מבאתן כמ"ש סי' ס"ח סל"ד ועי' סי' מי"ג: **ד בשבת אסור** · כיון דאתקלאי לבה"ש: **ה ע"י לחם זה** · דהוי הגר בסיס לדבר האיסור ולהיתר כמ"ש סוף סי' מ"ח ול"ל אפילו בשעה שהוא דולק היה מותר לטלטלו מ"מ לריך שיהא הלחם חשוב יותר מהשמן ועוד שאפילו היה מתן בה דבר חשוב עדיין אין היתר זה כדור לפי

ער"ה בשם רש"ל וד"ע כתב להתיר בגר של שעוה הנקרא קנדיל"ש יש בו היתר לקרות לאורו אבל לא כתב בשם ע"ו והנגע"ד כתבתי:

רעט (א) שהדליקו בו באותו שבת · זהו כר' יהודה דאוסר בכמוקלה מממה אסור ולא כר"ש דמתיר גם בזה ואין אסור אלא כל זמן שהוא דולק עדיין ובלבוש כתוב בהשובה שאלה דולק כדאיתא בהדיא בפרק כירה אר"ח בר אבא אר"י אין שמן שבגר בשעה שהוא דולק ופרש"י ולא משום איסור אלא משום מלוה דהוא"ל והוקלה למלותו דשבת הוקלה לכל זמן איסור דליקתו ולא יותר ע"ל וגם בתשו"ר סי' קמא דחולין כת' ותמן קי"ל כר"ש דל"ל מוקלה אלא בגר שהדליקו בו בשבת והוא ט"ס וע"ל הדולק בשבת: (ב) **ולא נראו דבריו** · ב' מתן טעם למה לא מהני כאן לוקך נוטו ומקומו ושמא משום דכלי ממלאכתו לאיסור כמו שכתב בסימן ש"מ וז"ל ושמא משום דכלי ממלאכתו לאיסור לא אתקלאי לגבי הסמנות שהרי היה מותר לטלטלו לצורך נוטו ומקומו אבל כר שהדליקו בו ב"ה היה אסור לטלטלו כלל אפילו לצורך נוטו ומקומו דבשודו דולק פשיטא דאסור לטלטלו בכל נוזי דתלמודי בפרק נוטל במיים ומשות של הכר דבמיים נעשה בסיס לדבר האיסור אתקלאי לכולי יומא עכ"ל אי משום הא אין איסור לדעת בעל התרומות הסימן ש"ח דס"ל דלא מיקרי ממה אלא אם כן בדעתו שיהיה בה אם לא הבסה ואם כן יש היתר לדידן שאנו מבוטלים אלא אם יהיה הגר על השולחן רק בלילה ואז לא נעשה בסיס לדבר איסור כמו שכתב בסימן רע"ז ס"ג בשמא דהוה דינו בשמא ולא אתקלאי לכולי יומא ומותר לצורך נוטו ומקומו אחר שבבה ואותן הפוסקים שמביא ב"י שבראה מהם שאסור אפילו לצורך נוטו ומקומו נראה דסם מדברים בשאין מכוון לימלה מבם אחר הלילה ולא נעשה בסיס כלל ועיין מ"ש בסימן ש"ם מדין זה: (ג) **והמחמיר לא הפסיד** · ומסמיר יחמיר והמקיל לא הפסיד ואימא לי דא"כ למה כתב בס"ז דמוקלה מממה מילוס מותר תיפוק ליה דמותר מטעם דס"ל כנרף של רשי אלא ודאי אע"פ דמילוס הוא מ"מ לא הוה כנרף של רשי: (ד) **יש מי שמתיר לטלטלו כו'** · מנוס הגר הוה בסיס גם לדבר האיסור ואין לסמוך עליו

ינגעו בדלקמן סי' ס"ח: (ז) **דליכא למיחש דלכשיבבה כו'** · דהא לאיסור יש לסקליס מנס בשבת: (ח) **כדי שלא יאחזו בקורה** · לכאורה ממנע דוקא בשביל סכנה אבל בלא"ה אסור וזה אינו דהא בסוף הלאורב פירשו דקמ"ל דכלי מיטל לגוף קולה אחיה מיטלת ס"מ דליכא חשש איסור מאחר דקי"ל דכלי מיטל לגוף דבר שאינו מיטל לו אלא לגוף גדול מ"ס הבינא דע"ב בפ"ב דבילה דמותר לכפות כלי על הגר כדי לשמש מטתו בין בשבת בין בי"ט:

רעח (א) בשביל החולה שיש בו סכנה · וא"כ הא דאמרי' בשביל לפטיס אלינו מותר לבתחלה סיינו דוקא בחין סכנה אבל יש סכנה הוה בחולה ומותר וזה פשוט ובמעמה ליתא ל' יוסי פיטר בטולן חוץ מן הפתילה שהוא פוסה פתח פי' דשל ידי הכיבוי תהיה הפתילה אחר כך מוחה להדליק ואם לא הבבה כלל לא היתה מוחה לידלק כ"כ מ"ה מהבי הכיבוי לגוף הפתילה וס"ל לר' יוסי כר"ש דאמר מלאכה הל"ל דוקא שייב אבל במבבה מפני שחם של הפמן אלו הגר הוי מלאכה שא"ל ופטור אבל לרבי יהודה דמחייב אפילו באל"ל שייב אפילו בחם של הפמן אלו גר וכתב ב"י שהטור פסק כר"ש וכן הרמב"ן והר"ן וה"ה כ"כ בשם התרומים וכ"כ המרדכי בפס"ב דבילה וז"ל ואלו קי"ל כר"ש דפטר כל מלאכה שא"ל וכל כיבוי הוי אל"ל חוץ מלעשות פחמין מו וכיבוי יוחל אוסר שם במרדכי הייט לכבות התוספות ס"ש כיהה דתתנו בכבוי אלא שאתה חושש לכיבוי בזה ודאי צריך היסיס הכיבוי אסור מן התורה: **ועפ"ז** נ"ל דגר של פשוה שהולקת והוא מסיר ראש הפתילה כדי שתדליק יפה זה אינו בכלל מבבה גמור ואפילו אם תלה לומר שהוא מבבה הוה אל"ל דאין זה בגמרא אלא תשדיי חוכמא פי' שמסיר החוטב וע"כ אין איסור דאין קורין לאור הגר בזה וא"ל שהוא מבטיל דהא הבבהה אי' גם מתחלה רק שמסיר גרס החוטב וזה דומה למ"ש רש"י בפרק המלטש דף נ"ג במלאכה שא"ל דכיון שא"ל לגוף הוילאת המת אלא לסלקה מעליו דברלוטו אלא בחס לו ולא היה לריך לה בל"ל וה"נ ממש כן הוא · וסב"ל כתב בס' ער"ה דבגא"ל כתב מספקא לי גר של פשוה שאין בייב בו הטייה אם יכול לקרות לאורה ול"נ פשוט לאיסור הא בייב ביה שימחוש ויתחוך ראש הפתילה בל"ל ב"י ולפי מ"ש אין לגזור כן כיון דאפילו אם יעשה כן אינו מייב מן התורה כיון שא"ל וגל"ל דספק הג"ל היה אם הלכה כר"ש או כר"י וא"כ לדעת רוב הפוסקים מזכרנו אין כאן חיוב מן התורה אפיר לומרים דלא נזרו לקרות לאורו וכן בגר של אבב גם מו"ה ז"ל בסימן

רעט (א) שהדליקו בו באותו שבת · זהו כר' יהודה דאוסר בכמוקלה מממה אסור ולא כר"ש דמתיר גם בזה ואין אסור אלא כל זמן שהוא דולק עדיין ובלבוש כתוב בהשובה שאלה דולק כדאיתא בהדיא בפרק כירה אר"ח בר אבא אר"י אין שמן שבגר בשעה שהוא דולק ופרש"י ולא משום איסור אלא משום מלוה דהוא"ל והוקלה למלותו דשבת הוקלה לכל זמן איסור דליקתו ולא יותר ע"ל וגם בתשו"ר סי' קמא דחולין כת' ותמן קי"ל כר"ש דל"ל מוקלה אלא בגר שהדליקו בו בשבת והוא ט"ס וע"ל הדולק בשבת: (ב) **ולא נראו דבריו** · ב' מתן טעם למה לא מהני כאן לוקך נוטו ומקומו ושמא משום דכלי ממלאכתו לאיסור כמו שכתב בסימן ש"מ וז"ל ושמא משום דכלי ממלאכתו לאיסור לא אתקלאי לגבי הסמנות שהרי היה מותר לטלטלו לצורך נוטו ומקומו אבל כר שהדליקו בו ב"ה היה אסור לטלטלו כלל אפילו לצורך נוטו ומקומו דבשודו דולק פשיטא דאסור לטלטלו בכל נוזי דתלמודי בפרק נוטל במיים ומשות של הכר דבמיים נעשה בסיס לדבר האיסור אתקלאי לכולי יומא עכ"ל אי משום הא אין איסור לדעת בעל התרומות הסימן ש"ח דס"ל דלא מיקרי ממה אלא אם כן בדעתו שיהיה בה אם לא הבבה ואם כן יש היתר לדידן שאנו מבוטלים אלא אם יהיה הגר על השולחן רק בלילה ואז לא נעשה בסיס לדבר איסור כמו שכתב בסימן רע"ז ס"ג בשמא דהוה דינו בשמא ולא אתקלאי לכולי יומא ומותר לצורך נוטו ומקומו אחר שבבה ואותן הפוסקים שמביא ב"י שבראה מהם שאסור אפילו לצורך נוטו ומקומו נראה דסם מדברים בשאין מכוון לימלה מבם אחר הלילה ולא נעשה בסיס כלל ועיין מ"ש בסימן ש"ם מדין זה: (ג) **והמחמיר לא הפסיד** · ומסמיר יחמיר והמקיל לא הפסיד ואימא לי דא"כ למה כתב בס"ז דמוקלה מממה מילוס מותר תיפוק ליה דמותר מטעם דס"ל כנרף של רשי אלא ודאי אע"פ דמילוס הוא מ"מ לא הוה בסיס לדבר האיסור ואין לסמוך עליו

עטרת זקנים

רעט (א) וי"א דסי שהוא כו' · וכתב מוהר"ר בב"ח שיש כאן שעות סוסר וכצ"ל והמחמיר יחמיר והמקיל לא הפסיד ופסק ג"כ שאם מותר אפילו מי שאינו אסמנים:

יד אפרים

שמונה עליו דבר המוקלה ויש עליו ג"כ דבר סיטר דפסוק על ידי הנישר כשיבר בשקים וה לכן מותר לטלטלו כמות שהוא אבל אם המקום מיוחל לגנוב אם כולל אסיולת מה שאין כן בספסיולת הכלים ע"י נישר מתחת דבר אסור אמנו ל"ל נלא איך לומר כיון דקנר ך לגוף הבלתדסיטו שאיך לבשמים מקום אבר שומר שלולו כמות שהוא דמה יושיל לו מה שיטלטלו במקום אחר דסוף סוף לא יוכל לבשמים במקום אבר שומר כלא נישר אם לא בלאבר אחיך לגוף הבלתן לבשמים כו במקום אחר ולריך לטלטלו מחלן ולבשמרו אם זה בכלל לריך למקום הבלתן מילא אבר לגנוב מקום אחר ולבשמרו אם לא בלאבר אחיך לגוף הבלתן לבשמים כו במקום אחר כו' ת"ש ופשוטים: ובלומה מיהן ב"ש כתב הטעם בלריך לטלטולו לפי שלא הבסיס לטלטולו כו' הטעם ומיטלו אסיר לטלטולו מקום אחר ולא בגוף הבלתן בלבד אלא אם הבלתן בלבד אלא אם הבלתן בלבד אלא אם

שהשמן שבכר השוב יותר עליו מן הלחם לפי שצריך לו וא"כ בטל דבר הסיתר נגד האיסור של הכר והוי בסיס לאיסור לחוד ועמ"ש בסעיף הקודם :

(ה) **שמא תפול ותתפרק ויחזירנה בו'** • קשה הסילוק משתמשים אנו בכוסות של כסף בשבת מרובן של פרקים ולא חיישינן לזה ולפי מ"ש הטור בסימן ש"ע בכוסות אין דרך להדקה במתק וכרי מתא : (ו) **ונמצא עושה כלי** • אע"ג דבסימן ש"ד אמרינן אין בכלי בכלים שלחי הכת דהוי כעושה כלי מחדש כנלע"ד :

רפ (א) **לפיכך עונות ת"ח כו'** • בטור כתוב יפה אזור לקיים שותה ומבינה שובדא מיסודה בריה דרב חייא שמעתא ע"ד שלא קיים פעם אחד מאמת דמקיים משתתיה : (ב) **מותר לבעול כו'** • כ"ה מסקנת התלמוד והפוסקים אלא שבתוספות כתב בזה ובלבד שיכוין לבעול בהטיה וכ"כ בהג"מ • וכתב מו"ה ז"ל דליתא לדברים אלו על פי המסקנא פ"ק דתענית דדם מפקד פקיד ומקלקל הוא אלא הטתה לא כמ"ש הרב ר' יעקיה הלוי ז"ל מילוסלים בכתב מ' ונדפס וכתוב בו לתוס לדברי התוספות דלא משמיתין בזה לך מסיק דיון שהתנו בזמנינו דאין בועלין בתחלה בשבת ה"ל דבריה המותרים ואחריה נהגו בו איסור ואין להורות היתר לבעל המנהג ע"כ • ואני אומר הלילה לעשות מנהג איסור בזה ובכיוצ' מעתה שהחסידים גאוני עולם נהגו בעצמם היתר בזה ע"כ אין כאן חשש חומרת כלל ואין לחיות ממה שמוהיים שלא לבעול בשבת הוא מפני הבושה דלא בזיזה עדיין שמו ואפילו במו"ש רוב פעמים שאין בועלים אלא ודאי שאין למדים ממנהג זה שום איסור והמתמיד הוא מן המתמיהין : וס"ה

ד ז אם התנה מערב שבת על נר זה שיטלטלנו משיבבה ו מותר לטלטלו אחר שכבה הגה ז ויש חומרים דלא מהני תנאי וכן נוהגין במדינות אלו ח ודין התנאי פ"ל סימן (ה) תרל"ח (תשובות אמר"י פרק כירה וס"י ח"כ כל נו) ונוהגין לטלטלו על ידי שינו ישודו ואין בזה משום ט איסור למירה (ו) לאינו יהודי והמנהג כך (ב) הוי כאילו התנה עליו מתחלה וכרי כן נראה לי :

ה ח נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה י מותר (ז) לטלטלו אם כבה (ב) והוא הדין למדליק בשבת יא (ח) בשוגג וכבה שמותר לטלטלו:

ו ט נר שלא הדליקו בו באותו שבת • אפילו הוא של חרס דמאים ואפילו הוא של נפט יב דמבריה מותר (ט) לטלטלו דמוקצה יג מחמת מיאוס מותר :

ז יד כ מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה החיישינן (ה) שמא תפול (י) ותתפרק ויחזירנה (ו) ונמצא (יא) עושה כלי ל ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים (יב) אסור לטלטלה :

רפ תשמיש המטה בשבת • וכו ב' סעיפים

א א תשמיש המטה (א) מתענוגי שבת הוא (א) לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת :

ב (ב) ב מותר (ב) לבעול לכתחילה בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה :

רפא שלא יכרע בולך אנחנו מודים • וכו ס"א

א א אין לשחות בולך לבדך אנחנו מודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים הגה ונוהגים שבשבת מתחרין יותר לגת לנכסל"ג **א** מנהגו מקום דכתמיד של יעות בחול נאחר בעקר ואלו שבת נאמר **ב** ונוהגין בהרבות בומירות של שבת כל מקום לפי מנהגו ובכל דבר אם לא אמרו אין מזהירין אותו מלבד אם לא

וסי' ש"ס ס"ג : **יא** בשוגג • נקט בשוגג דלא חייבי בר"מ"ע ואחמת אפי' במזיד שרי דלא מקרי דחיה בידים אח"כ הדליקו מע"ש וכמ"ש גבי חולה וכ"ה בב"י ובסימן רס"ה ס"ג : **יב** דמבריה מותר לטלטלו • דוקא לגוכך גופו או מקומו כמ"ש סי' ש"ח ס"ג : **יג** מחמת מיאוס מותר • ומקור מנהגו מ"ש תר"ו, ותקי"ח ס"ג : **יד** מנורה • ואם דלקה לרוח לפניה שרי כמ"ש סי' ש"ל ס"ו ותמ"ש סי' תקי"ט ס"ב :

רפ מצוה לאכול שוס בע"ש ובלילי שבת (יס"ש ס"ק פ"ח סמ"ג) וה"ה שאר דברים המרבים זרע עיין ספר' תר"ח : **כתב** המגן בספר' ברכת הזבח שאלני הרב מהר"ר יאסקי יצ"ו דק"ק וואדיסליב מנינו לתכמים לאחומים שהיו אוכלין חוליהן על מהרת הקודש ומה שעשו עט"ק וכו' ע"ש ולא הביאתי דהיו אוכלין שעשו על מהרת תרומה מודה הרמב"ם דשוה שלישי אל"כ איך היו עושים המהים שאכלו עט"ת וא"ל דאכלו בשר הסא חייב בשת בשבת וע"ק דאם נטמאו במת מה היו אוכלים שהיו טמאים טומאת ז' • וא"ל דהיו מזהרין מטומאת מת בז' מתי מלוה מא"ל ולעד"ג דלק"מ דשיקר הכוונה בתחילת חוליו עט"ק להרגיל עצמו לאכול קדשים במהרה כדאי' בחוליו פ"ב וכימי טומאתן אכלו חוליו ברידי דאותו זמן לא אכלו קדשים ע"ב ע"ב ושיין בגיעון דף ל"ד ומי"ל דאכלו פת שלא הוכשר ושתו מיס מן המעיין כמ"ש בסל"ה לעשות בעשרת ימי התשובה :

רפא יש מקומות שא"ח והוא לחוס וכו' בסעודי דומרה מלבד ביום הכפורים שאומרים אותו (ס"ה סי' רל"ח) : **א** מבחול • אבל מ"מ ממהרין לבוא יותר מבי"ש כדי לקרות ק"ש בזמנה ע' סי' תקכ"ט : **ב** וביום השבת • הקשו האחרונים הלא פסוק זה בפרשת המוספין כתיב ומ"ל לאחר תפלת המחר ונדחקו הרבה ואמתמיהיהו דברי אתו' בברכות דף כ"ח שבתבו שהמוספין היו נאחמים עם התמיד ונקטרין עמו ע"ש וא"ל ומל' מוספין כל היום הקשה הר"ר שמעון ז"ל דאמרינן פ"ה דזבחים מוספין בשם בזיכין בשבע וכ"ת הא"מ למנוח אבל דיעבד כל יומא נמי זימנא הרי בתמורה מבמע שהמוספין היו נאחמין עם התמיד ונקטרין עמו ותו' דהתם מייתי בשבת עב"ל • וכ"ל דפי"מ הוא ע"ל הרי ביומא מבמע וכו' והוא שם דף ע' דקי"ל הלכה כר"ע ויליף לה מדכתיב ברבנים מלבד עולת הבוקר אחר לעולת התמיד וילפי' יה"כ מהם • וא"כ היאך אמר מוספין בשם דהא התמיד קרב לכל המאוחר בד' אלא ע"כ דיעבד קאמר דבשר בשם א"כ היאך אמר כל היום וי"ל דמייתי בשבת פי' והסיק דמוספין בשם מייתי בשבת דלא ילפינן מרבנים וה"ה ר"ה ולכן מקריבין בשם אבל בחמת בדיעבד מוסף כבר כל היום כדאי' • ב' דתמורה ודברי מהרש"ל בכאן ל"ש וא"כ שם כיון דכתיב במוסף ויבוס דמבמע אחיור כמ"ש רפ"י בפסחים רפ"ח א"כ מוספין בשם ואמן מלבי' מוסף אחר שחרית לכן מעוה לאחר מחרית כנ"ל • וכ"ח

כתב

שידלק בו כל שבת א"כ מה מועלק יב כון מיהו בשקוש שאין בדעתו לבסיבו אחר סכיבוי ושיין בסי' ש"ע בע"ז שם וכן משמע מסמ"ז לעיל ס"ם רפ"ו בס"ק ס' דלדעת סב"ם לא הוי בסים כיון שלא סיס בר דלוק שם כמנורה כל שבת ואב"ר נראה בסוכר דבר שבמנורה הוי בסים לכ"ע כיון שבל עיקרו של מנורה סיא שבויים לכך וכדאמרינן בפ"ב בסרוגין דף ל"ב ובמ"ש בע"ז סי' ש"ע ס"ק ב' דזה דוקא לא"ר דס"ל דשקרי מיהא אם דשוה של כוסה שבת לאוב ע"ש : (שם ס"ק ג') ומאר הקומתא אינו יכול לעשות בן בע"ל : (במא"א ס"ק ח') ודין התנאי בו' נראה שסליון ח' המאיין כאן קות ע"ש בזה שבתב ודין שתנאי הוא מתוכר לא"ר לאמר אי בשבת שבת הוא דף מ"ר ודין התנאי בנוי בוכה בזיכין לעדר שבת הוא : ובמ"ש בזיכין בשבת ודין בקו"ל בפ"ב בסרוגין דף ל"ב ובמ"ש בזיכין לעדר שבת הוא דף מ"ר ודין התנאי בנוי בוכה בו' בע"ל ומ"ש ודין התנאי בנוי בוכה בו' הוא מדברי הריב"ש בשבת בכו' ל"ב בלדינין דף ל"ב בר"י דאמרינן מינו דאמרלאי לא מהני תנאי כי סיכו דלא מהני תנאי בשבת בע"ל • וכ"ל דש"ס הוא ע"ל הרי ביומא מבמע וכו' והוא שם דף ע' דקי"ל הלכה כר"ע ויליף לה מדכתיב ברבנים מלבד עולת הבוקר אחר לעולת התמיד וילפי' יה"כ מהם • וא"כ היאך אמר מוספין בשם דהא התמיד קרב לכל המאוחר בד' אלא ע"כ דיעבד קאמר דבשר בשם א"כ היאך אמר כל היום וי"ל דמייתי בשבת פי' והסיק דמוספין בשם מייתי בשבת דלא ילפינן מרבנים וה"ה ר"ה ולכן מקריבין בשם אבל בחמת בדיעבד מוסף כבר כל היום כדאי' • ב' דתמורה ודברי מהרש"ל בכאן ל"ש וא"כ שם כיון דכתיב במוסף ויבוס דמבמע אחיור כמ"ש רפ"י בפסחים רפ"ח א"כ מוספין בשם ואמן מלבי' מוסף אחר שחרית לכן מעוה לאחר מחרית כנ"ל • וכ"ח

באר היטב

פלאיסור של בגד וכהו בכוים לאיסור לגוד וא"כ אפילו לאחר שבבה אסור : (ה) תרל"ח • כ"ל דבסס בתמאר שיעבשו קודם בפ"ם • אבל בבה אינו יכול לומר אינו בדל כל בפ"ם דבה בפ"ם הוא חולק ומ"ם לא מהני תנאי : (ו) אינו יהודי • ואמ"ג נבסיון רפ"ו ס"ג מתיר לומר ונ"ל אינו יהודי וכו' כיון דוקא לגוכך גופו אבי מבוס דבה לא כבי יבראל הוי מבקלל לים מילגול מן בגד אבל בבה מייבי שלאינו עושה אלא אין יהודי מותר לבעבל מן בגד בל ידי יבראל בשמורה בסבבה בגוך לתקומה ס"ו בסי' ב"ח ס"ב ס"ב : (ז) לגוכלו • דאין מוקלם לאלי שבת אלא"ב בים מוקלם בפ"ם : (ח) בשוגג • ס"ם בחזיר אבי דלא מיקרי דחיה בידים אלא אם בן בדליקו אמ"ם ס"א : (ט) לגוכלו • דוקא לגוכך גופו או מקומו אמ"ם אי ב"ח בס"ג : (י) ותתפרק • בבסס אילר מבחתבים ס"ב בחזיר אבי דלא מיקרי דחיה בידים אלא אם בן בדליקו אמ"ם ס"א : (יא) ונמצא • אינו בבלי אלא בבלי בבלי בבלי

לא מגילה כ"ח ב פריב"ם פרקו' ג סם מגמ' ד סוד ואמיתת שמיר בין למ"ד שמיר שולם בין למ"ד לוגו שולם סם מגילה :

עטרת זקנים

רפא (א) ריש לתאורי' כו' יאין להתחיל החזן לגבן בשבת שוכן עד אלא בפי ישרים תתחלל והמנהג מתפשט בין תחזנים ושעות יש בימים ושורה ציבור שלא לעורך (ספר חסידים) :

יד אפרים

ודין מתפלי ע' לקמן סיטו מכת ליתן טעם למה לא מהני כאן תנאי ואין זה מתמת מ"ל מלא מלאם מ"ל כ' לפנינן כמ"ש לתמנת ברך לעמוד דין מתנאי כולל ואולי המסקנא מוכר מ"ם סליון ים כאן מילוף דמרים ומלוגים למעם כו' ומ"ל ו"ל דלא מהני ומ"ו כתב מתנ"ל דדין מתנאי כולל שיעשו קודם ים כאן מילוף דמרים ומלוגים למעם כו' ומ"ל ו"ל דלא מהני כמ"ש לפנינן דדין מתנאי כולל

(ג) **אע"פ שיש חולקין** · פי' דס"ל דקטן לא יוכל לקרות בס' זכור שהוא דאורייתא מ"מ אמו מהכין לקרותו דהא עולה אפי' למנין ז' : (ד) **ואומרים קדיש קודם כו'** · פי' לאפוקי מדעת הר' יפשיה שמביא ר"י שמחלק בזה בין ס"ת אחד לב' אלא בכל פעם הקדיש קודם המפטיר דוקא : (ה) **זה שרוצה להפטיר צריך כו'** · מפני כבוד התורה יקרא ויברך דאיכא למיגזר משום הכנסיס שלא לאוהבו קורא בתורה כבר בברכה אבל אם לא אמר קדיש ומפטיר מי שעלה לשביעי לא חייסיק משום הכנסיס שאין זמן מרובה בין הברכה שביאך על קריאתו בסמוך : (ז) **בתפלת שחרית בשבת** · אבל במנחה בשבת אם בשני וחמישי וקרא י' פסוקים בלא פסוק המדולג אינו חוזר ואם לאו חוזר. כתב ב"י בשם רשב"ן ספר תורה שני שקורא בה המפטיר בלא ברכה אינו חוזר אלא בשני ספרים אבל אם קורא בה המפטיר עמלא בו עשות אין ספק שצריך להוציא אחרת שחובת היום היא וכספר מוטעה לא אסבר והמפטיר שבכל שבת אם נפסל ספר תורה אחר שקרא ז' כגון שנקרע אפשר דיין דאין קריאת המפטיר אלא משום כבוד התורה שיסיק בקריאת ג' פסוקים בספר שהוא פסול בלא ברכה כדי שלא להטריח את הצבור ויש לפקפק בדבר עכ"ל וע"ל דהא דמסופק בדבר היינו דוקא בשני שזכר שנקרע הס"ת אחר הקריאה של הז' אבל אם נמצא פסול בס"ת אחר הקריאה מה שלא הרגישו בו תחלה בשעת הקריאה נ"ל שצריך להוציא אחרת לקרות בה מפטיר כיון שמתחלה לא היו קורין בס"ת כבר למה לא יבאך עכשיו על ס"ת כבר כיון שצריך לקרות עכ"פ וזהו עד שלא התחיל המפטיר לקרות אבל אם התחיל כבר ואחר כך נמצא טעות כתבנו ביו"ד סימן רפ"ט דלא יוציא אחרת אלא יאמר החסרון בעל פה ויסיים אח"כ בספר הזה :

רפג (א) **שאין בה אלא ב"פ** · במרדכי פ' ב"ה הקשה בהג"ה ותימה ויתחילו כמו בר"ח דמתחילין למעלה בפרשת תמיד עכ"ל וע"ל דשאני ר"ח דיש חיוב לקרות ד' נגרי ע"כ בהברה קורין ג' קודם חובת היום שהוא וברא"ש חדשים והד' הוא קורא חובת היום אבל בשבת שת"ל לקריאה פ' מוסף אלא ה' בשביל חובת היום מה שייכות יש לו לפ' התמיד :

רפד (א) **מפטירין בנביא כו'** · הטעם משום דס"ת נגזרו גזרה שלא לקרות בתורה ותקנו לקרות בנביאים מעיניה של פ' כ"ה פסוקים כמו אילו היו קורלאים בתורה כ"ה פסוקים ג"פ לכל אחד מהז' שקראו בתורה וגם היו מברכין אהבתיים ז' ברכות כמו אילו היו קורין בתורה דהא מברכין ז' ואח"כ מתבטל הגזירה וקורין בתורה ואפ"ה תקנו שהמפטיר יקרא

אמשיסין בחדר וכן נהגים (ר"ן ומרדכי פ' ב' דמגילה) (ג) אף על פי שיש חולקים **יג** (ד) ואומרים קדיש קודם שעולה (ה) המפטיר ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוליאין ס"ת ל' (ו) אם ג' (ג"י בשם הר"ר יפשיה והרא"ש ורבי' יהודה) :

ה יד ס **אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר ש"צ קדיש אחר קריאת הפרשה (ה) זה שרוצה להפטיר טו צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחלה** (יא) **וסוף** הגה אבל אם לא אמר קדיש **טז** יפטיר מי שעלה (יב) לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה בכבר (ח"ז) עפסי' קמ"ד :

ו יז ; **אם טעה ש"ץ וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש א"צ לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דקי"ל מפטיר עולה למנין שבעה :**

ז קרא הפרשה (ו) **בתפלת שחרית בשבת יח ודילג** (יג) **פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא :**

רפג למה אין מוציאין שני ספרי תורה בשבת · ובו סעיף אחד

א ח **מה שאין מוציאין בשבת ספר שני לקרות פרשת המוספין מפני** (א) **שאין בה אלא שני פסוקים :**

רפד דיני הפטרה וברכותיה · ובו ז' סעיפים

א (א) ח **מפטירין** (א) **בנביא מעניינה של פרשה ואין פוחתין מכ"א פסוקים אלא א"כ סליק ענינא בבציר מהכי כגון**

בראשונה ושעות הוא (רשב"ם סי' י"ב ב"ה הכ"ה) מ' ססי' תקמ"ד : **יז אם טעה** ש"ץ כו' · ע' ססי' קל"ח והע"ש ☙ לא ע"ש וע' ססי' תרס"ד : **יח** ודילג **פסוק** א' · וע"ל דה"ה תיבה ח' אלא שדברו בהווה עסי' ס"ד : (הגהות חיובים מספר הלבוש עם מעט נוסף משלי) :

בפוזנא התוקע והמתפלל מוסף בר"ה ויה"כ חיובים ובקלא מקומות אין מהגין כן ס' מקפ"ד · אבי הבן בשבת שקורה המילה והמוהל והסנדק (ויש לדקדק מלשון שאם הילד הלוש שאין יכולים למולו בשבוע זו אינו חיוב אלא בשבת שקורה המילה) · ומ"מ ל"ל דמי שאלה המילה בשבוע זו קודם דמילה בזמנה עדיפא ואם היו סבורים למול בשבוע זו והיה חיוב ואח"כ נדחה המילה אינו חיוב פעם אית : **אם** המילה בשבת אפי' הס מבה"כ אחרת אז שאין להם דין עירעות הס חיובים (וע"ל דמי שאין לו דין עירעות אינו דוחה שום חיוב כמש"ל נגיי בר מצוה וק"ו הוא אבל מי שבא לבה"כ אחרת ל"ע אם דוחה) :

ואבי הילד בשבת שהולכת אשתו לבה"כ הוא חיוב שהוא במקום קבקן (וי"ל מלשונו שאם היא חולה ואינה יכולה ליכל לבה"כ אינו חיוב עד שתלך לבה"כ) ומ"מ נ"ל דאם הוא מ' יום לזכר וא' יום לנקבה הוא חיוב דאז הוא זמן הבאת הקרבן ואם מתה אשתו אינו

אינו חיוב וג"ל דהמילת בעלה חיוב אח"כ הפילה אינה שאין אנו בקיאין בה דאז אינו דוחה חיוב אחר דמילה אינו ולד :

אם חל יום שמת אביו או אמו בשבת הוא חיוב · שהבן בשבת שקודם שהתחוה ואף אם לא יהיה שהתחוה בשבת כגון שהולך בדרך רחוקה על שהתחוה · ודוקא למי שמזמרין אותו אבל אלמן שאין מזמרין אותו לא (נ"ל דאם סבור שהיה שהתחוה בשבת אינו חיוב ואחר כך נודע שהתחוה אם רולה שיזמרו אותו הוא חיוב שיש בשבת שלפני שהתחוה) ועבר בר מצוה בשבת אם יש לו עירעות דוחה לכל החיובים כיון שהוא מיומנו חוץ מן שהבן שמזמרין אותו שהוא שוה לו שדוחה ג"כ לכל החיובים ויפילו גולל · ואם הבן חיוב שהתחוה

קודם לבר מצוה ואם אין לו דין עירעות לבר מצוה אינו דוחה שום חיוב עמ"ש סימן רכ"ה :

הרתן שהיה שהתחוה מיום ד' ואילך הוא חיוב בשבת שאחריו ודוקא כשהוא בחור אז הוא בתולה ומי שאשתו הולכת לבה"כ הוא קודם לקרות אלא שני חיובים דוחה לאבי הבן · ואבי הבן למוהל ואם המוהל הוא מילד אחר ישלו גורלות · וע"ע אם יש ב' מילות בשבת וא"א לקרות אלא שני חיובים איתיר נשבוד אם נאמר שני האבות קודמים יבא מוהל של זה אצל אב של זה ומוהל של זה אצל אב של זה ויאמר נשל גורל · ואם יזכו המוהלים יאמר כל אב למוהל שלו אני קודם לך וע"ל דמ"מ האבות קודמין · ואיש של יולדת בת קודם לאבי הילד הזכר · ויוש שמת בו אביו או אמו ג"כ קודם לאבי הילד · ובשבת שהולכת לבה"כ אפילו לבן הוא קודם לכל החיובים · (ומ"מ נ"ל דסנדק קודם) חוץ מן הבן שמזמרין אותו · זה הכלל יוש שמת בו אביו הוא אחרון לכל החיובים ואבי הילד קודם המילה הוא אחרון לו · ובבראשי' שמוהגין למכור נדר ויכלו · ובפ' ויהי שיש נדר המלאך הגואל יכול לוי לקנותה ולדחות כל הנוים החיובים חוץ מהבן שמזמרים ומעבר בר מצוה · ויש עוד מנהגים אחרים נהרא ופשטא :

כתב

באר היטב

כו' של שבת ומעם מבם כתב אחין לספטיר בשבת שובה · (כתב הפ"ע ס"ם הר"ב ושיין סימן תרפ"ם סעיף קטן כ') ובתב המ"ח ובמאה לי דבל זה בקטן שבגיע לחינוך שיודע לחבר אתותיות בטוב ולא אותם שבמילות קטנים הרבה לומר הספטרה · ושיין תשובת כ"ח סימן קל"ח · ובבנפ"ב ובשבת שיבן בלל ה' סימן מ' : (ם) הספטיר · פירוש בשבת אבל בחול שהמפטיר מתנון לומרים קדיש לחבר אחר המפטיר אחין לאחרים קדיש עד שבאלם אמרון : (י) אם ג' · כתב לבוש בשבת שקורים שני פרשיות ביום לקרות מנין אני קרואים בכל שדרה ובתב ע"ז ומראה דפירוש מנין ו' אבל לא אם שהוסיפו דבוה אין שום חיוב מן הדין : (יא) וסוף · ובא מדין בשבת בל מזון אפילו מעלה מי שיודע לספטיר רק שלא יבא לקנון בטעות דינא אבי ריב"ם · ואפילו יש אחרים שיודעים לקנון רשאי אבל לומר כיון שבדרך הרב לשלם לאומרו מוחר לבתחלה לעשות שליחי ומפטיר · ול"ב דלא שאלה לשליחי בפ"ם הר"ר מ"ח · אם קראתו בבה"ב אחרת ומזמנה לו אותה הפרשה לריך לחזור ולברך מ"ב : (יב) לשביעי · ויאמר קדיש אחר הספטרה מ"ח : (יג) פסוק אחד · פ"ם חיבה אחת ול"ל סימן ק"ז (וחר"ל מ"ק י"ח) ושיין מ"ח בשבין מסבת בחיובים · כתוב בספר הבוונות דבשלום שבי הוא המשלה בבקרותים :

רפד (א) **בנביא** · הטעם אחת נגזרו גזרה שלא לקרות ותקנו לקרות בנביאים מעניינם של פרשה ל"ל בבקרות בתורה כמו אלו היו קורלאים בתורה ל"ח בבקרות ג' בבקרות ל"ח מבו' שקראו בתורה ולכך יבבך המפטיר ז' בברבות נגד ז' שקראו בתורה ומה שקורין בנביאים הלא בבתורה מבני שלא הפלא הם מעין ענין בבבת בתורה · בבר אלבנים המפטיר של שלא לאיתי מהבין לבמות הבפטבות בדין בפר בי בים ל"ל אחין יולאין בלו בקריאת הפטרה בתומבים הבתרבים ע"ם · ובפ"ו וא"ם מלוקים עלו ומחיבין לקרות הפטרה בתומבים הבתרבים ע"ם · אם אין שיבוב אינוהן לבמות מומה, בבה"ב מילבין יו"ד ומפטירין בבית הבם הבתרה ואין קורין בפ"ם מ"ח :

(י) לה ב

מגן אברהם נ"י

ס ריב"ם בתשובה ו סוף בבם סר"ם מרושבמוב ובאבי לקח בבם מבבה בוסרים ובבאבי ו בבבות מיימוני פ"ל מס"ם מבה דמ"ם פ"ל ה מוסבות ורא"ם בסרן הקולה אם המבולה שוחר ובסרדבי וסר"ן בבבן בני אבוב :

יד אפרים

רפד (בבא"ז פ"ק א') בתורה דסיו מבריבין בו' בל"ל : (בבבא"א תחלת הפי') בקלא מקומות מהבין שקורין בו' בל"ל ובפ"ל ובסלר לומרים ר"ל שאלר מקומות מהבין לומר אחר"ב בו' :

שערי תשובה

בע · ויהי נועם ה' בספרים המדוייקים הכתובים הוא בחדני · מלהם עד בסמה בקלא ספרים בחוב ובד בוא"ן ובשות הוא · ובן בחוב בקלא ובתן אהלם לבחלה ובש"ם ול"ל בחלה רק לקבון בבל"ח אחת לבחלה · בבוהה בבמה ובריהתיו בבית הבוהה ובבוא ובראים בחיבים · מ"ם בסודורים ובסודרו בבון לחלנו · וא"ל ובבוהה רק ובבבע הבון ובב' קחולה ע"ם · ושיין ביד אפרים מבוהבים לומר ובל שין לך תבשם לומרים הבין בבוא ובלדי בבתה ובוא שעות וצ"ל בתיו בחיבם ובלדי בבוא שאינו מלבון אחרון לך ותבשם שבוא בבין תוחלת ותקוה רק מלבון הבבה בבמו שינו בנוים הבשינה ובב"ב · ובתב מבר"י לחת בבין · ובתב מבר"י לחת בבין בבוא בוהבוה בוהבים בוהבו ולא אותו · ושיין בגן המלך בי' ג"ב בתב יי עבתת לומר ברבים ותוהבים ותיות הקובם ובן הבריב הבוהבים ובם הוא ז"ל לידב לומר בן בבוא בהבדבנה מבעלה למעלה לך בתקוני זוהר הבוהבת ברבים ותיות ותוהבי הקודם ובקבלת רבב"י תבריב ע"ם ושיין בבו"ת מלוה בתיבים בוהבן ו' בבתב בבם בן המלך לבוהב וליתה בהבי בוים ובקבלת רבב"י תבריב ותבבר בוהבו בל מ"ם לבדב הבבלת דבבבוה וע"ם בבתב שלו ותלו דה"ח ותן לבבם בובהבה בתחבת ע"ם ושיין בם"ח בבתב ובתב הרב זלה"ם שה"ל בתבלת בחבות זבר לבעבה בראבות כ"ה בערבות ובמוהב ע"ם :

תרגום

רפד כתב הלבוש תמהתי כל ימי שלא ראיתי מהגין בא' מן המקומות לכתוב ההפטרות כדין ספר כמו שכותבין המגילה כי היה ג"ל שאין יוצאין בלבוד כלל בקריאת ההפטרות שקורין בחומשים הנדפסין כיון שאין נכתבים בכל הלכות ס"ת ולו מגילה עכ"ל וכ"כ בהגהות י"נ · ואני אומר שמנהג קדמונים הוא שיקר שכתבו בב"י סי' קמ"ד בשם ה"ה מה שמדלגין שהה מנהגיו לגביא היינו לפי שהפטרות שלנו כתובים בקונטריסים ואפשר לסמן למלות מהר וכו' ע"ש · ואיתא בגיטין דף ס' שחסור לכתוב ההפטרה משום מ"ש בי"ד סי' רפ"ג ס"ב אלא משום עת לעשות לה' הפרו תורתך אומר שאין יכולה כיד הלבור לקנות לכם נביאים שלימים וא"כ הפתח שתגלה מלאכת הדפוס והספרים ח"ל בזול אסור לכתוב הפטרות דהא קי"ל דפוס כתיבה מעליותא היא כמ"ש מ"ש סי' ל"ג ומ"ב ול"ח ואי משום שכתובין בגייר הא כתב בב"ג רפי"ו דשאר ספרים נכתבים בכל מיני לבעוים ולא בעי דיו וא"כ ה"ה הנכתבים על הגייר כמ"ש התן' שם וה"ה אא"ל גילוה · דוק בהרי"ף ובתו' ושוד דמברכין על שיר השירים ואיכה אע"פ שכתובין בדפוס בגייר ומע"ש סוף סי' ת"ל וכ"מ בתשובת הרשב"א סי' תפ"ז דדוקא בספר תורה אסור לכתב בשבתות בקונטריסים אבל הפטרות לא קפדי' ע"ש וכ"כ הכל בו בשם הרשב"א ח"ל ובהפטרה משאל' ח"ל· (ר"ה אני אומר ב"ח דלא בב"י) שאין מקפידין בה ומברכין על הקריאה אפילו בלא ספר עכ"ל סי' תפ' אינה כתובה על הספר מברכין עליה וכל זה ברור דלא כמה ממחק הרב"ש ע"ש: בקלא מקומות שקורין במנחה י"ל רק ג"ש בהפטרת יונה והשאר אומרים בלא"ז ואח"כ אומרים מי אל כמוך (מהרמ"ם ע"ח ולהא"ח ח"ב): **א בלא ברכה שרי**· ונכון לקרותה עמ"ש סי' קמ"ג ס"ב:

ב אחריהם אמן· אין לענות אמן אחר ולדק שאינו סיום ברכה (טור): **ג יכול אחר לאומרה**· וא"ד אמ"ש סי' רפ"ב ס"ה דלגיך לקרות כתורה אינה אע"פ שקרא כבר שאני הכא כיון שהפסיקו בקדיש מוכחא מילתא שקלא בעד המפטיר· וכתב ב"י סי' רפ"ב דיש מקומות מהנים לכתחלה בשקנון מפטיר אז גדול קורא בתורה תהלה דהו כבודה שלאמר שאין הקנון ראוי לקרות בתורה ע"ש אבל הריב"ש מולק ע"ז לכן כתב רמ"א דאין לעשות כן לכתחלה: **ד כמו בס"ת**· ולגיך לכרך אחלה (הריב"ש) ומ' סמי' ק"מ דלהרמב"ם לא יכרך והא דכתב סי' תקפ"ה ס"ג דלכ"ע א"ל לכרך וכ"ה סי' תרל"ב ס"א שאני התם דכל ישראל מחויבים לברך על המשיחה ולכן כבריך הא' ביכר בעד כולם משא"כ כאן: **ה ושנים לא יאמרו**· ובכתבי האר"י כ' אין די בשמיעת ההפטרות אלא לגיך לקרות מתוך הספר והברכות שמע מהקורא ע"כ וא"ל דבגמרא מיירי שלא יקראו שנים בקול רם מפני שמי שאינו בקי לא יוכל לשמוע וגם הבקי ל"ל בגתה ויש לשמוע שלא יתרגם הברכה ואם יתרגם שלא יאמר השם (ריב"ש שם): **ו אין המפטיר**· כתב ש"ל בשם הגאונים שאין לסלק ספר הנביאים עד אחר הברכה כדי שיראה כתב מ"ב סי' ל"ו לגיך שיאמר שמוך לאחיתה מעין אחיתה אמן אחר הברכה · אבל גם בספר תניא כ"כ וכ"כ מע"מ והגמ"ג דהא בש"ח ג"כ אסור ליטול הס"ת עד אחר הברכה · לעטות ולשבש כל הטחתות בא ואלא כמה נדחק העור סי' רל"ו במ"ש תמיד ומלך עליו ל"ו בא"י המעריב ערבים וגם ברמב"ם כתוב כעוטה שלנו וגם בב"ה אומרים יתבדך שמך בפי כל חי תמיד ל"ו בא"י על האדן וכו' דכיון דאומרים יתבדך הוי מעין אחיתה שפיר: **אם** אין שיבוב שיכולין להביא אומה בב"הכ הולכין י' ומפטירין בביה בשם האומה וגם יכולים לקרות ההפטרה בע"ש אם אי אפשר בעצין אחר כדאשמעת בכהן גדול ביום הכפורים (מרדכי פ"ו דשיבוביו רלא"ח ח"ב ע"ג) ע' סימן קמ"ד · וכמ"ש סי"ח אלא דאין קורין ע"פ אלא בגדול ביום הכפורים: **ז העוסקים בצרכי צבור**· הגון לומר השבבה לאנשים בלשון הקודש ולנשים בלשון תרגום (רי"ל לוי סי' ע"ב) הטעם דשל נשים מסתמא נעשים בין הנשים והם אין מביעות כל' הקדש אלא תרגום (כ"ה) ברגלים שמהגין לומר מי שבירך לקבדרי יאמרו קודם אחרי שלא להפסיק בין קדיש לאחרי עמ"ש סי' רל"ב · כשמברכין הסדר אין מזכירין נשמות רק למי שנקבר בתוכו שבוע (מהרי"ל): **ח ביטי הפטירה**· מעוס שהיו הגזרות בתוכו זמן ואפילו אל מילה בשבתות הכם לומרים לוחו דהא לומרים לוחו בסדר ניסן אבל בשאל ר"ח אייר בשבת א"א לוחו אבל בשבת שלאחי ר"ח אנו לומרים לוחו ואין מזכירין בו נשמות אפילו בספירה (הג"מוג):

רפה א שנים מקרא· כתב ש"ה שיקרא כל פרשה ב"פ ואח"כ התרגום עליה וכ"כ רש"ל וכ"מ במגילה דף ד' אבל הל"ח סמ"ח פסק דיקרא הכל פסוק ב"פ והתרגום עליו וכ"כ בהגהת י"ל בשם האר"י וסד"ר וכ"כ בכתביה וכ"מ סימן קמ"ה שהיו אומרים כן בזמן מהרמ"ן והפסוק האחרון אמרו אחר התרגום כדי לסיים בחולה: **אם** הוא רגיל בטעמים יקרא בס"ח (רדב"ז ס"ב ועיין בס"ח סי' ס"ח וס"ו) ויסבול אחר הקריאה (הכוונות) ע' בשל"ה עניני מגילה ואין לי כאן עסק בנסתרות ויקון הלפרנים קודם הקריאה (של"ה): **ב עטרות ודיבון**· וה"כ לחוכן ושמטן וכיולא

רפה (א) תרגום עיין בס"ע שכתב שמנוס לקרות אחר הגאת וכתב בק"ח לשמ"ב שיש בכתבו כן בשם גורי אתר"י וז"ל ואין אתמה כן כי בסדר הכוונות שבידר מסר"ם ווישל מכת"י מר אביו מהרח"ו כתב מרביעו אתר"י וז"ל יום הבשי תיקף ומיד אחר תפלת שחרית היש סולך למקום שיש ספר תורה וקרא שנים מקרא ואחד תרגום ושיין שם בחח"ב שאין לקרות שנים מקרא ואחד תרגום בתמורת יום הבשי כי אתנו גורי אתר"י שאין לקרות תרגום בלילה גם כתב שבשיקר לקרות כל פסוק שמו"ת ודלא כמ"ם לקרות כל פרשה קטנה ע"ש: פירש"י

שערי תשובה

רפה (א) תרגום עיין בס"ע שכתב שמנוס לקרות אחר הגאת וכתב בק"ח לשמ"ב שיש שכתבו כן בשם גורי אתר"י וז"ל ואין אתמה כן כי בסדר הכוונות שבידר מסר"ם ווישל מכת"י מר אביו מהרח"ו כתב מרביעו אתר"י וז"ל יום הבשי תיקף ומיד אחר תפלת שחרית היש סולך למקום שיש ספר תורה וקרא שנים מקרא ואחד תרגום ושיין שם בחח"ב שאין לקרות שנים מקרא ואחד תרגום בתמורת יום הבשי כי אתנו גורי אתר"י שאין לקרות תרגום בלילה גם כתב שבשיקר לקרות כל פסוק שמו"ת ודלא כמ"ם לקרות כל פרשה קטנה ע"ש: פירש"י

באר היטב

(ב) אמן · ואין לענות אמן אחר שכל דברי אמת ולדק שאינו סיום ברכה · אבל מחויב לקרות בלחש: (ד) מגולל · כתב בב"ל בשם הגאונים שאין לסלק ספר הפטרה עד אחר הברכה כדי שיראה ויברך על מה שקרה לקרות בלחש: (ה) לגוד · הרגנים שמהגין לומר מי שבירך לקבדרים יאמרו קודם אבדי שלא להפסיק בין קדיש לתרגום ס"ח וע"ל סימן רל"ב: (ו) כהדם · ואין מזכירין נשמות רק למי שנקבר בתוכו שבוע מבריל: (ז) ביטי הפטירה · ואפשר אל מילה בשבתות הסם · אבל בשאל ר"ח בשבת אין לומרים לוחו שמ"ת

רפה (א) תרגום · כתב בל"ם שיקרא כל פרשה ב"פ ואחר כך תרגום עליה וכ"כ רש"ל אבל הל"ח פסק דיקרא כל פסוק ב' פעמים והתרגום עליו וכ"כ בהגהות י"ל בשם האר"י וסד"ר וכ"כ בכתביה ומקרא לפני · ואישור גדול להפסיק בקריאת שמו"ת בדיבור · ויקון הלפרנים קודם שמו"ת · ומי שטוח בקי בטעמים ומקודדת בע"פ מנוח לקרות בס"פ מסרדש"ן · ואפר"י ז"ל אומרי ה' היה לפני בתוכם בו תרגום וס"ם לחוכן ושמטן לרך לקרותו ב"פ שיין ע"ז: פירש"י

ל"ב בשבת כ"ד ובהרב גידל תוס' ג' סרל"ם וסר"ן בשם ר"י ז' סרל"ם בפוף ברכות פ' תגילה כ"ג ז' הבונה בריב"ם ז' סוסה ל"ם ה' הרמ"ם בסוף סדר הפלות וסמרדלי פרק בני העיר וסמ"ם בס"ג מס"ה וכולי הלקם ("ולשון בר"ח הב שאינו דומה בר"ח סיון שלו לומרים ה"ם על הגבורות מסוכר ביולה בשם מהרש"ל) ה' נרכות מ':

עטרת זקנים

רפד (א) אבל בלאו הכי כו' · וי"א אע"פ שאין לחם ס"ת בשר וקראו בשבול אפ"ה מפטירין אחריה ומברכין הברכות לשנית ולאחרי'(כלבו): (ב) ושנים לא כו' כ"כ הרב הריב"ש והיינו שלא יאמרו שנים ההפטרות בריולוב דהיינו שאחר מהם קורא פסוק אחד והב' שותק עד שמפטים הפסוק ואח"כ קורא הפסוק אחר כי המפטיר שקרא בתורה מפני כבוד התורה צריך שיקרא הוא לבד כל ההפטרה ולכן אף אם נשתתק האחר צריך להתחיל השני מראש ולברך אחריה: (ג) אין הספר כו' · כשמברך אחר ההפטר' אינן רשאין לסלק ספר הנביאים כדי שיראה שיברך על מה שהפטר' (ב"י בשם שבולי לקט) כן נראה בכל דבר שמברכין עליו שצריך שיהיה לפניו וקרוב אליו הדבר מאר כמו בתפילין של יד וכן בבוים של הבדלה והרם שאמרו חז"ל בזשל זה בימין וזה בשמאל ופלוגתא ב"ש וב"ה משמע שלפחות יהיה הדבר שאין ב"כ צורך בשמאלו מוכן לפניו אא"ר בשם רבו מהרי"ם במהר"ל ז"ל):

רפה (א) חייב לקרות כו' אבל לא יקרא אחר מקרא וא' תרגום ויכוין לשמוע מלה במלה מפי הש"ץ אלא צריך לקרות ב"פ מקרא זולת מה ששומע מפי הש"ץ (ב"י בשם הרמב"ם):

באר היטב

(ב) אמן · ואין לענות אמן אחר שכל דברי אמת ולדק שאינו סיום ברכה: (ב) בשבת ה' · סיימו בקל רם · אבל מחויב לקרות בלחש: (ד) מגולל · כתב בב"ל בשם הגאונים שאין לסלק ספר ההפטרה עד אחר הברכה כדי שיראה ויברך על מה שקרא לקרות בלחש: (ה) לגוד · הרגנים שמהגין לומר מי שבירך לקבדרים יאמרו קודם אבדי שלא להפסיק בין קדיש לתרגום ס"ח וע"ל סימן רל"ב: (ו) כהדם · ואין מזכירין נשמות רק למי שנקבר בתוכו שבוע מבריל: (ז) ביטי הפטירה · ואפשר אל מילה בשבתות הסם · אבל בשאל ר"ח בשבת אין לומרים לוחו שמ"ת

רפה (א) תרגום · כתב בל"ם שיקרא כל פרשה ב"פ ואחר כך תרגום עליה וכ"כ רש"ל אבל הל"ח פסק דיקרא כל פסוק ב' פעמים והתרגום עליו וכ"כ בהגהות י"ל בשם האר"י וסד"ר וכ"כ בכתביה ומקרא לפני · ואישור גדול להפסיק בקריאת שמו"ת בדיבור · ויקון הלפרנים קודם שמו"ת · ומי שטוח בקי בטעמים ומקודדת בע"פ מנוח לקרות בס"פ מסרדש"ן · ואפר"י ז"ל אומרי ה' היה לפני בתוכם בו תרגום וס"ם לחוכן ושמטן לרך לקרותו ב"פ שיין ע"ז: פירש"י

לקרותם ג"ס : (ב) תרגום וגם פירש"י . כי התרגום יש לו מעלה מיהן בסיני ופירש"י יש לו מעלה שהוא מפרש יותר המקרא ממה שמפרש התרגום המקרא ועוד אני אומר על ידא שמיש שילמה לקרות בפני עצמו בס"ה הסדרה לכל הפחות פעם א' ואח"כ עם החזן פעם שניה דקריאה בחומש לבד אין יולא בה ספיר דבעינן דברים שבכתב והיינו ס"ת שלימו' כדינא ויש לו להשלים זה מד ס"ת וכך נהגתי מעודי . וכתב בטור אבל אם קראה בשאר לעז לא יצא' והיינו מי שיכול להבין בפירש"י כראוי פי' המקרא אבל מי שאינו כך הכי ודאי ראוי לקרות בפי' התורה שיש בלשון אשכנז בזמנינו בגון ספר אליעזר וראיה ויזעלא בו כדי שיבין טעין הפרשה :

רפו בטור כתוב ובספרד מוציא לומר מגמת פ' א' ובסי' רל"ד כתב שבספרד אומרים פרקי אבות במנחה בשבת וא"כ למה לא זכר דבר זה כאן . ומשמעי מנהגים כאן במקום פרק א' פרקי אבות דהיינו שהיה כתוב ר"ת פ"א והיינו פרקי אבות וטעה המעתיק וכתב פרק אחד : (א) קודם תפלת השחר יצא . לפי שבמוסף נאמר בבוקר אלא דבמסכת יומא איתא מקרא יתיה דנסכי' קודמין למוספין כמ"ש הטור : (ב) מותר לטעום בו' . דהא דאמרינן דאין הלכה כרב הונא דאמר אסור לטעום קודם המוספים היינו טעימה בעלמא אבל אכילה דהיינו סעודה אסור כדאיתא בתענית שמביא הטור וס"ג איתא בסי' רל"ב בתפלת המנחה דלא קי"ל כריב"ל דאמר אסור לטעום קודם מנחה אלא מותר לטעום והיינו טעימה בעלמא אבל סעודה לא וה"ל ממש כן הוא . ומו"ח ז"ל חולק על ב"י וש"ע ומתיר כאן מדינא אפילו סעודה כיון דאין כאן אוכמה לאלק ואומר דלענין סעודה קי"ל כרב הונא והעיקר כמ"ש ב"י ודאי יש כאן אוכמה מתענית שמביא הטור ותו דא"ל אוכמה דודאי אמרינן דלא פליגי אלא לענין טעימה ממשעות דברי רב הונא . ובזה צריך התלמוד לפסוק הלכה אבל לאכילה לב"ע אסור ולא הוצרך בזה לפסוק הלכה והא דכתב הטור אלמא אין דרך לאכול קודם לא הטעה לומר שאין אסור רק שאין דרך כך דודאי איסור יש כמ"ש אח"כ ר"ת אין רשאי כו' ולא נקט אין דרך רק מלד הוכחה מן הגמרא שאמרו לא שכיחא שברות מזה אמו למדים אלא היה דרכם לאכול קודם מוסף והטעם אמו אומרים שיש איסור בדבר ויש חילוק בין טעימה לאכילה ואגילה לרבו בספורה קודם המוספין: ולמעיו

א אבילת פירות . ואע"ג דאסור לאכול קודם קידוש ואין קידוש אלא במקום סעודה י"ל דבי כשיסתה כוס יין אחריו כמ"ש סי' רע"ג ס"ה או שיעשוה פירות ויתפלל במקומו ויאכל אחר כך פת וח"ל דלא אל עליו חוכת קידוש דהא רשאי לאכול מעט פת ואל עליו קידוש וא"נ בכ"ח ובתב דמדינא שרי לאכול אפילו סעודה אלא שמנהג להחמיר ולכן מאן דאלא ליביה וקשה עליה מוכא להתפלל מוספין קודם אכילה יקדם ויאכל קודם מוסף עכ"ל וכרא"ש פ"ד דברכות משמע דאלא נרע ממנחה עיין סימן רל"ב וי"ל דכיון דאיכא מ"ד בגמ' דיחיד פטור מתפלת מוסף מותר לאכול : **ב** פת מועט . אפילו כביצה כמ"ש סוף סי' רל"ד : **ג** של מנחה . תפ"ג דבסק בסי' רל"ג דאין להתפלל לכתחלה מנחה גדולה י"ל דהכא כיון שצריך להתפלל מוסף צריך להקדים מנחה תחלה דעכ"פ זמנה הוא וכמ"ש שם אם אם רוצה לאכול . וא"כ אחידתא דסומכין על קריאה לבה"כ א"ל להתפלל עתה מנחה : **ונ"ל** דאם הוא סמוך לערב ואין שהוא להתפלל שתיהן יתפלל מוסף דמנחה יש לה תפלומין בערבית עיין סימן ק"ח :

רפז אמרינן בגמרא בקומי אתיהו לנחם אבלים ולבקר חולים בשבת פי' אמנם אמת יבא לשעוק ולא כאותן שכל יומות השבוע אין הולכין רק בשבת וגם באבל יאמר שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבא (ב"ח רס"ל) אבל בטוי"ד סימן ש"ג איתא דרשאי לומר המקום יומחך ועי"ש בדריסה שמהן טעם לדבר :

באר היטב

(ג) פירש"י פיינו מי שיכול לכוין אבל מי שאינו כך ראוי לקרות בפי' הטורים שיש בלשון אשכנז כגון ספר אליעזר וראיה ויזעלא בו כדי שיכון טעין פעין הפרשה ולפי מנהגי דוקא מנהגו מי שאין בידו תרגום יקרא ב"ש מקרא ואח"כ בשיפה לו תרגום יקרא סדה"י : (ד) בשבת . פיינו אם פיה אוגם בדול אע"פ. שבוטות : (ה) עד ס"ע . פי' שיש לקרות אז ב' מקרא וא' תרגום ולא לחוד שמע שמו א"ל מס"ן וקרא פעם א' . אבל אין לסמוך לכתחלה על כשמיפסה לא ס"מ לא ושיון ע"ז : (ו) תינוקות . דוקא בימיהם שהיו לומדין פירוש המקרא עם התינוקות אבל אם לומר פירוש המלות לחוד לא יצא ומ"ש דו מיקרא עוד פעם א' מקרא דוקא שולה לו במקום מקרא מ"ל : (ח) פרשת יום . דהא כבר קרא כל הסדרה מדי שבת בשבתו . ובשרב ס"ת יקרא ואח"כ הכרכה . הכוזוות : (ט) הספרה . פעם אחד מקרא ואחד תרגום ושיון בל"ש : (י) תפיס . ובד' פרשיות יקרא הספרה דד' פרשיות :

רפו (א) לעשות . פיינו כשמקדש אבל בלא קידוש אסור כמ"ש סימן רפ"ח ס"ח : (ב) פירות . אע"ג דאין קידוש אלא במקום סעודה ואכילת פירות לא מהני כדמ"ל סימן רפ"ג ס"ב . וי"ל שהפת הוא יין אחריו כמ"ש בס : (ג) פת מועט . אפילו כביצה כמ"ל סימן רל"ב ס"ג מ"ל . וכבתר מיעט אחר לפני כתב ל"ל כזית ומנהגו ע' פי' רע"ג ס"ב כזיתו דשם מני כזית לענין דלהני קידוש במקום סעודה אל"כ סגור הוא דס"ס כאן נמי לא יאכל אלא כזית . ולא דק : (ד) דאורה . והכ"ת כתב לתתיר אפילו בעוד קודם מוסף אם מקדש ובע"ז אוסר מדינא לקנות סעודה קודם מוסף ע"ש : (ה) תפלה . ואם אין שהוא לתפלל שתיהם יתפלל מוסף דמנחה יש לו תפלומין מ"ל :

ב ג (ב) אם למד הפרשה **ג** בפירוש רש"י חשוב **ד** כמו תרגום **ג** וירא שמים יקרא (ב) תרגום (ג) וגם פירוש רש"י :

ג **ה** ד מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור :

ד ה מצוה מן המובחר שישלים אותה **ו** קודם שיאכל (ג) בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ז ישלים אחר אכילה עד המנחה ז וי"א עד רביעי בשבת (ג) ח ויש אומרים עד **ז** (ה) שמיני עצרת (דהיינו בשמחת תורה אלא מבלימים הלבור) :

ה **ח** ט יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת (ו) התורה (ועיין לעיל סימן קמ"ו) :

ו **ט** י מלמדי (ו) תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת :

ז **י** כ אין צריך לקרות (ח) פרשת יום טוב הגם וכן אין צריך לקרות ההפטרות (מרדכי ס"ק) ומ"מ נהגו לקרות **יא** (ט) הספרה ובשבת אל התורה יקרא הספרה אל שבת **יב** ולא (י) שום תפיס (פסקי מהרא"י סימן ק"מ) :

רפו דיני תפלת מוסף בשבת י' וכו' ה' סעיפים

א א זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ב ואין לאחרה יותר מעד סוף שבע שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואף על פי כן יצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום ג ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה אין לה תשלומין ד ויש בה נשיאת כפים הגם ואם התפלל אותה (א) קודם תפלת שחרית יצא (אסל מועד בשם הרשב"ל וב"י פרק תפלת המחר) :

ב ה כל יחיד חייב להתפלל תפלת המוספין בין אם יש צבור בעיר או לא הגם ואחר כך חוזר הגליל לבור כתפלה כמו בשאר תפלות (ב"י בשם אבולי לקט) :

ג (ב) (ג) ו מותר (א) לטעום קודם תפלת המוספין דהיינו **א** אכילת (ב) פירות או אפילו **ב** (ג) פת מועט אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב (א) אבל סעודה (ד) אסורה :

ד (ב) ז היו לפניו שתי תפלות אחת **ג** של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד שש שעות (ומחלה פור) שהוא זמן תפלת מנחה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוסף הגם ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (כ"ל בשם הרשב"א) ח וי"א דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף : הגם ומיהו אם הגיע זמן מנחה קטנה יתפלל מנחה (ה) תחילה (הר"י ואבה"מ בשם ירושלמי) ט ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו :

ה י בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא (ועיין לעיל סימן קל"ג) :

רפז נחום אבלים וביקור חולים בשבת י' וכו' ס"א

א א יכולים (א) לנחם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה ב ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו

וכיולא בהם (טור) : **ג** בפירוש רש"י . שהוא שיקר ושהוא כמוי על יסוד התלמוד : **ד** כמו תרגום . ומ"מ צריך לקרות ב"פ מקרא (רמ"מ פ"ז) מי שלא בידו התרגום יקרא ב"פ מקרא ואח"כ בשיהיה לו תרגום יקרא (סדה"י): **ה** מיום ראשון . וכל ה' כ' שיקרא אותם ביום ו' אחר חצות דוקא ויש עוד דעות שונות : **ו** קודם שיאבל . היינו אם היה אונס גדול בע"ם (הכוונו' וב"י) ובמגיע"י במשלי כתב ה"ל ולא יבעי להתחיל בע"ם ולמגמר בשבת קודם סעודת המחרי' : **ז** שמיני עצרת . פי' שיש לקרות אז ב' מקרא וא' תרגום ודלא כאותן שקולאין המקרא לחוד (ב"י הג"מ) : **ח** יכול לקרות . ואם שמע פעם א' מפ"ן וקרא פעם א' יצא אבל אין לסמוך לכתחלה על המשנה כמ"ש סימן ל"ש (ל"ח) : **ט** מלמדי תינוקות . ל"ל דדוקא בימיהם שהיו לומדין פירוש המקרא עם התינוקות אבל אם לומר פירוש המלו' לחוד לא יצא ומ"מ די אם יקרא עוד פעם אחת מקרא דזה שולה לו במקום מקרא : **י** א"צ לקרות כו' . דהא כבר קראו כל התורה מדי שבת בשבתו (ת"ה) . ובערב ס"ת יקרא ואח"כ הברכה (כוונה) : **יא** ההפטרה . פעם א' מקרא וא' תרגום ואח"כ מזמור מתהלים שיר של יום אחר מקרא ואחר הגיגם לו לעז אחר ואח"כ משנה אחת (ב"ל בשם מהרמ"ק) וטוב שלא יפסיק כלל בשיחה (ל"ה): **יב** ולא שוש אשיש . דמעם חזרת ההפטרה שידע מה מפטירין למחר ואם יארע הרבה תתמה זו אחר זו וכי יחזור בכל שבת שום אחים (שם) ול"ע דזהו לפי פי' ר"ח ולדידיה צריך לחזור פר' י"ש שיהא רגיל במה שהלבור קורין כמ"ש בח"ה סימן כ"ג וכבר פסק הרב"י שלא לחזור פרש' יו"ט ול"ל מ"מ ההפטרה צריך לחזור בשביל זה משום שהוא שבעלמו מפטיר משלא"כ בקריאה שהחזן קורא כל"ל ובלבוש השמיט הנ"ל זו דל"ש דאם לא יחזור לעולם הפטרת שוש אחים שמא יקראו אותה ולא יהא רגיל בה כמ"ש סימן קל"ט לכן ל"ל דיחזור אותה אך אם יש הרבה תתמה זו אחר זו שוב א"ל ומשמע דבד' פרשיות פטיטא דיקלא הפטרת הר' פרשיות וכ"ה שמנהגו לחזור הפטרת הסדרה ולא ידעתי מה טעם :

רפו בכתבי האר"י כתוב תקנה שבת בקו"ף אבל בב"י בשם ס"ל איתא תכנת בכ"ף מלשון תכנת שמודיה כלה וכן המנהגי עוד כתבו שמע כו' ה' אחד הוא אלהינו ואין לומר ב"ש אחד ומנהג שלנו לומר ב"ש אחד . י"ל ואח מוסף וכו' בו"ח וכן בכל מוסף (רש"ל סימן ד') :

באר הגולה

ב בהל"ם בשם: וכמ"ג ומנדכי בשם ג כ"י ד בשם הגהות"ם וכהל"ם ס בשם מהרבש ו כלנו בשם ר"פרץ ז כגהות בש' ח"ג מה"ת בשם הר"מ ח בגהות בשם ר' שמחה (ופיוס שם שהשיגים כן לריגיסים לאזור שמו"ת ובתב הכ"ר שבשוב הוא) ט מרדכי בשם מ"ה בהלה כן מרבו ר' יהודה הכהיר ומהר"ר אברהם י בשם ר"ת ובגהות בש' ר"ג מה"ת בשם מ"ה כ בתני הכ"י מו' ק"ש ומ"ם מו' כ"ג מ הוס' והרא"ש ור' יוסף בש"ל דברכות ד תענית כ"ו ס בהלה ג' ו בשם הש"ל מה"ת ; בשם בהלה ס בש"ל ובתל"ם בשם הר"י ור' יוסף ובהרא"ש ע עוד בשם הרמב"ם פרק ג' מה"ת י ריב"ם בתשובה מ שבת י"ב ובכ"ם ב שם :

עטרת זקנים

(ב) אם למד בפירוש רש"י כו' וי"א תרגום דוקא שניהן בסיני וירא שמים יוצא ידי כולם ויקרא תרגום וגם פי' רש"י אבן בשאר לי לע"ז אין יוצא כלל (טור וב"י תוספות והרא"ש) : (ג) וי"א עד ש"ני אבן העזרין כן צריכין לחזור שנים מקרא ואחד תרגום (ב"י הגהות מיי') :

רפו (א) אבל סעודה אסורה כו' . וי"א אפי' סעודה שרי דהיינו שישאל ידיו ויקרש ויברך המוציא ויאכל ויברך ברכת המזון ואח"כ יתפלל מוסף דזמנה כל היום (טורי בב"ח) : (ב) היו לפניו כו' . וע"ע צריך כל טורה להחזיר שיטהרו בתפלת שחרית ב"כ כדי להתחיל מוסף מקטי שיגיע ר"שעות ומחצה לאפוקי גפשיה מפל ותא דרבוותא

יד אפרים

רפה (מג"א ס"ק יא) נרשם בטעות ול"ל כליון נרשם על מ"ם ומכל מקום מהנו לקרות בספרה :

שערי תשובה

(ה) פירש"י שבה"ע וכתב בבר"י שבים"ם קידושין פ"ב כתב אם אינו יכול ללמוד מעיסם יקרא פירש"י ולא תרגום ע"ם . אבל לפי מ"ם חכמי אלמה יש קפידא בתרגום ולכן אם אין שהות לעמוד מעיסם ילמד תרגום ע"ם : (ו) התורה שבה"ע ובמת"ב כתב בשם הרבב"ן בתשובה ד"ם אם שמע שהו"ם מתחר אפילו בלי אונס יצא ובלבד מיכון לשמוע מלה במלה ס"ם : (ה) פרשת יו"ם שבה"ע ושיון בבר' כתב בשם הפר"י ז"ל ביום הושענא רבה יקרא פ' ויחזה הברכה שמו"ת . ובשם מבר"ם זכותא בתשובה כתב דבה"ל שעושין ג' יו"ם יקראלמה ביום הו"ר ומ"מ אם קראה כיום שמיני עצרת לא הפסיד ע"ם :

רפו בש"ע ס"ב זמן תפלת המוספין עיין במג"א סימן רל"ג כשתפסיק במכירת המלות צריך ליטול ידיו שניה לתפלת המוספין אם לא שיודע שלא הסיח דעתו ועיין בשערי אפרים שער יו"ד סעיף מ"ו :

בש"ע ס"ב חוזר הש"ץ התפלה כו' המוהגים לומר קדושה כתר בשבת יאמרו עמך ישראל כו' וכר"ח יאמר ועמך ישראל ב"כ גן המלך סימן קל"ד בשם הרב בחסיד מוה"ר דוד נרשון ועיין מ"ם בזה בבר"י ובמת"ב . וכתב בש"ל וב"ל המידים בסדרן מלה המידים בת"ם לבסוף ומוס מנדשם בעון בסוף הוא ששות ע"ם :

רפח א אסור להתענות • הכ' תענית) וכ"כ רש"י בעירובין דף מ"ח וכ"מ סוף ס"ד וח"כ שלא כדין עושים מקלת קהלות שמתענים בשבת עד חלות על הנזירות: **ב** מותר להתענות • ואם תבירנו לאם עליו חלוס רש לין להתענות בשבת ע"ש (כ"ג מה"ב): **ג** ביום ראשון • ואם ביום ראשון הוא תענית חובה צריך להתענות יום אחר (מ"ב סי' ל"ג) וכ"כ ס"ג דשבועות כתב דח"ל תענית אחר ומנדמי לה למ"ס סימן תקפ"ח סי"ח ע"ש • וכ"ד הסכת צריך כפרה וכפרה בכדי לא אפשרן וכן מכמוא שם סעיף ה' דסתמעה ערב יום כפור צריך תענית אחר אף על גב דיה"כ סמוך לו וכמ"ש ססי' תקל"ז ע"ש וכן יש להורות כמ"ש מ"ב • וכ"ל דאם יום ראשון הוא יום ראשון של סליחות עולה לו אם אינו רגיל להתענות כל שנה דאם אכל מי שיש לו מנהג לצרף להתענות תענית לתעניתו ביום אחר כנ"ל דלא כע"ש: **ד** י"ט שני • כ"כ כל הגאונים לאסוקי מס"ח שכתב דאם התענה בי"ט ראשון יתענה ביו"ט שני תענית לתעניתו כ"כ בי' סי' תקס"ב ע"ש וכ"ל שמעולם לא עלה זה ע"ד החסיד ז"ל ס"ח סימן רכ"ט אם התענה ביו"ט בשביל חלום וביו"ט אחרון למחר יתענה עכ"ל אם סובריס דכ"ל אם התענה בי"ט ראשון וביו"ט אחרון למחר כו' נ"כ יתענה וכ"ל דאם כ"ל אם התענה בי"ט ראשון וביו"ט אחרון כלומר לו בי"ט אחרון דוי"ו במקום לו למחר יתענה כלומר לעצ"י בלמחרתו הוא אסרו חג יתענה דאינו אלא אם כמ"ש סימן תל"ד ס"ע וכ"ש דכיסן לו בשאר סימנים דאין אלא מנהג דיתענה וכ"כ בכ"ה בשם ר"ש סלוי סי' ד' וא"ה בין יה"כ לסוכות עכ"ל ועיין סי' תי"ח מ"ס • וכ"ל דאם ביום ראשון הוא יום ראשון של סליחות אינו רגיל להתענות כל שנה דאם אכל מי שיש לו מנהג לצרף להתענות תענית לתעניתו כ"כ בי' סי' תקע"ב וה"ה לר"ח אב עיין סי' תק"ס וה"ה בע"ס: **ה** היתענה מחצי היום • וכ"ל דאינו מתפלל ערבית ועיין סי' תקס"ב: **ו** וביום ראשון יתענה • דאע"ג דאי בחי אלא לאכול אחר מנחה הרשות בידו אם יצא ידי חובתו מ"מ כיון שהתענה בשם תענית שבירה היא בידו: **ז** שעל ג' החלומות • כתב בשל"ה שאף באנו הכ' אין להתענות בשבת אמ"כ התענית

עכשיו ע"כ אין חיוב מצד הדין אבל כאן מיירי מצד שהוא דומה ומילה אף על פי שהוא מסופק כפחדון מ"מ הוא דומה על הספק ומתענה לבטל הספק זהו תענוג לו ומרי ושמ"ז ע"ל לאלק בהולאה זו דאם אנם אחד מהחלומות שנזכרים כאן אמ"כ להתענות אז אע"פ שהוא שלא דומה כ"כ ואין נפשו עצומה עליו יתענה ובאחר חלומות שהוא מסופק בפחרוהם אין מורין לו להתענות אלא"כ נפשו עצומה עליו אם יש לו תענוג מזה ומ"ה זכר הטור כאן אנפשו עצומה וכן בסימן ר"ך • ואם נראה בבכל נוחי שבהבר ביום אמ"כ לו בחלום אמ"כ אין מקבלים הרואה ל"ל שבור מלכת לשמואל אמריתו דחכמיתו טובה אימא לי מאי חזית דאתו רומאי ושבו לך ושמעו כך קבייתא ברמיתא דהכבא הבהר כולא יומא וחזי הרי דבהרהור תליא מילתא ואין בזה הרהור מן המנים ע"כ לא יתענה בשבת בזה הנגלע"ד עיקר למעשה: **בתוב** במ"ב סי' ל"ג בת"ח בשבת ולמחרתו י"ז בתמוז לאמר לתעניתו אחר י"ז בתמוז לא מהני לזה ואיתא מת"ס סי' כב"י ח"ח סי' תקס"ח דמתענ' בעיו"כ ת"ח דלריך תענית לתעניתו הרי אפי' י"כ לא מהני ק"ו י"ז בתמוז ולא מלע"ד כן דהוא לאמר זה ממשמעות דברי הת"ס וכ"י ואילו מתנוגו לזה ס"ל לבסיא לאיה שהוא כן ולדרבה נ"ל לאיה ברוהה איסבא ממ"ש מסרי"ל בתשובה סי' קכ"ה המודר להתענות סבוס ימים לוסיס ומקלע בהון תענית חובה דפשוט דפיק ביה דהא לעשורי קביל עליה וכביתו ומביא עוד לאיה שם בתשובה מיהראל שיולא י"ח שמתה ברגל בנדרים ונדבות אלמ' אע"ג דבעי לאתוויי שלמיס דנדר אם"ה נפיק ביה ידי מצוה ולא אמריכן כיון דמנדר אתו בעו לשלומי שלמי שמח' וא"כ ס"ל בהאי תענית שחייב מחמת שבת נפק בי' בתענית חובה דאין מילוק בין חיוב תענית לחיוב שמחה וזהו לאיה ברוהה ומה שלמד מדברי ת"ה וב"י ב' תשובות בדבר חדא דהם לא בעו לומיער רק שים איסור בתענית ר"ה ועי"כ ולריך תענ' אם"ה מ"מ לי אילקע דלא התענה בי"כ לו בלא"ע כנון שהיה לו חוסם חייב לתענות מחמת תענ' שבת אח"כ שיש דעיקר התענ' איסור איסיה לו בפרה על מה שהתענ' חוב איסיה לו בפרה על מה שהתענ' בשבת אבל ולאי דאותו תענית אבל אלו ליס לכפרה על הכל בפרש י"כ ולפי הסבר' נראה דאחר י"כ א"ל תענית לתענית שבת אפי' אם לא התענה בי"כ מחמת חוסם די"כ מכפר על עשה ועל ל"ת שעבר וכודאי חייב ע"ז בתענית ו"כ

מכפר

רפז (א) ורחמיו מרובים כו' • בגמרא ס"ל לת"ק דגלא צריך אלא לומר שבת היא כו' ואל"ל ורחמיו וכו' ובגמא ס"ל דל"ל גם ורחמיו כו' ואסור פוסק כבגמא וכן כ"י"ד סי' של"ה מעשה שהתב ב"י דשבגמא לא בא לאלוק אלא לפרש דברי ת"ק וה"ל לאוסיף על דבריו אלא דהרמב"ם לא זכר ורחמיו כו' וכ"פ בש"ע שם ב"י"ל לענין ביקור חולים וג"ש מ"ש פסק כאן אל"ל ורחמיו כו' וביקר לשון הגמרא כאן תמוה מאד דכיון דבבר מת המת ומה יש לו עוד לזעוק ולהתפלל ובמתמר דוד המלך במיתת סילד גם לשון רפואה אינם שייך כאן ובגמרא לא נאמר לשון זה אלא בביקור חולים אלא אפשר דקאי כאן אמדת הדין הסולמת בעת הסיה בחולו מרב מונח על עוארו כמבואר בהלכות חבילות ומילינו שם לשון רפואה שאומר עולד לו בן מתרפאה כל המשפחה וגיאה ליה בש"ם מו"ת ז"ל בשם ר"ש לשון זה שבת היא מלגמה ומתמה קרובה לבא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום הוא לשון שייך יפה בעת הסיה והתמה דלא קאי הך ולא יאמר אלא לביקור חולים לאוד ולא של מיחוס חבלים:

רפח (א) עד שש שעות • דגם בחול האוכל אחר ו' שעות כאוכל אבן לחמת ע"כ נקרא כמו תענית בשבת: (ב) וכן מי שיש לו עונג כו' • דאיתא בחגדה שמלאו תלמידיו של רע"ק שהיה בוכה בשבת ואמר שונג יש לי וא"ל הכיינו שמרוב דבקותו בהקב"ה אוכלים עינו דמעות שכן מלינו ברע"ק בזוהר הדש שהיה בוכה מאד באמרו שיר השירים באחר ידע היכן הדברים מגישים וכ"ה מטי במתפללים בכוונה אבל כדי שיגלא הלפר ממנו שזכר רמ"א הוא תמוה דא"כ כל מי שמלטער ח"ו יבכה בשבת: (ג) מותר להתענות בו ת"ח • כתב הטור הטעם שזה תענוג לו שהושב שהתענית יקרע מזר דינו שאפשו עצומה עליו שראה ומובב שיתבטל בשבר התענית וכ"ה בהמת וא"ל ממ"ש הטור סימן תקפ"ח בשם רא"ש וא"ק שאין מתענין בשבת ת"ח בזמן הזה לפי שאין לנו בקיאין בפתרון חלומות כאן אלא אדבכי התלמוד שהיו בקיאין ואו גראה וזהו עיקר דבאן מייבי אפילו בזמן הזה וכא דאוסר לקמן היינו מצד הדין שאוסר האדם שחייב להתענות כיון שמן הסמים הרחוקו רשה ח"ו לז"ל שאינו כי אין בקיאים ידע היכן הדברים מגישים וכ"ה מטי במתפללים בכוונה אבל כדי שיגלא הלפר ממנו שזכר רמ"א הוא תמוה דא"כ כל מי שמלטער ח"ו יבכה בשבת: (ג) מותר להתענות בו ת"ח • כתב הטור הטעם שזה תענוג לו שהושב שהתענית יקרע מזר דינו שאפשו עצומה עליו שראה ומובב שיתבטל בשבר התענית וכ"ה בהמת וא"ל ממ"ש הטור סימן תקפ"ח בשם רא"ש וא"ק שאין מתענין בשבת ת"ח בזמן הזה לפי שאין לנו בקיאין בפתרון חלומות כאן אלא אדבכי התלמוד שהיו בקיאין ואו גראה וזהו עיקר דבאן מייבי אפילו בזמן הזה וכא דאוסר לקמן היינו מצד הדין שאוסר האדם שחייב להתענות כיון שמן הסמים הרחוקו רשה ח"ו לז"ל שאינו כי אין בקיאים

רפח דין תענית ודין תענית חלום בשבתי ובו י"ם

א א אסור להתענות בשבת (א) (א) עד ו' שעות סגם ותפילו לומר ומתפלל אסור (מרדכי פ"ק דשבת):

ב ב י"א שאדם שמזיק לו האכילה דאז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל סגם (ב) וכן מי שיש לו עונג אם יכבה כדי שיגיע (ב) הלאר מלבו מותר לבטות בשבת (אור בשם שבולי לקט):

ג ג אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי *וסת (פירוש דבר קבוע) י"א שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה ה"ר יהודה החסיד:

ד ב (ג) ד מותר להתענות בו (ג) תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו ס (א) וצריך להתענות **ג** (ד) ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת ו ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות **ב'** ימים רצופים לא יתענה ביום ראשון ויתענה אחר כך: סגם וכ"ש אם סיה ביום ראשון (ה) תמוכה לו פורים לו יום מוב אפי' **ד** יום מוב אבי אל בגלות אחין להתענות עד אחר כך יש לומרים מי שיכול בינת לדרים ואלם לו אלם רש **ה** יתענה מחלי (ו) סיום עד אחי סלולם ולו יבדיל **ו** וביום הרחמן יתענה כאלו התענה כל יום בשבת מלאתי כתוב:

ה (ב) ז יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זימנא ח ויש אומרים שבזמן הזה אין להתענות תענית חלום בשבת שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע ט והעולם אומרי' שנמצא בספרים קדמונים ז שעל שלשה חלומות מתענים בשבת

רפז (א) ורחמיו מרובים כו' • בגמרא ס"ל לת"ק דגלא צריך אלא לומר שבת היא כו' ואל"ל ורחמיו וכו' ובגמא ס"ל דל"ל גם ורחמיו כו' ואסור פוסק כבגמא וכן כ"י"ד סי' של"ה מעשה שהתב ב"י דשבגמא לא בא לאלוק אלא לפרש דברי ת"ק וה"ל לאוסיף על דבריו אלא דהרמב"ם לא זכר ורחמיו כו' וכ"פ בש"ע שם ב"י"ל לענין ביקור חולים וג"ש מ"ש פסק כאן אל"ל ורחמיו כו' וביקר לשון הגמרא כאן תמוה מאד דכיון דבבר מת המת ומה יש לו עוד לזעוק ולהתפלל וכמתמר דוד המלך במיתת סילד גם לשון רפואה אינם שייך כאן ובגמרא לא נאמר לשון זה אלא בביקור חולים אלא אפשר דקאי כאן אמדת הדין הסולמת בעת הסיה בחולו מרב מונח על עוארו כמבואר בהלכות חבילות ומילינו שם לשון רפואה שאומר עולד לו בן מתרפאה כל המשפחה וגיאה ליה בש"ם מו"ת ז"ל בשם ר"ש לשון זה שבת היא מלגמה ומתמה קרובה לבא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום הוא לשון שייך יפה בעת הסיה והתמה דלא קאי הך ולא יאמר אלא לביקור חולים לאוד ולא של מיחוס חבלים:

רפח (א) עד שש שעות • דגם בחול האוכל אחר ו' שעות כאוכל אבן לחמת ע"כ נקרא כמו תענית בשבת: (ב) וכן מי שיש לו עונג כו' • דאיתא בחגדה שמלאו תלמידיו של רע"ק שהיה בוכה בשבת ואמר שונג יש לי וא"ל הכיינו שמרוב דבקותו בהקב"ה אוכלים עינו דמעות שכן מלינו ברע"ק בזוהר הדש שהיה בוכה מאד באמרו שיר השירים באחר

עטרת זקנים

רפח (א) וצריך להתענות כו' • וי"א שאין להתענות כו' • ויקבלו עליהם בשבת שני ימים תענית בימי החול מאחר שכוונתו לש"ש שלא יחלל שבת נחשב הקבלה לעשיה כראיתא בפרק קמא דתענית ד"ה (של"ה) ס"ם אם נפשו עצומה עליו ותשץ להתענות יכול להתענות אע"פ שאין חולים מאותן חלומות המקובלים בידינו שהם רעות מורי בב"ח:

שערי תשובה

בש"ע ס"ה בשבת וי"ט כו' וכתב במה"ב דבאחרן הלכי ולחרן מלריס נוהגים לומר ברכו גם בשבת וי"ט אחר קדיש בתרא ע"ש: (א) לעשות עבה"ם ושיין בא"ר דאם אין לו יין ופת רק פירות וחלים נבי רשאי לעשות קודם קידוש ע"ש ואי לא חלים נבי' אין לחקל: (ה) חחלה עבה"ם וכתב בית יהודה מי שחשלת המוסטפין בלבור לפניו וקרלאוהו לאול הכן יחפלל מוסף בלבור ואח"כ ילך לאול אם לא שים לחום שהדחם המילה מחמנם ע"ש. ונראה דבמקום ממלין בנה"כ ורבים מחתיונים עד אחר המילה אין לו לעשות כן מפני טרחא דלבורא שאין זה בכוחם ביחיו ובנים ומחתיונים עליו עד שינאוד החפלה בלבור:

רפז בש"ע ס"ח וכן יבולים לנקר כו' וכתב במה"ב שבדעת הכמה כתב לעורר בזה ומה כנישה ויליאם דוקא ונם כתב בשם הגמי המוסר דמי שסיפק בידו לא יפה עושה לנקר חולה בשבת וילך בחול לנקר עניים חולים ורלאה בעיים ולרחם עליהם כיי אחר הגיע ידו וכוא מלות ב"ח כתקנה כו' ע"ש: ונראה מי שבימות החול מרוד במילי דבמיה לו דעלמא ובשבת שים לו פנאי חולך לחולה לוסכו שיולדא בו שים לו נחת מזה שהוא לא אינו לנקרו מלוה קבגיר ואין לו למנע מלנכת בשבת ויו"ט. ומי שהוא רך הלבב ומיגר על יסורי החולה אין לו ליגר בשבת לנקר דלעונג ניהו ולא לעצר:

רפח (ו) סיום עבה"ם ושיין בחוס' שבת אם אירע בשבת הסמוך ליו"ט ועי"ם בלהרים הסמוך ליו"ט שני ים לחקל להתענות אין אחד לבד לכפרה ושיין בחלבל אברהם בשם בית יהודה בחם חלם בע"ם אחר אנות לא יתענה בלילה מחוס אנות מלם וכ"כ כיד אליהו סימן ל"ב ושיין במה"ב בשם דבר משה מי שחלם בלחרים ביום מ' אל ר"ם יתענה מחלי היום עד אחי הלילה ואח"כ יקדש ויטעוד ויתענה יום כ"ן תענית אלם וכן ישאם לחי אלבו

בר"ש סוכר וכשבנה אים ירחלנים שם שבת לפרש דבריו מ"ש כ"ו לנעת סעוד מ יחוכלמו פס"ג דתענית וסרי"ף ורמ"ם בתנוטו בפ' קמא דשבת כ אנור בשם אבלו מלקע ע"פ אנור דר"ש שהיה בוחם ב מנחות מיחוחו בפ"א מס"ת ד ברכות ל"ח ס שם ו מרבא"ם ז מרדכי פס"ק דשבת בשם מסר"ת מ מוד סי' תקפ"ח בשם רב שמרם ברבינו קלימוס ובכ"ב אבי מעוזי ע כ"ו:

רפז (ב) ורפואה קרובה לבא (א) ג ורחמיו מרובים ושבתו בשלום סגם ו"ל דאין צריך לומר ורחמיו מרובים וכו' וכן נסנו (רמב"ם פרק כ"ד):

רפח (ב) אם אינו מזיק לו אכילה אז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל סגם (ב) וכן מי שיש לו עונג אם יכבה כדי שיגיע (ב) הלאר מלבו מותר לבטות בשבת (אור בשם שבולי לקט):

רפח (ג) אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי *וסת (פירוש דבר קבוע) י"א שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה ה"ר יהודה החסיד:

רפח (ד) מותר להתענות בו ת"ח • כתב הטור הטעם שזה תענוג לו שהושב שהתענית יקרע מזר דינו שאפשו עצומה עליו שראה ומובב שיתבטל בשבר התענית וכ"ה בהמת וא"ל ממ"ש הטור סימן תקפ"ח בשם רא"ש וא"ק שאין מתענין בשבת ת"ח בזמן הזה לפי שאין לנו בקיאין בפתרון חלומות כאן אלא אדבכי התלמוד שהיו בקיאין ואו גראה וזהו עיקר דבאן מייבי אפילו בזמן הזה וכא דאוסר לקמן היינו מצד הדין שאוסר האדם שחייב להתענות כיון שמן הסמים הרחוקו רשה ח"ו לז"ל שאינו כי אין בקיאים

באר היטב

רפז (א) לנחם אבלים • בשבת דף י"ב איתא בקיצור פסיקו לנחם אבלים בשבת ע"כ לא יפה שיעון אומן שבל יפות בשבת אין מלבנין רק בשבת מ"ש: (ב) ורפואה • ולאבל ואחר שבת היא מלגמה ומתמה קרובה לבא ע"ז בשם ב"מ:

רפח (א) עד ו' שעות • ולשם תענית אחשלו שעה מ' אחר מסרי"ל • ואם כן שלא כדין עושים קלת בהתענים בשבת עד חלות על הנזירות • וכן בס"ן דמנגן ואין יוצאין מבית הכנסת עד אחר שם ובשבע בחורף ומכל שכן בי"ש מלבר בר"ש ע"ש מקפ"ד בס"ח: (ב) הלאר מלבו • וע"ז כתב דדוקא מחמת רוב דביקותו בהקב"ה מותר לבטות וכן בחלי מלאי בהתפלל בכוונה אבל כדי שיגלא הלפר מלבו לא עיין שם [ובאלים בכם בסוגי]: (ג) תענית חלום • ואם תכרו בלאה שלו אינו לא לתענות בשבת שבנה ע"ל סימן ר"ב • ויעלה כל סיום בחורה ובתפלה ויוכל לומר תעלתי בשעתי הרים"ו בחר בס"ו בחם הכבר ביום ואחם בלילה אין לו לחתענות בשבת עיין שם ושיין בחשובת מיהרן בית הבחרם סימן ג' ובשבת שבקר סימן ל"ב: (ד) ביום ראשון • ואם ביום ראשון הוא תענית חובה לריך לתענות יום אחר מ"ב סימן ל"ב • ובכ"ב ע"ב דבשובות בחב דאינו לריך תענית אחר • ויש לבחרים בס"ב וכן פסק סע"ב וכ"מ בסימן תקפ"ח ס"ב סיין שם בבה"ב פסק בבה"ב מעמם פסק בשבות לבקל וכ"ש בס"ד שיין שם בבחב דאחילו אם התענה בבי"ר אינו לריך לחחב תענית לתעניתו אחילו לא בחענה בי"ב מחחת אונם ושיין בס' הכ' בחוכם מם בסביב אלו • ובחשובת בבות שבקר מ"ב סימן מ' אלון בשדו שיין שם • בס"ם סימן תקפ"ח • אבל מי שיש לו מנהג לחחענות ביום לאחנות לריך לחחענות תענית לתעניתו ביום אחר בע"ח • ושיין בבבנה"ב: (ה) תענוגה • אבל אחר ימים אחין מחענין בשם בנון יומי דיבון לו סיון לו אל"ח בדיום אחין לומרים אחנון בנון אין ב"ב לבחרות בנה"ב בשם סלוי סיון ד' ובחרישה בשעון וסימן תקפ"ח וב"ס בס"ם מ"ח ולשנון בבחחענון בשחון טופים על תשעת אלום ולחי לא בשי לחחבה תענית לתעניתו אבל בה"ח ויו"ש אי לריך לחחבה תענית לתעניתו בבבנה"ב שיין שם וכ"ב ע"ח: (ו) סיום • ואינו מחחלל

נוקפו

מוכפר כ"ם בזה כנ"ל ברור : (ד) **זועקים ומתחננים כו'** . בטור כתוב ואפילו על אלו אין מתריעים בתפלה ותחנה אלא מתריעים להשמיע קול שיבאו להם לעזרם ובקשה כ"י דהיינו כרם"י ממדינת הטור סי' תקע"ו דפסק כר"ן ולקמן לא הסכים לפירש"י אלא כרמב"ם דזועקים ומתחננים על אלו וכמ"ם כאן בפ"ע וא"ל דכאן מיירי הטור מהתרעת שופר דלא יעשו בשעת התפלה אלא לעזרה זה אינו דא"כ לא ה"ל לומר אלא מתריעין להשמיע קול שיבאו וכו' אין זה דבר הכתוב אלא ה"ל לומר אלא זועקים בפה לומר אזהו הכיפור ממ"ש אין תוקעין כיון שזה עיקר המצוה בריבוא ותם בא בסיפא להתיר התקיעה לעזרה כ"ל לומר אבל תוקעין לעזרה ותו מאי בתפלה ותחנה דאמר דאי על שעת התפלה קאמר למה זכר תחנה ותו דסתם מתריעים בטור סי' תקע"ו הוא בפה דאמר דאם קודם לזה על סחורה שהוצלה מתריעין בשבת ויהיו ודאי בפה דשופר בשבת ליכא כדאיתא שם בגמרא מביאה כ"י וכשזכר שופר אמר תוקעין ונלע"ד ליישב דברי הטור דס"ל לרש"י דבשופר לא יזעקו בפה בשבת אפילו אם הלרה גדולה א"ו שכ"מ לשון רש"י שכתב הטעם אין לנו בעזרה כ"כ שהועיל תפלתנו וזה הסכים הטור לרמב"ם דאחר שרואה שאפס עוזר ועזוב ואין מושיע ודאי יש לעשות ולהמן לפני הקב"ה אבל כאן מיירי מהתחלת הלרה שהקב ממהרין בעשקה לעזרה ולא בתפלה והיינו אבל כי רואים שלרתם לרה א"ו ודאי לועקים בתפלה ותחנה אוי ירחם הוא יתברך כנ"ל הילון נכון ולף אח"ל דאינו מרומז כל כך בלשון הטור מ"מ החילוק מבד עצמו נכון ולאו הוא לעשות כן על כל לרה אלא הנה : (ה) **בזותר לברך החולה** . מהרי"ו סימן קע"ו כתב שמעבה היה בפני הרבה רבנים והסכימו אלא לברך החולה בשבת ולאייה מדברי רמב"ם כו' וכ"ל לרוח רעה בהתיר רמב"ם שאני התם דהוי מקרה אלא בדרך סולם :

רפט (א) **הוי שכר ושאר משקין.** ק"ל הא ק"ל בסימן רי"ח ס"ג הביאו לפניו דבר שברכתו בפה"ע והבר שברכתו שהכל בפה"ע קודמת שהיא הסובה שאינה מוקרת אלא דבר אחד כו' וא"כ כאן שמביאין לפניו כוס שכר לברך שהכל ולהם לברך המוציא ממילא המוציא קודם שהיא ברכה פרטית נגד שהכל שהיא כוללת ויש כאן ברכה שא"ע וי"ל דבאן הברכה הוא לברך שהכל אחילה משום קידוש וע"כ הקנו שיהיו אלא להוציא ברכת הלחם גם כן בזה כדי שיהיה ניכר הקידוש כמ"ש הטור סי' תר"ב והה דומה לנ"ש ב"י בסי' רל"ח בשם התוספת שראוי אלא להפסיק באמצע סעודה משום ברכה שא"ל אלא כיון שמפסיק לכבוד שבת אין כאן ברכה אלא לעורך ושיין סי' רל"ח בסופו : לא

אמ"ד דמקדשין עליו ורשאי לאכול אחר שקידש על השכר אפילו לא בירך על הפת עיין סימן רע"ג סעיף ה' : **ג חמר מדינה** . משמע אבל היכא דלא הוי חמר מדינה לא וכב"י כתב דבחור משמע אפילו במקום שאינו חמר מדינה פירוש אם לא יין מקדש על שאר משקים אחרים משום היכר כמ"ש סימן תר"ב ס"ט : **ד אוכל בלא קידוש** . פירוש כשיש לו פת לומר המוציא על הפת ואסור לאכול דבר אחר קודם לכן ואם אין לו אוכל ד"א בלא קידוש ומשמע ברא"ש ובתו' פ' ע"ם דהוא הדין בקידוש הלילה אם אין לו פת אוכל בלא קידוש דבתבו מקום אין יין ובבה"כ א"א לקדש בפת לאורחים ש"ך לומר ברכה מעין ז' ויוצאים בזה א"כ כל אדם נמי יוצא במה שמקדש בתפלה וכמ"ש רסי' תר"ל וכ"מ בהג"מ פרק כ"ח כתב ולא אמרו בה שווה אלא להבדלה דאלתי לאוקי יומא מעיולי יומא פ"ק דיומא ע"ב ומ"מ נ"ל דאם מלאה שיביאו לו יתמין טב"ם עד הלוה לילה אבל בקידוש היום א"ל דהא י"ל שמותר לאכול קודם וכדאי הם לסמוך עליהם בשעת הדחק :

בשבת ואלו הן הרואה ה (ז) ספר תורה שנשרף (ה) או יום הכפורים בשעת נעילה ט (ט) או קורות ביתו או שיניו שנפלו וי"א הרואה יום הכפורים אפילו שלא בשעת נעילה וי"א הרואה שקורא בתורה וי"א הרואה שנושא אשה והא דרואה שיניו שנפלו דוקא שיניו אבל הרואה לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה ונראה לי שהחלומות שאמרו בפרק הרואה י שהם (י) רעים גם עליהם מתענין בשבת :

ו יי המתענה בשבת יא אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא התימה וכולו באלהי נצור הגה (נ) ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי כו' כמו בחול (מ"ז הלכות תענית) :

ז כ אם הקדימה לאכול היא עונג לו כגון שנתעבלה סעודת הלילה יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעבלה יאחר הגה וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת יפסח בשבת

יב לשקדים (יא) אלו לאחר (נמרא פרק כ"ב ושור) :

ח ג **אין מתענין יג על שום צרה** (יב) **מהצרות בלל :**

ט אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה מ **חוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר** נ **וכן עיר שהקיפוה היילות או נהר וספינה המטורפת בים** ס **ואפילו על יחיד הנרדף מפני שונאים או לסטים או רוח רעה** פ **זועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין** פ **אלא א"כ תוקעין לקבץ העם לעזור אחיהם ולהצילם** (וס"ל סימן תקע"ו סעיף י"ג) :

י צ **נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא דהוא הדין לכל חולי שיש בו סכנת היום (ד) זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצלאים בשבת על חולים המסוכנים סכנת היום** הגה וכן (ה) מותר לברך **יד** החולה (יג) המסוכן כו ביום (ליקוטי מהרי"ו בהי"ן וכ"י בכפ הר"ן פ"ב דתענית) :

רפט סדר סעודת שחרית של שבת׳ ובו ב סעיפים

א ק **יהיה שולחנו ערוך ומטה** (א) **מוצעת יפה ומפה פרוסה** כמו בסעודת הלילה ר **ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא א** (ב) **קידושא רבא** ש **ואחר כך ישול ידיו** (ועי"ל סי' רע"ח סעיף י"ב בהג"ה) ת **ויבצע על לחם משנה** כמו בלילה **ויכעוד** ה **וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא ישעום קודם לו כלום** כמו בקידוש הלילה ו **ומיהו לשתות מים** בבוקר קודם **תפלה מותר** מ**פני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש** הגה ומיין לעיל כל דיני קידוש סימן רפ"ח סע"ב רע"ג :

ב ז **במקום שאין יין מצוי ב** (א) **הוי שכר ושאר משקין חוץ מהמים ג חמר מדינה ומקדשין עליו** ח **ואם אין לו אפילו שכר ושאר משקין ד אוכל בלא** (ג) **קידוש :**

ירבה

אכל לומר יותר מזה לכ"ע אסור ויש לבארך בהכל ולהם לבארך המוציא ממילא המוציא קודם שהיא ברכה פרטית נגד שהכל שהיא כוללת ויש כאן ברכה שא"ע וי"ל דבאן הברכה הוא לברך שהכל אחילה משום קידוש וע"כ הקנו שיהיו אלא לגוליא ברכת הלחם גם כן בזה כדי שיהיה ניכר הקידוש כמ"ש הטור סי' תר"ב והה דומה לנ"ש ב"י בסי' רל"ח בשם התוספת שראוי אלא להפסיק באמצע סעודה משום ברכה שא"ע אלא לכבוד שבת אין כאן ברכה אלא לעורך ושיין סי' רל"ח בסופו : לא

לחם משנה ע"ד הבית יוסף ע"ש ד"ה ומיהו לשתות מים בבוקר ע"ש ד"ה ומיהו לשתות מים בבוקר ע"ש ד"ה ומיהו לשתות מים בבוקר

ל מנחות כ"ע ר"ב מסת דלתות כמדרש תנחומא פ' ויקהל נישון נ"ח ל בבת קי"ם ב טור וסר"ן כסם כס"ע ג רמב"ם כס"ל מסל' שבת ד טור פ תוס' וסרא"ם וסמרדכי שם ו טור כסם תניו סרמ"ם וכ"כ בסמוכס ומגנו' כסס"ם ז טור בסם תניו סרמ"ם ור"י בת"ל כסם הרמ"ם וסמרדכי כס' ס"ו דבמת ובתמוכס לרראב"ם סי' ר"ו ור' יונס ת טור כסם תניו סרמ"ם וכ"מס"ם פ' נ' ומכנות שם וסמרדכי כס"ז דבמת ור' יהודס בת"ל ר"ו ומביר כסם נתון ע טור כסם ר"י תוס' ביומא פ"ם ושוכס ר"ו ומס"ע י טור כסמס וסרא"ם שם בסוכס שם סתומסת ומב"ם פ' נ' כ בס בתוס' ל הר"ן כס"ר דבמת כסם ר"ת ור' יונס בס"ז דעתרות ז שבלי לקט כסם ר"ו כר יסודס ס מר"ן וסמרדכי בס"ז דבמת כסם ר"ת ת טור ס"ם סמרדכי ובכלי פלקח כסם רש"י כ בס"ק דף ס"כ ומבלוס נ"ח :

עטרת זקנים

רצא (א) אם נמשכה כו' ובמרדכי כ' שמוב להפסיק מעם בינימס שלא לישול מיד ברכת המזון וכן ראיתי נוהגין להפסיק מעם בר"ת או בביול קצת (רש"ל בתנות בסי' זח) :

יד אפרים

רצא (סעיף י"א) בסעודה שלישית עיין בפסקי תוס' ומעגלס דבנים מיינות בסגם בסעודה ג' ואם לא מזכירו שבת בסעודה ג' בבס"מ אם מוזרת עיין לעיל סי' קפ"ת ולקמן בסעודה שלישית מוזר בסעודה שלישית ושיין שם בס"ז ומב"ח ובכסר מחזיק ברכס בסס ספר שיבר נר"ת כ"ז בסורן :

רצ אין להמיס הדרסס עבור סעודה ג' כדלתיתא במ' משלי בס' אמת סיל שמתו בנין על ר"מ מתוהו בחטא (רוקח) וע"ל שהדרסה תהא לסוכות לעס אח מקי המלטים ואת תורותיו ולבבנים ירחמו שמיס בלבבס ולא כמו שמוהגין עכשיו : **לא** ילמד בשבת ליגן כדי לעשות מלאכתו בערב. (ס"ח סי' רס"ו) :

רצא מי שיש לו מזון ב' סעודות ואם ימלוק לג' סעודות לא יסיה לו לכל סעודה לשבעה מוטב שיאכל ב' סעודות לשבעה (ס"ח סימן תרס"ח) וכ"מ בשבת דף קי"ח דאמר עשה שבתך חול וכמ"ש סי' רמ"ב : **וי"ל** דמ"מ אם נמשכה סעודת הבוקר עד אחר חצות ימלוק לג' וכמ"ש ס"ע דהא מ"מ ישבע בשאוכל בינים וכ"מ במוהרמ"מ במרדכי פי"ו דשבת ובכ"ל בשם הירלוים אבל לכתחלה אין להמתין עד אחר חצות משום זה דמבטל שונג שבת כמ"ש רסי' רס"ח ומיהו לכי מ"ש רסי' המ"ד אפי' קודם חצות ימלוק לשני דהא"ח דיולא בזה ע"ש : **א בבביצה** · לאו דוקא אלא יותר משע מבבילה דבבילה מקרי אכילת תרעי כמ"ש סוף סי' רל"ב : **ב בליל שבת** · ע"ל דה"ה מי שלא אכל בליל י"ט יאכל ג' סעודות ביום עמ"ש סי' תקכ"ט וה"ה שאומר הקידוש של לילה : **ג משש שעות** · נראה לי דאם התחיל קודם חצות ואכל עד אחר חצות יצא דהא עכ"ל אכל אחר חצות אבל אם יודע שמתמשך סעודתו עד אחר חצות אסור כמ"ש רסי' תע"ח דלא כש"ס : **ד אין לאבול בו** · ומבמרי"ל כתוב דאם יצאו הקהל מב"ה אפילו הוא לא אתפלל אסור לסעוד עד אחר ערבית ע"ש וע"ש וכי בסבל זה תדחה סעודה : **ה מנחה תחילה** · דאסור לאכול עד שיתפלל (טור) וע"ח ס"ל דסעודה קטנה שרי כמ"ש סימן ל"ב : **ו יפסיק הסעודה** · ויקום וילך וימתין משע בתיים ואומן שנאתרים במקומן לא יצאו י"ח דהוי כסעודה אחת (מהרי"ל הל' סוכה) וע' במ"מ בשם ס"ל וכ"כ הב"ח וכתב ב"י בשם הרא"ש שאין לדרוש כן ברבים להפסיק כיון שקודם חצות אין לשאי להפסיק אין הסעודה בקיאים בזה ע"כ : **ז לאבול אח"כ** · אבל בשעת אכילה האלטומלא פתוחה : **ח אבל מי שיודע בו** · ול"ל דאפילו מל י"ט במ"ש אם יודע שיוכל לחזור ולאכול קודם שעה עשירית לא יאכלו סעודת שחרית לשתים דהא י"ח דאסור לעשות כן משום ברכה שא"ל עיין סס' רט"ו וס' תקכ"ט : **ט** א"צ לקדש · ובתיקוני שבת כתב לברך על היין : **י** מה' מיני דגן · ל"ל דוקא כשמברכין עליהם במ"מ ועי' סי' ר"ח וסי' קס"ח ס"ח : **יא נשים חייבות** · דלכל מילי דשבת אינם ואשה שיין :

רצב א ואני תפלתי · וכמגמה של יום טוב ת"ל אומה כיון דאין קורין בתורה (כ"י ס"ג) וה"כ אפשר דכמקום שאינם ת"ל אומה · ובהמ"ל

רצא (א) לא קיים מצות סעודה ג' · לשון המור הלבה לוקן מתפסיקין בסעודה שחרית להלקה לשתים ובדיין לא הגיע זמן מנחה אינו מקיים ג' סעודות אבל הגיע זמן מנחה יכול לעשותה מיד אחר סעודת שחרית וכן היה עושה מ"ח הרא"ם ז"ל וכו' וז"ש בס"ג אם נמשכה סעודת הבוקר וכו' : (ב) **אלא אבילה גסה** · כי כל זמן האכילה האלטומלא פתוחה משא"ל אחר הסעודה ואחר רס"ל ובמרדכי כתב שאוב להפסיק מעט בינתים שלא ליטול ידיו מיד אחר ב"ה וכן ראיתי נוהגין להפסיק מעט בד"ת או בשיול קלת עכ"ל : (ג) **א"צ לקדש כו'** · דאיתקש יום לילה לענין קידוש מה לילה שני אחד זימנא אף ביום שני ומי אחד זימנא אבל ב' ברכות צריך דכל הסעודות שוות : (ד) **פחות מבבר א' שלם** · דביום ו' ירד לכל אחד ב' שומרים ומכל שומר עשו ב' ברכות הרי ד' לב' שומרים אבל אחד בע"ש ואחד בליל שבת וא"ל בבוקר הרי נשאר לו אחד שלם לסעודה ג' הרי ד' לשני שומרים : (ה) **צריך לעשותה בפת** · כיון דילפינן ג' סעודות מג' פעמים היום דכתיב בפ"ח מן צריך לעשותם בפת : (ו) **נשים חייבות כו'** · דעל כולם הוא אומר אכלוהו היום וכן ולמעס וכן נשים בתרנו לאכילה זו כתוב בס"ח סימן רס"ו שבליל שבת צריך שיהא נמר הסעודה בלילה ורש"ל הסג שלא אכל בליל שבת עד הלילה וא"ע כיון דהוסמת מחול על הקודם הוא דאוריתא ע"כ יצא שיל תפילו נמר קודם לילה :

רצב (א) **ואני תפלתי** · לפי שיטת אומרים לפי הקב"ה

רצא (א) אם נמשכה סעודה שלישית ב' ואם הוא שבע יכול לקיים אותה **א** (א) בבביצה ג' ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו **ד** והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית : הגה ומי שלא אכל **ב** (ב) בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת : (טרח"ם בפרק ערבי שבתים) :

ב ה **זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו ג' משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן** (א) **לא קיים מצות סעודה שלישית** הגה יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה לערביב בשבת דלא חוזרים הנשמות לגיהנם ועל כן **ד** אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה לערביב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תו' והרא"ש ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דיותר טוב להתפלל **ד** מנחה תחילה (רמב"ם ושור וכנסות מרדכי והנסות מיימוני פ"ל ואגור) וכן מוסיפים לכתחלה בכל מלוות אלו ומ"מ אין לשתות מים בין כנסרות אבל בכית ארו וכ"ם בסמר מקרון דברי (הנסות מיימוני פ"ל) וי"ל דאין אסור אלא תוך י"ב חדש של אבות ואמו (מגודם ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספת וכרא"ם ומרדכי בשם רבי מבולם וכנסות מיימוני) :

ג (א) **ו אם נמשכה סעודה הבוקר עד שהגיע זמן המנחה ו יפסיק הסעודה ויברך** (ג) **ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול ז לאכול אח"כ** (ב) **אלא אכילה** (ד) גסה הגה אבל מי שיודע שאפשר (ה) לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יפסיק סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא :

ד מ (ג) ז **אין צריך לקדש בסעודה שלישית** ח **אבל צריך לבצוע על** (ו) **שתי כברות** הגה ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה כ' כברות (אבודרהם ומיימוני) ולשתות לא יסיה לו בסעודה שלישית (ד) פחות מכבר אחת שלם (טור ומרדכי פ' כ"ב) ומזה משם המנהג לקבל לנטות בסעודה שלישית רק בכבר אחד שלם אבל יש לשתות בכלות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ה (ה) ט **צריך לעשותה בפת** · **וי"א שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי באחד י מחמשה מיני דגן** כ **וי"א שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת בבשר ודגים אבל לא בפירות** ל **וי"א דאפי' בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא א"כ הוא שבע ביותר** הגה או במקום שלא אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח אבל ליצות בשבת אפשר לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ו יא (ו) מ **נשים חייבות בסעודה שלישית :**

רצב דין תפלת מנחה בשבת · ובו ב' סעיפים

א א **במנחה** (אומרים אבדי וכא לגיון **א** (א) (א) ואני תפלתי וגו' (טור) ב **ומוציאין ספר תורה וקורין שלשה** ס"ח : **יא נשים חייבות** · דלכל מילי דשבת אינם ואשה שיין :

רצא דין תפלת מנחה בשבת · ובו ב' סעיפים

א ג **ירבה פירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות** הגה ואם רגיל במינה (א) אפרים אל יבטלנו כי שונא הוא לו (טור) :

ב ב **אחר סעודת שחרית קובעים מזרח לקרות בנביאים** (ב) **ולדרוש בדברי אגדה** ג **ואסור לקבוע סעודה באותה שעה** הגה ופשנים ובעלי בתים עמין שוסקים בתורה כל ימי הסבוע ובלמידי חכמים בתורה בשבת מתלמידי חכמים הטוסקים בתורה כל ימי הסבוע ובלמידי חכמים ימסיכו יותר בשונג אכילה ובתיים קלת דברי הם מתענגים בלמודם כל ימי הסבוע (כ"י סי' רפ"ח בשם ירושלמי) :

רצא דין שלש סעודות · ובו' סעיפים

א א **יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית** ב **ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה א** (א) **בבביצה** ג **ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו** ד **והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית :** הגה ומי שלא אכל **ב** (ב) בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת : (טרח"ם בפרק ערבי שבתים) :

ב ה **זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו ג' משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן** (א) **לא קיים מצות סעודה שלישית** הגה יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה לערביב בשבת דלא חוזרים הנשמות לגיהנם ועל כן **ד** אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה לערביב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תו' והרא"ש ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דיותר טוב להתפלל **ד** מנחה תחילה (רמב"ם ושור וכנסות מרדכי והנסות מיימוני פ"ל ואגור) וכן מוסיפים לכתחלה בכל מלוות אלו ומ"מ אין לשתות מים בין כנסרות אבל בכית ארו וכ"ם בסמר מקרון דברי (הנסות מיימוני פ"ל) וי"ל דאין אסור אלא תוך י"ב חדש של אבות ואמו (מגודם ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספת וכרא"ם ומרדכי בשם רבי מבולם וכנסות מיימוני) :

ג (א) **ו אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה ו יפסיק הסעודה ויברך** (ג) **ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול ז לאכול אח"כ** (ב) **אלא אכילה** (ד) גסה הגה אבל מי שיודע שאפשר (ה) לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יפסיק סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא :

ד מ (ג) ז **אין צריך לקדש בסעודה שלישית** ח **אבל צריך לבצוע על** (ו) **שתי כברות** הגה ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה כ' כברות (אבודרהם ומיימוני) ולשתות לא יסיה לו בסעודה שלישית (ד) פחות מכבר אחת שלם (טור ומרדכי פ' כ"ב) ומזה משם המנהג לקבל לנטות בסעודה שלישית רק בכבר אחד שלם אבל יש לשתות בכלות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ה (ה) ט **צריך לעשותה בפת** · **וי"א שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי באחד י מחמשה מיני דגן** כ **וי"א שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת בבשר ודגים אבל לא בפירות** ל **וי"א דאפי' בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא א"כ הוא שבע ביותר** הגה או במקום שלא אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח אבל ליצות בשבת אפשר לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ו יא (ו) מ **נשים חייבות בסעודה שלישית :**

רצב דין תפלת מנחה בשבת · ובו ב' סעיפים

א א **במנחה** (אומרים אבדי וכא לגיון **א** (א) (א) ואני תפלתי וגו' (טור) ב **ומוציאין ספר תורה וקורין שלשה**

רצא דין תפלת מנחה בשבת · ובו ב' סעיפים

א א **ירבה פירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות** הגה ואם רגיל במינה (א) אפרים אל יבטלנו כי שונא הוא לו (טור) :

ב ב **אחר סעודת שחרית קובעים מזרח לקרות בנביאים** (ב) **ולדרוש בדברי אגדה** ג **ואסור לקבוע סעודה באותה שעה** הגה ופשנים ובעלי בתים עמין שוסקים בתורה כל ימי הסבוע ובלמידי חכמים בתורה בשבת מתלמידי חכמים הטוסקים בתורה כל ימי הסבוע ובלמידי חכמים ימסיכו יותר בשונג אכילה ובתיים קלת דברי הם מתענגים בלמודם כל ימי הסבוע (כ"י סי' רפ"ח בשם ירושלמי) :

רצא דין שלש סעודות · ובו' סעיפים

א א **יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית** ב **ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה א** (א) **בבביצה** ג **ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו** ד **והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית :** הגה ומי שלא אכל **ב** (ב) בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת : (טרח"ם בפרק ערבי שבתים) :

ב ה **זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו ג' משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן** (א) **לא קיים מצות סעודה שלישית** הגה יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה לערביב בשבת דלא חוזרים הנשמות לגיהנם ועל כן **ד** אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה לערביב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תו' והרא"ש ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דיותר טוב להתפלל **ד** מנחה תחילה (רמב"ם ושור וכנסות מרדכי והנסות מיימוני פ"ל ואגור) וכן מוסיפים לכתחלה בכל מלוות אלו ומ"מ אין לשתות מים בין כנסרות אבל בכית ארו וכ"ם בסמר מקרון דברי (הנסות מיימוני פ"ל) וי"ל דאין אסור אלא תוך י"ב חדש של אבות ואמו (מגודם ומרדכי פ' ע"ם) וי"ל דאיסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספת וכרא"ם ומרדכי בשם רבי מבולם וכנסות מיימוני) :

ג (א) **ו אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה ו יפסיק הסעודה ויברך** (ג) **ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול ז לאכול אח"כ** (ב) **אלא אכילה** (ד) גסה הגה אבל מי שיודע שאפשר (ה) לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יפסיק סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא :

ד מ (ג) ז **אין צריך לקדש בסעודה שלישית** ח **אבל צריך לבצוע על** (ו) **שתי כברות** הגה ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה כ' כברות (אבודרהם ומיימוני) ולשתות לא יסיה לו בסעודה שלישית (ד) פחות מכבר אחת שלם (טור ומרדכי פ' כ"ב) ומזה משם המנהג לקבל לנטות בסעודה שלישית רק בכבר אחד שלם אבל יש לשתות בכלות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ה (ה) ט **צריך לעשותה בפת** · **וי"א שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי באחד י מחמשה מיני דגן** כ **וי"א שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת בבשר ודגים אבל לא בפירות** ל **וי"א דאפי' בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה בפת אלא א"כ הוא שבע ביותר** הגה או במקום שלא אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח אבל ליצות בשבת אפשר לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל בהלכות פסח) :

ו יא (ו) מ **נשים חייבות בסעודה שלישית :**

רצב דין תפלת מנחה בשבת · ובו ב' סעיפים

א א **במנחה** (אומרים אבדי וכא לגיון **א** (א) (א) ואני תפלתי וגו' (טור) ב **ומוציאין ספר תורה וקורין שלשה**

שערי תשובה

ע"ם כנס"ם ס"ק ז' וכס"ת בס לענין קידוס של יום וכ"ל אבדרהם מהגוסת בשם עלמת לקדס ביום על יין ברף ולין לעשות כן אלא כשיכול לשתות אלא לנעמיו בלי הפסק כיתיים כמה"ל סימן ער"ב בשם אל"ר ואם אין לו יין ואינו יכול לשתות אלא לנעמיו כאחד יש לו ליתן לשתות מכוס זה גם לאחד מהמסובין הו לבד עד שבעמיתת כולם יכיס אלא לנעמיו וכמה"ל סימן רע"ח דעת ר"ח ובא"ר כתב שגרתה שבן עיקר פ"ם וא"כ שב"ים לעשות שאחד יקדש על כוס שיש בו רביעית ואוזלת גם לאחרים ואיכו גם לאחרים מכוס זה ביכיס בין כלם אלא לנעמיו לו שמקדש ומוציא אחר ישתה בכמס שבעים בלא הפסק אלא לנעמיו בשם מעמ"ב ושיין בבית יעקב סימן ל"ז אבל מה שמתנין לפני ה' כוס קטן שלין בו רביעית והוא מקדש עליו אפשי שלמו אין זה נכון ושיין לעיל סימן ר"ו ולענין קידוס במקום סעודה בקידוס של יום שיין לעיל סימן רפ"ג דבריי אף אם אוכל אחריו אם ליסעוד . אבל מיני תרגימת וקאווי לא מהני ואם בבתיים כוס לא מהני רק כבסתקדם עלמו יתה ב"ם ושיין בבר"י דמסכר כסוגות שבדר מהר"ם ווישלל מוכח דקידוס היום הרב היס לומרו מוסב וכן נהגו רבנן קדישי בשה"ק ירושלים תוב"ב :

רצ בש"ע סעיף ה' ירבה בפירות כו' עיין בלבל אברהם מהגוסת בשם"ם בלאגני ובבר"י סי' מ"ו כתב בבסר הזכרוסת חלק עליו ובסבים לדשתו ודלא בתר"ם בלוי בתג"ת לעל סי' רע"ו מהגוסת דבני הבל"ים ובבס"ג בשם ספר הזכרוסת ושיין מ"ם אא"ו בת"ם סימן י"ם מ"ם אין להביא לפנין מיני פירות ובבר על כ"א בס"ם לפי מיכוון אלא לאוצאת אלתר בברכה זו דבר"ב ברכה לבעלה הוא כו' ואין ראיה מבר' קפ"ד ע"ם : (א) אפרים אבבס"ם ושיין בא"ר בשם ס"ח אלין לומר כן אפילו חבץ לכתוב תורה כתו"ם אלא יאמר כי שבת היום וע"ם בשם אלים אלא ירבה כו' אדרבה חייב אדם לחדש חידושי תורה בש"ם בשיר דבמו"ם בחורת בשבת ויתרים לתקומה בוחל אותה הקב"ה מה מידוס אמרה בתורה כו' ובמה"ב כתב בשם דעת חכמה בשם אבר"י אלים מחדש בתורה משערין לחבין בתורה עולה לכן נסמך ביבוד לחלות שבת . ומי שיגיו בר סכי לחדש לעמוד דברים אלא למד עד הנה . וכתב בבר"י שבתו בשם אבר"י שיש יתן ב' לו ג' בשעות בשבת . וכתב אם עבה"ם ושיין בבר"י משוקר אם מחויב לאכול פת דבמה רק בסעודה דאשונה? וב' בסעודות אחרות לא"ד בשלה ג' לא בעי פת . וכן אם עשה בבס"מ י"ל לאיזו אחר שיין לעיל סימן קפ"ח ובגן המלך סימן ל"ח ובמה"ב חוב בכרכיע בזה בבשעות המילוחים כמי פת ומ"מ אם עשה בבבס"ח לא יחזיר כמו בסעודה ג' עיין שם בתורה : (ג) בסמ"ו עיין בס"ם ושיין ביד אליהו סימן ע"ו דלבתחלה הצריך לחתתין אחר מנחה לאכול שעודה ג' עיין שם : ושיין בגן המלך סימן ל"ח הסעד סעודה יתירה בשבת ובכת ולא הזכיר שבת אינו צריך לחזור לברך :

רצב (א) ואני בבס"ם ושיין במה"ב בסתבר שהבו לעמוד בתמידה פסוק זה וכן כתב בעמק ברכה ובכנסת בנו בעל אלים הגיה הוסר וכתב בתן הרמוי לעמוד בו

רצא (א) לא קיים מצות סעודה ג' · לשון המור הלבה לוקן מתפסיקין בסעודה שחרית להלקה לשתים ובדיין לא הגיע זמן מנחה אינו מקיים ג' סעודות אבל הגיע זמן מנחה יכול לעשותה מיד אחר סעודת שחרית וכן היה עושה מ"ח הרא"ם ז"ל וכו' וז"ש בס"ג אם נמשכה סעודת הבוקר וכו' : (ב) **אלא אבילה גסה** · כי כל זמן האכילה האלטומלא פתוחה משא"ל אחר הסעודה ואחר רס"ל ובמרדכי כתב שאוב להפסיק מעט בינתים שלא ליטול ידיו מיד אחר ב"ה וכן ראיתי נוהגין להפסיק מעט בד"ת או בשיול קלת עכ"ל : (ג) **א"צ לקדש כו'** · דאיתקש יום לילה לענין קידוש מה לילה שני אחד זימנא אף ביום שני ומי אחד זימנא אבל ב' ברכות צריך דכל הסעודות שוות : (ד) **פחות מבבר א' שלם** · דביום ו' ירד לכל אחד ב' שומרים ומכל שומר עשו ב' ברכות הרי ד' לב' שומרים אבל אחד בע"ש ואחד בליל שבת וא"ל בבוקר הרי נשאר לו אחד שלם לסעודה ג' הרי ד' לשני שומרים : (ה) **צריך לעשותה בפת** · כיון דילפינן ג' סעודות מג' פעמים היום דכתיב בפ"ח מן צריך לעשותם בפת : (ו) **נשים חייבות כו'** · דעל כולם הוא אומר אכלוהו היום וכן ולמעס וכן נשים בתרנו לאכילה זו כתוב בס"ח סימן רס"ו שבליל שבת צריך שיהא נמר הסעודה בלילה ורש"ל הסג שלא אכל בליל שבת עד הלילה וא"ע כיון דהוסמת מחול על הקודם הוא דאוריתא ע"כ יצא שיל תפילו נמר קודם לילה :

רצב (א) **ואני תפלתי** · לפי שיטת אומרים לפי הקב"ה

הקב"ה לף על פי שאתיגו אלו מתפללים: (ב) **אומרים צדקתך** כו' · שבאותה שעה מת משה רבינו ע"כ אומרים לידוק הדין וע"כ אין קובעין מדרש כי הכם שמת כל מדרשות בטלים כ"כ הטור בשם רבינו שר שלום ואמר"י ובמרדכי פרק ע"ם הקשו ע"ז דת"ל לומר שמשה מת בשבת דהא לאמרינן שלותו יום כתב ס"ה ול"ל דגם רב ס"ם לא כוון לומר דבשבת מת אלא בערב שבת בזמן שנמנה מת ולפי שבשבת ניתנה התורה ע"י משה עושים זכר בזמן המנחה לבטל המדרש ובע"ם לא הוצרכו לבטל קביעת המדרש דבלא"ה אין לימוד בתורה שעה שהרי עוסקין בקבלת שבת ובתפלה ע"כ אמר שבאותה שעה מת משה דהיינו שבת המנחה ובע"ם כל"ל לייעב: הכ"י הביא בשם ס"ל דהנוסח הוא יום מנוחה וקדושה לשמך נתת לך ולזו לומר שהרי בסוף הלשון אומר יומו בו לשון זכר ומי שאינו אומר יום מנוחה ל"ל יומו בה לשון נקיבה שכל הלשון שלמעלה הוא לשון נקיבה עכ"ל פירוש דשם של שבת הוא לשון נקיבה בתורה כמ"ם שבת היא ויום הוא לשון זכר ע"כ במקום שלא מזכר יום י"ל יומו בה ובתוספת פ"ק דבתובות דף ה' כתבו דשבת פעמים לשון זכר דכתיב שומר שבת מחללו ופעמים לשון נקיבה דכתיב מחלליה מות יומת:

רצד (א) **אומרים הבדלה** וכו' · כתב כ"י בשם א"ם לון מתחילין בחתם מוצאתנו לפי שמשה מעבד שבשבו חכמים אלא מתחילו בחתם חונן עד ומנו מחתך ומתחיל חתם הבדלה בין קודש לחול וכ"כ הרמב"ם וסדר רע"מ עכ"ל והטעם מהגון לומר חתם מוצאתנו שלון זה נקבל שיוי מעבד שהכל ענין אחד הוא עכ"ל ב"י וכ"כ רש"ל בשם רבינו מנחם ומסכ"ל יעקב מחלק דבריהם האומרים חתם מוצאתנו וחתם חונן אלא חתם מוצאתנו כו' עכ"ל ותרוייהו וסחיך מאד לפרש טורך הבפל גם מו"ח ז"ל הבכים לומר תרוייהו אך תיכן תיכון אחר על הבפל ולפעד"נ בדור בתרוייה לומר תרוייהו דהיינו כיון שבתב הטור סימן קי"ז לענין הזכרת מל ומטר וז"ל ובתשבמה אין מסיגין בה כלל אלא שטואלין בה מטר מ"ב כ"ב כתן דאמרו בגמרא שמזכירין הבדלה בחונן הדעת הוה נ"כ המשמעות כן שאין מסיגין הברכה אלא מזכירין בה חתם מוצאתנו שהוא הבדלה והבפל נ"ל דל"ל כלל דתחילה אומר על הכמה ובינה שנתן הש"י דרך כלל בכל מעיני התורה ובבינו במ"ש מוסיף בה מעין המאורע הבינו חכמת הבדלה מ"ם הטור בהדיא סימן קכ"ו וז"ל ומבדילין בה במ"ם וי"ם משום שהיא חכמה שמה שהחדש מבדיל בין דבר לדבר חכמה הוא לו לבך קבעוהו בברכת חכמה עכ"ל הרי מבואר כדברי שמזכירין חכמת הבדלה בחונן אלא החכמות שבבלכה ותו לא מידי מגלה"ד ומ"ם בלבוש של"ל ב"ש והנגו מחתך כו' אין לבטיח בזה כל שיקר אלא יאמר ומנו מחתך אחר נמר אחה מוצאתנו כו': (ב) **צריך לחזור ולהבדיל בתפלה** · פי' יחזור ויתפלל ויבדיל אע"ג דקי"ל טשם מבדיל פי' שיכול להבדיל על כוס אחר שאכל מ"מ כיון שאכל בתיסור

ב (ב) שלשה אנשים עשרה פסוקים מפרשה הבאה ג' ואפי' חל יום טוב להיות בשבת קוראין בפרשה הבאה ולא בשל יום טוב:

ב (ב) ד **אומרים** (ג) **צדקתך** ה **ואם** חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים **ג בו ד במנחה נפילת אפים אין אומרים צדקתך** הגה ונכון **ה** אלא לקבוע (ר) מדרש בן מנחה (מרדכי ע' רש"ם) אבל אומרים פרקי אבות בקיץ ושיר המעלות בחורף וכל מקום לפי מנהגו:

רצג דיני ערבית במוצאי שבת · ובו ג' סעיפים

א ו מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש:

ב ב צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו **א** ג' כוכבים קטנים ג ולא יהיו מפוזרים אלא **ב** רצופים ואם הוא יום המעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו:

ג ד מי שהוא אנוס **ג** בגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה **ד** יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה **ולמעלה ה** (א) **ולהבדיל מיד** ה אבל לא יברך על הגר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים הגה ומוסנים לומר והוא רחום וברכו בתריכות טעם כדי להוסיף מחול על הקודש (מ"ז):

רצד דיני הבדלה בתפלה · ובו ה' סעיפים

א (א) ו (א) **אומרים הבדלה א** בחונן הדעת **ואם** טעה **ולא** הבדיל משלים **תפלתו ב** (א) **ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס** (ב) **ואם** טעם **קודם שהבדיל על הכוס** (ב) **צריך לחזור ולהבדיל** (ג) **בתפלה:**

ב ג **טעם ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסיבר שאף למחר לא יהיה לו ג צריך לחזור ולהתפלל:**

ג ג **תשעה באב שחל להיות באחד בשבת טעה ולא הבדיל בתפלה א"צ לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:**

ד ד **במקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל מיד בשסיים הברכה**

מפרש לפי שאין הכל מודים דבעי' לכם: **ב** ג' **אנשים** · ות"ל קדיש על התורה שאין כלן כמה להפסיק בין קדיש זה לקדיש שקודם י"ח ואחילו במהה בתענית המפטירין אין כתן הפסק הדפסורה שיכלו אל הקריאה (הגמ"ג) וכ"כ בליקוטי פרדס שהקדיש שלפני י"ח קאי לקריאה ואף על פי שמפסיקין בין הקריאה לקדיש עד שיגמול ספר תורה לא חשיב הפסק דסיומא דקריאה היא עכ"ל וכן מפרש בלבוש וכתב הריב"ם סימן עכ"ל דבמקום שאין ספר תורה אין אומרים קדיש שלפני י"ח · ול"ל שלא יאמרו גם כן ואני תפלתי כמש"ל וגם שלא להפסיק בין הקדיש שאחר ובא לגיון לתפלת י"ח וא"ל שיאמרו ואני תפלתי ויאמרו קדיש עליו דפסוק אחד לא חשיב מידי דהוה לאיכלו לו יאמרו קודש הקדיש וכן כתב בסידור מהר"ר שלמה שלשלה לא יתחילו י"ח בלא קדיש שלפניו: **ג בו במנחה** · פי' בין שיום הבבת הוא לשם חודש בין שיום א' הוא לשם חודש א"כ א"ל במנחה נפילת אפים · ולכן אין אומרים בתקון קודש מנחה אבל לא בבין בך ולכן אחרים בחנם: **ד במנחה נפילת אפים וכו'** · שבבר אל יום שלאחריו כמ"ם סי' תרס"ו (כל בו) וגם שחבל זוקף המטות בערב שבת מן המנחה ולמעלה (ל"ם): **ה שלא לקבוע מדרש** · ובמרדכי כתוב אלא ללמוד בחכרותה אבל אינם אנים לומדים בבתיהם כמ"ם בי"ד סימן שד"מ סי"ח ולכן המנהג לדחות קודש מנחה ואם נמצבה עד סמוך לחשיכה אלא יוכלו לקיים שעודם אינשים אזי לא יאמרו פרקים לו שיר המעלות ע' סי' רס"ט:

רצג א כוכבים **קטנים** · שאין אנו בקיאים בביטוים: **ב רצופים** · משום תוספות שבת (ב"י) וסע"ש לא ע"ש: **ג** בגון שהוא צריך · והתוספות כתבו בגון שצריך ליל לדבר מצוה ולא יהיה לו יין בשבת ומ"ם הטור לו שצריך להחשיך וכו' פי' שיעמיד להתפלל מבלי לבן יתפלל בכאן: **ד יכול להתפלל** · ואין לעשות בן דבר תמוה הוא לרבים (ב"ח רס"ע) ומסי' ע"ו · בטור כתוב דה"ם אם היה להם שום חומש אלא יהיה לו יין להבדיל במ"ם רשאי להתפלל מבע"י ע"ש · ול"ל דה"ם בגון שהוא דר בעיר ובתוך לעיר יש יין ובשבת אין אומרים להבילו ובמ"ם מתירא מפני לסעוד ומ"ח לו לגון חוץ לעיר רשאי להבדיל מבע"י ומי' הב"ח דחוק במ"ם הוא עגמו וגם ל"ל דאם אין לו אלא כוס אחד ומשך שעודהו עד שתשיכה ויאמר הבדלה וב"ה עליו במ"ם סימן רל"ו ס"ג ממ"ם רסי' עב"ב: **ה ולהבדיל מיד** · ומ"מ ימתין מלקיות ק"ם עד אחת הכוכבים אף על פי שאינו שומר נאולה לתפלה (טור ורמב"ם) ועיין סימן רל"ה דלדידן קורין קריאת שמע קודם לילה (ד"מ) ולפי מה שכתב סימן ל' סעיף ט' יחיד יקרא קריאת שמע בלילה וכן עיקר:

רצד א בחונן הדעת · מפני שאסור לתבוע צרכיו קודם הבדלה (ירושלמי רשב"ח סימן תשל"ם) ממנו פשוט לומר אחה חונן וכו' עד לאמוש כיום ואח"כ אחה מוצאתנו ועיין בלבוש וב"ח שהאריכו בזה: **ואם** שכח להתפלל מתפלל שחרית ב' ואינו מזכיר אחה מוצאתנו (רדב"ז) ובמגלת אסתר ס"ל דאם אינו מזכיר אחה מוצאתנו אינו חוזר ומתפלל ערבית ואם אינו מזכיר אחה מוצאתנו בשחרית אינו חוזר ומתפלל ערבית ואם אינו מזכיר אחה מוצאתנו בערבית אינו חוזר ומתפלל שחרית ב' ואינו מזכיר אחה מוצאתנו

ם טור וכדעת ר"ח ו סם דכדעת אביו הרא"ש ל' טור ח' ברכות נ"ל דכו' יהודה אליבא דר"מ ב' פסחים ק"ס פעמין כוס על ברכה וכ"ס לכבדלה ושיין בכו' קפ"ב מדינו כוס פגום ג טור כסם רבי מאיר וסתוספות ד' פסחים ק"ו בתוספת דאמרינ ה טור בסם בגלוגים ו בם בסם אביו הרא"ש ז' תוס' ובברכות נ"ב לאבי תיובתא סל דאמרינ פסחים ק"ו וכ"ל בסם ד' דברכות ומסנור בסם אבלי אלקם ח הרא"ש בסם נ"ב וכ"ל ותסוס' סם נ"ב וכ"ל דעשת בגלוגים ט פסחים ק"ס לאמרינן ר"י מביאלו הרא"ש סם :

עטרת זקנים

דלא תחילת הברכה אתה חונן (מהרש"ל) ונראה שלא להתחיל אתה חונגתנו עד אחר דחגנו מאתך דעת בינה והשכל ואח"כ מתחיל אתה חונגתנו דלא כבו שנדפס בכל הסידורים אחר לאגודש בינה קדום וחגנו מאתך כו' שהרי אמרו חז"ל דיחיד מוסיף בסוף הברכה ולא באמצע כדלעיל בסי' קי"ם ע"כ לא יוסיף חיחיד אלא בסוף הברכה וכאשר כתבתי (לחם רב) :

רצה (א) ואומרים ויהי נועם · ובושלים הפסוק אוחך ימים כדי להשלים מנין קל"ל חיבות שבמזמור זה נגד ק"ל שנה שפירש אדם כראשונו והוליד פנעים בישיון ומזמור זה הוא שיר של פנעים (צרור המור פ' ויקרא) :

יד אפרים

רצה (בס"ו ס"ק א) לא יאמר וכא לעיון וכאן טעם נוסף פנ"ל ר"ל כמ"ם בסוד שלא יאמר ואני אלא בריתי לפי מערת' כמקיים כו' כוס יש נ"כ נחינה טעם שלא יאמר וכא לעיון ואף שכבר כתב בטעם על וכא לעיון לפי שאין' נאוגים בלילה ומחוילה לא היה צריך ליתן טעם על ואני אלא בריתי ש"ל לפי שמסוכין יחד פ"מ בוונת הסוד שבאמת מעשם דאין נאוגים בלילה ממילא שלא יאמר ואני אלא בריתי ובכן יש טעם שלא ומחוילה יש טעם שלא יאמר וכא לעיון וכאן

רצו (במג"א ס"ק ד) פגום כו' נ"ש דלשון כתב טעמא אחרינא שכאן פגום ונזוי פגום אם יקפוץ קודם ותפכר בנ"ל וגם פגום בטוס הפסק אבכר דבכפיכה ובינוני כגר כו' קלת בפסק : ויעבר בראם שיש כאן ס"ם וא"ל כמנ"ל בשם ס"ם וא"ל דכרי הפסר מרפיהם דאין לו לא אחר לאחר יבדיל כו' כנ"ל : (פ"ק י') אם נתכוונו ואם נתכוונו לאחת הברכה שבדלה כו' כנ"ל : (במ"ו ס"ק ז') נרשם בעשוח וא"ל פליגי של מתחר לגרך על הפסרים שם כו' פירוש של לגלג כו' כנ"ל : (שם) שלפי הנראה יש לדחות כנ"ל : (ס"ק ח') וא"ל דבעור כאן פייני נ"כ נקפמים ובסי כו' כנ"ל :

שערי תשובה

רצה (א) ויהי נועם שבת"ם וכתב בס"ל שבתב מהרח"ו פי"ל ויהי נועם כולו בשמידה ובכ"ם שבת לכל שבת הבאה כו' וגם כתב שבסוכות לא ויהן לך היה אחר"ו אומרים בעת הבדלה בביתו :

(ב) בשבוע שיין בס"ם וכתב בבר"ו ברא"ה קצת גדולים סביו אומרים אותם ויהי נועם אף בשבוע שחל יו"ט כי פ"ד אחמת מוכרת אמירת ויהי נועם בכל מו"ם עיין בסוכות תנ"ם כתב שאפילו במ"ם שחל בחוה"מ הוא כן ע"ם . ושיין בשאלותות פ' ראבביה וכתב בשאילתא ופב"ן סימן י"ם אם חל פסח בשבת תי"ל ויהי נועם במ"ם שלפניו אך בשחל יו"ט אחר שבת אף אם הוא נוס בסוד י"ל ויהי נועם במ"ם שלפניו והבילו הבר"י וכב"ן כתב דשמעתו מבוס איסור מלאכה בע"ם וכתב מבדומה לו שבתקומות אלו אומרים אף בחל פסח בשבת ב"ם : ושיין בחשובת ב"ם בתחד שלא אמר בחו"ם פ' זכור מפני יחי הסורים אלמריו וכתב שזה שבות ב"ם :

רצו בש"ע בסיף כ' וס"ה לבאר מבקים וכתב בבר"י דלא אחי לאיחר לשיחר כגון הלב וזמן וכיוצא רק

פעורה פת מפנין בעורה כוס אבל אינו מפנין בבדלה : (ז) על בבר · דרא"ש מבקים דהיו בבר המר מדיעה אבל בתרן בתבנו לבור דבא אחיטו אין לו יין יבדיל על היין ע"ו אם מוהר יין בחברים קצת לבבדלה עיין בחבונת בשר אחרים סימן י"ח · ועי"ל סימן ער"ב ס"ק ד' : (ב) לאחרי · דדי לי בבבדלה שבתפלה · ובתבונת

(ח) עליו · ואחי שאין מביב עליו בבר יבדיל על היין ע"ו אם מוהר יין בחברים קצת לבבדלה עיין בחבונת בשר אחרים סימן י"ח · ועי"ל סימן ער"ב ס"ק ד' : (ב) לאחרי · דדי לי בבבדלה שבתפלה · ובתבונת

רצה (ג) אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה :

ה ם במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו לחזור ו אם סיים תפלתו ד (ה) רשאי אבל אם עדיין לא סיים הפלתו אינו רשאי לחזור :

רצה הבדלה שעושה ש"ץ · ובו סעיף אחד

סגם (א) (א) ואומרים (א) ויהי נועם וסדר קדושה בתריכות כדי לאחר סדר קדושה אלא מוזכים רבנים לעיבנם (טור) ובמנן בלין אומרים ויהי נועם (ב) כגון בחל יום טוב (ב) בשבוע (ג) אין אומרים סדר (ג) קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו) :

א ם **מבדיל ש"ץ כדי להוציא מי שאין לו יין** סגם ובמנו לומר ולהזכיר **א** (ד) אליבו הבנה בתו"ם לתפלה שיבא ויבטרנו בגאולה (טור) :

רצו דיני הבדלה על היין · ובו ה' סעיפים

א ם סדר (א) **הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנ"ה**

ג **וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום** הגם ובמנו לומר קודם הבדלה בפוסים בבית הבנה אל יבוסתי ובו' כוס ישועות אבא ובו' ליסודים כיתה תורה ובו' לסימן טוב ובשבת הבדלה **א** יתנו עיניהם (ב) בכוס ובנר ובוסגין בשפוך מכוס על יין על הארץ (א) קודם שיסיים בפס"ג כדי **ב** שלא יסיח הכוס (ג) פגום **ג** ובשם הבפיכה לאמרינן כל בית שלא בשפך בו יין כמוס אין בו סימן ברכה ושוכין כך לסימן טוב בתחלת הבבבות גם **ד** בוסבים (ר) מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו שינו מבוס חבוב (ה) המלוה :

ב (ב) ג **אין מבדילין על** (ו) **הפת** ד **אבל על השכר מבדילין אם הוא חבר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים** הגם **ה** ובוב יוחר להבדיל על כוס פגום על יין משל שכר (אבודרהם) **ו** ונהגו להבדיל במוצאי שבת (ג) על שכר ולא על יין (ג) מבוס דחבוב (ה) שלו **וב"ש שחל להיות במוצאי שבת שיש בו קידוש שהוא נאמר על הפת** ה **יש אומרי' שאגב הקידוש מבדילין ג"כ עליו ויש אומרי' שיותר טוב לומר הקידוש והבדל' שניהם על השכר :**

הגם (ובסבלת ראבוסה שיקר) :

ג אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין ז **א ז שמותר לו** (ט) **לאכול** ח **וי"א שאם מצפה שיהי' לו למחר ה לא יאכל עד למחר שיבדיל** ט **ואם אין לו אלא כוס אחד ט ואינו מצפה שיהי' לו למחר מוטב שיאכל קוד' שיבדיל ויברך עליו ברכ' המזון**

הברכה (ג) אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה :

ה ם במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו לחזור ו אם סיים תפלתו ד (ה) רשאי אבל אם עדיין לא סיים הפלתו אינו רשאי לחזור :

רצה הבדלה שעושה ש"ץ · ובו סעיף אחד

סגם (א) (א) ואומרים (א) ויהי נועם וסדר קדושה בתריכות כדי לאחר סדר קדושה אלא מוזכים רבנים לעיבנם (טור) ובמנן בלין אומרים ויהי נועם (ב) כגון בחל יום טוב (ב) בשבוע (ג) אין אומרים סדר (ג) קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו) :

א ם **מבדיל ש"ץ כדי להוציא מי שאין לו יין** סגם ובמנו לומר ולהזכיר **א** (ד) אליבו הבנה בתו"ם לתפלה שיבא ויבטרנו בגאולה (טור) :

רצו דיני הבדלה על היין · ובו ה' סעיפים

א ם סדר (א) **הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנ"ה**

ג **וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום** הגם ובמנו לומר קודם הבדלה בפוסים בבית הבנה אל יבוסתי ובו' כוס ישועות אבא ובו' ליסודים כיתה תורה ובו' לסימן טוב ובשבת הבדלה **א** יתנו עיניהם (ב) בכוס ובנר ובוסגין בשפוך מכוס על יין על הארץ (א) קודם שיסיים בפס"ג כדי **ב** שלא יסיח הכוס (ג) פגום **ג** ובשם הבפיכה לאמרינן כל בית שלא בשפך בו יין כמוס אין בו סימן ברכה ושוכין כך לסימן טוב בתחלת הבבבות גם **ד** בוסבים (ר) מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו שינו מבוס חבוב (ה) המלוה :

ב (ב) ג **אין מבדילין על** (ו) **הפת** ד **אבל על השכר מבדילין אם הוא חבר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים** הגם **ה** ובוב יוחר להבדיל על כוס פגום על יין משל שכר (אבודרהם) **ו** ונהגו להבדיל במוצאי שבת (ג) על שכר ולא על יין (ג) מבוס דחבוב (ה) שלו **וב"ש שחל להיות במוצאי שבת שיש בו קידוש שהוא נאמר על הפת** ה **יש אומרי' שאגב הקידוש מבדילין ג"כ עליו ויש אומרי' שיותר טוב לומר הקידוש והבדל' שניהם על השכר :**

הגם (ובסבלת ראבוסה שיקר) :

ג אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין ז **א ז שמותר לו** (ט) **לאכול** ח **וי"א שאם מצפה שיהי' לו למחר ה לא יאכל עד למחר שיבדיל** ט **ואם אין לו אלא כוס אחד ט ואינו מצפה שיהי' לו למחר מוטב שיאכל קוד' שיבדיל ויברך עליו ברכ' המזון**

היה לו להמתין עד אמר הברכה ותו קשה הא אין שייך פגום אלא"כ שותה ממנו ותו נראה דאין מסבר זה יפה לברך ברכה ולבפיך על הארץ דאין לך בזיון ברכה גדול מזה וכ"כ בס"ם בסי' קי"ח דאחר שבירך על מיני שתייה אסור לבפיך הימנו אלא נראה לנהוג כמו שמצאתי בס' ח' נקראי יש נוהגין הבדו שבשבת מבמלאין הכוס שב ברכה להבדלה ימלאנו על כל נדותיו ויבפיך עוד בעוין מיבפיך על הארץ מחמת שהבלי מלא מאוד ותו לסי' יין שבפיך כמים ואח"כ נא יבפיך כלום ותו כמן מאוד וכן נהגתי מעודי ובעיקר הפי' של אומרים כל בית אחין בפיך בו יין כמים כו' לא נ"ל דליון חכמים לבפיך יין דאדרבה יש איסור בזה וכמ"ש בסימן קע"ח ממשיכין יין בנטורות לפי תתן ותוא שיקבלנו בבלי בפי הצור אלא נ"ל דבוונת רז"ל בנפיך יין כמים הוא בדרך זה די"ל לאה אמר ל' דיעבד דהיינו נפיך ולא אמר כל בית אחין בופכין בו אלא דנהכוונו לומר שלא יתרגז אדם בביתו אפי' אם יאבדו לו היזק דהיינו בכבר נפיך יין בשונג ע"י שוס א' מבני הבית ודרכן של בני אדם להתרגז בבבית זה ע"כ אמר כל בית אחין היין הנפיך בשונג אחפ"ג אחבר לו כאלו היה מיום אלא אדרבה מהרבה מהרגז אז אין בו סימן ברכה דאמרינן בפ"ק דבוחות בכל בית שיש בו רוגז הוא סי' טמיות ח"ו וא"כ אין ראוי מבלן לבפיך יין לאבוד אפ"ג בממהכוין לפי' ברכה הא גם בתהן מהכוין כן ע"כ נ"ל דיש למנוע בתלק הנפיך במו"ם בכוס הבדלה מבוס הבפסד מבקין : (ב) **אין מבדילין על הפת** · נ"ל לקידוש דכיון דאין קידוש אלא במקום בעודה פת מעין הבעודה הוא אבל אינו מעין הבעודה : (ג) **משום דחביב עליו** · ולמי שאינו חביב עליו כמו יין יבדיל

מאיסור קרינן ביה טעה בזו ובזו דמוזר לרחם : (ג) **אין לו לחזור אע"פי כו'** · ז"ל הטור בשם הרא"ש ותפסה מר"ח היה מפרש אין מחזירין אותו (פירוש אם עקר רגליו) אינו מייב לחזור אבל אם ירצה לחזור חוזר ומיהו גם זה יתכן שאם סיים תפלתו שיכול לחזור לרחם דאא גרע מתפלת נדבה אבל בתמצע תפלה כיון שאינו חוזר לרחם נ"ל דהוי הבסק אם חוזר מכ"ל וכ"ם בסעיף שאח"ו ומזה ראיה למ"ש בסי' ק"ם דאם זכר בתפלה איזה דבר אלא מעין המאורע דהוה הבסק דהא כאן הוה הבסק אפילו מה שמחזיר בתפלה זו כיון שהוא אלא לעורך ע"ם עוד :

רצה (א) **ואומרים ויהי נועם** · כתב הטור ונוהגין לבפול פסוק אוחך ימים כו' שעי"כ נבלה הסם הזולת ממנו מכ"ל · ומתחילין בואתה קדוש לפי שאין נאוגה בלילה וגם ואני זאת בריתי ח"ל אע"פ דבסימן תקנ"ם לעניין מ"כ נתן הטור טעם לפי שיהיה נראה כמקיים בריתי על הקיומה וזה אין שייך כאן נראה כיון דאלו ב' פסוקים וכא לעיון ואני זאת בריתי הם המוכיח ביחד בספר ישעיה כל אח"ל הא' גם הב' ח"ל וכע"כ כתב הטור הטעם באמת על שאין לומר שיהם כיון דאין לומר שיהם בריתי לוגו שייך ה"ל לא יאמר וכא לעיון והוא טעם נוסף על שאין נאוגה בלילה : (ב) **בגון שחל י"ט כו'** · אפילו ביום ו' דבשיבו ו' ימים שלמים למלאכה : (ג) **א"א סדר קדושה** · דויהי טעם שייך למלאכת המשכן ושל ידו שראתה שכינה וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל (מגלתי) :

רצו (א) **קודם שיסיים בפה"ג** · אין לזה מי' ובלבוש כתוב אלא ישפוך עד שיתחיל אחלת הברכה כדי שלא תהיה אחלת הברכה על כוס פגום ואין טעם לזה דאם אחסוב זה לעמוס הא גם סוף הבדלה נ"ל על כוס שאינו פגום דזה פגום דכל הבר' תהיה על כוס לאוי לברכה ופפי יפה לו להמתין עד אמר הברכה ותו קשה הא אין שייך פגום אלא"כ שותה ממנו ותו נראה דאין מסבר זה יפה לברך ברכה ולבפיך על הארץ דאין לך בזיון ברכה גדול מזה וכ"כ בס"ם בסי' קי"ח דאחר שבירך על מיני שתייה אסור לבפיך הימנו אלא נראה לנהוג כמו שמצאתי בס' ח' נקראי יש נוהגין הבדו שבשבת מבמלאין הכוס שב ברכה להבדלה ימלאנו על כל נדותיו ויבפיך עוד בעוין מיבפיך על הארץ מחמת שהבלי מלא מאוד ותו לסי' יין שבפיך כמים ואח"כ נא יבפיך כלום ותו כמן מאוד וכן נהגתי מעודי ובעיקר הפי' של אומרים כל בית אחין בפיך בו יין כמים כו' לא נ"ל דליון חכמים לבפיך יין דאדרבה יש איסור בזה וכמ"ש בסימן קע"ח ממשיכין יין בנטורות לפי תתן ותוא שיקבלנו בבלי בפי הצור אלא נ"ל דבוונת רז"ל בנפיך יין כמים הוא בדרך זה די"ל לאה אמר ל' דיעבד דהיינו נפיך ולא אמר כל בית אחין בופכין בו אלא דנהכוונו לומר שלא יתרגז אדם בביתו לפי' אם יאבדו לו היזק דהיינו בכבר נפיך יין בשונג ע"י שוס א' מבני הבית ודרכן של בני אדם להתרגז בבבית זה ע"כ אמר כל בית אחין היין הנפיך בשונג אחפ"ג אחבר לו כאלו היה מיום אלא אדרבה מהרבה מהרגז אז אין בו סימן ברכה דאמרינן בפ"ק דבוחות בכל בית שיש בו רוגז הוא סי' טמיות ח"ו וא"כ אין ראוי מבלן לבפיך יין לאבוד א

יבדיל על היין: (ד) **נר חנוכה קודם.** משום דפרסומי ניסא עדיף: (ה) **הבדלה מיושב.** כיון דאמר פוטר חבירו ים לסם לעשות קביעות ומשומד לא הוי קביעות: (ו) **ואוחז היין בימין.** וכן בכל ברכה מלוה לחוי לו בימין ואחז יחמזה וכ"כ סי' רי"ב נגי יין ומגן: (ז) **ויש מי שחולק.** הוא ספר ת"ח סמכיא ב"י כתב וז"ל נשים אין מבדילין לעצמן דאין הבדלה תלויה בזמירת שבת אלא לבנן אסמכוה אקרא וע"כ סיים רמ"א ע"כ לא יבדילו לעצמן פירוש דאף בחנשים אינו אלא דרבנן ע"כ נשים לא יברכו ע"ז וא"ד לגולב ושופר דמברכות רמ"ם ורמ"א סימן תקפ"ט שהמנהג שנשים מברכות על מ"ע שהז"ן כו' שאני התם דהחיוב אלא לאנשים הוא דאורייתא משא"כ כאן יש תרתי לפטור שהוא מדרבנן אפילו בחנשים והיא מ"ע שהז"ן וכתוב מלך מו"ח ז"ל על רמ"א שכאן ופירש דברי ת"ח שאין חייבות אבל דאשים הם להבדיל ואלה דעכ"פ אתה מוצאתו אין הנשים לומר אפילו לפ"ז אין שם ברכה מיוחדת ולקמן סי' רל"ט ס"ו כתב רמ"א דנשים יאמרו המבדיל בין קודש לחול בלא ברכה ויעשו מלאכה:

רצז (א) **א"צ לחזור אחריהם.** שאין מברכין עליהם אלא להסיב הנפש שהיא נוצרת ביציאת השבת: (ב) **של בה"כ.** דלאו לריחא עבידא אלא לעבודי ריח סרחון: (ג) **שבמסיבת עובדי גלולים.** פירש"י במסיבת עובדי גלולים לאכילה לשעודה עכ"ל ומביא ב"י ב' נירסות דלהרי"ף ולהרא"ש ל"ג במסיבת עובדי גלולים אלא סתם מסיבתן כו' ממילא הוא אסור אף שלא במסיבה ולהרמב"ם דוקא במסיבה והעור פסק סימן רי"ז בהרמב"ם דבמסיבה אסור וכאן פסק הרי"ף ורמ"ם אינו אלא במסיבה (ונפסק כאן ב"י בהרא"ש) ואפשר לומר דשת העור דלעצמן מלות הבדלה הבריא להומרא אפי' שלא במסיבה אלא דקשה הא לעיל יש ג"כ להאמיר אלא לברך אפשר אף הבשר אמר עלמו על מ"ם בסי' רי"ז דוקא במסיבה ולא הוצרך להזכיר כאן כי אם עיקר דין הבשמים וגם הרי"ף והרא"ש ס"ל כן מ"ם בסי' רל"ח לא"ה: (ד) **וצריך לחזור ולברך.** לכתורה ק' כיון דעיקר עשה של ברכת בשמים משום לעבר הנפש וכאן אין לעבר נפש דמ"מ היא נהנה מהריח עשה של תש"ם שהוא אל תיסור ולראיה לתרץ דכאן אין הנפש ברכה לבטלה כשיחזור ויברך הרא מותר לאדם לברך כמה פעמים ביום על הריח שמריח בכל עשה:

(ה) **שקים מלאים בשמים כו'.** בי"ד סי' ק"ח הוכחתי דגם פלגלין בכלל בשמים הם להבדלה אלא דודאי כל שיש לו בשמים טובים מפלפלין יברך על הטובים יותר ולעיל סימן רי"ז כתבתי שאין לברך על ריח שיש בכלי אבנלא כבר מבשמים שהיו שם: (ו) **שמותר להריח בהם.** שאין היין נותן בהם עשה אלא מדרבנן הם ותנאים עשה ביין: (ז) **על הדם.** פירש של לולב כיון דאתעביד ביה הדא מצוה לעבד ביה אחריתי וי"ל ס"ל דכיון שאין בו ריח שפיר כיון שהוא יבש ע"כ אין לברך עליו וכ' הטור בשם ר"ח ל"ז וי"ל לי זכוכית קטנה וכה מיני בשמים ועליה אני מברך עכ"ל וי"ל לאיזה לורך כתב דבר זה דמה חידוש יש בו שהתב על עלמו מנסא זה ונ"ל דקמ"ל שאין לברך על אותן הבשמים שמניחים בבית לוורך תבשיל הבשמו לאו לריח עומדין ויש רחיים ממה דפרכינן פ' ח"ד על הנכנס לחנות של בשמים המבחר והא לאו לריח עבידי ומאני אי לריח ממי עבידי כי סיכי דמרהו אינשי וניחו ומבין מינים וא"כ כך הוא ול"ד לגמ"ם סימן רי"ז האי מאן דמורח באתרוג מבחר להריח דהתם קאי אתרוג ולהכילה ובן אחר פירות שיש לאם

המזון ואח"כ יבדיל עליו מטה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס ולדברי האומרי' דאינו טעונה כוס לא יאכל עד שיבדיל · מיירי שכוס זה לא היה בו רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתייה שאם לא כן לדברי הכל מבדיל תחלה ושותה ממנו מעט ומוסיף עליו להשלימו לרביעית ומברך עליו בה"מ:

ד ב מי שאין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהבדלה יקנה להבדלה דקידוש אפשר בפת:

ה ג אם אין ידו משגת לקנות שכר לנר חנוכה יין להבדיל (ד) נר חנוכה קודם:

ו ד אומר (ה) הבדלה מיושב הגה ויי"ל משומד (תנודס וכל כו ואמר) וכן מוכגן במדינות אלו (ו) ואוחז היין (ז) בימין והחדס בשמאל ומברך על היין ושוב (א) נוטל החדס בימין והיין בשמאל ומברך על החדס ומחזיר היין לימינו:

ז ה אפילו שמעו כל בני בית הבדלה בבית הכנסת יאם נתכוונו שלא לצאת מבדילין בבית:

ח ו נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבו בקידוש (ז) ס ויש מי שחולק: הגה על כן **יא** לא יבדילו לעצמן רק שמעו הבדלה מן (יא) האנשים:

רצז דיני בשמים להבדלה · ובו ה' סעיפים

א א מברך על (א) הבשמים אם יש לו ב ואם אין לו (א) אינו צריך לחזור אחריהם:

ב ג אין מברכים על הבשמים (ב) של בית הכסא ולא על של מתים (ודוקא) הנתונים למלה ממטתו של מת ולא היו מברכין בימי קדם על הבשמים (ג) שבמסיבת עובדי גלולי' מפני דסתם מסיבתן היתה לעבודת גלולים הגה ואם ביקר על בשמים אלו לא יצא (ד) וצריך לחזור ולברך על (ב) אחריהם (כ"י בשם אורחות חיים):

ג (ה) ד שקים מלאים בשמים שמשיטים האינן יהודים תוך קנקני היין אע"פ (ו) שמותר (ג) להריח בהם **א** אין מברילין (ד) עליהם:

ד ה **ב** נהגו לברך על ההדס כל היכא דאשר הגה ויש לאומרי' לאין לברך (ז) על ההדס הסיבה אלאינו מריחה רק על אחר בשמים (טור בשם הר"ר אפריים והר"ל מפרלוג) וכן נהגו במדינות אלו וכ"ל דיש **ג** להריח גם ההדס עם הבשמים דאז שוטין בכולי עלמא: ה מי

כמ"ם הוא עיקר: **כי** אמתעמה בשבת צריך לברך על הבשמים הכיון שבאלת הנמשה יתילה בלא שבת אינה הולכת עד מ"ם מנאל"ב ביה"ל ע' ספר' תרכ"ד וכ"כ הזהר: **א** אין מבדילין · דמלאים לגנוה: **ב** לברך על ההדס · וכ"כ הזהר: **ג** להניח גם ההדס · ולא"ג דבסי' רי"ז ס"י כ' לצריך לברך על כל מין לבדו הכא שאני ההדסה הוא

רק לימיר דבאר מבקיש בשם חתר מדינה מוחר לשמוני מים לף דבתיות המקום בסות מים אין דינו לקרותו חתר מדינה עיין שם:

בש"ע סעיף ז' אפילו שמש כו' וכתב בבר' סי' רל"ה בשם מהר"י איין מי בשמש מב"ן בפס"ג ותיתון לאלת בברכה זו ואבר סברכות לא רלם לאלת בברכת הפ"ג ואומרים בעלמו לבתחלה אין לעשות כן אלרוך לאחוז הנים בידו ובדשבר יאלו כיון שכוון להבדיל על היין אלעבין סכוים אביד הפ"ן ובבר"י כתב דאיים אלבתחלה צריך לבוות הכוס אחוז בידו מבו"ת ת"ל לענין אורח בוזר ומ"ם בפ"ת לעיל ס"ם ומהר"י איין הכוח מדברי מג"ת סי' תרי"ע לענין ברכות שהחיינו דיוה"כ וכתב המבכמ"ו דסימן קפ"ז שבתה מנהגו בפ"ת יברך לעצמו אין לאיים דבתם הנעשה בפ"ם סרא"ם דהברכה תרוכה כו' ולכן כתב שכל מיהו לאפשר בברכת הפ"ן ואומר בעלמו סוי ברכה שאינה ריכה לף בלא עשה שאין בוס בידו ובבר"י מלן עליו ובבית מתבוב מהר"ב מבכרבד"ם

ובמנהגי"ע וכתב כיון דבפ"ע לעיל סימן ו' אפס שלא בהבריחם וכן המנהג אי"כ גם כאן מלי לעשות אמן בפ"ם סי' ל"ם ע"ם ולבאורה זה סותר לפ"ם מהר"י איין ובר"י המנהג שדעתו לעשות כן לבתחלה לף שאין בוס בידו רק בידי המקדש וכיון בשם שבירך בפס"ג ומרחה דבתם בדשבר המבדיל ולף מהר"י איין מודה לזה ודוקא ל"ן מרגיל לבוין לזולת הבומעים מבא"כ בהבדלה לף שדרך הבעה"כ להבדיל ולזולת כל ב"כ סמיר דמי כבאמרים ב"כ ברכת המבדיל על סוקר הבוס שביד הבע"ב ולאמור לן בוס שביד הבעה"ב ופ"ד לו מיסמכו הבל על הבעה"ב בזולת לזולת האחרים לבוון לזולת הבומעים מבא"כ בהבדלה בבית ומבין דמשתלי ולאו תדשתים לבוון לזולת האחרים ולבן מוטב שיאמרו ב"ל בפ"ע ברכת המבדיל וים מהבים אלה הבעה"ב מבדיל מבוון אלא לגאלת הבית הבדלה בבית הבעה"ב מבוון לזולת כל הב"ב ובשמרים אחר לבמוע ברכת הבדלה בבוו הפ"ן בבה"כ לפפ"ע דברכת המבדיל עוסה בתיקנה לבתחלה מ"מ מבבה מבדר הבמבע בשבשו חכמים בבדר הבדלה לומר ובבה"ל בלתיאה לעיל בבדר הבדלה בבוו הבדלה בבוו הבדלה בבוו

ד שם לדשתו ובסן סורס לו אבנו כרת"ם ל"ל כרכות כ' ב שם ל"ג נ מרבכ"ל כשם מרלפ"ל ומהגיר פל"ע ד פמחים ק"ג ה סמ"ם כשם סרוס: ו עוד בשם פרקי ר"ל דר' פמרם וכ"ם ז כרכות ל' ח שם ל"ג ט שם ל"ג וכ"ג:

עטרת זקנים

רצח (א) מצוה לברך על אבוקה. דלא יקח קי"ן חאלין לברך עליו מפני שריחו רע ובמ"ש צריך ריח טוב (ספר חסידים סי' תתנ"ר):

• יד אפרים

שמברך בורא כו' יקיל דרך גדילתו אבל אינ אינ כו' ובוונה אבל אינ דרך וכן בשמברכין לא קחי דרך גדילתו כ"ל מרומה שגם בזה צריך שיכח כשעשו אבל לאחר כו ופ"ז כ' דז"ל דבברכת מבמנין לא אמרי: מכי (שם ס"ק ב') נרשם בפנים בשעות וצריך לעיין מל מ"ם מסמכר לברך על ספרם וכ"כ בשיבר כ"ל:

רצח (בש"ע ס"ק א') ואי מכוס בשלח פאור כו' לבון זה סוף מסכת"ם ולכאורה נ"ם דלבון זה מסמע דאי כוס לאמרינ דמכוס בשלח אור סוף שפיר צריך לחזור עליו וז"ל דבשל בשמים ממי דמכוס בשלח סוף כדי לסיבב בשבם ולפ"ם א"ל לחזור לחריו אבל ס"ם אב"ם צריך לחזור עשם לפי שבשל תמלת בריחו ולכבר על בשלח ע"ם בשלח ימים א"ל לחזור אחר זה אב"ם כיס צריך לברך בשבם בשלחת צריך לבר ובשבם ממנו וע"כ אין מקום לברך על בשלח אור כלל וכמ"ם אח"כ בשם סמר' (שם ס"ק ה') דלפי המסקנא סוס בשבם כו' אבל דקא מסמע לן אפי' בשבת כיון שמדלק כו' כ"ל אפ מצ"ל אפי' לא מדלק בשבת אבל אינ כמר כו' (שם) וכרי"ף ומרא"ם מזכרו בפר כו' יש פרוין איסור פשוט כו' כ"ל: (שם ס"ק ו) מסמע דבר כו' כיס עשם נאמר לא קיסם כו' זכר אומן אין מברכין אלא כו' כ"ל:

הוא יבש ואינו מריח לכן אין לברך רק במ"ב אתרוייהו: **ד מי שאינו מריח** · הע"ש לא עיין סימן רי"ז ס"ד: **ה או להוציא מי שאינו יודע** · ל"ע דהא כתב בסימן קס"ז דאפילו בשבת שחייב לאכול את לא יברך אחריו ושמא משום דלא הוי אלא להמתו וכ"ם כאן דלא הוי אלא להשיב נפש יתירה וא"ל לחזור אחריו כלל לא"כ למה יברך אחריו וכ"ד למ"ם סי' תפ"ד דיכול לברך ברכת היקות אחריו דהתם תקנתא דרבנן הוא ולא משום שאלתו משא"כ כאן וכ"מ בתבודרהם שכתב בשם רבינו נרשון אסור לבריח בהדם שבלולב במו"ם אע"ב דמותר לאו ליהנות ניתנו מ"מ כיון דשיקר מלות בשמים משום שלא הנעם היתירה הוא ונם אין מחזיקין עליו לאסור עכ"ל ואחמת בשול משמע דוקא לבניו ולכ"ב יכול להוציא וכ"י כתב דמוציא לאחרים דדמי למ"ם סימן תפ"ד בירקות וקשה כמש"ל ועב"י די"ל דאפילו שאינו מריח יכול לברך דנהנה שמתחזק לאחו ונוטו וזה אמת ברית חזק יותר ועיין בהגמ"ג שכתב עוד טעם שהרי הוא נהנה מריח שאחרים מניחים אותו מטריחים ע"י ריח עכ"ל ול"ע שהרי מתקן משום להשיב הנפש ובכ"מ נ"ל דמי שהבדיל כבר ובא להבדיל לאחרים יריח הוא בעצמו פשט אחרת וכזה יוצא ידי הספק:

רצח א על הגר · משום דאחלת בריאתו הוי במו"ם ואא דלא מברכין על שאר דברים כשבירלו דשאני מ שמאסר בשבת והוי כאלו נתחדש עתה (רשב"ח סי' קנ"ט): **ב במוצאי** י"ב יא כו': היינו להודות שיום זה קדום משאר יו"ט שמאסר להבעיר אור: **ג על אבוקה** · ולא יקח עלי דמשמן שקורין קי"ן בל"ח משום שריחו רע (מט"מ ובל"ח בשם ס"ה) כתב ב"ח דאם אמר מאור אחם לא יצא ול"ע דבסימן קס"ז וקפ"ז שמעא דאפילו לא אמר המוסח ממש יצא ול"ע לדינא ויש לומר דשעמו משום דעבד בכ"ם:

משמע בכ"י ח"ב ס"ד דיש להבדיל על נר של שעוה וכ"מ בכוונות אחר"י: **ד ב' פתילות** · ובגר של שעוה אם שתי הגרות קלועים יחד המוביים אבוקה אבל כל אחד בפני עצמו לא אביב אבוקה: **אמרינן** בגמ' קם שמעי' אדליק אבוקה מגרגא ח"ל ל"ל כולי האי הא מגלא ח"ל שמעא מדעתיה דנפשיה קעביד ח"ל אי לא לא שמע ליה מינים דמר לא הוי עביד ח"ל אבוקה להבדלה אלא מן המובחר והקשה בהגמ"ר הל"ל לו מיד אחמת ואי' בשם הר"י מקורב"ל דבחמת לכתחלה אלא אדליק אבוקה להבדלה אבל אם כבר מונח גר לפנינו א"ל לחזור אחר אבוקה ואכן הבין רבא דשפיר מקשה לו ואביב לו שמעא מדעתי' דנפשיה עביד והוא לא הבין אלא אבוקה כל עיקר ואכן הקשה לו אי לא שמיע וכו' אז הבין רבא שאינו יודע כלל שאבוקה להבדלה אלא ואכן האיב וכו' עכ"ד והכה לפ"ד ל"ל לפוסקי' לאחוב דין זה בבאמונה גר א"ל להדליק אבוקה לכן י"ל שקושיתו היא כיון שיש גר כ"ל לבדליק עוד גר ויהיה אבוקה ואכן האיב שמעא מדעתיה דנפשיה קעביד ומ"מ אריכים לרוות מדובקים יחד שאז יהיה להם הרבה מאורות משא"כ כשעומד כל אחד בפ"ע עמ"ש סי' הל"ד ס"ב: **ה בבפות הידים** · ז"ל ד"מ ומנהג ישראל תורה היא שמוהגין לכפות האצבעות ולרחות בלפרנים ואא לכפות האצבעות רק אחורי האצבעות במקום הלפרנים ויש בזה סוד כמ"ם הזהר עכ"ל וז"ל כוונות דף מ"ב כוונת הזוהר לאחזיר אחורי האצבעות מקום הלפרנים בגגד הגר ומלא כפיית האצבעות על האגודל ולא יהיה האגודל חוצה ולא כ"מ לאחזיר פנימות האצבעות ולכפותה רק לבהד עכ"ל וכ"כ בבחביים וכ"ל דמש"ה מהגין לכפות האצבעות לאחר יד כמ"ש רמ"א ואח"כ מושמין אותן ולוקין מלאחזיריהן לאחר ידי שנייהם ועמ"ש סי' כ"ל: **ו אין מברכין** · ואפי' בדיעבד לא יצא כמ"ש סי' רל"ז סס"ב: **ז לחיה ולחולה** · אם אין בהם סכנה

ה ד ו מי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים אלא אם כן נתכוון להוציא (ה) בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך ה או להוציא מי שאינו (ו) יודע:

רצח דיני נר להבדלה · ובו טז סעיפים

א ח מברך **א** על הנר בורא מאורי האש אם יש לו (א) ג ואינו צריך לחזור אחריו וה"מ במוצאי שבת אבל נ **ב** במוצאי יוה"כ י"א שבחזר (א) אחריו הגה מי שאין לו כוס להבדיל כשרוחה אחם מברך עליו וכן הכשמים (סור):

ב (א) ד מצוה מן המובחר לברך **ג** (ב) על אבוקה ה ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה הוץ מהנר המיוחד להאיר בבית הגה

(ג) ומר שיש לו **ד** שהי פתילות מקרי (ו) אבוקה (פגודא):

ג ו נוהגים להסתכל **ה** (ב) (ד) בכפות הידים ובצפרנים

הגה ויש לרחות בלפ-ני יד ימין ולאחוז הכוס ביד שמאל ויש לכפות האצבעות לאוץ ביד שלו ולאחר הלפרנים עם הכפות נגד הפה ולא יראה פני האצבעות שבפנים (זהר פרשת בראשית ובפרבת ויקרא):

ד ז אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו ח דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להביר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

ה ו ט אין מברכין על הנר שלא (ה) שבת ממלאכת עבירה לאפוקי אור שהודלק **ז** (ו) לחיה ולחולה שביון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו אינו יהודי בשבת

מקשה על הר"ח די"ל דאיהו מייירי בגבולים וכתב עוד דאפשר לקיים הוכלות הר"ח כיון שהמנים קבעו אותו מנהג ה"ל מצוה ודמי לקידוש והבדלה וקשה ע"ז דלעיל סי' רע"ג מתבאר דלא בברכת הלחם של סעודת שבת אין יכול להוציא ואין לך חוב גדול מזה דחייב מדאורייתא ג' סעודות וע"כ צריך אתה להלוק כמש"ל דאפ"כ איהו קרוי חובה וכ"ש בשמים דכאן ואין זה דומה למ"ש הטור סימן תפ"ד לענין מיבול ירקות כיון דתקנת חכמים הוא משום שיכר תיובוקות הוה כברכה מלה ויכול להוציא אע"פ שאינו מחכמ

רב הלי וכמעט מזקינו שאומרים שם בסרטוטי פיסת היד להתברך בו ושוד בלעדיים מפני שהן פרות ורבות לעולם וכ"י בשם ס"ל כתב כך המנהג תמהני מכנים מלבשותיו לתוך ידיו ומתיר תחתיהן ואחר כך פושטן ומגלה לור במקום מושך ומברך שכך הוא מלות מהאור בכ"ל : ומר שם לו ב' פיות ורלה דהם מר שדולק בו שמן דשתם מר שבגמרא ופוסקים דאילו בגר שלנו לא שייך זה ופ' סי' תל"ג : (ג) שאם היה מדליקו ישראל כו' · לף על גב דבסמן רע"ו היה היתר לישראל להשתמש לאור הגר שהדליקו האינו יהודי לגרמו כמו במדליק לעזוד חולה כאן לענין ברכה, שאני שלריך שלא בשבת כיון (ג) שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי ולא היו מברכין (ד) על ה אור של (ז) עבודת גלולים (טור) :

ן ה · אינו יהודי שהדליק במוצאי שבת מישראל (ו) או ט ישראל מאינו יהודי (ה) מברכין עליו י אבל אינו יהודי

סכנה דוקא על ידי אינו יהודי ואם יש בהם סכנה אפילו על ידי ישראל : ה אור של כו' · דוקא כשהשלבת קטורה במלה אבל אם ישראל הדליק גר מגר של עבודת גלולים שרי דשלבת אין בו ממש יש"ם סוף ביצה וכ"ה בב"י בשם הרא"ש ובעי"ד רפי' קמ"ב :

ט ישראל מאינו יהודי מברכין · דעל תוספתא דהתירא הוא מברך : י אבל אינו יהודי · משמע במ"ע סי' י"ח אפילו אינו יהודי הדליק גר לאולה ממדורה שלו וה"ה כשהוליא אינו יהודי אם מעלים ואבנים במ"ש אבל אם הדליק האינו יהודי גר אחר מזה שרי

ס

ולא

באר היטב

שהדליק על ידי אינו יהודי אסור עיין שם שכתב ראיה לזה וכן משמע מלשון הם הדליק ה"ר מהדורם שלו לאיה לו לאולה מברכין עליו דולה נזרו אלא כשהוא בש"ם ביד ה"ר וכ"מ בתוס' ברכות דלא כש"ם מ"ם) : (ז) עבודת גלולים דוקא כשהשלבת קטורה בגחלת של עבודת גלולים אבל אם ישראל הדליק גר מגר של עבודת גלולים טוב שרי דבשלבת אין בו ממש יש"ם סוף ביצה ועיין י"ד רסי' קמ"ב : (ח) מברכין · דעל

שרי תשובה

תתחיבם ויסיו נכפפים נגד פניו של האדם המברך וגם יסיו נכפפים לפני סדר ויסתכל בשרגיו לבד ולא בתוך פני הסנסנות ויסתרך בזה ס"ם : (מגן) לאורה שבה ס"ם ועיין בב"ב סימן כ"ם מ"ם על דברי הג"מ בזה :

(סס): **יא** אין מברכין. נזירה משום עמוד דלשון פ׳ מיכוח לבדך סמוך להתיכה מיד על אור שהולך בשבת בשוב שלא מתוסף הסיתר (רש״י) וכ״ל דבדישבד ולא כיון דתיכו תלת גזירה: **יב** וראה אור. ויכול להסתמא לאורו כמ״ם ס״ד (מ״מ): **יג** אם רובן. וכ״ע דעימא כל קבוע כמתלה על מתלה דמי והכ״ל. ספר הסת ק״ל דקבוע כמתלה על מתלה כין לקולא כין לחומרא ואפשר דמיירי שרשה מים מחד מלך ומר כידו דכל דפרי מרובה קפקים אבל בגמרא לא משמע כן ועסי׳ רי״ז ס״ז ותפסר דזה לא מקרי קבוע דהאור מים וכן היה הבשמיס: אמרינן בגמרא אלא סמוך לתפיכה מיד גדול מהלך ומר כידו ודלי מיכו יהודי הוא דיכולא לא סיה ממהר סמוך כ״כ לתפיכה מיד לאחת אלור כידו וקם הוא תיכוק לריך לשאול אם הוא מיכו יהודי לו ישראל וכ״ע נמס הבמיטוהו הפיסקים ותפסר דס״ל דתף הגדולים אין מהכין בזה שתה ומדליקין מיד סמוך לתפיכה: **יד מברכין עליו**. מפני שכטל אחה״כ במ״ם שני אבנים והקיפן זה בזה ונברא האור: **טו שמש שאוכל**. פירוש בכיח הסמוך לא״ה כמ״ם סימן רס״ט וכ״ל דחלוטות פתוחים לבה״כ: **טז על גר**. וה״ה גר כל חתנים: **יז אינו מברך**. דבעי׳ שיאותו לאורו כמ״ם ס״ד וע׳ ססי׳ ס״ע ומשמע פס דדוקא על הגר מיכו מברך אבל אחר ההבדלה אומר וכ״מ בטור ובמרדכי דלא כהרבב״ח ועיין בתשובה רס״ל: **יח א׳ מברך**. ותפ״ג דלריכין כולן לשתוק ולשמוע והוי ביטול ב״ה מ״מ הא עדיפא משום כרוב עם הדרת מלך גמ׳ וע׳ סי׳ רי״ג ס״ב: **יט** רואה **את השלחבת**. כגון שעומד מלמוק: **כ משתמש לאורה**. כגון שעומד מן הלד וכתב בח״ם שתפקלרי׳ של זכוכית מקרי ספיר רואה הפלהבת ומשתמש לאורה ופגם הוי מיכו רואה הפלהבת ולא משתמש לאורה דמיירי שים לו מחיצות ברזל עכ״ל וע״ל דס״ל הסיכרולגמי מילי מילי קתני דלא כהרב״ו:

רצט א משתחשך. אפי׳ בספק תפיכה ע׳ סי׳ רס״ח וע״ל דאם התפלל ערבית מבע״י אסור לאכול עד שיבדיל וכמ״ם ס׳ רע״ח ס״ד עיין סי׳ רל״ג: **ב א״צ להפסיק**. ותפסר דאם התפלל תוך הסעודה חל עליו מובת הבדלה ואסור לאכול עד שיבדיל ע׳ סי׳ רע״ח ס״ד וכתב הכמיי בספר שלמן אלרב׳ וז״ל אם היה מפסיק מלאה כמגרש המלך ודומה לזו דרשו המכילתא זכור ושמור שמרהו בדיליתו כאדם שאינו רואה אלא כל זמן שיכול ובהגה׳ י״ל כתב במרדכי״ח הפסיק בסעודת נשואין והלך לבה״כ ותא״כ חזר לסעודה ותפסר דס״ל כדעת הי״ח ומשמע בתוס׳ בשבת דף מ׳ דאם התחיל באיסור מפסיק וכ״מ סימן רע״ח ס״ס בהגה״ה וכ״ל דס״ל הבדלה דאורייי׳ ולמ״ד הבדלה דרבנן אם נטל ידיו מבדיל קודם אכילה כיון דכוליה לילה זמניה הוא מיישבין דלעת מעשה וכמ״ם סי׳ רל״ה ס״ב אבל אם התחיל לאכול אינו פוסק ע״ה ואם לא קראה ק״ש עדיין והתחיל באיסור לב״ע פוסק ואין לסמוך על קריאה לבית הכנסת אלא מי שרגיל לילך בה״כ ומשום הבדלה אין לסמוך אלא כשיגיע זמנה הייתו ספק תפיכה: **ג וי״א דה״מ כו׳**. וכ״מ בגמרא דהבדלה קובעת בספק תפיכה דלא כמ״ם ☞ אבל איפסקא בשם ע״ג דליתא ע״ם בס״ג: **ד היו שותים**. פי׳ בלא אכילה: **ה אם רצו וכו׳**. פי׳ אע״פ שאינם כשאים כמ״ש סס״ח ח״ל לאחור ולבדך דקידוש המיר מהבדלה אע״ל ב״י אבל בב״מ פי׳ המיילי כשיושבים ואוכלים אפי׳ אמרו אח״ל לאחור ולבדך ע״ם והיום מי שאוכל סובר אע״ג דת״ל בהפסיק כיון שאמרו בואו ונבדיל אליקו בפסייחו ומשחייב ובעי ברוכי אבל בשיושבים ושותים לב״ע בעי ברוכי וכמ״ם סי׳ רע״ח ס״ם אבל

(ז) ובמוצאי יום כפור כו׳. הטעם בשם הרמב״ן שבשבת מותר מכח תוספת היתר הב״ל כאור הולת מעלים ואבנים אבל ב״ב אין מברכין אלא על אור שהבדלה ממנו אע״ל: (ח) **אור היוצא כו׳**. לפי שגם תחילת בריית האור היה כמולאי שבת על ידי אדם הראשון שהקים אבנים זה בזה ואם אין שייך ביום כפור: (ט) **אם יש שם אדם חשוב**. דאז נעשה לאחיר לו ואם אין אדם חשוב לא נעשה לאחיר אלא לכבוד הסעודה ויש אומרים שבירא ביום אדם יש אדם חשוב לא נעשית אלא לכבודו לא לאחיר: (י) **אחד מברך לכולם**. משום ברוב עם הדרת מלך:

רצט (א) **משתחשך עד שיבדיל כו׳**. כדי לבטל הדיעות ולייבר ממהגו נשתיק קלת הסונים ושיבושה. איתא בפ׳ ע״ם שבת קבעה נפשה לקידוש וע״ל למיקבעה פי׳ ולריך להפסיקה כדי לפרוש מפה לקדש שבור מיכה בשם שקובעת לקידוש ובעי למיפסק שעותה לקידוש כך קובעת להבדלה ובעי למיפסק שעותה ומיבדל אמר רע״מ הכי אמר רב להבדל מיהה קובעתה״מ לעניין מיפסק דלא פסיק שעותה אבל לאחתולי בשעותה לא פסיק אחתולי אבל בשעות הוא״מ לעניין מיפסק שעותה ובעי למיפסק שעותה לקידוש ובעי למיפסק שעותה לקידוש כך קובעת להבדלה ובעי למיפסק שעותה ומיבדל אמר רע״מ הכי אמר רב להבדל מיהה קובעתה״מ לעניין מיפסק דלא פסיק שעותה אבל בשעות הוא״מ לעניין מ

וזה נראה פשוט: (ד) **כשמפסיק להבדיל כו'** · דאין הבדלה הפסק וכיון דעה הרא"ש והטור בסי' רע"ח אבל הי"ח שצריך הוא מהב"יק רע"ח אבל הי"ח שצריך הוא מהב"יק ב"י בס"ל כיון דהשיכה ודאי היה צריך להפסיק דהמקבל פטור בסברת ראשונה א"כ אפ' בדאי הבדל; ממילא כשמפסיק להבדיל ח"ל דס"ל דלא הש"כ בהפסק וכ"כ בת"ס סי' קל"ד ורמ"ח מביאו בסמוך לענין מבדיל מבע"י וליכא למימר דכיון דהבדיל שוויי' הול ואתסר ליה למעבד דכיון דמעפסיק קבל עליה הך תענית לא שייך למימר דע"כ הל עליו כדאמרינן נבי ט"ב כו' עכ"ל ה"נ נבי הבדלה אין במקום שאין הייב עליו לא הוה סילוק: (ה) **על שלחנו כו'** · נראה פשוט דלא בא למעט אלא בחדר אחר דשם הוה הבדלה מידי אחרינא כל שהבדיל קודם הסעודה אבל בתוחו חדר שרגילין להתפלל במוצאי שבת ואח"כ מבדילין בתוחו חדר פטיטא דחסיב על שלחנו דהא בדעתם לשתות אחר כך בסעודה שיאכלו אחר זה: (ו) **ואם הבדיל תחילה** · הנ"ה זו שייכא לדברי הש"ע דהיינו לדיעה (שהיא דעת התוספ' פרק ע"פ) דמה שהבדיל קודם הנטילה אע"פ שהוא על שלחנו אינו שייך למה שיהיה תוך המזון אחר כך משום הכי צריך לברך תוך הסעודה ע"כ חייב לברך ברכה אחרונה קודם הסעודה ולהלכה ודאי יש לפסוק שפך ברכה להקל ויין קידוש שלפני הסעודה ואפילו שהה מקרבי קודם הסעודה פטור מברכה אחרונה ובתוך הסעודה פטור לברך כדעת הרא"ש שהיא דיעה ראשונה: (ז) **שצריך לברך ברכה אחרונה** · כתב הטור ואפילו לסברת הא"ח ז"ל שהתפיר למשלה נבי קידוש שא"ל לברך ברכה אחרונה הבדלה אחי שאינה טורך סעודה עכ"ל: (ח) **מוקדם בפסוק** · ק"ל כיון דאין רשאי לאכול קודם הבדלה ה"ל כאילו אינו ואולי בוטח לפת יש כאן בשלמא נבי קידוש אמרינן לעיל שיש לנסות הפת שלא ירלה בוטחו כיון שאפשר לקדש על הפת מוטא"כ כאן דאין מבדילין על הפת א"כ אין שייך בוטח וי"ל דזהו נוסיף הוה בוטח דמלאה לחפת כמו יין והוה מוקדם: (ט) **בגון כותב ואורג** · הב"י הביא זה בשם ר' יהודה וכתב עליו ואיני יודע מנין לו דהא בגמרא א"ר אבי הוה אמרינן בין

ג (ד) כשמפסיק להבדיל ה אינו צריך לברך בפה"ג על כוס (ד) של הבדלה ו ו' וי"א שצריך:

ד כשהיה אוכל והשכה שאמרנו שאינו צריך להפסיק לקידוש ז ומברך ברכת המזון (ה) על הכוס ואח"כ מבדיל עליו ח ואם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ומבדיל על אחר:

ה ט טעה ואכל קודם שהבדיל יכול להבדיל אחר כך:

ו · שכח ולא הבדיל במוצאי שבת מבדיל עד סוף יום ג' כ ויש אומרים שאינו מבדיל אלא כל יום ראשון ולא יותר ודוקא בפה"ג והמבדיל בין קודש לחול אבל על נר ובשמים ל אינו מברך אלא במוצאי שבת מ ויש מי שאומר דהא דקי"ל טעם מבדיל הני מילי היכא דהבדיל בליל מוצאי שבת אבל אם לא הבדיל בלילה כיון שטעם שוב אינו מבדיל הנה והעיקר כסברת הראשונה ומי שטעה נ' יומים וג' לילות יטמוך ח הבדלה (ו) מלחרים ואם אין לחרים אלא יכול להבדיל (ז) בשבת ט מבעוד יום ולכתחלה ולקבל אחר כך בתפילת מעין (ת"ס סימן קל"ד) עיין סימן תקנ"ו:

ז · המבדיל על היין (ה) על (ח) שלחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו ס וא"א דלא פטר אלא אם כן נטל ידיו קודם שהבדיל: הגה (ו) ואם הבדיל (ט) תחלה י צריך לברך אחריו ברכה משון נ' (תוס' ומרדכי פרק כילד מברכין):

ח כשפוטר יין שבתוך המזון שאינו צריך לברך עליו פ גם אין צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שיביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס ואחר כך לא הביאו לו יותר ובירך ברכת המזון בלא כוס פ יש מי שאומר יא (ז) שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס (י) של הבדלה:

ט ל אם רוצה לסעוד תכף להבדלה צריך ליזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה ואם הביא פורס עליו מפה ומכסהו לפי שהוא (ח) מוקדם בפסוק יב וצריך להקדימו אם לא יכסנו:

י ק אסור לעשות מלאכה קודם שיבדיל ר ואם הבדיל בתפלה מותר אע"פ שעדיין לא הבדיל על הכוס ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה יג מ אומר (יא) המבדיל בין (הקודש ובין החול) יד בלא ברכה ועושה מלאכה הגה טז וכן נ"ש טז שאינו מבדילין (יב) בתפלה יש לומרם שיאמרו המבדיל בין קודש לחול קודש ביומא מלאכה (כל בו) ויש לומרים דכל זה במלאכה גמורה (מ) כגון כותב ותורב

ח"ל דיים מי שחולק הוא הי"ח כש"ח דס"ל דלריך להפסיק כמ"ש ב"י בשם מהרי"ק דא"כ לא הל"ל ויש מי שחולק ונם הל"ל דמייריי בודאי אפסק: ו וי"א שצריך · הוה דעת מהרי"ק טורס ל"ו ול"ע דהא סתם בסי' רע"ח דנבי קידוש ח"ל לברך · וכ' הב"ח דס"ה כיון שעדיין לא ברכו ב"ה הברכה שבירך מתחלה על היין פוטר את כל היין אבל מהרי"ק מייירי שלא היו מסובין אלא לשתייה וא"כ מיד שלריך להפסיק לקידוש אז להבדלה הוי נמוך לומר שתה ולריך לברך בתה"ב עכ"ל · ול"ע דא"ה לשתה לריך בתה"ב דלהבדלה מייירי בשהיו מסובין לשתייה לכ"ע מפסיקין אף בספק תשיכה · ושוב שתבב שם בהדיא שהיה בחלמא שעדה ושיין לברך בתה"ב בהדיא שמייירי לאכילה ומ"ש הרב"י שהיו מסובין לשתייה מייירי בשתיה שלאחר הסעודה קודם בה"מ ולענין הלכה פסק הב"ח דאפילו היו עסוקין בשתייה ל"ל לברך · ול"נ בפשוטו דסובר דכוס של הבדלה נרע עפי שאין שייך לסעודה וכמ"ש ס"ח וסימן קע"ד ס"ד ולכן צריך לברך ולדידיה בשמבדיל על שכר בחלמא הסעודה ממי לריך לברך דברכה המוציא אין פוטרתו כי היכי דב"המ אין פוטרתו מברכה אחרונה כמ"ש ס"ח ולכן יש ליזהר שלא להבדיל בחלמא הסעודה גם ים מחלוקת אם יברך אח"כ המוציא כמ"ש סי' רע"ח ס"ד: ז ומברך בה"מ · ומותר לשתות מכוס של בה"מ ול"מ סי' רע"ח בב"י בשם הר"י מולאלי וע"ש דלר"י מותר לשתות מי' שם ולהבדלה כ"ש מודו וג"ל דמי שאינו מה בכל המ' לברך על כוס דס"ל כמ"ד דאין נשון כוס גם שהה לאסור לשתות ממנו: ח **הבדלה מאחרי** · עיין סימן ר"ב ס"ט וסימן תקנ"ח ס"י דמותר ליתן לאחרים לשתות: **ט מבע"י** · ולא אמרי' כיון דאבדיל קבליה בתעניתא עליה דזוקא בתענית חובה אמרינן הכי כמו בי"ה ל"ה בס"ב ול"ה בהבדיל בגמ' והע"ש לא ידע מזה וסיגו על הלבוש שלא כדת והם דבריו ת"ה ממש · ומייני שבדר להתענות כל יום רחשון ג' ימיס וג' לילות אז בכל ער"ח וכדומה עמ"ש סי' תקנ"ז אבל הכא במדרים הלך אחר לשון בני אדם דאם מתחיל התענית אלא בלילה (שם בח"ה) ומשמע דמתפלל מעריב קודם שיבדיל אעפ"כ מותר לאכול אח"כ וה"ה כמוז מותר לאכול אחר מעריב מבע"י אבל עכ"ש מתפלל מעריב קודם הבדלה וכ"מ ממ"ש ססי' רל"ג דמשום הבדלה מתפלל ג"כ מעריב מבע"י ועי' סי' רל"ג ס"ג וע"ש בגמ' דתפלה פשיטא והבדלה קמבעי' ליה א"כ היכא דארי להבדיל כ"ש לתפלל: **כרתוב** בשל"ה ס' ר"ה מי שמתענה ב' ימיס וג' לילות קודם ר"ה מבדיל מולאתו אחר ג' · ואם אל ר"ה ביום ג' אין להמתין עד ליל ג' דא"כ יעמוך להבדיל יקה"ז ויהיה מילתא דתמיהא · ול"ן דאם אירע שהמתין לא יאמר קידוש והבדלה על כוס א' דהא אמרינן בפסחים דף ק"ב דא"א ב' קדושה על כוס א' אלא קדושה והבדלה משום דחדא מלתא הוא ופי' רש"י דתרוייהו משום קדושא י"ש ניהו ובהבדלה עלמה הוא מזכיר קדושה י"ש דהמבדיל בין קודש לקודש הוא מברך עכ"ל וכ"כ הרשב"ש אבל הבדלה דחול אין לה ענין · ונדולה מזו כתבו בחוס' ד"ה ואימרינהו להרוויהו דאר כבת וכו' דאפילו לדעת המקשן דס"ל לומרים ב' קדושות על כוס א' מ"מ אם ב"ה קאי אסעודה חול וקידוש קאי על שבת א"א שיהם על כוס אחד וא"ל דנם שהה יבדיל בין קודש לקודש דהוא שקר כל כן ל"ל דיקדש על כוס אחד ואח"כ יבדיל על כוס אחר ושהה כלו שעושין בסעודת נשואין ואם אין לו יין מקדש על הפת ואוכל המוציא ואח"כ מבדיל על הבכר דהא י"א דמותר לאכול קודם הבדלה כמ"ש סי' רל"ו ס"ג ואעפ"ג אתה והרא"ש פ' ע"ש נהנו ודבר תימה הוא איך יאמרו אלי יקנה"ז על הפת ואלי על הבכר היינו כמו"ש לי"ש דשייהם ענין אחד הוא כמש"ל אבל הכא אמרו דאין ענין זה לזה אך איכא פלוגתא אם יברך על הבכר כמ"ש ס"ג ונס י"ל דאם מעשה אינו מבדיל אלא בבכר כמ"ש נבי יין וכמ"ש סי' רל"ו ס"ג דהא אפילו הרא"ש דס"ל דאין מקדשין על הבכר כמ"ש סי' ער"ב ס"ט מ"מ ס"ל דבמ"ש לי"ש מוטב לעשות שניהם על הבכר א"ל שמעו קידוש מאחרים ולא יעשוה המוציא עד אחר שיבדיל על הבכר ושהה אחר לאחר קודם הבדלה ואח"כ יברך המוציא ויאכל דילא ידי קידוש אף שלא טעם עדיין ומ"ש סי' קס"ז בהג"ה ומ"ש סי' רע"ח ס"ו: **י צריך לברך אחריו** · לפי מ"ש סימן קע"ד לדעת המאור א"ל לברך: **יא שצריך לברך** · משמע ברא"ש פרק ע"פ דאם היה לו יין בתוך המזון אע"פ שכיבך בלא כוס מ"מ א"ל לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה דב"המ פוטרתו דכולה שתייה א' היא ואע"ג דבסי' קע"ד ס"ו כתב דאפילו לא היה לו יין תוך המזון מ"מ ברכה שאני הכא שאין היין בא לעורר אכילה אלא לעורר מעוה וא"ד לקידוש בסמי' ער"ב דקידוש עורך סעודה דאין הקידוש אלא במקום סעודה כנ"ל לדעת הטור ומע"ש סי' קע"ד לענין אחר מסקין אבל קשה הא הרא"ש כתב נבי ד' כוסות דאי איתא שלריך ברכה אחרונה כשאין לו יין אחר המזון אי"כ אפי' אית ליה יין לא יפטול לי' ע"ש וא"כ נ' ודוחק לומר דיין המעוה הוא אחי: **יב וצריך להקדימו** · אע"ג דאסור לאכול קודם הבדלה מ"מ הדין נותן בעלמא להקדימו וא"כ הוי ביזוי לפת שיקדים לו דבר אחר לכן יש לנסותו: **יג אומר המבדיל** · ומ"מ אסור לאכול עד שיבדיל על הכוס (אבודרהם ל"ן פ' ע"פ) וכי"ש שאל בש"מ לומר המבדיל בין קודש לקודש (מהרי"ו ה' פסח): **יד בלא ברכה** · כיון שא"א שם ומלכות ע' סמי' רל"ו דלא ש"ש: **טו וכן נשים** · נשים שמוהנות שלא לעשות מלאכה בש"ש אינו מהנו אלא עד שיסיימו הביבור הפלתן (מהרנים טוב) ומיהו נהנו הנשים שלא לעשות מלאכה כל מ"ש (אבודרהם): **טז שאין מבדילין** · ואע"ג דחייבות בתפלה כמ"ש סי' ק"ז מ"מ רוכן לא נהנו להתפלל בש"ש ואפשר לומר כיון דתפלת ערבית

לשות

ה לדעת פוד בסי' רע"ח ומהרא"ם אפילו לדעת הרי"ף ו לדעת מהרי"ק ז המב"ם בפ"ב ח ס"ם סם ע פסחים ק"ם י סם ק"ו כהגת גרינתת פטוס' ומהרא"ם כ הרי"ף ומבהגוגים לפי גירסתם ל סם לענין אוד ומפ"ש לבפחים מ פוד בסם ס"ג ג סמא"ם בפרק ו' דברכות ודיש פרק ו' דפסחים ס פוס' סם מ"ב ע הרא"ם בר"ם ע"ם ם פוד ל סם בסם סר"ת מרוגעוגע ק בסת ק"ן ר פוד בסם לפ שהרם ורש"י בסם וסי' המגיד בסם מגתוגים ובמן הפסיכוא שאחרונים ום"ם ם סם בגמ' לפי' רש"י:

*) לפניו טיסם סגירסת מ"ש מגתם וכ"ם בס"

יד אפרים

(שם סק"ם) אבל אכ"ם מתפלל מגתם קודם הבדלה וזם ים לבשם כמלי שיעול ובייך לקמן אחר מיטות ופ' סי' רל"ג ס"ג · ור"ל הלענין "מגתם סרבר פשוט שבן סוא שצריך להתפלל קודם הבדלה: (שם) דגם שתם יאמר המבדיל בין קודש לקודש דסוא שקר: (שם ס"ק מ"ז) לא קבלוהו עליהם כמוצאי שבת בגל:

באר היטב

שמו ושיין ס"ז וס"ח: (ד) בבדלה · וכן דעת הס"ז וכ"ת · ומ"ח כתב דיש לזיהר שלא להבדיל בתמצא בסעודה · גם יש מתלוקת אם יוכל אחר כך המוציא בס"ם סימן ס"ו ס"ו: (ה) על הכוס · ופוחר בשתות מכוס של ברכת המזון · ואם אינו מוכח בכל הכוס לברך על הכוס דס"ל כמ"ד דאין שתין כוס גם שתה אסור לשתות ממנו ס"ל: (ו) מלחרים · ונכר' הקר"ל ס"י מבמע דמותר ליתן לאחרים לשתות וכ"כ בשל"ה: (ז) בשבת · מבע"י אחר שבת אומרים המבדיל בין מבע"י מבע"י ס"ל: (ח) שלחנו · נראה פשוט דבאמרו חדר מרגילין להתפלל בס"ם ואח"כ מבדילין בתוחו חדר המבדיל בין קודש לחול וכו' נעלה אע"פ שהוא על שלחנו אינו שייך לומר שיהה אחר כך לריך לברך תוך הסעודה · ע"ל מייב לברך ברכה אחרונה קודם הסעודה · ואם אינו מוכח בכל הכוס לברך אחר כך המוציא בס"ם סימן ס"ו ס"ו: (ט) בכל · ולי"ד לברך אחר כך המוציא בס"ם סימן ס"ו: (י) של הבדלה · ואם אינו מוכח בכל הכוס לברך אחר כך המוציא בס"ם סימן ס"ו: (יא) המבדיל בין קודש לחול · ומבל מקום אסור לאכול עד שיבדיל עי' הטוס אבודרהם ר"ן וכי"ש אחו אמוראים המבדיל בין קודש לקודש מהרי"ו מ"ש: (יב) בתפלה · כיון דתפלת ערבית רשות אינה דקבלו עליהם כמוהה והכוס לא קבלו עליהם ואם לא יודעת, לומר המבדיל אסור במלאכה עד שתסמא מפי אחר: (יג) סגר · כתבוהו

לט ד

שערי תשובה

רצט (יא) המבדיל שיין בס"ם ושיין בא"ר שיש לחוש ולומר בתוך המבדיל בין קודש לחול וכו' בין

ל שבת קיח ל שבת קי"ג ב מרדכי ו' ג פור כסס ספר סתרומס ד שבת קי"ג ס יומא פ"ג ז ר"ר פרש"ם וסר"ן ז סס :

יד אפרים

שא (בס"ד ס"ק ב') דלא בעי מסמירת סירות כי' כסס לפי פשט סלי' לף כתוס מוסר מבל"ר אם לאחר שאין כלן מלוס רק מנוס דלא בעי מסמירת סירות ס"ל אסור בתוס וגם פ"ס דמוסר כמי' מרי"ג ל"ס דסל גם כלן מבוחר כן מסוף ו' וכ"ל מ"ל ומ' פ"ס כמי' מרי"ג וכ"ל מסס כסימן תרי"ג כתב גם כן סברת זו לענין סליכת רב לתלמיד דסיבת דל"ת שסמלמיד אינ אינ אל סרב לא בעי מסמירת סירות :

רשות אלא דקבלו עליהו כחובה והכשו' לא קבלוהו עליהו כמ"ש: **יז** הדלקת הנר ז"ל הד"מ בסי' רל"ד כתו' בח"ז לריכין ליזהר שלא לעשות מלאכה עד אחר סדר קדושה אע"פ שבבר הבדילו מיהו אזן הכסום מדליק הנרות בב"ה כשהבדיל בתפלה אפי' קודם סדר קדושה וכזוהר בהלטיות כ' שוגם גדול שלא להדליק עד אחר שהבדיל על הכוס ולא לאיתי מי שהוצם לזה אלא המנהג פשו' להדליק אחר שהבדיל בתפלה וכ"ה בסי' תרפ"ח עכ"ל ובאמת בזוהר במדבר ע' ת"ל כתב ג"כ שלא להדליק עד אחר סדר קדושה ומ"מ ל"ש מ"ם רמ"א סה דהמנהג להקל להדליק אחר ברכו וזה דלא כמ"ש בד"מ וכ"ל דמ"ש פה מיילי בנשים כיון שאין מבדילות בתפלה וגם לין בקיאות לומר המבדיל מוהגין להדליק אחר ברכו אבל אנשים אסורים עד אחר שהבדילו בתפלה וכן המנהג פשוט וכ"מ בסי' רס"ג והרב"י חלק של דברי רי"ו ותמה עליו מנין לו זה וגם בעיני יפלא ואיסור לפרש דברי רי"ו דקאי אמ"ש לעיל מיניה בשם הרמב"ם דס"ל דאע"ג דהבדיל בתפלה אסור במלאכה עד שיבדיל על הכוס וע"ז קאתר דוקא במלאכה גמורה וכו' אבל הדלקת הנר כו' ברי דשם מותר להדליק נר להבדלה וכ"מ בשבת דף ק"ן בהרש"י וב"ן שהתנו ואע"ג דלא אבדיל אסיפא פריך דברי לקלון מן המחובר וכו' משמע דשל יציאתו חוץ לתחום לו מה שמעביר ד"ל בר"ה ומוליא מרשות לרשות לא קפדי' והיינו כיון שהבדיל בתפלה אבל בשלא הבדיל בתפלה כ"ע מודו שאסור ולכן יש לדרוש ברבים שילמדו בתוחיהם לומר המבדיל ומכ"מ לותן שמבטילין עליה ותם ומתמיה מיה דהוי מלאכות גמורות וכשל נפש יעשה כמש"ל בשם ד"מ והזוהר שלא להדליק עד אחר סדר קדושה אבל שלטול הנר פשיטא דברי אחר שהבדיל בתפלה ועפי' : קלי לא על הסעודה דומיא דהלטת המטות אבל בשאין הסעודה יעשה כמנהגו בגלע"ד וכתב ב"י בשם ס"ל נהגו לומר פיוטים ומירות לאות הבדה כמו שמגלין המלך בכניסתו ובילתתו ע"כ וכ"ל דאע"פ שמוהגין לומר זמירות קודם הבדלה נכון לומר לותם אחר ההבדלה דבזה שייך ליוות הסיום אחר שילא המלך ותו דהוא כמו בכניסה עוד כתב בשמו בשם סדורים הארבר ים בתדש ניסבת שמו ותינו נהנה בתכילה אלא בע"ש :

שא (א) וכן לראות כל דבר שמתענגים בו · בטור סיים אחר זה מותר לרחותו וכתב ב"י שזהו יתור לשון דהא כבר כתוב וכן לרחות כו' ובסמ"ק לין אלו ב' תיבות בע"ל וכ"ל דגם מוסמת סעור בסמ"ק היה כמו לפני הב"י אלא הבוסיף בבוזבה אלו ב' תיבות דלא נעשה לומר דהסמ"ק שבתב אתר למרוחה וקפילה בשביל לראות אח"כ דבר המתענג דזה לומו מותר בחמת דזה דומה למ"ש ב"י כאן בשם התוספתא אין לנין בשבת כדי להתענל אבל מעייל הוא כדרכו אפי' כל היום כולו ע"ל והא בודאי שיש לו נחת רוח כמה שמתענל דאמו בשופטני שרק בחמס ועל מה רק אלא ודאי שיניע לו מזה עונג לאיזה דבר כגון שיהא אחב נאכילה אחר הבשמול ואע"פ אסור הבשמול ואע"פ שהא רק אין לו תענג לא שריגו ליה מחמת התענג שימשוך אח"כ משא"כ בקפילת הבאמור שהתענג לו בשעה שרק וקופק ואע"כ גם בבר לראות כאן לא הותרה לו הרילה וקפילה אלא הבוזבה להתיר ראיה לאוד דה"ל דיש איסור בראיה זו שבת' הטור סוף סי' ש"ו דהרהור בעסקינו מותר ומ"מ משום עונג שבת אלוה שלא יהנה בהם בלל כו' עכ"ל ומבית ב"י בשם רבינו יונה דשמא מתוך הרהור בא עדדת הלב כו' וכן אנו אומרים מנחת שלום והשקט ובכתה מנוחה שלימה שאתה רואה בה עכ"ל ע"כ ה"ל דנ"ז אינה מנוחה שהקב"ה רואה בה שיראה ויהרהר בשבת בדברים אלוים קמ"ל דיין דשונג הוא לו שרי וזהו עונג שבת זה הגלע"ד בלשון יתור של רבינו אמור לפרש דברי הסמ"ק שלא נעשה לומר דקאי על רילה וקפילה אלא אראיה בלבד והליבה בנחת ונמצו כאן לפי שבשפילה הנעשה משום עונג שלו בבחורים בקפילה ובסיפא בראיה לאוד בגלע"ד כתן: (ב) **או פני מי שבדול**- דאם הולך אלל תלמידו שלריך לו רבו הוה דינו בגדול ממנו בזה ואע"ג דבסוף אלו מלאות לענין אבידת רבו לא מקרי רבו אלא מי שרוב אבמתו ממנו כל' יהודה

בין קודם לחול וסלתי סילתין · פירש"י מוטבין עליה ומה מלאכה יש יותר בחטיבת עליה מבהדלקת הנר עכ"ל · וכ"כ בלבוש וקשה למה בבאתו דמ"ל להר מילוקא וכ"ל עשמא דהא מן הדין אין כאן איסור מלאכה בלל אפילו אם לא התפלל עדיין בין בבבר אין כאן איסור שבת אלא בחמיס אלריכו לתקן להבדיל על הכוס וכן שלא לעשות תפליו קודם שיבדיל ומסתבר הוא שלא אלריכו לזה אלא במלאכה שבית מלאכת אומן דאיכו מה שאין יכולת ביד כל אדם בהבית בחטיבת עליה שיש בו עולה אבל הדלקת נר והוצאה אין שייך אומן לזה ויליף לה בין שבזבינו בגמרא שלתי שילתא לענין אמירת בין קודם לחול ולא אמר ומדליקים שרגא שזהו המצוי בכל לילה משא"כ בחטיבת עליה שאינו מצוי כ"כ דבוב אדם יש לו עליה בקושיה בביתו שהוא מבין קודם שבת אלא ודאי דקמ"ל דדוקא בזה שלריך אומן מייב לומר המבדיל בין קודם לחול ולא בכל הלכות מלאכות בללע"ד בכון :

ש (א) לעולם יסדר כו' · לא נתבוון לענין עשיית תבשילין אפילו א"ל לבם אלא אלא לבזיה וא"כ יהיה פי' אל א"ל מבח שבישה והיה לו לומר אפי' אם שבע לא לבון א"ל דזה פשוט שא"ל שהוא תאב לאבול בזיה וגם א"ה לומר בך לבער בן קודם הבילה אלא פי' יסדר שלהנו בבריבת מפה של הבלהן ואחר מיים המנוגים אלו לערבת הבלהן וע"ז אמר אפילו מי שאין רגיל כי אם בבזיה הן מלד ענינוהו הן מחמת שבישתו מ"מ באותו בזיה יעשה לו הבנה ויפרוס המפה מעוז בבוד שבת וכ"מ בסי' רס"ב שבתב ויסדר שלהנו ויליע המעות כו' משמע דשל הבסנה

שא (א) וכן לראות כל דבר שמתענגים בו · אחר זה מותר לרחותו וכתב ב"י שזהו יתור לשון דהא כבר כתוב וכן לרחות כו' ובסמ"ק לין אלו ב' תיבות בע"ל וכ"ל דגם מוסמת סעור בסמ"ק היה כמו לפני הב"י אלא הבוסיף בבוזבה אלו ב' תיבות דלא נעשה לומר דהסמ"ק שבתב אתר למרוחה וקפילה בשביל לראות אח"כ דבר המתענג דזה לומו מותר באמת דזה דומה למ"ש ב"י כאן בשם התוספתא אין לנין בשבת כדי להתענל אבל מעייל הוא כדרכו אפי' כל היום כולו ע"ל והא בודאי שיש לו נחת רוח כמה שמתענל דאמו בשופטני שרק בחמס ועל מה רק אלא ודאי שיניע לו מזה עונג לאיזה דבר כגון שיהא אחב נאכילה אחר הבשמול ואע"פ אסור הבשמול ואע"פ שהא רק אין לו תענג לא שריגו ליה מחמת התענג שימשוך אח"כ משא"כ בקפילת הבאמור שהתענג לו בשעה שרק וקופק ואע"כ גם בבר לראות כאן לא הותרה לו הרילה וקפילה אלא הבוזבה להתיר ראיה לאוד דה"ל דיש איסור בראיה זו שבת' הטור סוף סי' ש"ו דהרהור בעסקינו מותר ומ"מ משום עונג שבת אלוה שלא יהנה בהם בלל כו' עכ"ל ומבית ב"י בשם רבינו יונה דשמא מתוך הרהור בא עדדת הלב כו' וכן אנו אומרים מנחת שלום והשקט ובכתה מנוחה שלימה שאתה רואה בה עכ"ל ע"כ ה"ל דנ"ז אינה מנוחה שהקב"ה רואה בה שיראה ויהרהר בשבת בדברים אלוים קמ"ל דיין

ש שיסדר שולחנו במוצאי שבת · ובו סעיף אחד

א (א) לעולם יסדר אדם (א) שלחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת אפילו אינו צריך אלא לבזית :

שא באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים · ובו נ"א סעיפים

א **א** אין לרוץ בשבת ב אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו סנה ואסור לפסוח **ב** יותר (א) מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות : (מ"ז והגהות אשרי"א פרק מי שהוליאוהו) :

ב ג בחורים המתענגים בקפיצה **ג** ומרוצתם (ב) מותר

ד (א) וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (וכן **ה** מותר (ג) לעייל בשבת (כ"י) :

ג ד היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדלג ולקפוץ עליה אפילו היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שנייה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שטרבה בהלוך **ו** ואסור לעבור בה שלא יבא לידי סחיטה :

ד ה היה הולך לדבר מצוה בגון **ז** להקביל פני (ד) רבו (ב) או פני מי שגדול ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי בגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו **ו** כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה (ויין לקמן סימן תרי"ג ס"ה וסימן ת' בסי"ס) **ז** ואסור לעבור בסנדלו דבינן דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפיל ואתי לאתויי אבל במנעלו מותר : התולך

ש בגמרא משמע דאכון לבשל בשר בס"מ לו דבר אחר וע' סוף סי' לל"ח וכזאמינו אמאחרין כ"כ סעודה אלישית שאין יכולין לאחול בס"מ יכולין לקיימה בפירות: **מהרי"ל** היה לו טלית של שבת והיה קופלו בכל מ"ש כדי להתעסק במלוה מיד עכ"ל וכן היו עושין אנשי ליפוני :

שא **א** אין לרוץ · ולא בחול אסור פסיעה גסה דטילת אחד מתא"ק ממאור עיניו : **ב** יותר מאמה · פי' שיהא אלי אמה בין רגל לרגל וכף הרגל הוא ג"כ אלי אמה כמ"ש סי' אל"ו ס"ב בשם מהרי"ו ובתגודה כתוב בשם התוס' פ"ק דתענית שלא יעקור רגלו הסמיה קודם שיניח הראשון: **ג** ומרוצתם מותר · משמע אפי' לכתחילה דלא כב"ח שנדחק : **ד** וכן לראות · פי' אע"פ שאסור לראות דיוקנאות כמ"ש סי' ש"ז סע"ו מ"מ אם הראי' עונג לו מותר לראות והב"ח פי' דמותר לרוץ כדי לראות דבר עונג : **ה** מותר לטייל · אפילו כוונתו לה שמעל אל בכך אבל אסור לרוץ כדי להתחמם (ב"י בשם תוספתא') וכ"ע דהא מתענג בכך וכ"ל דמיילי שעושה לרפואה כמ"ש סי' שכ"ח סמ"ב : **ו** ואסור לעבור · משמע מלשון הש"ח דאם לו לדלג מוטב שיקיפנו ממה שיעבור בה שהרי פסק ותני אסור לעבור כו' וכ"מ בגמ' דקאמר בגמרא לקיף קא מרבי' בהילוך לעבור במילי זמנין דאתי לידי סחיטה משמע דלהקיף קודם מלעבור במים ועוד דבעובר במים יש לאוש שיבא לידי איסור דאורייתא והא דכתב סי' תרי"ג ס"ח היינו במקום דמותר לעבור במים כיון שלא מזרו חכמים בו לא יבבה בהילוך וכ"מ מלשון רמ"א שם : **ז** להקביל פני רבו · שחייב להקביל פניו ברגל אבל בשבת ואדם ליכא חיובא אבל מלוה ליכא ואפשר שזה לאיש בזה כדילפינן

שערי תשובה

בין קידוש שבת כו' ברוך המבדיל בין קודש לקודש ס"ם : (יד) בתבו שבס"ם ובין בתיב"ב סי' תר"ח שבתב בשם אבודרהם דבמולאי ר"ם אין אומרים אליהו אבנית וב"ם מ"ם בשם תלמידי רבינו יהודה החסיד ז"ל בעשם אמירת אליהו בס"ם ובין בא"ר לבנים אין מוו"ש לאחבירו מחיר בבסקי תוספות בשאמרו בקהלו בה מקום אבל אם אינו אלא מקום הבנה ואף בבלא התפלל ונם לו לא אמר בא"י המבדיל בו' ע"ם :

ש (א) שולחנו שבס"ם ובתב בתיב"ב בשם מרדבי"ם בתנדות שבת דף קי"ט דשוב לעבות דבר מהודם לא"ם דבאי בתנאי בשם אלא מקום אבל אינו אלא מקום הבנה ואף בבלא התפלל ונם לו לא אמר בא"י המבדיל בו' ע"ם :

ש (א) לעולם יסדר · ובתב בתיב"ב בשם מרדבי"ם בתנדות שבת דף קי"ט דשוב לעבות דבר מהודם לא"ם דבאי בתנאי בשם אלא מקום אבל אינו אלא מקום הבנה ואף בבלא התפלל ונם לו לא אמר בא"י המבדיל בו' ע"ם :

שא בש"ע בסיף ז' ואינו דרך מלכות ובתב בר"י בשם מהר"ל מלבו דלא תבנינו דרך מלבות אלא מה שדרך לנוכנו בחול ובתב לייבש קצת מקומות שלא נראה מבשם בין סי' שם · ובין

באר היטב

בשבוכת נינת ודרים בלל ג' סימן כ"ם מבור לשמות פיש"ן קודם שבדלה דנלאו מלאבה שיא ושיין בשרת שבתן בלל ג' סימן כ' : (יד) בתבו · פירש בבבים כיון שאין מבדילות בתפלה וגם אין בקשות לומר בשבדיל · עוסבין להליך אחר בבבא אבבל אבנים אבריכים עד אחר שבבדילו בתפלה וכן בשובא אבוב · ובאחר בשדבר מתחיל שלא להליך עד אחר סדר קדושה · אבל קילול סבר שרי אחר שבבדיל בתפלה · ויש לדחות בבבים שילמדו בשופטים שיתאחו בשבדיל מפני בשבבדל בבבים אבים ואם ובתבמדן מיס מ"ת עיין שם : מסרי"ל שיש מקפל בעלות אבן בבל מ"ם בדי לבשבבדל בשבוס בשבתות יפי בסדל · ויש לומר ק"ל שבמים אינבו אבנים קודם שבבדלה · ואין לומר בוס שבוקים ולא שבבת ושבלת ולא שיבוס מקבוסת בבודע מבאר"י ז"ל דק אם יש לו דרך ליבם ילחר פרבת ושבלת בתב שבבב"ת בתבוסה מס ולאו מ"ל מקבש לבבך בל בלאר בבולאי בבת מבשם שבוס תבלת בבייבו ובתר בבייבו בל ביום אלוני וזה ביום אלוני · תבוסה לפי שבאבר בשבת ובבולאי בבת תוכר לבשיבו בלאו בתחבר ובשוס בך מבבילין

עליו בי"ב מפני שבוים שלחר ובשם בשבם סיבר :

ש (א) שלחנו · פירוש בפרשת מסה בל בשלוחן ובפר מינים מבטנים אלו בעריבת בשלבן מבוס בבוד שבת ובמאירות יותר אחר שבבלה מיין ש"ו ויותר לאבול אין מאבל שבאב אלו יותר אף שבוא ביותר · ובמאירו בתחבר בתחבר כ"ב בשבוד ג' אלין יבולים לאבול בס"ם יבולין לקיימה בפירות מ"ת · ובא"ר בתב בתבשתי בתם מתבן בשבוד ג' עד לאחר תבוסה מ"ל לאבול עוד בשבוד ד' בס"ם :

שא (א) מאמה · פירוש ביטת אלי אמה כין רגל לרגל וכף סרגל בוא בם בן אלי אמה עת"ל : (ב) מותר · אפילו לבתחלה מ"ם : (ג) לעייל · אפילו בוותו לבתחמם אבל לרון לבוסר אם שבם לבשוחה מ"ם : (ד) רבו · ואיש ואבם שוין בזה · ואם סרב לריך לבתחבר בם בן מרי ע"ז לבאור

יהודה דסבי קי"ל ל"ד לסבא דסס לענין שיהא קודם לאחיו לענין אחיזה לריך שיהא דוקא מי שרוב חכמתו ממנו משא"כ כאן דלא בעינן אלא גדול ממנו ובהחזרת אבידה לא מהני גדול ממנו אלא דוקא למד ממנו כדאיתא במסכת סס שמביאו לידי עס"ב וסיימו מסוס דגנד מעלה אביו לריך ל"כ אבל כאן דומה למ"ם סס ח"ח שבכבל קודשין זה על זה פירש"י שיושבים בבס"מ ומוקשים ומפרקים וכולם למדי' זה מזה והוי תלמיד לרב ולענין אבידה במקום אב עד שיהא רבו מובהק וא"כ ה"נ בהאי תלמיד ורבו לריך לו רבו לומר נ"כ ממנו הן מלד שסמוך מרבים אחרים הן מלד מדודו וחריפותו הוא כאן כתלמיד ורב ותו דשב"ל לא נרע זה מעמירת פירות דמותר בסי' תרי"ג בל"ל : (ג) אבל לא בחזרת • דבאן לין מיך מבאול לעתיד לבא דדוקא בהעברה סס דשמירת ממונו לא הוה דברי הרשות לגמרי בן נתן הב"י הטעם ולעד"ל דבאן בשביל שאדם בהול על ממונו לא יעגע עלמו ללכת סס לעתיד לבא משא"כ בעביית מלוה • ובמה שמלינו כאן בדבר מלוה הסס מבטילן לעתיד קשה למה לא הסביה עולה בהדי ג' דברים שהתילו סוסן משום החלתן בפרק קמא דבילה דף י"ח וע"ש : (ד) באותה שאין בו טבה • דלא לא לאחי לאחוכי וזהו לחמיא בר רב אבל בהגהות לב"ל מייתי הסוגת מהר"מ דפסק ברב הונא דיפק בלוחו שיש בו מבה ובתב מו"ם ז"ל של בן יש להתמיר שלא לעלה בלל במנעל אחד בין שיש בו מבה בין בחין בו : (ה) לא יצא בבחם בו' • במשנה ס' במה אשה איתא נבי אשה לא תלה במתא שאינה נקובה ואם יצאה אינה מייבת חטאת ואיתא הו שם לא תלה במתא נקובה ולא בעבעת שיש עליה חוחם ואם יצאה אינה מייבת אמר שולא ומיהופיהן בחיים פירש הרי"ף בלומר אם יצא לוים במתא שאינה נקובה הו בעבעת שאין עליה חוחם מייב ופרבינו הולאה בלאחר יד היא במה שמוליא את העבעת בחלבנו בין שאין לבבו להוליא בבך אלא בל שאין תבשים לו מוליבו בידו וא"ב אין מייב בין שלא הוליאו בדרך המוליאין ומבני רבא בעבעת שיש בהן עליה חוחם להוליבו לקופסא וממתה בידה חוך אותו זמן וכן בחשש שמוחבת לבעלה בעבעת בלא חוחם להוליבו לאותו ובאותו זמן מביאו בחלבנו

בחמלע

וב"ד רמב"ם פי"ט • וב' הרא"ש פ"ז חמיהני על הרי"ף איך יתחייב אדם בתחא שאינה נקובה הולאה בלאחר יד היא ושוד בבלמא בעבעת שייך לומר ומיהופיהן בחיים ובחשש בחין חוחם תבשים ויש חוחם מבוי ובחים לריך אבל בתחא בין נקובה בין אינה נקובה הוי מבוי ובחים לבך הלאה בפירש"י שפי' ומיהופיהן בחיים דמחייב אחטאת קלי אעבעת בחין חוחם ופטור בל"ל ומראה מדבריו דמסקנתו דבאדם הוה נקובה ואינה נקובה שווין בחייבים פטור אבל אחטאת מבוי הולאה בלאחר יד היא דהיינו דמיירי שבתחא תחובה בבגד בתו"ש בבגד בי בן דרבה תמיד בתחא בתחא אינה נקובה ואע"ב דתחובה בבגדה בי בן דרבה תמיד להחתמם בתחא אינה חלא הם הוליאו בד ובזה מייב ודאי בבל דבר שבעולם ובחשש מייבת בתחא נקובה ואע"ב דתחובה בבגדה בי בן דרבה תמיד להחתמם בתחא אינה נקובה בלעיפים או מתחה אלוקה בדאיתא סימן ש"ג ע"ב אומר בפי' דתחתי' דאם יצאה בנקובה מייבת הבוי מבוי לה ובוא דרך הולאה וב"י ב' לפרש דברי הרא"ש בתו"ש דאלו דרך הולאה בלומר שבלאחר בחין דרבו להוליא בתחא אינה נקובה ה"ל מוליא שלא בדרך המוליאין ובאור ותימה לי דא"ב יהיה פטור בל מי שמוליא דבר שאין דרבו להוליא אלא ודאי בתו"ש דפטור בו' ב"ו שלא הוליאו בידו אבל אם הוליא בידו מייב על בל דבר בתלא לדעת הרא"ש לפירש"י בחים בין בתחא נקובה בין אינה נקובה פטור אבל אחטאת פטור מבה שלא הוליא בדרך המוליאין ביד אלא תחוב בבגדו ואחטאת דע"ב הוי מבוי ולוף שבאה שלא בדרך המוליאין מ"מ לבחתלה אחטאת ובחשש בנקובה הוי מבוי ודרך הולאה ע"ב מייבת ובאינה נקובה שבאה אחטאת אינה לה אחטאת מבוי בתמה דבתרבה והבמ"מ בתב שבגאונים בתבו בהרמב"ם אלא שמחלקו בדין המחטיין שדינן שוה בנשים ובאנשים ושולא לא דבר אלא בעבעות בלבד וכן פירש"י בו' ל"ב לדידיה הוה גם בחים ממש בתו בחשש שבאינו בה בפי' דבנקובה מייבת ובאינה נקובה פטור אבל אחטאת דמדאחמר שוה לנשים ש"מ שדין נשים שבוה אלא שבאנשים הויינ"ב בבי ופ"ב בפשוט בנשים היינו מה שבאינו במשנה אלא חיוב בנקובה ממלא שבשיר בתב ב"י שים ג' מחלוקת בדבר אלא שים ס"ם בדבריו בב' מקומות הבינו אחלה בתב ופ' הרי"ף בו' דאים הילא במתא נקובה מייב ובאינה נקובה פטור בו' ל"ל איבבה בנקובה פטור ובאינה נקובה מייב בתבאתקת הרא"ם להרי"ף ותו בתב בבעבת ה"ם ח"ל ומלאה שהוא סובר לדרב"י אים הילא בתתא שאינה נקובה מייב אחטאת בתו בחשה שבל"ל ל"ל בתתא נקובה הבא בחשה מפורש חיוב שלה בתשמה בנקובה ואחמ"ב בתב בב' מחלוקת בו' ה"ל ולדברי ה"ב בחינה נקובה מייב ובנקובה פטור ל"ל בנקובה מייב ובאין נקובה פטור בתלא דבר בב' מחלוקת לרי"ף ובתב ס בחים מייב בחין נקובה ופטור בנקובה ולהרא"ם בין בחינה נקובה פטור ולדברי ה"ם נקובה מייב ובאינה נקובה פטור ומ"ם בחן בב"ש בדיעה הא' אם יצא בנקובה מייב הוא דעת ה"ם דדין אים בתו בתתא בתתא וי"ל בהבבר זו דעת רי"ף ובתב"ם שבחים הוה חילוף מן אחשה גם בתתא ממילא פטור בנקובה ומייב בחין נקובה • ובתבם בתב בו"ח ז"ל שדברי ב"י וש"ע בחן הם דברי תלמיד פוטה אלא הבל ביחת רק שלריך להביה בתו"ש ודין אחשה בתתא ופטבת בתוב בסימן ש"ג ע"ב : (ו) להבשיו ולהשתמש • דבירושלמי איתא הדא אמרת שטו לבך ולבך פי' דאחטאת ומפרשינן לה דהיינו עטוי בתבשיו ולהשתמש וי"ל ה"ל דהיינו אם לאים ולאחה אז דוקא אסור אבל בזה מותר בין דעטוי ובתבשיו ובאים לא מבינן אלמא אחי לאחוויי : (ז) של נחושת ובדזל בו' • ז"ל הטור והר"מ בתיר אם הוא עטוי מבסף אבל לא בשל בדזל ואחשה אפילו עשאה לנוי ובס' המלות בתוב מפתח אסור אם אין עטוי בדלעה מובלעת בחוך יד של מפתח אבל בבלעה שיש בה בדים והבדים אחוז במפתח י"ם אוסרין ויש מתילין ודעת ה"ם להתיר עכ"ל • ביאור דברי"ם אלו הם לפש"ד בדרך זה דיש שני דרבים להתיר בענין זה דהיינו האחד מלד תבשיו בתו"ש ב"י על הטוכת הרשב"א שאוסר בחתמת בסוף האיזור דיש בתיר עכ"ם מלד שבם תבשיו שנים מלד שהוא בטל לגבי דבר אחר בגון שבשור בסוף האיזור ובזה בתב מהר"מ דיש בתיר בטל בסף מלד שהוא תבשיו ובסה"מ חילק בדבר אחם המפתח אלוי בדלעה דהיינו החגור היא לעטה ואוסף מובלעת בבית יד של מפתח בענין אח"ה להסרד מבם בי הוא מדובק בבדיל

בגמרא ח בם ע בם ע בי' עור בסי' תרי"ג ב ב' בהרמב"ם בפי"ם מהם ד בבי' בגמרא ע"ז ב"ב ב' ב' בם ע"ב בם ע"ב ב' בם ע"ב ב' בם ע"ב ב'

בחמלא תנורו אסור (ב"ח וכ"מ בד"מ): **יט ואם יצא פטור** · אע"פ שהוא דרך הוממותו כיון שלא הוליא כדרך המוליאין (רמב"ם נמרא) ומיילי שהחזיב בבגדו במקום שאין דרך הולאתו לגמרי בכך רק שעשה להראות שהוא אומן אבל במקום שדרך לתחזב בו בחול לפרקיס

ג שבת י"ל וכו"ח רמב"ם פ"ט ד סם ם סם פ"ד לפי' סמוים סם ו טור ז סם פ"ט וכו' ומי' ח כן ביאתו ר"י בה"ם ט סם ממנה ס"ו וכפי' רש"ו ו תוס' ומרח"ם וכ"ל וכן מלמש מדברי רש"י סם כ סם ממנה וכפי' תוס' ס"ו ר"ש ל לפי' ר' אליעזר סם בגמ' פ לפי' רב ספא סם וכפירש"ו ל לפי' רבב בר רב סוכה סם ק תוספתא בתנוס מרי"ל ומרח"ם סם ומרמב"ם לפי"ע ר סם ומם :

מייב כמ"ם פ"ח ומי' ס"ע פ"ש (תוס' דף י"ח ע"ב) וכזה דברי הפ"ם ☞ במלים: **כ סינר מלפניה ומאחריה** · אבל אם הוא מלחריה בלבד וקומרתו בלעומות לפניה אסור (הג"מ פי"ט): **כא קושרתו** · נקט קומרתו דבלא קשיה לא מתקייס כלל כיון שחלוי לפניה דלא ☞ כע"פ דמשוי לעור והרב"י פוטה ולא עיין בסי' ס"ג סע"ו: **כב שלא יכאב** · היינו שלא יפול על בשרה ויתייבש עליה ומעלה מלעבה (תוס'): **כג על צעיפה** · ז"ל מהרי"ל מה שרגילין הנשים לשאת בשבת התיכות ב"פ על הלעיף בשיורדין נשמים לנגיל מטיטוף המטר גם לעטילות מותר להוליא לר"ם כיון לעטיות חזי משוב גם לעטילות מלבוש ולא משוי ע"ל משמע דאפילו חתיכות ב"פ כל שמתעטפת בו כדרך מלבוש שרי אבל ליתן על ראשה שיהא מונח עליה ולא מתעטפת בו אסור וכ"מ בב"י ואם כוונתה שלא יפערו אותה הנשמים שרי בכל עניין ואפילו יולאת עי"ז מטיטוף וכ"מ בס"ג פ"ו ומהרדכי וכ"מ סי"ג ועיין סי' כ"ח וסל"ס: **כד בפטאנגיש** · כיון דמחופה עור מהודק ולא מישתמיט (רשב"א): **כה ויש מחמירין** · וכ"כ בהג"מ פרק י"ט דבמלכות רומי מהנו בהן לאיסור ועיין בפסחים דף נ"א וכ"כ בס"ל ומ"מ אם אכה ולא בהן לר"ם א"ל לסיוון עכ"ל ומע"ש סי' ס"ח סע"ו: **כו במקום שאין דרך בו'** · אפילו דרכם לילך בחול יפה ילבוש בשבת מנעלים כדי שיזכור שהוא שבת כ"מ בד"מ ובכללבו וע' סס' כ' דמדות למישות שלא לילך כלל יפה: **כז אבל אם אפשר** · כגון זקן ההולך בביתו בלא מקל וכשיולא לחוץ בשבן על מקלו מחמת תשות כחו אסור ואע"פ שמעטפו גופו אסור (סמ"ק) והרא"ש וכ"כ המ"מ דוקא בשא"ל לו לילך כלל בלא מקל מותר וא"כ פשוט מה שהנו הסחובים לילך במקל שבידם אסורים לצאת בהם בשבת וא"ל דלהוי בהכשיר דלא מלינו שנותר ליטא תכשיר בידו ולא ר"ל דסבר תכשיר הן לו לא קאמר אלא דאינו חייב חטאת אבל דף ס"ב דבשמעתא איכא דאיסורא מיהא אינו אינו אסור דף ס"ב דבשמעתא הכשיר בידו אסור לבהלה משום מרחיק הבנין וכ"כ ראב"ן סי' שמ"ט והא דאמרי' בירושלמי ר"נ וכו' ומשמה בידו ע"כ בידו לאו ממש דא"כ לא שייך למיגזר דלמא שליף ומנו עבב"י וכ"ל כמ"ש הר"ן שהיה אסור בידו בעבב"י ושוד דהא עשוי לתכשיר ולהמחמם בו כמ"ש סעיף י"ל אבל במקום שיש טירוב נ"ל דמותר לצאת דאינו מוטלת אלא לכבוד אבל אם בעלמא שאינו מוטלת לכבוד אפילו במקום שיש טירוב אסור דאינה מלבוש כבסא וכו' ואם רבים נריכים לו מותר מיירי נ"כ במקום שיש טירוב ובזה מתוקן קושית הרב"י · כתב הרמב"ם אם יצא הקטע בקב לו בתנקטמון של עץ פטור: **כח סומא** · כיון שיכול ליצא בלא מקל: **כט וכבלים** · הוי כמו מלבוש (מרדכי): **ל בשק** · מפני שדרך לצאת בו מפני הנשמים ולכן אף בלא נשמים ממי שרי (הרא"ש) וע' סס' מ"ב: **לא אסור לברוך חוט** · ז"ל הרמב"ם ומתוך שם ס"ג המכה מלמון הרי"ף והתוספות דלא כמ"ש הב"ח ושמעתא דחוט לו משיחה טעמא דמלבוש מטופש · לו כחוקף על המים מנגלים מקורין לו"ר מותר לצאת במקל דבמים ליכ שם כ"ל: (יח) במקל · כיון שיוכל ליכ בלא מקל · חקנים שמעמנים נופש תכשיר לצאת בהם מלקות כדי ליכ דרך ישר אבל אם מחקון בל כך אלו אסבר ליכ זולת במקל מותר לצאת בו · ושבוש מה שבנו המחוברים ליכ במקל בגידם אסורים לצאת בהם בשבת · אבל במקום שיש טירוב נראה לי דמותר אבל אים בעלמא שיהיו עשה לכבוד אפילו במקום שיש טירוב אסור דאינה דאינה דשבת ס"ל ע"ש ☞ [ובמסר אלים

יב ג **לא יצא החייט** (ח) **במחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבצוארו**

יט (ט) **ואם יצא** (יב) **פטור**:

יג ד **לא יצא הזב** (יג) **בכיס שעישה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה** ה **אסורה לצאת בו אם לא יהא כ סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם כא קושרתו כדי כב שלא יכאב לה** (יד) **הדם ולא תצטער מותרת לצאת בו**:

יד ו **דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצולי מינוף מותר לצאת בו בשבת** · כגון ולכן מותר לנבוס בגד מפני הנשמים לו כובע על ראשו אבל אסור לאסס ליתן (י) בגד כג על (מז) לעשיסה מפני הנשמים דאין זה דרך מלבוש (מרדכי מייחוני):

טו ז **אין הקטע יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפום של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו** ח **ואינו עושה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו אסור**:

טז קטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על ט כסא ומשגעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלוים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלו ולא מנחי אארעא זמנין דמשתלפי · אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת· קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל **ארכבותיו ועושה כ סמוכו** של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת:

הגה וכן מותר לצאת במעגלא של עץ שברגל בגגם בו וליבא לאיתם איפול (רבי' יהודה ת"ה) וכן **כד** בפנמני"ם דמסתלפי בהדרה ומעילה (רשב"ל סימן תר"ו)

כה יט (יא) (מז) מחמירים ואוסרים (אגור) ולא יצא אדם יפה בשבת

כו במקום שאין דרך ליצא יפה ולא יצא אדם בשבת כמו שאוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו · (בל בו):

יז ל **חיגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו כז אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו אלא** (יב) (יז) **להחזיק עצמו אסור** (וחולה שעמד מחליו דיש בחיגר) (רוקח):

יח כח סומא אסור לו לצאת (יח) **במקל**:

יט מי שהוא אסור כט * וכבלים (פירוש כעין מבעות נדולים שסוגרים בהם הרגלים) **ברגליו** ; **מותר לצאת בהם**:

כ אין יוצאים ס **באנקטמין** ע **והוא כמין חטור שעושים הלירגנים ונראה כרוכב עליו והוא נושאו והולך ברגליו** פ **ולא בקשרים והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והולכים בהם בטיט** צ **ולא בפרמי והם כמין צורת פרצוף שנותנים על הפנים להפחיד התינוקות**:

כא ק **אין יוצאין בתיבה וקופה ומחצלת אבל יוצאים** ל (יט) **בשק וירעה *והמילה** (פירוש בגדים נפיס):

כב ר **יוצאים במוך וספוג שעל המכה לפי שהם מרפאים הלכך הוי כמו תכשיט וכן בקליפת שום ובצל או באספלנית ומלוגמא ורטייה שעליה ואם נפלו מעליה לא יחזירנה וכל שכן שלא יתנם בתחילה אבל לא אסור** (כ) **לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאינם מרפאים הוו משוי אבל באגוד שכורך על הרטייה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו**:

הבנים

בבגדיל של המפחת והם כחתיכה ח' דלא מוחר מעשה שהמפחת בטל לגבי תגולה מרוכה שים בה זיקל וכמ"ש כ"י בסס תשובה אשכמית דעכנו לקבל בזה לאילו בטל בגדיל אבל בגדיל אסור אבל מלד תכשיט דהיינו אלמלא של כסף או חוט של לבעוים והמפחת הוא אחוז בקרס בסופו אסור כיון שאינו מחיבה אחת עם הסלסלת ויש מתירין דבטל הוא אצל הסלסלת והוה תכשיט כל"ל פירושו ומ"ש רמ"א כאן דבגדיל אפילו קבוע אסור דהיינו דעת הרשב"א בחשובה שהבית ב"י דס"ל דאע"פ שהמפחת בסוף האיזור אסור דיין שאינו אורך הכלי ואינו תשמיש הכלי אינו בטל לגבי הכלי והוס שהחבו לאחיר היינו תשובה מהרי"ל שנקט ב"י בסס ח' אשכמית דהכנו גם בגדיל ומחוסת לאקל והיינו גם בזינקל דוקא ואלאס לי דבזמן הרשב"א לא היו מהנין אלאם בזינקל לכך חשיב לזה כדבר בפ"ע אבל לדידן מודה אבל בקבוע באמלא האזור זה לא מקרי בטל לגבי האזור דאין שייך לאחזור ושל כן אותן האנשים שמורין לעצמן איתר לעטל בשבת מחמת שאלוי בגדיל הקבוע בחבורה וכ"ם במאי דאלוי בקבר קיימא על האזור כל זה הוא טעות והם מוריס שלא הכלכה דאין איתר אאל"כ הוא כעין זענקל דוקא דאז בטל לגבי האבוה אז אם הוא של כסף או תלוי בסלסלת של כסף דאז מותר מחמת תכשיט כמו שכתב הרא"ש ובאשכנז נוהגים שעושין מפתח ותולות אותן הנשים בלוחריהם בסלסלאות אז בחוטי לבעוים ויולאים בהם עכ"ל · ומשמע דאפי' של בגדיל מדהלה הויתר בסלסלאות אז בחוטי לבעוים דהם תכשיט והמפחת בטל לגבייהו ועיין מ"ש בסכ"ג כן נראה לע"ד:

(ח) **במחט התחובה בו** · כל אלו הם מוחמים בני האומנות לסי' מחיו אומנות הם בלאחם לשוק כדי שיכירוס:

(ט) **ואם יצא פטור** · דאין דרך הולאה בכך אלא בידו ודוקא בשרולה להכריח על עלמו שהוא אומן אז מוליא בכך אבל לא בשאר פעמים:

(י) **בגד על צעיפה** · נראה דזה של הלעיף לחוד אבל אם מכסה גם הגוף הוה דרך מלבוש ונראה דשרי כמו בבלגים בבגד במסחמים הנשים וכ"כ ב"י סס' ס"ח: (יא) **מחמירים**-עמ"ש סי' ס"ח ס"מ: (יב) **להחזיק עצמו** · כ"ל דאם הולך במקום שיש חשש שיפול כגון מחמת שירדו נשמים והמקום מטופש וכיולא בו שהולך במוך אל מכסה הנגלדים שקורין לו"י מותר לצאת במקל דבמים ליכ שם וכדאי' לעטין לכתף דאמרי' בפ' אין נדין שאני יתה דבעיהא

יב ג **לא יצא החייט** (ח) **במחט התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבצוארו**

יט (ט) **ואם יצא** (יב) **פטור**:

יג ד **לא יצא הזב** (יג) **בכיס שעישה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה** ה **אסורה לצאת בו אם לא יהא כ סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם כא קושרתו כדי כב שלא יכאב לה** (יד) **הדם ולא תצטער מותרת לצאת בו**:

יד ו **דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצולי מינוף מותר לצאת בו בשבת** · כגון ולכן מותר לנבוס בגד מפני הנשמים לו כובע על ראשו אבל אסור לאסס ליתן (י) בגד כג על (מז) לעשיסה מפני הנשמים דאין זה דרך מלבוש (מרדכי מייחוני):

טו ז **אין הקטע יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפום של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו** ח **ואינו עושה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו אסור**:

טז קטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על ט כסא ומשגעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלוים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלו ולא מנחי אארעא זמנין דמשתלפי · אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת· קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל **ארכבותיו ועושה כ סמוכו** של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת:

הגה וכן מותר לצאת במעגלא של עץ שברגל בגגם בו וליבא לאיתם איפול (רבי' יהודה ת"ה) וכן **כד** בפנמני"ם דמסתלפי בהדרה ומעילה (רשב"ל סימן תר"ו)

כה יט (יא) (מז) מחמירים ואוסרים (אגור) ולא יצא אדם יפה בשבת

כו במקום שאין דרך ליצא יפה ולא יצא אדם בשבת כמו שאוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו · (בל בו):

יז ל **חיגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו כז אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו אלא** (יב) (יז) **להחזיק עצמו אסור** (וחולה שעמד מחליו דיש בחיגר) (רוקח):

יח כח סומא אסור לו לצאת (יח) **במקל**:

יט מי שהוא אסור כט * וכבלים (פירוש כעין מבעות נדולים שסוגרים בהם הרגלים) **ברגליו** ; **מותר לצאת בהם**:

כ אין יוצאים ס **באנקטמין** ע **והוא כמין חטור שעושים הלירגנים ונראה כרוכב עליו והוא נושאו והולך ברגליו** פ **ולא בקשרים והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והולכים בהם בטיט** צ **ולא בפרמי והם כמין צורת פרצוף שנותנים על הפנים להפחיד התינוקות**:

כא ק **אין יוצאין בתיבה וקופה ומחצלת אבל יוצאים** ל (יט) **בשק וירעה *והמילה** (פירוש כגדים נפיס):

כב ר **יוצאים במוך וספוג שעל המכה לפי שהם מרפאים הלכך הוי כמו תכשיט וכן בקליפת שום ובצל או באספלנית ומלוגמא ורטייה שעליה ואם נפלו מעליה לא יחזירנה וכל שכן שלא יתנם בתחילה אבל לא אסור** (כ) **לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאינם מרפאים הוו משוי אבל באגוד שכורך על הרטייה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו**:

הבנים

וכטיל

שערי תשובה

וע"לקמן סעי' י"ד בשמירת וקיים שאסור לצאת בתפסחת קטורה סביב הרגל בחכמים כי יז דרך מלבוש כמו הוזיין בשגדיל כו': (יז) להחזיק עצמו"ם וע"בגו"ת כ"ב מ"ח סי' כ"ח דבריהוב שים שם קלת אי"ז אם אין המקום מטופש אין מבואר בש"ו לאחיר ונם על נוף דברי הפ"ז כ' הס"ר שלאין דבריו מוכרחים ומ"מ מעשה כזאת אין לקרוהו מחלל שבת ואם הוא שיש מעשה בזאת אין לקרוהו מחלל שבת ואם הוא שיש שיר משורבת, והאדם הטעה אותו דרכו בכך מותר לא מיבעיא אם הוא מקל הפאדה אלא אפי' מקל של עץ פטוס דלא שייך בו תכשיט ס"ם: (יח) במקל עבה"ם וע"כמ"ש מ"ם בס"ק כ"ו ליהב המור שבתב יולא בכפה כו' מיירי במקום שיש ערוב וע' בס"ח ס"ב ח"ם בסמג"ש לא לא כ"כ רק ליאסב המור מקומות הכ"י אבל דעת הרי"ף והרמב"ם דבשבת לא שייך זה דמקום שיש ערוב אפי' אין רבים נריכין מותר ולכן כתב דבעיר המוקפת חומה ויש ערוב בתוכן אין איסור הולאה מותר להמשל בכים שקורין פלטשמא שמוטמין אותו כין שתי דיסים ואפי' אין רבים נריכים לו ס"ם ובנ"ב מ"ת סי' כ"ח שהזכרתי לעיל ס"ק י"ז:

כם ע"ב

ודוקא בשקטע בראש החבורה ושעוי כמין זענקל אבל בשקטע בתחתא חבור אסור כ"ח · ואם תלוי בחמפחת בטלאלת בכף מותר עיין ס"ו: (יב) פטור · ואין דרך הולאה בכך אלא בידו · ומבוקש שדרך לתחוב בו בחול לפרקים חייב אם"ל: (יג) בכיס · ובזה הדין אם קיבר מעלית בפחלה בל כוצע כדי לקבת בו שיבוי כמו כן אסור ס"ג: (יד) הדם · שלא יטנל על בשרה ותחיבה עליה ומתלת מלאכה הוספת: (טו) לשיסה · כתב מ"ז דוקא על מלוף אבל אם מכסה גם הגוף דרך מלבוש עיין שם · ומ"ל כתב דאם כוונתם שלא יזאדו אותם בגמים כדי בכל עניין וכן דעת ס"ת עבודת הבקרבוי סימן ע' עיין שם: (טו) (מז) מחמירים · ואם שבת ויולא בכסה לא יהא בלתי לבוש בגדים מיוד בכל עניין: (יז) להחזיק · נראה לי דאם הולך במקום שיש חשש שיפול בגון מחמת שירדו נשמים ומקום מטופש · אז כתוקף על המים מנגלדים שקורין לו"ר מותר לצאת במקל דבמים ליכ שם ע"ז: (יח) במקל · כיון שיוכל ליכ בלא מקל · חקנים שמעמנים נופש תכשיט לצאת בתקלות כדי ליכ דרך ישר אבל אם חזקון בל כך אלו אסבר ליכ זולת במקל מותר לצאת בו · ובטוב מה שבנו המחוברים ליכ במקל בגידם אסורים לצאת בהם בשבת · אבל במקום שיש שירוב נראה לי דמותר אבל אים בעלמא שיהיו עשה לכבוד אפילו במקום שיש שירוב אסור דאינה דאינה דשבת מ"ל ע"ם · ☞ [ובמסר אלים

מ"ל

דכשיחה ולא אסרו בסומא אלא כיון שיכול ליזכר בלא מקל ואינו עושה אלא לתקן פסישותיו כמ"ש בכא"ס בא"ל דאסור מעשה זילותא ד"ש : (יג) **בדבר שדרכו להיות מחובר** · פירוש זה הוא ש"ס מס"ל בב"י בסימן זה בשם הרשב"א הכתתיו בסעיף י"א לענין לעשות משתה בסוף האיזור שהיו מוכנים היתר דבטיל לגבי האיזור ואני אסרתי להם דכל דבר שאינו צורך הכלי ואינו תשמישי הכלי אינו בטל לגבי הכלי עכ"ל · ואע"ג דלעיל כתב רמ"א ע"ז דיש מתירין היינו דס"ל לאותם דיעה דזה הוא שפיר דדרכו להיות שם כיון שעשוי כעין זענקי"ל וכאן מיירי שלא כעין זענקי"ל בזה מודיע כ"מ דלא בטיל לגבי האיזור : (יד) **פצולי"ט אם מחובר לכסות** · הטעם בס"ג בשם הסמ"ג דכל דבר המחובר לכסות הוא ככסות וליכא למימר דלמא נפל ואתי לאתויי דחשיבי לגבהו תפירות כאילו הוא מריג ולף על גב דהאי פצולי"ט לא הוי מלבוש ולא תכשיט מ"מ כיון דאינו חשוב בטל הוא לגבי כסות עכ"ל וכתי' מנ"ח ז"ל דהיינו דוקא אם מחובר לכסות בתפירה הכסות הוא מלבוש וחשוב ש"כ הפצולי"ט בטול לגבי בגד אבל בחוטן שמחברין הפצולי"ט בחגורה בקשר שאסור להתירו בשבת איסור גמור דאדרבה תמיד התגורה בטל לגבי הפצולי"ט מ' עכ"ל על כן מי שרוצה להיות הפצולי"ט עמו אין לו היתר שיעשה היאנו כעין תגורה שזה אסור כיון שיש לו תגורה בלא"ה כמש"ל מ' זה אלא יתבר ראש הפצולי"ט בראש התגורה(*) בקשר שאינו אל קיום ויהיה כמו תגורה ארוכה ויתגור עצמו כל זמן שהולך על הרחוב כך כ"ל : (טו) **בקמיע שאינו מומחה** · כלל הדינים וביאור הדברים הוא בדרך זה דדברי סעיף זה הוא לשון הטור ע"פ פיות התוספות בשם ר"י החולק על פירש"י בזה דרש"י ס"ל אם נגרלו מומחה מהני אפילו לשאר דברים אלא ניסה עדיין בכך ומדמי לה לשור נגח וכן בקמיע שהיא מומחה מהני גם לאם כתבו אחר וכ"ז הגרא"ם ס"ל דלא מהני שום מומחה רק במה שהבורר וג' חלוקות יש כאן :

האחד אתמחי נגרא ולא קמיע היינו שכתב ג' לינרות אל לחם אחד וכל אחת ריפאה אים אחד בפני עצמו אלו יש מעלה לקמיעות אלו מלד הכותבים שאל ידו ועשו ג' רפואות בכתב לחם זה אלא שהקמיע לאו מומחה דהיינו שאין ליתן מעלה לכתב עצמו אבל הכותב, בשם רשב"א למאי נ"מ קמ"ל שהקמיע אינם מומחה בזה דהא ס"פ בכל פעם שיכתוב זה לחם זה יועיל מחמת הגברא שהוא מומחה ותירלו דע"מ אם אחד זה האים מעלתו דהיינו שכתבו לחם אחר כך נ"פ ולא הועיל אז אם היה מעלה מלד הקמיע עצמה דהיינו אם ריפא כל אחד מהם נ"פ אז מותר לחתא בקמיע זה מחמת מומחה הקמיע אף על גב דהורע מעלת הגברא אבל עכשיו אלא ריפא כל כתב רק פעם אחד הרי נאבד מעלת הגברא ולא הגיע עדיין מעלת הקמיע ומשום הכי קראו גם בלא מאבד מעלת הגברא נגרא מומחה ולא הקמיע אף על גב דשם אין נפקא מינה בזה אלא דבאתר"י ושור כתב נפקא מינה אחר דהיינו אלא יכתבנו אחר לאותו לחם והתוספת לא ניחא להו לחרץ הקושיא מכח נ"מ זה דאם כן קשה אפי' אתמחי נגרא וקמיע לא מהני שיכתוב אדם אחר לקמיע זו לשיטת התוס' שזכרנו דבעיון דוקא מה שמחברר מהני וכאן אפילו במומחה נגרא וקמיע לא מחברר לאדם אחר ע"כ לא זכרו התוספות אלא מה דמהני בחם יש מעלה לקמיע וכ"ם בנגרא וקמיע והיינו אם נאבד מעלת המומחה כמ"ש אבל ודאי פשוט שכל אלא נאבד מעלת האדם יש לתגרת שכתב כבר מעלה מלד נגרא אע"ג דלית בה מעלת קמיע ויש לה היתר נגד כל אדם כמו בסיפא דהא יכול לכתוב לחם זה מחדש ולמה יגרע מה שכתב כבר למפרע כיון שהחזק במומחה דנגרא עכשיו :

החלוקה הנמי בחתמי קמיע ולא נגרא דבאד קמיע ריפא נ"פ אפילו לאדם אחד ממילא יש מעלה לאותה תגרת מלד עלמה כמות מלאת דמסתבר טפי למתלי בה מבמזל דנגרא מה שאין כן במומחה הנגרא לא עדיף ממזלא דנגרא דמקבל כתבים אם לא ניחא בני אדם וגם כאן על כל פנים לא מהני אם יכתבנה אחר כמו בחלוקה הראשונה ואין כאן שינוי דין אלא אם נאבד כמו שכתוב בחלוקה הראשונה אסור אפילו באותו כתב עצמו שהוטיל כבר אלא פעמים לאלה בני אדם וכאן מותר והטור לא זכר הך נאבד שזכרו התוספת הנסמר לא בא לחרץ קושיות רק לכתוב הדינים וכיון דקא משמע לן בחלוקה הראשונה דאין שם מעלת קמיע ממילא ידענא דאם נאבד מעלת הנגרא דאין כאן כלום ובחלוקה הב' לא היתה כלל מעלת נגרא ע"כ לא זכר הטור כלום מה :

חלוקה הג' מעלת נגרא וקמיע קריפא בג' כתבים של לחם א' בכל א' נ"פ אפילו לאדם א' אם"ה לא מהני רק ללחם זה ולאים זה אבל לא שיכתבם כתבא גרם וכמ"ש כאן בש"ע · ומ"ש בחלוקה הב' שאותה התגרת מומחה לכל אדם ואלו אלף בריפא מוחרות אותן התגרות שכתב כבר לכל אדם מלד מומחה נגרא ואין ר"מ אלא בתכב כדלעיל וכ"ש מבית בשם מ"כ והסכ דברי מהר"י חביב בזה ח"ל פירוש לא אתמחי קמיע לעמה בתחמחי קמיע כי מכלל הן אתה שומע לאו עכ"ל · ואלו דבריה אין לנסם ביאור לודאי גם שם מהני מלד מומחה נגרא ואין כאן דבר והיפוכו אלא זכר כל המעלות ואתמחי נדע מה נעשה ר"מ בהיפוכם דהיינו בנאבד כדלעיל · ומה שהוצרך הטור לזכור חלוקה הג' הניחו בתרתי לפיבותא ולא לריך לזה כלל כראה דקמ"ל דאפילו בזה לא מהני לנגרא זה אלא ללחם זה דוקא ולא כרש"י · ומ"ש תבל אם כתב ג' קמיעים לאדם אחד כו' הקמיע פשיטא דאין לה מעלה דהא כל אחת לא ריפאה אלא פעם א' ונגרא גם כן לא אתמחי אפילו ללחם זה כיון די"ל מזליה דהאי דמקבל כתבים הטיל הה אתמרינן במקום שלא היה שם מעלת קמיע ואתה רופא ליתן לו מעלה מלד הסופר שכתבן כיון דמכח נגרא אחה בא לחי לומר דשמא מזליה דנגרא דמקבל קמיע זה הוא טורם לו

*עיין מה"ש

באר היטב

ס"ל : (כא) פצולי"ט אם מחובר לכסות דכל דבר המחובר לכסות הוא ככסות · ולף על גב דהפצולי"ט לא הוי מלבוש ולא תכשיט מכל מקום כיון דאינו חשוב כטיל לגבי בגדי כסות · וכתב הב"ח דוקא אם מחובר לכסות בתפירה · ולקלא שכתוב בתפירה ובתי הביאות (עיין בעה"ג ובאר הגולה) אז בטל לגבי בגד אבל בחוטן שמחברין הפצולי"ט בחגורה וכתב הש"ך אי אפשר אמרינן דבטל לגבי הפצולי"ט עיין שם וכתב הש"ך מי שרוצה לעשות עמו כעין תגורה בשבת אסור גמור הוא דאדרבה אמרינן דבטל לגבי הפצולי"ט עיין שם לא היתר שישבה עמו כעין תגורה כיון שיש לו תגורה כלתו אלא סבי תגורה ע"ג תגורה אסור אלא אמר

ס"ל סבת ס"ו ת סם ס"ו ומנכת ("סם בכלפי גמנוים כ' והוא שתפרם בגמלנים כ' תכיפות דסוי כתלו הלבם וכתב שפם על זס ע"ם) ת סם ס"ו כמקנם כ סם ס' ג סם ס"ל וכתב ספת ד סם כתוספות ודא"ם וסכ"ן ס סם כגמנת ו סם בעיה דלב ספת ולא תכיפות ז סם בגמ' :

עמרת זקנים

שצא (א) מותר לצאת בו' וסמה שנוהגים הבהורים להקל בשמטוציאים בשבת מטפחותיהם שבתיכם אותן סביב הצליהם כדי לצאת בך חוץ לעיירות בחשבם כי זה יהיה לחם דרך מלבוש כמו הקשורים סביב בתי השוקים הנקראים בל"א הוזדן בענגריל בראה שהוא אסור וראיה קצת מהא שלא התירו במשנת אפילו לצרכי מצות מילה להביא חלוק אלא לכרוך סמרשום סביב אצבעו ולהביא דרך חצר משמע אבל דרך כרטלית לא מפני שאינו דרך מלבוש וכל שכן זה שאינו לצורך מצות ואפשר שבפצולם ארוך בטרו' ארכן שרומה קצת להזדן בענגריל דמותר יותר וטוטב יהיו שונגים כו' ומתהיא דמוך פרק חבית דהאוליירין מביאין לבי בני אין ראיה דשאני תתם דהוי מפי דרך מלבוש שהרי צריך שיתכסה בת ראשו וזובו (מהרש"ל) חקמיעין שנושאין הבהורים בצוארייהם אע"ג שאינן מומחין כלל שרי לצאת בהן בכרטלית בשבת לפי דעת מהרש"ל בש"ת סי' כ"ו :

יד אפרים

כו' כ"ל : (שם ס"ק י"ד) ולקח של גב הסני פצולי"ט כ"ל :

בר ם * **הבנים יוצאים** "בזנין (פירוש כמין פעמונים קטנים) ת * **הארוגים להם בכסותם אבל אם לב אינם ארוגים לא** : הגה ולא מהני אם הכתוב רק (יג) בדבר **לב** שדרכו להיות מחובר שם אבל אם תיכר שם דבר שאין דרכו בכך אסור (הג"מ פי"ם וכ"י בשם הגאונים הרב"ח ומרדכי פ"ק במס' תשמ) אותן שעונים ירוקים שנגרם מלכות שבל יסודי יבש מ' מהן בכסותו מותר לצאת בהן אפילו אינו אסור בכסותו רק מחיבר שם קלת (מ"ו) וכן (א) מותר לצאת בחשבת שמקלתין בו אלף שקורין (יד) (בא) פצולי"ט אם **לך** מחובר לכסות והא דאסור לצאת בזנין בחרוזין דוקא אלין בכם שבבל **לה** ולין מבטלין אל פ"ם בתר תשמ) :

כב יוצאים במיני עשבים מ **שקשורים אותם בקשרים ותולין אותם לרפואה :**

כה נ **אין יוצאין** (טו) בקמיע שאינו מומחה ואם הוא מומחה יוצאין בו לא שנא נ אתמחי גברא ולא קמיע בגון שכתב לחש אחד בשלשה אגרות ורפאו שלשתם שלש בני אדם שאיתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר ד לא שנא אתמחי קמיע ולא גברא כגון שכתב לחש אחד וריפא בו ג' פעמים שאותה אגרת מומחה לו לכל אדם וכל שכן אי איתמחי גברא וקמיע ה כגון שכתב לחש אחד בג' אגרות וכל אחד הועילה לג' אנשים או לאדם אחד שלשה פעמים איתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו ואתמחו אגרות הללו לכל אדם : הגה ודוקא שכתו **לו** ב' מתחלות (כב) ביחד אבל אם איתמחי נגרא תחילה ואחר כך עשה קמיע וריפא נ"פ **לה** לא תליגן בהתחלת הקמיע (כג) רק בהתחלת הנגרא שכבר איתחזק · (הג"מ וכן משמע מתוספות מסכתין שכתב כ"ו) ו **אבל אם כתב שלשה קמיעים לאדם אחד ורפאו שלשה פעמים לא איתמחי לט לא גברא ולא קמיע ומותר לצאת בקמיע מומחה** ז ל"ש **היא מ** (כד) **של כתב או של עיקרים בין בחולה שיש בו סכנה בין בחולה שאין בו סכנה ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין ותולהו שלא יאחזנו שרי וקושרו ומתירו ברה"ר ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרה"ר שאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור דלאו תכשיט הוא :**

נאמן

וכטיל לגבי הסכסוס ומסג"ל : **לב אינם ארוגים לא** · ולפי מ"ם ס"ם דלא מזריגן בחיים דלמא אתי לאתויי ל"ל דהכא הוי טעמא דלמא מחייבי עליה דמחזי כיולכא ואתי לאתויי ואפ"נ דהכא מחייבי עליה בני מלכים כל שעה בידים ליכא מיסורא ל"ל דמזריגן דלמא מחייבי עליה בני מלכים כל שעה ולא"ל שלא ישמע אביו ויעלום ואתי אביו לאתויי אבל לא בני מלכים לא מחייבי עליה אפילו לא מסייק ליכא למיחש דלמא מייתי ליה לאבוה דלא שכיח שיהא אביו בלדו בשעה שיפסיק עכ"ל התוס' : **לג שדרכו להיות במחובר שם** · בכל הבגדים למי דלא אסרמוהו חכמי' לסוסוק ולהתגנות: **לד מחובר לכסות** · ודוקא שהפוך בכ' תכיפות אבל קשיה אינו מועיל (ב"ם) וכ"ש בס"ג וכ"ה דמותר לצאת בקפוצ"י התפורה מאחכיסם אבל אסור לצאת במטלית שקושר בפתילין של קובע לקמח בו עניני (ס"ג ס"ו כ"ה) : **לה ואין משמיעים קול** · ל"ע דהא פסקינן בסימן של"ח דלא אסור אלא קול של שיר בלבד ועוד דכתב הטור שם דלכ"ע מותר להניח שבעת מלולה שיש בה אבן המשמיע קול כיון דלא בעי ליה להאי קלא וכ"כ בסג"מ פרק כ"ב ומביא ראיה מדאמרינן דף כ"ח דיוצא הטבד בזוג אע"ג דאית ליה עיגבל כיון דלא בעי ליה לקלא ע"כ וכ"ל דמיירי דוקא בקטנים וז"ל הסג"ג אם עשיה להקמיע קול אסורין וכ"מ בהו' שאין מקפקפין את הזוג לתיוק עכ"ל משמע דוקא בתיוק דקבעי ליה לקול של שיר וכמ"ש סימן של"ט סעיף ג' ואע"ג בסג"ם בסג"ה : **לו לבל אדם** · פי' שכל אדם מותר ליפא אותה לינרת אף שלא ריפאתה אלא לאדם ג' נ"פ אבל אם יכתוב לינרת אחרת אסורה : **לז ב' המחאות ביחד** · כגון שכתב לינרת וריפא לראובן ועוד לינרת לשמעון ועוד לינרת וריפא לשמעון ב' פעמים ועדיין לא איתמחי נגרא לפי שלא ריפא שלשה אנשים ולא קמיע ואחר כך ריפא באותה לינרת ללוי וממלא כאן ב' המחאות בימה: **לח לא תליגן כו'** · ר"מ אם הפסיד הרופא המחאתו כגון שכתב ג' לינרת ולא הועילו אז גם הקמיע אסורה משא"כ בבאן שניהן ביחד לו שכח המחאת קמיע תחיל' אז הפסי' שהפסיד הרופא המחאתו המחאת הקמיע בתקומ' עומד' : **לט לא גברא** · דאמרי' מזלה דחולה גריס וא"כ אף הוא עצמו אסור ללאתה בו : **מ של כתב** · אם הוא

(*) שם ב

באר הגולה

ראם הפצולי"ט בראש התגורה בקשר שאינו אל קיום ויהיה התגורה ארוכה ויתגור עצמו כל זמן שהולך על הרחוב אבל לגבי הפצולי"ט בחגורה בשבת אסור גמור הוא דאדרבה אמרינן דבטל לגבי הפצולי"ט עיין שם וכתב הש"ך מי שרוצה לעשות עמו כעין תגורה בשבת אסור גמור הוא דאדרבה אמרינן דבטל לגבי הפצולי"ט עיין שם וכתב הש"ך מי שרוצה לעשות עמו כעין תגורה בשבת אסור גמור הוא דאדרבה אמרינן דבטל לגבי הפצולי"ט עיין שם לא היתר שישבה עמו כעין תגורה כיון שיש לו תגורה כלתו אלא סבי תגורה ע"ג תגורה אסור אלא אמר

(כב) רק בהתחלת הנגרא שכבר איתחזק · (הג"מ) ומ"ש בהתחלת הנגרא שכבר איתחזק · ונ"ל דאם כתבו בהתחלה ואחר כך עשה קמיע וריפא נ"פ בהתחלת הנגרא אבל לא בהתחלת הקמיע (כג) רק בהתחלת הנגרא שכבר איתחזק · (הג"מ) וכן משמע מתוספות מסכתין שכתב כ"ו) ו **אבל אם כתב שלשה קמיעים לאדם אחד ורפאו שלשה פעמים לא איתמחי לט לא גברא ולא קמיע ומותר לצאת בקמיע מומחה** ז ל"ש **היא מ** (כד) **של כתב או של עיקרים בין בחולה שיש בו סכנה בין בחולה שאין בו סכנה ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין ותולהו שלא יאחזנו שרי וקושרו ומתירו ברה"ר ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרה"ר שאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור דלאו תכשיט הוא :**

(*) שם ב

ת ויוצאו מי שם וכתבו מהלש"ם וכו"ן וסמרבלי ע מכני פלקם ס"ו וכרבי מאיר לגיכתא שנרסין מרגא ר"מ י שם כתבי ורבא כ הרא"ם ל סר"ן שם וכרשב"ם מבן גרלה מסמוכים שם בשם ר"י ג שבת ס"ם פ שם קמ"ו ע מבולי פלקם בשם ר"פ פ רוקח ("ומלש"ר מבלאן שיך בגם מלאתר מפיף זם וכן הוא בכ"י ל תשובת הרשב"ל"ק שם בגמ' לפי' רמב"ם בש"ע ר כן פי' סב"י לדעת כל הפירושים אמנם פ שם בגמרא ת ר"י וכן מלא אמ"ר בתשובת מהר"מ ל שם בגמרא וכתבמים ב רמב"ם פי"ש מדין הבלגין ובכרי חיית ר"ל תבא מ"ר יוחנן שם :

יד אפרים

(שם ס"ק י"ם) אפילו בשביב שלאתר לחוד כו' דלא קרב זם אל זם בגלו גם כו' סיחר בשם שמקבל לשמש כלי"ל : (שם ס"ק א") אבל יתלבלבו בלי"ל :

הוא מכתבי הקדש אסור לגלות בה אל"כ מחוסה כמ"ש ס"ז ע"ם (ד"מ הג"מ) וכ"ה בגמרא : **מא** וגם הוא מרפא • משמע דאם אינו מרפא אלא שעושה כדי שלא יגנף אסור ופיין סעיף כ"ב : **מב** על כתפיו • ים מגדולים שכתבו החכמים שחולין הסודר על כתפיהן לתכשיט ת"מ אסורים לגלות בה ובקושטענזא אין מזהרין והמדקדקין תוחבין לתחי הסודר באיזוליהן והשתא ליכא למיחש דלמא משתליף ליה וצ"ע שלריך לקשור באזור (כ"ה) : **מג** סביב הצואר • שהרגו לגלות כן אפילו בכתיפה ודרך מלבוש הוא לבם (רשב"ם וכן כתב בד"מ) ומהרי"ל דמותר לגלות בטליתות שלנו בימים הקדמונים ופיין סעיף ל"ד : **מד** ומוציא ידיו מתוכה • משמע דאם אין מוציא ידיו מתוכה כמו שמתעטפים הגשים אז אסור לגלות בגביהם ז"ל מהרי"ל הני נשי שמפשילין ומקפלים בגדיהם תחת זרועותיהם לגביהם שלא יטמאו שוליהן אסורים דעשיה בהמלצע ממרזב לך יכולים להגביה בידן בלי שום קיפול עכ"ל משמע דלא ס"ל לחלק בין דרך מלבוש לו לא אלא כמגביה קצת דמכל מקום הוי דרך מלבוש אבל להגביה מרובה לגמרי אסור וכן מפרש בכ"י : **מה** היוצא במעות • מהרי"ל ז"ל התיר לשאת אלא בשבת מטבעות ממוקבים כל שהוא בשעת הסכנה לך לא יוציאם חוץ לעירוב ויש אומרים שהתיר בכה"ג נם בשאין ממוקבים ואם מתירא שגזילה מותר להוציאן חוץ לעירוב כמ"ש סי' שלד עכ"ל וא"כ מ"ש בהאלה אלא יוציאם חוץ לעירוב מיירי אלא בא שום אדם לגזול וא"כ לא שייך לומר שהוא בטול רק שהוא שעת הסכנה ואם ירגישו לסטים במטותיו יגלוהו לו יסתכן כמ"ש לו"ש ע"ש ומכל מקום משמע מדבריו דלשאת לוחן בידו אסור רק לשאת אלא הרי בטול בלאחר יד וכן כתב הב"י בשם אגור ומהרי"ל ומ"ש סי' ש"ג סכ"ב דמותר לשאת היינו משום שיחדו לתשמיש ובטל לגבי הבגד אבל נקיבה בעלמא אינו מועיל א"כ נקבה לחלוחו בלאחר בתו אם לא בשעת הסכנה : **מו** במקום פסידא • כיון שהוא הולאה בלאחר יד וגם בזמן הזה ליתא לן ר"ב דאורייתא (כ"י אגור) אבל אם אינן תפורים אסור כמו שכתב' סעיף ל"ב • ופ"ע"ש עשה לא עלמו אפילו לא ידע לא יוסף ע"ש : **מז** בסודר כו' • מפני שדרך לביאתו בכך אף בחול

אפילו אינו מיחוי לגלות על כתיפו סביב לוחרו כו' אבל אם אינן כולם כן דא"כ מהיה עיקר הרבותא במה שאינו מניח לוחו על לחבו ולא הוכר כאן בש"ם מזה ואילך כתב הש"ע ופש"ו כו' דלא קרב זם אל זם אבל"ל • גם אין רבותא בלל במה שאין לחבו מכוסה בטלית דפשו' הוא דבכל יום לפעמי' בטלית מקופל סביב לוחרו לחוד שרי ונראה שפיר לסמוך על זה להקל דהא מביא ב"י בשם ס"ל בשם ר"ח שאין איסור אלא בשמטיה כולה מעליו ומקפלה ומוחאה על כתיפו אבל"ל : (ב) וקפלה מבאן ומבאן • ז"ל הרמב"ם עד וה"מ בטליתות כו' ונראה דהוא מפרש מ"ש רבי יוחנן טלית מקופלת אין פירושו כמו שפירש"י שמגביה שולי הבגד למעלה אלא שמטשף ואחר כך מקבץ הקלוות לידו אל כתיפו ולענין דינא שויים הם לאיסור : (בא) וה"מ בטליתות כו' • ע"ש טוב"ל מנ"ל לרביבו בעל הש"ע אלוק זה דאין לו שום יסוד ובנין • דאדרבה אין סברא לחלק דמה מהני מה שמוליא ידיו מתוך הבגד כיון שאין לובשו כדרך מלבוש כמה שמגביה ומקפל הבגד אלא כדרכו • ותו דכל הפוסקים לאסורים ואחרונים כתבו לדין זה וכי לא היה בזמן הולם בגדים כמו לדידן הרבינו עם בחי הידים ותו כתב ב"י וז"ל שוד דכל הנ"ב שתופס קלתו ומגביהם בידו אלא יתלבלבו אפילו בטליתות דידהו שרי דלא אסרו אלא להניח על כתיפו דוקא לפי שגלאה כמנהג עכ"ל ותימה הרי כתב הרמב"ם בהאלה סעיף זה לענין קיפול דמקפלן בידו לו על כתיפו הרי דנם בידו שייך איסור זה כמו על כתיפו דהקיבון הוא עושה האיסור ובעיון בעין מרזב הגאמר בגמרא והב"י סיים על דבריו וז"ל וזה דבר פשוט ולא כתבתיו אלא לפי שראיתי מפקפקים בדבר וכבר נתבאר לעיל שאין לחם על מה שיסמכו עכ"ל ואני בעניי לא ידעתי סמך לדברי רבינו בטל הש"ע בזה להקל בבגדים דידן הרוא דמקבץ הבגד בידו כדי שלא יתלבלב לו מקבץ למעלה על כתיפו וכ"ע ועיין מ"ש ס"ס ל"ד : (בב) אבל בבית • פי' שאין שם רק איסור מוקלה וכיון שאין מושא אותם בהדיא אלא הבגד מותר ואם הם מנוקבים פי' אחוזים לדומים ס"ה במהרי"ל וה"ה מסבב כסף שייך שיהלה אותה על לוחר בתו לתכשיט : (בג) ויש מתירין כו' • לדיעה זאת אפילו בתיים תפורים דהא הפורים לא מהני מידי כמ"ש ב"י אח"כ בשם הגאון מהר"ם ומביא ראיה ממשנה בסוכה אלו אם אינה מקופלת אלא משולשלת ברחבה לממה בכתפיו שרי ע שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בו כתיפו וגופו אע"פ שמתקצר קצת מלמטה מותר ס ועל פי זה מותר (כו) להתעטף בטליתו תחת הגלימא ולהביאו לבית הכנסת • :

ל (יט) ג בימים הקדמונים היה מותר לצאת בר"ה בטלית

מג סביב הצואר : הגה אע"פ שמניח לד ימין על כתיפו של שמאל דדרך לגנבו כך נא פוי אלא להתעטף ומדי : (כ"ו) :

לא ק היוצא מעוטף בטליתו (כ) וקיפלה מבאן ומבאן בידו

או על כתפו אם נתכוון לקבץ בגפיו כדי שלא יקרעו או כדי שלא יתלבלבו אסור ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום במלבושן מותר (כא) ר והני מילי בטליתות שלהם שהי' יריעה אחת מרובעת אבל מלבושים דידן כשהוא לבוש בהם **מד** ומוציא ידיו מתוכה מותר לתפוס קצתם בידו להגביהם כדי שלא יתלבלבו שוליו בטיט או כדי שלא (כו) יעכבוהו ללכת :

לב **מה** ס היוצא במעות הצרורים לו בסדינו חייב :

הגה (כב) אבל בכיס מותר אם צריך לו אפילו אינן צרורים רק בכיס (כח) ממוקבים :

לג ת אסור לצאת בשבת במעות או בכסף וזהב התפורים

בבגדו : הגה (כג) (כם) ויש מתירים **מז** במקום פסידא שיגלו ממנו אם יניחם בבית ויצא לדרך (אגור ואיסור ואיסור לדרך) וכן ניכנין להקל אם צריך לגלות אבל אם יוכל לשיות יוכל בבית ולא לגלות לא יצא ומקום שאין צריך לו ויוכל לבוא בבית ים לשמור (לו"ה) :

לד ת יוצא אדם (כד) **מז** בסודר המקופל על כתיפו אף

על פי שאין נימא ברוכה לו על אצבעו ב ואם אין הסודר חופה ראשו ורובו אסור לצאת בו אא"כ קשר שני ראשיו למטה מכתפיו זה עם זה :

לבדים

לו שיעיל כי למה יגרע מזל נברא זה מזה כנלע"ד ברור בזה ולאיתי בזה פירושים אחרים לא יתכנו לפע"ד : (מז) יוצאין בביצת החרגול • בגמרא מפרש למאי מהני דברים אלו : (יז) ויש מי שהחושש • פי' אפילו בבית : (יח) מגביה שוליה כו' • דרין זה דרך מלבוש והוה ליה מטוי וכתב כאן שכל פי זה מותר להתעטף בטלית תחת הגלימא כו' והיינו כיון שכל כל פנים מעוטף הוא עד למטה מכתיפיו ואף על גב שמגביה שוליו מלמטה ומקפלו ושיין אחר זה : (יט) מותר לצאת בר"ה כו' • זאת מתשובת הרשב"ל שהביא ב"י לקמן סימן זה וז"ל כתבה בטיר הזאת מהגיס מעטפים הטלית תחת הגלימא סביב לוחרם ברשות הרבים והא אר"י היולא בטלית מקופלת כו' מייב : תשובה כל אדם ספרד והנו לגלות כן דרך לעשות אפילו בהלירותם ודרך מלבוש הוא לבם והרי הוא כאותה שאמרו והרשנים יולאים בסודר שכל כתפיהם ולא הרשנים בגבד אלא כל אדם שדרכן של רשנים בכך ומלית מקופלת אח"כ יותנן פרש"י שלאחר שנתנם על ראשו הנגיה שיוליה כו' ואין זה דרך מלבוש עכ"ל נראה מבואר בוודאי הרשב"ל שהתיר בימי' הקדמוני' בטלית מקופלת ומונחת סביב לוחרו כל זמן שנוחתו לבה"כ ואז מפשיטו ומתעטף בו והתיר בזה דדרך לבישה היא כך ולא אסר ר' יוחנן בטלית מקופלת אלא שאין לבישתה רק בהתעטף כל רחבה אלא שזה מגביה שוליה אחר הלבישה כדי שלא תתלכלך ואין דרך כלל בלבוש כן כמו שביאר זה בהגבהתו וא"כ גם מה שכתב' כאן בש"ע מותר לגלות בר"ה וכו' הוה פירושו כן דהוה הטלית מקופל ומונח סביב לוחרו וא"כ קשה למה כתב בסעיף שקודם לזה ופש"ו מותר להתעטף כו' דמשמע דמיירי נ"כ במקפל בחוחו אלא מנגבי' מלמטה מותר דוקא מטעם שכתיפו ונופו מכוסה בו וכאן מתיר אפילו בסביב הלוחר לחוד • ובלבוש כתב בהיתר הרישא דמתעטף דאבו לחוך נופו תחת הגלימא אע"פ שאינו מניחו על לחבו כדרכו אלא על כתיפו ולמטה תחת הגלימא כדי לכסותו מ"מ לובשו כדרכו מקרי ובטלית של מנוה שלא אפילו אינו מניחו אלא על כתיפו סביב לוחרו כו' עכ"ל ואין נוחת הם כלל כן דא"כ מהיה עיקר הרבותא במה שאינו מניח לוחו על לחבו ולא הוכר כאן בש"ם מזה ואילך כתב הש"ע ופש"ו כו' דלא קרב זם אל זם עכ"ל • גם אין רבותא כלל במה שאין לחבו מכוסה בטלית דפשו' הוא דבכל יום לפעמי' בטלית מקופל סביב לוחרו לחוד שרי ונראה שפיר לסמוך על זה להקל דהא מביא ב"י בשם ס"ל בשם ר"ח שאין איסור אלא בשמטיה כולה מעליו ומקפלה ומוחאה על כתיפו אבל"ל : (ב) וקפלה מבאן ומבאן • ז"ל הרמב"ם עד וה"מ בטליתות כו' ונראה דהוא מפרש מ"ש רבי יוחנן טלית מקופלת אין פירושו כמו שפירש"י שמגביה שולי הבגד למעלה אלא שמטשף ואחר כך מקבץ הקלוות לידו אל כתיפו ולענין דינא שויים הם לאיסור : (בא) וה"מ בטליתות כו' • ע"ש טוב"ל מנ"ל לרביבו בעל הש"ע אלוק זה דאין לו שום יסוד ובנין • דאדרבה אין סברא לחלק דמה מהני מה שמוליא ידיו מתוך הבגד כיון שאין לובשו כדרך מלבוש כמה שמגביה ומקפל הבגד אלא כדרכו • ותו דכל הפוסקים לאסורים ואחרונים כתבו לדין זה וכי לא היה בזמן הולם בגדים כמו לדידן הרבינו עם בחי הידים ותו כתב ב"י וז"ל שוד דכל הנ"ב שתופס קלתו ומגביהם בידו אלא יתלבלבו אפילו בטליתות דידהו שרי דלא אסרו אלא להניח על כתיפו דוקא לפי שגלאה כמנהג עכ"ל ותימה הרי כתב הרמב"ם בהאלה סעיף זה לענין קיפול דמקפלן בידו לו על כתיפו הרי דנם בידו שייך איסור זה כמו על כתיפו דהקיבון הוא עושה האיסור ובעיון בעין מרזב הגאמר בגמרא והב"י סיים על דבריו וז"ל וזה דבר פשוט ולא כתבתיו אלא לפי שראיתי מפקפקים בדבר וכבר נתבאר לעיל שאין לחם על מה שיסמכו עכ"ל ואני בעניי לא ידעתי סמך לדברי רבינו בטל הש"ע בזה להקל בבגדים דידן הרוא דמקבץ הבגד בידו כדי שלא יתלבלב לו מקבץ למעלה על כתיפו וכ"ע ועיין מ"ש ס"ס ל"ד : (בב) אבל בבית • פי' שאין שם רק איסור מוקלה וכיון שאין מושא אותם בהדיא אלא הבגד מותר ואם הם מנוקבים פי' אחוזים לדומים ס"ה במהרי"ל וה"ה מסבב כסף שייך שיהלה אותה על לוחר בתו לתכשיט : (בג) ויש מתירין כו' • לדיעה זאת אפילו בתיים תפורים דהא הפורים לא מהני מידי כמ"ש ב"י אח"כ בשם הגאון מהר"ם ומביא ראיה ממשנה בסוכה אלו אם אינה מקופלת אלא משולשלת ברחבה לממה בכתפיו שרי ע שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בו כתיפו וגופו אע"פ שמתקצר קצת מלמטה מותר ס ועל פי זה מותר (כו) להתעטף בטליתו תחת הגלימא ולהביאו לבית הכנסת • :

באר היטב

מש"ם ס"ו פ"ח : (כה) פרשת • משמע דאם אינו פרשת אלא בשמשה כדי שלא יגיע אבר פ"ח : (כו) לתעטף • כתב מוס"ג מוכנים לכרוך בטלית כמין אזור ולהכנו של בגדיו ולמתן דאוכר כ' מגוזות לאבר ס"ם : (כז) שבכוסו • כתב מהרי"ל כני נכי ממשלין בגדיהם תחת זרועותיהם לגבגיהם שלא יעשו שליהן אסורים דעשיה בלמעלה כמרזב לך יכולים להגביה בידן בלי שום קיפול עכ"ל • ועיין ס"ז בלוקן • הבגים אחתונות ולתת"ל מבגדים קלות אבגד ומונגרות בגים לתפס לוחו בטקופל כוי כמרזב וס"ו י"ל מוטב יהיו שוגגים : (כח) מנוקבים • פירוש

אר"י היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתיפו בשבת חייב ופירש"י לאחר שנתנה על ראשו הנביה שיפוליה על כתיפיו חייב שאין זה דרך מלבוש הגיה מהרי"ל כו' והרמ"ן יוצאין בסודר שעל כתיפן כו' ותו ליתא אר"י האוליירין ראשו וחזרו שכיתה בו בכלבד שיתכסה בו (*) בראשיה ולמטן' מכתפייסו"ל דרש"י הוכרח לפרש מ"ש טלית מקופלת שלאחר שנתנה על ראשו כו' ולא פי' כפשוטו שלקח טלית מקופל' והניחו על כתיפו ותו דהוכרח להזכיר שלאחר שנתנה על ראשו שהוא יתור לשון אלא מלאה דהיה קשה לו קושיא דלעיל מ"ש בטלית דאסור וכסודר דמותר ע"כ פירש דבאמת אם מצא הטלית מקופל והניחו על כתיפו דרך עיטוף דמותר אלא הא דאסור היינו שהניחה האהלה כמות שהוא ע"פ כל רוחב הטלית וזהו אינו דרך מלבוש ע"כ חייב אבל אם לא עשה כן אלא נקח סודר מקופל כבר ועטפו על כתיפו מותר דכן הוא דרך הסודר שלובשין אותו בעודו מקופל וה"ה נמי בטלית על כן פירש"י דהא דאסור בטלית מקופלת לא מיירי במניחה בשביל מקופלת דאם כן תקשה לך מהיכא דסודר מקופלת דמ"ש אלא דשלא מייירי דמניחה אהלה על ראשו ואח"כ מגביה שוליה ומקפלה על כתיפו אבל אם מניחה בשביל מקופלת ומעטף בה על כתיפו אה"נ דמותר ואין חילוק בין סודר לטלית בזה דבשניהם מותר בשהוא מקופל ומעטף בו ואסורים במניח אותו על ראשו ואח"כ מגביה ומקפל על כתיפו ודעת הטור כפירש"י כמ"ש בהדיא בפירושו בטלית מקופלת ואח"כ כתב להיתר בסודר המקופל דלא שהוא בגד ומעטף בו אף שהוא מקופל אין איסור ואין חילוק בין טלית לסודר אלא דנקט לשון הגמרא בכל מ' ושם בגמרא הוה חד ליטמא סכיתתא אם לא קשר שני ראשיו למטה הרהו תרתי אין שייך בהם קיפול רק מצד שהם אינם קרוים בגד ובגמרא איתא תו דאסור לעטות מרזב בשיולא לר"ה והטור כללו במ"ש שקבל שני קצותיו כו' אבל הרמב"ם כתב בפי"ט ח"ל המתעטף בטליתו וקפלה מכאן ומכאן כו' כמו שהעתיק כאן סעיף ל"א ושיטת דין המרזב ואחר כך כתב וז"ל היוצא בטלית מקופלת ומונחת על כתיפו חייב אבל יוצא הוא בסודר שעל כתיפו אע"פ שאין נימא קשורה לו בחלבנו וכל סודר שאינו מוסה ראשו ורוצה לאסור לצאת בו היתה שכיתתא קצרה שאינה ראויה קושר שני ראשיה למטה ומחלפת ומונחת לצאת בה עכ"ל ומשמע דאם לא מייירי בסודר לא מייירי במקופל דהא כתב דצריך שיהיה לכסות ראשו ורוצה ודבר זה אמרו בגמרא גבי בגדים ושם לא מייירי כלל בקיפול וכמ"ש הטור אלא ע"כ דין הסודר להרמב"ם הוא ממש דין בגדים ולא מייירי גם כן בקיפול ומ"ש לא זכר הרמב"ם בסודר מקופל כמ"ש אלא בטלית · וכבית יוסף כתב דמייירי בענוני דטלית אסור כן הוא מותר בסודר וכבר הוכחנו שזה אינו אלא ל"ל דזהו עיקר ההפרש שביניהם שהטלית מקופל שאסור אינו מפרש כפירש"י אלא כפשוטו דלנקח טלית מקופל ומניחו על כתיפו אע"פ שהוא דרך עיטוף אסור וא"כ הייתי סבור דאף כל מידי שאינו מנכסה כל גופו ממי לאו בגד הוא אף שאינו מקופל ע"כ כתב דבסודר שעל כתיפו וממשך קלת למטה שרי ושב"ם צריך לכסות שהצריכו בגמרא והב"י כתב שא"ל לכסות ממש אלא שיהא בו כשיעור לכסות והוא המנהג מאד דהא אמרינן בגמרא בהדיא ובלבד שיתכסה בה ראשו ורוצה ולא אמרו שיעור לכסות אלא ודאי דגם הרמב"ם ס"ל כן ולא נקט על כתיפו למעטו שאר הגוף אלא אחר זה הייתי רוב הגוף וכן לרש"י וכן לרמב"ם אין היתר לסודר אלא דרך עיטוף דוקא וכ"כ ב"י בשם רביעו ירוחם ומותר לצאת בסודר מעוטף כמין מעיל אלא שהביא יוסף כתב על זה ומשמע מדבריו שאם אינו מעוטף אסור וקי"ל דיולא אדם בסודר המקופל על כתפיו מבמע דאע"פ שאינו מעוטף שרי וא"ד לטלית דשאני דדרך לביאתו בכך עכ"ל · ולדידי ניחא דברי רי"ו כמ"ש גם חמוה מל' ב"י בקושיא שלו מיולא אדם בסודר מקופל שאין לשון זה בגמרא אלא בטור כ"כ · כלל הטעם לפע"ד דלרש"י ומור כל שהוא בגד ומקפלו ומתעטף בו שרי ומ"ה התיר הרשב"א במה שעשאין טלית תחת הגלימה סביב לוותלו בר"ה דלא אסרו אלא כשאתו על ראשו ואח"כ מגביה שוליו כפירש"י כמ"ש בי"ז וכל מה שאינו בגד גמור בהיא דבלגין אפילו בלא קיפול אסור אא"כ במכסה ראשו ורוצו ובסכיתא בקושר דבזה עושה אותו בגד כמו שפייש הרמב"ם דהוי כמין אבנט · ולהרמב"ם כל שהוא מקופל אסור להניח עליו אפילו דרך עיטוף ולענין הלבה יש להתמיר כן ואין לישה הטלית תחת הגלימה אא"כ שהוא פושטו ומתעטף בו אף שאינו מגיע עד למטה אלא מכסה רוב גופו סני וכבר זכרתי לעיל שהמנהג הרבה במה שהתיר ב"י וש"ע בבגדים דידן ועוד המנה ביותר דהא כשמקבל הבגד עושה ממרזב וזה אמרו בגמרא ובפוסקים כל שאינו להתאות ומה יועיל לזה במה שאנו מוליאין הידים מן הבגד כנלע"ד הגם שהרב"י לא נחית לכל זה תורה היא וללמוד אנו לריכים:

(כה) **ויש אוסרים בב' הגורות** · בב"י הטעם וא"ד נמי מלבושים שאדם לובש בהן אפי' הקור אבל חדי הגורות מה הגאה יש ואין דרך לחגור ומשוי היא · וע"ל דאין בכלל זה מה שנוהגין הנשים לחגור בחגורה ואח"כ מעביריו קלת הבגד וחוגרין אותה למטה דהא יש עורך לאלו ב' הגורות וחו דגם בזה שייך לומר המלבוש אפשרי בינינה אלא דמושבני בזה דהוה ממרזב דאסרי' לעיל ה"ב כן הוא שאותו הלק המקופל וכבל היה ממרזב וכיסי בבלייתה המזכר בגמרא וע"ז יש לנו לומר הגם לדם מועבד שיהיו שוונים כו' כנ"ל · וכתב ב"י בשם ש"ל אלו שיש לדם ב' אבנטים במכנסים האבנט האחד שבו אנשים ואחד שמתחרין אותו למעלה בחתיכה אם תפירת המכנסיים מלוק לב' אבנטים אבל אם אין תפירתה מלוקה נראה שאסור דהוה כמו ב' המייני זע"ז עכ"ל ולא ידעתי איסור בזה דהא עיקר טעם האיסור בב' הגורות הוא מטעם שא"ל לדם כמש"ל ואלו ודאי לריך לדם: (כו) **הנקראים נואנ"טיש** · ובלשונו המעשטוך · והטעם לאחיר שהם מלבוש של הידים ומעם האוסרין לפי שאין יכול למשמש בבגדיו יפה לעשות מה שלריך לו ולפעמים לריך למשמש בשרו ממי כיצה לו פרעות ולריך להוליאם מידו ומשל יאבאיסט ד"ל בר"ה עכ"ל ש"ל · וע"ל דדוקא בהנעשו"ך יש חשש זה דבשלריך להוליא יד מלאחת מהנה אז נוטה אח ההנעשו"ך שאלך בידו השניה ויש חשש שיעביר ד"ל אבל בערביל שלנו שני הידים מתחממים בערבי"ל אחד ואף אם יצטרך להוליא ידו א' הרי הערבי"ל לבוש לידו השניה שעדיין בחוכה וגם לא חיישינן דלמא ביטל דהא לוחז ועדיף ממעשל של עץ שזכר רמ"א בסו' זה סי"ו דלא חיישינן שיטול ואין כאן חשש כלל ואף שמנו ז"ל נקט כאן ערבי"ל הנלע"ד מחבתי והוא ברור וכבר נהגו להקל ליקר בערבי"ל בכל מקום ואפילו אחר בהנעשו"ך ראוי ודאי בהנעשו"ך ראוי ליזהר כמ"ש כאן ראוי לחוש לדבריו: ומ"ש כאן או שיקשרם בהם כו' תמוה לי דבאיזהו תלוים ע"י קשר ולא יהיו על ידו הרי יש מקור עליו ומה יועיל לו בזמה שהוא קשור הא ודאי לא בטיל אגביה דבגד הוא דבר המוב ומכל מכן אם נקשר בחבורה אלו וכמ"ל סימן זה

ג' ראשיה כנ"ל

באר היטב

אסור עיין שם · וכלא פסיזת אסור לצאת בבגד עיין סימן ש"י סס"ז: (ל) שני חגורות · ואם צריך לסם שרי ס"ז: (לא) ואפילו לחוט · ושבביו נהנו לסקל כיון שאין לנו כ"ם ומוב לחמיר כ"ח · ובסה בס"ז וע"ל דדוקא בהנעשו"ך יש חשש זה דבלגרך לחוליא יד אחת מחמת אם לא נשאר אבל בשני ידים חשש כיון שהקל בידו אבל בערבי"ל אלו שני ידים מתחממים בו ואף אם יצטרך לחוליא יד אחת שרי בערבי"ל לבוש לידו השניה שעדיין הנחה ונם לא חיישינן דלמא ביטל בידו ואין כאן חשש כלל ובכר נהנו לסקל ליקר בערבי"ל בכל מקום ואפילו לחמר שבולם ישנו אלא כדין אבל ודאי בהנעשו"ך ראוי ליזהר כמ"ש כאן ראוי לחוש לדבריו: ומ"ש כאן או שיקשרם בהם כו' אם יהיו בם מקור עליו ומה יועיל לו בזמה שהוא קשור הא ודאי לא בטיל אגביה דבגד הוא דבר המוב ומכל מכן אם נקשר בחבורה אלו וכמ"ל סימן זה

מם ג

לה מה ג לבדים הקשים אסור להביאם ברשות הרבים או בברמלית כשהוא מעוטף בהם ואם אינם קשים הרבה מותר:

לו ד מותר לצאת בשבת מט בשני מלבושים זה על גב זה בין לצרכו ה בין לצורך חבירו ו בין שהם שני הלוקים ז בין שהם שני *סרבלים (פירוש סרבל כפות העליון) ח בין שהם שתי חגורות זו על גבי זו ואפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם: פגה (כה) ויש אוסרים (ל) שני חגורות זה על זה אלא ה"כ מלבוש מפסיק ביניהם (תור זהב והוספת ומרדכי פרק אמה אמבה) וכן דלתי לנהוג ומותר ללבוש שני כופנים זה על זה (ה"ז) וכן שני אמפלאות (אנור):

לז ט מותר לצאת בשבת בבתי ידים (כו) הנקראים גואנט"יש · ויש מי שהתיר להצריך ג שיתפרם מערב שבת בבתי ידים של מלבושיו או שיקשרם בהם קשר של קיימא יפה (לא) וראוי לחוש לדבריו:

לח כ היוצא בשבת בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה חייב לי מפני שאותם החוטים חשובים הם אצלו ודעתו עליהם עד שישלים ויעשהו ציצית מ ואם היא מצוייצת בהלכתה אע"פ שאין בה תכלת מותר לצאת בשבת (ע"ל סימן י"ג):

לט נ * כילה (פירוש יריעה כעין אהל) שיש בה רצועות שמותחין אותה בהם מותר להתעטף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות השובות כמשאוי שמבוטלות אגבה ס הלבן מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט אף על פי שאין המגעלים קשורים בהם דלא השיבי ובטלי אגב האבנט פ אבל אם הם של משי השיבי ולא בטלי ואסור אם אין המגעלים קשורים בהם והוא הדין פ לכל דבר שנפסק מן הבגד וראשו אחד מחובר כגון לולאות ואינו השוב מותר לצאת בו ואם השוב הוא אסור לצאת בו:

כובע

(כ"ו): **מח לבדים** · ז"ל הרמב"ם סבר והכסה אלם היו רכין ודקין כמו הבגדים מותר להוליאן מונחים על ראשן דרך מלבוש: **מט בב' מלבושים** · והני נמי שיש להם כתפות ובסה המיינות תפורין לתוך בהן ואם"מ לון מבוזין המשוי כיון שהם מחוברים בכתונת בטלי לגבייהו (ב"י ס"ל) עסכ"ג: **נ שיתפרם** · שמא יסבה ויעבירנו ד"ל בר"ה ומוכשיו מהנו להקל כיון שאין לנו ר"ה ומוב להחמיר (ב"ח): **נא כובע** · ז"ל הרמב"ם פכ"ב כובע שיש לו שפה מקפת שהיא עושה לל כמו אהל על לבושו מותר לנוכשו ואם הוציאה מן הבגד סביב לראשו אז כבגד פניו כמו אהל והיה מהודק על ראשו והיה הבפה שהוציאה קשה ביותר כמו גג אסור מפני שהוא עושה אהל מראלי עכ"ל וכ"כ הכל בו דוקא אם הוא קשה ואינו נכפף · ובהגו"מ כתב וכובעים שלנו שרי דמטפעים והולכים כלפי מטה · ומשמע בסה"ת דאהנו מה שקורין בריטי"ל בפולין ע' סי' שפ"ו ס"ח וסי' ח' ויש ממעיים מלאת הטלים על ראשם כדי שלא יהיה הטלית מכאן ומכאן כמו דפמות וכמ"ש סי' שפ"ו וע"ש לדידהו דכל הפוסקים שכתבו לאיסורא וכן בגזרה אחו מייני דוקא כשיש לו טלית על ראשו וע"ק הס"ל לשמוי הכי בגמ' הא דאית ליה טלית בראשו אית ליה אלא ע"ש הרא"ש ס' המכו' דמוכח בס"ב דעירובין כיון שעיקר מנהגו לעשות אהל לחיות לגל אסור אפילו בלא דפמות והכי דייק לשמא דרמב"ם

יד אפרים

(שם במג"א ס"ק י"ו) ושיין בעיף מ"ב בלע"ל: (שם ס"ק ס"א) ובמ"ש סימן רכ"ש בלע"ל:

שערי תשובה

בש"ע סעיף ל"ח היוצא בטלית כו' ואם היא מצוייצת כו' עיין בהגו' הרי"ף סימן רל"ט וכזקן מהרן סי' קל"ד וכתבו' רדב"ז ד"ס סי' תרי"ח שיש לסקל לצאת אפי' בגיל בגת כיון שזה דרך מלבוש בחול כו' ס"ס ושיין בשאלת הריש סי' ל"ח בנסמן לו לזיות בר"ה והבירו רושם חייב לחגיד

ג מהלא דכי מרש כשנכתלא דדבר קמ"ו ד' שזה ה בזקק ו ב"י ממה שמהנו הסוס' וכרא"ם בגבי סכיגא קמ"ו ע"ב ז עוד בשם ספר המצות וה"ם פ ס"ו לדעת הרי"ף והרמב"ם פ שבני פלקא בתחלתו י' שם בפוסו מחמיר וכ"ש מלאנו ב שבת קמ"ו ג לפירוש הסוס' ומשלב"ם פי"ש מ ליישבו לעיל בסי' י"ג ג שבת קל"ם פ שם בתוס' וכרא"ם ע כרא"ם שם וכ"י בת"ם פ עוד בשם ספר המצות

ל מבת קנ"ח ומיהוזין ק"ב לעיסת ר"ח וכ"ל פרוסטות בסם ר"ח ופרמב"ם בסה"מ וכ"ל סרוב המגיד מבן שיקר ("ופי' כתוב" בסם ר"ח בכובע מוק שלוט נכסף) ק סם לגי' רש"י וכ"ל סר"ן ר מנטות פרק כ"ב בסם ר"ח ם מוס' סם בעירוכין ם פיהוזין ג"ם ם סם ל"ז וכרבי יהודה לאוקומתא הלכה ותפי מנוס דשמאלו סרי"ף ופרמ"ם ורמב"ם בפי"ם ב סם בתמנה ל"ם ונגמי' ל"ז וכר"ם ג פרמב"ם סוף פרק י"ם וכ"ר פ"ם מטוס מתוספתא פרק מ' ד מבת ק"ב ובת"ק סרי"ף ורא"ם ורמב"ם פ סם בבריתא סרי"ף ומכלל"ם בבריתא בפ' כ"ב ופ"ם ז פרבינ"ל בתשובה ת מרדכי סוף פרק כ' דשבת ע תוספות ס"ז י מבת קפ"ז בהכי מייא בר מבת אמר ר' יוחנן סרי"ף ופרמ"ם ורמב"ם כ סם בבריתא ל ר"ש בחלק י"ז :

דרמב"ם ולכן ר"ל שאם הכובע קשה ביותר יניחנו בשיפוע כמש"ל · והב"ח כתב היכא דהכוג היתר כרס"י נהוג וכ"כ במסרי"ל להתיר : **נב בכובע** · שאין בו שפה עפה ובמקום שאין דרך בני אדם ליצא בלא כובע זה סרי דודאי לא יחשבוהו בידו (מ"ב) ושבב"י : **נג ולא קמועים** · דאי אין בהם לעשות אלא לעשות קמיע כשיר תפילין (כ"י) ועמ"ם סי"ח : **נד** · זוג זוג הקשה בתי"ט כיון דקי"ל דשבת לאו זמן תפילין ח"כ יכנים ב' זוגות בבת א' דלא עבר על כל תוסיף כיון דלאו זמני' הוא כדאי' בגמ' עכ"ל וכ"ל דאין לא בקיאין למין המקום כמ"ש סי' ל"ד ואם ימיח אלא במקומו יהיה משאוי לכן לא ימיח אלא זוג א' ועמ"ם סס' הרי"ח וכ"ח כ' דאפילו למ"ד בשבת לאו זמן תפילין הוא אסור ללבוש יותר מזוג אחד דלא שרי ליה יותר ממלבושו בחול כדאי' בגמרא וכ"כ הר"ן והא דאוקימנא כמ"ד שבת זמן תפילין הוא משום דמתני' ר"מ הוא דס"ל כן ע"ש : **אבל** אסה אסורה להכניסה ואע"ג דקי"ל דמותר לצאת בסך מעני שהרועים רגילין לצאת בהם מקרי מלבוש לכל אדם שאני כיים שהן עם בס"ע (שבת דף ס"ב) ולכן ל"ל שאם יצאה בעליה המעוי' מייבת חטאת אבל דבר שהוא מלבוש גמור לאיש מותרת אפה לצאת בו ובפי"ד סי' קפ"ב משא"כ עבשת לא מקרי מלבוש גמור : **נה לא ישאנם** · משמע דוקא כשנאנו בחיים אבל אם נפלו מיס מוטעים מותר לשמחן דבמיס מוטעים כאלו ליכא למיחש לכיבוס וכ"מ קצת בס' ירלאים ושוד דבסי' ש"ב ס"ש יש מחירין לבתחלה ליתן עליהם מיס מוטעין אך בפשיף מ"ו משמע קצת דאסור דהא אפילו בזיעה אסור : **נו ואפילו בחדרי חדרים** · פסק כרב · הקשה בס"ג פ' חביה דבסי' ש"ם סי' ח' פסק דמטיילת בזוג בחלר אבל לא בר"ם מטוס דמיחזי כמאן דאזיל למכרה וכגמ' דף ס"ם אמרי' דלרב אמי' בחלר אסור · והב"י בסי' אל"ו ס"ע כתב בשם התוספות דדוקא במקום שיתבזהו שעושה איסור לתורייתא אסור בחדרי חדרים ע"ש וא"כ לק"מ ומ"מ קשה ר"ל לגמרי הכי בשבת דף ס"ה ואפשר דהתו' סובריין דסונית דשבת לידמת ליה מהסיית דכתובות וע' בר"ן פ"ק דבילה : **נז** סמוך לאש · משום מלבן לו משום מבשל כמו אוזן של פשתן (שם) וא"כ אפי' בשייה מוטעה אסור ומיהו במקום שאין בה"ם ליכא משום בישול וכמ"ש בס' אי"ח סי' ד' ובמקו' שאין בישול אין ליזון דאל"כ בחמ' ממי ליחסר משום לבון אלא ע"כ כמ"ש : **נח ואסור לעלמם** · ז"ל המגד' מסתפג אדם בשער לנוטעים ולא יביאם בידו מזה המשנה למדנו דכל דבר הבדוי בחיים אסור לעלמו וכו' עכ"ל וצ"ע דהא קי"ל דאין הלכה כאותה משנה וכמ"ש סמ"ח וא"ל כמ"ש הר"ן דשאני רחילה וסיפוג דא"ח לעמוד בלא רחילה וסיפוג כדאי' פ' כירה עכ"ל· ומשמע דמ"ש עשרה בני אדם מותרין לעלמן דמדברי אסדדי דבזה לא אדחי הא מתני' ולכאורה משמע דבזמן הזה דאפשר בלא רחילה אסור לסתפג ומיהו י"ל כיון דלא גזרו חכמים שרי וכמ"ש סוף סי' י"ג בב"י ומ"מ טוב לסתפג בדבר שאין מקפיד על מיתיו : **נט שלא יוציאם** · הייט בכרמלית: כעלי

מ נא (כז) ל * כובע שהוא מתפשט להלן מראשו מפה אסור להניחו בראשו אפי' בבית משום (לב) אהל :

מא לצאת בשבת **נב** בכובע שבראשו העשוי להגין מפני החמה ק יש מי שאוסר משום דחיישינן שיגביהנו הרוח מראשו ואתי לאתויי ארבע אמות ברשות הרבים אלא אם כן הוא מהודק בראשו ר או שהוא עמוק שראשו נכנס לתוכו ואין הרוח יכול להפרידו מראשו ם או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו דבהכי ליכא למיחש למידי :

מב ת המוצא תפלין בשבת בבזיון במקום שאין משתמרין אם יש סכנה שגזרו שלא להניח תפלין מבכן והולך לו ואם אין סכנה פ אם יש בהם רצועות שבכך ניכר שהם תפלין **נג** ולא קמועים והן קשורות שיכולין ללבשן מכניסן זוג זוג דרך לבישה עד שיכניסן כולם ב ואם היו רבים שלא יספיק ללבשן ולהכניסן **נד** זוג זוג יחשיך עליהם עד הלילה ויביאם ואם ירא להתשיך מפני לסטים מולילם פרחות פרחות מד' אמות או נותנם לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה :

מג ג המוצא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ומשמרו ומחשיך עליו (לשון הרמב"ם ובסכנה מניחו והולך לו) ואם הו גשמים יורדים מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותה ונכנס בו :

מד ד הבא להציל כליו מפני הדליקה לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטף ופושט וחוזר ולובש ומוציא :

מה ם מי שנשרו כליו במים הולך בהם ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה **נה** ולא ישאנם לנגבם מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבסן בשבת **נו** (כח) ו ואפילו (לג) בחדרי חדרים שאין שם רואים אסור ז ולא אסרו אלא לשאנן בשבת אבל אם שאנם מע"ש כלים המכובסים אינו חייב לסלקן בשבת :

מו ח בגדים השרויים במים אסור לנגבם **נז** סמוך לאש : סגס **נח** ואסור לעלמם שמא יבא לידי סחיטה וזאת שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק חביה) ואסור ליקן בשבת במקום שיכול להתליק וליטול במים שמא יסרו כליו ויבא לידי סחיטה (רי"ו ח"נ) :

מז פ לא ישאנם אדם את כליו בשבת אפילו מן הזיעה :

מח י מסתפג אדם *באלונטית (פירוש בגד שמסתפגין בו לאחר שרוחצין) ומביאה בידו ולא חיישינן שמא יבא לסחוט כ ולא יסמוך לבלנים שהם חשודים על הסחיטה :

מט ל מותר לרחוץ ידיו בנהר בשבת ובלבד **נט** שלא יוציאם עם המים שעליהם חוץ לנהר ד' אמות :

יוצאים

סכ"ג לענין פלוג"ט : (כו) כובע שהוא מתפשט כו' · כגמ' ליתא סילא שרי ופרש"י כובע של לבד והתני' אסו' ל"ק הא דאיתי בי' עפה פירש"י שהוא מתפשט להלן מראשו עפה אסור מפני שהוא מלא מעשה ע"כ דמייב' פירש"י הניח מליחו על ראשו כדרך שהוא מתעטף והרמיקה להלן מראשו עפה אלא ל"ק הא דמיהדק הא דלא מיהדק פירש"י אלא שעמא לאו מטו' אהל אלא מטוס עמא ונביהנו הרוח ואתי לאתויי ד"א כר"ם אלכך מיהדק בראשו שפיר שרי לא מיהדק אסו' וה"ח ל"נ אלא הא ל"ק הא דמיהדק כלומר הא דקרבי' מאפיק גלימא עפה ל"ק דגלימא לא מיהדק אלא נכפף למעה ולא הוה אהל · שיאמא דמיהדק וקשה וכולא חוץ לראשו עפה הוה אהל ואסור וכ"כ רמב"ם ח"ל כובע שעושין על הראש ויש לו שפה מקפת שהוא עושה לל כמו אהל מותר לנוכנו ואם הוליא מן הכנף סביב לראשו לו נגד פניו כמו אהל והוא מהודק על ראשו ויהיה השפה שהוליאו קשה ביותר כמו גג אסו' שהוא עושה אהל ערלאי מכ"ל וכ"ש כאן בש"ע ומ"ם בשפיף אלא"ז לאלא בשבת כו' ומתיר היכא דאין בשם שמא יפולו היינו כרש"י ובכר פסק כר"ח דאסור מטוס אהל בשפיף מ"ל מייני כשנכנס בשבת והכובע כבר על ראשו קודם שבת אז ים לאלך בחשם שמא יפול אם ילאה לאתא ולפ"ז יש לאיסור בשבת לילך בכובע שלנו שקורין בריט"ל הן לרש"י ביולא לחוץ מלד שמא יפול מחמת הרוח ולר"ח אפי' בבית אסור מטוס אהל שהרי הבריט"ל יולא סביב לראשו שפה ואין לאוי לומר דכ"ע אסור עבדי · ול"ל ללמד היתר בזה לכ"ע דמלד אהל אין כאן איסור' דהא אל"ס לא הוה איסו' דאוכייתא דלא הוה אהל קבע אלא ערלאי ופשוט לבל אסור יש לנו לומר דלא אסרו אלא בעשוי' אהל ערלאי דהייט בכובע שהוא עשוי בגד שמתעטף בו הראש אלא שמוליא שפה לחבה במקום כלות הבגד ומלאה לכל שאותה שפה היא כדי להגן ולעשות אהל וכן הא דפרבינן בגמרא מסרביב לגלימא יש היכר כיון שאפשר לו לתת הטלית על ראשו ותו לא הוה מפשיט הטלית מוקלראשו מוכח בזה מטוס אהל ע"כ היה גם בזה איסור אם לא מטוס שהוא רך ונכפף אבל בבריט"ל שלנו דהולו בשבת א' הוה ושיקרו לכסות בו הראש וא"ל לכסות ראשו בחלק ממנו כי אם בחלצו וממילא נעשה אהל במה שיולא חוץ לראשו ולעשיות לון יולא מלבמיו שפה רק לאחוריו ושם לא שייך אהל לא אסרו בזה מטוס אהל כיון שאין נבול לאהל זה לא מוכח דנעשה לאהל ומלק היולא אינו מטויים ותו דקי"ל כר"ם דדבר שאין מתכוין מותר בדאיתא פ' המביא כדי יין וכאן לא מתכוין רק לכסות ראשו ועל כן ל"ל דמי שמלערין אותו זבוביים בשבת והוא אינו לבוש בבריט"ל ולוקח הבריט"ל להגן מפני הזבוביים דבזה יש לאיסור גמור ומש"ם בסימן שט"ו מזה :

ונ"ל דמדלא התירו בטלית לר"ח אלא כיון דמכפל מה שיולא מראשו ממילא נלמד הבשוטה טלית ממין הקשה כגון מה שקורין בל"א גרא"ב גרי"ן שהוא אינו נכפל אלא מונח בשוה אסור לאוליא עפה חוץ לראשו דהוה כמו כובע לר"ת כנלע"ד : ולענין איסור מחמת חשש דרש"י שמא יפול ממנו ואתי לאתויי כבר כתב ב"י ז"ל ול"ל דלרש"י נמי לא אסור כי לא מיהדק אלא בטשיי כסייתי שאינו עשוי אלא להגן מפני השמש אבל כובע שאדם מנכסה בו ראשו אפי' כי לא מיהדק שרי דאפי' לא אתי לאתויי ראשו בשבת בגילוי הראש עכ"ל ומזה נ"ל דאף בפנטי"ם מוחר בלאת בשבת דהא אין דרך לילך יחף בר"ה ולא כיים מחמירים שמביא רמ"א לעיל סי"ו · ותו נ"ל דמי שיש לו כובע קטן תחת הבריט"ל בסוג היינו לא יצא בבריט"ל חוץ לעירוב דהא בזה ודאי מוכח בכוב אסור לוליא עפה חוץ לראשו דהוי כמו כובע פ"ו · יש נמצאין אותה טליתים של ראשם כדי שלא יהיה הטליתים מכלן ומכלן כמו דשבת ומכ"ש סימן שע"ז עמ"ל · ולענין איסור מחמת חשש שמא יפול ממנו ואתי לאתויי כמ"ש בשטיף אלא"ז לא תיהיבון בבריטי"ל לפי שאין דרך בני אדם ליצא בגילוי הראש ובזה לי דמי שיש לו כובע קטן תחת הבריטי"ל בכוסג הינינו לא יצא בבריטי"ל חוץ לעירוב דהא בזה ודאי תיהיבון דלמא נפל ואתי לאתויי כיון שלא יהיה בגילוי הראש ע"ז · והאר"י ז"ל לא היה מנהג של ראשו הקפאנו"ם כיון בשבת מנהג הוא לבוש ופוסה דף נ"ב ועיין בס"ז סימן שע"ז ס"ק ח' וס"ק י"ח שבתב עוד איסורים בבריטי"ל וע"ש : (לג) בחדרי חדרים · דוקא במקום שיתבזהו משהשה לאיסור דאוכייתא לאסור

שערי תשובה

להניח לו שיהיה מעליו ואין נדחה מצוי בכבוד הבריות ועיין לעיל סי' י"ג מ"ם בזה : (לב) אוהל עבה"ם ועיין בס"ח סי יהושע חלק ח"ם סי' ס"ו מהגאון מהורר מאיר זלי"ל חביו של הם"ך בענין הבריטלי"ך ומלבד נ"כ בסוף דבריו לאיתר מעשה ערך קצת ויכול לסדק ונם מחלוה לא נעשה לבם אוהל ע"ם וע' בס"ח כ"ב ח"ח סי' ל' בענין בשיתת הערשפאל בשבת ויש כלי הטשטי לחגן בחמ' מפני החמה ובגמ' מפני הגשמי' ומה מפשיטל"ל רחם בחר' ויש לו בית יד וקרסי' ולולאות לפותחו ולמותחו ולסגרו כרלטו וכתב שאם הוא מעריך מע"ם יש לדון בו ולומר שאין דומה לאם שפלטו לענין בריטלי"ך דבהם אין בו תורת אוהל כ"א בהמכיטו על ראשו מבא"כ בפערשפאל שהוא ערוך מאחמול ומחם בהמכיטו על ראשו הינו טוטה לאוהל אדם ויש לדון. בו לאיסור ולהיתר אך כיון שאינו יודע אם ערבו מאחמול יש לאסור בודאי מדרבנן מבשם מרלאים עין ובפרק בדוק סוס דבשיטי שאין בני תורה (נרלאם שר"ל ובפרוזאי' בזה טוטאו בשבת לא ידעו להבחין בין ערוב מאחמול או לא וכיון דשבת יערבנו ואתי לידי חשש איסור סקילה) אבל אם לא היה ערוב מאחמול ובטוחו בשבת א"כ טוטה אחמולות בשבת ודאי אסור וכתב בזה מקרוב טובא למדינתינו וכבר אליהו שבתאי לסקל

באר היטב

לסתיר אפילו בהשמטה"ך שטו כל אחד ביד אחר עיין שם ועיין בשבנה"ג : (לב) אהל · ובסעיף שאח"ז מיהרי שאין בו שפה וכובע שקורין בריטלי"ך בל"א אפ"ם שהשפה לשון מהרלאם שפה פ"ם כיון אלינו קשה ונכסף למעה אין בו חשש איסור וסייעו לשאין בו מיל קשה פ"ם · ובסע"ז כתב עוד סיפר מטוס דהוא מהטיון רק לכסות ראשו ומבייים ע"כ ל"ל דמי שמעמרין אותו זבובים בשבת הוא אינו לבוש בבריטי"ל לחגן מפני הזבובים דבזה יש לאיסור גמור ומש"ם בסימן שט"ו מזה : כובע שהוא מתפשט כו' · בשטה קלת מסין קשה בגון מה שקורין בל"א גרא"ב גרי"ן שהוא אינו נכפל אלא מונח בשוה אסור לוליא עפה חוץ לראשו דהוה כמו כובע פ"ו · יש נמצאין אותה טליתים של ראשם כדי שלא יהיה הטליתים מכלן ומכלן כמו דשבת ומכ"ש סימן שע"ז עמ"ל · ולענין איסור מחמת חשש שמא יפול ממנו ואתי לאתויי כמ"ש בשטיף אלא"ז לא תיהיבון בבריטי"ל לפי שאין דרך בני אדם ליצא בגילוי הראש ובזה לי דמי שיש לו כובע קטן תחת הבריטי"ל בכוסג הינינו לא יצא בבריטי"ל חוץ לעירוב דהא בזה ודאי תיהיבון דלמא נפל ואתי לאתויי כיון שלא יהיה בגילוי הראש ע"ז · והאר"י ז"ל לא היה מנהג של ראשו הקפאנו"ם כיון בשבת מנהג הוא לבוש ופוסה דף נ"ב ועיין בס"ז סימן שע"ז ס"ק ח' וס"ק י"ח שבתב עוד איסורים בבריטי"ל וע"ש : (לג) בחדרי חדרים · דוקא במקום שיתבזהו משהשה לאיסור דאוכייתא לאסור

טמ"ס בסי' רמ"ג ס"ב: (כט) **שיש לו מכה** • היינו שיש לו כזה שעה לחתוך מבע"י כ"כ ב"י בסק כל בו:

שב (א) **משום מכה בפטיש** • כל גמר מלאכה נקרא מכה בפטיש: (ב) **והוא שיקפיד עליהם** • פי' שהיו רוצה לעכבו זולת זה וע"כ מסיר בכוונה את הכלים לדרך עסק פי' שהיה לוז אלף בלא זה והיו מסיר בכוונה היקום הכנד אלא מתעסק בעצמו פטור·ולפ"ז הוה הך(*)ולא יקפיד שהוא לשון רמב"ם פי' כמו והוא שמקפיד שבסעיף ל' שהוא לשון הטור ובהם חילק בב"י ביניהם: (ג) **או על מנעליו** • בב"י בשם מהרי"ל נסתפק במעשל מהוא דאמרינן אין מגבדין מעשל אפי' יש ואולי אין זה גרידה אל"ש וב"י עלמו כתב וכ"ל דל"ד דהיא דאין מגבדין מעשל מהוא דבשמורד המעשל בגב הסכין אבל בעפוכרוהוא ממתק אבל בקרקע בכוחל אז בקורקע אז בקרקע אינו ממתק ואפילו אם ימתק אין זה פסיק ריפיה כו' עכ"ל וגם ר"ה הא דיש בחלר שלפני פתחי בתי בנסיות על קרקע בחול אחד והוא חד למעל' ושם מקנאין המעבלים קודם שיכנס אסור לעשות כן בשבת דזה דומה לגבב הסכין ואסור לכ"ע אלא יקנה בכוחל אז בקרקע אלף שיש פלונתא גם בזה יש לסמוך במידי דרבנן על המקילין כנ"ל: (ד) **אף בכותל** • דדמי לבגין ולדידיה אין מקנאין אלא בקורקע: (ה) **הראוי לטרטל** • פי' שיש בו כדי לסתום פי כלי: (ו) **דהוי טוחן** • נ"ל דזה דוקא כיש ממשות שיש על הבגד וכשהוא מגרד שם אז נופלים פירורי הטיט זה דומה לטוחן אבל אם אין שם אלא מראה הטיט והוא מגרד שם לבטל המראה אין זה דומה לטוחן ומעשה זה יש היתר למי שהוא אלו מטוגף קצת ואין שם ממשות לאה והוא יבש יוכל לגרד בלפורן ולהסיר המראה כדי שיתפלל בנקיות ומראה לעל"ד דלדעת הכ"ן וש"ש שזכרתי בסי' ש"נ נבי סמיטה שאין חיוב אלא במה דמיחא ליה במה שנסחא א"כ גם כאן בטוחן הוה כן ואכן דלא ניחא ליה במה שנטחן אין כאן משום טוחן: קלוטות

ג מ יוצאים בפשתן סרוק וצמר מנופץ שבראשי ס בעלי (לד) *הטמין (פירוש בעלי מנעים) **אימתי בזמן** *שצבען וכרכן **סא** או שיצא בהם שעה אחת מבעוד יום:

נא נ מותר לצאת במצנפת שתולין בצואר למי (כט) שיש לו מכה בראשו או בזרועו וכן (לה) *במסמרטוטין (פירוש תחיבת בגד כלוי) **סב הכרוכים על היד** או על האצבע שיש בו מכה:

שג דיני נקוי וקפול הבגדים בשבת • ובו י"ג סעיפים

א ס המגער טלית **א** (א) חדשה שחורה ב מן הטל שעליה חייב שהגיעור יפה לה כמו כיבוס והוא שמקפיד עליה שלא ללבשו בלא ניעור: (הגה וכל שכן שאסור לנער בגד שכבר כמיס לו מידבו עליו בגמיס ודוקא בבגד **ב** (ב) חדש שמקפיד עליו (כל בו) י"ל דאסור לנער **ג** בגד מן (ג) שאבק שעליה אם מקפיד עליו ומוב לאחם לדבריו (רש"י ות"ו) אבל מותר **ד** לסיר (ד) הטוטח מן הבגד בשבת (מ"ז) (וע"ל סימן שלי"ז):

ב ג הלוקט יבולות שע"ג בגדים ד כגון אלו היבולות שבבלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה חיי' (א) משום מכה בפטיש (ב) **ה** והוא (ה) שיקפיד עליהם ס אבל אם הסירם דרך עסק פטור:

ג ו מקפלים כלים בשבת לצורך שבת ז ללבשם (ו) בו ביום ודוקא באדם (אחד) ובחדשים שעדיין לא נתכבסו ולבנים ואין לו להחליף ואם הסר אחד מאלו הת"נאים אסור ז (א) ויש מי שאומר דלקפלו שלא כסדר קיפולו הראשון מותר בכל ענין וגראין דבריו:

ד ח **מכבש** (סיה כלי שמכבסין בו בגדים אחר הכביסה וסם שחי לוחות זה על זה והבגדים ביניהם) של בעל הבית מתירין אותו לישול ממנו בגדים לצורך השבת ז (ו) ושל אומן אסור מפני שהוא תחוב בהוקה והתרתו דומה לסתירה:

ה ט חלוק לאחר כביסה הוא מתקשה ומשפשפים אותו בידים לרכבו מותר לעשותו בשבת שאינו מתכוין אלא לרכבו אבל סודר אסור מפני שמתכוין לצחצחו והוי כמלבן: הגה וכוכעים **ה** ומלר (ה) כלי שסתן דינן כסודר: (כ"י בשם שבולי לקט):

ו טיט שעל רגליו **ט** (ג) לו על מנעליו (בית יוסף וכרבי' ירוחם חי"ג) ומקנחו בכותל אבל לא בקרקע דילמא **י אתי לאשווויי גומות** כ (א) ויש מי שאומר (ר) **יא אף בכותל**: הגה ויש מי **יב** שמחיר בגמיסם (סרל"ם) וכוח הדין למותר להסירו **יג** בשמעו (ש"ם) חרם (ה) הרלוי לעלעל (רבי' ירוחם חי"ג):

ז ל **טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מילתא לאתחזויי כמלבן אבל לא בחוץ דדמי למלבן ומגרדו יד** (י) **בצפורן** מ **וי"א דהני מילי לח אבל טו יבש אסור טז** (ו) **דהוי** (יא) **טוחן**:

ח נ אין מגרדין **יז** (בסכין או בצפורן) **מגעל בין חדש בין ישן מפני שקולף** (יב) **העור והוי מחתך**: **ט** ס **מותר ליתן מים על גבי מגעל לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף צדו זה על צדו זה אסור** ס **אבל בגד שיש עליו לכלוך אסור יח אפילו לשכשכו דזהו כיבוסו אלא מקנחו בסמרטוט** פ **בקל ולא בדוחק פן יסחוט**: הגה ובגד שאין עליו לכלוך מותר לתת עליו מים מועטים **יט** ולא מרובים שמא יסחוט (כ"י בשם סמ"ג וסמ"ק וסה"ת וסרא"ם פ"ק דיומא) **כ** ויש מוסרים בכל ענין (כ"י בשם הטור סי' ש"ל וסימן ש"פ ומו' ס' כל כתבי והגהות פ' כ"ב):

י ע **הרוחץ ידיו כא טוב לנגבם בכח זו בזו ולהסיר מהם המים כפי יכלתו קודם שיקנחם במפה**: הגה ויש מכתבו דאין לחוש לזה דלא אמרינן שריית בגד זהו כבוסו בכי אלו נוגע דאין זה רק לכך

דאל"כ הוה דבר שאין מתכוין ושרי דלאו פסיק רישיה הוא (מ"מ פכ"ח ותוס'): **יא** אף בכותל • מנוס דמיחזי כמוסיף על הכתיל וכ"ל דבכותל אל עץ שרי כמו בקורה: **יב** שמתיר בשניהם • דבגין הקלאה הוא וכ"ח הכריע בהמוסרים: **יג** במעט חרס • וזה לכ"ע שרי: **יד בצפורן** • וכ"ה בסכין אפילו בחודו (כ"י ד"מ): **טז** יבש אסור • אפילו לנסכסכו מבפנים: **טז דהוי טוחן** • אע"פ דמלאכה אח"ל לנוסה היא איסורא מיהא ליכא ועמ"ש סימן רע"ח ומדסת' אם מסמע דאין חילוק בין מש' ופשתן ואמר כיון שמלולכך בטיט משא"כ בס"ה וכ"מ בטור סוף סימן זה: **יז** בסכין • אבל בכותל שרי כמ"ש ס"ו • ומהרי"ל היה מקנח מנעליו בבריל העשוי לשני בה"כ לגרד בו הטוליים מהטיט וכ"ל דהיה עב וחבר ברחשו ולא היה לו חוד דאם הוא חד בראשו דמי לסכין שקולף העור ומ"מ יש להחמיר דהא אפילו בגב הסכין אסור והב"ח אוסר בקורה עס"ו: **יח** אפילו לשכשכו • פירוש שאסור ליתן עליו מים כלל: **יט** ולא מרובים • וכ"ל דבדבר שאין מקפיד על מימיו שרי כמ"ש ס' ש"ח סמ"ו: **כ** ויש אומרים • ולדידהו דרך ליכלוך שרי כמ"ש ס"ו בהג"ה: **כא** טוב לנגבם • אבל מדינא שרי כיון שאין בו לכלוך כמ"ש הרב"י ס"ו:

באר היטב

אסור כתרוי מדרים • עמ"ש: (לד) הטמין • שמעמין מסמים פיסא מראה כמסר: (לה) כשמרטוטין • פירש שיעא הם שעה אחת מבעוד יום ס"ו • ומ"ש כתב אפילו לא יצא הם שעה אחת מבעוד יום עיין שם • ופיין פעיף כ"ג • ונת' דבר שמשא סימן מ"ח סיה לד דאיסור לצאת בכמה מאחים כלים שאחיפים בגדיהם וכיכרי הסיסים שים בתחתיהם כמין גלגל קטן ומו מחדיר כראל שמרים בהם מטוח וסחיר כאחים שאין בהם אלו אחדודים אלא אמין קצת של כראל שמתחתיהן בהם לגוי ולאחר בהם כתי מטוקים של שוד לגלגל ראמלו מרגליהם עיין שם:

שב (א) מדשה • שלא נשחמנו בה כ"כ אלא עדיין היא במידושה (ב"י ומרמ"ם): **ב** חדש שמקפיד עליו • לפי שמתקלר במים (כל בו) ממטע בשחם חדש מקפיד עליו אע"ג דגבי מל אמרי' בגמ' והוא דקפיד וכו' מיס שאני שמתקלר ובסכר הזכרונות אוסר בכל הבגדים: **ג** בגד מן האבק • היינו דוקא בשחוד והדש כמש"ל: **ד להסיר הנוצות** • ובסכר הזכרונות ד' ל"ג מסש לאיסור הקורע אב מלאכה לסיכך מי שנסתבכו לו בגדיו בקוצי' מסכיון בלגעה ומתמהמה כדי שלא יקרעו ואם נקרעו אינו חייב שהרי לא מכוון ועי' סי' ש"ז סי"ג: **ה והוא שיקפיד עליהם** • פירוש שמסירם בכוונה כדי ליפות הבגד אסור (ב"י) וקסמיס הגמלא"ים דין כיבלא (טור) ובכסר הזכרונות כתב אפי' אינו מקפיד אסור יאב לו זרע פתחן אז תבטיל על כסותו מותר לקלפו (ה"ג) המוטל שלא שעטין המיישים שקורין אינר אמסח"יר גנס הוא הוי גמר מלאכה יש לסתפק אי חייב ולבי מובך להחמיר אי (לח) קפיד עליהו עכ"ל ס"ג ס"ו (כ"ה סי' ש"מ): **ו ללבשה בו ביום**• ולכן אסור לקפל המלית אע"פ שמלות לילית כל היום ויכול להתעטף בו מ"מ כיון שאין בדעתו להתעטף בו הוי כמי שיש לו להליף (ש"ג) • אין מליטין המטות מטבת אמ"ש (מטמה ורמב"ם פכ"ג) וע' סמי' תרס"ז וסי' שכ"ג ס"ו • וכ"ל דמטה הטומדת בחדר אדר שם ואיכא בזיון ודבר מגונה שיעמוד כך מותר לגיעו דלעולם שבת הוא ע' יים סימן רס"ו ס"ב ובגופיה שבתב ולבי מובך להחמיר לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

עטרת זקנים

שב (א) **ויש מי** שאומר כו' • פס' תרא"ש דשליחות חדשים שרי לקפלם ביו"ט בע"ש בשעשה עירוב הבשילין וכ"ש בחש"מ ודוקא חדשות שהם קשים ואין הקיפול צורך לחם אבל לא בישנים שמטתרים לקטנם והקיפול תיקון הוא לחם (מהרש"ל):

יד אפרים

שב (בס"ו ס"ק ג') אינו מחתך ולפי' כו' כנ"ל: (שם בסב"א ס"ק ח') אי לא קפיד עליהו בן טוח גם בן בבגם"ל ותיבת לא טוח ס"ם אי אב"ל אי לא לא קפיד עליהו ושיין בס"ג גופיה שבתב ולבי מובך להחמיר ומיהו לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

מ שבת כ' ("פי' בשמן רש"י וכן הפשטין סב"י) ג כלבו בשם אראב"ד וכתב ומלבד שיעא שעם אחת מבע"י ח בבת קמ"ו ב לפי' הטוס' וסרא"ם וסר"ן וב"ש בשם ר"ח ג שם ע"ב ד ל' הרמב"ם בפ"ו ה שם לפי' בגמרא ו שם ק"ג ז מרדכי שם ושדר כ' מב"י בשם מכלבו עשה לתקום מחבו אסור וע"ש הם שם קמ"ח וכתב ע שם ק"מ ו שם קמ"ח וכרבי מרי"מ ו שם קמ"ח ורמב"ם בסב"ח ב שם בס קמ"ב ע הגהות מרק כ"ב בשם סמ"ק ל מרדכי בשם ע"ח הבשר בשם מר"מ ומגלי בלקט בשם מר"ר ולגלים:

שב (א) **ויש מי** שאומר כו' • פס' תרא"ש דשליחות חדשים שרי לקפלם ביו"ט בע"ש בשעשה עירוב הבשילין וכ"ש בחש"מ ודוקא חדשות שהם קשים ואין הקיפול צורך לחם אבל לא בישנים שמטתרים לקטנם והקיפול תיקון הוא לחם (מהרש"ל):

יד אפרים

שב (בס"ו ס"ק ג') אינו מחתך ולפי' כו' כנ"ל: (שם בסב"א ס"ק ח') אי לא קפיד עליהו בן טוח גם בן בבגם"ל ותיבת לא טוח ס"ם אי אב"ל אי לא לא קפיד עליהו ושיין בס"ג גופיה שבתב ולבי מובך להחמיר ומיהו לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

שב א חדשה • שלא נשחמנו בה כ"כ אלא עדיין היא במידושה (ב"י ומרמ"ם): **ב חדש שמקפיד עליו** • לפי שמתקלר במים (כל בו) ממטע בשחם חדש מקפיד עליו אע"ג דגבי מל אמרי' בגמ' והוא דקפיד וכו' מיס שאני שמתקלר וכסכר הזכרונות אוסר בכל הבגדים: **ג בגד מן האבק** • היינו דוקא בשחוד והדש כמש"ל: **ד להסיר הנוצות** • ובסכר הזכרונות ד' ל"ג אבל לאיסור הקורע אב מלאכה לסיכך מי שנסתבכו לו בגדיו בקוצי' מסכיון בלגעה ומתמהמה כדי שלא יקרעו ואם נקרעו אינו חייב שהרי לא מכוון ועי' סי' ש"ז סי"ג: **ה והוא שיקפיד עליהם** • פירוש שמסירם בכוונה כדי ליפות הבגד אסור (ב"י) וקסמיס הגמלא"ים דין כיבלא (טור) ובכסר הזכרונות כתב אפי' אינו מקפיד אסור יאב לו זרע פתחן אז תבטיל על כסותו מותר לקלפו (ה"ג) המוטל שלא שעטין המיישים שקורין אינר אמסח"יר גנס הוא הוי גמר מלאכה יש לסתפק אי חייב ולבי מובך להחמיר אי (לח) קפיד עליהו עכ"ל ס"ג ס"ו (כ"ה סי' ש"מ): **ו ללבשה בו ביום**• ולכן אסור לקפל המלית אע"פ שמלות לילית כל היום ויכול להתעטף בו מ"מ כיון שאין בדעתו להתעטף בו הוי כמי שיש לו להליף (ש"ג) • אין מליטין המטות מטבת אמ"ש (מטמה ורמב"ם פכ"ג) וע' סמי' תרס"ז וסי' שכ"ג ס"ו • וכ"ל דמטה הטומדת בחדר אדר שם ואיכא בזיון ודבר מגונה שיעמוד כך מותר לגיעו דלעולם שבת הוא ע' יים סימן רס"ו ס"ב ובגופיה שבתב ולבי מובך להחמיר לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

שב (ב) **ויש מי** שאומר כו' • פס' תרא"ש דשליחות חדשים שרי לקפלם ביו"ט בע"ש בשעשה עירוב הבשילין וכ"ש בחש"מ ודוקא חדשות שהם קשים ואין הקיפול צורך לחם אבל לא בישנים שמטתרים לקטנם והקיפול תיקון הוא לחם (מהרש"ל):

יד אפרים

שב (בס"ו ס"ק ג') אינו מחתך ולפי' כו' כנ"ל: (שם בסב"א ס"ק ח') אי לא קפיד עליהו בן טוח גם בן בבגם"ל ותיבת לא טוח ס"ם אי אב"ל אי לא לא קפיד עליהו ושיין בס"ג גופיה שבתב ולבי מובך להחמיר ומיהו לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

שב (ג) כיום עבה"ד ומ"ל נמת"כ דלפ אם מדור סמטות בין מני בתים ובלתים מבית אחוכלים בו לבית שיוכבים בו מרי לסלוע בתרר שאוכלים בו לבטל שבת אבל אם דרכם לעבור בם

שב (ד) כיום עבה"ד ומ"ל נמת"כ דלפ אם מדור סמטות בין מני בתים ובלתים מבית אחוכלים בו לבית שיוכבים בו מרי לסלוע בתרר שאוכלים בו לבטל שבת אבל אם דרכם לעבור בם

שב (ה) **ומיהו** פסחן שיהא מרחה כשער (מ"מ) וע' סי' ש"ג סי"ד: **סא או שיצא** • דאל"כ אף לכלכלן אסור וכמ"ש רסי' רע"ש (תו') וע' סי' ש"ח סכ"ד: **סב הכרוכים על היד** • ה"ה בכרוכים על המכה ממש כמ"ש סכ"ב ומשמע דאפילו לא יצא בהן שעה אחת מבע"י וכמ"ש הב"מ בשם ר"י דלא כמ"ש הכל בו:

שב א חדשה • שלא נשחמנו בה כ"כ אלא עדיין היא במידושה (ב"י ומרמ"ם): **ב חדש שמקפיד עליו** • לפי שמתקלר במים (כל בו) ממטע בשחם חדש מקפיד עליו אע"ג דגבי מל אמרי' בגמ' והוא דקפיד וכו' מיס שאני שמתקלר וכסכר הזכרונות אוסר בכל הבגדים: **ג בגד מן האבק** • היינו דוקא בשחוד והדש כמש"ל: **ד להסיר הנוצות** • ובסכר הזכרונות ד' ל"ג אבל לאיסור הקורע אב מלאכה לסיכך מי שנסתבכו לו בגדיו בקוצי' מסכיון בלגעה ומתמהמה כדי שלא יקרעו ואם נקרעו אינו חייב שהרי לא מכוון ועי' סי' ש"ז סי"ג: **ה והוא שיקפיד עליהם** • פירוש שמסירם בכוונה כדי ליפות הבגד אסור (ב"י) וקסמיס הגמלא"ים דין כיבלא (טור) ובכסר הזכרונות כתב אפי' אינו מקפיד אסור יאב לו זרע פתחן אז תבטיל על כסותו מותר לקלפו (ה"ג) המוטל שלא שעטין המיישים שקורין אינר אמסח"יר גנס הוא הוי גמר מלאכה יש לסתפק אי חייב ולבי מובך להחמיר אי (לח) קפיד עליהו עכ"ל ס"ג ס"ו (כ"ה סי' ש"מ): **ו ללבשה בו ביום**• ולכן אסור לקפל המלית אע"פ שמלות לילית כל היום ויכול להתעטף בו מ"מ כיון שאין בדעתו להתעטף בו הוי כמי שיש לו להליף (ש"ג) • אין מליטין המטות מטבת אמ"ש (מטמה ורמב"ם פכ"ג) וע' סמי' תרס"ז וסי' שכ"ג ס"ו • וכ"ל דמטה הטומדת בחדר אדר שם ואיכא בזיון ודבר מגונה שיעמוד כך מותר לגיעו דלעולם שבת הוא ע' יים סימן רס"ו ס"ב ובגופיה שבתב ולבי מובך להחמיר לעולם לא מחייב עד שיסיר בגדיו דקפיד עליהו ע"ש: (שם ס"ק ח') לאסור לקפדים בשבת כו' כנ"ל: (שם ס"ק י"ח) שקולף בשר כו' ולענ"ד אחבר דדוקא לגרר אסור ומכרי"ל עשה קטה בגחת שלא יבא מלולכך בגשם ושיש לבס"כ:

שב (ה) **ומיהו** פסחן שיהא מרחה כשער (מ"מ) וע' סי' ש"ג סי"ד: **סא או שיצא** • דאל"כ אף לכלכלן אסור וכמ"ש רסי' רע"ש (תו') וע' סי' ש"ח סכ"ד: **סב הכרוכים על היד** • ה"ה בכרוכים על המכה ממש כמ"ש סכ"ב ומשמע דאפילו לא יצא בהן שעה אחת מבע"י וכמ"ש הב"מ בשם ר"י דלא כמ"ש הכל בו:

שב (ד) **ומיהו** פסחן שיהא מרחה כשער (מ"מ) וע' סי' ש"ג סי"ד: **סא או שיצא** • דאל"כ אף לכלכלן אסור וכמ"ש רסי' רע"ש (תו') וע' סי' ש"ח סכ"ד: **סב הכרוכים על היד** • ה"ה בכרוכים על המכה ממש כמ"ש סכ"ב ומשמע דאפילו לא יצא בהן שעה אחת מבע"י וכמ"ש הב"מ בשם ר"י דלא כמ"ש הכל בו:

כב דרך לבלוך · ומ"מ נ"ל דבדבר שמקיפד על מימיו לאסור שמא יבוא לידי סחיטה וכמ"ש סי' ש"ח ס"ג וסמ"ו : **כג** בבגד שהטיל · שמא עלא ליקח תיקון מחיקו בשבת אם לא על כר (ס"מ סי' רס"ז) כרוקן תיקון במים לא ישים הבגד במים (ס"מ סי' רס"ד) : **כד** מי רגלים · אבל כשים עליו לותה אסור להעבירו בגינוב הידים וכמ"ש ס"ס (מהר"מ מיקטין מנסס סמ"ג והוס' ספ"ז דלא כהגמ"ר): **כה** כדי לבטלה · כיון דדבר מועט הוא בטלים בגינוב הידים (ב"י) וש"ע דבסי' פ"ז כתבתי בשמו דלין חילוק בין רב למעט דלעולה בעי' רביעיה וא"ל דהכא אחני דאינם בעין רק שהם עוסק להסיפיה וכשמגבב הבן ידיו הוי עוסק מכח המיס ושרי וע' סי' ס"ב : **כו** אסור ליתן מים · ואחי' ליטול ידיו עליהם אסור דזהו כיבוסו ב"י : **כז** דאתי לידי סחיטה · וא"ד למה שמגבב ידיו במפה לו בחלוק לפי ידיו מלוכלכות (ב"י תשב"ן בשם מהר"מ) ח"ל מהר"מ בחמו' ד"ש סי' תקי"ל וא"ד לגינוב ידים דידיו מלוכלכות (ומ"מ לריך כל"ל) (מ"ב) לגנבם הישב זו בזו אלא יבא לידי ליבון לו לידי סחיטה אבל בוס אסור עכ"ל וא"ל דבוונתו כיון דמגבב מלוכלכות הוי דרך לבלוך וא"ל דבסמרטוט המיוחד לכך אבי דלא גזרינן אמא יסחוט וכמ"ש סי' ש"ח סמ"ו ומ"מ נ"ש לפי מ"ש סי' ס"ט וסי' ש"ל דבשאר מקוון לא גזרינן אמא יסחוט ולמה אסור לגנב בוס אסיה בו יין ואפשר דס"ל דיין ומי מלבן כמ"ש בב"י אסי' ש"ך בבסס הר"ן וא"כ בשאר מקוון אבי ח"ע י"ל דה"ק כיון אבסוס לר ח"ל דאא אתי לידי סחיטה והוי פסיק ריסיה וכמ"ש סי' ש"כ סי"ו וכ"מ ס"ש בהב"ה וא"כ אפילו בדבר אחון מקיפד על מימיו אסור אבל אפסל מותר לקנח אליבא אסיק ריסיה ודוקא בדבר אחון מקיפד על מימיו · ודע דסחיטה אל מים הוי הולדה דמלבן לו טובא כמ"ש הב"י אסי' ש"כ :

שג א שמא תוליכם · ודוקא בדבריס קטנים כאלו יש לחוש שתוליכם אף בחול לפעמים מומאן בידה משא"כ בדבריס אחן עיקר מלבוסיס (תו') : **ב קלועות בשערה מותר** · דהא אסור לאחור אבל קלועות אעלה כמ"ש סכ"ו : **ג ויש מי שאוסר** · דחיישיק אתרסה (ב"ח) : **ד שאינה צריכה להסירם** · ל"ע דבי"ד סימן קל"ח ס"ג אחם כדעת הרא"ש"ד דדוקא בשאם אלולים אל"ל להסירם : **ה כדי שלא יתנטפו** · וחולגין כמ"ש בי"ד שם : **ו בלילא** · אין דרך לגאת בה אלא אם הטוכה ולא אלפה ומחוויא אבל בבסיטין אבל הגאים רגילים בהו אף הטוכה אסורה (מ"ג) : **ז חייבת** · אפילו מעמדת בה קישוריה דאין דרך להעמידה בנקובה והוי מטו (ב"י) וכ"מ בתב דפטורה דאין דרך הולאתו בבך · ולא דק דהא פריך בגמ' למאי חזי וא"כ אחייב אפאת ולא קאמר אלא דבריי דאין דרך הולאתה בבך ושוד הא בתבו אסוסבת דף י"ח דאם אחוכה בבגדה חייבת ואם כן מה לי בבגדה או בעפיפה אלא דבריי הרב"ו עיקר : **ח מותר לצאת** · מאמע אפילו אינו אבסיע ואיבא אלא דוקא בבים אם אל אהב בראתה ומיאתה בגגד פרחתה ואין איסור אלא מעוס דאמא אלפה ומחוויא אבל הא כיון דעביד לגאיות לא אלפה ומחוויא אבל בסאינה אבסיע לא אלא אחרי אינה יכולה לגאת בכל הדבריס הגאריכים לה כיון שאינו לא מלבוס ולא אבסיע ב"ל ומשי הלא בב"י אם אלא דק שהאוס' והרא"ש ב"כ אלרש"י ש"ש

שג (א) קלועות בשערה מותר · דלא חיישינן דלמא אתי לאתויי כבר"ה שאסור לאחור קלועה שערה בשבת ואבו דשא ר"ח בעור וכתו' ב"כ ע"ש ר"י וז"ל דבי הינו שיש איסור בעשיית קלועה ס"ג יש איסור בשחילת קלועה ויש מי שאוסר הוא ר"י ומלאה שהוא מתרץ קולעים זו דבי מתרמני לה מבילה תלערך לבוליה אחוב ולאחור הקלועה ואעשה זה על ידי אינו יהודי דודאי מותר ע"י אינו יהודי דהוי שבות דשבות : (ב) שלא יהיו מטונפות · ז"ל רש"י מפני שהנים ממחיה את הנים ומלכלך בשרבעליהם מבעבלי' ואמ"ג דאלילה לא הוי דעיילי בהו מיא מיהו כיון דשקלה לה משום מנוף אתי לאתויינהו עכ"ל ובעור אחוב אאת לריכה לאסירה מפני הנים שאולן ומלאה דעתו דלאף ע"פ שעיש אלא אינו אולן אמ"ר בי"ד סימן קל"ח סי' ד' מ"מ מבואר שם דאם היא מקפדת אולן וס"ל לעור כיון שאסור אז המקפדת אין מיאון בין הנים ואחדא לך שאל"כ אתיר באאה זקיקה שאאת בכל הני דאסורים משום עבילת מלוה ובזקיקה אין שייך עבילה אלא ודאי כל שאסור בקלת אסור בכולם כנ"ל נכון לדעת רש"י : (ג) דאז מסירין כו' · זהו עשה על מוחבדין : (ד) שהם רפויים כו' · ומלאה דהא דלא אסרי כאן דלמא שלפא וממוויא דזה אינו אלא בחכשיע שהוא אידוש : (ה) בקטלא שבצוארה · כאן העשה משום עבילה דזה הוא אלילה ופיגים קטלא מבואר בסעיף ז' אלא דשם יש איסור מחמת דלמא שלפא ומחוויא לחבריתה כיון שהוא אשוב ואם כן ל"ל כאן עשה דאלילה פיגים התוספת דכאן שהיא מהדקת כדי שהאלה בעלת בשר ממילא לא אשלה בלא בשר בלאים בעלת בשר אבל לקמן מייירי שהקטלא רפויה סביב לוואלה ואין שם אלילה אלא אסור מכח דלמא שלפא כו' והחילוק שכין מוכין לקטלא אמרינן בגמרא שהחוטין לא מיהדקא בחתק כי איזה מוכקת עלמה מה שאין כן בקטלא שהיא לחבה ואינה מוקפת : (ו) יוצאת בגזמי האוזן · דעביחה לה מילא' למילא ואחוויי מפני שאזנים מכוסות בקישוריה : (ז) מעמדת בה קישוריה · פירש הוכחת המחבר לאוך הבבה ואוגרת בה הבבה אלא

כב דרך (יג) לבלוך וכן טוכנין (פור וכ"י ואחור) ולכן מותר (יר) לגנב ידיו **כג** בבגד אבטיל בו הינוק (מו) **כד** מי רגלים **כה** (מו) כדי לבטלם אאין זה דק דרך לבלוך בעלמא (פור) אבל **כו** אסור ליתן (יז) מים ממש על המי רגלים כדי לבטלם · (הגה"מ פכ"ב ותוספות פ' אמונה ברגלים) :

יא ק מי שנתלבלבה ידו בטיט מקנחה בגגב הסוס ובגגב הפרה ובמפה הקשה העשוי לאחוז בה קוצים אבל לא במפה שמקנחים בה ידים שלא יעשה בדרך שהוא עושה בחול ויבא לבבם המפה :

יב ר אסור לגגב בוס שהיה בו מים או יין במפה משום **כז** דאתי לידי (יח) סחיטה :

יג ס אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהיא חריפה "כאיזמל (פירוש כמין סכין קטן חד וחריף) דחיישינן שמא ישיר בה נימין המדולדלין **ואפילו** אם הוא קבוע בכותל ת אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה אפילו אינה קבוע :

שג דיני תכשיטי אשה · ובו כ"ז סעיפים

א ת לא תצא אשה בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה מפני שצריכה להסירם בשעת (א) מבילה חיישינן **א** שמא תוליכם ארבע אמות ברשות הרבים ב (א) ואם הם **ב** (א) קלועות בשערה מותר **ג** ג ויש מי שאוסר ד ואם הם מעשה אריגה מותר **ד** שאינה צריכה להסירם בשעת מבילה : הגה ובלבד (ב) שלא יהיו (ב) מעוגלות לו מוחבסים (ג) דאז (ג) מסיקין **ה** כדי שלא יתנטפו במים (פור וכרא"ש ומה"נ) :

ב ס מותר לצאת בחוטין שבצוארה (ד) שהם רפויים ואינה צריכה להסירם בשעת מבילה ו אבל (ה) בקטלא שבצוארה אסור מפני שצריכה להסירה בשעת המבילה לפי שהיא מהדקת אותה כדי שתראה בעלת בשר וחיישינן דלמא אתא לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ז ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ ומגיע מאזן לאזן ולא בשרביטין והוא גם כן ציץ ואינו מגיע אלא עד לחיים שבורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מבאן ומבאן והוא שאינם תפורים בשבכה דחיישינן דלמא שלפא לאתויי ואתיא לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ח אבל אם תפורים ליבא למיחש להבי ומותר: הגה וי"ל דבתולה שאינה מוקפת בגילוי ראשה אפי' תפורים בשבכה אסור דחיישינן שמא אינם תפורים שם בשבכה ואתיא לאתויי · (מ"ז) :

ג ס לא תצא בביפה של צמר דהיינו חוטי דעמרא דגדילין ועבידי "כי הוצא (פירוש כבלים הבשרים מעלי לולבי הדקלים שהם באריגה מבא"כ מלאמת הבשרים כמין לבד בדקלאה בגמרא שם) ורחבים בשתי אצבעות בשיעור ציץ כ ולא באיצטמא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין ותולין אותו לבלה להפריה מבנה הזבובים :

ה ל לא תצא בעיר של זהב ופירוש רש"י שהוא תכשיט עגול ומציירין בו כמין עיר ויש באמצע לשון שמחברים אותו למלבוש מ ור"ת פירש שהוא בעין עטרה לראש :

ה ן כ כלילא והוא תכשיט שמגיחתו על פדהתה מאזן לאזן וקשרתו ברצועות התלויות מותרת (ד) לצאת בו בין שהוא עשוי מחתיכות של זהב תרוזות בחוט בין שאותם החתיכות קבועות במטלית :

ו ס רסוקיא דהיינו חתיכת מעיל רחבה אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקשרה בהם ולהדקן סביבותיה דמהדק שרי ואם אין לה רצועות אסור :

ז פ לא תצא בקטלא דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מבנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלויה על לבה והוא חשוב ומצוייר בזהב :

ח פ לא תצא בגזמי האף ל אבל (ו) יוצאת בגזמי האזן : הגה מפני שאינם מכוסות ומכוסה מבוטנין לגגות סאוגים אסור לגאת בגזמים מבאן סיכת דדקר לאוליאם מגם · (מ"ז) :

ט ק לא תצא במחט נקובה ואם יצאת ז (ה) חייבת ושאינה נקובה ר אם (ז) מעמדת בה קישוריה ה מותר לצאת בו ואם

שערי תשובה

מם לא : (מו) כדי לבטלם עיין במריקים שם מהיריון שאסה תרתן ידיה על מ"ר של תיוקן לבשבירם הרוכלו ול"ל אסור לעשות כן ע"י אינו יהודי לאוס לדברי האוסרין ומבינאו בר"ו ובתו"ש כתב נ"כ בסם סב"י שאפילו ליטול ידיו עליהם אסור שאינו כוכנו וע' כ"ר שכתב לבתיר בזה חוס דוקא על הבגד אבל מ"ר שבל אחרן מוכנים היתר לעפוך מים לבתחלה ואין זה דומה לגמ"ש המג"א שאסור לבבל לאיסור בשבת ויו"ם מבוס מתקן דבסם מתקן בבתר מבא"כ כאן אינו מתקן דבר אלא מעי"ז הוי כאין בם מ"ר וכמסיר נדף של רשי דמי וכ"כ בתב בם לעניין סדחת כוס וה"ל לבתם הוא מבלבן מתם ע"י בסדחה מבא"כ כאן דבאן נ"כ ע"י בתיבת המים בתאן דליבתא ניבהו וכהוסרו מבם ומ"מ אין זה תיקון לבם · ועיין בבו"ח מ"ל בבתב לבוכיח מבך דבתבו מותר לגגב ידיו דלסחות מרגיבות מ"ר מ"ל רבינות מים ע"ם בבתאי בו ל"ש כי בבטולות אסורים לבבבל בם"ם ביו"ד בתיבן בם"ם · ואם יבשאל לאם מבשאל בבטולה אפי' מבגזיבו זו ל"ש כי בבטולות אסורים לבבבל בם"ם ביו"ד בתיבן בם"ם · ולא יבשאל לאם מבשאל בבטולה אפי' מבגזיבו דאין מבשאל בבטולה

(ח) ואם אינה מעמדת בו קישוריה אסור :

י ס לא תצא בטבעת שיש עליה חותם (ו) ואם **ט יצאת** חייבת ת וכשאין עליה חותם לא תצא ואם יצאת פטורה :

יא פ לא תצא בכולייאר והוא תכשיט שקשורת בו מפתחי הלוקה ולא בכובלת והוא קשר שקשור בה בושם שריחו טוב :

יב כ אם חסר אחד משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של זהב לא תצא בו דכיון ג שמשונה במראה משאר שינים דלמא מבזו לה ושקלה ליה וממטיא ד אבל של כסף שדומה לשאר שינים מותר וכל שכן שן דאדם :

יג ס לא תצא במנעל הקרוע למעלה דמחכו עלה ואתיא לאתויי ולא במנעל חדש שמא לא יבא למרתה אא"כ נפתח ללכת בו מאתמול שהוא למרתה אבל (ו) איש מותר שאינו מקפיד כל כך : הגה וכאתר מלכוסים אין לחוש אפי' בפתח (כל בו) :

יד ו יוצאת בחוטי שער בין שהם עשויים משערה או משער חבירתה ואפילו משער בהמה (ח) ז ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה ולא (ט) ילדה בשל זקנה :

טו ח יוצאת בקשר שעושין לרפואת קיטוף עין הרע שלא ישלוט פ ובמוך הקשור ומהודק באזנה ובמוך שבסגדלה הקשור בסגדלה י ובסגדל ומגעל הסתומים מכל צד אפי' אינו קשור מותר כ ובמוך שהתקינה לנדתה : הגה (י) אלא ישול דם עליה (ט) וילמרנה (ב"י בשם הפוסקים) ל אפילו אינו קשור דכיון שהוא מאוס לא חיישינן דלמא שקלא ליה אפילו יש לו בית יד מ ובפלפל ובנרנר מלח ובכל בשם שתתן לתוך פיה י ובלבד שלא תתנם לכתחלה בשבת ואם נפל **יא** לא תחזיר **יב** (י) ב ובבתי שוקים שקורים במשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה פ ויוצאת באצעדה שמניחין בזרוע או בשוק והוא שתהא דבוקה לבשר ולא תשמט (יא) פ ויש מי שאוסר בשל זרוע :

טז פ בכל מה שיכולה לצאת יכולה להתירו בר"ה ולא חיישינן דלמא מתייא ליה :

יז **יג** ג יש אוסרים להביא מפתח אפי' בחצר הבית כי אם בידו אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנה לר"ה :

יח ק כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת **יד** (יב)(יא) חוץ מכבול ופאה נכרית דהיינו קליעת שער שמקלעה בתוך שערה ר וי"א דכל שאסרו לצאת בו אפי' להתקשט בו בבית אסור וכל

דמיירי שלא"ל כלל למתם הזה לעורך הלביתה • אלא שחולקת בה שערה וע"ז כתבו הוי מטוי אבל כשמעמדת בה קישוריה אדרבא פריך בגמרא ותשתרי ומשני כמין עם של זהב ים לה על לחתה בחול מולקת בה שערה ובשבת מגיחתה כנגד פדחתה ומזרין דלמא שלפא ומחויא וכתבו התו' דאם אוגרת בה שערה אינה מגיחתה לעולם כנגד פדחתה ואינה חבוש' תכשיט ואלא מחויא וכרי עכ"ל ולכן סתמו הפוסקים וכתבו אם מעמדת קישוריה מותר אף כשמגיחתה נגד פדחתה ויש לה עם לאסור דלמא מחויא ומיהו אם היא עשויה כמין תכשיט בראשה אפילו מעמדת בה קישוריה לאסור דלמא מחויא כמ"ש ב"י בשם הסמ"ג והתרומ' דס"ל כמ"ש התוספות דלפ"ג דהוה לגמיעות מזרין דלמא מחויא ע"ש דלא כהרב"י ולאסור דבמתמין שלגו לא שייך זה ולכן מהו להקל ועיין סס"ח וכ"כ הלב"ן ושה"ח ועיין סי' **ט יצאת חייבת** • כיון דלפעמים בחול כשמתן לה הכעל טבע' להגיחה בתיבה מגיחה בחלבשה עד שמוליחתה לעם הוי דרך הולאה כך (נמ') : **י ובלבד שלא תתנם** • עב"י די"ח דה"ס נכי מגעל נמי לאסור ויש מתירין ומספקא לו אם ה"ס קש (המגהת סמ"ק) : **יא לא תחזיר** • כתבו התו' בטילובין דף ק"ב דוקא כשגפל ע"ג קרקע אבל ע"ג כלי שרי וכ"מ סי' שכ"ח סכ"ח ודבריהם הללו נשמעו מהאחרונים עכ"ל תי"ש ☞ וכע"ש לא ידע מ"ש התי"ש וכ"כ בשמו בסימן שכ"ח • ובלחמת לדידהו אינתמיתתה מ"ש התו' לעיל מינה דהיינו דוקא לפירוש הר"ר פור"ת אבל לפירש"י והרא"ש שכתבו דהכא לאסור משום דמיחזי כמכוין להוציא הפלפל לחוץ ולדידהו אפילו אפל על גבי כלי לאסור וכ"כ התו' בשבת ס"ו וכן עיקר: **יב ובבתי שוקיים** • לפי שאינן תכשיט ולא שלפא ומחויא ושמ"ש ס"ט בשם התו' אבל לרש"ל הוי תכשיט אלא דלא שלפא כיון שהוא לגמיעות ולכן לאוסר בשל זרוע : **יג יש אוסרין** • היינו יש לומרים בסימן ח' דאוסרים להתקשט אפי' בביתם : **יד חוץ** • מכבול

ולא שעריה לחוץ מקשוריה ודבר ברור בגמרא בזה שמעמדת קישוריה דהיינו מה שתירץ בגמר' תמלה הואיל ואשה אוגרת בה שערה אלא דפרכינן דמתניתין דתנן ולא במתם שאינה נקובה ח"ש כיה למו לומר דמותר דפרכי' ותהוי כבירית ותשתרי פי' התו' דעשה הסיתר בזה דלא כרש"י שפי' מעוה הכיון דלגמיעות הוא לא שלפא הכא נכי כבלים הוא ממש כבירית וחיישינן שמא שלפא אלא דכלן אינו תכשיט ומותר מחמת הוה כמבטח הכלים והוה דרך מלבוש כיון שהיא לעולך בתי שוקים ומ"ה מוקמינן למתני' דאוסר בחולקת שערה ומייר בים לה עם של זהב דבשבת מגיחה כנגד פדחתה דהוה עם תכשיט על זה ע"כ לאסור דלמא מעלפא כו' ופירשו התו' והרא"ש דלף במידי דלריך לאתה מ"מ כל שאינה מלבוש ולא תכשיט הוי מעטי ואסור ע"כ והיינו כמה שלריך לחלוקת שערה ומל כן לריך לעם של זהב דהוי תכשיט ואסור מעטי' דלמא שלפא כו' אבל במעמיד קישוריה מותר גמור הוא דהוי כבירית הוא כבית יד של כלים ודוקא כל שאינו תכשיט אבל אם היה תכשיט לאסור' דלמא שלפא ולא ס"ל כרש"י שפירש דכיון דלגמיעותא הוא לא שלפא ולריה שבכלים ובכלל בזה לשיטת התוס' והרא"ש דבחולקת שערה ואינו תכשיט חייבת חטאת כיון שאינו דרך מלבוש ואם הוא תכשיט אסור מדרבנן דלמא שלפא ומעמדת קישוריה הוה כיה דרך מלבוש הוה לי' בבית יד של לעיף שלא אז מותר אפילו מדרבנן כל שאינו תכשיט אבל אם הוא תכשיט לאסור נ"מ מדרבנן ואין היתר אלא שאינו תכשיט ובס' מו"ח ז"ל כתוב דבמתם שאינה נקובה בשאינה תכשיט אלא שחולקת שערה בלבד אע"פ שמעמדת בו קישוריה לאסור לגאת בה כיון שאינו לא תכשיט ולא מלבוש ה"ל מבוי וכ"כ התוספות והרא"ש ולא כמ"ש בש"ע דמותר בסתם מעמיד קישוריה וזכר דברי רש"י דכיון דלגמיעותא הוא לא שלפא כל זה הוא שלא בדקדוק דבמעמדת קישוריה היתר גמור הוא דהוה כמו בית יד לכלים ואפי' אינו תכשיט וכ"כ בדברי התוס' והרא"ש ומור וס"ע דזה הוה כמו מלבוש דהוא אלא מחולקת שערה אלא דאין לגאת בה כיון שאינו לא תכשיט ולא מלבוש ה"ל מבוי וכ"כ התוספות והרא"ש ולא כמ"ש בש"ע דמותר בסתם מעמיד קישוריה וזכר דברי רש"י דכיון דלגמיעותא הוא לא שלפא ומעמיד בו קישוריה אסור לגאת בה כיון שאינו לא תכשיט ולא מלבוש ה"ל מבוי וכ"כ התוספות והרא"ש ולא כמ"ש בש"ע דמותר בסתם מעמיד קישוריה וזה פשוט בגמרא לגיעות הוא אפילו אם מעמדת בו קישוריה אסור לגאת בה כיון שאינו לא תכשיט ולא מלבוש דבר הוא אלא שחולקת בה שערה ובשבת מגיחה כנגד פדחתה ומזרין דלמא שלפא ומחויא ושמ"ש ס"ט בשם התו' אבל לרש"ל הוי תכשיט אלא דלא שלפא כיון שהוא לגמיעות ולכן לאוסר בשל זרוע : **יג יש אוסרין** • היינו יש לומרים בסימן ח' דאוסרים להתקשט אפי' בביתם : **יד חוץ** • מכבול

(ח) תייבת • שמ"ל וס"ז כאתוך • ☞ [ובספר אליה רבה סיית דבר זה כנ"ש]: (ו) ואם יצאת • מ' סי' ש"ל ס"ש ויו"ד דין זה בביאור : (ז) אים • ר"ת כתב לסתיר לגאת כמעמד שלנו עם סתכן אבו וגם מותר לסתמילם לתת מקן לעורך סמעמד והנסת כמ"ק מסופק בזה ויש לסקל לעורך קלת ס"ש : (ח) ומלבד • דמתמו שלא ואשיא לעלמו :

(ט) וילמרנה • ואם מכוונת אלא ישול דם על הבגדים ויסנסם לאור שמ"ש ס"ש ס"ש ס"ו : (י) ובבתי שוקים • דלא שלפא כיון שהוא לגמיעות ולכן יש מוסרים בכל זרוע : (יא) חוץ מכבול • אלא תתנגה על בשלם : כאתן

(יב) חוץ מכבול • אלא תתנגה על בשלה :

(*) נ"ל בירים

יולאת

באר היטב

[מ"א] מא א

עטרת זקנים

(שם ס"ק מ"ו) ולא פיין דבגמ' קלי אמתם נקובה וסמרדכי קלי אמתם שלוטם נקובה כו' כנ"ל ומכל מקום נ"ש ברלאם סבר"ל נא כא אלא נומר דלאו דוקא לגאת לר"ש אלא דבטלטול בשלמא אסור וכיון דמ"ש בסמרדכי מוהש ושוקלים ר"ל שבוטלו בגיסם כיון שבתב דלא סוי יסוד לשוטאם א"כ לף לעלמל אסור וחם כוונת סבר"ל כמו הבנוכנם בגיטל אתם מסם לו תודם לו שוקלים אסור בטלטול כיון דלא חזיא בגלגלים כמו כן בלאו נקובה ובשלו בגיסם אסור בטלטול מטלי עשמא ולאו דוקא קלמר סר"ל לגאת ובראם דסמנן אבבסם מפרש דבבי סמרדכי דבתר סבי סבבי בנ"ש כלן בתב תודם לו שוקלים ומשמע דמייבי בלאינם נקובה שבבי ברלאם שבבה זם עפ"י דבבין בר"ל של סמרדכי ושל זם קלמר בתב"ל דסמרדכי קלי אמתם שלוטם נקובה ובהרוייטו דוקא בטלטל ודלא כמ"ם סם בנ"ש דבתר סבי ובשין לקמן סי' ש"ת סעיף י"ל דבם מייבי בנקובה :

ם סם ס"ב ת סם ס"ו ת סם ס"ב ב סם ס"ב ד סרמ"ם סם ס סם בגמרייתא קמ"ל ו סם ס"ד בתבבה ז סם בגמרייתא ח סם ס"ו ובלבי ע סם ס"ד בתבבה ובגמ' ס"ס י שור בסם סמ"ג וב"ם לפירוש סב"י סם כ סם ס"ד בתבבה ל סם בגמ' ס"ס מ סם ס"ד ג שור בסם ר"י וב"ם ם רמב"ם בפי"ם מסת דרב יוסף אלוגת דרב יסודם בפי' בירים ס"ג ע סות סדין מתבמעות פירש"י סם ם פוסטות ב"ז ורש"ם וסר"ן סם ל ר' ירוחם בת"ם בסם רמב"ן ורבב"ן וס"ם בסרק י"ש בסם סרבב"ש ק סם ס"ד ובדב סרי"ף וסרבב"ם פפי"ם ר"ל מתבמעות סרבב"ש סבבית סאבוד בפ' י"ש וסמרדכי בפ"ד דשבת :

(שם ס"ק מ"ו) ולא פיין דבגמ' קלי אמתם נקובה וסמרדכי קלי אמתם שלוטם נקובה כו' כנ"ל ומכל מקום נ"ש ברלאם סבר"ל נא כא אלא נומר דלאו דוקא לגאת לר"ש אלא דבטלטול בשלמא אסור וכיון דמ"ש בסמרדכי מוהש ושוקלים ר"ל שבוטלו בגיסם כיון שבתב דלא סוי יסוד לשוטאם א"כ לף לעלמל אסור וחם כוונת סבר"ל כמו הבנוכנם בגיטל אתם מסם לו תודם לו שוקלים אסור בטלטול כיון דלא חזיא בגלגלים כמו כן בלאו נקובה ובשלו בגיסם אסור בטלטול מטלי עשמא ולאו דוקא קלמר סר"ל לגאת ובראם דסמנן אבבסם מפרש דבבי סמרדכי דבתר סבי סבבי בנ"ש כלן בתב תודם לו שוקלים ומשמע דמייבי בלאינם נקובה שבבי ברלאם שבבה זם עפ"י דבבין בר"ל של סמרדכי ושל זם קלמר בתב"ל דסמרדכי קלי אמתם שלוטם נקובה ובהרוייטו דוקא בטלטל ודלא כמ"ם סם בנ"ש דבתר סבי ובשין לקמן סי' ש"ת סעיף י"ל דבם מייבי בנקובה :

מבבול · שלא תתנמה על בעלה עמ"ס סוף סי' י"ג : **טו** שניטל חודה · במרדכי פ"ד פר"י שלא יצלו במחט שניטל חודה ושוקלה דלא מהני בה יחוד לענין טומאה עכ"ל · וכרים כל הכלים המגיעין דאם ואם כן שלא יצלו · דקאמר ר"י מבבול · שלא תתנמה על בעלה עמ"ס סוף סי' י"ג : **טו** שניטל חודה · במרדכי פ"ד פר"י שלא יצלו במחט שניטל חודה ושוקלה דלא מהני בה יחוד לענין טומאה עכ"ל · וכרים כל הכלים המגיעין דאם ואם כן שלא יצלו · דקאמר ר"י לו דוקא דבטילבול ממי. אסור עכ"ל הרב"ש וכ"כ פס בס"ע · ולא עיין יפה דבגמרא קחי אמתא מקוכה לכרי סני בחודה לו עוקלה · והמרדכי מיירי במחט שאינו מקוכה דאם בטילבול חודה הסיומו חוד שלא לו עוקלה פירוש הקצר עדיין הזיא למילתיה עד שיטלנו שמיכה וכ"מ בהגהיה בס"הת סי' ל"ד : **טז** צבועים **אסור** · אע"ג דממיס מותר כמ"ש ס"ח שאין חוטין דקל יותר ליטלם (תוס') ולפי מ"ש בס בהג"ס י"ל דסכת מייני בבחולה דוקא : **יז פורפת וכו'** · ולא מיחזי כמכוין להולאה דהכת הכל יודעים שצריכה לדבריה הללו מש"כ בתחנה לתוך פיה כמ"ש סס"ו (תוס') : **יח פרפה עליו מע"ש** · דמעבה מוטיל : **יט משום צובע** · כיון שדרכה בכך מקרי לובע מה שלון כן בחוים כמ"ש סוף סי' ס"ב ומ"מ אינו אלא מדרבנן : **כ לקליע** · דדמי לבנין אבל הקולע נימין בתנוס חייב משום אורג כמ"ש הרמב"ם והכא בשער לא חשיב אריגה ועוד דלון סופה לבתקיים שעומדת לסתירה (תוס') ובספר של מולות מעה בזה ע"ש : **בא** יכולה לחלוק · דאינה מתכוין לתלוס הבשר : **כב שא"א שלא יעקר** · כן פירש"י בשבת דף פ"ח דהוי פסיק ריש' והקשה בריב"ש סי' של"ד דהא בחיר דף מ"ב אמרינן בהדיא דטעמא דאסור משום דבל הסורק להשיר נימין מדולדלות שאינן מחוברין יפה קא מכוון עכ"ל · ואפשר דרש"י בא לאמתוינן דאפילו אינו מתכוין להשיר נימין אסור וכמו' התם מיירי במסרק בך ח"ל הריב"ש הבחורות מתקנות מעט שער לתם בכלי הבשר מעשר חיוב והדבר ידוע שאין בו משום הסרת שער אבל במסרק אסור והא דשרי קירוד בכהמה היינו שעבודתיה נפיס (ועפי' תקל"ג ס"ב) ואפילו להי"ל דפסיק ריש"ל דלא ניחא ליה אבל אם מסכיתו ליה מרי כמ"ש סימן ש"כ סי"ח מ"מ כיון שהוא רולה בהפרדת השערו' וא"ל זה זולת ההסרה חייב כמו המוטל לסרגיו חייב משום נוזז אע"ג דלא צריך לסרגיה דבמשכן היו נוזזים שולות תחשים אעפ"י שלא היו לריכים לעמר (עמ"ש רסי' ס"מ) משא"כ בתפיטיו הטור כדאיתא' רפי' ז דבבת עכ"ל ועפי' תל"ח : **כג לחוף** · פירש רש"י דף ל' חוסף שערו בחתר וחול ומפספס מנקה שערו ובמיר פירש"י ותוס' מפספס שבדיל שערותיו זו מזו ופשוט דאסור לחוף בדבר שודאי מסיר השער כדאמרינן במיר פוקסת אסור ופירש"י מתקנת שערה במסרק ובדיה וכתב הריב"ש אפשר שהוא מה שרוחצין המסרק בשמן טרוף במים ומעבירין המסרק על ראשו להדביק השערות זו בזו ולהשכיבן על הראש וזה דומה לבנין עכ"ל משמע דבלאו הכי שרי :

דש א על שביתת עבדו · וכשעושה העבד מלאכה הרב עובר כמו שביתת בהמתו (מ"מ) ועפי' רמ"ו ס"ג : **ב** לעצמו · היינו תפירה בגדיו ישראל · היינו מלאוייתה (ועיין רסי' ס"ן) וכדמסיים דבינן דמלאכה העבד אסור מן התורה ול"ע למה בסל הרב"י הדבריס וכ"ה בהדיא בב"י בסס המ"מ והע"ש לא דק : **ה ויש חולקין** · דס"ל הרי"ח שבסוף הסעיף שאינו אסור מן התורה ול"ע למה בסל הרב"י הדבריס והע"ש כתב בזה לא מלאתי מקור לדבריו : **ו ואין צריך להפרישו** · מ"ד אקמן כמו שכתב סימן שמ"ג : **ז מותר וכו'** · ועיין סימן רל"ב סעיף ב' דלעמיס צריך לגמוח : **ח שלא יהנה** · היינו מדרבנן כמ"ש ריש סימן רע"ו ועיין ריש סימן רל"ב · אסור לומר לגדוקי לעשות מלאכה בי"ט (מ"ש קל"ד ח"י קס"ו) ובבי"ד סימן קל"ס : **ט מותר לצאת בו** · דלא חייסין שביתו בידו שיריא מרבו : **י לא בכסותו** · דכשיפסק לו יקפל כסותו ויניח על כתיפו שלא

(יב) כתנן הקומה · פירוש בע"ז בהוא מסעיר"ן ש"ס מטאלים נגיס משוברות : (יג) משער חוץ · בהריב"ש מוסיר לתקן מעט שער לתבה בכלי הבשר מבשר כתוב לבל בתפרק לסור · וכ"ס אם היה לו כלי מבשר חוץ מיומות בשבת דהרי וכ"כ בסימן שכ"ז ס"ג סיין שם :

דש (א) עבדו · כמו על שביתה בהמתו · ופשוט דאסור לומר לעשות לו מלאכה וכן לאחוק אסור

(יג) יוצאת באבן תקומה · ומלאה דסיינו מה שלאו קורין שטעטי"ן שו"ס מומחים נגיס משוברות :

דש (א) כשתלוי בצוארו · דאי מפסיק בביב ליה דליכא למיחש עמי דלמא לאחי לאחויי מעשה דמרתת מרביה שיאמר עליו שהוא רולה להרחוק שהוא בן חורין ולכך הסירו דמ"ה לא מייתי לי' בדיה שאינו סימן עבדות אלא בשהוא בבסותו לו בעצולו אבל לא בבסותו דלמא מיפסק ומיליהת מרבו שיאמר שהסירו כדי להרחוק שהוא ב"מ ומקבל עליו כדי שלא יראה מקום המותם ודומה לעלים מקופלת שחייב חטאת עכ"ל הטור : (ב) **ובשל** מתכות

מעם לחתיר דעבדיו בביתי תכשיטים, ויוצאין בהם לף בחול וליכא למיחם דלמא מלאה אחתי כמו בתיחים שלא היו רגילים לצאת בהו רק בשבת ולא הוו בביתי · (תוספות פרק ב"ב והגהות אלפסי פרק בתר אמה) ג **ומיהו טבעת** אסור אפילו לדידן והוא הדין לכל מאי דאתמר ב' חייב חטאת אף בכרמלית הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי הוא זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה אפשר דבינן שנהגו עכשיו הנשים לצאת בטבעת שיש עליה חותם הרי הוא להן כתכשיט ושרי ד ומבל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחתים שהם צריכות להעמיד קישוריהן ולא יותר כי בזה שאין להן תועלת בו ישמעו לנו :

יט ו צריך להזהיר לנשים שלא יטלטלו **מחט טו שניטל** (*) חודה או עוקצה לשום בצעיפים **אע"כ** ניטל מערב שבת חודה ועוקצה (ויחדה) לשם **כך** : (וע"ל סימן ש"ח סעיף י"ח) :

כ ז הבנות קטנות שנוקבים אזניהם כדי לתת בהם נזמים כשיגדילו וכדי שלא יסתמו הנקבים נותנים בהם קסמים מותר לצאת בהם והוא הדין אם נותנים חוטים באותן נקבים שמותר לצאת בהם אם אינם צבועים ח אבל אם הם **טז** צבועים אסור :

כא ט יוצאת אשה רעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים :

כב יז * י פורפת (פירוס קופרת) בשבת על האגוז ועל האבן כ שיחדתו לכך ויוצאת בו אבל על המטבע אסור לפרוף בשבת דלאו בר טלטול הוא ולא מהני בה יחוד ל ואם **יח** פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו בשבת :

כג מ אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה ופרפה עליו כדי להוציאו אם לר"ה אסור ואם לכרמלית מותר :

כד נ (יג) יוצאת (יב) באבן *תקומה (פירוס ספרוך אבן ידוע שבבסותו של אמה לא הטיל) ובמשקל ששקלו בנגדו כדי שלא תפיל ואפילו לא נתעברה עדיין :

כה ס אסור לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה **יט** משום צובע ומטעם זה אסורה פ לכתול בשבת ומטעם זה אסורה פ לטוח על פניה בצק דבשנטלתו מאדים הבשר :

כו ל אסור **כ** לקלוע האשה שערה בשבת ק **ולא** לתתיר קליעתה ר **אבל כא** יכולה לחלוק שערה : הגה ויש לאוסרים לחלוק שערה דסיינו לעשות הסיפיל (רש"י וה"ר) וכן נהגו לאסור ולעשות ע"י כלי אבל בחלצה בעלמא נהגו להקל :

כז ם אסור לסרוק במסרק בשבת **ואפילו אותו שעושים** (יג) משער חוץ **כב** שא"א שלא יעקרו שערות : (אבל מותר **כג** לחוף ולפספס כיל) (כ"י) :

דש על איזה עבד כנעני היה מצווה בא"י על שביתתו · וכו ג' סעיפים :

א פ ישראל היה מצווה **א** על שביתת (א) עבדו כנעני שמל ומבל לשם עבדות וקבל עליו בא"י מצות הנוהגות בעבד אבל אם לא מל ומבל אלא קבל עליו שבע מצות בני נח הרי היה כגר תושב ומותר היה לעשות מלאכה בשבת **ב** (ב) לעצמו אבל לא **ג** (ג) לרבו **ד** ואסור היה לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל ג אפילו מי שאינו רבו ואם **לא** קבל עליו שום מצוה אלא עדיין היה עובד גלולים נמור היה דינו שוה לקבל עליו שבע מצות נ ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לאין יהודי ועושה וכן מת ביום טוב ראשון דקיי"ל יתעסקו בו עממין אסור היה לומר לעבד ישראל אפילו היה עובד גלולים דכיון דמלאכת העבד היה אסור מן התורה **לא** הותרה בדבר שאין בו פיקוח נפש **ה** ד ויש חולקים ומתירים בזה ס ומבל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא מדעתו ונירבו שאינו עושה לדעתו היה מותר **ו** ולא היה צריך להפרישו (אפילו קיבל עליו שבע מצות) ולישראל אחר שאינו רבו אפילו עושה לדעת ישראל **ז** מותר כל שאין שם אמירת ישראל ובלבד **ח** שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה **ו** ויש אומרים שכל שלא קבל עליו שבע מצות בני נח כיון דעובד גלולים נמור הוא אין רבו מוזהר עליו ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה וכן צרכי מתים בי"ש ראשון הוה מותר לומר **לו לעשותו** : הגה וכל עבד המעוה על שביתתו אסור לאמה בחוהם מעשה לו רבו לבדולות בו מלאה עבדו ואם הוא שלא פיס **ט** מותר לאמה בו (א) כמתלוי בצוארו אבל **י** (ד) לא בבסותו (ב) ובבל (ה) מתכת בכל

באר היטב

עמ"ש : (ב) לעצמו · כגון תפירת בגדיו וכיוצא בזה : (ג) לרבו · אפילו מלאכה שפיא מדרבנן רוא"ז מ"ש סימן מ"ז ופ"ש סימן מ"ש ומיד תהרן הקקסה עליו ע"ש : (ד) לא בבסותו · דבמיטול יקפל בסותו ויניחו על כתפו שלא יראה רבו ודומה לעניים מקומלה שחייב חטאת · סוד : (ה) מתכת · כיון שהוא הוכר מיישבן דלמא נטיל ו אמר לאחויי · משמע בבשב"ם דאין מקבלין עבד ובר מוכר בוסמ"ו : ובמעמל

(*) הגהות מהגולי"ח על הטור מ"ש על הגירסא הזאת

מתכות · כיון שהוא חשוב מיישנן דלמא נפיל ואתי לאתויי ועיין בסימן ש"ח סעיף כ"ג :

שה (א) **אז הוי נטירותא יתירתא ביותר** · פירוש לאפוקי שאם הוא דבר שיש בו סמירה ביצועה אפילו אם היתה נשמרת מעצמו מזה מותר דאין יכול לבוין הסמירה ולגמלם שלא לרוסיף מעט : (ב) **וחמורא לובא בו** · במקום קרי לה פגה דפרזלא פרומבא וחמרינן בגמרא דוקא חמרא לובא יולא בפרומבא אבל חמור אחר לא דהוי ליה אגלו נטירותא יתירתא וכן כתב בש"ע בסמוך סעיף ג' דאסור שתה חמור בפרומבא ואם כן חמור מה שכתב כאן אחר זה דחמור יולא ברסן דסיימו בריל"ו הו היא פרומבא שקראה גם כן בריל"א וכזה יש לומר דפריל"א לאו סיימו בריל"ו אלא דבכ"י כתב ו"ל וכן נראה דפרומבא סיימו בריל"ו הנקרא רסן עכ"ל אם כן פרומבא סיימו רסן וחמור שתה שלו יולא בפרומבא ולמה אמר שהחמור יולא ברסן ולזה סיימה על כל פנים לריך לומר דרסן לאו סיימו פרומבא · וכ"ל דרסן הוא שם הכולל כמו בלשון אשכנז לוי"ס יש בכלל זה כמה מיני לוי"ס הבי נמי ברסן · ומה שכתב כ"י דפריל"א סיימו הנקרא רסן לזה לומר שגם הוא נקרא רסן ועל כל פנים אינו פגה דפרזלא שזכר לעיל · וגמל נראה לי שטוב שאסור בפרומבא דאם לא כן מדאמרינן בכרייתא לובדקים וגמל יולאים באפסר הוי ליה למימר גם כן ובפרומבא אלא ודאי דעטירותא יתירה הרבה היא נבי גמל כמשמעות המשנה דאע"ג דכתב המרדכי להתיר בסוס אפילו בפרומבא דלא הוה עטירותא יתירה הרבה מכל מקום נבי גמל מוכח דלי אפסר לומר כך : (ג) **לפי שאין משתמר בו** · דנשמעו הוא מפיו ולא דמי לאפסר שקשור בראשו ואינו נשמט : (ד) **לצאת חמור בפרומבא** · נתבאר בסעיף ה' דדוקא חמרא לובא מותר בו : (ה) **חמור יוצא במרדעת** · דמלמד בגיסה דאמרינן בגמרא חמור אפילו בתקופת תמוז קרינא לה : (ו) **אבל על הסוס כו'** · בטור כתוב דמותר ליתן אוכף על גבי הסוס בלא קשירה דלא נסמ"נ · וכבר תמה ב"י על הטור בזה דהא בפירוש אמרו בגמ' באוכף אפילו לסירו אסור ואל שכן לסימו ואין הטעם משום קשירה אלא משום דדמי לרוסה להטעינו מזוי ולא כתירו בגמרא להניח מרדעת אלא על החמור משום דקרירא ליה לאבל בשאר בהמות אסור · ומו"ה ז"ל חלק על הב"י ואמר לדעת הטור דבסוס מותר ליתן עליו מרדעת ואוכף כדי לאמנו הסוס לריך גם כן אימוס ואימוס אוכף סני ליה ואה"ל דגם מרדעת מותר להניח על סוס ואלו דברים בדוייס ואין סוגיית ההלכה כן כלל דאם היה בשאר בהמות שייך ליה למה אסרו לגמרא בסס במרדעת אף בזמן שהוא קטן מ"מ מחמור ותו דאם האוכף מחמם כ"ש הוה לאסור בחמור אע"פ שאינו מחמם הרבה כיון שמתחמם מעט ותו דאם כן למה לא כתב הטור אפילו מרדעת מותר להניח על הסוס והגלע"ד דודאי יפה כוון רבינו בעל ב"י להלכה אמיתית רק כדי לייסב דעת רבינו הטור ז"ל בדרך זה דהוא אינו מפרש טעם הבעיא דמהו ליתן מרדעת ע"ג חמור מפני טירתא כמו שכתבו התוספת בסס ר"י אלא הולך לשיטת אביו דמביא הירושלמי דאסרו מפני מחמם בב"ח בסהוא קוטר ומקרב עצמו אצל הבהמה והיה קשה להטור מה מקשה בגמרא מאוכף שע"ג החמור לא יטלטלנו בידו אלא מוליכו בחצר ומטל מאליו אסתא ליטול אמרת לא להניחו מבעיא דלמא אתה מוילי בקטור דסתם אוכף על הסוס הבא קטן מן הדרך הוא קטן וא"כ איך דייק דב"ש להניח אוכף בלא קשירה דאסור דהא אנן קיימינן בלא קשירה וזה אנו מתירין להניח המרדעת אלא ע"כ פי' הסוגיא היא כן דהא המבעיא לן דאלה מהו להניח המרדעת ע"ג החמור הוא מעשה שימוש ב"ח שעל ידי שרולה לכסות כל החמור במרדעת יש לחוש שמא יסמוך על נוף הבהמה וכמ"ש הרא"ש לענין רסן שיש ליזהר בזה וע"ז הסיב לו מותר דלא נזרו בזה וסיימו בלא קשירה ועי"ז שאלו מה כיון זה לאוכף פי' ע"י קשירה כדרך שתה כל אוכף דאסור ע"י קשירה מעשה שמא יבא להשתמש בב"ח ואם כן ב"ש שלא יניח עליו ע"י קשירה וא"כ ה"ב בהמת מרדעת בלא קשירה כיון שמקפיד לכסות כל הגוף יש חשש זה כמו באוכף ע"י קשירה וע"ז תירץ בגמרא דשאלי מרדעת דיש לעבר ליעה ע"כ לא נזרו בזה משא"כ באוכף ע"י קשירה ופי' זה נכון מאוד לשיטת הרא"ש ע"פ הירושלמי שיש חשש שימוש בב"ח ואם כן עולה מזה דבלא קשירה מותר להניח אוכף על החמור וה"ה על הסוס דאין כאן חשש שימוש ב"ח אבל להניח מרדעת שהוא בלא קשירה ודומה לאוכף בקשירה אסור בשאר בהמות חוץ מן החמור משום לעבר ליעה שלו זה נ"ל נכון מאד לדעת הטור והוא כפשוט ופרש לפע"ד · ומ"ש אבל על הסוס אסור נ"ל דבשעה שהקור גדול ואנו רואים שמזיק לסוס וכן בימות החמה שהבוביים רבים ומעברים לסוס דמותר להניח מרדעת עליו דמידי הוא טעמא נבי חמור משום ליעה וזה הוה נ"כ לעבר מרוחה ובלבד שיהיה מהר שלא יסמוך על הבהמה בשעת הכיסוי מעלע"ד : (ז) **לא יטלנו בידו** · הע"פ שיש לו קלת לעבר מחימום המשוי של האוכף עליו מ"מ מהאיו לעמון כשיעור כן אמרינן בגמרא : (ח) **אין תולין לחמור כו'** · נראה דלהטור דלעיל גם כאן הוי טעמא משום חשש ביבא לסמוך על הבהמה ויתחמם בב"ח דכל מה שאינו מוכרח לבהמה תשמו כן ובטור מבית הקשור בתכוס דמותר לקבוה בבהמה ותמה ב"י למה כתבו כאן דאינו עניין להלאה ולדידי ניחא דהטעם להטור בכל הסוגיא משום חשש שימוש בב"ח ס"ב סייב זה שפיר כאן דלא חשש

שלא יראה רבו כמו שכתבתי סימן ש"ח סעיף כ"ט : **יא בכל ענין אסור** · דהייסינן שמא יבאה בידו דלא מתחילה מנבו כיון שהוא עשאה לעצמו :

בזמנינו שהמלך מר שלא יקנה יהודי עבד אם יש בו העבדים יכולים לעשות מלאכה הרוי כשכיר (רשב"ם בב"ד סימן קל"ס וכן כתב ריב"ל ס"ח וס"ג) אבל יש חולקים וסכירלא לכו דאף שתה שייכא עבודתם לו ומכסין שפוריים כרגא בעד העבדים אפילו לרשב"ם שייכים לו אפילו לקולא (כ"ה) : **יב אינו יהודי גמור כו'** · פירוש אפילו הוא עושה מלאכת רבו אין איסור מדאורייתא (ועיין סימן רמ"ד סעיף ה') כיון שאינו קנוי קנין שולם ועיין ביש סימן זה ואם קבל עליו מצות הנהונות בעבד והוא שכיר נראה לי דאין שוכרו מצוה על שביתתו בשבת כמשנה לעצמו דלא יהיה עבד לעבדו אלא לעבדות מלאכה אפילו לעצמו דבא קבל עליו מצות הנהונות בחצר ומשמע ברמב"ם שאין מקבלין עבד וגר תושב בזמן הזה ע"ש ספ"ב :

שה א לנוי · סיימו במידי דלאו אוכלים (רס"ל וכ"ן) ועיין מ"ש סי"ח והכ"מ פסק כהתוס' שאוסרין : **ב וסוס יוצא ברסן וכו'** · כל"ל וכ"ש בטור דאילו המור אסור לצאת ברסן שהוא פרומבא כמ"ש ס"ג ב"מ אבל מ"מ נהתיר גמל בפרומבא אינו מוכרח : **ג אסור ליתן עליו** · דמגזי כמעטינו מעו : **ד ולהסיר מרדעת כו'** · הסיר טילחא שלא לצורך

יד אפרים

(שם ס"ק י"א) לשעות מלאכה דסוי כשכיר בע"ל :

שה (בש"ע סעיף א') אז סוי נטירותא יתירתא כיוסף כיוסף מסאתי בע"ל : (שם בס"ד סק"ב) דאל"כ כדאמרינן בגרייתא בע"ל (שם ס"ק ו') סתם כל אוקף שהוא ע"י קשירה דאסור ליתן עליו מעשה שבת כו' בע"ל : (שם בסג"א ס"ק א') ס"ס אוסרים אף באורחים לעי בע"ל :

ז נ"ל בסם פרישב"ל וסמ"ם בפ"ב דיומות ח ב"ו מהבני מהרי"ל ומהבני הנשים מהרי"ל פרק י"ד ח בסת נ"ל בסמנה וכ"ם ב בם בס"נ ובכ"ב ג בם בסמנה ובגמרא נ"ל ד בם נ"ב ס בם ובכ"ב סוגיא ד חוס' בם ובהל"ם ז סהמ"ם בם ח דשב"ם בם ס בסמ"ג ובתלמוס וב"י לעשה כל הסוסקים ס"ם בס"ב בלוקיסתא דבריתא נ"ב ב בם נ"ח בסמנה ובפירש"י בם ג בם ובנ"ב ע בהל בסמנה ובכ"ב בם נ"ד סרי"ף ובהמ"ם ג בם בסמנה ובגמרא נ"ב ס בם בבריתא ובפ"ק ע בם לבולמו תמולסי פסח"ם בסם סירוגלמי ג נ"ר ממנשות בגמרא נ"ר וכדברי הסמ"ג שסגיא סעור ק בם נ"ב ר בגמרא בפ"ב בסם סס"ג ב בם בגמרא ובכמולמ הוס' ובסרי"ף ובש"ם ח בם בגמרא :

באר היטב

(שה) (א) והגמל · עמ"ז ומ"ח : (ב) שלינו · הנסמך מפני ולא דמי לאפסר שקשור בראשו ואינו נשמט ע"ז : (ג) בסוס · ובשאר שקור גדול ואנו רואים שמזיק לבסוס וכן בימות החמה שהבוביים רבים ומעברים לבסוס מיוחר לבליע

לעוכר: **ה** ופוקק · אבל אם אינו פקוק אסור מפני שמוליד קול (רש"י) וכ"ע דהא פסקינן בסימן של"ח דדוקא קול של שיר אסור וכמ"ש סימן ש"ח סוף סכ"ג · וכ"ל כשיקפקק וישמע קול מיהו אחזי לחיגנא · והתו' דף ק"ח ריש ע"ב כתבו דגבי בהמה בעי ליה לקלא שישמע היכן היא ומביאה עכ"ל · ולפיכך דמשמע ג"כ בקול של שיר כמ"ש סי' ש"ח סס"ג: **ו לא תצא בו** · דמחזי שמוליכה בשוק למכור (נמרא) וכ"ע על סמ"ג כתבב הטעם משום מנהג והסמ"ג לף בכלבי' והחולים ושוטות אסור (ס"ג) ולפיכך דהסמ"ג מיירי שאין קשור באפסר בשוק מודו התוס' דהוי מנהג ולפ"ג דכל מי אסור שאני הכא דבעל לגבי אפסר חו' ומ"מ כתב די"ל דוקא טי שאינו רגיל בחול עם"ח · ג"ל דכל הגך דאמריגן דאסורה לצאת בו בר"ה דהוי מנהג מ"מ בהלכה שרי וכ"מ דף ל"ג בתוספ' בד"ה מהו ליתן וכו' ועסי' ש"ג סי"ח · וכ"ל דאפילו בכרמלית שרי כדאמריגן ר"ש מי שהחשיך כל שבתו בלילו אסור אבל אסור בהנאתו מותר לכתחלה וכ"מ סס ד' ל"ב בד"ה מאי לאו ומיהו בדבר שאינו מרוג בבסותו ממנע דאסור דמיירינן דלמא נפיל ואתי לאתויי וכמ"ש התו' דף ל"ד ד"ה מנהג דמחזי וכו' ובדבר דמחזי כמאן דאזיל לחינגא אפילו במנהג המעורבת אסור מ"ד מ"ש כמ"ש סי' תקכ"ב: **ז אין רובבין** · שמא יתתוך זמורה וכירוס' קאמר מפני שביתת בהמתו אבל בלתמת ליכא שביתת בהמתו בהא כמ"ש סכ"ב: **ח על צדה** · פירוש בלידי אותו דבר (ר"ן) דע"ג אסור כמ"ש בהג"ה עסי' ל"ו ס"ט והע"ש לא ע"ש: **ט מבני ראשו** · מיירי אפי' כשמשוי הוא מוקלה אע"ג דמקלת שלטול אסור כמ"ש סימן ש"ח ס"ז מ"מ משום לער ב"ח שרי (ר"ן) עססי' של"ג ועסי' ש"ח ס"ח דשלטול בגופו שרי והכ"ן לשיטתיה אזיל דס"ל דאין מילוק בין שלטול בגופו וכמ"ש הרב"י שם בשמו לכן כתב משום לער בעלי חיים: **י שמשתמש בבהמה** · אף על גב דהוי ליה לדי לדדין שאני התם דאין משתמש בבהמה אלא הכא משתמש בבהמ' שהבהמ' מוליכתו וא"כ אפי' אי לא הוה אין אינו אסור אבל אם אינו יהודי אסור לשמש בב"ח דאסרו חכמים אפילו במקום דליכא לאיתאי שיתתוך זמורה כדאיתא פכ"ד דשבת דאפי' לספק תיקון כלה אסור ועוד דשמא יתתוך זמורה להמיגנה אבל בתו' כתבו דכולה הדא גזירה דאסור להשתמש בב"ח גזירה שמא יתתוך זמורה וכ"כ רש"י בשבת דף קל"ד ומשמע בתוספת ורא"ש דאין איסור אבל אם אינו יהודי מטלטל לו מידי עביד וכ"כ מהרי"ק שורש מ"ו אבל ר"ל דביב סי' כ"מ כ' שהרא"ש כ"כ לחלוק על הרשב"ם אף בתוך התחום אבל בחמת חוץ לתחום אסור משום תחומין ולאיי מהסיעה דאסור וכמ"ש סי' רמ"ח ועסי' ת"ם ס"ז ס"ב וכמ"ש סי' רס"ו ס"ב וכמ"ש ס"ז ומ"ש סי' רס"ו ס"ז ומ"ש ס"ב ובמ"ש ס"ל דאם הכל כלי מ' הוא ומקרי לדדין עי' בהג"מ פ"ק דעירובין: **יא צער ב"ח** · דהוא דאורייתא ודמי בטול כלי מהיכנו דהוא דרבנן · וא"ח מ"ש מסל לפני כאפרוחים דשרי בסימן ש"ח סל"ט י"ל דהתם יכול לספריתן משא"כ כאן דדלמא לא תעלה (רשב"ם) והרמב"ם ס"ל דהכא כיון דאינם רואים להשתמש בהן בעוד המיס עליהם מיקרי ביטול כלי מהיכנו אף בהחטלה הבהמה (מ"מ סכ"ה) וכ"ל דוקא בכרים וכסתות אבל בגדי מלבוש רואים להשתמש וכ"מ סי' ש"ח סמ"ז וסי' ש"כ ס"ט · כתב הרמב"ם אסור להטלותה בשדים ומשמע דאע"ג דאיכא לער ב"ח אסור דאין לו לדמות גזרות חכמים זה לזה דיש דברים שהעמידו אפילו במקום כרת עיין סי' תל"ח ס"י ופסוק דמותר לומר לאינו יהודי להטלותה כמ"ש ס"ח: **יב מותר לומר** · וס"ה דמותר לומר לאינו יהודי להמלות האוזות פעם אחת ביום משום לער ב"ח דאין יכולין לאכול (תשובת רמ"א סי' ע"ט) ומשמע שם דאי ליכא אינו יהודי שרי על ידי ישראל משום לער ב"ח וטוב לעשות ע"י קטן · כתב הרמב"ם האוכב לאוך לקנותו · דוקא באינו יהודי מן השוק אבל בשפחות שנשכרות לכל העם לכל מלאכה מ"ל לומר לו טול האוכב לעצמך ולקנותו ממנו דכל מה שעושה אינו יהודי בבית ישראל אדעתא דנפשיה קעביד לקבל שכרו אדעתא דהבי נשכר מתחלה עכ"ל בס"ח סימן ש"ך וא"ע אדהרבה כשנכרו לעשה גרש עפי' כמ"ש סי' רמ"ד סס"ה ופ"ק דבכיתו של ישראל אפילו קלן אסור כמ"ש סי' רל"ב ס"ב ומ"מ הטולם ומהגין בסברא ראשונה דמשום לער ב"ח שרי אמירה לאינו יהודי ומ"מ טוב לאוכב לאוך האוכל כדי שיהיה עכות דשבת כמש"ל: **יד גבינות** · ל"ש דבהג"מ פ"ו כתב וז"ל כל הני דאמריגן אם בשביל

שה (ח) כתובת עבדים"ע ובהמו' מהרמ"ש סי' קמ"ב כתב בהמת ישראל שמתגיות אבנה לאדים אינו יהודי צריך לספקירה לו שאינו יהודי יקבל אחריותה כל שבת ושיין בסמ"ח לעיל סימן

שערי תשובה

שו (ט) מבוצען מחלב של ישראל מותר ביין שאינו אסור להן שיעשו: מי

באר היטב

לבנים מרדפת עליו ובלבד שיהא מוכר בלא יסמוך עצמו של בהמה בשבת בכבוי ס"ו: (ד) ופוקק · דגרי בהמה כפי ליה לקלא שישמע סיגן בית ובוס קול של שיר אם"ס אסור אם אינו פוקק · ובסב כפ"ה כל בגר דאמריגן דאסור לאתת בו בר"ס אבל בכבמלית שרי ומיהו כדבר שאינו מרוג בבסותה אסור דגלמא נפיל ואתי לאתויי ובדבר דמחזי כמאן דאזיל לחינגא אפילו במנהג המעורבת אסור ס"ם: (ה) קרון · ואם מרחיק בשבת אפני סכנת נפשות בוב ליבב בקרון אם נבוה אבנה מלינן בקרון אין בו רק ליבוזת בקרון אין בו רק ליבוזת בקרון מלינן בקרון כרגליו · ונראה דאם בקרון אינם נבוה אבנה עבדים עפחים אילא מבוה ליבוזת אסור בתחומין דאוריתא לאתן דס"ל ליבוזת אסור בתחומין דאוריתא ס"ם אם נבוה אבנה ובבב אלנו דעבדיה סימן ס"ש כתב בוב ליבוב בקרון מלינן בקרון כרגליו מלבבוב על בבוב אבנה אבנה בבסון ס"ו בס"ב בבלינן בבסון בבסון בבסון

שו (א) **להביא בהמתו** י לפי שיש בלא"ה היתר שלא יש עם בורגנין הולך ומביאה : (ב) **דהא מותר לפסוק צדקה** · כתב ב"י שהר"ן הקשה דהא תנן אין מקדישין וכתב אחר כך בשם כל בו נאמן מ' דדוקא הקדש מזבח אז בדק הבית אסור שיולא מרשותו לרשות גבוה ודומה למקח וממכר אבל עכשיו שמוכרין להקדישות ס"ת אז מעתה ויולא בו מותר לפי שעדיין אין מיחדין שום דבר שיולא מרשותן ואינו דומה למקח וממכר עכ"ל וא"כ אם ייחד כבר הס"ת ומביאה בשבת לבה"כ יש איסור דהא יש כאן יולא מרשות לרשות כשמקדישה לצדקה וי"ע על שלא נהגו כן ול"ל שזה המקדים ס"ת הקדישה כבר בחול בינו לבין עצמו וא"כ כבר

כב ז מי שיש לו נער אינו יהודי ורוכב על הבהמה בשבת כשמוליכה להשקות **טז** אין צריך למנעו שהחי נושא את עצמו אבל צריך למונעו (א) שלא יתן **טז** עליה (ו) בגדיו ולא שום דבר :

כג ז מותר (יא) למסור סום או פרד או חמור לרועה אינו יהודי ואע"פ שהאינו יהודי משתמש בהם בשבת אין בכך כלום כיון דשלא מדעת ישראל הוא עושה ואינו **יז** ממתין שבירות ממנו ואם רואהו משתמש בה בשבת **מוחה בידו** : "הגה וכ"כ דאין לחוש שהבעה"ב יוציא לאותם (יב) חוץ להתוס דסח (ב) תחומין דרבנן (הגהות מרדכי דקדושין) :

שן באיזה הפצים מותר לדבר בשבת י וכו' יד סעיפים :

א ח ממצוא הפציך הפציך אסורים כ אפי' בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון **א** (א) שמעיין נבסיו לראות מה צריך למהר או לילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ נ וכן אין מחשיבים על התחום לשכור פועלים ד אבל מחשיך על התחום (א) (ב) **להביא בהמתו** ה וי"א שאם אין הבהמה יכולה לילך ברגליה כגון שהוא טלה קטן אינו רשאי **להחשיך ב דאינו רשאי להביא** דאסור לטלטל ב"ח שהם מוקצים : הגה **ג** וכ"כ דאסור (ג) לטייל למעלה סוס לו ספינה לו קרון לנאת בו (מרדכי סוף פרק מי שהחשיך) :

ב ו **היתה בהמתו** ד עומדת חוץ לתחום יכול לקרות לה כדי שתבא :

ג ז מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת **להביא** לו ארון **ותכריכים** ח **ויכול** לומר **להבירו שיחשיך כדי שיביא** לו **ויכול** לומר לו **ה** לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני לא מיצאת במנה קח במאתים ט ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח כלומר · שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו כ וכן אם לקח ממנו בשמנה לא יאמר לו תן לי עוד בשנים ואהיה חייב לך עשרה : הגה ואם מ"מ לו אלא אם כן יזכיר לו סכום מקח מותר בכל ענין דסח מרדכי מעלה הוא (הגהות מרדכי פ"ם) **ו** ויש אוסרים בכל ענין וכן עיקר : (נ"י בשם הר"ן ומגיד ומרדכי פרק כירה והגהות מיימוני פרק מ' ופרק כ"ו) :

ד ל השוכר את הפועלים לשמור זרעים **או דבר אחר אינו נותן לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו** מ **ולא יאמר** לו **תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע או החדש** (ואם שכרו לחדש וסתמה עמו לשלם לו (ד) כל יום כך וכך **ז** מקרי שכיר יום (ר"ן סוף פרק לקח ע"פ) **או שיאמר לו תן לי שכר עשרה ימים** :

ה נ אסור **להשכיר הזנים להתפלל בשבת ה** (א) ס **ויש מי שמתיר** : הגה ואם שכרו **טו** (ה) לשנה לו **לחנם** לכ"ע מרי : (ד"מ) :

ו ע **הפצי שמים מותר לדבר בהם כגון י חשבונות של מצוה יא ולפסוק** (ו) **צדקה יב ולפקח על** (ז) **עסקי רבים ולשדך התינוק ליארס וללמדו ספר יג או אומנות** פ **ודוקא לדבר אם רוצה להשתכר אבל לשכרו ולהזכיר לו סכום מעות אסור** : הגה ר"ל דמקום שנוהגין ליתן לקולא בהוראה מי שכיר ונודר לצדקה לו לתן לאסור בשבת לפסוק **יד** כמה יתן (מ"ז) ומנהג לסקל (ב) דסח מותר **טו** לפסוק (ה) צדקה : **מותר**

דוקא היכא דמוכרח מלאכה : **ד עומדת חוץ לתחום** · אפילו חוץ לתחום שלו ושלה דאין אדם מזהר על תחום בהמתו וכמ"ש ססי' ס"ה אבל אסור להכילה בידו אם היה חוץ לתחום שלה דאין לה אלא ד"ח שבת דף ל"ג וע' סי' של"ז : **ה לך למקום פלוני** · הע"ש תמה על דברי **ו ויש אוסרין** · פי' אפילו א"א בע"א אסור להזכיר סכום מקח וע' סי' שכ"ג : **מיקרי שכיר יום** · וכ"כ בבד"ה בשם ס"ל וכתב עליו ואין נראה כן מדברי הפוסקים ואפשר דלא ראה דברי הר"ן שבתב הטעם שאם יסלקו בחמלע השבוע א"ל לשלם לו בעד השבוע כולה אלא בעד הימים שעבר ולכן מיקרי שכיר יום והוי שכר שבת ע"כ · ומוכיח כן מהגמרא וה"ה במשכיר חדר להכירו וכ"ל דה"ה המלויים בריבית לריכים להלוות בעניין שאם יפרע בחמלע השבוע יפרע מכל השבוע כולה לו אלא יחשוב ימים דהא אפילו נבי מורד דקנסוהו כל זמן שיהיה מורד יהן כך וכך ליום אם"ה אסור ליתן משל שבת דה"ל שכר שבת וה"ה בכל קנס ביולא בזה אבל אם פותחין לו מהחוב כל יום כך וכך לא מקרי שכר שבת בכיולא בזה וכ"מ בגמרא פ"ה דכתובות : **ח ויש מי שמתיר** · כיון דלרבי מלוה היא ומ"מ אינו רואה סימן ברכה כמו בשכר מחורגמנין : **ט לשנה וכו'** · פירוש שיתפלל גם בימות החול ומשלם לו לחדש בשבת ח' וה"ה לשבוע : **י חשבונות** · ומותר לחשוב מה שלריך שיעשה מלוה (כתובות דף ה) : **יא ולפסוק צדקה** · ואע"ג דאין מקדישין כמ"ש סימן של"ש ס"ד היינו כלי ידוע דמחזי כמקח וממכר אבל לא אסרו לחייב עלמו בדברו לגבוה אלא דקשה לי הא כשמעדיף עלמו ממי מחייב עלמו ואסור שכ"ל ר"ן ועבב"ר שהיכן ולדידיה אסור להקדיש מה בשבת לבה"כ אבל בכל בו כתב דוקא הקדש מזבח אז בדק הבית אסור דיולא מרשותו לרשות גבוה אבל הגודל ס"ח אז טהרה מותר לפי שעדיין אין מיחדין שום דבר שי לא מרשותן עכ"ל ל"ל כוונתו דהקדישות דידן מולין ממהו כמ"ש בח"מ סימן ל"ה ויש לכל ישראל חלק בהן ח"כ לא יצא מרשותו דיש להמקדים נ"כ חלק בו כ"ל דלא בהכרע"י : **יב ולפקח** · כתב מ"מ שכ"ל דלא בהכרע"י לאינו יהודי ולא שבות אחר בשביל עסקי רבים לבד הפקח והתעסקות בדברים בלא מלאכה דאסור בלרבי יחיד משום ודבר דבר זה כותר לדבר מלוה אז לעזור רבים זה מוכרח בגמרא עכ"ל וכ"מ סימן של"ש ס"ד : **יג או אומנות** . דהא ממי מלוה דאם אין לו אומנות עוסק בגמל : **יד כמה יתן** · אלא יאמר אחם עשה לי מי שכיר : **טו לפסוק צדקה** · ומ"מ ל"ש אם החזן עשיר ח"כ לא לצדקה אחשב אל"ל כיון שמוחזן זה כדי שיתפלל הוי לוהב מלוה מ"ד כשפוסקין מעות לגבות בה"כ : **כתב** הש"ש ס"ה דביאה הכרחת המלות מי שיתן יותר הוא יוכה בה דמי טפי למקח וממכר והיה נראה לאסור אם

לא

באר היטב

סמ"ל מיתה דבר זה כע"ש ע"ש ושיין סי' רע"ו ס"ל : (י) נגדיו · אבל כאוכף ליכה קשרה · כתב הרלב"ח אם הנכסים יולאים מעצמה לחון ומבאלה עליים אבלא ע"י אדם אין כאבל לריך לחוטשה · וא"ל כתב דבש"ם מבשם סיש מעצמו : אסור ע"ש : (יא) למסור · ומבשם אפי' בשבת מעמו מותר ובתוספת ר"מ אלאקר אם"ל אותר בשבת מעמו וסחיר ביום ר' · וקלת מקשות שבאנו מלר המומרת ופרישות שלא למסור לרועה גם בע"ש מנהגת הוא ואסור לסחיר לסם אבל אם בשעות הנו כן מודיע לסם סביו מועיש בדבר ומיתר גמור הוא שיין ע"ש ובמ"ש : (יב) חוץ לאחום · כתב בלבוש ל"ש בשם מהרשון לאסור בחוריש לאינו יהודי ולשמיים מוליכין אותן חוץ ל"ל מיל ואחשב דמכירת ליה דגם ר"ב מיל הוי דרבנן עמ"ל :

שן (א) שמעיין · ודוקא היכא דמוכרח מלאכה כמ"ש סימן ש"ז ס"ש : (ב) לבניא · וכל דבר שאסור לשבותו בשבת אסור לחחיל עליו אבל בבשם גדולה אם היה שם בורגנין היה מבלאה אחון לאלכן אחר לחחוש ולכן מותר לבחיל עליו : (ג) לטייל · ובלאה לי דוחה ל"ב דוחקא היכא דמוכרח מלאכה ס"ל : (ד) כל היום · וכמלוים בריביות לריכים לבלות בעניין שאם יפרע בחמלע הבשבע יפרע מכל הבשבע כולה לו לא יפרע כלל אלא יחשוב הימים דהא אפילו נבי מורד אסור לחוש כל זמן שיהיה מורד יהן כך וכך ליום אם"ה אסור ליתן משל שבת דה"ל שכר שבת וה"ה בכל קנס ביולא בזה אבל אם פותחין לו מהחוב כל יום כך וכך לא מקרי שכר שבת בכיולא בזה וכ"מ בגמרא פ"ה דכתובות : **ה ויש מי שמתיר** · כיון דלרבי מלוה היא ומ"מ אינו רואה סימן ברכה כמו בשכר מחורגמנין : **ט לשנה וכו'** · פירוש שיתפלל גם בימות החול ומשלם לו לחדש בשבת ח' וה"ה לשבוע : **י חשבונות** · ומותר לחשוב מה שלריך שיעשה מלוה (כתובות דף ה) : **יא ולפסוק צדקה** · ואע"ג דאין מקדישין כמ"ש סימן של"ש ס"ד היינו כלי ידוע דמחזי כמקח וממכר אבל לא אסרו לחייב עלמו בדברו לגבוה אלא דקשה לי הא כשמעדיף עלמו ממי מחייב עלמו ואסור שכ"ל ר"ן ועבב"ר שהיכן ולדידיה אסור להקדיש מה בשבת לבה"כ אבל בכל בו כתב דוקא הקדש מזבח אז בדק הבית אסור דיולא מרשותו לרשות גבוה אבל הגודל ס"ח אז טהרה מותר לפי שעדיין אין מיחדין שום דבר שי לא מרשותן עכ"ל ל"ל כוונתו דהקדישות דידן מולין ממהו כמ"ש בח"מ סימן ל"ה ויש לכל ישראל חלק בהן ח"כ לא יצא מרשותו דיש להמקדים נ"כ חלק בו כ"ל דלא בהכרע"י : **יב ולפקח** · כתב מ"מ שכ"ל דלא בהכרע"י לאינו יהודי ולא שבות אחר בשביל עסקי רבים לבד הפקח והתעסקות בדברים בלא מלאכה דאסור בלרבי יחיד משום ודבר דבר זה כותר לדבר מלוה אז לעזור רבים זה מוכרח בגמרא עכ"ל וכ"מ סימן של"ש ס"ד : **יג או אומנות** . דהא ממי מלוה דאם אין לו אומנות עוסק בגמל : **יד כמה יתן** · אלא יאמר אחם עשה לי מי שכיר : **טו לפסוק צדקה** · ומ"מ ל"ש אם החזן עשיר ח"כ לא לצדקה אחשב אל"ל כיון שמוחזן זה כדי שיתפלל הוי לוהב מלוה מ"ד כשפוסקין מעות לגבות בה"כ : **כתב** הש"ש ס"ה דביאה הכרחת המלות מי שיתן יותר הוא יוכה בה דמי טפי למקח וממכר והיה נראה לאסור אם

שערי תשובה

סי' רמ"ו ובא"ר כתן ובמגלת יעב"ן ח"כ סי' ע"ז שתמה עליו וכתב לתתיר בסמיעות ובמת"כ סי' רמ"ו הסתרין הרבה לסמיך דבכי הרא"ש ומ"מ כתב לבסוף דהמקיל לא הססיד ובלבד שלא יהבה מתלבה לו יקנה אותה בדבר מושע כמ"ש בח"ש ס"ש ס"ש :

שו (ב) לטייל עבה"ש ושיין שמלת יעב"ן דהמוהבי שלא לטייל במקום קטון הסוחרים בכל יום יפה שושים ויש סמך בפסחים דף כ"ח אין יושבים על הסלים כו' ע"ש : (ה) לבשה עיין בה"ש ושיין בסר הכרמל סי' כ' חזוי המבבני בעיירות כו' ושעם הסיתר שכתב שם לא הסירה ועיקר הטעם שסמכו על המתירין והמושם לדברי הסוחרים לא יקנה בתחילה ומה שלוקח אח"כ יל' שאות דרך מתנה ואיכה ושיין בע"ז סימן תקפ"ה :

בש"ע

עטרת זקנים

שה (א) שלא יתן עליה כו' אבל באוכף ליבא קפידא אם נותן עליה האינו יהודי אפילו לבמ"ב דאוסר לישראל (מהרש"ל) : (ב) דהא תחומין כו' · אפילו רואה אין מחייב למהות אך חוץ לב' פרסאות איתא בלבוש לאסור כיון דחוץ לב' פרסאות בין התורה לקצת פוסקים :

שו (א) ויש מי שמתיר כו' · זה דברי ר"ש ואשר שמעם שלו הוא משום דדבר זה אינו אלא מדרבנן ובמקום מצוה לא גזרו רבנן :

ושוב ומהרדכי פ"ק דשבת ז שבולי הלקט בשם רב אחי גאון (דין רביהם נמי מתבטם לו חין לחתום בכו' רס"ו תקצלה דיני שבטמה בכו' ב"ב דיני מחבל בבהמה בכו' שב"ל) ח שבת ק"ן כ שיבוהין נ"ח וכ"ש ג שבת שם בתבנה ד שם בריש"ת ק"ן ה שם בתוספות בני' הספרים שבתשו' בתוספות שם ו שם בבריש"ת לייבב גירסת התוספתא דאין מחבינין ז שם בתבנה ח שם בבריש"ת ט שם ובכרי יוסי ובכ' יסודם דלא פליגי ! לפי' פ"ם בפרק כ"ד מה"ב כ לפי' כרי"ן ל בב"מ נ"ח מ מרי"ף ובהלא"ם ס' כ"ג בשבת ובתבנ' ס' כ"ו ובאור פוסקים ס מרדכי פ"ם בשם כיני' בתוך ובעור בסימן תקפ"ם ם שם במרדכי בשם ר' שמואל משמש מלות ובכ"א ומסא דשבתות נ"ד אין בו סימן בדבם הא דאיסורא ליבא ע שבת ק"נ ובתוכות ס' ם עוד בשם הר"מ מרוטנבורג ובאור פוסקים :

באר הגולה

לא

לא שנאמר שאין שייך מקח וממכר בדבר מצוה כ"ל בחפץ המקנה וכל זה אינו אלא לייסב המעכב בדוחק אבל קניית מקומות בבית הכנסת וכן קניית התכרוכים מן הקהל אחר נמר מצותן אסור (וכזמן מצותן אינו קונה התכרוכ עצמו רק לגלות בו אפילו ביום ראשון שהרי לריך להשוירו אבל לקנות אחרונו לו אוסר ביום טוב ונראה לי דאסור עיין סוף סימן תקפ"ו) והמחבר בעיני כמו שהנו הסידי לוסטרייך דכל מס שהוליא בביו ליתן מתן לצדקה אפילו קנה הבירו המצוה מ"כ הוי בקלילת דמיס לעולך מצוה ל"ד למקח וממכר כלל ומרי אפילו קניית מקומות ובתיס מהלדקה וכל ילא שמיס יזהר בזה עכ"ל ובכ"ג במסכת ע"ז דף עכ"ב מפקפק נם כן על קניית המצות ובמסכת ב"ק כתב דאדם יכול למכור מצות שלו לאחר:

מקח וממכר אחד בשם ואחד במסיכה אסור בזירה שמא יכאוב (רמב"ם פכ"ג) כתב ב"י סי' תקכ"ז דהמרדכי סובר דאסור ליתן דבר במתנה לחבירו ביו"ט ובשבת אל"כ לעולך מצוה עכ"ל ושטוב דלעולך שבת מרי כמ"ש סימן עכ"ג ותק"ז וכ"מ בעירובין דף ע"א המקנה רשותא בשבתא אסור אפילו בלא קנין סודר (ובעבה"מ סוף סי' רל"ד) וכ"מ בגיטין דף ע"ז דאפילו לקנות בחזקה אסור ע"ש ברא"ש וכ"כ הריטב"א בבחובות דף ד' אפשרות מטלטלין לכתובתה פירוש מבע"י דאילו בשבת אסור דהוי כקונה קנין בשבת אפילו לדבר מצוה אל"כ הטעה דמוקה וכו' ונכון הוא זה אבל מ"ל לבד הבאת אינו מבטון נמור אלא שתסמוך דעתו עליו וכ"ל בהסיח דעתא אל"ל ובמנין עליו עכ"ל מ"מ דאפילו מבטון אסור ליתן לדבר חול וכ"מ בילקוט פ' בהעלותך דף רי"ז ע"ב דהשיב נוהן מבטון ולוקח בהדי דברים דפסח דחי שבת מ"מ דאפילו לדבר חול עמ"ש בסמוך ושוד דהא הקדש דמיא לתתנה ואסור

וכ"מ בבי"ף פ"ח די"ש וברמב"ם סוף ה' מבירה וע' סי' ש"ז סי"א מ"ש:

ואיכ ל"ש מה שמוהנין ליתן בתתנה כלים לתתן הדוחש בשבת. ומה שקלת מחייבים ליתן כך וכך משות אסור דדוקא לנבוה שרי כמש"ל בשם הר"ן דאל"כ מה ל"ל דמוחר לפסוק לדקה וכ"ע וי"ל דהכא לא מחייב כלום בתמיליתו משא"כ בהקדש: **טז** כגון למדוד. וה"ה לדמדוד חור אם יש בו פותח מפח והטוותה בנכסת שם אע"ג דיכול לאתת מהכנים מ"מ כיון שמודד שישוי תורה לא הוי שובדא דחול ואכתו התוספות סס"ז דדוקא מדידה אלא הוי איסור כ"כ אלא משום דהוי כעובדא דחול ולכני שרי במקום מלוה אבל מילי אחרינא לא. כתב מה"מ סי' ע"ג בשם הרא"ש ז"ל לחובן נשבע לפרוע לשמעון מנה בז' בניסן וכו' ואם לא פרעו ואירע לוחו יום שבת לריך ליתן לו משכון שוה מנה ביום השבת אבל אם הוא שיקיים שבועתו ובתב הרב"ש דאפשר לומר שאף הרא"ש לא אמר שיולא ידי שבועתו בהתנת המשכון אלא בשמנו לוחו ונתנה לו בחותם שומא לפיכך הולרך לבקש היתר משום דאפילו אמיס הוא וכו' דאילו אינו מוחנה בחותם פרטון מנמה אלימה היא ואם אינו מלאמינו מנים עליהו וכו' אבל בחי' ל"י ח"ל כתב דאפי' בשבע לשוטנו במשות ולא במשכון יתן לו משכון של כסף דשוה כסף בכסף עכ"ל הב"י ועפ"ז אסק בש"ע להתיר הסומה והסמ"ע מתיר אף המדידה וא"ע דהא הרא"ש מביא ראיה מדשרי לבדך תיתוק וגלמודו לוחנות ק"ו שמוחר לפרוע בשבת ולקיים שבועתו עכ"ל אלא אי"ל דין לבתת מן הדין לקיות כנדון דהתם אסור להזכיר כמ"ש ס"ו גם בש"ב אסור להזכיר סכום והטעם כתב המ"מ לפי שאין בקלילה מלוה אלא אלא ממונו עכ"ל וא"ל כ"ע יתן לו מטלטלין שיודע בודאי שאנוש יותר מחוכו ולא יצערך שומא ומדידה ונם הרא"ש כתב אח"כ וז"ל שוב אמרו מעכבא לתת מעות ולא משכון וכו' מ"מ דבתתלה אמר שיתן לו בחותם משכון והא דהולרך לומר דאפילו שמיס הוא הוי מטוס דאין בשבת ואפי' ליתן משכון אסור אם לא לעולך שבת כמ"ש ס"ו וסי' ס"ז סי"ח ע"ש לכן ל"ל פשוט דשומא ומדידה אסור ושבי"ר סי' רל"ט ס"ו וא"ל דאם יש לו מעות יאמר לו מעות יאמר לאיש יהודי לשם כדאי' בסמה"ד אם לא לשוט שוה כמו זה ולאמרתם יפומו לוחנו:

יז אסור לומר - ודוקא לומר לעשות אחר השבת מותר כמ"ש ס"ג אבל לעשות בשבת אפי' אל מע"ש לעשות בשבת אסור אפי' לעולך כלה לו מת (ר"ן) וע' סי' שכ"ח סכ"ו: **יח** ודאי שרי - אפי' להסכיר אלא תפרק דעתו עליו במ"מ בח"מ שפ' רל"ד (והב"מ ס"ב והב"ח ס"ש דכ"כ): **יט** לקנות בית - וכמ"ל ח"ח סל"ח כתב בשם הריב"ש והרא"ש דאסור לקנות אלא בשקנה מע"ש אז מותר לומר לאיש יהודי לכתוב בשבת: **כ** בא"י - ובסוריא כא"י לדבר זה (רמב"ם ס"ו) בגמ' פ"ק דעשין דקדק וכתב לדבר זה דאלו מדינא סוריא א"ל היא כמ"ש הרמב"ם ריש ה' תרומות וא"ל אדם מהרים ואדם טובה ואחלב וכיולא בהן הן הנקראים סוריא ואינן כא"י וכו' והכל כסוריא מד"ש וכו' אחינו סוריא מא"י ולמעט בנגד אדם מהרים ואדם טובה כל יד פרח עד בבל כעין דמשק ואחלב ואחרן ומנגבב וכיולא בהן עד אנטר ולסר הרי היא כסוריא אבל עכו א"ל כאשקלון עכ"ל מ"מ ל"ע דהא בריש"א ס"ל כיבוש יחיד שמיה כיבוש וא"כ אסור ליתן להם תגייה בקרקע לכן מותר לעבוד אסור דהבנן אבל כיון דהרמב"ם פסק דכיבוש יחיד לא שמיה כיבוש למה נדחה דהבנן מפני דהבנן. וביותר קשה דהא מסקינן בי"ד סי' קנ"ח דאפילו לכתחלה מוכרין בתים לאינו יהודי וא"ל אלא לקנות מהם בשבת ול"ע. ואפשר דס"ל דעכו"ם אינה קלת מלוה בקביית בתים. וא"ל הב"ח ס"ב דמ"ק בשם א"ז כלל הוא עושה מרלה לו ביסים של דעלים ואלינו יהודי מותה וכו' מ"מ דאסור ליתן לו מעות: **כא** על אבידה - דהשבת אבידה ולומר לגוי שיודע ממנה מלוה היא ונהנו עכשיו לסבריא אבידה אינו יהודי בשבת: **כב** הרמי צבור - וה"ה נידונו בחלוס (רדב"ז ח"ח קי"ח): **כג** בעסקי רבים - מ"מ דאם הי' לוחך יחיד אסור הי' לחתיר בימי קדם הארם אם אינו לעולך שבת ובבד"ה כתב בשם ריי"ו ר"ח דעשה דבמזון לא יכול לקבל הקבל בקל ולא יוכלו לחתיר לו ואם כגדלי אשתו דאמרי כמ"ש הי' אמ"ל. כתב הב"ח ספי' ש"ז מה שהנו בינידי' שהמעם היה קולא מתוך הכתב עפ"י המעבלה ע"ש ב"ד משום חובתיו יש ליסב המעבה משום פסולה ולריך להסבריא בשבת שמתאספין כולם ויוודעין לכופו בעירו לשלם ולולי זה היו נפסדין החובות וכל מעשה ומתן ושוד דמוגע לרבים ואם עסקי רבים וע"כ לא היה כח לשום מוחה לבטל מנהג זה שנהנו להקל לפני כמה גדולים עכ"ל: **כד** לעולך שבת - דומה לחיתר גדרים (מ"מ) ומשמע דה"ה לבור שרי כמש"ל בשם ר"ו וע"ע על רמ"א ס' אכל וכו' דהא דין הארם ואחרתו שוין בזה וכ"כ בס' דברי ריבות סי' ש"מ דחכם היה רשאי בימי קדם לגדות בשבת לבבודו ורשד"מ סי' ח' כתב דמותר היה בימי קדם לגדות לפי שהיל שבת ובכ"ב בס"מ סי' ת"ש ושיין בס' ש"י דף מ"ש: **כה** להחריו בשבת - בקוסטנטינא מוהנין לסבריא מי שרולה לסבריא בית לו לקנות ובתשובת הגאונים אוסר זה (כ"ה): **כו** ואם לא יאבד וכו' - דוקא בכה"ג אסור דהוי כדן לא הדין אבל אם מכריח אחם לו זכות יבוא ויעיד אע"פ שיש הקנה בעיר אחם לא מעיד בעלה זכותו מ"מ אינו כדן אחם הדין ואי איכא דוכחא דמהני כך לא מחזיק בהו ומ"מ לכתחלה אין לנהוג כן דהוה דבולה דחול (ריב"ם): **כז** לחבריו יין - ובלבוש

שערי תשובה

בש"ע סעיף ח' הרסור בעסקיו כו' שיון שאלת שלום ובשרסור מתוך הכתב אסור וכן קריאת נשמעון שיש בהם ידעשה מחמת ומתן וכן נלעת בעקום הכתות המלאות ידו בחכמת הרפואה אסור בשבת ע"ש: (יז) לסבריו עבה"מ ועיין בש"ת בנס"ג סי' ס"ז לעתד זכות מה

באר היטב

ס"ח סי' ע"ג אם נכנע לפרוס כו' בניסן ואירע בשבת אם ישבה. ומ"ל כתב ל"ל דאם יש לו מעות יאמנה לו ע"ש: (מ) למדוד - וה"ה למדוד חור אם יש בו פותח מפח אם כמשמאם בא נמס ומפ"ל: (נ) מוחר - ומ"ל בשם הרא"ש דמוחר לוחנו לבבודו ורשד"מ סי' ח' כתב דמוחר היה בימי קדם לגדות בשבת לכ

שז (א) אבל מי שאינו מתענג מותר לאומרם כו' · ל' אבל אינו מתוקן וכיה לו לכתוב אפילו מי שאינו כו' ובלבוש העתיק אבל מי שאינו כו' אסור לספר כו' ובאמת איתא כן בח"ס סימן ס"ז ו"ל אמנם ראיתי הרבה פעמים מטקלת בני אדם המתאספים לספר שמועות הללו אינם מתענגים בריבוי שמועות הללו אלא שעושין כן לדלות מציריהם הנלאסים עמהם יש חשש איסור לאותן שאין מתענגים עכ"ל ונראה כוונתו לאותן המספרים אין להם חשק כלל לספר רק שמתכוונים למלאות לבן מציריהם בזה יש חשש איסור אבל אם מתכוונים שיהיה נם לו עונג מזה אין חשש דבזה יש נם לו עונג במה שמענג הבירו מותר כל"ל אילוק נכון : (ב) **אף על פי שמבין כו'** · והטור כתב על זה ומסתבר קצת לאיסור והוא תמוה מאד מאי טעם מאמירת כל המלאכה אינו מפסיד דברי בסימן ש"ז וחכו אפילו בשבת נוסיה וכ"כ מו"ה ז"ל דאפילו בשבת נוסיה מותר לדבר בלשון רמז שיבין לעשות אזהב דבר ורחיה מהא דמותר לומר לישראל הגלוה בעיניך שתעמוד עמי לערב ולקמן סימן זה בסופו כתב רמ"א דאסור לרמוז לאינו יהודי כל מה שאסור לומר לו וכן עיקר : (ג) **שלא יאמר לו קנה בשבת** · כ"י הביא דברי הנ"מ פרק ו' וז"ל ול"ד לכל הני דברי ב"ה עם הסמוך דכולהו אי בעי עביד מאר אי בעי ימתין ומצלח האינו יהודי קא עביד לדעתא דעפשיה אבל הכא אי אפשר כי אם למחר ביום השוק עכ"ל · וכתב בית יוסף על זה יום השוק לאו דוקא אלא אורחא דמלתא נקט דאפילו אינו יום השוק כיון שהוא אומר לקנות לו בשבת אסור וזהו עיקר האילוק דבהנך אינו אומר לו שיעשה בשבת עכ"ל ונראה לי דנקט יומא דשוקא דבזה אפילו אם אינו מזכיר בפירוש שיקנה בשבת אלא נותן לו מעות שיקנה לו סתם ובלותו מקום אינו מנוי לקנות כ"א בשבת שהוא יומא דשוקא כמו ברגיל בעיירות קטנות ס"ל כמזכיר יום השבת בפי' ובמקום שמנוי קנה גם בשאר ימים אין איסור אא"כ מזכיר בפירוש יום השבת וע"ל עוד דאפילו בהמה דמתירין ב"ה עם הסמוך כגון מותנין כלים לנוכם אינו יהודי יש איסור אם נתן לו הכלים סמוך לשבת ואמר ליה ראה שאני צריך להם ממולאי שבת דהוה ליה כאומר בפירוש שיבבסם בשבת וכן לענין אם נתן לו מעות בערב שבת לקנות

ז מקצת חולי · דאינו בחולי ממש הכולל כל הגוף אלו שיש בו סכנה אבל אינו מעלה אלא שיש בו מיחוש קל אינו אסור אפילו בשבת אלא בשבת אינו יהודי אסור אפילו בשבת אינו יהודי אסור אפילו בשבת אינו יהודי אסור אפילו

כגון למור כמ"ש סימן של"ו ס"ט עכ"ל ובהגמ"ר פ' כ"ש כתב דגבי למור מרי משום שלא יבא לתקון בידים אבל שאר שבותים אסור כמו שבת' סימן של"ד סכ"ו ובכרי"בם סימן שפ"ד כתב דאפילו לומר לאינו יהודי לעשות שבות אסור אפילו במקום פסידא דהא כיבוי נמי הוא מלאכה שא"ל לנוסה ונם אינו יהודי שהבית דורון אסור אע"פ שלא עשה אלא איסור דרבנן וכו' ע"ש כמ"ש סימן שכ"ה והר"ן פ' חבית כתב נ"כ לחד שיטא דשבות דדרכו אסור אפילו ע"י אינו יהודי במקום פסידא ולחד תירולא כתב דשאני כבוי כיון דאם צריך לגופו היה מייב מן התורה ואין הכל בקיאים בזה לפיכך אסור אפילו ע"י אינו יהודי ובסימן של"ד ס"כ כתב די"א אפילו שבות דשבות אסור כמו שכתב הרשב"א בתשובה סימן תשס"ד וסימן תשכ"ב לכן נ"ל דבמקום הפסד גדול יש להתיר שבות של ידי אינו יהודי אפילו דדרכו ושבות של ידי ישראל שלא כדרכו אבל בלא"ה אין להקל כלל עפי"ש : **ח ויש אוסרין** • דסבירא להו במילה שרי שבות דשבות דהיא עצמה דחי' שבת וצריך עיון דבעירובין דף ל' ע' ב' אמרינן דבשבת הסכנה היו מעלין ספר תורה מגג לאגר לקרות בו משמע דשרי לעלמא חוץ לעירוב מפני קריאת התורה • וצריך לומר דאין מדמין בשבותין וכמה שכתב' לעיל : **ט מותר** • דחשבינות שע"ל מותר לחשבן בשבת : **י לחבירו** • אבל לאינו יהודי אסור לפי שהוא עושה לדעת אותה אמירה (הגא"ח ס"ק דע"א ד"מ) אבל בתוספתא בשבת דף ק"ן דומין זה דעשמא דשרי משום דהרהור מותר ל"ש אינו יהודי ל"ש ישראל : **יא לכרך פלוני אני וכו'** • ופירשו רמב"ן והרשב"א ז"ל שאומר לו לשם אני הולך לממהר בה עמי דאי לא מאי קאמר פשיטא עכ"ל כמ"מ פכ"ד ממש"ש דאם יאמר דבר זה לעשה לממהר אפילו בדבר שאין איתר לעשותו היום שרי וכ"מ מלשון הרמב"ם שכתב אסור לדבר עם שוחפו מה יעבור לו יקנה לממהר לו היאך יבנה וכו' משמע דוקא כשמתיעץ ומתחבר מה יעשו אבל לדבר דבר זה לעשה שרי וכ"מ בב"י שכתב וז"ל כתב רוקח אינו יכול לומר אני אפך לרכוב לממהר כי אינו יכול להסכיר בשבת עכ"ל ונראה לי בשומר לו כן כדי שיזמין לו סוס לרכוב עליו מיירי עכ"ל ב"י • משמע דבלא זה שרי אבל דעת הרא"ש לאסור כמה שכתב רמ"א בהג"ה • ואפשר דגם הת"מ ס"ל כן עיין בתוספות ואם כן אסור לומר אני ארכוב לממהר רק יאמר אני הולך וכן כשמואל אומר אם אינו יכול אם אינו יכול לממהר : **יב דוץ לתחום פירות** • אבל בתוך התחום כיון דשרי להחשיך כמ"ש ס"ט שרי לומר לחבירו (ב"מ) ולי נראה דא"כ יהא מותר לומר לחבירו שיתלוש פירות תוך התחום וזה פשיטא דאסור כמ"ש סימן ז' דאפילו לומר לו היום נכון עמי לערב אסור וכללא דכיל דבל שאני בחמירתו דשלי להחשיך וכו' דמשמע שהן שוים קאי אסוף התחום ומשום איסור תחום שוים וכ"מ בהרא"ש וברמזים ובכרי"ן ולכן נ"ל דנקט חוץ לתחום וכו' משום דקבעי למתני וכן אסור להחשיך וכו' ופשוט דאפילו דבר שיש בו איסור בשבת אסור לומר לאינו יהודי

המצטער ח מ **ויש אוסרין** : הגה (לקמן סימן תקפ"ו פסק לאסור ועיין לעיל (ז) סימן רע"ו ס"ב (ד) דיש מקילין אפילו בהלאכה דאורייתא וע"ש ס"ג) :

ז ס **אסור לחשוב חשבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני (ה) ודוקא שעדיין שכר הפועלים (ח) אצלו אבל אם פרעם כבר ט מותר :**

ח ס **יכול לומר לחבירו יא לכרך פלוני** (ו) (י) **אני הולך למחר** ; (יא) **וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי** (ז) (יא) בורגנין ק וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ר ובלבד שלא יכיר לו שבירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו יב (יב) חוץ לתחום (ה) **פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר** ם **וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שיהר הלילה לילך שם להביאם :** הגה וכן לא יאמר מעשה דבר פלוני למחר (הרא"ש פרק השואל וע"ל רים פסימן) • **אבל יכול להחשיך בסוף התחום**

לקנות ואמר ליה שילך לדרכו שהתירו אם לא זכר לו שיקנה בתוחתו שבת דעכ"ם עשה בשביל ישראל וזה דומה לאינו יהודי שהדליק גר בשביל ישראל ואפילו אם קילן לו לא מהני דמ"מ עושה המלאכה בשביל ישראל וכתב בסמ"ק כי היכי דאין מסלחין אגרת ביד אינו יהודי אם יודע שעושאו בשבת אע"כ קילן לו דמיס כן הוא בתוקן לו מלכוסים למכור ממש דבלא קילן יש איסור בכל גווני כמו באגרת : (ד) דיש מקילין וכו' • והיינו בעל הטיטור וכבר כתב רמ"א לעיל דיש להחמיר וכן שיקר כי הוא יחיד נגד רבים וכן מסיק מו"ה ז"ל כתב בית יוסף בשם הגמ"ר וז"ל כתב עוד שם בשם רלבי"ה דאמירה לאינו יהודי בדאורייתא נמי לא אסורה אלא בדבר שלא אפשר למצוה תקנה על ידי ישראל לעשותו כגון להחם חמיס אבל אם אפשר לעשותו כגון בר"ה דיכול להביא על ידי מחילות בני אדם שרי ואריך עיון עכ"ל ומו"ה ז"ל דאיכא למימר דלמא אתי לאחלוטי בר"ה אסור אמירה לאינו יהודי אפילו באיסור דרבנן אפילו לר"מ דאמרינן נבי יוקא דאשתמוד אמיתי עכ"ל והקשה בית יוסף על זה שזה סותר מה שכתב קודם לכן בסמוך שאם אפשר לעשותו כגון בר"ה דיכול להביא על ידי מחילות בני אדם שרי ואריך עיון עכ"ל ומו"ה ז"ל תי' דזה מיירי מאלר לאלר אלא שירבו ואתי לאחלוטי להוליא מרה"י לר"ה ושם ליכא תקנתא דמחילה של בני אדם דאסור אמירה לאינו יהודי כדמוכח מהסוגיא יוקא כו' עכ"ל ולעד"ל דמחילת בני אדם מועילא לר"ה לענין הוצאה מרה"י דכל שעומדים בני אדם מן הפתח היוצא לר"ה ולהכן ה"ל כל אותו לד שבין האנשים כרה"י וא"כ מותר להוליא לשם מרה"י כדין מרה"י לרה"י והו קשה דהא בעובדא דיוקא פרק הדר דף ס"ח מבואר דדרך הצירות אלא שירבו היה המעשה והוה רבה להביאו על ידי אינו יהודי ולע"ד ליפב הדברים דמה שאמר בעל הגמ"ר היתר בר"ה על ידי מחילה של בני אדם אין זה דומה למ"ש בסימן זה לקנתן דמותר לומר לחבירו לך עמי לכרך פלוני לאמר שהיום יכול לילך על ידי בורגנין ואינו אין שם בורגנין אלא כיון שיש לד היתר אם היו שם בורגנין כמ"ש [בית יוסף לקמן אבל כאן שיש היתר לומר לאינו יהודי כיון שיש היתר על ידי מחילה היינו בית שם בני אדם שאפשר לעשות מהם מחילה אז אין איסור אלא כלל רוכב עליו אבל שאפשר לעשות מהם מחילה אז אין איסור אלא לעשות בהיתר על כן מותר על ידי אמירה לאינו יהודי אבל אם אין שם אפשרות לעשות מחילה מבע"א אסור אמירה לאינו יהודי דהא עכ"פ עכשיו איסור גמור היום בלא אמירה לאינו יהודי וכל שאסור לישראל אסור באמירה לאינו יהודי לעשות היום משא"כ בהיתר דלקמן אלא שעכה שום דבר היום על אמירה שיעשה למחר בזה מהני כל שאפשר בהיתר אף על פי שבאמת אינו עכ"פ דכל שאפשר לו להתהלך בר"ה הרשות שים לו דמיון לר"ה ואין לו בני אדם לעשות מהן מחילה אז אסור אפילו באמירה דרבנן ושל זה כתב דלמאיקן נבי יוקא דאשתמוד אמיתי דכתב שם קודם לזה בהגהות פ"י וז"ל ואפילו לומר לאינו יהודי להביא דרך כרמלית ולא אמרינן בבי יוקא דאשתמוד אמיתי דאמר התם ולימא לאינו יהודי ואיתי מנו ביתיה פי' דרך גנות הצירות וקרפיפות כו' עכ"ל הרי מבואר דסבירא ליה דדוקא דרך גנות הצירות וקרפיפות מותר ולא דרך כרמלית והטעם דכרמלית יש לו דמיון רשות הרבים ומבואר שם דבגמרא איירי דרך גנות הצירות וקרפיפות דהם קילי מכרמלית דהלכה כר"ש דאמר רשות ה' הן כל"ל בזה : (ה) **ודוקא שעדיין שכר כו'** • נראה פשוט דלא בעינן דאם קודם המחבון כבר נו לא אלא דאם אינו אלא איסור דרבנן אפילו אם עברו אינו אסור אלא בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אבל אם פרעם כבר מותר אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו יב חוץ לתחום ואם אינו יכול לילך בלא עבר אסור אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן אבל אם אין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו יב חוץ לתחום אבל אם אין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן

וכתו' ה"ה כשם התו' דכתוך התחום מותר להחשיך כדי לחלוש פירות דלא מוכרא מלתא וכה"ת דאסור לא יהלך אדם בסוף שדהו כדי לעייל על פתח המדינה כדי שתחשך וילך למרחק מיד י"ל דהתם שהשדה לריכה לעיר וכן בים שם מרחק מוכרא מילתא ואחי לידי חשדא עכ"ל וזכר כלן בס"ע אבל כלן לענין המילה לחבירו דלא מעשה חשדא לאסור אלא מעשה איסור לאסור מעשה דבור של חול אפילו תוך התחום נמי אסור כל שאין לו היתר. כיוס ע"כ לרלה ברור דגם תוך התחום לאסור בחמירה זו אלא שהאסור וש"ע נקטו לחמ"ו וכן לאסור לו להחשיך בסוף התחום כו' דשם דוקא חוץ לתחום לאסור כמ"ש ה"ה נקט נמי כלן חוץ לתחו' ולאו דוקא הוא כלן וחש"ג דבנמ' לחמריגן דלמילה ומחמיכין שויים הם כיון מכדי דאלו בחיסור תחום לאבל כמו לאיסור מוקלה ודאי לאסור בחמירה טפי מחמיכה מעשה שלמלנו ומו"ה ז"ל כתב להשוות זה להחשיך תוך התחום דמותר ול"ל כן וכ"מ בג"כ מדברי הרא"ש שהביא רמ"א בסמוך וכן לא יאמר תעשה כו' פי' מה שאין בו לך סיתר היום כ"כ הרא"ש וזהו אפילו תוך התחום: (ט) **תן לי** · דאלה דמותר ג"כ לסיים ולהחזיר ולתן לך דעיקר הטעם שמא יבחוש ולא אבו בזה אלא בלבון הלויני שהוא לזמן מרובה: (י) **חקק בבותל** · דבותל בשאר לא מיתלף לאבל אבלא ופעקם אבל מיטלטלים מיתלף בשאר הדיוטות: (יא) **ואגרת של שאלת שלום** · זהו דעת רש"י אבל הרמב"ם ס"ל דאין בכלל שאר הדיוטות אלא מקום ומעכל כמבואר בב"י ורלה דפלוגתייהו אלו בזה הרמב"ם כתב טעם איסור זה מפני שמא יתמוך כמבואר בפי' בפב"ג ולבאורה י"ל ממ"ש בגמ' טעם מתני' דלא יתנה אדם מתוך הכתב רב ביבי אמר שמא יתמוך ואביי אמר שמא יקרא בשאר הדיוטות והרמב"ם קבה הא כ"מ ס"ל שמא יתמוך בשאר הדיוטות וא"כ במה הם אלוקים רב ביבי ואביי וא"ל דרב ביבי אמר כאן בשאנה הוי הטעם שמא יתמוך ולכך לכתוב בבותל את אוזניו וע"כ אין איסור אלא אם יכתוב בכדי שיוכל למחוק אבל לא למעשה בשקום שאינו יכול למחוק ואביי ס"ל אפילו למעשה אסור מפני שאר שדיוטות שבגמרא בהם מפני שמא יתמוך ומ"ה מותר בתגרת עלום שאין שייך בו שמא יתמוך ורש"י ואבר מפרשים שמבית ב"י דאוסרים בתגרת עלומים והוא בכלל שאר הדיוטות ס"ל הטעם מפני שמא ממלוא חשבון ודבר דבר אלא יעשה בשעשה חול וא"כ אין לאסור אחידתא לשמש שקורא בכתב אלעזר"ל בשמוש לפעודה כי יש לנו לסמוך על הרמב"ם ורמב"ן שכתב הרשב"א בני שקורא בתגרת עלום בשבת אחין לנעות בו כיון שסומך על הרמב"ן: (יב) **שלא יגע בה** · הרמב"ן שאינו יהודי המביא כתב מניחם על הקרקע חחלה ומהר"מ מיון בתשובה סימן ק"ז מתן טעם דלא יעשה ישראל הקבל הכתב ממר הזלאה מרשות לרשות דסיינו האינו יהודי עושה

התחום כדי למהר לילך שם לשמרם שאפי' היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם:

ט ח מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו וחורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום

יג (ך) משום (יג) דמגברא מלתא:

י ט מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי:

יא י השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע יד לזמן מרובה ואיכא למיחש (יד) שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ; ובלשון לעז שאין היולוק בין הלויני להשאילני צריך שיאמר (ט) (ט) תן לי: הגה וכלבוש בשבת ואינו רוצה לסמוכו יגיח מסכון אלא אבל לא יאמר לו הילך מעכון דסוי כשובלא דחול *(כ"י בשם תורתות חיים) בשם שאין נוין בשבת כך טו אין פורשין בשבת (אסר"י סי' קמ"ו):

יב טז ד זימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב בשבת ה אפי' אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות (דאפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור) (הרא"ש ור"ן פרק השולחן ושור) אבל אם (י) חקק בכותל יז וחקיקה שוקעת מותר ; אבל יח בטבלא ופנקס אפי' אם הוא חקוק אסור לקרותו: **יג** שטרי הדיוטות ח דהיינו שטרי חובות וחשבונות (יא) ואגרות של שאלת שלום אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור:

יד ט לקרות באגרת השלוח לו אם אינו יודע מה כתוב בה

יט מותר ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה ואם הובא בשבילו מחיץ לתחום סוב ליזהר כ (יב) (יז) שלא יגע בה:

טז י כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני

כא אסור לקרות בשבת:

טז כ מליצות ומשלים של שיחת (יח) חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור **כב** משום מושב לצים **כג** ועובר משום אל תפנו אל האלילים לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברן ומי שהעתיקן

יהודי לעשותו בשבת ועיין סי' שכ"ה ס"ח וס"י דאפילו בדישבד לאסור ודבלי הכ"ח כאן לע"ג ע"ש · גם מ"ש דש"י מתילה על בני אדם לאסור לטולית מרה"י לר"ה זה אינו כדאי· סי' שס"ב ס"ה ובגמרא המחילה מעשיתא היא ופשוט בגמרא דמותר לומר הבא לי דבר זה למחר שאם היה מחילות היום מביא היום גם מ"ש בשם התוספות דלמחיר ל"ד ליתא דהתבו בן אחידך דינא ממ"ש ס"ח: **יג** משום דמגברא מלתא · ול"ד למ"ש סימן ש"ו ס"ח דהתם הוא תוך שדה שהיא לריכה לחרוש ולעבוד מוכרא מלתא וכן מעיין לפתח המדינה שהמדינה שם מוכרא מלתא ואחי לידי חשד (מ"מ פכ"ד בשם התוס' והרמב"ן ורשב"א ומרמ"ם) וגי"ע דבשם"ע דעירובין אמריגן בהדיא דאפילו בסוף התחום הוא מוכרא מלתא דאי טרבא מרבא הוא אמרי שמעתא מבקתיה ואי ע"ה הוא אמרי אמרא דאיכא לריכה ליה ועבמא דאסור פירש"י דבל מידי דאסור ליה למיעבד בשבת אסור ליה לאזמוני נפשיה לאי מידי בכ"ל וה"ל כיון שאסור לאלו מידי לריכה לאסור לאזמוני נפשיה לבך וע"ז תיבן התו' כיון דלא מוכרא מילתא כ"כ שרי אבל בהחשיך בסוף התחום אפי' לא מיוכרא מילתא אסרו אמרי אמרא מילתא אפילו כמו שאסרו אחיכה בדבר שאין בו לך היתר ודברי הגמ"מ ל"ע: (יד) **לזמן מרובה**. דאתם אלוה ל' יום אבל שאלה זמנה לאלתר וה"ל במקום שהוגין שהתם אלוה לאי לאבטו לאלתר כמו שהוגין במדינתנו דאפי' לומר הלויני ומשמע בגמרא דוקא יין ושמן ודבר שהוא לוקח שבת אבל דבר אחר שאינו לוקח שבת אסור לוקח שבת אבל דבר אחר אסור לוקח שבת אבל דבר אחר אסור לוקח שבת אבל דבר אחר

לפם טבודת גלוליס עובר ע"פ אבל במסכ' ע"ג דף כ' כתבו התו' דאפילו בכל דיוקנא אסור אלא בעובדה בזמן שרי גרגיל לרחוה בה תדיר ולא שייך הפמאה והטולם מהגין בסברת דאפשרה ל"ל דדרשים בעלמא שרי לכולי עלמא טיין ריש סימן רכ"ט: **כד בלשון הקודש שרי** · דהלשון בעלמו יש בו קדושה ולומד ממנו דברי תורה ונם מותר לטלטלו לף על פי שכתוב בלע"ז דיכול ללמוד ממנו דיני גם (ד"מ וכן כתב המט"מ) אבל של"ה אוסר וכן מפרש בתשובה וב"מ כתב דבמול ומותר ובכמה אסור אם לף בלשון הקודש ולדעת רמ"א לף אגרת שלום הכתובה בלשון הקודש שרי לקרות דים ללמוד מתוכו הלשון וגם כתובים בו כמה פסוקים של תורה: **כה באצטרול ב.** היינו כלי של המוים בכוכבים: **כז ויש מי שאומר** וכו' · והמיקל לא הפסיד (לבוש): **כח בבדי שיעשו** · ובלבד שלא יהא דבר של פרהסיא כמו שכתב סימן שכ"ה סעיף י"ד ועסי' תרס"ד (הרמב"ם): **כט אסור לומר** · ל"ל הרמב"ם פרק ו' הלכה כ"א אינו יהודי שהבית חפליו בשבת והכניסן לבית ישראל אפילו אמר לו המיתן בזויות זו מותר עד כאן לשונו וכתב הט"מ דע שאמירה לאינו יהודי לעשות מלאכת האינו יהודי עלמו שרי כו' ומפלי האינו יהודי אינו מסקידין אבל ישראל ואפילו ישראל ויהיו דברים שאסורין בטלטול היין אבל אם ביד האינו יהודי רשאי לומר לו לפנותן לאינו מקום שרלא ואין כאן שבות דשבות היין אינו יהודי עד כאן לשונו ועיין סוף סימן זה וסימן ש"מ ס"ד וכן כתב הרקנ"טי בסמיקין סי' ק"ב והגמ"ר פרק ה' דבדבר שאין לישראל נגעה ממנו מותר לומר לאינו יהודי לעשות והא דאסור לומר לו אסור פרתי ודוש בה אפילו הדיפה של אינו יהודי דהתם נהנה בו שמרבה לו שכר כמה שחוסמו אבל אסור פרתך ודוש בה שרי (ועיין בח"מ סימן שנ"ח) ויש לשאול התנן שולח אדם יד לאינו יהודי אעפ"י שגיד הנשה בחוסה אלמא מותר לומר לאינו יהודי אבל גיד הנשה ומעשים בכל יום שאנו מאכילין עבדינו טריפות וי"ל באכילות לאינו יהודי שהדבר מוכיח ונראה שאינו יהודי להמאת עלמו קמטון משביע כאומר לאינו יהודי עשה מלאכתך עכ"ל · והנה לכאורה קשה מאי קא מקשה מדתנן שולח גיד הנשה לאינו יהודי הא כבר כתב דבדבר שאין לישראל נגעה ממנו שרי וא"ל דס"ל דיון שישראל נותן לו לאכול חשיב המלה הבא כיון שנתן לו ע"כ ניחא ליה שיאכל וא"כ אסור ליתן לו בשר שיבשל לעצמו · אבל מותר לומר לו בשל בשר שלך וכ"מ בח"ע סי' ס' וכי"ד סי' רל"ז וכ"כ בת"ח בשם הלבוש בלא טרדא שרי וע"ש שכתב שאפילו ודאי שרי לעשה מלאכתו אם הוא מרוד ומחפז לדידן דקי"ל לא גזרו על שבות ב"ה בשעת הדחק וא"ל דלא שייך טרדא בזה דיכול לעשר בא' בשבת ולכן ל"ל שכוונת הטור כדאיתא במשנה פ"ו דדמאי דאם נעשר עד ב"ה יכול לקרות שם כ"כ האוס' בסוסה דף כ"ג ע"ש וא"ל דדוקא במעשר פירות דהוי דרבנן לו בחו"ל אבל בדבר אחר דאורייתא קי"ל דאין, בדיה ולא מהני קריאה שם ועיין במט"ס פ"ח מתרומות דין כ"א ובכ"מ ובש"ם בב"ק ס"ה בדיני בדיקה סימן י"ג ובע"ד סימן של"א סס"ח: **לא אסור לרמוז** · וה"ה שאסור לומר לו דבר סיבון מתוך כך שישבה מלאכה (פסקי רקנ"ט סי' ל"ע) וא"כ אסור לאינו יהודי שיקנה חומטו כדי שיבון שיסיר הפחם שבראש הגר דדוקא לומר לו דבר שמבון שישבה אחר הבשל מותר כמ"ש סי"ז אבל בשבשה בשבת אסור דהא אפילו האינו יהודי עשה מלאכה מעצמו לעולם ישראל אסור ליהנות ממנו כמ"ש, סימן שכ"ה כ"ש לרמוז לו דלא בהב"ח פ"ש · וטמ"ש סי"ד בשם רמ"מ דהתם אין לומר שוס שוי לאינו יהודי רק שא"ל שאינו יכול לקרותו: **לב במלאכת עצמו כו'** · אבל אם התבואה של ישראל אסור לומר לאינו יהודי לפמותו וה"ה בכל דבר המוקלה דה"ל שבות דשבות וטמ"ש סכ"א: **לג עומד בעדר** · דל"ד לגמ"ש ססי' רמ"ד דהתם כבר נקלה פ"ש ישראל מקבלם בחוכו ואם לא יקבלם יפסיד חוכו שרי כמ"ש סימן רמ"ד ס"ו כ"ש כאן (ס"ג בע"א דף ע"ה):

שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן מהטיאים את הרבים: הגה ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשבת תולין הייט דווקא אם כתובים בלשון לעז (יג) אבל **כד** בלשון (יט) הקודש שרי וכן נראה לי מל' שהתנו התוספות פרק כל כתבי וכן נהגו לקרות בזה:

יז ג אבור ללמוד בשבת ויום טוב **זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות אסור** מ **ויש מי שמתיר** (יא) ; **ועל פי סברתו מותר להביט כה** (ב) **באצטרולב בשבת** (ולהפסה ולפלפלה בדלקמן סימן ש"ח):

יח סחורה הנפסדת **בשבת על ידי נשמים או דבר אחר** **או אי אתי** *בידקא דמיא (פירוש נהל לא תנם מים) **ומפסיד מטונו או שנתרועעה** (ו) **חבית של יין ותלך לאיבוד מותר לקרות לאינו יהודי אף על פי שודאי יודע שאינו יהודי יציל המטון** (ולכאות סתורה לו פירוש לו דבר אחר מפני הנסמים טיין לעיל סימן של"ח סעיף ז') **וכן מותר לומר לאינו יהודי כל המציל אינו מפסיד כמו בדליקה שהתירו לומר כל המכבה אינו מפסיד כז ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה דוקא** (ועיין לעיל סימן של"ד וכלל"ה וכלין ס"ם):

כ ג ישראל שאמר לאינו יהודי לעשות מלאכה בשבת מותר ליהנות בה לערב **כח** (יד) בבדי (כג) **שיעשו:**

כא כט ק אסור לומר לאינו יהודי בשבת **הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך ואפילו אין מזונותיו עליו:** הגה אבל מותר לומר לו לעבות מלאכה לעצמו: (הגהות מרדכי פ"ם ומרמ"ן פרק כח אל פרעה):

כב ר כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר לאינו יהודי ס **להדליק לו נר בין השמשות** ת **או אם היה טרוד והוצרך ל לעשר בין השמשות** * : הגהה כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת **לא** אסור (כד) לעשות לו לעשותו אבל מותר לרמוז לו מלאכה לעשות אחר שבת (מ"ו) · אינו יהודים המביאים תבואה בשבת לישראל מחיינים לבם וישראל נותן לו מפתחו לאוצרו ואינו יהודי' נותנו לבם ומודדים ומונים יש מי שמתיר מבוס דאין יהודי **לב** במלאכת (בה) עלמו עוסק ואינו של ישראל עד אחר המדידה ויחבוא עמו אחר כך וכן אינו יהודים הטוחים נגיעות בשבת וישראל רואה ויקנה לאותם ממנו דאינו מקום' אינו יהודי שהשתא דמפיים קפיד דלא על פי פיישראל **לג** עומד (כו) בעדר הדם לא חדרים ואשתא לישראל קא מגיד שרי (כ"י בשם אגודה):

שח דברים המותרים והאסורים לטלטל בשבת · ובו נ"ב סעיפים

א ח כל הכלים נטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת הסרון כים כגון ב סכין של שחיטה ג **או של מילה ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנים בה הקולמוסים כיון שמקפידים**

וה עיקר כי כן הוא בירושלמי בשבת מחוסב שלו שמה:

שח כתב ב"י בשם רמב"ם הרבה טעמים לאיסור מלטול מוקצה · וא' מהם שיהיה ניכר מביאתו שבת להמיילים שמוכתים גם בחול

*) נ"ל בפ"ג

שומה עקירה וישראל המחה · ואין זה נ"ל דבר"ה דאורייתא אמרינן ריש שבת דאסור מדרבנן אע"פ שאין עושה אלא עקירה לחוד לו המחה לחוד אבל בכרמלית אין איסור בזה ויתבאר עוד סימן שכ"ה: (יג) **אבל בלשון הקודש שרי** וכנ"ל מדברי התוספות כו' · היינו ממ"ש וז"ל ומיהו אותן הכתובים בלע"ז נראה לר"י דאסור לעיין בהם דלא נרע מכתב שהחת אלוה וכו' עכ"ל וראה דל"ל דלא עדיף ומזה יליף רמ"א לאחיר לשון הקדש ואינה הוכחה דהתוספת נקטו כן למראה מקום של אותן מלחמות ואתו בהם סימן שכתובים בלשון לע"ז אבל הלשון בעלמו אין בו קדושה שהרי מלינו (*) בפ"ק דשבת דבמתיחד (אפילו) דברים של חול יכול לספר בלה"ק ואז דאמרתי לא יאמרו מן מושב ליים אע"פ שכתובים בלה"ק אזכרו החוס' במלחמות דבלילנות אין מילוק בלשון ובכר מלק מו"ח פ"ז וכן מיקר ונראה פשוט שכל שאסור לקרות בו אסור לטלטלו בשבת ממ"ש ס"י סוף סימן ש"מ בשם רשב"א בתשובה נגי לאפטרול"ב: (יד) **בבדי שיעשו** · זה דעת רמב"ם · וכ"י הביא בשם רי"ן דאסור לו לעשות מעוס קנס כך דקדקו הפוסקים בפרק המוכר את הפוטלים עכ"ל ופסק כרמב"ם ולעד"ל לפרש מאמר אחר בפרק שואל כשיטת רי"ן דאמרינן ת"ר מעשה בחסיד אחד שפירלה לו פרלה בתוך שדהו ומגלף עליה לעודרה ונזכר דשבת היתה ומגפ אותו חסיד ולא נדרה ועשה לו נס ועלהה לו לגלף וממנו היתה פרנסתו כו' קשה למה קראתו חסיד בזה שלא נדר בשבת ותו מאי ממלך דאמר מה ספק היה לישן ע"ז וא"ל דתחלה ידע ג"כ דשבת היתה רק שנמלך לגדור על ידי לאינו יהודי כדאיתא בסמוך לענין לעשל מהשבת וע"ז נזכר ואמר דזה אסור דשבת היא לגומר מעוס שבות דשבת ומגע גם בחול מלגודרה כרי"ן דכאן לף על גב דלא עביד מעשה ע"י אלא מחשבה היתה זה היה החסידות שלו שפסק לגעשים דמחשבה כמעשה · ועוד נ"ל לומר דבשבת היה מהיישך הילך יגדור בחול ודיה סבור שאין זה חטא ואחר כך נתחרט כיון שבשבת חיבב על זה ובשביל זה לא נדר אפי' בחול כדי שלא יהנה ממחשבה זו ובהדיא כתב בס"ח שאסור להכיר

שח כתב ב"י בשם רמב"ם הרבה טעמים לאיסור מלטול מוקצה · וא' מהם שיהיה ניכר מביאתו שבת להמיילים שמוכתים גם בחול

אסור

באר היטב

יוסיפון ופסר יוחסין ודברי ריפוס של ר"י כהן שמהם ילמדו דברי מוסר וידלה וכן שבע יפודם: (יב) קדוש · וגם מותר לעלמו [עיין בחא"ע ס"ם קל"ו] וכן תכרת בלעמים וס"ק שרי לקרות ודברי חסק ומפמלל אפילו בלם"ק אסור · וכל שאסור לקרות אסור לעלמו מ"א ס"ו: (ב) באצטרולב · כוא כלי מיוי מוכנים · וכן לעיין בספרי בקרוטות ספרת אקרים: (כא) לשאול · וה"ל ר"ו לשאול מכוס רשולם וכו' · וכרכ"י דילג מכוס רשולם ומכן מכבול פ"ה: (כב) ויש מי שאומר וכו' · ומפיקל לא בפסיד פ"ה: (כג) בעשה · ובלבד שלא יהא דבר של מרכיבה בס"ם סימן כ"ם ס"ר ובוף סימן תרכ"ד: (כד) לרמוז · ובוא סדין שאסור לומר לו דבר מיבון מתוך כך שישבה מלאכה מסקי רקנ"ט סימן נ"ם · ואם כן אסור לומר לאינו יהודי שיקנה חומטו כדי שיבון שיסיר הפחם שבראש הגר דדוקא לומר לו דבר שמבון שישבה אחר הבשל מותר כמ"ש סי"ז אבל בשבשה בשבת אסור דהא אפילו האינו יהודי עשה מלאכה מעצמו לעולם ישראל אסור ליהנות ממנו כמ"ש, סימן שכ"ה כ"ש לרמוז לו דלא בהב"ח פ"ש · וטמ"ש סי"ד בשם רמ"מ דהתם אין לומר שוס שוי לאינו יהודי רק שא"ל שאינו יכול לקרותו שב"ל מ"ל · ומיד שבר בשבת כשהם אינו יהודי דרבנן אפילו בישראל אלמא אם כן מותר לרמוז לאינו יהודי שיקנה חומטו ובוא יבון ויסיר הפחם וכן כתב הבנה"ג שבבו מהריי"ם לפמוים הים לריך לבלות היום דבר בספר אחר לא הים אחיר יפה הים לומר הבר לאינו יהודי אחיר זהיהם בשבת מבינה ומותרת בלא הפסיקה פ"ב: (כה) אלמו · אינו יהודי שבבות אפלו בשבת לגיה ישראל אפילו אחרים בעבולה אבל לא הים אחיר יפה הים לומר הבר לאינו יהודי אחיר ביד אינו יהודי · ואם הבעולה אם ישראל אסור לומר לאינו יהודי לבטות ולא"ה בכל דבר המוקלה דה"ל שבות דשבות אע"פ · אינו יהודי אינו שוהה בבשבת אינו יהודי אינו יהודי ויעיין בהמנים אבל לא יאמר לו שיבשל בשבלאות דרבות אע"פ עיין סימן שכ"ה ס"ג: (כו) בעדר · ואפילו אם אינו יהודי אינו שוהה בגגיות כ"א בשבת אם ישראל מקבלם בחוכו ואם לא יקבלם יפסיד חוכו שרי כמ"ש סימן רמ"ד ס"ו כ"ש כאן (ס"ג בע"א דף ע"ה):

שערי תשובה

אינו יהודי מחיירין ולישראל אסור ומכ"ם אם הוא הוה ס בים עליו לאחיות בכתב אבוריה: **בש"ע** סעיף כ"א אסור לומר כו' ועיין בסו"ת ס"ח בהלכות סימן ג' נרופאים הבולבים לחולי' ועיין בק"א אם בכ"כ בשם הרמב"ן בשם הרמב"ן: (כו) בעדר בהרב"ם וכנ"ב מ"ח כתב הבוכרים בוודאי וקונים גם בגגיות הנעשים בשבת מותר גם מחמת איסור גגיות אע"פי שבפ"י טתן הקיבה תוך הבלב בשבת אין לישראל עושה כלום ומ"ש אלו הבוכרים בדבריהם לקנות הגגיות הם מגיאים קיבה מבלהם וכיון שבבר יש לישראל חלק קלת בגגיות אין קפידא מחמת איסור גגיות אינו יהודי אעפ"י שאינו יהודי מבים אותם · ועיין בבר"ח יו"ד סימן קמ"ו · ועיין לעיל סימן רמ"ג בשם נו"ר:

אסור

כי"ר בשם רש"ם דבתם אין לומר שוס שוי לאינו יהודי רק שא"ל שאינו יכול לקרותו שב"ל מ"ל · ומיד אחרון שבר בשבת כשהם אינו יהודי דרבנן אפילו בישראל אלמא אם כן מותר לרמוז לאינו יהודי שיקנה חומטו ובוא יבון ויסיר הפחם וכן כתב הבנה"ג שבבו מהריי"ם לפמוים הים לריך לבלות היום דבר בספר אחר לא הים אחיר יפה הים לומר הבר לאינו יהודי אחיר ביד אינו יהודי · ואם הבעולה אם ישראל אסור לומר לאינו יהודי לבטות ולא"ה בכל דבר המוקלה דה"ל שבות דשבות אע"פ · אינו יהודי אינו שוהה בבשבת אינו יהודי ויעיין בהמנים אבל לא יאמר לו שיבשל בשבלאות דרבות אע"פ עיין סימן שכ"ה ס"ג: (כו) בעדר · ואפילו אם אינו יהודי אינו שוהה בגגיות כ"א בשבת אם ישראל מקבלם בחוכו ואם לא יקבלם יפסיד חוכו שרי כמ"ש סימן רמ"ד ס"ו כ"ש כאן (ס"ג בע"א דף ע"ה):

לעולמו

בחול ממלאכה והרא"ש נתן טעם שהוא נדר להלאה: (א) ע"ל סימן רע"ט • וכמ"ש סס בס"ד: (ב) אבל שלא לצורך כלל כו' • ל"ע לפ"ז היאך נוהגים סכינים בנדן שלהם תנוים בתנורה בשבת והולכין עמהם לבה"כ אחין שם צורך בהם וא"ל הוה שלא כדרך הולאה דהא בסעיף ז' לומר בסכין של סופרים אפי' תחובים בנדן עם שאר סכינים וכהא נמי כאן שלא לצורך • ונראה לי דלא אסרו בזה אלא שלא לצורך כל היום אבל אם יש תמצא בו היום אחין אחר בהמתן בשבת ע"כ • ותימה לי דכיון דהיתר הטלטול תלוי במה אחין איסור בהמתן הא כבר פסק הב"י וש"ע בסי' ל"ח שיש איסור בהמתן בשבת ויש"ע כדברי הזהר וא"כ שפיר אסור הטלטול מעשה מוקלה ומה שכימנו ב"י ומו"א כאן לתיתר הטלטול וא"ש: (ד) יש מתירין לטלטל כו' • נראה דאין להקל בזה ושיין בסי' ש"ח ס"ה מ"ש סס: (ה) אפי' בשבת • בגמרא הכי איתא במשנה כל הכלים הנעלים בשבת שבריסה ניטלין עמהם ובלבד שיהיו שוטן משין מגלאכה (ואפי' לאיזה מעין לאסורה) כי"ל ובלבד שיהיו שוטן מעין מלאכתן הראסורה אמר שמואל מחלוקת בשבכרו מע"ש אבל בשבת ד"ה מותרין הואיל ומוכנין לגב אביהן מתיב רב זוטרא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו לאמת לאיזמא מעי"ש עלים בשלמא מעטו ומאתמול קאי לאסקה אלא כי"ע וקאמר אין מסיקין בשברי כלים ולא אמרינן מוכן לגב אביהן אלא הכי איתא: מאלתא שנשברו בשבת דמ"ס מוכן הוא (כיון דראוי הוא לשום מלאכה) ומ"ס נולד הוא (דמאתמול לאו לאתי מלאכה קאי אלכך בעינן מעין מלאכתן) ופסקו הכי"ן והרא"ש והטור כת"ק וק"ל דמשמע כי מוקי אלוגתייהו בשבת הוה הכיא אין מסיקין בשברי כלים כל"י ולת"ק שרי בשברי כלים וכ"כ הטור בהדיא בסימן תק"ל דלר"י אסור בחוד שנשבר בי"ט ואם כן קשה דהא רבא אמר בהדיא בפ' מוקל דף קמ"ב דאין מסיקין בשברי כלים וממילא כאן בעינן מעין מלאכתן גם כן לר"י דהא בהא תליא ואיך פסקינן כאן כת"ק נגד דברי רבא וכן קשה על הרמב"ם פסקה כת"ק ובשברי כלים פסק כר"י לאיסור וכ"ל דאלו הפוסקים ס"ל דלאו הא בהא תליא דדוקא לפי מה שאמר תהלה הואיל ומוכן לגב אביהן וזה שייך גם בשברי כלים לאסקה לו פריך שפיר מכסקת שברי כלים דהוה דלא כמאן אבל למאי דאוקמיה שנשברה בשבת ולא הוה טעמא משום לגב אביהן אלא שכן עלמה מוכנים הם שהם ראוים עצמן למלאכה אע"פ שאינו מלאכתו ראסורה לא מיקרי מולד אבל ר' יהודה ס"ל כיון דעכשיו הם ראוים למלאכה אחרת ולא לראסורה ה"ל מולד ואסור וא"ה הגיה דהסקה בשברי כלים ה"ל לכ"ע מולד דעכשיו הוא ראוה לסיק בו והשבר אינו כלי אלא דדוקא במתני' שהשבר

כרבי שמעון שרי עיין בתוספת דף ל"ו ובגמרא שם ולילה למימר דהוי מוקלה ממתה הסרון כיס דבהא אף רבי שמעון מודה: יג כבר • וה"ה אם נתן בה דבר אחר המותר לטלטל: יד כל הכלים • עיין סימן תל"ה די"א דולד אסור בשבת ולכן אכתוב כל מקום שיש מולד: טו לבשות בה • וגמ"ד מולד אסור בשינו שיהא ראוי למלאכתו ראסורה כגון שברי עריבה לעוק לתוכו מקפה ושל זכוכיה לעוק לתוכה שמן

וה"ה

כמ"ש בביאה מוכח הסכימא ליה דאסור לסרוס הפילין וכן מה"ש כתוס' שם מדברינן בשנת כלים שבשינו כלים שמלאכתן לאיסור כו' ובאמת לא מצינו בכולם שבשינו כלים שמלאכתן לאיסור וע"כ דמוכחים מהא דבריהן בתרוצי תפילין וה"כ דתפילין סו"ל מלאכתן לאיסור ותאבר שלריך לסרוס וגם בסימן תקי"ג בתב כיון שהאוים לסרוס כתוב בתוס' דבשבת ויי"ן אין לאוי לסרוסה כלל וה"ש דאלא מדיבריה כי' בוה בתוס' ולענ"ד שפיר דה"כ לדרון לשה אין מניחין כו' ל"ל דוקא מוחר בה"ש דעשים אמת יצא בהם לר"ש ע"ש בשבת דף ס"ו ולענ"ד סימן כ"ש בכם סב"י ולוה בתב דמ"מ לדרון בלים לן ר"ש לא סיש לנו לאסור לסרוס הפילין וע"כ הפשט מבוא איסור הנתה הפילין בשבת: (שם) ויש לייסב דס"ק כו' ותיכונן אמת יצא לר"ש בלל ותאבר לפרס אמת לייסב גם ה"ש לעיל ראוים הפסוס: בשבת בפי' ה"ש לעיל אבתיהו אמ"ש בשוס: ובאמת לא יצא לר"ש שיצא בהם ר"ש ה"ל מקרה אמר שבר מלאכתו לאיסור ה"ש דמלר אבתה הפילין בשבת אין איסור אבל הוא לסרוסה אסור מבוס ובשבת הפסוס אסור בהיתיכון ובירו"ש אין איסור בעצמה רק אבל לדרון אם רוצה לסרוסה עורך קצת מקרי עיין בב"י סי' תקי"ג בשם הגהות מיי' ר"ת ובשבת דף ס"ה המרינן דאם יצא אינו חייב חטאת דאמת יצא לר"ש לאו אמר בדבר לבתחלה אי מבר עבאת דאמת יצא בשם ר"ש שיש אחיתן אבל ולכן לדרון לפרס דבר אמר אמ"ש מ"מ מי כבלי מ"ל בשבת דאיתא לאמר דאף לבר עבאת אמת יצא לר"ש ואיתא דיוק בב"ח דבשם לפרס. מיוב מקלת מיירי ולאמר דאף אם יצא בשם ר"ש ואפילו אינו מלאכתו בתנאות בתבו דאף בבית אסור בשם ויש לייסב דבטלטול ע' סי' ש"ג סי"ח ומ"ש בב"ל: יב אסור לטלטלו • בתב הע"ש בשם אחור זרוע המגלרות אסור לטלטלן כלל דלאו כלי הוא עד כאן לשונו ול"ל דזהו לב"י אבל לדידן דקי"ל כרבי שמעון שרי עיין בתוספת דף ל"ו ובגמרא שם ולילה למימר דהוי מוקלה ממתה הסרון כיס דבהא אף רבי שמעון מודה: יג כבר • וה"ה אם נתן בה דבר אחר המותר לטלטל: יד כל הכלים • עיין סימן תל"ה די"א דולד אסור בשבת ולכן אכתוב כל מקום שיש מולד: טו לבשות בה • וגמ"ד מולד אסור בשינו שיהא ראוי למלאכתו ראסורה כגון שברי עריבה לעוק לתוכו מקפה ושל זכוכיה לעוק לתוכה שמן

שח א אסור לטלטלו • פי' אותו הסכין של סופרים אסור לטלטלו דה"א הואיל ותחוב עם שאר סכינים לא קפיד עליה קמ"ל דאסור אבל הכא עם הסכינים שרי לטלטל דהא נעשה בסיס לאיסור ולכתיר עיין סס"ו: ב שמקפידין עליו • אבל במקו' שאין מקפידין עליו שרי כמ"ש ס"ג: ג ומקפיד עליהם • אבל אם אינו מקפיד עליו שרי כי' ס' ס"ו ס"ב (ב") וע' סי' רכ"ט דבכל דבר שדמיו יקרים אסור ובדבר שאין דמיו יקרים אם נתן לאוכל אסור עסק"ס: ד וכבד הרבה • וה"ה אבן גדול אז קורס גדולה אם יש תוות כלי עליה מותר (רמב"ם) ועיין סימן ש"ז סב"ח: ה שמלאכתו לאיסור • כלומר שמיוחדת לדבר אסור לעשות בשבת: ו ואם נשתמש לאיסור • פירוש שהיה מונח עליו דבר האסור דעשה בסיס לדבר האסור אבל אם עשה מלאכה בקורנס פשיטא דמותר לטלטלו בשבת לצורך טוב ומקומו: ז ולהניחו באיזה מקום: וכיון שהוא בידו לשל, לטלטלו יותר ול"ל דאפי' שבת בידו לשלו לטלטלו יותר ועמ"ש סימן רס"ו סי' כ":

איתא בשבת דף קכ"ז שמותר לטלטל מוקלה כנגלו דרך הילוכו וכ"כ במלחמות שם עמ"ש סי' ש"ה סי' ה: ח אבל מחמה לצל • ולו' בירושלמי פ"ה דבילה כשמתשב עליו לתשמיש מותר לטלטלו אפי' שיקר כוותנתו מחמה ללל ועיין בשבת דף קכ"ד ע"כ: ט שמלאכתו לאיתר וכו' • וה"ה כשמלאכתו לאיסור ולכיתר (ס"ג סי' ר"ל ס"ב): י ובחבי קודש • סי' סעריס שמותר לקרות בהם דלא כע"ש ע' סי' שכ"ד סי"ג • כתוב בש"ג פ"ה דעייר מלק הוי מוקלה וכ"ל דהוה מוקלה ממתה הסרון כיס דיון דעומד לכתיבה קפיד עלייהו עמ"ש סימן ש"ז סי"ד: יא ושופר כו' • מאמע התפילין אפילו אינו שלו לצורך נופו כלל שרי לטלטולו אלא דלא הוי כתבי קודש דשרי לטלטלו שלא לצורך כלל אבל תפילין שרי ולא הוי ככלי שמלאכתו לאיסור בשבת ת"ל לות אבל אם יש ילה לבנים אין איסור בדבר כמה שבתבו התוספת ספ"ק דיומ טוב (ב") ואיתא דבסימן ל"ח פסק בהזהר דהמניח תפילין בה"מ מייב וכ"ש בשבת • וגם התוספת בשבת דף ס' מאמע הס"ל דאסור לבנים תפילין אלא דס"ל כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו וכמ"ש סימן תקי"ו ע"ש דאל"כ לדידיה למה אין מניחין תפילין בשבת ומה שדייק הב"ח מדקתני לא יצא בתפילין מכלל דבבגים שרי והתוספות מאמת דף ל"ג שבתבו שם דלמ"ד עבת לאו אזן תפילין אסי' בבגים אסור וכ"כ המרדכי ה' תפילין ויש לישב הש"ק דבין אזן תפילין הוא לא מחויב לעשות בהן והיינו אין אמת יוצא בהן ועיין בסמדר' ריש דף ע"ח ומ"מ הוי ככלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו כ"ח לצורך נופו ומקומו כ"מ בתוספת שבת דף מ"ו ומיהו בש"ג רש"ו דשבת כתב בשם הפוסקים דשרי בטלטלו ע' סי' ש"ג סי"ח ומ"ש סל"ג: יב אסור לטלטלו • כתב הע"ש בשם אחור זרוע המגלרות אסור לטלטלן כלל דלאו כלי הוא עד כאן לשונו ול"ל דזהו לב"י אבל לדידן דקי"ל כרבי שמעון שרי עיין בתוספת דף ל"ו ובגמרא שם ולילה למימר דהוי מוקלה ממתה הסרון כיס דבהא אף רבי שמעון מודה: יג כבר • וה"ה אם נתן בה דבר אחר המותר לטלטל: יד כל הכלים • עיין סימן תל"ה די"א דולד אסור בשבת ולכן אכתוב כל מקום שיש מולד: טו לבשות בה • וגמ"ד מולד אסור בשינו שיהא ראוי למלאכתו ראסורה כגון שברי עריבה לעוק לתוכו מקפה ושל זכוכיה לעוק לתוכה שמן

ס"ג: ג ומקפיד עליהם • אבל אם אינו מקפיד עליו שרי כי' ס' ס"ו ס"ב (ב") וע' סי' רכ"ט דבכל דבר שדמיו יקרים אסור ובדבר שאין דמיו יקרים אם נתן לאוכל אסור עסק"ס: ד וכבד הרבה • וה"ה אבן גדול דלא אם יש תוות כלי עליה מותר (רמב"ם) ועיין סימן ש"ז סב"ח: ה שמלאכתו לאיסור • כלומר שמיוחדת לדבר אסור לעשות בשבת: ו ואם נשתמש לאיסור • פירוש שהיה מונח עליו דבר האסור דעשה בסיס לדבר האסור אבל אם עשה מלאכה בקורנס פשיטא דמותר לטלטלו בשבת לצורך טוב ומקומו: ז ולהניחו באיזה מקום: וכיון שהוא בידו לשל, לטלטלו יותר ול"ל דאפי' שבת בידו לשלו לטלטלו יותר ועמ"ש סימן רס"ו סי' כ":

איתא בשבת דף קכ"ז שמותר לטלטל מוקלה כנגלו דרך הילוכו וכ"כ במלחמות שם עמ"ש סי' ש"ה סי' ה: ח אבל מחמה לצל • ולו' בירושלמי פ"ה דבילה כשמתשב עליו לתשמיש מותר לטלטלו אפי' שיקר כוותנתו מחמה ללל ועיין בשבת דף קכ"ד ע"כ: ט שמלאכתו לאיתר וכו' • וה"ה כשמלאכתו לאיסור ולכיתר (ס"ג סי' ר"ל ס"ב): י ובחבי קודש • סי' סעריס שמותר לקרות בהם דלא כע"ש ע' סי' שכ"ד סי"ג • כתוב בש"ג פ"ה דעייר מלק הוי מוקלה וכ"ל דהוה מוקלה ממתה הסרון כיס דיון דעומד לכתיבה קפיד עלייהו עמ"ש סימן ש"ז סי"ד: יא ושופר כו' • מאמע התפילין אפילו אינו שלו לצורך נופו כלל שרי לטלטולו אלא דלא הוי ככלי שמלאכתו לאיסור בשבת ת"ל לות אבל אם יש ילה לבנים אין איסור בדבר כמה שבתבו התוספת ספ"ק דיומ טוב (ב") ואיתא דבסימן ל"ח פסק בהזהר דהמניח תפילין בה"מ מייב וכ"ש בשבת • וגם התוספת בשבת דף ס' מאמע הס"ל דאסור לבנים תפילין אלא דס"ל כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו וכמ"ש סימן תקי"ו ע"ש דאל"כ לדידיה למה אין מניחין תפילין בשבת ומה שדייק הב"ח מדקתני לא יצא בתפילין מכלל דבבגים שרי והתוספות מאמת דף ל"ג שבתבו שם דלמ"ד עבת לאו אזן תפילין אסי' בבגים אסור וכ"כ המרדכי ה' תפילין ויש לישב הש"ק דבין אזן תפילין הוא לא מחויב לעשות בהן והיינו אין אמת יוצא בהן ועיין בסמדר' ריש דף ע"ח ומ"מ הוי ככלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו כ"ח לצורך נופו ומקומו כ"מ בתוספת שבת דף מ"ו ומיהו בש"ג רש"ו דשבת כתב בשם הפוסקים דשרי בטלטלו ע' סי' ש"ג סי"ח ומ"ש סל"ג: יב אסור לטלטלו • כתב הע"ש בשם אחור זרוע המגלרות אסור לטלטלן כלל דלאו כלי הוא עד כאן לשונו ול"ל דזהו לב"י אבל לדידן דקי"ל כרבי שמעון שרי עיין בתוספת דף ל"ו ובגמרא שם ולילה למימר דהוי מוקלה ממתה הסרון כיס דבהא אף רבי שמעון מודה: יג כבר • וה"ה אם נתן בה דבר אחר המותר לטלטל: יד כל הכלים • עיין סימן תל"ה די"א דולד אסור בשבת ולכן אכתוב כל מקום שיש מולד: טו לבשות בה • וגמ"ד מולד אסור בשינו שיהא ראוי למלאכתו ראסורה כגון שברי עריבה לעוק לתוכו מקפה ושל זכוכיה לעוק לתוכה שמן

ב לשון' חוס' שם ג הרא"ש שם ד הר"ר בתבוהם וכן נראה מדברי הטור וכמ"ש בסדר כ"ש ה מיוחסין ק"ג ו בבת קב"ר בתבוהם כדאמרת לה בגמ' ז שם בתבוהם בתחבתם גם רבי חייא ח"ר יוחנן קנ"ג ח סרב מאנור בסדר כ"ש בשם הפסרסים ט בבת קב"ר י שם כ סרב מאנור נעשת סמוכים בשם הרמב"ן ח בב' כ"ש ל סר"ן מ' כל הכלים מ הרא"ש בתשובה ובכן נראה לתלו"ן ב בבת קב"ר בתבוהם ובת"ק:

יד אפרים

שח (בש"ע סעיף ז) ולקיטו הכנים אלמה כל"ג: (בש"ו ס"ק ב') מ"ל הטוי אנא בתרך הולאה ר"ל אתין זה רק הטלטול מן הלה אנא בדרכו ופ"ו בתב דאא בסעיף ג' אוסר בגדן כו' אלף הסם מלאכתו לאיסור מ"מ הא לא לצורך נופו ומקומו דמתירין אסור מטום מוקל' דמ"ל אף שמטלטלן אנא בדרכו אנא בגדן עם אחר הכנים וא"כ נם נגם אף שמלאכתו לאיתר ואין מוקלה ממתת מ"ב מ"מ הא הוא אנא לצורך כלל ולא הסרי כיס מה שהוא אנא דרך שלטולו ותוס מבואר דמתרה בסעיף ג' דאסור בטלטל מדבר דנא בלא הסרון כיס ומ"מ מבואר דלא הסרי כיס אנא בדרכו אנא

ס סם ע סם כתוס' פ סם ובכרכת ל סם ק רמב"ם בפס"ר ובמרדכי בפ"ק די"ש וב"נ מרבני פטור ר סכת קכ"ל כמשנה ובגמרא ס סם בגמרא יח סם קכ"ל כמשנה ובגמ' וכתי"ק ופי' כר"ן לדעת כרי"ף ורמב"ם בפכ"ם ופ"ם סם בפס ברסב"ת ל סם כמשנה קכ"ב ב סם קכ"ג ובגרא ג סם ד סם קכ"ח ה סרב סמגיר בפרק ב"ן בסם רמב"ן ו סם בגמ' ולפי' לפכ"ם בפכ"ר ז ס"ם סם בסם ברמב"ן ובקל"ד ופקרים ובכ"ן בסם ברמב"ן ח בגמ קפ"ח ובגרבנן ט סם בגמרא :

והכ"ם אם אינו יהודי עושה כלי בשבת אסור לטלטלו לדעת זה : **טז שלא יזקוק בהן** · אבל אם הוא של חרס אסור לפנותן ואע"פ שדורס עליהן ברגליו ומשברן מ"מ דבר שאין מתכוין הוא וכמ"ש סי' של"ז ס"ז ועוד דליכ' איסורא בשבירתן ע' סמ"ד וסי' שי"ח סי"ב ומיהו בסי' של"ז סס"ב מ"מ דאסור ע"פ ואפשר דשאני התם דשובר כלי בידים אבל כאן הוי ממילא : **יז שנשברה בחול** · וה"ה שנשברה בשבת כמ"ש ס"ו אלא דנקט בחול משו' סיפא דזרקה לאשפה מבע"י דאם זרקה בשבת שרי לטלטלה כיון שבה"ש היה תורת כלי עליה כמ"ש המ"מ עכ"ל ד"מ וכ"כ הב"ח דלא כהרב"י שכתב דבנשברה בשבת אסור לטלטלה אא"כ הוא ראוי למלאכתו ראשונה דקשה לבדוח חלוקים שלא ממלאו בתלמוד ובפוסקים אך מ"ש הב"ח בפי' התוס' ע"ש דבכרי התוס' הם כפסק ע"ש דרבא ס"ל דנולד אסור ואליביה פירשו התוס' כן ולדינא אין חילוק דאפילו אב"ה שרי אא"כ זרקה לאשפה מבע"י : **יח שאין בו שייבות כלי** · כגון עשויות של ברזל וטבלא (מ"מ ס"ד מעיירוכין) וכן בקטת עסי' כ"ב ופתילה מקרי כלי כמ"ש הב"י סימן תקי"ד בשם ת"ה ועמ"ש בסי' תק"ח וכ"כ התוס' בשבת ד' מ"ז דפתילה שלימה מקרי כלי ובברי פתילה מקרי לרוחות וא"כ מותר לטלטל פתילה שלימה לצורך גופו ולצורך מקומו וכמ"ש ס"ג : **ונ"ל** דמכאן מרגלא בפומי דאינשי דמותר לטלטל גר שלם של חלב לו של שעוה ומ"מ טופין הן דאינו מותר אלא כשצריך לו לדבר היתר כמ"ש ס"ג וכתב ב"י כתב בגו של הרשב"ן על מקום שמהגין שפעם ראשונה שמכניס אדם בגו לבה"כ מבי' גר שעוה בידו אפילו בשבת אין בו איסור טלטול כיון שמע"ש הסכו להכיח דמתשבה מתרת לטלטל המוקצה כמ"ש ס"ך ע"כ וכ"ל דאין הבדון דומה לראיה דהתם ראויה להשתמש בהן בשבת משא"כ גר של שעוה עכ"ל וכ"ל שעם המקומות כיון שהקנן טוטו בידו ליכא איסורא ומיהו יש להמיר מרסי' ש"ע וסי' שמ"ג : **יט דלתותיהן** · כתב הרמב"ם פכ"ה דלתות הבית אע"פ שהן כלים אא הוכנו לטלטל לסיכך אם נתפרקו אפי' בשבת אין מטלטלין אותם עכ"ל וצ"ע מאי אפילו דקאמר אדרבא אם נתפרקו בחול הוכנו למלאכה אחרת מבע"י וכמ"ש ס"ו וה"ה בגמ' וכ"ל דה"א כיון דבה"ש היה מטלטלו בשפותה ונוטל גם עתה לישתרי קמ"ל ומזה יש ללמוד דה"ה כלים המוקצים שנשברו בשבת אע"ג דשבשו אין מוקצים אסורים עפ"א וסי' ס"ש ס"ג : **כ** ליטלה· דאין בגין ואפילה בכלים ע' סי' ש"י ד : **כא שמא יתקע** · ואפילו בכלי שמיה בגין גמור דאא ס"ב : **כב דכיון דמתובר לקרקע בו**· ומחייב מבוסס בוחה (רמב"ם פ"ו ומ"מ פכ"ב) וא"כ גם הטלוטה אסור ליטולו ולהחזיר דמחובריו הם : **כג אין נישלין** · פירוש אסור לטלטלן וא"ד לתחיתה חרס בה"ה התם היה תורת כלי עליו מעיקרא משא"כ בכיסוי לכן בשי שתקנן (ר"ן) ובמחובר לקרקע יש לחוש משום בגין לכן בשיבן בית אחיזה : **כד או חור שלה אסור**· מדלעניין טומאה לאו מגא הוא לענין שבת נמי לאו מגא הוא וא"ה ומ"ש משברי כלים כמ"ש ס"ו וי"ל דהתם מהני בהו יחוד לטומאה משא"כ במתבו דלא מהני ביה יחוד אא"כ עשה בו שוש שיעוי ותיקון למיתות (הו דף מ"ט) ובזמתים דף ל"ד כתבו וא"ל עוד לה אע"ג דמקבל טומאה במחשבה כיון דלא מייחדו ליסיבה בעוד שהוא לה אסור לטלטלו וכן ל"ל נבי מתבו שיטל חודה לו עוקלה דאסור לטלטל אע"ג דאם התקינה למיתות טומאה פכ"ל וכוונתם דדוקא בשברי כלים דלגילין להשתמש בהם השמש אחר שרי לטלטלם משא"כ במתבו דדגילין לזוקקו בין המרוטאות כמשברה כדאיתא בגמרא וכן נלע"ד עיקר דשבת דומתני' משמע דאם התקינה למיתות טומאה בלא שום תיקון וכ"ם הרמב"ם פי"ח מכלים : **כה מותר** · דזימנין דמימלך עליה ומשוי לה מגא (גמ') ודברי הפ"ם תמוהים : **כו ויש מתירין** · דחזי לקנח בו מידי : **כז מותר לטלטלו** · פירוש להדפוס

בה פי הפך אבל אם אינם ראוים לשום מלאכה לא : הנה ואם בשברו במקום שיטולים לחיין כגון כלי (יד) זכוכית שנשברו על השלחן או במקום שהולכין מותר לטלטל השברים כדי לסלוקן **טז** אלא יזוקו בהם : (כל בו וזכוכות מרדכי וב"י בשם אורחות חיים) :

ז ס **התיכת חרס יז** (ו) **שנשברה** (טו) פ **בחול מכלי וראויה לכסות בה כלי מותר לטלטלה** פ **אפי' במקום שאין כלים מצויים שם לכסותה בה** ס **ואם זרקה לאשפה מבע"י אסור לטלטלה כיון שבטלה מהיות עוד כלי :** הנה אפילו הוי לפני כולא והקלוהו הכשלים אלו אמש"ל בשם עשירים דמוקלה לעשיר הוי מוקלה לעני כמו שיתבאר סוף הסימן (ר"ן פרק במה אמה) : **ודוקא התיכת חרס משום דאתיא משברי כלים** ק **אבל דבר יח שאין בו שייבות כלי כגון** (ז) (טז) **צרורות או אבנים אעפ"י שראוים לכסות בהם כלי אסור לטלטלם :** הנה דכל דבר שאינו כלי בלא אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו כל שכן לצורך מקומו : (מרדכי פרק קמא די"ם) :

ח ר **כל הכלים הנטלים בשבת יט** (יז) **דלתותיהן שנתפרקו מהם נטלים** (ח) **בין נתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת :** (ט) פ **דלת שידה תיבה ומגדל יכולים כ ליטול מהם ואסור להחזירם גזירה כא שמא יתקע ושל לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר כב דכיון** (יח) **דמחובר לקרקע אית ביה בנין ואתירה :**

ט ת **כסוי בור ודות כג אין נטלים אלא א"כ יש להם בית אחיזה דאז מוכח שהוא כלי ושל כלים** (י) **אפילו הם מחוברים** (יט) **בטיט יכולים ליטלם אפילו אין להם בית אחיזה והוא שתקנם ועשה בהם מעשה והכינם לכך או שנשתמש בהם מבע"י וכיסוי חביות הקבורות בקרקע לצורך צריכות בית אחיזה :**

יא ת **מחט שליטה מותר לטלטלה ליטול בה את הקוץ** נ **נטל הודה כד** או (כ) **חור שלה אסור** (יא) ג **והדשה שלא נקבה עדיין בה מותר :**

יב ד **שירי מחצלאות מותר לטלטלם דחזי לכסות בהו מיטופא** ה **ואם זרקן לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלם :**

יג ו **שירי מטליות שבלו אם יש בהם ג' אצבעות על ג' אצבעות מותר לטלטלן ואם לאו אסור כו** ז **ויש מתירין אפילו אין בהם ג' על ג' ובלבד שלא יהיו** (יב) **מליתות של** (כא) **מצוה :**

יד ת **מנעל הדש מותר לשמטו מעל הדפוס אע"פ שמלאכתו לאיסור** (יג) **כיון דשם** (כב) **כלי עליו כז** פ **מותר לטלטלו לצורך מקומו :**

מגדל

שהסבר עומד למלאכ' אחרת ובשבילה כלי הוא לא מותר לטלטל על כן פסק הרמב"ם שפיר להתיא דאין מסיקין בשברי כלים וא"ל הא אמרינן בפרק המביא כדי יין דרש רבא אמר אמר לא תכנס לדיר עליים ליטול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו בי"ט לפי מאין מסיקין בשברי כלים לאימורא דריבא כר"י שבירת ליה דאיתא ליה מוקלה כו' הרמב"ם מפרש דמרישא דייק כן שלא תעשה מהן אוד דה"ל מוקלה דלא נחמו עליה אלא להסקה וכפירש"י שם ומשמא ניחא מאי דקאמר המקשן מוקלה דאיתא לחיים דהיינו שברי כלים זהו טולד ושוד ונתחבו מזה אי"ה סימן תק"ח והטור דנקט בהסקה שברי כלים דאסור לר"י היינו דלר"י עכ"פ אסור ולת"ק היינו מוכרח אבל אפשר לומר דגם הוא ס"ל כן בגלע"ד: (ו) **שנשברה בחול** · כ"כ הטור והוא מדברי התוס' שכתבו וז"ל דאי בשבת הא אמרינן בפ' טולל דרבא אית ליה מוקלה וכ"ם טולל עכ"ל ונקטי דהא ת"ק ס"ל אפילו בשבת מותר כמ"ש בסמוך וע"ל דהתו' ס"ל דלא קי"ל כת"ק אלא כר"י מכח הנהיא דרבא כמ"ש בסמוך בקושיא וגרלה דמ"ה לא הביא הרא"ש הך מלתא שפיר' התוספת דמיירי בשבר בע"ש דהוא פסק כת"ק וא"כ שרי אפי' בשבת אלא דעל הטור קשה דפסק כת"ק דשרי אפילו בשבר בשבת ואין פסק דוקא בחול והב"י תירץ דהתם בכלים שנשברו וחכא בכלי שנשבר ממנו אחיכה ואחיכה זו לא איתה ראויה לשמש בע"ש קודם שנשברה ובשבו שנשברה הוה ראויה להשתמש בע"ש הוה נולד ע"ל וקשה פ"ז מאי דוחקיה דטור לפרש כן ולא יפרש כפשוטו והסיגה דה"ק וע"ל דגם הטור הולך בשיטת התוספת וס"ל דלא אחירו במשנה אליבא דה"ק אלא בשהוא מטלטל לצורך מלאכה מה שהיא ראויה לו אע"פ שהיא חיטה מעין הראשון' וע"כ לומ' כן דאי מטלטל אלא לצורך היה אסור לומ' דאי מטלטל לאיתר כמ"ם בסמוך · אבל כאן בחרס זה שהוא כלי בחלר לכסות בו כלי והוא עכשיו בר"ה ומקום בו מעמליו כמו דאיתא בגמרא נבי רבא ח"ם הטור אפי' במקום שאין כלים מצויים לכסותם הרמב"ם שפיר להתיא דאין מסיקין בשברי כלים וא"ל הא אמרינן בפרק המביא כדי יין דרש רבא אמר אמר לא תכנס לדיר עליים ליטול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו בי"ט לפי מאין מסיקין בשברי כלים לאימורא דריבא כר"י שבירת ליה דאיתא ליה מוקלה כו' הרמב"ם מפרש דמרישא דייק כן שלא תעשה מהן אוד דה"ל מוקלה דלא נחמו עליה אלא להסקה וכפירש"י שם ומשמא ניחא מאי דקאמר המקשן מוקלה דאיתא לחיים דהיינו שברי כלים זהו טולד ושוד ונתחבו מזה אי"ה סימן תק"ח והטור דנקט בהסקה שברי כלים דאסור לר"י היינו דלר"י עכ"פ אסור ולת"ק היינו מוכרח אבל אפשר לומר דגם הוא ס"ל כן בגלע"ד: (ו) **שנשברה בחול** · כ"כ הטור והוא מדברי התוס' שכתבו וז"ל דאי בשבת הא אמרינן בפ' טולל דרבא אית ליה מוקלה וכ"ם טולל עכ"ל ונקטי דהא ת"ק ס"ל דלא קי"ל כת"ק אלא כר"י מכח הנהיא דרבא כמ"ש בסמוך וע"ל דהתו' ס"ל דלא קי"ל כת"ק אלא כר"י מכח הנהיא דרבא כמ"ש בסמוך בקושיא וגרלה דמ"ה לא הביא הרא"ש הך מלתא שפיר' התוספת דמיירי בשבר בע"ש דהוא פסק כת"ק וא"כ שרי אפי' בשבת אלא דעל הטור קשה דפסק כת"ק דשרי אפילו בשבר בשבת ואין פסק דוקא בחול והב"י תירץ דהתם בכלים שנשברו וחכא בכלי שנשבר ממנו אחיכה ואחיכה זו לא איתה ראויה לשמש בע"ש קודם שנשברה ובשבו שנשברה הוה ראויה להשתמש בע"ש הוה נולד ע"ל וקשה פ"ז מאי דוחקיה דטור לפרש כן ולא יפרש כפשוטו והסיגה דה"ק וע"ל דגם הטור הולך בשיטת התוספת וס"ל דלא אחירו במשנה אליבא דה"ק אלא בשהוא מטלטל לצורך מלאכה מה שהיא ראויה לו אע"פ שהיא חיטה מעין הראשון' וע"כ לומ' כן דאי מטלטל אלא לצורך היה אסור לומ' דאי מטלטל אלא לצורך היה אסור בשבת אבל אם אינו ראוים לשום מלאכה לא : הנה בשבר עומד למלאכ' אחרת ובשבילה כלי הוא לא מותר לטלטל על כן פסק הרמב"ם שפיר להתיא דאין מסיקין בשברי כלים וא"ל הא אמרינן בפרק המביא כדי יין דרש רבא אמר אמר לא תכנס לדיר עליים ליטול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו בי"ט לפי מאין מסיקין בשברי כלים לאימורא דריבא כר"י שבירת ליה דאיתא ליה מוקלה כו' הרמב"ם מפרש דמרישא דייק כן שלא תעשה מהן אוד דה"ל מוקלה דלא נחמו עליה אלא להסקה וכפירש"י שם ומשמא ניחא מאי דקאמר המקשן מוקלה דאיתא לחיים דהיינו שברי כלים זהו טולד ושוד ונתחבו מזה אי"ה סימן תק"ח והטור דנקט בהסקה שברי כלים דאסור לר"י היינו דלר"י עכ"פ אסור ולת"ק היינו מוכרח אבל אפשר לומר דגם הוא ס"ל כן בגלע"ד: (ו) **שנשברה בחול** · כ"כ הטור והוא מדברי התוס' שכתבו וז"ל דאי בשבת הא אמרינן בפ' טולל דרבא אית ליה מוקלה וכ"ם טולל עכ"ל ונקטי דהא ת"ק

דאפילו הדם שהוא חיטו רפוי על הדפוס לאחוקי ממ"ד בגמרא בעיגן רפוי דוקא וגרלה דאם היה רפוי א"ע שישמוט המגעל ממנו אלא טוהל הדפוס מן המגעל כמ"ש בסמוך גבי חלוק באם יש בתוכו כלי אלא דכאן שמייירי בחדש שהוא מחודק ספיר א"ל ליטול הדפוס אלא א"כ שומט המגעל ולכבי נקט שומטו במעגל: (יד) **אסור לטלטלה.** הטעם בגמרא שמא יתקע פיכם"ו כשיחבר לה רגל יתקשה בחוזק ומזה הטעם פסק בת"ם לענין סכסל שנשמט אחד מרגליו (דאסור) מטעם שמא יתקענו וגרלי' שם מדבריו שיש לד להקל בסכסל כיון שראוי לסמוך אותו על סכסל אחר אלא שכ' שיש להמחיר. וז"ל דוקא בנשמט קא אסר בזה דאסכל לחבנו ואין בו ליטור רק אם יתקע וע"כ אסור אפי' בלא תקע דשמא יתקע אבל אם נשבר רגל אחד דלא שייך בזה שמא יתקע אלא צריך לעשות רגל אחר ולזה לא חייטינן. ורמ"א דנקע כאן אפי' אם נשברה מבשיל יום לאו דוקא הוא אלא נשמט קאמר. ואם ל"ל דאם נשמט הרגל כבר ואין כאן אותו רגל כלל אלא הסכסל עומד כך בלא רגל ההוא מקודם אין ליטור לסמוך אותו על סכסל אחר דכאן אין שייך שמא יתקע כנלע"ד באיסור זה שהוא חומרא דרבנן ונלדד בו להקל במקום שאין חשש שמא יתקע בפרט במקום שהוא לוקך בית המשחה בשבת ממ"ש ב"י בסמוך לענין מריזה: (טו) **גם אסור להבנים כו'.** פי' אפילו אלא במוקח משום חשש בנין אם יתקע: (טז) **אבל נדבך כו'.** שאין מחשבה מועיל לאחן לעשותו כלי: (יז) **להבריח הזבובים.** נראה דס"ס לאיים על התיעוקת שיכם בהם אבל אסור לומר לאינו יהודי שיתלש לו ענף מן המוכבדות שמוכבדין הבית דממ"ש אסור אם הוא אינו כלי הרי אסור לטלטלו אפי' לעולך נוטו ואם תחשבנו לכלי אסור מלד דמעוי ליה מגא בשבת פ"י אינו

מו • סנדל שנפסקה רצועה הפנימית עדיין תורת כלי עליו ומותר לטלטלו נפסקה החיצונה **כח** בטל מתורת כלי (כג) ואסור לטלטלו ג ואם הוא בברמלית מותר לברוך עליו **כט** גמוי (כד) לח שהוא מאכל בהמה לתקנו שלא יפול ורגלו ל ובהצר שהוא ל נשבר שם (כה) אסור:

מז מ הלוק שכבכו אותו ותחבו בו קנה, להלות בו לייבשו יכול לשמשו מעל הקנה אבל **לא** ליקח (כו) הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי ואם תחבו בו כלי מותר ליטלו מתוכו אפילו הוא מלאכתו לאיסור ג כירה שנשמטה אפילו **אהת מירכותיה לב** (יד) אסור לטלטלה: הגה וכן סכסל פרוק שנשמט מ' מרגליה כ"ם בתיש דאסור לטלטלה ולכניסה על הסכסל לחברת ולשב עליה אפי' נשברה (כו) מבשיל יום (הרומה הדשן סימן ע"ח) אלא"כ יבא עליה כך פשט תחת קושם בשבת (כ"י ס"ס ס"ג) (בו) גם **לד** אסור לכבנים הרגל לבס מבוס (כח) בגין: (כ"י בסימן ס"ג):

יז ס **לבנים שנשארו** מהבנין מותר לטלטלם דמעתה **לא** קיימי לבנין **אלא לה** *למזגא עלייהו (פי' לסמוך ולשבת עליהן) ואם סידרם זה על זה גלי אדעתיה שהקצם לבנין **לו** ואסור לטלטלם:

יח לו (כט) פ קוץ המונח ברשות הרבים מותר לטלטלו פחות פחות מד' אמות ובברמלית מותר לטלטלו להדיא משום דחיישינן שמא יזוקו בו רבים ובמקום הזיקא דרבים לא גזרו רבנן שבות *:

יט פ סולם של עלייה שהוא גדול ועשוי להטיה בו גג **לח** אסור לטל.אלו אבל של שובך ג מותר לנטותו ממקום למקום אבל לא יוליכנו משובך לשובך כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בהול ויבא לצוד:

כ ק * חריות (פירוש עגפים) של דקל **לט** שקצצם (ל) לשריפה מוקצים הם ואסור לטלטלם ישב עליהם מעט מבעוד יום מותר לישב עליהם בשבת וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או ר אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול:

כא (טז) פ אבל נדבך של אבנים אף על פי שחשב עליו מבעוד יום **מ** אסור לישב (עליהם) **אא**"כ *למדם (פי' סדרם): הגה **מא** וי"ל דדין אבנים כדין (לא) חריות וכן עיקר (מרדכי פרק נטה מומנין וכמגיד פ' כ"ה בשם הרי"ף וכן יש לפרש הרא"ש):

כב ת אסור לכסות פי החבית באבן או בקעת או לסגור בהן את הדלת או להכות בהן * בברזא (פירוש הקנה שמשימים לחבית להוציא היין ממנו) **מב** אע"פ שחשב עליה מבעוד יום

אסור אא"כ יחדה לכך לעולם אבל **מב** ייחדה לשבת לעולם ולא והני מילי בדבר שאין דרכה לייחדה לכך כגון הני דאמרן אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים **מג** ביחוד לשבת אחת **סני** ח ויש מי שאומר דלא שנא ב ויש אומרים שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון מבעוד יום **מד** (וע"ל סימן רל"ם דביחוד סני):

כג נ מותר לתחוב ענף מן הדקל מבעוד יום ומותר להניף בו על השלחן בשבת (יז) **להבריח הזבובים**

דאפילו נחלת של עץ שרי ומ"מ ל"ע אם יש להתיר אלא דבר אלא היה מומח שם מע"ש דלא סלקו מאחמול ועיין סימ' שכ"ב סס"ד דאל"כ יהא מותר לסקל אבנים בשבת אלא כדאמרן: **לח אסור לטלטלו.** משמע שסתמא לא אסירי עסל"ח. שאין עליו חורת כלי (רמב"ם) וא"ל דשמעתא מגזר שרחוה לחלות בו דלי ומלחות בו אע"פ שחושב עליו מע"ש ממלחות בה אסור למלחות בה בשבת אא"כ היתה קטורה בדלי מע"ש דאיישינן ומשמע שם בגמרא דכמחוכר לקרקע אסילו לעשה מנ' אסור להשתמש ממנה אא"כ קשרה ולא מהני מחשבה אע"פ דבשלמא חריות איכא דקיימי לישיבה ואיכא דקיימי לעליה וכאן לא נאסרו אלא מהני מחשבה ישיבה מוליאה מידי מחשבה שריפה אבל נדבך אבנים ליכא דקאי לישיבה ולפיכך צריך מעשה להוכיח שהן לישיבה (מ"מ סכ"ב) וא"כ בעלים שלנו נמי בעיגן מעשה וכמ"ש סכ"א בהגה: **מ"ש** הע"ש מסימן ש"ע ס"ד לא הבין דשם לא שרי אלא לאסמוה ולגער ומ"ש סכ"ב: **מא** וי"א דדין **אבנים כו'.** ז"ל ד"מ במרדכי פ"ד כתוב דאין מיזוק ואדרבה כתב שם די"א דוקא בחריות אלו אבנים שרי דאין מזיזן וקלת משמע כן בהמ"ן וכן ל"ל דעת הרא"ש עכ"ל ומ"ש סי' שכ"ה סי"ח וע"ש דלדיך אפשר לומר דלא פליגי באבנים הא פליגי בהדיא בגמרא דף קכ"ה לכן נ"ל דודאי היכא דאין מזיזן ודאי שרי ליבש עליהם ל"ע דמוקלה אינו אסור בנגיעה ומ"ש הר"ן בפשיטות וכ"כ רש"י דף נ' וז"ל חריות וכו' צריך לקבר ואם לא קבר אסור לטלטלן למחר וכ"כ דף קכ"ה סדרו אבנים כדי שלא נמחק לינע בהם למחר לפי שאין הזמנה מועיל לאבן לעשות כלי עכ"ל הרי דמותר ליבש עליהם אע"פ שהם מוקלים אלא דבחריות מהתמא כשיושב עליהם מזיזן לכן אסור אבל אבנים בסתן כבדים מותר ליבש עליהם לכ"ע והרמב"ם מייירי באבנים שאין גדולים כ"כ וכשיושב עליהם מזיזן לכן אסור אבל אבנים בסתן כבדים מותר ליבש הוי מעשה ומ"ש בד"מ שכן דעת הרא"ש מייירי כ"כ כישיבה שאינו מזיזן אבל נמלטלן בעי מעשה וכמ"ש הרא"ש בתשובה וכ"מ הע"ש ס"ח אמריגן דמנעגע הקש בנוסי ומותר לשבב עליו ומכ"ש ליבש עליו וכ"מ בעירובין דף ל"ח ע"ב לכן נ"ל דנם דעת הרמב"ם שלריך לסדר היום כדי שלא יצטרך ליגע בהן למחר כדעת רש"י אבל מותר ליבש עליהם בלא סידור: **מב יחדה לשבת כו'.** אא"כ עשה בהן מעשה וכמ"ש סכ"ח: **מג ביחוד לשבת א' סני.** וכ"ל לסכ"ח דשאני אחם שאין האבן עשוי ליבש עליהם משא"כ הכא דאוכחא בהכי וכ"מ סימן ס"ג סכ"ב דמיירי ממי באבן עגולה דאוכחא בהכי לחכי מהני יחוד: **מד** ועל"ל סימן רנ"ש דביחוד **סני** • ואוחזן אבנים שמשמיטים בהן בלא בעי תיקון ולא שייך בהו תיקון להמתין בהם והוי קלופת עפר דמרי ביחוד (וכמ"ש סכ"ח) כיון דלאו בר מיעבד מעשה הוא ה"ע ל"ש (מרדכי ספי"ז) וכ"כ הרא"ש בתשובה דליבני דאשתייר מבנין ודומיהן דלאו בני מיעבד מעשה הוא לשוויי עלייהו חורת כלי ומ"ה שרי כמ"ש סי"ז עכ"ל וכ"ה

בגמרא

מטו • קוץ שאינו נראה וכן נחלת של מחטות אין תושה ניכר אלא בחר דאחיל סושקא יש בם בת לברוף ריב"ם סימן ת"ל ועיין סימן תקי"ח ס"ג ומ"ל • [נמה שמחמה על תשובת הריב"ם ומם הסעלה לסלכם • אבל בספר אליהו רבם דחה דבריו עיין שם גם מה שהעלה בת"ל דלא סחיבו אלא בדבר שלא היה מונח מערב שבת לא מהיבא דקוץ מחמת דמונח בע"ש] • (ל) לשריפה • משמע דשמאל לא תחורת • ומורה שיש בראשה שקומחיות כמין מוגג שראחוי לחנות בו דלי ומלחות בו אף על פי שאינו עליים מע"ש למלחות בה אסור למלחות בה בשבת אלא אם כן היא קטורה כדלי מעבר שבת דאיישינן שמא סיה מרוכה ויקשמנה מתוך שהיא רכה ונוחה לקטום ומשלא עשה כלי ומייב מחוס מכה בפסים דמב"ם ומשמע דבקשה שרי • (לא) חריות • שמ"ל • (לב) סוכנים • וס"ם לאיים על סטיעקות שיהם בשם

באר היטב

(כב) כלי • על הדפוס • (כג) ואסור לטלטלו • ומשמע שלא עדיין חזי לגמרא ומוחר לטלטלו מ"ל • (כד) לח • ומוקם אם מבוסה אסור דומא דסכסל ליש ומני קבר של קיימא מ"ל • (כה) אסור • ואם הנים שם ונפלו לו לוך בלא מעגל שרי מבוס כבוד סכריות מ"ל • (כו) הקנה • ואם מיוחד לנך שרי מ"ל • (כז) מבשר יום • כמעשה שמא יתקע • ולפי זה דוקא בנשמט יש חשש זה אבל בנשבר לא שייך שמא יתקע אלא צריך לעשות רגל אחר ולכם לא חייטינן ורש"ל נקע נשבר לאו דוקא אלא בנשמט לאחר ואם נראה לי דאם בשמט הרגל בכבר ואין כאן אותו רגל כלל אלא הסכסל עומד כך בלא רגל אין ליסור לסמוך אותו על סכסל אחר דכאן אין שייך שמא יתקע כנלע"ד באיסור זה שהוא חומרא דרבנן ונלדד בו להקל במקום שאין חשש שמא יתקע בפרט במקום שהוא לוקך בית המשחה בשבת ממ"ש ב"י בסמוך לענין מריזה: (טו) **גם אסור להבנים כו'.** פי' אפילו אלא במוקח משום חשש בנין אם יתקע: (טז) **אבל נדבך כו'.** שאין מחשבה מועיל לאחן לעשותו כלי: (יז) **להבריח הזבובים.** נראה דס"ס לאיים על התיעוקת שיכם בהם אבל אסור לומר לאינו יהודי שיתלש לו ענף מן המוכבדות שמוכבדין הבית דממ"ש אסור אם הוא אינו כלי הרי אסור לטלטלו אפי' לעולך נוטו ואם תחשבנו לכלי אסור מלד דמעוי ליה מגא בשבת פ"י

יד אפרים

(ס"ק מ') לשיכן לריך מעשה לטוכיות כלל:

באר הגולה

י שם קו"כ בבריי"ם וכו' שהוה כ שם ל שם וכיב יוסף הרי"ף והרא"ם מ שבת ק"ם נ שם קנ"ם וכיב ב שם קכ"ד וכיפם ל"ב מ שבת מ"ב (ודין נחלת בר"ם בסו' ס"ג) ע כיפם מ' במשנה וכבת' ל בב"ם שם לענין ו"ם וכרמב"ם פרק כ"ו ופוסר ק שבת נ' בבריי"ם וכרמב"ם ס"ב וכו' הרי"ף והרא"ם ורמב"ם בפ"ם ו שם וכבמוהל ר"ן שם וכשם רב הלי' וכיבנו יונה וכ"כ הרא"ם ובפרמב"ם בפ"ם ב הרמב"ם שם משובחת דבר וכו' אמי שבת קכ"ם ת הבא"ם בתשובה ובמיוחל הרי"ן בפי"ד בשבת ת אבלי הלקח בשם רבי יעקוב ג מרדכי סוף פפ"ו בשבת וכ"ו ג שם בשבלי הלקח:

ד סנס כ' בברייתא פ כתוספתא סס ו סס פ' ולא אבל מכ"י כתב דס"ס יסב ; ר"ש סס (כן סוא נגוד) ת"ן ור' יוסי סס ס סס פתסנס מ"ע נפי' ר"ן י כר' יוסי סס כ סס ברייתא ל סס נתסנס קס"ג ובנג נתסן ס בגמרא מ נפי' סתוספות סס כ רס"ס בתוסס נפירוש מכ"ו פ נ"י ומבואר בסימן ש"מ ע סס נתסנס קכ"ו פ סס בברייתא קכ"ס ובמ"ן ל סס נתסנס נפי' רתב"ס בפס"ו בתס"ס כר"ן סס ק סס פתוס בגמרא קכ"ס ר סס קס"ג ב סס קכ"ס ת סס מ סס ב טוד בסס ברתב"ס בס כ"ו ובתב ס"ס סטוס תוספתא כפ' ס"ו ג נ' רתב"ס סס נתסנס ונגמרא דשבת קכ"מ נפי נירסס סרי"ף:

עטרת זקנים

שח (א) בשר חי וכו' אי איירי שלא נסולח כלל גם להכשיר עיין ביו"ד סי' ס"ו ס"ב דהרחה בעי נטנא מוכח דטוחר לחריח בשבת ואין כו פשוט מתקן אבל הב"ח השיג על דברי סעיף זה והרין עמו ונראה לכאורה שמפרשו בנטלה תחלה להכשיר אלא שעתה אינו מלוח דברים אסור ובבשר מוחר לדעת הש"ע:

יד אפרים

(פ"ק ב') שאני כר לחוזא דחזי לאומלא • חזא ספל כו' כו' ל':

(לב) הזובובים כיון **מה** דלצורך **התבו עשאו כלי** גמור : **כד** ד **פשתן** סרוק וצמר מנופץ שנותנין על המבה ה אם חשב עליהם מבעוד יום לתתם על המבה או ו שישב עליהם שעה אחת מבעו"י **או** שצבען בשמן ז דגלי דעתיה דלמבה קיימי **או** שכרכן במשיחה ליתנה על המבה בשבת תו לית בהו משום מוקצה ומשום רפוא' נמי ליכא שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו ' (במבה) **מו** ח **וי"א דלא** סגי במחשבה לתוך :

כה ט **עורות יבשים בין של** י **אומן בין של בע"ח מותר לטלטלן** : סגס **מז** וי"ל דוקא עורות בהמה נסר דחזי ליסב עליהם אבל מכהמה דקה אסור **מח** (לג) תלת א"כ חיסב ליסב עליהם מבשוד יום : (רש"י פרק כמה פומנין) :

כו כ **נסרים** של בע"ב **מותר לטלטלן** ושל אומן **אסור אלא** אם כן חישב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים **או** תשמיש אחר :

כז ל **עצמות** שראויים לכלבים וקליפים מ שראויים למאכל בהמה ופרורים שאין בהם כזית **מט מותר להעבירם** מעל השלחן אבל אם אין הקליפים ראויים למאכל בהמה **אסור לטלטלם אלא נ** (יח) (לד) **מגער את הטבלא** ונופלים ; ואם יש פת על השלחן **מותר** להגביה הטבלא ולטלטלה עם הקליפים שאינם מאכל בהמה **נא** שהם בטלי' אגב הפת ס ואם היה צריך למקום השלחן אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראוים למאכל בהמה **נב מותר** להגביהה ולטלטלה :

כח פ **חבילי עצים וקש נג** (יט) (לה) **שהתקינן למאכל** בהמה אפי' הם פ גדולים הרבה **מותר לטלטלן** :

כט ג **כל שהוא ראוי למאכל** חיה ועוף המצויים **מטלטלים** אותו ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שאינן מצויים ק אם יש לו מאותו מין חיה **או** עוף **מותר לטלטל** מאכל הראוי לאותו המין ואם **לאו אסור** : סגס ולפי זס מותר לטלטל עצמות מבסרקו מן הסכר **נד** מעבר מבת סס לרוחים לכלבים דסס כלבים (לו) מעוים (כ"י דלא כסר"ן) :

ל ר **גרעיני תמרים** במקום שמאכילים אותם לבהמה **מותר לטלטלן נה** ואדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי :

לא (א") ס בשר (לו) חי אפי' תפל שאינו מלוח כלל **מותר** לטלטלו משום (כב) **נו** דחזי לאומצא ח וכן אם הוא " **תפוח** (פי' מסריח)(רש"י) **מותר לטלטלו** משום דראוי לכלבים:

לב ח דג מלוח **מותר לטלטלו** ושאינו מלוח **אסור** מפני שאינו ראוי :

לג ב **קטיע** שאינו מוטחה אע"פ שאין יוצאים בו **נז** מטלטלין אותו :

לד נ **כל דבר** מטונף כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר **נח** שיושבים בה **מותר** להוציאם לאשפה **או** לב"הכ **ואפילו** בלא כלי ואם היו

לאו יהודי ע"כ לריך יחוד תחלה לכך בע"פ : (יח) מגער את **הטבלא** כו' • נראה דה"ס אם מעבירם ע"י דבר אחר כגון שסוא מגרר אותם ע"י סכין מן המסס דמותר כיון דלא נגע בסס ה"ל טלטול מן הלד ומותר כ"ל ס' ; (יט) שהתקינן כו' • אבל בלא התקינן סתמן קיימי לאסקה ולא למאכל סהמה : (כ) דחזי לאומצא • בטול כחוב בשר מי אפילו אין מלוח כלל ותפוח פי' סריח מותר לטלטלו שראוי לכלבים ובכ"ל כתב דחזי לאומלא כמו כאן וע"ל דעשה זה לא קאי אלא אתפוח אבל בשר שלא ממלח לא קאי לכלבים ואע"נ דקי"ל בסי' שכ"ד המוכן לאדם הוה מוכן לכלבים היינו אם רולה לאחכו אחמת לכלבים אבל כאן דלא בסי לי' אלא לאינשי לא מחזיקו לכלבים ולא אסבינן ליה דאור בשביל כך ובתוספות כתב הטעם דבשר אפל לר' יהודה שהוא מאכל לאדם והיינו מעשה שכתבו התו' אמ"כ דכל ישראל בני כו' ואמן לא קי"ל כן דהא בבר פסקו הפוסקים דלא קי"ל כל ישראל בני כו' כמבואר בב"י בסי' זה לעיל וקשה א"כ מ"ש מותר ואם קשה על ב"י וש"ע שזכרו בטעם בשר דחזי לאומלא דהוה מאכל אד' דבגמ' אמרי' ר"מ ס"ל בשר אי אסור לטלטל ואפילו כיון מכר אי אסור לטלטל מ"מ לגל ומשני אלמי בר אוזא דחזי לאומלא מטמע דבשר אפל לא חזי לאומלא ומנ"ח ז"ל כתב על ב"י וש"ע שדבריו אלא בדקדוק ואיתמיהיה דברי הרמב"ם בפכ"ו דכתב בפי' כן ז"ל ומטלטלין בשר אי אין אפל בין אפל בין מלוח מפני שראוי לאדם ע"ל והיינו ודאי בלומלא ע"ל לחרך דלעניין איתר מוקצי' לא אבי בראוי לאוד אלא בעינן שיזחיק אותו לזה אבל לעניין איסור אטלול במאי דלא חזי לא אבי בראוי לאוד אלא דלמרינן בפרק דיכה ולין מוקצה לר"ש בדבר הראוי מ"ה לק"מ דדוקא לר"ח אמרי' כן בגמרא דהוא ס"ל כר"י ובעינן דמחזיקין אותו לאותו לאוד לסיתר מוקצה ולא אבי בראוי מ"ה מחלק בין בר אוזא לשאר בשר אע"נ דגם בשאר בשר אי ראוי לאכילה כדאמרינן בכמה דוכתי בגמרא דחזיא לכוס ובסימן ש"ט בטור אלא ודאי דמ"מ לא מחזיקי אינשי כ"כ לזה כמו בר אוזא וע"כ הוה שאר בשר מוקצה ואסור לר"ש אבל לר"ם דקי"ל כותיה כיון דשב"ם חזי לכוס הוה ראוי ומשום מוקצה לין איסור וע"כ שפיר כתב הרמב"ם שראוי לאדם ואח"ז ממשך כ"י

וש"ע כ"ל לדעת הרמב"ם וא"כ הא דאסקינן בדג אבל בברייתא וכמ"ש כאן אח"ז היינו כשמטלטל האיסור ממש אח"ז היינו מעשה אלא חזי כלל אפילו לכלבים כמ"ש התוספתא לחירולא קמא אבל רש"י פירש בדג אבל דאינו ראוי לכלוס ולכלבים לאו דעתיה למשדיה ע"ל ובהדיא אמרינן בגמרא ואסתמא כר"ש אלא דמדברי התוספות דל"נ כן בגמרא דהא כתבו בד"ה דג כו' בתי' הגאי דכר"י אתיא ברייתא וא"כ גם רש"י נראה דס"ל כן ומ"ה פי' הטעם כן וכמ"ש התוספות בתירוץ הגאי וא"כ עכ"ל לר"ש סני בראוי לאוד וע"כ מותר בשר אבל דראוי לאדם

ואכל

אבל אסור לומר לאינו יהודי שיטלנו לו אפילו מן המוכנות שמבבין הבית עיין פ"ו : (לב) אלא • ואם נתן לאוכר לסחורה לריכים יחוד עיין סימן רכ"ג : (לד) מגער • וסוא סדין שמוחר לגרום על ידי סכין מן המפה כיון דלא נגע בסס ס"ל עלמול מן הלד ע"ו וקשה דבסימן שי"ח ס"ב ; אחר ס"ו לחוף דבר אסור מוקלס על ידי קנס עיין שם • (וכן כתי' המ"ו ס"ק ס' מסיק כ"ע אבל מבראה דסמ"ו הוא"ל אם דינו מסוס' שבת דף מ"ג ע"ב ד"ס כ"ל דס"ל כו' ואומר ר"ל דיש לחלק כו' עיין שם) : (לה) מסקינן • וקס אלו אסור לכמוכה או לאבל בסמה מ"ש : (לו) חי • ואם סוא כבר דלא חזי לאכול אי אסור לטלטל ; וכל דבין שאר דברים כיון שאינן שם : (לח) מסקינן • וקס אלו אסור לכמוכה או לאבל בסמה מ"ש : (לו) מלויים • ואם לין מלויים אסור : (לו) חי • ואם סוא כבר דלא חזי לאכול אי אסור לטלטל ; וכל דבין שאר דברים כיון שאינן שם)

והכל ניחא בס"ד : (כא) **אין עושין גרף כו'** · פי' כהיא דפ"ב די"ט שאסור להמון אינו יהודי דשבת משום שיורי כוסות של יין שהאסורים בהנאה ולא יוכל לבטל לאותו מן הסלחן ואם"נ דמותר להוליאו דבר המלוח מ"מ לא יעשה לכתחלה דבר שיהיה בודאי אח"כ מיאוס ושנון כדי להוליאו פירושו שסונך על זה שלבסוף יוליאנו : (כב) **אסור לבטל בהמה חיה ועוף** · בב"י הביא זה מתלמוד ערוך וכ"ל בתוספה סימן י' כתב התרגמולין שבביתו מותר בשבת לעוד אחרים' ולימלן ומביא שם הביא דהלדן סבור תמהתי על מה סמך להתיר מלטול המוקצה אף על גב דאי לדשתיה הילדה היינו למקו' משמתמרין שם ירדוף אותם לשם אבל המלטול בידים בדבר המוקצה אין היתר ואלולי לאמר דס"ס הוא מ"ם ולימלן לא ידשתי ליבו ונשנין לידה עיין סוף סי' ש"ו : (כג) **אם צריכים הב"ח** · פירוש משום צער ב"מ דאל"כ אסור לעשות כן אפילו בשבת אין מטלטלין כולו כך אין מטלטלין מקצתו כדאמרינן גבי מת שלא יזיז ממנו אבר כ"כ הר"ן : (כד) **וכבר נתבאר** · פירוש דמשום צער ב"מ מותר כמ"ש בסעיף מ' : (כה) **ואפי' עניים כו'** · כדי לבדל זה נבית הסוגיא בס"פ כירה אר"י א"ר רומנוס לי התיר ר' ליטול מתחת בחפרה ומפרשים לה דאית בה קרטין פירוש שמשחר מן החור לבוה דחזיא לחריה ואבב לבוהם מטלטל ממחתה עם אפרה אמר אביי קרטין בי ר' מי חשיבי דעשיר היה וא"ת חזו לעניים והתנן בגדי עניים לעניים של עשירים לעשירים אבל דעניים לעשירים לא הוה בגד לגבייהו וא"נ קרטין נמי ר' לא חשיבי וכתב הר"ן מהא ס"מ דמוקצה לעשירים מוקצה אפילו לעניים שבבר הוקצה מדעתו של בע"ה העשיר ולא בעינן שיהא מוקצה לכל עד כאן לשון משמע מדבריו דלכל עניים שבעולם הוא מוקצה דחזאינן בתר מי שהוא בעליו תחנה דהא סתמא אמר אפי' לעניים ולא אמר לעניים שבבית ובס' מפתן דף קפ"ז איתא דיש לבטל מטלטל לתרומה כיון דחזיא לכהן כתבו התוס' אע"ג דבכירה אמרינן בגדי עניים לעשירים לא הכא לכ"ע חזיא אלא דאיסורא הוא דרבינ עליה והא דאמרינן בפרק כל הכלים דשיני פרוחמיות אין בהן אלשה על אלשה מטלטלין אותם היינו לעניים א"כ אפילו לעשירים שבבית עניים בע"ל בזה תלוי בביתו דהיינו מעשירים שבתוך הוה זה מוקצה לגם

היו בחצר (לח) שאינו דר שם **נט** (לט) אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק שלא יתלכלך בה מותר לכפות עליה כלי :

לה ד אף על פי שמותר להוציא גרף של רעי ועביט של מי רגלים **ס** (מ) אסור להחזירם אלא אם כן נותן **סא** לתוכם (מא) מים :

לו (כא) ה אין עושים גרף של רעי לכתחילה דהיינו להביא דבר שעתיד לימאס **סב** כדי להוציאו לכשימאס ו ואם עבר ועשאו מותר להוציאו :

לז ז במקו' דאיכא פסידא **סג** מותר (מב) להבנים מטתו אצל גרף של רעי **סד** ולקבוע ישיבתו שם כדי להוציאו :

לח ח מבנים אדם מבעוד יום טלא קופתו **סה** עפר ומייחד לו קרן זוית ועושה בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול ממנו ט לכסות צואה או רוק וכיוצא בזה אבל אם לא ייחד לו קרן זוית בטל אגב עפר הבית ואסור לבטלו : הגה ולכן מותר ליקח פירות הממונים בחול כי אין לאותו עפר מוקצה (כ"י סמ"ג סי"א בשם הגהות לקט) :

לט (כב) י אסור לבטל בהמה וחיה ועוף ואף על פי כן כ מותר (*) לכסות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו ל ובעודם עליו **סו** (מג) אסור לבטלו :

מ מ כל בהמה וחיה ועוף מדדים אותם **סז** (מד) בחצר דהיינו שאוהז בצוואר ובצדדין ומוליכן **סח** (מה) אם צריכין הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בענין שיעקרו רגליהם מן הארץ דמוקצין הם ואסור לבטלן הוץ מתרנגולת שאין מדדין אותה **סט** נ מפני שמגבהת עצמה מן הארץ ונמצא זה מטלטלה פ אבל דוחים אותה מאדריה בידים כדי שתכנס :

מא פ האשה מדדה את בנה **ע** פ אפי' ברשות הרבים ס ובלבד **עא** שלא (מה) תגררהו אלא יהא מגביה רגלו אחת ויניח השניה על הארץ וישען עליה **עב** שיהזור ויניח רגלו שהגביה שנמצא לעולם הוא נשען על רגלו האחת :

מב ק דבר שהוא מוקצה מותר ליגע בו ובלבד שלא יהא מגענע אפילו מקצתו : (מד) (וכבר מהבאר בס"נ) :

מג ר מותר לבטל מוקצה ע"י נפיחה (וכבר מהבאר ריש סי' זה) :

מד ש כלי שנתרוועעה לא יטלו ממנו חרס לכסות בו או לסמוך בו :

מה ת אסור לשחוק בשבת ויום טוב **עב** בכדור : הגה **עג** (מו) ויש מתירין ונהגו להקל (הוספות פ"ק דביצה) :

מו א אסור לשאת תחת אצילו זרע התולעים שעושין חמשי מפני שאסור בטלטול ועור שהוא מוליד בחימו :

מז ב יש אוסרים לטלטל **עד** בגד שעטנז (מז) ג ויש מתירים:

מח ד מותר לטלטל מניפה בשבת להבריח הזבובים :

מט **עה** ה מכבדות שמכבדים בהם הקרקע (מח) מותר לטלטלם :

נ הרשב"א מתיר לטלטל **עו** *האצטרול"ב בשבת וכן ספרי החכמה ז ולדעת הרמב"ם יש להסתפק בדבר :

נא ח מה שמורה על השעות שקורין ארילו"יו בין שהוא של חול בין שהוא של **עז** (מט) מין אחר **עח** יש להסתפק אם מותר לטלטלו (וכבר פסק המגהג לאסור) :

נב פ מוקצה (נ) לעשירים הוי מוקצה (מה) ואפילו עניים **עט** אין מטלטלין :

(*) המגהג איתא לכסות וכ"ל

נוטל

והמוקצה מת הוי מלאכה אח"כ לנוסה עיין סי' רע"ה : **עא** שלא תגררהו · מפני שמוקצה (ר"ן) ממעט דס"ל דהוי כמי שמוקצה ולא"כ לאפי' בכרמלית אסור עיין סימן שמ"ח פ"ם · וכ"ע דקטן כ"כ שלריך לגוררו אם שמוקצה אינו מטלטל אלא דמ"מ מפני שהוא מגביהו פ"ם · המוליא תיקון שהוא מגביהו פ"ם · המוליא תיקון וכיס חלוי בגוארו חייב אבל המוליא גדול המלוכם בכליו אחר אם מטלטלו אם מטלטלו הכדור דבמחבתו לא משוי ליה כלי (ס"ל) וס' סי' כ"ח : **עב** בכדור · ואסור לבטלטל הכדור דבמחבתו לא משוי ליה כלי (ס"ל) וס' סי' כ"ח : **עג** ויש מתירין · והס"ד כ' דהתו' לא כתבו להתיר אלא בי"ש כיון דיש בו לוכך קלת אמרי' מתוך שהותר וכו' אבל לא בשבת ודוק עכ"ל · וא"ל דלא אמרינן מתוך אלא באיסור הוקלה אבל באיסור טלטול שבת וי"ט שיין ואדרבה י"ל דמוקצה אסור בי"ט וא"כ אם שרי לבטלה כדור בי"ט ק"ו בשבת אלא דבי"ט שרי אפי' בר"ה אבל בשבת אסור בר"ה ובי"ט : **עד** בגד שעטנז · ויש"ש סס"ל דביה פסק דאסור לבטלו כ"ל לגורך נוסו לו מקומו פ"ם ועס"ג ובי"ד סי' ש"ל דיש כלאים דחזי למידי ובאנוהה בביה מסמע דאסור לבטלו כלל : **עה** מבכדות · ולמ"ד אסור לכבד הבית הוי כלי שמלאכתו לאיסור (ב"י ס"ג ויש"ש דלא אלא בלבוש) : **עו** האצטרלו"ב · הוא כלי אחוזין בו הכוכבים ולא נזדיין שמא יסלק הלוחות ויחזירן דמאן לימא לן שהוא אסור דמ"ש ממטה דפוסה בסי' ש"ג ס"ז (הרשב"ש סי' תשע"ב) : **עז** מין אחר · כגון ארולין בגל : **עח** יש להסתפק · דדמי למדידה הזמן לו למדידה הגל והוי כלי שמלאכתו לאיסור ועס"ג · וא"ת דהוי מדידה של מלוח שלומד על ידו וכרי כמ"ש סי' ש"ו שלחי הכא דהמדידה איסה מלוח ולא מטוס שלומד על ידה א"כ יתלה לימודו באיסור ויהא שרי תלילה (מהרי"ל בתשו' סי' רכ"ח) : **עט** אין מטלטלין · שבכר הוקלה מדעתו של בע"ה העשיר ולא בעי' שיהא מוקלה לגל וכן אמרי'

באר היטב

ז"ל פירש לפשט פירסן לאיזו על ידי יבאלל ושיין בס' עדות כיעקב פיסן ל' : (לח) שאינו · ואם מוצת בתוכי במקום פרישה מרגל מותר לטלטו לגדרים מ"ש : (לט) אסור · ואם כוא אולי אלא לפעות עליו מותר לבטלו ולהחזירו מטוס כבוד שבריות פ"ל : (מ) אסור · וכעודו בידו מותר לפחות פ"ל : (מא) מים · ודוקא בסבן לחיות בשאיות בתמה בסבן בגרף · דאל"כ אף מים יש בן ר"י : (מב) להבנים · אפילו הוא בתר מקום שאין דירה שם ר"ו : (מג) אסור · ואם כיס עליו אין בפשטות אסור · לעגה : (מד) בחצר · אבל בי"ם אסור פיין סיפן שם"ו מאלו הדיעות בסי' ר"ב : (מה) תגררהו · וקטן ב"כ אוריך לגרדו אם נבלו מ"ש ובאמלעת תיקון וכיס חלוי בגוארו חייב אבל המוליא גדול המלוכם בכליו אסור ואם מלאכת בשות לו תולה מ"ש ובאמלעת מת מי מלאכה שפ"ל לגוסה רמב"ם שמ"ל : (מו) ויש · עיין סימן תקי"ח ס"ל שבשו"ת ופ"ל לאוסרים ע"ש : (מז) ויש · רש"ל שפ"ל דביה לאיסר לעלמו ס"ל לגורך נוסו לו מקומו · ובאמלעת לאיסר אשלו לגורך נוסו לו מקומו : (מח) מותר · וא"ל אסור לכבד בבית מי מלאכתו לאיסור ס"ל ע"ב : (מט) מין אחר · כגון ארולין בגל : (נ) לעשירים · כתב סט"ו סכלל שוא דמס

ארולין

שערי תשובה

שמתיר נ"כ ובסרפ לרחוק ידיו ע"ג סבכר : (מט) מין אחר עבמ"ם ולמנין עלטול זיינרלך שלגו בשבת עיין בסו"ת סמ"ל ח"ב סי' קכ"ג שמתיר וכתב שבגאון ח"ל בא לגלו מוכר בסף וכן הגיד על הגאון מוס' נפתלי כ"ן ומבאון מבר"ם ר' מיים ובשיב ז"ל כתב המבוכר לאתיר ולכן יש לאתיר אם לא במקום שמוכנין לאיסור אינו רמאי לאתיר בפרישה ובכר"י כתב שבפרי מיגלות מוכנין לאיסור ס"ם וכן בשבות יעקב ח"ג סי' כ"ו וכן בדבר שם אל וכן בבו"ח סי' רכ"ם סי' ל"ח כתב לאיסור אף שאין המפתח תלוי בו ע"ם ובהרא מרמ וסבמ' · ובמה"ב כתב בשם אלת יעב"ץ סי' ש"ג דכלי המשות בדולות שמוחדות בחיבו' של הרקרק יש לבתחיר בעלמו אם לא לגורך מקומו ע"ם וביין בשבות יעקב בלעבל אחיס מקורין שלגו אוחר ודאי אבור וכ"כ בבור ובקיעם וכתב שם לענין אם מותר לחוק בר פטור אוחר לידע ע"ו הקיקוס בחיסם שמה עומד יש לגדר דבמשמת קול היינו שיר או קול גדול כו' ומ"מ לא מלאני לבי לאתירו בו' אבל . ופ"ם שמתיר לעלמל קנס

הבחיס אסלאינו יוסב שם אסור וכ"ל דאם מוחם במבוי במקום דריסת הרגל מותר לסלקו לגדדין : **נט** אסור להוציאם · ל"ל דאם כוח מגלו וח"ל לפנות עליו מותר להוליאו ולהחזירו מטוס כבוד הבריות כמ"ש סי' ש"ב ושוד דלגרסתינו מותר לבטלל לוחת אדם לדדיק מטוס הזאיה לכלבי' אך הרי"ף והרא"ש יש לסם ביר' אחרת ובשבת הדחק יש לסמוך על גרסתינו : **ס** אבו' להחזירם · דמאיס כ"כ דלא חזי אפי' לכסות בו מגלו ע' סוף סי' רפ"ט (ב"מ) ועס"ג דבשודו בידו מותר להחזירו : **סא** לתוכם מים · ודוקא בסבן לחיות בבמה בסבן בגרף דאל"כ אף עדיין לאחיית בבמה בסבן בגרף דאל"כ אף מ"ם ק"ן בס"ן בס' ובס"ג בס"ם ובר"ן בס' ובסכ"ל בכסם ס"ם בס"ם ובס"ל ר' מהרי"ל בתשובה ס"ם ובס"ג בס"ל מהא דמגיפת אחיים בבמה קס"ל מ אבור בסם מרבי"ל ב' ר"י בתי"ב ומהרבי בסם ס"ל ד' ב' בלבו ס' ב' רמב"ם בס' ו כ"כ בתשובה (ר"מ' כלי מבשבי לבנין מחוכו תבמת בהגהם) ז' ביינטיו בסי' ב"ל ה' בתשובה מהרי"ל בסם מהר"ל פייבס ע' סר"ן מהא דקרטין בי רבי בבמה מ"ם :

יד אפרים

(ס"ק נ"ש) ; ל' כו' מותר לטוליאו ולהחזירו . כו' ר"ל אם סם בתבר ובכלי ואין לו מים לתת לתוכו אם"ם שרי לטוליאו ולהחזירו ויותר נראה פיין של כסיף שאחר זה אסור להחזירם על זה קלתר דבכס"ג שרי ומה דקס לטוליאו סיינו דאחר' אם כוח בתבר שרי ופ"ק ס' ר' ; ל' מ' ס' ; שלו תיבת לבחזירם : (ס"ק ס"ן) אסור לף מטעם פ"ח) שיין סי' ס"ם ס"ק י"ח כ"ל : (ס"ק ע"ד) ושיין בי"ד סימן ב"ל דיש כלאים בו' כ"ל ומ' לקמן סי' תקי"ז :

מפני שאסרה הכבר על עצמה בנדר נעשה מוקצה (ר"ן סס"ג) כתב הס"ג ע"ז וז"ל וכתוס' דף מ"ו כתבו דדוקא על האשה אסורה אבל לאחרים מותר וכן נ"ל דבכמה מקומות אשכחן מוקצה לאיש אחד אימו מוקצה לכל וכו' וכתוס' פ' מפני דף קכ"ז כתבו הטיבא שהדבר ראוי לכ"ש אלא דאיסורא הוא דרביע עליה כגון תרומה ביד ישראל מותר לכל לטלטלו אבל דבר שהוא מוקצה מחמת גרעותא כגון מטלטלין שיש בהן נ' דמוקצים לעשיריות אפ"ה שרי לעטיילו לטלטלן ואפילו לעשיריה שבבית עטיילה שרי לטלטלן עכ"ל וע"ע דכוותא התוס' נ"כ דאם הוא של עשיר אף עטיילה אין מטלטלין אותן כיון שהוא מוקצה מחמת גרעותא דהכל הולך אחר דעתו של בע"ה רק בזה פליגי אהרי"ן וס"ל דמוקצה מחמת איסור דרביע עליה מותר לכל וגם בדף מ"ו כתבו התוס' דהיכא דנדרה הראה מכבר אפילו היא עצמה שרי לטלטלה כיון דחזיא לאחריה אח"כ אסרתה על כל העולם וכ"מ לקמן סי' שכ"ה סס"ח סעי' ט"י סס"ב

ודברי הכ"נ ל"ע :

שט א יחלה · ולא אסרו טלטול אלא בדיש במקום שנגמר חולי (רש"י) וא"ת יעליך האבן מידו כמ"ש ס"ג י"ל שיעשוק התיעוק ויבוכה (תוס') : **ב כשהוא נושא** · דיאמר כשם שמותר ליטול התיעוק עם הדיגר כך מותר ליטול הדיגר בלתודיש : **ג נעשה כרופנה**· כיון הדבקה שייש דוקן (במלא) מבטל דאם לא הדבקה לא : **ד יטול אותה** · דנעשה בסיס לאיסור ולסיתר ואין מסריחין אותו ליטול הפירות מתוך הסל כידו אבל אם הפירות מונחים בסלים קטנים תוך הכלכלה יעלם בידו מתוך הכלכלה (תוס') : **ה ומגער הבר** · ואם שושה כן לצורך המעות אלא יענבו אסור (כ"י רי"ו) וע' סי' שי"ח ס"ח וע' בגמ' ופירש"י ותוס' : **ו ע"ד שישארו** · אבל אם הניחם בכוונה בחול ולא היה דעתו שישארו שם בשבת ואח"כ אכלם שם מקרי שוכח (כתבי מהרח"ו סי' קל"ג) וכתי' עוד מה שדקדקת מפירש"י פ' מועל דלא נעשה בסיס אח"כ הניח עליו דבר המוקצה בשביל שיתיבש עליו בכוונה אבל מה שמניחין בדרך אקראי כמו שרגילין לעשות בתיבה הפלים אלו אל אלו מפני שאין לו ריוח לעמוד לכל אחד מקום בשולי התיבה כה"ג לא אמיב מניח אלא שוכח גרלה דאין ראיה מפירש"י להתיר אלא כשנח עליו ובע"ם שכחו אבל בתניא בע"ם אפילו באקראי הוא יודע שהמוקצה יבא מה על האחד בשבת גם האחד נעשה מוקצה עכ"ל·ול"ע פשוט כדברי הטוא"ל דהא מטלטלין כמוגא אגב קטמא אע"ג שיש על האחר שברי עצים אמ"ש הרמב"ם פכ"ו וכן מטלטלין הרומה שהורה אע"פ שהעמאה מונחת עליה ומייבי בתניא בכוונה דאי בכוונה אפילו העמאה לבדה שרי אלא אייבי בתניאה כ"מ ברמב"ם פכ"ה וכרי"ו ובתשו' הרא"ש ואפילו הכא לא אמרינן דטהורה נעשה בסיס לעמאה והמאור כתב נבי אבן ע"פ האבנים דוקא בתניא ע"ד בסיס אסור אבל בתניא ע"ד כיסוי הוי כשוכח ובמלמות כ' דאפילו הניחה ע"ד כיסוי נעשה בסיס עכ"ל · אבל בתניא באקראי בתע"ל לכ"ע לא נעשה בסיס וס"מ רסי' ר"ע וסי' ש"מ סכ"ז ע"ש · וכ"כ הכ"י סס' ש"י בשם הרשב"א דמותר לטלטל שק (מטלטלין) שיש בו כיס משוח ע"פ· כתבו התוספות דף מ"ה דקיבה של הרגנולים כיון שעשויה לתרגולים אם יש בו בילת אפרוח אסור לטלטלה דאין זה כשוכח אלא בתניא עד כאן וה"ה לכל כיוצא בזה : **ז וי"א דאפילו וכו'** · ובמקום פסידא יש לסמוך על זה (ב"ח סי' רע"ז) : **ח שלא מדעתו** · וכ"מ בתוספות דף ל"ו כתב הס"ג ומסתפק ח"ו סיכא שבתיב כלי תחת הגר ונפל הגר לתוכו ואח"כ נפל נמוך או בטל אינו יכולין לקח כלי של שמשון ושמו תחת הגר ונפל הגר לתוכו אם יוכל לאסור כלי של שמשון לבטלו מהיכנו או לאו ואם שמשון הניח משוח על כר של לאוכן כ' ח"ז דלאו כל המניה לאסור על לאוכן (פסקי מהר"ם) בל"ל במרדכי בפרק כירה ול"ל דבמלאיתה מיירי כגון שהניח לאוכן כלי שמשון תחת גר שמשון וא"כ מסתמא ניחא ליה אלא יפרף הבית ולכן מסתפק בו ול"ע · ובתוס' דף מ"ד מבמע לאסור כיון שעשה לדעת מבירו עיין סימן בל"ד סכ"ה ומ"ש סי' ש"י ס"ז : **ט יכול לטלטלם** · סיימו בשוכח :

שט טלטול על ידי דבר אחר אם מותר בשבת · ובו ה' סעיפים

א ח נוטל אדם את בנו והאבן בידו ולא חשיב מטלטל לאבן והוא שיש לו "נענועין (פירוש בן בים לו עצמון בשלשה עם אבן) עליו שאם לא יטלנו **א** יחלה אבל אם אין לו נענועין עליו לא ואפי' כשיש לו נענועין עליו לא התירו אלא באבן אבל אם דינר בידו ואפילו לאחוז התינוק בידו והוא מהלך ברגליו אסור דהיישינן דילמא נפיל ואתי אבוה לאתויי ב ויש אומרים שלא אסרו אלא **ב** כשהוא נושא התינוק עם דינר בידו אבל לאחוז התינוק בידו אף על פי שדינר ביד התינוק אין בכך כלום :

ב ג כלכלה שהיתה נקובה וסתמה באבן מותר לטלטלה שהרי **ג** נעשה (א) כדופנה ד וכן דלעת שתולין בה אבן כדי להכבידה למלאות בה מים אם הוא קשור יפה שאינו נופל מותר למלאות בה שהוא כמו הדלעת עצמה שהוא בטל אגבה ואם לאו אסור :

ג ה כלכלה מליאה פירות ואבן בתוכה אם הם פירות רטובים כגון תאנים וענבים **ד** יטול אותה (ב) כמו שהיא שאם יגער הפירות מתוכה יפסדו אבל אם הם פירות שאינם נפסדים יגערם ויגער גם האבן עמהם ולא יטלנה עמהם והני מילי כשאינו צריך אלא לפירות או לכלכלה אבל אם היה צריך למקום הכלכלה כמו שהיא :

ד ז שכח אבן על פי חבית או מעות על הכר מטה חבית על צדה והאבן נופלת **ה** (ג) ומגער הכר (ר) והמעות נופלים ואם היתה החבית בין החביות בענין שאינו יכול להטות אותה במקומה יכול להגביהה כמו שהיא עם האבן למקום אחר להטותה שם כדי שיפול מעליה ואם הניחם עליה מדעתו **ו** (ה) על דעת שישארו שם (א) בבניסת השבת **ח** אסור להטות וגנער **ז** ע ו"א דאפי' הניחם שם על דעת שישארו שם בבניסת השבת כדי שישלם בשבת מותר להטות ולגער בשבת ולא אסרו אלא במניחם על דעת שישארו שם (ו) כל השבת :

סעיף (ב) ואם (ז) אפילו נפל כאיסור מסם אסור לטלטל כלי דמאחר שנעשה בסיס לדבר האסור לתקנת הבשבת (ה) אסור כל הבשבת כולה וכן בכל מוקצה וכן לקמן סימן ב"י אם אדם מניח דבר מוקצה על גב חבירו לא אמרינן דנעשה בסיס לדבר האסור לאין אדם אוסר אל חבירו (עב) חבירו **ח** אלא מדעתו : (ח"ו) :

ה י הא דלא שרי אלא להטות ולגער דוקא בצריך לגוף החבית והבר אבל אם צריך למקום החבית והבר ולא תספיק לו הטייה והניעור **ט** (י) יכול לטלטלם עם האבן ועם המעות שעליהם לפנות מקומם · (וכן הוא לקמן סימן ב"י ס"ז) :

עין

מגן דוד

דהא לון לאוי לסס אלא אפשר זה אדר בבית הטני הוה אלו דבר לאוי כיון שהוא לאוי בביתו מבא"כ אם מוקצה לעשיר הוה כאלו ארקו לאפסה דסעיף ז' דודאי לא אמרינן אם אחר נטלו מן האפסה הוה אלו לאוי וע"כ הוי כאן מוקצה לכל העשיר אפי' מון לבית העשיר וע"כ לומר כן דאי תימא אלאחר עשיר אמון לבית העשיר מותרים מאי פריך בגמ' על ר' רומנוס שהתיר לו ר' דאמרת רבי רומנוס היה מון לביתו של ר' ומאי איכפת לן בעשרו של רבי בזה אלא ע"כ כיון דהמתה היתה בבית ר' אסורה לכל אפילו מון לביתו וכ"מ דבריי הר"ן דמהא יליף לה דמוקצה לעשיריה הוה מוקצה לעשיר וכ"מ מש"ש שכתב אחם מוקצה לעשיר דהיינו לכל העשיר והכלל הוא דאמר אלאוי לעשיר והוא בביתו של עני הוה מוקצה לעשיריה כיון דלדידהו לא חזי אלא דמי שהוא בביתו של עני גריר אחר הבית אפילו עשיר אבל מוקצה לעשיר והוא בביתו אסור לכל העשיר כאלו ארקו כבר לאפסה · כ"ז ל"ל בלור ופשוט אלא אמנ"מ ז"ל כתב מכח התוספות הל"ל דבמוקצה לעשיר והוא בביתו מותר לעשיר אמון לבית והגלע"ד פשוט כתבתי :

שט (א) בבניסת השבת · מבואר בב"י דלדעת ר' אפי' אם יש בדעתו בודאי ליטול מהם אחר בה"ש אסור · ולא"כ תימה על מהגיהו שמעמידים המעורה עם הארות על המסה שבל לחם מבהם ואחר הקידוש מסלקין המעם הבית ולפ"ז יש על המסה הבית דין בסים לדבר איסור כיון שהיה עליה בבניסת שבת וה"ה אם עומדים המלות על המסה התחתונה שהיא על הבלחן היה לו לאסור ולטלטל המסה הבית כל הבבת וכמ"ש הרמ"ם בסעיף זה בדין בסים דאפילו בעל האיסור מהם אסור ולא שמעמו ולא ראיו שום אדם מהבר בזה · ול"ל כיון שהמסה מוכנת לצורך הבלחן לא נעשית בסים לגרות דהא כתב כ"י בשם בתבי מהרא"י אפי' במנים דרך אקראי בדרך שמניחין הפלים בתיבה אלו על אלו מקרי מנים וכ"ם כאן כמסה שמבדרין עליה הגרות אדעתא שיהיו שם בבניסת שבת ואין עליה שום דבר רק הגרות אלא ע"כ ל"ל דקי"ל בכה"ח שמבית אסור והוא הי' דבאן זה לא הוה מנים וא"כ גם בגר שהדליקו בתוהו שבת יש לתתיר לבטלו לצורך נופו או מקומו בכל כלי שמלאכתו לאיסור והא דאסר לעיל בסי' רע"ע בזה והוא מדברי הרמב"ם ל"ל דס"ל כרש"י שהיא דיעה ראשונה בכאן דמיקרי מנים אבל לבעל התלמוד ברי וכ"כ התוספות בפרק חלון דף ע"ו בהדיא ד"ה מקצת וא"כ היה לו להקל גם בזה לצורך נופו או מקומו ליטול הגר דדיעו בשוכח ואע"ג דבשוכח אבן או מטות אין היתר אלא לגער הבבית והבר לצורך נופו אבל לא יטלטל האבן והמטות בהדיא שאני התם דאין שם כלי עליהם אסור אפי' לצורך נופו דכלעיל סי' ש"ח מה שאין כן במנורה שעם כלי ליאוסאסור אפי' לצורך נופו ומקומו אלא שאי אפשר לנו להקל בזה כיון שהב' וש"ע ומותר לצורך נופו ומקומו אלא שאי אפשר לנו להקל בזה כיון שהב' וש"ע ופוסקים לאיסור בגר שהדליקו בשבת והוא כדעת רמב"ם ורש"י ואם כן יש לנו להחמיר גם בעשה שוכרנו והלך מלאתו ידינו ורגלינו בבית המדלים לאסור בגר שהדליקו בשבת אפי' לצורך נופו ומקומו ולהתיר במעה

ח מהגרות עומדים עליה בה"ם דהא איתקלאי לבה"ם בדין בסים לאיסור ואיתקלאי לבלי שבתא וא"ע ועמ"ם בסימן שי"ח:(ב)ראו אפילו נגעל וכו' · זה קאי גם לדיעה ראשונה דאסורה דאסיגו לא הניחו אלא לבניסת שבת ונטלו אח"כ אסור כל השבת שכן כתב הרמב"ם בפירוש במעורה שעליה גרות אלף על פי שהלך הדבר שגרם האיסור ע"ם בפ"ה והרמב"ם סבירא ליה כרש"י שהיא דיעה ראשונה :

דקי"ל

שעורי תשובה

סמדם של אמה שמודדין בה כגון במקום מקל ומשענת או לדחוף איזה דבר וכיוצא וכן לצורך מקומו מותר עיין שם · ונראה דמדת אמה של אומנים כגון חייטים וטוחים דקבדי עלייהו אסורים בטלטול :

עדוס

באר היטב

שראוי לעניים ושוא בביתו אל עני סוי מוקצה לעשיריה כיון דגריריה לא מי אלא דמי שהוא בביתו אל עני גריר אחר בבית אפילו עשיר אסור אבל מוקצה לעשיר והוא בביתו לכל העשיריה כאלו ארקו כבר לאפסה עיין שם :

שט (א) כדופנה · כיון דהדבקה שייש דוקן (ב) כמו שהיא · דעשה בסיס לאיסור ולסיתר · ואין מעבירין אותו ליטול הסירות מתוך הסל בידו · אבל אם הסירות מונחים בכלים קטנים תוך הכלכלה אלא יענבו אסור כ"י : (ה) על דעת · ואם הניחם בכוונה בחול ולא היה דעתו שישאר שם בשבת ואח"כ אכלם שם הוי כמשכח מהגרות אם הניחם בכוונה דאפילו לא הניחו אלא בשבת א

שי (א) דקי"ל במוקצה מחמת מיאוס כר"ש דשרי · וכתב בטור לכל מקום מחמת איסור כגון מי שהדליקו בה בחוהה שבת לא קי"ל כר"ש דל"ל מוקצה אלא בגרוגרות כו' וכתב ב"י דקשיא הלכתא דקי"ל כר"ש דליתי ליה מוקצה אלא בגרוגרות כו' וקי"ל דכמה דברים אסורים מחמת איסור מוקצה כמו שכתב סי' ש"ח אלא ע"כ דל"ש מודה בכל מוקצה מחמת איסור כין אם הוא מחמת דלא חזי להשמיש היאך מגד עצמו לו מגד דבר שעליו בין אם הוא מפני שאין תורם כלי עליו ואינו אוכל מודה ר"ש דהוי מוקצי וכן לבטלה כלי שמלאכתו לאיסור מחמת לגל ולא מקיל ר"ש אלא בדבר דמתסר ב"ש ונסתלק ממנו דבר האוסרו והוא דבר העשוי להסתלק בשבת דמתי' ר"ש ואמן לא קי"ל כוותיה אלא מנו דאתקלאי לבה"ש אתקלאי לכולא שבתא עכ"ד כ"י וקי"ל דהא בסי' ש"ח ס"ב פסק ש"ע בשותא לחולה שמלה בשבת דמותר לבריא ולית ליה מוקצה לרבי שמעון כמ"ש שם וע"ש : (ב) דאין הבנה וכו' · סילוק בדבר תלוי אבל כמחובר שלקטו אינו יהודי בשבת אסור לטולי עצמו וע' סימן שכ"ב : (ג) חזר להיתרו · הטעם דאין מוקצה לאחי שבת דהא בב"ה היה לאוי · כי"ד סימן רס"ו כתבתי דאיזמל שמל בו בשבת דאין לבטלו אחר המילה דלא בחשובת רש"ל דמתיר מטעם דאין מוקצה לאחי שבת דלא שייך כאן לומר כן דבה"ש לא היה לאוי לבטלו דמוקצי הוא כמו סכין של סופרים דסי' ש"ח והבאתי לאיה מעלי שקלבו עליו בשר בש"ק דבילה דף י"ח ומשפוד שלו בו בי"ש בפרק אין לדין והיינו דכמו שאלו הסנים שיש בהם מוקצה מחמת עצמו דהיינו הטלי מלה דמקפיד עליה מיימד לו דוכתא כמו סיכי זיזי ומזורי דר"ש כל הכלים והשפוד היינו עץ בעצמו שלקחו לשפוד ואין שם כלי עליו כמ"ש הטור סי' תקי"ח וב"ש הם גרועים מכלי שמלאכתו לאיסור ואע"ג דב"ה היה עומד למלאכה לגורך י"ש מ"מ אחר המלאכה לגורך י"ש חזר לאיסורו של מוקצה ה"ג ממש בהאי איזמל דבה"ש היה מוקצה מחמת הסרון כיס כמו סכין של סופרים דזה פשוט דאדם מקפיד הרבה שלא להחתמש בחוטו איזמל מידי אחרינא שלא יתקלקל וה"ש אין אוכל עמו דהוא נגד טבע בן אדם ע"כ אע"פ שעומד למלאכת המילה למחר מ"מ אחר גמר צורך שלו לזה אחר לאיסור אלטול של ב"ה ושוב ראיתי בספר ים"ש בפ' מ"ל סימן ע"ז דמחיק דבריו וז"ל ונראה דל"ד דהתם נגי גרוגרות ומוקצים איך ראויים כלל דהא סריחו אבל האי איזמל ראוי לאכילה בו ולעשות בו תשמיש המותר אפילו בה"ש אלא שהוא מכיון למול בו ולא לתשמיש אחר מ"מ אינו מוקצה דה"ש הוא מכיון לשבת עצמו ושאני שפוד שלו בו דהוא מאוס והכא אינו מאוס מחמת זה כשמקנאינו למלאכתו ואחזר להיות מוקצה מחסרון כיס זה אינו שהרי בה"ש נמי עומד לכך כו' עכ"ל · וכמ"ש כאן נסתר כל זה והוא ממש כמו עלי ושפוד שזכרנו ואסור לבטלו זולת לגורך המילה ואח"כ יגיעו בלותו חדר שהוא מל שם וה"ש במוהרי"ל ועיין בדברינו בי"ד סימן רס"ו : (ד) אבל אם אינם ראוים כו' · כתב ב"י בשם א"ח תמרים שמחמין עליהם מים בנינית בע"ש ואינם ראוים ב"ר ובשבת נעשו ראוים דמותרים בשבת : (ה) ובלבד שלא יגע בו · והקשה הרב המגיד וכי אין מותר ליגע במוקצה כל שאין מנשבע אותו ותי' בת"ה סימן ס"ז דשאני הכא דהמתה הכלי על המוקצה הוא לגורך דבר המוקצה ולכך אסור משא"כ אם נתכוין לדבר שאינו מוקצה אלא שעי"ז נוגע במוקצה מותר : (ו) שמונה עליו איסור · פירוש

שי א היטין שורען · ול"ד לגר שבבה בסי' רע"ט דהתם כיון דאתקלאי לבה"ש אתקלאי לכולא יומא ושב"ש : **ב** וי"א דאין הבנה · דאין אומרים יהודי מוקצה מדעתו כלום (ר"ן) וכיון שהוא שוכן לאיש אחד מוכן לכל (כל בו) וע' ססי' ש"ח ע' סי' תקי"ז ס"ב וסי' תקי"ז ס"ב וה"ש לא ע"ש : **ג** שלא יגע בו · אע"ג דמוקצה מותר בנגיעה וכמ"ש סי' ש"ח סמ"ב היינו כשהנגיעה היא לגורך דבר המותר אבל הכא הנגיעה היא לגורך דבר המותר המוקצה (כ"י ח"ה) וע' סי' ש"ח ס"ו : **ד** מטה שיש עליה · מטמע אפילו לא היו עליה ב"ה אסור לבטלה ומשמתת לה שהיינן אינו יהודי לו תוק המשות בשבת לדעת ישראל (הו' דף מ"ד עמ"ש סי' ש"ע ס"ד ועמ"ש סי' ש"ח סכ"ו) אם מותר לנער המשות ואם שכח עליה משות עסי' ש"ע ס"ט : **ה** ומיהו לצורך וכו' · כ"כ ב"י לדעת הרא"ש וא"ש דהא הרא"ש כתב דדמי לסיכי זיזי ומזורי דכיון דקפיד עליהו מיימד להו מקום וא"כ אפילו לגורך גופו אסור וכמ"ש סי' ש"ח וכ"מ בהגא"מ שכתב דדמי לגרוגרות ומוקים ע"ש וכ"כ לאבן"ן וכ"כ התוס' דף ל"ו ע"ש ומ"ש בהגא"ה היינו דעת אחרת וכ"ע מודו בזה אם יהדה ה"ל כלי שמלאכתו לאיסור וכמ"ש סי' ש"ח ס"ג דאסור כי אם לגורך גופו ומקומו לכן ל"ל להמגיד : **ו** דהבים בטל אצלו · וקשה דבלא"ה מרי לגבשו דהא לגורך גופו מרי ממש"ל וי"ל דה"ק אפילו לאתם בו לר"ה מרי לגבשו דהבים בטל אצלו וא"כ עכ"פ מרי להיות דבר בתוכו ואיטול ממנו דלגורך מקומו מותר ואפילו למש"ל בשם הרא"ש הכא מרי דהא חזינן דלא קפיד עליה : **ז** הואיל ואין וכו' · כלומר דהבים אינם הפורה לאדרה בבגד אלא היה לבד תפור והיא כולה חלויה (ב"י) משמע דאם הוא הפור כולו בבגד תמריך דכל הבגד נעשה בפיס וקשה הא מייבי בשבת וא"כ אפילו הוא על שיקר הבגד לא נעשה בפיס וי"ל דמ"מ היה צריך לנער המשות כמ"ש סי' ש"ע ס"ד אבל כיון דאינו מונח על שיקר הבגד א"ל לנער אבל הרמב"ם כ' במסכת כלים נגי מוכי ה"ל כיון דאינה המשות א"כ א"ל לסלק המשות אא"כ יטלטל הפירה עם המשה ולכן מותר לנוערה פרל"ל וכיון שדין זה דבים לקוח מהגהת המוכי א"כ ה"ל אם אסור לנער צריך לנער : **ונהיו** יודע דגבי מוכי כתבו התוס' דף מ"ד דאפילו היה עליה משות בכוונה מותר לטלטל הפירה כיון שאין המשות על שיקר הכלי וא"כ ה"ה בבים הפור בבגד והא דקתא רמ"א שכח היינו דלכתחילה אין להניחו בתוכו דחיישינן שמא יגיע בו ושוב ר"ל דאם היה בתוכו מותר לטלטל הפירה כיון שאין המשות על שיקר הכלי וא"כ ה"ה בבים הפור בבגד והא דקתא רמ"א שכח היינו דלכתחילה אין להניחו בתוכו דחיישינן שמא יגיע בו ושוב ר"ל דאם היה בתוכו מעות מדעת אסור לטלטל הכגד כיון דהכים הוא כלי בש"ע וה"ה בשים משות בתיבה שחוך האלמן אסור לטלטל האלמן אא"כ יש עליו גם דבר המותר ממ"ש ס"ע וע' בתשו' מהר"מ סי' קע"ב : **ח** אפר שמותר · אבל אפר שהוסק בשבת אסור לכ"ע דהוי דבר חדש שלא היה בטולה ע' סי' תק"ח סע"ו וכ"ל דאם נתערב אפר שהוסק בשבת באפר של אחמול בטל ברוב אע"ג דקמה בקמה מקרי לח בלח וכעי' ס' כמ"ש סי' תק"ג ס"ג מ"מ הכא כיון דשיקר איסורו מדבריהם סני ברובא ודוקא שלא היה ניכר

שי א חיטין שורען · ול"ד לגר שבבה בסי' רע"ט דהתם כיון דאתקלאי לבה"ש אתקלאי לכולא יומא ושב"ש : **ב** וי"א דאין הבנה · דאין אומרים יהודי מוקצה מדעתו כלום (ר"ן) וכיון שהוא שוכן לאיש אחד מוכן לכל (כל בו) וע' ססי' ש"ח ע' סי' תקי"ז ס"ב וסי' תקי"ז ס"ב וה"ש לא ע"ש : **ג** שלא יגע בו · אע"ג דמוקצה מותר בנגיעה וכמ"ש סי' ש"ח סמ"ב היינו כשהנגיעה היא לגורך דבר המותר אבל הכא הנגיעה היא לגורך דבר המותר המוקצה (כ"י ח"ה) וע' סי' ש"ח ס"ו : **ד** מטה שיש עליה · מטמע אפילו לא היו עליה ב"ה אסור לבטלה ומשמתת לה שהיינן אינו יהודי לו תוק המשות בשבת לדעת ישראל (הו' דף מ"ד עמ"ש סי' ש"ע ס"ד ועמ"ש סי' ש"ח סכ"ו) אם מותר לנער המשות ואם שכח עליה משות עסי' ש"ע ס"ט : **ה** ומיהו לצורך וכו' · כ"כ ב"י לדעת הרא"ש וא"ש דהא הרא"ש כתב דדמי לסיכי זיזי ומזורי דכיון דקפיד עליהו מיימד להו מקום וא"כ אפילו לגורך גופו אסור וכמ"ש סי' ש"ח וכ"מ בהגא"מ שכתב דדמי לגרוגרות ומוקים ע"ש וכ"כ לאבן"ן וכ"כ התוס' דף ל"ו ע"ש ומ"ש בהגא"ה היינו דעת אחרת וכ"ע מודו בזה אם יהדה ה"ל כלי שמלאכתו לאיסור וכמ"ש סי' ש"ח ס"ג דאסור כי אם לגורך גופו ומקומו לכן ל"ל להמגיד : **ו** דהבים בטל אצלו · וקשה דבלא"ה מרי לגבשו דהא לגורך גופו מרי ממש"ל וי"ל דה"ק אפילו לאתם בו לר"ה מרי לגבשו דהבים בטל אצלו וא"כ עכ"פ מרי להיות דבר בתוכו ואיטול ממנו דלגורך מקומו מותר ואפילו למש"ל בשם הרא"ש הכא מרי דהא חזינן דלא קפיד עליה : **ז** הואיל ואין וכו' · כלומר דהבים אינם הפורה לאדרה בבגד אלא היה לבד תפור והיא כולה חלויה (ב"י) משמע דאם הוא הפור כולו בבגד תמריך דכל הבגד נעשה בפיס וקשה הא מייבי בשבת וא"כ אפילו הוא על שיקר הבגד לא נעשה בפיס וי"ל דמ"מ היה צריך לנער המשות כמ"ש סי' ש"ע ס"ד אבל הרמב"ם כ' במסכת כלים נגי מוכי ה"ל כיון דאינה המשות א"כ א"ל לסלק המשות אא"כ יטלטל הפירה עם המשה ולכן מותר לנוערה פרל"ל וכיון שדין זה דבים לקוח מהגהת המוכי א"כ ה"ל אם אסור לנער צריך לנער : **ונהיו** יודע דגבי מוכי כתבו התוס' דף מ"ד דאפילו היה עליה משות בכוונה מותר לטלטל הפירה כיון שאין המשות על שיקר הכלי וא"כ ה"ה בבים הפור בבגד והא דקתא רמ"א שכח היינו דלכתחילה אין להניחו בתוכו דחיישינן שמא יגיע בו ושוב ר"ל דאם היה בתוכו מעות מדעת אסור לטלטל הכגד כיון דהכים הוא כלי בש"ע וה"ה בשים משות בתיבה שחוך האלמן אסור לטלטל האלמן אא"כ יש עליו גם דבר המותר ממ"ש ס"ע וע' בתשו' מהר"מ סי' קע"ב : **ח** אפר שמותר · אבל אפר שהוסק בשבת אסור לכ"ע דהוי דבר חדש שלא היה בטולה ע' סי' תק"ח סע"ו וכ"ל דאם נתערב אפר שהוסק בשבת באפר של אחמול בטל ברוב אע"ג דקמה בקמה מקרי לח בלח וכעי' ס' כמ"ש סי' תק"ג ס"ג מ"מ הכא כיון דשיקר איסורו מדבריהם סני ברובא ודוקא שלא היה ניכר

שי דיני מוקצה בשבת ז' ובו ט סעיפים

א א (א) עץ שתולין בו דגים אף על פי שהוא מאוס מותר לטלטלו (א) דקי"ל במוקצה מחמת מיאוס כרבי שמעון דשרי :

ב ב אין שום אוכל תלוש דראוי לאכילה מוקצה לשבת דתמרים ושקדים ושאר פירות העומדים לסחורה מותר לאכול מהם בשבת ; ואפי' **א** היטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו ובצים שתתת התרגולת מותר לטלטלן ד וכן תמרים הלקוטים קודם בישולן וכונסים אותם בסלים והם מתבשלים מאליהם מותר לאכול מהם קודם בישולן אבל גרוגרות וצמוקים שמניחין אותם במוקצה לייבשן אסירין בשבת משום מוקצה שהן מסריחות קודם שתייבשו דכיון שיודע שיסריחו הסיח דעתו מהם ה וכיון דאיכא תרתי דחינהו בידים ולא חזי הוי מוקצה : הגה **ב** וי"א (ב) דאין הבנה שייך (ב) בטל אין יהודי ואפי' גרוגרות ומוקים שכינו מותרים : (כל בו סימן נ"ה וכן משמע בסל"ן סוף פכ"ב וירושלמי) :

ג ו בין באיסור אכילה בין באיסור טלטול כל דבר שהיה ראוי בין השמשות אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום וחזר ונתקן בו ביום (ג) (ג) חזר להתירו אבל דבר שהוקצה בין השמשות אסור כל היום :

ד ז גרוגרות וצמוקים שהיו מוקצים וכשהגיע בין השמשות כבר נתייבשו והם ראוים לאכילה אף על פי שלא ידעו הבעלים באותו שעה שנתייבשו ואחר כך נודע להם שבין השמשות כבר היו יבשים מותר :

ה ח גרוגרות וצמוקין דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלי ליה ואיכא דלא אכלי ליה אי אזמניה נפק ליה מתורת מוקצה ואם לא לא (ד) אבל אם (ד) אינם ראוים והזמינם הזמנה לאו מילתא היא :

ו ט כל דבר שאסור לטלטלו אסור ליתן תחתיו כלי בדי שיפול לתוכו מפני שאוסר הכלי בטלטול ונמצא מבטל כלי מהיכנו אבל מותר לכפות עליו כלי (ה) ; ובלבד (ה) שלא יגע בו :

ז ד כ מטה שיש עליה מעות או אפי' אין עליה עתה והיו עליה ב"ה אסור לטלטלה דמנו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא : הגה ואפילו לגורך גופו (ו) לו לגורך מקומו (כ"י) **והוא הדין לכל דבר היתר** (ו) **שמונה עליו** (ו) **איסור אבל אם אין עליה עתה מעות וגם לא היה עליה בין השמשות מותר לטלטלה אפי' ייחדה למעות והניחם עליה מבעוד יום כיון שסלקן קודם בין השמשות :** הגה ויש לאוסרין בייחדה לך והניח בהם אף על פי שסילקן מכע"י (פור בסס ר"ת) ולכן לאסור לטלטל כיס של מעות אע"פ שסולקו המעות ממנו מבעוד יום אלא א"כ עשה בו מעשה שפתחו תלמשם וסלקו מן סיתוד וכן נהגין (הגהות מיימוני פכ"ב) **ה** מיסו לגורך גופו (ו) לו לגורך מקומו מותר וכן בכיס שהפור בבגד הוחל ועיקר הבגד שמד לגנוב אם הוציא המשות מעם מותר (ה) לגנוב הבגד **ו** דבכיס בטל אצלו אבל אם עכח בו משות מותר לטלטל הבגד דלא אתריגן דבל הבגד נעשה בכיס לגמרי (ב) בהיטיגן (ב) אמת יגיע בו כדלעיל סימן ס"ח סע"ג (ב"י סס' ע"מ) וע"ל סימן רס"ו אם עכח כיסו אצלו בשבת מה דיוט · (כ"י) :

ח ל כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו בגון מחתה שיש עליו מבעוד יום ה אפר שמות' (י) לטלטלו לבסות בו רוק או צואה ויש עליה ג"כ שברי עצים שהם אסורים בטלטול מותר לטלטל המחתה בגון שהיא מ וכגון שדבר

באר היטב

שי (א) עץ · ע' סי' ש"ח סס"ג : (ב) בטל אינו יהודי · פירוש בדבר תלוש אבל בחמוצר אלקטו אינו יהודי אלא דבר המוקצה ב"י ס"ש בשבת אסור (כ"ב וע' סי' ש"ח ס"ס : (ג) חזר · כתב סע"ו ס"ס כתיזמל שמל בשבת סיס בס"ש מוקצה מחמת הטרון כיס כמו סכין של סופרים דאדם מקפיד הרגס שלא לשפחתם בחוטו אחזמל מידי אחרינא שלא יתקלקל וכ"ש אמן לאוכל עמו דהוא נגד טבע בן אדם ע"כ אע"פ שעומד למלאכת המילה למחר מ"מ אחר גמר צורך שלו לזה אחר לאיסור אלטול של ב"ה ושוב ראיתי בספר ים"ש בפ' מ"ל סימן ע"ז דמחיק דבריו וז"ל ונראה דל"ד דהתם נגי גרוגרות ומוקים איך ראויים כלל דהא סריחו אבל האי איזמל ראוי לאכילה בו ולעשות בו תשמיש המותר אפילו בה"ש אלא שהוא מכיון למול בו ולא לתשמיש אחר מ"מ אינו מוקצה דה"ש הוא מכיון לשבת עצמו ושאני שפוד שלו בו דהוא מאוס והכא אינו מאוס מחמת זה כשמקנאינו למלאכתו ואחזר להיות מוקצה מחסרון כיס זה אינו שהרי בה"ש נמי עומד לכך כו' עכ"ל · וכמ"ש כאן נסתר כל זה והוא ממש כמו עלי ושפוד שזכרנו ואסור לבטלו זולת לגורך המילה ואח"כ יגיעו בלותו חדר שהוא מל שם וה"ש במוהרי"ל ועיין בדברינו בי"ד סימן רס"ו : (ד) אבל אם אינם ראוים כו' · כתב ב"י בשם א"ח תמרים שמחמין עליהם מים בנינית בע"ש ואינם ראוים ב"ר ובשבת נעשו ראוים דמותרים בשבת : (ה) ובלבד שלא יגע בו · והקשה הרב המגיד וכי אין מותר ליגע במוקצה כל שאין מנשבע אותו ותי' בת"ה סימן ס"ז דשאני הכא דהמתה הכלי על המוקצה הוא לגורך דבר המוקצה ולכך אסור משא"כ אם נתכוין לדבר שאינו מוקצה אלא שעי"ז נוגע במוקצה מותר : (ו) שמונה עליו איסור · פירוש

סימן ש"ח סס"ב סיינו שהנגיעה היא לגורך דבר המותר אבל הכא הנגיעה היא לגורך דבר המוקצה ב"י ס"ש לו ר"ל דמ"ש כאן ובלבד שלא יגע בו סיינו בדבר שאינו מוקצה כמ"ש סימן רס"ה ס"ב ע"ש עוין סי' תקי"ח ס"ג ומ"ש : (ז) לגורך · פירוש בהגהת כמוהר ע"ל סי' ש"ע ס"ד : (ז) לו · ומ"ש מחמיר : (ח) לגנוב · אפי' כ"כ מ"ש : (ט) אמת · פירוש יכול לגבר מהם לת מעשות · עמ"ש בהגהה דאם מעלה מים בתוך כיסים משות מדעת אסור לסנגרם ידו בו דמש"ש הכיס נעשה בכיס · עוד העלה לה כיס אלא משות קטר בבגד אסור לטלטל הבגד כיון דהכיס הוא כלי בפני עצמו · וכ"ה בכיס משות בתיבה בתוכם · (ובמסר לאן מפוזר מעלה לכולה דאפילו לגבר מהמות מן הכיס יהל לטלטל הבגד כמר שהכיס אסור בו אפילו בשבת משות כיס וכ"ש בתבית המות בכיס בהגהה מעשה מעשה : (י) לטלטלו · אבל אסור שהוסק בשבת אסור לכ"ע דהוי דבר חדש וכ"ל דאם נתערב אפר שהוסק בשבת באפר של אחמול בטל

ל דלא כמבואר בס הגהות סב"ז בסם סר"מ מסל דסבת(דאם מותר לבטות סירות אל לבנים מסני סדלף אל ליתן כלי תחת סדלף ס"ל סי' מג"ח ומקלב"מ) אל אמת מ"ג ב סם וכר' יסודס בן לקים ג בדאם מדברי רס"ם ומדברי רמב"ם בפס"ו וסר"ן וסרא"ם ד סם ס סם וכרב ד מוס' וסרי"ף ודא"ם (ויעיין לקמן סעיף ח') ז רמב"ם שב"ו ת טור וכ"ב רס"י סם ס טור בסם סרמב"ן ומכתב בס' תורת סאדם סבן מרא"מדברי מרמב"ם בפס"ו, סם בסם סרמב"ן ב מרדכי בס' ג דסבת ל סרמב"ן סם ח מרדכי בס' ג דסבת בסם רבי אליעזר:

יד אפרים

שיא (במג"א ס"ק ב) ועיין סי' רס"ו בס"ל: (שם ס"ק ו') עיין פ"ם סעיף א' ס"ק י"ב וכניסין דף מ' (שם פ"ק י"ד) במ"ם סעיף ט' דלעיל כו' ותיבת וס"ם בכתוב במג"א ס"ם:

ביכר קודם שמתערב במ"ם סי' ס"ב ס"ב: **ט שדבר המותר חשוב** · ולמ"ב שלבל הטולם הוא הסוב אם אינו הסוב לדידיה לא מקרי הסוב כ"ם בגמ' וה"ם איסכת מ' ססי' ס"ח: **י לא אפשר למנקט** · משום דסבבי עלים היינו שבריס קטניס או פחמין קטניס שא"א ליטול האפר מבלעדם (כ"ו) ולפי מ"ם סי' ס"ט ס"ג בשם התוס' א"ל לזה: **יא ינער** · ואי איכא הפסד בניטור א"ל לנער וכמ"ם סי' ס"ט ס"ג (כ"ח):

שיא א על ידיהם · פיר' שמניחו אלגו ומטלטלו עמו:

ב שיהפכנו · ואם היה מי ב"הם מותר לטלטל אח"כ המטה דלא נעשה בסיס (הרא"ש) וט' סי' רס"ו ס"ט והמולות כתב דאפילו היה מת בה"ם (*) נעשה מטה בסיס דאין המטה צריכה למת וכל שעמו א"ל לסילו אלא ע"ג הקרקע כדאמר שומטין הכר מתחתיו: **ג באותו רשות** · זה כתב הרב"י מדכתב הרמב"ם ונפלה דליקה בהלר שיש בו מת משמע דלסוליאו אסור דליכא הכא בזיון המת כמנערף ומשום טעם דאי לא שריית ליה אחי לכבויי לא שרי' הולאה וכ"ם למ"ד שמלאכה שא"ל לנוסה פטור עיין ססי' אל"ד ואע"פ שבמרדכי משמע בדליקה אחיולו טפי הרב"י לא ס"ל הכי אלא כמ"ם ס"ב והוא מתבזה בין החיים וכו' דזוקא מפני כבוד החיים שרי ב"כ בהדיא בב"י ולהכי כתב ג"כ מת המוטל בחמה כו' באותו רשות כמ"ל אלא כמ"ם ☞ וברמב"ם משמע שדין דליקה וחמה שוין וכ"מ בגמרא: **ד מחמה לצל באותו רשות** · אבל לסוליאו לרשות אחר אסור דליכא כבוד המת דיכול לעשות לו תקנה כמ"ם ס"ו ולזה נתכוין רמ"א: **ה שקרוב להחריה** · ודוקא פ"י ביר מו תיוקן אבל לו ליכא ביר מו תיוקן אסור דהתמירו יותר בחיסור מלטול מחיסור הולאה וכמ"ם ס"ח (תוספת סוכה דף ל"ו) וע' סי' ב"ב סס"ח: **ו מותר להוציאו** · דנולל כבוד הבריות שדוחה ל"ת דבריהם כמ"ם סי' י"ג וסי' תרפ"ז ס"ב וכתב המ"מ מפני כבוד החיים קאמר וכדי לסלק מהם ריחו התירו · עכ"ל בשם הרא"ש כלומר דלא התירו הולאה בשביל כבוד המת דליכא ל"כ בזיון בשהמת מסריח מ"מ ס"ח: **ז אין מוציאין** · דליכא כבוד החיים וכבוד המת נמי ליכא כיון שמונח במקום שאין רואין ושוד שבבר הסריח ולדעת הטור אם הוא קרוב להסריח אפילו יש להם מקום ללאת מותר לסוליאו מפני שלא יסריח: **ח אלא ע"י כבר** · דהולאה דא"א לתקוני שרי אבל מלטול שאפשר לתקוני בבבר מתקונים ומיהו אם אין לו כבר לו תיוקן שרי להסריח ולהטור אסור דאיסור מלטול לא התירו אלא בשביל כבוד המת דליכא ל"כ בזיון בשהמת מסריח מ"מ ס"ח: **ז** אין מוציאין · דליכא כבוד החיים וכבוד המת נמי ליכא כיון שמונח במקום שאין רואין ושוד אלא בשביל כבוד המת דליכא ל"כ בזיון בשהמת מסריח מ"מ ס"ח: **ח** אלא ע"י כבר · דהולאה דא"א לתקוני שרי אבל מלטול שאפשר לתקוני בבבר מתקונים ומיהו אם אין לו כבר לו תיוקן שרי להסריח ולהטור אסור דאיסור מלטול לא התירו אלא בשביל כבוד המת דליכא ל"כ בזיון בשהמת מסריח מ"מ ס"ח: **ט** אף לר"ה · דהוי מלאכה שאינ"ל ועי' ססי' רע"ח: **י** ע"י תיגוך · דוקא בשבות גדול קלת כמ"ם סי' ס"ח סמ"ח: **יא** לא ע"י כבר · דמ"מ יתחייב על הבבר שאינו מלטל למת: **יב מתאספים שם** · והוא בזיון גדול כמ"ם ס"ח: **יג** לומר לאינו יהודי · דשבות דליכא בזה מעשה הוא ומה שהקשה ר"ב דא"ל לישראל לומר לאינו יהודי לקבור מת בשבת כבר הארוך בזה הרמב"ן בספר תה"ת דף כ"ו דשאר כרמלית דבסל יודעים שאינו בכלל מלאכות אבל לאחל עליו שבת אפילו ע"י אינו יהודי אסור משום כבוד המת אלא יאמרו נתחלל עליו שבת הלבך אפי' לסוליאו ע"י אינו יהודי לבאינו בקבר הטשוי מתמוגל אסור אע"ג דהוי שבות דאין מיהנין בו כבוד כלל במקום איסורין המתפרסמין אפילו של דבריהם עכ"ל וכ"כ התוס' בב"ק דף פ"ח ובגיטין דף י"ח וע' ססי' שכ"ה ל"כ מ"מ דבר"ם אסור אפילו ע"י אינו יהודי ואפילו למ"ד מלאכה שאינ"ל פטור מ"מ עיקרה דאורייתא כמ"ם הטור בשם ר"ח: **יד ואסור לטלטל** · באמת שמהרי"ל פסק דמותר לטלטל ע"י כבר לו תיוקן לצורך החיים וכן המנהג עכ"ל · אלא שהגר"מ אוסר ע"י כבר לו תיוקן · וא"ל דטלטול מן הלבד שרי לצורך בהנים כמ"ם ס"ה דלעיל מקומו שרי ומ"מ אין הבהנים יכולים לבוף לקרוביהם שיולאו אפי' לריביהם הבהנים לינהם לב"ה דהוא מלוה ב"כ בתשובת מהרי"ל סי' ס"ע אם לא בנגל (ב"ח) ושבי"ד סי' שע"א ס"ד והבא מייבי אחיו הקרוביהם מקפידין ובזיון המת ליכא דמה לי בבית זה מ"ל בבית אחר אבל הבהנים רוצים שיהיו בביתם וכ"מ במהרי"ל שם דבמחול מותר לסוליאו שיבנסו הבהנים בביתם אם אין הקרוביהם מקפידין אז במקום שבמעבר לאחת מיד למקום שמעבדין אותו יכול לבוסן ומ"מ ל"ל דאם יש בהן חולה אחיו יוכל לאחת מביתו כופין הקרוביהם לסוליא המת מביתו כדי שלא יטבור על דאורייתא ומ"ם בס"ב בי"ד סימן שע"ב הוי דרבון לא דק עמ"ם סי' שמ"ג: **טז אחד מבלים** · וס"ם אחר כלים שמלאכתן לסתבר בן איתא בגמרא סוף מוטל: **טז בבסותו** א"צ · והרב"י כתב ויש לדאות דהבסות בטל לגבי המת וכ"כ בס"ג · ובמלאה הקשה על זה דאמרינן דוד אסמה דרגא מתותיה ומת ומסתמא

יז אפי' אי שדי ליה מהמתחה · ודוקא אם לריך לאפרו או אם לריך למקום הממתחה כנ"ל: **(ה) אבל אם היה האיסור עליו לבד** · מלאה הסיינו מע"ם היה האיסור עליו לבד ועשה בה"ם בסוס לדבר איסור אז לא מהני מה שיעמיד בשבת דבר היתר ג"כ עליו אבל אם בשבת הוא עליו דבר איסור הוא וכה"ם לא אתקלאי ה"ל מוקלה לאלי שבת וקי"ל דאין מוקלה לאי שבת אלא שבל זמן שהאיסור מונח עליו אסור בטלטול ע"כ מותר לבהים עליו דבריס של היתר הבוסים מן האיסור ומטלטלן כנ"ל:

שיא (א) וכל זה באותו רשות · המוס מאד דהא אח"כ משוס בזיון לאוד הסיבו אפילו מהה"י לכרמלית כו' וכאן יהיה אסור אלא דוקא באותו לשות וכבר כתב בלבוש שהוא ס"ם דודאי מותר אפילו לרשות אחר וכן הוא עיקר דהא טעמא בגמרא דאי אי מתו אחי לבבויי אם כן גם לרשות אחר יש היתר מכח זה גם מו"ם ז"ל המה של הש"ע בזה. וג"ל דהאי וכל זה באותו רשות ה"פ אפי' באותו רשות לריך לאפס אחר הסיתר שזכר כבר ולא אחי לדיוקי דבבות אחר אסור: **(ב) דטלטול מן הצד כו'** · דלאה דאסור לדחוף ע"י קנה דבר שהוא מוקלה ולאיים ממ"ם בסי' תמ"ו ס"ג: **(ג) אבל לא ע"י כבר** · הטעם בטור שאינו טפל למת ונלאה פירוש דבר זה דדוקא תיוקן שהוא מין אדם כמו המת ובזה י"ל שהם עפלים לאדדי. ע"כ מטלטל זה אגב זה מה שאין כן בבבר שאין לו שום שייכות עם המת ואין שייך לומר זה אגב זה וחזו דעת הרמב"ן שמביא הטור והב"י בשם תה"ת אלא שסייס ע"ז וז"ל אלא שר"ח אוסר ונם הב"ע היה לו לסייס כן: **(ד) אבל אם הוא בבסותו כו'** · שמעתי מקשים לפ"ז למה הצריכו נבי דוד המלך שמת בשבת לטלטלו ע"י בבר לו תיוקן בדאיתא בפרק ב"מ וזה דוד לא היה עושה בחותה בדאיתא שם בגמ' וחכם אחד תי' דשאני בגדי מלך שאסורים לשאר בני אדם בדאתן בורפין על המלכים וכמ"ם הרמב"ם בה' מלכים

ט שדבר המותר (יא) **חשוב מדבר האיסור אבל אם דבר האיסור חשוב יותר מדבר המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו** · **ובשעת היתר טלטול זה משום י דלא אפשר למינקט קיטמא** לחודיה (ז) **אפי' אי שדי ליה** (יב) **מהמתחה** (אי אם צריך למקום הממתחה כמו בתבאר לעיל סי' ס"ש) **ואם אינו צריך אלא לנוף המתחה לא יטלטלנה כמו שהיא אלא יא** (יג) **ינער האפר ושברי העצים במקומם ויטול המתחה:** הנה וכן אם יכול לנער האיסור לתוך ינערנו ולא שלטלנו עם הסיתר (כ"י בשם תשובת הרא"ש) וכל זה לא מיירי אלא סיום הסיתר עם האיסור מבעוד יום (ח) אבל אם היה האיסור עליו (יד) לבד לא מהני מה שמניח אלו הסיתר בשבת (כ"י בשם תשובת הרשב"א):

ט ס **תיבה שיש בה דבר המותר לטלטל ומעות אם המעות אינם עיקר מותר לטלטלה כמו שהיא על פי התנאים שנתבארו במחתה:**

שיא דיני מת בשבת ושאר טלטול מן הצד · וכו ט' סעיפים

א א מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה אם יש בבר או תינוק ב אם יש לו שתי מטות מטלטלו ע"י **ב** שיהפכנו (ב) ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד ג ואם אין לו לא זה ולא זה מטלטלו טלטול גמור (א) וכל זה (ג) באותו רשות ד מת המוטל בחמה מטלטלו ד מחמה לצל באותו רשות על ידי בבר או תינוק ואם אין לו בבר או תינוק ה לא יטלטלנו בלל אפי' להפכו ממטה למטה (ב) ו דטלטול מן הצד (ד) שמיה טלטול (וכ"ל בסימן זה סעיף ו' מלי הקמיה):

ב ז מת שהסריח בבית ונמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו: הנה ויש אומרים דאפילו לא הסריח עדיין אלא **ה** (ה) מקרוב להסריח: (בית יוסף בשם טור ורא"ש וכ"ן) **ו מותר להוציאו לכרמלית ואם היה להם מקום לצאת בו ז** (ו) אין מוציאין אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוצאים הם ח ויש אומרים שלא התירו להוציאו לכרמלית **ח אלא** על ידי בבר או תינוק **ט** ויש מי שאומר שבל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בבבר ותינוק כדי למעט בהוצאה · ויש מי שמתיר להוציאו **ט אף לרשות הרבים י** (ז) על ידי תינוק (ג) אבל **יא** לא על ידי בבר כ והוא הדין אם הוא בבזיון אחר בגון שהיה בספינה והיו הא"ו **יב** מתאספים שם וכן בל בוצא בזה הגה הוא הדין לטוחרים **יג** לומר (ח) לאי' לטלטלו אמו על ידי בבר ותינוק (מרדבי וב"י בשם בעלי לקט) **יד** ואסור לטלטל מת על ידי בבר ותינוק(ט) לגוף בהמה לא דבר אחר אבל על ידי א"ו יש מחירין (טור ר"ד סימן שם"ב ותשובת מהרא"ל סי' ס"ם) וכן ראיתי נוהגים לגוף מטה לא תינוק:

ג ל **יש מי שאומר שאם נתן על המת טז אחד מבלים** (י) **שהוא לבוש חשוב בגוהן בבר או תינוק:**

ד מ **יש מי שאומר שלא הצריכו בבר או תינוק אלא למת** (יא) **ערום** (ד) **אבל אם הוא טז בבסותו אין צריך בבר או תינוק:** אם

בהמה בבוהה בע"ם דאיתא בשובה אמרינן לעיל סי' ס"ש דמגפר אח בבר שעליו המטות: (ז) **אפי' אי שדי ליה מהמתחה** · ודוקא אם לריך לאפרו או אם לריך למקום הממתחה כנ"ל: (ה) **אבל אם היה האיסור עליו לבד** · מלאה הסיינו מע"ם היה האיסור עליו לבד ועשה בה"ם בסוס לדבר איסור אז לא מהני מה שיעמיד בשבת דבר היתר ג"כ עליו אבל אם בשבת הוא עליו דבר איסור הוא וכה"ם לא אתקלאי ה"ל מוקלה לאי שבת וקי"ל דאין מוקלה לאי שבת אלא שבל זמן שהאיסור מונח עליו אסור בטלטול ע"כ מותר לבהים עליו דבריס של היתר הבוסים מן האיסור ומטלטלן כנ"ל:

שיא (א) וכל זה באותו רשות · המוס מאד דהא אח"כ משוס בזיון לאוד הסיבו אפילו מהה"י לכרמלית כו' וכאן יהיה אסור אלא דוקא באותו לשות וכבר כתב בלבוש שהוא ס"ם דודאי מותר אפילו לרשות אחר וכן הוא עיקר דהא טעמא בגמרא דאי אי מתו אחי לבבויי אם כן גם לרשות אחר יש היתר מכח זה גם מו"ם ז"ל המה של הש"ע בזה. וג"ל דהאי וכל זה באותו רשות ה"פ אפי' באותו רשות לריך לאפס אחר הסיתר שזכר כבר ולא אחי לדיוקי דבבות אחר אסור: **(ב) דטלטול מן הצד כו'** · דלאה דאסור לדחוף ע"י קנה דבר שהוא מוקלה וראיים ממ"ם בסי' תמ"ו ס"ג: **(ג) אבל לא ע"י כבר** · הטעם בטור שאינו טפל למת ונלאה פירוש דבר זה דדוקא תיוקן שהוא מין אדם כמו המת ובזה י"ל שהם עפלים לאדדי. ע"כ מטלטל זה אגב זה מה שאין כן בבבר שאין לו שום שייכות עם המת ואין שייך לומר זה אגב זה וחזו דעת הרמב"ן שמביא הטור והב"י בשם תה"ת אלא שסייס ע"ז וז"ל אלא שר"ח אוסר ונם הב"ע היה לו לסייס כן: **(ד) אבל אם הוא בבסותו כו'** · שמעתי מקשים לפ"ז למה הצריכו נבי דוד המלך שמת בשבת לטלטלו ע"י בבר לו תיוקן בדאיתא בפרק ב"מ וזה דוד לא היה עושה בחותה בדאיתא שם בגמ' וחכם אחד תי' דשאני בגדי מלך שאסורים לשאר בני אדם בדאתן בורפין על המלכים וכמ"ם הרמב"ם בה' מלכים

שערי תשובה

שיא (יא) ערום עיין בחר היטב ועיין בשאלות ותשובות חתן הפוסס סימן ל"ח בשעיון זה: גרוש מ"ח · (יא) תשוב · ואע"ג שלבל הטולם הוא הסוב אם אינו הסוב לדידיה לא מיקרי הסוב ומותר סדין אינלא עיין סוף סימן ב"ח: (יב) מסתמתה · ודוקא אם לריך לאפרו או אם לריך למקום מסתמתה כנ"ל ס"ו: פקק

(יג) ינער · ואי איכא הפסד בגישור ל"ל לנער כמו"ר ס"ש סימן ב"ש ס"ב ס"ח: (יד) לבד · מלאה דעיינו בס"ם ונעשה בס"ם בבוסים לדבר אסור אז לא מהני מה שיעיה בשבת דבר היתר ג"כ עליו אבל אם בשבת הוא עליו דבר איסור הוא וכה"ם לא אתקלאי ה"ל מוקלה לאי שבת וקי"ל דאין מוקלה לאי שבת אלא שבל זמן שהאיסור מונח עליו אסור בטלטול ע"כ מותר בבהים עליו דבריס של היתר הבוסים מן האיסור ומטלטלן כנ"ל ס"ו:

שיא (א) מל · פירוס בטמיטו אלגו ומטלטלו עמו כמ"ם בסימן ב"ח סע"א · מס שמוסגין אלין מטלטלין אח מתת כי אם על ידי בבר לו תיוקן בשיטו אם מבטלו יום אין לסם על שם שיטטיו בלבר אבל אם בסימן ל"ב וכן בסוב בהמבות דבר אמולל: (ב) ממטה · ומוסר לגולל אחר בר מטעה אפילו אם בין בסמבות: (ג) באותו · פירוס אפילו באותו רשות לגוף לאחת אחר סיתר שוכר ולא אבי לדיוקי דבבות אחר אסור ס"ו ויעיין מ"ח וכיון אמרן: (ד) בהמה · מטעם זה אסור לדחוף על ידי קנה בבר שאות מוקלה ס"ו ויעיין לעיל סימן ב"ח ס"ב ס"ב: (ה) מקרוב · ומותר לגוף מיומן על בני בגדיו בל מתת בשבת אלא יסריח אם"ל ויזכלו לשתמשת עמו ד"ש: (ו) אין · ולבשת אמר אם אינו לגוף אם אינו אמר אם אינו לגוף אם אינו אמר אם אינו לגוף אם אינו

מלכים דשורפין בפגיהם משמע דחזוב יש בזה וא"כ לא הוי ראוי ע"כ לא היו בנדי דוד מוטילים לטלטול וכמן הוא: (ה) **אלא במת בלבד** · וא"ל ממ"ש בסי' ש"מ ס"ה דכלי שמלאתה לאיסור שרי מחמה לגל ע"י ככר לו תיגוק הכא שהני כיון דהוקלה מחמת מיפו הוא כתבן משא"כ התם דשכ"ש כלי הוא וזו היא שמעינו מדוב' מטלטלין אגב הטוס שיש עליהם אפי' מחמה לגל כ"כ ב"י בסימן ש"מ בשם תשובת הרא"ש וא"ל ממ"ש בסי' ש"ל דמטלטלין כלי שיש בו דבר האסור והמותר דהיינו שברי עליהם הם דבר האסור מ"מ מטלטלין בשביל הביתר שיש שם והבעלי הם נופש מוקלה כאבנים וכמה · דשם הוה האיסור בטל נגד הביתר וכמאן דליתיה דמי כיון דדבר המותר הוא חשוב וכאשר"י ושוב שיש כאן הלכך לותם שמטלטלין מעורה שהדליקו עליה בשבת ע"ל ככר לו תיגוק לא יפה הם שונים עכ"ל ותימה הוא מ"ש זה מהבית דסי' ש"מ ס"ה שזכרתי דהא כאן במגורה נ"כ כלי הוא הלא שמלאתה לאיסור ומה יועיל שם ככר לו תיגוק שפי מבלן ותרתי הני פסקי דהרא"ש נימנו הלא הבית דסי' ש"ה הוא תשוב' הרא"ש והך דהכא הוא בפסקיו פ' נוטל והך דהכא עכ"פ עיקר שבע"ב ב"י בסי' רע"ט בשם ריב"ם שהיא לטלטל המגורה ע"י לחם שמתגין בשבת הלא אמרו ככר ותיגוק הלא בחם בלבד וע"כ אין לסמוך על הקולא דסי' ש"מ ס"ה ויש לגלות לייסב דש"ה בסי' ש"מ דברי לטלטלו להדיא לגורך גופו ומקומו רק מחמה לגל לאסור בזה מועיל ככר לו תיגוק משא"כ כאן במגורה לאסור בדלעיל ע"כ לא מועיל ככר לו תיגוק: (ו) **באים ב' בני אדם כו'** · בגמרא אמרינן

ד : אם צריך למקום חמת או לדבר שהחמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא : ס לא התירו לטלטל על ידי ככר או תינוק (ה) אלא (יב) במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל :

ו ס מת המוטל בחמה · ס ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו (ו) באין ב'בני אדם ויושבין מב'צדדיו הם להם מלמטה **יז** זה מביא מטתו ויושב עליה זה מביא מטתו ויושב עליה הם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה זורק (יג) זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו ונמצאת מחיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה כביהן סמוכות זו לזו שני קצותיהן על הקרקע משני צידי המת :

ז יט ; מותר לסיך המת (ולהדיחו) **כ** (יד) ולשמוט הכר מתחתיו כדי (טו) שלא יסריח ובלבד שלא יניז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להפתח אבל לא כדי שיסגר מה שנפתח או קצתו שא"כ היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבת :

ח ק טלטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך ר צנון שטמן בארץ **כא** ומקצת עליו מגולים ס ולא השריש וגם **כב** לא נתכוין (טו) לזריעה נוטלו ת אע"פ שבטולתו (יז) מזיז עפר ממקומו ת ואע"פ שהוסיף מחצת לחות הקרקע מותר : הגה ולפלו הביתו שם מנבע"ו (ז) לחיות שם כל השבת **כג** (יח) לאין בתוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו) (ח) (יט) ב טלטול בגופו אפי' לצורך דבר האסור מותר **כד** הילכך ג קש שעל המטה (ט) דסתמו (כ) מוקצה להסקה **כה** מנענעו בגופו ואם הניח עליו מבע"י כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבע"י לשבב עליו (וכן אם הכנה לשבב עליו) (ר"ן ס"פ כמה פומבין) :

ט (י) (כא) ד פירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים יכול

מסתמא היה מלובש בבגדיו ואם"ה היה אסור לטלטלו אם לא ע"י ככר לו תיגוק כדאי' בגמ' ע"ש ומשמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לגל לובשן דשורפין על המלכים אבל שאר בגדים של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י איתא במולין דף קכ"ה מת בבסוהו פי' תכריכין מבטל ליה אתי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר מחשבתו וה"ג לא מבטל בגדי המת הלא דשתיר להפשטו ולהלביש תכריכין: **יז** זה מביא מטתו · אבל לא יביאו מיד מחללת דא"כ יהא ניכר שעושה לזורך המת ואסור לעשות אהל ערלי לזורך המת אבל אם הביא מיכר שעשו לזורך עצמן שהרי כאחה לסם מלמטה הביאו מטה: **יח** זוקף מטתו · ומסירה אח"כ (כ"י) ואם הוא מתירא שלא יסריח המת ויגערו לגאתה שרי לפרוש עליו מחללת בעצין שלינו עושה אהל דאור מחללת בעצין שלינו אהל ערלי דאור לזורך הסיים (חוט' ולעיבון דף מ"ד): **יט** מותר לסוך · מותר לגלף חומץ ע"ג בגדים שבל המת בשביל שלא יסריח לא"ם ויוכלו להתעסק בטהרתו דהא אין לאיסור בנגיעת המוקצה וגם אין לגזור כאן משום סחיטה(ס"ג וס' כיהה ד"מ) עסי' שלי"ד סכ"ד: **כ** ולשמוט הכר · לי"ם על מה שהמנו הא"דהא להנגיע המת מעל הכריס ע"י ככר אף במקום שאין לחוש שיסריח לכן צריך למחות בידם רק לשמוט הכר מתחתיו אפילו בלא ככר לו תיגוק אסור לטלטלו לרחוא אח"כ היה מטוקף מטיט ולוחה עד שמאיס בעיני רוחו (הרד"ך מכ"ב ח"ד) אפילו לרמוז לאינו יהודי שיעשה אסור אח"כ קלן מע"ם (שם מכ"ב ח"ח ג"ד כ"ה) : **כא** ומקצת עליו מגולין · אבל אם אין מגולין אסור לחתוב בהן כוס כמו בס"ש דרלאה בשוסה גומא מ"מ) אבל בתוס' דף ל' משמע דלהד נירסא דנם כאן שרי לחתוב וכ"ה בירושלמי בהדיא ספ"ק דבלאים דמותר לחתוב בעפר ול"ע על המ"מ דפסק דלא כירושל' וע"ש בר"ש · ובתב הרמב"ם פכ"ו עמודים של אוכב אסור לטלטלן שמא יתקן הגומות שלהן ובגמרא דף קי"ג פריך גומות ממילא הוון כמו בלמון ומכוי בשדה לא אתי לאשווי גומות ע"כ וא"כ בכיה אסור ליטול הלמון מהאהלך דאתי לאשווי גומות : **כב** לא נתכוין לזריעה · לע"ג דהא בסי' ש"י ס"ב כתב דאיסור שזרען בקרקע שרי ובאמת דברי התוס' דף ל' לא קאי אלא אמעשר ובשיעת ובלאים דאם נתכוין בזריעה אתחייב בטולן אבל נבי שבת אפילו נתכוין בזריעה שרי כל זמן שלא שבישו בע"ל ברור עיין שם : **כג** דאין באוכלין משום · כלומר דלא היתה כוונתו שיהא האוכל מוקצה בשבת אדרבה הטפר מסתם לאוכל וכמ"ש רסי' רע"ש ובאמת אין חילוק בין אוכלים לכלים וכ"מ בכל בו וכ"מ בשירובין דף ע"ז ע"ש ועי' סי' שע"ב ס"ו וסי' רע"ג סס"ח מ"ש : **כד** הלכך קש · ל"ש דלפי מ"ש ס"ה בשעיקר טלטולו אינו בשביל דבר המוקצה שרי אם כן ס"ב שרי כמ"ש כ"י בשם הר"ן ולריך לומר הכיון דלריך לקש לשבב עליו אם כן הוי כעושה לצורך המוקצה והרא"ש מסתע דאם כוונתו לטלטל דבר המוקצה אפילו לריך למקומו אסור ולא שרי אלא בשאין מכוין כלל לטלטל המוקצה כגון בגמרא: **כה** מנענע בגופו · כדי לשבב עליו : מקוס

ג ר"י בגב"ח מ"ח ס בשבת קמ"ב ובתב אחי ע שם מ"ג ס לגון סרמב"ם בפרק כ"ו ל שם קכ"ח בשנות ק תוס שם מ"ג ורי"ף והא"ב שם ר כלאים פ"ב ס תוס' שם בשבת ג' ת שם בגמרא ולא סבר רבנו דאמרי שם ה שם בתוס' ב סרא"ש שם ג שם קמ"ח בתשבוב ובפיהמ"ש ד שם קכ"ג :

יד אפרים

(בס"ד ס"ק י') אי מני אפי' בחנגים ובאתי סכא כו' סכי מקשין כו' בגמ"ם שם בפסקים פי' כו' כלי : (בגמ"א ס"ק כ"א) ריטו' וש"ם בר"ש בלי : (פ"ק כ"ב) אם מתבנין לריעה חייב עליו :

באר היטב

שיש שרוש בדבר כדאיתא בשוסר בו בפסוק יוסף יפשוט ידו על עיניך ואין לחתות ס"ז : (מז) לרישה · ומ"ת מחיר אפילו מתכוין לרישה אם לא בסרש וכ"כ יד אהרן : (יז) מזיז · וכבוה לא אתי לאשווי גומות אבל בבית לאיר ליטול בגגון אפילו בתוך אחוי לאשווי גומות מ"ת : (יח) דאין · כלומר דלא סיקה לומתו סיפא הלוכל מבמת לעבר אחרבה הטפר משמש לאוכל ואין חילוק בין אוכלים לכלים מ"ת · וש"ל פירש דהכוונה בל זמן מיבלה לאבטל מבם ומה שיאחר יאבל אפם אחר אבל מ בעומר בשבתו בבירור אבלא יאבל מבם בשבת זה ולדעת זה אמנם אסור אפילו בעלטל מן אלר שיין שם : (יט) ומלטל בגופו · אילו ענא בגד : (כ) מוקלה · ובאמנם אלין אמיקין בקש אלא בלבד לבעבע בגד ש"ן : (כא) פירות · עיין ס"ק י"ח בתבתי בשם ס"ר דאם נתר בדשתו ובגיבור שלא יאבל מבם בשבת זה ולדעת זה אמנם דאסור

(*) כג ב

ד סיס שרוש דאמרינן אבשת דרגא מרוחים ומת ומשמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לבל אדם לבוסבן דשורפין על המלכים אבל אחר בגדים של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י איתא במולין דף קכ"ה מת בבסוהו פי' תכריכין מבטל ליה אתי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר מחשבתו וה"ג לא מבטל בגדי המת הלא דשתיר להפשטו ולהלביש תכריכין: **יז** זה מביא מטתו · אבל לא יביאו מיד מחללת דא"כ יהא ניכר שעושה לזורך המת ואסור לעשות אהל ערלי לזורך המת אבל אם הביא מיכר שעשו לזורך עצמן שהרי כאחה לסם מלמטה הביאו מטה: **יח** זוקף מטתו · ומסירה אח"כ (כ"י) ואם הוא מתירא שלא יסריח המת ויגערו לגאתה שרי לפרוש עליו מחללת בעצין שלינו עושה אהל דאור מחללת בעצין שלינו אהל ערלי דאור לזורך הסיים (חוט' ולעיבון דף מ"ד): **יט** מותר לסוך · מותר לגלף חומץ ע"ג בגדים שבל המת בשביל שלא יסריח לא"ם ויוכלו להתעסק בטהרתו דהא אין לאיסור בנגיעת המוקלה וגם אין לגזור כאן משום סחיטה(ס"ג וס' כיהה ד"מ) עסי' שלי"ד סכ"ד: **כ** ולשמוט הכר · לי"ם על מה שהמנו הא"דהא להנגיע המת מעל הכריס ע"י ככר אף במקום שאין לחוש שיסריח לכן צריך למחות בידם רק לשמוט הכר מתחתיו אפילו בלא ככר לו תיגוק אסור לטלטלו לרחוא אח"כ היה מטוקף מטיט ולוחה עד שמאיס בעיני רוחו (הרד"ך מכ"ב ח"ד) אפילו לרמוז לאינו יהודי שיעשה אסור אח"כ קלן מע"ם (שם מכ"ב ח"ח ג"ד כ"ה) : **כא** ומקצת עליו מגולין · אבל אם אין מגולין אסור לחתוב בהן כוס כמו בס"ש דרלאה בשוסה גומא מ"מ) אבל בתוס' דף ל' משמע דלהד נירסא דנם כאן שרי לחתוב וכ"ה בירושלמי בהדיא ספ"ק דבלאים דמותר לחתוב בעפר ול"ע על המ"מ דפסק דלא כירושל' וע"ש בר"ש · ובתב הרמב"ם פכ"ו עמודים של אוכב אסור לטלטלן שמא יתקן הגומות שלהן ובגמרא דף קי"ג פריך גומות ממילא הוון כמו בלמון ומכוי בשדה לא אתי לאשווי גומות ע"כ וא"כ בכיה אסור ליטול הלמון מהאהלך דאתי לאשווי גומות : **כב** לא נתכוין לזריעה · לע"ג דהא בסי' ש"י ס"ב כתב דאיסור שזרען בקרקע שרי ובאמת דברי התוס' דף ל' לא קאי אלא אמעשר ובשיעת ובלאים דאם נתכוין בזריעה אתחייב בטולן אבל נבי שבת אפילו נתכוין בזריעה שרי כל זמן שלא שבישו בע"ל ברור עיין שם : **כג** דאין באוכלין משום · כלומר דלא היתה כוונתו שיהא האוכל מוקלה בשבת אדרבה הטפר מסתם לאוכל וכמ"ש רסי' רע"ש ובאמת אין חילוק בין אוכלים לכלים וכ"מ בכל בו וכ"מ בשירובין דף ע"ז ע"ש ועי' סי' שע"ב ס"ו וסי' רע"ג סס"ח מ"ש : **כד** הלכך קש · ל"ש דלפי מ"ש ס"ה בשעיקר טלטולו אינו בשביל דבר המוקלה שרי אם כן ס"ב שרי כמ"ש כ"י בשם הר"ן ולריך לומר הכיון דלריך לקש לשבב עליו אם כן הוי כעושה לצורך המוקלה והרא"ש מסתע דאם כוונתו לטלטל דבר המוקלה אפילו לריך למקומו אסור ולא שרי אלא בשאין מכוין כלל לטלטל המוקלה כגון בגמרא: **כה** מנענע בגופו · כדי לשבב עליו :

ד : אם צריך למקום חמת או לדבר שהחמת מונח עליו מותר לטלטלו מן הצד דהיינו שהופכו ממטה למטה כיון דלצורך דבר המותר הוא : ס לא התירו לטלטל על ידי ככר או תינוק (ה) אלא (יב) במת בלבד אבל לא בשאר דברים האסורים לטלטל :

ו ס מת המוטל בחמה · ס ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו ממקומו (ו) באין ב'בני אדם ויושבין מב'צדדיו הם להם מלמטה **יז** זה מביא מטתו ויושב עליה זה מביא מטתו ויושב עליה הם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו זה זורק (יג) זוקף מטתו ונשמט והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו ונמצאת מחיצה עשויה מאליה שהרי מחצלת זה ומחצלת זה כביהן סמוכות זו לזו שני קצותיהן על הקרקע משני צידי המת :

ז יט ; מותר לסיך המת (ולהדיחו) **כ** (יד) ולשמוט הכר מתחתיו כדי (טו) שלא יסריח ובלבד שלא יניז בו שום אבר ואם היה פיו נפתח והולך קושר את הלחי בענין שלא יוסיף להפתח אבל לא כדי שיסגר מה שנפתח או קצתו שא"כ היה מזיז אבר ומטעם זה אין מעצימין עיניו של מת בשבת :

ח ק טלטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר הלכך ר צנון שטמן בארץ **כא** ומקצת עליו מגולים ס ולא השריש וגם **כב** לא נתכוין (טו) לזריעה נוטלו ת אע"פ שבטולתו (יז) מזיז עפר ממקומו ת ואע"פ שהוסיף מחצת לחות הקרקע מותר : הגה ולפלו הביתו שם מנבע"ו (ז) לחיות שם כל השבת **כג** (יח) לאין בתוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו) (ח) (יט) ב טלטול בגופו אפי' לצורך דבר האסור מותר **כד** הילכך ג קש שעל המטה (ט) דסתמו (כ) מוקצה להסקה **כה** מנענעו בגופו ואם הניח עליו מבע"י כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבע"י לשבב עליו (וכן אם הכנה לשבב עליו) (ר"ן ס"פ כמה פומבין) :

ט (י) (כא) ד פירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים יכול

מקוס

ד סיס שרוש דאמרינן אבשת דרגא מרוחים ומת ומשמעתי דבגדי דוד היו מוקצין דאסור לבל אדם לבוסבן דשורפין על המלכים אבל אחר בגדים של מת לאו מוקצין הן ומ"ש ב"י איתא במולין דף קכ"ה מת בבסוהו פי' תכריכין מבטל ליה אתי לא מבטל ליה עכ"ל וא"כ אזלינן בתר מחשבתו וה"ג לא מבטל בגדי המת הלא דשתיר להפשטו ולהלביש תכריכין: **יז** זה מביא מטתו · אבל לא יביאו מיד מחללת דא"כ יהא ניכר שעושה לזורך המת ואסור לעשות אהל ערלי לזורך המת אבל אם הביא מיכר שעשו לזורך עצמן שהרי כאחה לסם מלמטה הביאו מטה: **יח** זוקף מטתו · ומסירה אח"כ (כ"י) ואם הוא מתירא שלא יסריח המת ויגערו לגאתה שרי לפרוש עליו מחללת בעצין שלינו עושה אהל דאור מחללת בעצין שלינו אהל ערלי דאור לזורך הסיים (חוט' ולעיבון דף מ"ד): **יט** מותר לסוך · מותר לגלף חומץ ע"ג בגדים שבל המת בשביל שלא יסריח לא"ם ויוכלו להתעסק בטהרתו דהא אין לאיסור בנגיעת המוקלה וגם אין לגזור כאן משום סחיטה(ס"ג וס' כיהה ד"מ) עסי' שלי"ד סכ"ד: **כ** ולשמוט הכר · לי"ם על מה שהמנו הא"דהא להנגיע המת מעל הכריס ע"י ככר אף במקום שאין לחוש שיסריח לכן צריך למחות בידם רק לשמוט הכר מתחתיו אפילו בלא ככר לו תיגוק אסור לטלטלו לרחוא אח"כ היה מטוקף מטיט ולוחה עד שמאיס בעיני רוחו (הרד"ך מכ"ב ח"ד) אפילו לרמוז לאינו יהודי שיעשה אסור אח"כ קלן מע"ם (שם מכ"ב ח"ח ג"ד כ"ה) : **כא** ומקצת עליו מגולין · אבל אם אין מגולין אסור לחתוב בהן כוס כמו בס"ש דרלאה בשוסה גומא מ"מ) אבל בתוס' דף ל' משמע דלהד נירסא דנם כאן שרי לחתוב וכ"ה בירושלמי בהדיא ספ"ק דבלאים דמותר לחתוב בעפר ול"ע על המ"מ דפסק דלא כירושל' וע"ש בר"ש · ובתב הרמב"ם פכ"ו עמודים של אוכב אסור לטלטלן שמא יתקן הגומות שלהן ובגמרא דף קי"ג פריך גומות ממילא הוון כמו בלמון ומכוי בשדה לא אתי לאשווי גומות ע"כ וא"כ בכיה אסור ליטול הלמון מהאהלך דאתי לאשווי גומות : **כב** לא נתכוין לזריעה · לע"ג דהא בסי' ש"י ס"ב כתב דאיסור שזרען בקרקע שרי ובאמת דברי התוס' דף ל' לא קאי אלא אמעשר ובשיעת ובלאים דאם נתכוין בזריעה אתחייב בטולן אבל נבי שבת אפילו נתכוין בזריעה שרי כל זמן שלא שבישו בע"ל ברור עיין שם : **כג** דאין באוכלין משום · כלומר דלא היתה כוונתו שיהא האוכל מוקלה בשבת אדרבה הטפר מסתם לאוכל וכמ"ש רסי' רע"ש ובאמת אין חילוק בין אוכלים לכלים וכ"מ בכל בו וכ"מ בשירובין דף ע"ז ע"ש ועי' סי' שע"ב ס"ו וסי' רע"ג סס"ח מ"ש : **כד** הלכך קש · ל"ש דלפי מ"ש ס"ה בשעיקר טלטולו אינו בשביל דבר המוקלה שרי אם כן ס"ב שרי כמ"ש כ"י בשם הר"ן ולריך לומר הכיון דלריך לקש לשבב עליו אם כן הוי כעושה לצורך המוקלה והרא"ש מסתע דאם כוונתו לטלטל דבר המוקלה אפילו לריך למקומו אסור ולא שרי אלא בשאין מכוין כלל לטלטל המוקלה כגון בגמרא: **כה** מנענע בגופו · כדי לשבב עליו :

מקוס

ר"ת

שיב א מקום מיוחד · אלא שיתירו לו ערבית יקנה בהם שחרית (רש"י ור"ן) וכ"ל דה"פ אם נכנס תמיד למקום ח' וא"כ לף שיתירו יכול לקנות בהם שחרית ולף שלחרית נכנסים ג"כ לשם ויש לחוש שיטלוהו לקנה מ"מ ברי להכניס מלה לצורך דמה לי הוא לו אחר וכ"מ ר"ם שי"ם בהג"ה וא"ד לם"ם שלש"ג הכהא חד טירלחא הוא ונם אפשר שיצטרך לו הוא ולהני ברי ומ"ם ואם אין לו מקום קבוע היינו שהולך פעם למקום זה ופעם למקום אחר ת"ל אם אינ יכל ל"ל למקום אחר ממלא שמלטל החלה אלא לצורך ולכן מכנים ממלא בוכלא וכו' לאני דקדק וכתב ואם אין לו מקום קבוע וכו' וכ"כ בפסקי הרא"ש וכ"מ בתוס' סוף ד"ה מהו להעלותן ע"ם · ובסוכה דף ל"ו · ואם יש לו ב"ה סמוך לביתו שאין בוס אדם אחר נכנס לשם אסור להכניס בשבת אבנים דה"ל להזמנים מלתמול (הג"ל והב"מ פכ"ו) וכ"כ התוספות בע"ל דלא בא"ח ע"ש : **ב ואם ניכר באבן** · כתב בש"ג וקשה מ"ש מחריות דאם יש בה עליהם מבע"י אבי' אם אין ניכר בהם כמ"ש סי' ש"ח ס"ד · ואפשר לומר דאבן גדולה אינו שומדת לקינוח ושאר אבנים מקורזלות אותן שקינח בהם מבע"י א"ל שיהא ניכר בהן הרושם אלא דקא דיישומן ניכר דאז מותר לטלטל האבנים הסמוכים לו דהוא מעיד על האחרים שלף הם הוכנו לכך ודוקא בשלא יחדן בפי' לכך אבל יחדן מותר כמו המיחד אבן לפלוא בו מנזיס וה"ה המיחד ייר אלך לקנה בו דשרי בע"ל ובערסי ש"ח וסב"ב דיש חולקין בזיחוד וא"נ דקושיא מעיקרא ליתא דבשלמא מריות כיון שיש עליהן מבע"י והגיקן במקומן אבל ליש בעליהם שוד אלא הוי מוקצה אבל אבן שקנה בו והשליכו שוב אלא היה דעתו עליו לתשמיש לכן בפי' שיהא ניכר בו הקינוח לכן אין לאסלק ליטול האחרים וכ"מ בגמרא ובש"ע : **ג מותר לקנה** · ומדשתם ש"מ דס"ל דאפילו מונח על הארץ מותר ליטלו אלין בזה משום תלישה אלא אלא דרבנן ומשום בבוד הבריות אלא אמרינן דהוי מוקצה אלא אמרינן דהוי כמוסיף על הבנין ה והוא שיחשוב עליו מערב שבת לאתמו בו (ב) ו וקנה שהתקינו להיות נועל בו אין צריך שיקשרנו בדלת ז ומ"מ דמי לבנין יותר מפקק החלון ולא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקנו לכך ח לרש"י היינו שיתקנו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשמיש שיהא ראוי להפך בו אחים או לפצוע בו אגוזים **ג** ולר"ת ט **אין צריך שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך סגי** : הגה **ד** ומקרי על ידי כך

ד מקנה באוזן החרס · ואע"ג דיש לסוס לכסיס כמ"ש סימן ג' סי"א מ"מ עדיף לקנה בו מבלרור (כ"מ) : **ה מפני שהם חדים** · ל"ע דבסי' ג' כתב טעם מפני שהמקנה בדבר שהאור שולט בו שימו טרחות וכ"כ בגמרא וע"ק דאמרינן בחולין דף ט"ו אין מקנאין בקרומות של קנה ופריך ומיתוקי ליה דהמקנה בדבר שהאור כו' ומשני קינוח פי מכה קאמרי' ממעט דשאר עשבים אין מקנאין ש"ם ול"ע · ומותר ליטול לרור מגדר עב שאינו ניכר ונראה כ"כ אבל מגדר דק לאסור בשוטה נקב והוי כסותר (יש"ש ב"ק פ"ז ס"מ וכ"מ בגמרא ולא"ם) אבל בטור ה"מ סי' רע"ד כתב ליטול ממנה לרור מטמע מן הדגה אבל מן הגדר לאסור וכ"מ בריש"ף ורמב"ם שהמיטו אפילו בשבת ש"מ דס"ל דמגדר אסור ליטול רק מדגה מותר וזה כבר כתבוהו בהלכות שבת וע' בגמרא בטובדא דמר זוטרא הסידא : **ו שלא יזיזם** · **מהם מוקלים : ז משום השרת ניצוץ** · ואע"ג דמקנאין בחרס ולא חיישינן משום הבערת ניצוץ בלרור הוה פסיק רישיה (תו') ואיינו סס"ג · לא ימשמש בלרור של הקינוח להחליקו בדרך שהוא עושה בחול משום בתישה אלא בלאחר יד (טור בשם ר"ת) : **ח אפילו תחובה** · כיון שמכניסו תדיר כדי לחזור ולהוציאו אסור כמו המוליא בסיו ובמרסיקו (טור) ומשמע דדבר התחוב בולו בנוף מותר לבתחלה וא"כ מותר לבלוע מרגלית לו זהב ולאלתה בו לר"ה : **ט לאשוויי נוטות** · דבמת יטול לרור ממקום נבשושיה ושדי ליה למקום נומא ומתריגן היתה לו נומא וטמונה נבשושיה ומעלה בשדה חייב משום חורש ובבית חייב משום בונה (נמר') · ומ"מ כ"ל דבבית מותר לפעות דבמלתא דלא שכיח' לא גזרו : **י מותר לצדדן** · ומ"מ לעשות כמין אהל אסור (ביאה דף ל"ב) עיין סימן שפ"ו, ס"ז :

שיג א פקק החלון · ואפילו על תריבה שבנו שרי דמוסיף על אהל אלרעי שרי (תו') : **הר"ר הלוי** דקדק בתשובתו מל' רש"י והר"ן והתוס' לאינו יכולי לאתמו הוי שבות דשבות ע' סי' ש"ז ס"ב · וע"ש סוף הסי' מ"מ ס"ב · ומ"ש דאם אינו יכולי לאתמו אלא מכנס המומלה לבית אחר מיתתו לאסור לאתמו דהוי דאמר מתקן בע"ל סי' ל"ד ולומר וגם בתשובת מהרי"ל סי' ס"ש שבחב ודוחק להמטיד בשבת דלקחו תיבה ואתמו בחלון בדאי' ס' בני הטיר מטמע דבל"פ אין איסור לאתמו בשבת ושוד דהתוס' ס"ש בל הבלים בתבו דס"ד דאם הוי פקיקה אל מלוה ולפיכך שרי אבל לדבר הרשות אסור ויש דבמקלת קי"ל אפילו לדבר הרשות שרי ק"ו לאל מלוה ולא הוי מתקן דבבלים שהיו בתוכו בבר בטמאו ואינו מוטיל אלא לבבא ומ"ש קודם שיומות המת היינו לומר שהיו מתקנים אלא ימות אוש בלי בבית המיד שיומות המת ימות אל אשר בבית ופשיטא לרש"י מותר תוספת אבל מן הגד ממ"ש רסי' שמ"ו ע"ש אלא אפילו לומר דקי"ל לאיסור היינו לעשות מחיצה המתרת אבל לאמוע המומלה שרי וכ"ש כאן אלינו אלא אוסמת אלא הדלה בבתחל דמי לבנר לקנר כ"מ בבת"ם : **ג** ולר"ת ובו' · וכ"כ בסי' ש"ח ס"י: **ד** ומקרי על ידי **כך בו'** · אבל קנה שמוסקין בו אחים אע"פ שמעלין בו מ"מ מקרי מלאכתו לאיסור

שיב (ב) פקק עבפ"ם ובתב בר"י שבבו"ת בית יהודה ח"ב סימן כ"ם הסכים לסמ"ת נם בסמ"ת ח"ב סימן נ"ג ודבר שמואל סימן רכ"ג בו' עיין שם :

לאתם

שיג (א) פקק · ואפילו על תריבה שבנו שרי דמוסיף על אהל אלרעי שרי (תו') : **הר"ר הלוי** דקדק בתשובתו מל' רש"י והר"ן והתוס' לאינו יכולי לאתמו הוי שבות דשבות ע' סי' ש"ז ס"ב · וע"ש סוף הסי' מ"מ ס"ב · ומ"ש דאם אינו יכולי לאתמו אלא מכנס המומלה לבית אחר מיתתו לאסור לאתמו דהוי דאמר מתקן בע"ל סי' ל"ד ולומר וגם בתשובת מהרי"ל סי' ס"ש שבבתב ודוחק להמטיד בשבת דלקחו תיבה ואתמו בחלון בדאי' ס' בני הטיר מטמע דבל"פ אין איסור לאתמו בשבת ושוד דהתוס' ס"ש בל הבלים בתבו דס"ד דאם הוי פקיקה אל מלוה ולפיכך שרי אבל לדבר הרשות אסור ויש דבמקלת קי"ל אפילו לדבר הרשות שרי ק"ו לאל מלוה ולא הוי מתקן דבבלים שהיו בתוכו בבר בטמאו ואינו מוטיל אלא לבבא ומ"ש קודם שיומות המת היינו לומר שהיו מתקנים אלא ימות אוש בלי בבית המיד שיומות המת ימות אל אשר בבית ופשיטא לרש"י מותר תוספת אבל מן הגד ממ"ש רסי' שמ"ו ע"ש אלא אפילו לומר דקי"ל לאיסור היינו לעשות מחיצה המתרת אבל לאמוע המומלה שרי וכ"ש כאן אלינו אלא אוסמת אלא הדלה בבתחל דמי לבנר לקנר כ"מ בבת"ם : **ג** ולר"ת ובו' · וכ"כ בסי' ש"ח ס"י: **ד** ומקרי **על ידי כך בו'** · אבל קנה שמוסקין בו אחים אע"פ שמעלין בו מ"מ מקרי מלאכתו לאיסור

באר היטב

דאסור אפילו בטלטול מן הצד : (בב) בוש · ונבי אמן לא אתיבו בזה דאמרי בשאם אם אלין בן בקה בדבר אמרי ס"ו :

שיב (א) אבנים · מן בבבה ולא מן בבבר אמ"ל : (ב) מיוחד · ואם יש לו בה"כ סמוך לביתו אלין בוש אדם אחר אבנים ולא אסור לבבנים בשבת אבנים דה"ל לזמנים מלתמול בע"ל ובבתם"ר פ"ל : (ג) לקנה · אפילו מונח בל אחרן מותר ליטלו · ובחולם עשבים מבלריר מייב לבולו עלמה ועיין בי' ש"ח : (ד) בוש · ומותר לבלוע מרגליות לו זהב ולאלתה בו בר"ה פ"ל : (ה) לר · ירוחם בתלק י"ב ב' מרוזבין ל"ח ס' בבת ס"ל מיפבת הרבה ס"ב בשיבים"ר פ' בוד בבבם בבבוכת בבר"מ מרבוזבנבוכ ל' בבם ק' בבם מיפבת דבי' ל"ב מיפבת דרב נתמן ס' בבת בבבם"ר ובמבבם בבבבים ובדפבים לם דבי אלבבו בבם בבם"ר ב' בוש' בבם ובי"ם בבוף פרק ב' ג בבם בבבריתא ודבבב"ג ד' בבם ובבי"ם ו בבם בשיבים"ר ו בבם בתוס' :

שיג (א) פקק · ואפילו על תרובה שבנו שרי דמוסיף על אהל אלרעי שרי (תו') : **הר"ר הלוי** דקדק בתשובתו מל' רש"י והר"ן והתוס' לאינו יכולי לאתמו הוי שבות דשבות ע' סי' ש"ז ס"ב · וע"ש סוף הסי' מ"מ ס"ב · ומ"ש דאם אינו יכולי לאתמו אלא מכנס המומלה לבית אחר מיתתו לאסור לאתמו דהוי דאמר מתקן בע"ל סי' ל"ד ולומר וגם בתשובת מהרי"ל סי' ס"ש שבבתב ודוחק להמטיד בשבת דלקחו תיבה ואתמו בחלון בדאי' ס' בני הטיר מטמע דבל"פ אין איסור לאתמו בשבת ושוד דהתוס' ס"ש בל הבלים בתבו דס"ד דאם הוי פקיקה אל מלוה ולפיכך שרי אבל לדבר הרשות אסור ויש דבמקלת קי"ל אפילו לדבר הרשות שרי ק"ו לאל מלוה ולא הוי מתקן דבבלים שהיו בתוכו בבר בטמאו ואינו מוטיל אלא לבבא ומ"ש קודם שיומות המת היינו לומר שהיו מתקנים אלא ימות אוש בלי בבית המיד שיומות המת ימות אל אשר בבית ופשיטא לרש"י מותר תוספת אבל מן הגד ממ"ש רסי' שמ"ו ע"ש אלא אפילו לומר דקי"ל לאיסור היינו לעשות מחיצה המתרת אבל לאמוע המומלה שרי וכ"ש כאן אלינו אלא אוסמת אלא הדלה בבתחל דמי לבנר לקנר כ"מ בבת"ם : **ג** ולר"ת ובו' · וכ"כ בסי' ש"ח ס"י: **ד** ומקרי **על ידי כך בו'** · אבל קנה שמוסקין בו אחים אע"פ שמעלין בו מ"מ מקרי מלאכתו לאיסור

דף ל"ם ס"ל · **ד** (וכבסר בנים בבב בוסק דמותר מבוש בבוד בבריות דבבם לא מבמע מידי וכ"כ בלוים וכ"מ בבור סימן בס"ו) : ודעת בתב"ל לבתיר אפילו אחר בתת עיין בם · ונמבר לאיבו יבולי לבתמו בוי בבת שיין סימן ג"ו ס"ב · ובבוכות מבבי"ל בימן ס"ב : (ב) וקנה · בתתבו אבל בדלת בבוכו דמי לנבר בקת

שיג (א) **אפילו אם קשור בחבל דק כו'** • מסמע דאם אינו קשור כ"ש ל"ם כו' היה לו לומר בקשור ותלוי כ"ש ל"ם כ"פ באינו קשור וכ"י כתב דקמ"ל כמו דאי"ת דאפילו בקשור אוסר כל שאינו מיטל בתנדו וקשה דעפי' היה לו להסמיכמו כמה דהתירא דהיינו דלר' יוסי שרי אף בלא קשור כלל כל שיש גלוסטרא דהכי אמריגן כמה דהתירא עדיף ותו דהא הלכה כר"י אלא דשמוש דאף לר"י בשיגן מל"ם קשור אלא דא"ל שיהיה מיטל בתנדו: (ב) **אבל אם נפתחה האסקופה בו'** • נראה לי דדוקא כשהיה תחלה האסקופה אינה למטה דהנקב לא הגיע עד סוף האסקופה ומתקלקל ונעשה הנקב עד סופה ועי"ז נוקב הנר בארץ ונעשה גומא בארץ ע"כ הוה כבנין וכ"מ לשון רש"י שכתב ומעך בקרקע כו' משמע שעשה נקב הדש אבל אם מתחילה עשה הגל בקרקע מקום שהנר יהיה ראשו שם וכן יהיה תמיד שאינו מוסיף נקב בארץ אינו איסור בזה משום דמחזי כבנין דהוה כעקר המגן דרים הסי' ובזה ניחא מה שברוב הבתים עושים נקבים בחומה אבל הדלת מבלן ומבלן ותוחבין הבריח לשם שהולך מקלה זה לזה ולא אמריגן דסוי כבנין דמה לי שנכנס בחומה או למטה בארץ אבל ודאי בדאמרן שנעשה מתחלה לכך נקבים בחומה ע"כ אין איסור ועוד נראה דהיון שעושין הבעת של ברזל בחמצע הבריח וכו' אומזין בשעת מתיחה ונעילה ומושכין את הבריח זה הוה כעשה לו בית יד דשעוש בגמרא דמותר אפילו באין קשור ותלוי ופירש הרי"ף דקאי אנקמן דהיינו נפתחה האסקופה: (ג) **אא"כ היו גבוהים כו'** • הטעם בשם הראב"ד דהיון דלא מסתמם שם הדיר ממילא בשהוא סותם בפתח זה דעתו שיהיה כן לימים מרובים וה"ל אהל קבע דמחזי כבוה לא כפתח שהוא לפתיחה בכל ימן וא"כ אם הוא במקום שעומד לפתיחה תמיד מותר אפילו אין גבוה אע"פ שהדלת היא של עראי כמו אלו אבל רש"י אלה הטעם בתר הדלת היא לרעי ואין מושם לקבוע אותה בראוי אלא זוקקה כנגד הפתח וע"כ מחזי כבוה ואם כן אפילו בבית שמתמשין בו תדיר אם עושה דלת בזה אסור בלא ליר וע"כ יפה כתב ב"י שיש מחלוקת בין פירש"י לראב"ד: (ד) **אפי' יש לה ציר** • הטעם דבין דאין לה דלת אלמנה: (ה) **אבור לדהקו ולד חזירו כו'** • וכתב ב"י וכבר נתבאר בסימן ש"ח דדלתות הכלים מותר ליטלה מהם בשבת אבל לא דלתות מידי דמחזיר דמחזיר בתרעא

מקום דהוה בזוה ומסמע דחייב חטאת בין על מזרחן בין על מערבן ע"כ ל"ל והך משום בזוה דנקט היינו אמחזיר וממילא הגוטלו הוי סותר וכבי לו' ס' המעלה הפילון בכיסוי אל בור ודות אלא יחזיר ואם החזיר חייב חטאת משום בזוה וא"כ כל שמוטל הוי סתירה וחייב חטאת ומזה יש ללמוד דיש למהות מה שטוכנין בסעודות גדולות בימות החמה לסלק האהלן ע"י אינו יהודי בשבת וחזו איסור גדול כיון הסיסרמל חייב חטאת בזה בודאי אינו יהודי משום שבות וכ"ש לותן שלוקחין הקוטיר"ן מן ההלומות ואפי' יסראלים רגילין לעשו' כן ואינם יודעי' שיש בזה חיוב חטאת: (ו) **אסור להחזירה כו'** • הטעם דהוי גמר מלאכה וחייב משום מכה בפטיש: (ז) **שדין הבוס כו'** • ולכאורה נס הטודות של בדיל שיש לנו שיש בה שרו"ף אסו' מכ"ם להדקה בחוזק כמו בחמה של פרקי' ולדיעה לתרוצא היה לנו לאסור אפי' להדקה בדרפי כיון שדרך להדקה אלא דגרת' דדוק' בכוס יש מי שמתמיר אמ"ל לפורקו כי מיקר חשמישו שלא ע"י פירוק משא"כ בעוד שמיש' חשמישו ע"י פירוק תמיד לא מיקרי גמר מלאכה' אפי' אם הוא מקום בחוק בהכרו' ולעצמן הלכה לשנין כוס ודאי אלא לפורקה כלל כמבר"ם כיון דאין לוכך שבת בזה אבל אם הוא לצורך גדול יש לסמוך להקל: (ח) **אבל אם מהדקה שם אסור** • אפי' שמבטל כלי מהיכנו: (ט) **בפסל שנשטט**

באר היטב

כלי מבלתה להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ח ס"ב: (כ"י והרמב"ם) ז **ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו** באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא כני בהבי ואין נועלים בו אלא אם כן יהא קשור וביצד יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוש בו שדומה לכלי מני (א) אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות נימל בו ח ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ט ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ ' ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה מני אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפילו כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפי' הבי אין צריך שיהיה תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כששמטמו ומניחו בקרן זויות:

ב י כל נגר שאמרנו מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו בפפחן אינו נוקב בארץ (ב) **אבל אם נפתחה האסקופה בענין שכשמכנים הנגר בתור נוקב** (ג) **תחתיו בארץ הוי בנין ה ואסור לנעלו בו:**

ג ג **רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מהצלת של קנים וכן פרצה שנדרה בקוצים כעין דלת** מ **אם יש להם** *ציר (פירוש ציר מקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו בתוך לחור לכאן ולכאן) **או אפי' אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא השיב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון ן שהיה להם ציר:** הגה וכ"ם אם יש להם ציר עדיין ובלבד שלא יחזיר הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סי' תקי"ט (כ"י) **אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר ז אין נועלים בהם** (ג) נ **אלא אם כן היו גבוהי' מן הארץ** ס **ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפי' לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר:**

ד ע **דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחין שוכטין אותה ועוקרים אותה** (ד) **אין נועלים בה** (ד) פ **אפי' יש לה ציר** *: הגה אבל דלת השעוייס מקרבים הרבה מרי אם"ג שמומנים לאותה כשפותחה אם יש לה אסקופה וה"ם במקום שטעלים מקרבים הרבה ויש מקוקה למעלה ולמטה שמכניסים בהם הקרבים שדיגים כדלת

ה הגהיל (ה) ואינן לוח אחד בכל הדלת: (כ"י)

ה ט נ **שידה תיבה ומגדל שפתחיהן כן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה אם יצא התחתון כולו** ממקומו **אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו** דוחקו **עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר ההתחתון** ק **אבל כשיצא העליון** (ה) **אסור** (ו) **אפי' לדוחקו ולהחזירו למקומו:**

ו ר **מטה של פרקים** (ו) **אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע** י **חייב חטאת** ס **ואם היא יא** (דרכה לחיות) **רפויה מותר לבתחלה** (ונלבד שלא יהדק) **יב** ה **וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת** ת **ויש מי שאומר יג** (ז) (י) **שדין הכוס כדין הבטה:** הגה ואם דרכו לחיות מהודק אף ע"ג דעכשיו רפוי אסור: (מיימוני פכ"ם וסגנות אבר"י וכל בו וכן נראה דבריי הטור)

ז ק **קורה שנשברה מותר לסמכה** (ח) **בארוכות המטה יד שדם כלי לא כדי שתעלה דא"כ הוה ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר** נ **והוא שיהיו רפוים שיוכל ליטלם כשירצה** (ח) **אבל מו אם מהדקם שם אסור:**

ח (ט) ד **כפסל שנשבט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו ולהניח אותו צד השמוט על כפסל אחר** ה **יש מי שמתיר לאסור** (וע"ל סימן ש"ח):

ט מז (פ) ו **ההוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד ה"ז תולדת בונה:**

חצר

כך כלי במלאכתו להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סימן ש"ח ס"ב: (כ"י והרמב"ם) ז **ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו** באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא כני בהבי ואין נועלים בו אלא אם כן יהא קשור וביצד יהא קשור אם יש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוש בו שדומה לכלי מני (א) אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות נימל בו ח ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ט ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ ' ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה מני אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפילו כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפי' הבי אין צריך שיהיה תלוי אלא אפילו כולו מונח בארץ מותר שאין אסור אלא כששמטמו ומניחו בקרן זויות:

ב י כל נגר שאמרנו מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו בפפחן אינו נוקב בארץ (ב) **אבל אם נפתחה האסקופה בענין שכשמכנים הנגר בתור נוקב** (ג) **תחתיו בארץ הוי בנין ה ואסור לנעלו בו:**

ג ג **רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מהצלת של קנים וכן פרצה שנדרה בקוצים כעין דלת** מ **אם יש להם** *ציר (פירוש ציר מקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו בתוך לחור לכאן ולכאן) **או אפי' אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא השיב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון ן שהיה להם ציר:** הגה וכ"ם אם יש להם ציר עדיין ובלבד שלא יחזיר הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סי' תקי"ט (כ"י) **אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר ז אין נועלים בהם** (ג) נ **אלא אם כן היו גבוהי' מן הארץ** ס **ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפי' לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר:**

ד ע **דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחין שוכטין אותה ועוקרים אותה** (ד) **אין נועלים בה** (ד) פ **אפי' יש לה ציר** *: הגה אבל דלת השעוייס מקרבים הרבה מרי אם"ג שמומנים לאותה כשפותחה אם יש לה אסקופה וה"ם במקום שטעלים מקרבים הרבה ויש מקוקה למעלה ולמטה שמכניסים בהם הקרבים שדיגים כדלת

ה הגהיל (ה) ואינן לוח אחד בכל הדלת: (כ"י)

ה ט נ **שידה תיבה ומגדל שפתחיהן כן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה אם יצא התחתון כולו** ממקומו **אסור להחזירו שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו** דוחקו **עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר ההתחתון** ק **אבל כשיצא העליון** (ה) **אסור** (ו) **אפי' לדוחקו ולהחזירו למקומו:**

ו ר **מטה של פרקים** (ו) **אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע** י **חייב חטאת** ס **ואם היא יא** (דרכה לחיות) **רפויה מותר לבתחלה** (ונלבד שלא יהדק) **יב** ה **וכוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת** ת **ויש מי שאומר יג** (ז) (י) **שדין הכוס כדין הבטה:** הגה ואם דרכו לחיות מהודק אף ע"ג דעכשיו רפוי אסור: (מיימוני פכ"ם וסגנות אבר"י וכל בו וכן נראה דבריי הטור)

ז ק **קורה שנשברה מותר לסמכה** (ח) **בארוכות המטה יד שדם כלי לא כדי שתעלה דא"כ הוה ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר** נ **והוא שיהיו רפוים שיוכל ליטלם כשירצה** (ח) **אבל מו אם מהדקם שם אסור:**

ח (ט) ד **כפסל שנשבט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו ולהניח אותו צד השמוט על כפסל אחר** ה **יש מי שמתיר לאסור** (וע"ל סימן ש"ח):

ט מז (פ) ו **ההוקע עץ בעץ בין שתקע במסמר בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד ה"ז תולדת בונה:**

מגן אבל קמה שמוסקין בו זיתים אע"פ שטעלין בו מ"מ מקרי מלאכתו לאיסור כ"מ מרמב"ם: (ג) **תחתיו** • ולפם מתחלה שכה מקל נקרקע מקום בכנגר יכוה ראוי מוכיף נקב נאלין אין איסור שוד ל"ל דאם עומין בעשת בל עקבל. נאמלמ בנגרים ונו מ"מ אין בעשה אמיתה ועניינה כוי בעשה אמיתי אין קשור ולוי פ"ז ש"ב: (ד) אין • וכ"ם נמקק אלון אם אין שבוי לנמנה אלא לשהים המוקים בוי בלבל קנוב בלא"ם כוף מיוחדין: (ה) ואינן • וכב"ם מיקל לף נגנות מ"ל אם שבוי לבריכה ויעילה הדיר וכבמב"ם מיקל עפי פ"ל: (ו) **הפולו** • פוס יש לנמיד דיק נמנות. מה בעוכנים בכעודות לפ"ק אלון • אין איסור גדול כיון שבשבאל מייב הבלה אסור בלוש יהודי מבוס בעוה וכ"ם לוהן שבוקמין הקוטיר"ין מן המלוטות ואפי' יסראלים רגילים לעשות כן ואינם יודעים שיש בזה חיוב חטאת ס"ו: (ז) שדין • וכ"ם בסמנגר"ל בעוד שמיש' חשמישו ע"י פירוק תמיד לא מיקרי גמר מלאכה' אפי' אם הוא מקום בחוק בהכרו' ולעצמן הלכה לשנין כוס ודאי אלא לפורקה כלל כמבר"ם כיון דאין לוכך שבת בזה אבל אם הוא לצורך גדול יש לסמוך להקל: (ח) **אבל אם מהדקה שם אסור** • אפי' שמבטל כלי מהיכנו: (ט) **בפסל שנשבט**

ז עירובין ק"ד ח כפי פסוק שם ס"ק שבת קכ"ג וברמב"ם כ' סכל"ם בעירובין · אמת הרב ושמואל ל"ם ג שבת קמ"ז בתוספות ר' סבי מוקי לה בגליס ל"ג פ שבת שם בתוספות וכפי' כ"ם ו שם בגרייתא כיס לומרים ז מרדכי שם ח שם בגרייתא וכרמבר"ם לה לדבר ט מרדכי שם י כל מי בשם ר"ת כ תשובת תשבמיים בשם ר"תינאור ל שבולי הלקט בשם הר"ר יוסף ("כן פוח הכ"ר) מ שבת קמ"ז מרשבי"ם ושמואל :

רמב"ם פ"י): **יז ולא חשיב כמוסיף** · משום דלא מבטל ליה התם דחזי למתכל בהמה או לטיט לבל דבר דמבטל ליה התם אסור דאיכא משום אסווי נזומות (נמ' ב"ח) ועיין סי' שע"ב וע"ל דדוקא הכא שבת לתקן האלר אסור דדמי לבנין אבל בע"ח שרי דהא שרי לבסות רוק באסר בשם

כו' · עסי' ש"ח מ"ש שם בס"ד : (י) **אבל ביד אסור** · מרי"ם דע"י אינו יהודי מותר כיון דגם בישראל אין בו איסור רק משום עובדא דחול והיינו שיש בו טרך הרבה כדלעיל סי' ש"ו ס"ח בכל מידי שהוא שבות הבשבת :

שיך (א) **מתקן מנא** · בפרק חביות דף קמ"ו אמרינן כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח ובבנין הוא דנזרו משום לול של תרנגולים דעביד לשיולי חויר' ולאפוקי הבלא (פי' הסרטון שלא שותו התרנגוליס) מזה משמע דהאי מתקן מנא אינו איסור דאורייתא אולא בלול של תרנגוליס : (ב) **אם להרחיבו כו'** · משמע מלשון זה דאפילו בפסיק רישיה מותר בלא נתכוין לכך דהא אמר אם להרחיבו משמע שודאי מרחיבו וכן בל' הטור וכתב להרחיבו משמע שזהו ודאי וכ"ע לפרש לשון הרמדבי פרק חביות שכתב וז"ל ח"ל אין מקבין נקב חדש ואם בא לסוסיף מוסיף וי"ל אין מוסיפין אר"י הלכה כי"ח וכ"ע דהכא מיירי שמתכוין להוסיף אבל אם היה סכין תקוע מע"ם בחבית מות' להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף כדאמרינן סוף פרק במה טומנין אמר שמואל הני סכיני דביני לוכבא דלה ושלפה והדר דלה שרי עכ"ל · משמע לכאורה דגם בסכין בחבית בעינן שלפ' מע"ם וקשה הא שם בפרק במה טומנין פרכינן אמילתא דשמואל דאמר בעינן שלפה ודלה וכן רב הונא בעי שם בסליקוסתא שהוא עשוי לסריח שתחבין לותו בכד עפר ממתני' הטומן לפת אם היו מלקת עליו מגליס נטלים בשבת ולא בעינן שלפה והדר דלה ותסיקנא בתיובתא ת"כ היאך הבית הרמדבי דאיה מהיא דשמואל ורב הונא ותירץ ב"י דמייתי ראיה ממסקנא דלא בעינן שלפה ודלה ומותר משום שאין מתכוין ואין הלכון משמע כן ותו דת"כ היה לו להרמדבי להביא ראיה ממתני' דהטומן לפת שתחר בחיטים הסיתר ומה לו דברי שמואל שאינו אלא מתמיר על המשנה וע"ל דה"ם דברי הרמדבי דעשה עשוי כמרזב ודאין זב דרך שם לא

ר ז חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן יין ולא חשיב כמוסיף על הבנין ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה ח ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי (י) אבל (י) ביד אסור :

שיך דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת י' וכו' י"ב סעיפים :

א א אין בנין וסתירה בכלים ב והני מילי שאינו בנין ממש

ג כגון הבית : הגה **א** שאינה מחוזקת (ת"ם סי' ס"ה) שגשברה ודיבק שבריה **ג** בזפת יכול לשברה ליקח מה שבתוכה ד ובלבד (ב) **שלא יכוין לנקבה נקב יפה שהיה לה לפתח דא"כ הוה ליה** (א) מתקן מנא אבל אם היא שלימה אסור לשברה אפי' בענין שאינו עושה כלי ה ואפי' נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש ו ואפי' יש בה נקב חדש (ב) **אם להרחיבו אסור** : הגה וכלבד **ד** שיתכוין לכך: (מרדכי פרק חביות) ז ואם היה סכין תקוע מערב שבת בחבית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף : הגה **ה** ודוקא בסולילתו גם כן (ג) פעם אחת מנע"י אבל אם לא הוליאו מערב יום אסור דהוי פסיק רישא דעשה נקב ופתח לחבית (ה"ם סימן ס"ד) כלי שתרעשעם אם מותר ליטול ממנו חרס עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ד :

ב ח היה בה נקב ונסתם אם הוא למטה מן השטרים אסור לפתחו דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשיב כפותח מחדש למעלה מן השטרים מותר לפתחו :

ג ט במקום נקב ישן נוקבין אפי' *במקדה (פי' כלי מיוחד לנקוב) כגון שגשברה הברוא י וי"א דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בחבית של חרס שאין הסתימה מהודקת יפה אבל בחבית של עץ שמתרקים מאד העץ שמותנים בה הנקב והותבים ראשו על דעת שלא להוציאו ודאי נראה שזה נקב חדש ואסור :

ד כ ברזא שבחבית ואין אדם יכול להוציאה מותר ליקח ברזא אחרת ולהכות באותה ברזא לצורך לשתות יין בשבת : הגה וכלבד בלא יכוין בכרחת הרבתון נגד הטרטרים כמ"ם ס"ב (ג"י בשם שבולי הקבן) :

ה ל מותר ליתן קנה הלול (בחבית * לו בחוץ) (פ"ל מרדכי) להנציא יין אף על פי שלא היה בו מעולם מ אבל ליתן עלה של הדס בנקב שבחבית שהעלה עשוי כמרזב והיין זב דרך שם לא

ר ז ולא חשיב כמוסיף · משום דלא מבטל ליה התם דחזי למתכל בהמה לו לטיט לבל דבר דמבטל ליה התם אסור דאיכא משום אסווי נזומות (נמ' ב"ח) ועיין סי' שע"ב וע"ל דדוקא הכא שבת לתקן האלר אסור דדמי לבנין אבל בע"ח שרי דהא שרי לבסות רוק באסר בשם

ס"ס: ס"י כיון שאינו מכוון לבנין :

שיך א שאינה מחוזקת · דאילו מחזקת מ' סאה ס"ל כתהל וכ"כ הר"ן פכ"ב וכש"ר ותו' בעירובין ס"ב ואפי' אינו בנין נמור אסור דבנין נמור מייר אפילו בכלי קטן והר"ן פליג על רש"י דס"ל דהטעם משום מקלקל וכ"ד התו' והכמ"ם דו"ק ותמכה דלא [illegible]כע"ם בסבל ומכ ומילם ולא דק בעירובין דף ל"ד ע"ם : **ב** מ' סאה · היינו לאמה על לאמה ברום ג' לאמות עם הדפנות בלא שוכי הלבזבזים והרגליס וכ"כ הרמב"ם : **ג בזפת יכול כו'** · דמתמת גריעותא לא מייס עליה וליכא לגיזם שמא יתכוין לעשות כלי (תוס' ולא"ם) : **כתב** הרמב"ם פכ"ג העושה נקב שהוא עשוי להכניס ולהוציא כגון נקב שבלול שתרגוליס שהוא עשוי להכניס האויר ולהוציא ההבל חייב משום מכה בפטיש לפיכך נזרו על כל נקב אפילו עשוי להוציא לו להכניס בלבד שמא יבא לעשות נקב שחייבין עליו· והקשה הכ"מ דהא בפ"י כ' דמייב משום בונה ול"ג דהכא מיירי בלול שאינה מחוברת לקרקע ולית בה בנין וכתב עוד העושה נקב בל שהוא בין בעץ בין בבנין בין במתכת בין בכלים חייב משום מכה בפטיש והוא שיהא עשוי להכניס ולהוציא · העושה נקב בקרקע הבית שיצאו המים חייב משום בונה (רשד"ם ס"ה): **ד שיתכוין לכך** · לא ידענא מה הדים רמ"א : **ה ודוקא שהוציאו ג"כ** כו' · ז"ל ת"ה אמנם נראה דסכין התקוע בחבית אחיידי שהוציאו והכניסו בחול ולאו פסיק רישיה הוא שיוסיף בנקב מדמייתי ראיה מסכינא דביני תורכי דלה ושלפה וכו' והיינו ע"כ לאו פסיק רישיה הוא שיחתיב בנומא דר"י פי' פ' כיון דלבני בני דלה ושלפה עלא יזיז עפר ממקומו משום מוקצה ומ"מ ע"כ מודה הוא דאי פסיק רישיה לבתיב הנומא אסור דעושה נומא וא"ל לעפרה חייב מדאורייתא משום בנין בלאיתא ס"ק דבילה עכ"ל · הגם מבואר הכא"ם כ"ל ג"כ הכתיבתא קאי אשמואל הכא מייתי דברי התוס' והכ כתבו כך בהדיא ומשמע דס"ל פשוט להכ"ם דאף לפי המסקנא דאתיבה שמואל מ"מ מיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה דעושה נומא דפסיק רישיה כ"ע מודו דאסור והא מלאכה דאורייתא היא דדוקא כשמוסר נומא ואליך לעפרה הוי דרבנן אבל כשא"ל לעפרה הוי דאורייתא ופסיק רישיה בדאורייתא אסור לכ"ע אלא ע"כ מיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה כלל וא"כ הכא דחבית נמי מיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה בלל דמלאכה דאורייתא היא דעושה פתח לחבי' אבל פסיק רישיה במלאכה דרבנן ס"ל לכה"ה דפטור ומביא ראיה מגמרא פרק האולק דמתיר לסתוך מיס לע"ם סיוכדיס לכרמלית כיון דאינו מתכוין שילאו לחוץ ואע"ג דפסיק רישיה הוא ע"ם (פי' ברכות דכ"ד ע"ב בתו' וסי' תל"ח סי"ב וע' בתוס' פסחים דף מ"ז) : **ולו** ל"ע על המאון דאמרי' דף קי"ג עמודים התחובים בארבע אסור להוליאן מ"מ אי לימא משום דעביד נומות ממילא קא חוין דתנן הטומן לפת וכו' והתם בודאי פסיק רישיה הוא דעביד נומות ואע"פ שרי וכ"כ התוס' דאפילו אין מקלח עליו ממולין שרי לאחוב בו ע"ם דף ל"ח ומשמע דמקלקל הוא כדאי' ד' ע"ג ופטור אפי' לר"י ודבריי התוס' ד' ל"ע בד"ה מפי שמזיז וכו' ל"ע ע"ם ואפשר דמייריי במתקן כגון בכדה כמ"ם הכ"מ שם סס"ל דע"ק מ"ם בחוסר נומא וא"ל לעפר' מי' דזה אינו אלא בלריך לנומא אבל בשאינו לריך כלל לא לנומא ולא לעפרה פטיעא דפטור דהוי מלאכה שא"ל לנוסה ודבר שאין מתכוין ומקלקל ונס חוסר כלאחר יד הוא כדאיתא דף מ"ו ברש"י דחוסר חייב במלא וקרדום ע"ם לכן ל"ל דמדינא אין כאן איסור אפי' בשאול ובחבית נדולה כיון דדבר שאין מתכוין ומקלקל הוא אלא שהא"ה נדחק לקיים המנהג שמנהגו כמ"ם הוא בעצמו ע"ם וכ"כ מהרי"ו סי' ק"ל דנהגו בו איסור להוליא דעלאה בעושה נקב בשאול עכ"ל גם מ"ם להתיר פסיק רישיה במילו דרבנן וכ"כ סי' ס"ו ל"ע דבסי' שי"ו ס"ד ליתא בהדיא דאסור ואלמוד ערוך הוא וכ"כ התוספת בשבת דף ק"ג סד"ה לא לריכא ע"ם וכ"מ סי' של"ז ס"ח וסס"ב ע"ם · ולף שהתוס'

ס' כיולה דף מ"ד דהוא מנהג מסוסי הטער ומרחיב הנומא והמרדכי מפרש דה"ק התוספת שבעשה שהיה הלפת טמון לא היתה שם נומא כי הלפת מסתיים לותם ואלו שלם לא מאוד אבל כי עקלה מע"ם והיתה שם נומא כרחוי והדר דלה בע"ם לו תע"ם אע"ל שעשלה בשבת לא יהיה קלת הרחבה ביותר ויהיה ממש כמו מוסיף על הנקב דם חביות מ"מ מותר כיון דאין מתכוין להוסיף וע"ז פרכינן ממשנה דלא בעי שלפה ודלה והטעם של המשנה נלאה שהוא ממה דא"ל אבל בפ"ק דבילה ד' ח' אסור נומא בשבת ול"ל אלא לעפרה אסור עליה והטעם הוי מלאכה אע"ל לנוסה · וכ' בשם התוספת דמ"מ אסור לכתחלה אלא מנוח שמחת י"ש התירו בזה אף לכתחלה לעבין דקר בשן ממילא בשבת יש איסור לכתחלה והיינו הלכה הטעשה בכ"ם ניחא ליה אע"ג דלא ניחא ליה בבור מ"מ ניחא ליה בעפר מאא"כ כאן בטומן לפת דלא ניחא ליה כלל בעפר אלא בשביל הלפת ע"כ שרי לגמרי כאן אפי' בלא שלפה ודלה כדה מקבה על שמואל ורב הונא דס"ל נס כאן יש איסור בעשיית נומא ובעינן שלפה ודלה דוקא ומשאלו בתיובתא ומביא המרדכי ראיה דהא לגבו רבנן יש איסור בעשיית נומא ואפ"ה שרי לדידהו בשלפה ודלה והיינו כמו מוסיף על הנקב דא"ל בלא"ה ה"ל בעמילת הסכין מהחבית שהוא מוסיף על הנקב־כדאי בשמוש את הסכין אם"ה שרי כיון דאינו אלא מוסיף ואינו מתכוין וא"ה לא מביא מהמשנה ראיה לפי המסקנא דשם לא הוה בלל איסור אפילו בעשיית הנומא ואלו בחבית יש איסור לעשות נקב חדש הסכא ודאי ניחא ליה בנקב שיוצא מהם היין א"כ ס"ל אפילו הוספה אסור מ"ה מביא מהמשנה דיש איסור ואפ"ה מותר במוסיף כיון שאינו מתכוין והיינו במידי שאין איסור דאורייתא אפילו בשמואל ורב הונא: **כל** זה ל"ל נכון וברור, בס"ד אלא שבת"ם סי' ס"ד לא נחית לזה וז"ל הלריך לנו שם **שאלה** סכין התחוב בכותל על גבי מבבו"ש לו בספסל לו בדף שאינו מחובר שרי לסוליה הסכין בשבת לו לא · תשובה יראה היכא דתקעו בכותל ממובר יש לחוש לאחוב אם מוליאו מהם דתנן בהמוה הקודם כל שהוא מייב ומפרש הליבא דרב המייב משום בונה וחייב קודם שתתמלא הנקב דאיתא שם בגמרא ורש"י וא"כ

שערי תשובה

שיך (ר) ראם החבית בגבע"ם וכתב מת"כ מסתיידו לו מהגאון מוה' אברהם יצחק עשה מעשה ואתיו ראם קטון קטון סתום ותתום בדבק בסכין ע"ם :

בכ"ע

שיך (א) מרכשים · סיינו אמה על אמה ברום ג' אמות עם הדפנות בלא שולי סלגמים והרגליס וכן כתב הרמב"ם בין בכלים חייב משום מכה בפטיש · העושה נקב בקרקע הבית שיצאו המים

באר היטב

סיומר אם מתכוין לתקן רמב"ם מ"ח : (י) ביד · ועל ידי אינו יהודי אבל אם יש בו ' עוקר הרגם בכלי מיוחד שהוא הבנות ע"ו · כתב כ"ם דוקא תבן אבל דבר דאסור דאמר ליה אסור דאיכא משום אסווי נזומות ונתכ מ"ם ל"ל דוקא אבל בע"ח נתכ מתחר דהמי לבנין אבל בע"ח אבל דשא אבל לבסות רוק באסר בשם בע"ם סוף סימן ש"ו כיון שאינו מתכוין לבנין :

(ב) אבל · כתב הרמב"ם פכ"ג העושה נקב בשאול עשוי להכניס ולהוציא בין בעץ בין בבנין

לא דגזרינן שלא יתקן מרזב ליינו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק דכשלוקח העלה ומקפלו בעין מרזב נראה בעושה מרזב ולא דמי לברזא או קנה שאינו עושה בו שום מעשה :

(ג) שמא יקפוט : (הרא"ש פ"פ תבית וטור) :

ן (ד) : מותר להתיז ז (ה) (ד) ראש החבית בסייף דלאו לפתח מכוון כיון שמסיר ראשה ס אבל לנקבה בצדה בין של חבית בין של מגופה אסור אפי' ברומח שעושה נקב גדול ואינו דומה לפתח דכיון דהוי מצדה ודאי לפתח מכוין

ויליקוב

ומקקי' כלי העטוי כבר ולכן אסור לאכל אין עושין ממנו כלי בתחלה (ר"ן) : **ז ראש החבית** · ממעט אפילו להתיז נוף החבית עם המגופה שרי כ"כ התוספתא דף מ"ח ומיירי שדיבק שבריה בזפת ממ"ש ס"ח (ס"ג) אבל המור כתב מותר להתיז הלחם המגופה וזה אפילו בחבית

ומ"ש בהוספת הסכין הוכח דתקוע קלת בחוזק כמעט פסיק ריסיה הוא שלא יוסיף בנקב וה"ל קודם כ"ם ואין נראה להביא ראיה מהא דכתב המרדכי פ' תבית שאם היה סכין תקוע בתבית מותר להוציאו ולהכניסו שהרי אין מתכוין להוסיף ומייתי ראיה מפ' ב"מ שאי סכין דביני אורבי דלה ושלפה שרי י"ל דכיון דתבית כלי הוא ואין בנין וסתירה בכלים בדבר שאין בו חיזוק ואומנות לכ"ע ולהכי אין בו משום קודח אפילו הוה א"א שלא יוסיף בנקב וא"ת דמתייב משום דמתקן שיתחזק הא מסקי' כתם פ' תבית דבר תורה בכל פתח שאינו עשויים לכניס ולהוציא לא שמיה פתח אלא דגזרו בכל פתחים ונקבים משום לול תרנגולים ולהכי קא מכוין להוסיף אסור אבל כשאין מתכוין וכל לומר אפי' אי פסיק ריסיה הוא שרי באיסור דרבנן דאיתא בתשובת מהר"מ במרדכי סר' הזורק למגס גדלה דהאי סכין התקוע בתבית איירי שהוציאוהו והכניסוהו כבר בחול ואלו פסיק ריסיה הוא שיוסיף בנקב מדמייתי עליה אייה אפי' ב"ש מסכינא דביני אורבי דלה ושלפה כו' והכיא ע"כ איירי דאלו פסיק ריסיה הוא שיתיב הגומא דר"י פ' כירה דאהכי בעינן שלפה ודלה כדי שלא יזיז עפר ממקומו ומשום מוקלה (ל"ל יש כאן ט"ס ול"ל לא כרש"י דמשום יזיז עפר ממקומו ומשום מוקלה אלא שיתיב הגומא) ומ"מ ע"כ מודה הוא דאי הוה פסיק ריסיה להתיב הגומא הוה אסור דשוטה גומא וא"ל לעפרה מייב מדאוריתא משום בנין) מ"מ ע"כ מודה דאי הוה פסיק ריסיה להתיב הגומא דאסור כ"ל להניה דבהדיא אמריגן בפ"ק דבילה דף מ' קן) וא"ת אי איירי בסכין שבתבית דאלו פסיק ריסיה הוא א"כ מאי קמ"ל פשיטא דכל דבר שאין מתכוין אפילו במלאכה דאוריתא שרי דקי"ל כר"ש י"ל דאילפ"ד לאשמועינן דלא גזרו דלמא אתי לכוון ס"אפ"ד בנקב דאיכא ויודעים דיעתא ליה בהרחבת הנקב כדאשכח דמגיגן דלמא אתי לאשוויי גומות כו' ומהא מייתי ראיה משלפה ודלה דלא מגיגן דלמא במתכוין כדי שיוכל להכניס הסכין בקל ומהאתא דסכין בתבית מיירי בלא פסיק ריסיה מתייבב אפי' בתבית גדולה יותר ממ' סאה דכתב א"ז אהא דמתיז ראשו בסייף דתבית גדולה כזאת שייך בה בגין כמו בקנקא ואי הוה פסיק ריסיה חייב משום קודח כמו בתקוע בכותל כדמפרש לעיל אבל כשיעים דביני אורבי אין גראה לאיסור משום קודח אפילו לא שלפה ודלה דהתם אינו אלא שמפריד אורבי מהבדי שהרי אינו נוף ח' אבל משום הרחבת גומא שייך בה ולכך נקט ר"י הא ליגמא ולא לשון קודח וכיון דכבר נהגו הטולה איסור לאוליא סכין התקוע בכותל ואשכחינן ביה עשמא יש לנו לקייס המנהג אבל אם תקוע הסכין בדבר תלוש כספסל וכה"ג לא ידעינן כלל טעם לאיסור והמחמיר מפריז על מדותיו עכ"ל · והקשה ב"י דדבריו סותרים זא"ז דכתב דלא שרי בסכין שבתבית אלא בתקעוהו והוציאו בחול וכסוף כתב אם תקוע בדבר תלוש אין איסור ומשמע אפילו לא שלפה ודלה דאל"כ אפי' במחובר שרי וא"כ הביא דתלוש אמאי לא ומאן דוקא בתבית של מ' סאה קאמר שדיבה בקרקע אבל אין זה בתמשמות לשון שבתבת אפי' בתבית גדולה כו' מ"מ דבכל תבית קאמר עכ"ל ומו"ה ז"ל דחק מאד לייאב לשון אפי' ומוקי דברי הה"ה דוקא בתבית גדולה וזה לא מבר שם כלל והגלע"ד לפרש דברי התוס' בפשיטות דלא הגריך בעל ת"ה אליבא דהמרדכי בסכין שבתבית שלפה ודלה אבל אלא דוקא בזה התבית שהיו בתוכה והוא דקר סכין לשם בע"ש להוציא יין ומאלא ניחא ליה אפי' איתחא ויש שפיר עליה שם פיתחא אע"ג דמדאוריתא לא מקרי פתח כיון שאין עשוי גם לתכניס כמו לול תרנגולים מ"מ הוה פתח ורבנן גזרו ביה משום לול כדלגיל על כן גריך שלפה ודלה משא"כ בספסל אלוש ולית ביה גריך לגמרי לעשות שם פתח גם אין בו משום קודח שהרי אינו מחובר ע"כ מותר בלא שלפה ודלה זה ל"ל פשוט וברור כדעת ת"ה :

אלא שהקשה ב"י עוד מדברי ת"ה נראה דכשמואל נקטינן דלא שרי אלא דוקא בדלה ושלפה ובגמרא איתותב שמואל ותי' דבטל ת"ה ביני אורבי אינה אמר למיתם ביה משום בונה וא"א כלל לומר כן דהא רש"י פירש בהדיא דעל מיתם פריך וכ"כ התוספות פרק בילה דף מ"ד דגם שמואל איתותב ותו דא"כ דברי הה"ה עצמם סותרים זא"ז דכתב אחר כך דבסכין ביני אורבי ליכא משום קודח כיון דאינם נוף מ' ע"כ ודאי קושית הב"י על ת"ה קושית אגיאתא היא דאיתא בגמ' יסוד על דברי שמואל דגריך שלפה ודלה והא איתותב ותו ק"ל איאך אפשר לפרש דברי המרדכי בסכין שבתבית שלפה ודלה ולא הוי פסיק ריסיה דהא המרדכי קאי על הגמרא שאמרה ר"ח אין מוסיפין וחה דוקא בפסיק ריסיה דאל"כ אפילו בנקב מחדש מותר בלא מתכוין דקי"ל כר"ש ותו דלשון מוסיפין משמע שמוסיפין בודאי וע"ז מתיר המרדכי בלא מתכוין · ותו תמיה לי טובא במה שאמר בסכין בכותל ממחובר משום בונה כל שהוא ומדמה לה לקודח כ"ש בגמרא ובאמת אינו דומה לתתם דשם יש לו צורך בהבית נקב כדפרש"י בפרק הבונה דף ק"ג קודח הוא ע"מ למלאות לתקוע בו יתד ומוקב הוא שלא למלאות וכל הסוגיא מיירי שם שיש בו צורך הן לקודח הן למוקב אבל בשלא לצורך אין בו איסור דאוריתא כלל דהוי מלאכה שא"צ לגופה וא"כ כל שאחוחב סכין בכותל להצניעו שם אין בו חיוב מן התורה ואמה לא יהיה מותר כשמוסיף בלא מתכוין אפילו בפסיק ריסיה דזהו ממש שהביא הסכינא ביני אורבי דלא בעינן למוקצה שלפה ודלה · ואפי' מש"ל לפרש דברי המרדכי ניחא דמיירי אפילו בפסיק ריסיה ומותר כיון שאינו אלא מוסיף והוא שלא במתכוין וא"כ גם בתוקע סכין בע"ש בכותל ולא הוציאו רק בשבת שרי אלא דאין בידי להקל נגד בעל ת"ה ופסקו הש"ע ורמ"א כן בסוף הסי' הזה אבל בהוציא סכין מתבית דחולק ב"י וש"ע ומתירין אפילו בלא הוציאו מע"ש אלא דרמ"א פוסק כת"ה דבעינן דוקא שהוציא מבע"י נראה דלעזוך גדול ואין שם בהזא יש לסמוך להתיר אפילו בלא הוציאו מע"ש כמלע"ד : (ג) **שמא יקפוט** · ואמ"נ דבסי' שכ"ב מתיר באוכלי בהמה לקטום אפי' בסכין הבא נגע עפי' וע"ש : (ד) **מותר להתיז ראש החבית כו'** · במשנה אמריגן ואין מוקצים מגופה של תבית דר"י והכמיס מתירין ולא יקבנה מלידה א"ל הוא מתלוקת למעלה (פירש"י בראש המגופה הוא דברו רבנן דלאו אורחיה למיעבד פיתחא התם אלא טומל כל המגופה) אבל מלדה (פירש"י זמנין דעבדו לה משום פיתחא ואינו רולה לפותחה למעלה שלא יפול עפר כיון) ד"ה אסור והיינו דקתני ולא יקבנה מלידה (דאמגופה קאי וד"ה הוא) וא"ת אמר מתלוקת (*) בגידה (התם דוקא אסר ר') אבל למעלה ד"ה שרי והא דתנן לא יקבנה מלידה בגופה דתבית · וקשה למה פירש רש"י אחלה לרב הוא דלמעלה מותר לחכמים משום דאי אתיין לפתח היה מוטלו כולו והיה לו לפרש הטעם משום שלא יפול שם עפר ונראה דק"ל דאם היה טעם חכמים כן פשיטא הוא דמלידה אסור לד"ה כיון דאין שם הטעם שלא יפול עפר ולמה לו לחתא לטעמא ולא יקובנ מלידה ע"כ פירש"י טעם חכמים משום דהיה מוטל כולו וא"ת הא דגם מלידה מותר לחכמים משום טעם זה קמ"ל התנא דלפעמים אין רולה ליטול כולו מאיזו טעם שיש לו ומתכוין לפתח שם וכדי שלא יפול עפר אבל מלידה אין שם אלא חדא לגיבותא דהיינו שהיה לו ליטול כולו בזה אמריגן דלפעמים יש לו טעם ע"ז שאינו רולה ליקח כל המגופה אלא לעשות פתח קטן בכ"ל נכון דעת רש"י : (ה) **ראש החבית בסייף** · בשור כתב דאם המגופה · וכתב ב"י דבקלת נוסחאות יש כמו כאן והאריך קצת בזה וכ"ל בשום דוסחא דכאן היא אמת דכתבו התוס' בפ' ע"ב דף מ"ח דמוכח דרשב"ג שאמר מתיז ראשו דאינו אפי' בנוף החבית והוכיחו כן מדאמר רב ששת אסור למברו בורטיא לתוך החבית והבית ומשמע נוף החבית ותו דאי במגופה אמאי אסור הא שינו דתכמים מתירין בנקב במגופה אלא ודאי דעל החבית קאי רב ששת וא"כ מאי פריגיו על רב ששת מהברא דרשב"ג דשובר אדם בסייף דהא מיירי במגופה אלא על כרחך דרשב"ג דמתיר הוא ב"כ בנוף החבית אבל מאן דפסק כרב הוא אפי' במגופה אסור לד"ה כיון שהוא מן אלד ע"כ · ואעפ"ג דלא היינו התוס' לזה דודאי קי"ל בר"מ שאסור בנקב אסור גם בשבוד הן בנוף החבית הן במגופה מלידה ואם עיקר ההוכחה שהוכיחו דאי אימא שיש חילוק בין חבית למגופה מנגן להקשות על רב ששת דהא יש לאלק דר"ש מיירי בנוף החבית ורשב"ג מתיר דוקא במגופה אלא ודאי שאין חילוק ביניהם דרשב"ג דמתיר בסייף מתיר אפי' בחבית עצמו ור"ש דאוסר בשבוד הייגו נ"כ בכל גווני דאסור בנקב אסור נ"כ בשבוד והייגו אפי' במגופה מלדה לרב הוא ולר"ח דוקא בנוף החבית יש לאיסור והייגו אפי' בשבוד · ומ"ש התוס' ושוד דהא במגופה שרו במתני' בנקב אין להוכיח מזה דס"ל כר"ח דאי כרב הוא אלא לעפרה אינו אפי' בנוף המגופה ודלמא ע"ז אמר דאסור גם בשבוד · זה אינו דוק הוא הוכחת התוס' דאם כן היה לו למקשן לומר הניחא לר"ח אלא לרב הוא אלא אמאי אינה למיתר כדרך המגרא בכמה מקומות · אלא פשוט דבין לר"ה בין לר"ח אזלא קושיא זאת על ר"ש ואם כן גם רשב"ג מתיר אפי' בנוף החבית כמ"ל ברור דעת התוס' ולענין הלכה אפשר קי"ל כר"ה כמ"ש הרי"ף והרא"ש והטור ולא כרי"ז דס"ל התוס' אזלי דוקא לר"ח דא"כ לא הי' יכולים להוציא כלום דאימא לך דלא אתי שם כר"ח אלא כדמרינהו ואין חילוק כלל בין חבית למגופה הן לאיסור הן להיתר הן וכמ"ש

בסמוך

ג' שם בגרייתא פ' שם וכרב שמת ולפי' כפ"ו :

באר היטב

מייב משום בונה כמ"ש ס"ס : (ג) שמא · פירש · אין ר"ש שמאריך ומסלק דלמחוך גדול ואין שם כרגא יש נוף החבית שם המגופה ע"ז מ"ח · (כתב כס"ל דוקא משום אחרתים מותר וכן משמע כס"מ) · לסמוך לאסור אפילו בלא הוציאו מע"ש ע"ש מין מלא : (ד) אלא · אפילו בחבית שלישה אפילו לאחיז בהמגופה ע"ש קודש אדם פשוט מעל מי חבית של יין ומלגר שלא יכנין לעשות מרגא · הכלים

בחבית שלימה שרי דאינה מיכור : **ח למעלה מותר** · אע"ג דבחבית אסור
כמ"ש ס"ל מנופה שלמי דאפילו אם היה עשוי הנקב שכמנופה להכניס
ולהוציא לא מהייב וכמה כיון שאינו עשוי להכניס ולהוציא שרי (תוספ' שם)
וח"כ אפילו בחבית שלימה שרי : **ט יכול להתירו** · דלאו קצר של קיימא
הוא : **י ויש מתירין** · דהא שהיה
גרועה היא כיון שא"ל לשבור שום דבר
ול"ע דבסי' שי"ג ס"ע כתב התוקע עץ
וכו' חייב משום בונה וא"כ כשמותרו
הוי סותר וי"ל דהתם מיירי כגון
שעושה כלי כגון המכניס עץ בתוך
הקולדס אבל הכא בלא לירים כמו הוי
כלי ומ"מ שם ס"ה וא"ל דלכ"ע אסור
לקבוע הלירים במסמרים דמתקן מנא
אבל זה מקלקל הוא : **יא** ע"י **אינו**
יהודי · וכיש"ם ס"ד דביאה ס"ש כתב
דוקא בהפסד מרובה אז מתקן הרבה
לעולך מעות אבל בסכין אז במתא שרי
לפתות כדלתיהם במשנה ע"ל :
יב חותלות · כלים של כפות תמרים
עשויים כמין סלים : **יג ששובר**
אגוזים · משמע דוקא הני דלאו כלים
גמורים דאינם עשוים אלא שיתבטלו
התמרים בתוכה אבל כלי גמור פשיטא
דאסור וכ"מ בירושלמי דף י' ע"ג :
יד מותר להפקיע ולחתוך ·
דהפקעת תלוש אינו אסור אלא אם
מתקנו למדה אז לעשות כלי ואיתר
גמור הוא לחתוך התלוש חוץ מדבר
שיש בו כלי בהתיכתו אבל מקלקל
בהפקעת תלוש מותר לגמרי (ס"ל)
ואפילו למ"ד יש בנין בכלים שרי שהרי
אינו כלי שאינו קשור לחבר שבריס זה
בזה וא"ד לשיטת שהוא קשור הכיסוי
בכלי (מרדכי פ"כ דביצה) ומשמע מזה
דהני חביות קטנות של מרקחת אסור
להפקיע הקשוקים שהרי עשויים לחבר
שבריס זה בזה ועפ"ה · וכתב ש"ע
בשם כ"ג מה"כ דיש להתיר ע"י אין
יהודי ובקשור הכלים אפי' ע"י ישראל
מותר עכ"ל וכתב עוד שם המרדכי
שהמבקע עצים לחתיכות גדולות לא הוי מלאכה אלא עובדא דחול והמבקע
לחתיכות קטנות הוי טוחן וכ"מ בתוספתא וכ"ן עסי תקי"ח : בתוספתא פ"ט
קורע אדם לת הבשר מע"ש הבית אל יין ואל מוליים ובלבד שלא יתכוין לעשו'
זיעוקי ואין פותחין לפסין פתוחות ולשב"ג מחיר ועפ"ד דביאה : **טז היין**
יוצא וכו' · דמיחזי כמתקן (כ"י) ומלאה דוקא בדבר שאין דרך לפתוח
אבל מותר לפתוח בשן כמו שהוא דרך לפתוח בו (בד"ה) וע' בב"ח וכמ"מ
דס"ל דאפילו אין היין יוצא אסור לפתוח הנקב כשם שאסור לפתחו וכ"כ
הרמב"ם אבל בשעוה לא מיקרי סתימה כיון שאין מתאו תוך הנקב ולכני
קאמר טעמא משום מירוח : **טז ת"ח מותר** · נ"ל דאף הסתידנא דאין לנו
ת"ח

(ו) ע וליקוב המנופה ח למעלה מותר דלאו לפתח מכוין שאין
דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המנופה :
ז ע חותמות שבכלים בגון שידה תיבה ומגדל שהביסוי
שלהם קשור בהם בחבל **ט** יכול להתירו או לתתכו בסבין
או להתיר קליעתו ; ודוקא כעין קשירת חבל וביוצא בו
אבל פותחות של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר
דבכלים נמי שייך בנין גמור וסתירה ק ומטעם זה (ז) אסור
להסיר הצירים שקורים גונז"יש שאחורי התיבה אם נאבד
הכפתה י (ח) ר ויש מתירים בזו (ה) **ושבירת פותחות של**
תיבות ם **יש מתיר** ת **ויש אוסר** ם **ויש להתיר יא** (ו) ע"י
אין יהודי :
ח יב " **חותלות** (פירוש מיני כלים) **של תמרים וגרוגרות אם**
הביסוי קשור בחבל מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך
אפי' בסכין נ **ואפילו גופן** (ו) **של חותלות שכל זה כמו**
יג ששובר אגוזים או שקדים כדי ליטול האוכל שבתם :
ט יד ד **מותר להפקיע ולחתוך קשרי השפוד שקושרים**
בטלה או בעוף הצלויים :
ו ה חותמות שבקרקע בגון דלת של בור שקשור בו חבל
יכול להתירו דלאו קשר של קיימא הוא שהרי עומד
להתיר (ט) **אבל לא** (ח) **מפקיע והותך משום סתירה**
ו ודוקא כשעשוי לקיים (ש) כלל מותר **ומטעם זה מותר להתיר**
דף שמשימין אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט
שאינו עשוי לקיים · (וע"ל סימן רל"ם) :
יא ז אסור (י) **ליתן שעוה או שמן עב בנקב החבית לסתמו**
מפני שהוא * **ממרח** (פירוש הערוך סיכה מסיחה מיחה מריחה שיעה
ענין אחד הוא) ח **אבל בשאר דברים דלית בהו משום מירוח**
(י) (הופיל ואין היין יוצא לו) (בית יוסף) **מותר** פ **ואם היה טז היין**
יוצא דרך הנקב (יא) **אסור (לסתמו · ואפי') ליתן בו שום דרך**
הערמה לומר שאינו מכוין אלא להצניעו שם ואם הוא
טז (יב) **ת"ח מותר לו להערים בכך :**
יב (יא) כ **סכין שהוא חתוב בבוהל של עץ מבעוד יום אסור**
להוציאו בשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא
חתוב

בסמוך בס"ד : (ו) **וליקוב המנופה למעלה מותר** · מ"מ דבנוף
החבית אין היתר למעלה ואינו יודע למה כיון דאין דרך לעשות פתח
למעלה בסכיל נ"ל דאם עבר מה בין חבית למנופה ובטור כתב מותר להתיר
כו' אבל לנוקבה בלילה אפילו בדומה כו' וכתב ב"י דמ"ש רבינו והמ"מ בלילה
כו' הוא במנופה דוקא כמ"ש בס"ל
ואני בעיני לא מצאתי ביאור דלפי
המראה מתכוין על מה שהשתיק אחר
כך פירוש רש"י דה"מ למעלה קאי
אלמעלה כולם המנופה קאמר דשרו
רבנן כו' ולע"ד דלא כתב רש"י לדוקא
דלמעלה בחבית אסור דאין בזה עשה
דהא גם בזה י"ל אי נתכוין לפתח
היה טעל כל המנופה ולא לעשות נקב
למעלה בחבית אלא כוונת רש"י משום
איסורא דמלידה אסור גם במנופה
וכלשון הטור יש לדקדק דקדוק לאור
וכמו ביאור לשון דתחלה כתב אבל
לנוקבה בלילה אסור ואל זה כפל ואמר
וה"מ מלידה כו' ולא היה לו לומר אבל
למעלה כו' ותו כפל אליבי דכתב אבל
בלילה אסור דלפתח מכוין כדפרישית
הוא שפתח יתר ואין דרך רבינו בכך
וכ"ל דה"פ דבדי רבינו תחלה אמר דנוף
החבית עלמו מותר לבתיו בסייף
ואמר ע"ז לנוקבה בלילה היינו נוף
החבית וע"ז אמר דלמעלה מותר אפי'
בנקב כיון שאין שם פתח וכדי שלא
נטעה לומר דדוקא בנוף החבית אסור
בלילה אבל בלילו של מנופה מותר ע"כ
כפל הענין אבל מלידה אסור דהיינו
בכל מקום אפילו במנופה וע"כ כתב
כדפרישית כלו הטעם שפירשתי בנוף
החבית הוא נ"כ במנופה אסור בלילה
ממלא האסור אפילו במנופה בחבית כנ"ל :
(ז) **אסור להסיר הצירים** · הוא דעת
ר"ש שמפרש הסיפא דר"ש כל הכלים
דלת של עידה תיבה ומגדל טולין ואין
מחזירין שמא יתקע פי' שמא ישים
הצירים ואם כן הוי בנין גמור במה
שמשים הצירים ע"כ בהסרתם יש סתירה דמשה דמוטלן מיילי
בשאין שם צירים דבל שיש איסור דאוריתא בבנין יש נ"כ איסור דאוריתא
בסתירה אבל בלא צירים דאין איסור דאוריתא בהחזרה רק גזירה שמא ישים
צירים אין איסור בסתירתו : (ח) **ויש מתירין** · הוא דעת הר"י מקיטון
שכתב המרדכי בשם הר"ש וז"ל הר"י מקיטון אומר מותר להסיר הצירים
שאחורי התיבה אם נאבד המפתח דהא סתירה גמורה היא כיון שא"ל לשבור
שום דבר אבל נ"ל בהסרת צירים הר"ש מתיר בשעת צירים דאז מ"ש דלדעת הר"י
מקיטון שמתיר בהסרת צירים ה"נ בשעת צירים דאז מ"ש דלדעת הר"י
ומירה דשמא יתקע לא קאי על שעת צירים אלא שיתקע בחתך מאד וכדפי'
רש"י ר"ש כל הכלים ולא הבנתי מ"ש הש"ע אח"ז ושבירת פותחת של תיבות
ים מחירים דבבר כתב זו בפותחת של עץ ומתכת דיש בה פלונתא דהר"י מקיטון והר"ש בהסרת צירים דאז דיעה הוא עם שבירת פותחת
אם תהלה דעת הרמ"ם לאיסור וכתב ע"ז שסמ"ק הביא פלונתא מ"ז אבל כאן כבר סתם לן לאיסור וכמדומה שיש כאן מ"ש אחי ושבירת פותחת כו'
ובלבוש הטתיק כמו כאן ולא הרגיש בזה: (ט) **אבל לא מפקיע** · פירוש מחיר קליעתו : (י) **הואיל ואין היין יוצא בו** · כ"כ לשיטתו של הב"י שהקשה
דמדלאסרו דוקא בשעוה ודבר הממרח משמע שאר סתימות שרי ואח"כ כתב אפילו בד של שום אסור אח"כ דרך הערמה לעוקר הערמה ותירץ דסיפא
מיירי בים בו יין דמחי כמתקן ואינו מיושב לי דודאי אפילו באין בו יין מיחי כמתקן בשם שהוא סותם הנקב ולא לריך סוכתה לזה ואם ק"ל במה שהתירו
דוקא לגורבא מרבנן ולא לשאר אדם מה מלוק יש בזה דודאי כל אדם שסותם ואומר שהוא עושה כדי להצניעו מה איסור יש בדבר בשלמא במ"ש עוד בגמ'
לענין השברה לשמור פירותיו ואומר שהוא עושה כדי לגייס שם יש חילוק דהא פירש"י וז"ל לא אתי למישבר לכתחילה להדיא בלא הערמה לעבור כו'
בפני הכל ע"ש מבואר כוונתו דהגורבא מרבנן שעשה בלעשות שלא בפני רבים והוא מנלה לכם שעושה כן מפני שרוצה ליתן שם משא"כ
בהדם אחר שעובר בפני הכל אבל בחביות יין שבביתו אין שייך זה וכ"ל שהעיקר כמ"ש ה' סמנ"ד ע"ד הרמב"ם שיש חילוק בין סתימה שמכנים תוך הנקב
ובין אם מניח על גבו מבחוץ ואלולי דברי הרמב"ם הייתי מפרש דברי הטור דאסר תחלה בעשוה לו שמן דשם מיירי במדבק בחוץ ואין יין בחבית דדרך
הוא לתקן אותו בזה שממרח מבחוץ ושוב אח"כ יין לתוכו ואם איסור נמור מן התורה דהוס הולדה דמלאכה אבל בים בו יין ויולא דרך הנקב א"ל לתקן
אלא שיבנים איזה דבר לתוך הנקב ; ובזה יש איסור דרבנן מחמת גזירה שמא ישרה אח"כ מבחוץ בעשוה כמו שמליגו שמחבו בשמן משום עשוה ואסתירו
בזה לגורבא מרבנן דלא חייסינן שמא יעבור וישרה בעשוה משא"כ בחתר כל"ל לדעת הטור דאין איסור בסתימה תוך הנקב בחינו מלאה אלא משום גזירה
דעשוה אבל הרמב"ם כתב דיש איסור מחמת בנין שהרי כתב כשם שאסור לפתוח כל נקב כך אסור לסתום כל נקב כו' משמע דלא משום גזירה אסרו
בסתימה (שלא) בתוך הנקב וש"כ יש לנו לומר דבני איסורים יש כאן לא כלאי זה דבשעה שממרח בחוץ על גב הנקב יש איסור משום ממרח
ולא משום בונה ובסתימה שבתוך הנקב יש איסור משום בונה ולא ממרח ע"כ עשה הרמב"ם והטור מזה ב' חלוקות דיש חלוקה בסתימה
ע"ג הנקב שאסור משום ממרח ולא זכר שם יש בו יין רק כלי ריקן הוא מתקן בכך ובזה לא מהני הערמה כי יש כאן חשש איסור מן התורה וכחלוקה שיש
הוא סתימה תוך הנקב וזכר שם יש בו יין כי אז צריך לתקן ושם האיסור משום בונה ואז מהני הערמה לעוקרה מרבנן יין שאין כאן בנין גמור מן התורה
ומו"ח ז"ל היפך הדברים לומר דדוקא משום הפסד יין התירו בהערמה ואין משמע כן בתר"י ובדמוזים דלא זכר כלל יין בהאי הערמה אלא עיקר הסיתר
כמפורש בגמרא משום דהוה דרבנן ולאחר שתמנו כן הוא נכון בס"ד : (יא) **סכין שהוא חתוב** · מתבאר כל הלורך בדיש הסי' בס"ד ע"ש :
מחילה

שערי תשובה

בש"ע סעיף ז' אבל פותחת כו' וע' בתשובת מהר"י הלוי אחיו של הס"ז שמותר לומר לאינו
יהודי לפתות מסגר הדלת שבחדר בכלי אומנות דלא גזרינן שיסגר הכלי לו שיהי המגשל
דלא מכיח ובפרט בשעות אומן ע"ם וכתח"כ הביא בשם תשובת זרע אמת שחלק עליו ואסר
ע"ם ואיקלע עובדא שאדון הקודם היה סגור ולא יכלו לפותחו לשולחן ע"ם והורה לבניו
יהודי אומן אם יוכלו לפתות כלי שבחנות שום דבר רשם האומן לומר דלא מני בלא שבירת שיני
המגשל דורה לבניו ע"ם מכה"כ אחר לבנות הקפל שיון שם :

באר היטב

(ח) ומגיה : עיין ס"ז : (ו) **אבל ידי** · ורש"ל ס"ד דביאה ס"ש כתב דוקא בשבר מרובה לו נתנו מרבה
לעוקר מנוה אבל בסכין לו בתמנה שרי לשמת ס"ז : (ז) **אל מיקלות** · אבל כלי גמור אסור מ"ש : (ח) **מקיטון** ·
פירוש מחוך קליעתו : (ט) **כלל** · ומבנות קנים של מרקחת אסור לסיר המגולים שרי שאינם. לאסר
שבנים זה בזה ויש לסתור של ידי אינו יהודי ונקבור תבלים אשלו של ידי ישראל מותר כנס"ג מ"ש :
(י) **ליתן** · ואסור לתתם הערות בל שמש ס"ם כדי לסתיקים כמנוה דהוי ממרח ובכשר ובכיוצא
אסור לגנא בשמש בשבת וכי"ש בל שמש ס"ם יבא לאומן : (יא) **אסור** · ולשמש בגן מותר כי"ם מ"ם : (יב) **ת"ח** · כ"ל דאף הסתידנא דאין לנו ת"ח וכ"ש כמנוה בל"ש
מ"ש בדין זה שרי מוחיל הרמב"ם ס"ל דסעמה זה מותר לכל אדם ובדבוה בשמש אסר מדת מרוב
מחילה לו בשבת דגזרינן' אבל שמש אפילו לת"ח אסור דשם שמתו קרבים שבגבי אדמים לא שום בנין בכלי אדמים בקרבה שם :
מרוכה

ע שם בפמגש ובדמשבים
לפ רבי מוגה סרי"ם
ומסרת"ם ם כיים ל"ם ול"ב
מימרת דבמוגל ל מוד
בשם תבי מרת"ם שם
בשירוכין מתמתין
דנמנו כמגדל ונגמרת
ל"ם וכ"ב מתוס' שם
וב"ם ק מרדכי שם בשם
רבי מרן ר שם בשם
ס"ל ישקל וקיטון ם מוד
בשם מס"ק בשם ס"ע
לגיעור ת שם בשם מר"י
ת שם ם שמת קמ"ז בפי'
רש"י ג בל מו ד מרדכי
ס"ב דף ר"ע בשם אבי
הפמגי ובשן רלפ שמשם
בן מר"ם ומתיר ר' יוחנן
מפרי"ז ם כיים ל"ם ול"ב
ו (מרדכי בפרק תכיה
וח"ם מי' מ"ם) ז שבת
קמ"ו מתנגם ח שם בכל
דלאסר מרי"ף ומפרש"ם
ם ב"י מדברי רש"י בפי'
מתנגם מנום לקמן ו שם
קנ"ם בשובת דאורבא
מרבנן ודב מוגה שמים
ב תרומת הדשן מי' ס"ד

שטו (א) מחיצה הנעשית לצניעות כו' · מבואר במרדכי פ' כירה כגון מחיצה שעשה בשעת הדחק בין אנשים לנשים מותר :

(ב) **כדי לשמש ממתו** · כיון דבא להתיר האיסור דאסור לשמש בפני אור הנר לו ספרים ושמ"ם בסימן תקי"ד ס"ח מה שקשה על זה · וזה פשוט שיכול לכסות הספרים בבגדים שני כסויים דאין זה מיקרי מחיצה · וכן מותר לו לכסות כלי על הנר כמ"ש ס"י ס"ו : (ג) **חוץ מן הבריכה** · פי' שאין סביב הצינור כתשמון הנעשה אלא מה שיש חוץ לצינור וכב"י בשם הריטב"א שהתוס' דיקדקו מלשון רש"י שהסיבוב לחוד מהני אם הוא רחב טפח והם חלקו עליו דבעינן שישייר טפח חוץ מן הבריכה · וע"ל דלהתיר יש ליזהר באם יש בסיבוב לחוד טפח דהיינו שאסור לכסות בו כלי כמ"ש סוף סי' זה וכדברי רש"י : (ד) **וה"מ בשהרגלים בו** · בשור ובאשה"י ובדמזיס ארבע דשים מחוברים וק' דהא בשבי' סני דקן הוא בחבית בסמוך לחד מכאן בו' ומ"מ זה נראה לי שיקב' די"ל דכאן כתב העור בשם התו' דאם יש מחילות עד לאחר לאור משמע דאה קפדינן רק ממחילות ולקמן כתב בשם הרשב"א בשם התוספות דאין איסור באם אין לא צריך לאויר שלמעה אמ"נ דהוי מחילה גמורה כעין סדר מנאן בו' וכמ"ש כאן בסעיף ז' וע"ל דתרוויהו בעינן דוקא מחילות גמורות וצריך לאויר וכ"כ הר"ן ח"ל דאם מיתסר משום אהל אלא היכא דאים לי' מחילות למעה ומשתמש באויר שתחתיו דבתוספתא פרק המביא כדי יין לא אמרו רק מחילות המגיעות לארץ וכ"ל דודאי עיקר תלוי במה שצריך לאויר שתחתיו ע"כ אם יש ד' דפנות מלמעה אז ודאי רשאי להשתמש שם בכל מילי דהוא כמו תיבה ויכול לכנות ולהלביש שם מה שירצה אבל אם אין שם אלא ג' מחילות מחוברות לארץ אז אין רשאי להלביש שם כיון דמב' לדדים הוא פתוח אלא דמ"מ לפעמים יש צורך באויר שתחתיו כגון בתחת המטה לענין חיות סמלין כמ"ש הב"י בסמוך ולפעמים ח"ל ע"כ כתב הרשב"א בשם התוספות חילוק זה ומ"ה בספר מ' מכאן בו' מותר כיון שאין שם אלא ג' מחילות וכן כל כיולא בזה ומאלא שמ"ם. הר"ן דאים ליה מחילות ומשתמש לאו תרי מילי ניסא דהא התוספות לא זכרו משתמש כלום אלא זה הוא פי' על המחילות דמ"ה אסור במחילות כיון שראוי להשתמש בודאי ומאלא לפ"ז דבשם ד' מחילות מחוברות לארץ אסור בכל גווני ואפילו בשאלתן אם היה כן יש איסור להביא השאלתן עליהם ובאין שם רק שני מחילות אז מותר בשאלתן שאלא ב"י בשם הר"ן וז"ל והקשה הרשב"א דנוד מי שבדי ליה מחילות רחבות והלא אין פורסין אותו אלא ע"ג קורדסים ומ"מ כתב הוא דפריסת השולחן אפשר שהיא מותרת מפני שאין משתמשין באויר שתחתיו משא"כ במטה כו' שכ"ל צריך להניח מאי ומ"מ שכתב הר"ן והיה לו לכתוב והוא תי' אלא נראה דס"ק דהרשב"א הקשה על תי' התוספות שכתבו שהבור תלוי במחילות מגיעות לארץ ופי"ז דוקא ראוי להשמיט דהא גבי נוד אין שם מחילות כאלו ופי"ז כתב ומ"מ כו' לומר דמאי דחלה תשמיט באויר דוקא בים מחילות זה אינו אלא כלא מחילות י"ל דיש חילוק בין ראוי לתשמיט דאויר אז לא דהיינו אחילוק שבין מטה לשלחן ומו"מ ז"ל הוקשה לו הא *דמלינו תחלה בין מחילות לחבות ואח"כ בראוי לתשמיט למטה באויר והיינו בל"ש ודאה סברא דסעיף ז' בספר מ' מכאן מסלקה כיון שיש שם מחילות גמורות ואפי' מ"ש ניחא הכל בס"ד ועי' בסס"ז שכתבו התו'

דמ"אלן תחלה מ'

דשרי רסי' שי"ג דהכא יש לו מחילות בש"ע והוי ליה אהל בש"ע ועמ"ש סוף הסי' וסי' תכ"מ ס"ד בהכ"ה ועסי' ש"ח סעיף מ' מ"ש : **ח מותר לפתחו** · דלאו מידי עביד אלא ליחוכי בעלמא (רש"י) ומה"ש שרי להעמיד החוסה ולסלקה וה"ה הדף שקבוע בחותל שבבה"כ שמיחין עליו הספרים וכ"כ בש"ח :

שטו (א) וכן פרוכת · זה פשוטא דשרי שיש בגלה דלא לאחרון דאם הוא מגיעים אלא לגנישות

עכ"ל ושיין בהגהות שיש מחילות סימן (מ"ר שכתב דאשיבו דאין לאחרון שקרעם מוחר

שיין שם · ובראה לי פשוט דשותר לתלות בשבת בדברים המסתיירים נגי לא אי שקבועים שם כיון שאין

עשויים שם לאמיתה מ"ח : (ב) ממתו · כיון דבא לאסור באיסור דאסור לשמש בפני אור מר לו ספרים ·

ומסלק"ש מ"כ כי' ר"ז וכמ"ש סימן תקי"ד ס"ק כ' מהרי"ן ס"ב · ושל כל פרים זמו שקוע שיכול לכנות

ספרים בגדים שני כסויים דאין זה מיקרי מחילה · וכן מותר לו לכנות כלי על נר כמ"ש סימן ש"ל

ס"ג · ובשב מ"ח ונראה לי לדקדק מלשון המרדכי שכתב בשמה"כ עשה בכל ליום מחילה י"ש עשה

לפני הספרים וכו' ומשמע לא אי ספרים מונחין לשמוש מחילה שרי דס"ל כאלו כתב

בשמה לאחר וכמ"ש סימן ש"ל ס"ב ונכן לאסור לשמוש בשבת דאם שרשם בש"ש וגם צריך לקשר

אלא דאיכא בעלמא ולגישות וכתב דרין בנר נפי דיבא כבי אם שרשם מחילה בגוים יו"ד ואחר נראה לשמוש

תחוב בספסל וכן בכל דבר תלוש מותר להוציאו : הגה ואם דלת ובלאם מבשר יוש בכותל שרי (כ"י) (עיין סימן ס"ח) :

שטו דברים האסורים משום אהל בשבת · וכו' י"ג סעיפים

א ח אסור לעשות אהל בשבת ויום טוב אפי' הוא עראי ט ודוקא גג אבל מחיצות מותר ואין מחיצה אסורה י אא"כ נעשית להתיר סוכה או להתיר טלטול : הגה אבל (א) מחילה הנעשית לצניעות בעלמא שרי (טור) ולכן מותר לתלות ולגן לפני הפתח אע"ג **א** שקבוע שם (מ"ז וכ"י) **ב** (א) וכן פרוכת לפני ארון הקודש ובלבד שלא יעשה אהל בגגו מפח (ב"י וכל כו) וכן מותר לעשות מחילה לפני הפתח לו הגיעה לו בפני הגגות שלא יכבה אותן הרוח (מרדכי רים פרק כירה) אבל **ג** אסור לעשות מחילה בפני אור הנר כדי שישמש (ב) מעתו (ד"מ) וכן לפני ספרים (ב) כדי לשמש לו לעשות צרכיו אם לא שהיה מבשר יוש מפח שלא מותר לאוסיף עליה בשבת : (מרדכי רים פרק כירה) :

ב ד ה עצים שתוקעין ראשן האחד בדופן (ג) הספינה וכופפין ראשן השני בדופן השני של הספינה ופורסין מחצלת עליהם לצל אם יש ברחבן טפח או אפי' אין ברחבן פפח אם אין בין זה לזה ג' ספחים השיבי כאהל ומותר לפרוס עליהם בשבת ה מחצלת דהות ליה תוספת אהל עראי ושרי ומעעם זה מחצלת פרוסה כדי טפח מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת ו ופפח שאמרו ה (ג) חוץ מן (ד) הבריכה :

ג ז מטה כשמעמידין אותה ן אסור (ה) להניח הרגלים תחלה ולהניח עליהם הקרשים אלא ישים הקרשים תחילה באויר ואח"כ הרגלים תחתיהם (ד) ח והני מילי כשהרגלים הם דשים מחוברים כמו דופני התיבה אבל רגלים של מטות שלנו וכן רגלי השלחן ן מותר (ו) בכל גוונא :

ד ט מטה שהיא *מסורגת (פירוש מלרגה) בחבלים אם יש בין חבל לחבל ג' ספחים אסור לפרוס עליהן סדין משום דעביר אהלא וכן אסור לסלק בגד התחתון מעליה משום דקא סתר אהלא ואם היה עליה כר או כסת או בגד פרוס מע"ש כשיעור טפח מותר לפרוס בשבת על כל המטה :

ה י כסא העשוי פרקים וכשרוצים לישב עליו פותחין אותו והעור נפתח וכשסגירים אותו סוגרים אותו והעור נכפל ה מותר (ו) לפתחו לכתחילה :

ו כ כשסדרים חביות זו על גבי זו אחת על גבי שתים אוחז

ת"ח וכמ"ש בסס' ש"ע מ"מ בדין זה שרי לחולל דהרמב"ם ס"ל דסברא' זו מותר לכל אדם ופשוט בשעה דאם מרא חייב מחאלה לו בשמן דנזריקן אמנו שעוה אפילו לת"ח אסור לכעבים לפילו בהגמה בעלמא והאי שעוה ל"ל הכיבו לתפנים מלתמול דאל"כ אסור בלא"ה מלוקה דלאו כלי הוא :

שטו מ"ם הע"ם ש"ש סק"ב מ"ל פרים ע"ם בתוספות דאדרבה בתמתיות : **א** שקבוע שם · כיון שהוא נע ונד ברוח מצויה וגם אינו מעכב להולכים ושובים ובביה דרך שם לא מקרי קבוע (ב"י) אבל אסור לעשות תוספות אהל קבוע כמ"ש הר"ן ממ"ש סי' ש"ל ס"ג : **ב** וכן פרכת · זה פשיטא דשרי דכיון שיש בלא"ה דלת לאחרון הפרוכת אינו אלו אלא לגישות בב"י וכ"ל פשוט דמותר לתלות בשבת סדינים המלויירי' לגוי אע"פ שקבועים שם כיון שאין עשוים שם לאמיתה : **ג** אסור לעשות מחיצה וכו' · וז"ל ד"מ וכתב ב"י דמחילה של מהר"מ מעשה להפסיק לעשות לרכיו הביבה מחילה המתרת ואסור וכ"ע דמשמע בפרק ב' דביצה דמותר לעשות מחילה בפני אור הנר כדי לשמש ואין נראה לחלק בין שבת ו"ש לענין זה ואפשר דבגמ' אמי לא קאמר דאפשר לעשות מחילה בפני אור הנר לו לפני הספרים אלא כדרך שעשה מוהר"מ עכ"ל כן הוא בד"מ שלמעינו ובש"ם יש ס"ם בדבריו ולא ליתי להניה מדעתי ו"ל הרמב"ם פ"ד מהלכות י"ש אין מכבין ובו' אלא כו' עושה מחילה כיון לכין הנר וכ"כ הסמ"ג וכ"מ ברי"ו ל"ד ח"ה וכ"מ בהג"מ פ"ד מהי' ע"ש בשם התוס' והראב"ד וכ"כ בדוקא הלכות נדה ז"ל בי"מ עושה פריסה בגד וכ"מ מפסקי הרקאנ"ע וכ"מ מל' רש"י שבתב עושה מחילה בסדין ממעמ דמיירי בי"ם דאי בחול אפי' מחילה גמור' שרי והגה ל"ל לדקדק מל' המרדכי שבתב שמהר"ם עשה בכל ליום מחילה י"ש נוהה לפני הספרים וכו' ממעמ אע"פ שהספרים היו עומדים מגולין למעלה מהמחילה שרי להפתין דה"ל כאלו הוא בדשות אחר וכמ"ש סי' ע"ם ס"ב ונכן לאסור לעשותה בשבת דבזה עושה רשות בפ"ע וגם צריך לקשר אלא יאה הרוח מניד אותו כמ"ש סימן תי"ל ס"י וכ"ל בי"ד סי' שמ"ח בשם הרשב"א אבל בשאולה המחילה נגד כל הספרים שאין מגולין בגוה ד"ל דאפילו בעלמא ולגישות וה"ס בגר נמי דינא הכי אם עושה מחילה בגוה ' והאור נראה למעלה מהמחילה אסור לעשותו בשבת (פסי' ר"מ סי"ל) אבל אם תולהו אלא יראה הגר שרי דה"ל כיסוי בעלמא ושמוש דאם היה מחילה בולטת מן הגד לפני הספרים רחב טפח מותר לתלות סדין לפניו דהו"ל תוסס' אהל כמ"ש ר"ם ס"ג ועיין בא"ש ועיין בא"ש סימן כ"ם ס"ה והוא מדברי הרמב"ם שכ"ל אם' ל"ב וכתב המ"מ שם דמיירי דאין לו דבר לעשות מחילה : **ד** עצים כו' · מה שיש מתנין הסוקים של עץ על עריסת התינוק ומתנים עליה סדין אסור לעשות כן אח"כ עשויים כמ"ש סה : **ה** חוץ מן הבריכה · המתר הטיעול לא מיחזי כאוהל (כ"י) : **ו** אסור להניח · ותיבה לחבה שיש עליה כפורת אם אינה קבועה בעיריס אסור להעמיה עליה בשבת אע"ג דאינה קבוע כלל ואינה עשויה אלא בעלמא אסור כמ"ש סי"ג : **ז** מותר בכל גוונא · דאין אהל בלא מחילות ואע"ג דמהלל' אסור בלא מחילות כמה שבתב ס"ב התם הוי בגין מבוש ונם עיקר כוונתו לעשות אהל לגל אבל בגין ערלה יהה לא מקרי אהל (הרא"ש ס"ד דביצה) ולפ"ז אפשר דאסור לסתום הבריס שלנו בבסת עבה מבשמין על המעוש אהל אבל אם תולה הוי בגין מבוש אסור כמ"ש סי"ג מ"ח : (ו) בכל גוונא · דאין אהל בלא מחילות ואע"ג דמהלל אסור בלא מחילות כמ"ש הרא"ש ס"ד דביצה ולפי זה אפשר דאסור לסתום הבריס שלנו בבסת עבה מבשמין על המעוש דהוי בגין מבוש כיון שכוונתו לסתום מקום ולא הוי מיקום רבי רס' ר"ש בהכ"ה ובמ"ש בשם

ל טור בשם פרשב"ם בשם שבשום' וכר"ן בשמם שם בביאור מ בשבת קו"ח דמב"ם בפרק כ"ג ג שם קו"ל בשמשם תפיש גרסי לתיעור ם שם קו"ח ודרמב"ם שם וכפירוש פרי"ף פ שם ובפירוש ק"ג והרמב"ם שם ם ברמב"ם שם וע' במ"ם פ"ם שם בשם פרשב"ם ודבריהו הכ"י ל לשון הרמב"ם שם לפי פירושו פת דעוד בשבת שם ק שם קו"ם ל ר"ן שם וס"ם בשם פרשב"ם :

ט לא יסדר · דעביד להל ועי' סס' שי"ב ואע"ג דדבר שאין מתכוין שרי היינו שעשה דבר ואין מתכוין לעשות הרין מה שאין כן כאן שמתכוין לעשות מה שהוא עושה (הוס) : **י בשבת פטור** · לגבל לאסור (הר"ן) ומ"מ נדעת הרי"ף והרמב"ם עסי"ח וסי' ס"ח ס"מ : **יא עשיית אהל** · אוחז בידו העליונה ויסדר התרתונות התחתה (ה) אבל **ט לא יסדר** (ה) התרתונות תחלה וניח העליונה עליהן :

ז (ו) ל **מותר להניח ספר אחד מבאן ואחד מבאן ואחד על גביהן** : הגה (ז) הואיל ואינו צריך (ט) לאוירא שתחתיהן : (טור ור"ן רים פרק תולין וסמגיל פכ"ג) :

ח (ח) מ **כל אוהל משופע שאין בגגו טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגו רוחב טפח הרי זה אהל עראי והעושה אותה לכתחילה י בשבת** (י) **פטור** :

ט ; **משמרת שתולין אותה לתת בה שמרים לסננן ומותחין פיה לכל צד חשוב יא** (ט) **עשיית אהל ואסור** (יא) **לנטותה** :

י יב ם **טלית** (יב) **כפולה שהיו עליה חוטין שהיתה יג** (יג) **תלויה בהם מע"ש** (י) **מותר** (יד) **לנטותה יד ומותר לפרקה טו וכן** (טו) **הפרוכת** :

יא פ **כילת חתנים שאין בגגה טפח ולא בפחות משלשה סמוך לגגה רוחב טפח טז הואיל שהיא** (טז) **מתוקנת לכך מותר לנטותה ומותר לפורקה יז** פ **והוא שלא תהא** (יז) **משולשלת מעל המטה טפח** :

יב ; **הנוטה פרוכת וביוצא בה צריך ליזהר יח שלא יעשה אהל בשעה שנוטה לפיכך אם היא פרוכת** (ח) **גדולה יט תולין אותה** (יט) **שנים אבל אחד אסור ואם היתה כילה כ שיש לה** (כ) **גג אין מותחין אותה ואפי' עשרה שאי אפשר שלא תגבה מעט מעל הארץ ותעשה אהל עראי :**

יג ק **בגד ששומחין** (יא) **על פי החבית לכסות לא ישמחנו על פני כלו כא משום** (כא) **אהל אלא יניח קצת ממנו מגולה** ר"ה"מ **כשהכובא** (פירוש כלי) **חסרה טפח אבל אם אינה חסרה טפח מותר דאין כאן אהל :**

ט (ה) **אבל לא יסדר כו'** · ל"ל דה"ל לריך לאויר שביניהם והיינו שלא יתפשטו לילו לא היה אויר ביניהם : (ו) **מותר להניח ספר א' כו'** · כ"כ בסמוך טעם ההיתר בזה וכי"ד סימן רפ"ב בתבתי דהכא מיירי בלמוד מכולן דהל"כ היה לאסור מטוס מחילות היינו הספרים התחתונים ע"ם : (ז) **הואיל וא"צ לאויר** · מזה הטעם נמי שרי לפרוס מפה על השלחן וקלוות המפה תלויות למטה מן השלחן מכל לד דאין בזה מטוס אהל כיון דאין לריך לאויר שתחת השלחן ועוד כיון שמה שמונח על השלחן אין בו אהל מותר גם היולת ממנו וכמ"ם בסמוך למטה ועשה זה כתב מו"ם ז"ל ושמעתי מי שמחמיר בזה והוא מפריז על מדותיו : (ח) **כל אהל כו'** · כמוד כתוב עוד תמאי וז"ל ומיירי נמי שאינה יורדת למטה טפח בזקיפה בלא שיפוע לאחר שבלה השיפוע וכן פירש"י בגמ' לפי ביאורתו ז"ל אבל אחים מפוריא טפח אסור דהטפח הוא קיר לאהל והמטה נעשית לו גג וכתב הר"ן בשם הר"ל יוצה והרשב"א ודאמרינן בגמרא דאי נפק מפוריא טפח אסור היינו טעמא לפי שהכילה פרוסה לגל אבל מטה דידן אע"ג דמתחי סדינים מפוריא טפח כיון דבפריסת סדינים על המטה ליכא מטוס אהל ל"ל בה עכ"ל וק"ל ע"ז מהא דפ' תולין דף קנ"ח אלא מעתה סרביב לגגיתים טפח ה"ג דמחייב (פי' הגיה טלית על ראשו כדרך שהוא מתעטף והרמיקה לתלן מראשו עטה) הכאתיו בסימן ש"ח ס"מ ולפי' ר"ת דלמסקנא ג"ז אסור מטוס אהל היכא דמיהדק דהיינו שאינו נכפף כמ"ל ואמה נס שם כיון דהטלית ממכסה בו ראשו אין בו מטוס אהל ה"ג בהלק היולת אהל מראשו אבל אם בגמרא שם כיון דטלית ממכסה בו מטוס אהל כיון דלמעלה אין בו מטוס אהל ובלמטה ג"ל דמ"ה מחוקן שם לרפ"י דס"ל לפי המסקנא דאין בכוכב כלל מטוס אהל אפילו ביולת טפח רק מטוס ממה יפול מראשו דהיינו דס"ל כמ"ם כיון שאין בעיקר הכוכב מטוס אהל ולר"ת קשה מכאן ומראה דשאני בחם שאותו אלק היולת לגאן מראשו הוא שלא כסדר המתעטפים ע"כ הביב נאהל בפ"ע ואינו נגרר אחר החלק שעל ראשו משא"כ כאן בסדין דדרך פריסתו הוא בכך שיולת אלק ממנו תחת המטה וע"כ נגרר אחר החלק המכסה לה המטה ומזה ראייה ברורה למ"ם בסי' ס"ח דיתר לכובע מעקרא בריש"ל דהחלק היולת נגרר אחר החלק המכסה הראש כיון שאין מטויים החלק הרוא ואינו דומה לכובע שבגמרא דשם הוי החלק היולת אלק בפ"ע כמו שפה לכובע כמ"ם שם ועוד טעם להתיר מכח שאין אהל בלא מחילות וכמ"ם בסי' ב ועוד ראיה להתיר בבריש"ל מהא דאיתא פ' המביא כדי יין דף ל"ג הרבה דבריש אלסורים מטוס אהל ופירש"י שם דהיינו כר"י דאוסר אלא במתכוין אבל לר"ש דמתיר שלא במתכוין וכוותיה קי"ל מותר בכל אלו כיון שאין מתכוין לאהל וכתבו שם התוספות והרא"ש דגראה דאפילו ר"ש מודה הכא דכי אמר ר"ש דבר שאין מתכוין מותר היינו שאותו דבר אין מתכוין לעשותו אבל הכא שרי הוא עושה מה שמתכוין לעשות ואע"פ שאין מתכוין ע"מ מתכוין הוא לעשות דבר הדומה לבנין ואסרינהו חכמי' מטוס נזירה מטו' בנין ע"ל וא"כ כאן בבריש"ל אינו עושה במתכוין כלל אותו אלק בשייך לאהל שאין מתכוין אלא לכסות ראשו והאהל נעשה ממילא מש"כ בכובע שבתלמוד שנעשה האהל במתכוין לאהל ונעשה אותו החלק במיוחד לזה ע"כ אסור אפי' שלא במתכוין כנלע"ד : (ט) **עשיית אהל** · ואסור לנטותו כי הוא אהל על אהל הכלי : (י) **מותר לנטותה** · פי' שע"י החוטין מונח לותה וכו' כמוסיף על אהל ערלי : (יא) **ע"פ חבית** · בגמרא נקט לה לאפלגת דכובא שרי דלאו אהל הוא אהלה כובא אסור ומ"ם לריך שתהיה הסרה טפח שאז יש אהל טפח ושייך עליו לשון אהל · כתב ב"י וכתבו התו' כל הדר אינם אסורים אלא היכא שמתקן האהל ממחילות אבל אם עושה האהל בלא מחילות שרי ומ"ה שרי להחיר קדירה ע"ג כירה בשבת שהמחילות היו עשויות מתחלה אך תימה אלמרינן בשבת הלי פרווקא אכוביא כובא אסור והתם המחילות היו עשויות ככר ו"ל ס"ה כוחיל ורחב הכובא יותר מדאי נעשה כאהל עכ"ל וא"כ קשה על המור שכתב לשון מבדיל דמשמע דאפילו אינו רחב הרבה ובלתמה דשרי התו' תמוהים דמה שיעור יש לרוחב הכלי ונלע"ד לתרץ קושייתם בדרך זה דאין איסור אהל אלא אם עשה האהל בשבת מחילות גמורות שיוכל להשתמש שם מחמת המחילות דהיינו לכניסה שם דבר יבש ואז מייב דוקא אם"יעשה כיסוי למעלה מטוס אהל אבל בכובא זו שיש משקה בתוכה שכן מלינו הרבה בע"ז דנקט לשון זה שממלאין בו יין וא"כ כל שאין בו כיסוי אין לאוי להשתמש בו כלל כיון שעכשיו אין לריכה שם דבר יבש כיון שיש בו משקה ודבר זה שמשתמש בו במשקה אינו לאוי כי יפול בו מלמעלה אבל אלא לריך לנטותו א"כ מיירי ביאר דהיינו הכיסוי והמחילות עושים שראוי להשתמש וכיון שהוא מכסה הוי כעשה מחילה ג"כ דדוקא עכשיו לאוי להשתמש בו ותחלה היה כלילו אין שם מחילות כנלע"ד וכן מאד · וק"ל כיון דאין איסור בלא מחילות למה אסרו בכובע בשבת בסי' ס"ח ס"מ מטוס אהל והא אין שם מחילות ונראה דכל שהוא נעשה בלא מחילה כיון שעושין אפה סביבו אסור אפילו בלא מחילות אלא דבעשה מטוס דבר אחר ואהל נעשה ממילא אז לריך איסור שם גם מחילות ואח"כ טעם להתיר בבריש"ל שלנו כמ"ם בס"ח :

ולפ"ז ל"ל דבכלי שייך בו מטוס אהל כשמכסין ולא כהרא"ש והרשב"א שמביא ב"י כאן שאין בכיסוי כלים מטוס אהל והכא בכובא אסרו מטוס דמיהו המשמרת וא"ל מכסוי כלים דמכסים אותה בשבת מאחר לעיל בסי' ש"ד ס"ו דהתם כשפותה הכיסוי מקטירתו ע"י הבל עדיין מאוכר ביחידות

שערי תשובה

שטו (כא) אוהל עכו"ם ובניין בגן המלך סימן כ"ז כתב דדוקא יין בלריך לאויר שבתחיות כדלתמרינן במגחות אבל כיס ממלא תחביות שתחת ריחם נודף אבל תחיות של שמן ושל **דבש** אע"ג דאית בהו כמה פרחים חמרים שרי לכסות דסמ"ל לאויר אחסר שים בתחיות אלו ס"ם : המור

באר היטב

מקנוס כמוהל בבב"כ ממיתין עליו בפרים ע"ח וכ"כ בעל אורות : (ח) בהתחתונה · דבעיר אוהל · וכתב בס"ג דע"ל דבכא מתי לריך לאויר שביניהם ע"ם : (ט) לאויר · פזה הטעם נמי שרי לפרוס מפה על השלחן וקלוות המפה הנתיות למטה מן השלחן מכל לד אין בזה מטוס אוהל כיון דא"ל לאויר שתחת השלחן ועוד בין בזה המונות אל השלחן אין כי אוהל מותר גם היולת ממנו וכמ"ם בבשמ לענין דבין היולת הוא ובשה ובמשנתי מי שמחמיר בזה והוא מפריז על מדותיו ע"ז · וסיין סימן רכ"ח : (י) בפיר · לגגו אהל ואיין בפיר ר"ל : (יא) לנטותה · כי הוא אוהל על אהל הכלי ומש"ל מותר גם היולת ממנו וכמ"ם בבשמ לענין דבין היולת הוא ובשה ובמשנתי מי שמחמיר בזה והוא מפריז על מדותיו ע"ז · וסיין סימן רכ"ח : (יב) בפולה · שאין בגגה טפח ולא בפחות מג' סמוך לגגה רוחב טפח ר"י ואע"ם ובכ"ח אבל אי אינה בפחות מג' אבל אי אינה בפחות מג' אבל אי אינה בפחות מג'

ביתידות מאחוריו כמכר לעיל וא"כ כל שנסתלק לגמרי אסור להחזילו דעושה אהל וא"כ צריך ליזהר בתיבות קטנות שקוראין קאסל"ן שיש לסם כיסוי שאינו מקושרת שם רק כשצריך לה מושך הכסוי כולו ואחר כך מחזירה שצריך ליזהר שלא להמשיך כל הכסוי בשעה שסותחו דהוי סותר אהל וכן בשעה שמחזירו עושה אהל ולפי מ"ש התוס' דוקא בכותלא אסור לפי שהוא רחב הרבה אין לאסור בזה אהל לפי מ"ש כל שהוא צורך לכסותו אסור יש מיסור גם בשקסטלי"ן אם יש חלל עשה ולא ראיתי מזהרין בזה אהל לפי הגלע"ד עיקר דלא אסרו אהל בכיסוי משום אהל אלא אם אין מיוחד לכך מהניא דוכתא שנוטל בגד מעלמא ומכסה על החביות מה שאין כן בכיסוי המיוחד לסם ודרכו בכך תמיד לא מיחזי כעביד אהלא ומ"ה בהחזרת קדירה ע"ג כירה שרי דדרכו תמיד בכך וכן בכל כסוי כלי כנ"ל בזה שאין עושה מחיצות בשבת רק הכיסוי לחוד

ומילוק נכון הוא:

שטז (א) **צפור דרור** · בגמרא מפרשינן הא דתנן לפור למגדל מייב משום לידה אבל לבית אם לא סיימו בלפור דרור שאינו מקבל מרות ודר בבית בכשרה שנשמע מזוית לזוית וא"כ אפילו בבית שאין מלומותיו פתוחים אינו נילוד דהוי מחוסר עדיין לידה ואע"ג דרש"י פי' במסי' דעשה דבית משום דחלומות פתוחים משמע דבסתומים (יש) לידה הויינו לר"י דלא ס"ל לחלק בין מחוסר לידה לו לא אבל רשב"ג דס"ל דמחוסר לידה פטור אין חילוק בין החלומות אבל שאר עוף חייב אפי' בבית וע"כ חילק כאן בין לפור לפור אבל אבל הסור לא חילק בזה נראה לי שם ס"ל דמה שאמר רבי שמעון בן גמליאל במשמעותו אבל לא כל הביצים שוין זה הכלל המחוסר לידה פטור שאין מחוסר לידה חייב זה קאי אמגדל דקאי בריבא דאם הוא מגדל גדול שאינו נילוד אם מחוסר עדיין לידה פטור ובזה נכלל גם כן החילוק בין עוף לעוף דהכל לפי מה שהוא נילוד ולא מחוסר לידה אח"כ חייב וע"כ כתב הטור הלא לפור למגדל שהוא נילוד בו ובוודאי הן הטוף לפי מה שהוא הן המגדל לפי מה שהוא וכן במ"ש אח"כ ואבי לבית אז לביבר שהוא נילוד כוונתו לבית שיש בו חלונות פתוחים שאם אין שום ליפור נילוד במ"ש רש"י במשנה לר"י ולא נילוד אם אלא אם יש ובכ"ע כאן בתר בתר ליפורים דיש חילוק בבית שיש בו חלונות פתוחים וכדמרשינן בגמ' שאפשר שנשמע מזוויות לזוית לפור דרור ס"ל בהיש שיש חילוק בבית בין גדול לקטן ע"כ כתב שהוא נילוד בו לא"ל להשוות הם"ע עם הטור ואין ביניהם חילוק לדין · ומו"מ ז"ל נכנס לדוחק לעשות מחלוקת ביניהם וא"ל לזה: (ב) **ישן או סומא** · עבידי להשמע דשמרגישין יד אדם וכנגמ' מהלקים בחולה אם מחמת עייפות שהוא ינע ואינו יכול לזוז ממקומו נילוד ועומד הוא ומעוד ואם מחמת חמימות הוא חולה לא הוה נילוד וחייב והטור וס"ע לא זכרו כיון שהשווהו לזקן משמע דגם החולה אינו יכול להשמע כמו הזקן והיינו מחמת יגיעתו ובריי"ף לא הביא בריתא זו דיש לו סומא כו' לפי שכבר יש כלל מסור לנו כל המחוסר לידה כו' כנ"ל: (ג) **הלכך זבובים** כו' ולכן יש ליזהר כו': הטור בשם בעל התרומות כתב לאיסור בזה וכתב עליו וא"ל שא"ל לדקדק בזה כו' ועוד דאמריגן ובלבד שלא יכוון לגוד אלמא כי לא מכוון שרי וקשה דזה אינו דהא מפרשינן ליה בגמרא מאי ובלבד שלא יכוון לגוד שלא יעשנו מלודה דהיינו בדאין בית חלונות שלא יכסה אותם חלונות דאם לא כן הוי פסיק רישיה וזה אפילו אליבא דר"ש דאמר דבר שאין מתכוון מותר מ"מ מודה בפסיק רישיה דאסור אלא ע"כ דיש מקום שיוכלו לעלות וכ"כ התוספת שם בפ' משילין דיש נקב קטן שאין הזבובים רואין אותו ובכאן פליגי ר"י וב"ש דלר"י לריך דווקא נקב גדול שיהא נראה לזבובים ולר"ש שני בקטן ולא"כ כאן בתיבה ויש בה זבובים לריך ר"ל נקב קטן ואמאי התיר הטור לגמרי אפי' בלא נקב קטן וכן הקשה הב"י וכתב עוד ב"י מה שחילק הטור בין כוותא שהיא קטנה אף אם אינו מחלק בין תיבה קטנה לגדולה וא"כ מתה דבריך לשיטתו דבכוותא נמי איכא רבבי וזומרי ע"ל וא"ל דברי הטור בכוותא ותחלה נדקדק לשונו שכתב וא"ל שא"ל לדקדק בזה ולא כתב וא"ל דאסור כשרואה זבובים בוודאי בתיבה אלא דקאמר שאין לריך לדקדק אחר זה לשיין אם יש שם זבובים וע"ז נתן טעם מדא דאפילו אי הוה פסיק רישיה לענין זבובים שאין לחם מקום לעלות מ"מ אינו אסור מטעם שלא קבוי נילוד כי אין ודאי שיבואו לידו דאפשר שאחר שיפתח הכיסוי וילאה לישלה יפרחו ולא תגיע א' לידו וע"ז אמר וא"ל לדבורים בכוותא הקטנה אסורה הא והדבורים נילודים כוון בזה דבכ"ש יהיו נילודים דבל כוותא הוא קטנה לענין זה שלא יוכלו כל הדבורים שיבראו דא"ל בכך הדבורים גדולים וממלאים הכוותא וא"א שלא יתפוס אחד מהם משא"כ בתיבה שיש בה זבובים דאפשר שיבראו בפותחתו ולוב פעמים אנו רואין שהוא כך לקטנותם של זבובים וכל תיבה הוא גדולה אלא לענין שיוכלו לברוח בזה מחוץ קושים הב"י על הטור · ועל הקושיא הסניה של הטור נראה דה"ק אדא דאפילו אם בוודאי יש זבובים לא קבוי נילוד כמו דבורים ועוד אפי' אם תאמר דבודאי הוי פסיק רישיה ואסור מ"מ בפסק אם יש שם זבובים יש להתיר דשם אין פסיק רישיה והוי דבר שלא במתכוון ומותר כמו בכוותא היכא דלא הוה פסיק רישיה כגון שיש נקב קטן כמש"ל ס"ג אין פסיק רישיה בודאי כי אפשר שאין שם זבובים וזה הוא כמו במקום דלא הוי פסיק רישיה דמותר שלא במתכוון כנ"ל ליישב דברי הטור על כגון כי לא כא לאלוק בביאור על בעל התרומות אלא שנראה לי שא"ל לדקדק אח"ז ויוכל לתפגיר התיבה בלי בדיקה אם יש שם זבובים וכן נ"ל להלכה למעשה דאם יש שם זבובים יפרוח תחלה מה שיכריח אבל א"ל לתפס אחר זה וכ"ש אם יפרוח פעם א' ולא חיישינן שמא נשארו עוד ובדאי הוא רבינו הטור לסמוך עליו בזה בפרט שלא מלינו בפי' חולק עליו · ומע"ת ז"ל פי' לדברי הטור דלא הוה פסיק רישיה גבי דבורים אלא שיהיו נילודים ולא יוכלו לעלות לאחוז לעשות דבש ולא דק דודאי כל דבר שאין במינו נילוד לא ניקא ליה בהאיל לידה בכלל אלא אנגרו אבמינו נילוד דיתמא ליה בכך · והרב"י כתב וז"ל אלא אי איכא לעולדתי דברי בעל התרומות הכי איכא למידחי שאני דבורים דבוותא הוא מקום שהם נילודין והוא בתמנים אדי לגורזקי אבל אבל זבובים בתיבה בוותא לא הוה מקום לידתן אפשר דלא תפיבי נילודים עד שיתפשם בידו אע"ל ומתמהי על בגדא רבה ב"י דאם לא דלה בדמיית דבינו הטור ודאי אין גם בדמיותו ממש דשאני אדי בוותא שהם אומר ואינו כוטם להשחית מקום שאין מקומו הוא מתחית ולא הוי נילוד כדפירש רש"י סב"ם אם הוא מקום ש"כ בזבובים שבתיבה שבבל מקום שאינו יכולים לעלות משם הם נילודים וע"כ יש לומר דבשעה שיפתח התיבה יברחו אח"כ זהו סברת רבינו הטור · עוד כתב ב"י א"ל דע"כ לא אסר ר"ש לפרוש מחלבת על הבוותא בפסיק רישיה אלא בדבורים שבמינן נילוד בבל אינו אסור אלא שאינו מתכוון אפילו בפסיק רישיה עכ"ל · ויפה הקשה עליו מו"ת ז"ל דבפרק משילין משמע אח"כ בסמוך בהדיא דדבורים הוין נילוד כל שאינו מתכוון מותר אפילו בפסיק רישיה: (ד) **ויש מקילין** · כבר העליתי בס"ד דדוקא בספק אם יש שם זבובים א"ל לבדוק שאין במינן נילוד ואח"ה בעינן דוקא דלא יהיה פסיק רישיה: (ד) **ויש מקילין** · כבר העליתי בס"ד דדוקא בספק אם יש שם זבובים א"ל לבדוק

שטז צידה האסורה ומותרת בשבת · ובו י"ב סעיפים

א א **הצד** (א) **צפור** ב **דרור למגדל שהוא ניצוד בו ושאר ציפורים וצבי לבית או לביבר ב שהם** (א) **ניצודים בו חייב ואם אינו ניצוד בו פטור אבל אסור:**

ב ג **צד צבי** (ב) **ישן או סומא חייב חגר או חולה או זקן**

ג פטור: דגם המגפש כלב (ב) אחר חיים בשבת **ד** הוי לידה (כל בו) ויש לומרים) דלפ בחולי אסור לצוד בכלבים **ה** (ג) ממ"ל: (מ"ז נמרא שבולת נגלגים דף י"ח):

ג ד **כל שבמינו ניצוד חייב עליו אין במינו ו ניצוד פטור אבל אסור** (ג) **הילכך זבובים אע"פ שאין במינן ניצוד אסור לצודן:** "הגה ולכן יש ליזהר שלא לסגור תיבה קטנה אם לפחות כלים מזבובים בו בשבת דהוי פסיק רישיה שיהיו שם (בשם"ת ומהרלבי ס"פ כירה ותנור) **ה** (ד) ויש מקילין במקום אשה יפתח בכלי ליישלה מעם (ד) יבריחו: (טור):

ד פורסין מחצלת על גבי "הכוורת (מקום שמתכנסים בו הדבורים לעשות דבש) **ובלבד שלא יכוון לצוד** ו **וגם הוא בענין שאינו מוכרח שיהיו ניצודים כי היכי דלא להוי ט פסיק** (ה) **רישיה:**

ה ז **צבי שנכנס לתוך הבית ונעל אהד בפניו חייב נעלו שנים**

אדם עומד בתוכה שהוא יכול להוספה בתר שהיה: **ח** ויש מקילין · אע"ג דטור כתב בכוותא קטנה דאסור אבל בזבובים ס"ל דבריי אשה בת ליפלם יבריחו הכ"ל לדעת רמ"א והב"ם פסק להחמיר וקו עיקר: **ט פסיק רישיה:** ואע"ג דדבורים אין במינן נילוד בדאי' בביאה וכ"כ רש"ל וא"ה וא"ל ליכא איסור דאוריתא אם"ה אסור פסיק רישיה עמ"ש סי' ש"ד ס"ח ואם יש בו חור קטן אף אינו נראה שרי דלא הוה פסיק רישיה (תו' ביאה) וע' ברש"ל שם שכתב דל"ג ומסברא: **הפורש** מלודה ובשעת פריסתו נכנס היה לאותה חייב אבל אם נכנס אח"כ לאותה פטור אבל אסור שאינו יודע אם יולד אם לאו (תו' דף י"ז) וא"ל דמה"ש אסור לסמיד בשבת המלודה לצוד

ג"ל בתשבן

שטז א דרור למגדל וכו' · מפני שאסור דרור אף שהוא בבית קטן לא יכולין לתפשו: **ב שהם ניצודים** · לאפוקי בית גדול שאין יכולין לתפשו ומ"ש סי' תל"ז והרמב"ם כתב שיוכל לתפשו בשמיה ח' והשולה דניס מן היה לאוך ספל של מים (עפ"ת) סוי לידה והלך אדי אינו חייב עד שיכניסנו לכיסה שלו שהוא נאסר בה: **ג פטור** · דמילודין ושומדין הם: **ד הוי צידה** · ז"ל הרמב"ם המעלה כלבים שילודו לבאים ובכלה הלבי מפני הכלב והיה הוא רודף אחר הלבי לו שעמד בפניו והבהילו עד שהגיעו הכלב ותפשו חייב וה"ה בעופות עכ"ל משמע דאם לא עשה בעצמו משום פטור · והכל בו לאיסורא בעצמו דעצמו קאמר: **ה אסור** · ואינו זוכה לעמתה לויתן (ד"מ ח"ז וכ"כ במ"ר ס' שמיני): **ו ניצוד פטור** · אפילו אדן לאוך (תוס' ור"ן): **ז קטנה** · אבל גדולה ס"ל לרמ"ח דלכ"ע שרי דאפי' אם היה בזה ושתה מלאתי כבו"ר מ"ש מלק ג' סימן ע"ש כתב נ"ב מזבני רש"ל זו וכדברי אח"ה סכ"ל: (במב"א מ"ש א') מפני שאסור דרור אף שהוא בבית קטן נ"ל: (ס"ק ג') אליון שיוך על תיבת פטור שבסעיף כ' ומסי מבלן מיבות ואם אינו כו' (ס"ק ס') סימן ש"ל סמ"ק ח' כנ"ל:

יד אפרים

שטז (בש"ע סעיף ח') שמונה שרצי כו' עיין מ"ש בסמני סימן ס"ב בתיבות דבכי רש"ל בשמות דף ק"ו ובדברי הרמב"ם וסכתיה שם דברי מירוצלמי בוה וסם דברים מאוסים בשוס"ל ומ"ב סימן כ"ג וסימן כ"ל מ"ם שם מדברי אח"ז בגמרן מהו לאיסור מרגליות ז"ל בגליון מתחת סימין שכתיב לאיס לסמ"ב בענין סיפר מחיבת בבשמות מרש"ל בשבת דף ס"ם ס"ם מ"ם בוה ושתה מלאתי כבו"ר מ"ש מלק ג' סימן ע"ש כתב נ"ב מזבני רש"ל זו וכדברי אח"ה סכ"ל: (במב"א מ"ש א') מפני שאסור דרור אף שהוא בבית קטן (ס"ק ג') אליון שיוך על תיבת פטור שבסעיף כ' ומסי מבלן מיבות ואם אינו כו' (ס"ק ס') סימן ש"ל סמ"ק ח' כנ"ל:

שטז (א) **נצודים** · לאפוקי בית גדול שאין יכולין לתפשו · וכן אם בחלונות פתוחים אין לאסר נצוד כו ס"ג · והכולם דנים מן סיס לאוך כפל של מים סוי לידה ומכל אחי אינו חייב עד שיכניסנו לכיסה שלו שהוא נאסר בה מ"ש: (ב) אחר חיים · כ"כ בכל בו · וז"ל הרמב"ם המעלה כלבים בעלוהו

לנגמה עפת אבל קטנ סוי ומייב מעלת:

שטז (א) **נצודים** · לאפוקי בית גדול שאין יכולין לתפשו · וכן אם בחלונות פתוחים אין לאסר נצוד כו ס"ג · והכולם דנים מן סיס לאוך כפל של מים סוי לידה ומכל אחי אינו חייב עד שיכניסנו לכיסה שלו שהוא נאסר בה מ"ש: (ב) אחר חיים · כ"כ בכל בו · וז"ל הרמב"ם המעלה כלבים בעלוהו

קטנת שקוראין אקאסל"ן שיש לסם כיסוי שאינה מקושרת שם רק בשעה שצריך לה מושך הכיסוי כולו ואחר כך מחזירה שצריך ליזהר שלא להמשיך כל הכיסוי בשעה שסותחו דהוי סותר אהל ולפי מ"ש בתוס' דוקא בכותלא אסור לפי שהוא רחב הרבה אין לאסור בזה אהל לפי מ"ש כל שהוא צורך לכסותו אסור יש מיסור גם בשקסטלי"ן אם יש חלל עשה ולא ראיתי מזהרין בזה אהל לפי הגלע"ד עיקר דלא אסרו אהל בכיסוי משום אהל אלא אם אין מיוחד לכך מהניא דוכתא שנוטל בגד מעלמא ומכסה על החביות מה שאין כן בכיסוי המיוחד לסם ודרכו בכך תמיד לא מיחזי כעביד אהלא ומ"ה בהחזרת קדירה ע"ג כירה שרי דדרכו תמיד בכך וכן בכל כסוי כלי כנ"ל בזה שאין עושה מחיצות בשבת רק הכיסוי לחוד ומילוק נכון הוא:

שטז (א) **צפור דרור** · בגמרא מפרשינן הא דתנן לפור למגדל מייב משום לידה אבל לבית אם לא סיימו בלפור דרור שאינו מקבל מרות ודר בבית בכשרה שנשמע מזוית לזוית וא"כ אפילו בבית שאין מלומותיו פתוחים אינו נילוד דהוי מחוסר עדיין לידה ואע"ג דרש"י פי' במסי' דעשה דבית משום דחלומות פתוחים משמע דבסתומים (יש) לידה הויינו לר"י דלא ס"ל לחלק בין מחוסר לידה לו לא אבל רשב"ג דס"ל דמחוסר לידה פטור אין חילוק בין החלומות אבל שאר עוף חייב אפי' בבית וע"כ חילק כאן בין לפור לפור אבל הטור לא חילק בזה נראה לי שם ס"ל דמה שאמר רבי שמעון בן גמליאל במשמעותו אבל לא כל הביצים שוין זה הכלל המחוסר לידה פטור שאין מחוסר לידה חייב זה קאי אמגדל דקאי בריבא דאם הוא מגדל גדול שאינו נילוד אם מחוסר עדיין לידה פטור ובזה נכלל גם כן החילוק בין עוף לעוף דהכל לפי מה שהוא נילוד ולא מחוסר לידה אח"כ חייב וע"כ כתב הטור הלא לפור למגדל שהוא נילוד בו ובוודאי הן הטוף לפי מה שהוא הן המגדל לפי מה שהוא וכן במ"ש אח"כ ואבי לבית אז לביבר שהוא נילוד כוונתו לבית שיש בו חלונות פתוחים אם לא כן הוי פסיק רישיה וזה אפילו אליבא דר"ש דאמר דבר שאין מתכוון מותר מ"מ מודה בפסיק רישיה דאסור אלא ע"כ דיש מקום שיוכלו לעלות וכ"כ התוספת שם בפ' משילין דיש נקב קטן שאין הזבובים רואין אותו ובכאן פליגי ר"י וב"ש דלר"י לריך דווקא נקב גדול שיהא נראה לזבובים ולר"ש שני בקטן ולא"כ כאן בתיבה ויש בה זבובים לריך ר"ל נקב קטן ואמאי התיר הטור לגמרי אפי' בלא נקב קטן וכן הקשה הב"י וכתב עוד ב"י מה שחילק הטור בין כוותא שהיא קטנה אף אם אינו מחלק בין תיבה קטנה לגדולה וא"כ מתה דבריך לשיטתו דבכוותא נמי איכא רבבי וזומרי ע"ל וא"ל דבריי הטור בכוותא ותחלה נדקדק לשונו שכתב וא"ל שא"ל לדקדק בזה ולא כתב וא"ל דאסור כשרואה זבובים בוודאי בתיבה אלא דקאמר שאין לריך לדקדק אחר זה לשיין אם יש שם זבובים וע"ז נתן טעם מדא דאפילו אי הוה פסיק רישיה לענין זבובים שאין לחם מקום לעלות מ"מ אינו אסור מטעם שלא קבוי נילוד כי אין ודאי שיבואו לידו דאפשר שאחר שיפתח הכיסוי וילאה לישלה יפרחו ולא תגיע א' לידו וע"ז אמר וא"ל לדבורים בכוותא הקטנה אסורה הא והדבורים נילודים כוון בזה דבכ"ש יהיו נילודים דבל כוותא הוא קטנה לענין זה שלא יוכלו כל הדבורים שיבראו דא"ל בכך הדבורים גדולים וממלאים הכוותא וא"א שלא יתפוס אחד מהם משא"כ בתיבה שיש בה זבובים דאפשר שיבראו בפותחתו ולוב פעמים אנו רואין שהוא כך לקטנותם של זבובים וכל תיבה הוא גדולה אלא לענין שיוכלו לברוח בזה מחוץ קושית הב"י על הטור · ועל הקושיא הסניה של הטור נראה דה"ק אדא דאפילו אם בוודאי יש זבובים ועוד אפי' אם תאמר דבודאי הוי פסיק רישיה ואסור מ"מ בפסק אם יש שם זבובים יש להתיר דשם אין פסיק רישיה והוי דבר שלא במתכוון ומותר כמו בכוותא היכא דלא הוה פסיק רישיה כגון שיש נקב קטן כמש"ל ס"ג אין פסיק רישיה בודאי כי אפשר שאין שם זבובים וזה הוא כמו במקום דלא הוי פסיק רישיה דמותר שלא במתכוון כנ"ל ליישב דברי הטור על כגון כי לא כא לאלוק בביאור על בעל התרומות אלא שנראה לי שא"ל לדקדק אח"ז ויוכל לתפגיר התיבה בלי בדיקה אם יש שם זבובים וכן נ"ל להלכה למעשה דאם יש שם זבובים יפרוח תחלה מה שיכריח אבל א"ל לתפס אחר זה וכ"ש אם יפרוח פעם א' ולא חיישינן שמא נשארו עוד ובדאי הוא רבינו הטור לסמוך עליו בזה בפרט שלא מלינו בפי' חולק עליו · ומע"ת ז"ל פי' לדברי הטור דלא הוה פסיק רישיה גבי דבורים דלא ניחא ליה שיהיו נילודים ולא יוכלו לעלות לאחוז לעשות דבש ולא דק דודאי כל דבר שאין במינו נילוד לא ניקא ליה בהאיל לידה בכלל אלא אנגרו אבמינו נילוד דיתמא ליה בכך · והרב"י כתב וז"ל אלא אי איכא לעולדתי דברי בעל התרומות הכי איכא למידחי שאני דבורים דבוותא הוא מקום שהם נילודין והוא בתמנים אדי לגורזקי אבל אבל זבובים בתיבה בוותא לא הוה מקום לידתן אפשר דלא תפיבי נילודים עד שיתפשם בידו אע"ל ומתמהי על בגדא רבה ב"י דאם לא דלה בדמיית דבינו הטור ודאי אין גם בדמיותו ממש דשאני אדי בוותא שהם אומר ואינו כוטם להשחית מקום שאין מקומו הוא מתחית ולא הוי נילוד כדפירש רש"י סב"ם אם הוא מקום ש"כ בזבובים שבתיבה שבבל מקום שאינו יכולים לעלות משם הם נילודים וע"כ יש לומר דבשעה שיפתח התיבה יברחו אח"כ זהו סברת רבינו הטור · עוד כתב ב"י א"ל דע"כ לא אסר ר"ש לפרוש מחלבת על הבוותא בפסיק רישיה אלא בדבורים שבמינן נילוד בבל אינו אסור אלא שאינו מתכוון אפילו בפסיק רישיה עכ"ל · ויפה הקשה עליו מו"ת ז"ל דבפרק משילין משמע אח"כ בסמוך בהדיא דדבורים הוין נילוד כל שאינו מתכוון מותר אפילו בפסיק רישיה: (ד) **ויש מקילין** · כבר העליתי בס"ד דדוקא בספק אם יש שם זבובים א"ל לבדוק שאין במינן נילוד ואח"ה בעינן דוקא דלא יהיה פסיק רישיה: (ד) **ויש מקילין** · כבר העליתי בס"ד דדוקא בספק אם יש שם זבובים א"ל לבדוק

באר היטב

לבלים וכרת מלבי מפני מבלב וכיס כוח דוקא אחר מלבי לו מעבד בפנין ומבריש עד שבמיגו מבלב ותפסו מייב וס"ם בשעות ע"ל מעשה דאם לא שיבה בעצמו אעפ"ר ומבל בו לאיסורא בעצמו אחר מ"ש · [ובכ' מ"ב מוכיח דהוי איסור דאוריתא ומבה בתוכיה ר"ם סימן רפ"ם דאם לבי ואחר לו מה נ"מ מה נ"מ דף ק"ו ובדברי הרמב"ם וסכתיה שם דברי מירוצלמי בוה וסם דברים מאוסים בשוס"ל ומ"ב סימן כ"ג וסימן כ"ל מ"ם שם מדברי אח"ז בגמרן מהו לאיסור מרגליות ז"ל בגליון מתחת סימין שכתיב לאיס לסמ"ב בענין סיפר מחיבת בבשמות מרש"ל בשבת דף ס"ם ס"ם מ"ם בוה ושתה מלאתי כבו"ר מ"ש מלק ג' סימן ע"ש כתב נ"ב מזבני רש"ל זו וכדברי אח"ה סכ"ל: (במב"א מ"ש א') מפני שאסור דרור אף שהוא בבית קטן נ"ל: (ס"ק ג') אליון שיוך על תיבת פטור שבסעיף כ' ומסי מבלן מיבות ואם אינו כו' (ס"ק ס') סימן ש"ל סמ"ק ח' כנ"ל:

בו עכבריס: **י חייבים** · ואם אחד אינו יכול והשני יכול ויכול והשני הוי מסייע ואין בו ממש ופטור (רמב"ם פ"ח) : **יא והלך לו** · כתב הת"ש שהלך לאוך הבית דאלת"ה היאך אפשר שהשני יעמוד מקומו של ראשון מבלי הת הלה המקום פנוי מאין יושב ואז הבני אינו נילוד ונמצא כשהשני מוזר וממילא כפתח הוא לזדו וחייב אלא כדאי· עכ"ל והיומא דאסור מי שיש לו תרנגולת בתוך ביתו ונפתחה פתחה יהא אסור לטחתמו אלא ע"כ כיון שהוא נילוד בבר שרי ה"נ כן דהא רש"י כתב דאין זה אלא כשומרו לגבי סריס לו מלאתמול וכ"ל דלשון הר"ן לטעיתיה ע"פ אבל באמת בא הר"ן לומר שאע"פ שמוסיף שמירה על שמירתו מותר ור"ש היכא שאינו מוסיף כלום פסיפא דמותר וס"ל להר"ן דזה לא איצטריך לאשמעי' כמתניתין ולומר הא לאו זה דומה וכו' כמ"ש התוס' ע"ש · ומ"ש שהגבי קטור וכא אחד ומעל מייבי כגון שלא נעשל הדלת עדיין משקטרו הגבי בתוכו ע"פ כתב מ"מ כ' הרמב"ן יפב על הפתח ולא ידע שגבי בתוכו ואח"כ נודע שיש שם גבי מותר לו ליפב עד שתחבר מפני שקדשה לידה למחבבה והרשב"א כתב שבירושלי נראה שמותר לעשות לשמור ביתו אע"פ שני"כ ניעוד לגבי ממילא שרי וכלבד שלא יתכוין לשמור הגבי בלבד ע"כ ואין לתקל כ"כ עכ"ל והר"ן הקשה ג"כ על הרשב"א דפסיק ריישא הוא ודע"ג כתב ליבב דעת הרשב"א ע"ש ומ"מ אין לתקל · ונגשה לו לפור תחת כנפיו יושב ומשמרה עד שתחבר (גמ') : מותר לפתוח הבית מפני הגבי לו לפורקו ממלודתו וגלבד שלא ישלטנו (מ"מ) : **יב שלא ישכנו מותר** · משום דהוי מלאכה שא"ל לנוסה וכמקום הזיקה לא נזרו ולהרמב"ם הטעם משום דאינו לד דדרכו אלא מתעסק בו ואפילו אין ממיתין שרי דהא אין במינו ניעוד כמ"ש ס"ג ועסמי' של"ד : **יג בתורה** · בפרשת שמיני החולד וגו' : **יד הצדן** · דסתמן ניעודין לעורך העור דהא אין דרכן לחזיק (ר"ן) : **טו תחת העור חייב** · י"ל דמובל חייב משום מפרק סרוח תולדה דדש ולפע"נ דאין דישה אלא בגדולי קרקע בכמה מיקרי גידולי קרקע ואינו חייב עד שיוציא דס כגרוגרת ממקום למקום ור"ל משום נידוי · וי"ל מפני שגילת נשמה שבאותו מקום · ולזה הסכימו רוב המפרשים וכמובל בחדש לו בבהמת מבינו דרך נקמה הרמב"ם מחייב שעושה מתת רוח לילרו והראב"ד פוטר ע"ש ועסי' רע"מ מ"ש וה"ה בקורט פלוני וכ"ל דמובל לרפואה חייב לכ"ע עסי' שכ"מ : **טז ושאר שרצים** · כיון שעורן רך במהרה ולגר הדם אע"פ שאין שם הבורה : **יז שלא לצורך פטור** · דהוי מלאכה שא"ל לנוסה הגלה דג מן הספל של מים והכיתו עד שיבש סלע בין סנפיריו חייב משום נטילת נשמה דשוב אינו יכול לחיות (רמב"ם ממרא) לא יבש ממש אלא כשזב ריר משם ונמשך האלבש שם כשמניחו עליו (מי"ו ח"י ממרא) וא"כ לריך ליזהר שלא יגוה לאינו יהודי ליטול דג מן החבית של מים אע"פ שירא שיחות עסי' ש"ו : **יח ועוקצו** · משמע דאם הוא על בשרו ואינו עוקצו אסור לגודו ול"ל לקון בר"ה כמ"ש סימן ש"ח סי"ח דהכא ליכא למיחש להזיקה רק לצר בעלמא אבל י"ל דמותר ליטול מעל בגדיו מבפנים : **יט ואסור להורגה** · והסכנה חייב : **כ מותר להרגה** · לשון הרמב"ם פי"ח דמשים שהוויתן מן הגללים ומן הסירות שהבלתו וכיולה בהן כגון חולעים של בשר וכחולעים שבתוך הקטניות הסורגן פטור אבל דמשי' שהן פרים ורבים אם שהוויתן מן העפר כמו הפרעושים (אע"פ שאינם פרה ורבה) הסורגן חייב ומשמע בה"מ דהא דקאמר בריש פטור לאו דוקא אלא מותר לכתחלה דומיה דבינה ומ"מ התולעים הנגדלים בפירות במקומו אסור להרוג דמיקרי שרץ גמור : **כא לא יהרגנו** · כיון שמלויים שם פרעושי' נזרי' שמא יהרוג נ"כ פרעושים ומ"מ נ"ל דמותר לזרקן במים וכ"מ בגמ' : **לא** יקח אדם הבנים מעורות שועלים

ומלגלא הטור מעבכו היה יולא ולפיכך חייב משום נטילת נשמה שבאותו מקום כי הדם הוא הנפש אבל אחר שקיים כיון שהין להם עור שיעבב הדם אילו היה נשקר ממקומו היה יולא לחוץ ומ"ה כל אלא יולא לחוץ פטור אבל כשיולא לחוץ חייב אף בשאר שקיים משום נטילת נשמה : (ו) **פרעוש** · הייט הסחורה הקופלת וסרה ורבה ולמרינן בפ' מ' אריים דלפין ממשכן אלים מחדמיים מה אלים פריה ורביה אף כל שפרה ורבה לכך חייבים על הרינת הפרעוש אבל כיון דאינה אלא בהה מזיקת האדם אין חייבים על הרינתה אלא אסור מחמת גזירה שמא יהרוג פרעוש : (ז) **אסור לצודו** · אבל אין חיוב לידה כאן דהוה דבר שאין במינו ניעוד : (ה) **אא"כ הוא על בשרו ועוקצו** · משמע של אלוקו מבפנים אסור וכתבו החוס' ס' מ'אריים דאם טשך את האדם מותר ליקחו להשליכו מעליו דמשום אסר שרי ליטול אותה אלא בשעת שמשכת דוקא הא על בגדיו בפנים אסור וכן נראה מדברי סמ"ק וסמ"ג שכתבו וה"מ דאסור בשעה שקופלת אבל ולכאן אבל אם היה עוקצת מותר ממעמ דאא אלא בעוקצת ומסיפא מעמע דוקא על סרבלו מבחוץ דליכא למיחש שמא יעשנו הוא דאסור ליטלה אבל על בגדיו מבפנים שרי דשמא יעשנו וכ"כ הר"ן בשם התוס' וה"ה בשם התוספות והרשב"א וכ"ע מדברי רש"י עכ"ל ומנלשונו כאן מעמע להתמיר וק"ל לומר זכרו התוס' כלל בסרבלו מבחוץ והיה להם לכתוב רבותא לפי' בחלוקו מבפנים וא"ל דקמ"ל דאפ"ה יכול להפילו אלא דהא בתמר"י כתב ג"כ כדברי התוס' ולא כתב כלל אבל יכול להפילו אלא"כ וכן בטור אלא נלאה דדוקא על סרבלו שהוא בגד העליון לחוץ מבשרו אסור אבל על אלוקו שהוא סמוך לבשרו מותר והוא בכלל על בשרו דקיש בסיפא דבשהאלוק על בשרו הוי הפרעוש על בשרו · ועוקצו דאמר פירוש לאוי לעוקצו תדע לך דאל"כ למה זכר כלל בשרו אלא הל"ל רק עוקצו לחוד וכלשון סמ"ג וסמ"ק אלא ודאי דאפילו אם אין עוקצו ממש אלא על בשרו אם הפש שקילה קרוי עקילה וכן ג"ל כוונת הטור שכתב ודוקא מעל האדם לו מעל בגדיו אבל אם הוא על בשרו ועוקצו מותר לגוד וכתב ב"י שמעמע להתמיר ולע"ד לא נראה כן מלשונו אלא"כ לא ס"ל להזכיר כלל אדם לו בגדים ואו דאפי' על הבשר נימא דאסור כל זמן שאינו עוקצו מדהתמה דוקא על בשרו ועוקצו ואם ודאי אינו בשר דהיה לו לחלק בבשר עצמו בין עוקצו לו לא אלא ודאי דאפילו לעוקצו קאמר וא"כ בכלל על בשרו הוא נמי על אלוקו בפנים ואפילו על אלוקו מבחוץ שרי דקרוב לבשר הוא ולא אסרו אלא על סרבלו שהוא הבגד העליון שהוא הבגד העליון לחוץ מבשרו וכ"מ עוד מלשון הרמ"ם שכתב אבל אם הוא על בשרו מותר ליקחנו ולהשליכו מעליו ואין מתכוין לגידה אלא במתעסק אלא שבאו לו בבהמת הבינו דרך נקמה הרמב"ם מחייב שעושה נפש רוח ליאנו והראב"ד פוטר ע"ש ושיין בפ"א סימן מ"ש וסוא הדין קופש פליגי · ונראה לי דאוכל לרשותה חייב לכ"ע עיין סימן שכ"ח מ"ח : (ח) **אריים** · כיון שמיקון רך במהרה אגלד הדם אף על פי שאין שם מבורה : (מ) **פטור** · דהוי מלאכה שאינו נריך לנוסה · הטעם דא מן הספל של מים והכיתו עד שיבש כמלא כין סנפיריו חייב משום נטילת נשמה בשאר דאינו יכול לחיות דאפ"ה נמחק ואם כן נריך לומר שלא יעשה לאינו יהודי ליטול דג מן החביות של מים אף על פי שירא שיחות ס"ח : (י) **פרעוש** · שיטת הבתוספות הקופלת וסרה ורבה דלשון מתכנן אלים מחדמים מה אלים פריה ורביה אף כל שפרה ורבה לכך חייבים על הרינת הפרעוש אבל כיון הטור פרה ורבה אלא מוזיק אחדה

שעטן (ז) פטור פיין בס"ם ופיין בבו"ם בית אפרים סי' כ"ב בתוך בענין זה וכיוצא דברי רש"י והרמב"ם שלבאורה הוא נגד הס"ם בחולין פ"ב : (יד) לא יהרגנו ע' בס"ע ופסקר שגם הסו"ק שבאמר זה מודם בכאן שאינו רק מבוס גזרה ונם כי דברי הש"י מוכרחים זש' בבר"י שבתב לשטע של הו"י דר"ת ס"ל דהמשנה לגרא לא גזרו ונם כי הס"ג כתב דהני כפי יש לחם על מה שיסמכו שלהרמב"ן והרשב"א שחורה הקופלת שלנו אינו הפרעוש שבס"ם ואמנם בת"ר כתב שמלילה לסקל וכ"ז בפרעוש אבל בכנה המשוה גזרה בכה"ג אין לגזור ונם כי דברי הו"י מ"ם דאף על נב דלא הוי פ"ר דאפשר שתמנע רק שבא"ם ע"י שהות מתכוון שיעשה אינו מוכרח דבשאינו מולל רק אורקה בך לפיס אפשר שתמנע רק שבא"ם ע"י שהות הרבה וקרוב שלא תחזור עליו לגמר . וכן מלאתי בבר"י ביאור דברי הרמ"א ממ"ש עליו בקרבן נתנאל בתב דמיירי מסס"ם דיל"ל דמיירי בחול ושל"ר כתב דמיירי במעלה ראשו ובגר"י כתב דיל"ל דהמ"א סבר דלאו פ"ר

באר היטב

בהמלדה לגוד בו שבבגדים מ"ח : (ו) **חייבים** · ואם אחד אינו יכול ואחד יכול ויכול חייב ובשני פוי מסייע ואין בו ממש ופטור (רמב"ם פ"ח) · פוחר לפטות בכרים מפני הגבי לו לפורקו ממלודתו ובלבד שלא ישלטנו (מ"מ) · נגנסה לו לפור תחת כנפיו יושב ומשמרה עד שתחבר נמחת שמ"ח : (ז) **פטור** · יש לומרים דמוכל חייב משום מפרק בשאין קופלים דדם ולף על נב דאין דישה אלא בגדולי קרקע בכמה מקרי גדולי קרקע ואינו חייב עד שיעלה דם כגרוגרת ממקום למקום · וי"ל משום נטילת נשמה · וי"ל מפני נטילת נשמה שבאותו מקום ולזה הסכימו רוב המפרשים · ונחוגל נאחדה לו בבהמת הבינו דרך נקמה הרמב"ם מחייב שעושה נפש רוח ליאנו והראב"ד פוטר ע"ש ושיין בפ"א סימן מ"ש וסוא הדין קופש פליגי · ונראה לי דאוכל לרשותה חייב לכ"ע עיין בפ"א סימן שכ"ח מ"ח : (ח) **אריים** · כיון שמיקון רך במהרה אגלד כדם אף על פי שאין שם מבורה : (מ) **פטור** · דהוי מלאכה שאינו נריך לנוסה · הטעם דא מן הספל של מים והכיתו עד שיבש כמלא כין סנפיריו חייב משום נטילת נשמה בשאר דאינו יכול לחיות דאפ"ה נמחק ואם כן נריך לומר שלא יעשה לאינו יהודי ליטול דג מן החביות של מים אף על פי שירא שיחות ס"ח : (י) **פרעוש** · שיטת הבתוספות הקופלת וסרה ורבה דלשון מתכנן אלים מחדמים מה אלים פריה ורביה אף כל שפרה ורבה לכך חייבים על הרינת הפרעוש אבל כיון הטור פרה ורבה אלא מוזיק אחדה

(יא) לגודו · אבל אין חייב על לידה כיון דהוי דבר שאין במינו לגוד : (יב) **ועוקצו** · משמע דאם הוא על בשרו ואינו עוקצו אז אסור אבל אם הוא לבוש בגדי עוקצו אבל אם הוא לבוש בגדי עוקצו אינו אסור לגוד אבל י"ל דמותר ליטלו מעל בגדיו אלא כגי נטילה ביד בקלות יש בשאת כן אם הוא על בגדי עוקצו אבל אם הוא לבוש בגדי עוקצו אינו אסור לגוד

מלויות בריבית עכ"ל דסדיוקים סותרים להדדי דתחלה כתב כמפלה בנדון דוקא לאסור משמע דעל בשרו מותר לפי' ולתמ"ל לאמר דעל ראשו דוקא מותר משמע דעל גופו לאסור שים פרטים ומאיים עם אחר כיסים ובודאי לא נזרו זה אלא הראש שדרכו בהפלאה אפ"ה לא נזרו כנ"ל: (י) ואע"ג דבמילא ממורח - פי' והוי פסיק רישא דמודה ר"ש דאסור בלא מתכוין הכא מותר מטום מלאיסותא: (יא) מותר לצודן - פירוש הא דאמרינן במשנה בזה היה ושוף בברשותו הלכן פטור היינו פטור ומותר ואע"ג דאמרינן בס"פ מ' מרליים כל פטורי דשבת פטור אבל אסור לבר מתלת היינו בתלר גדול כמ"ש כאן והי"א לא ס"ל תילוק זה ורש"ל בתשובה סי' י' פסק כדיעה ראשונה ובתשובת מהר"ר בנימין הכהן כתב"ל והא דמותר לפי דיעה ראשונה לצוד היינו שירדוף אותה עד שתכנס לבית או שדוחין אותה בידים כדאיתא סי' ש"ח ס"מ אבל לעולם אותה ודאי אסור דלא ברש"ל בתשובה הנ"ל כמ"ש שם סימן ש"ח:

שיז (א) הקושר קשר של קיימא. בגמרא אמרינן דיש כאן ג' תלוקות אחד חייב חטאת - ואחד פטור אבל אסור לתחלה - ואחד מותר לתחלה - והם פטור דהמותר לתחלה הוא בקשר שאינו של קיימא רק בקשר של קיימא יש תילוק דלפעמים חייב ולפעמים אסור לתחלה - ויש בזה שני דיעות כילד הוא החילוק דלהרי"ף ורמב"ם שהם דיעה ראשונה אם אינו של קיימא פטור אבל אסור לתחלה - והם פטור דהמותר לתחלה הוא בקשר שאינו של קיימא רק בקשר של קיימא יש תילוק דלפעמים חייב ולפעמים אסור לתחלה - ויש בזה שני דיעות כילד הוא החילוק דלהרי"ף ורמב"ם שהם דיעה ראשונה אם אינו של קיימא פטור אבל אסור לתחלה - והם פטור דהמותר לתחלה הוא בקשר שאינו של קיימא אם הוא מלוקה ים מלוקה דלפעמים חייב ולפעמים אסור לתחלה - ויש מחלוקת בעלם הקשר אם הוא חזק מאד שהוא מעשה אומן ממילא הוה חזק מאד אז חייב ואף בשאינו של קיימא מ"מ כיון שהוא חזק אסור לתחלה ואם הוא מעשה הדיוט אינו חזק כ"כ אע"ג דהוא חזק מעשה לקיום מ"מ אינו חייב אלא אסור ואינו מיהא אינו כיון שמעשה לקיום - ממלא דתחתי לרשותה קיום וחזק חייב קיום לחוד או חזק לחוד אסור ואחרתי לטיבותה הדיוטו אינו לקיום ואינו חזק לתחלה מותר ורש"י והרא"ש ס"ל אין מחלקים בעלם הקשר אם הוא חזק מאד שהוא מעשה אומן אלא הכל תלוי בדעת האדם הקושר לחוד דאם דעתו שיאחר כן לעולם הדיוטו כל זמן שאפשרי לו לכיות קיים ולא ילמדך להתירו ואינו קולב זמן בדעתו מתי יתירו זהו חייב ואם קולב בדעתו איזו זמן שבודאי יתירו אז פטור יהיה הזמן מה שיהיה הדיוט אין כאן כיון שיש לו עכ"פ זמן ואיסור יש כאן שהוך אותו הזמן הוא מקרי של קיום אבל אם מוכב בדעתו להתירו ביומו זה לא מקרי זמן כלל ומותר לכתחלה והה דעת הטור שכתב תחלה כל קשר שעומד להתקיים לעולם פי' ע"ד כן עושה אותו ואינו קולב זמן כלל בדעתו חייב והעומד להתקיים ז' ימים פי' בעומד בדעתו כן פטור ואסור ולא דוקא שבעה ימים אלא כל שהוא יתר מיום אחד הוא בכלל זה יהיה הזמן כפי מה שיהיה ולא נקט שבעה ימים אלא כיון דרש"י כתב מפני שפעמים שמניחו שם שבוע או שבועיים קמ"ל דזמן שבוע אחד לא הוה כמו קבוע לעולם ממילא ידענא דה"ה שבועיים דמ"ש דכיון דבריהם אין שם עולם עליהם אבל אם אין שם בדעתו כלל זמן אלא להתירו היום מותר לכתחלה והכ"י כתב שדעת הטור דכל דבריו מז' ימים הוא בכלל מתיר באותו יום וכתב שלמד כן מפירש"י שכתב שאסור לכתחלה לקושרו שם מפני שפעמים מניחו שבוע ונם כתב שפעמים מתקיים בשבת אלמא דבריו מהכי ליכא אפי' איסורא ולענין היום נראה מדברי רש"י שכתב ופעמים שמתקיים שבת אז מודם דכל שעומד להתקיים יותר מהדם חייב עכ"ד ב"י והם תמוהים מאד ואינם מסתברים כלל לפע"ד דודאי יש על רש"י עלמו לתמוה לפי הבנת הרב"י דאסור שבוע אז מדם מה שכתב דכל דבריו מז' ימים הוא בכלל מתיר באותו יום וכתב דשאר מפרשים שכתבו דכל דבריו מז' ימים הוא בכלל מתיר באותו יום חייב ואם דהא כשזכר רש"י שבוע זכר ג"כ שבועיים וכי היכי דבשבועיים ודאי ליתא לך דיוק דפמות משבועיים מותר הי"ל אם תידוק משבוע אלא העיקר הברור אלא אדם ולא שבת היום אלא כמ"ש וזה נתכוון גם רש"י ולהורות דאין תילוק בין חיוב לאיסור רק בקביעות זמן בדעתו והחיוב בלתי זמן כלל והאיסור בים זמן יהיה מה שיהיה הן שבוע הן אדם וה"ה יותר מאדם דכל שבאתו לקבעת זמן אין תילוק בין שני ימים לאלו שהה דהכל אסור ואין חיוב - ושבוע דנקט רש"י הוא לפי הענין דמייתי ממנה בגמ' - ומו"ם ז"ל הקשה דיוקים דהטור לתהדדי ולפי מ"ש הכל מתא בס"ד ואע"ג דב"ל מביא דעת הגאון מהרי"ל דבעומד ז' ימים נקרא קשר של קיימא אמו אין לנו אלא מה שנראה ברור בפירוש דברי"ה ולא נלאה בין זמן לזמן דזהו הוה לזמן דאינו לתילוק זה וכ"כ ב"י בשם כל בו בשם הר"ש וכ"כ (בהג"מ) דאחר יום ל' אסור לכתחלה:

ר כל חיה ורמש שהם נושכים ומטיתים ודאי ר נהרגים בשבת כב אפילו אם רצין אחריו ושאר מזיקין כגון נחש ועקרב מקום שאינם ממיתין אם רצין אחריו מותר להרגם ואם לאו אסור ס אבל מותר לדרסם לפי תומו כג ואפילו (מו) בכיתכוין אלא שמראה עצמו כאלו אינו מכוין:

יא ה לא ישפשף ברגליו רוק כד על גבי (מז) קרקע משום מתכוין לכרח ולהשוות נוטות לפי תומו שאינו דמשוה נוטות אבל מותר לדרסו לפי תומו שאינו הוא כי לא מכוין שרי כה משום (יז) מאיסורא:

יב ל היה ועוף שברשותו (יא) ג מותר לצודן ג והוא שלא ירודו אבל אם הם מורדים אסור לתפסם ד אפי' בחצר אם החצר גדול שאם לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה: הגה: ויש שוטרים לאסור לצוד **כו** היה ושוף בברשותו ואם (יח) נדן פטור (הגהות אלפסי) אבל פרס וטוס ולל בכן אחר היה ושוף ממרדו אם נדן חייב חטאת וכן עיקר (המגיד פ"י) תחול דיעה כאחר היה ואסור לתפסה בשבת: (הגהות אלפסי פ"ג דף ק"ס) *:

שיז דין קשירה וענבה בשבת ' וכו ז' סעיפים

א (א) ה הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב כגון קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות מנעל ומגדל שקושרין הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן ב פטור: הגה

מלאיסותא וכב"הכ אפילו בדוק שרי ע' סי' ל' סי"ג: **כו** חיה ועוף שברשותו - ז"ל הג"מ היה ועוף שברשותו הלכן פטור אבל אסור והא דתנן אבל נדין היה ועוף היינו בי"ט שלד לתחלה כדי לשוחטן ולאכלן אבל הכא בשבת לא וכתן דעבידי לרבויי כברולה לחוסמן וכן בבית גדול כ"כ אחם לא גדלו וכו' ואף בדהתן במקום לר מטחין לתפוס אסור וכו' עכ"ל רבינו בדוק וע"ע דהא דתנן אבל לדין וכו' מוקמי' לה בגמרא בביבר קטן שהם ניצודים בו וכמ"ש סימן תל"ו וה"ל ב בשבת אפילו בבית קטן אסור ואח"כ כתב וכתן כו' וכן בבית גדול דזה אפי' בי"ט אסור וכ"ה בבילה דף כ"ד יוני אובד עבידי לרבויי (פירש"י עשויים להשמנה ולברוח מפני בני אדם ופורחים עד קיון ולריך לעלות אחריהן וגם שם בשמטין ממנו ויורדים) אוזיים ותרנגולים לא עבידי לרבויי וע"ק שכתב הג"מ אח"כ וכתי אי' בירושלמי שום שמרד וכו' ובירושלמי איתא שחייב חטאת וא"כ מתני' אייריי בשלא מרדו ואפ"ה פטור אבל אסור ואילו פסק הרב"י דמותר לכתחלה לכן ר"ל שבהג"מ כתן לפ"ג בשם רא"ן ר"ל בשבת לאסור ליקח אוזיים ותרנגולים וחיות שיש לו לאחם בביתו כגון לבני' שמגדלן בביתו אבל בהמות מותר ואתו לאסור ובכי תניא בתוספתא הלד אוזיים ותרנגולים ויוני הרדיסאות פטור מכלל דאסור עכ"ל והנה הבנ"מ ס"ל כמ"ש סי' תל"ו ס"ז דאוזיים ותרנגולים מותר לתוספס בי"ט ולכן כתב דדוקא בי"ט כדי לאוכלן אבל בשבת אסור וכמ"ש אח"כ וכתן דעבידי וכו' ט"ס הוא ול"ל ובהמות דעבידי לרבויי וכו' אסור (וכ"ה כתב בשם ס' הזכרונות דט"ס הוא בהג"מ ואולי כיון למ"ש) ומסיים בהג"מ הלכך לריכים לזהר שלא לתפוס סוס המורד ופרה המורדת כו' ובכי איתא בירושלמי כו' ע"ש והמלא שדברי כנים ויבריים וכן עיקר כמ"ש רמ"א וכ"כ בתשובה תרנגולת שיצאתה מן הבית אסור לצודה אך דוחין אותה עד שתכנס לבית כיון דרהב הוא ולא מטי לה בחד שחי' לא הוי לידה ואם מיעוקות קטנים אז אינו יכולי לדין אותה להחזירה אין מוחין להם עכ"ל ולכן לין להקל בזה כלל ומ"ש סי' תל"ז בשם בעל המ"ב שנם דעתו לאיסור ורש"ל בתשו' כתב אף בגמ' ובסמ"ג אי' לאיסור בהג"מ כתב להחיר רק בסוף כתב והמסמיר תש"ב ודוקא בלאר גדול אבל בבית מותר לכתחלה ע"ש כו' ל"ל דהג"ה אחרת היא וגם בכ"ה כתב לאיסור ומ"ש הרב"י ע"ז כל פטורי דשבת פטור אבל אסור כר מהרב תלה ל"ע דהא מעשה זו ליתא מהרב תלה בדאיתא ריש שבת וא"כ הוי ב"כ פטור אבל אסור ואיך כתב מותר לצודן:

מקרי

טועלים וכדומה משום שהוא מתקן מן הלמוד (ס"ח סי' רס"ח) וז"ל דהוי פסיק רישיה ע' סי' ס"ב מ"ש: **כב אפי' אין רצין** - דיש פקוח נפש בהלתותן בנבד ולפיכך שרי אפי' למ"ל מלאכה שאינ"ל חייב: **כג ואפי' במתכוין** - אפי' להרמב"ם שרי מ"מ ולריך טעם לדבר וז"ל דוקא בנתם ובקרב שע"ש הרוב הם ממיתין ולכן אף במקום שאין ממיתין מותר לדרסן מפני הנם סכנת נפשות אבל דבר שאין ממית לעולם פשיטא דאסור לדרסו להרמב"ם ואותן אנשים שהורגין הבממיות שקורין שפי"ן בל"ל ח"ל דאיסור גמור הוא דהא איסה מזקת ואף דיש לאוס שיפול לתוך המאכל מ"מ מלאת דלא שכיחא הוא ויכול לכסות המאכלים וגם אחד מאלף שהיא מסוכנת במאכל אבל יש למחות בידם: **כד** ע"ב קרקע משום כו' - משמע דע"ב לבסה שרי לדברי המתירין כיבוד במרולף עפר' אל"ז ס"ב וכ"ה בירושלמי וע"ב ספסל לב"ע שרי וא"ע דליתהה משום מירוח עלמו וי"ל דממרח לא שייך אלא שבוותה שיתמרח דבר ע"ב תבירו אבל הכא רוצה שיבלע בקרקע - כתב מהרי"ל מותר להעמיד רגליו עליו ובלבד שלא יפשפש וכ"כ הגמ"ג: **כה משום מאיסותא** - ל"ל דהאידנא דליכא דקפיד בדוק משום מאיסותא יזהר שלא יפשפש כפדורים עליו ואפשר שאהו כוונת מהרי"ל אבל ליתה בירושלמי מן הסה לומן המוסס ודאי איכא משום מאיסותא וכב"הכ אפילו בדוק שרי ע' סי' ל' סי"ג: **כו** חיה ועוף שברשותו - ז"ל הג"מ היה ועוף שברשותו הלכן פטור אבל אסור והא דתנן אבל נדין אבל הכא בשבת לא וכתן דעבידי לרבויי כברולה לחוסמן וכן בבית גדול כ"כ אחם לא גדלו וכו' ואף בדהתן במקום לר מטחין לתפוס אסור וכו' עכ"ל רבינו בדוק וע"ע דהא דתנן אבל לדין וכו' מוקמי' לה בגמרא בביבר קטן שהם ניצודים בו וכמ"ש סימן תל"ו וה"ל ב בשבת אפילו בבית קטן אסור ואח"כ כתב וכתן כו' וכן בבית גדול דזה אפי' בי"ט אסור וכ"ה בבילה דף כ"ד יוני אובד עבידי לרבויי (פירש"י עשויים להשמנה ולברוח מפני בני אדם ופורחים עד קיון ולריך לעלות אחריהן וגם שם בשמטין ממנו ויורדים) אוזיים ותרנגולים לא עבידי לרבויי וע"ק שכתב הג"מ אח"כ וכתי אי' בירושלמי שום שמרד וכו' ובירושלמי איתא שחייב חטאת וא"כ מתני' אייריי בשלא מרדו ואפ"ה פטור אבל אסור ואילו פסק הרב"י דמותר לכתחלה לכן ר"ל שבהג"מ כתן לפ"ג בשם רא"ן ר"ל בשבת לאסור ליקח אוזיים ותרנגולים וחיות שיש לו לאחם בביתו כגון לבני' שמגדלן בביתו אבל בהמות מותר ואתו לאסור ובכי תניא בתוספתא הלד אוזיים ותרנגולים ויוני הרדיסאות פטור מכלל דאסור עכ"ל והנה הבנ"מ ס"ל כמ"ש סי' תל"ו ס"ז דאוזיים ותרנגולים מותר לתוספס בי"ט ולכן כתב דדוקא בי"ט כדי לאוכלן אבל בשבת אסור ומ"ש אח"כ וכתן דעבידי וכו' ט"ס הוא ול"ל ובהמות דעבידי לרבויי וכו' אסור (וכ"ה כתב בשם ס' הזכרונות דט"ס הוא בהג"מ ואולי כיון למ"ש) ומסיים בהג"מ הלכך לריכים לזהר שלא לתפוס סוס המורד ופרה המורדת כו' ובכי איתא בירושלמי כו' ע"ש והמלא שדברי כנים ויבריים וכן עיקר כמ"ש רמ"א וכ"כ בתשובה תרנגולת שיצאתה מן הבית אסור לצודה אך דוחין אותה עד שתכנס לבית כיון דרהב הוא ולא מטי לה בחד שחי' לא הוי לידה ואם מיעוקות קטנים אז אינו יכולי לדין אותה להחזירה אין מוחין להם עכ"ל ולכן יש להקל בזה כלל ומ"ש סי' תל"ז בשם בעל המ"ב שנם דעתו לאיסור ורש"ל בתשו' כתב אף בגמ' ובסמ"ג אי' לאיסור בהג"מ כתב להחיר רק בסוף כתב והמסמיר תש"ב ודוקא בלאר גדול אבל בבית מותר לכתחלה ע"ש כו' ל"ל דהג"ה אחרת היא וגם בכ"ה כתב לאיסור ומ"ש הרב"י ע"ז כל פטורי דשבת פטור אבל אסור כר מהרב תלה ל"ע דהא מעשה זו ליתא מהרב תלה בדאיתא ריש שבת וא"כ הוי ב"כ פטור אבל אסור ואיך כתב מותר לצודן:

ר סם קכ"ג וכר' יוסף בן לוי וכסידוס סתום ס סם בגמ' ח סם ת סם ק"ו בסמנה כ גמ' סם לעיל מיגים ג ס"ם בע"ר מה"ם בשם מירוי וכ"ל מרבב"ת ד סם בהגהות בשם רבי ברוך ("יפורר מרדים אלו מתאלרו בכו' ס"ח ס"מ) ה שבת ק"ת בשבוע וגמ' ק"ל ב כרי"ף סם וכן כתב הרמב"ם פע"ר:

יד אפרים

שיז (בס"ז ס"ק א') חייסין שאת יקשור כו' פל"ל (בש"ע סעיף ו') מפקפקין אבל כו' כאן מתחיל סעיף ז' ונשמע בדשים סליון:

באר היטב

סכנים משורות שעלים וכמוסה מהם שהוא מתקן מן הלמוד ס"ח סי' רס"ח וע' סי' ש"מ ס"ב מ"ש • כלילם שלוא יודע אם כנס לא פרשים אל ישיתנה ס"ם שם • כשעושים שבדלים בשרות כמשיכר אסור לגרוע ומקרי גרע נשיר מ"ח: (מו) בשמטין • וכתב הפ"ח ע"ל דוקא בנתם ובקרב שעל פי פרוב הם ממיתים • ולכן אף במקום שאין ממיתין מותר לדורסן מפני הנם סכנת נפשות אבל דבר שאין ממית לעולם אסור לדרסו להרמב"ם • ואותן אנשים שהורגין בשמטות שקורין שפי"ן בל"ל ח"ל דאיסור גמור הוא דהא איסה מזקת ואף דיש לאוס שיפול לתוך המאכל מ"מ מלאת דלא שכיח הוא ויכול לכסות המאכלים וגם אחד מאלף שהיא מסוכנת במאכל לכן יש למחות בידם עכ"ל: (מז) קרקע • משמע דע"ב לבסה שרי לדברי המתירין כיבוד במרולף עיין סימן ש"ז ס"ב וע"ב בשבל כ"ש שרי מ"ח • ומסר מהרי"ל דמותר לעמוד רגלו עליו ובלבד שלא יפשפש וכ"כ הגמ"ג: (יח) שאינו אל • ל"ל דהאידנא דליכא דקפיד בדוק מן מטוס שאינו אל יזהר שלא יפשפש בפדורים עליו ואפשר שהוא כוונת מהרי"ל אבל ליתה כיונא מן בשר אל מן הטוס ודאי איכא משום מאיסותא וכב"ה אפ' בדוק שרי ע' סי' ל' סי"ג מ"ח: (יח) נדין • עיין בתשובת מ"ב סימן ס' דמסיק שם דאף אוזיין ותרנגולים שעדיין לא הגדלו בבית בשיין כאין מנשמן לבינתן לגרש אדון חייב חטאת • ואם מרגלו ובאין לעמדן לגרש אף אחר שיקות פטור אבל אסור ואם יולאו מבנים ומתיירים שלא יאכלו אל יפרו דומין אחרון כדי לבכיסו לבית משום שבעת מכל מקום לעולם ולהשוס אותו אסור אבל שעות שלא מרגלו אסורין אדון דומין אחרון לתחיירן אין מוחין לבשם: קיימא

שערי תשובה

ע"ר הוא דאסור מיעלו מהמיים וגם אינם מכוין למחיים רק לתחלים בוחם שלא יקפלו עליו פעם אחרת ע"ם • ולכן נראה הנם בלילה דמסוסק אם כנה לו פרעות שלא ימיתנה מ"מ אפשר דאם מעשר מחוחרים עליו שרי לסלוך לחיים בלא מלילה ושיין בא"ר מ"ם בג"ן לענין מלילת פרעות בחו"י דלענין למחות לאחתו ביד חזקה אם אינו מעשר מחמעש בקולו ישתוק וכ"כ בבר"י כיון דבלא"ס לפי מ"ם הם"ג יש לחם על מה שיסמכו וכן איתא דעת ר"ת ע"ש: (יח) נדן עבה"ש ושיין בשו"ת מהרי"ל שלון סי' לעיון מיעלו מסכוותא מוחר לאחר לאינו יכולי לסמוך מגדם מעם משוח מחי ליחון ולדבר לסם דברים מובים עד שיקבלו מחשם ולקחת המעם מחסם ולינהו בכוורת מבלי שיסחוט אחה כחוורת ואמר' ליסרחל אסבר דברי ע"ש:

שיז בש"ע סעיף ה' ברמ"א וי"א דיש ליזהר כו' וכתב בר"י בגליוניו מעם המעבר ליקחר מני קבריס בחנוריתו אשר בחתניו שלינו של קיימא והוא של הדיוט ולית דחש לא מיעוטא דמעוטא דבטילן במיעוטייהו עיין שם:

ובמוג

שיז א מקרי של קיימא · ופשוט אבל אסור ואינו חייב אמ"כ עשוי להתקיים לשולם אז זמן ארוך עכ"ל : **ב** דעד ז' ימים · ומותר לכתחלה : **ג** ולצורך מצוה כו' · אפילו מעשה אומן דאל"כ אפילו בלא מצוה שרי וא"ע דלמה צריך לעשות מעשה אומן ואמאי כ יוכל למדוד וא"ל דמיירי דמ"מ בע"ח : **ד** דאין אנו בקיאין כו' · מיהו כראה מלשון הרי"ף שהוא קשר שקושרין אותו הרק סיבב (ס"ג) : **ה** וה"ה להתירו · היינו לדעת הרמב"ם אבל לרמ"ם מותר וכ"ה בהגיה בס"ג שם וכגמ' אורחות דמלאת נקבו לאומן עוש' לקיום דלא כע"ש : **ו** לא גזרו · ובספר הזכרותם אוסר (כ"ה) : **ז** נשמטו · אבל במגבל הדש אסור ליתן הרצועות בשבת דמתקן מנגל וה"ה בסרבל אז במנעליים (כ"מ בתוס' ולא"ש והב"ח והמרדכי) אבל אבנט שרי להכניס במנעליים דלא מגבל לי' בתם ושעוי להכניס ולהוציא תדיר לא מקרי מתקן מנגל (ב"י סס' זה) ואם כן אסור להכניס מעמיה לשם דמבטל ליה בתם : **ח** שלא יקשור · פי' שלא יעשה קשר בראשו שלא ישמט הרוי קשר של קיימא כמ"ש סוף ס"ח : **ט** צריך טורח וכו' · צריך עיון דאפילו הנקב רחב אסור במקום שרגילים לקשר דמיירי ומקום שהנקב צר אפילו במקום שאין רגילין לקשר אסור דצריך טורח וכ"ה בתוס' ולא"ש בהדיא ואפשר דס"ס הוא בס"ע ואם כן בדלעות שלנו במנעלים ומכנסים דרגילין לקשר בראשן אפילו בעתיקי אסור להכניסן עמ"ש סוף סי' זה : **י** אין פותחין · והפותח חייב חטאת משום מכה בפטיש אבל משום קורע אינו חייב אמ"כ עושה ע"מ לתפור (ב"י ועי' בכ"מ פי"ד דשבת הל' כע"ש) : **יא** שחזר האומן וקשרו · ואינו יכול להתירו אמ"כ מותר החוטים אסור (רי"ו) וכתב י"ש פ"ד דביצה סימן י"ט אבן הכתומת שמתקשרו המסיחות ולא יוכל להתיר שרי לכ"ע לתקן שהרי אינו עשוי אלא להתירו בכל זמן שרוצה ואף זה לא יעשה בפני ע"ה אלא בלעגה עכ"ל וכן כתב הב"מ וא"כ ל"ל דס"ל דדוקא בשקושר האומן אסור לתקן אבל אחר קטירות שרי וכ"מ סימן שי"ד ס"ז ומכל מקום כ"ל דאם אינו רגיל להתיר הקשר של הכתונת אלא משבת לשבת אסור עיין ס"ח : **יב** דלי במשיחה · ופשוט דמייירי שאינו מעשה אומן לרמב"ם כמ"ש בבב"ח ס"ח ואף על פי כן נזהרין דגדלי אנו דעלמא דמלינו הרבה כיולא בו בגמרא כנ"ל דלא כע"ש : **יג** בחבל · דמבטל ליה אחם והוי של קיימא ואפילו אבל גדלי נזהרין אנו אבל דעלמא : **יד** אינו קשר וכו' · אחין עשוי לעמוד שם זמן מרובה (תוספות עיין ס"ח) : **טז** ונוהגין בו היתר · ומרדכי כתב בזה לאיסור וכ"מ בגמרא אלא א"כ עשה ב' עניבות זה על זה וכמ"ג כתב דדוקא כשעשוי להתיר בו ביום שרי לעשות קשר למטה דאינו מעשה אומן אבל אם הוא לקיימה אסור לעשות קשר למעה אלא עניבה ע"כ ועפ"ח וכן יש לנהוג ועיין בטירוכין דף ל"ז : **טז** שני ראשי הפתח · וה"ה ב' חבלים זו למעלה מזו ולא אמריגן דמבטל לא' דשמים מתיר זה ושמים זה אבל מבטל ראש אחד אפילו בחבל

ח מילתא שזכרנו דבקביעות זמן תליא מילתא נתכוין לה גם הטור במה שהביא ספר התרומות לעשות שקורין בלעבוש ואין מתיר אותם אלא כשמתלשין המנעליים אסור לקושרן בשבת שכ"ל הטעם בזה דהוה כמו קביעות זמן לשבוש כיון שדרך להניח כך אמריגן ואלו היה דעתו כך ולא אמריגן להקל שהיה בדעתו להתירו היום ומ"ש הטור אחר כך לעשות שבבגד שעל הכתף שמתקין בהם הבגד שיעלו אסורים להחזיר חיישינן שמא יקשור כ"ל דהכך לעשות קושרים אותם לרוחה שם בלי זמן קבוע ומ"מ אלא יש מיזב הטאלא על כן יש לנהוג אפילו בחזרה דאל"כ לא היה בקישור אלא איסור מדרבנן ואלא היינו אוסרין החזרה בשביל זה כנלע"ד נכון בכל הנ"ל : (ב) **ויש הולקים** · הוא דעת הטור ופרסמוהו בסמוך אלא דמ"ש אח"כ דמ"ל ויש מקילין לומר כו' הוא לשיטת הב"י בפי' דברי הטור

וכבר מתבאר דאין לפרש כן :

בהא דאמריגן בחלוקה של איסור ולא מיזב ליתה בגמרא דהיינו סגדלים של רבנן פירש בספר התרומה בשם ר"י דהיינו שמשבר שקושרים אותם על לגלם בשבת שחרית אינם מוליכים מנעליהם אף בלילות עד ליל שבת לפי שלומדים בכל הלילות של חול במלבושיהם ושוכבים משם כו' קשה דאם כן הוי בכלל פטור אבל אסור ואילך קושרים אותן בשבת שחרית וי"ל דמ"מ לא נחשב בכלל קביעות זמן שזכרנו דהרבה פעמים שוכבים גם בחול וחלנין מנעליהם ולסימנא בעלמא נקטינן בגמרא כיון שדרכם בכך רוב פעמים ממילא כשלחם נומר בדעתו שיהיו נשתרים בודאי איזה זמן היה איסור ודוגמת זה הוא בפירש"י על סגדלי רבנן דפי' שם שהם לפעמים חולצין אותם ואחרין ולובשין בלא התרת הקשר ואם"כ לא הוה קשר קיום כיון שבשבת הטיב מתירין אותם וקושרים אותם הטיב : (ג) **או שנשמט רוב הרגל** · לא ידעתי פירוש לענין קשר דמאי קשר שייך בדלעות במה שנשמט המגבל מן הרגל ובירושלמי שהוא מקור דין זה אין שם כלל הא אז שנשמט רוב הרגל גם במרדכי שבשתיק ירושלמי לא נמלא זה שם רק ברמב"ם פרק י' כתוב בזה הלשון ודלעות מגבל ומגדל שקושרין אותן על הרגל בשבת מלבוש כו' וכתב ה"ה שהרמב"ם הוסיף אלי על הרגל לפרש דאי לא הוה ודאי מעשה אומן אבל על כל פנים לשון הכתוב אין אין לו פירוש ומלינו לשון זה גבי חלילה בפרק מצוה חלילה דף ק"ב וכמדומה לי שבא ידי עשות הוסתק לאמן ואמ"ג דבלבוש הטתיקו במ"ש לפנינו אין לאיה שהוא נגדל תמיד אחר מה שמגלא לפנינו ואמת יורה דהו דגם כאן ל"ל לשון שהוא נגדל ברמב"ם שזכרתי : (ד) **ודוקא שיכול להתירו כו'** · לא הבנתי הנ"ה זאת במה דתלה מיירת קטירה בחם יש עורה אדה דאף אם הם תלוים זה בזה הא כתב הרא"ם פ' ב"ש הביאו ב"י וז"ל עולאות של מלבושים שבל הכתף אם יאמו יש מתירין לחזיקן בשבת אם יש נקב רחב ויכול לחזיקן בקל כיון דנתקו ונראה דאסור לחזיקן אם הנלים נמיה שמגלין לקשרן והוא קשר של קיימא דאמריגן בפרק כל הכלים נמיה שמא יתקע וכו' עכ"ל הרי דאף בים נקב רחב גזר שמא יקשור ותו דהתו' ס' ב"ש כתבו וז"ל אבי"ה אם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא עורה אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא עורה אם הנקב רחב ויכול לעשות בגדים בלא עורה אם הנקב רחב ויכול לעשות בגדים בלא עורה אם הנקב רחב ויכול לעשות בגדים

בקסר הטיומד להתיר ביומו שלין הומרתו אלא מצד במת הוא מעשה אומן וכמ"ש רמ"א בס"ח אבל בלין עטו להתיר ביומו כגון בלולב וכיולא בו אסור אא"כ עשה ב' עניבות זענ"ן ולא קשר כלל כנ"ל פשוט :

(ה) מטלטלין חבל של גרדי כו' • דים כאן ב' איסורים בחבל דטלמא כמבל אחד אסור : **יז** של גרדי • ולא גזרי' אטו חבל דעלמא כמ"ש ס"ך דהכא בפרה אפי' חבל דעלמא לא שביח שיהא של קיימא : **יח** דעלמא לא • דלעולם מניח בלא ח' קשור עם"ד וכ"כ המ"מ דלא כע"ש : **יט** אבל אם היה קשור כו' • הע"ש לא עיין סי' שי"ד ס"ע : **כ** מותר בכל חבל • דסחמא אותו הקשר שהיה כבר מניחו לעולם קשור כמה מיני קשרים ויש לחוש לטולם ע"ש עסי' תרנ"ח סס"ח וכתב הרי"ן פ"ג דסוטה דלמ"ד טולב לריך לגד אסור לאוגדו כי"מ כיון דבלא"ה לא מתבטל מתקן מגא ע"כ ומה"מ אסור לתלות ליפת בשבת אפילו בבריכה בלבד ומיהו אפשר כיון דבקשר הטליון סני מדאורייתא וכל שאר הבריכות אינן אלא מנהג אפשר דשרי לעשות הבריכות ולעולמן דהיינו שתוחבין לאם הסוט בלרך בחמלטים הבשבה מוטין ומהדקין יחד בקשר ח' דוה ס"ל לשמרדכי דלא הוי של קיימא שהרי כתב שחזר בו ר"ת ע"ש : **כא** קשר שפשטים מאלך ומבטלו לעולם אע"פ שתחלת עשיתו לא היתה ע"מ לנהיג שם אסור הלכך אסור לקשור לרוחות המנגסיים שלפשטים מאלך ומבטלו שם לעולם עד שיהיה בלוי (ב"י לל בו) עמ"ש ס"ב :

כתב הרמב"ם ס"י הפותל חבלים מכל מין שיהיה מייב מכוס קושר ושיטורו כדי שיטמוד החבל בפתילתו בלא קשירה שממלאה מלאכתו מתקיימת וכן המפריד המחיל מייב משום מחיר והוא שלא יתכוין לקלקל בלבד ושיטורו כשיטור הפותל ועב"י בשם הרוש' עמ"ש ספ' ס"ג :

שיח **א** אסור לו לעולם • משמע ברמב"ם סימן קע"ח דהקדירה אסורה ג"כ : **ב** למ"ש מיד . דדוקא בחינו יהודי שעשה בעינן בכדי שיעשה דהיינו שמא יאמר לו לעשות לחבל ישראל לא יאמע לו ולא לרש"י שבתב הטעם שלא יבנה ממלאכת שבת כמ"ש סי' תקנ"ו מ"מ הכא ברי דבמלאכה דלא שביחא לא גזרו (תוספות חולין דף ט"ו) דלא כב"ח : **אם** היה מ"ש י"ש אסור דאין שבת מבין לי"ש (לקוטי מהרי"ו סי' ב') ועי' ביו"ד ספי' ק"ב דאם נתערב אותו דבר בתרים בטיל ולא הוי דטיל"מ דומיא דתרומה ע"ש ול"ש דאין הגדון דומה לתלוה דתרומה לא הוי אלא"ס אם לדם דטיל"מ דאי לכהן גם היום מותר ואי ליטראל לעולם אסור אבל הכא כיון שאל עליו שם דטיל"מ לאחרים אף לדדיה לא בטיל כדל יתא פ"ב דבבורים דאם נתערבו בבורים אסורים אף לזרים אע"ג דלדידהו הוי דטאל"מ כיון דלכהנים הוי דטיל"מ דיכולין לאכלו בירושלים אף לזרים אסור וכ"כ הרע"ב והרמב"ם בפי' המשניות ובחכורו ע"ד מבבורים ומיהו הרא"ש כתב דלא הוי דטיל"מ כיון דאסורים לזרים ומ"מ יש לאחמיר מ"מ בי"ד סס' ק"ב אסור דאייני כשנתערב אחר הבבה דאז הוי ממש דומיא דתרומה וכל"ל עיקר ואף שבפי' הרמב"ם משמע דדוקא כשנתערב לכהן אז אסור אף לישראל מ"מ בהבורו לא משמע כן וגם דבריו שבפי' י"ל כן :

ג **ג"ל** דלמי שמתבטל בשבילו הוי ג"כ דינו כמו הוא עלמו כמ"ש בי"ד סי' ל"ט ס"ב דה"ג טשמא משום קנסא ומיהו מדברי הרב"ש שם משמע דוקא בתם חיישינן שילמר לאינו יהודי לבשלו אבל הכא הא בלא"ה צריך להתתיר בכדי שיעשה כשבישלו אינו יהודי וישראל לא חיישינן דאין אדם מבשל לחד לאסור : **יז** של גרדי • דהכא בפרה אפי' חבל דעלמא לא שביח שיהא של קיימא : **יח** דעלמא לא • דלעולם מניח בלא ח' קשור עם"ד וכ"כ המ"מ דלא ☞ כע"ש : **יט** אבל אם היה קשור כו' • הע"ש לא עיין סי' שי"ד ס"ע : **כ** מותר בכל חבל • דסחמא אותו הקשר שהיה כבר מניחו לעולם קשור כמה מיני קשרים ויש לחוש לטולם עליה ע"ש עסי' תרנ"ח סס"ח וכתב הרי"ן פ"ג דסוטה דלמ"ד טולב לריך לגד אסור לאוגדו כי"מ כיון דבקשר הטליון סני מדאורייתא וכל שאר הבריכות אינן אלא מנהג אפשר דשרי לעשות הבריכות ולעולמן דהיינו שתוחבין לאם הסוט בלרך בחמלטים הבשבה מוטין ומהדקין יחד בקשר ח' דוה ס"ל לשמרדכי דלא הוי של קיימא שהרי כתב שחזר בו ר"ת ע"ש : **כא** קשר שפשטים מאלך ומבטלו לעולם אע"פ שתחלת עשיתו לא היתה ע"מ לנהיג שם אסור הלכך אסור לקשור לרוחות המנגסיים שלפשטים מאלך ומבטלו שם לעולם עד שיהיה בלוי (ב"י לל בו) עמ"ש ס"ב : **כתב** הרמב"ם ס"י הפותל חבלים מכל מין שיהיה מייב מכוס קושר ושיטורו כדי שיטמוד החבל בפתילתו בלא קשירה שממלאה מלאכתו מתקיימת וכן המפריד המחיל מייב משום מחיר והוא שלא יתכוין לקלקל בלבד ושיטורו כשיטור הפותל ועב"י בשם הרוש' עמ"ש ספ' ס"ג :

שיח **א** אסור לו לעולם • משמע ברמב"ם סימן קע"ח דהקדירה אסורה ג"כ : **ב** למ"ש מיד . דדוקא בחינו יהודי שעשה בעינן בכדי שיעשה דהיינו שמא יאמר לו לעשות לחבל ישראל לא יאמע לו ולא לרש"י שבתב הטעם שלא יבנה ממלאכת שבת כמ"ש סי' תקנ"ו מ"מ הכא ברי דבמלאכה דלא שביחא לא גזרו (תוספות חולין דף ט"ו) דלא כב"ח : **אם** היה מ"ש י"ש אסור דאין שבת מבין לי"ש (לקוטי מהרי"ו סי' ב') ועי' ביו"ד ספי' ק"ב דאם נתערב אותו דבר בתרים בטיל ולא הוי דטיל"מ דומיא דתרומה ע"ש ול"ש דאין הגדון דומה לתלוה דתרומה לא הוי אלא"ס אם לדם דטיל"מ דאי לכהן גם היום מותר ואי ליטראל לעולם אסור אבל הכא כיון שאל עליו שם דטיל"מ לאחרים אף לדדיה לא בטיל כדל יתא פ"ב דבבורים דאם נתערבו בבורים אסורים אף לזרים אע"ג דלדידהו הוי דטאל"מ כיון דלכהנים הוי דטיל"מ דיכולין לאכלו בירושלים אף לזרים אסור וכ"כ הרע"ב והרמב"ם בפי' המשניות ובחכורו ע"ד מבבורים ומיהו הרא"ש כתב דלא הוי דטיל"מ כיון דאסורים לזרים ומ"מ יש לאחמיר מ"מ בי"ד סס' ק"ב אסור דאייני כשנתערב אחר הבבה דאז הוי ממש דומיא דתרומה וכל"ל עיקר ואף שבפי' הרמב"ם משמע דדוקא כשנתערב לכהן אז אסור אף לישראל מ"מ בהבורו לא משמע כן וגם דבריו שבפי' י"ל כן : **ג** **ג"ל** דלמי שמתבטל בשבילו הוי ג"כ דינו כמו הוא עלמו כמ"ש בי"ד סי' ל"ט ס"ב דה"ג טשמא משום קנסא ומיהו מדברי הרב"ש שם משמע דוקא כתם חיישינן שילמר לאינו יהודי לבשלו אבל הכא הא בלא"ה לריך להתתיר בכדי שיעשה כשבישלו אינו יהודי וישראל לא חיישינן דאין אדם מבשל לחד לאסור : **ד** שהלה היום • ולא גזרו אטו הכא דמתחו אינו יהודי לבשלו אבל הכא הא בלא"ה לריך להתתיר בכדי שיעשה כשבישלו אינו יהודי וישראל לא חיישינן דאין אדם מבשל לחד לאסור : **ה** חי בשבת • ולא גזרו אטו חבל דעלמא לא שביח שיהא של קיימא : **יח** דעלמא לא • דלעולם מניח בלא ח' קשור עם"ד וכ"כ המ"מ דלא ☞ כע"ש : **יט** אבל אם היה קשור כו' • הע"ש לא עיין סי' שי"ד ס"ע : **כ** מותר בכל חבל • דסחמא אותו הקשר שהיה כבר מניחו לעולם קשור כמה מיני קשרים ויש לחוש לטולם עליה ע"ש עסי' תרנ"ח סס"ח וכתב הרי"ן פ"ג דסוטה דלמ"ד טולב לריך לגד אסור לאוגדו כי"מ כיון דבקשר הטליון סני מדאורייתא וכל שאר הבריכות אינן אלא מנהג אפשר דשרי לעשות הבריכות ולעולמן דהיינו שתוחבין לאם הסוט בלרך בחמלטים הבשבה מוטין ומהדקין יחד בקשר ח' דוה ס"ל לשמרדכי דלא הוי של קיימא שהרי כתב שחזר בו ר"ת ע"ש : **כא** קשר שפשטים מאלך ומבטלו לעולם אע"פ שתחלת עשיתו לא היתה ע"מ לנהיג שם אסור הלכך אסור לקשור לרוחות המנגסיים שלפשטים מאלך ומבטלו שם לעולם עד שיהיה בלוי (ב"י לל בו) עמ"ש ס"ב : **כתב** הרמב"ם ס"י הפותל חבלים מכל מין שיהיה מייב מכוס קושר ושיטורו כדי שיטמוד החבל בפתילתו בלא קשירה שממלאה מלאכתו מתקיימת וכן המפריד המחיל מייב משום מחיר והוא שלא יתכוין לקלקל בלבד ושיטורו כשיטור הפותל ועב"י בשם הרוש' עמ"ש ספ' ס"ג :

שיח **ג** ובשוגג • עבה ס"ע הוריאת חכם מיקרי שוגג וה"ה בשוכח כ"כ רד"ך בית כ"ו מ"ב : **ד** שהלה היום • ולא גזרו אטו הכא דמתחו אינו יהודי לבשלו אבל הכא הא בלא"ה לריך להתתיר בכדי שיעשה כשבישלו אינו יהודי וישראל לא חיישינן דאין אדם מבשל לחד לאסור : **ה** חי בשבת • ולא גזרו אטו חבל דעלמא לא שביח שיהא של קיימא שהרי כתב שחזר בו ר"ת ע"ש : **ו** ואפי' בישול וכו' • אבל בכמ"ש מותר מיד (ב"כ) ובעמו דבין דהחיינו יהודי בישל בהיתר לא בעי להתתיר בכדי שיעשה : **ח** משום שגדל והולך • ומיירי בפירי שלא בגמר בישולו (ב"י) אבל בגמר בישולו לא אמר שגדל והולך דאל"כ לאמר לעיל בס"ק דבילה לאסור מחובר משום שמא יעלה ויתלש או משום מוקצה וע' בחוס' שבדחקו שם וכל"ל משום דאל"כ בשגמר בישולו שוב אינו גדל וא"כ מהני הכנה והכי דיוק לשון הא"ח שב"י עיין בחו' בב"ר בס"ק דף ס"ש דמה שגדל בטל בריבוי וע' סי' ס"ך ס"ב ובבילה בחוס' דף ל"ז ע"ב מבמע דזה לא הוי מוקצה אפי' לר"י דהא בהמה ממי גדלה והלכה ומותר לשוחטה בי"ט ע"ש בחוס' : **ט** שאסור לבשל • המבטל בחולדות אחור מייב : **י** להטמינה בחול • אפילו מבטי' ע' סי' רנ"ו ס"ג ואפילו בגנגל ע"ג החול בשבילו שהלה גמי אסור (כ"כ הרא"ש) וכ"ג לגמה הטמיטו

באר היטב

אינו אסור אא"כ מתקנו לאדם לו לעשות כלי ואפילו שבות דהבנן ליכא אלא איסור בעלמו שב"ל ב"ל • ושיין סימן שי"ב ס"ם • כל קשר בשפטים נאון ומבטלו אף איסור לא מל מי בתחלה עשייתו לא איסור ע"ש לגמרא שם אבור אלכך אסור לקבור רוחות המבנגסים שלפשטים נאון ומבטלו שם לעולם עד שיהיה בלוי • ב"י כל מי ובמ"ב ס"ק ד' וס"ק ו' • כתב הרמב"ם בפוטל חבלים מכל מין שיהיה מייב משום קושר ושיטורו כדי שיעשוד בחבל בפתילתו אלא קשירה בבמלאכת מלאכתו מתקיימת וכן בהפריד בפסל מייב משום מחיר והוא שלא יתכוין לקלקל בלבד ושיטורו כשיטור בפוטל ובפ"י סוף סימן ל"ג :

שיח (א) בחיר • ומבשם הרב"ל סימן קע"ח בקדירה אסורה ג"כ • ודוקא בחינו יהודי בעינן • אבל המבטל לאינו יהודי לבשלו בלא בעינן בכדי שיעשה כן בחר הרב"ל בם • ושיין בתשובת שבות יעקב מ"ב סימן ל"ח אם אפילו בבלי תרם אפילו בבלי תרם מותרת סקדרה • ושיין רש"י בס"ק דמילין בבחב דלרשת ר"ת בשוגג יאכל בו ביום אפילו בלא בתרים בו ביום ולפ"ב מותר אפילו בלא בתרים • ובעיקר אלו בעבודת מלים לאיסר בלעבד ר"ע הבבירות ליה בשוגג יאכל אפילו בו ביום בחיד לא יאכל לעולם אבל יבראלים אחרים אוכלים מרי שבתב דלר"ש בחיד לא יאכל בלא בשוגג ואמר לו אפילו בלא בתרים בו ביום ולפ"ב מותר אפילו בלא בתרים בו ביום ולפ"ב מותר אפילו בלא בתרים בו ביום ולפ"ב מותר

ד (ג) **תבשיל** ; **שנתבשל כל צרכו יא יש בו משום** (ה) **בישול אם יב נצטנן** : סנס **יג** (ד) (פ) וי"ח דוקא אם מלטמק ויסיס לו (ר' ירוחם מ"ב) **ואם לא נתבשל כל צרכו ואפי' נתבשל כמאכל בן דרוסאי שייך בו בישול אפי'** בעודו רותח **וחני מילי שיש בו בישול אחר בישול בתבשיל שיש בו מרק** ח **אבל דבר שנתבשל כבר והוא יבש יד** מותר (ו) לשרותו בחמין **בשבת ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת** ט **אין שורין אותו בחמין בשבת אבל טז** (יא) **מדיחים אותו בחמין בשבת** (זה) חוץ מן (יב) **המליח הישן ומן הדג שנקרא קוליי"ס האסנין שאינם צריכים בישול אלא מעט והחתכן היא נמר מלאכתן** : סנס וס"ס **טז** כל דבר (יג) קשה שאינו רשאי לאכול בלא בישול שריית אסור לשרותו בשבת דהוי נמר מלאכה: (כנסות מרדכי) :

ה ; **יש מי שאומר דדבר שנאפה או נצלה** (ו) **אם בשלו אחר כך במשקה יש בו יז משום** (יד) **בישול ואסור ליתן פת אפי'** (ז) **תבשיל** ; **שנתבשל כו'** · זה דעת רש"י שפירש במלי דלמרינן בפ"ק דשבת דף י"ח דמו אנין למר ליזוקה סמוך לשבת וגימוש שמא מנים בה פי' שמא יסכר בוורה ומבטל כלי בישול ש"מ דיש בישול אחר בישול ובפרק חבית דף קמ"ט תנן כל שבת בחמין פי' שמתבשל בע"ש שורין אותו בשבת פי' בחמין כדי שיהא נימוח אלמא אין בישול אחר בישול ולריך לחלק דהכיא דחבית מיירי בדבר יבש כדאמרינן שם בתמגולתא דל' אבת פי' שהיה מבשלה ושולה אותה ימים רבים בחמין למחות מגליה ואוכלה לרשותה אבל בתבשיל שיש בו מרק יש בישול אחר בישול וכ' הרא"ש ול"ל להביא ראיה מדתני' בע' המביא ח' מביא את האור וח' מביא את הטגיס כו' כולם מייבים אע"פ שאותו שמתן לאותה מיס מתחייב משום מבשל המגיס בה אמי אי מייב משום מבשל אלמא יש בישול אחר בישול אע"פ שלא נלטנה ואיכא למידחי שעד שלא נתבשל כמאכל כמ"ד כל המקרב בישולו חייב ואחר שנתבשל כמאכל ד' אסור דאין בישול אחר בישול ומסתברא דעד שלא הגיע למאכל כ"ד כל המקרב בישולו חייב ואחר שנתבשל כמאכל ד' אם נלטנן והרתיחו מייב כדפירש"י בפ"ק דשבת גבי שמא יתחיה דשמא יתחיה קדירה שנלטנה בשילה לטשמיטה וילתיחמה בחול ומלא מבשל והא דסריך וגימוש שמא מנים היינו משום טובא · משמע מסקנת הרא"ש בהא דאמר ומסתבר וכו' דאחר שהגיע למאכ"ד אין חיוב אח"כ נלטנן ומרתיחו ומשמע דבבישול גמור אין אחריו בישול ואפילו נלטנן אפילו נתבשל כ"ל השיטו כתב בזה אפילו עודו רותח שייך בו בישול ובנלטנן ומרתיח אפילו נתבשל כ"ל והיינו כדע"ז רש"י ומ"ה מבית האור הטילוק בין מרק לדבר יבש דאילו לדעת הרא"ש א"ל לזה דש"ל בבישול גמור אין אחריו בישול ל"ק מהבית דכל שבת בחמין דשם מייירי מתבשל גמור אלא ודאי דש"ל לשור כרש"י וכ"ש כאן בע"ש ול"ל דגם הרא"ש ס"ל כך ולא נקט הטיוב בנלטנן אלא לדין תורה דכל שנלטנן חייב מן התורה מותר אבל אפילו בתבשיל גמור כבר בישול

*עיין ברמב"ם שם

שהטיוב משום לינון אין שום חילוק ולא נקט כמאכ"ד אלא משום הישוכה דלישה דקודם שהגיע לזה יש חיוב אפילו בלא נלטנן והשור מייירי מלד האיסור דיש חילוק בין כמאכ"ד ובין בישול גמור ובהדיא כתב ה' המגיד בפ"ט ה"ל ודעת הרשב"א וקצת מפרשים דכל שנתבשל כמאכ"ד אין בו משום בישול דבר תורה וש"מ בחור ממש אסור ואם נלמד מדין חזרת מלטמק ורש לו בפ"ק בע"ל מ"ה כתב דאסור דבכדי מב"ד מן התורה פשוט כל שהוא ותחת אפ"ה מדרבנן אסור כיון שיש תוספת בישול אבל בנלטנן אסור אפילו בבישול גמור ואין חייב חטאת והב"י לא רלה לפרש כן משום דקשה לו דאם אית ביה איסורא איכא מאי חיובא ולק"מ דהא בסדיא כ"כ ה' המגיד בפ"ט ושוד הקשה הרא"ש כתב בסברתו ואחר שהגיע למב"ד אפילו נלטנן והרתיחו חייב כדפירש"י נבי שמא יתחיה הרי אלא חילק בין נתבשל כ"ל להגיע למב"ד ומ"ל לרבינו לחלק ביניהם גם זה ל"ק דודאי האמת הוא כך דבנלטנן אין חילוק גם לדעת האור דאוריי"ת אין כשורו לותה יש חילוק דבשגיע למב"ד פטור אבל אסור ובכל ענין מותר אפילו בהתחלה והיינו שמוך למדוחה אבל אלו אתם ממש פשיטא דאסור בכל ענין אפילו במלטמק ורש לו ופ' ספר' זה וסמ"ן : (ד) **וי"א דוקא כו'** · אבל במלטמק ורש לו מותר כ"ב כ"י בשם הרי"ז וכתב דבנלטנן ומלטמק ויסיס לו אין לו להיותו כ"ל שמוך למדוחה במקום שהיס בו אפילו בבישול כ"ל ממילא במלטמק ורש לו בבה"ג דוקא מותר וכ"ל עוד בשם רבינו יונה מ"ל קילר מ"מ כאן במידי שלריך לבאר המדכתב שהם משמע דבמלטמק ורש לו מותר אפילו שמוך למדוחה ומו"ה ז"ל דאם דישה זו מהלכה הסוקים לו דע"ל לא מחלקים בין יפה לו אם רע לו אלא לענין משם שמא יחתה אבל לענין חיוב חטאת דמבשל אין חילוק ביה ומאלי דכתבתי בשמוך דלכאור אין חייב מן התורה אחר מב"ד אלא מדרבנן אסור שפיר יש חילוק בזה ותו ל"ל דיש חילוק זה אפי' כמן התורה דקי"ל במלאכת שבת דמלאכת חטאת אסרה תורה הייטו במלי דיוחא ליה וזה בא לחתם לכסיא לענתו לא שלטמק עוד דהא רש לו דאי היה טוב לו היה אסור דהייטינן שמא מתהוין לכלטמק משו"ה בזה כ"ל :

(ה) **ממליח הישן כו'** · משמע דכמיס לוגים מותר ולכן מותר לרמון הערינ"ג בשבת בלוגים אפי' הוא מלוח הרבה וכ"כ ב"י בס' · זה בשם הפרדס בדג שקורין שוגיאל : (ו) **אם בישלו אח"כ כו'** · זה כתב הטור בשם הר"א ממי"ל דאינ"ג דאין בישול אחר בישול בדבר יבש מ"מ יש בישול אחר אלי ולרייתו מהסיא דפ' כ"ם דף מ"א בקרבן פסח אם נלמו ואח"כ נתבשל ב"י הוא דאמר יוצאין בריקיק הערוי במיס בפסח אבל לא במבושל דלאו לחם קרינא ביה אע"פ שבבר נאפה בתנור הוא"ל וחזר ובישלו בישלו מתורת לחם ה"ל יש בישול אחר בישול ואח"כ אלא עליו דבפרק כ"מ מייתי להסיא דר"י לענין ברכה דאלקות מברכים עליהם שבבל ולא בפ"ה בבתחלה כמו בתלה לר"י ומסיק עלה דעד כאן לא אמר ר"י אלא דבשיגן טעם מלה ולוכמיה ב"י לראבי"ה דקושייתו חזקה דהא קיימא לן דברכתו בפ"ה א"כ על כרחך קיימא הדמי' דבשיגן טעם מלה אינה הבלבתא וכן בתבו התוספת שם בפ' כל שעה דיש לדחות מתמה טעם מלה בשיגן ול"ד לפסח כמו דדחה בפ' כ"מ לענין ברכה ואגי אינו כדאי להבריע בין הריס גדולים · מ"מ נלע"ד לתרץ על נכון דברי הרא"ש בדרך זה דש"ל כרי"ז ור"י לענין בפ"ח בתנור ורש לו דאין בו בישול אחר שנתבשל כ"ל ובכר ביאלרנו טעמו בסמוך דבמלטמק ויסיס לו יש בו משום בישול כיון דהכה ממלאכת שבת בטעם חדש משא"כ במלטמק ורש לו א"כ אחר כאן ג"כ סברא זו דאף לאלי דבעית לאדרבא דשיגן טעם מלה זה מועיל לדחות הוה דלאלו לפסח דשם נזירת הכתוב הוא דלאי בשיגן ולא בטעם חדש מילתא ע"כ נוכל לומר דלא נתבטל ממנו שם לאי אבל במלה בשיגן טעם מלה דלהם שוני בשיגן בן נוכל

שערי תשובה

לאי מחמת ד"א לא ע"ם : (יד) בישול עבה"ם ושיין בגו"ר סימן ס' תשובת מהר"ם מרין דאם אין בכ"ם אלא מים לבד אסור ליתן קלווי שחוקה לתוכה מפני שמתחבב מרחיק המים וכ"ל כלומר ופ"ר הוא וכ"ם בכ"ר ודאי תוספתי לו מחמת' אבל מכיון דיש בקלווי מים דו בשיגן אז ודאי אסור

באר היטב

(ח) בישול · ומיי יודע בכל דיומים דאסורים משום בישול אפילו ליתן על כסיה. אי מטור קודם שיקח אסור בפ"ם סוף סימן רל"ג מ"ל : (ט) וי"ח · וסר"ח מסק בסברת הלשנים ופ"ח מ"ם · מ"ל : (י) בשרשה · אפשר כ"ל בפ"ם · פפ"ו דאין בישול אחר בישול · ומשמע מלשון בס"ם דאם לא מבשל אפשר שבת רק בשרשה בחמין אסור לשרותו בחמין בשבת ומזה לאחמיר אם טיר שולנת בחמין מ"ל : (יא) מדיחים · סיטו שמגרין עליו מכלי שני אבל אסור לשרותו עשמו בסמוך דאפילו בכלי שני דמיחי אם בפ"ה · ו"ל לענין בכ"ש כאן ג"כ סברא זו דאף לאלי דבעית לאדרבא דשיגן טעם מלה דבעינן לאוכלו בלא מלה דוקא בלא מלה : (יב) בשלים · מבשלים לוגים מוסר ולכן מוסר לרתון הערינ"ג בשבת בלוגים אפילו הוא מלוח הרבה ובן אמר בישול אבל מקום יש בישול אחר לשרותו בחמין בפ"ם ר"ה מ"ל · מבקש כני אדון ישמעאל שמרחיקין מים ומערבין קלווי"ל כדוקה ומשמים אין מחמין לו כל נרטו כשידנו רוחם של אלם ובשם שמלגין אותו בכוסות מוסיפין ומשמין של כסוס מחמיקה מקלווי"ל כדי לבטמו ולמקטו אם יאמרו בן בשבת אסור לאוסיף ולחת מן מקלווי"ל בכוסות ומוסיפ לו בן לבלבנה בים מבקרה מייב לשבת מלאת אמיתם מסר"ל אלי בשבוכת גמת ודרים אח"ל בלל ג' סימן ל' ומיין אם עד סימן ל' אם אסריכו בזה מכמה ח"ל ובכמה דאמרינו אל על אם לאסור ואסמיר אם"ל ומיין בכסר ורא אנרסם אל"ל אלי אלרות אנים אלרות סימן

ו' קור **ומ"ל** מדברי רש"י בשבת אמת ירמות ל"ד ז לדעת אסור וכן מלמע מדברי רמב"ם פ"ם ה"ח קפ"ם כמלמם ומסרם לם בנמרת כגון מרגנולתא דרבי אלא ס"ם כמלמם דברי כמם רבי אלישור אמרין ומסמ"ל מסת דקי"ל אפילו יולאין מבמבול אחר לאסיה בשפתים ל"ם :

יד אפרים

ק"מ (פ"ק יו"ד) מ' פו' בלבן מעוף ו' כו' כין **שריבה** נוף פו"ל"ל סרי"ם מקוד מרקן וכבי דעומם : (בס"ע פ"ק ד') דלאסור בשורו לוחת אין חיוב כו' כל"ל (בבב"א ס"ק ס"ו) מו' דף ל"ם כל"ל :

דשבלין שבו לנמקן מקדירה ולא מיחני כמבבל ובמלם לי דבבל דיש בחבלין דשבידי בעשנים מ"ל : (יג) קשה · וכמו מדין זכר מלות שאין יכולין לאוכלו בלא מלה דוקא בלא מלה : (יד) בישול · אף אם בא דאין בישול אמר בישול אחר בישול ולכן אסור ליתן דבר שנתבבל אבל אם בלא דוקא אבל ל"ם אין לו אחר לו אחר בישול אחר בישול ודבר שנתבבל מותר לשרותו בחמין בפ"ם ר"ה מ"ל · מבקש כני אדון ישמעאל שמרחיקין מים ומערבין קלווי"ל כדוקה ומשמים אין מחמין לו כל נרטו כשידנו רוחם של אלם ובשם שמלגין אותו בכוסות מוסיפין ומחמין לו בן בשבת אסור לאוסיף ולחת מן מקלווי"ל בכוסות ומוסיפ לו בן לבלבנה בים מבקרה מייב לשבת מלאת אמיתם מסר"ל אלי בשבוכת גמת ודרים אח"ל בלל ג' סימן ל' ומיין אם עד סימן ל' אם אסריכו בזה מכמה ח"ל ובכמה דאמרינו אל על אם לאסור ואסמיר אם"ל ומיין בכסר ורא אנרסם אל"ל אלי אלרות אנים אלרות סימן

לדחות הסיח דפסח לפי דעת התו' אבל כאן לענין שבת לא מהני הלי דחיה
דכי נמי תימא מסוס דטעם מלה בעינן ה"ל לחזיגן בחר טעם התבשיל וכיון
דנשתנה הטעם ע"י כיסוי אתריגן דאתכוין לזה בשבת ולא עדיף מן מלעמק
ויפה לו דיש מסוס כיסוי לפי' אחר לאחר לאחר לא

ד ר"מ וכן מ"ש רבינו ברא"ם. וכן דעת הי"ם בפרק כ"ג ס' שבת פ"ב בבריתא וכתבו המג"ם בפרק כ"ב ה' שם פ"ל מהגמרא ובגמרא ה' שם בתו' ב' שבת מ' כשובת דבו' יצחק בר אבדימי ג' שם מ' בבריתא ד' שם בגמרא ה' פר"ן שם בשם שיטות! ובכם ר"ם וכ"מ ז' בהסמות על הפוסקים אפי' המחיריים נזכר שם בו מרק:

יד אפרים

(ס"ק ל"ו) שב"ל סרק כ' בל"ל (ס"ק מ"ח) כמ"ש סעיף ה' וכ"מ בל"ל: (בס"ו ס"ק י"ח) ואם כן אין מ"מ לדין בל"ל:

לא דהמלח בטל בס"ו. ואע"ג דמידי דעביד לטעמא לא בטיל ס"ה דהוי זה"ג דמסתמא נמלח גם בס"ם ואע"ג דדבר שיש ל"מ לא בטיל אין מתבטל מקודם שנאסר בטל לגימות מיד ואין מתבטל בכפרה דתורה (סס) וא"ל דהמלח שנתן עכשיו לא היה בו כדי זולת המלח של אתמול שאם היה בו כדי ליתן טעם אסור כמ"ם בי"ד סי' ס"ו וכ"ה במבכה פ"ב דשלה ובע"ל פ"ה: **ונ"ל** המלח שעשין ממיים שמבשלין לותם אין בו משום ביטול דאין ביטול אחר ביטול ועמ"ש סי"ו: **לב אסור ליתן בו.** ואם עיכה אזי הקליפה אסורה דנתבשלה בשבת דכת ר"ת דייק זה מהמשנה דשבת עיין בתו' ופשוט דאפילו למ"ד ב"ם מבליע ומפליט היינו לענין איסור ואיתר אבל לענין שבת אינו אסור אלא בדבר שהוא מתבשל כדהתם אבל מקן לתוך הקערה עבי"ד סי' ס"ו: **לג** מלאה מים חמין. ואפילו בחמי טבריה אסור ליתן לוגין בחמבטי שהומשכה מן המעין לתוכה אלא צריך ליטול מהחמבטי בכ"ם, ואחר כך יתן המים לתוכה (גמ'): **לד** שהוא כלי שני. דיין שהן לחמילה מסתמא הן חמין הרבה ומתבשלין הלוגים מתערבים בהן (טור) וכ"ד המ"מ במ"ש הב"ח וכ"מ בגמ"מ דלא בכ"י ע"ש: **לה אבל נותן.** ואפילו מכ"ר מותר לעבות לתוך מים לוגים דהתחתון נובר על העליון ומלגמו (טור) ואע"ג דאסור לעבות על תבלין במ"ם בסעיף יו"ד דכוי בכ"ר הכא שאני שמתערבין החמין הלוגים ומתבטל המיעוטן כיון שהלוגין מרובין ושיין בתוס' שבת ובסי"ב ר"ן ותוס' פסחים ד' מ' ע"ב וע"ל דאסור ליתן מתיכה בשר רותח לתוך רוטב לוגן דכיון שאינו מתערב מבטל כדי קליפה וכ"מ בי"ד סימן ל"ח סעיף ד' וגמרא פסחים דף ע"ו: **לו מרובים.** וגלא אמרינן דמלרף הכלי דדבר שאין מתכוין הוא ולא פסיק רישיה הוא וכתב המ"מ וז"ל נראה שכל שאינו מתכוין אין לחוש לומר פסיק רישיה הוא ולימייב מאני שבשבות מתכוין עושה מלאכה וכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה לקטימת קיסם שכל שאינו קוטמו לחלוץ בו שיניו פטור שכל שהוא מאני תיקון כלי מי שאינו מתקנו פטור ואפילו לר"י דמחייב בדבר שאינו מתכוין והמכוין לגרף יש לומרים שהוא חייב מדאורייתא וי"ל שהוא מדרבנן עכ"ל פי"ב ועיין סוף סי' של"ד וסימן תק"י ס"ג: **לז הנאכלין בטות שהן חיין.** פירוש אעפ"כ אסור ליתן סמוך לאש אבל רחוק מהאש אפילו דבר שאין נאכל בטות הי שרי ולפ"ז אסור ליתן הלוגים אפילו דבר שאין נאכל בטות שהוא קרוב כ"כ שיכול להתיך שם לו לשרוף ממ"ם בס"ג. ויש להחות דהא לא ניחא ליה שיכרוף לו שיתיך והוי דבר שאין מתכוין: **לח מותר להניחו כנגד המדורה.** דדמי לסמיכה בכירה דשרי ואף על גב שאין דבר מפסיק בינו לבין האש כיון שהגריכו חכמים להרחיק קצת מן המדורה אינה מאי בקיאות שייך בין ספל לחמבטי. וכפי' הב' דמפרש הטור דספל הוא כלי שלישי והוא נגד כל הסוגיא דאמרינן רבא לא קפיד (*) אמיא בספל ומסתמא קאי אלגמיו דספל הוא כלי שני. ומו"ח ז"ל בחר לו דרך אחרת לפרש הסוגיא אליבא דהטור בענין פסוק דלא כרבא ועשה פלוגתא בין הבריתות וכל אלו הדברים לא שערום אבותינו ולעד"ע לדקדק עוד בלשון הטור שכתב תחלה מיתם בל נחוכה לא יתן בו מים חמין לשון יחיד וכן בסוס שכתב אח"כ כתב שיתן הלוגים לתוכו ולא זכר ל' רביס לתוכן דהיינו דהיינו לתוך המים וכשכתב דין הספל כתב לסור ליתן בהם בו' אבל לערות מהם בו' לשון רבים ואח"כ חזר וכתב לשון יחיד וכן הדין בו' לערות ממנו. והו קשה דלמה לא זכר דין החמבטי כלל כיון שמזכר בגמרא ויש מקום לטעות ולומר דבחמבטי אסור אפי' ליתן חמין לתוך לוגן כמ"ש התוספות דאי אלו בריתות דרבי מאיר אייתי לומר כן לענין ספל ואם ר"ח הולרך להזכר מזה ק"ו בשביל הטור לחזכר מזה לענין חמבטי בפרק אר"ם בן מרסיא ס"ל בלמת דאמבטי אסור בכל גווני. והו דכתב הטור אח"כ וכן הדין בכ"ר והוא לשאים בו' דמשמע דלאמבי זה כ"ר והוא לרחילה ולא מלינו זה. פ"כ נלע"ד דרחוי וכלון לבניה בדברי רבינו הטור וכל"ל אבל ספל שים בו מים חמין לרחילה והוא כ"ר אז אבל אמבטי אפי' הוא כ"ם בו' ויהיו דבריו מכוונים עם דברי התוספות שכתבו בד"ה אבל באמבטי וז"ל והאי ספל פ"כ כ"ם דאי כ"ל אמאי אינו אמבטי עכ"ל הרי מבואר דספל כ"ר הוא שוה לאמבטי בכ"ם ובל כן כ' הטור שפיר דספל כ"ר שהוא לרחילה וכן אמבטי אפי' כ"ם בו' ובכשיו נכון לשון רבינו שכתב הטור לערות מהם דר"ל מן הספל והאמבטי וגם ניחא מ"ש אח"ז וכן הדין בכ"ר והוא לשחיה דר"ל כמו שהוא הדין בכ"ר שהוא לרחילה שזכר כבר אלא ספל לפי הגרחתיו ואל יקשה בעיניך להניח שהרי גם הב' מגיה בעסק זה בדברי הרמזים ויתא ליה לרבינו לייחס מ"ם בהעתוקה כדי שיהיה מוסכם להלכה עם שאר הפוסקים ממה שייחסה לו שיטה מיוחדת מה שלא נראה ולא נמלא בגלע"ד ברור בסמוס: (יח) של מרחץ. לשון הש"ע בסעיף זה עם סעיף שלחריו הוא לשון הרמב"ם בפרק כ"ב והזיכה לפע"ד הימה בפי' שפי' בו הב"י וכ"מ ע"כ נעתיק הבוניה. ליתא בס' כיה מהיתיחו המיקם שפיהו לא יתן לחוכו לוגן בבגיל שיתמו אבל מהן הוא לחוכו לו לתוך הכוס כדי להפסיקן מלי קאמר א"ל אדא בר מתנא ד"ק המיקם שפיה ממנו מים חמין לא יתן לחוכו מים מוטעים כדי שיתמו אבל מהן לחוכו מים מרוכים כדי להפסיקן

לא דהמלח בטל בס"ו. ואע"ג דמידי דעביד לטעמא לא בטיל ס"ה דהוי זה"ג דמסתמא נמלח גם בס"ם ואע"ג דדבר שיש ל"מ לא בטיל אין מתבטל מקודם שנאסר בטל לגימות מיד ואין מתבטל בכפרה דתורה (סס) וא"ל דהמלח שנתן עכשיו לא היה בו כדי ליתן טעם בקדירה

(טו) (כח) בטל על נכי המתבטל (כ"י בסס שבלי הלקט):

יי לב ר אסור ליתן תבלין בקערה (מז) ולערות עליהם (כט) מכלי ראשון:

יא (יז) ס אמבטי (פירוס כלי שרוחץ בו) (יח) של מרחץ שהיא לג מלאה מים (ל) חמין (אף על פי) **לד** שהוא כלי שני (תוספות והרא"ש ומיוד) אין נותנין לה מים צונן שהרי מחמטן הרבה לה אבל נותן הוא (לא) ממים חמין שבזה האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן:

יב ת מיתם שפינה ממנו מים חמין מותר ליתן להוכו מים צונן לו (לב) (מרוכים) כדי להפשירן ומותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן או צונן לתוך חמין והוא שלא יהיו ס בכלי ראשון מפני שמדמטין הרבה: הגה ואם סמיס מרוכים כל כך שאי אפשר שיתבטלו רק שיפינו ליתן אפי' בכלי ראשון שם לא יסיה על הסס: (טור):

יג ב מותר ליתן קיתון של מים או של שאר משקים (לג) בכלי שני שיש בו מים חמין אבל בכלי ראשון אסור:

יד ג מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקים כנגד האש להפיג צנתן ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם ביותו מקום ד עד שתהא היד יולדת (פירוס מהחממת ובכויה) בו דהיינו מקום שכריסו של תינוק נכוית בו אבל אסור לקרבו אל האש למקום שיכול להתחמם שתהא היד סולדת בו ה ואפילו להניח בו שעה קטנה שתפיג צנתן אסור כיון שיכול להתבשל שם: הגה וכזה הדין בפירות לו שאר דברים לז המלבנין כמות (לד) שכן חיין. (מרדכי פרק כירס ועיין לעיל סימן רל"ד):

טו ו דבר שנתבשל כל צרכו והוא יבש שאין בו מרק לח מותר להניחו כנגד המדורה אפילו במקום שהיד סולדת

כלי שבת קמת תע"ב וכבר זכרנו בס"ד בבגליס דינא הכי כיון שהם מרוחים ממהרים להתבשל ושינינו רוחות דבשנותנין לותם בכ"ם רותח מתמתקים ממרירותם אחר שמוסתים שם קלת שעה: (טו) בטר ע"ב המאבל. ולא הוי דשיל"מ אחר שבת דאפילו בלא לח בטיל משום דכלו מתבטל קודם שעשה האיסור הכא מילתא דתורה אינו מתבטל אלא בביטולא דתורה כדלעיל ואין לאסור מטעם דלעשמא עביד ולא בטיל כמו בשאר ותבלין דכיון שמסתמא נמלח ג"כ מע"ם אלא שלא נמלח כ"ל ה"ל זה חם נורם ומותר כמו בשאור של תרומה ואחור של חולין שנפלו לתוך עיסה ונלטרפו ונתמלו דקי"ל זה"ג מותר ע"כ בב"י בשם ס"ל בשם ר"ם. ולעד"ל מלח תמוה דע"כ לא מלינו זה"ג רק אחם בלותו הזמן שעוסה האיסור פעולתו אז נורם גם הביתר פעולתו בהבית דשלח שזכרנו דשניהם הם מחמלים בפעם אחד וכן בכל זה"ג הנזכרים בי"ד כמ"ם שם בסי' קמ"ב הוא כן מה שאין כן כאן דתבטל תחלה במלח של היתר וכבר עשה פעולתו רק שאינו מספיק לטעמא ואח"כ ע"י מלח של איסור בא לו טעם טוב לא הוס זה"ג אלא שהאיסור הוא הגורם ליתן לו טעם טובי. והבפלים מנולה לנו הא למה זה דומה לתבשיל שיש בו תבלין אלא שאינם מספיקים והנים שם תבלין של איסור והשביתו לתבשיל וכי יביה זה מותר דאין לך אכילה איסור גדול מזה ולא שייך זה"ג אלא אם היו מתערבים קודם נתינת הטעם דהיינו קודם שבאו לקדירה דאז נותנים טעם בימד משא"כ בנדון זה דהוה כמו מתן תחלה תבלין בשבת בל"ר דגם כאן מרגישין בפי' טעם האיסור מה שמוסיף על היתר כנלע"ד לתלק והבא לאסור איזוק זה עליו הכליה ורחה שאין לחתיר אכילה זו בשבת אלא יתמין עד אחר השבת כל"ל: (מז) ולערות עליהם מב"ר. דקי"ל בכס"ו ור"ת דשיהו בכל"ר והיינו לאומרא אבל לא לקולא כגון להבשיל [כלי] שלריך הנעלה ע"י עילוי מכ"ר כמבואר בי"ד: (יז) אמבטי של מרחץ בו'. בטור כתוב אבל בסל בל מים חמין בו' והוא תמוה מאד דבסק נגד בל ההלכה המבארת בתלמוד דהיינו שאומרים בפי' דאביי הבא בבריתא דבסל אינו לחמבטי דאמבטי אמרינן בס דמותר בחמין לתוך לוגן ולא לריבך אלא בספל מותר בבל גווני הו אמרינן אמ"כ דבבא לא קפ"ד (*) אמיא דהיינו בספל בין חמין לוגן לו אינבא מותר ובבל דוכתי קי"ל בבבא ובס"ם בלן שהבי"ף ובס"ם ס"ל בפי' בבא ביהלן בסק הטור דלא בבבא והב"י פירש ב' פירושים ובבודו במקומו מונח דשני בתוביס אלו אין מלמדין. הראשון הוא מפני שאין ידוע לנו תמונת בלים אלו ויש לאסור בבל בלי שני העשוי לרחילה. ולבן בתב רבינו לאסור אפילו בספל וזה לא ניתן להבתב דאם בן היה לו לרבינו לבתוב דין התלמוד והאילוק שיש בין ספל לחמבטי נאחר בך היה לו לבתוב ומבשיו אין אנו בקיאין יש לאסור בל בלי ולמה פסק רבינו לדינא מה שהוא שבר גמור לדין התלמוד בשביל הסרון הבקיאות ולבל הפחות לא היה לו להזכיר ספל בלל אלא יבתוב בתם בל ב"ם שיש בו מים חמין לרחילה בו' והו

מאי בקיאות שייך בין ספל לחמבטי. וכפי' הב' דמפרש הטור דספל הוא בלי שלישי והוא נגד בל הסוגיא דאמרינן רבא לא קפיד (*) אמיא בספל ומסתמא קאי אלגמיו דספל הוא כלי שני. ומו"ח ז"ל בחר לו דרך אחרת לפרש הסוגיא אליבא דהטור בענין בפוסק דלא כרבא ועשה פלוגתא בין הבריתות וכל אלו הדברים לא שערום אבותינו ולעד"ע לדקדק עוד בלשון הטור שבתב תחלה מיתם בל נחוכה לא יתן בו מים חמין לשון יחיד וכן בסוס שבתב אח"כ כתב שיתן הלוגים לתוכו ולא זכר ל' רביס לתוכן דין הספל כתב לאסור ליתן בהם בו' אבל לערות מהם בו' לשון רביס ואח"כ חזר וכתב לשון יחיד וכן הדין בו' לערות ממנו. והו קשה דלמה לא זכר דין החמבטי בלל כיון שמזכר בגמרא ויש מקום לטעות ולומר דבחמבטי אסור אפי' ליתן חמין לתוך לוגן כמ"ש התוספות דאי אלו בריתות דרבי מאיר אייתי לומר בן לענין ספל ואם ר"ח הולרך להזכר מזה ק"ו בשביל הטור לחזכר מזה לענין חמבטי בפרק אר"ם בן מרסיא ס"ל בלמת דאמבטי אסור בכל גווני. והו דכתב הטור אח"כ וכן הדין בכ"ר והוא לשאים בו' דמשמע דלאמבי זה כ"ר והוא לרחילה ולא מלינו זה. פ"כ נלע"ד דרחוי וכלון לבניה בדברי רבינו הטור וכל"ל אבל ספל שים בו מים חמין לרחילה והוא כ"ר אז אבל אמבטי אפי' הוא כ"ם בו' ויהיו דבריו מכוונים עם דברי התוספות שבתבו בד"ה אבל באמבטי וז"ל והאי ספל פ"כ כ"ם דאי כ"ל אמאי אינו אמבטי עכ"ל הרי מבואר דספל כ"ר הוא שוה לאמבטי בכ"ם ובל כן כ' הטור שפיר דספל כ"ר שהוא לרחילה וכן אמבטי אפי' כ"ם בו' ובכשיו נכון לשון רביס שבתב הטור לערות מהם דר"ל מן הספל והאמבטי וגם ניחא מ"ש אח"ז וכן הדין בכ"ר והוא לשחיה דר"ל כמו שהוא הדין בכ"ר שהוא לרחילה שזכר בבר אלא ספל לפי הגרחתיו ואל יקשה בעיניך להניח שהרי גם הב' מגיה בעסק זה בדברי הרמזים ויתא ליה לרבינו לייחס מ"ם בהעתוקה כדי שיהיה מוסכם להלכה עם שאר הפוסקים ממה שייחסה לו שיטה מיוחדת מה שלא נראה ולא נמלא בגלע"ד ברור בסמוס: (יח) של מרחץ. לשון הש"ע בסעיף זה עם סעיף שלחריו הוא לשון הרמב"ם בפרק כ"ב והזיכה לפע"ד הימה בפי' שפי' בו הב"י וכ"מ ע"כ נעתיק הבוניה. ליתא בס' כיה מהיתיחו המיקם שפיהו לא יתן לחוכו לוגן בבגיל שיתמו אבל מהן הוא לחוכו לו לתוך הכוס כדי להפשירן מלי קאמר א"ל אדא בר מתנא ד"ק המיקם שפיה ממנו מים חמין לא יתן לחוכו מים מוטעים כדי שיתמו אבל מהן לחוכו מים מרוכים כדי להפשירן

שערי השובה ל"ל אמת **באר היטב** ל"ל אמת **והלא**

מבוטלים בס קלת שבת ס"ו: (כח) בטל. שיין ס"ו בסולן. וכשלם בתין לבתיר אלילם זו בשבת אלא יתמין עד לאחר בשבת ע"ם ומה"ל. ונראה לי דמלא בשיטין מתים בסבלנין לותם לין בו סטוס ביטול דאין ביטול אחר ביטול: (כט) מכ"ר. ואם עיכם אלו הקליפה אסורים דנתבשלה בשבת ועמ"ש: (ל) מחין. ואפילו בחמי טבריה אסור ליתן לוגין הרמב"ם בפרק כ"ב והזיכה לפע"ד הימה בפי' שפי' בו הב"י וכ"מ ע"כ נעתיק הבוניה. ליתא בס' כיה מהיתיחו המיקם שפיהו לא יתן לחוכו לוגן בבגיל שיתמו אבל מהן הוא לחוכו לו לתוך הכוס כדי להפשירן מלי קאמר א"ל אדא בר מתנא ד"ק המיקם שפיה ממנו מים חמין לא יתן לחוכו מים מוטעים כדי שיתמו אבל מהן לחוכו מים מרוכים כדי להפשירן

(לא) מרוכים. ולא לחמרן דמלרף הכלי דדבר שאין מתכוין הוא ולא פסיק רישיה הוא וכתב המ"מ ס"ב ומראה שכל שאינו מתכוין אין ראוי לומר פסיק רישיה הוא ולחייב מאני שבשבת מלאכה ובכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה לקטימת קיסם שכל שאינו קוטמו לחלוץ בו שיניו פטור שכל שהוא מאני תיקון כלי מי שאינו מתקנו פטור ואפילו לר"י דמחייב בדבר שאינו מתכוין והמכוין לגרף יש לומרים שהוא חייב מדאורייתא וי"ל שהוא מדרבנן עכ"ל פי"ב ועיין סוף סי' של"ד וסימן תק"י ס"ג: (לב) בפרק אר"ם בן מרסיא ס"ל בלמת דאמבטי אסור בכל גווני. ומו"ח ז"ל בחר לו דרך אחרת לפרש הסוגיא אליבא דהטור בענין בפוסק דלא כרבא ועשה פלוגתא בין הבריתות וכל אלו הדברים לא שערום אבותינו ולעד"ע לדקדק עוד בלשון הטור שבתב תחלה מיתם בל נחוכה לא יתן בו מים חמין לשון יחיד וכן בסוס שבתב אח"כ כתב שיתן הלוגים לתוכו ולא זכר ל' רביס לתוכן דין הספל כתב לאסור ליתן בהם בו' אבל לערות מהם בו' לשון רביס ואח"כ חזר וכתב לשון יחיד וכן הדין בו' לערות ממנו. והו קשה דלמה לא זכר דין החמבטי בלל כיון שמזכר בגמרא ויש מקום לטעות ולומר דבחמבטי אסור אפי' ליתן חמין לתוך לוגן כמ"ש התוספות דאי אלו בריתות דרבי מאיר אייתי לומר בן לענין ספל ואם ר"ח הולרך להזכר מזה ק"ו בשביל הטור לחזכר מזה לענין חמבטי בפרק אר"ם בן מרסיא ס"ל בלמת דאמבטי אסור בכל גווני. והו דכתב הטור אח"כ וכן הדין בכ"ר והוא לשאים בו' דמשמע דלאמבי זה כ"ר והוא לרחילה ולא מלינו זה. פ"כ נלע"ד דרחוי וכלון לבניה בדברי רבינו הטור וכל"ל אבל ספל שים בו מים חמין לרחילה והוא כ"ר אז אבל אמבטי אפי' הוא כ"ם בו' ויהיו דבריו מכוונים עם דברי התוספות שבתבו בד"ה אבל באמבטי וז"ל והאי ספל פ"כ כ"ם דאי כ"ל אמאי אינו אמבטי עכ"ל הרי מבואר דספל כ"ר הוא שוה לאמבטי בכ"ם ובל כן כ' הטור שפיר דספל כ"ר שהוא לרחילה וכן אמבטי אפי' כ"ם בו' ובכשיו נכון לשון רביס שבתב הטור לערות מהם דר"ל מן הספל והאמבטי וגם ניחא מ"ש אח"ז וכן הדין בכ"ר והוא לשחיה דר"ל כמו שהוא הדין בכ"ר שהוא לרחילה שזכר בבר אלא ספל לפי הגרחתיו ואל יקשה בעיניך להניח שהרי גם הב' מגיה בעסק זה בדברי הרמזים ויתא ליה לרבינו לייחס מ"ם בהעתוקה כדי שיהיה מוסכם להלכה עם שאר הפוסקים ממה שייחסה לו שיטה מיוחדת מה שלא נראה ולא נמלא בגלע"ד ברור בסמוס: (יח) של מרחץ. לשון הש"ע בסעיף זה עם סעיף שלחריו הוא לשון הרמב"ם בפרק כ"ב והזיכה לפע"ד הימה בפי' שפי' בו הב"י וכ"מ ע"כ נעתיק הבוניה. ליתא בס' כיה מהיתיחו המיקם שפיהו לא יתן לחוכו לוגן בבגיל שיתמו אבל מהן הוא לחוכו לו לתוך הכוס כדי להפשירן מלי קאמר א"ל אדא בר מתנא ד"ק המיקם שפיה ממנו מים חמין לא יתן לחוכו מים מוטעים כדי שיתמו אבל מהן לחוכו מים מרוכים כדי להפשירן

(לב) מרוכים. ולא לחמרן דמלרף הכלי דדבר שאין מתכוין הוא ולא פסיק רישיה הוא וכתב המ"מ ס"ב ומראה שכל שאינו מתכוין אין ראוי לומר פסיק רישיה הוא ולחייב מאני שבשבת מלאכה ובכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה לקטימת קיסם שכל שאינו קוטמו לחלוץ בו שיניו פטור שכל שהוא מאני תיקון כלי מי שאינו מתקנו פטור ואפילו לר"י דמחייב בדבר שאינו מתכוין והמכוין לגרף יש לומרים שהוא חייב מדאורייתא וי"ל שהוא מדרבנן עכ"ל פי"ב ועיין סוף סי' של"ד וסימן תק"י ס"ג: (לג) בכלי שני. ועיין כ"ר סימן ל"ב ס"ק ס"ם בהגהי בכם סס"ו דאם שאם נכלי ריקן מן בכלי ראשון דאותו שבכלי יש לו דין כ"ר לחומרא ע"ין בם דלא בשבת"ל. ולעיל סימן רל"ח מקגנו דאין לעשון כל בכלי בסוך שבכלי שני דאם כן כ"ל בסמנם אלא צריך לביאת תעולה לעשלה ס"ו עיין בם: (לד) שכן חיין. ופירוס אף על פי כן אסור ליתן סמוך לאש אבל רחוק מהאש אפילו דבר שאין נאכל בטות אם הרי הלבי אסור ליתן תלונעות לו כלי שושרת סמוך לאש לאחמנו אם הוא קרוב כ"כ שיכול לפסוך בם לו לבטוף בם ס"ם ס"ק יו"ד בשם שרמב"ם ויש לדחות דבלן לא ניחא ליה שיכרוף לו שיתיך והוי דבר שאין מתכוין מ"ל

והלא מלרף (פירוש שמחזיק הכלי הרוחה ע"י מים לוגמין) ר"ם הוא דאמר דבר שאין מתכוין מותר מתקיף לה אביי מידי מיחם שפיכה ממנו מים קתני מיחם שפיכה (קתני משמע שפיכה לעצמו מן האויר) אלא אמר אביי ה"ק המיחם שפיכה אין בו מים ממין לא יתן לתוכו מים מושבים בשביל שיחומו אבל מותן לתוכו מים מרובים כדי להפסיד ומיחם שפיכה ממנו מים לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני שמלרף וד"י היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור · וכ"ה דאוקימתא דרב אחא בשאינה קיימת לדינא אע"פ שנתמיה ואין כאן משום לירוף ע"ל · פירוש דבריו דאביי ס"ל ג"כ להלכה כרב אחא הן במיחם שפיכה הן במיחם שפיכה אלא דאביי לא רצה לפרש המשנה בשפיכה מלד שלשון שאומרים שפיכה ע"כ מעכשיו לפי' בשפיכה ומשך מזה מדלא תנא במשנה מיחם שפיכה ממילא ס"ל לתנא דבשפיכה אסור אפילו במרובין משום לירוף וד"י היא ואם כן לפי מה דקיי"ל בר"ם מותר גם בשפיכה במרובין וא"כ אין מ"לוק דין בין רב אחא לאביי וכזה נבוא לבאר בס"ד דברי הרמב"ם הלכו ומקדים עוד מה שהלקו אחר"כ שם בגמרא בין כוס לאמבטי דבכוס שהוא לשתיה והוא כ"ם מותר בין חמין לצונן בין צונן לחמין ובאמבטי מותר דוקא בחמין לצונן ולא איפכא ופי' התו' אלי אמבטי הוא כ"ם ואתא לאיפוגי בכ"ם בין כוס לשתיה ובין אמבטי שהוא חם הרבה ואיכא למיגזר וכו' וכ"ה דעת ה"ם שכתב ח"ל ואמבטי זה כלי הוא וגן פירשוהו הגאונים והטעם שאסור לתת צונן לחמין מפני שהמים שבו עומדין לרחיצה ולדם מחממן הרבה וז"ם אמבטי שבמרתן וכן עיקר עכ"ל · ולפי הגראה שיש כאן ס"ם ומסר תיבת שני ול"ל ואמבטי זה כ"ם הוא ושיהו כמ"ש התוס' ופ"ז אמר וכ"ם הגאונים ופירוש דברי הרמב"ם הם בדרך זה תחלה כתב כאמבטי שבמרתן דהיינו כ"ם דוקא בזה אמרו מותר בחמין לצונן ולא צונן לחמין אבל אם היתה כ"ר אסור אפילו בחמין לצונן וכמ"ש הרמב"ם מיירי הרמב"ם וקמ"ל שיש חומרא בכ"ם זה בין שהוא של מתכת אבל לא הוה ממש בכ"ר הוא אסור אפילו בחמין לצונן וזהו דין אמבטי שבגמרא · אח"כ כתב דין המיחם הלא פירה מזהו ואמר הגאון הדין בלה פירה ממנו מים ממילא הוי המיחם עדיין כ"ר ואסור אפילו בחמין לצונן מ"מ יש היתר מצד שאם הם מרובים ואין כח בהוס רק להפסיד וממילא נדע ג"כ דין מיחם שפיכה דהוא ג"כ כ"ר דמותר במרובין אלא דקמ"ל בפירה ממנו מים דלא אסריק משום לירוף להלכה דקי"ל כר"ם ואיהו בין לרב אחא בין לאביי כמ"ם בסמוך · אח"כ כתב דין הכוס של שתיה והוא כ"ם דיהו הוא לשתיה בין חמין לצונן בין צונן לחמין דכ"ם אינו מבטל ושל זה אמר והוא שלא יהיה בכ"ר פי' דאי בכ"ר אסור אפי' בחמין לצונן אלא כ"ר הוא מרובים כמ"ש והב"י וכ"מ הלך בדרך אחר לומר שיש פלוגתא בין אביי לרב אחא אפי' במרובים ומפרש דברי רמב"ם כרב אחא ומפרש מ"ש שבמרתן לאו דוקא אלא כ"ר הוא ודיהו בכל כ"ר ומ"ש הרמב"ם דבכ"ר אסור הייהו בחד מווני דהיינו צונן לחמין אבל בחמין לצונן מותר אפילו בכ"ר וכ"ז הוא תיוה דהיאך יפסוק הרמב"ם כרב אחא כיון דלא בשאר בגמרא כן מכח קושית אביי והוא רוצה לדחות קושית אביי ואין זה בכח שום פוסק כלל גם אחר דוחקים שיש בפירושו ולפי מ"ש ניחא הכל בס"ד מבלי מה שהקשה ב"י על ה"ם ומשאר לנו מהלוקת אחד בין הרמב"ם והטור דאילו להרמב"ם אסור בכ"ר אפילו בחמין לצונן אלא דכתב הטור שכתב אפילו בכ"ם משמע שגם בכ"ר דיש הבי שיש חילוק בין חמין לצונן דמותר ולהיפך אסור כי הוא ס"ל תחלה נבר כמ"ש בהדי אבל בחומר' שיש בכ"ם דמרחקנם הטור ס"ל בהרמב"ם דאסור בצונן לחמין לא כאמר כ"ם דשתי'

ובמ"ש אסור הטעם דחתא' נבר לאוי לתכן דבריו והלא רש"י פי' טעם זה והחוהו התוספות בשם ר"ת דא"כ קשה למ"ד שילאה נבר מכאן ואילה ואילה התוספות הטעם משום שיש בחתחון מיס מרובים ע"כ אנו אזלינן בתר החתחון ואילו כתב הטור דלא כתוס' שאין זה דאסו לאוק על התוספות ולא הבינו כלל דבריהם וכ"ל דלק"מ דלמ"ד תחלה נבר נאחר הטעם כפשוטו אלא דלמ"ד שילאה נבר דמיירי בהתחתון מרובה מעלון וכיון דקי"ל תחלה נבר אסק אסיר אפילו בלא התחתון מרובה כ"ז נראה לכון מאד בס"ד : (יט) **בכ"ש שיש בו מים** · בגמרא איתא פרק כירה דא"ל רבי לר"י בר אבדימי טול בכ"ם ותן וכתבנו ביד"ם ס"ם ל"ב פירושו ואם נאבאר דאם שואב בכלי ריקן מן הכ"ר דאותו הכלי אשואב בריש לו דין ל"ר לאוסרא ולא לקולא ע"ם ולעיל סימן רע"ח כתבנו דאין בכלי כתוב הכ"ם דא"כ ל"ל השמנה אלא לריך להיות מעולה למעלה וכתב המרדכי בפרק כירה אין לתת פירות תוך הקלחבלי"ם על התנור בבית החורף כדי שיעלו דלא גריעי ממים : (כ) **במקום שהים"ב** · הב"י הבית שהמרדכי כתב בבאל התרומה דהיינו הים מחמירין דבאן וכרבינו יחיאל מפרי"ם הים מביא ראיה להתיר מפרק כירה סבה אחת יהה ומחממת כנגד המדורה ואם לבנה ואם אמן זיח קרום הוא ואפ"ה אני מוב להחמיר אלא להשיב כ"ב קרוב לאחם אלא לחוק כדי אלא יהא יש"ב אל"ל · וכתב ב"י וז"ל נראה דלבאר"ם לא אסור אלא במקום שהים"ב וליתא דהא אמאמ לאו משום ביטול הוא אלא משום מולד ואם כן אפילו אין י"ם אמי אסור (בב"י יש ס"ם ול"ל כמ"ם כאן) ושוד דמשמע דלרבינו יחיאל אני לאחם אמן זיח אפילו במקום שהים"ב ובהגיה אחיקא בפרק כירה דאמן יש בו משום ביטול והסברו זהו ביטולו אל"ל ולא דק בדבריהם אלו דמ"ם תחלה שנראה מדברי מרדכי דלבאר"ם אסור דוקא בים"ב הוא סבר מדאחסיק המרדכי לאלק בין י"ם לא אלא שזהו כדעת בעל"ת ואיתא דבעה"ת מתחיר אפילו באין י"ם מחמת שהוא מולד אלא דהבראת המרדכי מעלמו הוא לאלק בכך להלכה לאעשה לכתחלה להחמיר בי"ם ומ"ם עוד שבפרק כירה אמרינן אמן יש בו משום ביטול אלא אמרינן אם אין בו אפילו אין י"ם אמי אסור קלטו אם אלא מולו דא"כ קשה מ"ם רשב"נ אסה אשה ידה כו' והא יש בו משום ביטול דהא היא מפשרה אל"פ ידיה ואפי' מחממתה והא אפי' בהפשר הוי ביטול אלא אשוב דבין דהוה ע"י אימו אני ואין כאן ביטול אלא כשהאמן בעין בע"מ בע"מ רש"י אם דמותר מחמת אימו ואל"כ ה"ם אמי כאן בשומן שהוא אל איפכד"י דמותר לחמם אפילו במקום אי"ם דמ"ם אינם אי"ם מיירי אל"פ שאינו יוכל אם להתבטל דאל"כ הוה אסור לד"ה משום ביטול לא משום מולד אמ"ם בסי"ד דמקום שיכול להתבטל אסור ולא זכר אם במקום שהים"ב דודאי יש מקום שהים"ב ואם"ם אין מתבטל וה"ם אמי נבי אמן לא אלינו איתר אפילו ע"י אימו אלא אם יוכל להתבטל ביטול גמור וע"כ לא אסרו בשה"ת כאן אלא משום מולד מ"ם מבית אפיר ראיה רבינו יחיאל לענין מולד דמותר כאן כמו בשומן במקום דהוה אימו אמ"ל ומ"ה כתב כאן להתיר אפי' בים"ב כי חזר ממ"ל בב"י לאלק על המרדכי אלא לדעת המקילים שהוא רבינו יחיאל והרמב"ן וה"ם שמולקים על סה"ת אפילו בי"ם · ולבוס כתב דאל"ל שעשות יש בים"ב ול"ל במקום שאין הים"ב דהוא אזיל אחר קושיית ב"י שזכרנו אבל האמת שהב"י חזר בו בס"ע ואין כאן ט"ם בס"ע : (כא) **ואע"פ שהשומן** כו' · זהו דעת הסמ"ג דאין לאסור משום מולד ודמי לאין מרסקין אלא אם כדר כמ"ם אי"ל ס"ל אי"ל דכאן לא שביד כלום בידים אלא ממילא הוא ומתה ובגי בדר אמי חמיא אבל נותן הוא לתוך הכוס ואינו חושש ואפ"ם שמומות כיון שהוא ממילא ולפ"ז אף בחמה מותר לגיות הרמב"ם מיקל עוד וס"ל

מולדת בו : הגה ואפילו נעשנן כבר אבל אם הוא רוקח אפילו בדבר שיש בו מרקח מותר ויש מקילין לומר דכל שאינו נותנו על גבי כלים אלו כבירים ממש רק כמוך לו (רדב) אפילו נעשנן מותר (המגיד פכ"ב) ונהגו להקל בזה אם לא נעשנן לגמרי ונמנו שכתבתי לעיל סימן רל"ג :

מז : **מותר ליתן אינאפנדה כנגד האש** (ב) **מ במקום** (לו) **שהיד סולדת** (**כא**) **ואף על פי שהשומן שבה שנקרש הוזר** (לז) **ונמוחה** הגה **מא** ולכן קדירה שיש בו רוטב שנקרש בשבשומן ניטות אינו בשן (לח) דברי (רבי' ירוחם ח"ג) **מב** (לט) ויש מחמירין (ר"ן פרק בתם שומנין) ונהגו להחמיר אינו במקום טרף יש לסמוך מהברת רשמ"ה :

יז : **אסור ליתן צונן** (על המיחם) **אפילו להפשיר כל שהמיחם חם כל כך שאילו היה מניחו שם הרבה היה בא לידי בישול דהיינו שיהיה היד סולדת בו שדין מניח על גבי מיחם כדין מניח כנגד המדורה ואם אינו חם כל כך מותר** :

יח : **האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כל צרכו אין מוציאין בכך מהם שנמצא מגיס**

דברי אבל מ"מ אסור משום ביטול לאוסרין ומ"ם סע"ו : **מב** ויש **מחמירין** · משום דהשומן לף למעשה והוי בעין והוי מולד לו דדמי למקרן שזהו מה שאין כן בשאר דברי כמו שכתבתי סימן ש"ך סעיף ט' דבשמיטות במיס אינו ניכר ומשמע אפילו בדיעבד אסור לאכול השומן דהוי מולד ומכל מקום הפסד"ד עצמה מותרת דבשומן הבלוע בה אין איסור מידי דהוי לאחתיכת בשר שמותר לאמס במ"ם הרב"י ואפשר דכיון דנאסר השומן בעין חוזר ונבלע בפסד"ד ונאסר במ"ם בי"ד סי' קי"ג ס"ג ומ"מ יש לסקל בדיעבד במ"ם רמ"א וע"ל דמותר ליתן הפסד"ד קודם שנוסף התנור במ"ם ססי' רנ"ג דאפילו במותן קדירה קודם

באר היטב

מ"ם עיין שם : (לה) נעשנן מותר · הסברתא ניס אין בישול אחר ביטול אפילו ברוטב ונעשנן : (לו) שהיד סולדת · כתב מלבוש שיש ס"ם ול"ל נאקום שאין בס"ם דנאקום שסיס"ב אפשר משום ביטול ונראה לי דלד' דקמא כיון שנאבאל כבר ודאי יבש אין בו מהוס משום בישול כמ"ם סע"ו ועיין סימן רי"ג ס"ם ואיתא בהגיה כך ס"ו וס"ז : (לז) ונמוחה · דלא שביד כלום בידים אלא ממילא הוא ומתה : (לח) דברי · אבל מבל מקום אסור משום ביטול לאסורין כמ"ם סע"ו : (לט) ויש מחמירין · משום דהשומן לף למעשה

קר ויעשנן מל"ל ובכ"ת מיס דנים סי' כ"ח מחיר בכמ"ג לסמוך אל התנור אף אם יש משם שומן קרום אבל אם אינו מעשה בשבת ונם מנאחר לדעתו לאסור אף שנתבטל כ"ל ומלמאת ודע לו לאחם תוך התנור לו תוך הסרים אפי' נרוסה דמחי נאבאל כיון בכן דרך ביטולו ואפי' שאור לאם לו נגד המדורה שאין כן דרך ביטולו ואם אינו נהקל ויש לו על מי שיסמוך בפרש בחדיתיו שאין דרך לבטל תוך התנור רק בסמנת חתיון לבד ומה שהנים לאחם אחיות הייהו לחוק מהום התנור אחוך לדקה שבשתמין בו אשם אינו מתחמם כ"כ שהיה ביס"ב אבל נמקום שאיס"ב אסור ביון שיש בו מרק ונעשנן לגמרי ועיין בס"ל סימן רל"ג ס"ק ס"ו בשם הס"ו . ועיין בס"ת בכמ"ג סימן י"ו שאחר לאת הקפוני שנתבטל בנגד המדורה אפילו ואבאל אבל נאחו ס"ג הלא אסור אפילו ע"י אינו יכולו ואפילו אם נהנו לאחתיל מעבר בשבת הוא ס"ם : שביס"ב אין איסור בדיעבד ובמקום שאין הים"ב מותר ליתן שם בסמיכה אפילו לכתחלה ואפילו אם נהנו לאחתיל מעבר בשבת הוא ס"ם :

שערי תשובה

דוקא בראיתה דס"ר ובסיס"ב : (לה) נעשנן . עכה"ם וע"ל בר"י בשם מהר"י מרלאני בתשובה כת"י מה שכתבו בקרקפלמעי' שבשפחות מביאות האליאנטי ותרגולא לאחם תוך התנור בשחרית שבת קודם הכילה ואתה עדרבו ממ"ם בס"ו בר"ג ל"ל מאחר שכתבו איסור כו' ול"ל היתר ממקום אחר כו' אבל אלו מלאיאנטים לתרגולא אין בהם מרק לכ"ם ברי ואין לאלק בין בעבד המדורה לאוק התנור כיון שהתנור אינו שהתנור שלנו פתוח לו מלד כאן בין בית הוא ואין שם מדורה גרע אפי' מבעבד המדורה ומעתה בכלי ח' ומה שסתמו התנור כדי לבטל חומו שיהיו כדי אלא יכנס אויר

שערי תשובה

דוקא בראיתה דס"ר ובסיס"ב : (לה) נעשנן . עכה"ם וע"ל בר"י בשם מהר"י מרלאני בתשובה כת"י מה שכתבו בקרקפלמעי' שבשפחות מביאות האליאנטי ותרגולא לאחם תוך התנור בשחרית שבת קודם הכילה ואתה עדרבו ממ"ם בס"ו בר"ג ל"ל מאחר שכתבו איסור כו' ול"ל היתר ממקום אחר כו' אבל אלו מלאיאנטים לתרגולא אין בהם מרק לכ"ם ברי ואין לאלק בין בעבד המדורה לאוק התנור כיון שהתנור אינו שהתנור שלנו פתוח לו מלד כאן בין בית הוא ואין שם מדורה גרע אפי' מבעבד המדורה ומעתה בכלי ח' ומה שסתמו התנור כדי לבטל חומו שיהיו כדי אלא יכנס אויר

(*) מה ב

ד כל כו ח בשם פ"ר ובהמאו"ם נפ"ח ב הוס' וכ"כ ר"ת וסמהר"ם שם ג שם לוקמתא דאמרי ד רשב"ם שם :

יד אפרים

(בשו"ת ס"ק כ"א) לף בחמש מוחר לכנות - כן כתי' בהגוה מרבנא - וא"ש כיון שמוחר אפי' נגד סלם מהלו' פשטא דמשנה מלוו כ"ם בחמה ופייון לקמן סימן ס"ך פטיף ע' בשם לאיתם ובן שם כמיחה בחמה לו בנגד המחזיר מוחרים ובאות מלבון כר"ן שבחה לפי דשם קמייתא הא כניחם בקמה ונפטרו ולאילו בנגד המחזיר מוחרים - ולפי"ז נראה שליל בדברי הפ"ר לף בחמה ונגד המחזיר מוחר לכנות לף בנסר שלום כתב דשיך לקמן אחר סס"ם ובכ"ן דמחמירין מטום דסיי בטלה ע"ז בתר דלפי"ז לף בחמה אסור ! וכ"כ בהגהות מק"ח פ"ם :

קודש שהוסק פטור אבל אסור וכ"ם הכא דיש מתירין ליתן לפילו אחר שהוסק לבל הפחות גם להתיר קודש שהוסק ומ"מ אין להקל בפני ע"ה ויש לעשות ע"י אינו יהודי · כתב הרמב"ם פ"ט מ' נותן האור ואחר הבעלים וא' הקדירה ואחר הכיס ואחר הבשר מלרכי הביטול ה"ז מבטל אבל נתן אחר הקדירה ואחר הכיס ואחר האור ואחר הבעלים ואחר הכיס ב' אחרונים חייבים (אבל נותן האור לא מיחייב כיון שהאור היה מחבבה ולא היה החבטיל מחבטל אם לא היה הבני נותן הבעלים) אבל בריאה מיירי שהתנו שיהם האור והבעלים ביחד (כ"מ בשם ר"י בי רב) וכ"ל דמיירי אלא הלית הלם אלא הביאו ממקום אחר ונתנו פה דאילו אינהו חייב מטום מבעיר ורש"י פי' דבשמושך נחלת ממקום למקום היא מתבבה מלוה אינהו וחייב מטום מבעיר ועיין ר"ל הביב סימן כ"ח ובתב המ"מ וי"ח שאין חיוב הבשר אלא בהבשה לחשומה אבל מבחנים פעם א' דבלא מנים מתבטל פטור וכ"ד הרמב"ן והרשב"א ז"ל (וכ"כ מהרמ"ם בהבנותיו) ובודאי לד"ם כל שאין בבישולו חיוב כגון במבושל כ"ל אין בהבשתו חיוב אע"ל וב"י פי' הל"ג בתב בשם הבל בו דמנים חייב מטום מבטל אפילו בקדירה מבושלת כ"ל בל זמן שהיא של האש ע"ש: **מג אסור להגיס**· מטום לובש : **מד ולבתחלה וכו'** · והטולה מהנו היתר במיני קטניות שמוליאין אותן בכף כיון דא"א בע"א ויש להם על מי שיסמוכו עיין ע"ש סימן רל"ג סעיף ד : **מה** בנגד המדורה · לאו דוקא דהוא הדין אם הוא רותח שיד סולדת בו כמ"ש ס"ד וס"ש וכ"מ מל' הש"י וכן בתבו המוסקים בי"ד דדבר שהוא נוח אפילו בכ"ש מבטל וכ"ש לגי · וכ"ל דבשומן מותר לטותו דאין בו מטום בישול כמ"ש ס"ו ומטום מולד ליבא כיון דאינו בשין ובלבד בלא ירסקו בידים רק ימתנו עליו מעט מעט והוא ניטוח מלגיו ואפשר דזהו מקרי בשין מידי דהוי אקדירה שיש בה רוטב וכ"ש :

שיט א בנפה חייב · שזהו דרך בריאתו : **ב** לאלתר מותר · ודוקא לאוכל מתוך הפסולת (מ"מ) עסד' ה' : **ג** מותר לברור הירק · דוקא לאוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"ח דאפילו אין הבעלים הגלו פסולת נמור בלאוויה לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש : **ד ומניח השני בו** · כוונת רמ"א לא"ם הטור דאותו שרואה לאכול עתה הטוב כאוכל והבני הטיב פסולת וא"כ לריך לברור זה שרואה לאכול עתה דהטוב לאוכל ולהבני הבני אבל אינסתא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה : **ה לא מקרי בריורה** · אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש ס"א דאז פטור אבל אסור ואע"פ שמחבץ ומעמד חייב מטום בורר

בה

להניח מותר לאכול המונח לאלתר בתותה סעודה וע"כ הולך לפרס דמ"ש אח"כ לא יבורר לבו ביום יש בו חיוב הטלת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור מטום דאי בריא לי' להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב הטלת מש"כ אם לא היה חייב הטלת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לעשות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אחרי לפרש המשנה · בת"ה סי' ל"ז כתב שאין איסור בריורה אלא בב' מינים דבנמ' איתא הו ב' מינים לפנינו ודוקא ב' מינים נקט דבל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרינן לאו דוקא ותמוה לע"ד דאפי הגראה לרבותא נקט ב' מינים דבאמת פשטא שבירור בריורה במה שרואה להניח אלא אפילו ב' מינים דבבר ניכר ומובדל בל אחד מחבירו ואין שייך בזה עירוב אפילו הבי לא יבורר ותו דבאמולב שם פסולת הוא הטור בשמעתא בב' מינים מקרי אותו הטיור פסולת כמ"ש הטור בשמעתא בב' מינים ונקט דבל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרינן בריורה שבורר אותו שאינו אסור לאכול מתוך אותו שרואה לאכול עתה הטוב כאוכל ע"ש ס"א דאז פסולת מה שאינו רואה לאכול עתה ובוררו להניחו על סעודה אחרת ואסור ותו יש לתמוה על שהמחיק רמ"א הנדולות מתוך קטנות לא מיקרי בריורה דבה"ה מ"מ דבמין א' לא הוה בלל בריורה אפי' בשנין אלא דבב' מינים בתב הטור שהאחן לא יבורר דוקא מה שרואה לאכול עתה אבל אפילו אינו אסור אפילו בב' מינים ע"ש ס"ד דאז פטור אבל אסור אין שום סברא לעשות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח בת"ה סי' ל"ז כתב שאין איסור בריורה אלא בב' מינים ונקט דבל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרינן בריורה דבה"ה מ"מ דבמין א' לא הוה בלל בריורה אפי' בשנין אלא דבב' מינים בתב הטור שהאחן לא יבורר דוקא מה שרואה לאכול עתה ובוררו להניחו על סעודה אחרת ואסור ותו יש לתמוה על שהמחיק רמ"א הנדולות מתוך קטנות לא מיקרי

ובמהרי"ל להוב בהגו' פסח ולדוך מלה בי"ט של פסח מותר דקי"ל אין טחינה אחר טחינה אך יזהר שלא יבורר הפרורים הגדולים מתוך הקמחים כי איסור בורר יש בחולין עכ"ל והש"ל פ"ק דביצה בספרו סי' מ"ב מביאו אלא שתמה עליו הא בריר' מותר בי"ט אלא שלכתחלה ימעט בפרח' עכ"ל ממעט דבכמה מודה רש"ל דיש בזה מכו' בריר' וכיון דיש כאן חשש איסור דאוריתא יש להחמיר אפי' במין ז' ואפי' גדולות מתוך קטמה רק מה שהוא רולה לאכול עתה לו שיקח סתם מן הכלי בידו להניח לסעודה אחרת לא בדרך בריר' כנלע"ד: (ג) ואפי' האוכל מרובה · בטור כתב דאם הפסולת מרובה על האוכל אסור אפילו בטלו שהאוכל בטל ברוב פסולת ומ"מ לוחש ובטעים שבתבו ועדיין מעורים בקליפתן אע"פי שהקליפו' מרובה על האוכל לא מקרי פסולת מרובה על האוכל כיון דאורתייהו בהכי הוי כמו אומר לפרי עכ"ל אלא דבקליפ' הירוקה אסור לפרק בשבת כמ"ש רמ"א בסמוך · הב"י הקשה דהכא משמע דכל שבורר בידו אע"ג דמעיל לאוך כלי אפי' לגפה וכברה מותר אם הוא לאלתר וק"ל ממ"ש בפ"ק דביצה דבי"ט בורר כדרכו במיקו בקנון ותמחוי ובמיקו משמע שבורר בידו ונותן לתוך מיקו ודומי' דמיקו הוה קנון ותמחוי וא"כ לא שרי אלא לברור ולהניח בידו אבל להניח בקנון ותמחוי אסור אע"פ דאין בורר אלא בידו לאכול לאלתר וי"ל דהא דאלי' והא דאלי' דמיקו ונפה וכברה וקנון ותמחוי הייטו שעוש הברירה בשם עכ"ל · ומו"ח ז"ל פי' הך במיקו נ"כ לברירה שפירש מניחו על מיקו ובורר מניו אין עוד כתב שטשות היתה לשון המשנה לפני הב"י שאומר בי"ע בקנון ותמחוי ולוחה דלא אסרה המשנה בי"ט אלא בנפה וכברה כו' עכ"ל ובלאמת לדקו יהודו בסייגים דלשון לאוך מיקו ודאי קאי על הנחיה אחר הברירה לאוך מיקו דהכי איתא בהדיא בגמרא שם קודם לזה תנן כתם המולל מלילות של חטין מנפה על יד ואוכל וחם נפה ונתן לתוך מיקו פירש"י בשולי בנדיו חייב במעשר ומשקיון שם דלענין שבת פטור וכאן נמי אמר בורר לאוך מיקו אחר הברירה והב' ברירה עשמה היא בקנון ותמחוי ומ"ה לא זכר המוד מיקו אלא מיקו אלא קנון ותמחוי שהם כלי הברירה אבל הנחיה אחר הברירה מותר בכל גווני וגמ' לא זכרו אלא הואיל וחכרו נבי מעשר דחייב · ומ"ש עוד מו"ח ז"ל בלשון המשנה שלמני ב"י לא עיין יפה בב"י שלא נתכוין כלל לי"ט אלא דה"ק בקושיא לפ"ז לא יהיה בשבת מותר אלא אם נתן לידו אפי' אם הוא לאכול לאלתר ולא מעמע הכי בפירש"י: (ד) ולכן אסור · וה"ה בקמעות שעדיין הם מחוברים בברביטים שגדלו עמהם ואפילו אם כבר נתקן מע"ש אין ליקח הקמעות מן הקליפות אלא מה שהוא לאכול מיד כגלע"ד וע' מ"ש סי' שי"ז ס"ח: (ה) אין שורין · במשנה אמריא אין שולין ופירש"י ושאר משקין · ק"ל מדברי הר"ן הביאם ב"י סי' ש"כ דיין מלבן ומביא ראיה מהגמרא דדרשינן לאכלה ולא לבביסה וע"ש וע' מ"ש בסי' ש"כ: (ח) ואם הם עבורים · פי' עבורים לגמרי דלא משתתי הכי כלל אסור אפי' בסודר לא עבר אפשר דמשתתי הכי ומיהו רוב אינשי לא שתי ליה הכי כ"כ ב"י בשם הר"ן: (ט) ולהרמב"ם במשמרת אסור · קשה הא אמר זעירי טוחן אדם יין אלול לתוך המשמרת והב"י פי' דהאי משמרת דזעירי לאו משמרת ממש קאמר אלא מידי דמשמר קאמר והיינו בסודר אם כשיפה והוא דחוק דמנ"ל לרמב"ם להגיה הדבר מפשוטו וע"ל דהרמב"ם מפרש הך אלולים דמקשן זעירי היינו אלול ביותר ואין בו כלל שמריס ואינו משמרו אלא בשביל קסמים אם אוש דבר שאפל לשם בזה דוקא מותר משמרת: (י) ויין מנתו · נ"ל דבהומן הנ"כ דרכו להחמיש ממנו אפי' אם הוא עב אין לאסור בסודר אלא ח"כ הוא עב הרבה שאין רחוי אלא כלל להחמיש בלא סיגוי: (יא) משום שינוי · כ"כ הר"ן דה"ל משום שלא יעשה אהל כמ"ש הטור וכן בדש"י דה"כ אפי' בסודר ניחא דה"ל כ"ש בסודר יש בו משום אהל כשהוא גבוה טפח וכדאמרינן שם אח"כ בגמרא פרווזקא אסלגא דכוכא אבי אהלוה כוכא אסור ולא הוצרכו להזהיר בזה אלא בכפיפה מצרית שמכניסה לתוך הכלי

ומיהו כבורר מעמיקים ביתר הגדולות מתוך הקמעות אז לחקר מבי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (הגהות הרדב"ז סימן ג"ז) ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית ן לאכול (ו) בין הערבים חייב:

ד ז ה הבורר (ז) פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב: הגה (ג) ואפי' שאוכל מרובה ויש יותר מערה בברירה שאוכל אפילו הכי לא יבורר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (כ"ו):

ה ו הבורר תרומות מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם מבוטלת אותם כשישלקו אותם עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:

ו ז אין מולין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו: הגה ואף על פי שמפרק האוכל מתוך הבגלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ה ויש (ה) מחמירין (מרדכי ור"ן פ"ק די"ט) (ד) ולכן אסור לפרוק אגוזים לוזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) ומוב להחמיר מאחר דיוכל לאכלן כך בלא פירוק:

ז ח היו לו מלילות מערב שבת לא יגפה *בקנון (פירש רש"י כלי שרשאו אחד רחב והשני שעוי כמין מרזב ונותנין הקטניות ברחשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) *ותמחוי (פירוש קערה גדולה) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:

ח ט (ה) פ אין (ט) שורין את *הכרשינין (פירש הערוך וז"ל כלע"ז) י דהיינו שמצוף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דחוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:

ט כ משמרת אפילו תלויה מע"ש אסור ליתן בה שמרים ל אבל אם נתן בה שמרים מע"ש מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

י ו מ יין (ו) או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת הגה ואפ"ש מים כו (י) קסמין דקין הואיל ודאוים לשתות בלאו הכי: (סמ"ג)

נ אבל בסודרים אסור יא משום (יא) ליבון (ן) ויין ושאר משקין מותר (ח) ואם הם (יב) עבורים בין מים בין יין אסור לסננם יב (ט) פ ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפי' מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא (יג) בעבורים (י) פ ויין (יד) מנתו כל זמן שהוא *תוסס (פירוש שעדיין כרותח) טורף חבית בשמריה ונותן לתוך פ הסודר:

יא ל כשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום (טו) שינוי:

יב כל מקום שמותר לסנן יין בסודר ק מותר לסננו *בכפיפה מצרית (פירוש קופה פשוטין מן הגומא וממיני שרבה) ר ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח (יא) יג משום שינוי:

יג ס כלי *שמעדין (פירוש שמריקין) בו יין מהחבית לא יתן בפיו

ס רמב"ם פ"ח מה' שבת ו שבת אסורה דחוקים וכפירוש רמב"ם פפ"ח ז ביצה י"ב ובשבת קל"ח ומהמחבר ח סב ס"ש ושם ע שם ס"ש כמשנה י שם נסי' רש"י כ שם מלקוט ל שם קל"ש בשבת שם ובכו' רש"י שם ע שם מיטמא דשעיר כ עוד ובדברי הרשב"א בשבת שם ס עוד בכם הרמב"ם פרק ח' ע שם לוקים אמת דשעיר עבריתה דרבי אב"ג ס רמב"ם שם וכ' אבל דס"ל דבשבת אלמוה שם לאו מטמא מחמת לא מותר לשמרו קאמר ל שם בגמ' ק שם מטמא ר שם ובגמרא ע שם:

מינים ובורר מבמילם ביתר הגדולות מתוך הקמעות אז לחקר מבי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (הגהות הרדב"ז סימן ג"ז) **ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר שחרית ן לאכול (ו) בין הערבים חייב:**

ד ז ה הבורר (ז) פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב: הגה (ג) ואפי' שאוכל מרובה ויש יותר מערה בברירה שאוכל אפילו הכי לא יבורר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (כ"ו):

ה ו הבורר תרומות מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם מבוטלת אותם כשישלקו אותם עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:

ו ז אין מולין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו: הגה ואף על פי שמפרק האוכל מתוך הבגלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ה ויש (ה) מחמירין (מרדכי ור"ן פ"ק די"ט) (ד) ולכן אסור לפרוק אגוזים לוזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) ומוב להחמיר דיוכל לאכלן כך בלא פירוק:

ז ח היו לו מלילות מערב שבת לא יגפה *בקנון (פירש רש"י כלי שרשאו אחד רחב והשני שעוי כמין מרזב ונותנין הקטניות ברחשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) *ותמחוי (פירוש קערה גדולה) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:

ח ט (ה) פ אין (ט) שורין את *הכרשינין (פירש הערוך וז"ל כלע"ז) י דהיינו שמצוף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דחוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:

ט כ משמרת אפילו תלויה מע"ש אסור ליתן בה שמרים ל אבל אם נתן בה שמרים מע"ש מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

י ו מ יין (ו) או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת הגה ואפ"ש מים כו (י) קסמין דקין הואיל ודאוים לשתות בלאו הכי: (סמ"ג)

נ אבל בסודרים אסור יא משום (יא) ליבון (ן) ויין ושאר משקין מותר (ח) ואם הם (יב) עבורים בין מים בין יין אסור לסננם יב (ט) פ ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפי' מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא (יג) בעבורים (י) פ ויין (יד) מנתו כל זמן שהוא *תוסס (פירוש שעדיין כרותח) טורף חבית בשמריה ונותן לתוך פ הסודר:

יא ל כשמסננין היין בסודר צריך ליזהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום (טו) שינוי:

יב כל מקום שמותר לסנן יין בסודר ק מותר לסננו *בכפיפה מצרית (פירוש קופה פשוטין מן הגומא וממיני שרבה) ר ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח (יא) יג משום שינוי:

יג ס כלי *שמעדין (פירוש שמריקין) בו יין מהחבית לא יתן בפיו

ואפי' בסודרים כו' לא בעבורים · וע"ע דבעבורים לף לסברא הראשונה לאסור וע"ל דלדיעה הראשונה עבורין קלת מותרים בסודר כיון דאפשר לבהומן בלא"ה אע"פ שרוב בני אדם אין שותין אותן וכמ"ש הרב"ם בשם הר"ן והעור והמ"מ בשם הרשב"א וע"ג אבל לרמב"ם אסור · משקה שקדים כתושים מע"ש מותר לסננן כיון שיכולין לשתותו בלא סיגון (הגמ"ק): יג משום שינוי · ובסודר די בשינוי שאין טוטה אהל ליכא כיון שאינו רחב כמ"ש בסי' שע"ו: נ"ל דאותו כלי העשוי כגפה

שעורי תשובה

שיט (טו) שינוי עבה"מ ושיין שם בגו' שבתב היתר לסנן יין שם בו יתוסים וחומץ שם בו תולעים על ידי שינוי וכתב המגהא שלמה שמותרין הסודר עפ"י הכל אז סחבנות ומוסכין לתוך הכוס אז הקערה דהוי שינוי גדול ואפילו אתוסרים לסנן יין עבור ל"ל דמודו בכזה לכן אין לאתות כתי' שנוטה היתר בזה ע"ש:

באר היטב

בגרוה עיין שם: (ו) בין הערבים · פירש"י אפשרות לשעורה: (ז) פסולת · וכי"ע מקוליון דאין בריר כי"ע וכן כתב כ"י מ"ש עיין שם וכן כתב פיס"ם ס"ק דביצה סימן מ"ב: (ח) מחמירין · דשבועת ליס דזוקא לרבי אבא נפרק הנזר מתוך בכבלים הרי אורה דבא ואסור · אבל בשמפרק הנזר מן הבגלים מש"ם מותר לקנות לב"ע עיין סוף סימן שכ"ח ובריטיין של קטניות אשאם דאסור לפרקן ולטולים הקטניות וע"ע דכל הטולם מהכין סיתר · וע"ל כיון שעדין לחים ולף בבריטים הולכין אחר מי מפרק רק כמפרק לאכל מאוכל · מ"ח · ומהרי"ל הקפה אין בראשון לאכול מקטניות מתוך בבריטיין שלהן מקוריין שוטי"ן ס"ב וכן כתב כ"י ולאיסור ולסיר לחים אין ליקח הקטניות מן הקליפות אלא אם כבר נתקן מע"ש

ת סם ח סם כמשנה וכפי' פרלשון[בכרם"ו ב פרת"ם בתוכם ג רמב"ם פרק ט' וכתב סרב מחגיר שבות מסתפקת ח שבת קמ"ג במשנה וגמרת ב סם ג סם לפוקמתת דשמואל דתודיר' יסודם בסת ד סם בריית כנ"ס וכן בסב פרי"ף ורא"ם ורמב"ם בסל"ת וסמ"ג ס סם. וכרבי יסודם וכרשבת לס סם בגמ' קמ"ר :

כנפה שמסגנין בו דינו כמסמרת הואיל ומיוחד לכך עס"י : **יד שאין לך מסגנת כו'** · אבל בגמ' אמרי' דמחזי דמסמרת ופירש הר"ן דלאו מסמרת ממש היא שהרי עוברין בה שמרים אלא כיון דליכא קסמין ומטפת דלא עבדי בהו דמי למסמרת עכ"ל ל"ש · ובלגלול מרי(ס"ג) ע' סי' :

נהגו אלא ליתן שמרים במשקה בשבת כדי להשמידו אע"פ שרלוי לשתותו בשבת וא"ל דהוי תולדת בורר דשכ"ם יורדין שמרים מהמשקה בשולי הכלי דומיא דמחבר: **טו ומוכחי שהוא בורר** · והחלת שפיתן כשאין הפסולת ניכר לאו בורר הוא (ר"ן) ולפ"ז אסור לערות שומן מהמאלה דהא אי מיני אוכלין הם ואסור לברור מ' מחבירו אלא בידו כדי לאכלו מיד והכא כשמעיה מהכלי אסור כמו בשכר ומלשון הרי"ף משמע דאין איסור בשכר אלא כשאותן קסמים בפי הכלי דאז הוי כבורר דרך כלי אבל כשמעיה כך הרי כדי לשתות לאלתר וא"ל דאף הטור והש"ע מודיע לזה אלא שהם לחילי ברולה לשתות לאחר זמן דאז אפילו אלא כלי אסור אבל לאלתר הרי כת"ס ס"ל אבל בשומן הי"ל בורר פסולת מתוך אוכל ואסור כמ"ש ס"ג ואפשר דלא שייך ברירה אלא בדבריה המעורבים אבל הכא לאודות קלי : **טז נשאר למעלה** · ולא אשיב כבורר לפי שאיהם אוכלין הם ואין נותנין אותן לאוכלו אלא לתקן מרלה המרדל(טור) אבל אם הם עושים אותו כדי לאכול האוכלין אסור דמה שאינו רולה לאכול מקרי פסולת וה"ל בורר (ב"ח ולבוש) עס"ג דהתב דבמין אחד לא שייך ברירה וא"ל דהכא איתבר ב' מינים וכ"מ בב"ח ולבוש אבל ממ"ש ס"ג בשם המ"מ משמע דאה מקרי מין אחד כמו מתכן ומעמר וכ"מ בסי' ש"ך דלא אסרו אחיטה משום בורר שבכל לכן ל"ל דה"ל דהמלבון מקרא פסולת אלא אחר לאוכלו כך קמ"ל והרמב"ם כתב עבא הבלים שבולשין אותן ונותנין אותן בדברים העבוריים שיזכלו אותן ויבדילו הטב מן הדק : **יח ומוחר** · ומשום מלבן ליכא כיון דליכא אינון כמ"ש סי' ש"ב ס"ע ואם כן לאחוסרין אסור ע"י מעה ושמ"ש ס"י : **יח המחבין** · שלוקת מלב ונותן בו קיבה כדי לאכלו חייב שהרי הפרים הקום מן האלב ואם נגמו ונעשלו נביעה חייב משו' בונה שכל המתבקן מלק אל מלק ודבק הכל עד שיעשה גוף אחד דומה לבנין (רמב"ם פ"ז) ורש"י פי' עושה כמין כלי נמי ונותן הקום בתוכו ומי האלב נוטפין וכ"כ הגמ' פ"ח ע"ש : **יט לפיכך וכו'** · כתב המ"מ שהגיה הוספתא פי"ג וז"ל התוספתא נותנים מים לתוך קמח קלי ובלבד שלא יגבל נותנים שומשמים ואגוזים ובכל ובלבד שלא יגבל מפרפרין גלוסקין לחולה ובלבד שלא יגבל אבל מחבר הוא מעשה קדירה ואוכל ע"ל משמע דהאיסור משום ניבול ולמה כתב הרמב"ם משום בורר · ועוד דאמן לא קי"ל כהגיה תוספתא(*) דר' היא ואמן קי"ל כר"י בר יהודה כמ"ש סי' שכ"ח סי"ד דנוכלין קמח קלי וא"כ שומשמין ואגוזים נמי ליה בהו משום ניבול ואפשר הרמב"ם שעמא דנפשיה קאמר דאסור משום בורר אבל של המ"מ ל"ש (וע' במיימוני עם המהות מהרמ"ם) ורי"ז כתב ח"ם כשאוסין מאכל מלאגוזים שחוקות או של שום יתן בו חומץ מע"ש ולמחר ממחהו עכ"ל · משמע דס"ל דמשום לם הוא כמ"ש סי' שכ"ח סי"ו · כתב הרמב"ם שכ"ח אסור לתלות המשמר כדרך שהוא עושה בחול שמא יבא לשמר עכ"ל · משמע אפי' ליתן בה דבר אחר אסור לתלותה ופשט הגמ' והפוסקים משמע דאין איסור בזה ופשט' תק"י ס"ד וה"מ לעיל ס"י :

שכ דבר תורה אינו חייב אלא על הריכת זתים ועגבים בלבד (רמב"ם) פס"ו : **א ובמקום כו'** · לכאורה נ"ע הרבב"ו כתב וא"ם מודע לו שבשום מקום מותרין פרי אחר אסור לסחטו כדאשכחן בדימוגים שאסורין לסחטן משום דבי מגשיא שהיו רבים וכדמיישינן למסבא ערבייה גבי מקייה קוניס בכרם שכ"ל ח"כ משמע דאם במקום אחד נהגו לסחטו אסור בכל העולם לסחטו ולמה כתב רמ"א ובמקום כו' משמע דבאותו מקום אסור ובשאר מקומות פרי אבל ל"ל דמשה אמת ותורתו אמת ודברי הרב"ו תמוהין דהא כל שקלא וטריא בגמ' אליבא דר"א ואין קי"ל כחכמים כמ"ש בי"ד

עיין מהלית השקל סימן

בפיו קשים וקסמים בחזקה **יד שאין לך** (טו) מסגנת גדולה מזו :

יד ח מותר לערות בנחת מבלי לחבירו ובלבד שיזהר שבשיפסוק הקילות ומתחילין לירד נצוצות קטנות הנישופות באתרוגה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני נצוצות **טז** (יז) מוכחי **שהוא בורר** (מותר להגביה החתיכה על חיוה דבר כדי שיקלח ממנו היין סימן) : (רוקח סל' י"ם ובית יוסף) :

טז ט מסגנת שנתן בה חרדל לסגנו מותר ליתן בה ביצה אף **על פי יב** שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון **טז** נשאר (יח) למעלה :

טז ג מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן (יג) על ידי (יט) מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה יז ומותר :

יז יח ג (כ) המחבין (פירוש ממוליא החתיכה מן החלב) תולדת בורר **הוא יט לפיכך אף על פי שנותנים שומשמים ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו** (וע"ל סימן ש"מ סעי' י"ח) : הגה הרוקח ברוח בשבת וכלוח משבר הרוקח חייב משום זורק : (מהרי"ל בשם ת"ו וירושלמי פרק כלל גדול) :

שכ דיני סחיטה בשבת י' וכו' כ' סעיפים

א ח זתים (א) וענבים אסור לסחטן (וע"ל סימן רנ"ב ס"ה) ב ואם יצאו מעצמן אסורים אפי' לא היו עומדים ג אלא לאכילה ד ותותין ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן ה אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור (א) ושאר כל הפירות מותר (ב) לסחטן : הגה **א** ובמקום שנהגו (ג) לסחוט פירות

התגת סחם היו לפניו ב' מינים אלא אוכלים דוקא אלא דאיתא בגמ' אמ"ל אם לאמר רבא הלי מלן דבעיד חביתא חייב משום ז' משאות · ואשיב רש"י בורר בימיהם דהיינו בורר הלולות הגסות מתוכן כו' · וא"ל ל"ל הא דכתבו התו' מיני אוכלין נרסי' לרבותא דאפי' באוכל מתוך אוכל אמרי' דהגאר הוי פסולת : (יג) ע"י **מפה כו'** · ממ"ש מהה בסימן ש"כ ס"ח מעמין מלאת פירות ושמ"ש בסי' תק"ו דלהרא"ש ים איסור בשופלים זבובים לנוס אלא יוציא הזבובים לבדן מן הכוס דהוה ליה כבורר פסולת אלא יקח מן המשקה קלת שמהם ע"ש :

שכ (א) **ושאר כל הפירות כו'** · כ"י כתב שיש פלוגתא בין הפוסקים בזה דלהרי"ף ורמב"ם ושור משמע דבשאר פירות שוחטים לכתחלה אפי' לצמיתן אבל לרש"י ומא"ק בהג"ה כתבו דוקא לסחוט כדי למתקן וע"כ הקשה ב"י אמאן דמתיר אפי' לצמיתן ממאי דמוקמינן איסור סחיטה של רמונים מעוה הוא דמתיר נבי מקום תרדין שסחטן ונתן למקום סמוכין כיון דאתחביבתו הוה משקה אי"כ בכל שאר פירות נמי ניחא הכי כיון דאתחביבתו להוציא מהן משקה אסור ותי' דאה"נ דאסור אלא דלר"ש דלא פי' טעמא דרב חסדא משום אתחביבתו ניחא דלא קי"ל הך סברא כיון דאתחביבתו הכיון דרוצה דעצמה לא אתחביבתו וקשה דא"כ ר"ש פליג על ר"ל במ"ש הלכה כדבי מנשיא דהא קשה עליה אמו דבי מנשיא רוצה דעצמה ניחא ולר"ם אין שום תי' על קושיא זו דלא אשכחן במגרא תי' אלא מכח הכיון שבכח דאתחביבתו ואתן תין לנו כח לתרץ מה שלא פי' בגמ' וא"כ כיון שאתמר דהרי"ף ס"ל כר"ש ס"ל לא היה לו לפסוק כר"נ דאתמר הלכה כדבי מנשיא וכ"י מזכר מזה ואמר דאף לפי הסברא דאתחביבתו ניחא דלא התירו בשאר פירות אלא לעתקן ולא לעתקן ולא לצמיתן וא"כ בשאר פ"ף ודשמיה בקושיא וכ"ל דבי סיני הלרש"י עכ"ש יש מעלה לרמוסים מבשאר פירות דברמוסים אסור אחיטו רוצה רק לעתקן דמתקן אחו דאפילו משקה ובשאר פירות לא מזריקו כמ"ש רש"י בהגיה ס"ע ס"ל לרי"ף סברת ז דרמוסים חמירי משאר פירות אלא דלא משום גזירה נגעו בה אלא דבשאר פירות אתריון אחם שומשין דאתמרי משתמת הוא מכוין לעתקן ואפ"ש שהוא הגאר מהה שיוצא משקה מ"מ עיקר כוונתו בשעת סחיטה לא היתה אלא בשביל מיתוק הנעשה ע"י הסחיטה' אזה דרך הסחיטה בשאר הפירות אלין שומדים למשקים וזבובים ועגבים שתמן למשקים וע"כ אסור אפי' ביוצא מעלמו ובחותים ורמונים הדבר שקול

ואינו

דינו כמסמרת שואל ומיוחד לכך עיין סעיף י' · ועיין בגינת ורדים חא"ח כלל ג' סימן י"ג · וכיוב אחרן : (מז) מסמרת · ובלגלול מרי עיין סימן י' · וכנו אלא ליתן שמרים בשבשקה בשבת כדי לבשמיהן אף על פי שראוי לשתותו בשבת ומלאם לי דהוי תולדת בורר דשל כל פנים יורדין שמרים מהמשקה בשולי הכלי דומיא דמחבן ס"א : (יז) מוכחי · ותמלא שיתן בשאין הפסולת ניכר לאו בורר הוא ר"ן · ולפי זה אסור לערות שומן מהמאלה דאם כי מיני אוכלין הם ואסור לברור אלא בידו כדי לאכלו מיד ואסא כשמערה מהכלי אסור כמו בשכר ואפשר דלא שייך ברירה אלא בדברים המעורבים אבל בכה אחד אינו בורר אלא אם כן בשכר ומלשון הרי"ף ס"ק י"ג נראה לי דאותר לקנות שומן מלא אל מי אחלב אקורין אמשעל"ו אפילו בשבת וכתבו לאלב ימים קלים אם אחלב ואמ"ש הרי"ד ודוקא אאיך בו ביום ואם לא ל"ל רק אחוסה שיפסוד ויתקלקל אותר לעשות ע"י אינו יפורר ובמ"ש סימן ש"ו ס"ט אל"ל אם : (יח) לאמצה · ולא אסיב כבורר לפי שהאם אוכלין הם ואין נותנין אותן לאוכלו אלא לתקן מרלה המרדל אחר · אבל אם הם אוכלין אותן כדי לאכול אאלבון אחר דשם אלינו לאוכל מיקרי פסולת ואל"ל בורר ל"מ ולבוש · ובשב"ג בבאין אחר לא שייך ברירה ול"ל ובכתב מיחבא ב' מינים ובמ"ש · ומ"ל בשב אמוס בהגהה לדברינו דאפילו בשאין אחר שייך ברירה ע"ש ובמ"ש : (יט) אמפה · ובמוס אלבן לשכת אין אלינה מיוקר בס"ש סימן ש"כ ס"ג · ואם כן לאוסרין אבור ע"י אמפה מ"ש · ובשטפלים

זבובים לכוס לא יוציא מזובים לגמן אן הכוס דהוי ליה בורר אסולת אלא יקח המשקה קלת שמהם ע"ז ומש"ק ב' אמ"ש : (כ) מתחבן · דאיינו אלוקה אלב ויותן בו קיבה כדי לאכלו אייב שאר אפרים אקוס אם אחלב ואם נגנו ומבאו גגיהם אייב אמוס בונה אמ"ש אינא אמקה אמ"ש · ובשב אם"ר אייב בכל מידי אפילו כלי אחיון כלים ואם דבאנו אחוסאות מיני אוכלים נרשיון לבונאת אאפילו באוכל אחוך אוכל אחרין אבאבאר אחי אמנה אין אם :

שב (א) ושנגים · ובחר אוסה אינו אייב אלא אל הריכת זתים ושנגים אלבד רמב"ם ומש"ו : (ב) לאחבן · עיין ש"ו אמנה אם בשאר פירות אחר לאחבן דאיינו בשבת דאאיינו אחבן אחבן אם אחבן אלא אם אחר אחר אחר

ולזינו מוכרחים מתמן היכי הוא ע"כ אין סותמין לכתהלה ואם יולא מעצמו מוחר אבל אם ה"ג דמי שהוא רולה לסחוט אחר פירות ונילה דעתו בפירות שבעבור המקרן היולא הוא סותם ולחי אסור לד"ה והיינו הטיא דר"מ למדקדק בלשונו אמר התרדין שסחטן ונתן למקום ולא אמר ונעלו למקום ההוא דמעל לאוהו יין אלא ולחי דר"מ מיירי שבכוונה סחט התרדין כדי ליתנם למקום ונילה דעתו לאחר שבישנו פוסלין וה"ל בשאר פירות וזהו עיקר התי' שמוקי לה ר"מ דהיינו כי היכי דבתרדין הולכין בתר מה דאחר שבישנו והיינו אם מבשלינו בפירות ה"ל בחותין ומזונים מסחטת משא"כ בשאר פירות דהויין בתרדין ומוחר מסחטת ואם כן אין חילוק דין כלל בין הרי"ף ודעימיה ובין רש"י והגהת סמ"ק ומ"מ יש ט"ס בהגהת סמ"ק בהעתקת הב"י דהא דבתב אע"ג דהמיס אינן מנוקן כו' אין מקומו במקום שמבית הב"י אלא על משקים היולאין מן הכבשים ומ"ש כ"ם סוחט פי' הוא ל"ל סוחט פירות וזה פשוט ומלא פסק הש"ע טולה יפה דשאר כל הפירות מוחר לסחטן דהיינו בסחטת אבל במכונין לגוליה מהן משקה לזורך המשקה אסור וכ"כ הרא"ש בבאר שש בו מדק כמ"ש בסעיף אחה"ז בלגלע"ד נכון: (ב) אבל מוחר למצוין כו' · כ"כ ב"י בשם ש"לטעמם דאין דרך סחיטה בפיו וכל דבר שאין דרכו בכך לא גזרו בו ואינה תולדה עכ"ל ובתב שם אבל יניקה בפה לבתהלה אסור כמדומה לי שהוא ע"ש · והיש לוסרין הוא לא"מ בב"י דבתב ביחבר האדם אלא יסחוט בשר הבגלע בו מדק לזורך משקה היולא ממנו והמוחן בשר במדק לו הטורה פחו ביין ומחזירו לפיו ומולך המשקים אסור ומוסבני לו מחטאת וכ"ש אלא ימוך בפיו מעגנים עכ"ל והגלע"ד דדבר זה דומה לדין שבתב בסי' ש"ט סט"ז והוא דעת הרא"ש דמוחר בלחיות ע"י מסה כו' דבשם שבשם אין איסור בוכר במה שהוא שיבה בפיו בך אין בהן איסור דש במה שמולך בפיו דמ"ש מלאכת בורר ממלאכת דש ויין שבבר פסק בסי' שי"ע לבקל בהרא"ש לא היה לו לרמ"א להביא בהן דעת המחמירין ומלבד זה לא לחינו מי שמהר בדברים שזבר הרא"ש הל"ל אלא דמ"ש אלא יסחוט בשר הבגלע בו מדק לזורך משקה הוא מוסבה עם שאר הפוסקים ממש"ל לענין סחיטה בשאר פירות: (ג) מתבטל ביין שבגינית · בתב מו"ה ז"ל ל"ל דאפי' בחנו מעבים בלמיס בשבת לתוך היין מתבקעו בלוחו שבת ג"כ מוחר כי היכי דשרי ליתן בשבת אלא לו בדר לתוך הבוס ממש"ל סי' זה עכ"ל ולא אלא"ד בן דא"כ היה מוחר אפי' בתחלה ליתן שם מעבים כמו בשלא ובדר והה ודאי איסור גמור משום דסחיטה הוה תולדה דדש בדפירש"י בפ' חביה וא"ל הוה בלאחר יד כיון שאינו דש בידיה דאפי' בלאחר יד לא שרי אלא במקום לער בהיא דמולב עז ותו דהא אפי' בזולא מעלמו אסור מחמת איסור תולדה דדש אע"ג שלא נגעו בה ידיה אלא הדין בזה המבטל בשבת ואין איתר אלא בדיעבד דבטל אבל בהיתר ואין זה ענין בלל לשלא ובדר דלקמן · ובתב המרדבי הא דבטל בחן ולא הוי בטיל"מ דאפי' בחלף לא בטיל דא"מ בחיסור אסיה ביבר בהלה בעין משא"כ בזה דחיבה אילא ממנו אתערב ואתבטל בהיתר: (ד) הואיל ואינו ראוי לאכילה · ממילא הוה בבורר אוכל מחוך פסולת כ"כ הטור מוחר בלעגל אי' ש"ע לענין בורר: (ה) מוחר לסחוט ליטוג"ש · בתב ב"י שבמלריס מוהנין בשבת לסחוט לימוש"ם לחוך מים שנתנו בהם טוקר לשתות לתשוח ולא רלינו מי שמוחה בהם כו' עכ"ל והחליך קלת בטעם הסיתר והעיקר הוא כמ"ש ב"י אח"כ בשם ש"ל דיעה אחרונה דכ"ע ידעי דלמחתן אוכלא עביד ולא לזורך משקה כו' וה"ג בזה אינו מכוון רק לחת טעם ביין ולענין לסחוט הפומים כ"ל לחוחן שבוחטין כדי לרבך הפפוח בדרך שבושין עם הפפוח קבה דשרי דהוה כמו למתק שזבבנו בסמוך נבי רימונים ואע"ג דאיתא בגמרא שיש יין הפומים וא"כ יש לגזור אפי' בזה אחו סוחט לרוויא ייט כמו שבריון נבי רמונים ברש"י דלעיל וכן

כיון שאין דרך כלל לסחטן לזורך משקה אלא לזורך אוכל הוי כשאר פירות עמ"ש ס"ח ואפי' לאחוחן לבדו (ב"י) ולימוש"ם הבבושים במלא דיגם בבבושים הבלקות עס"ו: ט בבשים ושלקות · דבירן דא"ל לעמיהן לא ה"ל מפרק בלל וא"ד לזחיש ומעבדים דרוב העולם סוחטין אוחן לעמיהן ואם לריך לעמיהן לאסור (*) דשאר פירות מוחר לסחוט אפי' אם משקה עליו משא"כ הבא אלא הוי כמפריד לוכל מאוכל וה"ה לחוך המוריים דהוי מאכל (סמ"ק) אבל לחוך

סי' לל"ו סי"ד דדוקא בלחוחו מקום שמקיימין קולים אסור לקיימן ובשאר מקומות בני ח"כ ה"ב הדין כן ובבבת דף ל"ב אמרינן אחד מלבני הולל שהוליח מעני על לחמו פעור אע"פ שאבני עיבו עושין כן בשלה דפחן אלא כל אדם וכ"פ סי' שס"ו ס"ו נבי בשר ובחבו הטוס' ול"ד לקולים בעבדיא דהחם אם היה לבל העולם רוב נמלים כמו בעבדיא היו מקיימין קולים וכן אם היו לב"ע רמוניס הרבה כמו בבית מנגיא היו סוחטין ולכן אי הוי בית מנגיא אחרת הוו חשיבי עכ"ל ומ"מ בגמ' אי' בהדיא שבית מנגיא לא היה מקום אלא אד בברא וא"ל אסור לסחוט רמונים ודוקא לומר שהמקבן והתרלן יהיו ממולקים במליחות כמ"ש הרב"י וה"ל הרמב"ם פכ"א אסור לסחוט חותים ולמונים הולל ומקלת בני אדם סוחטין אוחם בידיהם ועבדים ושאר פירות מוחר לסחטן לפי שאין בני סחיטה עכ"ל וכ"כ הרי"ף וגם הבית בא דר"ח א"כ ל"ל דר"ח ה"ק כיון דמקלת בני אדם סוחטין אוחן והוה אחשבינהו ג"כ ה"ל משקה אדע דאם לא כן למה קאמר בברייתא ואל בית מנגיא כו' אלא ע"כ מעמא דאחשבינהו לחוד לא מהני אם לא שמקלת ב"א סוחטין אוחן ג"כ ואפי' אינן עיר שלימה ודוקא בעינן שאם היה לבל העולם פירות הרבה כאלו היו סוחטין אוחן אבל בלא"ה אפילו אחד מקום אפילו בחד מקום אמרי' בטלה דעתן ולכן בשאר פירות שרי ואם כן אבל אינקה בעלו"ל אסור לסחטן מפני שבמדינות אשבח אחנו לסחטן למשקה ואפשר שאם היה לבל העולם הרבה היו ב"י סוחטין והכ"ש בתב ריש בלאים אם אינו לסחטן למשקה בשם הירושלמי שאם במקום אחד אחנו לקיים ע"ש וא"כ הא"ה בתב שאסור לסחוט אלא למתק הפרי אבל לגמיהם אסור וכמ"ש ס"ז וכ"כ הסמ"ק וכן מוהגין העולם בל"ל ובודאי היכא דבהנו הנו ומ"מ ל"ל היכא דאינו סוחטו אלא לעבל בו המאכל שרי דלא מקרי משקה כמ"ש ב"י בשם ש"ל ואח"ש עמ"ש ס"ה ועס"ו: ב מוחר למצוין · ואפי' דאסור ליגק מהבהמה כמ"ש סי' שכ"ח סל"ג היינו משום דדרכו בכך אבל הכא שאין דרכו בכך לא גזרו:

ג וכ"ש שאר דברים · כגון המוחן בשר במדק לו פה ביין ומולך לוחו:

ד ויש אוסרין · אפי' בשאר דברים (ב"י הג"מ רא"ש פסקי רקב"ם) וכ"ה בתב בשם רש"ל דבמשקה הבבלע בפה לו בבשר יין שהיה שם משקה עליו מקודם קרוב הוא לאחלה ולכן אסור לאלון לוחו אבל לאלון הבעבים בפיו ולהסליך הארלנים אין זה מפרק אלא בך הוא דרך אכילה בעבים ובני מדינה מ"מ המחמיר הע"ב עכ"ל מ"מ מדברי רא"ש משמע דשאר דברים קולי מעגנים בתב"ל וכ"כ רש"י נבי בבשים ושלקות דבשאין המשקה גדל בחוכו עדיף טפי מעגנים עס"ז וכ"מ בבחובות דפירש"י מפרק בלאחר יד הוא לפי שאין דרך ליגק אלא לאלוב ממש דמה בדרך ליגק הנייר טפי ואפשר יין שדרך אכילתן בבך שרי עמ"ש סי' שכ"ח סמ"ח: ה מתבטל ביין · ואע"ג דדשיל"מ לא בטיל ש"ה יין אלא היה ביבר קודם שיתערב בטיל אלא היה עליו שם יין משולש (סמ"ק) עבי"ד ס"ס ק"ב · בתב הב"ח דמוחר לחת מעבים בחוך יין שיתבקעו ויולילו ביבר בלא בלא בס"ע:

ו מוחר לשתותו · יין שמתרסקו מבע"י (מרדבי ב"י): ז ואינו ראוי לאכילה · ה"ל בבורר אוכל מחוך פסולת (טור) ולפי מ"ש סי' ר"ב ובי"ד סי' מ"ד דאין לאו בקיאין ליבה מקרי בוסר ולכן בתב רמ"א בל זמן שאינו ראוי לאכילה אסור וה"ה בשאר פירות שאינן ראוים לאכילה אסור לסחטן לגמיהן · בתב הע"ם דים לחתיר לסחוט לזורך אוחה סעודה עמ"ש בסי' שי"ב בו' ע"ש ול"ל דלא דאמר מי שרי לעשות מלאכה בדי לאכול לאלחר וכ"כ הש"ג פ"ז דבבת אלא הטעם בבורר בידו לאכול לאלחר לא מקרי בבירה הוי דבך אכילה וכן הטעם בבחחן לאכול לאלחר בע"ש סי' שכ"ח סי' ב ע"ש בבי"ש ולהכי בקנון ותמחלי אסור לבבר אפי' לאכול לאלחר וכן בסולת מחוך האוכל אסיר ומב"ש דאסור לסחוט בוסר · הבע אם הבה דבר"ן שמעמא דאסור מגיבה בז מעוש בורר לוכל מחוך פסולת אמו יבא מוחר בדי לאכול לא"ת אלא ואפי' בדאמרן ובבר פשוט: ח לימוג"ש · אם לא נתרסקו מע"ש ז אם יש יין בגינית שהענבים בחוכה אף על פי שהענבים מחבקעים בשבת בגינית מוחר לשתותו בשבת שכל יין היוצא מהענבים

ה (ג) (ו) מחבטל ביין שבגינית:

ג מהרצנים וזגים שנתן עליה מים לעשות חבד מות' למשוך מהם ולשתותם ואפילו לא נתן מים והיין מחמצה וזב מאליו ן מוחר (ז) לשתותו:

ד מ מוחר לסחוט אשכול ענבים חוך קדירה שיש בה חבשיל בדי לחקן האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל ובאוכל דמי אבל אם אין בה חבשיל אסור:

ה יש מי שאומר דה"ה לבוסר שמוחר לסחטו לחוך האוכל

ו ור"ח אוסר בבוסר: (ד) הואיל ן ולימו לאוי (ח) לאכול (פור):

ן (ה) ל מוחר לסחוט ח (ט) לימוני"ש:

ז מ לסחוט ט "בבשים (פירות פירות ומיני ירקות המעגנים בחומץ ומעלת בדי מלח ירקנו) ושלקות אם לגופם שאינו צריך למים ואינו סוחטן אלא לחקנם לאכילה אפילו סוחט לחוך קערה שאין בה

ו ליימוני לשון בפיטן רל"ב סמ"ק ס' ז פוב בבם בבל בחרומות וכ"כ בסמ"ג ובמ"ק בשליסור אלא היה ביבר משולש בבו בבבר שיש ט מחיצין ת"ם ס ע בבת קמ"ם בבבל הרי"ף ורמב"ם בפרק ח' ובחוס' בם י פוב בבם ר' יוחנן ב בם ובמרדבי ובמ"ג לא בביאו אלא דמי בבבל בבבר ר"ת ל בחוב בבל בלא"ם בבבר בבבל בבבר בבבל בבבר בבבל

משקין לסוס: **יא אוכל אסור** · עמ"ס סע"ו דלא כע"ש ופר"ח וכ"כ הוא בעצמו שם ושתר דברין: **יב דג לצירו** · לאו משקה הוא שלא אוכל וכן שלקות (רש"י) ופס"ה לסוס ושיינו כיון שהיה שם משקה עליו מקודם משא"כ בשאר פירות עמ"ש ס"ח וכו"ו כתב דדג לצירו מותר לסחטו וצ"ע ליישב דבריו: **יג נותן הוא** · מסמע דלרסק בידים אסור אבל הרמב"ן וסר"ן והרמב"ם והע"מ כתבו בשם התוס' דאפילו לרסק בידים לתוך הסוס שרי דעשה האיסור שמא יסחוט פירות הטומדין למשקין וכיון שנתערב במים אינו מהו ועסי"ח: **יד הניחם בחמה** · ולפי מ"ש רמ"א בסי' שי"ח סי' ו' נס בכה אסור משום גולד אח"כ הוא מעורב במים (ר"ן): **טו לשבר הקרח** · ונדולה מזו אמרו שובר הבית לאכול גרוגרות (מרדכי שב"ד) וע' סי' ש"ך · וע"ל דבמר לו כתר אסור: **טז שלא יהא מרסק** · ולפי מ"ש ס"ע שרי ע"ש: **יז היה נזהר** · כי ע"י הבאן ודאי מימות (טור) ול"ד לס"ע דשרי ליתן לתוך המים הבכח אינו קעביד מעשה: **יח משום סחיטה** · פירוש דבשמהדק וחוא לא הוא נסחטו (ר"ן תוספות שפי"ד ע"ב) עמ"ש סי' ש"ע ס"י: **יט גזירה שמא יסחוט** · ל"ע כיון דבסוג עשוי לכך ל"ל למגזר שמא יסחוט כמ"ש סע"ו וסי' ש"ח סמ"ח ועוד תימה דבגמרא פריך אספוג והא ק"ל דבר שאין מתכוין מותר ומשני פסיק רישיה הוא א"כ אין הבשם משום גזירה ול"ש והרמב"ם וכ"ש כתבו דבשים לו בית אחיזה אז אפשר בלא סחיטה אבל הראב"ד כתב לעולם א"א לקיומה בלא סחיטה אלא כיון שיש לו בית אחיזה הע"פ בסוחטו ל"ל ממילא מים אבל בשאין לו בית אחיזה אסור לסחטו עכ"ל ול"ש לדידיה כיון דא"א לקיומה בלא סחיטה למה התירו לקחת בחלוגיות כמ"ש סי' ש"ח סמ"ח ול"ל דוקא בספוג א"א לקיומה בלא סחיטה ע"סי' ש"כ סי' כ: **כ פסיק רישיה** · כתב הרא"ש סי' ש"ח דבשת ואפי' להערוך דס"ל דפסיק רישיה דלא ניחא ליה מותר מ"מ בשאר איסורים מודה דאסור מדפריך סס"י דזבחים וסא קמוכבה וכו' ע"ש והקשה הגאון בס' בה"ז בשם מוהר"ל מפלאה דמאי מביא ראיה מהמקשן דהא מפקי' דלר"ש שרי ונס בש' סבוטה מייתי הרא"ש ראיה מזה לדברי הערוך ע"ש מה שהי' ולענ"ד לא הי' כלום דהא הרא"ש מייתי ראיה מינה ע"מ דס"ל דאף בכל האיסורים אמריגן כן ול"ק דאינ הא קי"ל דנות הלכתא כשמואל כמ"ש הרמב"ם פע"ז ממעשה"ק וכדמוכח בגמרא: **ובקשה** למה בחמת לא קי"ל כוותיה ול"ל משום קושית המקשן דקמכב' תע"ג דהוה פסיק רישיה דלא ניחא ליה ושרי לדעת הערוך מ"מ דוקא נבי שבת דמלאכת מחשבת אסורה אבל בשאר איסורים אסור ולכן אפיר מייתי ראיה מהמקשן ולדעת הפוסקים דמיירי בענין דלא הוי פסיק רישיה ל"ל כמ"ש הכ"מ ע"ש: **כא פסיק רישיה הוא אסור** · אבל מיוכה ליכא לב"ע: **כב אספוג שיש בו**· וס"ל כמ"ש סי' ש"ח בשם הראב"ד דלדידהו אפי' היה כמריק מגלוחית: **כג שלא יהיה כלי** · ואפי' למ"ד פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור מ"מ הכא שרי משום דסוחטו מתקון תולד· דדם הוא ואינה אסורה אלא כשהמקון איתאלף אינן הולכים לאיבוד (מ"מ פ"ש ורשב"ל וריב"ש סי' של"ד) והר"ן ספי"ד כתב דמ"מ אסור מדרבנן· הסוחטו הערבר לו שור פטור אבל אסור (רמב"ם פ"ש וס"ח סי' תתכ"ו) עסי' ש"ל וסי' שכ"ו ס"ח · כתב הרמב"ם פכ"ב ה' כ"א אפי' מטהרות זו ענ"ז טובל הפקק מבמחיים

באר היטב

לבדו כ"ה ולשמאל כבשמים כמלח דינם כבבשים ושלקות אין סניף ז' · ולענין לסחוט הפשתים נראה לי דאותן שסותפין בדי לרכך הפשתן בדרך שנהגין אם הפשתן קשה בדרי דסוי כמו לאחר כמ"ש כס"ק כ' · ולענ"ד דשותה שם טיולא מאנו מכל מקום לא נתכוין בהמיתה לכך כיון שאינו עומד לכך ואם הפשתן מוכנים לכך ואינו מבטל בדרי דסא אסור כל אפילו מאנו ע"ז אין שם: (י) אוכל · ובשקה כגון לאוכל פוי בשפרוך לאוכל · ומה שדין לתוך כמוריים דסי מאכל ומה שדין מבקון אסור: (יא) ולא"ח וכו' · ונסיתן אק"ם נבי ע"ם בבדים ושתר לאוכל ואם כן אפילו בשאר סוחטין שבבשים ומבלקות לאוכל אין סניף ז' ע"ם: (יב) מיומין · דקא מוליד בשבת ודפי לאלאסה שבודת המים אבלו כ"י דוקא שמרסק אבל לבטר תתיכה אמנו בדרי ואפי' אם יזאנו קצת מים על ידי זה דלא נתכוין לזה ושדי שבולי לאיבוד: (יג) כתוב · ולפי מה שבתב רמ"א בסיפן שי"ח כמיף ר"ז גם בכה אסור משום עולר אח"כ הוא משורב כמים ר"ן מ"ח: (יד) אקרא · שרי אינו בוקת מים כזה ואי משום בגירת אקרא אם בגדולה מזה מלאנו שוכר אדם אם אחנים בבגיל גרוגרות וכו' מרדכי ושיין סי' ש"ר · ונראה לי דנעבר לו בתר אסור ס"ח: (טו) מרסק · שמ"ח דאפילו לרסק שרי ס"ם ס"ק י"ג: (טז) בחלה · שר שיטות ובוס מלב ושיין סימן שע"ו ס"י · מתחא דשוחר לבטלוך מלה בחוס ואתר כך מוכל ידיו מחם כמ"ש נבי שלב ונבדר רק שיזאר שלא יסיר אסור מתחת מי מלח המוכר בסיפן שכ"א ס"ז: (יז) נוכר · כי על ידי בסחן ודאי דיזאנו סוד וצ"ל לס"ש דבדי ליתן לתוך כמים דבבא אסור קא מבדר מבשם ושיין ס"ז: (יח) בסוסים · פירוש דבבשמבדן ובוח לא הוא בבשם ר"ן מ"ח: (יט) אמנו · לכך נ"ל למגזר שמא יסחוט כמ"ש סע"ו · ושיפן ס"ח סמ"ח ול"ל דוקא בבשם

ג' שם בשמואל אמר"ף ורמב"ם בפכ"ח ס מרי"ף בשמו וכר' יונתן פ ל"י מהמשנות פגמתא שם פ בשבת ל"ח בדיוקא ל' הר"ן שם ורזל הפוסקי' ק שור בשם אבי העזרי ר שם וכן בהג' הטוש' ובקר"ם שם ס שם בשם בעל הרוטות ת אור בשם הר"מ מרזשנטבג ת שור בשמו ב שבת מ"מ בעזרת הכי רים גלוחת וכפ"ר"ם וצ"ב הרמב"ם בפכ"ל ד שם קמ"ח ס שם קנ"ג בהגה בשם ר"י ופמ"ג ופסרזמות ת בית יוסף מהמשנות דברי הכל בו:

בה אוכל מותר ואם צריך למימיהן מותר לסחוט לתוך קדירה ו שיש בה (ו) אוכל אבל אם אין בה **יא** אוכל: אסור (ז) (יא) ולר"ח פ כל שהוא צריך למימיהן חייב המאת **אפי' סחט** לקדירה שיש בה אוכל (ולדבריו הסוחט אפשר לקדירה נמי אסור): **ח** פ **הסוחט יב** דג לצירו דינו כסוחט כבשים ושלקות למימיהן:

ט פ השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות (ז) כדי שיזובו (יב) מימיו אבל **יג** נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נמוח מאליו ואינו חושש; וכן אם **יד** הניחם (יג) בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים:

י (ח) ק מותר **טו** לשבר (יד) הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא ר צריך ליזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחקם בין ידיו **טז** שלא יהא (טו) מרסק:

יב ס יש ליזהר שלא ישפשף (ט) ידיו (טז) במלח:

יג ת דורס שלג (י) ברגליו ואינו חושש:

יד ת הר"מ מרוטנבורק מתיר להטיל (יא) מי רגלים בשלג ג והרא"ש **יז** היה (יז) נזהר:

טז ג אסור לפרוס סודר על פי החביה וליתן על גביו חבלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסחטו:

יז ר אסור להדק מוכן בפי פך שיש בו משקין **יח** משום (יח) סחיטה:

יח ס ספוג אין מקנחין בו א"א כ יש בו בית אחיזה **יט** גזירה שמא (יט) יסחוט:

יח חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום "נקב שבדפנה שמוציאין בו היין; יש מי שמתיר להסירה אע"פ שא"א שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי דבין שאינו נהנה בסחיטה זו הוי **כ** פסיק רישא (פירוש לאיסור נמשך בהכרח מהתחת הלאם) **דלא ניחא ליה ומותר** ז וחלקו עליו ואמרו דאע"ג דלא ניחא ליה כיון **כא** דפסיק רישא הוא (כ) אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ח ויש ללמוד עליהם זכות דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת מותר מדי דהוי **כב** "אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על התם דג אחד גדול כבים וכשבא שרצים ראתן לסתכל בשלום יורד אותו הספוג על פיהן ואינו רואה כלום ונולו זה לא היתה סגיבה נגלת מפניו) **שיש לו בית אחיזה** (יב) **ולפי שאין טענה זו חזקה ויש לנגמם בה טוב להנהיגם כג שלא יהא כלי תחת** (כא) **החבית בשעה שפוקקים הנקב** (ועיין לעיל סימן ס"ח עוד מדינו סחיטה): **ליתן**

במלח · לפי שמיטות וחוס נולד כ"ב בטוב בשם בה"ח ועיין מ"ס סי' שכ"ו ס"ק ג' ומשמע דמותר לסלוק מים במלח ולחח"כ מוטל ידיו מחם כמ"ש נבי שלג וכדר רק שיהיה אסור מחמת מי מלח המכבר בסי' שכ"ח: (י) ברגליו ואינו חושש· נראה דאע"ג דח"ח שלא יהיה מיטות וסוי פסיק רישיה מ"מ לא נזרו בזה כיון דח"ח להזהר מזה מיטות המורף דבל הארץ סיח כך מלאה כפר ונגיד והמעגלים הם לחים ומיחם הסלג הם: (יא) **מי רגלים בשלג** · בטור כתוב עשמו ממדמאו לדריסת הרגלים שדורס ואינו מוסיף · וח"ל הרא"ש כתב שאינו דומה לדריסת הרגלים כי ע"י הסתן ודאי מיטות עכ"ל וכתב רש"ל שם קצת ראיה לאסור דהא בסי' שכ"ו אסריגן לאתם ידיה אחר נטילה תע"ם דלא נתכוין כלל לאתם המים אבל ליה פסיק רישיה ואפ"ה לא הוה ה"ג בזה שח"ל לאחר כי כל הארץ מלאה שלג · ול"ד לאיטוס ידיה אפשר להיות זולתו נזרו בה כ"ל: (יב) **ולפי שאין טענה זו חזקה** כו' · סי' דבריו בש"ם קודם לזה שהיתר הוא משום שמוטלין ברגל דהוסה הוה כסוס בסוגיא כו' אין זה היתר ברור דשאין בית אחיזה של ספוג דמהני בסגיף יש דאין שם אלא קיומה בעצמה משא"כ כאן שמהדקין הכרגא בחתך תוך הנקב

וכן הסווה לוחסה הכ"ר לעיל סי' זה מ"מ מראה דלא נזרינן בתפוחים כיון דכבר לאיטו בגמ' פ' הכיח שחלוי בחמלה ודבי מנשיא בטלה דעתו כו' וכן קבע ב"י להלכה שבחה ח"ל מיסו ה"מ כדדרך בני המקום ההיא לסחוט לחולית מימיו כו' וח"כ במדינתינו שלא נמנע כלל לעשות יין תפוחים אין לגזור עבורו ואמרינן מסתמא אחיטת תפוחים הוא לרכך ואפ"ג דשותה מה שיולא ממנו מ"מ לא נתכוין בסחיטה לכך כיון שאין עומד לכך ואם התפוח מבוכל וסוחט שיולא ממנו פשיטא דבדי דהא סחט כל האוכל ממנו ולא לחולית מימיו ממנו כגלע"ד: (ו) ולר"ח בו' **אפילו סחט לקדירה** בו' · דס"ל דלא קי"ל כר"ח דאמר מולב אדם לתוך הקדירה שים בה מאכל אלא אם שיבו בשם התוס' כמ"ש כל זה כדי"ף והרא"ש אלא אם מולקים דקי"ל כר"ח דחולב אדם בי"ש לתוך הקדירה דמשקה הבא לאוכל הוה כאוכל ויש לחמוה על הש"ע שלא הכריע כאן וכסי' תק"ה נבי יום טוב הכריע כדי"ף דמותר נחלוב לתוך האוכל ולא הבינ כלל דעת ר"ח ור"ת האוסרים ואם כן כאן אפילו לכתחלה סותמין הבבשים והבלקות לחולית מימיהן לתוך האוכל ומ"ש רמ"א כאן ולדבריו הסוחט אבל לקדירה נמי אסור הוא ל' תמוה דמאי נמי דקאמר דק"ו הוא דהא מעבים ממירי עפי לד"ה דאפילו בילאו מעלמן אסורין מבא"ה בבבשים ובלקות וא"כ פשיטא דאסור אפילו לקדירה וצ"ל דלא קאמר לסון נמי אלא מדברי הש"ע כלומ' דל"ח מ"ש בסעיף ד' דמותר לסחוט אבל כו' היא ד"ה אלא אם יש נ"כ פלוגתא ומתן דאוסר כאן ס"ם שאוסר אם וכאמת לא היה לריך רמ"א לזה כיון דבבר קי"ל לקולא כמ"ש: (ז) **כדי שיזובו מימיו**· דקא מולד בשבת ודמי למלאכ' שבורא המים אלו וכתב ב"י דוקא שמרסקן בחתיכות קטנות דאפילו אבל בגדולות אינו אסור אלא אם יזובו אלא אם יזובו קצת מים ע"י זה דלא נתכוין בזה כיון דא"ח שלא יהיה מיטות וסוי פסיק רישיה ואינו חושש· נראה דאע"ג דח"ח שלא יהיה מיטות הסוי דבר אחר מבל מקום בכאר אסורים מודה דאסור אפ"ה: (ח) **מותר לשבר הקרח** · שהרי אינו מולה המים ואי אפשר בלול ובמים בלול מודים דאפילו אבל אסור אפ"ה לא הוה ה"ג בזה שח"ל לאחר כי כל הארץ מלאה שלג · ול"ד לאיטוס ידיה אפשר להיות זולתו נזרו בה כ"ל: (ט) **אבל אם אין בה אוכל** · אסור (ז) (יא) ולר"ח פ כל שהוא צריך למימיהן חייב המאת **אפי' סחט** לקדירה שיש בה אוכל (ולדבריו הסוחט אפשר לקדירה נמי אסור): **ח** פ **הסוחט יב** דג לצירו דינו כסוחט כבשים ושלקות **למימיהן**: **ט** פ השלג והברד אין מרסקין אותם דהיינו לשברם לחתיכות דקות (ז) כדי שיזובו (יב) מימיו אבל **יג** נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נמוח מאליו ואינו חושש; וכן אם **יד** הניחם (יג) בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים:

י (ח) ק מותר **טו** לשבר (יד) הקרח כדי ליטול מים מתחתיו:

יא ר צריך ליזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחקם בין ידיו **טז** שלא יהא (טו) מרסק:

יב ס יש ליזהר שלא ישפשף (ט) ידיו (טז) במלח:

יג ת דורס שלג (י) ברגליו ואינו חושש:

יד ת הר"מ מרוטנבורק מתיר להטיל (יא) מי רגלים בשלג ג והרא"ש **יז** היה (יז) נזהר:

טז ג אסור לפרוס סודר על פי החביה וליתן על גביו חבלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסחטו:

יז ר אסור להדק מוכן בפי פך שיש בו משקין **יח** משום (יח) סחיטה:

יח ס ספוג אין מקנחין בו א"א כ יש בו בית אחיזה **יט** גזירה שמא (יט) יסחוט:

יח חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום "נקב שבדפנה שמוציאין בו היין; יש מי שמתיר להסירה אע"פ שא"א שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי דבין שאינו נהנה בסחיטה זו הוי **כ** פסיק רישא (פירוש לאיסור נמשך בהכרח מהתחת הלאם) **דלא ניחא ליה ומותר** ז וחלקו עליו ואמרו דאע"ג דלא ניחא ליה כיון **כא** דפסיק רישא הוא (כ) אסור והעולם נוהגים היתר בדבר ח ויש ללמוד עליהם זכות דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת לנעורת מותר מדי דהוי **כב** "אספוג (פירש הערוך ספוג הוא על התם דג אחד גדול כבים וכשבא שרצים ראתן לסתכל בשלום יורד אותו הספוג על פיהן ואינו רואה כלום ונולו זה לא היתה סגיבה נגלת מפניו) **שיש לו בית אחיזה** (יב) **ולפי שאין טענה זו חזקה** ויש לנגמם בה טוב להנהיגם **כג שלא יהא כלי תחת** (כא) **החבית בשעה שפוקקים הנקב** (ועיין לעיל סימן ס"ח עוד מדינו סחיטה): **ליתן**

באר היטב

ס"ח לקיומה בלא סחיטה אם שאין כן פלוגתא בסימן ש"ח סס"ם ס"ח עיין שם · (ונכפר אלים רכם מייחב סקשאת עיין שם): (כ) אסור · אבל חיוכא ליכא לבולי מלאה · כתב הרא"ש פי"ו דבבא דאמרינן הכבירת ליה דסיק רישיה דלא ניחא ליה מותר אבל אסור אם אינו עומד לכך אלא אם יש לו בית אחיזה אסור אפ"ה · ואמרינן דלא ניחא ליה אבל

הנקב יש שם ודאי שחיטה על כן ראוי לנהוג שלא יניח כלי תחתיו ויצא הנשחט לגיבוב ויסמוך על דיעה הראשונה דהכא ומ"מ צריך שיהא נ"כ ברצון תורה שיהיה תרתי לשיבותא אלא דמ"מ אנו רואים מנהגינו כדיעה קמייתא שאנו סומטין יקר שלטי"ן בשבת וע"כ משום דהוצך לגיבוב מה שנשחט :

הרן וא"ם ביאורו דיש שני מיני שחיטה הא' הוא משום דהוה תולדה דמבשר דהיינו מלבן ומ"ה אין איסור אלא במים אבל לא בשאר משקין ולענין הלכה פסק הטור וש"ע סי' ש"ל דיין הוה כשאר משקין אלא דכאן כתב ב"י בשם הר"ן דיין מלבן וא"ל לחלק בדיין לבן מבשר כמו מים אבל יין חדוש אינו מבשר דהרבה מאדים הבגד ועוד יש בשחיטה משום תולדה דדם ומפרק ואין איסור אלא במימא ליה במאי דעשיה מיניה כמו דדם ומפרק אלא שלדיעה האחרונה דכאן אסור ע"פ מדרבנן אפי' בלא מימא ליה ומ"ה אם נשפך שכר או שאר משקים שאינם מלבנים על המפה שבל השלחן והוא רוצה לנקותו בע"פ לא יטלטנו משם תוך כף ח' ולשפוך לתוך הלחם"ג דישלינהו לגיבוד מ"מ כאן בשטה שהוא שותה תוך הכף עושה איסור גמור והוא תולדה דמפרק וזה הכל מודים לאיסור ולא יועיל מה שישפוך אח"כ הכף לתוך דזהו מעוות לא יכול לתקן אלא בסכין יש היתר לדחות מעל המפה ולגרוד על ידו המשקה שנשפך על המפה ויזוב לגיבוד רק שלא יגרוד בכח דאל"כ עביד איסור דדבנן ע"פ לדיעה האחרונה ולריך להזהר מה שיכול להזהר אבל אם מים או יין לבן נשפך על המפה אסור לגרוד אפילו בסכין דהוה מבשר כנלע"ד בזה :

שבא (א) **אסור למלוח התיכות צנון בו'** · כדי לבדר דין זה נשתיק הסוגיא ונפרשה כיד ה' הטובה עליו · בפרק ח' שרלים תניא רי"ח אין מולחין לנון ובילה בשבת · פירש"י ג' וד' התיכות מוחר והכי קי"ל אר"ל מרים הוה מלחתא פוגלי בשבת (פירוש לנון) אמינא קא מפסידנא ליה דאמר שמואל פוגלא חורפא מעלי כיון דשמעי' לה דאמר עולא בטברבא מלחי בשרי בשרי (פירש"י תלי תלין בנוסין) ממלח לא מלחתא (פירש"י שתיה יחד) מבולי ודאי מטבילנא (פירש"י בשעת הבילה מטבילנא ומבילנא) וכתב בת"ה סי' ל"ס ירלה דשרי לטבול כמה התיכות לנון במלח ולהניח לפניו כדי לאכול זו אחר זו בלי שיהו כ"כ דהכי מסתע לנון רש"י וסה"ת דשיקר קשידא בממלח ב' לו ג' ביחד והא דכתב רש"י אבל מטבלין בשעת הבילה דמשמע דלא שרי להטבילו אלא דוקא בשעה שבא לאכול התיכה י"ל דר"ל בשעת הבילה לאחוקי אם היה רוצה לבשות זמן ארוך כנון מתחילה הסעודה עד לאחר נמר הסעודה אבל לאחוכלו מיד זו אחר זו אין קשידא וכ"כ בת"ז וז"ל ומותר לטבול לנון שעה קטנה בשבת ואין כ"ל דוקא תתיכה א' דהא כתב סמ"ג וסמ"ק וח"ל לנון אסור לנולות כדי לשהותו במלח יותר מתתיכה אחת אבל לטבל פעם אחת שרי כו' ר"ג משמע דבתתיכה א' אין קפידא אפי' לשהות טובא עכ"ל לכאורה דברי הרב תנוחין מאד בזה דבאיסור מליחה כתב דאלוי במלחנו ג' לו ד' ביחד משמע דבמליחת ידיד שרי אפי' במליחה לזמן רב ובהיתר הטיבול כתב לפי שהוא לשעה מועטת אבל לזמן רב בהוחה הסעודה אסור אפי' ביחידי וא"כ הני מאחר דר"ל שאחר לא מלחתא אלא מטבילנא לאו דישיה סיפיה ואלו סיפיה דישיה דהיה לו לאחלק בין יחיד לרבים או בין שעה מועטת למרובים ואם דמחלק בין אכילה זו אחר זו בין תחילה הסעודה לסופה מה מילוק יש בזה מ"ש מהכיא דלעיל לענין בורר דאמריק כל מה שחוץ לאוחה הסעודה קרוי לאחר ואם אי"ל בדברי רש"י שאלה האיסור במליחת הרבה ביחד מנ"ל הא כיון דסחמא אסריק מליחת הלנון וכן הרמב"ם לא זכר אלא סתם לנון וכן בת"ז הסכיא ת"ה ואם קשה למה כתב רש"י אחלה ב' אם ד' ואח"כ כתב אחים ביחד ומכח זה הקושיא נכנס מו"ה ז"ל לחילוקים בין אחים לב' ואין הדעת סובלת לחלק בזה ואם דבור לא נקט ב' אם ד' אלא ד' אם ה' והנלע"ד לפרש דברי רש"י שיהיו מוסכמים עם דברי הסמ"ג וסמ"ק שמביא ת"ה ויפה פסק לדינא דיש היתר בנדון שבתב הוא לף שדעת הא"ז נראה שאינו כן כמ"ש בסמוך והענין בזה הוא דהני תנאי יש באיסור מליחה בזה כמה שדומה לגיבוד א' מעשה שהוא שוהה הרבה כדי שילא מרירותו אחר שיהא בדרכו ובזה אפילו כי מעבל חדא חדא ומניח לקלא זמן אסור כנ"ל · שנית מעשה ממולח הרבה ביחד ואז אפילו אינו שוהה אסור דגם בזה דומה לגיבוד ובזה גיבוד חדא חדא מותר ע"כ אחלה כתב הטעם לאיסור במ"ם לון למלוח לנון ושם לא נזכר היתר גיבוד ע"כ פירש"י הטעם מפני שהוא הגיבוד הרבה מתיכות מסתמא עושין כן לחכיון לעורך אכילה שיאכלו אחר כך ובזה אפילו דרך גיבוד הגיבוד חדא חדא גם כן אסור כיון שיהיה אחזה זמן בזה ואח"כ כשאמר מגלחת לא ממלחתא אלא מבולי מטבלנא בא כאן לחלק בין היתר מליחה לגיבוד והוא זה דמיירי בשעה שהוא אוכל ואז מותר חדא חדא ויותר ממדא אסור ע"כ נקט רש"י כאן שני מתיכות יחד לאיסור הגיבוד הגיבוד היתר גיבוד אחין שם אלא א' והוא בשעת אכילה וכל שמולח בגיבודות כל א' מכל מה שלפניו ורולה לאכול אוכל אין איסור כלל אלא אח"ל למלוח הגיבוד לאחר מלח על כל אחת בפ"ע שלא יבא גם על הגיבוד לטבל כל ה' בפ"ע ולאכול אין איכף ואח"כ יפה כתב הסמ"ק דאסור לאכול לנון כדי להשהות במלח יותר מתתיכה א' דאיני אתיכה א' פירוש הן א' לאחר הן שיש לפניו הרבה ורולה לאכול כל אחת בפ"ע מותר אם יאכל אוכל אחר אלא אח"ל ליזהר בזה כמ"ש אם ימלח פ"י פיזור בדרך הסולחין ע"כ סיים אלא שיבל ויאכל אוכל אחר בדרך הטטבלין ומ"ם הא"ז מותר למלוח הלנון במלח להניח שעה קטנה הגיבוד כדי שיאכלנו לזמן מועט וגיבוד אחר אפילו אם הרבה אפילו לזמן מועט אסור כמ"ם הא"ז דהוא לא ס"ל כסמ"ק דבחד אפילו למלוח ולהא"ז אפילו אחת אסור למלוח כדי להשהות גם דברי הטור מתפרשים שפיר כמ"ם לשיטת רש"י דכתב אסור למלוח מתיכות לנון ד' או ה' ביחד אלא שעה מועטת אינו הרבה ודומה לגיבוד ומ"ם הטור ואוכלה אין פירוש שיאכל כ"א אחר אחר מבולו אלא שעה מועטת אינו הרבה ודומה לגיבוד ומ"ם בגיבוד אלא בדרך אחר ובדיין ל"ע במנהגינו שמותרין בשבת לנון דק דק ומתקין אותו בקערה ומולחין אותו ושופכין עליו מומן ואוכלים אותו הא דמיא זה לסרבה מתיכות דאסור אפילו אם אוכל אחר אלא דרך גיבוד כ"א בפ"ע אלא שבמה דכיון דאין מניחין אותו כלל להניח שופכין שם האומן וגם מיים אחרים ל"ד לגיבוד אלא שרחיתי לקלא שטוחין ילק שקורין אלמי"ן ומולחין הירק בפ"ע אחלה ומשקין אותו כך ומסגנין המים שיולאים ממנו ואח"כ מערבין אותו עם שמן זית ותומן וזה איסור גמור ודמיא עפי לגיבוד כיון שהוא ממתין עד שיקבל היטב המלח כנ"ל : (ב) **צנון ד' או ה' כו'** · לאו דוקא לנון דה"ה כל דבר שאריך מליחה כגון בצלים ושומים וכהדומה בו :

יט ס ליתן ברכום בתבשיל מותר ואין לחוש לו משום צובע דאין צביעה באוכלים :

כ · יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצבועים **כד צריך ליזהר כה** שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה משום (כב) **צובע** אבל אם **צובע** פתו במשקה הפירות לית לן בה דאין צביעה באוכלין :

שבא דיני תולש בשבת ודין טוחן ודיני תקוני מאכל או מעבד ולש · וכו' יט סעיפים :

א ל **חבילי פאה אזוב** "וקורנית (פירוש מין עשב) **הכניסן לעצים אין מסתפקין מהן א הכניסן** (א) למאכל בהמה קושם ואוכל ביד אבל לא בכלי **ב** (ב) ומולל **בראשי אצבעותיו :**

ב נ **אין עושין** ג(ג) מי מלח הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים **משום** דדמי לעיבוד **אבל** יכול לעשות ממנו **ד** (ד) **מעט לתת לתוך התבשיל** נ **ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות ממנו אפילו מעט :**

ג (א) ד **אסור למלוח התיכות** (ב) (ה) **צנון ד' או ה' ביחד מפני**

שלוכלו ד"ש לו דבר שאפשר לעוות ממנו מוע כזה חייב ודוקא לבע המתקיים אבל לבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק לו שבר ע"ג ברזל לו מחוסה ולבעו פעור שהרי אתה מעבירו לשמחו ואינו מובע כלום (ע' סי' ש"מ ס"ד) · הטושה עין לבע כגון שנתן קלקתוס לתוך מי עפלא מעשה הכל אסור לו שנתן חיסים לתוך מי כרכום שעשה הכל ירוק חייב (פ"ש) אבל הראב"ד סובר שאינו חייב משום לובע אלא בשלובע דבר שנגמרה בו מלאכת הלבע אבל לביעה מיס שאינן לעורך לא · ונתינה דיו וסממנים אסור משום לם עכ"ל וע' סי' שכ"ח סמ"ח וסימן ס"ל סמ"ו ☞ והטע"ם לא ע"ש :

שבא א הכניסן למאכל בהמה · וסתמא הוי הכניסן למאכל בהמה (תוס') : **ב** ומולל · מדבר הסרטינין לאכול הזרע שבתוכן (רש"י) : **ג מי מלח** · וה"ם בכל המקשין (הגהות סמ"ק) : **ד מעט** · לעורך מבול לותה סעודה (ר"ן) מעמע דלעורך סעודה אחרת אפי' מעט אסור אפילו

מבתחיים ומשיקן ומחזיר לא הפקק למקומו מפני שאינו בא לידי סחיטה שסרי דעתו שילחו המים ופוקקים אח הכיב בסודרין ובכל דבר המטלטל כדי שלא יגיעו המים על האוכלים ועל הכלים לפי שאינו חוטם אם יגלו מים מועטים ולפיכך לינו דוחק הרבה (ב"י) אבל אין פוקקין אח הכיב כדי שיהלו המים לבור שמא יסחוט בשעה שדוחק שסרי הפקק ברוי במים עכ"ל וכתב הראב"ד לפי שהוא מקפיד שלא יגלו המים לר"ה אלא לאוך בורו ומקפיד על הפקק שיהא מהודק ביותר עכ"ל ומשמע שם דס"ל דאפי' אינו שלוי במים אסור עסע"ו : **כד צריך ליזהר** · ולדב"ז סימן קל"ח כתב שחומרא יתירא היא כיון שהוא דרך לגלוך עכ"ל כ"ה וע' סי' ש"ב ס"ד דיש לוסרין כיבוס דרך לגלוך כ"ש לביעה דבל לבעשה היא כך לבן אין להקל : **כה שלא יגע** · ואפ"ג דלובע פניו וידיו ליבא למיחם דאין לביעה אלא בדבר שדרכו לגבוע ול"ל לסימן ש"ג סב"ס דאשה דרכה בכך (ס"ל בשם רא"ם) ובכ"ה מ"מ שמעלמה ממנו ומס' הזכלומות דבר זה ע"ם וכ"ל דבבגד אדום כ"ם דאסור לקנחו לתוך מי עפלא מוע לבע אבל אם מיס לו יין לבן נשפך על המפה אסור לגרוד אפילו בסכין דהוה מבשר כנלע"ד בזה :

שבא (א) **אסור למלוח התיכות צנון בו'** · כדי לבדר דין זה נשתיק הסוגיא ונפרשה כיד ה' הטובה עליו · בפרק ח' שרלים תניא רי"ח אין מולחין לנון ובילה בשבת · פירש"י ג' וד' התיכות יחד שהמלח מעבדן ומעשים קפי' והוה תקון רב חזקי' אמר לנון אסור ובילה מותר והכי קי"ל אר"ל מרים הוה מלחתא פוגלי בשבת (פירוש לנון) אמינא קא מפסידנא ליה דאמר שמואל פוגלא חורפא מעלי כיון דשמעי' לה דאמר עולא בטברבא מלחי בשרי בשרי (פירש"י תלי תלין בנוסין) ממלח לא מלחתא (פירש"י שתיה יחד) מבולי ודאי מטבילנא (פירש"י בשעת הבילה מטבילנא ומבילנא) וכתב בת"ה סי' ל"ס ירלה דשרי לטבול כמה התיכות לנון במלח ולהניח לפניו כדי לאכול זו אחר זו בלי שיהו כ"כ דהכי מסתע לנון רש"י וסה"ת דשיקר קשידא בממלח ב' לו ג' ביחד והא דכתב רש"י אבל מטבלין בשעת הבילה דמשמע דלא שרי להטבילו אלא דוקא בשעה שבא לאכול התיכה י"ל דר"ל בשעת הבילה לאחוקי אם היה רוצה לבשות זמן ארוך כגון מתחילה הסעודה עד לאחר נמר הסעודה אבל לאחוכלו מיד זו אחר זו אין קשידא וכ"כ בת"ז וז"ל ומותר לטבול לנון שעה קטנה בשבת ואין כ"ל דוקא תתיכה א' דהא כתב סמ"ג וסמ"ק וח"ל לנון אסור לנולות כדי לשהותו במלח יותר מתתיכה אחת אבל לטבל פעם אחת שרי כו' ר"ג משמע דבתתיכה א' אין קפידא אפי' לשהות טובא עכ"ל לכאורה דברי הרב תנוחין מאד בזה דבאיסור מליחה כתב דאלוי במלחנו ג' לו ד' ביחד משמע דבמליחת ידיד שרי אפי' במליחה לזמן רב ובהיתר הטיבול כתב לפי שהוא לשעה מועטת אבל לזמן רב בהוחה הסעודה אסור אפי' ביחידי וא"כ הני מאחר דר"ל שאחר לא מלחתא אלא מטבילנא לאו דישיה סיפיה ואלו סיפיה דישיה דהיה לו לאחלק בין יחיד לרבים או בין שעה מועטת למרובים ואם דמחלק בין אכילה זו אחר זו בין תחילה הסעודה לסופה מה מילוק יש בזה מ"ש מהכיא דלעיל לענין בורר דאמריק כל מה שחוץ לאוחה הסעודה קרוי לאחר ואם אי"ל בדברי רש"י אחלה האיסור במליחת הרבה ביחד מנ"ל הא כיון דסחמא אסריק מליחת הלנון וכן הרמב"ם לא זכר אלא סתם לנון וכן בת"ז הסכיא ת"ה ואם קשה למה כתב רש"י אחלה ב' אם ד' ואח"כ כתב אחים ביחד ומכח זה הקושיא נכנס מו"ה ז"ל לחילוקים בין אחים לב' ואין הדעת סובלת לחלק בזה ואם דבור לא נקט ב' אם ד' אלא ד' אם ה' והנלע"ד לפרש דברי רש"י שיהיו מוסכמים עם דברי הסמ"ג וסמ"ק שמביא ת"ה ויפה פסק לדינא דיש היתר בנדון שבתב הוא לף שדעת הא"ז נראה שאינו כן כמ"ש בסמוך והענין בזה הוא דהני תנאי יש באיסור מליחה בזה כמה שדומה לגיבוד א' מעשה שהוא שוהה הרבה כדי שילא מרירותו אחר שיהא בדרכו ובזה אפילו כי מעבל חדא חדא ומניח לקלא זמן אסור כנ"ל · שנית מעשה ממולח הרבה ביחד ואז אפילו אינו שוהה אסור דגם בזה דומה לגיבוד ובזה גיבוד חדא חדא מותר ע"כ אחלה כתב הטעם לאיסור במ"ם לון למלוח לנון ושם לא נזכר היתר גיבוד ע"כ פירש"י הטעם מפני שהוא הגיבוד הרבה מתיכות מסתמא עושין כן לחכיון לעורך אכילה שיאכלו אחר כך ובזה אפילו דרך גיבוד הגיבוד חדא חדא גם כן אסור כיון שיהיה אחזה זמן בזה ואח"כ כשאמר מגלחת לא ממלחתא אלא מבולי מטבלנא בא כאן לחלק בין היתר מליחה לגיבוד והוא זה דמיירי בשעה שהוא אוכל ואז מותר חדא חדא ויותר ממדא אסור ע"כ נקט רש"י כאן שני מתיכות יחד לאיסור הגיבוד הגיבוד היתר גיבוד אחין שם אלא א' והוא בשעת אכילה וכל שמולח בגיבודות כל א' מכל מה שלפניו ורולה לאכול אוכל אין איסור כלל אלא שא"ל למלוח הגיבוד לאחר מלח על כל אחת בפ"ע שלא יבא גם על הגיבוד לטבל כל ה' בפ"ע ולאכול אין איכף ואח"כ יפה כתב הסמ"ק דאסור לאכול לנון כדי להשהות במלח יותר מתתיכה א' דאיני אתיכה א' פירוש הן א' לאחר הן שיש לפניו הרבה ורולה לאכול כל אחת בפ"ע מותר אם יאכל אוכל אחר אלא שא"ל ליזהר בזה כמ"ש אם ימלח פ"י פיזור בדרך הסולחין ע"כ סיים אלא שיבל ויאכל אוכל אחר בדרך הטטבלין ומ"ם הא"ז מותר למלוח הלנון במלח להניח שעה קטנה הגיבוד כדי שיאכלנו לזמן מועט וגיבוד אחר אפילו אם הרבה אפילו לזמן מועט אסור כמ"ם הא"ז דהוא לא ס"ל כסמ"ק דבחד אפילו למלוח ולהא"ז אפילו אחת אסור למלוח כדי להשהות גם דברי הטור מתפרשים שפיר כמ"ם לשיטת רש"י דכתב אסור למלוח מתיכות לנון ד' או ה' ביחד אלא שעה מועטת אינו הרבה ודומה לגיבוד ומ"ם הטור ואוכלה אין פירוש שיאכל כ"א אחר אחר מבולו אלא שעה מועטת אינו הרבה ודומה לגיבוד ומ"ם בגיבוד אלא בדרך אחר ובדיין ל"ע במנהגינו שמותרין בשבת לנון דק דק ומתקין אותו בקערה ומולחין אותו ושופכין עליו מומן ואוכלים אותו הא דמיא זה לסרבה מתיכות דאסור אפילו אם אוכל אחר אלא דרך גיבוד כ"א בפ"ע אלא שבמה דכיון דאין מניחין אותו כלל להניח שופכין שם האומן וגם מיים אחרים ל"ד לגיבוד אלא שרחיתי לקלא שטוחין ילק שקורין אלמי"ן ומולחין הירק בפ"ע אחלה ומשקין אותו כך ומסגנין המים שיולאים ממנו ואח"כ מערבין אותו עם שמן זית ותומן וזה איסור גמור ודמיא עפי לגיבוד כיון שהוא ממתין עד שיקבל היטב המלח כנ"ל : (ב) **צנון ד' או ה' כו'** · לאו דוקא לנון דה"ה כל דבר שאריך מליחה כגון בצלים ושומים וכהדומה בו :

באר היטב

לעורך מיבול אחסה אם מים לו יין לבן נשפך על המפה אסור לגרוד אפילו בסכין דסוי מבכם עכ"ל ע"ז : (בב) צובע · וכרדב"ז סימן קל"ח כתב שמומחה יתירה היא כיון שהוא דרך לגלוך ואין זה דרך לגלוך ע"ש ובכנס"ג · ועיין סימן ב"ב ס"ו דיש לאוסרין כיבוס דרך לגלוך כ"ש לביעה דבל לביעה היא לן לקבל ס"ש · וכ"ל דבבגד אדום כ"ם דאסור לקנחו לתוך מי עפלא · וע' סימן שכ"ח סמ"ח · וסימן ש"מ סמ"ו · ☞ [ובספר מנים כתב לדד לסקל כתחום ואפילו בלבן שא"ל בשנין אחר שיין בה] · סוגיא מוש שקרבו ד' ספרים לו דבר שאפשר לעוות ממנו מוע כזה חייב ודוקא לבע המתקיים אבל לבע שאינו מתקיים אלו כגון שהעביר סרק לו שבר על גבי ברזל לו נחושת ולבעו שפור שהרי אתה מעבירו לשמחו אינו לבע כלום · ועיין בס"ו בהגהות ש"ל ס"ב : (ג) מי מלח · וס"ם בכל המקשין הגהות סמ"ק : (ד) מעט · לעורך מבול אחרת אפי' מעט אסור אפילו

שבא (א) לאוכל · ומסתמא הוי לאוכל בהמה הוסיפות דף קל"ח : (ב) ומולל · מדבר הסרטינין לאכול הזרע שבתוכן רש"י : (ג) מי מלח · וס"ם בכל המקשין הגהות סמ"ק : (ד) מעט ·

ע שבלי סלקא בשם בשם ירלאים י שם בבבל ירלאים ל ליינתיו בבי' ש"ע ס"ו ב בשם ק"ת בהגהות ובהגהת קצת הכתובים לם שמואל שם בגמ' ג שם ד שם :

לפי' נוהן שמן לאסור כנ"ל וכ"מ ס"ס ועי' סי"ש ס"ח: **ה ביצים מותר למלחן** • מפני שאין דרך לעשות מהם כבשים (לבוש) ול"ל הטעם שאין המלח מועיל להם כ"כ וכ"כ בת"ה סי' ס' על דגים בי"ט וכ"מ בגמ' נבי לגון דהיכא דהמלח אין מועיל לו: **ו** יש מי שכתב • ואחמ"ר מהגדולים הורה דאין איסור אלא לתת הרבה תתיכות ולגזר עליהם מלח ולזורקן ולגעבן כדרך שעושים לדגים במליחתן דדמי לעיבוד אבל בע"א שרי אבל בסמ"ג וסמ"ק משמע דאין להקל אלא לעבל וכו' (ת"ה) והב"ח כתב דלפי מ"ש בס"ג הטעם שנראה כבובש כבשים אז בשכל תתיכה מונחת לבדה אין בזה משום בובש כבשים אבל כל הפוסקים סוברין כרש"י דהטעם משום שהמלח מעבדן והוי תיקון אע"כ אסור למלוח יותר מכ' ולקח כב' ים להמעיר והכי מהנו עלמא שלא למלחן כלל אלא מעבל כל אחד במלח ואוכל • ע' בס"ג שמותר ליתן מלח על השלחני"ן ואח"כ שמן וחומץ: **ז להניחה** • משמע דאינו להגיחה מסעודה לסעודה אסור אבל לגון אפי' לגורך אותה סעודה אסור וע"ל דה"ה דאסור למלוח מורק"ם מיין דהא רגילין לעשות מהן כבבי' ועוד דהמלים מועלת להן והוי כלגון ודה"ה כל כיוצא בזה ומיהו כשמותן שמן תיקף שרי אפי' לרבי יוסי ומותר לתת מלח על גחמי הטוף לו דגים ואח"כ נותן עליו מים לו יין (הג"מ פכ"ב בשם ס"ה) בשר לו דג מי אסור למולמו בשבת כדי שלא יסריח ע' ססי' ת"ק דמשמע אפי' במקום הפסד אסור (ב"י בשם ש"ל ע"ש) והתוס' והרא"ש בחולין דף י"ד כתבו דאפי' רוצה לאוכלו כך מי אסור למלחו ואע"ג דאין מיבוד באוכלין כמ"ש ססי' ת"ק מ"מ אסור דמיחזי כעיבוד וכ"כ הר"ן בחולין גפי שהמלח מכשיר האוכל ומתקנו כדאמרי' נבי פונגא וכ"ש דאיכא למיסר מליחה בשר מי דהא מתקן ליה וכ"ש אי אסרת ליה בלא מליחה דהוי תיקון מפי (ועמ"ש רסי' שי"ד) בל"ל וכ"כ הרשב"א בית ג' וש"ג ושכתבו דמותר בשר לסלגיטו לדרך מייב המלח וכ"ש דבגמ' משמע דהלכה כרבא דפוטר דבתרא הוא וכ"ש הרמב"ם פי"ח:

ונ"ל דמותר לתת הבשר לתוך החומץ כדי לאכלו כמ"ש בי"ד ססי' ס"ו ומבואר מדבריהם שמותר להדיח הבשר כדי לאכלו והקשה בספר פורת יוסף מ"ש בטבילת כלים שאסור מפני שמתקן כלי כמ"ש סי' שכ"ג ס"ז וכ"כ ליאסר ומדחק ביאושו ולא רא' מ"ש שם ס"מ דמותר להדיח הבוס והע"ב כיון שאין האיסור בגוף הבשר אלא שמדיחו מפני דם בעין שעליו שרי ומלהה דאסור להדיח בשר שאל יום ג' להיות בשבת כדי שלא יאסר לביאול דכיון שאינו רוצה לאכלו בו ביום אסור להדיחו כמ"ש סי' שכ"ג ס"ו וסי' ש"ב ס"ג וכ"ה רש"ז דפסחי' דאפי' בפסח לא התירו להדיח הקרביים כיון שאינו אוכל ביום: **ומ"כ** שנאמן אחד התיר כמ"ש סי"ח נבי ירקות דכיון דרוצים לאכילה ביומן מותר להשקותן כדרך שמותר לטלטלן ול"ל דאסור דמתקן הבשר שיתרבך וכמ"ל בשם הר"ן אבל נבי ירקות אינו מתקן כלום ועוד לפי מ"ש סי' ס"ח דבשר אסור לטלטלו א"כ ה"ה דאסור ליתן מים עליו ועוד דאפי' בכהנה בעלמא אסור לאוכל חול כגון להביא יין למ"ש וכ"ש הה"ג ול"ד לירקות דאפשר דאסיל מיניהו ביומיה מה"ל בבשר דמולחת מלחת דלאוכל חול הוא לכן אין להקל וע' סי' תל"ג ס"ב ואפי' ע"י אינו יהודי אין להקל דליכא פסידא כ"כ דיבול לאכלו אלי עסי' ס"ז ס"ה • ובמהרי"ל ה' פסח כתב ח"ל ולגולי דבכוותא נמנגמו בדבר ה"ת שבדי להדיחה דהוי אוכל יאמן ויפסיד הכלי דאפי' למוקלה שוטן תקנה כגון כופין עליו כלי כו' אך לא מלאני לבי להקל לכן טוב להדיחה ע"י אינו יהודי אע"ל ועי' סי' תכ"ט ומ"מ הכא לא הוי פסידא דאפשר לאכלו אלי: **ח אין למלוח** • כיון דהמליחה מועלת הוי כלגון דגרלה כבובש בכשים: **ט ובקערה** • פי' לו בקערה שידוכה בטולי הקערה דהוי שינוי גמור בנ"ל פי' הרמב"ם דא"ל דבעי תרי שינויי קשה דהא בגמרא לא הזכיר אלא חד שינוי דהיינו בסכין ול"ה בתוספתא עב"י ובשם הגאון מפמע דלמתוקה בסכין אסור וה"ה לכל תבלין וע' סי"ב: **י מותר לתתוך** • דהרי התוס' והרא"ש כתבו דאין מחיצה בחולין ואף שקלת ס"ל דיש מחיצה כמ"ש סי"ב דוקא בנ"ק אבל בשר אין נדולו מן המרק לא שייך בו מחיצה ודוקא אלו דאי בעי אכיל ליה אלם ולעשמו בין שינוי לכן אפי' מי שאינו יכול לנעשות שרי להוחבו דאלינון בחר רובא דעלמא אבל בשר מי הוחיל ואין דאוי לכוס אותו דלא לכוס אותו להחבו בסכין דק לפני הטעות ואע"ג דחזי לכלבים ולחיות אלו אלהי קיימי רק לטעות מטום חביבותו ולכך אין להחיר ואו דיש לינע בו משום איסור שיווי אוכל לבהמה ומשום מטרח אוכלא (ת"ה) וכ"ב כתב דאינו מוכרח דהא בשר חביב נ"ק כמ"ש התוס' והר"ן לענין מפרק תולדה דדם: **יא** וע' סי' שכ"ד ס"ו • מ"ש שם ומוכח שם דבל אבות קשה ביותר מותר לחתכו וכ"מ בגמרא דלא כע"ש ☞ **יב** שקורין ראלי"ו • בל"ל ר"י ב"ר מאיר"ן דכיון שבכלי מיוחד לכך הוי כמחיקה הבלין במכתשת דאסור (ריב"ש) וא"כ אפי' לאכול מיד אסור וא"ל דה"ה בכלי קטן מאד העשוי כזה אסור דע"ש כלי הוא אבל מותר לחתכו בסכין דק דק כמ"ש ס"ו וא"ל דאפילו הוא קשה מאד שרי כיון

(ג) **מפני שנראה כבובש כבשין כו'** • רש"י לא מתן מעם זה אלא שע"י המלח מתקשים והוה תיקון ומעם זה הוא מהרמב"ם:

ונ"ל לגמוד מזה דין הדם דאסור לספוד בשבת יין לו שאר מקשים לתוך כלי שיש בו חומץ כדי שגם זה יהיה חומץ אח"כ דזה הוה כבובש כבשים דהא מתכוין שאותו המעמ שעוסד שם יהיה נכבש ויתחמץ בנ"ל: (ד) לאכלם מיד • כתב מהרי"ל בה' י"ש מהבו שלא לשהות במלח אלא מעבל ואוכל מיד: (ה) **אסור למלוח בשר בו'** • נראה דבאלו אין המעמ משום דדומה לעיבוד כי אינהמלח משל' אח מבשם בל אלו כמו שהוא משמה אח המגן ושאר דבר שהוא מריחם או מר אבל באלו אינו אלא ליתן מעם בהם ע"כ אין איסור אלא בשאר המליחה לדע' רש"י שזכרתי בסמוך אבל לרמב"ם שהנוי בשם שדרכו לבבוש איני יודע למה יש איסור באלו שאין דרכו לבבוש ע"כ נ"ל דמדי' דין הרמב"ם לא הם ס"ע שהתיק לרמב"ם ואו"כ קשה בל הס"ע שהתיק לרמב"ם ואוסר בזה וכתב כ"י בשם ס"ל המעם דמליחה אב מלאכה הוא במשמה נבי לבי ואע"ג דהכהיה אינה מליחת בשר ועוד שיוכל לומר אמלח מחיבה ואוכלנה ואח"כ נמלך בו, אפ"ה אין לעשות כן במבושל הוחיל ואין הבשר נפסד בלא מלח עכ"ל ומשמע לפי המסקנא שלו דאין איסור ברור בזה אפילו מדבריהם אלא מגד שא"ל לזה ואמה יסריח עלמו בהם בשבת שיאכל בו ביום וכ"כ ב"י בשם תשובת הרשב"א בתשובה ס"ה דבל דבר שדרכו לעשות דק בשבת ביטולו ומניחו לאחר שבת אסור וכ"ל כאן במליחה לדיעה זאת אמלא לפ"ז שאם יש לזהר לד שבוד לו אימלא מבביו ממה שימלא אח"כ בגון שהוא עכשיו קלת הם ויבקבל מפי המלח אין איסור בדבר בנלע"ד: (ו) **הרבה פולין בו'** • משמע אפילו לאוכלם לאלחר וכ"ל דהם דומים לגמון פירות שהמלח מרבך הקושי שיש בהם מגד קליפתן ודומה לעיבוד: (ז) **ובקערה** • פירוש אבל לא במכתשת דהוה דומיא דחול וכ"ל דאין לשום הפלפלין תוך בגד ולכתוש בסכין עליו דהוא מוליד ריחא דומה למ"ש בסימן תקי"ל דאסור לסחוף כוס מבושל על הבגדים ואף על גב דלא מכוון לזה בגבד משום לובע ואף על גב דלא מכוון לגבוע ה"כ כן הוא: (ח) **בשר מבושל בו'** • דזה אין נדולי קרקע ואין במינו מחיצה: (ט) **קא משוי לה אוכל** • מאד המוה פסק זה במ"ש סימן שכ"ד ס"ש

שערי תשובה

שכא (ט) לסיחה עבה"מ ומ"ש בשם הע"ז וע"ז כתב בשו"ת מס"ת דאדרבה היכא שבוב לו שימלא שתה ומבביה עי"ז פסי אם לאסור פ"ם וע' בשבות יעקב שאף שלדד לבחיר כ' לם ביחם אמן אסור במלח וכן בכלאמין וכן הם מולחין בקליפתן הסר' אך אם נתן מתחילה משם אמן יש לסתיר. ומ"ם הבה"ם בשם המג"א דאסור לדחיה בשר שאל ביום ג' עיין לעיל סי' ש"ח כתב בשם אליה ומפא בשם אזקיו לסתיר וע' בל"ב מ"ת סימן כ"ז תוחות סמומות בעיקרם הוא בשבול בשומן ובגלי השומן בלה ואיכא פסידא שרי לתת מים על הבשר ע"י אינו יהודי ולא מיבעיא תוחות דרכיך ומזי לאומלא אלא אפי' בשר בהמה ואם ה"ת בא"י מותר לעשות ע"י ישראל ובפרע אם בלא"ה צריך לרשון ביון ע"ש וכ"כ בדעול מרבבה ובייס בה שוב מלאתי בא"ר בי' ס"ח שהולך על המג"א ע"ש ובשבות יעקב הנ"ג סי' כ"ב כתב דהמג"א המתיר דוקא יאיר יהיר בעיהו אבל בקלא שמוכר לאחרים מודה שיכול לעשות ע"י אינו יהודי (ולפי"ז גם בתוחות סמומות בים שבילה דשומן) ומהמתיר יאמר לאינו יהודי לעות בשבות דהוי שבות דשבות ע"ש (ובין בפר"ח ס"ס ת"ש לענין יו"ם וכנ"כ בסימן ל"ב כתב בזו"ש ובס"ם בפירוש דברי המג"א שבתה מבוש מתקן דהיינו שהוא מרבך). וע' בחו"י סי' מ"ד הוכיח לעיל סי' ש"ז ובשבות יעקב ח"ב סימן מ"ד:

גולל

באר היטב

מיתין לאוכל כלל לבוש אלא שוסכין שם בתוכן וגם מיניס אחריס ל"ד לשיבוד אלא בראיתי לקלא בשוסכין ירק שקורין שלאפר"ן ושולחין סירק בפ"ש בחלה ובסכין לאוכל בן ומסגרין בסיס שיולאין מתבא ולחר כך מפרכין לאוכל בם בסן ביח ובוסן וזה לאיסור נמור דפרי שם לעיבוד כיון שבאה מסתיין עד שיקבל מיבוד בשלא בל"ל בס"ו • וכן בשבלא בח"ל שבא לאנות בלגון בלל רק מעבל בל לאחר בשלא ואוכל • אבל בתב בשם בס"ל שאוסר ליתן מלח על בסלאמר"ן ולחר כך בסן ובוסן עיין שם: (ו) בלבוש • ובראה לי לגוזר מזה דין הדם לאבור לבשר בשבת יין לו בחר מבקשים לאוך לבי שיש בו בוסן בדי בגם זה יהיה בוסן לחר בלי שיש בו בוסן בדי בגם זה יהיה חומץ אח"כ דזה הוה בבובש בבשים דהא מתכוין שאותו המעמ שעוסד שם יהיה נבכש ויתחמץ בנ"ל: (ד) לאכלם מיד • בתב מהרי"ל בה' י"ש מהבו שלא לשהות במלח אלא מעבל ואוכל מיד: (ה) **אסור למלוח בשר בו'** • נראה דבאלו אין המעמ דדומה לעיבוד כי אינהמלח משל' אח מבשם בל אלו כמו שהוא משמה אח המגן ושאר דבר שהוא מריחם או מר אבל באלו אינו אלא ליתן מעם בהם ע"כ אין איסור אלא בשאר המליחה לדע' רש"י שזכרתי בסמוך אבל לרמב"ם שהנוי בשם שדרכו לבבוש איני יודע למה יש איסור באלו שאין דרכו לבבוש ע"כ נ"ל דמדי' דין הרמב"ם לא הם ס"ע שהתיק לרמב"ם ואוסר בזה וכתב כ"י בשם ס"ל המעם דמליחה אב מלאכה הוא במשמה נבי לבי ואע"ג דהכהיה אינה מליחת בשר ועוד שיוכל לומר אמלח מחיבה ואוכלנה ואח"כ נמלך בו, אפ"ה אין לעשות כן במבושל הוחיל ואין הבשר נפסד בלא מלח עכ"ל ומשמע לפי המסקנא שלו דאין איסור ברור בזה אפילו מדבריהם אלא מגד שא"ל לזה ואמה יסריח עלמו בהם בשבת שיאכל בו ביום וכ"כ ב"י בשם תשובת הרשב"א בתשובה ס"ה דבל דבר שדרכו לעשות דק בשבת ביטולו ומניחו לאחר שבת אסור וכ"ל כאן במליחה לדיעה זאת אמלא לפ"ז שאם יש לזהר לד שבוד לו אימלא מבביו ממה שימלא אח"כ בגון שהוא עכשיו קלת הם ויבקבל מפי המלח אין איסור בדבר בנלע"ד: (ו) **הרבה פולין בו'** • משמע אפילו לאוכלם לאלחר וכ"ל דהם דומים לגמון פירות שהמלח מרבך הקושי שיש בהם מגד קליפתן ודומה לעיבוד: (ז) **ובקערה** • פירוש אבל לא במכתשת דהוה דומיא דחול וכ"ל דאין לשום הפלפלין תוך בגד ולכתוש בסכין עליו דהוא מוליד ריחא דומה למ"ש בסימן תקי"ל דאסור לסחוף כוס מבושל על הבגדים ואף על גב דלא מכוון לזה בגבד משום לובע ואף על גב דלא מכוון לגבוע ה"כ כן הוא: (ח) **בשר מבושל בו'** • דזה אין נדולי קרקע ואין במינו מחיצה: (ט) **קא משוי לה אוכל** • מאד המוה פסק זה במ"ש סימן שכ"ד ס"ש

מתיש

ס"ע ט"ס: (י) **אם לאכלו מיד** · פי' לאותה סעודה כמו בגורר ותע"ג דמכין קודם הסעודה לאכלו תוך הסעודה קרוי לאלתר: (יא) **מחינה גסה שהרי היא כחול** · זה שיטת הרמב"ם והעור ים לו שיעה אחרת ע"פ פירש"י וכתב הרב המגיד שכן הסכים הרמב"ן והרשב"א ולדידהו אפי' בריש' דהיינו קמח קלי יש חילוק בין עבה לרכה דבעבה אסור בהרבה וברכה מותר בהרבה וע"י שיעוי ונרלה דלא חש בש"ע להבית זה כיון דלא מצוי בשיעוי אבל נ"ל ללמוד דין א' מדש משיעת הרמב"ם דהיינו שהקמח מעשית ומשחיתה מלה אשויה שקורין מלה מע"ל ורבינים לערבו עם יין לו מי דבש שקורין מע"ד שזה אסור לעשותו בשבת אפי' ברכה דלפי הגרלה דין קמח זה קמחא המוכר כאן שחיטה נסה כו' וכלן דמותר ברכה הוא ע"י שיעוי שבמלו דרך ליתן החומץ תחלה ובשבת מותן הקמח תחלה ממלא שהשיעוי הוא גלוי לכל אבל בקמחא של מלה אין דרך יזוע מה מותן תחלה בחול כדי לידע מה הוא השיעוי ע"כ אסור בשבת בכל גווני ברולה לערב בסכין או בכף הקמח של מלה עם המשקה כנלע"ד:

יא יג ס מותר להשקות את (יג) התלוש כדי שלא יכמוש:

יב ס המתתך הירק דק חייב משום טוחן: סנה וס"ס

יד דאסור לתחוך גרוגרות ותרוכים לפני זקנים (כ"י בשם תוספת) ותוקע (יד) פירות וכדומה לזה אסור אבל מותר לפרר לחם לפני התרנגולים דהואיל וכבר נטחן אין לחוש דאין טוחן אחר טוחן (סנהדרין מ"ז) ומרדכי ור"ן פרק כלל גדול ומש"נ) וכל זה לא מיירי אלא בחוחך ומגיה אבל (י) אם הרבב"ם והר"ן פרק כלל גדול) דלשיל טוחן פי"ם:

יג ס אסור לרדות דבש *מחבוורת (פירוש הקן שהדבורים עושים בו הדבש) **מפני שדומה לתולש**: סנה ודוקא אם דנוקין בכוורת (המגיד פכ"א) אבל אם **טז** (טו) מחלבו מבעוד יום לו שמתרסקו מבע"י והדבש לא בכוורת מותר לדרותו בשבת: (כ"ו):

יד ; אין *מגבלין (פירוש מחיצת מים בקמח מקרא גיבול) קמח קלי הרבה שמא יבא ללוש **יז** קמח (יז) שאינו קלי **ירחומותר לגבל את הקלי מעט מעט** ק אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה ואח"כ מחנו אותה (יא) מחינה גסה **יט** שהרי היא כחול והיא הנקראת שותיתא מותר לגבל ממנה בחומץ וביוצא בו הרבה בבת אחת והוא שיהיה רך אבל קשה אסור מפני שנראה (יח) כלש (ופשיטו כרך) צריך לשנות כיצד נותן את השתיתא ואח"כ נותן את החומץ:

טז ר חרדל שלשו מערב שבת למחר יכול לערבו הן ביד הן בכלי (יב) ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף לערבו בכך אלא מערבו מעט מעט:

טז ס *שחלים (פירוש שחלים בערבי תכת לבאר ובלע"ז קרישין) שדכן מע"ש למחר נותן יין וחומץ ולא יטרוף אלא מערב וכן כ שום שדכו מע"ש למחר נותן פול וגריסין ולא יטרוף אלא מערב: הגה **כא** וי"ש דלא יערב בכף אלא (יט) ביד (פ"ז ומרדכי סוף פרק תולין) ת **וי"א דהא דשרי לערב משקה כב** (כ) **בחרדל דוקא שנתנו מבע"י (יג) אבל בשבת כג אסור לתת משקה בחרדל או בשום הכתושים משום לש**: הגה ואם נתן שאובל החלב ואח"כ החומץ לו סיין ומערבו כאנכנו אבל **כד** דהוי (כא) שיעוי כמו בפתיתא דלשיל

מעט מעט ובת"ם מלריך עוד שיעוי בעירוב אלא יטרפנו בכלי כגון בכף אלא בידו לו יאמר בכלי עצמו ויעמעע לוחנו כדי שיתערב מה שבחוכו והוא הי"ל שמביא רמ"א והא דבקא אלא ביד ה"ה נמי בכלי עצמו כמ"ש אלא דחדא נקט והי"ל שמביא הש"ע בסעיף אחא"ז הוא בעבה בעירוב · אלא דק"ל דהא שם בפרק תולין אמרו אליבא דר' הא בעבה הא ברכה פירוש דבעבה לא מהני שיעוי וברכה מהני השיעוי דהיינו שנותן אוכל תחילה כו' ורמ"א הבתתיק השיעוי לחוד ולא זכר בלילתו רכה דוקא ובת"ם כתב בחמת בזה דלריך בלילתו רכה ובכוחו כתוב וה"ל ובעבה"ת כתב כל מה דברי לערב משקה בחרדל דוקא שנתנו מבע"י אבל בשבת אסור לתת משקה בחרדל בשום שנתנו מבע"י עכ"ל משמע דשיעוי לא מהני דאל"כ היה לו לכתוב הכיתר מ"י שיעוי בש"ם היתר השיעוי לפי דיעה הראשונה שם אלא ודאי דלא מהני שיעוי ואפי' בבלילתו רכה ונלאה טעמו דהוא ע"פ הירושל' שמביא ר"י כך יביב משקה חייב משום לש ולא פליג אתלמודא דמהני שיעוי ברכה דיש חילוק בין מידי דבר גיבול הוא לו אלו וכמ"ש בת"ה בשם התוספות פ"ק דשבת דהוליחו הוכחה גמורה דמידי דלאו בר גיבול הוא שייך ביה טפי מחיצת מים זהו גיבולו ע"כ וכ"כ ב"י סי' שכ"ד בשם התוספות והראב"ד והאחרונים ותו דשם מבואר בהרב המגיד דעכ"ם יש לאיסור לגבל במידי דלאו בר גיבול ע"ש בדבריהו וע"כ לאוסר בילוזלמי בכל ענין לתת משקה בשבת בחרדל ושחליים דהם לאו בני גיבול ולא מהני שיעוי ולא"כ קשה גם על ת"ה דמהני לדידיה שיעוי בזה בבלילתו רכה: **ונ"ל** דאותן שטוענין דאיסור ע"י שיעוי מחיצת האוכל שזכר רמ"א סי' ל"ל הלכה כר' יהודה ובדיעה קמייתא שהם הרוב דהיינו הרי"ף ורמב"ם והרא"ש והטור וה"ה בשם"ה ומן הדין א"ל שיעוי רק במה שאינו מערב בכמה אלא הלרחתא דמילתא מלריכים עוד שיעוי בחיצת האוכל תחלה וע"כ לא הלריכו כאן בלילתו רכה אבל לפי ע"ד נלאה דיש לעשות גם בלילתו רכה ממלא מי שבשה לשפוך הומץ בע"ש לתוך הקריי"ן אלא כדרך שעושין בחול ולא יערב בכח לו אותה בכלי עצמו ומעטעע אותו וא"כ ל"ש אפי' לדעת רמ"א דמלריך עכ"ש שיעוי בחוכל תחלה בחמת שמוכנים לעשות בשבת אין דק דק עם קשולין שקורין אונרק"ם דק דק ושוסכין אח"ז חומץ לאחוו ואין עושין שום שיעוי ונראה דכאן לא אחמירו כמו בקריי"ן כיון דא"א לעשות זה בע"ש דיתקלקל טעמו של אגון ע"כ לא הלריכו שיעוי כיון דשיקר שייחו בשבת שבאוכו אשיקר הלכתא דקי"ל כר"י בר יהודה וא"כ לריך עכ"ש אלא יערבנו בכח לו ע"י הכלי כמ"ש ומן המובחר שיעיש תחלה החומץ בכלי כנלע"ד בדבריהם אלו · ומו"ת ז"ל הביא בשם רש"ל שמעמ לחקל בחרדל וקריי"ן אלו עושין כי בזמניהן היו עושין לוחנו כמו עושה מצלת בחרדל כ"א במדינתינו נוהגו ואכתב מו"ת ע"ל שאין לחקל מאומד הדשת ובירק הקרא שלאחי"ן לון לדקדק בכל זה כי אינו ככנס בכלל זה כיון שאין חותכין אותו דק דק כנ"ל בדברים אלו: (יג) **אבל בשבת אסור בו**' · ופשוט הוא דאם נתן

באר היטב

שאינו חסר לאותה אסור לנוטעו כשיעוי משום מחיצה כ"מ בכרש"ד דף קנ"ג ושיין סימן שנ"ח ס"ז מ"ח: (יג) מתנים · כיון דיוקות מלוו לאוכל ביומן מותר לסחקומן מ"ח ס"ב: (יד) פירות · ספס גדולו שקרא ושיין בשיעוי מחיצה: (טו) לאחלו · אי בסתרגולים יאחלו מיד אבי לחתוך אלא אסרו אל אחדם לאכול מאכלו בחתיכות גדולות אם קטנות אל"כ הוי דרך אכילתו בכך ל"ל כ"י · ומזה מוחר בעשות מזרעים"ם אומן בשלחנו לעבוד בסכין או בכף אם אם מחקה אל אחר יאיתה בסכ"ל דבשי מחוך אבל בעמלת לפעודה ממנו בע"ש אומן שיש"ם אחרונים: (טז) מתלו · אמנם דבתלוטין לא נמי ריסון אבל בעמלת כ"ם כ"כ אחת דבעי ריסון בע"ש סימן ב"כ ס"ב בחתם ומעגנים ומע"ת · [ומיין בסמר אלים רבה בחם שמיתה בזה]: (יח) שאינו קלי · ובזה אמרו אמרו מעט מעט אסור: (יט) כלש · ונראה לי אחמרו לבחתון אל שיש מחוש גיבול מ"א פיין מי' ע"ן ס"ר · ובחב הש"ר ל"ל לעבוד דין אחר מדש דשיעו אסקמה שעשון

מעמיתת מלה אמיים שקורין מנ"ש מע"ל ורגילים לערבו עם יין או מי דבש שקרין מע"ד שם אסור לעבוחו בשבת אמילו ברכה אלמי סגולה דין קמח זה בקמח מחבר לאן מחיצה נגם ובולי מחבר ברכה הוא אל ידי שיעוי שבחול דרך ליתן בחומץ אחלה ובשבת מותן אחלה אבל אחר מלא אבשיעוי הוא אל אלא אלמי לכל אבל בקמח אל אלה אלן דרך יזוע אם מותן אחלה בחול כדי לידע מה הוא אשיעוי ע"כ אסור בשבת בכל גווני ברולה לערב בסכין או בכף אקמח אל אלה עם המשקה אבל"ל ובמיתן אע"ג אע"ן אחמרי דסת"ר אולק עליו ס"ם: (יט) כיד · ואם נתן המשקה מע"ם מערבו בכף מדרבי מ"א: (כ) בחרדל · ובע"ם בקמח קלי עדין אומן אב"ר ס"ג מ"ח · ובשיע אות אלה מעמו אקמ אמשקה לאחרו בע"ם אמרלה בו אקמ ניגול מוחר לאוסף עליו בשבת בפי אילה ע"ו ע"ב · ומ"ל אוחר אחלו נתן אמע אמשקה אמ"ש דלא אביב אמגבל ע"ו כך ע"ם ושיין אומן אמע"ג אע"ם: (כא) שיעוי · ודוקא ברכה אבל בשבת לא אמרי

ס הרמב"ל בתשובה ע שבת ס"ל וכבירוש מרמב"ם אביאו בעשוה בכל"ל ומש"נ ומרי"ן ומרדכי שם פ שם נ"ם ברייתא ולחמנים ל שם קל"ם ברייתא ובר' יוסי בר' יהודה אבי"ף ורש"ם ורמב"ם בפ' כ"ל ק שם ד שם ק"מ אמקמא דעמ' ם שם ק עוד בשם בפל אחרונות:

(ת"ה וכ"ח) ולכן כתב רמ"א כמו בשתיתה ונם כתב בחלבשו כלומר ולא בכף והטע"ם לא דק כלשון רמ"א וכל זה אפי' לצורך חותה שבודה לאסור : **אסור** לטרוף בלים מטולגלים בקערה דמתחזיא כמלן דבשי למדיטהו בקדרה (רש"י דף ק"מ) ובהגר"מ פכ"ב כתב וז"ל ויין זיגר"ל אין להכותו בשבת כו' משמע דכל דבר אסור לטרוף כמ"ש סי' ז' עסי"ט : **בה יינומלין** • ומז"ה מתיר אפילו לסגנו במסננת ול"ע שלא הותר אלא לערבן ולחכלן כמות שהן אבל לטרוף אותן יפה ולסגנן אסור שזה טורח יותר וחומרות נדולה ותיקון נדול הוא זה והרי נאסר לטרוף אפילו בחרדל הבלוש כבר בס"ל (ס"נ) וכ"כ ר"י בסי' סי"ט בשם ש"ל • כתב מהרי"ל אסור לתת קידה לתוך חומץ לעשות מיבול וכן לעשות בלים קשים עם פיטרזל"ן בחומץ אסור דדמי להילמי בס"ל ול"ע דהילמי אסור מפני שהוא כבובם בבשים אבל זה דמי לייומלין דהרי ומעט מרי לד"ה וכמ"ש ס"ב : **כו מאתמול מותר** • דבלאו רפואה נמי מסקה הוא (ר"ן) : **כז וליתנו בחמה** • ואי ליכא חמה אפילו בתור הרי מפני הסכנה: **כח מותר לנמור** • כתב ב"י בשם הרמב"ם שמניחין בה הרבה ומערבין אותה ומכין אותה בעץ הפרזל עם לדדי הקדרה או בתוך הקערה עד שמתערב הבשר והריפות והמיס ותסמוך ותעשה מולה נוף ל' ופעמים מוסיפין לה מיס חמין בס"ל וכ"ל דבכוונה הסמיטה הרב"י דאסור לטרוף כמ"ש סי"ו וע' סימן רל"ג ס"ד ועיין סימן מ"ו ססי"ח : **כט הואיל ואפשר** • הא אם ל"ה לאכול בלא זה אסור דיש עיבוד באוכלין מדרבנן כמ"ש ס"ה והממליק הוי כממחק ומותר למרח התפוחים שישובו גם למקום הריקן (הנהות סמ"ק) וה"ה על הלחם : **ל אסור לקלוף** • משום בורר וא"כ אף תפוחים אסור לקלוף להנים כמ"ש סי' שי"ט ס"נ :

שכב א אסור אפי' לטלטל • נזירה משום שבת אחר י"ט אחז אסור מדאורייתא משום הכנה : **ב או לפניו** • הע"ם עיין ססי' תק"ח : **ג אסורים בו ביום** • משום ממא יעלה ויחלוש ומשום מוקלה ועכרי' מי"ח ובתו' פ"ק דביצה: **ד שיניו אסור** • ואם קממו מייב (רמב"ם פי"ח) ומשמע בגמרא דף פ"ח ע"ב דאם הזמינו מבירו לסעודה בשבת ולא היה אפשר לו להכין מע"ש שום דבר לאחי' בו שיניו מותר לטלטל קיסם לאחות בו שיניו אם אין לו ד"ח מפני כבוד הבריות שנגלו הוא לו שפעמים שמלאה הבשר שבין השיניים מבחוץ ועכרי' מי"ב וע"ל דבמקום שאין מנהג זה לנגלו אסור : **ה להולה** • כ"ה בגמ' וא"כ משמע דלבריה אסור ואפשר דאורחא דמילתא נקט ופ' סי' ש"ח סכ"נ : **ו ומוללו** • וקומטו ביה אבל לא בכלי (יש"ש פ"ד סי"ח) ועפ"ד וע' סס' תקי"ח דדוקא לרוסיף ריח מרי אבל אסור להוליד ריח: **ז כיון שמקפידין וכו'** • משמע דאמנוק בלא נורל שרי ודוקא בחחמת אמרי' שאין מקפידין אח"כ רוציס להטיל נורל דאז חזינן שמקפידין אבל אי ידעי' שמקפידין אפי' לאחוק בלא נורל אסור דמייש' שיבואו להזכיר שם מדה ומשקל ומנין כמ"ש סי' שכ"נ ואפי' להמחתף אסור מה"ט ודוקא בבני הבורה אבל אחם שבנים שאינם חברים מקפידים • ואפ"ה שרי לשאול מהדדי דכיון שאין רגילין לשאול זה מזה תדיר לא נזרי' שיבואו לידי איסור כ"כ התו' ועב"י ססי' תקי"ז ומשמע מפסק הפוסקים דבטול אסור אף לשבנים וכ"כ הרמב"ם סכ"נ אסור להפיס שדומה למקח וממכר וע' סי' של"ח ס"ה : **ח משום קוביא** • הקשה בש"נ דהטור פסק בח"מ סי' ל"ז

שכב (ו) נורל שבה"ם ויניין בשבות ישקב ח"נ סי' ך"ד דמחיר נ"כ כיון בטוח הכן דמעטה וכן מעמע בנ"ל אבל להטיל נורל על קדים על מ"ם ולאי דאסור ב"ם :

בשע"ט

מגן דוד

ע טבת קו"ם מבנה ואם מוחר לסבן פיין ס"ם ס"ע ב סם ק"ם בריאתא ג סם בריאתא וכמ"ק ומחני' יחיאל טיח ר' יוסי ד סם בגמ' דל"ב ו סוד בסם סרמב"ם בס' ל"ח מס"ם וכ"כ בתשובה ה כיצם ג' בריאתא ב לייומלין לעיל בסי' ר"י בטוף ז וש"ם ג ביצה ד' מיחמת ד סם כ' ס סם ל"ג מיחמת דהב יסודם ו סם בריאתא ז סם בגמ' אלינה דסמנים ח בבבת קמ"ם מבטם ע מרי"ף ומבת"ם ודלא כהב י סם בגמ' ב דמב"ם בסכ"ג וכן בסבריש שם ס"ם :

לגעיל וכן מוסגין לתחיר על ידי טיטוי • ומקום שדרכו לעשות כך בחול יהן בשבת בחומן הכלה ואח"כ מחוכל :

יז ח **מותר לעשות כה** (כב) **יינומלין שהוא יין ישן דבש ופלפלין מפני שהוא לשתיה** ט **ואין עושין אלונתית שהוא יין ישן ומים צלולים ושמן אפרסמון שהוא לרפואה :**

יח נ **אין שורין את החלתית לא בפושרין ולא בצוננין** שדרך לשרותו לרפואה אבל נותנו לתוך החומץ ומטבל בו פתו היה שרוי **כו** (כג) **מאתמול מותר לשרותו בשבת ואם שתה ממנו יום המישי ויום ששי וצריך לשתות גם בשבת** ד **מותר שכך הוא דרך רפואתו לשתותו שבעה ימים זה אחר זה הילכך מותר לשרותו בצונן כז וליתנו** (כד) **בחמה מפני שהוא סכנה אם לא ישתה ממנו :**

יט ס **שום ובוסר ומלילות שריסקן מע"ש אם מחוסרים דיכה אסור לנמור דיכתן בשבת ואם אין מחוסרים אלא שחיקה מותר לנמור בשבת** (יד) ו **לפיכך כח מותר לנמור שחיקת הריפות בעין פרור בקדירה בשבת אחר שנורידין אותה מעל האש :** הנה ומותר לסקיק האוכל בשבת ולא הוי בזה מבוה ממחק **כט** סוטיל ומפסר לאוכלו (כה) בלא זה ומ"מ המתמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תש"כ (מדלכי ריש פרק כלל נדול) **ל** אסור (כו) לקלוף בומים ובלים בסקוף לבנות אבל לאכול לאחר מרי אבל ליטול סימן ר"ים (סמ"נ והנהות מיימוני סימן כ"ב וא"ר בשם סמ"ק והס"ד ורבינו ירוחם) :

שכב דין נולד בשבת • ובו ו' סעיפים

א (א) ח **ביצה שנולדה בשבת א אסור אפי'** (א) **לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות ויבול לכוף עליה כלי שלא תשבר** ג **ובלבד** (ב) **שלא יגע בה :**

ב ג **שבת שלאח"ר ב או לפניו נולדה בזה** (ג) **אסורה בזה :**

ג (ב) ד **פירות שנשרו מן האילן בשבת ג אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד :**

ד ה **אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי לפיכך מותר לקטום אפילו בסכין קש או תבן ולחצות בו שיניו אבל קיסם שאינו אוכל בהמה אפילו ליטלו כדי לחצות בו ד שיניו** (ד) **אסור :**

ה ו **מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם ה לחולה ו** (ג) (ה) **ומוללו להריח בו אחד ז קשים ואחד רכים :**

ו **המחלק לבני ביתו מנות בשבת** ח **יכול להטיל נורל לומר למי שיוצא נורל פלוני יהיה הלק פלוני שלו** ט **והוא שיהיו החלקים שוים ואינו עושה אלא כדי להשוותם שלא להטיל קנאה ביניהם ‹אבל עם אחרים אסור ז כיון שמקפידין זה על זה יבואו לידי מדה ומשקל אבל ליתן מנה גדולה כנגד מנה קטנה ולהטיל נורל עליהם אפילו בבני ביתו ובחול אסור ח משום קוביא** (ד) כ **ויש אומרים דעם בניו ובני ביתו מותר**

שכב (א) **ביצה שנולדה בשבת** • יחבאר בעזה"י בהלכות י"ט סי' תקי"ג ותקי"ד וע"ם : ומ"ם ולא יגע בה עמ"ם בסימן ש"י ס"ו הטעם על זה : (ב) **פירות שנשרו אסורין כו'** • נזירה שמא יעלה ויחלוש ולערב מותרין וא"ל להמתין כדי שיעשו כיון שלא נעשה בהם מלאכה לא נזיהן בזה : (ג) **וקומטו ומוללו להריח בהם** • כל"ל וכתב רש"ל בפרק המביא כדי יין סימן מ' דהך קומטו אינו מוחר אלא ביד אבל לא בסכין ולא התירו בסכין אלא באוכלי בהמה ועיין בסימן תקי"ט מ"ם דלא קי"ל כן : (ד) **וי"א דעם בניו כו'** • הוא דעת הרמב"ם כמבואר בב"י חילוק בכין הרי"ף והרא"ש והטור וכין הרמב"ם דהרמב"ם חזיל בחר פשטה דסוגיא דפרק שואל אלא הרי"ף והרא"ש דחחוה מהגמרא כיון שהיא מחוקמה אליבא דרב דאמר מוחר להלוות לבניו בריבית כו' ואתן לא קי"ל כרב בפרק ה"ע דאמרי' דגמא אחי לא למסרך וא"כ ה"ה כאן דאסור לחלוה בהמה נדולה כנגד קטנה משום קוביא ה"נ נזרי' דגמא אחי לא למסרך ומ"ל דאיסור קוביא שהוא מדבריהם לא נזרו בבניו וב"ב ותימה לי דאם כן מאי פריך אחלה בגמ' א"ה בניו וב"ב נמי הא האיסור בחחרים משום הא דשמואל דאמר בני חבורה המקפידים זע"ז שוברים משום מדה ומשקל כו' פי' שמא יבאו לידי כך ולכל אותן איסורים אינם אלא מדרבנן לכתתיין בהם וה"נ נימא דלא נזרו בבניו וב"ב משום איסור זה שהוא דרבנן ותו דאמכחן להרמב"ם נופיה דנזר נזירה דגמא אחי לא למסרך אפי' במידי דרבנן כדאיתא לקמן סי' תקנ"ם דכתב ב"י דכתב הרמב"ם בתשובה דאין לברך על הכוס בפ"ב וליתן לתינוק דגמא אחי למיסרך כמבואר שם פשט זה ומדו בם ממ"ש בגמ' דאין מברכין זמן על הכוס ביה"כ וליתן לקטן דגמא אחי למיסרך ונבי ב"כ הוא איסור דאורייתא לכתות וכמ"ב אינו אלא דרבנן וה"ה השוה אותם וא"כ הנגלד שאין החילוק בין דאורייתא לדרבנן בזה אלא דהרמב"ם אזיל לשיטתיה דנוזרו בתיזהו כשך מוחר לאדם להלוות מבניו בריבית כדי להשעימן מטם ריבית ובילהרו הבריו בי"ד סי' ק"ם ובאמת אין איסור ריבית בזה כי אינו מקפיד עמהם ומוחן לאם הרבית במחנה וכ"כ הרמב"ם בהדיא נבי רבית הטעם באינו מקפיד עמהם ושל זה מסקינן שם ולא היא דגמא אחי למסרך להלוות אף ליטראל בריבית כי הטעם ייטב בעיניהם ואם כן לא אייסור בזה אלא באיסור רבית אלא ירגילום בכוונה לזה דהברגל יזיק לו אחר כך משא"כ בשאר איסורים דאם אינו מקפיד עם ב"ב ומוחן לאם במחנה אפי' נדולה נגד קטנה לא מייסין

קלת המשקה לאוכו בש"ם מגרלאה בו קלת ניבול מוחר לאוסיף עליו בשבת כפי שירלאה רק במעט מיפון לאסר בת"ם דלא המיב ניבול כלל וכל דברי סעיף זה עם הבג"ה מהבאתו בסמוך בס"ד : (יד) **לפיכך מותר לנמור כו' בעין פרור** • ואין איסור משום מגיס דהוא כמבטל דהא נתבטל כבר כל לגמו כ"כ ב"י על דברי הרמב"ם אלא והביא עוד מתשובת הרמב"ם דאפי' בכח יכול לאכות עם בכף כדי לערבו היטב וא"ל ממ"ם הרמב"ם נבי מרדל ומחליים דלא יטרוף בכח דהתם לא היה משקה תחילה קודם שבת משא"כ הכא שכבר נתבשלו כ"ל קודם שמערב אותם ונתנם כח' מו"ח ז"ל דהרמב"ם חזר בו בהבורו ממ"ם בתשובה מחמת קושיא זאת שזכרנו :

שכב (א) **ביצה שנולדה כו'** • יחבאר בעזה"י בהלכות י"ט סי' תקי"ג ותקי"ד וע"ם : ומ"ם ולא יגע בה עמ"ם בסימן ש"י ס"ו המעם על זה : (ב) **פירות שנשרו אסורין כו'** • נזירה שמא יעלה ויחלוש ולערב מותרין וא"ל להמתין כדי שיעשו כיון שלא נעשה בהם מלאכה לא נזיהן בזה : (ג) **וקומטו ומוללו להריח בהם** • כל"ל וכתב רש"ל בפרק המביא כדי יין סימן מ' דהך קומטו אינו מוחר אלא ביד אבל לא בסכין ולא התירו בסכין אלא באוכלי בהמה ועיין בסימן תקי"ט מ"ם דלא קי"ל כן : (ד) **וי"א דעם בניו כו'** • הוא דעת הרמב"ם כמבואר בב"י חילוק בכין הרי"ף והרא"ש והטור וכין הרמב"ם דהרמב"ם חזיל בחר פשטה דסוגיא דפרק שואל אלא הרי"ף והרא"ש דחחוה מהגמרא כיון שהיא מחוקמה אליבא דרב דאמר מוחר להלוות לבניו בריבית כו' ואתן לא קי"ל כרב בפרק ה"ע דאמרי' דגמא אחי לא למסרך וא"כ ה"ה כאן דאסור לחלוה בהמה נדולה כנגד קטנה משום קוביא ה"נ נזרי' דגמא אחי לא למסרך ומ"ל דאיסור קוביא שהוא מדבריהם לא נזרו בבניו וב"ב ותימה לי דאם כן מאי פריך אחלה בגמ' א"ה בניו וב"ב נמי הא האיסור בחחרים משום הא דשמואל דאמר בני חבורה המקפידים זע"ז שוברים משום מדה ומשקל כו' פי' שמא יבאו לידי כך ולכל אותן איסורים אינם אלא מדרבנן לכתתיין בהם וה"נ נימא דלא נזרו בבניו וב"ב משום איסור זה שהוא דרבנן ותו דאמכחן להרמב"ם נופיה דנזר נזירה דגמא אחי לא למסרך אפי' במידי דרבנן כדאיתא לקמן סי' תקנ"ם דכתב ב"י דכתב הרמב"ם בתשובה דאין לברך על הכוס בפ"ב וליתן לתינוק דגמא אחי למיסרך כמבואר שם פשט זה ומדו בם ממ"ם בגמ' דאין מברכין זמן על הכוס ביה"כ וליתן לקטן דגמא אחי למיסרך ונבי ב"כ הוא איסור דאורייתא לכתות וכמ"ב אינו אלא דרבנן וה"ה השוה אותם וא"כ הנגלד שאין החילוק בין דאורייתא לדרבנן בזה אלא דהרמב"ם אזיל לשיטתיה דנוזרו בתיזהו כשך מוחר לאדם להלוות מבניו בריבית כדי להשעימן מטם ריבית ובילהרו הבריו בי"ד סי' ק"ם ובאמת אין איסור ריבית בזה כי אינו מקפיד עמהם ומוחן לאם הרבית במחנה וכ"כ הרמב"ם בהדיא נבי רבית הטעם באינו מקפיד עמהם ושל זה מסקינן שם ולא היא דגמא אחי למסרך להלוות אף ליטראל בריבית כי הטעם ייטב בעיניהם ואם כן לא אייסור בזה אלא באיסור רבית אלא ירגילום בכוונה לזה דהברגל יזיק לו אחר כך משא"כ בשאר איסורים דאם אינו מקפיד עם ב"ב ומוחן לאם במחנה אפי' נדולה נגד קטנה לא מייסין

שערי תשובה

באר היטב

סקודין תוגרקש"ם דק דק וכוסכין אחר כך מוסן לאוכו,ואין עושין אם שיטוי ומלאה דכאן לא כמתירו כמו בקרי"ן כיון חא"ל לשבות זה בש"ם דיקקולו שמשו של נטן ש"כ לא מלריכו שיטוי כיון דמיקר בשבת מבקטו חשיקר כלכמת • ומן כמוכחר בכח לו ע"י מכלי כמ"ם ומן כמוכחר שיטים מכלה כמוסן בכלי בעלמ"ד דבריס אלו • ומו"ה ז"ל בכיח בשם רש"ל בחבדל וקרי"ן שאם עושין כי בחמיסס כיו עושין לאוכו כמו מיסס מבא"כ בחדיעתו שאין מרייחו ניבולו וכחב מו"ה ס"ו שאין לסקל פלוחה כדבת ובירק מעקרא בלאמין אין לדקדק בכל זה כי אינו מלכם בכלל זה כיון שאין מוחכין לאוכו דק דק בעלמ"ד בדבריס אלו מכ"ל ע"ו ומכ"ק מ"ם ומכ"ק מ"ם : (כב) **ייומלין** • אלא כחיר אלא לשבון ונאכלן כמוה שבן אבל לאכולה אוחן יפה ולכבון לאוכו אסור שזה מוכח ובחבה ומנין נחוא כחוב זה ומ"ל ע"ם דכיל"ל אסור לחת קידה לחוך חומץ לעשות מיבול וכן לעשות בלים קשים עם פיטרזיל"ן בחומץ אסור אבל אם אין מרגילין לשאול זה מזה תדיר לא נזרי' שיבואו לידי איסור כ"כ התו' ועב"י ססי' תקי"ז ומשמע מפסק הפוסקים דבטול אסור אף לשבנים וכ"כ הרמב"ם סכ"נ אסור להפיס שדומה למקח וממכר וע' סי' של"ח ס"ה : **ח משום קוביא** • הקשה בש"נ דהטור פסק בח"מ סי' ל"ז

שכב (ו) נורל שבה"ם ויניין בשבות ישקב ח"נ סי' ך"ד דמחיר נ"כ כיון בטוח הכן דמעטה וכן מעמע בנ"ל אבל להטיל נורל על קדים על מ"ם ולאי דאסור ב"ם : בשע"ט

שכב (א) נזירה משום שבת אחר יום טוב שלו אסורה מדאורייתא משום הכנה : (ב) אסורה • עיין סימן תקי"ח סס"ם בס"ק ע' : (ד) אסור • ואם קמטו מייב רמב"ם ש"ח • ועיין מ"ח : (ה) ומוללו • ל"ל וקומטו ומוללו לסרים וכולי בכבנה"ב מוכן לכתמיל דוקא קומם מעם כדי שיריים ויחר אבל אם מבבר מחיכה ממנו כדי ליתנו לאחר לאסור

מיישבין בזה דלמא אתי למסרך דאין טעם לגזירה זו בזה דהא אין מכוון להרגיעם בזה והוו עלמא סמתרך בגמרא היינו טמא כדר"י ח' רב מוהר להלוות בו' פי' דטעמו משום שאין אדם מקפיד ע"כ אין שם ריביה ה"נ אין כאן איסור קוביה ואע"ג דדמיון לדרב בריביה משום דאתי למסרך כאן לא שייך זה ופשיר קי"ל בסברא זו דאין אדם מקפיד דהיא לא נדחית ובמקום שאין שייך גזירה דאתי למסרך קי"ל ודאי כרב דאין כאן איסור קוביה וכ"כ סייס שפיר הרמב"ם הטעם מפני שאין מקפידין שבזה עיקר הלימוד מדרב אליבא דהלכתא כללע"ד נכון מאד בס"ד :

שכג (א) **וכן המנהג פשוט כו'**: לגי יודע לכוין המנהג למ"ש תחלה הנ"ל מדקדקים הרבה ורש"ל ולפי סמנהג מדקדקים הרבה ורש"ל כתב בפרק אין לדין והלידלא בעו"ה שמנהגו להקל במדות שאומרים לבדיא תן לי מדה ח' של יין לו תלי מדה ואין מי שעשה על לב להוכיח עכ"ל ומ"ש רמ"א ועוד יתבארו לך בסמוך טעם המקילין ר"ל במ"ש בסעיף ד' וכן בסכום מדה דוקא וכו' והוא תמוה מאד כמ"ש וכאן במדה הלכה ערוכה ע"פ משנה שלימה אומר אדם מלא לי כלי זה אבל לא במדה ואפילו לרבא דמיקל בכלי המיוחד למדה מ"מ כשמזכיר שם מדה תיכף עושה איסור ולא הוזכר בזה סכום לומר דוקא אם היה מוטל כבר מדה לא יאמר הרי יהיה לך אלפי בעד ב' מדות זה לא היה ולא נברא ואפי' למאן דמיקל בסמוך במנין ומקח וכמ"ש בסמוך: (ב) **ולא סכום מדה כו'** · ס"ם ח"ל בברייתא אמריגן הולך אדם לאמוני וא"ל תן לי כ' ביצים וכו' ובלבד שלא יזכיר לו סכום מדה רבא"ל אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח כתבו התוס' פירש"י סכום מדה קב או קבייס וסכום מקח שלא יאמר תן לי אגוזים בדינר ח' או ב' וקשה פשיטא דאסור ועוד אמאי אמר סכום מדה הל"ל מדה ואם לא לכן ל"ל כנ' ר"ח דגרס סכום מנין וה"ם שלא יאמר תן לי י' אגוזים וכבר נתת לי ל' וא"כ אני מייב מ' בין הכל אבל רבא"ל אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח שלא יאמר לו תן לי אגוזים בו' פשיטים וכבר נתת לי כך וא"כ אני מייב מהכל י"ב פשיטים אבל סכום מנין שרי עכ"ל ודבריהם תמוהים וא"ל ליאבס דתהלה הקשו פשיטא דאסור כשמזכיר דינר ח' או ב' ואח"כ כתבו דוקא אם אומר תן לי אגוזים בשמה פשיטים וכבר נתת לי בו' דמשמע דבלאו וכבר נתת אין כאן איסור ובאמר"י כתוב עכין זה בלשון אחר אם אומר לו שוב כך וכך להפלים דינר וזה עיקר וכן בפ' שואל דף ק"ן כתבו התוספות עלמן כן ח"ל ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח שאם היו מתנים ק' אגוזים בדינר ולקח כבר ל' לא יאמר תן לי כ' אגוזים שאתייב לך י' אגוזים שנראה שעושה להפלים המקח אלא יאמר אחם תן לי כ' אגוזים עכ"ל וא"כ דברי התוספת עלמן שתרים עלמם במקומן ושלא במקומן וא"ל שים ס"ם בדבריהם כפ"ח א"ל ל"ל תן לי אגוזים וכבר נתת לי כך וכו' וכן רלתי שהני דבה והרי"ף כתב סכום מקח כגון שים לו עליו כסף לא יאמר תן לי בכסף ויש לך עלי כסף הרי לך בידי ב' כספים ותמה הר"ן עליו דאם אמר תן לי בכסף פשיטא דאסור אף בלא עשה חשבון דהיינו מקח וממכר ותיקן דברי הרי"ף דלאו דוקא אמר בכסף אלא אם אמר לך בידי ב' כספים כו' וכ"ל בפרק א"ל כתב דפי' הר"ן דחוק והדבריהם כפשטן וכ"כ בהג"א פ"א"ל דלא הוה סכום מקח אלא אם בתחילה היה אייב אגוזים ואומר תן עתה בפשיט והרי לך בידי ב"ש זהו סכום מקח ואסור דהא דאמרינן לעיל אין מוקצים דמים בי"ט היינו דוקא בדבר שאין דומה שיעור ממכרו עכ"ל ונחבר רש"ל רחיה ע"ז מתוספות פ' א"ל שהבאתי למעלה זאמנה לי שלא דקדק בתחלת דבריהם דמובריהם דפשיטא דאסור וכקושית הר"ן וכמש"ל דע"כ צ"ל דמ"ם שם וע"ם הג"א זו כתב רמ"א ליאב המגא שזוכרין סכום דמים עכשיו בשבת כיון דאינם בחים לחשבון וצריך לחדון לדעתו של הג"א דאע"ג דבמדה אסור אפילו בלא סכום הייינו חשבון כסוגיא שלימה דלעיל אחי התם דבשאם אמודד ומרחה הלמלוס עושה איסור חכף מצא"ל כאן אע"ג דאומר תן לי אגוזים בפשיט לפשיטא בעלמא אמר כן כמה הוא צריך ליתן והוה כאומר מנין אגוזים כיון דידוע שיעור המכר שלהם ונמלא שלא החכר כאן לשון מכירה אלא נתיה בעלמא כמה יתן וע"ד כן הוא נוחן וזה לא שייך במדה דהמדידה עלמה עבירה בל"ל לתרץ ע"ם הג"א אבל כבר אכרנו דעת התוספת דפשיטא אאסור בהזכרת דמים ובמדה פשיטא דאסור לכ"ע כמו שמביאו בפי' במשנה גם הרי"ף לא נגלם רק סכום מנין וסכום מקח ולא זכר סכום מדה דבכר הלכה היא אפי' במדה בלא חשבון אסור ומשמע זה לא נגלם גם ר"ח מדה בברייתא ורש"י דגרס סכום מדה איינו מפרש על חשבון זה (אלא) שלא יזכיר כלל מדה וכן מבואר בדברי המור שכ' כאן בלשון הש"ע בפסיף זה שלא יזכיר לו שם דמים ולא סכום מדה ולא סכום מנין לומר כך וכך יש לך בידי הן לי כך וכך כו' · משמע דאמנין קאי שיתן לו ע"ם המנין דאי אמדה מאי כך וכך לשון כפל אלא הל"ל כך יש לך וכך תתן לי וכ"ם בלשון הש"ע עסיים כאן לומר שיש לך ל' אגוזים כו' הרי שהתחיל בסכום מדה ובסיקה ומפרש בסכום מנין בו' אגוזים ולא פי' בסכום מדה כך אלא ודאי דסכום מדה אין פי' אלא הזכרת קב כרש"י וכמ"ש בפי' ברמזים וז"ל שלא יזכיר לו שם דמים ולא סכום מדה לא קבייס ולא סכום מנין לומר כך יש לך עליה על דעת שום פוסק ראשון לו אחרון לסתור מה שמפורש במשנה וגמרא גם רש"ל שהביא לקולא זה של הג"א נבי מקח ומנין מ"מ נבי מדה כתב שבשו"ת אין מוזכר בדבר שמזכירין שם מדה ע"כ נלע"ד דמהי דא"ל לעמוות בדבר הזה להזכיר שם מדה דבכר נתתקנו בזה ורמ"א אינו מספיק לייישב המנהג אפי' לדעתו דבכר אנו רואין בכל שבת מנהג הרע שעושה חשבון עמו כמה לקח בכר וכמה עכשיו וכן מדקדקים הרבה במדידה שלא יחסר לו אפי' כל שהוא וא"כ אין לחייש מהמנהג הזה ומוטב יהיו שוגגין כו' אבל חיוב יש בדבר שלא להזכיר כלל מדה אלא מלא לי כלי זה כמשמעות המשנה ובמנין הזכרת דמים גם בזה יש מנהג הרע שחושבין כמה לקח וכמה עכשיו ולדיקים אל יאכלו בה להזכיר כלל דמים כי זהו עיקר מקח וממכר ומ"מ התוס' והרא"ש והר"ן והטור וש"ע · וכג"א ימידי בדבר זה ודי בזה להגיל משונש מאן דמזכיר שם דמים אבל אין לעשות כן דהא אפשר לעשות בהיתר שיוכל לומר דרך מנין תן לי כך וכך ולא יבואו לחשבון עד מחר ובמידי דאין בו מנין כגון בשר יוכל לומר תן לי התיכה ומחר נשוא אוהה כמ"ש בסעיף ד' כנלע"ד : (ג) **היינו בדבר שאין ידוע כו'** · בהג"א כתב חילוק זה בין הזכרת דמים אלא שרמ"א ס"ל דהן שוין וע"כ כ"כ על מדה

באר היטב

אסור פ"ם · וכתב כיש"ם פ"ד דכן קיטפו אינו מותר אלא ביד אבל לא בכליו ולא מוכר בכליו רק בחוכלי מתם פ"ם · וכפ"ו בכו' תקי"ע ס"ד מוקן על כיש"ם בזה ומתיר אפי' בכליו פ"ם · וכפ"ח פוף מי' תקי"ח בשלא דדוקא לאוסיף ריש שרי אבל אסור לאוליד ריש ע"ם : (ו) גורל · אבל לקדיש אי מי טיעלוה לפ"ם שרי

דהיינו פוסקים ס"ל דבינוס שבאורים סיו מפלים גורל מי שיתפו מי זוכה פ"ם וש' ס"ו ובינד אחרון :

שכג (א) לפדה · פירוש שרגיל לפדות לאחרו : (ב) כמשמעו · ואין בו מכוס גזל בזמנו לגבוליו שבכל יעגלים נבך בי"ם · ולכן נכנו לפטיל מכנסת במדה מדבכי יש"ם ר"מ וחס סביחר לאוכר ועכ"ד : (ג) בסמוך · אבל מלשון אחור וכ"ע מבחש דאסור לאוכיר שם דמים בלל אלא אפילו בלא כסוס ואמנון · מ"ם : (ד) מקח יחוד · פירוש שאין לו קלבה ומאוכר פסיקה לו אבור לומר תן לי בפשוט לו בב' אפילו נוטל שם בחוכן לו דאו אין לומר שאין כוונתו אלא לומר מה שצריך אבל אין יחוד שם יתן לו · וכתב ר"מ ובמשה לי דאוא דיין לפנין מדה לא אכרו לאוכיר שם מדה אלא בדבר שאין מדה יחוד

אבל בדבר שמדתו יחוד רק שמדיש לאחוני כמה צריך אבי אבל לא פירוש דוקא כשאומר ד"מ תן לי מדה אגוזים לו דבר שאין בגילין לאחוד דאו אינו יחוד כמה אמוזיק אמדה ואינו יחוד אם ישיש צריך יאמר לו לאו וא"כ אין מזוזתו לומר כמה הוא צריך · אבל בשבר וכיוצא בו כוונתו לאחוד כמה הוא צריך ואבני וחזו סביחר לאוקה ואסיחר לאוכר לאוכר שא"ם · וכ"ם לא נגנו אחה כן · וכתב בש"ג אאוכר לאמר אלא לי כלי זה עד שבמנות ע"ם אבל"ל מ"א ועיין ס"ו אסחיך ומחמיר בדברים אלו עיין שם · אם שמסבין אבמנין אלוני מינה כך וכך מנות ואלוני כך וכך אלאחר בכמה בזמנין מין לוקח מאו ושאם מקנים במנין מין אוקה דאסור לאסחבל כאוחו כאב בכמה בו אבסוס אמנות כמ"ם מיסון ס"ו סי"ב כ"י בשם הרא"ם ובמשמ דאסור גם כן לכתוב בפתקאות אבסוס אמנות ובאוקה מין מינה אפסק נאוקה אבם אאוס כאוב דאסור לקרות בפתקאות אלו דבוא אבני הדיוטות ולכן אנגו ליקח לאוסון לו אאר דבר · ובגלי לוקה אאבר דאוחבין בפתקאות ומכל מקום עוד לאחמיר כיכא דאאבר בגרשין וכן אנגו אקדמונים

מגן ב

ר"ח דאין נגל בקוביא ע"ם וע' סי' ל"ד וסי' ע"ש דאמאמע דיש קצת איסור בדבר : **ט שאין מקפידין** · ופשטא דאלמודא מאמע דוקא בכמותן לאם מאלו ואינו עושה אלא לאבוחן כמ"ל ובבי"ד סי' ק"ס סי"ח :

איתא בגמרא דף קמ"ט מטילין אלבים על הקדשים בי"ם · אבל לא על המעמ' אל אול פירש"י אל אחמול וכ"ם הרע"ב והרא"ש בד וכ"ם הר"ן דברי הרמב"ם וא"כ אפילו לדבר מלוה אין להטיל גורל כל היום דמלי למעבד מאחמול ובשבת בכל ענין אסור דהא היום לאם כפנים בשבת מיהו הא"מ פירש דהרמב"ם דוקא אל אולין אוסר אבל אל קדשים בכל ענין שרי בי"ט מאוס אבוד מלוה ע' בתי"ע אם מיהו נ"ל דאל זה לאלוק איזו דבר אסור בשבת אפילו במקום דאתי לאגלויי כ"מ בגמרא אבל להטיל גורל מי יאמר קדיש לו מי ישלה לאוחב שרי דהא הרבה *(פוס' ס"ל דבי"הכ) [פיוסות] היו מפיסין *[בשבת] מי שוחט מי זוכה וכו' :

שכג א מיוחד למדה · פי' שרגיל למדוד למכור בו : **ב מעט שרי** · ואין בו משום גזל שידוע לבעליו שהכל רגילים בכך בי"מ וכן הנהו להטיל טבעת במדה (מרדכי יש"ם ד"מ) וזה הביאר למוכר ועש"ד : **ג במנין** · שכן דרך בע"ה לביאות מונה בתוך ביתו לידע כמה הוא מוטל שלא יטול אלא בפי אלוכך : **ד וכן בסכום דמים** · אבל מלשון הטור והש"ע משמע דאסור להזכיר דמים בלל ואם אמר לך אם לא אמר לך אם דמים ולא סכום מדה ולא סכום מנין משמע דדמים אפילו בלא סכום וחשבון אסור: **ה שאין מקחו ידוע** · פירוש שאין לו קלבה ומאוסר פסיקה לו אסור לומר תן לי בפשיט לו בב' אפילו נוטל מה שנותן לו דאז א"ל שאין כוונתו אלא לומר מה שצריך שהרי

*) כן הוא בספרים ישנים ועיין מחצית השקל

אינו

ל' כיפה כ"ם מבטם וכתב"ע ובהחפרם לה רבא שם ב ר"ן שם ובכן מרמאין דברי הפב"ם בפ"ר מסב' יו"ש ג פ"ם בפ"ם מהי"ש בשם פירוש אמי ד כיפה כ"ם מבטם פ שם בריישא ו פלוגתא דת"ק ורשב"א ים שם מילוטי גיהסאות ובכתב מרא"ם שם שם ליזסר בפנינם וכן כתב הרמב"ם

ז שם במשנה ח שם בגמרא ע פוס' שם י שבת קי"ח בריטב"א כ כן סוכות פרש"י מדברי סרי"ף וכן משמע מדברי רמב"ם בפרק ד' מוס"ש ל פרש"י וס"ש שם בשם ר"מבל"ח מ כ"י וכ"י נמ"כ ס שבת כ' בריטב"א ע שם ופי' רש"י מפני שהוא סכיין ריטב"ם חשודים כיס כ' משמעון :

לין יודע מה יתן לו · כתב ד"מ וכ"ל דס"ה לענין מדם לא אסרו להזכיר שם מדם אלא בדבר שאין מדתו יודע אבל בדבר שמדתו יודעה רק שמודיע לחבורו כמה לריך שרי עכ"ל פירוש דוקא כשאומר ד"מ תן לי מדה לחבוזים לו דבר שאין רגילין למדוד דאז אינו יודע כמה מחזיק המדה ואינו יודע אם יכיל לריך יותר לו לאו וא"כ לין כוונתו לומר כמה הוא לריך אבל בשכר וכיולה בו כוונתו להודיע כמה הוא לריך ושרי (ש"וכעכ"ם לא עיין בד"מ) וה"ה שיתר לוקח והיתר המוכר עם"ל : **וצ"ע** למה לא נהגו עתה כן · וכתב בש"ב דמותר לומר מלא לי כלי זה עד הסגתות ע"ם :

מה שמוכין שבותבין פלוני הניח כך וכך מעות ופלוני כך וכך ולמחר בשבת כשמותן היין לוקח מהם ועושה קבלים כמנין היין שלוקח לאסור דאסור להסתכל בחותו כתב שבתוב בו בסוס המעות כמ"ם ס"ז סי"ב (ב"ו בשם הרא"ם כלל כ"ב) ומשמע דאסור ג"כ לכתוב בפתקאות סכום מעות ובשלוקח היין מניח הפתק במקום שהם כתוב דאסור לקרות בפתקאות האלו דהוי שטרי הדיוטות ולכן נהגו ליקח גרגיין לסימן לו אחר דבר : **וגבאי** גדקה אפשר דמותרין בפתקאות כמ"ם סי' ס"ז ומ"מ טוב להתמיר היכא דאפשר בגרגיין וכן נהגו הקדמונים ומשמע דאם כתוב שם הלים לבדו מותר לקרות ולעשות נקבים דלא מקרי שטרי הדיוטות אלא שטר שכתוב בו איזה עסק ומ"מ נ"ע על הרא"ם דהרי משמע פרק הבונה דאסור רשימה בעלמא אסור לעשות לסי' וכ"כ הרמב"ם ספי"ח הרוסק רשמים בכותל מייב וא"כ כ"ם דאסור לעשות נקב לסי' ועסי' שכ"ה : **ו בשינוי קלות** · עיין בש"ב ודבריו סתומים : **ז וי"א דלמעא** · נ"ע דמשמע דס"ע מודין בזה כמ"ם סי' של"ג ס"ב והגמוד ערוך הוא ומ"ם הטור דלמעא במאוי מדיף מיירי שמוליכין דרך מבוי המעורבת דבכיתי בו רבים וכמ"ם סי' תק"י ס"ח מיהו בר"ן משמע דבמעותן כדים בקוסה הוי כשובדא דחול וע"ש בהג"ה דפסק כי"ח ע"ש : **ח מדיחין** · ואפילו י' כוסות אחם ילמרך בתחד שותה וה"ה שמגישין י' משות (רוקח) : **ט בגון שנשאר** · משמע דאם יודע שלא ילמרך עוד אסור להדיח וכמ"ם סי' ש"ב ס"ג וכ"כ מהרי"ל שלהאוסרים לשחות בין מנחה למעריב אסור להדיח הכוס : **י כלי חדש** · אפילו הוה לו קודם י"ם (רלב"ח סי' י"ח) : **יא ויש אוסרין** · ואע"ג דכלי שנעשה בשומאה דרבנן מותר לטבול וי"ל דטבילת כלי חדש דרבנן שאני התם דעכ"ם היה ראוי להשתמש בו בדברים שאינה משא"כ כלי חדש ולא חזי כלל קודם טבילה מיהו בתקון (מ"מ פ"ד מי"ש) ואם עבר וטבל כליה לא ישתמש בהן כמ"ם סי' שי"ח (רמב"ם) ואפשר דיש להקל בדיעבד מאחר דיש מתירין להתחלה עמ"ש סי' ת"ה ס"ט : **יב במתנה** · כיון שלוקח שבת הוא ועמ"ש סי' ש"ז : **יג ימלאנו מים** · וג"ל דלא יברך דאז אינו מוכח שעושה לשם טבילה וכ"כ בתשב"ץ קלף : **יד מותר להדיחו** · דהא נוף הכלי היתר הוא וכיון אוסרו וכשמסירו אינו מתקנו ומשמע בשבת דף מ"ז בתוס' דאפילו יש בכוס ערוני פת מותר לעלעלו ולא הוי בסיס לד"א דבטלי לגבי כוס ע' סי' ש"ח סכ"ז : **אסור** לבטל איסור בשבת אז ביום טוב דאין לך תיקון גדול מזה כמ"ם בי"ד סי' נ"ט ס"ו והיכא דמקלי קלי איסורא שרי כמ"ם סי' תק"ז ס"ב אבל מותר לשפר שיש אפילו נתערב בע"ם ולא נודע לו עד השבת (ת"ה סי' נ"ד) עסי' תנ"ח ס"ס . נ"ל דיבש ביבש שנתערב מותר להעלות אחד בשבת דאינו אלא מוקרת בעלמא ולא הוי כמתקן עבי"ד סי' ק"ם וכ"מ ריש פ' טומל : **טו בכל דבר** · ואפילו בחול אע"ג דזמנין דנריך מ"מ דבר שאין מתכוין הוא אבל בגרתקן הוי פסיק רישיה וכתב מהרי"ל הרא"ם אומר לשמף הזכוכית עם שבולת שועל להלהיבו ע"כ ונ"ע למה ואפשר דס"ל דדוקא להדיח שרי אבל להלהיב אסור ע' סי' של"ז סי"ח : **טז כשחופף בחזקה** · אבל הדחה בעלמא שרי דמתחה ממילא וכמ"ם סי' ש"ך ס"ט :

מורסן

אסר"ו פרק לין לדין) ולפ"ע נב שים מתחילין בדבר זה בכר פסע המעבר במדינות אלו לקבל וכסברת המכרת :

ה ו **המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה כדרך חול אלא יביאם לפניו או על כתיפו וביוצא בזה שישנה מדרך חול אפילו אין ז בשינוי קלות בשבת ח ואם אי אפשר לו לשנות כגון שזימן אורחים הרבה וצריך למהר להביאו לפניהם מותר (ד) ז ם וי"א (ה) דלמעא בהילוך עדיף ויותר טוב להביאם בסל ובקופה בפעם אחת מלהביא כל אחת ואחת בפני עצמה :**

ו ח (ו) ט מדיחים כלים לצורך היום **ט** בגון (ו) שנשאר לו עדיין סעודה לאכול אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין וכלי שתייה מדיחין כל היום שכל היום שכל הראוי לשתיה :

ז (ה) כ מותר להטביל י כלי חדש הטעון טבילה **יא** ל ויש (ה) אוסרים מ וירא שמים יצא את כלם ויתן הכלי לאינו יהודי **יב** (ם) במתנה (ו) ויחזור וישאלנו ממנו ואינו צריך (ו) **טבילה** : הגה ואם הוא כלי שלאחו למלאות בו מים **יג** (יא) ימלאנו מים מן המקום ונלחה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כ"ג מהלכות שבת) :

ח כ כוס ששתה בו אחר יד (ז) מותר (יב) להדיחו לדברי הכל :

ט ם מותר לשפשף הכלים **טו** (יג) בכל דבר חוץ מכלי כסף בגרתקן שהוא שמרי יין כשנתייבשו ונתקשו פ מפני שהוא ממחק לכלי כסף שהוא רך :

אין

באמת חלוקים הן כמו שהוכחנו ממלא דממדה לאסור אפילו בדבר ידוע אפילו לדעת הנ"ל והם ברור בעיני : (ד) **וי"א דלמעא** בו' · פי' בשבת שאינו מטלטל אלא מזוית לזוית טוב למעא בסילוח ולא אמרו בגמרא דלריך שלא יביא בסל כו' היינו כי"ם שהוא מוליא אותה לחוץ והרואה אומר לעזוב חול מביאם : (ה) **מותר להטביל כלי חדש** · הב"י כ"כ בשם הרי"ף דלא כתב רק בעם רב יוסף ורב ביבי ולא הביא הי' רבא ורבה וכת' הרא"ם דלפי הטעמים שהביא הרי"ף מותר להטביל כלים חדשים בי"ט הלכך נראה דטעמא דבבה עיקר דהלכתא כותיה לגבי רב יוסף וכן מלינו זה הטעם גבי שופר לוגב ומגילה וכן רבא בתראה הוא ומאלו ב' הטעמים אסור להטביל כלים חדשים בי"ט עכ"ל ומתחתי על פה קדום דהרא"ם בזה דמ"ם דהלכתא כרבה לגבי רב יוסף אין זה קושיא דהרא רב ביבי ממי פליג על רבה ומ"ם עוד דטעמא דרב' איתיה גבי שופר ולוגב כו' אמתחי ע"ז דשם מותר כי"ט אלא דבשבת מזו כן אבל כאן דגם בי"ט אסרו כן בדלא' בגמרא וס"ל לרבה מזיה"ט אמו שבת בזה לא ס"ל לרב ביבי כן דלית ליה שום מזיה כמ"ם ה"ה שם ותו ל"ל דגם לרבא אין מוכח לאיסור בכלים חדשים מכלן דאדרבה מדאמו מתירין בבריתא שם ולד הטומאה להטביל בשבת כיון דהוא דרבנן וכלי' חדשי' ממי שבילתן מדרבנן כמ"ם ה' המגיד בפ"ד די"ט בשם הרמב"ם פי"ז ה' מ"ח וא"כ שבילת כלים חדשים ממי מותר ואף שם המגיד כ' שם סי"ל נ"כ איסכה דטבילת כלים חדשים נרשי מכלים ממאים ואפי' מאן דלא חיים לטעמא דרבא משום מתקן היינו בכלים (*) שגם קודם היו ראויים לטמא מטמ"כ בכלים חדשים שלא היו ראויים כלל אחלה וה"ל אסור משום מתקן מ"מ אין כאן הוכחה מטמא' דרבא אחמר מתקן איתר הוא סובר בכלי' חדשים דאפשר שהוא מודה דשם מותר כיון שהם דרבנן ממלאו דברי הרי"ף מחווני' דלא הביא הך דרבה לדידיה יש סברא לאיסור ולהיתר בכלי' חדשי' ולהגר טעמיים דרב יוסף ורב ביבי הוי ואתי להיתר כיון דלא ס"ל כלל תשם דמתקן וג"ל דגם הרמב"ם ס"ל כן להתיר בכלים חדשים מדהכתב בפ' נ"ב דשבת לאסור לטבול כלים ממאים בשבת משני שהוא מתקן כלי כו' מדנקט כלים ממאים משמע ממאים גמורים בתב הטומאה דזה הוא מתקן גמור מטמ"ב בכלים חדשים שטבילה מדרבנן זה מכלל במ"ם בפ"ד די"ט נשמע הכלי בתשקין ממאים שהם ולד הטומאה משבילין אותם לפי שהוא טהור מן התורה כו' וא"כ ה"נ בכלים חדשים דמותר ואע"ג דה' המגיד נסתפק בכלי' חדשים לדעת הרמב"ם כמ"ם בפ"ד די"ט מ"מ מראים הדברים שתושם להיתר מדלא נקט בפר"ג דשבת כלים שם שם דהוה בכלל הכל אלא סתם עלמו של מ"ם בפ"ד די"ט דדוקא ממאים דאורייתא אסורים מאלא דהרמב"ם ס"ל שפיר נם כתי' דרבה משום מתקן ולא הביאו משום שלא תשבה לומר אף בכלים חדשי' הוה כן וכסברת הרא"ש ע"כ לא הביאו כלל וסתם על מ"ם בשבת אולא דשפיר כתב ב"י דלרי"ף ומרב"ם מותר טבילת כלים חדשים בי"ט ואתיתי לתרב רב"ל שכתב בפ"ב די"ט סי"ט וז"ל הקאר"ו כתב דכיון דלהרי"ף ורמב"ם מטמע דשרי לטבול כלים חדשים בי"ט הכי מהגינן ושבת עשות גדולה דהא כתב הרמב"ם בפר"ג דשבת דאין מטבילין כלים משום דמתקן ולפ"ז כלים חדשים ממי אסורים וכן יש לתמוה על ה' המגיד שראתה המסופק בדברי הרמב"ם אם סובר עשה דמתקן ולא עיין בפר"ג דשבת עכ"ל וגבראי רבה מזינא אבל תיובתא לא חזינא כלל וכ"ם שלא היה לו להקל בכבוד רבינו הגדול כב"י וה' המגיד לייתם אליהם עשות כזה שלא עיינו בפר"ג דשבת והם הסיסרון אין ליישבו כ"א בשבת דאין מטבילין כלים משום דמתקן ולפ"ז כלים חדשים ממי אסורים וכן יש לתמוה על ה' המגיד שראתה המסופק בדברי הרמב"ם אם סובר עשה דמתקן ולא עיין בפר"ג דשבת עכ"ל וגבראי רבה מזינא אבל תיובתא לא חזינא כלל וכ"ם שלא היה לו להקל בכבוד רבינו הגדול כב"י וה' המגיד לייתם אליהם עשות כזה שלא עיינו בפר"ג דשבת והם הסיסרון אין ליישבו כ"א שבת דאין מטבילין כלים משום דמתקן ולפ"ז כלים חדשים בפ"ד דיש"ט אלא ודאי דיפה כתבו להרמב"ם כיון דנקט כלים ממאי' משמע דאורייתא' כזה נסתפק ה' המגיד בכלים חדשים אבל לא נסתפק אם ס"ל הרמב"ם דמתקן דודאי אם ס"ל כמ"ם בשבת כלים ממאים אלא דבכלים חדשים נסתפק ה' המגיד אם ניזל בתר דאורייתא או ניזל בתר הוכא דשייך מפי תיקון וא"כ אפילו למ"ד דלא חיישינן למתקן בטומאה מודה בכה כיון דלא היה ראוי כלל תחלה וכ"ם למאן דס"ל טעם דמתקן והב"י ימאל ליה בהך נימא דדוקא דאורייתא אבל כלים חדשים שם מדרבנן דיבש כמו ולד הטומאה דמותר כי"ש כ"ז נראה ראשון לענ"ד אחר הטעון: (ו) ויחזור וישאלנו · כי"ד סי' ק"כ סס"ז בתבתי אפרש"ך לאחר מעיון: (ו) ויחזור וישאלנו · כי"ד סי' ק"כ סס"ז בתבתי אפרש"ך לאחר מעיון: (ז) **מותר להדיחו** · הרא"ם נתן טעם לזה דל"ד לטבילה דהתם האיסור בגוף הכלי מיהו כמתקן והכא גוף הכלי היתר וכיון אוסרו(וכשמדיחו אינו מתקנו אלא כמסיר ממנו נרף שם רשי' · ומשמע בשבת דף מ"ז בתוספות דאפילו יש בכוס ערוני פת בשרם בו אפילו יסודי מותר לעלעלו ולא חי בכוס לגבר איסור דבטלי לגבי כוס עיין סימן ש"מ סכ"ו · אסור לבטל איסור בשבת אם ביום טוב דיבש שמתבר בשבת אפילו אינו נשבר בשבר שבת ולא נודע לו עד בשבת מ"ם סימן כ"ד · ומאלה לי דיבש ביבש שנתבר מותר לבטלו מ' בשבת דאינו אלא מלאכת מלאכת בעלמא לא הוי כמתקן עבי"ד סימן ק"ש · מ"א : (יג) בכל דבר · ואפילו בחול אף על גב דזמנין דנריך מכל מקום דבר שאין מתכוון הוא · אבל בנגרת יקון הוי

פסוק

שערי תשובה

שבג בש"ע ס"ז מותר להטביל כלי חדש כו' ועיין בסמגת פרש סימן נ"ו וסימן נ"ז ומ"ש בשאריך בזה וסעלה דבכאת ויו"ם אסור אבל בין המשמות של פ"ם ויום טוב אין מטבילין כלי מתכות שצריך טבילה מס"ת אבל כלי זכוכית שהוא מדרבנן מותר אבל בשבת מ"ם ויו"ם נוטייהו אפילו כלי זכוכית אל"ם אין מטבילין אותם משום דהוי"ל טבילה זו שלא לצורך היום אלא לצורך חול ואסור ועיין בסו"ת בית אפרים מ"ם בדין זה על דברי אפ"ז מהרש"ל והרש"ל שהקנו על הרמב"ם בזה :

אסורים

באר היטב

מ"ש ע"ם : (ה) דלמעא · עיין סימן תק"י ס"ם בסא"ם דשסק כו' ע"ש (ו) מדיחים · ואפילו יו"ד כוסות שאם יצטרך לאחר שותה ואוא סדין שאינו יו"ד משות רוקח : (ז) שגם ר · מבשל דאם יודע שלא ילמרך עוד אסור לבטל מ"ת וכן כתב מהרי"ל : (ח) אוסרים · ואם עבר ומבל יש לסקל כדישבר עיין ס"ח : (ם) כמתנה · כיון שלוקח שבת הוא ועיין סימן רפ"ם ס"ז : (י) מטילה · אבל ביום ה' ומטיל בלא כרכה ס"ז : (יא) ימלאנו · ומלאה לי דלא יברך דאז אינו מוכח שעושה לשם מטילה אם ס"ש בשם אפשר"ג : (יב) לדבריהו · דשם נוף הכלי היתר אוסרו לטבילה אם"כ הוא מיובא ע"ם : (ז) **מותר להדיחו** · הרא"ם נתן טעם לזה דל"ד לטבילה דהתם האיסור בגוף הכלי מיהו כמתקן והכא נוף הכלי היתר וכיון אוסרו(וכשמדיחו אינו מתקנו אלא כמסיר ממנו נרף שם רשי' · ומשמע בשבת דף מ"ז בתוספות דאפילו יש בכוס ערוני פת בשרם בו אפילו יסודי מותר לעלעלו ולא חי בכוס לגבר איסור דבטלי לגבי כוס עיין סימן ש"מ סכ"ו · אסור לבטל איסור בשבת אם ביום טוב דיבש שמתבר בשבת אפילו אינו נשבר בשבר שבת ולא נודע לו עד בשבת מ"ם סימן כ"ד · ומאלה לי דיבש ביבש שנתבר מותר לבטלו מ' בשבת דאינו אלא מלאכת מלאכת בעלמא לא הוי כמתקן עבי"ד סימן ק"ש · מ"א : (יג) בכל דבר · ואפילו בחול אף על גב דזמנין דנריך מכל מקום דבר שאין מתכוון הוא · אבל בנגרת יקון הוי

עיין בהרב המגיד שם בשם אלמן מסורל

לאחר יין ולק"מ דממ"כ מלמוד הסיתר דאי מיירי בסאר מסקין פשיטא דמוחר להדיחו שהרי לא נאסר ופ"כ ביין שנאסר ומכל מקום מוחר מטעם שזכרנו: (ה) **אין הופפין כלי במלח** • עמ"ס סי' שכ"ו ס"י:

שכד (א) **אבל נותנין בו מים כו'** • בעל דיעה זאת הוא הרי"ף ורמב"ם ורא"ש וטור שזכרנו בסימן שכ"א סט"ו שפוסקין כר"י בר"י דאין חייב בנתינת מים עד שינבל וט"כ שרי לגמרי ליתן מים דלא עביד מידי והא דאר"י בר יהודה אינו חייב עד שינבל משום דאיסורא עכ"פ איכא בנתינת מים אלו מילתא היא דהא במשנה שרי לכתחלה ליתן מים למורסן ואתי כר"י בר יהודה אלא דכיון דא"ל התם אחד מוחן קמח ואחד מוחן מים האחרון חייב ע"כ הוא נקט ואמר אינו חייב ובאמת מוחר לגמרי והב"י כתב דאיסורא מיהת איכא גם בנתינת מים והיינו בקמח שא"ל לשבח ע"כ יש מיהו איסור אבל (במורסן) שיש בו טורף להאכיל לאחר ושוף לא מזרו ואמהתי על פה קדוש יאמר כן דאחנו בקמח לא הוה בו טורף לעופות ובבהמות ובודאי אותו המוחן בו מים הוא עושה לטורף זה והו דבנמ' פרכינן דלמא ע"כ לא א' ר"י בר יהודה אלא בקמח דבר ניבול כו' הרי דאינו דבעי שיהא מפורש להיתר לר"י ולא סני בחם נאמר י"ל דאתי כר"י דאל"כ מאי פריך וממילא אילוק הא עדיף לן עפי לומר דאין אילוק בין בר ניבול לו מורסן ומוכל לאוקמי מתניתין כר"י דהא כר' עכ"פ לא אתי' אלא ודאי שהגמר' בעי למימ' דבודאי אתיא כר"י ואין שום אילוק א"כ אלאו הכי א"ל לאקשות ע"כ לא אמר ר"י אלא דאינו חייב אבל מתני' דאיכא היתר לכתחלה לא אלא ודאי דכל דלא מלינו איסור בפירוש ודאי לא בדינן איסורא מגבמו וכ"ה האמת לר"י בר יהודה ואע"ג דבדברי ה"ה מלינו אילוק בין איסור לאיבר למאן דס"ל דמידי דלאו בר ניבול קיל עפי שכתב וז"ל והטעם משום דאינו בר ניבול ולכך אפילו אם יגבל לא יהיה בו חיוב אלא איסור מדבריהם ומתוך כך התיר נתינת מים ואם היה ניבולו אסור מן התורה היה אסור נתינת מים מדבריהם כו' ולפ"ז מ"ש אינו חייב עד שינבל ר"ל הדבר הראוי לניבול אבל באמר אין חיוב לר"י בשום לד עכ"ל אין מזה ראיה דהוא כתב לאותו מ"ד דס"ל דבר שאין בר ניבול הוא עדיף לרבי יוסי וא"כ קשה מ"ש אר"י

שם בברייתא בפ' מי שהתיך מוחנין מים למורסן היה לו לומר אפילו נובלין שאין שם חיוב דלאו בר ניבול הוא אלא ודאי דאיסור יש בניבול אפילו במידי דלאו בר ניבול משום גזירה אטו מידי דבר ניבול מנ"ל עמנו בחינו בר ניבול אבל אין דקי"ל כדעת התוספות והראב"ד דבאינו בר ניבול המיר טפי ואפ"ה אר"י בר יהודה בין נגמה ע משאין דבלא היתוך נמי חזי לאכילה:

ט פ אין אובבין את הגמל דהיינו שמאכילו בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיו כאבוס ולא דורסין ל דהינו שדורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיטין ק אין ממרים את העגלים אבל מלעיטין איזו המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שיכולה להחזיר: הגה ודין תרנגולים ותוזיס כדין עגלים (מהרי"ל):

י ר מוחר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולין:

יא פ **אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה** ו ח **ולא לפני** (ז) **חזיר** ט **אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויונים בייתות** כ **וכן** ז **לפני** (ח) **כלב** מוחר

שכד א מורסן • כתב הרמב"ן במלחמות לסברא קמייתא דאם מנבל מעט מעט שרי בלא שימוי וכמ"ש סימן שכ"א סי' ד' ע"ש: **ב ונותן לפני כל בהמה ובהמה** • אבל אסור לנבל יותר ממה שצריך וקשה דלמרריק בגמרא אפילו מוד ואפילו כורייס וכו' עיין בב"י שמדחק עוד דהא כתב בח"מ סי' שנ"ח דמאכל פרה ד' קבין ליום וא"כ היכי קאמר רב יוסף אפילו קבייס מאי אפילו הוא זה לכן נראה דודאי לבולי עצמה אסור להסיר יותר מצריך ליום אלא דרב מגביה אוסר להסיר יותר ממה שרגילים בפשט אחת בחול וזה התירו רב יוסף ושולא כך נראה לי לכון: **ג דלועים** • ודוקא בדלועים קשים כמ"ש ס"ז: **ד הקשה שא"א להם כו'** • אפילו מלכלין ע"י הדחק בלא תחיכה שרי (כ"י) ש"ע וכמ"ש לא דקין מ"ש כאן וכסימן שכ"א דבקשין לגמרי אסור הא קי"ל כר"י: **ה דק דק לפני העופות** • דבר שהוא מלאכה כגון תחיכה אסור לעשות לבהמה אפי' בי"ש כמ"ש בסי' תקי"ב וסי' שכ"א סי"ב: **ו ולא לפני חזיר** • דאסור אפילו דהא קי"ל כר"י: **ז לפני הכלב** • מטעם בגמרא אפי' כלב שאינו מגדלו בביתו מוחר דמצוה ליתן לו מזונות וב' סי' ס"ח בסס"מ: יש מהגין לתת מטין בשבת שיהא לפני העופות ואינו נכון שהרי אין מזונותן עליך ועיין כ"י אלא כדברי

ח • עצים שקצצן מן האילן ויש מאכילים אותם לבהמה בעודם לחים מתירים *ומפספסין (לשון מפסוף) בהם כ להאכילם שאינם ראוים בלא שפשוף:

ו ל **ג** (ד) **מהתכין דילועין לפני בהמה והוא** (ג) **שנתלשו מאתמול:**

ז מ **מהתכין נבילה לפני הכלבים אפילו נתנבלה היום בין שהיתה מסוכנת בין שהיתה בריאה** • **והני מילי בנבילה ד הקשה** (ה) **שאי אפשר להם לאכלה בלא התיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא התיכה לא דמטרח במה שהוא ראוי לא טרחינן** (ד) וע"ל סי' שכ"א אם מוחר לתחכו **ה** דק דק (ו) לפני עופות:

ח (ה) פ **אין הוחכין *שדה** (פירוש יבק של הבואה שנקלף פרס מהבלים התבואה) **והרובין לפני בהמה** בין דקה בין נסה ע משום דבלא היתוך נמי חזי לאכילה:

ט פ **אין אובבין את הגמל דהיינו שמאכילו בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיו כאבוס ולא דורסין** ל **דהינו שדורס לו מאכל בגרונו למקום שאינו יכול להחזירו אבל מלעיטין** ק **אין ממרים את העגלים אבל מלעיטין איזו המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שיכולה להחזיר:** הגה ודין תרנגולים ותוזיס כדין עגלים (מהרי"ל):

י ר **מוחר ליתן מאכל בפיהם של תרנגולין:**

יא פ **אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שובך ויוני עליה** ו ח **ולא לפני** (ז) **חזיר** ט **אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויונים בייתות** כ **וכן** ז **לפני** (ח) **כלב שמזונותיו עליך:** מוחר

ע מרדכי בשם ס' מפלוח ל שמה ק"מ מהמה ב ביאה כ"ש ג כן פירש מרי"ף קודם בגמרא שם וכ"כ רמב"ם בפ"ר מהיו"ש ד שבת קנ"ם מהמה שם וכן כתב מרי"ף והרא"ש ומרמב"ם סוף פרק כ"ל ם שם קנ"ב כתבי יסודם ז רמב"ם בפרק כ"ל מה"ג ומס"ק ובעל תרומה ובכרי בכריתא ח שם קנ"ם ע שבת שם ובמרמרם לם רב הונא ובכרב יסודם וכמו גר' רש"י ותרא"ש ד שם בגמ' בכרב יסודם כ שם קנ"ו ל רש"י ובתרא"ש מ שבת שם קנ"ו מהמה וכתבה קמא מרי"ף ותרא"ש וכמו' ברמב"ם בפ' כ"ל שם ג שם בגמ' אלינא דר' יסודם ם שם בהמה ע שם בגמרא אלינא דר' יסודם ל שם קנ"ם בהמה וגמ' ל שם ובכרב יסודם ק שם בהמה ובגמרא ובכרב יסודם ר מהמה שם וגמ' ובכרב יסודם ם שם בהמה ת שם בריתא ל שם בהמה כ שם בגריתא:

שכד (א) מורסן • עמ"ס סי' שכ"ו ס"ד: **ב** (ב) מים • עמ"ש שם: (ג) מור • עמ"ש שם: (ד) מהתכין • עמ"ש שם: (ה) אבל אסור לסכין יותר ממלוכן ליום ע"ש: (ו) דקין • דזוקא בגלוטים קשים כמ"ש ס"ג: (ז) אבל אסור • ואפילו נתלשו על ידי סדחק בלא התיכה בלא סרי ס"ל ס"ל עיין שם: (ח) לפני עופות • כמ"ש מרמ"ם דבריו רמ"ל בג"ש ס"ש ומש"ל: (ט) חזיר • דאסור אפילו שמגדל חזירים ומביר"ד סימן קי"ג: (י) מוחר • אפילו כלב שאינו מגדל בביתו מוחר דמצוה ליתן לו מזונות ועיין כ' ר"ם בסכ"ע ו יש מוסגין לפס חסין בשבת מיהר

באר היטב

פסיק ריש"א • וכתב מהרי"ל שמכבר דאוא כדין לקמן אין לחיסור בנתינת מים עיין שם: (ג) מור • עמ"ש שם: (ד) אבל אסור לסכין יותר ממלוכן ליום ע"ש: (ה) מהתכין • דזוקא בגלוטים קשים כמ"ש ס"ג: (ו) אבל אסור • ואפילו נתלשו על ידי סדחק בלא התיכה בלא סרי ס"ל ס"ל עיין שם: (ז) לפני עופות • כמ"ש מרמ"ם דבריו רמ"ל בג"ש ס"ש ומש"ל: (ח) חזיר • דאסור אפילו שמגדל חזירים ומביר"ד סימן קי"ג: (ט) כלב • אפילו כלב שאינו מגדל בביתו מוחר דמצוה ליתן לו מזונות ועיין כ' ר"ם בסכ"ע ו יש מוסגין לפס חסין בשבת

כדברי הע"ם: **ח** ויש מחמירין · ואין למחות ביד המוהגין היתר (כ"ח): **ט** לסלק התבן · מפני שיש שמנאם ואינו רלוי לאכילה (רש"י):

שבה א ליתן מזונות · דהקיב מזונותיו עליך כמ"ש שכ"ד סי"ל ע"כ הוה מלאכה כטוחן דטוחן ממש לא הוה תיקון לאכילה חלא כיון שאינו חלא מגד תיקון יותר אסור מדרבנן דגרלאה כטוחן ומה שסייה הרמב"ם שאין מחיה בפירות כתב ה' המגיד שיש גירסא אחרת שאין מחיה חלא בפירות וכתב וגלא הבמתי ה' מן המוסחאות וכ"י דקק עצמו לקיים הגירסא שאין מחיה בפירות ונעשתה הוא לפטור מרסק שחת וחרוביה מחמאת מ' ומאוד דוחק הוא ויותר גלע"ד לבאר בדרך זה שאין מחיה בפירות האכלין בשבת ולפיכך אין איסור רק במרסק שחת מפני שגרלאה כטוחן לפי שאפשר לאכול בלא"ה משא"כ בחיטה דלוגיס וכבילה שא"ל לבסמה לאכול בלא"ה הוה לדך אכילה אל בסמה ואין בו כלל משום טוחן כגלע"ד נכון מאוד: (ו) **תולעת המשי** · לפי שמזונותיו עליך שאין לו מה שיאכל כי אם מה שנתן לו האדם: (ז) **ואינו ראוי עוד** להחמיר · פירוש כי אם שם ע"י הדחק דאי לא רחוי כלל לאחזו לדך יתן לו:

שבה (א) **ופשט ידו לפנים** · דין זה שייך אפילו לדידן דלע"ל דה"ל אלא כדמלית הכ"כ המרדכי פ"ק דשבת בשם א"ז וז"ל בשע"ם אל בשבת י"א אסור ליתן לאחר יהודי מוחר המחמן הואיל ויודע שיוליכנו לחוץ וי"א שיטים לפניו והוא יקחנו מוחר וגראה דלדידן דל"ל דה"ל דאוריי"ת מוחר ליתן לגם אפילו ביד אפילו יודע שיוליך חוץ וכבר היה מעשה בריגנסבורק שלא עידנו שאלה אחר מאכל יהודי ואלא לו ע"פ רבני העיר · ואם כתב האסור ליתן לאחר יהודי הכ"ל עקירה וכן אחת לו מבשלו אם לא ישלנו דרך מלבוש עכ"ל וכך ואם בלשון זה ואם: כתבו כב"י וק"ל במ"ש דמה שנתן ליד אחר יהודי ה"ל עקירה הא תנן היש שבת אם אחת לתוכה והוליא שיעסה פטורים פירש"י אבל אסורין לכתחלה שמא יבוא לעשות מלאכה שלימה בשבת ונזירה זו לא שייכא לדידן דל"ל אלא כדמלית הכ"ל גזירה לגזירה וגראה דלדידן דמוסגין להקל לשלוח אפילו לכתחלה חוץ לעיבוב כמ"ש רמ"א ס"ל אין אנו חוששין בדברים המזכיר כאן אלא במידי דשייך בו משא ומתן אבל באכילה ושתיה מהבים להקל והעשה שהוא אוכל שבת וא"ל ליראל אחר זה והוה כמו לגורך מצוה המזכרת בסמוך: (ב) **ואפילו בייחד לו מקום בו** · הים לאוס לגראלית עין: (ג) **יש אוסרים** · הוא ר"ת ושעמו בעור ז"ל דשמא נטחן היום ומגלא שהוא מוקלה דבין השמשות לא היה לאוי ובסה"ת כתב פיים לאיסור ולאיתר וא"א ז"ל כתב וצ"ע להתיר דאפילו היה קמח לו עיסה בין השמשות לא הוה מוקלה כיון דגמרו בידי אדם והשמיטה והאפייה אינה אוסרת כיון דבשביל אינו יהודי היא עד כאן לשון · ומבואר בב"י דלשה"ת בפיים לאיסור מסמיר עפי מר"ם וס"ל אפילו נטחן מע"ש אסור אלא היה לאוי מתחמל כמו שהוא לאוי אחר אפייה · ואני בער ולא אדע בהיתר לחם זה דאי מיירי שעשאו האינו יהודי לעצמו אפילו בחול אסור דה"ל פת בשל בעל הבית ואסור כמו שכתוב בי"ד סימן קי"ב אלא ואלו שעשאו למכור והי"ל פלטר אם כן קשה הכיון שאחה מתירו הוא עושה בשביל למכרו לישראל גם כן ודומה למה שכתוב כאן בסימן ו' אז בשביל ישראל ואינו יהודי צריך להמתין כו' ושל הפוסקים שלא הזכירו טעם זה לאיסור יש לומר דמיירי שעשאו לעצמו ומיירי בשעת הדחק שאין פת של פלטר מצוי כלל בעיר שפת בעל הבית מוחר אלא דכאן בע"ש משמע להתיר לגמרי מדהכריע דבשעת הדחק יש לסמוך על המתירים משמע דלהמתירים ערי אפילו שלא בשעת הדחק ואם דודאי לא מהני ברכת המזון אלא בפת של בעל הבית כדמשמע בי"ד שם בחיסור עפ"ג ולי"ל דמיירי כאן שעשאוהו למכור ודוב הלוקחים בחותם טיר

ב מותר להאביל (ו) (ט) **תולעת המשי:**

יג ד **מעמיד אדם בחמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא יתלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן שמא יתן לה ממנו בידים ורוקא להעמידה על גביו ממש** ה **אבל לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להנות אלא דרך שם מותר:**

יד ו **נוטלין מאכל מלפני חמור וגותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס ברירי השור** (ז) **ואינו ראוי עוד להחמור:** הגה **ה** (י) יש מחמירין ג"כ בשאר מיני בהמות ליקח מלפני אחת וליתן לפני אחרת שאינה מינה · (מרדכי פרק תולין וסמ"ג ופס"ח):

טו ז **אסור לגרוף האבוס לפני שור של פשם** ח **אפילו אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע דאתי לאשווויי גומות** ט **ואסור ג"כ ט** (יא) **לסלק התבן מלפניו לצדדין:**

שבה אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל · ובו טז סעיפים:

א ח **מותר לזמן אינו יהודי בשבת** כ **ומותר א ליתן מזונות ב לפניו** (א) **בחצר ג** נ **לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו ודוקא שהאינו יהודי בחצר** ד **אבל אם עומד בחוץ** (א) **ופשט ידו לפנים שידוע הוא שיוציאנו** ה **או ליתן לו שאר חפצים** (ב) **שדרך להוציא אסור אפי' אם עומד בפנים אפילו אם ד החפצים של אינו יהודי שהרואה אינו יודע שהחפצים של אינו יהודי:** הגה (ב) ומפילו **ה** (ג) בייחד לו מקום מבע"י יש להסמיך (מרדכי פ"ק דשבת):

ב ו **היכא דאיכא משום דרכי שלום או באינו יהודי אלם** (ד) **מותר ו לתת לו או לשלוח לו על ידי אינו יהודי:** וכ"כ לעורך מעוה כעין להוליא חמץ מביתו בפסח · (מרדכי):

ג ז **מותר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו ז דרך מלבוש כי אין זה משא ומתן וגם בישראל מותר בענין זה אם הישראל צריך ללבשו:** הגה **ה** (ה) ומוב שהאינו יהודי יקח המשכון עצמו ויניח אחר במקומו ולא יעבו בו הישראל אלא יפא מראה כמשא ומתן (תנודים) וע"ל סימן ס"ו בסוסו מדין אינו יהודי המביא בשבת איזה דבר אם מותר לקבלו:

ד ח **פת שאפה אינו יהודי לעצמו בשבת ט** (ג) **יש** (ו) **אוסרים** ויש מתירין · ואם אפה אינו יהודי לעצמו בשבת אם אינו יהודי מביא בידו אם מותר לאכלו בלא"ה רק שעושה לתקן יותר וממילא הוא כאלו לא הוה לאכול בשבת דהא אין בו טורח לאכילה ע"כ הוה גלאה כטוחן דטוחן ממש לא הוה תיקון לאכילה

יב ג **מותר להאביל** (ו) (ט) **תולעת המשי:**

יג ד **מעמיד אדם בחמתו על גבי עשבים מחוברים ולא חיישינן שמא יתלוש מהם אבל לא על גבי מוקצה מפני שאיסורו קל וחיישינן שמא יתן לה ממנו בידים ורוקא להעמידה על גביו ממש** ה **אבל לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להנות אלא דרך שם מותר:**

יד ו **נוטלין מאכל מלפני חמור וגותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס ברירי השור** (ז) **ואינו ראוי עוד להחמור:** הגה **ה** (י) יש מחמירין ג"כ בשאר מיני בהמות ליקח מלפני אחת וליתן לפני אחרת שאינה מינה · (מרדכי פרק תולין וסמ"ג ופס"ח):

טו ז **אסור לגרוף האבוס לפני שור של פשם** ח **אפילו אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע דאתי לאשווויי גומות** ט **ואסור ג"כ ט** (יא) **לסלק התבן מלפניו לצדדין:**

שבה אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל · ובו טז סעיפים:

א ח **מותר לזמן אינו יהודי בשבת** כ **ומותר א ליתן מזונות ב לפניו** (א) **בחצר ג** נ **לאכלן ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו ודוקא שהאינו יהודי בחצר** ד **אבל אם עומד בחוץ** (א) **ופשט ידו לפנים שידוע הוא שיוציאנו** ה **או ליתן לו שאר חפצים** (ב) **שדרך להוציא אסור אפי' אם עומד בפנים אפילו אם ד החפצים של אינו יהודי שהרואה אינו יודע שהחפצים של אינו יהודי:** הגה (ב) ומפילו **ה** (ג) בייחד לו מקום מבע"י יש להסמיך (מרדכי פ"ק דשבת):

ב ו **היכא דאיכא משום דרכי שלום או באינו יהודי אלם** (ד) **מותר ו לתת לו או לשלוח לו על ידי אינו יהודי:** וכ"כ לעורך מעוה כעין להוליא חמץ מביתו בפסח · (מרדכי):

ג ז **מותר להחליף משכון בשבת אם הוא מלבוש ויוציאנו ז דרך מלבוש כי אין זה משא ומתן וגם בישראל מותר בענין זה אם הישראל צריך ללבשו:** הגה **ה** (ה) ומוב שהאינו יהודי יקח המשכון עצמו ויניח אחר במקומו ולא יעבו בו הישראל אלא יפא מראה כמשא ומתן (תנודים) וע"ל סימן ס"ו בסוסו מדין אינו יהודי המביא בשבת איזה דבר אם מותר לקבלו:

ד ח **פת שאפה אינו יהודי לעצמו בשבת ט** (ג) **יש** (ו) **אוסרים** ויש מתירין · ואם אפה אינו יהודי לעצמו בשבת אם אינו יהודי מביא בידו אם מותר לאכלו בלא"ה רק שעושה לתקן יותר וממילא הוא כאלו לא הוה לאכול בשבת דהא אין בו טורח לאכילה ע"כ הוה גלאה כטוחן דטוחן ממש לא הוה תיקון לאכילה חלא כיון שאינו חלא מגד תיקון יותר אסור מדרבנן דגרלאה כטוחן ומה שסייה הרמב"ם שאין מחיה בפירות כתב ה' המגיד שיש גירסא אחרת שאין מחיה חלא בפירות וכתב וגלא הבמתי ה' מן המוסחאות וכ"י דקק עצמו לקיים הגירסא שאין מחיה בפירות ונעשתה הוא לפטור מרסק שחת וחרוביה מחמאת מ' ומאוד דוחק הוא ויותר גלע"ד לבאר בדרך זה שאין מחיה בפירות האכלין בשבת ולפיכך אין איסור רק במרסק שחת מפני שגרלאה כטוחן לפי שאפשר לאכול בלא"ה משא"כ בחיטה דלוגיס וכבילה שא"ל לבסמה לאכול בלא"ה הוה לדך אכילה אל בסמה ואין בו כלל משום טוחן כגלע"ד נכון מאוד: (ו) **תולעת המשי** · לפי שמזונותיו עליך שאין לו מה שיאכל כי אם מה שנתן לו האדם: (ז) **ואינו ראוי עוד** להחמור · פירוש כי אם שם ע"י הדחק דאי לא רחוי כלל לאחזו לדך יתן לו:

שבה (א) **ופשט ידו לפנים** · דין זה שייך אפילו לדידן דלע"ל דה"ל אלא כדמלית הכ"כ המרדכי פ"ק דשבת בשם א"ז וז"ל בשע"ם אל בשבת י"א אסור ליתן לאחר יהודי מוחר המחמן הואיל ויודע שיוליכנו לחוץ וי"א שיטים לפניו והוא יקחנו מוחר וגראה דלדידן דל"ל דה"ל דאוריי"ת מוחר ליתן לגם אפילו ביד אפילו יודע שיוליך חוץ וכבר היה מעשה בריגנסבורק שלא עידנו שאלה אחר מאכל יהודי ואלא לו ע"פ רבני העיר · ואם כתב האסור ליתן לאחר יהודי הכ"ל עקירה וכן אחת לו מבשלו אם לא ישלנו דרך מלבוש עכ"ל וכך ואם בלשון זה ואם: כתבו כב"י בלשון זה ואם: כתבו כב"י וק"ל במ"ש דמה שנתן ליד אחר יהודי ה"ל עקירה הא תנן היש שבת אם אחת לתוכה והוליא שיעסה פטורים פירש"י אבל אסורין לכתחלה שמא יבוא לעשות מלאכה שלימה בשבת ונזירה זו לא שייכא לדידן דל"ל אלא כדמלית הכ"ל גזירה לגזירה וגראה דלדידן דמוסגין להקל לשלוח אפילו לכתחלה חוץ לעיבוב כמ"ש רמ"א ס"ל אין אנו חוששין בדברים המזכיר כאן אלא במידי דשייך בו משא ומתן אבל באכילה ושתיה מהבים להקל והעשה שהוא אוכל שבת וא"ל ליראל אחר זה והוה כמו לגורך מצוה המזכרת בסמוך: (ב) **ואפילו בייחד לו מקום בו** · הים לאוס לגראלית עין: (ג) **יש אוסרים** · הוא ר"ת ושעמו בעור ז"ל דשמא נטחן היום ומגלא שהוא מוקלה דבין השמשות לא הוה לאוי ובסה"ת כתב פיים לאיסור ולאיתר וא"א ז"ל כתב וצ"ע להתיר דאפילו היה קמח לו עיסה בין השמשות לא הוה מוקלה כיון דגמרו בידי אדם והשמיטה והאפייה אינה אוסרת כיון דבשביל אינו יהודי היא עד כאן לשון · ומבואר בב"י דלשה"ת בפיים לאיסור מסמיר עפי מר"ם וס"ל אפילו נטחן מע"ש אסור אלא היה לאוי מתחמל כמו שהוא לאוי אחר אפייה · ואני בער ולא אדע בהיתר לחם זה דאי מיירי שעשאו האינו יהודי לעצמו ומיירי בשעת הדחק שאין פת של פלטר מצוי כלל בעיר שפת בעל הבית מוחר אלא דכאן בע"ש משמע להתיר לגמרי מדהכריע דבשעת הדחק יש לסמוך על המתירים משמע דלהמתירים ערי אפילו שלא בשעת הדחק ואם דודאי לא מהני ברכת המזון אלא בפת של בעל הבית כדמשמע בי"ד שם בחיסור עפ"ג ולי"ל דמיירי כאן שעשאוהו למכור ודוב הלוקחים בחותם טיר

הס

שערי תשובה

שבה (ו) תוספרים עבה"ם וע' כב"ע סי' י"ב סכתב דרבים יפתו לא לימא והכי שוותם על עמותם וכל מי שיש כידו למות כוס כו' . ולאיתר שבוחי ובוחי מגלוים מיהו בחו"ל יש חמש כמ"ם בהלק"ם וכן בסמ"א ח"ב סי' ס"ב הוסיף שעמים לאיסור ע"ם וכן בסו"ת מקור בדיר קמן סימן ב' לוסר אפילו הקלווי וכסייע בחיים רוחתין ויסמוך עליהם משם בשבת מהחמין של אפילו יהודי ע"ם · וגם כתב שיש מעוים בשפחות להסיק המנור לא שלין קרירות רק בשביל הקלווי וסייע סוא לוסור עיין שם :

כל

באר היטב

שיעם לפני שפחות ואינו נכון שהרי אין מזונותן עליך מ"א ע"ם : (ם) מולעת · לפי שמזונותיו עליך שלין לו מה שיאכל כי אם מה שנתן לו האדם : (ו) ויש · ואין לחתום כיד שפחים ביד שפחים ר"ח : (יא) לסלק · מפני שיש שמאלם ואינו רלוי לאכילה רש"י :

שבה (א) כתב · דהטוב מזונותיו עליך דשמרכנסין אומן · ואם אין פרשות בידו לאוכלו כתב לו שפחה פרטם שא"ל לאוכלם שם אשר ליתן לאחרו ע"ג מ"א : (ב) שדרך וכו' · עיין ע"ם שפחה לדידן דשמגין להקל לשלוח אפילו לכתחלה חוץ לעיבוב כמ"ש רמ"א סע"ב יו"ד אין אנו חוששין בדברים המזכרים כאן אלא במידי דשייך בו משא ומתן אבל אכילה ושתיה מוהבים להקל ושעשה שהוא לוגך אוכל שבת וא"ל ליראל אחר זה והוה כמו לגורך מצוה המזכרת בסמוך בי"ל : (ג) בייחד · דיש לוחרים דבסיוחת לא קשיא · ועיין מ"ם שפחה דאם לחתן פרא של אינו יהודי ואינו מוחרן כלל ליראל כל"ם ערי ג"ם : (ד) מותר לחת ומכל מקום אסור ליתן מחם כידו כמ"ם ס"א ופשוט דאפילו אכלו של אינו יהודי לא יאמר

ליתן מקום עקירה מ"א עיין שם : (ה) ומוב · ובחב כלאוחה דשוא סדין אם אינו יהודי מיחם מחשות ומוכל מחשכון ומוכל מחשכון מי ערי ומכלכד אלא יאמור עמו ובחב אם אינו לאם לחשבות אחר ובמ"א לא הב לוה כיון ערי"ל מיקל לגמרי · בחב אחשכון מחשכון מיחם קל"ם ס"ק י"ח אם בא אינו ליוכל מחכוכו ליראל בשבת אינו יהודי ומכל כיון בחשבות וכו' עיין שם · וחי"ל מחל לי מלאה דאסור מחשוב ממלוה אחליך ועיין סימן ס"ו ס"ד עיין שם : (ו) לוחרים דשוא סדיון לוח כיון דגמרו בידי אחם אם לוח לוח מוקלה ועיין מ"ם · ועיין בחבוחה אחרת ישוף מ"א אחל"ם מלכוחה

שבת

סס לימו יהודים : (ד) לעצמו אסורים לישראל . לפי' לדעת המתירים בשת המלפה בשבת בסעיף ד' היינו בלפים וביטול דמידע ידעי כ"ע דאין לך מלאכות תמורות מסס ולא לתי למישבר בידים משא"כ לידת בנים ולקיטת פירות לא מסתע לאיסור שהוא מלאכה כ"כ ולהיכא למגזר אטו

מוקצה ועסי"ח ועמ"ס סי' תקי"ח ס"ב ומ"ס סימן תמ"ו : י ויש מתירין. דס"ל כיון דגמרו בידי אדם לא ס"ל מוקצה כדאיתא בביצה פ"ג ואתוסלין ס"ל דדוקא נגי מוקצה אמריגן כן דלא מקצה לוהו מדשהו כיון שאדם יכול לגמרו משא"כ נגי מולד • ובי"ס בחולין סל"ב כתבו דדוקא בדבר שהתחיל קודם שבת וגמר בשבת שרי פ"ש וכ"כ סימן רע"כ ס"ד דהוי גמי מולד דמעיקרא עול והשתא כלי וכתבו התוס' בשבת דף מ"ג דדוקא בקדרות אע"פ שהיו רותחות בה"ש לא מתקלאי לחולי יומא כיון שהיה בידו לקרון דאם היה לריך להן היה מקרון וכן פולין ועדשי' אע"ג דבשהתחילו להתבשל לא חזו לאכילה מ"מ כשנתבשלו חזי דמעיקרא דעתו שיתבשלו בלי שום דימוי משא"כ בשבוסה הסל לשני האפרוחים והיו עליו בה"ש הקלה לוחן שעה ח' לגרון ואתקלאי לחולי יומא ולא מהני גמרו בידי אדם ע"כ וכ"מ בהרא"ש פ"ג דביצה דזה לא חשיב גמרו בידי אדם לאכל בתוס' שבת דף מ"ד בד"ה יש עליה משות וכו' וכוי כגמרו בידי אדם ע"כ מ"מ דאע"ג דהקלה לוחו שעה ח' חשיב גמרו בידי אדם ופע"ק שם דאם הוי גמרו בידי אדם אפילו הוי עליו בה"ש ליאסרו ול"ל דל"ד ממש לגמרו בידי אדם ועיין בתוס' דביצה : יא ובשעת הדחק • כגון שדר בכפר ימודי אא"א לשאול מחבירו (כ"ח) : יב ליקט פירות • הקשה הרב"י הא גמרו בידי אדם וע' סי' תקי"ז שכתב בשם הרא"ש ח"ל ואחרי לה רבן משום מולד בזירה שמא יעלה ויתלוש ע"ש וכ"כ הרי"ף : יג ואפילו ספק. כתב הב"ח אע"פ שהאינו יהודי מביא דורון לישראל לא אמרי' דודאי לקחינהו בשבילו אלא הוי ספק עד שידוע שלקחן בשבילו ול"ע ולשמא דגמרא לא משמע הכי הא אמרי' אינו יהודי שהביא דורון לישראל אם יש בפינו בממובר משמע אע"ג דלא ידעי' שמתלבן בשביל ישראל בכדי שיעשו כיון שהביא' לו מסתמא לקחן בשבילו דאל"כ ל"ל אינו יהודי שהביא דורון הל"ל שלקחן בשביל ישראל ועוד דכתבו התו' בשילובין דף ל"ט דההוא עובדא דבר טביא מייני בחיתוד מחליו על יני שהיו מלודות הוי אינו יהודי. שהביא דורון אסור אפי' לא ידעי' שלדו בשביל ישראל וא"ל אם הביא אינו יהודי לישראל פת אם בשבת ודאי אדעתא דישראל אסר אותו ועסי"ח וכ"מ ממ"ס סי"ג בשם המרדכי דכמוותן לישראל הוי כרוב ישראל : יד מותר מיד • דבחול לאמתין בכדי שיעשו לא ממאי' מספק וסס"ח כתב הטעם דספק מוקצה לקולא • וע"ש דאם כן למה סתם הרב"י בסי' ד' דחוקשין לחומרא ע"ש ואפשר דבשת האמיר מפי : טו מחוץ לתחום • ואם הובא בספינה שרי וע' סי' ת"ל דאסור להוליא חוץ לד"א אם לא שהיו מע"ב בספינה ולא היו ביבשה : טז אפילו מי שהובא • ואם הבילו לבנים אסורים לאכילה (כ"ה) : יז בבדי שיעשו • ול"ל לאמתין אלא בכדי שיוכל לרוכב ביום דבליל שבת ודאי לא רכב ואע"ג שברי"ף איתא דמיישינן שמא הלבו בלילה היינו אלא לאכלו בשבת עצמו אבל בחול א"ל לאמתין כ"כ כנ"ל : יח וי"א דאין הלילה • לפי שאין לגילות לבביא בלילה ממקום לחוץ (מרדכי) וש"ם פסק כסברא ראשונה : יט והוא שתהא מוקפת • כתב הרב"י וע"מ שאם סביב לחיה מוקפת לדירה ועירבו בולם לו קלתה אסור לטלטל פירות אלו חוץ לד"א עכ"ל כלומר דבלא עירב בלא"ה אסור לטלטל וע"ש דבאינו מוקף לדירה לא מהני עירוב דהא אפילו על יחיד אסור לטלטל כו כמ"ש רסו' וסי' שע"ב ס"ב עמ"ש שם ושמ"ש סי' ת"ח ומ"ש סי' שם"ג בבה"ט וסי' שם"ה ס"ג ובאמת אין זו קושיא דהרא"ש כתב דינו על אדם שילא חוץ לתחום לו בהמות שבאילון מחוץ לתחום לו פירות בי"ש דמותר לטלטל ובשבת ממי י"ל דבמקום שבאילון אינו יהודי אסור להוליאן חוץ לד"א דאף אם הוליכן אחר ג' אמות אסור אבל אם הוליכן אח"כ יותר מאמה ח' כנ"ל וע' סימן שמ"ט : כ מחוץ לתחום אסור • פי' בו ביום ולערב מותר מיד כמ"ש ס"ו וס"ח ולפ"ז אפילו ספק אם הובא בשביל ישראל וכ"מ בח"מ סי' ס"ג ע"ש ופס"ז : כא תולין לחקל • בד"מ תמה ע"ז וכתב דנ"ז ספק הוא מ"מ מדלא הני' כאן כלום נראה דדעתו להקל מאחר דיש מקילין בכל ענין : כב שטילא מים • כתב הע"ש ונראה מדברי התוס' דאם מלאו חש"ו מים מותר ליהנות מהן והטעם דאין עושין כלל לדעת ישראל עכ"ל • ועמ"ש סימן שס"ב ס"ז דדוקא במולא חסן שאחבר אחרי' שעושה להאחת עצמו משא"כ בביבוי כמ"ש סימן של"ד סכ"ה וח"כ ה"נ אם מילא מים לעוכך עצמו אף בחינו יהודי מותר ואם לעוכך ישראל אף בחינו אסור ובא דמיירי במכירו ולא מרינן שמא ירבה בשבילו זה לא נמנו בדברי התוס' לכן נ"ל דלא דק ולא עיין בהרא"ש שם שכתב בהדיא דבני חבורה לא נעשה האיסור בשביל ישראל וכן כוונת התו' : כג לברמלית מותר • כיון שהוא הרבנן עמ"ש רסי' רע"ז : כד הואיל ואפשר • אבל אם אין הישראל יכול לילך שם כגון דאיכא סכנת הדרכים אסור כמ"ש סי"ח ובמהר אף בהמה שרי (מרדכי) : כתב הע"ש לר"ת דאם יש נהר תוך התחום אף אם הביא האינו יהודי מים מבור שהוא רש"י לר"ה מותר להשקות בהמתו משם הא אי בעי היה מעקה אותה מהגהר

ע מוד כשם אבי אחיו סרח"ם בפ"ג דביצה י כתבות אחיו"ל שם ומפ"ק וכן מהגיים הבי' כ כשם ד"ל וכ"ם מטור ור"ת ור"ש בשם מ בי"ל כ"ד ושיטומין ר מפ"ג ותקוומת ם ביצה כ"ד בריתא וכו' ומפ"ש ע מרי"ף ם מוד בשם מפ"ג ל מהם דביצה כ"ם ושיטומין מ"ק שם ר מרי"ף ומר"ן ומפ"ג ומהרבי' ור"ש ם ר"י וכן פסק מהרא"ם ת ר"ן ת ר"מ"ם ס"ד דשיטומין ב מרבא"ל בשעם מפ"ם ומגלוגים וכן כתב מר"ן בפרק ב' דביצה ובפרק ב' דשבת ומ"ם בפ"ב מוס"ם ג מבת מר"ב מבמם ד שם בריתא ה מר"ן בפרק ג' דביצה ומהמקנה מהוס' ומהרא"ם ו מוס' שם כ"ם וכן כתב מהרבי בפ' כ"ב ומ"ם :

באר היטב

מגן לד"ת אם לא שהיו מע"ב בספינה ולא היו ביבשה מ"ש : (יא) בכדי שיעשו • ולפן לריך לאמתין אלא בכדי שבשת המרדכי בשבת אחם מבולו רוכב אל הסוס ח"ל לאמתין כ"כ בנב"ג • ובל"ל אלין לריך לאמתין אלא בכדי שיכול לרוכב ביום דבליל שבת ודאי לא רכב מ"א ע"ש : (יב) ולפן פלילה • מהרבי מ"ם מ"ל מהבי נתן בעם לזה לפי אלין לריכות לאמרא בלילה מחוקם בחוץ וכו' ולפי זה אסר אחרא מחוץ לתחום הוי מומלא זו משא"כ בלילה הדנים ולקיעת פירות שאם אחם מקום קרוב אסור יוכל לאכלא בלילה מע"ש כתב המ"ם כאן ולא לשל בפ"ח ע"ו ובש"ם אסר בסמרא לאמרא אלא אם לא הוא ים • ולפ"ז אמר לא אלא אם לא הוא ים • ולפ"ז אמר לא אלא אם לא הוא ים • ולפ"ז אמר ל

ז שבת שם בריטבא ה שם בגמרא ט שם וכרבא י פעמים מרדכי פ' י"ל בשם ר"ם ב ברא"ש וכ"כ הטור וכ"ם ל שבת קנ"ל מ שם וכפי' כר"ן בשם בעלותים וחמב"ם בפ"ז מ' רמב"ם שם ס שם פשטה ע בסכמת רוב פוסק ע פוק כפי' פוסק שם וכן דעת פרי"ף ורא"ש וכ"כ כרמב"ם בפ"ז וכ"ם :

מהנהר ולאייתו מהרא"ש ע"ם ול"ל דזה לכ"ע לאסור דלמו לאינו יהודי שבביתו מילות מחוץ לתחום ויש לישראל מילות בהם יכול מוחר לאוכלן ולאייתו מהרא"ם לונה כלום דהא סייס הרא"ש והא לא מסתבר כלל מסמע דלף רבינו תם מודה בזה דאסור וכ"מ בר"ן ובמלחמות ובמ"מ ופסי' רע"ו :

כה ויש מתירין כו' • הפסתי בכלל בו ולא מלאתי זה וגם בד"מ לא כתב מקום מולא ונם בהסובת מהרי"ל סי' קי"ו כתב דר"ת לא התיר אלא דיעבד אבל לכתחלה אסור וכ"כ המאור (עסי' ס"ז ס"ה) ובמקום שותי שכר יש מוהגין היתר להביא בלא עירוב וסומכין שהאינו יהודי עלמו שותה נ"כ ממנו כמו שפתה שבבי' ואם"כ יש נמנעים ויישר כחם עכ"ל (ועסי"ח דאפילו מכירו אסור כ"ם כאן דעיקר אדעתא דישראל קעביד ועי' סי' רע"ו ס"ב ואפשר דהיינו היש מתירין ומ"ם סי' ש"ז בשם הגמ"ר) וכ"ל דאין לסקל אלא לצורך כמ"ש רמ"א ולינן לו משות בשבת נ"ל דאסור כמ"ם סי' תקי"ז :

כו לצורך בהמתו • ולר"ת אפילו ליקח לצורך ישראל שרי כיון שבהכמה היתה יכולה ליכך בעצמה ולאכול שם כמ"ם ס"י אם לא שעומד בעבר המר (תוספות ומ"מ) וכמאור כתב במקום שאין שם הרבה עבדים גדליס במחובר אסור דאין דרך להאכיל בו במחובר כדקאי לה באחה ואזלה ת"כ אהני מעשיו : **הע"ש** ס"ק ל"ב הטתיק כאן דברי הגמ"ל ולא הרגיש שדברי סותרין זא"ז כמ"ש הרב"י סימן ש"ז ואין בהם טרך : **כז** ודן מוקצין • עמ"ש סי' שכ"ב ס"ג וסי' תק"ח ס"ה דלא כע"ש ש"ש : **כח** אם מכירו אסור • וכתב הר"ן והמ"מ דאם עשאו אלא בפניו מוחר דלא מיישינן שמא הרבה בשבילו אלא בפניו אסור וכ"כ רא"ש ואם יודע שאריך לו אפי' אלא בפניו אסור וכ"כ רש"י כשעשאו לא הי' ר"ג שם דיבוון ליה מסמע דעיקר האיסור אלא בפניו דאמריגן שלא עשה לצורך ישראל כיון שאם מכירו ויודע שאריך לו אמריגן שהיא יודע שהישראל אריך לו דשרי וכ"כ הג"מר והב"י כתב דאפילו אלא בפניו אסור וכ"כ רי"ו דאינו יהודי אפילו דבר אלעמו אסור אע"ג דלא שייך שמא ירבה בשבילו כיון בלאלם כבר מ"מ יש לחוסרין כדאי' בתוספתא במכירו אסור מפני שמרגילו לשבת הבאה ומשום מוקצה ליכא דהוי לכוס וא"א שמא יאלנו הוא בעצמו כיון דאיכא טרחא אדבוטי מדבר וכ"כ התוספות ריש פילה ע"כ וא"ע דהא רי"ו בעצמו כ' דאלא בפניו שרי וגם בתוספתא איתא כן לכן נ"ל דדוקא נבי דג מלוח אסרי' דהוא דבר אריך לעולם ואייש' שמא ירבה בשבילו לשבת הבאה אבל בדבר שא"ל אדיר כגון שעשה אינו יהודי בגד פשתן לעצמו מותר לישראל ללבשו דליכ' למיתה שירבה בשבילו לשבת הבאה דאתמריגן בגמרא נבי כבס שא"ל לו אדיר ואם אינו יהודי מכירו ויודע שאריך לו אפילו באומן שעושה על המקח אסור (עסי' רנ"ב ס"ד) וכ"מ בגמ' נבי ליפתא דמחוחא • וכ"ל דהא דלא נזרי' בחר וכבס שמא יעשה בשבילו לשבת הבאה היינו דוקא כשאינו יהודי עושה הדבר בשביל עלמו אייש' שמא ירבה בשביל הישראל אבל לא אייש' שיעשה בשביל הישראל לבדו מלאכה וכ"כ בסמ"ק : ועוד נ"ל דבמכירו אין אריך להמתין בכדי שיעשו כיון שאינו אלא מלאכה משום גזירה שמא ירבה בשבילו וכמ"ש הב"י רסי' שי"ח : **כט** א"צ למחות • כמ"ש סי' שלד סכ"ה • ולע"ג דבר הלוקח אם רוב ישראל אסור לעפ"י שלא אמר שעשה בשביל ישראל האם שאני לפי שנוסו מהה מן האיסור אבל בהמתו שרי עכ"ל המרדכי וסה"ת: **ל** רגיל בכדי ז"ל הרא"ש אבל אם מעביס ישראל בכך ורגיל לעשות דבריו בהעדמה פ"י אינו יהודי אסור דלאמריגן פרק הפועלים עכ"ל מסמע אם אין הישראל מעביס אע"פ שאינו יהודי מעביס שרי ועוד מסמע דאפילו יודעי' שהאינו יהודי עושה לעורך ישראל א"ל למחות וכמ"ש סי' רע"ו סס"ד אבל המרדכי כתב וז"ל ובלבד שלא יעביס לעשות בשביל ישראל ואומר שעושה לעלמו ע"כ מסמע דאי יודעי' שעושה בשביל ישראל אריך למחות בידו וכ"מ מלשון הס"ע ושמעו כיון שהישראל מהנה מזו המלאכה ומ"ש סי' רנ"ב ס"ב : **לא** עולמית • וה"ה בכל מילי דפרהסי' אסור עולמית כ"כ רמב"ם רפ"ו ועי' ספר' הרס"ד וכ"ל דבקלון שרי מדינא אלא שנכון להמתין כמ"ם סימן רמ"ד ס"ג : **לב** והוא שימתין וכו' • אע"ג דלאחר לא שייך למיגזר שמא יאמר לאינו יהודי מ"מ לא חילקו בדבר שעשית בו מלאכה גמורה בשביל ישראל (מ"מ ב"י) בכ"ה האריך כאן וכל דבריו דמיוס דבשעוב הוא בביאה ע"ד בגמרא דאינו יהודי שבביתו ליישראל מותר בכדי שיעשו ומ"ם התוס' בשבת דף קנ"ל סיינו דוקא בשת דאוושא מילתא ע"ם ואף רי"ו לא כתב דאסור לעולם אא"כ אמר לאינו יהודי לעשות מלאכה ול"ף ליה מדלמרי' בב"מ דאם כתיבו יהודי מסרס בהמה דאסורה לעולם כיון דהאינו יהודי מתכוין לאיסור אבל בשבת אין האינו יהודי מתכוין להביא דוקא בשבת וא"כ אין איסור אא"כ א"ל להביא ואף בזה הכריע הרב"י בסי' ש"ז ס"ב להתיר בכדי שיעשה (זה בעלמה מבטל כ"ה) והדין עמו דעל כ' כנים לא נהנה מהאיסור כיון שבשבת בכדי שיעשה מצא"כ בסימוס ועיין בס' ת"ד סי' רל"ה ורל"ו בכ"ל ברור : **לג** ממקום קרוב • ממון לתחום ואם הביאו דרך סרטיא שהוא מפורסם

כה (ט) ויש (טו) מתירין אף לכתחילה (כל בו) וכן נסנו היתר לומר אף לכתחילה לאינו יהודי להביא מכר לו ספר דברים דרך כרמלית לו בלא עירוב (י) ואפ"ם שיש להתיר לכתחילה דבר כרמלית לו בלא שבת ובשבת הרמתן הבא ים לקבל באמירה לאינו יהודי לעורך כמו שהתאר סימן ש"ז וכל מכן בכהאי גונא :

יא ז ליקט אינו יהודי עשבים כו לצורך בהמתו אם אינו מכירו מאביל אחריו ישראל ח שעומד בפניה בענין שלא תוכל לנטות אלא דרך שם דאילו להעמידה עליהן אסור דהיישינן שמא יטול בידו ויאכילנה כז והם מוקצים (יא) אבל כח אם מכירו (טו) אסור וכן בכל דבר דאיכא למיחש שמא ירבה בשבילו ט אבל בדבר דליכא למיחש שמא ירבה בשבילו כגון שהדליק נר לעצמו או עשה כבש לירד בו שבנר אחד וכבש אחד יספיק לכל אפילו מכירו מותר :

יב י אף על פי שאינו מכירו אם אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה או אפילו אם אינו אומר כן אם מעשיו מוביחים שלצורך ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית שישראל בו והלך לו האינו יהודי אסור :

יג כ אם ליקט אינו יהודי והאביל לבהמת ישראל כט אין צריך למחות בידו לפי שעה אבל אם ל רגיל בכך צריך למחות :

יד (יב) ל עשה אינו יהודי בשבת ארון או קבר לעצמו מותר לישראל ליקבר בו ואם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו לא (יז) עולמית מ ודוקא שהקבר בפרהסיא והארון על גביו (יג) שהבל יודעים שנעשה לפלוני ישראל אבל אם הוא בצנעה מותר ליקבר בו לערב בכדי שיעשו נ ואפילו כשהוא בפרהסיא אינו אסור אלא לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל לישראל אחר מותר לב והוא שימתין בכדי שיעשו :

טו ס אינו יהודי שהביא בשבת *חלילין (פי' כלי נגון חלולים שקולם משורר הכלי) לספוד בהם ישראל לא יספוד בהם (יד) לא הוא ס ולא אחרים ס עד (יח) שימתין לערב בכדי שיבואו לג ממקום קרוב ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאום בשבת ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום ואחר כך

דאיתעבידא ביה מלאכה דאורייתא : (ט) ויש מתירין • פי' בכרמלית : (י) ואע"פ שיש להחמיר בדבר כו' • ק"ל מ"ם ממ"ם בסימן רע"ו ס"ב דמותר לומר לאינו יהודי לילך עמו וליטול גר דלוק הואיל ואינו עושה רק מלטול בעלמא ה"כ כן הוא דלא עביד האינו יהודי אלא מלטול בעלמא אוך לעירוב : (יא) אבל אם מכירו כו' • אפילו אלא בפניו כן דעת ב"י והייט שיודע האינו יהודי עכ"פ שהישראל יבוא להאכיל בהמתו דאז חייש' שירבה בשבילו : (יב) עשה אינו יהודי בשבת כו' • זה משנה בפ' שואל ופרכינן עליה בגמרא אמאי ה"ל ימתין בכדי שיעשו אמר עולא בעומד באסרטי' והיינו מ"ם כאן ודוקא שהקבר בפרהסיא וזהו פי' הרמב"ם דהוא מפ' דהמקשה פריך על הסיפא דאמר אלא יקבר בו עולמית אבל רש"י פירש דאריסא פריך דאמר יקבר בו לערב ימתין בכדי שיעשו הני דאלא מוכחא מילתא מיהו י"ל דבשביל ישראל נעשה ומשני עולא בעומד באסרטי' אלין דרך ישראל ליקבר שם דודאי לא נעשה בשביל ישראל והרא"ש לא הביא אלא כך דעולא ול"ל דהטעם שהוא ס"ל כרש"י וא"כ אל שיש ספק דשמא נעשה באיסור לו בהיתר אזלינן לחומרא והיינו כרב דאמר לעיל מזה בגמרא ממקום קרוב ממש פירש"י כלומר שראינו בירור הדבר שממקו' קרוב בלו שראינו בביתו פי' דאל"כ צריך להמתין בכדי שיעשו אמר מספיקא ע"כ בפיגון הכא הוכחה דאלא נעשה בשביל ישראל כגון שהוא (*)בפרהסיא דאינו לשמואל דמיקל מספק דשמא חוך לחומה לגו ל"ל כאן הוכחה והרא"ש פוסק כשמואל ע"כ לא הביא הך דעולא כ"ל נכון ורי"ף פוסק לחומרא בספק ע"כ הביא באמת הך דעולא כי קן הוא ברי"ף אלנו דאלא כמו שהיה ברי"ף שביד הר"ן ומ"ם כ"י דמדאלא הביא הרא"ש הך דעולא ס"מ דגם ברי"ף הוא כן דסתם דבריו בשיטת רי"ף ואלו מילתא היא דכאן הוא מולק עליו בפירוש במה שאוסר בספק והרא"ש מתיר בספק וס"ל אפילו בספק מלאכה דאוריי"ת א"ל כדי שיעשו וכדעת סמ"ג שמביא הטור סימן זה בספק נלקטו היום שמותרין לערב מיד. וזהו מכוון בכ' הטור שכתב וא"ל אם לא מילק בין בלינעה כו' אבל הרמב"ם כתב כו' וכ"מ בגמרא אלא שרש"י פי' כו' ר"ל שהרא"ש ס"ל כרש"י וע"כ לא מילק והב"י תי' דרך אחר על הרא"ש והוא דחוק : (יג) שהבל יודעים שנעשה לפלוני ישראל • כתב הר"ן בגמרא הוא לישראל שיקבר בקבר מפורסם שנתחלל בו שבת בשבילו : (יד) לא הוא ולא אחרים • עד שימתין לערב כדי שיבואו ממקום קרוב. ברמב"ם סיים והוא אלא יהא הדבר בפרטיא גדולה כמ"ש עכ"ל ר"ל כמו נבי קבר ואהרן דבפרהסיא לא שרי עולמית למי שהובאו בשבילו והרב בעל ס"ע הבמיס זה ואולי מבנה הוא ונתן מכשול לפני הרב בעל הלבוש שהלק בזה ואמר שאינגאלי בחלילים כ"כ כמו באהרון וקבר כו' ממשמע מדבריו דגם בפרהסיא החלילים מותרים לערב בכדי שיבואו וזה לינו דלנבי דידיה שהובאו בשבילו אסור לעולם ודינם כקבר ואהרן • בטור כתב בסוף הסי' בדברי הרמב"ם בדין שהעביר ד"א בהם"ל דאם א"ל ישראל להביאם לו אסורים לו לעולם ולאחרים בכדי שיביאם כו' ותמה ב"י מהיכן למד הטור זה דא"ל דמדמי ליה למובאל כו' וכתב דאפשר דעפקא ליה מדכתבו התו' כו' ותמוה הוא שהבין הרב בזה דברי הטור והוא מבואר מסידור לכון הטור ממדברי הרמב"ם הוא אע"פ שלא מסיים הוא בלשונו מ"מ נלמד כן מדהתן עשה אלא יקבר עולמית מחמת שהוא פרהסיא והרי בחדש המי בעובר בפרהסיא ומלה לאינו יהודי לעשות מלאכה בשבת אין לאסור לעולם כמ"ם הרמב"ם בפ"ו דין מ"אלא בכדי שיעשה ע"כ לומר דמשו' כבוד

*) נ"ל בפרטיא

באר היטב

דאסור פ"ם • (טו) ויש מתירין • פירוש בכרמלים ומ"א שבשלם דאין לסקל אלא לצורך כמ"ש רמ"א • ולינן לו משות בשבת לאסור לכ"ע מ"א • **ש"ש** [ובספר אלים דבר מתחיר גם כן ומהנה יש ליישב שמים לאסור] : (טז) לאסור • אפילו שלא בפניו ויש"ו יודע שאינו יהודי עכ"פ שהישראל יבא להאכיל בהמתו אלא מיישינן שיבשלם בפניו אם אינו יהודי מכירו ויודע שאריך לו אפילו בלאומן שבשעה על המקח אסור לכ"ע מ"ש בשבת דאין לסקל אלא בפניו ע"ז ועיין מ"א שבשלם דאם אינו יהודי מכירו ויודע שאריך לו אפילו בלאומן שבשעה כמו שבשלו אפילו בלא בפניו כן דעת הרמב"ם בפ"ו דין מ"אלא בכדי שיעשה ע"כ לומר דמשו' כבוד (יז) עולמית • וכתב הדין בכל מילי דפרהסיא אסור שלא מלאכה גמורה שמא יבא בבנין (יח) שימתין • ואם לא בכלילן דרך סרטיא שהוא מפורסם : (יט) חלילים • עיין ע"ז

כבוד המת אמרו אלא יהיה בו גאלי לומר שנקבר באיסור כל היכא שהוא בפרהסיא אע"פ שהוא לא אמר כלום אלא האיש יהודי עושה מעצמו לעורך זה המת מ"כ ק"ו אם הוא אומר כן דלא יקבר ויספד באיסור [לפי שהוא גרם האיסור] ולפי פירש"י אין ללמוד זה דהוא פי' מ"ש בגמרא בסרטיא [סרטיא פרהסיא] היינו שמתמ' זה [דעיקר אלא] עשאו לעורך ישראל [ומ"כ אין] מומרא במת יותר מאי משמ"כ לגרמב"ם כמ"ש בכ"ל נכון: (טו) אלא דרך כרמלית כו' · אלי פיסקא תמוה הוא לאמורה דמשמע דאף למי שהובאו בשבילו מותר לערב מיד ואם אתיא כהרא"ש שהוא הי"א של פיקא מ' וקשה דאשל אמאה בתמלוקות ואין בסתם ותו דבסי' תקע"ו ס"ה אזר ופסק דבסי' לערב כדי שיעבו ואין שום סברא לאלק באיסור דבכן בין כרמלית ובין מוץ להתוס דאין מומרא בזה יותר מבזה ע"כ נראה דאלן קאי על אחרים אח"ל להמתין בערב דאנבי דידיה צריך להמתין בכדי שיעבו כמו בחוץ לתחום אלא דלאחרים מותר לשיל אפילו בו ביום ואין לא שייך בו ביום דהא אין מספידין בשבת ע"כ שהיתר לערב מיד ויותר טוב לכניה אלן הוא צריך להמתין כדי שיבואו אבל אחרים מותרים לערב מיד ובן מוכח לשון שהתחיל בלשון יחיד לומר מ"ל כו' וסייס בלשון רבים מותרים אלא ודאי דמסכון יש אחן ובפרטיות: (טז) אם הובאו כו' · נראה פשוט דגם אלן שייכי הני תנאים שהכרו בס"ש:

שכו (א) **או שאר איברים כו' ·** זה מבואר בברייתא פרק כילה חמין שהוחמו בע"ש למחר רוחץ בהם פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו אבר אבר אבל אבר אבר מותר בשבת מעשה דאבר ר' בפ"ע מיזה שיהיה מותר ולא ידענא למה הוצרך ב"י ללמוד דבר זה מדברי הרא"ש: (ב) **לא הקפידו בו ·** ב"י נתן טעם לפי שהם מועטים לא גזרו עליהם ואין זה מספיק דעיינו רואות שיש יותר ריבוי מים מן המעט על לבושי אדם ממה שיש על גופו כשעולה מן הרחצה אלא נראה הטעם דבזה א"א להמנע ממנו שהאדם הוקר בר"ה ופתחוה בה מעט עניו לא גזרו כיה רבנן ודומה לזה כתבתי בסי' ש"כ סי"ד בענין להסתין בשלג ולפי' הרא"ש דכתב שם להיות גזרה היינו שאסור קצת להזהר אבל אלן א"א לגזר: (ג) **ואסור לרחוץ ידיו במלח כו' ·** גם בסי' ש"כ כתב הטור וש"ע כן וקי"ל דהא במשנה במורסן ואלו הוא פסיק מישי דא"א ליתר מגיבול בשנתן מים על מורסן יבש ואם"ש מותר כמ"ש ב"י בשם המרדכי דגיבול בלאחר יד הוא ומבלא וכורים לאסור משום דה"ל מולד למה יהיה ממור באיסור מולד שהוא דרבנן ולא מבני מה שהוא בלאחר יד ממה שהוא מהני במנבל שהוא תולדה דגם שהוא אב מלאכה · וי"ל דבמלח וכורים דומיא ליה שיהיו נימוחים ונבלעים בידיו לעשות פעולתם ע"כ לאסור כשעוש' בידיים

שינוי הוא ובני כדאמרינן פ' מ"ש ע"כ ומשמע דלהאוסרין בסי' שכ"ד ס"ג ה"ל לאסור · ואפשר דהכא כ"ע מודו דשרי כיון שאינו נותן מים עליהם אלא שלוקח אותם בידים הרטובות וכ"מ במרדכי: **יא** שנימה על ידו · וכ"ג כתב דים מחירין דדוקא כרך ונלב שעומדין למשקין לאסור ע"ש שהאריך:

באר היטב

ע"ז שכתב דוקא לאחרים מותרים לערב מיד אבל הוא נריך לאחרין כדי שיעבו אע"פ: (ב) ספק וכו' · ופסק הגם כאן שייכי הני תנאים שהובאו בס"ש · ע"ז:

שכו (א) כל גופו · וס"ס רוב גופו כמ"ג · וכתב מ"ב מ' ס' וכאדומים לי אלא שבו מבשים לגנים בשבת וי"ש ואשבר משום שאין יודעים ליזהר בהרחיצה ומקום שאין מנהג יש לאסור רק אלא חמין בכבד אלא מ"ל לידי הרחיצה שב"ל: (ב) לאחרין · דהוי מתפשין בדבר הפושיף הכל ודוקא אם מפשיך בגופו דרך סילון המוקף מכל צד אבל אם הפשיך מים ע"ש לוגים לתוך חמין שיתערבו יחד שרי ולרש"י בא זה מקרי הפשטה שעיין בסימן רנ"ג ס"ד וסי' ש"ח מ"ל: (ג) פשט · תמיני מקום שאין מים ס"ל אסור מה"ל: (ד) בחול · ובשבת אסור אמת יבשו אלא ונמלא רוחץ בשבת רס"ו ונמלא רוחץ ר"ן · וא"ל דמיירי בחמין שהוחמו מעט בשבת לכבי אפילו אינו רוחץ כל גופו אסור כמ"ש ס"ס · מ"ל ושיין יד אהרן: (ה) מפומאתו · כי"ל סימן רנ"ו דאסור לעשות בגוף שבת אם מים יכולים לשבול קודם לכן וכי"ל כי"ל ק"ל אסור לשבול בשבת מבוס מחוסה שבר ובשבין מאבנו כמבנה לסתיר בכל ענין · ומותר לשבול לקרוא כיון דמדרבנן הוא: (ו) בשבר · ודאי כן כתב בהמ"ש: (ז) בשורסן · אבשב דלאסורין בסימן שכ"ד ס"ג אסור · ואפשר דבשבת כ"ע מודו דשרי כיון שאינו נותן מים עליהם אלא שלוקח אותו בידים הרטובות מ"ל: (ח) שמיתת · וכ"ג כתב דים מחירין דדוקא כרך ונלב שעומדין למשקין אסור אע"פ שאתיר · ושיין בתשובת נגע ודיים תלק אורח חיים סלק ג' סימן י"ד אבדר גם כן לאסור דאין לאמות כיד שעבוס כן ע"ש:

שכו א אסור לרחוץ · גזירה שמא יבואו להחם בשבת: **ב** כל גופו · וא"ה רוב גופו (כ"ג ע"ש): **ג** **או שאר איברים ·** כתב מ"ב סימן ה' וכמדומה לי שלא מצאו הגשים לגבוה לבנים בשבת ויום טוב ואפשר משום שאין יודעים ליזהר בהרחיצה ובמקום שאין מנהג אין להתיר רק שלא תרחץ בכבד שלא תבא לידי שחיטה עכ"ל · ועיין סי' ש"ח סמ"ח: **ד** **אסור להמשיך ·** דהוי כממנין בדבר המוסיף הבל ודוקא אם ממשיך בגופו דרך סילון המוקף מכל צד אבל אם הפשיך מים ע"ש לוגים לתוך חמין שיתערבו יחד שרי ולרש"י ג"ז מקרי הפשטה ועיין סי' רנ"ג ס"ס ו' ומלבוש לבנים בשבת ויום טוב ואפשר דלא אסרו אלא בדבר המוסיף הבל ע"ש: **ה** **כרוחץ כל גופו ·** ז"ל הרמב"ם דאין זה המילה גמורה לכן כתב דמותר לסוך ידיו במים ואמנם עגד שאם במקום שאין מים ש"ב ועמ"ש ס"ה וס"ו ולכן כתב הרב"י בס"ה יו"ד וכו': **ו** **אצל האש ·** אבל במקום שאין מים ש"ב שרי כמ"ש סי' ש"ח סי"ד ול"ג דס"ל להרא"ש דאסור משום רחיצה דחמין שהוחמו בשבת אפילו לרחוץ בהם ידיו אסור וכ"ה בגמרא דף קל"ד ע"ב וכ"מ מדכתב הרא"ש מפני שמפשיר המים לכך צריך כו' וכ"מ ממ"ש ס"ו וכ"כ הסמ"ק וס"הת בהגיה וכ"ג מידי דהוה בי"ש מותר להחם מים לשתות ואם"כ אסור לרחוץ בהן · כמ"ש סי' תקי"ח: **ז** **ואפילו בחול ·** ובשבת אסור שמא יסחבו עליו וכמלא רוחץ בשבת (רש"י ור"ן) וע"ל דמיירי בחמין שהוחמו מעט בשבת ולכתי אפילו אינו רוחץ כל גופו אסור לרחוץ בהן · כמ"ש סי' ס"ה והתוספות פירשו הפשט משום שחיקת המנים: **ח** **מותר לטבול ·** כתב מהרי"ל סימן ק"ע יפה מוהגים הנשים שאין מובלות שלא בזמנם בשבת דמה"מ מהא פשוט שלא לרחוץ בגופו ושמא דשייך לגזור משום סחיטה ומשום קושא מים שעליו ד"ה בכרמלית ומשום שיפת גופו וקמיים ע"כ · וכ"כ בה"ה סימן רנ"ה אע"ג דאפילו המרדכי דמתמיר בגופו דוקא בכלי אבל בעבר לו במקום שרי מכל מקום המהא לאסור ולכן אפילו לטבול לאסור דמיחזי כמתקן בדאיתא בגמרא עכ"ל ומ"מ נראה דמותר לטבול לקרוי כיון דמדרבנן הוא כמ"ש סימן שכ"ג ס"ז · ועמ"ש סימן תרי"ג סי"ח ובאור סימן תע"ו ומשמע דבאור לאסור · גם בב"י ביד סימן קל"ט כתב בשם כל בו דאסור לטבול בשבת משום סחיטה שער ע"ש ובני"ד סימן רס"ח ס"ד: **ט** **מדבר המשיר ·** ודאי (רמב"ם): **י** **בלאחר יד שרי ·** לשון המרדכי דגיבול ע"י

שער תשובה

שכו (א) כל גופו שבה"ש ועי' בשו"ת ח"ג סי' י"ח שאסור לנשים לטבול בגיל שבת בחמין ועי' בשו"ת נ"ב מ"ת סי' כ"ד וכ"ס שהוא סיום מחזיר להבלגין שיחמו בחמין בע"ש למקום בעוד שיום גדול כדי שלבשתחבר לא יהיו רק פוסרין ובאוברין שרי רק בחמין אסור ע"ש וכ"כ בתשובת לבי סי' ע' ע"ש בהבה ליעבר דבריו הה"ל מ"ש לענין רחיצה בשבת אף שקיבלו עליהם שבת ע"ש · ועי' בשו"ת חוט שבני סי' ס"ג בענין שבילת נשים בגיל שבת שם מלאכיר מלשבול מבע"י בחמים שאין מנהג זה רק כמ"ש בוי"ד סי' קל"ז ובחקים שבשנין אין לעשות כן רק בשבת אחר אמירת בלבו שבבר נקרא שם שבת עליו אבל לא בחול אפי' אחר אמירת בלבו ע"ש:

בש"ע סעיף ג' וי"ל דאותר לחוש בחמי שבריה וכתב בש"ת משיל לדקה בתרתן בשפלי"ן בשם יש חמין ע"ד חמי שבריה כל שהוא בכנס ומכוון לחוש לבד ודאי דאסור דאחרי ומילה דרחיצת מים בכית המרחץ אפילו מקורם שרי כיון שהוא בנוי בחוץ ע"ג שתרן אבל לרחוץ בחמי שבריה תוך המערה מתחת הקרקע ומנוסה יש לאסור עיין שם ושיין בש"ת מים רבים סימן כ"ס וכ"ו וכ"ז שאותן מרחצאות חמים שם לרפואה אסור לרחוץ בהם וקרוב שבאים לידי מילול שבת דאוריתא ומני ת"ח מה"ל הסכימו לדבריו ונתבו כי פוקן נדר כו' ע"ש וע' לקמן סימן שכ"ח ס"ק ל"ס בשם סמ"ג:

יב שכתבו נקביו. פירש"י אלא יצא החמימות ל"ל לותן נקביו שבמרחץ מתחמם על ידיהן בהאור ניסקא מבחוץ ומתחתיו ועיקר וכ"כ הר"ן :

מכאן ל"ש על בתי מורף שמחממין לותן מתחתיהן ועל הנקביים יש קעורות ברזל לו שתימת לאבן לס מותר לפותחן לאן ראיתי מהגיון בו היתר (תגודה סי' כ"ז) : יג רוהין בו . ספרי לא נתחמם בשבת . וע' סי' שכ"ה ס"ע :

שכז א העשוי לכך . ולמריץ בגמרא דלס היה לו מגרדת המיוחד לשבת מרי : **ומזה** נהגו הבתולות לחיות לסם כלי מטבר מזור המיוחד לשבת ע' סס' ש"ג: **ב** שהעור מתרבך-הדולס על הטור עד שיתקבה לו המרבכו בידו ומוסכו ומשוס לותו כדרך שהתומנים טושין חייב : הסף בידו על הטור המתוח בין הטמודים חייב משום ממחק (פי"ח) :

שכח א והשואל וכו' . והנשאל ה"ן מנוסה שהיה לו לדרוש ברבים שמותר (נמרא) ועבי"ד ספי' קל"ה דבטי' בתחה הלכותה ידועה לו ע"פ מומחה וע"פ בב"י ספי' קל"ד דקדמת הין בו סכנה : **ב** מהשינים ולפנים . אפילו אינו נמיהנה כל שיש בהם מכה מחללין כ"כ הרב"ז בשם הרא"ם וכ"כ הר"ן פי"ד דכבי ושיני לינבי' ולא איפשטא ונקבי' לקולא מ"ש בני עין במרדם דהיכא דאחיב טובא מושם קרי ליה ללמד ממנו דבמיחוש בעלמא לאסור לאינו לאינו יהודי וכ"כ הב"ח כל זה דלא בע"ש דלא דק : **ג** ומצטער עליו . ל"ל שהלה ממנו כל גופו כמ"ש סי"ז וכ"מ בד"מ . והולאת שן מלאכה דאוריתא דהא מובל לרפואה : **ד** כל שרגילין . משמע אף על פי שאין בו סכנה במנינה הדבר הנוה (מ"מ ב"ר) ומ"ש ס' מ' וסע"ו וכ"כ רבב"ז מ"ח ס"ל : **ה** ועיין סימן תרי"ח . דלא בע"ש שהביא דבכי רי"ו : רוקא

ג **ד** כל מכה של חלל דהיינו **ב** מהשינים ולפנים ודוקא שנתקלקל אחד מהאיברים הפנימיים מחמת מכה או בועה וכיוצא בזה אבל מיחושים אין נקראים מכה : הגה מיכו מי שחושש בשיניו **ג** ומצטער עליו לרפואתו (**א**) (**ב**) אומר לאינו יהודי לרפואתו (כ"י בשם תורתות חיים ואיסור והיתר בחרוך) :

ד **ו** מכה של חלל אינה צריכה אומד **ז** שאפילו אין שם בקיאים והולה אינו אומר כלום עושים לו **ד** כל שרגילים לעשות לו בחול אבל כשיודעים ומכירים באותו הולי שממתין ואין צריך חלול אסור להלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל :

ה **ח** מכה שאינו של חלל נשאלין בבקי ובהולה ואין מחללין עליו שבת עד שיאמר אחד מהם שהוא צריך להילול או שיעשה אצל אחד מהם סכנת נפשות **ה** וע"ל סימן הרי"ח :

ו **ט** מכה שעל גב היד וגב הרגל וכן מי שבלע עלוקה . וכן מי שנשכו כלב שוטה **כ** או אחד מזוחלי עפר המומיתים אפילו כפק אם ממית אם לאו הרי הם כמכה של חלל :

ז **ל** מחללין שבת על כל מכה שנעשית מחמת **מ** ברזל ועל שחין הבא **נ** בפי הטבעת ועל **ס** סימטא והוא הנקרא פלונקרו בלע"ז **ע** ועל מי שיש בו קדחת הם ביותר (**ב**) או עם (**ג**) סימור :

ח **פ** מי שאחזו דם מקיזין אותו אפילו הולך על רגליו ואפילו ביום הראשון : החרישה

יא **ר** מרחץ **יב** שכתבו נקביו מערב שבת למוצאי שבת

יג (**ס**) רוהין בו מיד **ת** אבל אם לא סתמו נקביו אע"פ שמאליו הוחם בשבת צריך להמתין לערב בכדי שיעשו לפי שאסור לעשות כן גזירה שמא יהתה בגחלים :

יב **ח** אסור ליכנס למרחץ אפילו להזיע (וי"ל דאפילו לשבור במרחץ במקום שיכול להזיע לאסור) : (רש"י ותוס') :

יג **ע** עיר שישראל ואינם יהודים דרים בה ויש בה מרחץ רוחצת בשבת אם רוב אינם יהודים מותר לרחוץ בה במוצאי שבת מיד ואם רוב ישראל או אפילו מוחצה על מוחצה (**ד**) אסור למוצאי שבת עד כדי שיוחם :

שכז דיני סיכה בשבת . ובו ד' סעיפים

א **א** החרישה במתניו לא יסוך שמן וחומץ אבל סך הוא שמן לבדו אבל לא בשמן ורד משום דמוכחא מלתא (**א**) (**א**) דלרפואה קא עביד ואם הוא מקום שמצוי בו שמן ורד ודרך בני אדם לסוכו אפילו ביא רפואה מותר : הגה (**ב**) ומקום כאין מהגיון לסוך בשמן כי אם לרפואה בכל (**ב**) שמן אסור : (בית יוסף) :

ב **ב** סכין וממשמשין להנאתן **ד** על ידי שינוי שסך וממשמש ביחד ולא ימשמש בכח אלא ברפיון ידים :

ג **ה** אין מגרדין בכלי **א** (**ג**) העשוי לכך אלא א"כ היו ידיו או רגליו מטונפות בטיט וצואה :

ד **ו** לא יסוך רגלו בשמן והוא בתוך המנעל או הכנדל (סתדמים) (מיימוני פכ"ג) מפני **ב** שהעור מתרכך ודמי (**ד**) לעיבוד **ז** אבל סך רגלו ומניחו במנעל וסך כל גופו ומתעגל על גב העור **ח** והוא שלא יהא בשמן הגישוף מגופו שיעור כדי לעבדו אפילו יש בו כדי לצחצחו מותר והוא שלא יכוין אפילו לצחצחו :

שכח דין חולה בשבת . ובו מ"ט סעיפים

א **א** מי שיש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אסור לעשות לו שום רפואה ואפילו על ידי אינו יהודי גזירה משום שהיקה סמנים :

ב **ב** מי שיש לו חולי של סכנה מצוה להלל עליו את השבת והזריז הרי זה משובח **א** **ג** והשואל ה"ז (**א**) שופך דמים :

ג **ד** כל מכה של חלל דהיינו **ב** מהשינים ולפנים ושינים עצמם בכלל מחללין עליה את השבת הגמרות אלהדי דכיון דמסייע לון בו ממש לון לגלה דקסיין ממש לון הגיקה חייב מלקות דכשיון מעשה למלקות ולא רלינו בחוסמות ובפוסקים שיש חילוק בזה ומסתמא תרוייהו הלכתא ניהו ותו דרב אסי נוטים אמר כן בש המגיע וא"כ קשיא דרב אסי אדרב אסי והתוס' הקשו בש' המגיע דרב זביד אהדדי ולא זכרו דקשיא דרב אסי אהדדי מכח מ"ש וע"כ לריכים אנו לחלק ביניהם דהכיא דאמימר לא עביד שום מעשה הכבר עינו הם פחותה אלא שהוא עושה המלאכה וכיון שא"ל לו רק לסיוע בעלמא לון בו ממש מש"כ בהכיא דיקף קודם שמתחיל המקוף להקיף מזמין הגיקה לא שעדו הוה כמו מתחיל במלאכה ויש בו ממש וכן בשור כתב נ"כ שמעה מעשה קודם להלוה ולא"ל אבל הב"ר כתב בשם ת"ח דמותר לומר לאינו יהודי להוציאו ולפ"ג דהיכא דאמר מסייע לון בו ממש דלא הוי מלאכה אלא שהוא עושה המלאכה ביניהם ק"ל דמ

ד ה"ה הוא בעינו או בעינו ויש בו ציר או שהיו שותתות ממנו דמעות מחמת הכאב או שהיה שותת דם או שהיה בו ריריא (ג) ותחלת "אוכלא (פירוש תחלת חולי) מחללין עליו את השבת:

ו ק"כל חולי") שהרופאים אומרים שהוא סכנה אף על פי שהוא על הבשר מבחוץ מחללין את השבת ואם ו רופא אחד אומר צריך ורופא אחד אומר אינו צריך מחללין ז ויש מי שאומר (ד) ז שאין צריך מומחה דכל בני אדם השובים מומחים קצת וספק נפשות להקל הגה: ויש"ל דוקא ישראלים אבל כתם אינם יהודים סתיקן רופאים לא מחזקינן אותן כגוקיים (איסור ויהיר אחרון) מי ארוגים לתלמוד ביגיר גדולה (ד) אין מחללין עליו הגמה כדי להצילו עיין לעיל סימן ש"ו: (ג"ל בשם הרבב"ם):

יא ח חולה שיש בו סכנה שאמדוהו ביום שבת שצריך לעשות לו רפואה ידועה שיש בה מלאכת חלול שבת שמונה ימים אין אומרים נמתין עד הלילה ונמצא שלא נחלל עליו אלא שבת אחת אלא יעשו מיד אף על פי שמחללין עליו שתי שבתות ולכבות הגר בשביל שישן ע"ל סימן רע"ח:

יב ט כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות על ידי אינם יהודים וקטנים ונשים אלא על ידי ישראל גדולים י ובני דעת: הגה (ה) וי"ל דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור על ידי שינוי עשה ע"י שינוי ואם אפשר לעשותו ע"י אינו יהודי בלא איחור כלל עוסין על ידי אינו יהודי (פ"ז ס"ג) ומ"מ בשם רא"ש) (ה) וכן נוהגים אבל במקום דיש לחוש שיתפללו שאינו יהודי אין לעשות על ידי אינו יהודי (תוספות ור"ן):

יג כ כל ה הזריז לחלל שבת בדבר שיש בו סכנה הרי זה משובח אפילו אם (ו) מתקן עמו דבר אחר כגון שפירש מצודה להעלות תינוק שנפל לנהר וצד עמו דגים וכן כל כיוצא בזה:

יד ג היה חולה שיש בו סכנה צריך בשר מ (ו) (ז) שוחטים לו ואין אומרים נאכילנו נבילה אבל אם היה החולה צריך לאבילה לאלתר והנבילה מוכנת מיד והשחוטה מתאחרת לו מאכילין אותו הנבילה:

טו ד "אמדוהו (פירוש התבוננו בחלתו ובערו) הרופאים שצריך גרוגרות אחת ורצו עשרה והביאו לו כל אחד גרוגרות כולם פטורים ויש להם שכר טוב מאת ה' אפילו הבריא בראשונה:

טז ה אמדוהו לשתי גרוגרות ולא מצאו אלא שתי גרוגרות בשני עוקצין וג' בעוקץ אחד כורתים העוקץ שיש בו ג' ואם היו ב' בעוקץ אחד וג' בעוקץ אחד לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים: הגה ואם הדבר בהול אין מדקדקין בכך אבל יבא לידי דיחוי ויאיסור ז י (סגנות מרדכי פרק מפנין):

יז (ז) ו חולה שנפל בחמת חליו למשכב ואין בו סכנה י הגה לו שים לו מיתום במצטער וחלה ממנו כל נוטה בחלו אף על פי שהולך בנפל למשכב דמי (סמניד פ"ב)

אומרים

ה ה"ה הרוצה בעינו ויש בו סכנה שמא אחה מכסולן לעתיד כאם יחלו עכשיו אין עושין רק ע"י אינו יהודי יסברו שיש ליסור ע"י ישראל ולפעמים לא יהיה אינו יהודי מצוי וע"י שיתקן החולה במה שיתמינו על אינו יהודי והרבה פעמים מצינו בגמ' ממלא אחה מכסולן לעתיד לבא ונם בזה אמרי' בירושלמי הבואל הרי זה סוקר דמים והבאבל הרי מגונה כמ"ש המור סי' זה מעשה שהבאבל היה לו כבר ללמד דבר זה עם רבים שם"ל דוחה שבת כמ"ש ב"י בשם ת"ה כ"ש אין לעשות מכבול ויתן מקום לעשות וחו דהא אמרי' בזה וכל הזריז ה"ז משובח א"כ למה לא יהיה הישראל זריז קודם לאינו יהודי ופש"ז גל"ל מ"ש תרי בבי בגמרא פ' בתרא דיומא אין עושין דברים הללו לא ע"י אינם יהודים ולא ע"י קטנים אלא ע"י גדולי ישראל וא"א לעשות דברים הללו ע"י נשים ולא כו' וכבר מבר בב"י מעמים לחילוק הרי בבוח ולפ"ד א"ש מפי דהחלה אמר שיש ליסור לעשות ע"י אינו יהודי אלא יאמרו שיש ליסור לעשות ע"י ישראל ואח"כ אמר מצוה לעשות ע"י גדולי ישראל וא"א לעשות ע"י נשים וכותים דהיינו אפי' אם הם מזומנים לפנינו והם שומרי שבת א"כ אין שייך מכבול המבר כאן אפ"ה יעשו דוקא גדולי ישראל כדי להורות הלכה למעשה לרבים והב"י כתב דהך גדולי ישראל לאו גדולים בחכמה קאמר כדמשמע מדברי הרמב"ם שכתב גדולי ישראל והחכמיהם דא"כ מאי הרים נשים וכותים אפי' שאר הינשי נמי אלא ודאי גדולים לאפוקי קטנים ישראל והוסיף רמב"ם והחכמיהם לומר שהם בני דעת לאפוקי נשים ועבדים שדעתן קלה עכ"ל וכמה שיכל הרב לא ידו לגלות מפכונו ולפרש בדוחק גדול דאם כדבריו לא היה לומר גדולי ישראל לשון דביקות אלא ישראלים גדולים (גם בר"ן ה"ה שרלים כתב ומכאן אתה למד שחולה שיש בו סכנה לרבים נעשים ע"י גדולי ישראל עכ"ל • ושם אין שייך לומר לאפוקי נשים ועבדים שהוא ישראל ומוטב שיתגשר היין מבשיתחלל שבת שאין ישראל לאו בשאם שיש ליסור ע"י אינו יהודי ואסור אלא אחרכה מלוה יש בדבר וגדולי ישראל ישעה ממלא שיש ליסור ע"י אינו יהודי ובישראל עלמה יש מעלה לעשה זה כנלע"ד נכון והבא לעשות ע"י אינו יהודי המזומן לכל הכמות יגלה לרבים בחותו פעם שיש היתר לישראל עלמו אלא שהאינו יהודי הוא מזומן כאן אבל עיקרא דמילתא אלא יבאיה על האינו יהודי כל עיקר אם יהיה סכנה בזריזות ואף שבחב רמ"א וכן נהגין אין מזה ראיה דלאו ממכ מדברי הר"ן שמביא ב"י משמע כן שבחב שמא יבוא הדבר כו' משמע דאם על העתיד אע"פ שעכשיו אין אם שם שרשם כאן במ"ש תוספת והכר"ן הוא עשות המעתיק ואינו אמת בעיקר הדין שזכר הרמ"א בזה בגלע"ד ברור: (ו) שוחטין לו כו' • כי בנבילה יעשה עבירה בכל זמן וזמן ועוד שמא יהיה קץ באכילה ובנבילה ב"י בשם הגהות אחרונות דמרדכי כ' ראבי"ה אם היה חולה צריך לאמה אין ישראל ואם אינו יהודי ומוטב שיתגשר היין מבשיתחלל שבת שכ"ל ולידד ב"י אם מייני בים סכנה לו לא ול"ל דמיירי בים בו סכנה וראבי"ה ס"ל כראבי"ד שמביא ב"י דגם בנבילה הוה הדין כן דמוטב שיעבור הוא על לאו דנבילה ולא יעבדו אחרים על לאו דסקילה אבל הר"מ לא ס"ל כן שם"ם הרמ"ם בשמו אלא טוב יותר לשחוט לו ה"נ בזה טוב יותר שישראל יחמה כי אם יתגשר אז יעבה איסור על כל טפה וטפה שעוהה וכ"ם מו"ח ז"ל: (ז) חולה שנפל כו' • אחלה נעתיק ונבאר דברי הטור לפע"ד אמ"ם בשם הרמב"ם לפשוט שפיקה דהראה"ם דהיינו שהרמ"ם נסתפק בחולה שאין בו סכנה אם מותר לו שבות ע"י ישראל וא"ל הרמב"ם מולה שאין בו סכנה עושים לו כל צרכיו ע"י אינו יהודי כילד א"ל לאינו יהודי לעשות והוא עושה לבשל לו לאפות לו כו' וכן כותל עינינו מן האינו יהודי בשבת אע"פ שאין שם סכנה ואם היו צריכים לדברים שאין בהם מלאכה עושה אותן אפי' ישראל לאיכך מעלים אנשים כו' עכ"ל ומצד הטור מרמב"ם שכתב דברים שאין בהם מלאכה היינו מן התורה אבל שבות יש בהם והקשה הב"י היאך פשט הטור שפק אלו לקולא מדברי הרמב"ם דמותר בחולה שאין בו סכנה ע"י ישראל אפי' בדבר שיש בו איסור לישראל מכח שבות מ"ש יעשה ישראל מעשה זה כיון שהוא לצורך חולה שאין בו סכנה מכח מ"ש הרמב"ם בחס שם מלאכה כו' דא"כ קשה מ"ש בכותל דאינו מותר כ"א ע"י אינו יהודי דהא כותל הוא מדברים שאין בהם אלא משום שבות כדאיתא במשנה ס"ש המגיע נבי חולה ופוקסת כו' וזהה הביא ב"י לתרץ ע"ש דברי ה"ה שפיקש דברי רמב"ם דמעיקרא אמר בחולה שיש בו חולי כל הגוף מותר ע"י אינו יהודי ובכותל שאין בו חולי לכל הגוף אלא לאבר א' אע"פ שאין בו סכנה אז מותר נ"כ ע"י אינו יהודי ובסיפא אמר בחולי של כל הגוף דהיינו חולקלי ומעלה אזנים מותר ע"י ישראל כיון שכל הגוף חולה בו זהו תורף פי' אע"פ שאין זה לשונו ולפ"ז מתיישבים דברי הטור לפי הרמב"ם מדין כותל שאין איתר רק ע"י אינו יהודי והקשה הב"י על ה"ב אלא נרמז ברמב"ם רמז מהחילוק חולי של כל הגוף ופי' הוא דברי רמב"ם בדרך זה דאין חילוק בין חולי כל הגוף לו לא אלא החילוק

הוא

5 ע"ז כ"ם ק יומא פ"ד בריתא לעניין לאחילו כי"ם ומסם לחדו לעניין ש סם בגמ' ר מור כסם כ"י ובריתא ה סם בריתא ת ברמב"ם בפ"ב ה יומא ה סם ג רא"ש כיומא ובתוס בגלל כ"ז ד מאמות ס"ד מימרא דרבא ה סם בגיע לתפנה ו כן פי' הר"ן בפי"ד בשבת מימרא דרב המנגת דבר אחין מו סכנה ומו' בשבת קכ"ט:

באר היטב

לקרוי דם בשבת לקרחת ע"י אינו יהודי ובאר כל החליים הפנימים אפי' ע"י ישראל מותר ופ"ם רוש מומחה • מי שאלה אמרו קרחת ושבו לו רשותא קמיעא ל' כל אבנים לחלות עליו ימים כמפסר ובמבלום ומן מפסר ביחיים לו לרוק הוך הבבר מתחוריו ומה קמיע מומחה ובכלם מאמן בשבת יכול לזורקה כיון הבבר הוא ערבוביא מבות יעקב ת"כ סי' ט"ל ס"ג: (ד) אחין לדיך • ושב"ם לדיך ישאחר בחמיר בחתנו אולי כמ"ם סי' תרי"ח • ועש"ם אינו אמתן לבבת אינו יהודי ובכולם מ"ל ע"ש: (ה) וכן נוהגים • ומ"ז מולק ע"ז ובאמת ליש אבל אמת אחה מבטל לעתיד בחם מיחלו אבאיו אחין רק ע"י אינו יהודי יסברו שיש ליסור אל ידי ישראל ולפעמים לא יהיה אינו יהודי המצוי אל אינו יהודי ומחיר הם ר"ן בראיות ומבינים עיקרא דמילתא אלא יבאיה אל אינו יהודי לפנינו ואף שבחב רמ"א וכן נוהגין אין מזה ראיה דלאו מהבב רמב"ם עיין ש"ל: (ו) שוחטים • כי בנבילה יעבה בכל בשרם ובזמן אינו מהבן מדרבנו רמב"ם עיין ש"ל: (ז) שוחטים • כי בנבילה יעבה עביר

בהכ"מר דשבת דמייה לה לחיתי סוס משמעות: **יא אומרים לאינו יהודי** - ודוקא שלריך לה בשבת עלמו דר"ך בת"ב ס"ז: **יב אפי' אין בו** - משמע דכ"ם נשים בו סכנת אבר דמותר אפי' אינו חולי שכולל כל הגוף וזו דעת הס"מ ומה שסיים אבל באבר אחד כיון שאין בו סכנה אסור וזה שלא התירו לכתול אלא מן האינו יהודי עכ"ל - פירוש שאין באבר סכנה דלא כב"י וכ"כ הס"מ אח"כ אבל מלאכה גמורה בישראל לא הותרה אפי' בסכנת אבר ע"כ ומשמע דשבות מותר בסכנת אבר ואם אין בו סכנת אבר מותר ע"י אינו יהודי והיינו עובדא דאמימר וכמ"ש פי' ס"ז ס"ה דשבות דשבות שרי במקלת חולי ומיחוש בעלמא אפי' ע"י אינו יהודי אסור וכמ"ש ס"לא ושמ"ש סימן תל"ז: **יג נסמך למלאכה** - כגון כותל שהוא כבותה לו לעשות רפואה בשבת דאיכא למיחש לשחיקת סמנים ודין זה כתב הרב"י מדעתו והקשה עליו הב"מ דהא הרא"ש והר"ן הוכיחו מהסיא דעין שמרדה שמותר לטחנה אע"פ שהוא נסמך למלאכה ע"ש: **יד הסברא השלישית** - היינו שעשין בשינוי כו' ודוק בפוסקים וחמלא שהיא מגדולי הפוסקים ודברי הב"ח ל"ע: **טו לעשות תבשיל** - ומותר להתכילו מוקלה בידים אם א"א בע"א (או"ח): **טז לסייעו קצת** - היינו שבלא"ה נמי מתעבדא אלא שמסייע מעט כגון אינו יהודי שכולל הענין וישראל סוגר ופותח הענין שיכנס בו הכמול אבל אם אינו יכול לעשות בלתי ישראל אסור (רש"י וכ"כ התוס' שבת ד' ל"ג) ומשמע שם דאפילו במלאכה דאורייתא מסייע אין בו ממש: **יז הקיז דם** - אבל בשאר חולי לפי שאין בו סכנה הא אם יש בו סכנה שרי אע"ג שאין בלינה סכנה שאפשר לחממו בבגדים (מ"מ) ומש"ס ד"ה אבל ב"י כתב בשם רש"י שאם אין במניעות דבר ההוא סכנה אין עושין: **יח וטוחר מותר** - דאמריגן לרחילה בעלמא הוא דעביד (רש"י) והחידתא שאין דרך לרחוץ ביין אסור וכמ"ש רסי' שכ"ז: **יט ורוק תפל** - כל שלא טעם כלום מבישוה (רש"י ומ"מ) ועד"מ בשם א"ז - ול"ל דלעניין כחס איחמור כדאיתא בגמרא ס"ש: **כ ע"ג אסור** - דמלאים לקחוק בו - ואם רוחק פיו במים ואח"כ מעביריו על עיניו שרי דאמריגן לרחילה עביד ואם לא יכול לפתוח עיניו יכול ללחלחן ברוק

יא (ח) **אומרים לאינו יהודי לעשות לו רפואה אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא ; אפילו יש בו סכנת אבר ולחלל עליו ישראל** (ח) **באיסור דרבנן בידים** ח **יש מתירים יב אפילו אין בו סכנת אבר** (ט) ט **וי"א שאם יש בו סכנת אבר עושין ואם אין בו סכנת אבר אין עושין • וי"א שאם אין בו סכנת אבר** (י) (ט) **עושין בשינוי ואם יש בו סכנת אבר עושין בלא שינוי** (יא) כ **וי"א אפילו יש בו סכנת אבר אין עושין לו דבר שהוא יג נסמך למלאכה דאורייתא ודברים שאין בהם סמך מלאכה עושין אפילו אין בו סכנת אבר** (יב) **ודברי יד הסברא השלישית נראין :** כגון מותר לעצר לאינו יהודי **טו** לעשות (י) הכביל לקמן שאין לו מה לאכול דשהם נרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי (רבי' יהודה מי"ב ח"ם ומהב"ם ורשב"א) וכל מאסור לעשותו ע"י ישראל אפילו ע"י חולה בעצמו אסור אבל בשעושה לו אינו יהודי מותר (יא) לחולה **טז** (יג) לסייע קצת דמסייע אין בו ממש : (נ"י נמרת נילה דף כ"ב) :

יח יז נ **הקיז דם ונצטנן עושים לו מדורה אפילו בתקופת תמוז :**

יט מ **חולה שאין בו סכנה** (יד) (יב) **מותר בבישולי אינו יהודי :**

כ נ **אין נותנין יין לתוך העין וליתנו על גביו** (טו) פ **אם פותח וסוגר העין אסור ואם אינו פותח יח וסוגר מותר**

יט ע (יג) **ורוק תפל אפילו על גביו אסור דמוכחא מילתא דלרפואה עביד :**

שורה

הוא בין שבות שיש בו עיקר מלאכה שהיא סמוכה לעיקר מלאכה דאורייתא כגון כותל דאיכא חשש שחיקת סמנים זה אין מותר רק ע"י אינו יהודי אבל שבות שאין סמיכה לעיקר מלאכה דאורייתא מותר אפילו ע"י ישראל ומשמע זה התירו להעלות חזיזים ואוקלי שדכרים אלו לא נאסרו מלד שהם דומין למלאכה ונם ליכא למיגזר בהו משום שחיקת סמנים שאין דבריה הלנו נעשים בסמנים וח"ש אם היו צריכים לדברים שאין בהם עביית מלאכה כו' ומעתה לא נפשט ספיקו דהרא"ש מן הרמב"ם לקולא אלא לחומרא ולא עוד אלא אפילו מאי דפשיטא להרא"ש והר"ן דבשם סכנת אבר שהותר שבות הנעשה ע"י ישראל ולהרמב"ם כל שהוא דומה למלאכה אז מידי דאיכא למיגזר בשום שחיקת סמנים אסור לעשות ע"י ישראל ולא הותר אלא דבר שאינו דומה למלאכה ואינו נעשה ע"י סמנים עכ"ד ב"י • ואני עמדתי משתומם בדברי הרא"ש ועוד בזה במה שנסתפקו דהא אי' בהדיא בפ"ב דביצה בשמש דאמימר בעיין לכתול את הענין דאסור דאמרי' התם אמימר אמרא למכתל מילא בשבת ע"י אינו יהודי א"ל רב אסי מאי דעתך הכל לרבי חולה שאין בו סכנה אומר לאינו יהודי ושוטה הא מר מסייע דעמין ופתח א"ל מסייע אין בו ממש ש"מ דע"י ישראל אסור וכ"פ שם הרא"ש גופיה וכ"פ הטור סי' תל"ו וא"כ איתך נאמר כאן בחולי שאין בו סכנה ואין הסברון אבר דיהא מותר ע"י ישראל והא דאמרי' בפ' ח' שרצים דרב אמר עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת סבור מינה ס"מ דשחיקי סמנים מאתמול כו' כמ"ש ב"י ס"מ באין בו סכנת נפשות מותר כי שחיקי סמנים מאתמול ואע"ג דיש חיסור מדרבנן בכך מי' הר"ן דהשם היה עכ"פ סכנת אבר משא"כ בעובדא דאמימר לא היה על כל סנים סכנה בעין אלא חולי לחוד אבל הרא"ש דבעי למימר בחד לד דמותר אפי' באין סכנת אבר ע"י ישראל אמר הוצרך אמימר לאינו יהודי וא"ל דהשם לא היה אפי' חולי רק מיחוש בעלמא זה אינו דהא בהדיא מדמה לזה בגמ' לחולה שאין בו סכנה וא"כ כל שיש בהחילת עין הוא כחולה שאין בו סכנה ואם לא דאם הם חלוקים איאך ליף בגמרא דין כותל מחולה שאין בו סכנה וא"כ אמתר מ"ש כ"י לתרץ דברי הטור ע"ש ה"ה לחלק בין חולי כל הגוף דהיינו חולה שאין בו סכנה לכותל ונם א"ל דאמימר מיירי בשחוק הסמנים כי"ע דהא שם אמרי' אחר זה אמימר אמרא למיכמל עינא כי"ע שרי אל ר"ה חה ודאי מיירי בשחוקים קודם י"ש וכן פירש"י להדיא התם למכמל עינא להשים בו כחול לרפואה והיינו אלא היה רק שיעה בלבד וא"כמבואר דאע"ג דשחוקין מאתמול אסיר דקא ע"י אינו יהודי ודברי הרמב"ם מתפרשים נ"כ הכי כמ"ש בשם הב"י בפירוש דברי הרמב"ם והוא הפי' האמיתי דלא הביר אחיר הרמב"ם אלא דבר שאין בו גזירת שחיקת סמנים בהיא דמעלין אוקלי כמ"ש הרמב"ם גופיה בפ"ח וא"כ ל"ע עוד מ"ש ב"י על פסק הרא"ש דסתם זה לקולא שכתב בתשובה חולה שאין בו סכנה אז שיש בו סכנת אבר דבריה שאין בהם אלא איסור דרבנן נעשים אפי' ע"י ישראל עכ"ל קשה טפי ע"ז מהסיא דאמימר למה הוצרך לאינו יהודי וי"ל דזה מיירי במידי שאין בו גזירת שחיקת סמנים וכעין שפירש ב"י דברי הרמב"ם במ"ש ואם היו צריכים לדברים שאין בהם מלאכה כו' ומש"ש ע"ז עוד בשמוך אבל דברי הרא"ש והטור איי לייאבם פד שיבא מי שלבו בדבר ויוריני : (ח) **באיסור דרבנן בידים** • משמע אפי' במידי דאיכא גזירת שחיקת סמנים ואם"ה יש מתירין והיינו הכסב"א שזכרתי בשם ב"י דאל"כ קשה דבזה הכל מודים דמותר ע"י ישראל וכבר כתבתי התימה על זאת מהסיא דאמימר : (ט) **וי"א שאם יש בו כו'** - הוא דעת הר"ן שזכרנו בשמוך שמחלק בזה בין הסיא דפ' ח' שרצים בעין שמרדה ובין הסיא דאמימר ומ"ש ואם אין בו סכנת אבר פי' והוא חולי כל הגוף רק שאין בו סכנה דאז עושין דוקא ע"י אינו יהודי : (י) **עושים בשינוי** • הוא דעת הרמב"ן בדברי ה"ה דבחולה שאין בו סכנה אפי' לאבר אסור ע"י ישראל כ"א בשבות שיש בו שינוי ועשה כלאחר יד ולאחייתו מפ' ל"א דמילה אין מורפין יין ושמן לחולה בשבת כו' ופיים ה"ה ודעת הרשב"א בהרמב"ן ומזה תמוה לי הרבה היאך כתב הב"י בשם הרשב"א בתשובה לחתיר בחולה שאין בו סכנה כמו בשכנת אבר ע"י ישראל והוא הי"א הראשון דכאן וא"כ דברי הרשב"א סותרים זא"ז וכמדומה לע"ד דהסיא תשובה ללא דסמכה היא אז שיש בה איזה ס"ם כי על התשובה ללא מר בר רב אפי' מתיש עליה וכאן ה' המגיד הביד על הרשב"א שב"כ וא"כ אין שום מקור לשם מחיירין הראשון דא"ל דעל הטור קמרמז דליף כן מדברי רמב"ם לקולא דבבר דאמאו ב"י וכ"ש לפי מה שהקשינו מן הגמרא דאמימר : (יא) **וי"א אפי' יש בו סכנת אבר** • הוא דעת הרמב"ם כפי פי' ב"י בו וי"ל ע"ז דאמרי' בפ' ח' שרצים עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת סבור מינה ס"מ דשחיקי סמנים מאתמול אבל משחק ואחויי לא א"ל הכוח מרבנן לדידי מסרשא לי מינה דרב יהודה דאפי' משחק ואחויי דקא ע"ז ומי משום דשרייני דעינא בליבא הגיא ויש סכנת נפשות ומזה למדו הרא"ש והר"ן דמדאמרי' בסלקא דעתיה מעיקרא דליכא בעין שמרדה סכנת נפשות ואם"ה מותר בשחיקי מאתמול ואע"ג דרבנן אסרו משום רפואה א"כ ס"מ דבסכנת אבר מותר אפי' ע"י ישראל ומזה קשה על הרמב"ם דאוסר אפי' בסכנת אבר בעי' דוקא אלא יהא בו סמך מלאכה דאורייתא דהיינו שחיקת סמנים אז דוקא מותר וא"ל דברי הרמב"ם דמיירי בכוחל עין אלא במקום סכנת אבר וכדפי' הר"ן ולא ממ"ש ב"י דא"כ קשה הי"ל לרמב"ם לכתוב דין סכנת אבר דמחלקין פ"י ישראל ע"כ נראה דודאי אתמה כפי' ב"י דלרמב"ם אין חילוק בין סכנת אבר אז לא וכולהו הוה כחולה שאין בו סכנה לחוד וההיא דפ' ח' שרצים נראה שהרמב"ם ס"ל דמעיקרא היה סבור דאיירי בשחיקי מאתמול ואז היינו ל"ל דאע"ג דליכא סכנת נפשות מותר ע"י ישראל אפי' במקום שיש איסור דרבנן מחמת שחיקת סמנים אבל בבסוף דמיירי בסכנת נפשות ומותר אפי' בשחיקת היום אז"כ לא נראה מזה הדין כלל במקום שאין בו רק סכנת אבר אלא הכל תלוי בסכנת נפשות דאז מותר לגמרי ובאינו סכנת נפשות אסור במקום שיש סמך לאיסור תורה כנלע"ד נכון לדברי הרמב"ם : (יב) **ודברי הסברא שלישית נראין** • משמע דמסכים לדעת הרמב"ן שהיא דיעה הב' ומו"ח ז"ל פי' דעל הרמב"ם קאי שהיא סברת י"א השניה ולא הביב דיעה הראשונה דהיינו יש מתירין כו' אלא על י"א ג' קאי ע"א בלבוש ולא ידענא למה פי' כך ולא נסרם עם דיעה קמייתא ותו דא"כ היה לו לומר ודברי סברא זאת נראין כיון דעלה קאי ע"כ נלע"ד כפשוטו דעל הרמב"ן קאי : (יג) **לסייעו קצת** • עיין מ"ש בס"ד בהסיוע תהיה דוקא בשעה שהאינו יהודי עוסק בה לא איקדים לפניו אלא דוקא קאמר לחולה אלא א"ה בחמר : (יד) **מותר בבישולי אינו יהודי** • ואם נאחר אמ"ש אסור לבריא ואפי' לדידיה אם הבריא ומ"ש כי"ד פי' קל"ג בפוסקו : (טו) **אם פותח וסוגר בו** • דאז מוכחא מלתא דלרפואה עושה וכיון שהישראל נותן היין אסור משום רפואה ורוק תפל שהוא חזק מוכחא מילתא דלרפואה מיכון דאי לרפואה הא מאוס הוא

באר היטב

שיראל יאמרו כי אם יתנבר לו מן כל כסף ושפע שבותם עושה איסור כמו שעשה בגבעון וכ"פ הכ"ת **עיין שם** : (ח) לומרים נאינו יהודי • ודוקא שלריך לה בשבת עלמו דר"ך ס"ל : (ט) **עושין בשינוי** - **ובוא** בהסברא הג' המלים דבריו ושיין סעיף זה בב"י וכלאחרוניים ובינ אחרון : (י) הכביל • ומוחר **לעשיה** מוקלה בידים אם א"ל בע"ל לו"ה : (יא) לחולה לבישו • הינו שבולא"ה נמי מתעבדא אלא **שמעיים** קצת כגון אינו יהודי שבוחל שעין וישראל סוגר ופותח העין שיכנס בו הכמול אבל אם אינו יכול לעשות בלתי ישראל אסור • ומשמע שם דאפילו בעלמא דאורייתא מסייע אין בו ממש ס"ל • וכתב

כפ"ז בבר בתבנו דבסיוע הבוא דוקא בשעה שהאינו יהודי עוסק בה אלא שיקדים לפניו בלו אע"ל בע"ל ב' ובסב שוד דמלשון זה משמע דדוקא לבחולה סוחר בסיוע קצת אבל לא לאחר ואפי' יודע בה שעה לחלק ובראם דלא דוקא לאחר לחולה אלא א"ה בחמר עיין שם : (יב) מותר • ואם בחמר לא"ם אסור לבריא ואפילו לדידיה אם הבריא ס"ו • ועיין סיעוף ערה ס"ק ה' מס"ש : (יג) ורוק תפל • כל שלא טעם כלום מבישוה ובוא חזק ומוכחא מילתא דלרפואה מכון • ואם דוקא פיו במים ואתר כך מעביריה על עיניו שרי • ובתב רש"ל דמי שלא יכול לעשות סעיפים יכול ללחלחן ברוק אבל אם אינו יכול לעשות

ז טור וכ"כ סרא"ם בפ' כ' דש"ג והר"ן בפ' י"ד דשבת ת טור מרדכי סרמב"ם ע סר"ן בפ"ד דשבת ל טור בשם סרמב"ן ב שם בשם סרמב"ם בפ' כ' דשבת ל שבת קי"ע ע ר"י בשם רמ"ם ממ"ם בפר"ח והר"ן בפ"ג דש"ג ג שבת ק"ם ס טור מהל דקילורין הלקח ומדברי הל"י שם ע שם בגמ' :

הוא וכתב רש״ל דמי שלא יכול לסחוב הטיעים יכול ללחלחן בדוק תפל ואין זה משום רפואה אלא לפקוח טיעים מכוין : (טז) בגמרא מכה · דליכא לעצמא כל״ל פי׳ אלא לתקומי · כן הגיה מו״ה ז״ל : (יז) וחדשים שאינן לרפואה · חילוק זה איתא בגמ׳ גבי תחיכות בגדים לחרן דומי׳ דבגדיים ובטור מסמע דקתי גם אספוג דקטן תחיכות של בגדים וספוג יבש׳ וחדשים וכ״מ עוד בגמ׳ דחילק׳ לתרי בבי מוך יבש וספוג יבש : (יח) לא יחזירנה · מזיחה שמא ימרח פי׳ להשוות לותה : (יט) ע״ג כלי יחזירנה · בטור הביא לחסלגיה שמירם׳ מהאגד מחזיקין לותה תחת האגד ע״פ המכה והיא הוספתא · והקשה ב״י דהא כבר פסק ברטייה לחילו פי׳ ע״ג כלי מוחר להחזירה כ״ם בהוחלקה וא״כ למה הולרכו הפוסקים לכתוב זה וע״כ הסמיטה כאן וכ״ל דקמ״ל דל״ה דאסור להחזירה תחת האגד דשמא יבא לתגדה אם יתקלקל האגד והוא אסור מדין קשר בשבת כי היכי דמזחיק משום שמא ימרח בגמלה על גב קרקע וזה מבואר במ״ש מחזירין לותה תחת האגד שהן תחת האגד הוא יחוד אלא כדפרישית : (כ) וע״ז אינו יהודי מותר · כ״ל דהיינו שמלטער הרבה דאם לא היה אלא מיחוש הא כתב ב״י בשם הר״ן דאסור אפילו ע״י אינו יהודי לגיל בסימן זה : (כא) ה״ז מותר · אע״ג דשאר פעולים דבשת אסריגן לכתחילה וכאן אמרו בגמרא פטור מ״מ בזה מותר לכתחילה משום לעגלא : (כב) מי שנגפה בו׳ · פי״י כגון שלא בלה מחמת ברזל דאילו בא מחמת ברזל אפילו שלא ע״ג היד או רגל מחלנין עליה שבת כדלגיל ס״ז (כ״י בשם התוספ׳) : (כג) ומצערות אותו · סייס הרמב״ם ואם אין מלערות אותו אסור פי׳ אע״פ שהם בלבי מעלה : (כד) החוש׳ בשיניו בו׳ · פשוט שלא מייירי כאן אלא במיחוש בעלמא אבל אם יש לו לער גדול ממחת הכאב ובשביל זה אמלא בשאר הגוף שרי לעשות כל הרפואות כדלגיל

כא ס שורה אדם כא (יד) קילורין מערב שבת ונותן על גב העין שאינו נראה אלא כב כרוחץ ג והוא דלא עמיין ופתח ק ולא הייישינן משום שחיקת סמנים דבין שלא התירו לו לשרותן אלא מבערב שבת איכא הכירא :

כב ד מעבירין גלדי המכה וסכין אותה בשמן ה אבל לא בחלב מפני שהוא ניטוח ה ואפילו (טז) בגמר מכה

כג (טו) דליכא אלא צערא שרי ו אבל אין נותנין עליה שמן והמין מעורבים יחד ז ולא כד על גבי (טז) מוך ליתנו עליה אבל נותן הוא חוץ למכה ושותת ויורד לתוכה :

כג ג נותנין ספוג והתיכות בגדים יבשים (יז) ד וחדשים שאינן לרפואה אלא כדי שלא יכרטו הבגדים את המכה אבל לא ישנים שהם מרפאים ה וה״מ ישנים שלא נתנו מעולם על המכה אבל אם היו כבר על המכה אפילו ישנים שרי דשוב אינם מרפאים :

כד ו נותנים עליה על גב מכה בשבת שאינו אלא כמשמרה

כה חוץ (יז) מעלי נפנים שהם לרפואה ואין נוחנין נמי על המכה שהוא מרפא : (טור) :

כה ז רטייה שנפלה מעל גבי המכה על גבי קרקע

כו (יח) לא יחזירנה נפלה (יט) (יח) על גבי כלי

כז יחזירנה **כח** (כ) (יט) ועי״ז אינו יהודי מותר להניחה אפילו בתחלה : הגה ומותר (כ) לומר לאינו יהודי **כט** לעשות רטייה על מכה או חבורה (מ״ו בהלכות) ואסור ליתן **ל** עליה אפר מקלה דמרפא כי אם על ידי אינו יהודי (מרדכי פרק ח׳ שבלים) :

כו ח מגלה קצת רטייה ומקנח פי המכה וחוזר ומגלה קצתה השני ומקנחה ורטייה עצמה לא יקנח מפני שהוא ממרח :

כז ט מכה שנתרפא נותנין עליה רטייה שאינו אלא לא כמשמרה :

כח כ המפים שחין בשבת כדי להרחיב פי המכה כדרך שהרופאים עושים שהם מתכוונים ברפואה להרחיב פי המכה הי״ז חייב משום מכה בפטיש שזו היא מלאכת הרופא ואם הפיסה כדי **לב** (כא) להוציא ממנה הליחה שבה

לג (כא) הרי זה מותר :

כט (כב) מ מי שנגפה **לד** (כב) ידו או רגלו צוחתה ביין כדי להעמיד הדם אבל לא בחומץ מפני שהוא חזק ויש בו משום רפואה ואם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור :

ל נ מי שנשמט פרק ידו או רגלו ממקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן שזהו רפואתו אלא רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא :

לא ס צפורן שפרשה וציצין שהם כמין רצועות דקות שפירשו מעור האצבע סביב הצפורן אם פרשו רובן ס כלפי מעלה (כג) (כג) ומצערות אותו להסירן ביד מותר בכלי פטור אבל אסור לא פירשו רובן ביד פטור אבל אסור בכלי **לה** חייב חטאת פ ופירש רש״י כלפי מעלה כלפי ראשי אצבעותיו נ, ור״ת פירש דהיינו כלפי הגוף וצריך לחוש לשני הפירושים :

לב (כד) החוש בשיניו **לו** (כד) לא יגמע בהם חומץ ויפלוט אבל מגמע ובולע או ממבל בו כדרכו ר החושש בגרונו **לז** (כה) לא יערענו בשמן (כו) אבל **לח** בולע הוא שמן ואם נתרפא נתרפא :

לג ס גונה מותר (כו) ליגק חלב מהבהמה דבמקום צערא לא גזרו רבנן **לט** ח ויש אומרים שאם אין לו אלא צער של רעב **מ** אסור (כה) ליגק מהבהמה בשבת :

לד ט לא תיקל אשה חלב מדדיה לתוך הכוס או לתוך הקדירה ותניק את בנה :

לה כ מותר לאשה לקלח מהחלב כדי שיאחזו התינוק הדד וינוק : הגה אבל אסור להניח מחלבה על מי שכאב בו ראש רופא **מא** (כה) לגיה בו סכנה : (כ״י בשם שבולי לקט) :

כרוח תפל דאין זה רפואה (רש״ל וב״מ) : **כא** קילורין · ודוקא ברכה אבל בטבה אסור וכמ״ש סי׳ רל״ג ס״ה : **כב** כרוחץ · מאן דחזי סבר שהוא יין (רש״י) וכתו׳ דף י״ח כתבו דלא שרי אלא מאינו מכוין בעין לרפואה אלא אחת הבין לתעמוד : **כג** דליכא צערא · אלא הטעמ שרי כל״ל (ב״מ) : **כד** ע״ג מוך · אפילו חמין לחוד אסור משום סחיטה (גמ׳) אבל שמן לחוד לא גזרי׳ כמ״ש סי׳ שי״ט וע׳ שי״ל סמ״ו : **כה** חוץ מעלי גפנים · וה״ה כל עלים שהם מרפאים : **כו** לא יחזירנה · דנזקיק שמא ימרח אבל בחמיקת סמנים ליכא למיחש כיון דהוי מלחמול עליה (ב״י ורי״ז תוספות) וע׳ סי׳ ש״ג סע״ו מ״ש : **כז** יחזירנה · דהחולקה דמיא לאבל הסירה במזיד אסור להחזירה (ס״ל) : **כה** וע״י אינו יהודי · דוקא בחולקת חולי כמ״ש סי׳ז וס״ל : **כט** לעשות רטייה · דוקא בחבלה כל נוסו לו שיש סכנת אבר דהא מילוה לרטייה מלאכה דתורייתא היא דחייב משום ממחק ואסור כמ״ש סי׳ ש״ז ס״ה : **ל** עליה אפר · וז״ל בלפי מ״ש סי׳ז מותר דבכוח הוא וז״ל דמיירי כשלא הלה כל נוסו : **לא** כמשמרה · ואינו בהול כ״ש שיבא לידי שחיקת סממני׳ למירוח : **לב** להוציא ממנה הליחה · ואינו מושם אם תחזור ותסתום מיד (רש״י) ושוב לעשות ע״י אינו יהודי (תגודה סי׳ קכ״ל) מותר ליטול הקוץ במחט (מגמה פי״ז ורמב״ם פרק כ״ה) ובלבד שיחבר שלא יוליד דם ,דעביד חבור׳ כדאי׳ רפ״י דסמהדרין: **לג** ה״ז מותר · דמלאכה שאינ״ל הוי דבבן ומקום לצר לא גזרו ולמ״ד דמי׳ כ״ל דבשעושה להוליד הליחה אינה נמר מלאכה וא״ל לבא לידי חיוב מכה בפטיש בשום פנים א״נ הוי דבר שאינו מתכוין (מ״מ) :

ואותן שיש להן נקב בזרוע שקורין לפטור״ל אם שסתם הנקב קצת ל״ע אם מותר ליתן בתוכו קטניות שיפתח הנקב ודאי כוונתו שיאמר פתוח לו לגמרא כיון שהיה פתוח בבר שרי וכמ״ש סי׳ שי״ד ס״ג וה״ה נקב שבמקה שבבר נפתח ל״ע כה״ג ורטיי׳ מותר ליתן על האפטור״ל כמ״ש סב״ז ומנשון הם״ע מסמע דאפילו יש בו נקב ובא להרחיבו אסור ובספר הלבו״ן מסמע דאסור ליתן עליה רטייה ואם יודע שמוליא דם בסמקמה לא יקמה דפסיק רישיה הוא אבל מותר להמליף בגד אחר דאם לא יחליף יסריח דגדול כבוד הבריות כו׳ וע׳ סי׳ י״ג ושוב דאית להו לערעה ע׳ סי׳ ש״ז ע״ש בשירובין ובספ״ח פ׳ מפנין כתב מותר להוליא ליחה מכויה אלו שקורין קויטר״ל בלע״ז ואם״ש שיש דם בתוך הכויה פ שם ג שם ק פור ושם בשירוים רש״י ר שבת ס״ג בריש״ת פ פור ומסמרדכי שם ת שם בגמ׳ א שם ק״ר ובטמוכל וכשירוים פטוס׳ כ שם בריש״ת ג שם בריש״ת ד שם בגמ׳ וכתו׳ מרי״ף וכפי׳ רש״י לפי׳ סרמ״ם פ שם בפי׳ רש״ו ר סמ״ג בשם מירו׳ בפרק ר״בשבת ז שירובין ק״ב בריש״ת וכתמ״ן וכ״ל מרי״ף שם בגירסת דידן ובפ׳ ר״ש דשבת ת דפר״ם פ״ב ע שירובין שם ר סמ״ג בשם מירו׳ ס״ו דשבת כ מנשם פרק כ׳ דעדיות ובלבון מרמב״ם בפרק י׳ מס׳ שבת ל שם בדפוסים לם שמוכל שבת ק״ז ת שם ק״ע ג שם קמ״ו מנשם פ שם כ״ד בריש״ת פ שם בגמ׳ פ שם ל שם ק שם ק״ח מנשם וכדמפרש לם מגיי ר ברכות ל״ו בריש״ת ובפ׳ מרמ״ם פ בשוט״ם ומביאו מרי״ף בפ׳ כ״ח ומרמ״ם פ״ב ד״ש דשבת פ פוס׳ בינמוח קי״ג בשם ר״ח ומס״ג פ ע״ג בשם פוסקים ר״ג :

באר היטב

אלא לפעמים עיניים מכוין וכן כתב הכ״מ : (יד) קילורין · ודוקא ברכה אבל בטבה אסור וכמ״ש סימן רל״ג ס״ה : (טו) דליכא · ל״ל דליכא לצערא אלא אפילו מחמין לחוד אסור משום סחיטה בחמין · אבל מחמין לחוד לא גזרינן כמ״ש ס״ז : (טז) מוך · אפילו מחמין לחוד אסור משום סחיטה בחמין · אבל מחמין לחוד לא גזרינן כמ״ש סי׳ ש״ט ומ״ש ס״ז : (יז) מעלי גפנים · ומה שכתב לגמרא · אבל מחמין לחוד לא גזרינן כמ״ש סי׳ ש״ט ומ״ש סי׳ ש״ז : (יח) לא יחזירנה · אבל בסירה במזיד אסור ליתן בה נקב ס״ל שיש שם ס״ק ל״ג : (יח) ע״ג כלי · אבל בסירה במזיד אסור לכתוב לה ס״ל : (יט) ופל ידי אינו יהודי · פירש בתוספות דהכם דאם לא היה אלא מיחוש אם אינו יהודי המלכל אין מחיזין שבת ולי״ל משום דעבדו ביום טוב שרי ובשבת לכ״ע אסור : **מ** אסור לינק · אבל ביום טוב מותר מיהו אם יש לו מלכל לחלוב כו׳ אסור ליגק ביום טוב אלא יחלוב לתוך המלכל כמו שכתוב סימן תק״ה (תוספות יבמות דף קי״ד) וע״ל דגם כן ליכא אינו יהודי ובנוגע רפואתו דוקא ליגק בעצמו (ר״ן) : **מא** דלית בו סכנה · ולעולם יחיה ממי ליכא עם הא לאו אין

מקום דמפקיד פקיד כמו מורסא וכ״ה כתב בשם ס׳ הזכרונות דף נ״ב אסור להחליף הבגד לו הנייר שמושך ליחה וגם יש לחוש שילא הדם ויגבע הבגד ע״ל סמ״ם מ״ש וע״ל דהכא שאני כיון שנקב בתוכה כ״ש שלא יגיע לו״ק זלא״ב על המכה שאין בה נקב : **ונ״ל** דאסור לאוך אחין שמוליא דם ול״ד לליחה דהוא מפקיד פקיד : **לד** ידו · ופל גב ידו ורגלו מותר כמ״ש ס״ו : **לה** חייב חטאת · מקום נוזז עמ״ש סס׳ ש״ג וסי׳ ש״מ : **לו** לא יגמע · וכ״ש שאסור לומר לאינו יהודי לעשות לו דבר (ר״ן) ומעמ״ש ס״ג : **לז** לא יערענו · פי׳ שיסבא השמן בפיו דמוכחא מלתא דלרפוא׳ עביד ואפילו ע״י אינו יהודי אסור (ב״י בשם הרמב״ם) : **לח** בולע השמן · וב״ח אוסר בזה · וע״ל דהכל לפי המקום והזמן דאם אין דרך בריאים לבלוע אסור כמ״ש סל״ז : **לט** וי״א שאם · ל״ע דהדרכה לסברא הראשונה אף בי״ם אסור מקום רעבון כמ״ש במלחמות דמקום חתוה המלכל אין מחיזין שבת ולי״ל מקום רעבון ביום טוב שרי ובשבת לכ״ע אסור : **מ** אסור לינק · אבל ביום טוב מותר מיהו אם יש לו מלכל לחלוב כו׳ אסור ליגק ביום טוב אלא יחלוב לתוך המלכל כמו שכתוב סימן תק״ה (תוספות יבמות דף קי״ד) וע״ל דגם כן ליכא אינו יהודי ובנוגע רפואתו דוקא ליגק בעצמו (ר״ן) : **מא** דלית בו סכנה · ולעולם יחיה ממי ליכא עם הא לאו אם הא לאו

הכי

לאוך אחין שמוליא דם ולא דמי לליחה דהוא מיסקיד פקיד · מותר ליטול הקוץ בהמה ובלבד שיזהר שלא יוציא דם דעביד חבורה מ״ש סימן שם : (כב) ידו · ופל גב ידו ורגלו מותר כמ״ש ס״ו : (כג) ומצערות · ואם לא יש לו לחוש לדבר אחר · ופשוט שלא מייירי כאן אלא במיחוש בעלמא אבל אם יש לו לער גדול ממחת הכאב ובשביל זה אמלא בשאר הגוף שרי לעשות כל הרפואות כדלגיל · אבל אם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור : (כד) החוש׳ בשיניו · ל״ל דאם יש לו לער גדול ממחת הכאב ובשביל זה אמלא בשאר הגוף שרי לעשות כל הרפואות כדלגיל · ומ״ש בגמרא אבל אם הוא מעונג אף היין לו כמו החומץ ואסור

הכי שרי דמלאכה שאינ"ל הוא ע' סי"ז וסי' רע"ח : **מב לקצת** · לקצת דבריס וכו' כנ"ל כלומר אע"פ שקשה לפיני' ומוכרחת מלאת שמוסכו לרפואה לבני מעיס שרי : **מג מיהוש מוחר** · כמור כתוב ומותה אותו לרעבו ולצמאו מוחר משמע דאם שוטה לרפואה אסור אע"פ שהוא בריא וכ"מ בסמ"ק דהא הרוקן ביס בריא הוא וכ"מ בירושל' ד' י"ד ע"ג גבי מי מסרס ועוד דקאמר בגמ' אע"פ שיש לו חעמין בראמו כו' ע"פ וכ"מ בסמ"ב דשבת דאמרינן אסור לעמוד בקרקע של דיומסי' ממעמלת ומרפא וכ"מ בברכות דף ל"ח דפריך ורפוא בשבת מי שרי ולא מבני דמיילי באדם בריא אע"כ דאפי' באדם בריא אסור וכ"כ ש"ת דף ז' ע"ב וכ"כ הרמב"ם ומ"מ בהלי' שב"א פ"ש דין ו' וכ"מ בתוס' דף י"ח בד"ה ומתרפ' עמ"ש שב"א וכ"מ בגמ' דף ק"ח רבין הוי אזיל בתרייס דל"ח ל"ל מהו למימסי מהסמו מיה כו' משמע דבריא היה ומע"פ ש"ב וע"ש בתוס' : **מד למשבב שרי** · לאכול ולשתות ואפילו ישראל אחר מוחר לעשות לו דבר שהוא משום שבות כמ"ש סי"ז ושובדא דאמימר הוי חולי קלת ולא נפל למשבב כמש"ל דלא כב"ח : **מה מוחר לחובם** · ל"ל הטעם כמ"ש סמ"ג שדברים אלו אין עושין בשממנים : **מו אין מתעמלין** · כתב בש"ג דוקא בשפשף בנחת שרי ולא בכח לרש"י והטור והרמב"ם אפילו בכח שרי אם אינו מכוין לבא לידי זיעה ומסוסקני בשפשוף שעושים ליניעי כח כדי להסיב כחן עליהם ולבטל מהם עיפותן ל"ע אם מקרי רפואה לו חעמוג ולפירש"י ושור פשיטא דאסור דהא אפי' לחעמוג אסור ע"כ ועמ"ש סל"ז : **מז ואסור לדחוק** · ממא יבא נהשקותו סמיס המשלגלים: **מח ויש לו צער** · הא ל"ה אסור משום שובדא דחול : **מט רוחצין בו** · אין רוחצין במיס המשלגלים ולא בעיס שעובעין בו וכו' משני שכל אלו צער הם וכתיב וקראת לשבת עונג עכ"ל רמב"ם פ' כ"ח וכ"כ הסמ"ג וא"כ אסור לשתות משקה המשלגל אלין לך לצער גדול מזה ומע"פ סל"ז וסמ"ב וכ"ל דבמקום אלין דרך לרחוץ בחמי טבריי אלא לרפואה אסור בשבת : **נ על גב העין** · וה"ה מה שעושין לאדם שחש בעיניו שמקיפין אותו בשבע' כדי שלא יתפשט הנפח (מרדכי רפ"ק) : **נא** מחזירין אותו · אלע"ד דבגמ' לא התירו אלא להחזיר הסכר הסיינו עלים הנשבר וכמו שכתב הרי"ף והרא"ש וריי"ב וברמזים· אבל אלים שילא ממקומו אסור דהא אפי' לשמשו אסור וכמ"ש ס"ל וכ"מ בגמ' בעובדא דרב אויא ע"פ ע"ש ס"ש דאסור ליסר ליבבי הולד דהוי כבוה וכ"ע וכ"כ ב"ה בשם הרמב"ם לא הביא דין זה לכן אין לסקל : **נב יצבע אותו** · אע"נ דמקלקל פסור מ"מ אסור (רקע"ש סי' קכ"ג) וא"ל בגבד לדום פשיטא דאסור : **נג ואסור להוציא דם** · רש"י פי' סוף עירובין דס"ל מובל והוי אב מלאכה וכ"כ הג"מ אע"פ דהמניח דבר המושך דם ואיסה הוי מפרק ומלשון רש"י משמע דדוקא כשמהדקה בגמי הוא דהוי אב מלאכה דהוא עביד משהה אבל כשמניח עליה דבר המושך דם לא הוי אב מלאכה דאיהו לא עביד מידי וא"כ כ"ש כשמעמיד עלוקה קטולין ניגל"ן דשרי לאוהלה כמ"ש סי"ז דשרי שבות אבל בזבחים דף י"ע משמע דכשמתטין להוליע דם אפי' אין מהדקו הוי מלאכה · וכשההדין ד' ע"ח שהשיך בו נחש ר"מ מחייב בו חטאת דהוי כתוקע סכין בבטנו ולא גרמא הוא שהרי כלי משחיטו בידו ע"כ ואפי' רבנן דפטרי היינו דס"ל דדרס מעצמו מקרא אבל גבי עלוקה הוי כמי שעושה בידים · והמולק דם בפיו אסור דהוי הבורה (רש"י פי"ע) וא"כ אסור למעון דם שבין הסיניס ואפשר דהוי אב מלאכה ועי' סי' ש"ך ס"ח : **נד וי"א שבורך** · ויש מפקפקין לאסור מטום סמרפא : **נה לשון פתילה** · וכ"ש דאסור לעשות קרוסטי"ל אפי' הוכנה מאחמול ואפי' ע"י שינוי אם לא באוהלה כמ"ש סי"ז ויזהר אלא יבא לידי מלאכה דאוריי"תא ואם אפשר אי' אינו יהודי עשה ע"י אינו יהודי כמ"ש סי"ב ע' סי' אל"ח ס"ו :

כדלעיל ס"ג : (כה) וכן אם נפל **למשכב שרי** · הג"ה זו ה"ה דבב"ח כתב ח"ל אבל אם היה חולה אחין בו שכנה שרי אמרו אלרבו בעשון של ידי יהודי משמע דאוכל אוכלין המנפאין ולא חיישינן שמא יאחוק סמיס כיון שלא התירו לעשות מעשה הרפואה אסור ע"י שבאל ואפי' ע"י החולה עצמו אבל ל"ל והנה רמ"א פוסק דלא כוותיה אלא ע"י ישראל אל אבי· ודבריי סמיסה תמוהי· דלהרמ"א פשיטא דקשה הא כבר נפסק בסי"ז דבחולה אחין בו שכנה אין מחזירין אפי' בשבות לאבל ישראל עליו ואפי' על הב"י דמחיל ע"י אינו יהודי אלא באחין הישראל עושה שום מעשה ואפי' מסייע אסור אם לא בסיוע אל כמ"ש ס"ב סי"ו משא"כ שהאינו יהודי מכין המאכל ושראל אוכלו זה לאו מסייע מקרי אלא הוא עושה עיקר המעשה בלי לירוף הא"י ופשיטא דאסור וכ"כ מו"ח ז"ל דאסור בחולה אחין בו שכנה וכן עיקר : (כו) **שעירו ממנו חמין** · דאע"כ אפילו בחול אסור כמ"ש סימן שכ"ו ס"ו : (כז) **מי שנשתבר בו** · דמה שמפקה שברותו ממנו אין זה רפואה ואין לגמוד מזה היתר לאותם שעוכנים בקלת מדיעות להפיס חוץ החוטם אסר משבר כחוש להפיק הסברות כי אותו אסר דברי' נ"כ אע"פ שאינו שבור ושייך בו גזירת שמיקת שמיס כנ"ל : (כח) **כדי שייגע ויזיע** · בשור כחוש שאסור לחולה לייגע עצמו בשבת כדי שיזיע מפני שהיא רפואה עכ"ל וק"ל כיון שאין כאן שייכות שמיקת שמיס היה לנו להתיר לחולה שאין בו שכנה ומ"ש מהא דסעיף שאח"ז שמותרים משעת זה : **ונ"ל** דכיון שלפעמים מביאים הזיעה על החולה נ"כ על ידי שמיס חיישינן שיעשה רפואה בחולה אחרת משא"כ בסעיף שאח"ז שאין שייכות רפואה לאותן הדברים ע"י שמיקת שמיס כלל לא גזרינן אלא דמ"מ קשה ע"ד הטור שמביא לעיל סעיף הבהרא"ש ומדברי רמב"ם למד קולא קשה עליו מכאן דאסור אפי' ע"י חולה עצמו ול"ע ליישבו : (כט) **שבל א' מאלו בו** · בסעיף הקודם לזה נתאחר דבר זה : אפילו

לן ג אין לועסין מצטבי (ועיין סימן רי"ו ס"ג פירוטו) ולא שפין בו השיניס לרפואה ואם משום ריח הפה מותר :

לן ד כל אוכלים ומשקים שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף על פי שהם קשים **מב** לקצת (ל) בריאים ומוכחא מילתא דלרפואה עביד אפילו הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור לאוכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיהוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא ה אבל אם אין לו שום **מג** מיהוש מותר : סנה (כה) וכן אם נפל **מד** (לא) למשכב שרי (נ"ל) :

לח ו מותר לאכול שרפים מתוקים ולנמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול :

לט ז אין עושין *אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק אפי' זין כלומר לסוגלת שולף מתוון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ח ואם מצטער ברוב מאכל בחול מותר אפילו בסם בשבת אסור בסם ומותר ביד :

מ ט החושש במיעיו מותר ליתן עליהם כוס (כו) שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל :

מא (כז) י מי שנשתבר שרפואתו (לב) לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) **מב** מותר לסוכם בשבת :

מב מו כ אין מתעמלין דהיינו (לג) שדורס על הגוף בכח (כח) כדי שייגע ויזיע **מז** ל ואסור (לד) לדחוק בריסו של תינוק כדי להוציא הרעי :

מג מ מותר לכפות כוס מים חם על הטבור ולהעלותו נ ולעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים (כט) ס שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה

מד ויש לו צער מהם :

***מד מט** ע רוחצין במי גרר ובמי חמתן (לה) ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ מהם וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסים ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה פ ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינה נראה אלא כשיכר :

מה צ לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ק ואין בכך משום צידה :

מו ר נותנין כלי נ על גב העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת :

מז ש עצם שיצא ממקומו **נא** (לו) מחזירין אותו :

מח ת אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני (לז) שהדם **נב** יצבע אותו **נג** ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר (לח) דם שבמכה **נד** ת וי"א שבורך (לט) קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך בורך עליו סמרטוט :

מט כ אסור **נה** לשון פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויגיהנה (מ) בנחת :

כל

ג תוספתא מסכת סר"ף ומרא"ש פ' י"ד דשבת ורמב"ם בפכ"א ד' שבת ק"ם מסכת וגמ' פ' פוד מסכתות פגמ' ולרשבו ולצמאו דקשה לאו דוקא ו מרדכי שם ז שבת קפ"ז ח סרי"ף ולא"ם שם ם שם ס"ו ; שם כ שם קפ"ז וכפ' מרמב"ם כפ' כ"א מפ"ם ל שם בכמב"ם מ מגב שישאל מילי דיומסי' מוזר ומעלה כאן ונתבאר בס"ע נ ע"ו כ"ם ("ופי' רש"י גידי מאזון מסמרים יוכרים לנמסה ומפרפקים מלמיים שם כ"ע ס מרמב"ם בפכ"א ע שם ס"ע מרוזאל וגמ' פ שם בגמ' וכ"כ רשב"ם בפכ"א ומ"ם ס שם ס"ע ; שם ר שם בבריאתא ם שבת קפ"ז וגמ' ת ע"ל כשם מסכת ומ"ם ק"ם ל"ל מלוק ק"א בריאתא ק רש"י שם ר שם ובגמ' ודלא כשמם מסכת ת ע"ל כשם מסכת ירושלים א כל כו ב ע"ו :

לן ; אין לועסין מצטבי (ועיין סימן רי"ו ס"ג פירוטו) ולא שפין בו השיניס לרפואה ואם משום ריח הפה מותר :

לן ד כל אוכלים ומשקים שהם מאכל בריאים מותר לאכלן ולשתותן לרפואה אף על פי שהם קשים **מב** לקצת (ל) בריאים ומוכחא מילתא דלרפואה עביד אפילו הכי שרי וכל שאינו מאכל ומשקה בריאים אסור לאוכלו ולשתותו לרפואה ודוקא מי שיש לו מיהוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא ה אבל אם אין לו שום **מג** מיהוש מותר : סנה (כה) וכן אם נפל **מד** (לא) למשכב שרי (נ"ל) :

לח ו מותר לאכול שרפים מתוקים ולנמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול :

לט ז אין עושין *אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק אפי' זין כלומר לסוגלת שולף מתוון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ח ואם מצטער ברוב מאכל בחול מותר אפילו בסם בשבת אסור בסם ומותר ביד :

מ ט החושש במיעיו מותר ליתן עליהם כוס (כו) שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל :

מא (כז) י מי שנשתבר שרפואתו (לב) לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) **מב** מותר לסוכם בשבת :

מב מו כ אין מתעמלין דהיינו (לג) שדורס על הגוף בכח (כח) כדי שייגע ויזיע **מז** ל ואסור (לד) לדחוק בריסו של תינוק כדי להוציא הרעי :

מג מ מותר לכפות כוס מים חם על הטבור ולהעלותו נ ולעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים (כט) ס שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה

מד ויש לו צער מהם :

***מד מט** ע רוחצין במי גרר ובמי חמתן (לה) ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ מהם וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסים ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה פ ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינה נראה אלא כשיכר :

מה צ לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ק ואין בכך משום צידה :

מו ר נותנין כלי נ על גב העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת :

מז ש עצם שיצא ממקומו **נא** (לו) מחזירין אותו :

מח ת אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני (לז) שהדם **נב** יצבע אותו **נג** ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר (לח) דם שבמכה **נד** ת וי"א שבורך (לט) קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך בורך עליו סמרטוט :

מט כ אסור **נה** לשון פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויגיהנה (מ) בנחת :

כל

שערי תשובה

שבח (ל) בריאים עכה"פ וע' כפו"ת מיס רבים כתב נ"כ לחתיר לאוף מאכל"י בתחיריו אע"פ שעושה כן לפי שעלול בחיותו סרתם כיון שבתשבע שיעת המשיק לגדולים וקטנים מכוס מעבון לו מכוס ריח ולאו מוכחא מלתא דעביד לרפואה . ונם מחיר שם לעלול ברורות ורבנים על מאכיני שיעם ביותר מחמת מלאות : (לה) ובמי מגרר ומ"ם אסור לשתות משקה מעלל עיין בפו"ת ר"ד ח"נ סי' תרמ"ו : (לח) דם עכה"מ ועיין מה"כ בשם מור וקציעה שאסור ליתן קורי עכבים על המתוך ולהוליע ליתה מהסוגמלגלה התירו אחרונים · אך אם נסתם הנקב קלת אסור ליתן לאוכו קטניות ואם אלה בשר חי אסור לתת דבר המוכלו אלא כלפ"ק ע"ם : כמ"ע

באר היטב

סיפנים המשלגלים : (לה) ומי מגרר · אין רוחצין בחים המשלגלים ולא בעיס שעובעין בו וכו' ממני אבל אלו אסר בס"ל דמה"ר ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ם סל"ז ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (לו) מחזירין · ל"ש דבמגרת לא מחזיר אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (לז) מחזירין · ל"ש דבמגרת לא מחזיר אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (לח) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (לט) מחזירין · ל"ש דבמגרת לא מחזיר אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מ) בנחת וכל שכן דאסור לעשות קריסטיא"ל דאסור לעשות מלאכה אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויגיהנה בנחת : (מא) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מב) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מג) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מד) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מה) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מו) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מז) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מח) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (מט) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נ) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נא) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נב) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נג) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נד) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נה) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נו) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נז) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נח) ומ"ל דאין לך אסר גדול מזה ומה"ב · ונ"ל דמקום שאין דרך לרחוץ בחמי מגרר אסרים אלא לרפואה אסור בשבת מ"ש : (נ

של (א) **אפי' היא סומא** · דמייתבא דעתה סברא לי חיכא מידי מזיא מכיריתה ועבדה לה וכתבו התוספות דהכא אין לריך מומחה כמו שלריך בחולה ביום הכפורים דהכא יותר יכולה היולדת לסמוך על ידי פחד שתתפחד שמא אין עושין יפה מה שהיא לריכה ממה שיסתכן החולה בדבר :

(ב) **נקראת יולדת לחלל כו'** · נלמה לי שזהו לענין הדברים אשר אפשר לעשותן כאן כלי שיכוב ע"כ אין מחללין שבת בזה כי אם אחר שיהיה אחד מלוי אבל לענין קריאת חכמה לא שייכי שיעורים הללו דהם קרובים לגידם אחר משיעור ביאת החכמה אלא מעשה שהגיעה קנת אפילו בספק מותר בקריאתה כל"ל מלד הסברא ואין לריך לרחייה בזה : (ג) **או משעה שהדם שותת כו'** · בעור כתוב תחלה משתבר על המשבר והדם שותת ויורד והוא דעת הרי"ף וקשה על הרי"ף דהוא כתב ולכאבי עבדינן ואבי לא זכר לא שתבר על המשבר אלא דרב הונא זכר אחר כך משעה שהדם יורד ופליג על אבי ומיקל שפי ממנו אבל מכל מקום לאבי לא קפדינן על הדם ונראה לי דהרי"ף סבירא ליה דהך תרי סימנים דסיימו משבר וחברותיה נושאות אותה אינו שיעור מבורר לסמוך עלייהו כי הדבה פעמים שהאשה שותה ויושבת על המשבר ועדיין לא הגיעה העת ללדת וכן בחברותיה נושאות אותה לפעמים יש לה חולשה ואף שלא הגיע זמן לידה עדיין אלא הכהו סימנים מועילים אחר ירידת הדם דאז הם סימן טוב להלידה ואבי סבירא ליה דתתיי בעינן דם ומשבר וכן ק"ל להרי"ף: (ד) **או משעה שחברותיה כו'** · סיימו דעת הרמב"ן כמבואר בב"י · וקשה על הטור שלא הביא בשם הרמב"ן הך דחברותיה כו' רק דם ומשבר ונראה לי דהטור ס"ל דחברותיה כו' נלמד בכ"ם מירידת דם דהוא סימן קרוב ללידה שפי מדם : (ה) **אפילו אמרה א"צ כו'** · ב"י בשם תשובת רשב"א כתב שמסוכנת אינו מוסכן ליולדת מפני שאינבריה מתפרקים ומרוסקת היא אלא שאינה מרגשת לעצמה ואם תאכל לוגן לו דברים שאין (המסוכנת) אוכלת אותם יבילוה לידי סכנה עד כאן לשונו וק"ל מפרק הדב דף ס"ח הטוא יוקא דאתפיך המיניה אמר ליה רבא נשיליה לאיניה לי לריכה נחיש ליה א"י אבל אינה אינה אמר ליה רב מסרגיא אינה הא קא אכלה תמרי (פירש רש"י כיון דאוכלת לוגן א"ל המין) אמר ליה אינה אינה תוכלא בעלמא הוא דנקיט לה (פירוש רש"י תוכלא לשמרדיסו"ן ואוכלת ואינה יודעת מה) משמע דאי היתה גלולה בשלה היה מושיל אם אוכלת לוגן יש לומר דהתם מיירי לאחר ג' שאין היתר מלד מסוכנות רק מלד שאמרה לריכה אני מיישרין

שבת א ויבא לידי סכנה · כגון שיש שם חולה לו קטנים שאי אפשר להבריחם ונראה לי דאפילו אפשר להגיעה דרך ר"ה מוטב לכבות הנר מלאכה שאינה לריכה לגופה אבל זה הוי דאורייתא כמו שכתבתי סי' ש"ח סעיף מ"ח ושיין מה שכתבתי סימן שכ"ה ס"ב :

ד שנפלה עליו · ליתא בסמדרין דף ע"ב הבא בתחתית אם נפל עליו גל אין מפקחין עליו דנבדלת קטילה הוא וכן כתב הרמב"ם סוף הלכות גניבה ושיין בח"מ סימן תכ"ה : **ה שאם לא יניחנו** · ולריך שיין דיומנו ליקח הממנון ולא יחלל שבת ואפשר כיון דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו מיישינן שמא יעמוד אחד כנגדם ויסרבו ולכן מחללין אבל בחדש יחיד יניח ליקח ממונו ולא יחלל שבת שיין מה שכתבתי ססי' רמ"ח :

של א ומחללין עליה השבת · ולכן כשתניע לחדש מ' חזמנין הכל מערב שבת אבל אין יחללו שבת (ספר חסידים סימן תתכ"ח) :

ב אפילו היא סומא · מהו דתימא כיון דלא חזיא לאסור קמ"ל יתובי מיתבא דעתה סברא לי חיכא מידי חזיא מכיריתה ועבדה לי (גמרא) וקשה יתמרו בפיה שהדליקו הנר ותתיבב דעתה ואפשר דמ"מ היא רואה מראה נר לי נמי תוכל לנטות להראות לה אבע לו ב' אם ידעו ומבל מקום לריך שיין למה לי עשמא דמיתבא דעתה אלא לריכים להדלקת הנר לראות מה שלריכה : **ג משנין** · ואפי' למאי דאתא בסימן שכ"ח סעיף י"ב דלא בעיא שיהי שכא שאני מפני שבאה היולדת דבריה טבעים הם ואין אחת מאלף מתה מחמת לידה לפיכך שחמירו לשמה (מ"מ) ואם לריכה לשמן לא תעיה שמן בשערה ותביא אלה ותסחט אותם אלא תביא בכלי אחר בשערה דמוטב לעשות הולאה על ידי שינוי מבלי איסור אחר מלהוסיף איסור סתיפה (ב"י) ושיין סוף סימן ש"כ : **ז שלשה ימים** · ולא תשביון משה לעת כמו שכתב סימן תרי"ז (ת"ה) : **ח אמורה אינה צריכה** · דסיימו אם חברותיה אומרים שלריכה אפי' ליכא חכמה ורופא טוען לה שהדברים שעשיה לאיה בחול ידועים הם (רמב"ן טור) אפילו אוכלת מאכל בני אדם אמרינן שאינה מרגשת לעצמה ואם תאכל לוגן תסתכן (רשב"א) אבל אם חכמה ורופא אומרים שאינה לריכה שומעין להם שהרבה יולדות שאין עושין להם המין בכל יום (ב"י מ"מ) וכן נוהגין עכשיו שאוכלין המין של אחמול : **ט אין מחללין** · פי' אף על פי שחברותיה אומרים שלריכה אבל כשרופא אומר לריכה פשיטא דמחללין כמו שכתבתי סימן תרי"ח : **י הישבת על המשבר** · דעשקר הולד ללאת אבל אם לא נעשקר הולד איהו מיית בריאת ואף על פי שמפרכס אין בו חיות מידי דהוה אזנב הטלאה שמפרכסת ושיין בבא בתרא דף קמ"ב עמוד ב' ובתשובת רמ"א סימן מ' משמע דלעולם קורעין אותה ובפיקוח נפש אחזיקין לקולא אבל מהר"א שטיי"ן פסק כמו שכתבתי וכן כתבו התוספות בנדה דף מ"ד ושיין רי"ש ח"א ל"ז ול"ט מיהו מדסתם הרמב"ם והמחבר משמע דס"ל כמ"ש רש"י סוף פרק קמא דשרצין דלעולם קורעין דלפעמים

שבת בש"ע סעיף ג' פסק הי כו' ושיין בבו"ת קול בן לוי סי' ב' בפרי לו שם יזהר שהוא מרפא אלא שיש לספק אם כוא זה לו אחר הבלה גנם בספק כזה מחללין שבת משום סכנה ושיין בחבל אברהם מתשובת גו"ר מ"ם בזה :

של (א) ומחללין ושיין הגהות בית יעקב סימן ל"ם בענין חילול שבת כיולדת לו נוסף ומ"ם בזה בשמות יעקב ח"ל סימן ו"ל עיין שם :

(ה) בש"ע הישבת כו' ומ"ש אם נאבל אברהם בתחת בגדרנו כו' הוא מדברי הם י"ח ס"ל סי' ג' ע"ם : ודוחלים

שבת על מי מחללין שבת · ובו ט' סעיפים

א א כל פיקוח נפש דוחה שבת והזריז הרי זה משובח אפילו נפלה דליקה בחצר אחרת ויראה שתעבור לחצר זו **א** ויבא (א) לידי סכנה מכבין כדי שלא תעבור :

ב ב אין הולכין בפקוח נפש אחר הרוב :

ג ג מי **ד** שנפלה עליו מפולת ספק חי ספק מת ספק הוא שם ספק אינו שם (ג) מפקחין עליו אף על פי שיש בו כמה סיקות :

ד ד אפילו מצאוהו מרוצץ ה שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחים ובודקים עד חוטמו אם לא הרגישו בחוטמו חיות אז ודאי מת לא שנא פגעו בראשו תחלה לא שנא פגעו ברגליו תחלה :

ה ו מצא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין הם חיים :

ו ז ליסטים שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסק ממון לא היו מחללין עליהם את השבת באו על עסק נפשות ח ואפילו סתם היו יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש היו מחללין עליהם את השבת : הגה ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבא (מ"ר) :

ז ט יש מי שאומר שבזמן הזה אפילו באו לסטים על עסקי ממון מחללין **ה** (ד) שאם לא יניחנו ישראל לשלול ולבוז ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומ"מ בכל לפי הענין) · (פסקי מהרא"י סי' ק"כ) :

ח י הרואה ספינה שיש בה אדם המטורפת בים וכן נהר שוטף כ (וכן) יחיד (ה) הנרדף מפני ליסטים מצוה על כל אדם להלל עליהם שבת כדי (ו) להצילם (וע"ל סוף סימן ש"ו מי שרוצים לאתנו אם מחללין עליו שבת) :

ט ל כל היוצאים להציל חוזרים בכלי זיינם למקומם :

של דיני יולדת בשבת · ובו י"א סעיפים

א א יולדת היא כחולה שיש בו סכנה **א** (א) ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום ומילדין (אותה) (ב) ומדליקין לה נר **ב** (א) אפילו היא ג סומא ג ומבל מקום בכל מה שיכולין לשנות **ג** משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה (ג) תלוי בשערה וכן כל כיוצא בזה :

ג (ב) ו נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר (ג) או משעה שהדם שותת ויורד (ד) או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה (ו) אחד מאלו מחללין עליה את השבת :

ד ז כל **ז** שלשה ימים הראשונים (ה) אפילו **ח** אמרה אינה צריכה (ו) מחללין עליה את השבת משלשה ועד ז' אמרה אינה צריכה **ט** אין מחללין מבאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה אלא הרי היא עד שלשים יום כחולה שאין בו סכנה :

ה י ח הישבת על המשבר (ה) ומתה מביאים סכין בשבת

באר היטב

שבת (א) לידי סכנה · כגון שיש שם חולה לו קטנים אי"ל לסבריחם · ונראה לי דאפילו אפשר לפילוס דרך ר"ה מוטב לכבות הנר מלאכה שאינה לריך לעשה אבל זה הוי דאורייתא אי"ל שיין שם · ושיין מ"ש סיד תמרן : (ב) מפקחין · כבה בחתחתה אם נפל עליו גל אין מפקחין עליו דנבדלת קטילה הוא רמב"ם סלכות גניבה ופ' בח"מ פי' הכ"ה : (ד) שתה וכו' · וע"ש דיעתו ליקח כמשנן ולא יחלל שבת ואפשר דכיון שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו מיישינן שמא יעמוד אחד נגדם ויסרב ולכן מחללין · אבל בחדש יחידי ניחא ליקח ממונו ולא יחלל שבת ס"ש סוף סימן רמ"ח : (ה) בגרוף · ע' יד אליהו סי' י"ח : (ו) לפילוס · וס"מ אם יש לו סכנה אין לו לסכן נוסו מאחר סמא מדן לסכנה :

של (א) ומחללין · ולכן כשתניע לחדש ע' חזמין הכל מערב שבת שלא יחללו שבת ס"ש סימן תתכ"ח : (ב) ומדליקין · וכמנו סתוספות הסבת מ"ש אבל אם מערב בשבת ס"ש סימן תתכ"ח : לפסקנן על ידי פחד שתתפחד שמא אין עושין יפה מה שהיא לריכה ממה שיסתכן החולה בדבר : (ג) תלוי · ואם לריכה לשמן מבבה בשערה המוטב לעשות הולאה על ידי שינוי מבלי איסור אחר מלאכה איסור אחר אבל אם לא לעשן הדברים אחר אבל לעשן בכלי אחר בכולה כי"ב דסבת יוחר יכולה היולדת מיישרין מלאכה

ש שבת קכ״ט י׳ סב״ב סב קכ״ח מסנס וכו׳ יוסי ל סם קל״ס בריימתא מ סם כתוסמות ומהמ״ם ג׳ סם בבריימתא וסם ס סם הו׳ ומרא״ם ור״י המלך פ׳ ע סם קכ״ג ומרכ סמת ומסמ׳ רס״ם ס סם קמ״ו ל פסי׳ ר״ם לסת דרב סמת לעיל ח שבת קל״ג מסנס ב סם בריימתא ג סם קל״ם בסנס וגמ׳ ד סם קל״ם בריימתא וגמרא ס סרא״ף ומרא״ם ו סם בסנס ומרייתא קל״ב ז סם קל״ם בריימתא ומת״ן ח סם עלונתא דאמורלי ופסקו סוסקי׳ לאמורא (״פי׳ סולר סיולא מסלסה שסתתו בשנס רס״ו) ט סם ק״ל מסנס ומר״ש י סם בגמ׳

בשבת אפילו דרך רשות הרבים וקורעים בסנה ומוציאים הולד שמא ימצא חי : סנס ומס סלין טסנין עכסיו כן אפילו בחול ומנוס **יא** דלין בקולין במיתת האם בקרוב כ״כ שלאסר לולד לחיות (לאיסור ולהיתר) :

ן פ **עושין מדורה ליולדת יב כל שלשים** (ט) **יום ואפילו בתקופת תמוז** (ולס מוקרים לאדרים להתחמם כנגד המדורה ע״ל סימן רע״ו) :

ז י הולד שנולד עושין לו **יג** כל צרכיו ומרחיצין אותו **יד** ומולחין אותו ושומנין השליא כדי שיחם הולד כ **והותכין את הטבור** ותני מילי בגולד לט׳ **או** לי׳ ל אבל נולד לח׳ **טז** או ספק בן ז׳ **או** בן ח׳ אין מחללין עליו מ **אלא אם** כן נמרו שערו וצפרניו :

ח נ נולד לח׳ **טז** או ספק בן ז׳ **או** בן ח׳ שלא נמרו שערו וצפרניו אסור (י) לטלטלו אבל אמו שוהה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה ס וכן היא בעצמה יכולה **יז** להוציא בידה החלב המצער אותה :

ט יח (ו) פ **מיישרין אברי הולד** (יא) **שנתפרקו מחמת צער הלידה :**

י פ **מותר לכרכו** ב בגדיו **יט שלא** (ב) **יתעקמו איבריו :**

יא ג אם נפלה ערלת גרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא :

שלא דיני מילה בשבת׳ ובו׳ סעיפים

א ל עושים כל צרכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו כמון :

ב ב כל זמן שלא סילק ידו מן המילה חוזר אפילו על ציצין שאינם מעכבים סילק ידו אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין ג ואלו הם המעכבים בשר החופה אפילו רוב גובהה של עטרה במקום אחד :

ג ד בן ח׳ (א) אם **א** נמרו שערו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא נמרו אפילו אם הוא ספק בן ז׳ ספק בן ח׳ אין מלין אותו ואין צריך לומר בן ח׳ ודאי ס ואם הוא בן שבע ודאי אפילו לא נמרו שערו וצפרניו מלין אותו (ועיין כי״ד סימן רס״ו) :

ד ו מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת :

ה ז אנדרוגינוס וגולד **ב** (א) בין השמשות **ג** וגולד (ב) כשהוא מהול ח ויוצא *דופן ומי שיש לו ד שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת :

ן פ מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת י לפיכך אם לא הביא **ה** (ג) איזמל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא

(ו) **מיישרין איברי הולד כו׳** · בטור כתוב לסוכי יוקא פירוס סמיישרין כו׳ ביאור דברי דבסוף פרק חבית תנן אין מעלבין את הקטן ומוקמינן בחומרי שדרה ומטוס דמיחזי שדרה ופירש״י חוליות שדרה שמתפרקה אחד מהם וזו היא שכתב הטור דאסור יוקא בזה האוסן שזקרנו אסור אחר יום לידה דאילו ביום לידה מותר הכל דאסמכוהו אקרא דיחזקאל ומה שכתב אחר כך אבל לכרכו בבגדים כו׳ היינו פלוגתא דר״ע ורב שבת בפרק כל הכלים בתוסוי יוקא והיינו לפוסי יוקא דסוף פרק חבית ואף על גב דשם הכל מודים דשרי היינו ביום לידה אבל אחר כך פליג ר״ע ורב שבת והלכה כרב שבת דשרי אפילו אחר כך והה שיטת הרא״ם ולא כדכתבו התוספות בפרק כ״ה דאסוי יוקא לאו היינו לפוסי יוקא ואם כן מה שכתב כאן בש״ע מייסרין איברי הולד כו׳ היינו ביום לידה דוקא כנ״ל :

שלא (א) אם נמרו שערו כו׳ · עי׳ מה שכתבתי בי״ד סימן רס״ו בזה דאין כאן סוגיות מלוקות בש״ס כ״י בזה :

אין

דלפעמים יכול למות והכי מתרלי כל קושיות התוס׳ בבכא בתרא ובמה וכן משמע מדסתמו הפוסקים בח״מ סימן רע״ו סיי שם בב״י דלא כהסמ״ע שהבית דעת התוספות דיש חילוק בין מהרגה למתה לו בין מעמע דאין חילוק כיון דהוי עיקר הוולד דמסתיימת הפוסקים מיעוטא דמיעוטא לוקי הנחלה בחזקת יורשי האם כך נראה לי וכמו שכתבתי שם סימן ל״פ : **יא** דאין בקיאין · דשמא נתעלפה ולס יתחכוה ימיתוה ולריכים להמתין ולהדהכי והכי מייתי הולד : **יב** כל ל׳ · דכל שלשים יום יש סכנה לחיה בלמה (מ״מ) : **יג** כל צרכיו · דבכולהו יש לו לעבר אם לון עושין וכיון דליתי בהו מלאכה דאוריתא אבו רבנן (הוספ׳) : **יד** ומולחין · שיתקשה הבשר : **טו** או ספק בו׳ · הקשה הפ״ם דהא בסעיף ה׳ איתא דאפילו ספק שלא היה לו חזקת חיים מעולם כגון יושבת על המשבר מחללין עליו השבת וא״כ למה פסק כאן וכו׳ עיין שם ולין זו קושיא דלעיל מייירי שכלו לו אדשיו ונראה לי דזה הלא בפלוגתא שבתבו הרא״ם והכר״ן פ״ב דיומא בעובדא שבריתה לי לא אחלה מתשקיה ולדה אף על גב דספק בן קיימא הוא ספק נפל שפיר דמי ליתן ומביא ראיה מהיכא דיושבת על המשבר וכו׳ דאיתא בסוף פרק קמא דערכין דעל ספיקא מחללין שבת והרמב״ן כתב דאין מחללין מכוס נפלים והכיא דיושבת על המשבר טעמא אמריגא הוא דהוא כיולד דתו לאו ירך אמו הוא כיון שמתה אלא מי הוא ודאי נעולה בפניו ואיכא חשבא אלא דאא הוא ליה חזקה דחיותא עד כאן לפוכו מכמע דאהרמב״ן על כל פנים לריך שיהיו שכלו לו אדשיו אפילו ביושבת על המשבר דהא מייתי ראייה מדמותר לאורנו עיין שם בספר תה״ת וכר״ן ביומא עיין דאיכא מדמותר לאורנו עיין שם בספר תה״ת וכר״ן ביומא שלא נמרו שערו וצפרניו אסור לטלטלו אבל אמו שוהה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה וכן היא בעצמה יכולה להוציא בידה החלב המצער אותה דאמרינא הוא דהוא כיולד דתו לאו ירך אמו הוא כיון שמתה אלא מי הוא ודאי נעולה בפניו ואיכא חשבא אלא דאא הוא ליה חזקה דחיותא עד כאן לפוכו מכמע דאהרמב״ן על כל פנים לריך שיהיו שכלו לו אדשיו אפילו ביושבת על המשבר דהא מייתי ראייה

שלב (א) אין מילדין · הטעם פירש רש"י דאיכא טרחא יתירא וכמשמע אמרו אבל מסעדין ביום טוב פירוש לוחץ בולד שלא יפול לאחר׳ · וכתב הרא"ש נסתפק ר"י אם הך מסעדין דוקא ביו"ט או דאמרא אפילו בשבת שרי והא דקתני ביום טוב משום רבותא דאין מוקלה לאחי שבת שיין שם ולי נראה להאמיר וכן משמע סוף סי׳ תל"ט דהא עלי הוי מוקלה מאמת אסרון כיס בדאיתא בגמרא דף קכ"ג ומותר לעלמנו לקבל עליו בשר לעורך יום טוב ואחר כך אסור לעלמנו הכא נמי לא שבת ס"ס תרל"ח בשם הירושלמי והא דקיימא לן דאין מוקלה לאחי אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם כ׳ במקום כרת ג׳ ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן (ד) אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו · (וכ׳ לעיל סימן ש"ו)

ז מ לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליהם (ה) **ו** לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו :

ח נ אין עושין לה **ז** חלוק אלא כורך עליה סדרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך **ח** חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד :

ט ס בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו בשחל להיות בשבת והאידנא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם : הגה **ט** ובמדינות אלו מסיגים לרחצו לפני המילה בחמין שבוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום שלישי למילתו בשבת ורוחצים שם לוקח להנו מכינים חמין מבעוד יום (ו) ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רוחצים שם לחום לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה :

י ע אדם **י** שלא מל מעולם (ו) לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת ואפילו אם הוא אבי הבן : הגה ויין עוד דיני מילה כמוב יורה דעה סימן רס"ו :

שלב שלא לילד הבהמה בשבת · ובו ד׳ סעיפים

א **א** (א) ס (א) אין מילדין את הבהמה בשבת :

ב נ אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והנו מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחילת מכה דאיכא צערא שרי :

ג נ אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת (ב) (ב) יכול להריצה בחצר כדי שתיגע ותתרפא :

ד (ג) ד אם אחזה דם יכול **ב** להעמידה במים כדי (ג) שתצטנן ה ואם הוא ספק שאם לא יקיזו לה דם תמות **ג** מותר לומר לאינו יהודי להקיזה :

שלג שלא לפנות אוצר בשבת · ובו ג׳ סעיפים

א ס אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי **א** שמותר להסתפק ממנו (א) אסור **ב** (א) להתחיל בו

דאין מוקלה לאחי שבת שיין שם ולי נראה להאמיר וכן משמע סוף סי׳ תל"ט דהא עלי הוי מוקלה מאמת אסרון כיס בדאיתא בגמרא דף קכ"ג ומותר לעלמנו לקבל עליו בשר לעורך יום טוב ואחר כך אסור לעלמנו הכא נמי לא שבת ס"ס תרל"ח בשם הירושלמי

אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם כ׳ במקום כרת ג׳ ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן (ד) אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו · (וכ׳ לעיל סימן ש"ו)

ז מ לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליהם (ה) **ו** לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו :

ח נ אין עושין לה **ז** חלוק אלא כורך עליה סדרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך **ח** חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד :

ט ס בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו בשחל להיות בשבת והאידנא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם : הגה **ט** ובמדינות אלו מסיגים לרחצו לפני המילה בחמין שבוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום שלישי למילתו בשבת ורוחצים שם לוקח להנו מכינים חמין מבעוד יום (ו) ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רוחצים שם לחום לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה :

י ע אדם **י** שלא מל מעולם (ו) לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת ואפילו אם הוא אבי הבן : הגה ויין עוד דיני מילה כמוב יורה דעה סימן רס"ו :

שלב שלא לילד הבהמה בשבת · ובו ד׳ סעיפים

א **א** (א) ס (א) אין מילדין את הבהמה בשבת :

ב נ אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והנו מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחילת מכה דאיכא צערא שרי :

ג נ אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת (ב) (ב) יכול להריצה בחצר כדי שתיגע ותתרפא :

ד (ג) ד אם אחזה דם יכול **ב** להעמידה במים כדי (ג) שתצטנן ה ואם הוא ספק שאם לא יקיזו לה דם תמות **ג** מותר לומר לאינו יהודי להקיזה :

שלג שלא לפנות אוצר בשבת · ובו ג׳ סעיפים

א ס אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי **א** שמותר להסתפק ממנו (א) אסור **ב** (א) להתחיל בו

דהוי כבוס לו ישיש לוי יהודי הסדין תוך המים ואם נשפך המים יאמר לאינו יהודי להביא מים שבומנו לאינו יהודי לאינו יהודי לבשל בשבת תשכ"ד בשם תשכ"ד שתיוק שהיה חולה ומתרפא לא ימולו ביום ה׳ דשמא יצטרכו לחלל שבת ביום ו׳ וביום ו׳ מהגין לאסור עד כאן לשון כ"ס ובטע"ז שם ולי נראה דבזמן הזה שאין רואין אותו ליכא למיחש לזה דלא שכיח כלל מילולו עליו שבת ונס הרא"ש מססק בדין זה לכן אין להתרשל בדבר מנוה ולא ידעתי למה כתב לדבריו אף ביום ד׳ אסור דהא בסמוכין ביום ד׳ אל יום רביעי בשבת וליכא למיחש אבל בספיקה לעולם איכא למיחש לסכנה : **ו** שלא מל · ונראה לי דהוא הדין אם מל ולא פרע

משולש אסור לפרוע בשבת ונעשה אחד לשם

שלב **א** אין מילדין · משמע דאפילו לעשדה אסור ושיין סימן תקכ"ג וכן משמע בגמרא דאמר מרמעין על הבהמה ביום טוב :
ב להעמידה במים · דאין אדם בהול כל כך על רפואת בהמתו כדי שיבא לידי איסור סחיטה סמיכ : **ג** מותר לומר לאינו יהודי · מתוך שאדם בטול על ממונו אי לא שריית ליה אחי למעבד איסורא דאורייתא שיין סימן רס"ו :

שלג **א** שמותר להסתפק · שאינו מוקלה : **ב** להתחיל בו · ואם התחיל לפנות מערב שבת משמע דשרי לפנותו בשבת אפילו לדבר הרשות

באר היטב

עיין מ"ב בסימן ש"י ס"ב. אם יש לעגלל אפילו בלתר המילה ושיין ס"ל : (ד) אומר לאינו יהודי · שיין סימן רס"ו ס"ו מש"ם מדין סוגתא פתוקא ושיין ס"ל : (ה) לא יערבם · כתב מב"י דלבאר מונים מני לאסור לערב ע"ב : (ו) ורוחצים · דאין דמוי כמום אי יכים אינו יהודי בסמין מוך כמים ואם נשאר אחמין יאמר לאינו יהודי להביא מים שבומנו בשבל אינו יהודי ולא יאמר לאינו יהודי להם בשבל · כתב ב"י ס"ד. סוף סימן ס"ד בשם אמסב"ן דסיגוק אסור אלא ע"מ ולא ע"מ נזמנו ומרפא לא יעולו ביום ה׳ דשמא יצטרכו לחלל שבת ביום שלישי למילתו ונם ביום ו׳ נמצא אינו אסור שיין שם. ושיין שם ס"ל סי"ד וסי"ו ושיין ס"ם סיד אחרון ושיין בכנסת"ל · וכתב הפ"ל אלו נראה דבנזמן הזה אין רואין אותו ליכא למיחש לזה דלא שכיח אלא לכן אין לסתרבל בדבר אלא בזה ס"ם ובטו"ת ב"ב מ"ח סימן כ"ב כתב שהוא האמיר לעצמו וז"ל אינני מקבל לחיות מוכל בשבת מחמת שאינו אורע אבל לעצמי אני מזהיר ומ"ו לאורות לאחרים ומביא שם דברי הרא"ם ומאות שמ

הרשות : **ג לפנותו** · אבל עושה לו סביב כרגליו (מ"מ פרק כ"ו) ועיין מה שכתבתי סימן ש"ה סעיף ג' : **ד לדבר מצוה** · ומפה אפילו מגג לגג ובחלונות וכסולמות (י"ש ביצה ב"י) ועפי' תקכ"ה : **ה לצורך אורחים** · אמרינן במולין פרק ז' סעודת הרשות הוי ורב לא מתהני מסעודת הרשות (ופירש רש"י סעודת הרשות בת תלמיד חכם לעשה אתרן עד כאן) ממעט דרב דהיה אורח עם מקרי סעודת הרשות עיין סימן תקס"ה סעיף ב' וכן כתב בתשובות מהר"מ סימן תר"ה דכשעושד עם אורחים הוי סעודת הרשות רק שבש"ה המזמנים עושה מלוה וכע"ל כאן : **ו שהובאו** · אפילו מבעוד יום ואם צריך לשתות ממנו בשבת גמי אסור לעטוהו אלא ימשוך עם ממנו ואם לא אפשר בע"א אלי לעוקרן כנ"ל עיין סימן רע"ו סעיף ב' בהג"ה וסימן של"ה ס"ג : **ז לבבוד אורחים** · ואם הוא יותר מנ"ו אסור אסור כמו שכתוב ס"א (ד"מ) ס"ו אסור הוא אמה על אמה ברוח אמה ושלם אבשות לפי חשבון המקום :

שלד א יש מתירין · דוקא בבית אחד כמו שכתוב ס"א (ב"ח) : **ב אין לחוש** · והא דאמרינן שבת אחרתי בחלר אסור לטלטלו אפילו על ידי ככר אז תיוק אתני התם דשבת בשבתה וכמו שכתב סימן רס"ז ס"ח ועוד דיכול ליבב ולשמרו אז ליתן לשומר אין יהודי : **ג ויש אוסרין** · דדוקא אמי שהחיוך אדי כדי שלא יבא לידי איסור דאורייתא כמ"ש רש"ו מה שאין כן כאן שיבא לעולמו ליכא מפיהם ועוד אפילו יוצאנו ליכא איסורא דאורייתא שאין לנו רשות הרבים בזמן הזה (עור) ואם כן מי שהחיוך אמי אסור בזמן הזה וכ"ע · והב"ח הביא בהמתירין · ומ"מ נ"ל דדוקא אפני הנסתים אז אפני הדליקה התירו הדבר בהול ותיישין שיבא לידי איסורא דאורייתא אבל אם ידלו נשמים על הסחורה המוקצה אסור לב"ש לטלטל ע"י ישראל וכ"מ סי' ש"ח סל"ז ובגמרא שם גבי דחיס וכ"מ קצת בר"ן פ' כ"ד וכ"מ סימן של"ח ס"ז דאפילו פירות הראוים יש אוסרים לכשות כ"ם פירות המוקצים וכ"מ רש"ה דבילה דקאמר ה"ה אפילו אוירא דיבאי ואיידי דקתני ריש פירות הראוים וכו' אמשע דריש דוקא פירות הראוים אבי ועיין סי' ש"ן ס"ה אף על פי שמדברי הטוזאל בראש"ה לא אמשע כן נ"ל מ"ש עיקר : **ד הציל פת** · ונראה לי דאפילו הציל הוא פת הרבה רשאים בני ביתו להציל כל אחד מזון שלש סעודות דאבל אד התירו להציל שלשה סעודות עיין ש"ע וכן כתב הרב"י דאפילו יש לו מה יאכל רשאי להציל : **ה נקיה לא יציל כו'** · הי"ש בשר ודגים אז אחר כ' מינים שיכול לומר במין הבני אמי

ב ג כשמפנה אלו ארבעה או חמשה קופות לא יחלקם בקופות קטנות להוליכם בהרבה פעמים כדי להקל המשאוי מפני שטרבה בחילוך ואושא מילתא טפי :

ג אלו ד ארבעה או חמשה קופות שמפנה היינו לאורה אחד ואם באו לו הרבה מפנה כשיעור הזה לכל אורח ואורח ה ובלבד שלא יפנה אחד לכולם דאיכא טירחא יתירה אלא כל אחד יפנה לעצמו או אחד יפנה בעדו : סגס ו תכיות של יין **ז** (ג) שסוכתו על עגלה אסור לטולדינן בשבת אם לא **ח** (ד) לכבוד אורחים אז לצורך מצוה דהוי כמפנה לאורח (מ"ו) :

שלד דיני דליקה בשבת · ובו כ"ז סעיפים :

א א נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם לאדם והראוי לבהמה לבהמה ובשחרית מזון שתי סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ב ודוקא בני הבית שהדליקה בו לא יצילו יותר (א) משום דאיכא (א) למיחש שמתוך שטרודים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתגיע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו :

ב (ב) **א** ג יש מתירים (ב) לטלטל מעות ודברים המוקצים כדי להצילם מפני הדליקה או מאנסים הבאים לגזלם דבמקום פסידא **ב** אין לחוש לאיסור מוקצה ד **ג** (ג) ויש אוסרים ואפילו לומר לאין יהודי לטלטל סחורה הנפסדת מהמת גשמים ה יש מי שאוסר : (ועיין לעיל סימן ש"ו סעיף י"ש) :

ג ד ו הציל (ד) פת ה נקיה לא יציל (ג) פת *הדראה דלא ממנה טיעור ד' לו ה' קופות וזכו בעלמו כוונת הרמב"ם כאן שבתב אסור להתחיל כו' כל זה נראה ברור ופשוט לפי עניות דעתי : (ב) אבל כשזימן חבירו כו' · פשוט אין בכלל זה המזמן חבירו לבוא אצלו לכבוד חורם הבא אצלו שגם חבירו בכלל חורם לענין זה וכ"ש אחר שעודה מצוה :

שלד (א) משום דאיכא למיחש כו' · כאן אסרינן הביאר משום שלא יעשה כיבוי ולעיל סימן ש"ל אמו מתירין איסור גבי טלטול המת משום דאי לא שרית ליה איסור טלטול יבא לבבות כיון שבהול על מתו כבר כתבו התוספות בפרק כירה דף מ"ד בזה ז"ל ואף על גב דגבי ממון אמרינן איפכא אי שרית ליה אתי לבבויי הייט משום שאין מלטטר על ממונו כמו על מתו ואי שרית ליה מתוך שיאא טרוד להציל יבבה שהיום שבת ויבא לבבות בשונו אבל על מתו מלטטר ביותר ואי לא שרית ליה אתי לבבויי במזיד עד כאן לשונו מבואר דווקא בהול ביותר מיישינן לבבוי במזיד אי לא מתיר לו איסור קל כהסיא דמה אבל במה שאין בהול ביותר אין מיישינן למזיד רק לשמא יבבוי אי לא מתיר דהכא ועיין בסמוך אחר זה : (ב) יש מתירין לטלטל מעות כו' · הוא דעת הה"ח שמביא המור וכים אומרים הוא המור החולק עליו וס"ל דלא התירו אמי שהחיוך לטלטלו פחות מד' אמות אלא אדי שלא יבוא לידי איסור דאורייתא כו' לטלטלו בהדיא אבל הכא דליכא אמיתם שיבא לידי איסור גדול מזה שיבא להוליא מפיהם כו' ואין מזה תפיסה על בטל התרומות דגם כאן יש חשש איסור גדול דשמא יעשה איזה מלאכה דאורייתא להציע הממון ועוד כתב המור וגם בדליקה אמי ליכא אמיתם שמא יבבה כל זמן שלא הגיע אלינו · לשון וגם כו' משמע דבתרתי אמת יבבה אלא דאין זה אלא בבית שבדליקה בו אז מותר בטולקה אפילו מובא ולא מיישינן שמא יבבה שהוא שבת דיש כאן ב' הנשות מתנגדות דיש חשש של מזיד ושל כן צריך להקל ויש חשש שמא יבבה ושל כן צריך להחמיר ושפי מסתבר אמיתם אמזיד מאחר שהוא בהול הרבה על ממונו יבבה במזיד ממה דאמיתם אם יהיה מותר שמא יבבה שמא שבת אמתמת טירדא דהאלה אבל בבתים סמוכים ודאי מיישינן שמא יבבה שהוא שבת כיון דליכא חשש אחר בגנדו ונראה שמעשה זה כתב בית יוסף בשם מהרי"ל שדקדק מדברי הר"ן דבשל התרומות מתיר אפילו בבית שבדליקה בו והטור לא הקשה עליו אלא לשאר בתים דאם לא דמי לשת שיש שם חשש איסור דאורייתא ואם כן הך יש מתירים היינו אפילו לענין דליקה בכל ענין אפילו בבתים סמוכים וכיש אוסרים הוא דשת הטור לאחור בדליקה בבתים הסמוכים אבל בבית שבו הדליקה מותר מעשה דאם נאסר שמא יבבה כמו בשת ובאמסים אסור בכל ענין ומילוק זה הוא במוקצים דשם הטובים ובהול עליהם בשל מת דסימן ש"ל אבל בדברים המותרים דאין הטובים כל כך אין חשש שמא יבבה שבת ואל כן אסור ביותר מג' סעודות כן נלפע"ד בזה וכן מבואר בדברי המרדכי שבאחרי סימן זה סעיף י' ודלא כמו שכתב מו"ח ז"ל דליכא לשום חשש דמתיר בבית שבו הדליקה ובדבר המותר ואשוב ואינו מוקלה נראה דלב"ש מותר אפילו הרבה בבתים הסמוכים ולא בבית הדליקה : (ג) **פת הדראה** · פירוש פת קיבר

מיטל

באר היטב

שלד (א) למיחש · כאן אמרינן דסיתר משום שלא יעשה כיבוי ולעיל סימן ש"ל אמו מתירין איסור גבי טלטול המת משום דאי לא שרית ליה איסור טלטול יבא לבבות כיון שבהול על מתו כבר בתוספות בפרק כירה דף מ"ד עיין שם · ועיין ש"ו : (ב) לטלטל · דוקא בבית אחר בס"ם ס"ש ס"ח : (ג) ויש אוסרים · וכב"ח בבדים בסמתירין ומכל מקום נראה לי דדוקא אפני אלבסים אז אפני הדליקה אסור לבוא עלמה לטלטל אל ידי ישראל וכ"מ סימן ת"מ ס"ו עיין שם : (ד) **פת** · נראה לי דאפילו

ס"ו שנראה שאותם ע"ם ודאבר מלוה מעשה אפילו מגג לגג ובחלונות וכסולמות ב"י : (ב) בסימן · וכתב ש"ו שפשוט שאין בכלל זה המזמן חבירו לבוא אצלו לכבוד חורם שגם חבירו בכלל חורם לענין זה עיין שם · ומה"מ בתב דבשמתיים אורחים טוי שעודת הרשות רק שבעה"ב מפנה עשה ע"ם : (ג) שסוכתו · אפילו מגגו · ואם צריך לשתות ממנו בשבת אמי אסור לעטוהו אלא ישמוך עם ממנו ואם אי"א לעמוד אחר אבי לפרקו מ"א ומ' סימן שכ"ג ס"ג : (ד) לכבוד אורחים · ואם הוא יותר מנ"ו אסור כמ"ש ס"ל ב"ש · ס"ו אסור הוא אמה על אמה ברוח אמה וג' אלבסות נפי המכון המקום :

ג שם תקכ"ו מבשר ונמצא קכ"ו ג שם קכ"ו כשיל ולא אפשרות ואפשר הסוסקים לאומרת ד שם בשיל ולא אפשרות ו ס שם לא שבת קי"ו מבשר ב חו' ורא"ש וכו"ן בשם ר"ת ומ"ש ג חוס' ושור בשם בעל התרומה וכן כ"כו"ן ד עוד לדעתו וכ"כ ס"ס בש"ו בשם רמב"ן ובבע"ל ס ג"ו ממשמעות הגרי רשב"ל : ו שם בריטיא

יד אפרים

שלג (בס"ו בס"ק א') בעמוד כוונת הרמב"ם בע"ל : (בס"ו ס"ק א') מיישיב לביטי בחיד · אם לא בחיר לו כו' בע"ל : (בס"ק ג) ובדבר המחבר ולאיטו מוקלה מחוב נראה דלב"ש מותר בע"ל :

(פירוש פת בשעל הדרה דסיינו פת סוכין) אבל (ה) איפכא שרי :

ד ז מצילין מיום הכפורים לשבת (ד) אבל לא ו משבת (ו) ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה ח אבל מיום הכפורים ז למוצאי יום הכיפורים מצילים מזון סעודה אחת :

ה ט מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני :

ו י הא דאין מצילין אלא מזון שלשה סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילים אפילו יש בו מאה סעודות כ ואפילו ח פירש (ז) טליתו וקיפל והביא לתוכו והזר וקיפל והביא לתוכו מזרר כיון שמוציא הכל בפעם אחת :

ז ל ומותר להציל כלי ט תשמישו מ (ח) הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתונאות :

ח נ ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט (ה) והזר ולובש ומוציא ופושט ס ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד :

ט פ ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד י מזון שלשה סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש ואם רוצים זוכים בו מן ההפקר **יא** ס כיון (ט) שאמר הצילו לכם **יב** ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם **יג** (ו) ולא הוי שכר שבת :

י (ז) כל הצלה שאמרנו ל אינה אלא להצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת : הגה **יד** וש (י) מקילין לף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי) :

יא (ח) ק יש אומרים דכל הצלה שאמרנו הוא להצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים לבוש עמו יכול להוציא כל מה שירצה ר ואף להצר לא אמרו אלא להצר חבירו אבל להצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ס וי"א שאין חילוק : כל

(פירוש פת בשעל הדרה דסיינו פת סוכין) אבל (ה) איפכא שרי :

ד ז מצילין מיום הכפורים לשבת (ד) אבל לא ו משבת (ו) ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה ח אבל מיום הכפורים ז למוצאי יום הכיפורים מצילים מזון סעודה אחת :

ה ט מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני :

ו י הא דאין מצילין אלא מזון שלשה סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילים אפילו יש בו מאה סעודות כ ואפילו ח פירש (ז) טליתו וקיפל והביא לתוכו והזר וקיפל והביא לתוכו מזרר כיון שמוציא הכל בפעם אחת :

ז ל ומותר להציל כלי ט תשמישו מ (ח) הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתונאות :

ח נ ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט (ה) והזר ולובש ומוציא ופושט ס ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד :

ט פ ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד י מזון שלשה סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש ואם רוצים זוכים בו מן ההפקר **יא** ס כיון (ט) שאמר הצילו לכם **יב** ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם **יג** (ו) ולא הוי שכר שבת :

י (ז) כל הצלה שאמרנו ל אינה אלא להצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת : הגה **יד** וש (י) מקילין לף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי) :

יא (ח) ק יש אומרים דכל הצלה שאמרנו הוא להצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים לבוש עמו יכול להוציא כל מה שירצה ר ואף להצר לא אמרו אלא להצר חבירו אבל להצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ס וי"א שאין חילוק :

מגן אברהם נ"י

מאי חסן (ס"ג) : **ו משבת לי"ה** · כגון שבת יום הכפורים בתחד בשבת דהא לא אכיל עד לאורתא ולאורתא לטרא וליתי והתוספות כתבו דליום הכפורים עצמו להאכיל במיסם ממי אסור להציל : **נ"ל** דאע"ג דלא מקלע יום הכפורים ושבת סמוכים להדדי כתבו דין זה לאסמועתא דאם יום הכפורים ביום ה' ודע שלא יצלא לקמות ביום ו' מלילין : **ז למוצאי יום הכפורים מצילין** · מאמי עגמת נפש ובירושלמי משמע מאמי הסכנה (פירוש שיתעבו) (ר"ן) ולריך לומר דבשבת לא רלו להתיר מהאי טעמא למוצאי יום הכפורים דאמרינא : **ח פירש טליתו** · אפילו אם היה המזון בכלי ומערה אותם לתוך הטלית אבי אבל להביא הרבה כלים מלאים תוך הטלית ולהוליאם בבת אחת אסור כיון שהם כלים מחולקים (מ"מ ור"ן) : **ט תשמישו הצריכים לו** · פי' לעזרך סעודה : **י מזון שלש סעודות** · אבל יותר אסור וכן פסק ס"ג : **יא** כיון **שאמר**· אבל אי לא אמר לא הוי הפקר כיון שיכול להציל על ידי אינו יהודי סמ"ג סכ"ז (ב"ח) (ב"ח) וכ"ל דבלא אמירה יכול לומר אי אייתי ממילא לי אנשים ישראלים שהיו מצילים ומזמירים לי : **יב ואם אינם רוצים לזכות** · כיון שיודעים דבלא מרלונו הפקירו וזה מיקרי ילא שמיס : **יג ולא הוה שכר שבת** · שהרי לא התנה ומהפקירא קזכו (רש"י וכ"ן) והרמב"ם כתב בפרק כ"ג ואין זה שכר שבת שהרי אין שם מלאכה ולא איסור שלא הוליאו אלא במקום מעורב עד כאן לשונו והמ"מ כתב ודאי שכר שבת אסור אפילו בדבר המותר כמו שבתבתי סימן ש"ז ס"ל אלא כוונת רמב"ם לומר שלא הותר בכאן שום דבר איסור מפני הפסד הממון כדי שלא יאמר שלא יהא מותר אלא להציל המפסיד עד כאן לשונו ולפי מה שכתב מהפקירא קזכו שיעור שכרן שכר שבת דעד כדי שכרן זכו מהפקר אבל בודאי אם עשו ואפילו באיסור יוכלו ג"כ לומר מהפקירא קזכינו כדי שכרינו דמי שהנביה אלקני בשבת ברשות הרבים אף על פי שעשה איסור קנאו כל"ל · ליתא בגמרא דאסיר לו יאול שכר דיש לו לותר מצלו בכל דבר שיש בו נדנוד עבירה · וכתב בש"ג דאם אחירו לו ואח"כ מבקשים שכר אסור להם ליטול דשוב לא יכלו לומר מהפקירא קזכינו כמו שכתוב בה"מ סימן קפ"ג עיין שם וסימן קנ"ג סעיף ו' בסמ"ע ואף על גב דבכל הכאי נוונא לריך לשלם לו כמו שכתוב בה"מ סימן רס"ד הכא אסור משום שכר שבת אף על גב דלא התנו כיון דלא זכו מהפקירא ודוקא כשהלילו באיסור אבל הלילו בהיתר אפילו אחירו לו מותר לקבל שכר כך כתב הרמב"ם מיהו אפשר דאין מחייבין אותו בש"ג ליתן ועבדא"מ סימן רנ"ט וסי' שס"ט דדינא דמלכותא דלא מהני יאוס ואפשר דהכא שהני כיון שאמר הצילו לכם: **יד ויש מקילין**· דוקא במלבושים אבל לא באוכלין (ב"ח) וא"ל דה"כ כלי תשמישו אסור וכ"כ בסמ"ג מזונות וכלים ס"ש וכ"כ המרדכי דלא כמו שהביו בש"נ והכימו בקושיא ש"ם והטעם כיון שהוא דרך מלבוש א"כ אלא דליקה ממי שרי אחין בו איסור הוצאה כמ"ש סי' ש"ח סל"ו א"כ ה"ה בדליקה ויהיה פירוש המשנה כך ונשם הוא מוליא כלי תשמישו כלומר להצר המעורבת ואוכם לא שיכול הוא מלאת באנפי נפשיה דזה אפילו לאיסה מעורבת ואפשר דאפילו לר"ה שרי : **ונ"ל** דשלא כדרך מלבוש אפילו אחר דבר שהוא מלבוש אסור דלא כמ"ש הב"ח נגבי בטבעת ע"ש ומ"ש אסה"ח לא ראה בגוף הסה"ת סימן רכ"ו שמסיק שאפילו לאוסר בדליקה דלמא אחי לכבויי

(פירוש פת בשעל הדרה דסיינו פת סוכין) אבל (ה) איפכא שרי :

ד ז מצילין מיום הכפורים לשבת (ד) אבל לא ו משבת (ו) ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה ח אבל מיום הכפורים ז למוצאי יום הכיפורים מצילים מזון סעודה אחת :

ה ט מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני :

ו י הא דאין מצילין אלא מזון שלשה סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילים אפילו יש בו מאה סעודות כ ואפילו ח פירש (ז) טליתו וקיפל והביא לתוכו והזר וקיפל והביא לתוכו מזרר כיון שמוציא הכל בפעם אחת :

ז ל ומותר להציל כלי ט תשמישו מ (ח) הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתונאות :

ח נ ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט (ה) והזר ולובש ומוציא ופושט ס ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד :

ט פ ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד י מזון שלשה סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש ואם רוצים זוכים בו מן ההפקר **יא** ס כיון (ט) שאמר הצילו לכם **יב** ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם **יג** (ו) ולא הוי שכר שבת :

י (ז) כל הצלה שאמרנו ל אינה אלא להצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת : הגה **יד** וש (י) מקילין לף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי) :

יא (ח) ק יש אומרים דכל הצלה שאמרנו הוא להצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים לבוש עמו יכול להוציא כל מה שירצה ר ואף להצר לא אמרו אלא להצר חבירו אבל להצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ס וי"א שאין חילוק :

כל

כוונתו למ"ש רש"י דהמלילין יאמרו מהפקירא קזכו שיעור שכרן ובודאי אם היו החכמים מתירין דבר האיסור משום הפסד ממון יהיה אסור להם להציל לעצמן כלום כמו שכתבתי סי' רס"ו סעיף ח' אבל עכשיו שלא עשו שום איסור מותרין להציל בשבת שם עד ממה ליקח כדי שכרן ואין זה שכר שבת דעד כדי שכרן זכו מהפקר אבל בודאי אם עשו ואפילו באיסור יוכלו ג"כ לומר מהפקירא קזכינו כדי שכרינו דמי שהנביה אלקני בשבת ברשות הרבים אף על פי שעשה איסור קנאו כל"ל · ליתא בגמרא דאסיר לו יאול שכר דיש לו לותר מצלו בכל דבר שיש בו נדנוד עבירה · וכתב בש"ג דאם אחירו לו ואח"כ מבקשים שכר אסור להם ליטול דשוב לא יכלו לומר מהפקירא קזכינו כמו שכתוב בה"מ סימן קפ"ג עיין שם וסימן קנ"ג סעיף ו' בסמ"ע ואף על גב דבכל הכאי נוונא לריך לשלם לו כמו שכתוב בה"מ סימן רס"ד הכא אסור משום שכר שבת אף על גב דלא התנו כיון דלא זכו מהפקירא ודוקא כשהלילו באיסור אבל הלילו בהיתר אפילו אחירו לו מותר לקבל שכר כך כתב הרמב"ם מיהו אפשר דאין מחייבין אותו בש"ג ליתן ועבדא"מ סימן רנ"ט וסי' שס"ט דדינא דמלכותא דלא מהני יאוס ואפשר דהכא שהני כיון שאמר הצילו לכם: **יד ויש מקילין**· דוקא במלבושים אבל לא באוכלין (ב"ח) וא"ל דה"כ כלי תשמישו אסור וכ"כ בסמ"ג מזונות וכלים ס"ש וכ"כ המרדכי דלא כמו שהביו בש"נ והכימו בקושיא ש"ם והטעם כיון שהוא דרך מלבוש א"כ אלא דליקה ממי שרי אחין בו איסור הוצאה כמ"ש סי' ש"ח סל"ו א"כ ה"ה בדליקה ויהיה פירוש המשנה כך ונשם הוא מוליא כלי תשמישו כלומר להצר המעורבת ואוכם לא שיכול הוא מלאת באנפי נפשיה דזה אפילו לאיסה מעורבת ואפשר דאפילו לר"ה שרי : **ונ"ל** דשלא כדרך מלבוש אפילו אחר דבר שהוא מלבוש אסור דלא כמ"ש הב"ח נגבי בטבעת ע"ש ומ"ש אסה"ח לא ראה בגוף הסה"ת סימן רכ"ו שמסיק שאפילו לאוסר בדליקה דלמא אחי לכבויי

יד אפרים

(פ"ק ח"י) אבל על סעור אין לסקפות כתב שבתב כיון כו' בלע"ז : שם בסמ"א פ"ק י"ג) ע' בס"ע שלא כתב בביאור כ"כ רק בסמ"ג הוא מפרש בזוגות דבריו בתב שבלתה מתנו דאם אפילו בביאור יכול לעיטול שכר אף אחר שבתחיר מבל"ר בסגיל בחיטוי ולוס כ' דבסגיל בחיטוי כיון שאינו יכול לומר מבפקיר' קא זכיו אף לזכות כדי שכרו לפי מ"ש סרתב"ם בעשה מבוס דאין כאן איסור ומכ"מ מקודם לדעת הרמב"ם ולכן אף אסרא אומר שביון לזכות מבפקר לא מבפקיר ליס כיון שאחר בעשה ע"ד ולא מבוס דבאלו בס"ס בס"ם בס"ם סימן רס"ד כאן אבור מבוס שכר שבת ומ"מ אם עדיין לא בחיר אפר יכול לומר בבוון לזכות ובבס איסור כיון שבתחילים בבלתי בס תחה ידו אין מוליאין ממנו מתחת כלי בעמת דאין אע"ר בס"ם בפוסקים דלמנן בעמת ממון בפיר יכול לעשון אף דבר בפוסק ע"ב ע' בת"ם פי' ע"ם בתוס שבוגעת בגדר לס בתחבנה (אבל אם כבר בחיר ואת בעשנה בבלתת בעבס רבע כיון שאין יכול לגבר אבדבריו כן בוא לא מבפיקיון לי' דאבד אינו יכול לעשות אם בס"ם בפוסקים דלמנן בעמת ממון בפיר יכול בבבון לזכות בבס"ד דאבדבריו ואם יעול שבבו לבן ים נב"ד לבוגעו מזם) דבוי בעבנה מבלית בבבבע ע"ו ומכ"ם אאין לבוגלית ממנו מבת"ם אם בגיל בבינר מבי דאם לא כוון לזכות עד כדי שבבו אסור ליטול שבר מבוס שבר שבת בת"ם אם בם בת בגיל ליס דאף בבבר בפיר לבמן לומר בבוון לזכות כדי שבבו ומוב

באר היטב

תצ' כיס המזון בכלים ושטרם תוכן לאוץ בטלית שרי אבל לבנים בדבם כלים מלאים תוך בטלית ולבוליאם בבת אחת אסור כיון שבם כלים מתולקים מ"מ ודב"ל : (ח) מלרכים · פירוש לצרך בעודה : (ט) אחר · אבל אי לא אחר ב' מינים בוכל לומר בשון בסגיל אסור אבל אי אינו יכול לבגיל בלבד אבל אי אינו יכול לבגיל מ"ש : (י) ליס"ב · כגון אבל יה"ב בגי' בבת דבא לא אבל לא אבר לבוגלו ולאוכלה ולאוכלה ליטבה מלאה בלבד אם אינו יכול לבגיל בלבד אבל אי אינו יכול לבגיל בלבד אבל אי אינו יכול לבגיל בלבד אבל אי

ת שבת קפ"ו ג מוספות וסרח"ם ומהרדכי וב"מ ב סם בעוה ופסקת ג סרח"ם ומהרדכי וסר"ן סם וב"מ ד סרייתא סם ס סם מסקנת ה מוגה ו מהרדכי ז פרבא"ל בתוספה ח שור ט מגנה סם קי"ו י בעל התרומה וסמ"ג יא בעל התרומה ל סמ"ג ומהרדכי מ שור בסם סמ"ג ובסם סיגי וכ"כ ס"ם נ מגנה סם קי"ח (ר"ל כתב הגאוני כן טוב וכן טוב מוכח שנ"ל כן):

יד אפרים

(ס"ק ס"ז) ושעוים גיזם ר"ל מלא יומ כמקום הסרוסה שיטו ברקנים ונעקרים: (ס"ק י"ז) שיגיע עשם לאם עתיר בכתב אחר כו' כמ"ם סי' רפ"ד וי"ל דלין בכל כו' בל"ל: (שם) ושוד דפקוטים בכתב אחר כו' ר"ל ובזה א"ל בתמ"ל לפי שאין בכל בקיאין לכתוב אשורית דלא מסני אלא משום עת לעשות ולפס לא סיון זס ופ"ז כתב דרמ"ח מתעוכה כתב כו' ונפי"ז א"ל כלל לכך מיהן שאין בכל בקיאין כו' דבלא"ם א"ם דלף בנא עת כדי בכתב אחר לו בלבון אחר כמ"ם לקמן ומשילה דא"ם דברי מב"ג דלף דלפס לא סיון עת לעשות מ"ם מעיקר לא מלאר בפיגיר כלל כ"ל בתאורית דוקא ולא כותר לכתוב דברים שבמ"ם בכתב אשורית אלא מעוים עת לעשות אבל בכתב אחר בלא זס שרי ולכך בכתב אחר שרי לעמרי בין בלס"ן בין בלשון אחר ומ"ם סמג"ל ופ' ביי"ר סימן רפ"ג כו' ר"ל מעוים יש סיגא לסברת מרמ"ל דבא דאין לכתוב של חול בתאורית אלא לפי שכתב כתב מיוחד לתורה שבכתב ולכן של אשורית אלא דוקא מעוים עת לעשות אבל בכתב אחר בלא זס שרי ולכך בכתב אחר בלא זס שרי לעמרי בין בלס"ן בין בלשון אחר ומ"ם סמג"ל ופ' ביי"ר סימן רפ"ג כו' ר"ל עשם לפי שמעיקרו כתב מעוים עת לעשות כו דברים של חול ופ"ם לכתוב דברים שבמ"ם ר"ל דאסור לף בכתב מעוים ומ"ב ופ"ם ג"ש ר"ל דבס לדברי מרמ"ל אבמנו מיקר דלשון שבשם מבינים בו סיס מקום לעתיד לף מדין סתלמוד ולמה נקט סאירעא מלילן כו' וכשאמא אם נאמר בתירון קמא אלין בכל בקיאין בתאורית ל"ל לף דאמר מב' אין איסור לף מדין סתלמוד מ"מ מתחת שבתב סיס איסור לו לאו מעוים דאין בקיאין שבתא בתאורית ואפש"ב סיגר סאירעא מעוים עת לעשות (אף ג"ש בב"ל בשם פוסקים דמבמע מם דקאמר אלירע כו' מוא מלבון) אבא"ל אם מיפא בפ"ם בפ"ח ואם בקיאין בכל בכתב אשורית לפי שבו ניתנה תורה שבכתב כמו כן מותר לכתוב דברים שבמ"ם לף בתאורית ואפש"ב ע' ר"ל דבס מבאר אלין לעוים בתאם כתב סיא כתוב ומ"ב גם לעיתן קמא קבס ומא בבס"ם שבמיגים אותו לשון שרי מדין סתלמוד בכל בזמנו שרי דאמר' מיפא קבא מבל מקום בתירון קמא אלין בקיאין בתאורית ל"ל לף דמ"ל אין איסור לף מדין סתלמוד מ"מ מתחת שבתב סיס איסור לו לאו מעוים דאין בקיאין שבתא בתאורית ואפש"ב סיגר סאירעא מעוים עת לעשות (אף ג"ש בב"ל בשם פוסקים דמבמע מם דקאמר אלירע כו' מוא מלבון) אבא"ל אם מיפא בפ"ם בפ"ח ואם בקיאין בכל בכתב אשורית ל"ל לף דבס מבאר אלין לעוים בתאם כתב סיא כתוב ומ"ב גם לעיתן קמא קבס ומא בבס"ם שבמיגים אותו לשון שרי מדין סתלמוד בכל בזמנו שרי דאמר' מיפא קבא מבל מקום בתירון קמא אלין בקיאין בתאורית ל"ל לף דמ"ל אין איסור לף מדין סתלמוד מ"מ מתחת שבתב סיס איסור לו לאו מעוים דאין בקיאין שבתא בתאורית ואפש"ב סיגר סאירעא מעוים עת לעשות (אף ג"ש בב"ל בשם פוסקים דמבמע מם דקאמר אלירע כו' מוא מלבון) אבא"ל אם מיפא בפ"ם בפ"ח ואם בקיאין בכל בכתב אשורית ל"ל לף

יב ח כל **טו כתבי הקדש** (ט) מצילין **טז** (יא) ח **האידנא מפני הדליקה וקורים בהם אפילו כתובים בכל לשון** ט **ואפילו כתובים** *בסם **ובסיקרא** (פירוש מיני צבעים) **ובכל דבר** י **וכן מטבע ברכות שטבעו חכמים מצילין אותם מן הדליקה ומבל מקום** *התורפה (פירוש מקום מגולה והסקר) ד **וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדותא וכדנא תימרון להון ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם יז** (יב) **בקיאים בו** ט **וכן ס"ת שיש בו ללקט** (י) **פ"ה אותיות מתוך תיבות שלימות או שיש בו אזכרה מצילין אותה :**

יג ו **יש מי שאומר דמגלת אסתר** (יא) **הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפטה יח** (יג) **אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה :**

יד (יב) ז **הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילין אותם מפני הדליקה יט** ח (יד) **וי"א שמצילים :**

טו ט **מצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין אף על פי שיש בתוכן מעות** י **והוא הדין לשאר כתבי הקדש :**

טז כ **אם הניח** (יג) **תפילין בארנקי** (פירוש כיס) **מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגזלנים למקום שיבול להציל התפילין כ** ל **ויש מי שאומר דהיינו דוקא** (טו) **כשהניחם שם מערב שבת :**

יז כא מ **יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות** (יד) **על ידי כבר או תיגוך מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים** נ **ודוקא לר"הי אבל לא לחצר כב שאינה מעורבת** *מצילין הספרים

ודאי דרב הונא מתמיר תפילו בתותו מלר וקיימא לן כרב הונא ר' זס כן אמלי אחיר סס"ת בחלר שלו להוליא כל מה שרולה והייטו קיבול ל"ש זבל על המור לין לבקשות כמ"ם כיון דשמעת מסוס שמא יבכה שבת מפני טירדת הסלה מה לי חלר מה לי בית ח"כ מות"ר לקבל בתותו חלר לרבי חבא י"ל דלחלר אחר' ויש יותר טירח' מסתמא' וע"כ מרוב טעי ויש סמס שמא יבכה: (ט) **מצילין האידנא** · פי' הכזתן מכמי התלמוד היה אסור לכתוב ספרים אלא בלשון הקדש לו יומת אבל אחידנא מסוס מת לעשות לה' הפ"ו לכתוב בכל לשון : (י) **פ"ה אותיות** · שכן יש בפ' ויהי בנסוע : (יא) **הואיל ואין בה אזכרות** · במרדכי כתוב מפני שמיתתה לכתוב בדתי פרס ומדי ע"כ לין בה אזכרות : (יב) **הקמיעין** · עשה דיפה הראשונה דקמיעים אין מייב בהם עשה דעת לעשות לה' כו' לאין בזה תורה ללמוד לו להתפלל ע"כ אסור לכתוב אותם ו"ל ס"ל כיון דאתיסב רשות למתבב ברכות יש מי רשות לכתוב קמעין : (יג) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

יח מ **יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות** (יד) **על ידי כבר או תיגוך מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים** נ **ודוקא לר"הי אבל לא לחצר כב שאינה מעורבת** *מצילין הספרים

יט ח **הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילין אותם מפני הדליקה** (יד) **וי"א שמצילים** · **מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגזלנים למקום שיבול להציל התפילין כ** ל **ויש מי שאומר דהיינו דוקא** (טו) **כשהניחם שם מערב שבת** · **יז כא** מ **יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות** (יד) **על ידי כבר או תיגוך מן הדליקה או מן הגנבים והגזלנים** נ **ודוקא לר"הי אבל לא לחצר כב שאינה מעורבת** *מצילין הספרים

כ כל **כתבי הקדש** (ט) **מצילין** · **כא** (יב) **הקמיעין** · **כב** (יג) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כא יש **מתירין** · **כב** (יג) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כב יש **מתירין** · **כג** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כג יש **מתירין** · **כד** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כד יש **מתירין** · **כה** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כה יש **מתירין** · **כו** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כו יש **מתירין** · **כז** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כז יש **מתירין** · **כח** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כח יש **מתירין** · **כט** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

כט יש **מתירין** · **ל** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

ל יש **מתירין** · **לא** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

לא יש **מתירין** · **לב** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

לב יש **מתירין** · **לג** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

לג יש **מתירין** · **לד** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

לד יש **מתירין** · **לה** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק בדבר אם מניח לשם זה שיסיח לו היתר להניל זה אינו שרי רק אם הוא שושה בע"ש אבל אם הניח קודם לזה בלא"ה אז יש היתר אפילו אם הוא בשבת כיון דלאו לשם הצלה הניחו שם וע"כ כתב הטור שהניח תפילין בארנקי פירש אלא לשם הצלה יכול להצילו זה אפילו הוא בשבת מה שאין כן בשבת אפילו אלא הוא לשם הצלה אסור ואחר כך כתב בשם ס"ה דבירושלמי שרי על ידי כבר אז מיגוך והייטו אפילו מותן בשבת מטוס היתר הצלה מותר כמ"ש בשת ועל זה אמר שמא בדליקה התירו כמו בשת וכ"מ במרדכי מייבי שמותן בשבת מטוס הצלה כמ"ל לייסד דבר זה ואין כאן פלוגתא והך טבעת אין עליו איסור להניל לבתים הסמוכים לכולי עלמא כי אינו מוקצה : (יד) **על ידי כבר או תיגוך** · ואף על גב דאמרינן בפרק מוטל רב אסי אמר לא אמרו ככר אז תיגוך אלא לשת בלבד מ"מ גבי פסידת דהליקה מודה דסרי כ"כ בטור בשם ת"ה ואיטיו שיכול ליתן אפילו לתחלה בשבת כדי להניל

לה יש **מתירין** · **לו** (יד) **תפילין בארנקי כו'** יהיינו בבית שבו הדליקה דאיכו בבית הסמוך מותר אפי' במוקצה לחד דיעה בס"ב וכתב כ"י דמסמע מזה אפילו בשבת אלא שבשם ר"מ במרדכי כתב דאסור להניח ביום השבת כו' ע"כ כתב כאן ויש מי שאומר כו' ול"ג שיש חילוק ב

הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת * **ולמבוי** (פירוש מקום שכנכנסים ממנו לחצרות) פ **שלא נשתתפו בו** (טו) פ **ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי :**

יח פ **כתבו משום גאון כג שמותר לומר לאין יהודים להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך ר"ה :**

יט ג **כל מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל ממים ומשאר דברים המאבדים :**

כ כד ק (טו) **הגליונים של מעלה ושל מטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותם :**

כא ר **האפיקורסים דהיינו בלתי מאמינים בתורה וכן** (מזעלי בדת ישראל) **שכתבו להם כתבי הקודש אין מצילין אותן** (טו) **ואף בהול שורפן** (יז) **עם האזכרות שבהן :**

כב פ **תיבה שאחז בה האור יכול לפרום עור של גדי מצדה האחד שלא תשרף ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק בין הדליקה** ה **אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה דנרם כיבוי מותר :** הגה כמקום פסידת : (מרדכי פרק כ"ל) :

כג ג **טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תבבה** (יז) ג **ויש מי שאומר שצריך כה שלא** (יח) **יתכוין לכך :** הגה מותר לכפות קערה על גחר שלא יתחתי בקערה (מור) ופ"ל סימן רפ"ז ס"ה :

כד ג **יש אומרים כו** (יח) **שאין יכול ליתן עליו** (יט) **משקין כדי שיכבה כשיגיע להם** ד **ויש אומרים שמותר לעשות בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוי** ה **ויש מתירים אפילו** (כ) **במים ודברי סברא שניה נראים :**

כה כז ו (כא) **אין יהודי כח שבא לכבות אין צריך למחות בידו** (יט) **אבל קטן שבא לכבות כט צריך למחות בידו :**

כו ל ז **יכול לומר בפני אינו יהודים כל** (כב) **המכבה אינו מפסיד** ח **אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו אף על פי שודאי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בהיזק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין יכול לקרוא לאינו יהודי אף על פי שודאי יתקנגה כשיבא :** הגה וכל הדברים המבארים בדיני הדליקה הני מילי כימיהם אבל בזמן הזה אותם המרוחין בין אינו יהודים כתבו הרלשונים והאחרונים שרגילים לברכם שמותר לכבות דליקתם בשבת והוליז הרי זה משובח ומכל מקום סבל לפי הענין אם היו בעוחים בודאי שלא יהיה להם סכנה בדבר אסיר לכבות אבל בחשש סכנת אסור לכבות אפי' הדליקה בביתו של אינו יהודי וכן מובאין (תרומת הדשן סי' ל"ח והגהות מהר"י פרק מי שהוליאוהו בשם מ"ז) ודוקא לכבות הדליקה הבוי מלאכה **לא** שאינה צריכה לעשה ויש סכנה אם לא יכבה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל (ממון) **לב** ואם (כב) עבר וחילל **לג** צריך (כד) להתענות ארבעים יום שני וחמישי ולא יאכלו (כה) יין (כו) ולא יתכל בשר ויהן במקום חטאת **לד** (כו) י"ח פשיעים לצדקה ואם יהלא

כג שמותר לומר * דשבות דאמירה לאינו יהודי שרי מפני בזיון כתבי הקודש : **כד הגליונים** * שנמתחו מן הספר לו שנמתק הספר בגו"ם ספר' י"ב וכתב מהר"מ בתשובה שתקנו בחרם שלא לקנן גליון ספר אפילו כדי לכתוב עליו ובמ"ב סימן ק' הקריך על גליונים של הספרים שהקוראים הספרים מותרין מותן ומצליחין והטעם כיון דהמנו כן ר"ל כלו התנו עליהם מתחלה עיין סימן קנ"ד ס"ח וח"כ אין מוליין אותן ובתשובה במ"ס ס"ו כתב המתחק בספרים בחדשים מותר כיבוים אסור : **כה שלא יתכוין** * פירוש שלא יהיה ויקפון ויעמעם אלא ואלה כדי שיכבה אלא מתכסה בה כדרכה (ב"ח דלא כב"י) וכן ס"ח שחזו בה האור פושט' וקולא בה ולא כבתה בתחה (למב"ם ומרא) עסכ"ו : **כו שאין יכול כו'** * דקוקא לספיק בכלים מרי שאין המים בעין ועי' מ"ש סוף סימן רס"ה : **כז אינו יהודי שבא כו'** * דאינו יהודי אדעתא דנפשיה קעביד ואפילו יודע שמה לו ליטראל הוא להאתה עצמו מתכוין שיודע שלא יפסיד (רש"י) אבל בשי' רע"ו בהדלקה מר נוף הישראל ראה ממנו לא אמרינן אדעתא דנפשיה קעביד הואיל ואינו יהודי מתכוין להנאתו (תוס' ד' קי"ב) : **כח שבא לכבות** * אפילו המוסכר לו לזמן (הגר"מ ד"ג) : **כט צריך למחות** * דקטן אין לו שיקול הדעת עושה לדעת אביו שיודע שביבוי זה מה לאביו ושוה בבגילו ולהבי אפילו למ"ד מלאכה שאינ"ל הוי דרבנן צריך למחות בידו (ר"ן) ועמ"ש סי' שמ"ג ומ"ש סי' שס"ב ס"ז בהג"ה : **ל יכול לומר וכו'** * אפי' שבירו המוסכר לו לזמן (הגר"מר ב"י) אבל אסור לומר לאינו יהודי לכבות אפילו למ"ד דהוי דרבנן דבינן שאדם בהול על ממונו חיישינן דלי בריה ליה אתי לבבויי הוא בעצמו ואע"ג דבסי' של"ו ס"ע נבי לומר בריה מלאכ' דרבנן במקום פסידא שאני ביבוי דבשלריך בתמנין הוי דאוריתא ואין הכל בקילין בזה אי ממי שאני אפילו לומר לבשות שלא בדרכו הוא ר"ן ומפי' ס"ז ס"ה ומשום כתבי קודש י"ל דבדי לבבות וע' מ"ש בסס"ג : **מת** וספרים ויש ספק לקלל שיבוה מת קודם (ס"ה) : **לא שא"ב לגופה** * פי' ואיכא למ"ד שאינו חייב עליה כמ"ש סכ"ז בכל"ל דלא **לב** : **לב ואם עבר וחלל צריך כו'** * הוי"ו בדברים אחריה אבל בכבוי א"ל תשובה שלא יעמוד מלבבות (ס"ג פ"ד דעירוביו כ"ה א"ז) : **לג צריך להתענות** * אפילו בהמונין דרבנן ויכול לדחותה לימות החולף כמ"ש סי' תקס"ה (סס) **איתא** בשבת דף י"ב שאחד עבר עבירה שחייב עליה חטאת וכתבה בתקס שלבשיבה בה"מ יבילהה : **לד י"ח פשיעים.** הס י"ח ווירב (מהגיים ה' ר"ח אלול) ובלבוש סי' תקס"ח כתב שהם כמו גדול

לב ואם עבר וחלל צריך כו' * הוי"ו בדברים אחריה אבל בכבוי א"ל תשובה שלא יעמוד מלבבות (ס"ג פ"ד דעירוביו כ"ה א"ז) : **לג צריך להתענות** * אפילו בהמונין דרבנן ויכול לדחותה לימות החולף כמ"ש סי' תקס"ה (סס) **איתא** בשבת דף י"ב שאחד עבר עבירה שחייב עליה חטאת וכתבה בתקס שלבשיבה בה"מ יבילהה : **לד** (כו) י"ח פשיעים * סס י"ח ווירב מהגיים מלבוש ר"ח אלול ובלבוש סימן תקס"ח כתב שהם כמו גדול

באר היטב

(טו) כשבתים שם וכו' * וכתבו שאתחדשים דליכא שום שלוחת דלכ"ע אסור לכתחלה לכתים שפילון אבל משות בשבת הדליקה כדי לגליל המשות * אבל אם סיים בשבת שפילון אבל משות ואחר כך נשלה דליקה שבשתא דשרי לכ"ע ואינו צריך לגזר המשות עיין שם ז (מד) הגליונים * שנתחבו מן הספר לו שנמתק הספר * וכתב מהר"מ בתשובה שתקנו בחרם שלא לקנן גליון ספר אפילו כדי לכתוב עליו ובמ"ב סימן ק' הקריך על הגליונים שבהספרים שהקוראים הספרים הותרין מותן ומצליחין והטעם כיון דהמנו כן ס"ל כתלו סתנו עליהם מתחלה עיין סימן קנ"ד ס"ח * ואם כן אין מלילין אותן ובמגרוה בס"ו ס"ו כתב בתחתך בתרשים בתרשים מותר בדברים אסור : (יז) שם האזכרות * אסור לכבות לגזר אחרון הקודש דהר של בול : (יח) יתכוין * פירוש שלא יהיו ויקפון ויעמעם אבל אותה כדי שיכבה אבל אתכבה בה בדרכה ל"ח וכן בכלים שם"ז ובתר ומעמע בכלים שאתה בו אסור כדי שיכבה אסור גמור שלו ולא יעשה כן בדרכה אל"ל ע"ש * וכן ס"ח שאתה בה אסור שיבוה וקולא בה וכתם בבתה המ"ס : (יט) משקין * דוקא לבשפיק בכלים מרי שאין בהם בשין : (כ) במים * דבסברא ליה דלא שייך ביבוי אבל בתקום תבה אינו אלו דם ועיין סימן שי"ב סע"ם ע"ם ר"ב ס"ד : (כא) אינו יהודי * אפילו המוסכר לו לזמן ר"מ : (כב) המכבה * אפילו שבירו המוסכר לו לזמן הגמ"ר כ"ל אבל אסור לומר לאינו יהודי לכבות אולם בתני קודם דבני ס"ל ס"ם * מת וספרים ויש ספק לקלל שיבוה מת קודם בריא ומסוכן בריא קודם * ס"ה סימן תכ"ג : (כג) עבר וחילל שיבוה בזבדים אחרים אבל בכיבוי ה"ל דבוהה שלא יעמוד מלבבות ס"ג בשם ס"ג (כד) לתתענות * אפילו בתתומין דרבנן ויכול לדחותה לימות החודש בס"ם סימן תקע"ל ס"ג איתא בשבת דף י"ב שאם עבר בעבירה שחייב עליה חטאת יתענה בעונה בשביבוה בית המקדש ובלבוש : (כה) יין * נראה דלילה שאחר הסעודה קאמר כמו שמלינו לענין לילה שאחר ע"ב סימן תקנ"ח ס"ז ועיין סימן קנ"ד ס"ח : (כו) י"ח פשיעים * סס י"ח ווירב מהגיים מלבוש ר"ח אלול ובלבוש סימן תקס"ח כתב שהם גדול

שערי תשובה

(כג) עבר וחילל עבה"ם וע' בחו"י סי' רל"ו בתקום בבתלת הדליקה בית חשם סכנת נפשות אין לחתרלה לבסוק לבהול שיתענה ואפילו מבוה מומרת ומ"ם שאין לגזור תענית בגבור מתמת בחילול דמתנשו ולא עבדי ומ"ם אם לא היה רק בחלול אז בשתבת מיה שהתן לחבירו והבירו לחבירו דלא הוי רק שבות דשבות וה"ל תשובה בלל ואם חילל שבת בחלאכה דאוריתא ולא יחיד רולה לבתענות לבסר יוכל לעבות בעצמו דלא יבא אלא רשות ובמו דר"ם אינתסיף ליה רעוטה כו' והכ"י סי' שכ"ח בעיף כ"ח מסיק דשבת דאור' הוא אבל ס"ג ע"ם אבל מ"מ אין לאזהרות כן לחי שבחל אם יתענה ע"ם : (כד) לתתענות * ע' בס"ע וע' בבנוגן מרבבה שבתב שאם עבר בעבחול מוקלם אין לבתחייב כ"כ דהא ברים סי' זה י"א שמותר לבלל מוקלם בתקום אחד הבסד רב ובלבול נר דלוק לבליל תמון תמור מבלבול מוקלם שים בו חשם בכוי נ"כ וכ"ל לבתקן בתענית נ' ימים ואולי נם מהר"מ שמתחיר בתענית מ"ם יום מיירי אלא היה אחד הבסד רב : בגמ"ע

ע סם מ"ב י' ולא כיבוי יסודם סם אלא כר"ם עוד וצ"ע כ בפרק י"ג (דין מעשה אמת מאני סחליקה כמו"ר מ"ח מבוטם דיני כיבוי הדלקה כמו' רש"ו ורע"ז ח מבוטם שבת קמ"ג כ בפי' רש"י סם ג סם כתוס' ד בריאתא סם ס בריאתא סם ק"ג ו סם ד סם וכת"ק וכפי' רש"י ח כל בו בסלי י"ם ס בריאתא סם קמ"ג י' הר"ן בסם רבינו יונה מסת דבלנות שבת קמ"ח וס"ם בפרק כ"ח בסם סרמב"ן ח מיחוזן ק' ובריאתא ב סם בגמרא לתירולא הוא (ולא נראה כן מסר"י אלא סם בפרי סרמב"ם פ' כ"ח מס"ם ג סם לאיתון מבני ד פ"ם בסל"ח מס"ם :

יד אפרים

שלה (במג"א ס"ק ד') וכ' כד"מ לפי מו' קל"ל וע' כבו"ר אלם אין דומה לאהל אלא איך אין מבטלין ע"ב :

גדול וחלי פולגים. (עמ"ס סי' תקס"ח ס"ב) וכ"מ במהרי"ו סי' י"ד וברמ"מ סי' ק"ט כתב דליטלה הוי ו' זהו רייגס · ובת"ה סי' ס"ג מסמע דליטלה הוא ר"מ פסיעים ח"כ כל זהוב הוי מ' פסיעים ח"כ כל פסוס הוי גדול וחלי פולגים ח"כ כל גדול וחלי פולגים ולף על נב דאמרינן בגמ' חשלח בת משה וידוע דסלע כ"ד משה והוא כד"ג פולגים כמ"ם כי"ד סי' ס"ה וא"כ משה היא גדול פולגי"ם וכ"ל דזיל בתר טעמא דהרי עכשיו אין ממלא לקנות כבש כ"כ בזול ולכן לריך ליתן כפי מה שקונים הפחות שבכבשים בתוכו זמן והכל לפי שיעור המטבע : **ודע** שיש פשוט בא"ע פ' סי' ס"ו סעי' ז' וכל"ל אבל לדעת יש פוסקים וכו' מדאורייתא ויש מי שמפשר בתוכת בתולה י' זהובים וכו' ולא טולה ההשבון מכוון דוק ותשכח וכ"כ בהדיא באמודה וכ"כ בחמ"ם :

ודע דשלחי"ב הוא זהוב ולחי רייגס וכדרך זה לריך לחשוב הכל כל"ל ועמ"ם בי"ד סי' ס"ה האחרונים : **לה של עץ** · הכיבוי הוא מלאכה אא"ל ובמקום הזיקא לא גזרו אבל במקום הזיקא דממונא אסור וכמ"ש סב"ה והרמב"ם ס"ל דחייב במלאכה אא"ל ועמ"ם סי' ש"ח סי"ב וכבל מתכה ליבא כיבוי דאינו שורף : **שלה א** מזון ג' סעודות · היינו קודם לחילת ערבית כמ"ש רסי' של"ד וכ"כ הרמב"ם וע' במהרל"ו בתב לדייק מהרמב"ם דהיכא דמסמה משובדא דחול לא חייביגן שיבא לידי מלאכה דאורייתא ואינו מוכרח וגם הרב"י חולק עליו וסובר שאפי' בשפסה על הארץ אמי אסור להליל יותר מג' סעודות דחייבין מתוך שהוא בהול בהלגה יביא כלים דרך ר"ה ואפשר דהחידוש שאין לנו ר"ה יש לסקל ואפשר שמהוס לא כתב רמ"ח שמא יתקנו וכו' : **ב** ומיהו אם עבר כו' · ל"ע דמהיכא תיתי לאסור בדיעבד ועוד דאין זו הערמה כיון דהזמין תורחים ולכן נ"ל דהרמב"ם ס"ל דמותר להעביר לכתחלה לזמן תורחים שא"ל לאכול וכ"כ הס"ג בשמו אהדיא וכ"כ המ"מ וח"ל מערימין בשל דבריהם ע"ש וכמ"ש רסי' תקנ"ג שפסק שמותר ג"כ להעביר ובגמרא איתא דתרוייהו חד דינא הוא ע"ש : **ג** הדלף אינו ראוי · ומיירי שלא נשברה לגמרי דאל"כ אף בראוי אסור כמ"ש ס"א : **ד** לא יזרקנו בכלי אחר · וצ"ע דאם יש לו כלי אחר ישא אותו כלי תחתיו ולא ישלטל המוקלס בידיו ואפשר דמיירי שא"א להעמידו כאן כגון שהוא מחובר שם במקומו ואע"ג דבשם"ם של"ח כ' דאסור לכתחלה ליתן כלי תחת דלף דאין עושין גרף של רשי לכתחלה ע"ש וכ"מ קלת בגמ' בשבת דף מ"ג ע"ש · הכא שרי משום פסידא כמ"ש סי' תקי"ב דמין בשאינו מינו בטיל אפי' בדטיל"מ א"כ מותר לתת כלי עם מיס תחתיו שיתבטל הין במיס דאשון אסור לכתחלה כמ"ש בי"ד סי' ל"ש ס"ו ואפשר דשאני הכא דאין כוונתו לאכול האיסור רק להליל הין ול"ל שאפילו אינו ל"ל בה דיש לסמוך על המקילין בי"ד סי' קנ"ד :

שלו א בין יבש · כיצוח החמה אסור משום דמתרי קנסי ואע"פ שאפרו עגפיו כבר אסור משום לא פלוג וביעות הגפמיס אסור משום שאין מיכר בין לא ויבש לאבל בחמת ביבש שאין בו לחלוח לא שייך תלישה כ"כ רש"י בעירובין דף ק' וכ"כ בחולין פ"ש אבל דעת הרמב"ם דביבש שייך תלישה כמ"ש סי"ב וגרוך לייסב לגדידים הא דקאמר בגמרא והא קתמרן פירי ולא קאמר שמא יעלה ויתלוש ע"ש : **ב** אסור לישלו · ומה"מ אין מיחסין לר עליו בי"ט כמ"ש סי' רע"ו ס"ד (מ"מ) והרא"ש כתב פ"ם דבשת דאם טולו לא מקרי משתמש במחובר וכמ"ש סי' ש"ז ס"ז דמותר לקטור אבל בשני הפרים אלא עשה איסור בגר שמא יעלה על האילן כדי ליטלו פ"כ וע' תרכ"ח ס"ג דמסמע שם דס"ל להרא"ש דאסור ליטול אפן מעל האילן וכ"ה בהדיא בגמרא דאפילו מוכללגלה אסור ליטול כמ"ש סס' זה ק"ו מאילן טופח דאסור ליטול וא"ל דבכללגלה נופח הטעם שמא יעלה על האילן דמסיכא תיתי יעלה כיון שהוא לאמשה מי' ואפשר דס"ל כיון כן גם לאמשה מי' אסור דלא פלוג משא"כ בהמה דרוב בהמות

(בא) אוסר בשל עץ · דשייך בו כיבוי מן התורה אם רולה : עבשה אחמין ממנו ואע"ג דזה המבבה אינו מכוון לזה וה"ל מלאכה שאינ : מ"מ פוסק כר"י דאמר מלאכה שאא"ל חייב עליה ודיעה קמייתא דשת הטור פוסק כר"ם דמלאכה שאא"ל אין בו אלא איסור דבבן ובמקום הוצאה לא מהרו :

תשלום דיני כבוי הדלקה נתבאר בסימן רע"ז :

שלה (א) מזון שלש סעודות · הטעם משום דאי פריש ליה מפי מתוך שהוא בהול אתי לתקנו כמו בדליקה סי' ש"ד וש"ל סי' ס"ז סי"ש : (ב) מצילין בכל עצין · תמוה הוא זה דלא הותר בדליקה להוליא לבי' מבירו המשורב אלא לדעת בשה"מ אבל הטור חולק ולא הכריע עם בש"ע סי' של"ד סי"א ונראין פסק להיתר פתח ומלאה דאחר שלו יש להתיר בזה כיון דלא מלינו חולק בזה וכמ"ש סי' של"ד סי"א :

שלו (א) אין עולין באילן · אף על גב דבני עשבים מותר ליקר עליהם כמ"ש ס"ע בתם הטעם משום דעיקר החסם מתלמות בדריסתו וכזה קי"ל כל"ם דס"ל דבר שאינו מתכוון מותר משא"כ באילן הוא הטעם משוסמא יתלוש בזה מודה ר"ש דאסור כ"כ ב"ו וכ' הרא"ש דבאמת דהרי"ף לא אפליג בין אילן לעשבים ולהכי לא הביא בהלכות הביא דאילן יבש שב"ל משמע דבאילן מותר אפילו בלא כמו בעשבים ויפה הקשה הב"י עליו דא"כ לא היה לו להביא הביא דאין עולין באילן כו' אלא ודאי דהרי"ף ס"ל הכל אסו אפי' ביבש ואלא כמשמע כתב מו"ח ז"ל על הביא יוסף דתקפ' עליו מאמתו כי הרי"ף ממלק נ"כ בין לא ליבש דא"כ ה"ל להרי"ף לכתבו בהדא"ש : (ב) **ואין משתמשין** במחובר לקרקע · מלשון זה משמע אפילו בירק ומ"ש אח"ז : (ג) **ודוקא אדם שעלה שם** · פי' דוקא בחדש הזיבו

שלה א מזון ג' סעודות · קודם לחילת ערבית כמ"ש רסי' של"ד וכ"כ הרמב"ם וע' במהרל"ו בתב לדייק מהרמב"ם דהיכא דמסמה משובדא דחול לא חייביגן שיבא לידי מלאכה דאורייתא ואינו מוכרח וגם הרב"י חולק עליו וסובר שאפי' בשפסה על הארץ אמי אסור להליל יותר מג' סעודות דחייבין מתוך שהוא בהול בהלגה יביא כלים דרך ר"ה ואפשר דהחידוש שאין לנו ר"ה יש לסקל ואפשר דמסמה

ד **אבל קנים כו'** · זה ל"ע ותחלה נקדים שזהו הג"ה שמביא ב"י ושעמו דלא הוה אלא ירק ובירק אין שבות כלל · וכתב שלמדו כן מדאמרי' אל"ל ר"ל פוקו כבשו כו' וסייס ב"י והפוסקים שלא הזכירו זה אפשר שסמכו על מ"ש אסור להשתמש באילן דמשמע דוקא אילן אבל בירק מותר דאל"כ ה"ל לכתוב אסו' להשתמש במחוב' עכ"ל וא"כ כיון שכבר כתב הש"ע בתחילת הסעי' אין משתמשין במחוב' ממילא משמע אפי' ירק והוא לשון הרמב"ם פכ"א והיולך כ' כאן דמ"ל דברכים מותר להשתמש ועל הב"י קשה היאך פסקו הפוסקים דלא כסתם גמרא דאמרה לאלק בין רכים לקשים וע"כ נלע"ד דרך אחר והא לך הסוגיא בפ' בכל מערבין ד"ל"ד דקודם לזה איתא במשנה דאם נתן העירו' על האילן הו' עירוב ואם"נ דלא מלי ליטול העירוב מבו' דאין משתמשין באילן מוקמינן לה כר' דס"ל כל שהוא מבוה שבות לא גזרו עליו ב"ה ועיקר קנין העירוב הוא ב"ה ואמ"כ אמרי' במשנה דאם נתן העירוב בראש הקנה בזמן שהוא תלוש ועשוי הוה עירוב ואמרי' שם הרב שיאל לאו ר' היא דאל"כ מ"ש מאילן דהוי עירוב ברישא רבינא אמר טולה ר' היא ושיאל גזירה שמא יקטוס פירכ"ש לפי שהקנה כך הוא איכא למיגזר שמא יקטוס שקיל ליה לאכל ברישא באילן קשה הוא וכן הסמכות לשמא יעלה ויתלוש לא מייסינן אכל לקטימתא קנה ודאי הוא איידי דרכיכא מיקמעמא ולאו מבוה שבות אלא מלאכה דמחייב מבוה קולר · ההוא פולמסא (פי' חיל) דאתא לגהרדעא א"ל ר"ל פוקו עבידו כבושו כבשא בתגמ' ואמרה גזיל ונתיב עלייהו (פי' כפו הקנים זע"ז כדי שיוכלו ליבש) איתיביה רמי בר חמא לר"ל תלוש ונעוץ אין לא תלוש ונעוץ לא פירש"י דקני' באילן וכסה ואסור להשתמש עליהם אל"ל הא הם בעתידין פירש"י שהוקשו כבר הרי הוא באילן וכי מריגן באילן עוהדין בעוד הם רכים דהוו כירק ובירק לא הזכירו חכמים שבות והכא אמו דוחין שיש כאן מחלוקת דלרבינא אמיר מפי הילא דרכיך ודומה לירק ולר"נ כל הילא דרכיך ודומה לירק ליתא ביה מבוה שבות והילא דקשה דומה לאילן ויש בו מבוה שבות ול"ל גזירה דשמא יקטוס וכ"ל אתי כר"נ ולהכי מיקל בדרכיך אבל האשר"ו פוסק כרבינא וגמלא דרכיך אמיר מפי מבוה שמא יקטוס ואם כן ב"ש בירק דרכיך מפי דיש מבוה שמא יקטוס ואסור להשתמש בו ול"ד לגמ"ש אח"כ בסי' זה דמותר לירק על גבי עשבים דשאני התם דאינו משתמש בו ודיין דחוקות ממנו מש"כ במשתמש דהוא עוסק בו ויש מבוה שמא יקטוס והשימוש באילן הוא ג"כ מבוה זה דשמא יתלוש כיון שהוא סמוך לידו וא"כ דמבוה שמא יקטוס הוא אפי' בירק שפיר כתב הרמב"ם דאין משתמשין במחוב' לקרקע לכולא גם ירק אחר שזכר אחלה דין אילן והיינו כרבינא ואם ל"ל דגם מחמת מוקצה אין להשתמש בירק דודאי מוקצה הוא וא"ל לומר לא אסרו בגמרא מבוה מעם זה די"ל שמתו מעם לכ"ע אפי' לאמתן דל"ל מוקצה ולהלק בין אילן לקנים לכ"ם ולא קי"ל הכך הג"ה לאחיר בקנים רכיה ובירק ודברי רמ"א תמוהים בזה אחר שראה דברי הרמ"ם על פי הרמב"ם שאין משתמשין במחוב' אסור לגמרי אלא בדבר שאינו מבוה שבות ולא כתב עליו בה"ל אלא בדבר שאינו מבוה שבות ולא כתב בה"ל אלא בדבר שאינו מבוה שבות ולא כתב בה"ל אלא בדבר שאינו מבוה שבות ולא כתב

ד דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ק"ב וכמסם דוחבי ב סם ג מסקנא דגמרא בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

יב ר השורה חבים ושעורים וביוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע **יב** והייב (י) בכל שהוא : הגה ומותר להשמיד **יג** (יא) שנמי לילנות במים בשבת ונלבד בלא יהיו בהם פרחים וסומנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ן) ושיין לקמן סימן תרל"ד :

יב ם תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו **יד** התולש מהם בשבת חייב אף על פי שהם בעקורים לענין טומאה :

יג ה אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר ו לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו דהוה ליה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתה נקרא צדדין **טו** (יג) והבלבלה כצדי צדדין : הגה ומותר לינע בלילן ונלבד בלא ולמלות ומתפסם ויורד ומתפסם ושולה ולא מייסינן אמא שיקור קרקע בירידתו ועלייתו • (טור) :

מעור בהמה בלא יתלוש מער ממנה שים בו חיוב חטאת דהכי איתא בירושלמי פ' כלל גדול החולש מהבהמה מתה מייב שחלישתה זו היא ניצתה ושוה יש ליזהר בלא יתלוש מן טור שלו בידו לו במקומות אחריים דהוה כמחובר לקרקע וכן מומע בריש סנהדרין דחדס הוי כקרקע :

שלז (א) פסיק רישה • פירוש שלקח על פי שאינו מכוין לעשותו א"ח בלא יעשה : (ב) **הקרקע מרוצף** • דאז לא מייסינן לאשויי נומות ויש מחירין ס"ל דאפילו באינו מרולף לא הוי פסיק רישה לאשויי נומות ויש מחמירין ס"ל דבאינו מרולף הי"ל פסיק רישה וצריכין מרולף אבל אינו מרולף : (ג) **שלא ישברו** קסמיהן • חמוה לי הא דאפילו מחבר אינו אלא מקלקל ופטור :

שלח (א) מ"ם הואיל והכלי כו' • מכלל מומע דל"ם דאסור לתלות בשבת לנוסה שבה תלויה פעמונים על הפרוכה כדי להשמיע קול לאנשי בית הכנסת בשעה שמוליאין הספר תורה דזה עיקר עבודתיה לקלא ולותן שושין

שלז דין כבוד הבית ודבר שאינו מתכוין • ובו ד' סעיפים

א ם דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא (א) פסיק רישה ג הלכך נורר אדם מטה כסא וספסל **א** בין (א) גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ד מותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות נומות אלא שלא יעלה האבק :

ב ב ד אסור לכבד הבית אלא אם כן (ב) הקרקע ג (ב) **מרוצף** ה ויש מחירין אפילו אינו **מרוצף** • הגה ויש מחמירין אפילו במרולף (פור בשם ר"י ומרדכי רים פרק כל הכלים ורביט יהודס חי"ם וסמ"ג וסס"ח) וכן נוהגין ולין לבשת מיכו **ד** (ג) ע"י אינו יהודי מותר (ר' ירוחם ח"ג) וכן על ידי בנד לו מפלית לו כנף אות הקליס ואינו מטור נומות (אגור) ואסור לכבד הבנדים פעמים מקמיים **ה** (ג) בלא (ד) יתחברו קסמיהם (הגהות אלפסי הגר"מ דף ובשין הגמ"ם דף קכ"ד) :

ג ו אין סכין את הקרקע ולא מדיחים אותו אפילו הוא מרוצף :

ד ז אסור (ה) לצדד הבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבא להשוות נומות ודאי והוי פסיק רישה :

שלח דברים האסורים בשבת משום השמעת קול • ובו ה' סעיפים

א ם **השמעת קול א בכלי** (א) שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר • הגה וכן אם לא עביד מעשה שרי ולכן אלו שקורין לתברים ומפלסים בפיהם **ב** כמו לפור מותר לעשותו בשבת (הגהות אלפסי) ואסור לכתות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אף על פי שאינו מכוין לשיר (א) מ"מ סותל וסכלי מיוחד לכך אסור לעשות לכתות על הדלת לקרא לבית הכנסת ע"י הכלי המיוחד לכך

שלז א בין גדולים • אבל גדולים מלד לאסור לגרור דהוי פסיק רישה דעשה חרין ואסור אפילו בקרקע של שים (ב"י רוקח וכ"מ בשם הרמ"ך) ותע"ב דבמחופר הוי מלאכה דרבנן אפ"ה לאסור ומ"ם סי' ש"ד סס"ח : **ב** אסור לכבד • דמזיז עפר ומשוה נומות ויש מחירין דה"ל דבר שאינו מתכוין : **ג** מרוצף באבנים • וכ"ם בקרקעות (ב"ז ר"ס) : **ד** ע"י אינו יהודי מותר • ובים"ם אוסר אפילו ע"י אינו יהודי אלא שהגו להקל ונס ע"י כוף אוסר ע"ם פ"ב דביצה סל"ג • כתב ב"י דאפילו יש בבית קליפי אגוזים דמוקלים הם מותר לכבדם דה"ל לדידיה כגרף של רעי ע' סי' ש"ם סעיף כ"ז : **ה** שלא ישברו • וכודאי אפילו הם נשברים ליכא איסור דאורייתא כמ"ם סי' ש"ח סי"ב אפ"ה אסור בפסיק רישה • ולפ"ז אסור לכבד אפילו במרולף אא"כ בשל תמרה ולא בחוטן הבשרים מעבפי אילן עמ"ם ס"א : **ו** אין סבין וכו' • ואין מומחין הקרקע (רמב"ם פכ"א) ושמעת דדברים אלו אין בהם טרח כ"כ כמו בכיבוד (מ"מ) : **ז** אסור לצדד • ולא יכריע הבית ושפוך ממנה אלא מגבי' אותה מן האחרן ושוקד דאל"כ מחפיר הוא מן האחרן (ס"ג) :

שלח א בכלי שיר • וה"ה בכל דבר שהוא דרך שיר וכמ"ם סי' של"ם סעיף ג' ח"ל יש"ם כל המשמיע קול אפילו מתכוין לשמחה כגון שמע מקשקש לבה"כ וכיוצא בזה מותר מ"ז שכ"ל וכתב הג"מ דמותר להניח שבעת שים בו טוברת משמיע קול עמ"ם סי' ש"ח סכ"ג • ואם מותנים מים בכלי מלא נקבים ומניח להוך כלי מחכות כדי שישמע קול נעים כי קלא דזמזומי אסור דה"ל ככלי שיר • ולמולה מותר ואם מניח בחוזק כדי שיקין הינן לאפילו לבריא אדי דלא הוי בעין כלי שיר אלין עושה בנעימה ובנחת ואע"כ כ"ם הני פעמונים שבארוכת דלית בהו איסורא אלין כוונתו שישמעו בנעימה ובנחת ועוד כיון דלמולה אדי כ"ם לדבר מצוה ועוד דהאידנא יש להקל כמ"ם סי' בל"ט ס"ג בהג"ה וכ"מ שהס"כ הקיל משום דלצורך מצוה הוא שישמעו הנשי ויקומו כמ"ם סי' של"ט ולא אבנם ש"ן בי"ד סי' רפ"ב וכן כלו אוסר וכבר נהגו להקל וכמ"ם ועוד דאותו שפותח הארוכת לא קמכוין לקלא כלל כמ"ם סי' ש"ח סכ"ג ע"ם : **ב** כמו צפור • מקוין לופי"ל בלא"ו אע"פ שבאותו הלפלוף רגילין ג"כ לנעשים בשיר הכא אלא כיון שמכוין לקרות לחבירו לא יעשים בקריאה כו' ונס לא עביד מעשה שכ"ל ממש דאם מעשים בשיר אסור אע"ג דמותר לשורר בפה הכא אלא דמי לכלי שיר ומ"מ ל"ל דאי כיון דלא עביד מעשה : **ג** אסור לשמש וכו' ויש מקומות שלוקח כלי אחר

שערי תשובה

שלח (א) שיר פיין בתר דיסב בעמון הפעמונים ושיין בשערי אחרים אסר יו"ד סעיף ג' : בש"ע סעיף ג' זוג המקשקש וכתב בפמ"א ח"ב סימן קכ"ב בלדעתו מותר למכוך ממלכות שבויינרלוך בשבת דעדיף מכות של פרקים ע"ם ושיין בשאלת יעב"ץ סימן מ"א דאסור ממלכות וכן אנו נוהגים וכ"כ בס"ם בתיר רק ע"י אינו יהודי ולמולה אם פ"א בתינו יהודי יש להתיר ע"י ישראל ע"ם • ונראה דבפס"ג יש לחיות אדי לשעריך ולמכוך חבל הכסף עד לא יפסיק סלוכו המשמיע קול ע"י מיכוב הנלנלים דמה כיון דהשמעת קול הוא מלחמול והוא אין מחדש בהשמעת קול רק מניחת הפלפלה דין נדמה די לא יפסוק ודי לא יבטל וחס קיל מפי המבואר בסי' זה ונס לא שייך בזה שבות נמר מלאכה ומתקן מנא אבל אחר שכלה הפלפלה הכרוך על הנלנל החוזר ופסק בלוכו ע"י שבות אחוז ומוסך ומעריך הוא מוחר ליקר ולקרקע נראה שיש לאסור מנוס דהוי נגמר כלי ומתקן מנא וכמ"ם בשו"ת מיס רבים ומכ"ם ממקום שלריך לבטות בעמון בחוס הבריל המנעגנו בתחילות בשבולך בהקרא בל"ח אומרו טוב רחיתי בבו"ת כך הכרמל בכתב נ"כ דברי לעבריכו בעוקו הולך ע"ם שים קלא נמוס בדבריו ודעתו לאחור ביו"ע שני ומתחיר בראמנון אין לעבריכו מיו"ם לחבירו ובתב דלא לבטוך עליו לתעבה בעם מי שמקל לבלמו ביו"ם שני מ"ם אין לבעבריכו רק לעוכך בישם אבל לא לעוכך יום שלחבריו בין בחול ובין בשבת ולמעבה נראה לתיר לעוכך חולה בעוקו הולך אף ע"י ישראל אם בקוקי לאנא אינו יהודי ואם עוסה ע"י אינו יהודי יש להתיר בכל עוכא וכן אמא דבר וע' לעיל ס"ם ס"ח : אין

שלח (א) שיר • ובוה סדין בכל דבר שבות דרך שיר וכמ"ם סימן של"ם ס"ג • וה"ל יש"ם על משמיע קול שאינו מתכוין לשמחה כגון שמע שבלא קבוע ומוסף לתוך כלי מתכות כדי שישמע קול נעים לאסור דבוה נים בכלי שיר ולמולה אותר ואם מניח בחוזק כדי שיקין הינן לבריא שרי דלא הוי בעין כלי שיר אלין נעשים ונכנחת ואע"כ כ"ם הני פעמונים

ה דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

ו דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

ז דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

ח דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

ט דמב"ם כפ"ח וכ' פ"ט סטו מטוגיא דוחבים פרק דם חטאת ם סם מכת דאולין קפ"ז ח בגמ קפ"ד ח סר"ן ח מסקנא דגמ' בגמ ל"ם ד טור בסם פרמב"ם בפרק ח' ם סם כסם ב"ג וכן כ' סהוס ל"ם כסמו וכ"פ סרי"ף בפ' כל הכלים וכ' סר"ן שכתב בפסוקים דסא דמקן כפ"ג דכלים דמבמים לוכרים לכבד כין מכשות רבי יהודס סא ח ומבמ"ם ח ומבמ"ם בפ"ח מ"ב דמלאכות ומלוזים לו ם מלוזים בסי' מלחר ס"ב):

באר היטב

לסדם כירו אסור עפ"ק ח' : (י) בכל שבות • עיין מ"א חס בסקפה מב"ם דוחבים דף ל"ד וכבלה דאינו מיוב לאלא כשורה זמן אחוך כמו מלי יום ולהכיר נקב הבורה וכן מעבים בכל יום מחבתים מתים ומחליון לבמשמן ומכל מקום ל"ע שב"ל ע"ם ושיין מ"ם ריד אחכן : (יא) מעשים • מאחנו מאחמל לחבאים ושיין סימן מ"ח סעיף ב"ג • ושיין סימן תרל"ד דאסור לסוסיף מים בכבת • מה בעבנין כמון בשם ליתן כמון כלי מים ודרים וכיולא בהם בוא איסור נמור אחוקן ודרים נעפתים מלחלוחית המים ובבר בתב מרמ"ח בשם מפרי"ל אחין ליתן בשים מנחי אלונות איסור בהם, פרחים וסובנים שהם נפתחים מלחלוחית המים בגמ"ג ושיין יד אחכן : (יב) סמוכים • ונראה לי דבשבנים יבשים כ"ם מודו דבטלטלין דמי מ"א דלא בפ"ם ע"ם • [ובספר אלוים רגם המה על מ"א דמחלק בין מין לין לבשנים אלא שבראה לי דמשיקרא לא ק"מ דודאי אילן יבש נמי בחלנים אלא בשבת אייר בחלון לא רק בשאירות נמייבנו וכן בוה בחלון דף קל"ד בס"ם ופירוש רש"ל שם] : (יג) וכבלבלה • ומותר ליטול אבן מהבלבלה אבל בבלבלה עצמה אסור ליטול דקא מתפשם ביחד שבות גדרון ואם בבלבלה אלונים בחלון עצמו אסור ליטול מבלבלה דקבשבים בגדרון • ואם אי בבלבלה לא דבטלטל אבן מן בבלבלה מניד בחלון בכל עניין אסור • ולבשבן בחלון בגריות מותר בתב אסור ע"ם ס"א עיין שם :

שלז (א) גדולים • אבל גדולים אלר אסור לגרור דבוה לגרור דבוה עבין ריבוה דשוסה אבין ואסור אפילו בקרקע בל בים ב"י מ"א ע"ם : (ב) מרוצף • בתבנים וכ"ם בקרבים מ"ל : (ג) פ"י אינו יהודי • וכ"ם בתב אסור אפילו על ידי אינו יהודי אלא שבתנו לאבל ונס על ידי כוף אוסר ע"ם ס"ב דביצה סל"ג בהב ב"י דאפילו יש בבית קליפי אגוזים דמוקלים הם מותר לבבדם דבוה נים לדידיה בגרף בל רעי : (ד) יבתברו • וכודאי אפילו הם נשברים ליכא איסור דאורייתא אפילו אבי אסור בפסיק רישה : ובמ"ר אסור לבבד אפילו במרולף אא"כ בבל אמרה ולא בחוטן הבשרים מעבפי אילן עיין ס"ם ס"א ס"ח מ"ב : (ה) לדד • ולא יכריע הבית ושפוך ממנה אלא מגבי' אותה מן אחרן ושוקד דאל"כ מחפיר הוא מן אחרן מ"א:

שלח (א) שיר • ובוה סדין בכל דבר שבות דרך שיר וכמ"ם סימן של"ם ס"ג • וה"ל יש"ם על משמיע קול שאינו מתכוין לשמחה כגון שמע שבלא קבוע ומוסף לתוך כלי מתכות כדי שישמע קול נעים לאסור דבוה נים בכלי שיר ולמולה אותר ואם מניח בחוזק כדי שיקין הינן לבריא שרי דלא הוי בעין כלי שיר אלין נעשים ונכנחת ואע"כ כ"ם הני פעמונים

שטוסין כן נראה למחות בידם : (ב) מותר לערבו · מהרי"ו סימן ק"ל אוסר ומדמהו לריחיים ומסתכר לסיתר דידוע לכל שסעודו מלחתמול כמ"ש ב"י : (ג) ולא בתפוחים · בעור כתוב אחזיים לאוד ולא זכר תפוחים וכלל אותם בס"ם וכיולא בהם הטיבו תפוחים במקום שמשמיעים קול גר"ח ובהגהה כתב כ"ש דוסק בזה :

(ד) הדלף ראוי לרחיצה · ז"ל הרמב"ם והטור כתב עליו ולא נהיגא וכו' ובודאי ל"ע לתרץ דברי הטור דהא בפרק כירה ד' מ"ג מוקמינן לה בדלף הראוי לוקח כי היכי דל"ת הא אסור לבטל כלי מהיכנו וא"ל לתרץ דהא איתא בס' משילין בי רמיא דאביי דלוף פי' הדלף נפל על הריחיים שלו והיא עשויה בטיט ונימוחה מפני הגשמים ולא היה מספיק לכליה הלריכים תחת הדלף אחת לקמיה דרבה א"ל זיל שייליה לפורייך לתחת דלהוי כגרף של רשי ואפקיה יתיב ואביי והא קשיא ליה וכי עושין גרף של רשי לכתחלה אדהכי נפל בי ריחיא דאביי אמר תיתי לי דעבדי אדמר ונראה דהרמב"ם שכתב כאן שאין עושין גרף של רשי לכתחלה ס"ל דאביי אמר תיתי לי דעבדי אדמר ונראה דהרמב"ם שכתב כאן שאין עושין גרף של רשי לכתחלה אדהכי נפל בי ריחיא דאביי אמר תיתי לי דעבדי אדמר ונראה דהרמב"ם שכתב כאן שאין עושין גרף של רשי לכתחלה ס"ל

ה מכנס כיוס ל"ו ע ריב"ם בתשובה ופתחי מהר"ר יצחק. וכר"ן סס י ניסים ע"ז כ ירושלמי ובתוספתא פרי"ף ורא"ש בפ"ה דביצה ל' כר"ן סס בפס ירושלמי מ מרדכי בפס"ה דביצה בפס סימן נ' סס מהגהות מהר"י מפאנו בפס ר' תרנגחוז ע ר"י ובכן ר"מ מדפרי הכל כו (יש עוד פיהר אחר לגורסת מרבנן בגמרא קנ"ם ובפיה כפוך ובהרמב"ם בפסוקיו בפרק כ"ג וכ' ס"ם סם שפסק לפי טעין לגורסת מרבנן מלגי בזמן הזה (אם מותר לבשלו בפסיגה בפ"ם מו בשבת ע"ל בפרי רח"ת) ח שבת ל"ט :

יד אפרים

(במג"א ס"ק י"א) יש לייחד אחר הפוסה קודם שבת כו' מכ"ל בפרי ל"ם ר"ל מנוס דפו"ל יפוד שלן מנויה ולף על פי שמנודרת לו ולפשיטו תרוסה אסורה לפתיחה עם סתרום קודם ברכת מחיים כמ"ם בלפ"ע פי' ל"ם לכן לריך לייחד מבע"י בתקום בעוב אחר הפוסה ע"ם בתפלת בריתין פי' ל' :

ג אין דנין. אין מסדרין טעמות בשבת ור"ג תיקן שלא לבטל ההמיד בשבת אבל לקבול כגון על טעמת בתולים פרי (ס"ג ס' ז"כ) וע' בתוס' בתובות דף ג' ובשביל טעמות הקבל מותר לבטל התמיד (מס) :

כתב הרמב"ם פכ"ד גלא היו עוסקין בשבת אע"פ שהטומס מ"ע אין דוחה שבת כילד פרי שהיה נתחייב בזמן הבית מיתה לו מלקות לא היו מלקין אמ' לא הבטרו אם וה"ה לשאר עוסקין וכתב הרמ"ם שמלאה הרמב"ם בענין המלות ע"כ ולאמת בענין המלות פי' שכ"ב מבטל דוקא בדבר שיש בו חילול שבת אסור מדאורייתא וכ"מ בגמ' שבת ד' ק"ו נגי הבערה ע"ם ואסור דבמלקות נמי איכא חילול שבת כגון שעשה חבורה ול"ע ואפשר דמרבוי דקרא דבכל מושבותיכם נפקא לן דאין דנין כלל · ול"ע בסמהדרין דף ל"ה מבטל דוקא בדבר שיש בו חילול שבת וכ"מ בתו' שם ודיני ממונות אין דנין בזמן הזה אמת יכתוב :

איתא בסמהדרין דף פ"ח ע"ב שבשבת לא היו יושבים בסמהדרין בלשכת הגזית רק בחול שלא יבא גלחה כאלו דנין בשבת וכ"ל דמה שלא אסור לקבוע מקום למלוה בשבת ופ' בא"ע בפי' סדר ההלוה פי"ז בתקום בדבר : **ד ולא מקדישין** · נזירה שמא יכתוב : **ה הבניסה לחופה** · ובסמ"ק כתב דכניסה לחופה לב"ע אסור דבריו לא התירו לב"נ לכנוס ביה"כ מטוס כפרה וה"ה מטוס פריה ורביה וע' ביומא דף י"ג ע"ב בתוס' בשם הירושלמי דמשמע דבריו לב"נ ותפסר שנם בגמרא דילן לא אסר אלא מטוס דאפשר בע"א מ"מ בהתלה יש ליזהר ביותר שלא לאחר המופה כי מתה עבירות בלין מזה ובא"ע פי' ס"ד כתב שלין לעשות מיטולין בשבת ע"ם : **ו ולא מקדישין** · מטוס מקה וממכר : **ז ולא מפרישין** · דדמי לתקון ולא הפריש דינו כמבטל בשבת (ר"ן ורמב"ם) ע' פי' מ"ח : **ח ואין פודין** · אפי' בכלי דדמי למקה וממכר ולין לומר יהן המשות לכהן בע"ם מ"מ לוק יעשה עם הברכות והבשורה · ישמחו בע"ם עדיין לא חלה עליו המלוה ולוק יאמר ולזנו ובשבת אמי לא הבשתא לאו מידי קטביד לכן ימתין עד יום ח' (ת"ה) ובי"ד סימן ש"ה כתב הב"ח דלא מלאו לו כ"ם י"ב תמל"ב ביום ו' יפדוהו ביום ו' דהוא חדש וכ"כ הש"ך ס"ק י"ם פס · ול"ל דלין לסמוך ע"ז דבבורות דף מ"ב לחמרינן מת ביום ל' ביום מלמיני כו' מ"ע דרבנן נמרי חדש ממדבר מה התם ומעלה דבבנן הא עדיין לא בלה לו חדש אלא ל"ל דה"פ כיון שבלו כ"ע י"ב תמל"ב ה"ל חדש ומבני דבעי' ומעלה ולכן לריך שיביא ליום ל"ח וכ"מ דקתמר מת ביום שלשים כיום שלפניו ולא חילק בין כ"ע י"ב תמל"ב ועוד דהתוס' כתבו בסמהדרין דף י"ח סוף ע"ח בלבון תורה הוי חדש ל' יום ולחידוד מיומא אפילו בלבון חכמים הוי ל' וכ"כ ביומא דף מ"ח וכ"מ בר"ה דף כ' ע"ב ובמגילה : **ט גם שביב מרע** · מיין במ"מ פי' רל"ה ובא"ש בפי' קנ"ג ובפי' קנ"ו ובפי' ל"ם ולא ע"ם ונתב בשם רש"ל אלי דהתם גם מ"ם דמיירי שגרם ע"י שליח מבולה שם לדיהה אלא ל"ל בתב זו כמ"ם פי' קנ"ז ס"ו ע"ם : **י מה שעשו עשוי** · הקשה הים מ"ם מהגשבע שלא לאמלוד ועבר ומכר דאין מכירתו בלוס ע"ם ובהגמ"ר ספ"ב דבבותות דע"י עלמו ליבד כמו ובזהנו בגדר בכ"ל וזה לא שייך כאן ובעה"מ סימן ר"מ ובהגמ"ם : **יא האלמנה** · ובמהרי"ל בתב דאיכת בתולה בע"ל דאפ"ם בתולה ע"ל ליחד קודם שבת כיון די"ל דאופס אלמו לא מקרי חופה וקודם הפופה לאסורים ביומ' · בתב הממ"ח אלמנה שבאתה ליל ה' והיתה נדה ומתיחדה עם החתן ע"י ג' שומרים שמותרת לבבול ליל שבת מאחר שבגשה לביתו בגלה כו' ומיהו לברמב"ם דס"ל דאופס בל נדה אינו קונה אפשר דה"ה ייחוד ובכיסה לבית הבעל לא מהני כל זמן שאינה רחוצה לביאה ועוד אבתוב מזה לקמן סי' ס' עב"ל · ובכו' ס' האריך לבבריו דלא בהרמב"ם וסייס וא"כ נלחה לאמלוה שבגשה לאופס לבוא בשבת דהא קנה לוחה לכל דבר כו' עב"ל · ודבריו אין נ"ל דאף דהאבעיא הרא"שונה קלי לענין תוספות בתובה מ"מ בעיא הסניה הוא נ"כ לענין ירושה דכיון דמלריך בחופה שתהא רחוצה לביאה ק"ו במסירה לבעלה אי לא חזיא לביאה לא קנה כלום אפילו בחופה ועוד נ"ל דאפילו אמ"ד חופה דה קונה מ"מ באלמנה דלא מהני חופה רק יחוד הראוי לביאה דהא הרא"ש ס"ל דחופה נדה קונה ואפ"ה בתב באלמנה בתי דוקא יחוד הראוי לביאה ממ"ש ריש בתובות והרב"ש בא"ע סי' ס"ג ס"ה · ומה"ש נ"ל דבשי יחוד שאין שם אדם וכ"מ בר"ן הביאו בא"ע בכ"י סי' ס"ח וז"ל דחופה הייט יחוד דאי לאו הייט יחוד הרי נדה נ"כ לחויה לחופה וכו' ומאחר דקי"ל דחופה לאו הייט יחוד א' מאחר לכנוס נדה עכ"ל א"כ מוכח דיחוד ממש בעי' בלא שום שומר דאל"כ הרי נדה לחויה לייחד נ"כ א"ו בעי' יחוד ממש בלא שומר וכ"כ הבעקן יחוד לאחר החופה אראוי לביאה וכ"כ רמ"ד בי"ד סי' קל"ז ובבא"ז שם וכ"כ מהרי"ל בה' שבת שאפי' היו הבעולין ביום ה' אסור לבא עליה בשבת לכן אין לסמוך על החמ"ח בזה : **יב להשיש בתים** · דוקא בתבר אבל בכלי הרי כמ"ש ס"ב ב"ח : **יג ספינה בו'** · אסור לבעריס לישן בספינה ויודע שהאיש יהודי יוליך אותה בשבת ואפי' לא"ח דאין בזמן הזה א"מ (מ"מ) וע' סי' רמ"ח ס"ג בהגה דאם נכנס בה מע"ש שרי דלא הוי כשם בה מע"ש אבל לילה אסיפה לספינה ע' סוף סימן ת"ד :

אחר שיה לו חוב גדול אבל אינו יהודי ומודע שהוא אסור להסכיר לו ספינה קטנה אלא דלא בדי הזיקא דשמא לא יאמת לו שמא יצוה לפרוע (ר"י הלוי ל"ב ע"ם) ומשמע דאם בדי הזיקא בגון מאני ליסטים מותר לבעור בספינה אפי' אל"ד ס"ו ול"ל דאם התירו אלא לא התירו אלא בספינה דהא אפי' לדבר אלה אסור אפי' תרי"ג ס"ו : **יד ואם היא קשורה בו'** · ולריך שיהיה קרש קשור בראשו הא' בספינה ובשני ביבשה (ב"ז ד"ך ע' כ"מ אלשקר ק"מ) : (כאן שייך מה שבתב המ"ח בפי' ש"מ סק"ב הע"ם בתב בו' עיין ת"ח) :

שמ המותך בכלי בין לו בין לאחר חייב וביד פטור כ"מ ממ"ם נגי יבלת ובתב הע"ר בי"ד סימן קל"ח דאסה שבתה ליטול הצפרנים בע"ש ובליל שבת הוא ליל שבילתה לא תאמר לאיש יהודי לתתכם דהא אפשר בביקור ולמה תחיר אמירה לאיש יהודי ושוד דמ"מ מטה ידיה ומסייעה וכמ"ש בי"ד סי' קפ"ח ולכן תנקרם הטיב ובטל ש"ך בסמרו נקודת הכסף האריך ובתב דברי דמסייע אין בו ממש כמ"ש בי' שב"ח בסי"ז ושוד דהוי מלאכה שאל"ל כמ"ש התו' מ"מ אם אפשר ליטלו ביד מוטב ליטלו ע"ל דתאמר לאיש יהודי ליטלן ביד

באר היטב

שלט (ג) אין דנין עבה"ם וכתב מור וקציעה אסור לבע"ד לסדר טעותיו לבעלמו בביתו כדי שיהיו שנוים בפיו בעמדו לדין תמוס ודבר דבר כו' אבל הדיין שמתם הסטעות מותר לעיין דינם בספרי הפוסקים וכן הבע"ד אם בר בכי הוא וע' לעיל סי' ס"ו אם מותר להעמיד אלין אינו יהודי בסמוא מוכרת לבן ומ"ש המ"א אאין לקבוע מקום לתלמה ע' בשנות יעקב ח"א סי' ס"ו מ"ם בזה וע"ם שמותר לקבל עדות לעדך בענוה בשבת בשמעד מסוכן וקרוב לשות ולא יתעלו בדבר וכן הדיה בתחד שיהיה רוצה לענן לת לתחנו לתבנו ביום השבת ובביאת דברי הב"י סי' רס"ג בשם רב שרירא בתחד שעבר בעיבים כו' והקשה ס"ו ממקומם שאין לתלוש על הגאון מ"ם בגורך כי אפי' גם בגאון מודה ס"ם : (ח) שפיסה שבה"ם ושיין בתשלו ס"ם : (ט) בסורחת וכבר בתבתי מזה בס"ח סי' רמ"ח ס"ם : ומ"ש בשות יעקב ח"ג בתב ג"כ לתתיר לעבור בספיסה בתוך התחום לבת למינקבתיה הולכת בטבול ישראל (ובסם הבו' מבר"י בן ל"כ ח"ג סי' ע"ג ובתב שדבריו דא דין בסי' הרא"ם גם הבית הבוכה מהרלב"ח ותבו' חו"י סי' קי"ב ותבו' עה"ר סי' קכ"ג) לבד רק בגם בפאינו יהודי הולך בספיסה וכ' שכן הורה הלבה למעשה ס"ם. וכ' בשו"ת ב"ב מ"ת סי' מ"ם שבתב ג"כ בלף דבתר. בל בסב יעקב אם אין הספיסה הולכת אלא בשביל הישראל אסור לתתיר וע"ם בע"ב · וכ' בג"כ שם דמי שנריך ליצן בשבת לתקום מתחלליו ובספיסה קרובה לביתו אע"פ לעמוד קרוביה בחוכה ולריך לעבור בספיסה ובמע שנריך לקנות בעיתה ובספיסה קרובה לביתו אף מעבר לעבר יש בוד לתקום בהוא יותר מג' אלפים אמה ולריך לבניה עירוב לקנות בעיתה מעבר לעבר רחוק מאלפים אמה כדי שלא יהיה ביתו ובין בתנין יותר מאלפים אמה ובשיב בענוף בדבר אם לעבור בספיסה בשבת אינו אומר לא איסור ולא היתר ולא בבר הורה לו איזה מורה לבתיר במקום אלוה ע"י קניית שביתה אינו אומר לא איסור ולא היתר אם לאתם דבבריהה בספיסה ובתבת עירוב שבדו מבדדי מרחה דלית לן בה ובמי לא"ם סי' ת"ח בסי"ם בבלתה מדתו כו' ע"ם :

שלט (ג) אין דנין. בגמ' ובתב מור וקציעה אסור לבע"ד לסדר טעותיו לבעלמו בביתו כדי שיהיו שנוים בפיו בעמדו לדין תמוס ודבר דבר כו' אבל הדיין שמתם הסטעות מותר לעיין דינם בספרי הפוסקים וכן הבע"ד אם בר בכי הוא וע' לעיל סי' ס"ו אם מותר להעמיד אלין אינו יהודי בסמוא מוכרת לבן ומ"ש המ"א אאין לקבוע מקום לתלמה ע' בשנות יעקב ח"א סי' ס"ו מ"ם בזה וע"ם שמותר לקבל עדות לעדך בענוה בשבת בשמעד מסוכן וקרוב לשות ולא יתעלו בדבר וכן הדיה בתחד שיהיה רוצה לענן לת לתחנו לתבנו ביום השבת ובביאת דברי הב"י סי' רס"ג בשם רב שרירא בתחד שעבר בעיבים כו' והקשה ס"ו ממקומם שאין לתלוש על הגאון מ"ם בגורך כי אפי' גם בגאון מודה ס"ם : (ח) שפיסה שבה"ם ושיין בתשלו ס"ם : (ט) בסורחת וכבר בתבתי מזה בס"ח סי' רמ"ח ס"ם : ומ"ש בשות יעקב ח"ג בתב ג"כ לתתיר לעבור בספיסה בתוך התחום לבת למינקבתיה הולכת בטבול ישראל (ובסם הבו' מבר"י בן ל"כ ח"ג סי' ע"ג ובתב שדבריו דא דין בסי' הרא"ם גם הבית הבוכה מהרלב"ח ותבו' חו"י סי' קי"ב ותבו' עה"ר סי' קכ"ג) לבד רק בגם בפאינו יהודי הולך בספיסה וכ' שכן הורה הלבה למעשה ס"ם. וכ' בשו"ת ב"ב מ"ת סי' מ"ם שבתב ג"כ בלף דבתר. בל בסב יעקב אם אין הספיסה הולכת אלא בשביל הישראל אסור לתתיר וע"ם בע"ב · וכ' בג"כ שם דמי שנריך ליצן בשבת לתקום מתחלליו ובספיסה קרובה לביתו אע"פ לעמוד קרוביה בחוכה ולריך לעבור בספיסה ובמע שנריך לקנות בעיתה ובספיסה קרובה לביתו אף מעבר לעבר יש בוד לתקום בהוא יותר מג' אלפים אמה ולריך לבניה עירוב לקנות בעיתה מעבר לעבר רחוק מאלפים אמה כדי שלא יהיה ביתו ובין בתנין יותר מאלפים אמה ובשיב בענוף בדבר אם לעבור בספיסה בשבת אינו אומר לא איסור ולא היתר ולא בבר הורה לו איזה מורה לבתיר במקום אלוה ע"י קניית שביתה אינו אומר לא איסור ולא היתר אם לאתם דבבריהה בספיסה ובתבת עירוב שבדו מבדדי מרחה דלית לן בה ובמי לא"ם סי' ת"ח בסי"ם בבלתה מדתו כו' ע"ם :

שמ (א) אם לעבריו · עיין מ"ש סימן שב"ח ס"ק ב' בעמוק לעבור בשבת ע"ל [עיין בתר סימן ג' ס"ק י"ב ובעיין מ"ש] : (ב) בתרה · ובעיין בסימן שב"ח ס"ק ב' בעמוק לעבור בשבת ע"ל :

ד ג (ג) ח אין דנין (כ"י סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) **ד ולא מקדישין** : הנה ויש מחירין לקדש סיכה דאין לו אמה ובנים (ר"ת) ואפשר דהוא דאין **ה** הכניסה לחופה בפי' (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מ"מ סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין בלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הבדוניא ביום ו' עד הלילה דשונין הוסיפה והקידושין בגיל שבת הוחל וכבר הוכנו לסעודה ולריכולין והוי ביום לבלה ולתתן אם לא יכנסו לו ומ"מ (ד) לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בסוד אבן המעזר סימן ס"ג) · **ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ו ולא מקדישין ולא מעריכין** (ד) (ה) **ולא היו מחרימין בימים הקדמונים ז ולא מפרישין תרומות ומעשרות ח** ט **ואין פודין הבן ואין מגרשין י אא"כ הוא ט גט שביב מרע** (דתקיף ליה עלמא) כ וכולם אם נעשו שוגגין או מוזיין או מוטעין י מה שעשו עשוי :

ה (ה) ל **הכונס את יא האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא** (ו) **בשבת ולא בי"ט** : (עיין סימן ר"ם) :

ו מ **אסור לאדם יב** (ו) **להשיש במים דבר לתוליכו מאצלו או להביאו אצלו** : **ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים** :

ז יג (ח) ס **ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה אינה כלי מותר ליכנס בה יד** ע **ואם היא** (ט) **קשורה בכנגד הכפיגות העומדת בנמל אע"פ ששמה על פני המים מותר ליכנס בה** :

שמ כמה דינין מדברים האסורים בע בת כעין תולדות מאבות י ובו י"ד סעיפים.

א ח **אסור ליטול שערו** (א) **או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין**

כן כתב ב"י : (ד) **ולא היו מחרימין** · עיין מה שכתב ביולה דטה סימן רכ"ח ס"ג דבדבר שנוגע לכל הכלל מחרימין לגבוה בשבת וכיולא בזה כתב ב"י סי' שמ"ח לענין היתר נדרים והרמים : (ה) **הכונס את האלמנה** · ע' בח"ע סי' ס"ג ומ"ש בי"ד סי' קל"ג ס"ב :

ד ולא מקדישין · הנה ויש מחירין לקדש סיכה דאין לו אמה ובנים (ר"ת) ואפשר דהוא דאין **ה** הכניסה לחופה בפי' (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מ"מ סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין בלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הבדוניא ביום ו' עד הלילה דשונין הוסיפה והקידושין בגיל שבת הוחל וכבר הוכנו לסעודה ולריכולין והוי ביום לבלה ולתתן אם לא יכנסו לו ומ"מ (ד) לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך (ועיין בסוד אבן המעזר סימן ס"ג) · **ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ו ולא מקדישין ולא מעריכין** (ד) (ה) **ולא היו מחרימין בימים הקדמונים ז ולא מפרישין תרומות ומעשרות ח** ט **ואין פודין הבן ואין מגרשין י אא"כ הוא ט גט שביב מרע** (דתקיף ליה עלמא) כ וכולם אם נעשו שוגגין או מוזיין או מוטעין י מה שעשו עשוי :

ה (ה) ל **הכונס את יא האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא** (ו) **בשבת ולא בי"ט** : (עיין סימן ר"ם) :

ו מ **אסור לאדם יב** (ו) **להשיש במים דבר לתוליכו מאצלו או להביאו אצלו** : **ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים** :

ז יג (ח) ס **ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה אינה כלי מותר ליכנס בה יד** ע **ואם היא** (ט) **קשורה בכנגד הכפיגות העומדת בנמל אע"פ ששמה על פני המים מותר ליכנס בה** :

שמ כמה דינין מדברים האסורים בע בת כעין תולדות מאבות י ובו י"ד סעיפים.

א ח **אסור ליטול שערו** (א) **או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין**

שמ (א) המוחק דיו כו' · כמוש כתב המטמטם בדין כו' והוא ס"ס וא"ל המוחק מטמוש דיו על הקלף כמ"ש כאן וכתב מו"ה ז"ל ולכן צריך ליזהר כמנוטף שעוה על הספר שאין לסלקו ולפי' לא נקף אלא על אות ח' ואם על שתים חייב חטאת עכ"ל : (ב) **אסור לשבור עוגות כו'** · במרדכי בשם מהר"מ כתב בזה לי מנוח מוחק ליכא לאיסורא דאורייתא אלא במוחק ע"מ לכתוב ומיהו לאיסורא דרבנן ליכא ובחיוק איקלחוש כו' דאין מלוין על הקנון רק דלא ספיק ליה בידים ממש דבגדול אסור ולא הבמתי זה הכא אפי' במקום שיש אב מלאכה כגון בורר אין שייך במקום אכילה כיון שהוא עושה כן לגורך אכילה כמה"ל וכן בנוטן כ"ש בזה שהוא מקלקל כיון שאין מוחק ע"מ לכתוב וכל המקלקלים פטורים למה יהיה אסור דרך אכילה ואם האיסור משום שעושה אכילה לאותיות ודומיא שיאחרבו בשעת האכילי' זה היה איסור אף בקנון יש לאסור העשייה כן דהוה ליה ספיקן בידים וא"ע ובלבוש כתב ונראה לי דהוה הדין לוחן ספרים שכותבין עליהם בראשי מודי הדפיס למעלה לו מלדיהן לותיות לו איבות כמו שהנהו קלף שלהון הספרי' אסור לפותחן בשבת משום מוחק שהרי שוכר ומוחק לאותיות וכן לחזור ולסוגרן אסור משום כותב ולפיכך נראה דהמיר טפי מבגירת הטוגות דאין שם אלא מוחק ואלו יש מוחק ע"מ לכתוב שהרי דעתו לחזור ולשוגלו אחר הלימוד וקרוב אני לומר שחייב אלא חטאת עכ"ל · וכמה הפרישו הרב על מדותיו לתפרים בזה חטאת מטעם כותב דאפי' לפי שבתו פטור הכא אין מחכוין בסגירת הספר כדי שיהיו לאותיות מסודרים אלא של סגירת הספר מכוין ותו נ"ל דאין כאן לא מוחק ולא כותב ולחיים ממ"ש פרק הבונה אמר רבי אמי כתב לוח ח' בשבת ולוח ח' בלפורי כתיבה היא אלא שמוסיר קריבה והתנן כתב על שני כותלי הבית ועל ב' דפי הפנקס ואין נהנין זה עם זה פטור · הכא מחוסר מעשה דקריבה פי' אינו מקרבן אלא ע"י קלילה המפסיק ביניהם וכי תאמר כגון כתב ח' על שפת לוח זו בשבת אין יכול לקרבו אלא במעשה אלא קריבה בעלמא' והנה מחיוב דהתם נלמד פטור לגבון דיקן דכי היכי דהתם חייב משום כתיבה אע"פ שאין סמוכים אלא הוויין כאלו הם זה אצל זה וחייב חטאת ממילא כאן בהתרחקה הכתיבה אבני' לה כאלו עדיין סמוכים ואינו לא עביד מידי אין לענין שלא עשה מחק הן בשמוזר וסוגרה דלא עביד מעשה חדש כי הכתיבה כבר היא קיימת וא"ל דהתם אמרינן כן לחומרא דוקא משא"כ כאן דלקולא דלגבי חיוב חטאת אין שייך חומרא דהא יש חמש שמבדיל הולין לעזהה אלא דע"כ בדוק הוא כן ואו דגם לקולא נלמוד בהדיא מהתם דהתם ממעט דאלו היו כתובים קודם שבת אות אחת לחוק מהכילו וקרבם להדדי בשבת דודאי אין חיוב בזה דאל"כ אמאי אמרינן שם דחייב בכותב ב' אותיות הל"ל דאפילו כתובים כבר אלא שהיו מרוחקים וקירבן בשבת דחייב אלא ודאי בשעור בזה דהקרוב אינו מועיל ולא מבטל כלל · הכי נמי כאן דמה שקירב האותיות שנתרחקו לא עביד מידי · ופשוט שבזה לא שייך לומר דמדרבנן מיהו אסור לדמה מהר"ם בעוונות שזכרנו דהתם הוה עכ"פ מקלקל כיון דאחר שנתבררו לא מועיל שם קירוב דח"ח לעשות מהם חיבור ח' אחר שנתברו לא מועיל שם קירוב ע"י הפחתה וכל שכן אלא אתחוון אפילו לזה שיהיו האותיות נשברים וכ"מ עוד ממ"ש שם בפ' הבונה כתב לוח ח' והסלימו לספר חייב ממעט דאלו נטל לוח ח' שהוא נתבר כבר וקירבו לספר דאין בו חיוב ואין לחלק דדוקא בין לוח אלא לאותה אלא לא מהני הקירוב אבל בלוחות אחר שנתפרק ונתקרב זה אינו דבק לי לוח ח' שאין בו חיוב שבת כמו הני לוח הבונה והקירוב אצריך לענין חיוב שבת בב' לוחות הוה כמו הני לוח דאין בו חיוב כללא"ד ומשמעתי ברמ"ח בתשובה מתיר נ"כ פתיחה ספרים שכתובים עליהם אך ראיתיו לא ידעינא : (ג) **לרשום באויר כו'** · המעבר הא"ה שאין רשומו ניכר כמו במשקין ואפר · ולפ"ז לאו דוקא באויר מותר אלא ה"ה אם רושם על דף נגוב לוחות לוחות אין דגם בזה אין ריחומו ניכר כלל וכ"מ בח"ז אם יכתוב אחר בשבת במשקין על הבשלמן כו' ומשמע על הבשלמן דוקא מותר אלא דאם אינו מקלקל כיון דאם יכתוב אחר בשבת אינו מקלקל אבל בשבת אסור ל

משמע בגיטין דף כ' שאם תוחב לותיות של כסף ע"ג בגד מקרי כתב ע"ם ולא"כ לאסור דלאסור לעשותו בשבת כתב בהג"מ פ"א מס"ת הא דאיתא בסימן ש"ו סי"ל כותבין בשבת פי' בכתב גיפסיים דאינו אלא שבות דגזרו על שלהם אלו וכ"מ קלת מל' רמ"א שם סי' שאומר לאינו יהודי לכתוב דהוי שבות דשבות ובסס"ז כתב דכתיב' דקה שאנו כותבין שטרי הדיוטות אינו חשוב כתב דאסי' אם האות אסר זיון לא נשיב כתב לענין שבת התמורה ס"ם שבת דקאמרי' בהבונה הא דבעי' זיוני עב"ל ואמרי דהרמב"ם כתב דשבותב בכל כתב ובכלל לשון חייב ואסי' משי סמניות ופי' המ"מ אסי' אינו אותיות ידועות רק סי' בעלמא כגון מוי"ן הפוכין נבי ויהי בנסוע עכ"ל והא דבעי זיוני סיינו בכתב אסורים בכל זמן שלא זיינן לא בגמרא מלאתן ואפשר דבכתיבה דקה ממי פטור כיון שהוא אלקה מכתב אסורים אבל בכתב אינו יהודים כיון שהוא כתב שלהן. אמר ש"כ הרב"ז בא"ש בס' בעלמא דל"ו : (ס"ק יא) אם שלא קצר מייב ע' לעיל סי' י"ח ס"ק י"ב ופס שבתבתי שם :

יד אפרים

(ס"ק ו') וכתב ב' זיינין כתב ב' אותיות בל"ל : (ס"ק ח') בשאר אפ"ג שאמרו בל"ל : (ס"ק יא) אם שלא קצר מייב ע' לעיל סי' י"ח ס"ק י"ב ופס שבתבתי שם :

ם בשבת ע"ם י פור בשם ר' סרן ומנרבי פרק ז' דשבת וכג"מ פ"ח ב"ם כ בגרייתא שם פ"ח ל שם ס"ג ואיסורא אינא אלא לאנני דשוגג שם כיון דאינם גזרו קקנא כ"ל מ רמב"ם פ"ח ג רמב"ם אפל"ח ובתב ס"ם שבות מסוסקת סי"ב ס פוב הגמים ר"ל ע. רמב"ם בפרק ד' מהל' נפל"ג ם רמב"ם בפרק ו' ל מתנה בשבת קב"ל ג שם בגיגת ובפסקת ג מתנה שם ד שם בגיגת ובפסקת ם הסוכת סרבב"ל ו הרמב"ל מתנומם ל מיזוכין ל"ג אוקמינן מתני' כרבי רמ"ל סבי כ פוב מהל' דעיזוכין דאין משכנין תמוחים אלא נרבר מלוה וכ"כ ס"ם כפ' כ"ר בשם סמסרם ג מיזוכין שם ד' סרמב"ם שם :

שמב (א) להביא לולב · בטור כתוב לו סיים מרוד והולך לעשר פירות ב"ה והקשה ב"י לו בדמאי מיירי אפי' בלא מרוד ממי דהא תנן אבל מעשרין אם הדמאי ואי בודאי לא מהני מרוד דהא תנן אין מעשרין אם הודאי ומסיק ב"י דמיירי בודאי ואפ"ה מותר אפילו שלא לאוכל עכת כיון שאין לו אלא אכות והוא היה מרוד והא תנן אין מעשרין הודאי אתי' כמ"ד כל שהוא משום אכות גזרו אפי' ב"ה וכפירש"י שם וקשה ש"י אהרי כתב הטור והולך לעשר כו' משמע שיש לוקך עכת ומו"ה ז"ל פי' דדוקא לצורך אכת מייירי ואפ"ה בעינן שיהיה מרוד דלא הוה מצוה כ"כ כיון דאפשר לקיים בלעדו ואינו דומה לצורך ע"כ בעינן כאן עוד לעיבותא שיהיה מרוד · וכסמ"ג כתוב והוא שיש בו לוקך מצוה לו דוחק בגון שהיה מרוד ומחפז לדבר זה עכ"ל · משמע כל דבר שהיה מחפז אפילו אם לא יעשה כן יהיה לו לעבר בה"ג אחירו לו האכות ב"ה · וגל"ל גם דברי הטור כן ומ"ש והולך לעשר פירותיו דוקא בקלף הקשה אבל על הגייר לאסור דמתקיים הוא וב"מ לוסר לפי' בקלף וכ"מ בפסקי תוספות פרק הבונה כתב ע"ם ולא"כ לאסור דלאסור לעשותו בשבת כתב בהג"מ פ"ח

ן יא ם חוט של תפיר' שנפתח אסו' (יא) למתחו משום תופר :

ז יב · אותם (יב) שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם ע"י החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא א"כ יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה יג (יג) ובעיגול :

ח כ מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם (ה) אבל **יד** אסור ליתנם (יד) בתחלה בכסת :

ט ל אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח **טו** (טו) שדומה למעמר ובן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו :

י טז (טז) מ המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול יז או (יז) שנקב תאנים והכנים החבל בהם עד שנתקבצו נוף אחד הרי זה תולדת מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה :

יא נ אף על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו :

יב ס הנותן זרע פשתן או שומשמין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה :

יג ע אין שוברין הדרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי :

יד פ המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו ה"ז תולדת תופר וחייב וכן המפרק ניירות הבוקים או עורות דבוקים ולא נתבוין לקלקל בלבד הרי זה **יח** תולדות (יח) קורע וחייב :

שמא היתר נדרים בשבת · ובו ג' סעיפים

א פ מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר **א** (א) שלא לאכול או שלא לשתות ב אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת ג אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו ד אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפרים :

ב ה מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותו עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת :

ג ו בימים הקדמוני' היו נוהגין להתיר (ב) חרמי הקהל בשבת אף על פי שאינם לצורך השבת (ושיין לעיל סוף סימן ש"ו) :

סגם מה שהאחר כאן שיהר נדרים שיהו רק מה שבין אדם לעצמו אבל מה שבין אדם לחבירו אין מועיל שום אחרה ומ"ש הבעוטה שמסמלם מבביא ליהודים אין לה התרה בשום אופן כי המה ע שדי שולם ושעור פלישם יהיה לדרשון שלם

שמב בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה · ובו סעיף אחד

א פ כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (וע"ל סי' רס"ח וסכי' ש"ז) ב והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים (א) להביא לולב או שופר ג וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית ערובה שעשה ד וכן אם היה מרוד (א) ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר

דוקא בקלף הקשה אבל על הגייר לאסור דמתקיים הוא וב"מ לוסר לפי' בקלף וכ"מ בפסקי תוספות פרק הבונה כתב ע"ם ולא"כ לאסור דלאסור לעשותו בשבת כתב בהג"מ פ"ח הא דאיתא בסימן ש"ו סי"ל כותבין בשבת פי' בכתב גיפסיים דאינו אלא שבות דגזרו על שלהם אלו וכ"מ קלת מל' רמ"א שם סי' שאומר לאינו יהודי לכתוב דהוי שבות דשבות אלא א"כ יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה יג (יג) ובעיגול : כ מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם (ה) אבל **יד** אסור ליתנם (יד) בתחלה בכסת : ל אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח **טו** (טו) שדומה למעמר ובן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו : מ המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול יז או (יז) שנקב תאנים והכנים החבל בהם עד שנתקבצו נוף אחד הרי זה תולדת מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה : נ אף על פי שנותנים שומשמין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו : ס הנותן זרע פשתן או שומשמין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה : ע אין שוברין הדרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי : פ המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו ה"ז תולדת תופר וחייב וכן המפרק ניירות הבוקים או עורות דבוקים ולא נתבוין לקלקל בלבד הרי זה **יח** תולדות (יח) קורע וחייב :

שמא היתר נדרים בשבת · ובו ג' סעיפים

א פ מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר **א** (א) שלא לאכול או שלא לשתות ב אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת ג אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו ד אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפרים :

ב ה מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותו עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת :

ג ו בימים הקדמוני' היו נוהגין להתיר (ב) חרמי הקהל בשבת אף על פי שאינם לצורך השבת (ושיין לעיל סוף סימן ש"ו) :

סגם מה שהאחר כאן שיהר נדרים שיהו רק מה שבין אדם לעצמו אבל מה שבין אדם לחבירו אין מועיל שום אחרה ומ"ש הבעוטה שמסמלם מבביא ליהודים אין לה התרה בשום אופן כי המה ע שדי שולם ושעור פלישם יהיה לדרשון שלם

שמב בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה · ובו סעיף אחד

א פ כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (וע"ל סי' רס"ח וסכי' ש"ז) ב והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים (א) להביא לולב או שופר ג וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית ערובה שעשה ד וכן אם היה מרוד (א) ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר

הוה כמו לו הולך ומייירי בדמאי ממלא דמ"ם סהיה מרוד קאי אלא מילי וכדעת סמ"ג · וכתב רש"ל בתשובה סימן מ"ו שלולך גדול

כתב שכן היו רושמין בקרפי המשכן לא' ופ"כ חייב אם עושה ב' רשומים כמו בכותב ואפי' בדבר שאין מתקיים אינה בתשבה דאסור מבמע אבל אסור מ"מ כאן הוה רושם א' והוה אינו מתקיים כיון דתרתי לעיבותא מותר כל"ל לכאורה · אלא דקשה דאם כן היה לו להבמיענו דדוקא רושם אחד מותר אבל מיים אסור · על כן נראה דדוקא דומיא דמשכן שהיו רושמין שני רישומים לאיכר שלא יתחלפו הקרפים ומצאת שלסימן אחד היו עושים ב' רשומים · ובזה אסור מדרבנן אפי' באינו מתקיים מה שאין כן ברושם על הספר בב' מקומות הוה כל אחד אפי' לדבר מיוחד על כן מותר אפילו מדרבנן · ופשוט דהרמימה היא איסור' אפי' בדבר שאין מתקיים · וכתב רש"ל וז"ל וסמ"ק אסור לרשום על הספר וממעתי מתכם א' שהיה מכריע ביניהם ואמר בזה בקלף הקשה וזה בגייר הרך וסכרא לכונה היא עכ"ל · ומילוק זה ממעתי נ"כ מלאתי הגאון מהר"י הלוי ז"ל מתמת שעינינו רואות שהרושם שאדם עושה בלפורן על הגייר מתקיים אפי' לאחר כמה שנים ובזמן הטול היו כותבין הספרים על הקלף : (ה) אבל אסור ליתנם כו' · דהשתא משוי ליה מגת :

שמב (א) להביא לולב · בטור כתוב לו סיים מרוד והולך לעשר פירות ב"ה והקשה ב"י לו בדמאי מיירי אפי' בלא מרוד ממי דהא תנן אבל מעשרין אם הדמאי ואי בודאי לא מהני מרוד דהא תנן אין מעשרין אם הודאי ומסיק ב"י דמיירי בודאי ואפ"ה מותר אפילו שלא לאוכל עכת כיון שאין לו אלא אכות והוא היה מרוד והא תנן אין מעשרין הודאי אתי' כמ"ד כל שהוא משום אכות גזרו אפי' ב"ה וכפירש"י שם וקשה ש"י אהרי כתב הטור והולך לעשר כו' משמע שיש לוקך עכת ומו"ה ז"ל פי' דדוקא לצורך אכת מייירי ואפ"ה בעינן שיהיה מרוד דלא הוה מצוה כ"כ כיון דאפשר לקיים בלעדו ואינו דומה לצורך ע"כ בעינן כאן עוד לעיבותא שיהיה מרוד · וכסמ"ג כתוב והוא שיש בו לוקך מצוה לו דוחק בגון שהיה מרוד ומחפז לדבר זה עכ"ל · משמע כל דבר שהיה מחפז אפילו אם לא יעשה כן יהיה לו לעבר בה"ג אחירו לו האכות ב"ה · וגל"ל גם דברי הטור כן ומ"ש והולך לעשר פירותיו

שמא צ"ע אם במ"ש ב"ה אמי לא גזרו משום שבות דשאני לאוקי יומא מעיולי יומא דמסיפיקא לא פקעה קדושה במ"ש סי' ש"ו ובר"ס

שערי תשובה

סימן ש"ו וכבו"ת בית אפרים הלק אם"ע : (יא) למתחו ועיין בגו"ר סימן י"ז י"ח י"ט מה שמקשין בגד ש"י תפירה מחם אדוקי לו ברלפסה ל' עב ותוחבין פסמים ובלם על מסיפיק לקטוס כמו אפרים אם מקיימין אותם כן כגון בגדי נשים ממניחין כן בתרגו מקומם ע"י מחם בלא תמרך לסברים בנים ודאי אסור לעשות כן בשבת אך אפילו לתחוב בגדים למשלם בשבת שטים' בעבודתו לו בשבת סילוק ע"י תחיבת מחט אע"פ שאח"כ תוחרת ומומבת המחם אין לתחיר אולתי לעשת הר"ר יוחל דמחיר בתפיר' בפיו לסתקיים ואמכם אחד מולק והוא חזר והבייב לו ומסוק דבריו מבמע שאין לתחיר בתחיבה זו כ"ל בשבת ע"ד מיתקיים ע"ם :

שמא (א) אלא לאכול · ומיין בשבות ישקב ח"נ סימן כ"ז בחלה מבמלה לתוך התבשיל ומבמל בשבת כתב דמועיל התרה ויש להתיר אפילו אלא בפיו אפילו אינה בטיל כדשיל"מ ומפיירין נדרים לגורך שבת ע"ם :

באר היטב

ורש"ל בתב דוקא בקלף הקשה דבזמן הטול היו כותבין הספרים על הקלף · אבל של הגייר אסור דמתקיים הוא וכן דעת הפ"ז ע"ם · וב"ח אוסר אפילו בקלף · מבמע בגיטין דף כ' אם תוחב לותיות של כסף ע"ג בגד מקרי כתב ע"ם · וב"ח אסור לאסור לעשותו בשבת · בתב בהג"מ פ"ח הא דאיתא בסימן ש"ו סי"ל הכותבין בשבת פירש בתחב אותיות לתיות אלא שבות דגזרו על אלמם אבו אלו וכ"מ קלת מלאתן רמ"א סי"ל דבר אינו יהודי לכתוב דהוי אלא שבות דשבות · ובתב"ז בתב דבתיבה דקה אמרו שטרי הדיוטות אינו חשוב כתב דאסי' אם האות אסר זיון לא נשיב כתב לענין שבת התמורה ס"ם שבת דקאמרי' בהבונה הא דבעי' זיוני עב"ל ואמרי דהרמב"ם כתב דשבותב בכל כתב ובכלל לשון חייב ואסי' אינו אותיות ידועות רק סי' בעלמא כגון מוי"ן הפוכין נבי ויהי בנסוע עכ"ל והא דבעי זיוני סיינו בכתב אסורים בכל זמן שלא זיינן לא בגמרא מלאתן ואפשר דבכתיבה דקה ממי פטור כיון שהוא אלקה מכתב אסורים אבל בכתב אינו יהודים כיון שהוא כתב שלהן. אמר ש"כ הרב"ז בא"ש בס' בעלמא דל"ו : (ס"ק יא) אם שלא קצר מייב ע' לעיל סי' י"ח ס"ק י"ב ופס שבתבתי שם :

שמא (א) אלא לאכול · ומיין בשבות ישקב ח"נ סימן כ"ז בחלה מבמלה לתוך התבשיל ומבמל בשבת כתב דמועיל התרה ויש להתיר אפילו אלא בפיו אפילו אינה בטיל כדשיל"מ ומפיירין נדרים לגורך שבת ע"ם :

שמב (א) להביא לולב · בטור כתוב לו סיים מרוד והולך לעשר פירות ב"ה והקשה ב"י לו בדמאי מיירי אפי' בלא מרוד ממי דהא תנן אבל מעשרין אם הדמאי ואי בודאי לא מהני מרוד דהא תנן אין מעשרין אם הודאי ומסיק ב"י דמיירי בודאי ואפ"ה מותר אפילו שלא לאוכל עכת כיון שאין לו אלא אכות והוא היה מרוד והא תנן אין מעשרין הודאי אתי' כמ"ד כל שהוא משום אכות גזרו אפי' ב"ה וכפירש"י שם וקשה ש"י אהרי כתב הטור והולך לעשר כו' משמע שיש לוקך עכת ומו"ה ז"ל פי' דדוקא לצורך אכת מייירי ואפ"ה בעינן שיהיה מרוד דלא הוה מצוה כ"כ כיון דאפשר לקיים בלעדו ואינו דומה לצורך ע"כ בעינן כאן עוד לעיבותא שיהיה מרוד · וכסמ"ג כתוב והוא שיש בו לוקך מצוה לו דוחק בגון שהיה מרוד ומחפז לדבר זה עכ"ל · משמע כל דבר שהיה מחפז אפילו אם לא יעשה כן יהיה לו לעבר בה"ג אחירו לו האכות ב"ה · וגל"ל גם דברי הטור כן ומ"ש והולך לעשר פירותיו

גדול והפסד מרובה שריגו אמירה לחיו יהודי ב"ה שהרי אפילו בשבת עצמו הקילו בהפסד מרובה לומר כל המציל חיוו מפסיד יפ"כ ב"ה לא נזרו כלל בזה וכתב שכן שמע מזקן שהורה לומר ב"ה לחיוו יהודי שידליק נר של יח"ר לרי"ש שבת להדליקו מכבי ע"כ וכ"נ כוונת הרמב"ם שבת' והוא שיש שם דבר מלוה לו דוחק כמו שהתיתי הם"ע כאן דמשמע דוחק אפי' בדבר הרשות :

שמג (א) מאיסור דאורייתא · כתב זה ע"פ תי' ב"י בהרמב"ם דהיינו שהרמב"ם כתב באיסור דרבנן אין ב"ד מצווין להפריש וכן אם הגיחו אביו אין ממתין בידו והקשה הטור דבגמרא משמע אפילו איסור דאורייתא ותי' ב"י בשם חיוו דהא דנקט רמב"ם איסור דרבנן היינו משום שיפא דאין ממתין ביד אביו הא בדאורייתא ב"ד ממתין ביד אביו ועפ"ז כתב רמ"א כאן דדוקא באיסור דאורייתא וא"נ דדוקא לענין שלערך ב"ד למחות ביד אביו מחלק ב"י כן אבל לענין אב עצמו דנקט הם"ע ואלו צריך הוא לגעור בו אפילו באיסור דרבנן וכ"כ ב"י בסמוך וז"ל וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד אפי' בדברים שהן משום שבות : **הב"ח** הביא כאן מ"ש הטור בי"ד סי' שפ"ג לענין מומחה מה שאביו צריך להפריש וכתב ב"י שעמו דאמ"ג דבפ' חרש משמע דדוקא לענין דלא למאוסו בידים אמיגן צריך להזהיר הגדולים על הקטני' הייגו מקמי דידעיק הנ' לימודי' דהיינו טומאה ודם ומרליס אבל אחר שנתגלו לנו ה"ל תרי כתובים הבאים כאן' ואין מלמדין ואע"פ דעביד בגמרא לריכותא הוא לאו דוקא דא"כ נכתוב רחמנא גבילה וטומאה כו' ואימה ע"ז דאם אלריכותא לאו דוקא וה"ל ב' כתובים ואין מלמדין ג"כ קשה לכתוב רחמנא גבילה ומה מייהו ולא יהיה לנו לריכותא ולגריך לומר דהוה ליה ב' כתובים כו' אלא על כרחך דאין זה קושי' כלל דלכתוב חד משאר איסורים דלא הוזכרו לענין זה אלא אמו לריכים לתרץ מה דקשה לא לכתוב חד מנייהו ממה שזכרה התורה · ועוד הביא ב"י בשם מהרא"מ דהקשה לא לכתוב ברלים והיתי במה הלד מטומאה ודם אלא הלריכותא לאו דוקא · וזהו פליאה להתחכם על התלמוד שעשה כאן לריכות' ואמן מימא דלאו לריכותא היא ווילא לנו מזה נקשא גדולה לענין מלמדין ולגע"ד דודאי אלריכותא דוקא היא ויש כאן פירכא על מה הלד הא בטומא' מת אשכחן גמי פעמים דמביא לידי כרת כגון אם נכנס למקדש וקדשיו ע"כ ה"ר פירכא הא על מה הלד מה הלד בלריכון פירכא כל הוא וכאן הוה פירכ' חמורה ת"ש לאיזה הקשה כמו הסרכה דפריכון בגמרא מ"מ נ"ז היא פירכא חזקה אלא ברור הוא דהאי לריכותא הוא דוקא ואין כאן ב' כתובים הבאים כאן' כלל דאל"כ היה לתלמוד לתרץ כן · והגלע"ד לפ' דברי הטור בדרך זה דז"ל שם כשם שהסכן מזהיר שלא לטמאות בן הוא מזהיר על הקטנים מלטמאות וכתב הרמב"ם שאין הגדולים מזהירים אלא שלא לטמאות ביד אבל אם בא לטמאות בשעמו אין ב"ד מלוין להפריש אלא שאבי הבן מצוה לחנכו בקדושים' וע"ל שלריכין להפריש וכ"מ מל' שדרשו לטור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים משמע שלריך להזהירם מלטמאות אע"ל וזה ודאי קשה מה למד הטור' מן משמעות הל' של הדרשה אחר שבגמרא פירשה דלא לטמאות בידים דוקא ע"כ נלע"ד דל' להזהיר הגדולים כו' יש משמעות דלא קאי רק על הב"ד אפי' הם יתראלים וזה אמרו בגמרא דהזהרה היתה על טומאה בידים דוקא והייגו אב"ד אבל על אביו לא היתה שום אזהרה מן התורה רק מלד החיוב דאיי לחנכו כמו שסיים לחנכו בקדושה והקדושה היא אינה מלד חיוב דאורייתא אלא מדרבנן וזו היא דעת הרמב"ם והטור מולק ואומר דבל"פ אאי לאמור ואמרת משמעו שלריך להפריש אלא דהא דאמרינן בגמרא דלא ליפני ליה בידים דוקא היינו על הב"ד כפי משמעות שהבין המקנן דקאי על הב"ד וזהה יש חילוק אבל מ"מ לפי האמת עיקרא דקרא דמזהיר אזהרה היינו על האב שהוא חייב מן התורה וזה מדוקדק בל' הטור שהתחיל בהבאים שהבאים מוזהרים דהיינו האב על בנו כ"ז שהוא ברשותו ולא זכר הב"ד ופ"כ סיים לומר שלריך להזהירם לשון יחיד דעל אביו קאי לקיים בו אמור ואמרת להזהיר אותו ולהפריש דתחילה אמר וע"ל שלריכים להפריש לשון רבים היינו בכל הבאים קאמר שיזהירו את בניהם כמו שהתחיל בבאים אבל לעולם הטור נ"כ ס"ל דלענין טומאה אין על הב"ד מוטל להפרישם ואלא' לזה שהב"ד מביא דברי ר"י דס"ל דלטור ל"ל דס"ל בא"ד דוקא בלע"ד נכון לבאים דבריהם עם הרמב"ם ולא לחלק בין טומאה לשאר עבירות כיון דבתלמוד מבוזה אותם להדיא : (ב) בי"מ טוב לו שיקבל על עצמו בו · עפ"ז ע"ל דברי רש"י בב"ק ד"ל"ה בשורף שטרו של חבירו דאמרי' הוה עובדא וכפי' רפרס לרב אשי ותבביה מייתה כי כשורא לגלמא ופירש"י שרב אשי שרף שטר

מגן דוד ט"ז

סוף סימן שפ"ו, ועיין ריש סימן תקס"ב ועיין בספר הזכרונות דף ל"ו :

שמג ומלתא דנפיק מיניה מורבה כגון תקיעת שופר שסקול בשמע לרבים ויבאו לתקוע בשבת ב"ד מלוין להפריש (ר"ן פ"ג דר"ה) וכתב הב"מ דנבי שומאה מלוין להפריש אפי' לא הגיע לחיוך אבל דעת רמ"א בי"ד סי' שפ"ג דאין מלוין להפריש וכ"ד רוב הפוסקים ופסק דנמי : **א אביו מצווה** · אבל אמו אינה מצווה וכ"ה בזיר דף כ"ע וכת"ס סי' ל"ד ומעשה הסילוי בסוכה דף ב' שהושיבה בניה בסוכה ע"פ שיא החמירה על עלמה (תשובת הרא"ש ד"ק סימן ל') עיין סימן תרי"ו · משמע בזיר דאין מחויב לאחך בהו ע"פ וכתו' בזיר הקשו מ"ם דביה"כ מחויב לאחך בהו ע"פ ואפשר דכל המלות דמי ליה ולריך לאחכה וכ"ה בילקוט אמור דף קע"ג ע"ג : **ב מאיסור דאורייתא** · בלאחת אפילו באיסורא דרבנן מחיב האב לחנכו בדאיתא בסימן ק"ו ס"ב ובכמה דוכתי אלא שאם לא הפרישו אין בית דין מוחין בידו אבל באיסור דאורייתא בית דין מוחין ביד האב להפרישו (ב"י עפי' זה) וכתב בלו"ה שמ"ח דדוקא בתינוק דבר הבנה אבל לאו בר הבנה ל"ל בה דהא יוקק אפי' מבהמה ממאה עכ"ל וע' בי"ד סי' פ"ח סי' דמ"מ מזיק לתינוק וכתב הש"ך בי"ד סי' שפ"ב דבהמטומאה בבית הסמוך והוי מפח ביניהן הוי טומאה דרבנן כדמשמע בטור וב"י סי' זה עכ"ל וכמדומה שלא עיין יפה דהטור מייני בהולך ע"נ אהרן ע"פ הבדה דבשים שם פותח פפח לא הוי בקבר בתוס אבל אבל אבל עפח הוי דאורייתא' כמ"ש הב"י סי' שפ"ש בהדיא בשם הרמב"ם פי"ב וכ"מ בתה"ה דף ל"ד ע"ב וכ"מ ביבמות סוף דף ק"ג בתוספות ובנדה ספ"ז ובסוכה דף י"ח וכ"מ המפגיעות בהלכות נס מ"ש דטוף הטומאה ללאת הוי דרבנן כתב הרב"י פלונתא בזה אם כן הב"ד מוחין ביד האב להוציאו משם אם הוא בר הבנה ותוקן שאינו בר הבנה אסור להכניסו בידים · ומ"מ כתב הש"ך בשם הרוקח דאשת כהן משוברת מותרת ליכנס באהל המת דש"ס הוא שמא הוא נקבה או שמא הוא נפל ע"ש וע"ש דבלא"ה מותר דטהרה בלועה אינה ממשמא כדאי' משמה ה' פ"ז דאהלות ובחולין פ"ד וכ"פ הרמב"ם סוף ה' טומאת מת דלא כר"ע וכ"ד כראב"ד וע"ש : **ג ולהאבילו בידים** · ואינ' ספ"ש דבבת דאסור ליתן לתינוק אבל מי שמא לשמוק בו שמא ימות ויאכלנו ואפי' דבר שאין בו איסור אלא משום בל תשקלו אסור ליתן לידו וכ"ש דבר שמא דאזי לאוכלו בעיני' וכ"כ בהג"א ס"ש ושם"ב ס"ז ושם"ב ס"ז אבל מותר ליתן עוף שמא כמנהן דמאכילו בידים ועפי' רס"ז ס"ז ושם"ב ס"ז אבל מותר ליתן עוף שמא לשחוק דלא"ג דיומות לא מזיא לא לאכילה כך בדאי' בב"ב דף כ' :

קטן אלא הגיע לחינוך ושתיית המים הזיק לו ואין שם יין ישראל מותר לגדול ליתן לו סחם יינם ובתנאי שיזגנו בשבת הלקים מים ויעיש המים תחילה ואח"כ היין (ראב"ח ח"א קי"ב) וע"ל דאם היין אינו אזק ע"י כך יאוהו לאינו יהודי ליתן לו :

כתב רי"ו נ"א ח"ל דאין למחות באינו יהודים המאכילין אותם איסור אבל אסור לומר לאינו יהודי להאכיל אותם איסור עכ"ל ואם התינוק לריך לכך כגון שהוא קלת מולה מותר לומר לאינו יהודי להאכיל אותם וכן מוהנים בפסח ממצוים לאינו יהודי לשא התינוק לביתו ולהשקותו ממן והרשב"א בתשו' כתב דמידי דלריך בתינוק כגון מאכילה כי"ה מאכילין אותו בידים ואבל מידי דלא לריך ליה לא דהא אסור ליגע אחר כ"ד חדש ואף שאמר לאכלה ולא למעשה הר"ן כתבה סתם למעשה וא"כ אם התינוק מולה וא"א לשאת אותו חוץ לבית יבקש מאינו יהודי שיתן לתינוק ממן והאינו יהודי מביא ממן ומטמידו בבית וה"ל ממנו של אינו יהודי ואז אפילו הולך האינו יהודי לפעמים יכול לגוות לקטן ליתן לזה לשתות אבל הוא לא יגע בו שמא יאכל ממנו כמ"ש סי' ת"מ אבל אם התינוק אינו מולה כ"כ יאמר לחוץ ולא יכנס התמן לבית כלל עפי' תס"ו · וכתב עוד רי"ו דכל דבר שהוא משום מלוה סניגן ליה בידים כגון שמחנכין אותו לתקוע בשבת וכ"כ הג"א בר"ה וכ"כ התוס' בפסחים דף פ"ח דמותר להאכיל פסח לקטן אף על פי שלא נמנה עליו כיון שהוא תינוק מלוה ועמ"ש סי' רס"ט די"א דמ"ע מותר להאכילו בידים כגון ליתן לו לשתות קודם קידוש אבל הא פשיטא דמ"מ מחויב לחנכם במ"ש כגון לעשות להם קידוש וכיו"ב כה"מ בת"ה סי' ל"ד והתינוק כל חד לפוס חורפיה יהודע מ"מ מ"ש בלילה לשמור תפלין מייב בלילה לשמור תפלין מייב בתפילין · כיודע מעניו שבת מייב בקידוש וכן כל כיולא בזה : **ד טוב לו שיקבל** · והכי אמרינן בסנהדרין דף ל"ה ע"ב תקלה איכא קלון ליכא ע"ש ובדבר שבמנון עבה"מ סי' שמ"ע ובס"ח סי' תרל"ב :

אסור

מותר בין השמשות ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לאינו יהודי להדליק לו נר בשבת :

שמג דיני קטן בשבת ' ובו ' סעיף אחד

א ל קטן אוכל גבלות (א) אין בית דין מצווין להפרישו ג אבל **א** (ב) אביו מצווה לגעור בו ולהפרישו **ב** (א) (מאיסור (ג) דאורייתא) **ג** ג ולהאבילו (ד) בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות : (תוספות פרק כ"כ) וי"ל דלא הגיע לחינוך לבית הגיע לחינוך לבית דין אלא לאב בלבד (כ"י) ולקמן שהכם אביו לו שבר אחר עבירות בקטנותו אף על פי שאינו לריך תשובה בשבגדיל (ב) מכל מקום **ד** טוב לו שיקבל על עצמו לחיוב דבר (ה) לחנוכה ולכפרה אע"פ שבבר קודם שנעשה בר שונשין · (פסקי מהרא"י סימן ס"ב) :

הדולך

באר היטב

שמג (א) אין · ומלתא דנפיק מיניה מורבה כגון תקיעת שופר שסקול בשמע לרבים ויבאו לתקוע בשבת ב"ד מלוין להפריש ר"ן פ"ג דר"ה · ובתב הב"מ · מלוין להפריש אפי' לא הגיע לחינוך אבל דעת רמ"א בי"ד סימן ש"ג דאין מלוין להפריש וכ"ד רוב הפוסקים ופסק דנמי ס"א

ופ"ז ע"ב : (ב) אביו · אבל אמו אינה מצווה להפריש וכ"כ בזיר דף כ"ע · ומשמע בזיר דאין מחויב לחנך כתו ע"פ · ומשמע שם דאין מחויב לחנך כתו ע"פ · ואפשר דכל המלות דמי ליה"כ ולריך לאחכה וכ"ס בילקוט אמור דף קע"ג ס"ג · (ג) דאורייתא · ובאמת אפילו איסורא דרבנן חייב אבל לחנכו בדאיתא בסימן ק"ו סוף אבל לחנכו בדאיתא בכמה דוכתי אלא שאם לא הפרישו אין כ"ד מוחין ביד אבל בלאחת אפילו באיסורא דרבנן אבל לחנכו בדאיתא בסימן ק"ו ס"ב וב

שדמ"ש א אסור לו לעשות · ואפ"ג דרוב ימיס הס חול זס מקרי קבוע: **ב מותר לילך** · שאס יאמר במדבר לעולס יהלל שבחות וימות בתרן מיליס: **ג אפי' ביום** · לפי שתחומין מדבריהס ואפי' לגמ"ד תחומין דאורייתא כיון דליס בס איסור סקילה לא המתירו בו (מ"מ וכ"ן) והתו' והרא"ש כתבו כדי למהר לצאת מן המדבר משמע דאפי' איסור דרבנן אסור לו לעשות אע"ג דק"ל ספקא דרבנן לקולא דכיון דחל עליו שבת אסור בכל כמו כי"ש שי דהוי ממי ספיקא ואיסור שבות:

שמה א מחיצות · עסי"ש דכתב שלריך שיהיס בין המחיצות ד' דלת (מ"ש רבינו) ס"ש: **משמע** מדברי הפוסקים דכתיב שי מחיצות ואמר הוי רה"י דאורייתא כדאיתא בפירובין דף י"ב דאמר מבוא מחיצה כ"כ הרא"ש פ"ק דסוכה ועיין סימן שס"ג סי"ח ודעת הרמב"ם דג' מחיצות הוי כרמלית ע"ש ומפי"ד בהגה ופפסי' סמ"ו. ואם עשה ד' דיומדין בד' זויות כמו פסי בירלות הוי רה"י דאורייתא בפירובין דף כ' ע' סי' תר"ל ס"ו ערסי' סס"ג: אל שהוא משופע והוא מתלקט גבוה י' מתוך הילוך ד"ח הוי רה"י ואם מתלקט גבוה י' מתוך הילוך ה' אמות ניחא המפרשים והוי כ"ה אם עומד שס ע' סי' מ"ל סי"ד מ"ש. נעץ קנה גבוה י' בר"ה וברחבו מרסקל רחב ד' לא אמרינן נוד אחיה מחילתא דה"ל מחילה שהגדיש בוקעים בה אבל המרסקל עלמו גבוה י' ולחב ד' גם מה שתחתיו הוי רה"י (תו') · עמוד גבוה י' ורחב ד' ואין בעיקרו ד' אפילו ליכא בקיעה גדיים לא הוי תחתיו רה"י אלא על גביו (הוס' שבת דף ל"ט) עמ"ש סי' רס"ו: **ב חורים**· ואפילו הס למעה מי' ומ"ש התו' דלמעה מי' שיך לר"ה סיינו לפי סס"ד כנ"ל דלא [illegible] כפ"ש: **ג עד לרקיע**· ואם נעץ קנה ברה"י ע"ג הוי רה"י: **ד אפי' כלים** · וכלי שאין גבוה י' העומד ברה"ה אין לו דין כרמלית אלא הוי כמו ר"ה דאין כרמלית בכלים (רש"י בשבת ד' מ') עסי' שנ"ה ס"א מ"ש· אבל בכלי המעובר לקרקע הוי כרמלית אע"ג דבר הרה"י כמו ר"ה דאין כרמלית בכלים (תו' דף יא): **ה רחובות** · דרסיס שעוברים מעיר לעיר הוי ר"ה: **ו מפולשים משער** · פי' שהעברים מכוונים זה כנגד זה ויש לאותו דרך המכוון מעבר לעבר כל דין ר"ה ויש לעיין אם יש חילוק בזה בין עיר של רבים (ריב"ל מ"ב סימן ע"ד) וע' סי' שס"ב: **ז ויש אומרים כו'** · ומ"ב סי' ל"ב ורש"ל בבילה סי' מ' פסקו לחומרא אך דעת רוב הפוסקים להקל וכ"פ בס"ע סימן ש"ג סי' ח' ובכמה

שדמ"ש דין ההולך במדבר בשבת · ובו ב' סעיפים

א א ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדיש השביעי בקידוש והבדלה ב ואם יש לו ממה להתפרנס **א** אסור לו לעשות מלאכה בכל עד שיכלה מה שיש לו (א) ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו (א) כדי פרנסתו ג מצומצמת **ב** ומותר לילך בו בכל יום **ג** (ב) אפי' ביום שמקדש בו:

ב ה היה יודע מגין יום שיצא בו כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום יצא מותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו שביום כזה יצא מביתו דבודאי לא יצא בשבת וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

שמה דין ארבע רשויות בשבת · ובו י"ט סעיפים

א ו ארבע רשויות לשבת רשות היחיד ורשות הרבים כרמלית (פי' דף מ"ל לא ולא יכם אלא ביומי סכה ממי לא רה"י לפי שאין לו מחיצות ולא ר"ה שאינו דומה לדגלי מדבר דלאו לטלטול דרבים עביד (רש"י) ומקום פטור:

ב ב איזה רשות היחיד (א) מקום המוקף **א** מחיצות גבוהות עשרה טפחים (ב) ויש בו (א) ד' טפחים על ד' טפחים או יותר וכן חריץ עמוק עשרה ורחב ד' על ד' וכן תל גבוה עשרה ורחב ארבעה על ארבעה: הגה י"ל דבפיגון בלוו לרבנם על ארבעה הן ולולסוגן ומהו שיתבאר לקמן סימן שמ"ט (הגהות אשרי פ"ק דשבת והוס' פירובין דף נ"ח):

ג ג כתלים המקיפים רשות היחיד (ג) על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רחבים ד':

ד ב ד (ב) חורים שבכתלי רשות היחיד שבלפי רה"י הם רה"י: הגה ואם הם כלפי חוץ ואינם עוברים כלפי מבוי נדונין לפי נגהן וכתבן כמו שיתבאר סי' זה סעיף י"ג: (כ"י בשם הרשב"ל והמגיד):

ה ה אויר רה"י הוא רשות היחיד **ג** עד (ג) לרקיע:

ו ד (ד) (ה) ו אפילו כלי כגון תיבה או מגדל או כוורת אם יש בו לרבע ארבעה על ארבעה והוא גבוה עשרה הוי רשות היחיד:

ז ז איזהו רשות הרבים **ה** (ה) רחובות ושווקים הרחבים ט"ו אמה ואינם מקורים ח ואין להם חומה ואפילו יש להם חומה אם הם **ו** (ו) מפולשים משער לשער (ה) ואין דלתותיו (ז) נעולות בלילה (מור) הוי רשות הרבים **ז** (ו) ט ויש אומרים שכל שאין (ח) ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים:

ח י מבואות הרחבים ט"ו אמה ומתקצרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה י"א שאם ארכן לאורך ר"ה הרי הם ר"ה: מבואות

רש"י פי המחיצות לרחות שמודו המילון עולה ומסיק מחיצות ממלא שעוני המחיצות הס בכלל המלא כיון שמודו על זה המילון לחוד שבנגדו הס מוכח דאם הלכה לפרס דברי רש"י על חלל ממש יהיס פירוש מוסכם עס ר"ת והתו' סיימו שפירש"י מסכים לפי' שלהם והרמב"ם כתב בפי"ד מוקף ד' מחיצות גבוה י' וביאיסס ד"ס. מוחתו גם כן עם שוני הכתלים ומ"ם ביאיסס פירוש בין הכל כנ"ל אלא דק"ל ממ"ם בפרק הארק דף ל"ט בעי ר"י מחל בר"ה גבוה י' ואינו רחב ד' ומוקף לכרמלית ושאלו רה"י ותרץ ומה ע"ג מסו מי אמריב כיון דאינו רחב ד' מקום פטור הוא א"ד כיון שעשאו רה"י כמתן דמלי' דמי פירש"י והוה אלא לאחמו כתרעא סמיכתא כל החלל אחר עולה ק"ו לאחרים עושה מחילה לעצמו לא ק"ס פירש"י ולא סכותל · הרי לפיהו דכיון שעשאו רה"י אז אמרינן דהוה כמתן דמלית דרה"י עולה עד לרקיע מעא"כ אלן דבלא הטובי לא הוי רשות היחיד אם כן אינו עולה עד לרקיע ולא הוה כתרעא סמיכתא וכן במה דסיים לאחרים עושה רה"י כו' וזה אינו מבורר לאן ל"ע: (ג) ע"ג רה"י · פי' ואע"ג דאין רחבה ד' הוויין רה"י דכיון שהם עומדין ע"י הקיף שלהם אח הקרקע המוקפת רה"י שהיה כרמלית קודם לזה ק"ו שהן עלמן יהיו רה"י ומ"ש לפי' אינו דלא הוה מקשה מזה: (ד) אפי' כלי · עמ"ש סי' שנ"ו לענין רקק מיס בר"ה אי ברה"י: (ה) ואין דלתותיו נעולות. מלאה דאם דלת א' נעול מבטל ג"כ ר"ה כיון דלא הוה מפולש: (ו) וי"א שבל שאין ס' רבוא כו' · כתב ב"י הדיעה האחרונה היא דעת רש"י והתו' והרא"ש והטור וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת (והמגדלי פ' כל כתבי) והרוקח והאחרון מהרי"ו בתשובה · ודעה ראשונה היא דעת הרמב"ם ורמב"ן

שערי תשובה

שדמ"ש בש"ע סעיף ב' היה יודע יום כו' . ע' כפו"ת מהר"ת די טיפין סי' נ"ח דאף בכה"ג מונה הו' מיום הבריחה ואם נתן שמה למה לא הוחר המלאכה ג' ימים שמתוך ליציאתו כיון דאין יוצאין ג' ימים קודם שבת ע"כ ומ' המור וקיעה נאותם מנוסים תחת קושב מיום מתאלרן מודם וכ' מהנים ומ' שמה מדבים ים לאמנות ו' ימים של ך"ד שעות שוות שלנו:

שמה (ה) רחובות · עבה"ע וע' מו"ת בית אפרים סי' ל"ו וכ"ז בשירות שדרכים מפולשים שוברים מתוך העיר והוא דרך המלך ויש בזה שני ענינים אחמר שעובר בחמלא העיר ומבני לידי הדרך יש מיבוא מחיצות בזה [ ] לו שהדרך המפולש בסוף הרחוב בזה [ ] ומסקנת דמלתא אמתי' כפי הדרך הכמו' אין להחמיר לדון דין ר"ה לאחור הקיון לה"ם ולהלריך דלתות שהוא דבר אח"ל לעשותו אם לא ממשם המלך ונדוליו והמחמיר יחמיר לעצמו ולא לאחרים ועיין בשו"ת מהרי"ט לחלון סי' רל"ח על מנין בזה בעה"ק ובחב מהגדולים לא פקפקו בהיתר הטלטול וע"ז נאמר אל תסר דלת מ' נשל מבטל ג"כ ר"ה כיון דלא הוה מפולש ס"ג · כתב בהגהות הסב לגי סימן ג"ז ח"ל מלחתי לרמב"ם בספר עבודת הקודש מרחם נחול דפלפיות אשרי אלות מעלות דלת לא מבני ומחמה אני אלא ראיתו לאחר מן הפוסקים בהגהת דבר זה מד מאן לאוגו ע"ם ומיין יד אחרן: (ח) ששים · ס"ב סימן נ"ב ובס"ל בכולה בימן מ' אסקו לאומרא · אך דעת רוב פוסקים לפקל וב"כ בס"ם סימן ע"ב ס"ח וכן כתב רמ"א בסימן ע"ז ע"ב אבל רבוותיה אלו מבטלין הם אמנם בדרשה אחרונה · ובפי' הפוסק מורגל שבעיו אחין לגו ר"ה ומא כדעת מי"ל ובס רבים · וע"ב אמתיר

יחמיר

באר היטב

אין צריך לבלם אם אין מבטלים בפיו ס"ג ומיין ס"ו · ובספר מחדשים סימן מרל"ב · [ומיין בס"ה ס"ם אמ"ע ומיין סעיף ג'] :

שדמ"ש (א) כדי פרנסתו · ואם יש לו לחם אסור לבטל אחין מקום בפס ס"ו: (ב) אפילו · אבל אחר מיסר דבבנן אסור לו לעשות ומיין ס"ל ומיין בחמר"ם בגלמ"ו בספר קרבן מנינם סימן ל"ח :

שמה (א) מרבעה · ל"ש אם שוני המחיצות מחדדי' עם המלל לר"ע ס"ו ס"ם · ומיין ס"ע בס"ם בס"ם · ומיד אמרן בחב בפשיטות ושוני המחיצות מלמרעות לגשוב ד' על ד' ס"ם · [וכספר אמן פשוט שלמה המלל שבין שני המחיצות לריך לעיות ד' טפחים ומבינ' על כל"ח ומ"ל ס"ם : (ב) מרוים · אפילו אם לעמה מרו"ל ס"ם : (ג) לרקיע · ואם נעץ קנה ברה"י ע"ג מי' הוי רה"י : (ד) אפילו כלי · ומלי אלין גבוה יו"ד שעמד ברה"ה אין לו דין כרמלית אלא כמו ר"ה דאין כרמלית בכלים רש"ל בשבת ד' מ' ומיין סימן ש"ם ס"ב אבל בכלי המעובר לקרקע הוי כרמלית הוס' דף י"ל : (ה) רחובות · דרכים שעוברים מעיר לעיר כמו ר"ה ס"ח : (ו) מפולשים · פירוש שבעברים מבוחים זה כנגד זה ויש לאותו דרך המכוון מעבר לעבר כל דין ר"ה ויש לעיין אם יש חילוק בזה בין עיר של רבים (ריב"ל מ"ב סימן ע"ד) וע' מו"ת בית אפרים סי' ל"ו וכ"ז בשירות שדרכים מפולשים ס"ג : (ז) נעולות · ולא מהכן בחב בפשיטות דמלתא אמתי' דמלתא אמתי' כפי הדרך הכמו' אין להחמיר לדון דין ר"ה לאחור הקיון לה"ם ולהלריך דלתות שהוא דבר אח"ל לעשותו אם לא ממשם המלך ונדוליו והמחמיר יחמיר לעצמו ולא לאחרים ועיין בשו"ת מהרי"ט לחלון סי' רל"ח על מנין בזה בעה"ק ובחב מהגדולים לא פקפקו בהיתר הטלטול וע"ז נאמר אל תסר דלת מ' נשל מבטל ג"כ ר"ה כיון דלא הוה מפולש ס"ג · כתב בהגהות הסב לגי סימן ג"ז ח"ל מלחתי לרמב"ם בספר עבודת הקודש מרחם נחול דפלפיות אשרי אלות מעלות דלת לא מבני ומחמה אני אלא ראיתו לאחר מן הפוסקים בהגהת דבר זה מד מאן לאוגו ע"ם ומיין יד אחרן: (ח) ששים · ס"ב סימן נ"ב ובס"ל בכולה בימן מ' אסקו לאומרא · אך דעת רוב פוסקים לפקל וב"כ בס"ם סימן ע"ב ס"ח וכן כתב רמ"א בסימן ע"ז ע"ב אבל רבוותיה אלו מבטלין הם אמנם בדרשה אחרונה · ובפי' הפוסק מורגל שבעיו אחין לגו ר"ה ומא כדעת מי"ל ובס רבים · וע"ב אמתיר

יחמיר

יד אפרים

(בש"ע סעיף י) מעיין (ח) בסיכה מהי כרמלית ומה משמה ולריך לעיין מה' בסעיף י"ח בסיכה מהי כרמלית:

ולמב"ן ורשב"ם והמ"מ והר"ן וריב"ם ותמהתי דכ"כ ב"י בשם המ"מ ולמב"ן ורשב"ם ולא דח"ל ס' רבות בוקעים ולעיל סי' של"ד כתב הטור להקשות על סה"ת מהך סברת דאין כאן איסור דאורייתא לדידן שאין לנו ר"ה כו' וכתב ב"י שזו הקושיא הקשה המ"מ בשם הרשב"א אם כן מסמע דס"ל שלא הוה ר"ה עד שיש ס' רבות ג"כ דאל"כ גם לדידן יש ר"ה וכתב רש"ל בס"ל ס' ר"ה וכ"כ מהר"ר בימינו בתשובה סי' ל"ב דיש להתמיה כדישב לתשובה ורמ"א כ' בסי' תמ"ו שכל דשיות שלנו כרמלית הם משמע כדישב אחרונים וכפי העולם מורגל עכשיו שאין לנו ר"ה והוא כדעת הי"א והם רבים וכפירש שבדבר המ"מ ורשב"א מלינו ג"כ לסיפר המ"ם וש"כ המתמיה יתמיה לעצמו ואין בידו למחות למה שנוהגין עכשיו לתוקן הרבים שמקילין בכ"ל: (ז) י"ג אמות ושליש - אע"ג דלומר ר"ה הוא ס"ל אמות כמו שהיה בין העגלות במדבר מ"מ כאן שפיר לחשיב הם לר"ה הוא זה ג"כ ר"ה ומעשה לפישוט זה הוא כמו שמצינו בפסי בילאות שהיה בין כל פס לפס פישוט זה דהיינו כפישוט שיוצאו לעבור שם ב' רבקות של ד' בקר בספונגות זו בזו ח' ממנגמת ואחת יוצא' דאז ניחא תמשמשתיה שם כמו בר"ה וכל בקר הוא אמה וב' שליש בדאיתא פ' שמין פסין: (ח) הוה כרמלית - דל"ד לנבוה מ' דכאן הוה תשמיש ע"י הדחק ולאו שמיה תשמיש: (ט) ואין להם לחי כו' - דאילו היה שם לחי הוי רה"ר נמוך דלחי משום מחילה ואפי' היה שם קורה דלא הוה מחילה להרמב"ם אלא משום היכרא מכל מקום הוה רה"ר לעולם בחוצו ובשביו שחיקנם לא זה ולא זה שויה כרמלית: (י) גג הבולט כו' - המעשה לפי מעשה הגג דה"י מחצה גוד אסיק לא אמרינן כן [אלא] היכא שהמחילות ניכרות: (יא) וכל זה דוקא כו' - פי' בר"ה אמרי' בתין בו ד' דלא הוי כרמלית אלא מקום פטור אבל בשומד בכרמלית אע"ג דלא הוה ד' הוה כרמלית דמלא מין כו' ויש הולקים ס"ל דאף בכרמלית הוה זה מקום פטור:

שמו (א) **וחבמים אסרו כו'** - גזירה משום מרה"ר לר"ה:

(ב) **אבל העומד ברה"י או מוציא כו'** - הלי לו ס"ם הוא ול"ל ומוציא וכ"ה בטור ולריך ביאור מ"ם אחה"ו מו מושיט הלא ריאה אמי מייני ממוציא ברה"ר פ"ב ל"ל מ"ם העומד ברה"י אין פירושו שאמתר עומד אלא שהיה עומד והלך והוציא לו הכנים לו שאמתר עומד אלא שהושיט לו זרק וכ"י כ' שהיה כתוב בספרו קודם אלוקה לו ובלבד שלא יוציא מרה"ר לאמקו' פטור דרך ר"ה וכתב ע"ז הא"ע דפסק בשמוד מהלך לאו כשומד דמי וא"כ היון שלא עמד לפוש ברה"ה הוי מוציא מר"הי לאמקום פטור דברי מ"מ כיון דאם עמד ברה"ה חייב גזרי' שמא יעמוד וכפי' יש כתוב ובלבד שלא יוציא מר"הי לאמקום פטור ויעבירנו דרך מקום פטור לר"ה לו ליפכא עכ"ל וקשה ע"ז דא"כ מה כתב הטור אח"ז וכן העומד ברה"י כו' דפירושו ע"כ שהולך מר"הי דרך מקום פטור לר"ה כמ"ש וא"כ היינו ריאה ולני' של הב' ריאה זה ' ומו"מ ל"ל כתב של מוסאה זו שהיא מועטת דלא מלינו גזירה זו שמא יעמוד לפוש ולפי הדין מותר לכתחלה להוליאו מר"הי ולעבור ברגליו דרך ר"ה ולהניחם במקום פטור ותמוהין מאד דבריו דודאי גזרה זו בכללה במ"ש בגמרא ובלבד שלא יטול מבע"ה ונותן לעני

ט כ מבואות הרחבים (ז) (ט) י"ג אמות ושליש ושני ראשיהם מפולשים לרשות הרבים שהוא רחב ט"ז אמה יש אומרים שהוא רשות הרבים:

י ל כל דבר שהוא ברשות הרבים אם אינו גבוה (שלשה) טפחים אפילו הם קוצים או צואה שאין רבים דורסין עליה חשובים כקרקע והוי רשות הרבים ואם הוא גבוה שלש ומשלש עד תשעה ולא תשעה בכלל אם הוא רחב ארבע על ארבע (ח) הוי כרמלית ואם אינו רחב ארבע על ארבע הוי מקום פטור מ ואם הוא גבוה ט' טפחים נ מצומצמים ח (י) ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפילו אינו רחב ארבעה ס ויש מי שאומר דהוא הדין לגבוה מתשעה ועד עשרה ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפילו אינו רחב ארבעה פ ומעשרה ולמעלה אם הוא רחב ארבעה הוי רה"י ואם לאו הוי מקום פטור אפילו יש בו מקום כדי ט לחוץ ולהשליכו לארבעה:

יא פ גומא ברשות הרבים אם אינה עמוקה שלש הוי רשות הרבים משלש עד עשרה אם רחבה ארבעה הוי כרמלית ואם לאו הוי מקום פטור ואם עמוקה עשרה י הוי (יא) רה"י והוא שתהא רחבה ארבעה:

יב צ רשות הרבים אינה תופסת אלא עד עשרה אבל למעלה מעשרה הוי מקום פטור:

יג ק חורים שבכתלים כלפי רשות הרבים אם הם גבוהים למעלה משלשה אינם כרשות הרבים אלא נידונים לפי מדותיהם:

יד ר איזהו כרמלית מקום שאין הלוך לרבים ס **יא** כגון ים ובקעה *ואצטווניות *ואצטבא (פי' אצטווניות מקום שלפני המטיות מיוחדים שם הסוחרים ואמנם הוא מקום שמיחין עליו פרקמטיא) **יב** (יב) שלפני העמודים ר"ה והיא ת רחבה ארבעה וגבוה משלשה ועד עשרה פ וקרן זוית הסמוכה לרשות הרבים (כגון מבואות שיש לחן שלשה מחילות (ט) ואין לשם לחי או קורה ברבשיה) (פור) ג ורשות הרבים שהיא מקורה ג ותל שיש בו ארבעה על ארבעה ואינו גבוה עשרה וכן חריץ שהוא ארבעה על ארבעה ואינו עמוק עשרה:

טו ד בית שאין תוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה יש בו ארבעה על ארבעה תובו כרמלית ועל גבו רה"י ה ואם חוקק בו ד' על ד' אפילו באמצע **יג** (יג) רחוק מן הכתלים נעשה כולו רה"י:

טז (י) ו גג הבולט על מחיצות הבית בענין שאין מחיצות הבית ניכרות לעומד על הגג הוי כרמלית ואפילו היא גבוה ורחב הרבה ואם חלון פתוח לו מן הבית הוי ברה"י ז וכן זיזין הבולטים מן הכותל ויש בהם ארבעה על ארבעה הוי כרמלית ח אלא א"כ חלון הבית פתוח להם:

יז פ הוריי כרמלית אינם כרמלית י אלא הם נדונים לפי גבהם ורחבם:

יח כ גדר כרמלית שלא יהא פחות מארבעה על ארבעה ואינה תופסת אלא עד עשרה ולמעלה מעשרה הוי מקום פטור ל וימים ונחלים **יד** ממיא משחיני הילכך הנוטל מהם על פני המים עד עשרה באויר הוי כרמלית למעלה מעשרה באויר הוי מקום פטור: הגה טור העומד בכרמלית אפילו עמוק מאד אמה הוי כרמלית אלא ס"כ הוא רחב ארבעה על ארבעה דאין מקום פטור בכרמלית כמו שנתבאר בסמוך:

יט מ מקום פטור הוא מקום שאין בו (יד) ארבעה על ארבעה וגבוה משלשה ולמעלה עד לרקיע נ או חריץ **טו** שאין בו ארבעה על ארבעה ועמוק יותר משלשה ס וכן המחיצות הגבוהות משלשה ולמעלה **טז** ואין (טו) ביניהם ארבעה על ארבעה: הגה (יא) וכל זה דוקא בעומד ברשות הרבים אבל בכרמלית אמרינן מלא אין מיט ועשור ודיטו בכרמלית (ר"ן פ' פיקד מתחתיו) וסגנות מרדכי פ' ע"ז דשבת ועוד וכ"ז בשם רמב"ם) ויש חולקים ואומרים דאין חילוק בין רשות הרבים לכרמלית (רש"י ומ"מ פ"ד בשם רשב"א) אבל אם עומד ברשות היחיד לגולי עלמא דינו כרשות היחיד (נ"י):

שמו דיני עירובין מן התורה ' ובו ג' סעיפים

א מ מן התורה אין חייב אלא במוציא ומכנים וזורק ומושיט מרשות היחיד לרשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד (א) וחבמים אסרו מברכרמלית לרשות היחיד או לרשות הרבים או מהם לברכרמלית כ אבל מקום פטור מותר להוציא ולהכניס ממנו לרשות היחיד ולרה"ר ומהם לתוכו (ב) נ אבל העומד ברשות היחיד ומוציא או מכנים או מושיט וזורק לרה"ר דרך מקום פטור או איפכא חייב ד וכן לא יעמוד אדם על מקום פטור ויקח חפץ מיד מי שעומד

באר היטב

יחמיר לעצמו ואין כידו לעמוד לפס בעוכיו עכשיו כאותן סרגים שמקילין ס"ז ס"ח: (ט) ג"ג - כמו שמלינו בסכי בילאות פיין ס"ז: (י) וריבים - אבל כשאין מתחשים אליו אע"ג דאיתא לקמן פ"ו לא הוי ר"ה כ"ז: (יא) רה"י - ואפילו שיה מלאה מים ושוה. הדין דבריה שאחה מבטל ומולה בטיה ומלאין בחמיצות אבל מלאה פירות אינו כרה"ר דאין בחמיצות אבל אחין יכול לבטלן מ"מ - ומ"ל שיהן בכרה"ר מבל יש בחמיצות שבלה אחרון אלף אמה כ"ו: (יב) אבל אין פירוש - מבטל אחרון אלף אמה כ"ו: (יג) לחוק - פיין מ"ח שבעלה הלה אין בגנוה יו"ד אם הקרוי בעינו ביטיה בחקק בחוק לחוקה אמות אב' אמות ס"ב: (יד) מרבבה - ריחב אחרון אלף אמה כ"ו: (טו) ואין ביניהם - אבל אין מיניהם - מבטל אחרון אלף אמה כ"ו ומיון מיוף קבן מ' מ"ב.

וכמה דוכתי וכ"פ מהרא"ש בפסקיה סי' ל"ה: **ח** ורבים מכתפים. אבל כשאין מכתפים עליו אע"ג דרחוי לכתף עליו לא הוי רשות הרבים (כ"י לאב"ד): **ט** לחוק להשליכו - כגון חוט שבמחלל כלפי ר"ה אינו רחב ד' ולכלפי ר"הי הוא רחב ד' והוי כל"הי מ"מ הוזרק לתוכו פטור דלא הוי שיעור מקום (תוס' שבת דף ז'): **י** הוי ר"הי - ואפי' היא מלאה מים וה"ה דבריס אלא בשאין רחב ד' אמה אבל אם הוא רחב ד' אמה אפילו הם מלאים מים אינו נבוה (אלפס) **יא** כגון ים - ריקן מים בר"ה וכביס מהלכים בו אם אינה עמוקה י' אמה אחוה לחבה ד' פטחים שרוב מדלגין עליה הוי ר"ה וה"ה דף המונח עליו ואם עמוקה י' ולחבה ד' הוי כרמלית כמו ים (רמב"ם פי"ד) ובדרש"י דף ק' מסמע דלא הוי ר"ה אא"כ עוברים בתוכה ועי' סס' אל"ה: **יב** שלפני העמודים - אבל בין העמודים נדון כר"ה אפי' אין לחביס י"ג ושלים כיון שרבים בוקעים בהן הם שפלים לר"ה משא"כ במבוי שבתב ס"ם בכ"ל דלא בעי כע"ם: **יג** רחוק מן הכתלים - ול"ד לסוכה דבעי' שיהא סמוך [פחות מג'] עפחים כמ"ם סי' תרל"ג דגבי סוכה בעינן מחיצות סמוכות לסכך אבל גבי שבת לא בעינן רק שברשות משתמר ע"י המחיצות אפי' רחוקות ממנו הרבה קרוי רשות היחיד הלכך על ידי מחיצות המילוות שבנבוהות י' נקרא רה"י אבל לא על ידי הפנימית אלין שבת החקק מלמרף עמהם כיון שרחוקים ממנו ג"ם עכ"ל הרא"ש ממנו דאם אין נבוהים י' עם הקירוי בעי' שיהא החקק סמוך לכותל אחות מג' עפחים: **יד** ממיא משחינן - וה"ה אם מים לא מבטלי ממילתא כמ"ש סי"ח וה"ל מפני שהספיקות שמות ע"פ המים מבטלי ממילתא' דא"כ ליהוי ר"ה וי"ל דכל מכיר שאינו משופע כדי שיתלקט נבוה י' מתוך ד"ל לא הוי רה"י כמ"ש סי"ח וכ"הר ממי לא הוי שאינו נוח תמיד הליכתו מפני המים ואם יש נומא כיש עמוקה י' ולחבה ד' הוזרק לתוכו חייב דאיתא בגמרא דף ק' (פ"ח בשם רא"ש) וע"ל דאמ"ש שעמוקה י' הוי כרמלית דרבנן כמו קרקע ואל בסי' שע"ב ס' שע"ג ס"ג: **טו** שאין בו ד"ם רוחב - אפי' הוא אוחד אלף אמה (מ"מ ב"י): **טז** ואין ביניהם - משמע דאין עובי המחילות מעלרף לד' (ב"ח):

קרקע

כ' הרא"ש בס"ק דשיעורין בשם ר"י ל' שבת ו' מ' שם ח' ג' רמב"ם בפרק י"ד ס הרא"ש שם וכ"כ הטור ס' שם בגמ' ו' ס שם וכרבא וכ"כ הרא"ש שם ל' מבגה שם ק' ומגמ' ו' בפי' רש"י שם ק' שם ו' וכרבא ר' מר"ן שם ס בריתא שם ז' ת שם בפרק"י ס שם בגמ' ומי' רש"י קרן זוית שבגגה מו בית לחוכו ובמיה מקרקעו לר"ה וכפרש שמקר הטור וכבלה הרב מר"ש הוא דעת הרמב"ם בפי"ד ובכר כתב ס"ם בים תולקים עליו) כ שם ג רמב"ם בפי' ד ד שם בגמ' ו' ס שם ס שיעורין ל"ג ו הרא"ש שם מ מהר ע שיעורין ס"ו ו טור ומ"ש ס ס שבת ו' ל שם ק' וכרב חסדא ודכא הרי"ף ורא"ש ורמב"ם בפי"ד ת שם ל' ג רמב"ם בפי"ד ס שם ס תולקים עליו) כ שם ג רמב"ם בפי"ד בגמ' ו' ס שם ס שיעורין ל"ג ו ומ' ג בריתא שם ס' ומי"ש הרא"ש ורמב"ם בפי"ד וכ"ל יוסף ד בריתא שם ז' ומ':

יד אפרים

(בס"ו ס"ק ז') אמה וכ' שנים ס"ל כו': (בסמ"א ס"ק מ') לאוק לסמיטו שבלפי לכן מוד מבמוכל שבלפי מו' כ"ל: (שם) מוי שיעור מקום ד' על ד' כיון דקי"ל אין מוקקין לסבלים כו' כ"ל: (בס"ו ס"ק ח') ד"ה לגנוה ו' - כ"ל דלפנין רס"י בנוס שבחים קי"ל דשמוקה כנוסבה ומ"כ ניחא גם לפנין עמוק ס' דסוי כנוסב ס' דסוי ר"ם אם מבחשים עליו לוח אמר ולכן מוי בחמים פ"ו כוחם וסם דכרי בס"ם בחבת דף מ' ובכרא"ש שם ד"ם נומא מאי כו' - ס"ם ומאמר מ"ל דלא דמי לגנוה ס' ובכיס מבחשים שמות ס' המחילות בחמיה ר"ם כמנוסר מבחשים ס"ם ו' דבלן מוי חבחשים כו' וסכוונס כמ"ם ועיין בחבת דף ק"ב בגר"ם כר"ה סילון: (בסמ"א ס"ק י"ג) מכ"ל סרא"ם כו' כ"ל: (שם) מכ"ל סקירוי ר"ל דמ"ם סרא"ם מחילות סייגו בגנוטים י' פס סקירוי דאם נרא מבחנו גנוס ו' ומאד פנים אין חלוס מכל שחילות גנוטים ו' ואמינן בחר לר מחילון בגנוס ו' מבחנו בגירוף סקירוי כיון שבל כל פנים ברבות שבחים מבחנר ומס על ידם כל המחילות ומס גנוטים מבחנו ו' ומ"כ אם אין גנוטים ו' שם סקירוי אף על פי שע"י חקק יש בחן גנוס ו' לא מהני כיון שרחוק מבחילות ג' פסיפס אף לע"ד לא בראם כן מדברי הטוס' בחבת דף ו' ע"ב ד"ה ומס שבחבו בחם ריב"א בחלוי סוכם דבעינן בחוך לבבר כו' וכגליון שם בחו' יבמים בחוב ושוד ר"ל דשלוי בכל דאיכא מחילות גנוטים מבחנו כו' ובלפה דבמו מילוים שם ע"ב ועיין בחוס דבוכם דף ו' דנקבי בדבריהם סמיכון בס"ל ו"ב:

שמז א קרפף · מלחורייתא הוא רש"י נמוד : **ב** ב' מחיצות · וכבלשיטת אמרי' פי תקרה יורד וסותם : **ג** ב' מחיצות · ע"ש דהא בסמי' סמ"ח פסק דבמי' דבוקות זו בזו וא"ל שהפתח נחשב למחילה שלשיטת א"כ במחילה ח' מן הצד סני וע"ש ולפשר דדעת רמ"א להחמיר לבתחלה עמ"ש סימן שס"ב סי"ב · ומהרי"ל סימן קפ"ו כתב דמוב להחמיר כמ"ש ר"ח דלתא"ג שיש לה ג' מחילות לעשות לחיים ע"י סיד בחוח רביעית ויהיה ל"ה על כ"ל וא"כ אם יש בליטה עמודים יעשה מן הצד סמוך לבית ממי קנה ח' מזה וקנה ח' מזה ויהיה ל"ה מכל הג' לדדין וע' סי' שס"ב סי"ו ואם בחיים רבים עומדים זה אחר זה די בחיקון זה בשני בחיים שעומדים בקלה ויערבו יחד : **ד** ומשקוף רחב ד' · ובפתח מבוי אפילו אין מקורה כולה רק אחלי אחילעה מקורה אמריגן פי תקרה יורד ואותם כיון שיש מקום ד' משפת הקורה עד הדלת שם מבוי עליו ומלארף עם המבוי והקורה מתירלהו ואם הפתח פחות אפילו אין מ קום ד' הוי כלפיים אבל בבית אין חילוק בין פתח פחות לגשול דאין קורה מחרת הבית אא"כ רחב ד' ואם כ' קולות סמוכים זה לזה פחות מג"ש מלטרפין לד' ע' בגמ' וברא"ש ואם הדלת ביניהם בזמן שפתוח כלפיים גשול לגמון :

שמז א לחוץ · וחפץ בידו · ואם היתה ידו למטה מג' הוי כאילו הניחה בארץ וי"ל דידו בחר טפו גריר עיין במ"מ ס"ג : **ב** לתוך יד חבירו · דידו של אדם חשובה לו כד' על ד' : **ג** והוציאו לחוץ · אע"פ שלא הניחה בארץ הואיל והוא בידו הרי הוא כמונח בארץ (רמב"ם) : **ד** אבל אסור · דקשבר משום לפני עור לא תתן מכשול ואם הוא מונח בחוקן אא"ם אפילו לא היה בידו היה יכול לישלו לא עבר אלפני עור ומ"מ איסורא דרבנן איכא דאפילו קבן אוכל ובגלות ב"ד מלוויין להסריסו כ"ם גדול אלא יסייע לו (הרא"ם) ועיין סימן שמ"ג ויל דאלתיו יהודי ליכא איסור לסייע במידי דאסור לו כמו אבר מן החי אלא דקאי בעניין שאינו יכול

לפני דמגלגל באיסורי שבת לכתחלה לערוס הוצאה מר"הי לר"ה גזירה דלמא אתי לאקולי ולאפוקי לחדי' מר"הי לר"ה עכ"ל וכאן נמי שייך גזירה זו ומו כ"ל דאיה ברוסה לאיסור בזה אתיר מר"הי לפעור דרך ר"ה מעשה דמהלך לאו כשומד ה"נ אתיר מר"הי לר"הי דרך ר"ה כיון דאין עמידה בר"ה ובקיבה והנחה הוה מר"הי לר"הי וכסי' מ"ח בשור מבואר שאסור אלא משום אף דמהלך לאו כשומד דמי הייט לענין חיוב אבל לענין היתר ודאי אסור בכל גווני משום זלזול שבת ואם לו לומר שוס איתר בזה · ומ"מ קשה על ג' ב"י דלא מליט לו בהיא דגמרא והכבות שבתב הטור אח"ז הם כתובים בהדיא ופשי היה לו להקדים מ"ש בהדיא בגמ' ע"כ מלאה דאף שמן הדין יש לאסור אף בנדון של הב"י מ"מ הני' הימה אל ב"י הוא עיקר ומ"ש אח"כ לו מושיב לריך לפרש דה"ק שהוא מוליא ומכנים בין דרך הוצאה בין דרך הושמה כין דרך זריקה כנ"ל : (ג) **שלא הוקף לדירה** · מן התורה הוא ר"הי נמוד לכל דבר אלא שהתירו לבטלו ממנו לגרמלית שאם יאסר יאסר זה יאמרו שהוא רש"י נמוד ויבואו לבטל בתוכו בכולו ומתוך זה יבואו שאר לגשים לבטלו בר"ה כי דומה זה לר"ה ואע"פ שבבשיו נ"כ הוא עושה איסור דרבנן במה שמבטל מר"הי לגרמלית מ"מ לא אסרו זה דלא שכיח הוא ולא גזרו בו רבנן : (ד) **ולכן מותר ליקח בו** · דאע"פ שבגיעה היא ר"הי מן התורה לא אסרו הבטלו ממנו לגרמלית וזהו ממש הדין המבר לפני זה : (ה) **ראו הוי הרא"ש** · פי' ואסור לבנים לשם מן גרמלית שלפניה וא"כ היה לאוי לחתיר לבנים מאשקופה לר"הי אלא דמ"מ אסור שמא לא יביה לחב ד' ויהיה גרמלית אף שאין רחב ד' כמו שיש לפנים גרמלית אף שאין רחב ד' כמו ומ"ש כמו לר"הי אלי כמו הוא מ"ש : (ו) **מיהו אסור להבנים בו** · בהגהות מרדכי פ"ק דשבת בהוב וז"ל דאשקופה שבנו מה שיש מן הפתח ולפנים בשהא נשול ר"הי נמוד הוא ומה שיש חוץ לפתח אסור להבנים משלון לפנים דליכא לדקדק בשתא בקירוי אלין לגו קירוי רחב ד' והמדקדק שמא יבוא לעבור אל ד"ה ואף אסור להוליא משלון לחוץ דשמא התקרה ד' ואסור להוליא מדאורייתא לחוץ עכ"ל. וכ"ש בשם כל בו בהב אלין אדם יכול לעמוד

שמז שעומד ברשות הרבים ויתננו למי שעומד ברשות היחיד או איפכא ולהחליף דרך מקום פטור ברשויות דרבנן ה יש אומרים ו ויש מתירים : (ועיין לקמן סי' שע"ב סעיף ו') :

ב ז **מן התורה אין חייב אלא במעביר ארבע אמות ברשות הרבים וחכמים אסרו להעביר ארבע אמות בכרמלית וים ובקעה תרי גווני כרמלית ונהגו ומותר לטלטל מזו לזו תוך ארבע אמות :**

ג א (א) * ח **קרפף** (פי' מקום מסוקף מחיצות בלא קרוי כמו חצר) **יותר מבית סאתים** (ג) **שלא הוקף לדירה אסרו חכמים לטלטל בו** ט **אלא תוך ארבע אמות** · **ומותר להוציא ממנו לכרמלית אחר כנגן בקעה העוברת לפניו :** הגה (ד) (ב) ולכן מותר ליקח מפתח מכרמלית שלפני גיגא לפתות ונשול ולהחזיר המפתח אלין (טור) וכלבד שלא יהא ביניהם אשקופה שהוא רשות היחיד כגון שביא נגוה שבהם ולתנה לרבשה פרשים לה **ב ג** (ג) אני מחילות מן הצדדין שהן רחבה לרבע **ד** ומשקוף שלים "בחבה לרבע (ה) דאו הוי (ו) רשות היחיד אע"פ שאינו נגוה שבהם (ו) מיהו לאסור לבנים מאשקופה לרה"י או איפכא דחיישינן שמא לא יביה התקרה לרבע ואו אם אין האשקופה נגוה שלש יש לה הדין (ה) שלפנים ואפילו אם נגוה שלש מאחר שכל רשויות שלנו הם כרמלית אחרי' מצא מין אח מינו ונישר כמו שבתבאר סי' שמ"ה וכן אם התקרה רחבה ברבע ואין לה מחיצות מן הצדדים דינה כרשות שלפנים (ז) (ח) (ו) בגגין שלנו הבולטין לפני בבתים דינם (ו) כרשות שלפנים : (הגהות מרדכי פ"ק דשבת) :

שמז על איזה הוצאה חייב מן התורה ובו סא

א ח **מן התורה אינו חייב אלא כשעוקר חפץ מרה"י והניחו ברשות הרבים או איפכא אבל פשט ידו לפנים וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בפנים או ששמט ידו א** (א) **לחוץ וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בחוץ שזה עקר וזה הניח שניהם פטורים** ג **אבל אסור לעשות כן** (ב) **מדרבנן ואם פשט ידו לפנים וחפץ בידו והניחו ב לתוך** (ג) **יד חבירו העומד בפנים או ששמט ידו לפנים ונטל חפץ מתוך יד חבירו העומד בפנים ג והוציאו לחוץ שנמצא שהעומד בחוץ לבדו עקר והניח הוא חייב** (א) **וחברו פטור ד אבל** (ד) **אסור** ה **ואפילו אם העומד בחוץ הוא אינו יהודי אסור מפני שהוא כנותנו על מנת להוציא והוא הדין להוציא ידו לחוץ**

שמז (א) קרפף · מלחורייתא הוא רש"י נמוד · אלא שהתירו לבטלו ממנו לכרמלית אאם אאסר דומה זה לר"ה ע"ש ע"ש : (ב) ולכן מותר · פירוש דאע"פ שבגיעה הוא רש"י מן הכותב לא אסרו לבטלו ממנו לכרמלית וזהו ממש הדין המבר לפני זה : (ג) כ' מה שיה · ובגלשיה אמריגן פי תקרה יורד וסותם אמ"ש : (ד) רש"י · פירוש דאסור לבנים לשם מן גרמלית שלפניה וא"כ איך יתיר לבנים מאשקופה זו לרה"י אלא דמ"מ אסור שמא לא יביה רחב ד' ויהיה גרמלית אף שאין רחב ד' כיון שיש לפנים גרמלית אלא דמ"מ אסור שמא לא יביה רחב ד' ויהיה גרמלית אף שאין רחב ד' כיון שלבנים אאסר אאסר לבנים מאשקופה זו לרה"י

שמט (א) ואפי' בכרמלית • בב' בשם הכל כו' למד כן מדלמרינן בפרק כירה דף מ"ב דקון בכ"כר מוליכו פחות פחות מד"ל ופירש"י עד שיסלקנו לגדיש של ר"ה דאיסור דרבנן הוא עכ"ל משמע שאסור לכתחלה פחות פחות מד"ל והחמירו בזה אפילו בבין השמשות דשאר שבותים שרי כדלעיל מ"מ כלן יעביר בקלות ויוליא חוץ לד' וע"כ החמירו אפילו בכרמלית כי קרוב הוא שיוליא חוץ לד' ומ"מ נ"ל דבתרתי לטיבותא דהיינו בין השמשות ובכרמלית לא החמירו ב"כ דהוי תרתי דרבנן והתיר שזכר בש"נ שמותן לחבירו שאלנו כו' הוא אפי' שכל מ' הולך פחות מד"ל אין לאיסור בשם לא מגרינן שיוליא חוץ לד"ל דכל אחד ודאי זהר וכן פירש"י בהדיא בכ"ל מפלטל חוץ ד"ל שלו ופשוט שזה אינו מועיל אלא לענין חוץ לד"ל בר"ה או בכרמלית אבל לא לאוליא מרה"ר לכרמלית וב"כ ר"ל בתשובה סי' ל"ח והביא הוכחה לזה ולי תמוה שהוא פשוט דהא משנה מפורשת לענין מרה"ר לר"ה במשנה לחשוה דשבת זה"ה לענין כרמלית מדרבנן וע"כ קראתי תגר על מה שראיתי בחיבור קטילות בשבת שמותנין ס"ה לבה"כ והולכין דרך הרחוב שהיא בכ"ס כרמלית מוציאין אותה ע"י הוספה מאחר לחבירו בפחות מד"ל ושוטין איסור במה שמוליאין אותה מן הבית לרחוב דלזה לא מהני הוספה ושל ידי אינו יהודי ודאי אסור להוליאה מן הבית דה"ל מלוה הבאה בעבירה לפי דעתי • וכשמוציאין בשבת חיוב למול יש לחתיר שיוליא אינו יהודי התיוב מן הבית דלא לאוליא מרה"ר לכרמלית ואחר כך יטלטלוהו שראל בפחות פחות מד"ל וכן כשיכניסוהו אינו לבית הכנסת צריך שיכניסו אינו יהודי דהוה מבנים מכרמלית לרשות היחיד כל זה נראה ברור וה' יכפר בעד השגגים בזה :

שנ (א) ובלבד שלא יעבירם ד' אמות • פירוש אף על פי שהוא עומד ברשות היחיד אינו רק שבידו מוליך חפץ ד' אמות ממקום זה שהוא מונח עד סוף ד' אמות בכ"ה : בחוץ

שנ דין המוציא ראשו ורובו מרשות לרשות • ובו ג' סעיפים

א א עומד אדם ברשות היחיד ומוציא ידו לרשות הרבים ומטלטל שם חפצים ב שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שנוטלן כאן ומניחן כאן (א) ג ובלבד **א** שלא (א) יעבירם ארבע אמות ולא חיישינן שמא יביאם אליו כיון שאינם צריכים לו במקום שהוא עומד שם הלכך מותר לעמוד ברשות הרבים ליטול מפתח ברשות היחיד ולפתוח שם וכן מרשות היחיד לרשות הרבים ד אבל לא יעמוד ברשות היחיד ויוציא ראשו לרשות הרבים וישתה שם או איפכא אלא אם כן יכנים ראשו ורובו ב למקום שהוא שותה דכיון שהוא צריך לאלו

המליצות כ"ה אסור להוציאה לאחר אחרת • ומ"ש דצריה לגזירה היא הלא הרבה פעמים מלינו בגמרא גזירה לגזירה (ע' סס' עמ"ט וסי' ע"מ ס"מ וכשוה סס וב"י סס' ס"ג) אמריכן כולה מהא גזירה היא ואפשר דס"ל לרבב"י כתירוץ ראשון של התוס' • ומ"מ ל"ש דעב"ס ס"ל להבינא דבריהם : המפסה הפליט מזוית לזוית ומגלך והוליאן פעמי שלא היתה עקירה מעשה לאשמה לכך : סיה קנה בידו והנבנים הקלה אחמר אחרת ומחר והנבנים הקלה אסי אחרי אחרי כל היום כולו פעמי אסרי לא עקר המסך כולו מן הארץ ואם מסך המסך ונגרו על הארץ מתחילת ד"ל לאוף ד"ל אם ב"ש ומאי שנא דאשלו לין כן בא המקום אחר לחוץ מקום אחר כדי לפעמי לכ"ל ע"ש : ה בבל גוונא וכו' • עיין סי' רע"ד ס"ו והע"ש לא ע"ש :

שמט א ארבע אמות • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו כ"מ מדברי הרב"י ורמב"ם : ב באמה שלו • היינו הזרוע : ג אמתו קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : ד חוץ מתחום • ובחפצי הפקר אבי ע' סימן ל"ח : ה ו' אמות • ולפי מ"ש רמ"ח סי' ל"ל שיש ביניהם ל"ח : ו אסור להוליך • ואם עמד תוך ד"ל לתקן מעשה הוי כמלכך ותייב חט"ח עמד לפוס : **שנ א** שלא יעבירם • ואם הצביר חייב (מ"מ לחב"ד) : ב למקום שהוא שותה • ומ"ח כפשוטה הוי הכנסה כמו מפתחין ולק

באר היטב

שמט (א) ד"ה • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו ע"י : (ב) כאמה שלו • פירוש מדוגש : (ג) קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : (ד) לאכילה • ומ"מ דוקא בתוך ר"ה או בתוך רה"ר או בתוך רה"ר או בתוך כרמלית אבל לטולה מכרמלית לרשות היחיד או מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ואסור יד אחמר וב"ר בס"ו וד"ל ופשוט שזה אינו מועיל אלא לענין שלטול חוץ לד' אמות בר"ה או בכרמלית אבל לטולה מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ומ"מ קראתי תגר על מה שראיתי בחיבור קטילות בשבת שמותנין ומולכין דרך מרחוב שמלא בה עכ"ל • ובמשנה ברורה בס"ק ל"ח כתב דאפילו אם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אסור לכתחלה ומ"מ אם הוליכו אינו חייב חטאת ע"ש ובמ"ש בזה אינו מדויק דאם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב חטאת אבל אם הוליכו אינו יכול לטלו וכן מ' בהדיא במסכת עו"נ ד' ו' וכ"כ הר"ן רפ"ק דפ"ח וכ"כ הטוס' בקדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לחדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לבעלי עבירה דבר אסור וע' בירו' רפ"ג דשיאה ואסור להשאיל לחדם כלי מלאכה אם הוא אסור לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה בה מלאכה היתר ודוקא בדבר המלוי לבל בדבר שאינו מלוי אסור אם לא מפני דרכי שלום ע' בניטין דף ס"ח ובתו' ובע"ח דף ל"ה מעמע ברש"י דאסור באינו יהודי אסור לסייעו בדבר שעשוה ע"ג ובב"ד סי' קנ"ח סס"ח ובש"כ שם : דרך אדם לומר בשוסק במלאכה תלוה מלאכתך (שבת דף פ"ט) ואפי' לאינו יהודי אבל מי שוסק במלאכת איסור אסור לומר לו כך (ניטין סס"ה) : ה והניחו ביד חבירו • ואם יד חבירו למעלה מי' פטור דמקום פטור הוא ויש חולקים (מ"מ) הזורק ונעקר חבירו ממקומו וקבלו פטורין ואם כן הוא עלמו וקבלו ה"ו ספק אם חייב גמורה עד שיחה במקום שהיה לנוח בשבת עקירה • הזולק מר"ה לר"ה ורה"י בחמלא לו מרה"ר לרה"י וכ"ה בחמלא פטור ואם הלך המסך ד' אמות בר"ה זה וב' אמות בר"ה זה חייב • המושיט מרה"ר לרה"י דרך ר"ה בדיוקא מ' אפילו למעלה מי' חייב בב' דיוקות פטור ערסי' ש"ג • פסק ידו לפנים ונטל מים מעל גומא חייב שהמים כנוף אחד הן • ואם נטל פירות לו שמן מעל גבי המים פטור שהרי לא עקר מעל גבי מקום ד' שלא נחו על הארץ :

שמח א לחצר אחר • הרמב"ם כתב דוקא כשיהיה כוונתו מתחלה לאוליאה לאחר אבל אם אינו לאכיסה לשם כדי שלא תתקיים מחבאתו אחבא בשעת שנגה אבל ברש"י משמע אפי' נתכוין לאוליאה ל"ה אסור לאוסיפה לאחר אחרת דחייבי' דלמא זמנא אחריתא שדי לבו ל"ה ע"ש • וכשאמר אחלרות בדיוקא אחת לב"ע אסור כמ"ש סס' כמ"ש ב"ה וכ"ה בחוס' : ב במזיד אסור • דקנסוהו רבנן : ג חיוב חטאת • כלומר איסור דחיוב ליכא אלא א"כ תחלתו וסופו שגגה : ד בבל גוונא מותר • דאל"כ ה"ל גזירה לגזירה (ב"י) וא"ל דקאי אשוגג ומותר להוציאה אפי' לאחר אחרת ולא גזרינן שויתי ידו פעם אחרת דהא ליכא איסורא דאוריתא • אבל במזיד אסור מעשה קנס ולא מעשה גזירה כדאיתא בגמרא • ומ"מ ל"ע דהא התו' כתבו בד"ה ומאי שנא דאשלו לין כן ומ"ש דגזירה לגזירה היא הלא הרבה פעמים מלינו בגמרא גזירה לגזירה (ע' סס' עמ"ט וסי' ע"מ ס"מ וכשוה סס וב"י סס' ס"ג) אמריכן כולה מהא גזירה היא ואפשר דס"ל לרבב"י כתירוץ ראשון של התוס' • ומ"מ ל"ש דעב"ס ס"ל להבינא דבריהם : המפסה הפליט מזוית לזוית ומגלך והוליאן פעמי שלא היתה עקירה מעשה לאשמה לכך : סיה קנה בידו והנבנים הקלה אחמר אחרת ומחר והנבנים הקלה אסי אחרי אחרי כל היום כולו פעמי אסרי לא עקר המסך כולו מן הארץ ואם מסך המסך ונגרו על הארץ מתחילת ד"ל לאוף ד"ל אם ב"ש ומאי שנא דאשלו לין כן בא המקום אחר לחוץ מקום אחר כדי לפעמי לכ"ל ע"ש : ה בבל גוונא וכו' • עיין סי' רע"ד ס"ו והע"ש לא ע"ש :

שמט א ארבע אמות • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו כ"מ מדברי הרב"י ורמב"ם : ב באמה שלו • היינו הזרוע : ג אמתו קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : ד חוץ מתחום • ובחפצי הפקר אבי ע' סימן ל"ח : ה ו' אמות • ולפי מ"ש רמ"ח סי' ל"ל שיש ביניהם ל"ח : ו אסור להוליך • ואם עמד תוך ד"ל לתקן מעשה הוי כמלכך ותייב חט"ח עמד לפוס : **שנ א** שלא יעבירם • ואם הצביר חייב (מ"מ לחב"ד) : ב למקום שהוא שותה • ומ"ח כפשוטה הוי הכנסה כמו מפתחין ולק

באר היטב

שמט (א) ד"ה • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו ע"י : (ב) כאמה שלו • פירוש מדוגש : (ג) קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : (ד) לאכילה • ומ"מ דוקא בתוך ר"ה או בתוך רה"ר או בתוך כרמלית אבל לטולה מכרמלית לרשות היחיד או מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ואסור יד אחמר וב"ר בס"ו וד"ל ופשוט שזה אינו מועיל אלא לענין שלטול חוץ לד' אמות בר"ה או בכרמלית אבל לטולה מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ומ"מ קראתי תגר על מה שראיתי בחיבור קטילות בשבת שמותנין ומולכין דרך מרחוב שמלא בה עכ"ל • ובמשנה ברורה בס"ק ל"ח כתב דאפילו אם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב חטאת ע"ש ובמ"ש בזה אינו מדויק דאם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב חטאת אבל אם הוליכו אינו יכול לטלו וכן מ' בהדיא במסכת עו"נ ד' ו' וכ"כ הר"ן רפ"ק דפ"ח וכ"כ הטוס' בקדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לחדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לבעלי עבירה דבר אסור וע' בירו' רפ"ג דשיאה ואסור להשאיל לחדם כלי מלאכה אם הוא אסור לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה בה מלאכה היתר ודוקא בדבר המלוי לבל בדבר שאינו מלוי אסור אם לא מפני דרכי שלום ע' בניטין דף ס"ח ובתו' ובע"ח דף ל"ה מעמע ברש"י דאסור באינו יהודי אסור לסייעו בדבר שעשוה ע"ג ובב"ד סי' קנ"ח סס"ח ובש"כ שם : דרך אדם לומר בשוסק במלאכה תלוה מלאכתך (שבת דף פ"ט) ואפי' לאינו יהודי אבל מי שוסק במלאכת איסור אסור לומר לו כך (ניטין סס"ה) : ה והניחו ביד חבירו • ואם יד חבירו למעלה מי' פטור דמקום פטור הוא ויש חולקים (מ"מ) הזורק ונעקר חבירו ממקומו וקבלו פטורין ואם כן הוא עלמו וקבלו ה"ו ספק אם חייב גמורה עד שיחה במקום שהיה לנוח בשבת עקירה • הזולק מר"ה לר"ה ורה"י בחמלא לו מרה"ר לרה"י וכ"ה בחמלא פטור ואם הלך המסך ד' אמות בר"ה זה וב' אמות בר"ה זה חייב • המושיט מרה"ר לרה"י דרך ר"ה בדיוקא מ' אפילו למעלה מי' חייב בב' דיוקות פטור ערסי' ש"ג • פסק ידו לפנים ונטל מים מעל גומא חייב שהמים כנוף אחד הן • ואם נטל פירות לו שמן מעל גבי המים פטור שהרי לא עקר מעל גבי מקום ד' שלא נחו על הארץ : **שמח א** לחצר אחר • הרמב"ם כתב דוקא כשיהיה כוונתו מתחלה לאוליאה לאחר אבל אם אינו לאכיסה לשם כדי שלא תתקיים מחבאתו אחבא בשעת שנגה אבל ברש"י משמע אפי' נתכוין לאוליאה ל"ה אסור לאוסיפה לאחר אחרת דחייבי' דלמא זמנא אחריתא שדי לבו ל"ה ע"ש • וכשאמר אחלרות בדיוקא אחת לב"ע אסור כמ"ש סס' כמ"ש ב"ה וכ"ה בחוס' : ב במזיד אסור • דקנסוהו רבנן : ג חיוב חטאת • כלומר איסור דחיוב ליכא אלא א"כ תחלתו וסופו שגגה : ד בבל גוונא מותר • דאל"כ ה"ל גזירה לגזירה (ב"י) וא"ל דקאי אשוגג ומותר להוציאה אפי' לאחר אחרת ולא גזרינן שויתי ידו פעם אחרת דהא ליכא איסורא דאוריתא • אבל במזיד אסור מעשה קנס ולא מעשה גזירה כדאיתא בגמרא • ומ"מ ל"ע דהא התו' כתבו בד"ה ומאי שנא דאשלו לין כן בא המקום אחר לחוץ מקום אחר כדי לפעמי לכ"ל ע"ש : ה בבל גוונא וכו' • עיין סי' רע"ד ס"ו והע"ש לא ע"ש :

שמט א ארבע אמות • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו כ"מ מדברי הרב"י ורמב"ם : ב באמה שלו • היינו הזרוע : ג אמתו קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : ד חוץ מתחום • ובחפצי הפקר אבי ע' סימן ל"ח : ה ו' אמות • ולפי מ"ש רמ"ח סי' ל"ל שיש ביניהם ל"ח : ו אסור להוליך • ואם עמד תוך ד"ל לתקן מעשה הוי כמלכך ותייב חט"ח עמד לפוס : **שנ א** שלא יעבירם • ואם הצביר חייב (מ"מ לחב"ד) : ב למקום שהוא שותה • ומ"ח כפשוטה הוי הכנסה כמו מפתחין ולק

יד אפרים

שמח (במג"א ס"ק א') כדי שלא תתקיים מחבאתו כו' כפ"ג : (שם ס"ק ד') היה קנס מונח על סלתן וכנבנים הקלה אחמר ובקלה אסי מונח בתוך ובכנבנים לפניו ומחר והנבנים הקלה אסי אחרי כל היום כולו כו' כנ"ל :

שנ (במג"א ס"ק ב') שאם יוליא לחדיא ר"ל דשם כתב וכן לא ישאר לרום כמקום פטור ויקח אחר מו' מקום דכתן לו אחמר בשלא יעוקר בפיו מעם קודם שיוכלמם ושוב כתב דקשה מידו ר"ל דאמרינן לו אדי אחרי לדיי חיוב מצלה עיין לעיל סימן ס"מ ובתב דשיהה לא סגיא כו' ר"ל דעיקר מעמא לפי שהיה לו כנתה בחמלא כמקום פטור וזה דוקא כשבנבנים בתחבן לתקום שפטור ממקום אחר ונח שם לו בתיכה שנתה אם שנמקום פטור כגון בשהיה שמים בתו לפיו מקום אחר ונמו שם מחלא"כ כמוהיה ידו שם בכל שלא נתחרשה כלן בכולה לתקום כשפטר אינו בידו ושמה שיש בל פיר שם מקום פטור ובתחבן שם שם מתלוי לא תמבינן כנתה מ' שנמתר שמוסמן סטלאה מרש"ל לר"ס שם ידי בנתה במקום פטור כיון שבנתה זו לא בתחבה במקום פטור דלו מתלוי בכלי בת שם ומ"ם בסג"ל ומ"ם בגי כיון ר"ל דלכן גבי כיון אחר מוליא לחבו לר"ס אסור לנוח דלא שי שברוק בת בשו לא מניחה בנתה כיון שלא בת במקום אחר לנוח שו לא בת מקום אחר לנוח דבר כ' ובכ"ל ומ"ם בד ר"ל ומ"ם ופנה בס"ם שם בד ר"ל ומ"ם

(ב) כאמה שלו • פירוש מדוגש : (ג) קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : (ד) לאכילה • ומ"מ דוקא בתוך ר"ה או בתוך רה"ר או בתוך כרמלית אבל לטולה מכרמלית לרשות היחיד או מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ואסור יד אחמר וב"ר בס"ו וד"ל ופשוט שזה אינו מועיל אלא לענין שלטול חוץ לד' אמות בר"ה או בכרמלית אבל לטולה מרשות היחיד לכרמלית ודאי אסור ומ"מ קראתי תגר על מה שראיתי בחיבור קטילות בשבת שמותנין ומולכין דרך מרחוב שמלא בה עכ"ל • ובמשנה ברורה בס"ק ל"ח כתב דאפילו אם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב חטאת ע"ש ובמ"ש בזה אינו מדויק דאם אינו מוליכו אלא בתוך ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב חטאת אבל אם הוליכו אינו יכול לטלו וכן מ' בהדיא במסכת עו"נ ד' ו' וכ"כ הר"ן רפ"ק דפ"ח וכ"כ הטוס' בקדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לחדושין דף ל"ו ע"ש : ובתבו הטו' שם לבעלי עבירה דבר אסור וע' בירו' רפ"ג דשיאה ואסור להשאיל לחדם כלי מלאכה אם הוא אסור לעשות מלאכה בשבת אם לא שיש לתלות שיעשה בה מלאכה היתר ודוקא בדבר המלוי לבל בדבר שאינו מלוי אסור אם לא מפני דרכי שלום ע' בניטין דף ס"ח ובתו' ובע"ח דף ל"ה מעמע ברש"י דאסור באינו יהודי אסור לסייעו בדבר שעשוה ע"ג ובב"ד סי' קנ"ח סס"ח ובש"כ שם : דרך אדם לומר בשוסק במלאכה תלוה מלאכתך (שבת דף פ"ט) ואפי' לאינו יהודי אבל מי שוסק במלאכת איסור אסור לומר לו כך (ניטין סס"ה) : ה והניחו ביד חבירו • ואם יד חבירו למעלה מי' פטור דמקום פטור הוא ויש חולקים (מ"מ) הזורק ונעקר חבירו ממקומו וקבלו פטורין ואם כן הוא עלמו וקבלו ה"ו ספק אם חייב גמורה עד שיחה במקום שהיה לנוח בשבת עקירה • הזולק מר"ה לר"ה ורה"י בחמלא לו מרה"ר לרה"י וכ"ה בחמלא פטור ואם הלך המסך ד' אמות בר"ה זה וב' אמות בר"ה זה חייב • המושיט מרה"ר לרה"י דרך ר"ה בדיוקא מ' אפילו למעלה מי' חייב בב' דיוקות פטור ערסי' ש"ג • פסק ידו לפנים ונטל מים מעל גומא חייב שהמים כנוף אחד הן • ואם נטל פירות לו שמן מעל גבי המים פטור שהרי לא עקר מעל גבי מקום ד' שלא נחו על הארץ : **שמח א** לחצר אחר • הרמב"ם כתב דוקא כשיהיה כוונתו מתחלה לאוליאה לאחר אבל אם אינו לאכיסה לשם כדי שלא תתקיים מחבאתו אחבא בשעת שנגה אבל ברש"י משמע אפי' נתכוין לאוליאה ל"ה אסור לאוסיפה לאחר אחרת דחייבי' דלמא זמנא אחריתא שדי לבו ל"ה ע"ש • וכשאמר אחלרות בדיוקא אחת לב"ע אסור כמ"ש סס' כמ"ש ב"ה וכ"ה בחוס' : ב במזיד אסור • דקנסוהו רבנן : ג חיוב חטאת • כלומר איסור דחיוב ליכא אלא א"כ תחלתו וסופו שגגה : ד בבל גוונא מותר • דאל"כ ה"ל גזירה לגזירה (ב"י) וא"ל דקאי אשוגג ומותר להוציאה אפי' לאחר אחרת ולא גזרינן שויתי ידו פעם אחרת דהא ליכא איסורא דאוריתא • אבל במזיד אסור מעשה קנס ולא מעשה גזירה כדאיתא בגמרא • ומ"מ ל"ע דהא התו' כתבו בד"ה ומאי שנא דאשלו לין כן בא המקום אחר לחוץ מקום אחר כדי לפעמי לכ"ל ע"ש : ה בבל גוונא וכו' • עיין סי' רע"ד ס"ו והע"ש לא ע"ש :

שמט א ארבע אמות • מלומלמות נוסו ג' אמות ואמה כדי לפעמי בו ידיו ורגליו כ"מ מדברי הרב"י ורמב"ם : ב באמה שלו • היינו הזרוע : ג אמתו קטנה • והוא גדול ממלא שלא יספיקו לו ד' אמותיו : ד חוץ מתחום • ובחפצי הפקר אבי ע' סימן ל"ח : ה ו' אמות • ולפי מ"ש רמ"ח סי' ל"ל שיש ביניהם ל"ח : ו אסור להוליך • ואם עמד תוך ד"ל לתקן מעשה הוי כמלכך ותייב חט"ח עמד לפוס : **שנ א** שלא יעבירם • ואם הצביר חייב (מ"מ לחב"ד) : ב למקום שהוא שותה • ומ"ח כפשוטה הוי הכנסה כמו מפתחין ולק

ס"ם בגמ' וכרבא ו כ"ל כפי"ו בכם י"ם וזה דשת הרמב"ם סם ו כ"ם לגבדי הרמב"ם סם ת מסמ סם ל"ת מ מרא"ם ס"ו דסגה לפ"ם ו סם כפיא ולא בפסק הרבו הרמב"ם סם בשרוכין ל"ג דלמור לסולית כ סיר וכר"יסדס בחמנם סם ל"ת בחמנם דלא מליג תנת קמת לסת מ מכנס בשרוכין ל"ג וגמ' סם ובכשם רש"י סור כ סם פסוס בגמרא ג בגיוסת סם ד בם בפי' רש"י בפי שיטת מ מכנס בשרוכין ל"ג כ מלקי' דגר סם בגמ' ל"ם וכ"כ הרי"ף ורל"ם ג מכנס ותוקמתא דגמרא סם דחמני' מלם כ' יסודס טיל:

יד אפרים

בני רבת סוליה לאשה לתון מלי ולא מכנית לי' לעמון רוק בס"ג ולפי מ"ם מנוס, ומרא"ם סם מתחלה דכרון מוסר מ"ם ולפי מחמקת מלסם ח"ל דלמור לוכה לוסר דוקא בלומן מ"ל. ולעמון בסמן דוקא מכנית לים בלמת בסר יליסם מלוגן דכל בסם מלא יגא בנוסו דמי אבל לעמון רוק בכפיו סם מנוגת לאבו מה מלוגת לוכה מלתמו לר"ם בסרי פרוק מה בפיו ולוגו בא מסקום אחר כמ"ב מרא"ם מנוגת מוכלין בפיו ג"כ מיב כמנוסר בגמת דף ק"ב וכן פסק כרמב"ם פרק י"ג ס"ם ולא מכנית רוק שמלם מחבור מנוס ג' לגא לגלו לא מלגם מסמם מרא"ם דמרוק כבר מה מן מסוכן כפס ולוגו בא לגם מסקום אחר ולם כן לא מיב לפסוקי לוגו: כתר שמת יליסם דרוק מכפיו לוגו דומס לבמן מנוגת לגיב לבוגם מנוגם מן מנוס בן רוק לף דסנוס ולרא"ם מתחילם לגו לגדר מסיקר מנוס מכרוק בא כמוך פסס דסוי מקום מנוגר ומוב כתבו דוס לוגו דכסלי נוגת לא מביב מנחם דדמי ליד מנוגיפס מם מיגות לגשת מכרים וכין לאין בלן מנחם מקום מנוגר מחילא דאסור בכסוגלא לאבו לגשת מכרים אבל לגר מר לגר מנוגר לגר מנוגר לגר מנוג

גוללו אלא לכל הניע לו׳ טפחים שם הוה רשות הרבים ויש חשש שמא יפול כולו מידו ויבא לאחויי מהה"ל לרה"י וכבר נתבאר המעמא דבן מה הוא סוף מאסקופה: (ד) **בענין שנה** • דאין חיוב אלא במונח על גבי משכו:

שנג (א) **ואם א׳ נבוה כו׳** • משום גזירה דלמא מיגמדר ונפיל ואתי לאחויי ואע"ג דבסוי שאחר זה כתב בהג"ה דבדבר לחב לין איסור בכל הכלים שאני הכא שהוא שהוא זורק מגבוה לנמוך לו לכיסוף וצריך לאחמן ידיו משא"כ לקמן שהוא מניח:

שנד (א) **אם עומד בתוך ד׳ טפחים** • פי׳ הבור עצמו והוה המקום הפנוי סביב הבור להתחל מקום פטור ואע"ג דקי"ל תל ברשות הרבים שאין בו ד׳ לא הוה מקום פטור אלא בשהוא נבוה ג׳ שאני הכא דכל הספק שהוא מד׳ בין בור ובתל לא דרסי ליה רבים כלל ע"כ הוה מקום פטור בתין בו ד׳ אע"ג שאין נבוה ג׳ כ"כ ב"י בשם ריטב"א וט"ס יש שם ול"ל כמ"ש: (ב) **ואם הוא רחוק וכו׳** • פי׳ הבור עצמה דהשתא לא הוה מקום פטור אלא אז רשות הרבים ולו ממלא מרשות היחיד לרה"י דרך מקום פטור שכל שלמעלה מי׳ ברשות הרבים הוה מקום פטור מה שאין כן אם הטולית שהוחה מי׳ הולך הדלי דרך רשות הרבים ומטלטל מרה"י לרה"י דרך מקום ר"ס: ובתוס׳ ב"י שהריטב"א הקשה אפי׳ בדרחוק יהיה מותר אפי׳ בלא נבוה ג׳ כיון שאנחנו בידו דהיינו אלא הדלי כי מייתי לה מרשות היחיד לרשות הרבים ממי אפי׳ שבות ליכא דזחיתא בסוף פירקין דהיינו מ"ם בסי׳ שנ"ב ותי׳ בדרך הזוק כמ"ש ב"י ומו"ח ז"ל חולק דבסי׳ שנ"ב דיעבד הוא ולא מה ברה"ר אבל הכא לכתחלה קא ממלא הלכך אע"ג שאנחנו בידו הוה ליה כמטלטל מרה"י לרה"י דרך רה"ר להדיא ואסור עכ"ל ול"ע המוה מאד דאין כאן קושיא כלל דגם בסי׳ שנ"ב יש חשש דלמא נפיל כולו ואתי לאחויי ד"א ברה"ה לעיכך ל"ל שם בחסקופה גדרסה ולא מזריקן כן משום בזיון כתבי קדש וכן לאחר תי׳ שם יש מעשה למה לא מזריקן כן וא"כ כאן שאנחנו בידו אמי יש ודאי לגזור דלמא נפיל כל הדלי מידו וילך למטה ויביאנו מרה"ר לביתו ושבות זה ודאי אסור זה נ"ל פשוט ונעלם ממנו כוונת הריטב"א בקושיתו:

שנה (א) **גזוזטרא** • פי׳ דף היולא מן הכותל למעלה מן המים ויש שם נקב בחמלציתו ואנחנו פתוח לה וכשמלא מים דרך הנקב מטלטל מן המים שהם ברמלית לרה"ר ע"כ צריך שיעשה מחיצה כל סביבה דהשתא הוה כל שכנגדה עד למטה רה"י דאמרינן נוד אחית: (ב) **ד׳ על ד׳** • דכל מחיצה הנעשיה לפחות מחגל ד׳ אינה מחיצה כ"כ ב"י בשם רש"י וחו׳: (ג) **מותרים גם לשפוך ממנו** • לאפוקי מהד מ"ד דס"ל לשפוך לאסור

ומ"ם סימן שנ"ג ס"ב: **ב עשה לה מחיצה** • גבוה עשרה ע׳ סי׳ שנ"ו: **ג סביב הנקב** • דאמרינן נוד אחית מהיכא: **ד לשפוך** • וחף על פי שהוא אמוך לרקע שהוא ר"ה מ"מ כיון שאין כוונתו להוציאה לר"ה אבל לדברי המחבר למפסד זיז כ"ם ושמה בו נקב כו׳ ופיין בא"ר וה"ם): **ועשה בו נקב** וכסבר דאב"ן בעירובין כתב דממלא אפילו אלא כנגד הנקב וכן עיקר: **ה בספינה** • משום דהמים

באר היטב

(ג) שנה • דאין חיוב אלא בנוטה על גבי משכו • ודוקא כשבנים מכתפים עליו הא לא אבי כוי כרמלית ובין הזורקו כיון שבו אבריאו אלא לכ"ע כ"ח • ופיין מ"ש שפעלה המחבר כרמלית ואונגו כיון דאיכא נ׳ קולות אפילו בכתר דבריהם שבי פיין שם:

שנב (א) משם לזה • ודוקא למעלה מיו"ד דהוי מרה"י לרה"י דרך מקום פטור אבל למטה מיו"ד אסור רמב"ם: (ב) אסור לזרוק • משום גזירה דלמא מגמדר ונפיל ואתי לאחויי ואע"ג דבסי׳ שנ"ג כתב דמ"מ הבדבר רחב אין איסור בכל הכלים שאני הכא שאם אחיה אחרת ד׳ אמה אמין בה מנית ס"ז: (ג) ותוסרין • אפילו אין כתחתון ד׳ מ"מ: (ד) אסור • דוקא בלים שבתחו בתוך הבית מיון בסימן שנ"ב ס"ו:

שנד (א) עומד • פי׳ הבור עצמה וכוה מקום פטור דאמר לכותל מקום פטור דשמה מתרבא לא דרסי ליה רבים כלל ע"ז: (ב) רחוק • פי׳ הבור עצמה דהשתא לא הוה מקום פטור אלא אז

משופע (ד) **ה בענין** (ג) **שנח עליו אסור לגללו אצלו וכדי שלא יעמוד בבזיון הופכו על הכתב ואם אינו משופע כל זמן שלא הניע לארץ גוללו אצלו:**

שנג דיני זיזין ברשות הרבים ובו ג׳ סעיפים

א מ שני בתים בשני צדי רשות הרבים והם של אדם אחד **או** של שנים **א** ועירבו **אם** שניהם שוים **ב** מותר לזרוק (א) מזה לזה (א) ג ואם אחד גבוה מחבירו (ב) אסור לזרוק מזה לזה ג אלא א"כ הם **ג** כלי חרס וכיוצא בהם שאם יפלו ישברו ד במה דברים אמורים ברשות הרבים עוברת ביניהם אבל אם היתה כרמלית עוברת ביניהם מותר בכל גוונא:

ב ה זיז דהיינו דף הבולט מן הכותל ו לר"ה **ד** למעלה מעשרה ז ויש בו ד׳ על ד׳ ח והלון הבית פתוח לו משתמשין עליו אם היו שני זיזים זה למטה מזה והם של שני אנשים אע"פ ששניהם למעלה מעשרה אם יש בזיז העליון שלפני פ החלון ורוחב ארבעה על ארבעה **ה** אסור להשתמש עליו מפני שהוא רשות בפני עצמו והזיז שתחתיו רשות אחרת **ו** (ג) ואוסרין זה על זה ואם אין בעליון ארבעה ונם אין בתחתון **ד׳** משתמש בשניהם ובכל הכותל עד עשרה טפחים התחתונים היה בתחתון ארבעה ובעליון אין בו ארבעה אינו משתמש בעליון אלא **ז** כנגד חלונו בלבד אבל בשאר הזיז שבשני צדדי החלון (ד) אסור להשתמש מפני זה שתחתיו שהלק רשות לעצמו:

ג • כל זיז היוצא על אויר רה"ר שמותר להשתמש עליו כשהוא משתמש בו אין נותנין עליו ואין נוטלים ממנו אלא כלי חרס וזכוכית וכיוצא בהם שאם יפלו לרשות הרבים ישברו אבל שאר כלים אסורים שמא יפלו לרשות הרבים **ויביאם**: הגה וזוקא זיז וכיולא בו אבל אם הוא דבר רחב כגון שהמשתמש עומד שם עם הכלי מותר להשתמש בכל הכלים (ב"י בשם הריטב"א) כ ואם היה זיז אחד לבדו יוצא על אויר כרמלית כל שהוא גבוה י׳ לעולם מותר בין רחב בין קצר ואפילו כלים שאין משתברין שלא גזרו בכרמלית:

שנד דיני בור ואשפה בר"ה ובו ב׳ סעיפים

א מ בור ברשות הרבים וחוליא סביבו (א) אם (א) עומד **א** בתוך **ד׳** טפחים לרשות היחיד מותר למלאות ממנו לרשות היחיד אפי׳ אין החוליא גבוה עשרה (ב) ואם הוא (ב) רחוק ארבעה מרה"י **ב** אין ממלאים ממנו אלא אם כן תהא **ג** החוליא גבוה עשרה:

ב ד נ אשפה ברשות הרבים שגבוה עשרה ורחבה ארבעה אם היא של רבים מותר לזרוק לה מרשות היחיד הקרוב לה: הגה ולא חיישינן שמא יתגלגל מן האשפה לר"ה ואתי לאחויי דאין דרך לזרוק לאשפה אלא דברים **ה** מאוסים (סמגיד פ"ם בשם הרשב"א) **ואם היא של יחיד אסור משום דיחיד עשוי לפנות אשפה שלו ויבואו לשפוך שם כדרכן ונמצאו שופכים בר"ה:**

שנה דיני גזוזטרא ובית הבסא ובו ה׳ סעיפים

א (א) (א) * מ **גזוזטרא** (פי׳ דף לו בכנין בולט מתוך הבתים תולה) **שהיא** למעלה מן **המים א** והלון (ב) **פתוח** לה מן הבית **אין** ממלאין ממנו אא"כ **ב עשה לה** (ג) **מחיצה** כל סביבה **או** יעשה המחיצה **ג** סביב הנקב שדולים דרך שם נ **והוא שיהא** בו (ב) **ארבעה** על ארבעה **ואין** החלון בין **אם** יעשנה למטה מהוברת לה בין אם יעשנה על גבה וכיון שעשה מחיצה (ג) מותרין נ **גם ד** (ד) **לשפוך** ממנה ד **וכן ההולך ה** (ה) בספינה אינו יכול למלאות אא"כ יעשה דף ארבעה על ארבעה ועושה בו נקב וממלא דרך שם ה ואינו צריך לעשות

שנב (בס"ז ס"ק א׳) ולא"ג דכסוף ג׳, כתב כנ"ל: (בסג"א ס"ק ד׳) אם כן אפילו לעשם מי׳ הוי רס"ו כו׳ כנ"ל:

שנד (בסג"א ס"ק ג׳) וכלכלין כאויר ר"ה בלא דל"ל דאף בריבה כאין סחוליא נבוה י׳ שלו כא לאויר ר"ה אף דאינו אויא בס"ם שעיף כ׳ מכל מקום מיוכא ליכא ולכך לא גזרינן חוליא נבוה י׳ אלו אינם נבוה מקום דגם כאינם נבוה ליכא חיוב כיון דאונגו בידו:

שנה (בס"ז ס"ק ג׳) מפני שהנהר מוליכם וכו׳ כנ"ל:

יד אברהם

ח שבת ל"ו ובעירובין פ"ח ב׳ שם ובכ׳ ג׳ בהרמ"ם בפע"ד ד׳ פ"ם שם כשם הרשב"א ס מפנה עירובין ל"ח ו׳ שם ובעמ׳ ובעירובין ו׳ תו׳ שם ובהרא"ש קכ"ח מהמשנת דבריו רש"י ח שם כמפנה ובעירובין ט שם כבעירובין ופר׳ סוף פסי׳ סוף לשון הרמב"ם בפע"ו לפי נרשמו בעמ׳ ובעירובין פ"ם פ"ם שם י שם תוקומתא דאלהי ב פ"ם בשם הרשב"א ומכנה מהרם מרמב"ם וכן כתבו הטוס׳ נ"ח מפנה בעירובין ובתוקומתא דבר סוכת ג מפנה ונמ׳ שם ח מפנה בעירובין פ"ו ובפירש"י שם ב רש"י פ"ו ותוס׳ שם בתוס׳ מרק ג שם פ"א תוכא תרי לישני ופסק הריב"ם ורמ"ם בלוכא בתרא דשבי דבת ק׳ וכרב חסדא ובכם כר רב סוגה פ הרמב"ם בפ"ו ול"ב פ"ם שם בשם רב אחי ופסק"ן בפי"ח בשבת:

באר העולה

ר"ה לו כרמלית בקרן זוית הסמוכה ל"ה ע"כ לריך שתהיה המחילה של סבוב נבוה יו"ד ממילא סדלי שבתוך בו הוא למעלה מיו"ד ובשם לא פוס ר"ם ומה מתלא מרה"ר לרשות היחיד דרך מקום פטור שכל שלמעלה מיו"ד כו"ר הוא מקום פטור מבא"ה אם המחילה הוות מיו"ד הוקר סדלי דרך ר"ה ומטלטל מרה"ר לרה"ר דרך מקום ר"ה ועיין ס"ו:

שנה (א) גזוזטרא • פי׳ דף היולא מן הכותל למעלה מן המים ויש שם נקב בחמלציתו ואנחנו פתוח לה וכשמלא מים דרך הנקב מטלטל מן המים שהם ברמלית לרה"ר ע"כ לריך שיעשה מחילה כל סביבה דהשתא הוה כל שכנגדה עד למטה רה"ר דאמרינן נוד אחית: (ב) **ד׳ על ד׳** • דכל מחילה הנעשיה לפחות מחגל ד׳ אינה מחילה כ"כ ב"י בשם רש"י וחו׳: (ג) **מותרים גם לשפוך ממנו** • לאפוקי מהד מ"ד דס"ל לשפוך לאסור

ו רמב"ם שם ז שבת ק"ת כ"כ הסוס"ד והמה"ם על סא המגן כוכ סמיו כי תלמידים וסי' כמיוחדין פ"ו ע מרחיבי כשרק י"ל דשבת ומבטה כמע"ו מס"ם ו שם מגרדכי כ כם ל פסוקות מרדכי פ"י מ שור דלא כרב דיסי נ כ"י ס מנגם בשיעוכין פ"ז וכרמשרש לם רב וכפרש"י שם כלי רשמטן ם כרמשרש לם רב עשת שם :

יד אפרים

(שם ס"ק ו') אם שבו מחילה לעלומה לכר כי כלל : (שם ס"ק ד') ומוסם כו מקר זם ליון כפ"ש ומיוך לקמן מוליח ויו כ"ם ומבסה כו מקר : (שם ס"ק י"ג) ומסי מורי רפ"י כי כלל :

כרמלית הם והספינה רפ"י : **ו בתוך י' טפחים** · פי' מעל המים אבל ממילות הספינה נבוהים י' הוי כרמלית ומותר לטלטל מהוסה ליס ומן הים לתוכה (רפ"ו) כיון שעומד בכרמלית ע' סי' שמ"ה ס"ו וסי' רפ"ו ס"ב מ"ם : **ז אויר מקום פטור** · ואפי' למאן דאסר בסימן שמ"ו סס"ח הכא כיון דאיכא ז' זיז כל שהוא הוי היכר ושרי : **ח יכול לשפוך** · וה"ה לזרוק עצמות וקליפין (ריאב"ן) : **ט קשורות** · דבשאיב קשורות לא מסני עירוב דמפסיק כרמלית אם הם ניידי וכיון שרשויה לגוד אסור ואפי' נפסקו בשבת לא אמרי' בזה שאיל והותרה הותרה כיון דמפסיק כרמלית (מ"מ סס"ב וחו' שבת דף ק"ל) עמ"ס סי' שס"ה אבל בסס"ק דעיבוכין כתב הרא"ש דבמפסקו בשבת מותרין ול"ע ואפשר דס"ל דמוקפות הייגו שמוקפות מחילה כמ"ש המ"מ לרמב"ם ומש"ם בסי' שע"ד : **י זו בזו** · ולריך שלא יהא ביניהם ר"ש (ירוש') : **יא גבוהים מן המים** · דקמטלטל מרה"י לרה"י דרך מקום פטור ואע"ג דבר"ה אסור בדיוטא ל' כמ"ש בסי' שמ"ו בכרמלית שרי וע' בס"ג ומשמע שם דאם הם של כ' בני אדם ולא עירבו תלית בטלוגתא שכתב סי' שמ"ו סס"ל וכ"כ הב"י : **יב עשוים להתיר** · כגון שיעשה למעה סביב · ולגמיעות מקרי כגון שעשאה למעלה : **יג פחות מג'** · פירוש סמוך לנקב דאז הוה כלבוד והוי חורי הר"י (כ"ה במרדכי) וע' בסג"ה ס"ג : **יד הצואה הוי מקום פטור** · דאיתא רחבה ד' ומיירי שמפנה ממש על הגאוה ואף על פי שנופלת אחר כך לכרמלית שרי : **טו דאין מקום פטור בכרמלית** · ול"ד לסי' שע"ב ס"ו דכותא שאין בה ד' הוי מקום פטור דשאני התם שהכותל חולקת הרשויות (ד"מ) : **טז מים שאין עמוקים** · וכ"מ הכיא הו' שבת דף ק' ושירובין דף פ"ז דשרי במחיצה תלויה אפילו אין עמוקים י' דלא מקרי ר"ה אא"כ רבים בוקעים בו וכ"מ בגמ' דפריך לרב הונא דאני בזיז מיהוא דלמא לא הוי י' משמע דלכ"ם דס"ל דעשה ממילה תלויה ניחא ע"ם ושיין מ"ם סימן שמ"ם סי"ד וסוף סימן של"ז : **יז ואינה רחוקה** · דבלחוקה ד' טפחים לא אסרי אהדדי שאינה יכולה להסתמם אלא בזריקה

בחמלע וא"כ א"ל שיהיו שם מחילות וא"ל לומר כוף ותו דממילה שם לא מעלה ולא מוליד דהא כל ממ"לה שאין עשויה להלל שים בו ד' אין פירוש בזיז שים בו ד' על ד' וא"ם הטור והרמב"ם אבל אם הוה למעלה מי' מוליח זיז כל שהוא וממלא שהרי דרך מקום פטור ממלא כו' הרי אלא זכרו כאן שיעשה נקב בזיז כמ"ש בריש"א בתוך י' אלא ודאי הכוונה שדרך לוריב מקום פטור ממלא דהייגו אחויר אלמעלה מדופני הספינה ובטור כתב בהדיא דרך לוריב מקום פטור • כ"ז נראה ברור ופשוט אלא שהב"י וכ"מ הבין שכוונת הרמב"ם שגם הזיז כל שהוא לריך בו נקב וימלא דרך בו ולישמא דרביגו אלי שהבינה המ"מ לטעיתיה שסבר מ"ם המ"מ שדרך הזיז הוא ממלא מי' בזיז כל שהוא ולא מיין יפה דכל הטעם אינו אולך בדרך זה אלא גם מקום ד' קרוי זיז ועוד כתב מ"מ ח"ל וכבר ביאר רביגו דבר זה באמרו שהרי דרך מקום פטור ממלא נראה מזה שדרך הזיז הכנס הדלי עכ"ל ותקשה עליו מעמהו של רביגו בעל ב"י ומ"מ בפי' זה דאם תאמר שיש שם נקב ממילא אתאמר שיש שם מחילות הוה ע"ז שם הרה"י כמ"ש המ"מ דהוי כולו רה"י ולא מעוה שאין בו ד' לא הוה רה"י ואין אחה מלרפו לספיסה א"כ הוה הרשות הרבים ומה ישאנו אמוך ממש לעמה הדופן מ"מ מה שהוא לוריב אחת הדף למים הוא כרמלית ולאו שם מקום פטור כזה אלא מכנים דרך לוריב כרמלית שאחת הדף לספיסה שהיא רה"י אלא פטוב דהאי מקום פטור לא קאי על דרך הנקב דאין נקב כלל אלא אחויר דלמעלה מדופן הספיסה קאמר כמו שכתב בהדיא דרך לוריב מקום פטור • ומו"ה ז"ל כתב דמשמע מכל הפוסקים דלא בעיגן נקב בזיז כל שהוא אלא מדברי המ"מ בשם רביגו אלי למד כן • הגה אחמה אחו דכלל הפוסקים משמע כן אלא דמ"ם דמדברי המ"מ משמע כב"י גם הוא ז"ל שגגו בזה דלא עלה זה על דעת המ"מ כלל • ולעגין דינא יפה כיון מו"ה ז"ל ואלי מילחא שכתב כאן ושוטה בו נקב כו' הוא שלא בדקדוק ולא הפסיה כן אלא ממלא בהדיא מן המים לספיסה וכמו שפירש רש"י בדברי רב הונא בהדיא כן ס"ל לר"ה ורבה בגבוה עשרה אם ברור לכל מעיין בלדק : (ו) **ומיטיו יכול לשפוך בו** · זה קאי אאין גבוה עשרה בדופני הספיסה דלריך מקום אחרבע אבל לשפוך א"ל זה כלל אלא שופך בהדיא על דופן הספיסה כיון דאין כאן אלא כאו אם שאין בו שופך קצת רחוק מן הדופן הוה שוכך מרה"י לכרמלית ממש ואם יש בו נוכה י' ואינו רולה לשפוך על הדופן כגון שהם סרומים ורולה לשפוך מרחוק לכותל לריך נ"כ היכר זיז כל שהוא כמלע"ד : (ז) **ואינה רחוקה** בו' · דממילא שניהם מחיים להסתמם בשניהם ואוסרים זע"ז מ"ה אם עשו מחילה לבד בשותפות אוסרים זע"ז וכ"ם אם עשו שתיהן לחתחוה דעליונה

לעשות לו מחיצות אלא אמרינן כוף הצדדים וגוד אחית מחיצתא (ד) (ו) שהקילו בספינה מפני שאינו יכול לעשות שם מה שיעשה בבית ; והני מילי כשהוא ו בתוך (ז) עשרה טפחים אבל אם דופני הספינה גבוהים עשרה מעל המים מוציא (ה) זיז כל שהוא ועושה בו (ח) נקב וממלא דרך שם שהרי דרך ז אויר מקום פטור הוא ממלא ואפי' בהיכר זיז (ו) ; ומימיו ח יכול (ט) לשפוך על דופני הספינה והם יורדים לים דבריו דלא זרק להו להריא לים אלא מכחו הם באים כחו בכרמלית לא גזרו : הגה ושיין לקמן סוף סימן שכ"ו · אבי ספינות זו אגל זו אסור לטלטל מזו לזו אלא אם כן **מ** (י) קשורות ו זו בזו אז אינו אסור אפי' אם הם ניידי אם אינו אלא מכחו הם באים בכרמלית **יא** נגוהים מן (יא) המים ; ולריכים לעיין ביחד אם הם של בני אדם : (מרדכי פרק השוכן) :

ב ח בית הכסא שעל פני המים מותר ע"י מחיצה תלויה ובלבד שתהא **יב** עשויה (יב) להתיר אבל העשויה לצניעות בית הכסא בלבד לא מהני ט ואם עשה דף ; או קנה **יג** (יג) פחות מג' שתפול הצואה עליו קודם שתפול למים אין צריך מחיצות דהוה ליה כחו בכרמלית ושרי כ והה"ה אם בית הכסא עשוי כך שהצואה נופלת על צידי הכותל ואח"כ מתגלגלת ונופל למטה בכרמלית ל ואם נשבר הדף בשבת מותר משום דגדול כבוד הבריות :

ג אם בית הכסא בולם חוץ לחומת העיר וצואה נופלת בחפירה שבביב העיר שיש בה יותר מבית סאתים שהוא כרמלית מ אינו מותר על ידי מחיצה תלויה שלא התירו אותה אלא במי' אבל ע"י דף שרי דכחו שרי בכל כרמלית :

הגה ויש אומרים דאם בית הכסא למעלה מעשרה שרי בכל ענין דהא מלאת מרשות היחיד לכרמלית דרך מקום פטור ושיין לעיל סימן שמ"ו ויש חולקים ויש אומרים דאם היה שם לוחה מבשוד יום שרי בכל ענין דהא **דף** הלוחה הוא מקום (יד) פטור דלא דרסי בה רבים (מרדכי פ' בחזרק) וע' לעיל סימן שמ"ם דיש חולקין וסכירא לה **מו** דאין מקום פטור בכרמלית ולפי מה שנתאחר לעיל סימן שמ"ם דאין מקום פטור ברה"י לכ"ם . בס"ב כשומד בין שני בתים אסור לעמוד שם אם לא עירבו יחד ולא עשה לו הקון מבע"י כמו שנתאחר שיף ב' דאז שרי דלא הוי אלא כמו חצר שאינה מעורב' כדלקמן סימן שכ"ו וע"ל סי' שפ"ו ס"ד (ד"מ) וכ"ז דוקא לכתחלה אבל בדיעבד שנכחו ולא עירבו מותר דגדול כבוד הבריות (הגהות מרדכי וד"מ) הולכי שביתות מסנו לעשות לריכין מן המחוסה לים הסוחיל והמחוסם' אינה נחוס עברה אע"פ שרחבה הרבה אינה אלא כרמלית ומוחלת מכרמלית לכרמלית (כ"י בשם תורמות חייב) :

ד מז מים שאין (מו) עמוקים עשרה טפחים אין להם דין מים להתיר לשפוך בהם במחיצה תלויה :

הגה ם היו שתי גזוזטראות זו למעלה מזו משוכה זו מבגנד זו מעט (ן) יז ואינה (מז) רחוקה מבגנדה ארבעה טפחים בין אם עומדות תוך עשרה זו לזו בין יש ביניהם יותר מגובה עשר אמות ע עשו לעליונה מחיצה בשותפות משל שניהם ולא עשו לתחתונה כלל שהיהן אסורות בה עד שיערבו וכ"ש

היכרא בעלמא א"ל שיהיה נקב בחמלעתא ל"ל שיהיה נקב ק"ל כרב הונא דס"ל סני בזיז כל שהוא ומס אמרי' בהדיא בגמרא בדין הוא דזיז נמי לא ליבעי אלא מעוה היכרא בעלמא ולהיכרא ל"ל שיעשה נקב

מוטיל כלל כמ"ם בתחלת הסעיף זה בשם רש"י ותו' וכתן לא הוה אלא כל שהוא ממלא דמ"ם בשם רביגו אלי שדרך הזיז הוא ממלא פירוש בזיז שים בו ד' על ד' וא"ם הטור והרמב"ם אבל אם הוא למעלה מי' מוליח זיז כל שהוא וממלא שהרי דרך מקום פטור ממלא כו' הרי אלא זכרו כאן שיעשה נקב בזיז כמ"ש בריש"א בתוך י' אלא ודאי הכוונה שדרך לוריב מקום פטור ממלא דהייגו אחויר אלמעלה מדופני הספיסה ובטור כתב בהדיא דרך לוריב מקום פטור • כ"ז נראה ברור ופשוט אלא שהב"י וכ"מ הבין שכוונת הרמב"ם שגם הזיז כל שהוא לריך בו נקב וימלא דרך בו ולישמא דרביגו אלי שהבינה המ"מ לטעיתיה שסבר מ"ם המ"מ שדרך הזיז הוא ממלא מי' בזיז כל שהוא ולא מיין יפה דכל הטעם אינו אולך בדרך זה אלא גם מקום ד' קרוי זיז ועוד כתב מ"מ ח"ל וכבר ביאר רביגו דבר זה באמרו שהרי דרך מקום פטור ממלא נראה מזה שדרך הזיז הכנס הדלי עכ"ל ותקשה עליו מעמהו של רביגו בעל ב"י ומ"מ בפי' זה דאם תאמר שיש שם נקב ממילא אתאמר שיש שם מחילות הוה ע"ז שם הרה"י כמ"ש המ"מ דהוי כולו רה"י ולא מעוה שאין בו ד' לא הוה רה"י ואין אחה מלרפו לספיסה א"כ הוה הרשות הרבים ומה ישאנו אמוך ממש לעמה הדופן מ"מ מה שהוא לוריב אחת הדף למים הוא כרמלית ולאו שם מקום פטור כזה אלא מכנים דרך לוריב כרמלית שאחת הדף לספיסה שהיא רה"י אלא פטוב דהאי מקום פטור לא קאי על דרך הנקב דאין נקב כלל אלא אחויר דלמעלה מדופן הספיסה קאמר כמו שכתב בהדיא דרך לוריב מקום פטור • ומו"ה ז"ל כתב דמשמע מכל הפוסקים דלא בעיגן נקב בזיז כל שהוא אלא מדברי המ"מ בשם רביגו אלי למד כן • הגה אחמה אחו דכלל הפוסקים משמע כן אלא דמ"ם דמדברי המ"מ משמע כב"י גם הוא ז"ל שגגו בזה דלא עלה זה על דעת המ"מ כלל • ולעגין דינא יפה כיון מו"ה ז"ל ואלי מילחא שכתב כאן ושוטה בו נקב כו' הוא שלא בדקדוק ולא הפסיה כן אלא ממלא בהדיא מן המים לספיסה וכמו שפירש רש"י בדברי רב הונא בהדיא כן ס"ל לר"ה ורבה בגבוה עשרה אם ברור לכל מעיין בלדק : (ו) **ומיטיו יכול לשפוך בו** · זה קאי אאין גבוה עשרה בדופני הספיסה דלריך מקום אחרבע אבל לשפוך א"ל זה כלל אלא שופך בהדיא על דופן הספיסה כיון דאין כאן אלא כאו אם שאין בו שופך קצת רחוק מן הדופן הוה שוכך מרה"י לכרמלית ממש ואם יש בו נוכה י' ואינו רולה לשפוך על הדופן כגון שהם סרומים ורולה לשפוך מרחוק לכותל לריך נ"כ היכר זיז כל שהוא כמלע"ד : (ז) **ואינה רחוקה** בו' · דממילא שניהם מחיים להסתמם בשניהם ואוסרים זע"ז מ"ה אם עשו מחילה לבד בשותפות אוסרים זע"ז וכ"ם אם עשו שתיהן לחתחוה דעליונה

אסור מפני שהמים מוליכים המים חוץ למחיצה הנזוזטרא : (ד) **שהקילו בספינה** · פי' שבכוזטרא הנזכר בריש"א לריך דוקא מחילות והקולא היא דאמרי' בוד אחית אבל בספינה יש עוד קולא דא"ל אפי' מחילות אלא אמרי' כוף הצדדים כאלו היו שם מחילות ואח"כ אמרי' בוד אחית : (ה) **זיז כל שהוא ועושה בו נקב כו'** · דבר זה הוא תמוה ואין בו ישוב ונעתיק הסוגיא אחמר סעיפא רב הונא אמר מוליאין בימעה זיז כל שהוא וממלא (פירש"י ממלא מנקיים ומלגים לספינה) קסבר כרמלית מלרעא מאחי' פרש"י מיעור אסור כרמלית הוא עד עשרה משאי' לכו מקרקעיה הים ואחורא אמר' למעלה מעשרה דאמי' הן מים הוה מקום פטור הלכך בהתירא קא שקיל לכתחלה ובדין הוא דזיז נמי לא ליבעי אלא כי היכי דליהוי ליה היכרא ור"מ ורבה בר רב הונא אמרי עושה מקום ד' דסברי כרמלית משמע מיא משאי' ומיא מלרעא סמיכתא היא ואי לא עביד מקום ד' ממלא מכרמלית לרה"י ופסקינן כר"מ ורבה אלא דאם יש בדופני הספינ' נגוה י' מעל המים נ"ל דאמרי' בזיז כל שהוא והטעם דאז מעלמל הדלי על דופני הספינה והיינו למעלה מי' שהוא מקום פטור שהרי הדופן הוא י' והדלי למעלה ממנו וכתי' הפרדיסמקוס ד' זה מהו מועיל שהרי אם הוא תוך י' נשפת היה דיינו כרמלית והספינה רה"י ופי' רביגו אלי שדרך בחמלעתא דאם יש בדופני הספינה נגוה י' ודלי למעלה ממנו וכתי' הפרדיסמקוס ד' שהוא מקום פטור שהרי הדופן הוא י' ומ"מ הכי אמרי'

דעליונה אוסרת על התחתונה דניחא לה להתחמם בתחתונה על ידי שלשול אבל אם כל אחד עשתה לבדה ואין לה מלך במחילות אבירו אינה אוסרת עליה וכן אם עשו לשניהן מן הסותפות כל אחת בילתה דעתה דסילקה נפשה מהבירתה שוב אינה אוסרת עליה כ"ז שאין רמוז בזיעיסה ד"ש אבל ברמוז ד"ש אין התחתונה יכולה להתחמם בעליונה אלא בתחמים אויר ואלו תחמים הוא ע"כ אינה יכולה לאסור על העליונה ואמנם יותר מי' ביעיסה אין קפדינן דמתחמם על ידי זריקה אף על פי שהיא תחמים קצת כיון שאינו מתחמם דרך אויר אוסרת עליה :

שנו (א) עמוקה י' ורחבה ד' · דאם אינו כן אין נעשי' רשות לעצמה וא"ל תיקון דאם היא ברה"ר הוה החמת מים גם כן רה"י אבל אם היא בבית ברה"י הוה נ"כ רה"י אבל אם היא בשיעור זה נעשי' רשות לעצמה והוה כרמלית אפילו באויר ולריך תיקון להבדיל בין המים שבתוך המקום הזה למים שחוצה לה בכניסת המים ובילאתן שתהא מחילה נעשית בשביל המים בתוך חוגים ושוברת אינה מועלת לה כ"כ רש"י במשנה ד' פ"ז ועמ"ש בסי' זה בסמוך : (ב) ויהיה טפח ממנה משוקע בו' · פירוש המחילה שעשה לחמת המים כדי להבדיל בין המים לחלה שלמטה משוקע במים שפה הן במחילה של לד הכניסה הן של לד היציאה דבלא"ה לא מקרי הבדלה דעריבי מיא שחוץ לחלר עמהם : (ג) אצל השפה מכל צד בו' · פירוש שבלד הכניסה ובלד היציאה עשה מחילה לרחב החמה אלא שלא עשה מחילה בלד הכנים כולה בחתיכה ח' אלא בב' חתיכות דבחתיכא דבחמצע המחילה המים מקום פנוי וכן במחילה של לד היציאה ועשה כן כדי שבאותו מקום הפנוי יצאו המים אם אותו מקום הפנוי הוא ג' על ג' הוה כלבוד · והב"י פירש הדבר הזה דבריהם היא מוחמת לרוחב החמה והמחא אמר שלא עשה המחילה לרוחב החמה אלא לחרכה מלד ח' וכן מלד הפנ' אם אין בין ב' המחילות ג"ט בו' וכ' מו"ח ז"ל כד נייס ב' להאי פירושא וכ"ה בחמת שאין הדעת סובלת פירוש הב"י בזה ואין כאן חילוק בין ריפא לסיפא אלא דבריפא עשה כל המחילה של רוח ח' בחתיכה ח' וכן בשני ובסיפא עשה כל מחילה בב' חתיכות : (ד) ואם הנקבים בו' · משמע דבנקבים רחבים ד' לריך מחילה וקשה מ"ש מלשון יש שבסעיף שאח"ז דמותר אפי' הפרלה עד עשרה אי' ע"ז ב"י בשם הריטב"א דלחמה שאין שיעור עוברת מלד לגד ע"כ אינ' בטל לגבי חלר ונחשבת רשות בפ"ע משא"כ בלשון יש שבכנס ומתערב' בחלר ע"כ בטל לגביה כל שאין בחילה עשר ושיטה זו אי' בהשגת הראב"ד מביאה ב"י שיש חילוק בזה בין לחמת המים דבחוץ ובין לשון יש דאח"ז ומאוה לי טובא דאם לחמת המים שבבור י' ואחבה ד' מחשבה לרשות בפ"ע ואינה בחילה בלד כניסה ויציאה לענין מילוי המים מן לחמה דהא לחמה היא כרמלית והמחיצות לא מועילות רק להפסיק בין המים שחוץ לחלר דמתערבים עם אותן שבחלר אבל מ"מ אותן שבחלר עלמו הם כרמלית אע"ג דהם בחלר כיון שיש שם גבוה י' וראוה ד' הוי כרמלית דהמוכח ברש"י דף פ"ז דלא הוי ברה"י אלא אם כן כשיעור שבתב שם וז"ל שלא היתה כשיעור כרמלית בשומקו אלא יש עשרה רשות לעצמו בלחות מעומק י' ברוחב ד' ואם עוברת ברה"ר הוי הה"ר כדתנן בהזורק כו' אלמא מים שאינן שמוקים י' אינן רשות לעצמן וכי הוי נמי בחלר ה"ל הה"י ס"מ דאם יש נובה י' הוי כרמלית אפילו בחלר שהוא הה"י דומיא דהה"ר דהוי כרמלית אפי' ברה"ר · וע"ל דלענין זה לא הוי הה"ר והה"י שוה דברה"ר הוה נובה י' כרמלית ובבה"ר הוי הה"י ושעמת ל"ל דברה"י הוה הה"י משום שיש שם מחיצות ומיס שבתוך הרקע לא מבטלי המחילה דלהיתה בהזורק דף ק' דמיא לא מבטלי אבל ברה"ר לא הגיא במחילות ע"כ הוי כרמלית אפי' ברה"ר אלא דאם יש כרמלית מחוץ לרה"י ומשם נכנס לחלר אז הוי כרמלית אפי' מה שהוא בחלר מ"ם מהני המחילה כדי לבטל החבור שיש לו עם מה שהוא בחוץ ממילא לא הוי כרמלית · ובאותן מקומות שיש שהר סמוך לחלירות פשוט שאסור לאחוב מיס שם כי הוא מפולא מים מכרמלית לחלר שהוא רה"ר וכזה

וכ"ש אם עשו שתיהן ס להתחנגה ששתיהן אסורות עד שיערבו ; אבל כל אחת מהן יח שעשתה לבדה בשלה אין האחרת אוסרת עליה אפי' לא עשתה האחרת בשלה ק וכן אם עשו יט בשתיהן בשותפות משל שניהם אין אחת אוסרת על הברתה :

שנו דין אמת המים העוברת בחצר ובו ב' סעיפים

א ס אמת המים העוברת בחצר (א) **א** (א) עמוקה עשרה ורחבה ארבעה **ב** אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה (ב) מחיצה גבוה עשרה בכניסתה וביציאתה (ב) ; ויהיה טפח ממנה **ג** (ג) משוקע במים ; ואם היתה המחיצה כולה יורדת בתוך המים צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים ואם התחיל לעשות המחיצה (ג) אצל השפה מכל צד ולא חיבר אותם (ד) באמצע כדי שיהיו המים נכנסים ויוצאים דרך שם ד אם אין ביניהם שלשה טפחים שרי דאמרינן לבוד יש ביניהם שלשה טפחים אסור : הגה (ד) ואם הנקבים בתחתה נכנס ויוצא בכם לאינם רחבים ג' אפילו מחיצה אינו צריך : (כ"י בשם ריטב"א) :

ב ס חצר שנפרצה ולשון יש עובר על הפרצה ; אם אינו במלואו ; ואין בפרצה יותר מי' ד מותר (ה) למלאות ממנו ולהכנים לבית שנפרץ גידודין ס גבוהים י' והמים מכסים אותו מותר למלאות **ה** ממנו (ו) בחצר אבל *אסור להכניסן לבית אא"כ עשו מחיצה גבוה עשרה על המים לא נשאר גידודים **ו** אסור אפי' למלאות (ו) בחצר :

שנו דיני חצר פחות מד' אמות וביב ובו ג' סעיפים

א ס חצר שפחותה מארבע אמות על ארבע אמות שהיא סמוכה לרשות הרבים אין שופכין לתוכה מים בשבת בימות החמה שכיון שאין בה ד' אמות אין מאתים מים שאדם עשוי להשתמש בכל יום ראוי ליבלע בה והוי כאילו שופך לרשות הרבים לכך צריך לעשות גומא שתהא חללה מחזקת מאתים : הגה וכל גומא יתר אמה על יתר אמה ברוח שלשה תומני אמה מחזקת מאתים (רמב"ם) בין אם יעשה בפנים בחצר או בחוץ אלא שאם יעשנה בחוץ צריך (א) לכסותה בנסרים (א) כדי שתהא **א** מקום פטור ויפלו המים מידו למקום פטור וכיון שיעשה גומא **ב** ; יכול לשפוך בה כל מה שירצה ואם אינה מחזקת מאתים **ג** (ב) לא ישפוך בה כלל ; ואם יש בחצר ד' על ד' (ג) אפילו הוא **ד** אריך (ב) וקטין ד' או **ה** בימות (ג) הגשמים בחצר כל שהוא מותר לשפוך בה כל מה שירצה ס וחצר *ואכסדרה (פי' בית שיש לו ג' דפנות ודופן ד' שמשמדין בו דלת אינה מנוספת כל שיקר אלא בראתו על בית כלו ופעמים שעופין

וסיה ברה"ר הוי חודי רה"י (כ"י וריטב"א שמ"ש סי' שמ"ח סי"ח) : לשפוך · ולפי' מתמלאה מע"ש שופך לתוכה דכיון דחקנו לו חכמים זכר לשבת שלא יסבה ויפליטם ברה"ר פרי : **ג** לא ישפוך · דמריון דלמא אתי למשפך שאתים : **ד** אריך וקטין · כגון שהוא אריך ח' אמות ורחבו ג' : **ה** בימות הגשמים · שאין חדש מקפיד על נלנוך תיכרו ואינו מתכוין

ח"כ החמרת מעשה שלא כדין אפילו בהול : **יח** בשתיהן בשותפות · ומכל מקום כל אחד מעתם בשלו : **שנו א** עמוקה עשרה · אבל אם אינה עמוקה עשרה אינה נחבה ד' אינו כרמלית והוי כרשות שעומדת שם וכו' עומדת ברה"י הוי רשות היחיד (רש"י) : **ב** אין ממלאין · ומכל מקום לא מהני מחיצות החלר למלאות כיון שלא עשאו בשם מים שמ"ם סימן שפ"ו (רש"י) ואם תאמר הרי החמה אוסרת החלר שהוא פרון בעלמו בלבדו לכרמלית י"ל דהיא עלמה נעשית מחיצה ביום וכיון החלר שהרי עמוקה עשרה ואין החלר נאסר מפני החמה (רא"ב"ד) · ועיין מ"ש סימן שמ"ה סי"ח דאם אין עמוקה עשרה בשפחה רק בשיפוע אם מתלקט עשרה מתוך הרבע אמות הוי מחילה · אבל אם משופע ביותר שמתלקט עשרה מתוך חמשה אמות לא הוי כמחילה ועיין מ"ש סימן שפ"ג סכ"ט · ומשמע בראב"ד שם שבשיא עמוקה עשרה אפילו בא אינו אינו נפרן כותל החלר ביותר מעשרה שרי לטלטל בחלר שהרי החלר מוקף מתרבע רוחותיו ע"ש : **ג** משוקע במים · לחלוק בין המים שבחוץ שהם כרמלית למים שבפנים : **ד** מותר למלאות מבנו · לף על פי שהיא עמוקה י' ורחבה ד' כיון שבנגם לחלר ואינו יולא ממנו הוא כבור שבחלר ומחיצות החלר מחיצות לוחה מה שלין כן בחמת המים שבנכנסת ויולאת וחולקת רשות לעלמה והוי כרמלית (רא"ב"ד וריטב"א ומ"מ וכ"ם) : **ה** ממנו בחצר · דשעמיס שהמים שוקעים והמחילה ניכרת בבית הבית : **ו** אסור אפילו למלאות · כלומר דאסור לטלטל בחלר ואם הלשון עמוק י' הוא נחבר למחיצות ומותר לטלטל בחלר אבל אסור למלאות ממנו כיון שאין מחילה על גבי כיסה לבין המים שבחוץ שהרי נפרן במולאתו והוי כרמלית (רא"ב"ד ורל"ח) ואין לחוש שמא יעלה היה שרעון כמ"ש סימן שפ"ג סכ"ט דמיירי שהגדודין נכוהים ביותר לו שהוא לחוק הרבה משפח היה (הו') :

שנו א מקום פטור · דאם הוא מגולה פעמים שיהיה מים ולשם בחוכה ולא תהיה עמוקה י' ותהיה כרמלית אבל בשיטת הבור ולא יכולים לטלטל בחלר ואם הלשון עמוק י' הוא נחבר למחיצות ומותר לטלטל בחלר אבל אסור למלאות ממנו כיון שאין מחילה על גבי כיסה לבין המים שבחוץ שהרי נפרן במולאתו והוי כרמלית (רא"ב"ד ורל"ח) ואין לחוש שמא יעלה היה שרעון כמ"ש סימן שפ"ג סכ"ט דמיירי שהגדודין נכוהים ביותר לו שהוא לחוק הרבה

לה כ"ב שבת שם ס פירוש שפעלינוסה מבחמת דרך הבחמוסה בחמה דאמרי פליס ; מור מחמעות ס.מרח שם ק שם וג"כ מחמעות בגמ' ל בפירו' ס"ו ב רמב"ם פ"ב וכ"כ הרי"ף ורבה"ם וכרבי יהודה וכרשבים לה בגמ' שם ג רמב"ם מחמעות בגמ' שם ד מור ה בריי' שם י"ב ו בפי' רש"י שם ; שם בבריית ח שם בגמ' ע בפי' רש"י שם (ד"ה חיוב) ורמ"ם מבוה דשמים המים שוקעים והמחילה נראית בחלר ולוים בבית ניכר בבית) ל מבשם שם בעירובין מרק ע' ב מור וכן כתב הריטב"א ומיים שם דאדם הרוטב"ל שהשפה שלחיים מים וכי מבחמת שפו לא שבים אינה הוא ולא נוכר בים רבנן ג שם בגמ' ורמ"ם רש"ל כ"כ הרמב"ם בפמ"ו ד שם בגמ' ס מבנה שם :

יד אפרים

שנו (במ"ז ס"ק א') ושובכת של נגם אינה מושבת כו' כנ"ל : (במג"א ס"ק ו') ואין לחוש שמא יעלה שיש שם שייך לעיל אחת דאמרינן דאי אינו לוח ליום נידודי מותר למלאות כו' :

באר הגולה

כל אי' שבמה לבדה ואין לה מלך במחילות אבירו ואם אינו לבטיסה מן הסותפות וא"מ כל אחד מהם בבלו ועולה דעתה דסילקה נפשה מהבירתה שוב אינה אוסרת עליה · ואם אינה מחיצה לבדה אינה אוסרת עליה · ואם עשו לשניהן מן הסותפות כל אחת בילתה דעתה דסילקה נפשה מהבירתה אינה אוסרת עליה · ואם עשו לשניהן בשותפות משל שניהם אין אחת אוסרת על הברתה :

שנו (א) עמוקה י' ורחבה ד' · דאינשיור זה נעשה רשות לעצמה והוי כרמלית אפי' בחלר · אבל אם אינה עמוקה אינה נחבה ד' אינה כרמלית והוי כרשות שעומדת שם אי' בר"ם הוי ר"ה ואי' ברה"י הוי רה"י : (ב) מחילה · אבל מחילה בחלר שהיא תגלית ושובכת אינה מועלת לה כיון שלא נעשית לשם מים הרי"ל ועמ"ש : (ג) משוקע · לאלק בין המים שבחוץ שהם כרמלית למים שבפנים : (ד) בחמצע · פירוש באבר הכניסה ובבר היציאה שהם מחילה לרחב החמה אלא שלא עשה מחילה בלד הכניסה כולה בחתיכה א' אלא בב' חתיכות דבחמצע המחילה כמה מקום פנוי וכן במחילה של לד היציאה ובשם כן כדי שבאותו מקום הפנוי יצאו המים לם

לאותו המקום הפנוי אינו ג' על ג' כלבוד · עיין ס"ו : (ה) למלאות · אע"פ שהיא עמוקה יו"ד ורחבה ד' הכיון שבנגם לחלר ואינו יולא ממנו הוא כבור שבחלר ומחיצות החלר מבא"כ בלחות המים שבחוץ ויולאת וחולקת רשות לעצמה וכדי אין בחלר כרמלית לא"ב"ד ורל"ח ס"ק ד' מבשם שם ניכר בבית הבית) ל מבשם שם בעירובין מרק ע' ב מור וכן כתב הריטב"א ומיים שם דאדם הרוטב"ל שהשפה שלחיים מים וכי מבחמת שפו לא שבים אינה הוא ולא נוכר בים רבנן ג שם בגמ' ורמ"ם רש"ל כ"כ הרמב"ם בפמ"ו ד שם בגמ' ס מבנה שם :

שנו (א) לכבותה · שאם לא יכבנה ס"ל כ"ס ואם שמוק ג' כדי כרמלית אבל אם אינה מכוסה אין לה אלא מקום פטור : (ב) וקטין · כגון שהוא אריך ח' אמות ורחב כ' · ומכל מקום יש כאן שיעור לגלוע שאתים : (ג) בגשמים · שאין חדש מקפיד על לכלוך תיכרו ואינו מתכוין שלאלו לאחן : (ד) בחמצע · פירוש בבאר הכניסה ובבר היציאה שהם מחילה לרחב החמה אלא שלא עשה מחילה בלד הכניסה כולה בחתיכה א' אלא בב' חתיכות דבחמצע המחילה כמה מקום פנוי וכן במחילה של לד היציאה ובשם כן כדי שבאותו מקום הפנוי יצאו המים לם

מתכוין שילאו לחוץ ולו משום שירלאה ליטר מקלח ולחתי למטרי בימות החמה לאמרינן מי נמשים הם ולחתי שלא בשעת הגשמים מתמלים הם והולכים אחר הגשמים: **ו מעויבה** • לכם: **ז סמוכות** • כתוב ד"ע: **ח א"צ** • **עסקי**' זה דיש חולקין: **ט של אבנים מבליעים** • ולח"ה הכי כי"ד ססי' ע' מסתפק אם קרקע הוי ככלי שלוטו מנוקב הכא הקילו: **י מותר לשפוך**. דכתו בכרמלית לא נזרו ע' סי' שכ"ה ס"ח: **יא אפי' בזמן הזה** • כ"כ הרב"י בשם הר"מ ושעמתא דמ"מ סייב למינזר בעיר גדולה שיש ס' רבוא דלא [illegible]כש"ס: **יב כרמלית שהיא** כו' • כ"ה במרדכי והכיא רמ"א סימן שכ"ה ס"ג דלא [illegible]כש"ס שהכא שדברי המרדכי סותרין להדדי: **יג שהוא מחוץ** כו' • ולקח על גב דבמחוללא שרי לשפוך דהתם לוטו מתכוין שילאו לחוץ משא"כ הכא עמ"ש סי' שי"ד סס"ל וסי' שמ"ז:

שנח א ובורגנין • אע"פ שהשומר דלה בתוכו מ"מ אין עשוי לדור אלא לשמור: **ב אריך וקטין** • כגון שהוא אריך ק' אמה וקטן ל' אמה שהוא שולה כמרובע של ע' וד"ט: **ג אמה א'** • אבל פחות מאמה שרי: **ד סמוך לביתו** • היינו בתוך מלפים אמה שיוכל לטייל בה (הר"ר יונתן) שמ"ש סי' תקי"ח ס"ג וה"ה אם יש שותא שומרים שדר שם ביום ובלילה לו בית דירה אע"פ שאין דר שם בקביעות (הג"מ והג"ל) ועיין בהרי"ו ול"ל דהג"ל מיירי שהיה הבית בעוי בו מקודם דהא כתב הוא עצמו שפ"כ מדדם אלא הוקף לדירה סמוך לבית ובנה בו בית ישבה שביל וכו' משמע דלא מהני שבטלו אח"כ ולכן כתב יש שם שומילה וכו' וע"ל דנם התו' לא כתבו דלא מהני אלא לריב"ב דס"ל דבפחות מע' בעי שומילה ולכך ביאר מע' לא מהני אבל לדידן דבפחות מע' אי"ל שומירה ביתר מע' מהני ול"ל דלכן דלא רמ"א דין דשומילה ובית דירה דלישה אלונתא בזה אך בסמוכה לעיר יש חולקים כמ"ש סי' ש"ט דלתבה אחוזה ע"א והג"א ס"ל דלתבה שהני אלא נעשו המחיצות לשם כרמבה אלא שבנה בתיש סביבה ומוקפת מחליה כמ"ש בש"ס סי' זה בשם הריטב"א ל"ל: **ה שבנה בו בית** • קודם שהוקף כמ"ש ס"א • כ' המרי"ש ח"א סמ"ה דאם ח' מגדי הקרקף הוא בתיש מסיבי מחלי הבתיש מוקף לדירה אע"ג שנעשו לתוכן מ"ר אחוחלי מבוי המסיבי מוקף לדירה ע"כ ועמ"ש ס"א וכ"מ מפירוש רש"י בעובדא דאפרנא ודוקא שפתח ונכסוף הוקף אבל אם נפל מחיצה המיוחדת אל הבית ונשאר מחיצה הפנימית אין מועיל אלא נעשית לבדאי אלא לגוחי עסקי' זה מסמע בהו' דף כ"ד ל"ס מהני כמו מחיצה ע' סי' שס"ב ס"י: **ו שהשליטו לעשרה מותר** • לפנים חדשות בהו לגמרי: **ז אין בגובה העפר** • דאם יש בגובהו י' אמי בלים כמ"ש ס"ו אם הרמיקה נ"ע: **ח חוזר ולוקח** • אע"ג דעשית מחילה מחילים אמי כמ"ש ס"ח (שם) ול"ל דלא הוכחי הכא הוחיל ושיקר הקנתו ע"מ לאמתו דמה בכך לאדקי נמי עתיד ליטלו מנה כולהו ואפ"ה הוי כיטול כמ"ש סי' שע"ב סי"ו וכגמ' שם ומה לי אם מכוון כדי לאמתו לו אם עתיד ליטע בו אילנות וה"ה בור דתשמיש הגיטה הוא להשקותו (מ"מ בשם רשב"ל) ועב"י משמע דדבר אחר שלוטו לוקח הגיטה ממעטו: **י ויהיה מוקף** • כלומר שפתח לו בית קודם שעשה הגיטה: **יא אלא סאתים** • וה"ה פחות דהמשמש בשל לגבי הרוב וה"ל מדע כולו ואסור • יותר מסאתים לאסור דה"ל כרמלית כמ"ש סימן שע"ב ס"ב ומה שלא מדע הוי קרקף ואסור לטלטל דנפרץ בטלוחה לאקום הלאיסור:

שנח (א) מלחים עיין באר היטב ועיין כמו"ח ח"ל סימן כ"ם ודעתו בגיגה ודוחה ערוגות ערוגות כיון שבגידוף הערוגה הרוב זרוע בכל מעשה שלוטו זרוע בגיגה דרוב דאוריתא בין ממקום אחד בין מבני מקומות אבל אם הזרעים מעשה ואם נגמרף כל הזרעים יחיה יותר מלחים אבל אין בית מלחים במקום אחד ואפילו אם אין ביניהם ג' מלחים יש לחקל דלא אתריגן לגבי שהגעגל בכון ערוגה לערוגה לשלוך הוא אמרינן לגבי הש"מ בל דבריו הדב"ם כי' רב"ש:

שערי תשובה

(ד) סמוכות • כתוב ד"ע: (ה) לכרמלית • לפי שאין כאן אלא כמו וכמו כרמלית לא נזרו כמ"ש סי' שנ"ה ס"ח • ועיין סוף סימן זה דיש חולקין וס"ל דאין מיטלין בין כרמלית לר"ה ס"ב: (ו) ביב • פי' מרין משאני לקלח שוסכין שבאלר לרה"ר: (ז) מותר לשפוך כו' • דקיים לן כב"ה יש מיעוט לבלוע כדפי' ואפילו יש בו מים מבע"י כיון דרוב שמה עשויה ליבלע ה"ל כי נפקי לבראי לא להך לוכון ומרי: (ח) וי"א דאין חילוק • נראה פשוט דפליגי גם על מ"ש בס"ח לסקל בכרמלית דמר עשמעא הוא: (ט) דמיחלף ברה"ר • דמכח זה אמור מפסיקה דספינה לא שייך כלל ברה"ר:

שנח (א) אם הוא יותר מסאתים • דאז נקרא כרמלית אבל אם הוא סאתים נקרא קרקף והוא רשות אחד עם האהל לכליס שבתוכו בתוכם ולא לכליס שבחוץ תוך הבית כמ"ש בסי' שע"ב: (ב) ובלבד שלא יהא אורכו כו' • כאלר המבן סביה אורך מלא אמה ומוסב ממעיה: (ג) לא הוי מיעוט • שבן דרך הקרקף לסיות בו אילנות: (ד) אם אין בו אלא סאתים מותר• כיון דבלאו דירה שרי באמצי נפסיה הא מי שרי ולקף על גב דמקום זרישה

שנח (א) מסאתים אבל אם הוא סאתים שהוא שיעור ע' אמה וד' טפחים על ע' אמה וד' טפחים מותר לטלטל בכולו בין שהוא מרובע בין שהוא עגול כ או ב אריך (ב) וקטין (ב) ג ובלבד שלא יהא אורכו יותר משנים ברחבו

ג (ג) אמה אחת ואם הוקף לדירה ד אפילו יש בו כמה מילין מותר לטלטל בכולו • הגה ועיין לקמן סימן ת"מ דין סתם עיירות אי מוקפות לדירה וי"ל דסתם קרפיפות אינו מקרי מוקפות לדירה דהיינו לפחות פחה אחילם ואח"כ לסקוף (מרדכי פ"עובדין פסכן) וי"ל שה דבל קרקף בכותל ד (ד) סמוך לביתו מקרי הוקף לדירה כי דעתיה עליה (הגהות אשרי פ"ב דערובין) ועם הולקין בזה: (ג"ר בשם הוספות):

ב ה ומה נקרא מוקף לדירה זה **ה שבנה בו בית** (ה) דירה או שפתח לו פתח מביתו ואחר כך הקיפו ו ואם היה מוקף שלא לשם דירה אין צריך לפרוץ כולו אלא יפרוץ בה פרצה ביותר מעשרה ונמצא בית פתוח בו בלא היקף ויחזור ויגדור הפרצה כולה ז או אמה היתירה על עשר אמות והעשר אמות פתח הן והרי הוא פתוח ולבסוף הוקף ח ואם פרץ אמה וגדרה וחזר ופרץ אמה אצל מה שגדר וחזר ועשה כן עד ו שהשליטו לעשרה מותר: הגה ואם קבס עליו לפרוץ הסותל ר"ת דיסול לבנות מפר אבל הסותל מסני לדדיים בד מיתמשש הסותל מגונה עבר ורוחב הפר רחב עבר תמות כאורך הסותל ואחרכא רוחב ואם ז אין בגובה הפר (ו) עבר הם כן הוי כלאו פירץ הם הסותל אלא כאחר הם נגוה עבר לאעלה מן הפר דהוי הקרקעות הקרקף ואף אם ח חוזר ולוקח מכם אחר כך הפר הוא ונעלו הם בגה אחת ויש חולקים דפר לא הוי בטל אלא"כ אין אחיד לפטיתו לבולם • (חס"ד סימן ס"ס הרא"ש ס"ק דמוכה):

ג ט תל גבוה עשרה דינו כקרפף:

ד י קרפף יותר מסאתים שנעשו בו אילנות למעט אוירו (ג) ט לא הוי (ו) מיעוט (אפילו יש בהן נטוה עפרים ורחב הרבעה) (סמגיד פ"י) והוא הדין לחופר בו בור:

ה כ בנה בו עמוד ונתמעט בכך אם הוא רחב שלשה טפחים הוי מיעוט:

ו ל בנה מחיצה באורך עשר לפני מחיצה הראשונה לבסלה שתהיה כמו שאינה י ויהיה מוקף לדירה ע"י השנייה אם הרחיקה מהראשונה ג' טפחים מותר:

ז מ מח טיט על מחיצות הראשונות למעט אוירו ונתמעט אם הטיט עבה שאם תנטל מחיצה הראשונה ראויה לעמוד בפני עצמה הוי מיעוט ואם לאו לא הוי מיעוט:

ח נ בנה מחיצות על הראשונה להקיפו על ידם לדירה אינו מועיל ס ואם נבלעו התחתונות ונשארו העליונות מאליהם ניתר על ידם אבל תל יותר מסאתים ועשה מחיצות אפילו על שפתו לדירה מועיל שהרי דר באויר מחיצות שעשה עתה:

ט ס קרפף יותר מסאתים שהוקף לדירה ונטע רובו אילנות אפילו אינם נטועים שורות שורות אינם מבטלים הדירה אבל אם נזרע רובו הזרעים מבטלים הדירה אפי' אין בהם **יא** אלא (ח) סאתים ס נזרע מיעוטו (ד) אם אין בו אלא סאתים מותר יותר מסאתים (ט) אסור:

מי

באר היטב

(ד) מסוכות • כתוב ד"ע: (ה) לכרמלית • לפי שאין כאן אלא כמו וכמו כרמלית לא נזרו כמ"ש סי' שנ"ה ס"ח • ועיין סוף סימן זה דיש חולקין וס"ל דאין מיטלין בין כרמלית לר"ה ס"ב: (ו) ביב • פי' מרין משאני לקלח שוסכין שבאלר לרה"ר: (ז) מותר לשפוך כו' • דקיים לן כב"ה יש מיעוט לבלוע כדפי' ואפילו יש בו מים מבע"י כיון דרוב שמה עשויה ליבלע ה"ל כי נפקי לבראי לא להך לוכון ומרי: (ח) וי"א דאין חילוק • נראה פשוט דפליגי גם על מ"ש בס"ח לסקל בכרמלית דמר עשמעא הוא: (ט) דמיחלף ברה"ר • דמכח זה אמור מפסיקה דספינה לא שייך כלל ברה"ר:

שנח (א) מסאתים • דאז נקרא כרמלית אבל אם הוא סאתים נקרא קרקף וסוא רשות אחד עם האהל לכליס שבתוכו ג' תוכם ולא לכליס שבחוץ תוך הבית כמ"ש בס"ב: (ב) וקטין • הגה ועיין לקמן סימן ת"מ דין סתם עיירות אי מוקפות לדירה וי"ל דאין סתם קרפיפות אינו מקרי מוקפות לדירה דהיינו לפחות פחה אחילם ואח"כ לסקוף (מרדכי פ"עובדין פסכן) וי"ל שה דבל קרקף בכותל ד (ד) סמוך לביתו מקרי הוקף לדירה כי דעתיה עליה (הגהות אשרי פ"ב דערובין) ועם הולקין בזה: (ג"ר בשם הוספות):

ב ה ומה נקרא מוקף לדירה זה **ה שבנה בו בית** (ה) דירה או שפתח לו פתח מביתו ואחר כך הקיפו ו ואם היה מוקף שלא לשם דירה אין צריך לפרוץ כולו אלא יפרוץ בה פרצה ביותר מעשרה ונמצא בית פתוח בו בלא היקף ויחזור ויגדור הפרצה כולה ז אמה היתירה על עשר אמות והעשר אמות פתח הן והרי הוא פתוח ולבסוף הוקף ח ואם פרץ אמה וגדרה וחזר ופרץ אמה אצל מה שגדר וחזר ועשה כן עד ו שהשליטו לעשרה מותר: הגה ואם קבס עליו לפרוץ הסותל ר"ת דיסול לבנות מפר אבל הסותל מסני לדדיים בד מיתמשש הסותל מגונה עבר ורוחב הפר רחב עבר תמות כאורך הסותל ואחרכא רוחב ואם ז אין בגובה הפר (ו) עבר הם כן הוי כלאו פירץ הם הסותל אלא כאחר הם נגוה עבר לאעלה מן הפר דהוי הקרקעות הקרקף ואף אם ח חוזר ולוקח מכם אחר כך הפר הוא ונעלו הם בגה אחת ויש חולקים דפר לא הוי בטל אלא"כ אין אחיד לפטיתו לבולם • (חס"ד סימן ס"ס הרא"ש ס"ק דמוכה):

ג ט תל גבוה עשרה דינו כקרפף:

ד י קרפף יותר מסאתים שנעשו בו אילנות למעט אוירו (ג) ט לא הוי (ו) מיעוט (אפילו יש בהן נטוה עפרים ורחב הרבעה) (סמגיד פ"י) והוא הדין לחופר בו בור:

ה כ בנה בו עמוד ונתמעט בכך אם הוא רחב שלשה טפחים הוי מיעוט:

ו ל בנה מחיצה באורך עשר לפני מחיצה הראשונה לבסלה שתהיה כמו שאינה י ויהיה מוקף לדירה ע"י השנייה אם הרחיקה מהראשונה ג' טפחים מותר:

ז מ מח טיט על מחיצות הראשונות למעט אוירו ונתמעט אם הטיט עבה שאם תנטל מחיצה הראשונה ראויה לעמוד בפני עצמה הוי מיעוט ואם לאו לא הוי מיעוט:

ח נ בנה מחיצות על הראשונה להקיפו על ידם לדירה אינו מועיל ס ואם נבלעו התחתונות ונשארו העליונות מאליהם ניתר על ידם אבל תל יותר מסאתים ועשה מחיצות אפילו על שפתו לדירה מועיל שהרי דר באויר מחיצות שעשה עתה:

ט ס קרפף יותר מסאתים שהוקף לדירה ונטע רובו אילנות אפילו אינם נטועים שורות שורות אינם מבטלים הדירה אבל אם נזרע רובו הזרעים מבטלים הדירה אפי' אין בהם **יא** אלא (ח) סאתים ס נזרע מיעוטו (ד) אם אין בו אלא סאתים מותר יותר מסאתים (ט) אסור:

מי

יד אפרים

שנח (בש"ע סעי' ס) יותר מסאתים אסור כלאן לדיך לגיין ס"ם סס"ל ס"ק י"ל יותר מסאתים (בס"ו ס"ק ו') אע"ג דהתלר מרון לגיגה ס"מ כיון בלאינו אסור בו בעצמו עמ"ל ו"ל כיון שהגיגה עצמו אינם אסורים שם המלר ומותר לטלטל מזה לזה שהגיגה נגיה אסור מ"מ אינו אסור על מתלר מיהו אסור על מכיה ועיין לקמן בסי' ת"ג בס"ז שם מן סתם ס"ם סעי' ס"ם (בסב"א ס"ק י"א) יותר מסאתים אסור זם לגיין בל לקמן יותר מסאתים אסור (שם ס"ק י"ד) אסור לטלטל ממנו לגיה ר"ל דבכ"ע נקע מתנה סס"ל לכסוף קלי לגיגה מכה"ל בסור לגיגה מתנו מה"ל בהמנ המלר קלי (שם בסב"א ס"ק ס"ו) בס"ם רסי' סי"ן כלל:

זרעיסה קרוי קרפף ושאינו מרבע הוי חצר ופרוגין זה לזה שאין ממילה ביניהם אפ"ה לא אסרי אהדדי דאחד נברא הוא דקי"ל כר"ש דאמר לשוה חצר וקרפף לא אסרי אהדדי לענין כלים שבתוכו אחצר אבל לא לכלים שבתוכו תוך הבית עכ"ל רש"י ומרי"ה שיש פ"ז ע"ל תע"ג דלאו דאחד נברא דר' ע"ש ברש"י ומשמע דבמזרע מיעוטו עכ"פ מקום הזרוע אסור לאין שם דירה עליו אבל ביותר מסאתים הוי כרמלית ואין היתר מחצר לכרמלית בשום דבר לכ"ע ומבואר בדברי המור דסאתים ופחות מסאתים שוין הן ע"כ מ"ש כאן בש"ע אפילו אין בהם אלא סאתים הכוונה ה"ה פחות מסאתים: (ה) מי שיש לו גנה בו׳ • פי׳ ואין גדר בין החצר ובין הגינה ואם יש גדר ביניהם החילוק הוא בזה בגינה עצמה דאם הגינה יותר מסאתים אסור לטלטל מחצר לתוכו בכל גווני ואם היא סאתים אם אפילו מוחר לטלטל בתוכה אפילו כולה ומן החצר לתוכה בכלים שבתוכו בחצר אבל לא לכלים שבתוכו בבית ע"כ ראוי אלא לאכול לו לפחות בגינה בשבת דאל"ל ליזהר בזה וכבר זכר רמ"א זה בסי׳ של"ו מעשה אחר ואפילו לטלטל סכינים אלו מפתח בחנותו מחצר לגינה אסור דהוה כלים שבתוכו בבית וכאן לא שייך הוקף לדירה דזרעי׳ מבטלים הדירה והרבה כבלים בזה: (ו) **אסור להוציא מגנה לבית** • משמע אבל מחצר לבית מותר אע"ג דהגינה אסור בו בעצמו ממנו לבית מ"מ אינו אוסר את החצר לאסרו על הבית ולא אמרינן דאפילו במילואו למקום האסור אלא באסור מצד עצמו: (ז) **וקירה ממנו בית סאה** • כתוב בטור אפילו אם הקירוי הוא משופע דהשביב כאילו ממילא הוי׳ עמ"ש ע"ז בסי׳ שס"ח:

שס (א) **וכן הדין אם הם שנים**• ב"י נסתפק אם ר"ל דלגבים מותרים גמי בית סאתים לגביהם ביחד כיון שבתוכו ביחד אז אם ר"ל דאין מותרים לכ"א מהם אלא ב"ם ובכ׳ כל בנות נבי ג׳ קרפיפות דף ל"ג משמע דלכ"ח מותרין ב"ם דקאמר אמצעי מנוסף וכו׳ אין מותרין להם אלא בית שם ומשמע יש לחלק דשאני התם שבתוכו כל ח׳ בקרפף אבל אבל הכא שבתוכו ב׳ בקרפף אחת אפשר אחין מותרין לגביהם אלא קרפף ח׳ עכ"ל ולעד"נ מדאמרינן בש"ק דרש ר"נ יחיד מותרים לו ב"ם ב׳ מותרין להם ב"ם ג׳ נעשו שיירא ומותרין להם שם ואי ס"ד דאב׳ מותרין להם ד׳ אחים מאי רבותא דג׳ דמותרים להם שם ואמה לנו מעלה דנעשים שיירא אם מותרין לפי ערך אלא ע"כ דעד ג׳ אין מותרין להם לפי ערך אלא בג׳ דוקא יש מעלה דהוה לפי ערך ולמסקנא כל לרבו וכ"מ לשון הרמב"ם והטור וכ"כ הר"ר יונתן בפי׳ ב׳ אחים (י") לג׳ יחידים: (ב) **אבל אם לא הקיפו יותר על שש כו׳** • כ"כ ב"י בשם המרדכי ותימה שהרי רש"י פי׳ בהדיא ז"ל ואע"ג דאיכו ג׳ אם א"ל אלא לאחים והקיפו ד׳ אחין ממי בטלו מחיצות ולא מצינו מוקף על רש"י ולכל הפחות היה לו להביא דברי רש"י ולגלות שיש פלוגתא בזה ומ"ש ר"י ראיה מדאמר רב גידל לא הוקרבו אלא לה׳ והקיפו ז׳ אפילו בם׳ אסורין ולא אמר רבותא דאם לא הקריבו אלא לד׳ והקיפו ו׳ אפילו בד׳ אסורין אין זה ראיה דאם נימא מיהר על שם אין כאן רבותא כלל ובכל גווני אם יש יותר מבית אחים אסורים גם הטור ושאר פוסקים לא חילקו בזה:

ל"ל לפני

יב ממנו ומן החצר • דשמא זרעיס מבטלין דירת חצר וה"ל כולו קרפף ואפילו הן בל אחד ח׳ אסור לטלטל לבית (כ"י ריטב"א) והגינה והחצר מלמרסין (כ"י מרדכי) וכמ"ש ס"ש: **יג אוסר כל החצר** • הה"ל כרמלית וחצר נפרן במילואה: **יד ממנה לבית**• משמע מחצר לבית אבל אבל בטור כתב אסור להוציא ממנו לבית אינם מחצר אסור וכ"כ המרדכי דאע"ג דמותר לטלטל מחצר לקרפף כמ"ש רסי׳ שע"ב מ"מ לענין כלי הבית ה"ל חצר נפרן במילואה למקום האסור לו ואוסר לכלים מחצר לבית ומיהו אם הגינה פחות מב׳ סאתים אבל לטלטל מגינה לבית דבטיל לגבי חצר דאינו חשוב לאות לה אם אם בש"ע (מרדכי ותו׳) וכ"מ בגמרא ע"כ: **טו י׳ טפחים** • דפחות מי"ט ה"ל כטיט ורפש אין חולקין רשות לעצמן (מ"מ) ודע דבמקום י׳ לא נאסר בחצר מטוס ממילא בינם לחצר כמ"ש רסי׳ שכ"ו: **טז הקרפף אסור** • ומייתי כיון דאחצר ניסופים ונפרן פחות מי׳ דאל"כ אף אחצר אסור דנפרן במלואה כמ"ש ס"י (הגר"א ותו׳) ע׳ סוף סימן ש"ם:

שנט א יתירה על בית סאתים• אבל בית סאתים אין לה דין קרפף ומותר לטלטל ממנו לבית (כ"י סימן שכ"ם סי׳ע):

שס א מחיצות גרועות • אבל מחילות גמורות מותר אפי׳ יותר מסאתים הוקפו לדירה שהרי הקיפום לדור בהם בשבת (רש"י): **ב שתי** • כגון שנעץ קנים פחות פחות מבלשה • ערב • כגון שהקיף ג׳ חבלים פחות פחות מג׳ והחבלים יותר על טפח ומ"ש הרי"ף והרא"ש דירה שתמיסה לאויר כיונו גם ק׳ לממילה הוו כדאית׳ ברי"ף בהדיא וע׳ בהרר"י אלא כמ"ש ס"ש והכיר אין להם כיאור: **ג אם הם שנים** • אין מותרין לגביהם אלא סאתים (ב"ח ס"ע): **ד גם האמצעי אסור** • אבל האיזון הסמי מרי: **ה מגופף** • כגון שהוא לחב מהחיצונים: **ו נותנים לב׳ החיצונים** • נראה לי לדעת הראשונים דלעיל גם האמצעי מותר דמחסר

יב הגה קטן אינו מצטרף לשיירא: (רמב"ם פרק י"ח):

ב ז היו שלשה והקיפו כל צרכם ומת אחד בשבת מותרים בכל השבת כיון שנכנס השבת בהיותר היו שנים והקיפו יותר מסאתים ונתוספו עליהם בשבת אסורים כיון שנכנס שבת באיסור:

ג ז היו ג׳ והקיפו כל אחד לעצמו זה בצד זה ועירבו יחד אם החיצונים רחבים והאמצעי קצר שנמצא האמצעי פרוץ במילואו לחיצונים וחיצונים שיש להם נפופים עודפים עליו מכל צד נותנים להם כל צרכם באמצעי אפילו אם הוא גדול הרבה שאנו רואים כאלו כולם דרים בתוכו והרי יש שלשה ביחד ח ואף בחיצונים נותנים להם כל צרכם דכיון שנעשו שיירא באמצע הוה ליה אינך כחצר לאמצעי ט ויש אומרים שהחיצונים אינם מותרים אלא עד סאתים ואם אחד מהם יותר מסאתים ד גם (ה) האמצעי אסור שהרי הוא פרוץ במילואו ואם החיצונים פרוצים במילואם לאמצעי והאמצעי ה מגופף ויחיד בכל אחד אין נותנין לכל אחד אלא בית סאתים ואם אחד מהחיצונים יותר מבית סאתים הוא לבדו אסור ואם האמצעי יותר מבית סאתים גם החצונים אסורים שהרי הם פרוצים למקום האסור להם י אבל אם אחד בכל אחד מהחיצונים ושנים באמצעי או שנים בכל אחד מהחיצונים ואחד באמצעי ו נותנים לשנים (ו) החיצונים כל צרכם דחשיבי כל מה שבאמצעי כאלו הוא בחיצונים כ במה דברים אמורים בשאינם פתוחים זת לזה ביותר מעשרה דאם כן

יש יותר מבית סאתים אסורים גם הטור ושאר פוסקים לא חילקו בזה:

באר

פוי כחצר ופרוגין זה לזה שאין ממילה ביניהם וכ"ל כנסרן במלואה למקום האיסור: (י) גנה • פי׳ ואין גדר בין חצר ובין הגנה • ואם יש גדר ביניהם החילוק הוא בזה בגינה עצמה אם הגינה יותר מסאתים אסור לטלטל מחצר לתוכה בכל גווני ואם היא סאתים אם אפילו מוחר לטלטל בתוכה כלים שבתוכו בחצר אבל לא לכלים שבתוכו בבית ע"כ ראוי אלא לאכול לו לפחות בגינה בשבת דאל"ל ליזהר בזה וכבר זכר רמ"א בסי׳ של"ו מעשה אחר ואפילו לטלטל סכינים אלו מפתח בחנותו מחצר לגינה אסור דהוה כלים שבתוכו בבית וכאן לא שייך הוקף לדירה דזרעים מבטלים הדירה וכרבה בכלים בזה: (יא) לבית • דשמא זרעים מבטלין דירת חצר וכולו קרפף ואפילו הן בל אחד ח׳ אסור לטלטל לבית (כ"י ריטב"א) • והגינה והחצר מלמרסין כ"י מרדכי: (יב) אחר • דהוה לה כרמלית ואחר נפרן במילואה: (יג) ממנו • משמע אבל מחצר לבית מותר אף בל נב דהגינה אסור מצד עצמה אינו אסור אחר אחר לטלטל לבית ע"י ריטב"א • והגינה והחצר מלמרסין כ"י מרדכי: (יד) אחר • דהוה לה כרמלית ואחר נפרן במילואה: (טו) ממנו • משמע אבל מחצר לבית אסור אבל לא לכלים שבתוכו בבית אבל לא לכלים שבתוכו בבית אבל לא לכלים שבתוכו בבית

דמתסב כתלר לחילוגות וכ"מ במ"מ וכ"ח: **ז** וגם המגופפים אסורים • פי' לס היקף אחת יותר מסתתיס ואפשר דלקולא נמי מהני פרלה יותר מי' דס"ל כחילו דרין כולן כקרפף ח' ונוחגין כל לרכן ע"פי' סע"ב ס"ו:

שסא **א** ולמעלה מי' כו' • דאילו כולו אינו נכוה י' לא מהני סולם דהוי רשות הרבים כמ"ש סימן שמ"ה סעיף י' וסע"ו ואם הוכו י' אף על פי שמלד המלר אין בו י' ח"ל סולם (עיין ת"ס) (כ"י הכ"ח מ"מ): **ב** משתמשין בו • שמימין כובשים וכלים קטנים עליהם: **ג** סולם קבוע • דבזה סלקוה לגג מן רה"ר: **ד** בפחות מי' אסור • דשתתא בקרן זוית לא עבדי איסורי: **ה** ברוחב הקרוי ד"ט • ואע"ג דקורת מבוי סגי בטפח התם טעמא מפוס היכר בעלמא:

שסב **א** לשמור השדות • אין עצוי לדור בה יומם ולילה:

ב ועיקרן במקום כו' • וה"ה אם אין נכוסין י' במקום שמחוברין לאילן אלא שבאמצע נכוסין י' בעטרה בקצת וכ"ל דבמקום שנכוסין י' כ"ל רחביס ד' דאל"כ ה"ל כרמלים עיין סוף סי' תרל"ח: **ג** שאינו עשוי לדור • כ"ל אחם מילא הקש לגסס דירה כמ"ש סי' שכ"ח ס"ב אפילו לא נעש האילן לך אם רוב הדופן מן הקש הוי מוקף לדירה וכ"מ בתו': **ד** מחיצה שנעשית בשבת • יען כי סרכ"י והכ"ח הקשו על הטור והכ"ח הגיה ע"ש ולכן אחיך קצת להודיע שדבריו נכיס ויקרים וגם לא יסיח הרא"ש והר"ן וכשאי עדיס המחמיסים זא"ז בסס ר"ח דהא הרא"ש כתב ופר"ח דר"ל בעלמא איתמר ולמס לא מפרש דקאי אסיפא דבריתא דקתני שכל מחילה הנעשית בשבת בין בסוגג בין במזיד שמה מחילה דמיירי בר"ה וגז"ק ר"ל ל"ש אלא לזרוק אבל לטלטל אסור אלא ע"כ כמו שכתב הרא"ש דדומיא דרישא קתני דאפי' לטלטל שרי וה"כ מאי קא משמע דר"ע אמזיד איתמר הא ברייתא בסיפא נמי קתני מזיד ואפ"ה שרי וזה קשה לו להרא"ש ולכן כתב וז"ל ומשני דר"ע אמזיד אתמר טילא דשמה מחילה בר"ה כלומר אלא היה שם מחילה מעולם ושאלה עתה אבל בסיפא מיירי שהיתה שם מחילה ונפלה בשבת וחזרה ונעשה דאז שרי אפילו במזיד וכמו שכתב הר"ן בסס ר"ח אלא דקשה להרא"ש הא ברישא נ"כ מיירי שנפלה בחול דאל"כ לימא שבת כיון דהותרה הותרה כמ"ש סי' שע"ד ס"ב אלא ע"כ מיירי שנפלה בחול ואפי' הכי שרי אפי' נעשית במזיד וכ"כ התו' ורא"ש ס"ק דעירובין ובקשה לר"ע ונז"ק הרא"ש דרישא מיירי שהיתה בלא זה רה"י ע"ש אבל ר"ע מיירי שנעשה על ידה רה"י וכזה

שסא (א) בתוך י' • וכמי ר"ה משתמשים שם והוה כר"ה ואסור להוליא שם מן הבית מהני סולם דגלי דעתיה דסלקה לגג מן ר"ה ואיהו ניחא ליה לאשתמושי ביה אבל בסולם עראי אין כאן סילוק כיון דמסלק ליה לסולם: (ב) והוא שלא יהיה פי תקרה משופע • כ"כ הטור ח"ל וכגון שפי התקרה חלק ולהכה ד"ט אבל אם הוא משופע ואין בו ד"ט לא אמריגן יורד וסותם עכ"ל וכתב ב' שלמד כן מדאמריגן פ"ב דעירובין דף כ"ה בפלוגתא דרבה ור"ז לי אויר קידוי מייתר לו אינו מייתר דרבה ס"ל מייתר וה"ל יותר מב"ס ור"ז ס"ל אינו מייתר דאמריגן פי תקרה יורד וסותם וה"ל כאלו יש ממילא עד למעלה לימא כפלוגתא דרב ושמואל קא מפלגי דאתמר מכסדרה בבקעה לב אמר מותר לטלטל בכולה דאמריגן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין אלא בד"ח לא אמריגן פי תקרה כו' לי דעבדא כשין מכסדרה קטנה שהם ה"כ דרבה מודה דאמרי' פי תקרה כו' והא דפליג רבה כאן דעביד כי אדזילא פיכס"ל יליע גג משופע דליכא סה ומסמע לרבינו דכיון דליכא סה לכ"ע לא שייך למימר פי תקרה ור"ז דסרי התם לאו דמתורת פי תקרה היא אלא מטוס דכיון דמקורה לא הסיב קרפף ואע"ג שהתו' והרא"ש מולקים בפרק כל נגות על רב"י שפיכס קידוי בחלכסון ובשיטא לאו למימרא דס"ל שאע"פ שהוא בשיטא אמרי' פי תקרה דהא (בל"ל) דעביד כי אדזילא דאמרי' בעוטין פסין דלא אמרי' ביה פי תקרה אכ"ע היינו גג משופע ולא פליגי אלא בפירוס אלכסון ומ"ש ואין בו ד"ע פי' שאם אין בקורה רוחב ד"ט אע"פ שאינו משופע לא אמריגן פי תקרה וכ' רבינו ז"ל במקום אי עכ"ל ומאוד מאוד תמוהין דבריו דאא"ה בשמשופע לא הוה אמריגן פי תקרה לכ"ע כתב הטור בסימן שנ"ח בסופו קרפף בג' סאין וקירה ממנו בית סאה מוהר אפילו אם הקידוי משופע דהשביון כאלו מחילה בסוף הקידוי כו' עכ"ל משמע בהדיא דאמריגן פי תקרה וזה אלא כדברי ב' דאמר דבזה כ"ע ס"ל לאסור ולא אמריגן פי תקרה והו דלדברי ב' מ"ש דרבי זירא דאמרי כיון דלא אמרי' פי תקרה והו קשה דרבינו הטור כתב בהדיא בדמזיס פרק שוטין פסין בקרפף של ג' סאין וקירה בו בית סאה אפי' הקידוי משופע אמריגן ביה פ"ת יורד וסותם הרי מבואר אלא כדברי ב' שם כן נראה דרבינו הב' לא יצא כל ידי חובת הענין כזה הגם כי מו"ח ז"ל הסכים עמו אלא העיקר הוא דדברי הטור בשיטת הרא"ש דבפרק שוטין פסין גבי קידוי אף לר"ז הסיתר משום ס"ת אלא דתלמודא קאמר שם דל"ת פלוגתא דרבה ור"ז בפלוגתא דרב ושמואל פליגי לענין אם אמרי' כלל פי תקרה וסיינו דעביד כמכסדרה ורבה ור"ז ס"ל דודאי קי"ל דאמרי' פי תקרה כו' היינו דעביד בשוה אלא דאם עביד כאדזילא דהיינו בשיטא בפירס"י שכן מביא הרא"ש האי פירס"י שם ובזה פליגי רבה ור"ז דלרבה לא אמרי' פי תקרה באם הוא משופע ולר"ז אמריגן כן אפי' במשופע וקי"ל כר"ז כמ"ש הרא"ש אלא דעדיין צריך הגאון ז' דהיינו שלריך רוחב הקורה שפיס יורד וסותם ד"ט דלא כרש"י שם"ל דד' בטפח כמ"ש התו' בפ' כילד משתתפין דף פ"ו ד"ה קורה ד' מתרת כו' שלא הולרך הטור לחזיר שם שיהא רוחב ד' הא שם מייתי בתקרה שהיא כסוי לאכסדרה וכולהי ים שם ד' טפחים אבל כאן דמייתי בקרוי שנפלה וגפטמים ים שם קורה אחת שנשברה אחות מד' טפחים פ"כ הזכיר שיהיה שם דוקא ד"ט ופי' דבריו הוא וכגון שפי התקרה חלק ורחבה ד"ט פי' שהסה הוא חלק ורחב ד"ט בתותו ורחב אבל אם הוא משופע ואין בתותו שיטא שהוא לגד הסה של התקרה ד"ט לא אמרי' ביה פי תקרה וע"כ לא אמר בסיפא ואין בלחבו ד"ט כמו שזכר בריאה רחבה ד"ט דאלו לא קאי על הרוחב בפשוטו אלא בהשיטא אמר שם בשיטא ד"ט במקום שהוא הסה של התקרה לא מותר וא"כ אין לאו לריכין לדחוק לפרש דהוי"ו הוה במקום או כמ"ש ב"י אלא הוא בפשוטו והא דאמריגן כאן בפרק כל נגות דאמרי' בי רב משמיה דרב כגון שנפלה בקרן זוית בחלכסון ס"ל לעוד בשיטת הרא"ש כאן שאין הטעם משום שהוא בחלכסון מ"מ פי תקרה אלא משום דהוה בקרן זוית ונטפס דפי תקרה ורבה וכל ניחא אחר הענין בס"ד וכב"י וס"ש לא נחתי לזה כל עיקר ותו הקשה מו"ח ז"ל דבדי הטור לתהדי דכאן דבעוין רוחב ד"ט לפי תקרה כו' ולא כרש"י ובה' סוכה סי' תר"ל כתב אפי' אם יש בפי התקרה של אכסדרא טפח לא אמרי' ביה יורד וסותם כו' משמע דבשיטור טפח תליא מלתא ואילו בין שבת לסוכה ותוא דוחק גדול ולע"מ מתחלה דהתם לא פסק להלכה דבטפח סגי אלא דנקט שם שיטור דמהני ביה פי תקרה דהיינו לרש"י כדאיתא ליה בטפח ממילא לתו' בד"ט ובכרמזים כ' שם ספ"ק דסוכה בהדיא בד"ט וע"ז אמר אפ"ה לא אמרי' שם פי תקרה מטעם הנזכר שם כ"ז פשוט וברור:

שערי תשובה

שסב בש"ע סעיף ג' מחילה הנעשית בשבת כו' ושיין בגו"ת כ"ב מ"ת סימן מ"ד אם מתקלקל אלחי נ"ם שם אסור לתקנו ע"י אמירה לאינו יהודי ואם מצא המורה ושה לתקנו מותר ספלגול אפילו בשבת שלאחריו ואפי' אם נעשה התיקון בע"י במזיד ובמזיד שעשאו מסני אפילו לאפוסקים לאין ע"ח בע"ע ולא הושילה בע"ם כלל כיון דשעשאת במזיד מסוס קנסא ולא קנסינן בשבת בגלל מעבר בע"ם ומכ"ם לאפוסקים ע"ח ביום טוב ושיין בסי' שס"ג סע"ד ולאפילו לחנ"א שם שרי כאן ע"ם: מסיד

באר היטב

שסא (א) מעשרה • ואם תוכנו יו"ר אף כו ו"ר אינו לריך סולם כ"י:
(ב) סולם • דגלי דעתיה דסלקיה לגג מן ר"ה בסולם קבוע:

שסב (א) שאינו • כ"ל אחם מילא הקש לגסס דירה כמ"ש סימן שנ"ח ס"ב אפילו לא נעש האילן לך אם

שסב (א) **וה"מ שלא היתה שם מחיצה** · לפי' ר"ת דהטור וס"ע נמשך אחריו יש כ' דרכים לענין חומרא במזיד אחמד הא כמ"ש כאן ובטור דהיינו אם לא היה בהם ר"ש שם מחילה קודם שבת ובשבת עשה מחילה במזיד אינה מועלת לקולא דהיינו לעלטל בתוכה כמו בהם"ר דקאמרו דבגן אחל אם היה בר"ה בבר קודם שבת שם מחילה וע"ם היה רה"י ועירב עם אחרת שהיא רה"י ומעלה בשבת ממעלה היה חוזר ומעשה רה"ר ואסור הכל בין לעלטל בתוכה בין לעלטל לאחרינו ועשה במזיד המחילי חזרו לרחמן הראשון וש"ם כאן נגללו המחצלאות דהיינו כל המחצלאות וחזר לרה"ר לגמרי בכולל וחזר ועשה אלא בענין שהיה בבר רה"י אלא שהיו ב' מערות שם ועירבה כ"א לעצמו והיו המחילות שביניהם מועילים שאין אחד אוסר על חבירו ואפלו ואם אינו אוסר אם אינו אחד אינו אוסר אם אינו אחד אינו אוסר אם אינו אחד

כתבו דחד טעמא הוא וכ״ל דקטיא לבו כיהך פריך בפסיקתא דלא הוי עומד הא למרינן לעיל דהוי עומד וע״ז כתב מסוס דלחי לוחיל וכו׳ וה״כ בהג״ל מייני היכא דליכא לוחיר יותר וכ״ע וכ״ל דס״ל כמ״ס הו׳ דעלמא לא למרינן לחי׳ ומבטל למחיצתא דלא בחויר בחי מוסכו כסתום

ר״ח ס״ל לדעת הוה ומאני ר״ח לא היה מן המנין זה אינו ענין למזיד דלעיל דהתם לא מיירי אלא מעיין המחילה עצמה בה ליסור אם נעשית לדעת מי שהוא במקום הממילה אבל לענין הטושה אותה במזיד ודאי לאסור משום קנס כדלעיל וה״כ קשה על ר״ח בלייוס לעשות מחילה כיו לכתחילה ואם היה כאן היתר דלא לאוייב מזיד בזה הכא נמי נימא לעיל בעשאה במזיד דיהיה מותר אם עשאה אחר שלא ידעה ליהנות ממנה ובאמת נראה לי שכאן אין שייך איסור הטושה כיון שבמחילה עצמה אין שם איסור בנין כמ״ש רש״י והא דהמחילו בלדעת הוא משום שלא יבוא להקל באיסור שבת כמ״ש כ״י בשם ה״ח בשם הרשב״א לענין אם אחד מהם יודע שאמור: (ד) מן הצד לא מהני · פירש רש״י שלא יתן העליון על שני הקנים העומדים אלא הבריו דומה לפתח שהמשקוף ינתן על ב׳ המזוזות על״ל ונראה פשוט דהך מן הצד לפירש״י אין האיסור אלא אם החבל שלמעלה קשור שלא בקצה העליון של הקנה אלא בולט קצת מן הקנה למעלה מן החבל אבל אם הוא כרוך בקצה עליון מלדו ואין בולט מהקנה למעלה מהחבל בשר וכ״ה ברש״י פ״ק דף י״ל לעיל מיניה ז״ל מן הצד כלומר שמתה זמורה מזו לזו בחלמעיתן ולא על לחיתון עכ״ל ושבסי׳ שס״ג סכ״ו ומ״ש בזה בשיבוד שלמו בסי׳ ד׳:

שסג (א) שיש לו ג׳ מחיצות · בטור כתוב כאן שהוא רש״י נמוך מן התורה והקשה ב״י דהא בסי׳ שמ״ה כתב הטור דמבואות שיש להן ג׳ מחיצות ואין לחי וקורה ברוח רביעית דהוה כרמלית ותי׳ דהא דאמר כאן רש״י נמוך לאו לחייב הזורק לתוכו מרה״ר אלא לחה״ר שלטול בתוכו וכו׳ שכך דין כרמלית מן התורה כו׳ והוא דוקא דהא רש״י נמוך אמר כאן ולעד״ג לתרץ דבסימן שמ״ה מיירי שברוח הרביעית הוא לרה״ר שכ״כ שם וקרן זוית הסמוכות לרה״ר כגון מבואו׳ שיש להם ג׳ מחיצות כו׳ וזה המבוי אמנין דחקו בו רבים לחיכנס שם כשיש ברה״ר הרבה בני אדם כדאיתא בגמ׳ פ״ק דשבת דף י׳ הלכך אע״פ שהוא מלד עצמו הוה רה״ר נמוך מ״מ הרה״ר מפסידו מלהיות רה״ר אבל בטל הלד הרה״ר ונקרא לידי רה״ר והוי כרמלית משא״כ כאן דלא מיירי בענין זה שדוחקין שם רבים לעמוד ממילא נשאר עליו שם רה״ר נמוך מן התורה ואף על גב דאמר כאן כ״מ שיש ג׳ מחיצות כו׳ היינו בלחין שם ביטול מלד כניסת הרבים מדוחק · מילוק זה מלאתי במ״מ פי׳ ח״ל ורש מחלקים בין פתוח לרה״ר ובין פתוח לכרמלית על״ל ולשון כל מקום שזכר הטור ומסמע לפי׳ פתוח לרה״ר והיינו במקום שאין רבים דמקו׳ שם ומי״ל דכל מקום דנקט הטור קאי אחלב מבוי הוא מרבו יתר על רחבו: (ב) חצר שנפרץ כו׳ · פי׳ מרובעת אבל מבוי הוא מרבו יתר על רחבו: (ג) טפח מבאן כו׳ · ממעט דיש מילוק בין עושה שם לחו׳ שם בב׳ משהיין כמו דזכר בריטה אבל בנשתייר לריך שפח ולא הוזכר בב״י מזה ולדברנא כתב בהיפך ע״ש מ״ש על דברי ר״י אלא שבחו׳ פ״ק ד׳ י׳ כתבו להלק בן ח״ל ח״ל בשם נמור שני

בב׳ משהיין אבל בתחל עלמו לא הטיב שם אם לא ברוחב טפח דאין היכר כ״כ בבתחל כמו בשם נמור אע״ל והב״י עלמו הביא זה אח״כ: (ד) ולבן עושין לחי מסיד מחוי בו׳ · ואע״ג דבשם שטורא קלת אבל הכא מה שעושין מסיד ממחי היינו בל״ה דא״ל רק קנה א׳ מזה וקנה א׳ מזה שני בבל שהו וכ״מ המילוק בת״ה סי׳ ע״ד ולפ״ז אינו מיושב לשון רמ״א שכתב ולכן עושין לחי בו׳ דמסמע דמיירי מדין לחי דלא ל״ה והה אינו ולקמן סי׳ זה סכ״ו מבואר בהדיא דזה קאי על ל״ה שלמו עושין · וכתב בתשובה הרשא לאמנם ריוהא קא מזיגא דמיחוי הסיד הטחוי בבתחל דזימנין דאתי תקלה כי הבלבים רגלים להתחבר בבתחלים ומוחקים מיחוי הסיד מן הבתחלים למטה יותר מג״ט מהקרקע ותו לא חזי ללחי ולא למחילה דהוה מחילה שהבדיים בוקעים בו בל״ל מסמע דשב״ל בענין דליהוי בהאי מיחוי קלת דבר ממש ובב קלת ולא סגי במחילה הסיד מעיכר על הבתחל לחוד וכ״כ בהרא״ה תשובה תחלה דשב״ם בענין שיהא עב כחוב הסרבל וכ״כ ב״י בשם תשובת הרא״ם שיהיה מקלתו בולט בהבתי זה לפי ארחיתי מורה ח׳ שלוה לרשום בבתחל במקום לחי במין שעבר לבן שקורין קרייר״ד ודימה לוחו לזה בפרט בענין זה של מיחוי הסיד אחיתו עולה שפיר להלבה בשם ת״ה עלמו שם שנדחק כדי לייסב הסרבל בזה והבו דלא לוסיף עלה ואין בזה רק מוכח ואמלולה: (ה) מעצי אשירה כשר · כ׳ ב״י ולדברי מהר״מ דס״ל דחוט הסרבל

ומסס מחילה מוי מסק ב״ו: (ח) ולכרמל״ם · אבל בדרום ג׳ בל מבוי מחי מחי בשם ס״ד סימן ס״ד כמבוי מפשלם: (ו) וקנה · אחיתו לחד בשם מחבירו מ״ל: (ז) מבוזיים · אבל מרוחקים מאמו אפי׳ כל שאוה שבול מ״ל: (ח) מן הלד · ואם שבה גם קנה לחד תחבו בבר אבל מקום יש לשלוף קנה בשבול מאבי מרוחקים בבה״ג בשם הרא״ם · ושיין ס״ו:

שיערי תשובה

שסג (ג) מסיד שבה״ע וע׳ בבו״ת ב״ב מ״ת כו׳ יג בגה״ם שהקורה שלמעלה נתונה בגד אחד על האבורה בהגאה לית לן בה לף לא יהיה מונח על עובי הכותל אחד לא

שסב (א) כל שפוח · אפי׳ פתוח מלמעלה ב״ח מ״ל: (ב) קלי · ואפי׳ אין הרוח מפיגו אלא בפ״ם רים סי׳ שם״ב: (ג) מסיד · וכתב הפ״ו שב״ם כפי דלהרי בבלי מיחוי קלת דבר ממש ובב קלת ולא בני בתרתא הסיד שיכר על הבתחל לחוד ובב״ע בפי׳ שיבא בכתוב בבתחל בתקום לחי בתין שער לבן שקורין קרייר״ד ודימה לוחו לזה בפרט בענין זה בבבה״ע בשבלה דלהי מסיד מחוי מחי אפי׳ אפילו לוחה שבה דבשי אחיתו מבלין ובקה מבלין ובקה על בענין אם שוהה לחי מבלין אלא מבלין אלא מסיד מחוי ובקה בבל״ע בשם ס״ם וכ״ב הפ״ו ושיין בתשובת בבה שבקל ח״ב סימן מ׳: (ד) מעצי · דבשין אלא בבי

יד אפרים

שסב (בש״ע סעיף י״) לא אפרי בבבל בבתחלה בו׳ בל״ו: (בבב״א ס״ק ד׳) דבלא בתב בבלא״ם בבשם ר״ם דד״ב. ג״ם אלא לחדוק בבל״ו:

(שם ס״ק י״ד) אבירו דוקן לבוכם בשוכה ב״ד לשלטל בו׳ בבל״ע (שם בבב״א ס״ק י״ו) בבר״ם בו׳ שבב״ע סעיף ג׳:

צורת פתח על גביהן מותר · והני מילי בחצר ומבוי שיש בהם דיורין אבל בבקעה לא מהני בשכל הדרוחות על ידי צורת פתח יז ב(ה) ולהרמב״ם אין צורת הפתח מועיל לפרצה יותר מעשר אלא אם כן עומד מרובה על הפרוץ (ולפי מפני אפי׳ בנקבה בכל הדרוחות (כ״י בשם סמ״ג וסמ״ק):

יא ל מהו צורת פתח יח קנה מבאן (ו) וקנה מבאן וקנה על גביהן מ אפילו אינו נוגע בהן אלא שיש ביניהם כמה אמות ובלבד שיהא גובה הקנים שמבאן ומבאן עשרה טפחים יט נ ויהיו (ו) מבוזיים בנגד קנה פ העליון ואם חיבר הקנה עליון לשני הקנים או לאחד מהן כ (ד) (ה) מן הצד לא מהני פ וצריך שיהיו הקנים שבצדדים חזקים לקבל דלת כל שהוא אפי׳ של קש או של קנים פ אבל קנה שעל גביהן מני בבל שהוא כא ואפילו נמי מהני:

יב * נ כיפה (פירוש ספר העטור כפיפה רש״י) אם יש ברגליה דהיינו קודם שהתחיל להתעגל עשרה טפחים מיתרת משום צורת פתח:

שסג דיני מבוי ולחי · ובו לו סעיפים

א ס מקום (א) שיש לו שלשה מחיצות אסרו חכמים לטלטל בו עד שיעשה שום תיקון ברביעית:

ב (ב) פ חצר שנפרץ בטילאו עד עשר אמות ניתר בפס רחב ד׳ טפחים שיעמידנו מצד אחד במקום הפרוץ ואם ירצה לתקנו בשני צידי הפרצה נ די בשני פסין של שני משהיין ד והוא הדין לנשתייר מהם כותל רביעי בנוי בשיעור ארבע טפחים במקום אחד או אם נשתייר מהשני צדדים (ג) ה טפח מבאן וטפח מבאן ולא זה בגובה עשרה טפחים ו ואפילו אם א אין בפרצה ארבעה טפחים כיון שהוא במילואו צריך תיקון עד שיהא בה פחות מג׳ ז ואם יש בפרצה יותר מעשר אמות אפי׳ אינה במילואו צריך לתקנה בצורת פתח:

ג ח מבוי שיש לו שלשה מחיצות ופרוץ בצד רביעי התירו *בלחי (פירש הרגשים הקרים סלמחה לוחא חדא) ט שעביו ורחבו

ב (א) כל שהוא שיעמידנו בפתח המבוי ויהיה גבהו עשרה טפחים ומכל דבר שיעשנו כשר · אפי׳ מבעלי חיים כ ובלבד שיקשרנו שם בחבלים בתלי המבוי ביתדות שיוצאים מן הבתלים בענין שאינו יכול לרבוץ כדי שלא יתמעט גבהו מי׳ טפחים: (ולפי׳ ג קבר שם לדם נמי הוי לחי ח״ו):

ד ל אם יש קצת כותל ברוח רביעי עולה משום לחי ובלבד שיהא בו רוחב טפח:

ה מ לחי דאי נשיב ביה זיקא ד לא מצי (ב) קאי לא חשיב לחי:

ו נ צריך שלא יהא הלחי ה רחוק מן הכותל שלשה טפחים:

ז ס לחי ו אפילו שברים ושברי שברים כשרים בו: הגה (ד) ולכן שטין לחי (ג) מסיד פתוי בכותל ובלבד שיהיה מלא יתמחה יותר מבלם לחדר · (הס״ד סימן ע״ד):

ח ע לחי שעשאו ז (ה) (ד) מעצי אשירה כשר: בין

ר״ח ס״ל דאפילו הכא נמי אינו ענין לזה דלעיל דבשם לא מיירי אלא מעיין המחילה עצמה שיש בה ליסור אם נעשית לדעת מי שהוא במקום הממילה אבל לענין הטושה אותה במזיד ודאי לאסור משום קנס כדלעיל וה״כ קשה על ר״ח בלייוס לעשות מחילה כיו לכתחילה ואם היה כאן היתר דלא לאוייב מזיד בזה הכא נמי נימא לעיל בעשאה במזיד דיהיה מותר אם עשאה אחר שלא ידעה ליהנות ממנה ובאמת נראה לי שכאן אין שייך איסור הטושה כיון שבמחילה עצמה אין שם איסור בנין כמ״ש רש״י והא דהמחילו בלדעת הוא משום שלא יבוא להקל באיסור שבת כמ״ש כ״י בשם ה״ח בשם הרשב״א לענין אם אחד מהם יודע שאמור: (ד) מן הצד לא מהני · פירש רש״י שלא יתן העליון על שני הקנים העומדים אלא הבריו דומה לפתח שהמשקוף ינתן על ב׳ המזוזות על״ל ונראה פשוט דהך מן הצד לפירש״י אין האיסור אלא אם החבל שלמעלה קשור שלא בקצה העליון של הקנה אלא בולט קצת מן הקנה למעלה מן החבל אבל אם הוא כרוך בקצה עליון מלדו ואין בולט מהקנה למעלה מהחבל בשר וכ״ה ברש״י פ״ק דף י״ל לעיל מיניה ז״ל מן הצד כלומר שמתה זמורה מזו לזו בחלמעיתן ולא על לחיתון עכ״ל ושבסי׳ שס״ג סכ״ו ומ״ש בזה בשיבוד שלמו בסי׳ ד׳:

שסג (א) שיש לו ג׳ מחיצות · בטור כתוב כאן שהוא רש״י נמוך מן התורה והקשה ב״י דהא בסי׳ שמ״ה כתב הטור דמבואות שיש להן ג׳ מחיצות ואין לחי וקורה ברוח רביעית דהוה כרמלית ותי׳ דהא דאמר כאן רש״י נמוך לאו לחייב הזורק לתוכו מרה״ר אלא לחה״ר שלטול בתוכו וכו׳ שכך דין כרמלית מן התורה כו׳ והוא דוקא דהא רש״י נמוך אמר כאן ולעד״ג לתרץ דבסימן שמ״ה מיירי שברוח הרביעית הוא לרה״ר שכ״כ שם וקרן זוית הסמוכות לרה״ר כגון מבואו׳ שיש להם ג׳ מחיצות כו׳ וזה המבוי אמנין דחקו בו רבים לחיכנס שם כשיש ברה״ר הרבה בני אדם כדאיתא בגמ׳ פ״ק דשבת דף י׳ הלכך אע״פ שהוא מלד עצמו הוה רה״ר נמוך מ״מ הרה״ר מפסידו מלהיות הוה״ר אבל בטל הלד הרה״ר ונקרא לידי רה״ר והוי כרמלית משא״כ כאן דלא מיירי בענין זה שדוחקין שם רבים לעמוד ממילא נשאר עליו שם רה״ר נמוך מן התורה ואף על גב דאמר כאן כ״מ שיש ג׳ מחיצות כו׳ היינו בלחין שם ביטול מלד כניסת הרבים מדוחק · מילוק זה מלאתי במ״מ פי׳ ח״ל ורש מחלקים בין פתוח לרה״ר ובין פתוח לכרמלית על״ל ולשון כל מקום שזכר הטור ומסמע לפי׳ פתוח לרה״ר והיינו במקום שאין רבים דמקו׳ שם ומי״ל דכל מקום דנקט הטור קאי אחלב מבוי הוא מרבו יתר על רחבו: (ב) חצר שנפרץ כו׳ · פי׳ מרובעת אבל מבוי הוא מרבו יתר על רחבו: (ג) טפח מבאן כו׳ · ממעט דיש מילוק בין עושה שם לחו׳ שם בב׳ משהיין כמו דזכר בריטה אבל בנשתייר לריך שפח ולא הוזכר בב״י מזה ולדברנא כתב בהיפך ע״ש מ״ש על דברי ר״י אלא שבחו׳ פ״ק ד׳ י׳ כתבו להלק בן ח״ל ח״ל בשם נמור שני

בב׳ משהיין אבל בתחל עלמו לא הטיב שם אם לא ברוחב טפח דאין היכר כ״כ בבתחל כמו בשם נמור אע״ל והב״י עלמו הביא זה אח״כ: (ד) ולבן עושין לחי מסיד מחוי בו׳ · ואע״ג דבשם שטורא קלת אבל הכא מה שעושין מסיד ממחי היינו בל״ה דא״ל רק קנה א׳ מזה וקנה א׳ מזה שני בבל שהו וכ״מ המילוק בת״ה סי׳ ע״ד ולפ״ז אינו מיושב לשון רמ״א שכתב ולכן עושין לחי בו׳ דמסמע דמיירי מדין לחי דלא ל״ה והה אינו ולקמן סי׳ זה סכ״ו מבואר בהדיא דזה קאי על ל״ה שלמו עושין · וכתב בתשובה הרשא לאמנם ריוהא קא מזיגא דמיחוי הסיד הטחוי בבתחל דזימנין דאתי תקלה כי הבלבים רגלים להתחבר בבתחלים ומוחקים מיחוי הסיד מן הבתחלים למטה יותר מג״ט מהקרקע ותו לא חזי ללחי ולא למחילה דהוה מחילה שהבדיים בוקעים בו בל״ל מסמע דשב״ם בענין דליהוי בהאי מיחוי קלת דבר ממש ובב קלת ולא סגי במחילה הסיד שיכר על הבתחל לחוד וכ״כ בהרא״ה תשובה תחלה דשב״ם בענין שיהא עב כחוב הסרבל וכ״כ ב״י בשם תשובת הרא״ם שיהיה מקלתו בולט בהבתי זה לפי ארחיתי מורה ח׳ שלוה לרשום בבתחל במקום לחי במין שעבר לבן שקורין קרייר״ד ודימה לוחו לזה בפרט בענין זה של מיחוי הסיד אחיתו עולה שפיר להלבה בשם ת״ה עלמו שם שנדחק כדי לייסב הסרבל בזה והבו דלא לוסיף עלה ואין בזה רק מוכח ואמלולה: (ה) מעצי אשירה כשר · כ׳ ב״י ולדברי מהר״מ דס״ל דחוט הסרבל

באר היטב

מסס מחילה מוי מסק ב״ו: (ח) ולכרמל״ם · אבל בדרום ג׳ בל מבוי מחי מחי בשם ס״ד סימן ס״ד כמבוי מפשלם: (ו) וקנה · אחיתו לחד בשם מחבירו מ״ל: (ז) מבוזיים · אבל מרוחקים מאמו אפי׳ כל שאוה שבול מ״ל: (ח) מן הלד · ואם שבה גם קנה לחד תחבו בבר אבל מקום יש לשלוף קנה בשבול מאבי מרוחקים בבה״ג בשם הרא״ם · ושיין ס״ו:

ט (ו) (ה) פ בין שנראית בליטת הלחי לעומדים בתוך המבוי ג ואינה נראית לעומדים בחוץ ק בין שנראית לעומדים בחוץ נגד הלל המבוי (הוספת והרא"ש פ"ק דעירובין) ר ואינה נראית לעומדים בפנים כשר :

ר פ הרחיקו מהכותל שלש או שהגביהו מהארץ שלש פסול ה ואם הגביהו פחות משלש אף על פי שאין בו אלא שבעה ומשהו כשר :

יא ד פ אפילו לא עשאו לשם לחי אלא שנזדמן לו שם מאליו כשר כ ובלבד שיסמכו עליו מערב שבת אבל לא סמכו עליו מע"ש כגון שהיה שם לחי אחר ונפל בשבת ובאים עכשיו לסמוך על זה לא (אבל לא היה שם לחי אחר מערב שבת) ט כאלו סמכו עליו דמי) (נ"י בשם ר"ם והגהות אשירי וסמיך פי"ו) :

יב נ לחי העומד מאליו אפילו סמכו עליו מערב שבת אם המבוי רחב יותר משמנה אמות (ז) ד אם הלחי בולט לתוכו י ארבע אמות אינו נידון משום לחי וצריך לחי אחר להתירו ה ויעמידנו ברוח שכנגדו ו ואם ירצה להעמיד אצלו יעשנו ז מעם עב או דק יותר מהבליטה כדי שיהא ניכר שהוא לשם לחי : הגה ואם אם העמידו לשם לחי דאיתא ליה קלא שתקנו לחי למבוי זה אפילו רחב ארבע אמות כדי לחי :

יג יב (ח) ח לחי המושך עם דפנו של מבוי שהעמיד הודו כנגד עובי הכותל פ דשוה מבפנים ונראה מבחוץ שאין הודו של לחי מכסה כל עובי הדופן פחות מארבע אמות נידון משום לחי ומשתמש **יג** עם הודו הפנימי ד' אמות נידון משום מבוי **יד** ואסור להשתמש בכל המבוי שהרי אין כאן לחי :

יד י עוד יש הכשר אחד למבוי הפרוץ ברוח רביעית בקורה שניחנה על ראש המבוי וצריך שיניחנה על כתלי המבוי כ אבל אם נעץ שתי יתדות אצל המבוי בחוץ אפילו בסמוך לו והניחה עליהם פסול :

טו (ט) ל וצריך שיניחנה כדי להתיר המבוי אבל אם לא נעשית לשם כך אפילו סמכו עליה **טו** מערב שבת פסולה :

טז מ קורה זו שאמרנו צריכה שיעור ; ולפיכך אם עשאה מעצי אשירה פסולה דכיון דלשריפה קיימא כתותי מכתת שיעורה :

יז ס שיעור הקורה רחבה טפח ועביה כל שהוא רק שהא חזקה **טז** כדי לקבל אריה שהוא חצי לבנה של שלשה טפחים פ ואם היא רחבה ארבעה טפחים אינה צריכה להיות חזקה לקבל אריה :

יח פ מעמידים דהיינו אם היא נסמכת על יתדות היוצאות מן הכותל (י) שאין ברחבן טפח ולא בארכן שלש ; יש אומרים (יא) שצריך שיהיו חזקים לקבלה ולקבל חצי לבנה ק **יז** א שאין צריך שיהיו חזקים אלא כדי לקבלה בלבד :

יט ר אם היתה הקורה עגולה צריך שיהיה בהקיפה ג' טפחים שאז יש ברחבה טפח :

כ ס היתה עקומה ועקמימותה נוטה חוץ למבוי או למעלה מעשרים או למטה מעשרה רואים כל שאילו ינטל העקמימות ואין בין זה לזה שלשה כשרה ואם לאו פסולה :

כא ת היתה יוצאה מכותל זה **יח** (ו) ואינה נוגעת בכותל זה כגון שסמכה על עמודים וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל זה ופגעו זו בזו באמצע המבוי אם אין ביניהם שלשה כשרה יש ביניהם ג' פסולה :

כב ת הניח שתי קורות זו בצד זו לא בזו לקבל אריה ולא בזו לקבל אריה אם יש בשתיהן כדי לקבל אריה לרחבו דהיינו טפח ב ואין בין זו לזו שלשה טפחים אינו צריך להביא קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת ג ויש אומרים שצריך שיהיו קרובות זו לזו **יח** (יב) בתוך טפח :

כג היתה אחת למעלה ואחת למטה ד רואים את העליונה כאלו היא למטה ואת התחתונה כאלו היא למעלה ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים ולא תחתונה למטה מעשרה ס ולא יהיה ביניהם שלשה טפחים לא בגובה ולא במשך כשרואין אותה שירדה זו ועלתה זו בכוונה

מ"ש

הסרבל דוקא לא הקשה מדמכשירין עלי אשירה דכתותי מכתת שיעוריה דת"ל הא דבעינן כתוב הסרבל לאו משום דבעי שיעורא אלא משום דבעי שיהא רלוי להעמיד בה שום דבר ואשירה ממי רלוי להעמיד בה כו' ת"ל דטעמא דמכתת שיעורא לפי שעומד לשריפה וכיון שאפשר שיסרף ויעשה אפר אם נבלו ועשה ממנו עמוד מהני משום לחי עכ"ל והמחבר שעשה ממנו משום שמעמיד הלחי לעומדים בחוץ דקודם תמורה כל הנשרפים אפשר מותר חוץ מעצי אשירה וכמ"ש בי"ד סי' קמ"ב דאפר אשירה אסור בהנאה וא"כ צריך לפזרו לרוח והוה אפר כמו הצעים פעמן : (ו) בין שנראה בליטת כו' · בגמ' איתא תחלה האי מילתא נראה בצעים ושוה בחוץ וכן להיפך דיעדון משום לחי פירש"י נראה בצעים שהעמיד הלחי רחבו ללד אורכו של מבוי ולא משך קלת רחבו קימעא כלפי חוץ אלא השוה הודו החילון לעובי כותלי המבוי ודומה כמי שמוסיף על רוחב הכותלים ואינו נראה מבחוץ כלחי אבל הודו הפנימי נראה מבפנים שעביו בולט לתוך רוחב המבוי ונראה מבחוץ ושוה מבפנים היינו שמשך כל לחי לחוץ והודו הפנימי נכנס בכותלי המבוי ואינו נראה מבפנים אלא דומה כמוסיף על אורך הכותל אבל מבחוץ ניכר שאינו מבחוץ הכותל המבוי שהרי נמשך ללאה מרוחב הכותל כו' ואח"כ איתא בגמ' בריתא דר' חיי' כותל שלבו ח' כמש מחכירו בין שנראה מבחוץ ושוה בפנים בין להיפך נדון משום לחי ופרש"י בגמרא אחר ח"ל כגון שנכנס הבנין ומיעטו מעביו דהשתא בולט ויולא ממנה כמין עמוד שקורין פלי"ר בין שבניסתו נראית בפנים כו' שעוקב הכותל מאחריו ונראית הפנימה בפנים בין שנראה בחוץ ושוה בפנים כגון שעוקב הכותל מלפניו שאין הבניסה נראית לעומדים מאחריה אלא לגבי רה"ר עכ"ל · ונתב ב' נפרש הפי' הפני של רש"י ח"ל ול"ל דלד הכותל שהיא לחוץ המבוי קרוי אחורי הכותל ולד הכותל שהוא חוץ למבוי קרוי פני הכותל עכ"ל ופי' תמוה מאד דאמתלי יקרא לד מלא המבוי אחורי כותל שני דהא חו' מקשים על פי' הראשון של רש"י דאי הביב נראה מבחוץ כשהלחי לד הפנימי היה מפני לקמן בנכנסין כותלי קמנה בגדולה בקושית חו' על פי' הראשון ע"כ נראה דהחילוק הוא בין הפירושים בזה דלפי הא' הוה נראה בצעים כזה

ונראה בחוץ כזה

ממלא שבצעים הכותל אין הלחי נקלה הכותל של לד המבוי דהה לא מהני בקושית חו' אלא מסכימים לפירוש הפני והוא בדבר זה דפני הכותל קרוי אותו הלד שבנגד ר"ה דהיינו ראש הכותל ממש ואחורי הכותל נקראו הלדדים שבכותל וע"כ הוה שפיר דנראה בצעים הוא כשיש פנס באחורי הכותל דהיינו הלד שלתוך המבוי כזה ם והוא ממש כמו בפי' הראשון ונראה בחוץ הוא כשיש פנס בפני הכותל שהוא ראש הוא העליון כזה ם והוא מהני דוקא כיון שהלחי אינו ללד מלא המבוי דאז אין היכר כ"כ אלא נראה ככותל אחרון ואחר במדרכי שכתב שיש ב' פירושים בדש"י על נראה מבחוץ ולפי' ב"י יהיה גם בנראה בצעים ב' פירושים של פירש"י אלא ודאי כדפרישים כן נכון פירש"י ותו ראיתי עוד דרכים אחרים והגלע"ד כתבתי ועמ"ש סי"ג : (ז) אם הלחי בולט לתוכו ד"א · פירש"י כיון דאורך הכשר מבוי יותר בכך בעלמא ומקרי מבוי ה"נ בשיש מחורות לחי דאלא סמכו' עליה אע"ג דאי עבדיה משום לחי הוה כשר דמשום דריב' בסתימתו אלא גרע מלחי משום הכא כיון דאלא נלחי הוקבע אין במחשבה אלא מלינן לאפוקיה מחורת כותל ולשוויה לחי דכיון דנעשיה ליה מחורת לחי ממלא שאין תיקון למבוי זה ולריך לחי אחר לחתיר המבוי עכ"ל · וכיון דנקט רש"י דבמחשבה אלא מפקינן ליה מחורת לחי אינו עשייתו מעיקרא לשם לחי ולא מהני בלחי הטומד מאליו וסמך עליו מע"ש לענין זה אע"ג דבלחי קטן כשר וכ"מ דברי התוס' שמביא כ"י שהתנו דבשהעמידו לשם לחי יש לו קול ויש היכרא ומ"ה כתבו הטור וש"ע דין זה לחי · בשמנו עליו ובב"י כתב מרש"י ותו' ומעמד דבשמנו הוה כמו העמידו בפירוש והשאיר דברי הטור בל"ע והוא אלא בדקדוק :

בקצת ש"ע נכתב כאן הכ"ה אבל לא היה שם לחי והוא עשוה המדפיס דמקומו קודם סעיף זה : (ח) **לחי המושך כו'** · פי' לאורך המבוי וזהה הוה הדין לחי' הוקבע לשם לחי דאע"ג דקודם לזה מותר היינו דבולט לרוחב המבוי ושתמו דעדיף מלחי משהו מ"ה כאן דאינו סותם וכל שהוא ד"א אין בו חורת לחי אבל פחות מד"א בשר דה"ל נראה בחוץ ושוה בפנים ודין זה אינו בטור רק בגמ' ע"ש פי' התוס' וכאן מעמד דלא קי' לי כדברי התו' שכתבו בש"ע דלא אמרי' בכזה נראה מבחוץ ושוה מבפנים דהוה לחי : (ט) **וצריך שיניחנה**-דקורה משום היכר ואין כאן היכר אבל אם הוא משום מחילה מ"מ מהני לעיל בעומד מאליו : (י) **שאין ברחבן טפח** · דאל"כ היו המעמידים עלמם תורת קורה עליהם ולא בארכן ג' כדי שתהיה הקורה לבוד להכותל והה מבואר בסעיף כ"ה : (יא) **צריך שיהיו חזקים** · בעור כתוב עוד בבא ח' היתה בל קש ושל קנים פסולה כ"ל דהולרך לכתוב זה דשל קש וקנים אינם נפסקים בשביל כובד הני לבינה אלא שמתוך שהוא רק ודק נתמעך ונתבקע ואפשר שהעיקום יגיע למקום פסול ואפי' אם לא תנתק לגמרי אפ"ה פסול : (יב) **בתוך טפח** · ואע"ג דדין לבוד הוא עד ג' הכא שאני דזיל הכא עשוה וזיל הכא ליכא

באר היטב

כפי אלא שיעור עצמו לא המעמידו מבמים הוא · ושיין ס"ו וכיון מאבדן : (ח) בין · עיין ס"ו בסס : (ו) ואינה · ואפילו מרוחקת מבני בכתלים מאבדין לגבוד : המחבר

ו טור בשם ר״מ מרוטנבו׳ ולגירו הרמ״ם וכן כתב בשם הרי״ף ולין פלוגם הר״ן הר יהודה ו בשם בגמ׳ ת הרא״ם בשם ורבא דסרמבא״ן וכ״מ סתור ת בשם ו בהלוקיומת דרב אשי וכפי׳ רב״ו ו בשם בגמרת ס׳ כ מבשם רים מירוגון ל בשם בגמ׳ ג׳ מ מבשם רים שירוגין וכרב בשם בגמ׳ ל׳ ג ר״י וכ״כ ס״ם בפי׳ ו בשם בגמ׳ ג׳ וכרב דימי וכפי׳ ר׳ יהונתן ב בשם בגמ׳ ב׳ וכר׳ יוקב וכרי״ף ורא״ם ורמב״ם בפי׳ ו בשם ס׳ ולכתבי דבל פחות מי׳ לא מיקרי דומן ולריך תיקון כשיטת מר׳ סמכוי לי בם ר״ב ק תוס׳ ורא״ם וכפי׳ רב״ו ע״ר ורש״ר כ בל״ל בשם ספקו שאין מלבב מרב ב פ״ם בפי׳ מס״ם ו בשם וכמ׳ ה סרא״ם וכתבתם עיין בפ״ב מס״ם מתסקת בגמ׳ שם ע״ד כ שם ר״ל ג שם בפי׳ רב״ו :

יד אברהם

ומלוה לומר כו׳ נראה שכתבו מה שכתב בל״ת דסקיפת בוא כו׳ פיטו קפיפת לפיטר שאין מתירון אלא חוץ י׳ ושיטו מה״ם בל״ת דיריס בפל״ל אמיתת דיריס בפל״ל ונלמדת ליתת דבוות בל״ם פ״ם דסקיפת בו׳ בוא על בקפיפת לאיסור ור״ל דבל״ר מפרש דפרבל״ם קפ״ל דמשוסה קלת לחפס ג״ב בסר דלא פיתת בים קפיפת מם מתקלים לחפס מי׳ שאין מוסר אלא״ב מולו לחפלם מי׳ וקפ״ל דלף בפס״ל מי׳ דבל״ם מיירי מפגיע דפרבל״ם שלמה עלמה רמבם ר״ם ודבריי ספ״ו ל״ם בם אלא כולם לחפלם מי׳ ואיטו ופעיקר שאין בלן פ״ם וכו׳ בל״ל (שם ס״ק פ״א) וסם בריי״ף בו׳ בל״ל (שם ס״ק י״ח) מלר א׳ אלו ב׳ מבסויין בו׳ בל״ל (שם ס״ק יב) לקטור בחבל מן סלר בו׳ בל״ל בם ובל״ל בו׳ יולאין מפוסין עד י״ט בסוך לקרקע אפר בבל״ל מבחסיסין מתחיל בסוך לקרקע וסולבים בבוסם עד י״ט ואפר בם״ם ובל״ל יולאין מפוסים י׳ ובחבלות ובסר ב׳ בבלאם לבנים עד ג׳ פעמים ס״ם: בם מבקום קרים בל ל״ם וב״ם בו׳ בל״ל (שם ס״ק ב׳) לאיסור לא אמר בם דבא אלא מפוסין בו׳ בל״ל - בחבן מבקום דמוכר לקום בבבת אם מקום מבולם בו׳ בל״ל - ואלו מבוס בולבסון אלא בבבר מלינו וקיל״ל בדרבא בו׳ בל״ל - לבחבמם עד בבבר הלמים בו׳ בל״ל - ובחבר מי׳ מבני ב׳ לחיים בו׳ בל״ל. (בבבא״א ס״ק ח׳) ולאסור סבי לאסור ס״ם ל״ו בל״ל ר״ל בבם ס״ק ל״ו בבלא בבילים קרבים בין בית לבית וכו׳ בבבר בבבר בבבר

ח"כ על כרחך הוא נקבר במקום אחר וכן אין לריך בעבור להסר אלא לקשור החבל מלד (הלד) של הקנים דאמרי' לעיל סי' שס"ב סי"ח דלא מהני דשם אותן הקנים הן עלמן הקנים שעושין מהן ל"ה לו שיש למעל' נ"כ קנים הסיגו למעלה מן הגוג ולמטה קנים אחרים בזה יש ליזהר שהן במקום מזוזות ואין דרך הפתח אלא המשקוף של המזוזות ומשא"כ אם למעלה אין קנים רק שושים ל"ה ע"י הקנים שמשיגין למטה בגבוה י' לשם ל"ה ולמעלה קשורים בגג כי לא יוכל להטמיד שם קנים אחרוכים מן החבל עד האחרן אז ח"ל ליזהר איזה הוא נקבר למעלה בגגיים אלא שלריך שיעמדו מכווגים תחת החבל שהרי אין כאן מזוזות אלא מה שיש למטה בגובה י' ומחבר כאלו החבל מונח עליהם ממש כנ"ל להכריע בהאי מלתא דרבנן :

ונ"ל עוד דאם למעלה מן הקנים שמעמידי למטה יש גג שמפסיק בין נוסה החבל להקנים יש איסור בזה דאלא הוה ל"ה בזה כיון שהגג מפסיק בין החבל להקנים ואין שושין ל"ה בעגין זה אלא לריך שיפתח נקב גדול בגג למעלה מהקנים בעגין שיהיו מכווגים תחת החבל בלי הפסק ולעיל הארכנו בס"ז מעגין לחי מסיר מחוי :

ונ"ל בחוט יש תחת החבל בהוחל יוצאים חיפופים עד י"ח סמוך לקרקע ספיר יש לסמוך עליהם מע"ם במקום קנים של לחי וג"כ לריך שיהיו החפופים מגולים למעלה תחת החבל כנ"ל בעגין זה : (ב) **שמא יעלה הים שרטון** · יתבאר בתשובה אחלה שהבאתי בק"ק שטיינץ וזה נוסחה :

שאלה בק"ק שטיינץ"ל במדינות מערהרין נהגו למלטל בשבת בלי עירוב על סמך שהעיר מוקפת נהר סביב לה וקנו הרשות מהשר לי ספיר למישבד כן לי לא : **תשובה** נלאה דלא נכון לעשות כן מחרי טעמי הלחה המורים בגמ' ובפוסקים · והשני אף שאינו מפורש בגמ' מוכח הוא ספיר בגמ' ובפוסקים · טעם המפורש הוא דאי' בעירובין דף ח' אמר ר"י מעשה במבוי אחד בלידו ח' עולה לים ולידו ח' כלה לאשפה ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא לאיסור ולא היתר לאיסור לא אמר בה דהה קיימי מחילות היתר לא אמר בה שמא תגעל האשפה ויעלה הים שירטון ועשה קרקע ברוחב מרשה לו יותר וכתב ב"י בא"ח סי' שס"ג בשם הא"מ דהיינו שמא יבא לטלטל מן המבוי לשרטון ומלא מטלטלים מהם · לשרמלים · והנה בזה יש מחלוקת בין הפוסקים לי קי"ל כהך חשש דיעלה הים שרטון המבואר בסי' שס"ג ופסק ב"י להקל ורמ"א הביא דעת המחמירים וא"כ ודאי לאו לכם להחמיר בחשש זו דשמא יחבשה חלק מהמים בשפתו בחול ואבנים ויטלטלו שם · שנים נלאה דכלן כ"פ מ"ל לאיסור דאמ"ג דאמרי' בסוף הזורק במסכת שבת דף ק' בור ברה"ר עמוק י' ולחב ד' מלא מים וזרק לתוכו חייב מלא פירות וזרק לתוכו פטור מ"מ מיה לא מבטלי מחילת פירות מבטלי מחילת בו' מ"מ דמכח המים לא מתבטל המחילה מ"מ כיון שדרך המים כאן להתקרש ולהגליד בשת הקרירות הקשה הרי בתוכו פשט אין כאן מחילות לגמרי ופשיטא דמבטל מחילה טפי מפירות שזכרנו וחשש זה לא שייך בים שאינו נקרש ע"כ לא חבו בו חכמים לזה וזה פשוט וכן בהאיא דעושין סמן דף כ"ב במ"ם מקיף לה פרת מהאי נישא :

ואין ללמוד היתר ממתניתין דפ' הלון דף ע"ח דתנן הרין שבין ב' הלירות עמוק יו"ד ולחב ד' מערבין עיים ואין מערבין ח' ואפי' מלא קש לו תבן מלא עפר לו ארוכות מערבין אחד ואין מערבין עיים כו' מ"מ שפ"ו מילוי תבן לא מתבטל המחילות כיון שבתיד ליטול התבן משם לבהמתו ה"ל נימא כיון שהמים הקרושים סוקן להתפצר ויהיו מים הנגרים כבראשונה לא מבטלי המחילה של הבור הנעוקה תחתיהם ואל"ע דמשמע שאני הכא שהקרישה נעשית מאליה לא ע"י אדם שהרואה דמילוי תבן ואל"כ אפשר דלא מהני בזה מה שבתיד ליטול משם הא ל"ק דהרי מלינו בס' לא יחפור דף כ' לענין מיעוט החלון דמייתי התם הלם שבאים ובאים בחלון לו שבאים שבלו מאליהן בחלון דלא הוי מיעוט הרי לאיך דשלו מאליהן אין לו מעלה להיות מבטל טפי מבאו שם ע"י אדם וה"נ נימא דמחבר הקרישה של המים שאלו מלאו הנומה בתבן דלא מתבטלה הנומה · כל זה לינו דהא פי' התו' שם בס' אלון דהכא דמילוי תבן דלא מבטלי מחילת בו' מטעם דאותו תבן ניטל בשבת ואינו מעקלה ומביאין לאיה ממלי דאמרי' שם אח"כ דאפי' הרעקי מבטל אינם ניטל ע"כ מבטל אבל לעירוב דהכנים אלון בין ניטל בשבת לאינו ניטל ע"כ מ"מ דבר הקרישה של המים אלון מלאו לגבים לא לאחבל בהמה מקרי ודאי ביטול מחילה ואע"ג דודאי אח"כ יטלנו מ"מ כל שבת זה יחילל שבת אלא מה שבת אמינו כל הבאת דעדיף טפי לבטל המחילה מתבן המוקלה ונוד ראיה מפ' אלון דף ע"ח אמר רב יחילל בפה סבל (פי' סמוך לכותל ומיטבו גבהו של כותל פחות מי') מן הסבל לרחם הכותל) ממטבו ופרכי' שם ואמאי דבר הניטל בשבת הוא ודבר הניטל בשבת אינו ממטבו ומשני ל"ל דהכריח בחרבא להניח סבל ולא

יזיזו

כמבואר · כלומר לגדיל שם אבל מצד שבשר אמבוי מודה דבני בלחי אחד ב"ם · ופיין בתוס' שבתות בלחי אחד מי' ל"ל שנשה מי' ול"ל דאפ"ג דשפוא לר"ם סיינו ל"ו אמם מ"מ אמבוי עמוה אינם רחבה ר"ם רק אלפני אמבוי יש ר"ם מזה ומזה כמ"ם מעוים שם דף ו' ובדף ל"ט ופיין לעיל סיפון שם"ם ובהשובה אחרמי נעגין זה : (שם ס"ק לא) שפסק בהשובה כו' לבחורים ל"ל דיקיון ר"ל ביטיה סיכר אלא שלמל מם אמבוי לרשות הרבים דלא ניחי לבלמולי בר"ם נופא שיין בדב"ר דף ג' ואמנם שם בסי' שם"ם ס"ק י"ח כתב אמא"ל דאפשר דגם בשבת אינו ניטל ע"כ מ"מ דבר הקרישה אינו מבטל אלא אם כתבו דעוה"ר דגם ר"ם נבי ולישבר לרע אפשר אפשרא אבל אמר גמלי כו' ע"ב ולכך אסר בהחות שבלל יוכל לאלקו ופמ"ם בכב אמגיר ז"ל ע"ם ולרת אפשר בנות אין בו מאוס ביטר במ"ם אמא"ל שם ס"ק י"ח בסיון

שם"ם

באר היטב

ע"ם · ופיין מ"ם בס"ק ג' : (ח) שאין · כלומר שאין אחתו רחב ג' אמ"ם אחוכו רחב בהכם : (ט) סיס · ובגמרות אלו מדרבנן לאחיבה בקרן בהכם אסיעה דאסור מ"אל ע"ם · וכש"ו שאלם בק"ק שטיינ"ן במדינות משסרי"ן ונהנו לאלמל בשבת מלא אירוב של סמך אסיר מוקף נהר סביב וקנו הרשות מאדון נהר לאיסור ופסק לאיסור שישאם לבם אירוב לבוכל בכל הקפלות שאינם מוקפות מוחם אבן אם יש על אבת אמבר ביבשם מקום מדרון נגוב שבהם בחבר ד' אמות בס"ם ס"ג ונחנוב אותם אמבוי לבל אם אמבוי אבל אם אות לרחוק מבבחים יו"ד אמות לריך ביקון דאותו מקום אי פרוץ · ובקונטרס אע"פ שפרוצה לים בכמה מקומות יותר מיו"ד בשאם דמי בהם"ג בשם ר"ם ופמ"ל · ודע דאם מלכרון ניחות מבאמים בבלם בחחילה ואסור לטלמל · ופיין בתשובת מבבם לבי סיפון ל"ז · (ופיין בספר אבן שפאר שהאריך לבוכים אבאין אמים מבקרבים מבבאין בחמיטת ע"ם

שערי תשובה

ופיין בבו"ח בית אפרים ופיין בסוף ספר מקבץ חיים אלו עלבות אבת בחיקון ערובין אאם מעמיד הקרים בתוך בתים עבים עד לאחרן לו בתוך בדר הסוקף מאבבע רוחותיו לאו בלוים הוא ב"ם ומשמע מדברין אף אם בקבר. ל' מבחון לא מבני : (מ) היס בבבה"ם ופיין ח"ל סיפון ל"ז בבתב שאנלאבד ואבסוטיא דבוא בהם סיים הומחן אמקוף אוחם והם נבוהים מקרקע היס הרבה חייבים עליהם אמוס רס"ר ובראיות ובלעיות אבבבה לריבון חיקון בבאר שירות אאין מוקבין מבוס דאחני רבים ומבבלי מחילות אאינם בשויים בידי אדם ב"ם ופיין בבו"ח בית אחרים בעגין זה בחחילה אבי"ם ובדברי הה"ל בזה הבל מבואר יסה ופיין בבו"ח אהל יעקב סי' מי אבתב ל"כ לענין חיקון עיר לוחבדים בים מקום אבני מן אמבבר עד לאחוה יוחר אבבר

אמות

נא ד

כה ב' קנים · על הארן אבל בוחלי האמבוי אין מחבבין במקום הקנים דאלמ"ה למה הלריכו קורה לחבבר אבם הגג בכל אינה אינה ל"ה אלא ע"כ לריך להעמיד קנים וי"ל מ"ם דבסוכה דיו שיהן קנה על הבותלים וא"ל קנה מלבן במ"ם סי' תכ"ל ס"נ ואפשר דבמ"ה דהומרת בעלמה היא לעשות ל"ה וא"ל דבי אינה עמוד בכותל בולם נידון מבוס קנה דלא נרע מלחי בסי"ל :

כט שאין ברחבו כו' · בלומר אין פחתו רחב ג' אמ"ם אחוכו רחב הרבה : **ל מבוי שצדו כו'** · משמע כאן דיש נחבב למחילה וא"ע דבחבו הוא דף ל"ב ע"ב וחימא דא"י תעשה הה"ל שהרים ונבעות מקיפין אותם ובבל תעשה הה"י דמקיף לה בהר דינלה וי"ל דמחילה שאינה עשויה בידי אדם לא מביב מחילה ואתו רבים ומבטלי מחילת עכ"ל עמ"ם סמי' זה וא"ל דהבא מיילי במקום שאין הבפיעות עובבות שם לגמל דשם הוי הים מחילה וה"ה שאר מיעות שאין הבפיעות עובבים שם הן עלמם מחילה במ"ם סי' שנ"ו וב"ה בגמ' ד' ל"ד ע"ב ואו' ד"ה אין עוטין בו' הבאר בעלמו הוי מחילה וב"ב בבבוך ערך אחל ולפי מ"ם בסי' שנ"ה דוקא בשבת הבאר בבהולך הסיפוע ד"א עדיין אינו נבוה י' אינה מחילה וכמ"ם אבל אם שבת הבאר מבוסבת ובולך אם **לא יעלה הים שירטון** · שכן דרך הים שמתבלר ועשה קרקע ברוחב פרסה ובטלי המחילות ומטלטלי מני במבואות בדמעיקרא (רש"י) ובמ"מ משמע דאינ"ם שיתבלר אם מ"מ נשאר מדרון בעומק י' והוי מחילה אלא שהחשש היא שמא ימלטלו מן המבוי למקום שנתייבש הים שהוא כרמלית אפי' מוקף במחילות הים לפי אלא הוקף לדירה כמ"ש סי' שס"ה ס"ג ואל"כ בשהים קיים ליכא חשש שאין הים בא אלטול עם המבוי עכ"ל ואל"כ לדידיה בפי' מחילות גמורות בלד הים ולא מהני ל"ה אלא לחי לו קורה כמו שעשה אומנם שפסק (*) לאסור בדשחות ובעור ס"ל בדעת רש"י ואל"כ סני בחיקון אחר מבוי ומשמע מלשון רש"י והרא"ש ובעור דבשאר מהרות לא חייש' שמא יעלה שרטון וכ"מ בחו' דף כ"ד ע"ב :

ודע דעכ"פ בעי' שיהא הארר סמוך ממנ לרחם המבוי אבל אם הוא לחוק מהבחים י' אמות לריך חיקון דאותו מקום הוי פרוץ וכן הוא בחו' דף כ"ד בד"ה ליעבד ל"ה כו' ובד"ה וליעבד לחי כו' ע"ש :

וקושטנטינא אע"פ שפרוצה לים בבמה מקומות יותר מעשרה בסחוס דמי (רי"ש ה"ח ל"ד ל"ה ס"ל ע"ש ס' ס"ה ס"ו) ובריב"ש סי' ת"ם כתב מבוי המשלם לכרמלית לריך ל"ה וההוא דלדו ח' יש לא הים מפולש בב' ראשיו כי היה לו ג' מחילות אלא שבשני לדדין היה פרוץ קלת בלד ח' ליש ובלד ח' לאשפה ובשת הים עמוקה י' וכו' עכ"ל אבל משמעות הפוסקים משמע דאפילו מפ"ם לגמרי ליש שרי ועל רסי' שס"ד וא"ב בגהות שלנו שדרכן להחייבם בקין הרבה יש לאסור עמ"ש סי' שס"ם שס"ג וא"ל הירושלמי דף י"ח ע"ד מבואות המסולמין ליש כמפולמין לבקעה והדין שקקה דר"ח לא לריך ל"ה שהוא המתלקט י' מחוך ג' :

ודע דאם מקרבין בימות הגשמים בטלה המחילה ואסור לטלטל : **לב שצדו א' ארוך** · ואפי' לחיים לא מהני עגד האחרון כ"מ

*) נ"ל לפורש והוא שם עיר

בבי"

ד דמב"ם בפי' מס"ע מתון בגמרא דלעיל ה דמב"ם בפי"ל מס"ל דגם בחוקף מיומם אין לו דין אחר כ"א דין בהמלים לפי שסלינו יהודים ים לסם הרוחה בהגל ואע"ג דגם מהרי"ל מודה דמהני כ' פסין לו אם"ם לחלק בדיוהין מ"מ כל זה בחסם בגלא סוקם הדיוהין מ"ל שם שלו דין בהמלים ולא מהני הקוקם בשהים בשהיר בשהר אלא שאינם רוחה סחיר לאחר שאינם מעורבת · ומה"ר ומהרי"ו בהרמ"ל דגם מ"ל דדיוהין בהאר וב"מ לענין בחבר בחבת בהמלאה בסוף פי' אם"ם ומהילא דל"מ בם לענין מבוי בקים · ופיין מ"ם בקונטרס אחרון לשו"ת בה בהגהות פי' (במב"א ס"ק כ"ו) ומ"ם בחה"ל ומ' אם"ר דאבר הבני בגלחי בספר הוס' אבת נהלם דשפרש דבריו הבאן לדיך ב' אבים בחו קלר וגם המבאם דלדיך אם"ם וכ' דאבר דוקא בחבוי אחר אמר בחה"ל דבני בלחי אבן בני לם"ם אב"ר ואין זה כוונת אמג"ל ולענ"ר דבמג"ל סיבר דגם בחם בני בלחי דאפי' אם יש לו דין אחר מ"מ אבלאם בעבר ואז לריך אם"ם ואם לאו בני אם בבמאחיר ד"ם בחקום אחר לו עיבת מבאן בחבואר לעיל בעיף ב' ואבן בעיירות אלו בגם בגדות לבעי' יש בם בחים מזה · ומזה בני בבבי בבאלין אבלה בעבר ואל"ל רק לחי לו קורה מחחת בים עליהם דין מבוי וגם בדין מבוי לא אבני לחי לו קורה אם בוא אבון יותר מעבר ומ"ם מבר"מ לא יבאבו בחבחו' אלא לאיחר בד"מ שחבח על הרבב"א בבבא אב' ובחבר דבחבר לא אבני אם"ם מבאן אלא לריך ב' אבין מבני בלחי לו קורה ומבאן אבר אבר · ולעב"ר לע"מ בל בבב"ל דבריהי בבאלין אם בעבר רק שבת אבולבת ואינם בעבר לדרחם אבולבת לע"ם אבר אם ובבבה"ג בעיר קאחר בלא"ם אחילה בגורם בים ולא בבע אבבבי אבבר אבני אחר לו קורה ומ"ם בבם מבבי"ל בחבוגב ל"ם ובבבה"ל בחבן רם"ל ובבלאו אב"ל בבבבבבן אבבבבבן בבבבבבן בבבבבבן ב

בב"י וכ"כ ר"ל חביב סי' ס"ו וב"ח כתב דמהני למיים: **לג ולא עשו** • דכיון שלא עשו ואין יכולין לשלמל במבוי לא אסרו על הסממיות: **לד ב' פסין** • דאפי' הכי מ"ל יכולין לאכלן בכה"ג (הרא"ש) ועמ"ש סס"ו • ועיר המוקפת חומה בדלתות לחויות לגשול זולת בפתח מ' אין דלתות שפתח הבוה לא נרע מלחי לו קורה וכל העיר במבוי אחד שים לחי בדלתו אין מעברין אותה לאלאין ואם יש פרלה בעל הכשירה (וע' סי' שס"ה ס"כ) ויכול להכשיר הנים בחמילה ולהנים הנים (ב"י סי' שס"ד בשם ריב"ם): **לה פס רוחב ד'** • אבל פחות מכן לא מהני אע"פ שבל לד הוא פחות מי' דאחי מוריה דהאי ניסא ודהאי ניסא ומבטל ליה כמ"ש סל"ד: **לו וי"א דאין כו'** • הב"י מקשה ע"ז דהא קי"ל בסי' שס"ד ס"ג דאע"ג אין בעקבומיתו י' הוה כמחולה וא"ל דס"ל לסמוך דאחי בכא כיון שבני הפתחים הם מלד אחד לא יסבב לבא סביב הפס וכמ"ש הריב"ש בהו' ע"ם אבל לענין יותר מי' לא ס"ל

(בא) אלא כנגד הקצר • אבל אם יוצה יעשה שם צורת פתח באלכסון • ותוך המבוי יכול להניח הקורה באלכסון ומשתמש בקצר כנגד הקצר ובארוך כנגד הארוך:

לא ל העמיד לחי באמצע המבוי (בב) אם יש חצר מתחלתו ולחוץ ועשו גם החיצונים לחי לראש המבוי אוסרים אלו על אלו עד שיערבו יחד ואם אין שם חצר או שיש חצר **לב ולא עשו** החיצונים לחי לראש המבוי שמן הלחי ולפנים מותרים מ"מנו ולחוץ אסורים (בג) מ **אבל אם עשו** (י) **באמצע לד שני פסים או פס ארבעה אם אינו רחב יותר מעשרה או שעשו צורת פתח אם הוא רחב יותר מעשרה אפילו אם יש חצר מתתיקון ולחוץ ועשו גם החיצונים תיקון לראש המבוי כל אחד יכול לערב ויהיה מותר בחלקו:**

לב נ **זה שהכשרנו להעמיד לחי באמצע המבוי הוא** הדין **להעמיד קורה באמצע המבוי** פ **וכל זה ביש באותו חצי מבוי המוכשר תורת מבוי שלא יהא ארבו פחות מארבע אמות ושיהא ארבו יתר על רחבו ושיהיו בתים וחצרות פתוחים לתוכו הא לאו הכי צריך פס משהו מכאן ופס משהו מכאן או פס ארבעה בצד אחד:**

לג פ **מבוי שהוא רחב עשרים אמות עושה לה פס רחב ארבע אמות** (בד) **ומעמידו באמצע וחשוב כל צד מצדי הפס כמבוי בפני עצמו כיון שאורך הפס ארבע אמות ויתן קורה בראשו** פ **וצריך ליזהר שתהא הקורה מונחת על הפס אל תוך שלשה טפחים וצריך שיהא בכל מבוי משני אלו שהפס מפסיק ביניהם בתים וחצרות פתוחים לתוכו (בה) וכל תנאי** (מהי) (בו) נ ומה (יא) **שמן הפס עד כותל האמצעי של מבוי יש לו דין מבוי עקום שהרי אלו שני המבואות מתעקמים ובאמצע פתוחים בשני ראשיהם לרשות הרבים:** סגס ל"ל ויש לאומרים דאין לו דין מבוי עקום אלא אם כן יש הפס עד כותל אחמלעי יותר מעשר אמות (הרא"ש והרי' ירוחם ושור):

עוד

יזיזו בשבת וסרקין מ"ם מפנה שהטמיסה בתבן המוקלה דאסור ליטלה בשבת אם אין מקלהה מעולה • ומשני לא פריכא דבשיבן מרה והגיגא הרי לפניהו דדוקא מלי דחזי ליטול בחותו שבת לא חביב לבטל הממלה אבל לא מה שאסור ליטול בשבת אע"ג דודאי יעלנו אחר השבת אע"י מרא והגיגא מ"מ חביב השתא מיהא ביטול הממלה א"כ כ"ש כאן דדרך הקרישה לבוות שומדת כמה וכמה שבועות על המיס • ועוד דאיה לאיסור מעיקר התקנה שתקנו רבנן לעשות היכרא בלחי וקורה למבוי הסתום מג' לדדיס דפירס"ל בתחלת עירובין במשנה הראשונה דרבנן גזור במבוי מסוס דלא ליתי ללחלוטי ברה"ר נמולה וכן בכרמלית דנהרי בהו רבנן מסוס הה"ר בדאיתה פ"ק דשבת דף ו' וכל הפוסקים א"כ כאן שהמיס נקרשים ובני אדם הולכים שם כמו בשאר העיר ולעשמיס מנסה הבלע עד שאין ניכר כלל שיש שם מיס אחתיו מסוס הוא דבזה גזרו רבנן טפי מסוס איחלוטי ברה"ר דאין כאן היכר לגמרי • וא"ל דדוקא בחותן שבתות שהמיס נקרשים יהיה אסור לעלמל בכל העיר אבל בשאר שבתות לא זה אינו הה"ל אמרי' בהיא דמיישינן שמא יעלה היס שרשון שהבאתי לעיל דרבי לא רלה לומר היתר אע"ג דיש שם מחילות משעם דשמא לפעמיס לא יהיה שם מחילה כ"ם בזה שהוא ודאי ברוב הפעמים ודאי יש לנזור אף בכל הפעם משום שבתות אלו ועוד לחי' ממאיתי' דס' מלון דף ע"ח דלעיל בחרין אם

נתן עליו נסר שרחב ד"ס דאם רלו מערבין ל' מעשה דכיון דאסור לילך על הנסר כעין גבר הוי כפתח ס"ג בזה כיון שאפשר לילך על כל המיס לא תכפה לן בטומא שתחתיו והוי פירלה גמור: ע"כ אהובי אחיי יושבי ק"ק הג"ל חדלו לכם מהיום והלאה מהאיסור הזה ותעשו לכם עילוב בעהוא בכל הקבלות שאינם מוקפים חומה ומסלה לכם על הענגה שהיתה לכם בזה כ"ד לחזבכם דוד הוא הקטן הלוי: **אבן** אם יש על הנסר ביבשה מקום מדלון מחשב אותו מדלון במקום מחילה והיינו אם יש במקום שהוא נוכח ר' ממצד ד"א כעין שהוא שמחר בסימן שס"ג סל"ו בחלכסון לא הוה היכרא פירש"י שהרואה בני מבוי נמשכין ומשתמשין בר"ה מון מכנגד נוכח הקלר לומר מותר להשתמש ברה"ר לפי שאין אותו השודף דומה שיכה מן המבוי עכ"ל • ומ"ה נראה הטעם דמותר בחלכסון בתוך המבוי כיון שסם אין לעשות בהיתר בר"ה הבו דוקא באין יותר מי' בחלכסון דהא אי בגמרא דביותר מי' כ"ע ס"ל דאינו מיים כנגד הקלר אלא בחלכסון אלא דבעיר ק"ל כרבא דאמר כנגד הקלר וא"כ בהיא דתוך המבוי דמודה רבא דמותר בחלכסון היינו נ"כ תוך י' כן היה נראה לבאורה אלא מדהתב התור והכ"ע אבל אם יראה יעשה שם נ"הפ בחלכסון ותוך המבוי יכול כו' משמע דתוך המבוי סוה נ"ל"ה הוא אינו ברוחב מי' וכתב ב"י על תוך למבוי דמהני נ"ה ונראה לבאורה דה"ה לאיים דהא קי"ל לחי משום מחילה ונהי דבתר לחי לא שרי נכחו ובוחר אבל ב' לחיים מומחים זה כנגד זה בחלכסון מותר להשתמש עד בפסיעות דבאין יותר מי' מהני בלחיים כמפורש בסמוך אחר זה אבל אם עשו באמצע ב' פסים כו' ס"מ דומה לנ"ה מ"ה הרא"ש כאן דנ"ה מהני היינו לומר אפי' ברוחב מי' מהני משא"כ ב' לחיים ולא כמסקנת ב"י דלחיים לא מהני ואנגה הוא נביה דודאי מהני אפי' בחלכסון עכ"ל ול"ל דאפי' פסיקא אין כאן כמו שעלה על דעת ב"י אלא פשוט דלא מהני אלא לחיים עומדים בשוה אינם מגין זה לזה דאותו שעומד אצל הקלר הוא עלמו מחיר מלטול במבוי עד כנגדו ביושר ואז לא נלד החוץ ואותו לחי שעומד אצל הארוך לא משלה ולא מוריד דהוא אינו מחיר כנגדו דהא אין כנגדו רק ר"ה ואם כן אינו אלא כעין דשלמא ומה יועיל לו הלחי שבכנגד הקלר ואין לו שותפות עמו והוא לא צריך לו משא"כ בקורה שהיא מונחת בחלכסון מזה לזה לחבירו כדי לחלק הרשויות ושם צריך שנים דוקא כמ"ש בסמוך משא"כ כאן בחלכסון ואפי' בתוך המבוי דמותר כאן בקורה בחלכסון מ"מ אם עשה שני פסין בחלכסון אין שייך שם שותפות אלא אותו הקרוב יותר לאחד מי' עד כנגדו והשני הוא אלא לוקך כל זה נראה ברור ואין כאן לאסילו ספק לאיתר: (בב) **אם יש חצר בו** • שאם בני אותה חצר אוסרים לתוך המבוי על אותם שרוצים לערב לעצמן ואם לא עשו החיצונים לחי לו קורה אלא ר"ה לא היו רוצים לערב כלל עם הפעמיה כיון שלא הוכשר המבוי מצדם אינם יכולים לאסור על האחרים שעירבו דאין אוסרים זע"ז אלא כ"כ כולם רשות א' ויכולים לערב ביחד: (בג) **אבל אם עשו באמצע בו** • זה אינו ענין לאיתר אלעמ"ה דאם כן בלחי א' שני בראש המבוי אלא דבאן לאלוק הרשויות שיסתלקו האילוים מהפעמים ולא יאסרו עליהם לזה לריך ל"ה לו ב' פסים פי' משהו מלחן ומשהו מלחן ויהיה כאילו מחילה ממש ביניהם דדוקא לענין איתר אלעמ"ה אין אחילוק רשויות כ"ה שבתא הרא"ש בזה: (בד) **ומעמידו באמצע** • פירוש באמצע הפתח: (בה) **כל תנאי מבוי בו** • כל"ל ולא כמ"ש בקצת ספריה אחלי אלה: (בו) **ומה שיש מן הפס עד כותל בו** • אחר"י ויטר כתוב אם יש מן הפס לכותל אחמלעי של המבוי יותר מי' אמות בו' ובתב ב"י לא ידעתי למה כ"כ דהא אפילו אין ביניהם יותר מי' דינו כמבוי עקום שדינו כמבוי עקום לרב דמבוי עקום בו' ותמיהני על הרא"ש אין בתבו בלשון י"ל • ומו"ה ז"ל ייבב דברי הטור בדוחק גדול ואני תמהתי על תמיהת ב"י בזה דודאי במבוי עקום ממש כי הנה דסי' שס"ד אלוהתו כן בזה אמרינן דאפילו אין בעקמימותו יותר מי' תוריתו כמשלש לרב ובסי' ק"ל כן משא"כ כאן דאמו עושין המבוי אחד שהולך בשוה ב' מבואות דהיינו ע"י פס ד' ממנך ד"ל ויש לנו לומר שאלו ב' מבואות הולך בשוה עד כותל האמלעי ואין כאן מבוי עקום כלל כי הפתוח למטה מהפס הוא פתח ממבוי א' לחבירו וא"כ הוה דינו כב' מבואות זא"ז ויש פתח מא' לחבירו ע"כ כתבו דאם יש יותר מי' בין הפס לכותל אמלעי דאז אין תורת פתח עליו אלא המבוי עלמו הולך בשקומומיתו לחבירו ושי"ז נעשה מבוי עקום וזה מדוקדק

בלשון

מלחת דעם בחל א"ל לחי לו קורה:

שערי תשובה

אמות לפס כנגדו יש יחידות הקשות בתרן בכין אחד לחבירו ג"ם ובראתי היסודות קורה לו קורות קבועים מכל לד וכתב כיון דיש ג"ם ריות לא מהני ונם אין זה נ"ם כיון דסמוכים כ"כ מוכחת מלחת דלא נעשה לנה"ם. רק למחילה ומחילה דריות ג"ם אין מועיל וג"ם בכתב אלף אם הנעשה נה"ם אין דרך לעשות נה"ם בחוכים זה לזה ודוקא פתות מבלבים אחה ומעמיד נה"ם בינהם ויעמוד בו פלשה פתות מוי"ל אין בכך כלום ואם היה הפרוץ יותר מבלבים לא

מסני נה"ם בתוך עשרה כיון שבכל לד יש עדיין שיעור פלשה דרך לעשות פתחים הרבה אחרי לבל דרך לעשות כולה פתחים לא בחוכים

זה

באר היטב

ס"ם בסס. מגיני אלין דשם פרשום): (י) בחלכסון • דאפילו אחר אחר יכולין לאלוק בסס"ג הרא"ש • ועיל המוקפת חומה בדלתות רחויות לגשול זולתו בשבת אחר אשתה סטאת לא נרע מלחי לו קורה וכל הפעיר בחוכי אחר שים לו לחי בדלתו אלין אחרון לאמלין ואם יש פרלה בעל הכשירה ועיין סימן שס"ם ס"ב ויכול להכשיר הנים ולהבית הנים ב"י סימן שס"ד מ"ח: (יא) שמן • בע"ז מגיס אל"ל שיש יותר מי"ד מן הפס לכותל

בלשון הכתוב בדף י' שהביא ב"י שכתבו לי לוקמ"ל מרלח"ם הסס על לד פיס עד כותל כלמעלי יותר מיו"ד לריך למבוי דסס לא. מהרי כיון שמוסלג ג' מן הכותל (תוס' וכ"כ הרל"ו) ועמ"ס ס"ו: **לח** דלא לשבוק • לבל סתמת לא מייסינן שילנו בפתח קטן דלא ממעטי בסלוסה ע"ש כך מס"כ בכרס' סס"ס הסוי מן הלד ומקלרים דרכן מיסיגן לזס (גמרא): **לט** ובזה התל וכו' • וסס כל העיר מוקפת תל וחמ"כ בנו בס בתים לסור כמ"ס סימן שכ"ח ס"ב וע"ש ס"ס: **מ** הוי כבמחצה • ולפי מ"ס סכ"ע בסס סתוס' ל"ל דלא בקבי בו רבים מלל"כ מתי רבים ומבטלי ממילתא כיון שאינם עשויה בידי חדם וחפשר דלא מקרי רבים סחוחים מס' רבוא וכמ"ס סימן שמ"ה ס"ו וכ"מ דעת הפוסקים שסתמו בזס:

שסד א או קורה בשני ראשיו • וכ"מ כתב דקולה לא מהני לגד החלר חלא בעי לחי לגד הסלר שיהא נרלה כסתום וע' סי' שס"ג סל"ל וכ"מ בהגהות סמ"ק: **ב** ר"ה עצמה כו' • ומ"מ כתב בשם רשב"ל שאם יש דלת מגד אחד המגעלת בלילה ומונעת הרבים מלעבור אין זה ר"ה דאינו מסור לרבים בכל עת וסני בגד הסני בלחי לו קולה עכ"ל וכ"מ בחו' דף ו' ע"ב בשם ר"י ע"ש בד"ה ואמר רבא וכו' אבל לסיכל"י בעיקר ב' דלתות דדלת לא חשיב כמחילה ממורה ולכן בעינן כרבים ומי דלת וכ"מ בריש"ף ולא"ש עמ"ש ססי שמ"ו: **ג** מבוי עקום • כתב הר"ר יונתן אף על פי שיש רשות לכל אחד מחלו המבואות לדרום על חבילו ואין לעבר בידיהם אפ"ש אם מרבו אלו לעצמן ואלו לעצמן מותרין מהרי"ם לכל אחד פתח לר"ה וכיון שסילכו לעצמן גני דשתייהו דסלקי דריסת הרגל זה מזה וכנון זה היו כופין על מדת סדום אלא יעבדו זה על זה בשבת כמ"ש ססי' שס"ו ע"כ ולפי מ"ש סימן שע"ח דלגל המותרת במקומה לינה אוסרת אלא במקומה אין אוסרין זה על זה אפילו עוברין שם בשבת עכ"ל ב"י וכ"ל דיסה כתב הרב"י דהא קי"ל בסימן שכ"ב סי"ו דבמבוי אלו לבני מיונה הוא כיון דעיקר אלר לבני מיונה הוא אין הפנימית אוסרת עליה אף על פי שעוברת דלך שם מה שא"כ במבוי מפולם דהוי לבני כמו לבני בעינן שיסלקו נפשייהו מעשם וכ"כ התו' דף כ"ט ע"ש ובפירש"י וכ"ע על הרב"ש שפסק שם דאפילו סילוק לא מהני אלא וכתב כן ועיין סימן שס"ג סל"ל דכ"ה פשיטא דמהני: **ד** אפי' אין כו' מבוונים • משמע דגם במבוונים בעינן תיקון זה דהא מ"מ כל אחד במבוי עקום עם הגדול ס"ל כמילב"ח ומ"מ העיקר כסברא הראשונה וכ"מ בב"ח: **לן** פס רחב וכו' • ולריך גם כן לחי למבוי דפס לא. מהרי כיון שמוסלג ג' מן הכותל (תוס' וכ"כ הרל"ו) ועמ"ס ס"ו: **לח** דלא לשבוק • לבל סתמת לא מייסינן שילנו בפתח קטן דלא ממעטי בסלוסה ע"ש כך מס"כ בכרס' סס"ס הסוי מן הלד ומקלרים דרכן מיסיגן לזס (גמרא): **לט** ובזה התל וכו' • וסס כל העיר מוקפת תל וחמ"כ בנו בס בתים לסור כמ"ס סימן שכ"ח ס"ב וע"ש ס"ס: **מ** הוי כבמחצה • ולפי מ"ס סכ"ע בסס סתוס' ל"ל דלא בקבי בו רבים מלל"כ מתי רבים ומבטלי ממילתא כיון שאינם עשויה בידי חדם וחפשר דלא מקרי רבים סחוחים מס' רבוא וכמ"ס סימן שמ"ה ס"ו וכ"מ דעת הפוסקים שסתמו בזס:

לד ק עוד אפשר לעשות תיקון אחר למבוי שהוא רחב כ' אמות שירחיק שתי אמות מהכותל (כן) ויעשה **לן** פס רחב שלש אמות ויעשה כן גם בצד השני וישאר פתח רחב עשר אמות או ירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה וירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה וכן יעשה בצד השני ר או ירחיק שתי אמות ושני טפחים ויעשה פס שתי אמות וארבעה טפחים וכן יעשה בצד השני וכן כל כיוצא בזה ובלבד שהפס יהא יתר על האויר שבינו לכותל דאם לא כן אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה וצריך ליזהר **לח** דלא לשבוק פתחא רבא ועייל בזוטא שאם ס עשה כן בטל תיקון המבוי אלא אם עשה צורת פתח לזוטא •

לה ת פס זה שאמרנו שעושה כן למעט רוחב המבוי אין צריך שיהא פס אחד שלם אלא בקנה קנה פחות משלשה סני דפחות משלשה כשלם דמי •

לו ת מבוי ששוה מתוכו *ומדרון (פי' מקום מטופס) לרשות הרבים או ששוה לרשות הרבים ומדרון לתוכו אם הולך ומתלקט מעט מעט עד שמגביה עשרה (כח) מתוך ארבע אמות הרי הוא כאלו זקוף כולו ואינו צריך שום תיקון **לט** (יב) וכזה כתב **מ** הוי כמחיצה: (כ"י) *

שסד דין מבוי המפולש ועשוי כנדל • ובו ה' סעיפים

א ת מבוי המפולש בשני ראשיו לרשות הרבים או צד אחד לרשות הרבים וצדו השני לכרמלית: סגס לו שני רחביו פתוחין לכרמלית (ריב"ם סימן ת"ס) (א) צריך צורת הפתח מבאן ולחי או קורה מבאן ב אבל אם צדו אחד פתוח לרשות הרבים וצדו השני לחצר שאינה מעורבת אין צריך אלא לחי **א** או קורה בשני ראשיו: סגס וכל זס שיש לו תנאים המבוארים לעיל סימן שס"ס סס"ז בדין מבוי אבל אם אינו רק כחצר לריך תיקון חצר מבני לדיני:

ב ב רשות הרבים עצמה אינה נתרת אלא בדלתות ד והוא שנגעלות בלילה ה ויש אומרים אף על פי שאינן נגעלות אבל צריך שיהא ראויות לינעל שאם משיקעות בעפר מפנה אותן ומתקנן שיהיו ראויות לינעל ואחר שעשה לה תיקון דלתות חשובה כולה כחצר אחד ואין מבואותיה צריכים תיקון:

ג ג (ב) ו מבוי עקום כמין ז דל"ת דינו כאלו היה (א) מפולש בעקמימות וצריך צורת פתח בעקמימותו ובשני ראשיו לכל אחד לחי או קורה או צורת פתח בכל אחד משני ראשיו ולחי או קורה בעקמימות ח ואם עשוי כמין ט חי"ת צריך צורת פתח בשני עקמימותיו ולחי או קורה בשני ראשיו:

ד י מבואות הפתוחים אלו לאלו ואין העיקום של אחד מהם נוטה לרשות הרבים כיון שפתיחת המבוי החיצון לרשות הרבים הרי אותו מבוי שפתוח אליו בעקמימותו חשיב כפתוח לרשות הרבים וכן מבוי חפתוח לאותו מבוי וכן כולם:

ה כ מבוי העשוי (ג) כנדל דהיינו ל מבוי גדול שהרבה מבואות קטנים פתוחים לו וראשי השניים פתוחים לרשות הרבים ד אפילו אין פתחי הקטנים שמבאן ומבאן מבווגים זה כנגד זה עושה לכל אחד במקום פתיחתו למבוי גדול צורת פתח ובראשו השני הפתוח לרשות הרבים לחי או קורה מ ובמבוי הגדול אם הוא מפולש עושה צורת פתח מצד אחד ומצדו השני לחי או קורה ואם הוא סתום עושה לחי או קורה בראשו:

מגלדו

מבוי

וכ"מ בב"ח דלא כב"י וכיב"ל כתב דאפילו ליכא שבילין אלא מצד אחד לריך תיקון זה (כ"ה ושיין בבה"ל):

לא

באר היטב

לכותל כמ"ש בשור ע"ם: (יב) וכזה • ואם כל מעיר מוקפת תל ואח"כ בנו בתים אסור כמ"ש סימן שכ"ח ס"ב מ"ש • ועכ"מ אחוות שמואל סימן מ' אם מרין מביב לשיר רחב ד' ושמוק יו"ד מוחר לשלמל על יחד ע"ם וכן כתב מהם לני סימן ד':

שסד (א) מפולש • ולדחק כמבוי מקום לריך תיקון כמו המפולש ובכל מקום שמתקנין שיהיו כמבואות לריך גם כן תיקון בעקמומיות ס"ו • ושיין מ"ש בסימן שס"ג ס"ק כ"ו מש"ל:

עומד

במסטורות לו בנגין כ"ש מפלגלים ומעלים בכל עת ובכל זמן מלמרכו לסבינהן בשלגלות והוי כמו רלוויות לגשל שם"י הנגבתם תהיה העיר נשולה ומוקלת ולפולו אם היו קטנים מ"מ יש לס"ם בתחלע הנגרים וביון שהתם הפרון הוא לכרמלית אבי בלס"ם ולכן ע"י לריית רבות ומיעוט לשיר שם מיור בלחי ומיעוט לשיר בלחי אם הנגרים אלין קטנים נמנרים בתחתה מ"מ לרוויות לגשל מיקרי ע"י הנבתה נגרים וסגירת המפתח אינו קטנ אלא ערלי ולא דמי לתמוקמות בעבר דמתוסר מעשם ב"ם: וע' בב"ב מ"ח סי' מ"ב מתחה ב"כ בעיר ספרוסם ברות רבינות לגמרו רק שבנבר הולך בגד העיר ולרקע העיר נבוה יו"ד עפחים מן המיס רק אים נגר רחב יותר מי"ד לגשלה על הנגר בה"ם ע"ם ושיין בבנבת יחוקאל ס"ב ג' ד' ובנב ישקב סימן י"ו ובמבות ישקב מ"ג סימן כ"ם כתב בתאר לו בראמרדם המיים לבם תומב יש לתתיר ושיין בתם"ם ומעוד ולמיסה מ"ם בגנין הנהגות שדרכן לקרות בל דבריו סס"ז

בזה ושיין בחבל מגרבם מ"ם בשם הבנ"י וע"ם ולחם יש נבוה שברה מן המיים הקרוסים ע"ם לתתיר בבמיטות ע"ם:

בש"ע סעיף כ"ו המסבר הבסנה כו' וע' בבבור שור דף ק"ג דמוהן קיים בל בה"ם לריך בלא יהיו רחוקים מן הכותל ג"ם ומם אין לבנבים הקרים מהבקרקע ג"ם וכן יש לתתיר בלא לבמיד הקיים

לחוני בכותל שלין הקיים נרלאים מבפנים תוך המבוי לו נגד לחיר המבוי בה"ם בשם נבי לחי בסעיף ס' וע' בבו"ת בית אפרים סי' ב"ח מבואר בחורך בדברי אח"ז בזה מחוריים בחולה מדשם וע"ם בשם ספר מקור חיים דדוקא שבני הקיים רחוקים אבל בשלר אחר שמוך לבית בבר ושם בתבתי דלה"פ מקום חיוצא מבלשת הבותל בשין לחי בתב בתוס' שבת סוטת שלריך חיוסים

רחב עפח בחו לבעין לחי ואינו מוכרח ע"ם ומם בסימן כ"ו שמבואר הבל יפה וע' מ"ם שם על דברי הפמ"א ח"א סימן כ"ה ע"ם:

שסד (א) מפולש עבה"ם ושיין בשו"ת ב"ח הסדבות סימן ג' הבובה הבאון מ"ה יובש ז"ל מרעבתו שלריך תיקון ובשם שה"ו מוהר"ר אלגזן שור ז"ל בתב שה"ש תיקון ובן דעת אחיו בבל תורת חיים בחידושו שירובין ושיין בקומרים אחרון שם סיוב לבלומרים שאינו לריך תיקון לדיקן ומילחת בעעמת ע"ם ובן דעת המגי"א סימן שס"ג שיין שם:

שסה א אם נשאר עומד · אבל אם לא נשאר עומד צריך טיעמיד פס ד"ל דתחלת מבוי ד"ל כמ"ש סימן שס"ג סי"ג (תו'): **ב** אסור אא"כ בו' · דלף על גב דבפחות מעשרה אמות מקרי פתח הכא מיישינן דלמא בבקי בני מבוי פתח המבוי וילכו בפתח זו לקלר דרכם ובטל ליה תיקון דבעינן קורה ע"ג מבוי וליכא אבל כשנאחר פס ד"ט מקרי קורה ע"ג מבוי וטמ"ש סימן שס"ג סל"ג: **ג** נפרץ מצדו · וה"ה כשנפרץ בראשו ממש כגון שהמבוי פתוח מג' רוחות וקלת מרוח רביעית והקורה מונחת מקלה לקלה ונפרץ בלוח רביעית שני אבל בשהקורה מונחת על הפס אז אם יש ד"ט בין הפס לכותל לאסור דבעינן קורה ע"ג מבוי וליכא וכמ"ש סימן שס"ג סי"ד וסכ"ה וסל"ג ולזה כוון המור וה"ו והא דקאמר בגמרא דמותר וכמ"ש סימן שס"ג סל"ד מיירי שמתוקן כל ד' כלפי הבתים כנ"ל לייבב דעת המור וה"ו וא"ת ליהוי מרלתו פרלתו בג' כמו בלדו וי"ל דשלתי לתשו כיון דמבוי שאין פתוח לתשו ד"ט א"ל תיקון לגלל דמ"ש סימן שס"ג סכ"ח: **ד דלא בקעי בה רבים** · פי' מקום מבוצר לו מקולקל בטיט ואין דרך רבים לעבור בתוכה מחילה (רש"י הנ"ל) וכ"ש אם נמחייר נדוחים המעכבים הבילוך ומתרגין בגמ' דף ה' דאלר פרלתו בי' אמתה וכמ"ש ס"ג וא"ש במבואות שלנו אם יש לכן דין חלר לענין זה וה"ה בעיר המוקפת חומה ונפרץ בה פרלה בד"ט ובקבי בה רבים לדידן דקי"ל דיש לה דין חלר ל"ש אם יהא מותר ויש להסתיר טעמ"ש סימן שס"ג סכ"ו: **ה הצר מותר** · דפירלה י' אין תוסרת בחלר ומבוי לא אסרה עליו שהוא רחב מהמבוי ונשתרו ניפוסין מלכן ומלכן: **ו למי שעומד במבוי** · לכן זה ל"ש דהעומד במבוי אפילו לא נכנסו כותלי המבוי לחלר אינו רואה הנישופים אלא העומד בחלר רואה אותם והוי נראה מבחוץ ובזה מבפנים וכמ"ש סימן שפ"ד ס"ג: **ז ומותר** · ואף על גב דלגילים בני החלר לעבור דרך שם כיון דיש להם לבני החלר דרך אחר לה"ה הוי כוסן על מדת סדום שלא תעבור דרך המבוי (תוספ') וטמ"ש סימן שפ"ד ס"ג: **ח מצדו** · דמיחי כמבוי מפולש: **ט של יחיד אבור** · דשמא ימלך ויבנה בתים ברוחב העודף על המבוי וה"ל מבוי נפרץ מלדו של חלר ואסור: **ואי** הד ניסא דלהבה פתוח לשביל דסליק לעולה דהבלה ונפת הנודת נבוה י' דהוי מחילה ליעבד למי לתומה דלהבה בסוף המבוי ויטלטל ממתה לחבה ובביל נופיה לאסור ולתומיה דשביל לא עבדינן לחי אלא יאמרו לחי מוציל לשביל מפולש דליכא נידודין (מה"ז) הנ"ל כ"י ססי' (סס"ד) ולחי זו מהני לרבנה שהבה מוקפת לדירה לף על גב דבעי מחילה י' כמ"ש סימן שכ"ה הכא מנו דמהני הלחי לחבה · והחו' כתבו דאם הבה הבה ממוק י' מלד הביל ערי הביל בלחי אלא מייבי כשהגדודין מעבר הבה והבה הוי מעבר הוי יותר מי' אמות ומ"ה אסור לתקן הביל אלא יסיקו אדעתן דגידודין מעבר הבה מהני אלא מייבי אחין בביל דיורין אלא בבני מבוי משתמשין אם וא"כ מיבוי מיתמשין אחמרו לחי מהני בביל אחין משתמשין אם ע"ש וא"כ בהבר המקיף הביל אם מלד הביל הוי אמות עבה בשפתו לף על פי אמלד הבי הוא אמות עבה אמות אמות עשיתא דאסור ואם הוי רחב י' אמות יש לאסתבר משום אלא ישבו כמו אבתבו התוספות ואפשר דלא נזהו אלא בביל דלא אבימי ביה לחיבי

שסה (א) מצדו כלפי ראשו · פי' אחד מהבתלים בבלד לחבו כלפי ראשו ד"ט שהוא אינו נלחי לו לקורה ולפניה אם נשאר עומד בראשו ד"ט שהוא אינו אורך הבסר מבוי לא בביל הפתח הגדול ואחש"ג דאינו אורך המבוי הוא ד"ל היינו אם תהלה נעשה מבוי אבל כאן בבר היה מבוי אלא מנסתר די בד"ט ממה שנשאר ממנו ואמינא זה הוא לשון הרמב"ם אבל הטור הולך בשיטת הרא"ש ומחלק בין בקעי ביה רבים לו לא וכמ"ש בס"ב והב"י הקשה למה כתב הטור במרתנו בד"ט ולא חילק בין קבן זוית לו לא ושיב הקשה הא הוכיחו הנו' דבקבן זוית דוקא אמרינן כן דאל"כ הא אמרינן לעיל סי' סס"ד אם ילבה ירמיק ב"ח מן הכותל ויעשה בס ג' אמות הרי הבילה ב"ח בהאם המבוי ואמ"ה מותר כיון שאינו בקבן זוית וא"ל נתכן כיון דמסקינן דבבקעי בה רבים תלה מילתא א"כ בהאם לאסור אפילו אלא בקבן זוית הא בקעי בה רבים היינו שהוא במקום נקי ואלא במקום מטונף אז מקרי לא בקעי רבים וזה פשוט דבהאם שהוא מטונף לפתח אין שם מקום מטונף דולחי אין לדם עושה פתח במקום שאין נקי ע"כ הוה כמלידו דבקעי רבים ואסור ומה שהוכיחו הנו' מהבית דסימן שפ"ד לענין אמרמיק ב' אמות תמתהי שאין זה הוכחה דשאן הנו' בחים לאסור הסילה מלד בתחבטל הפתח שעשה מתחלה בחוחו לד כיון שעשאו נעשה סילה במקום הבית סתום ומשא"כ לעיל שעשה מתחלה בהיתר הרחקה ב' אמות ואין שייך שם ביטול פתח כי כן הוה מתחלה וכלי ספק שבך היתה כוונת הטור בזה לפש"ר: (ב) **דלא בקעי בה רבים** · לענין אחר אין לאסור מחמת בקעי רבים כמ"ש אח"ז: (ג) **ואפילו בקעי בה רבים** · לף על גב דלעיל במבוי פוסל בקעי רבים כאן לענין אסור לא מסנחינן בבקעי רבים וכ"ה לשון הרמב"ם שהאחר ברבים בוקעים בו ונכנסין בו ונכנסין בו וילחין בזו הרי הוא הרי"ף נמוך עכ"ל ומשמע דבמבוי הרמב"ם מודה · וכ"ש לפי שהוא לא הזכיר אילוק זה נבי מבוי הרמ"ם הטור והך אחר היינו מדובב דאלו אחרו יחד על דרכו הוי נבי מבוי הרמ"ם הטור הך אחר היינו מדובב דאלו אחרו יחד על דרכו דאילו במבוי ע"כ (ה) **והחצר** ובוטה בחיים לכותל אורך המבוי

שסה דין מבוי שנפרץ ובו ח' סעיפים:

א מבוי שנפרץ בו פרצה (א) מצדו כלפי ראשו **א** אם נשאר (א) עומד בראשו פס רחב ארבעה טפחים מותר והוא שלא תהא הפרצה יתר על עשרה ואם לא נשאר פס ד' **ב** אסור אא"כ היתה הפרצה פחות משלשה טפחים: **ב** **ג** נפרץ מצדו ד שלא כלפי ראשו שיעורו בעשרה אפילו לא נשתייר מן הכותל ביטול כלום ה והוא **ד** (ב) דלא (ב) בקעי בה רבים (אבל אי בקעי רבים אפילו לא נפרץ דרך הרבנים מפתחים לדיך לתקון סם). (הרי"ף והרא"ש וטור):

ג ו מבוי שנפרץ במילואו לחצר ונפרץ החצר מצד השני לרשות הרבים אם לא עירבו בני חצר עם בני המבוי **ה** חצר מותר ז אפילו נפרץ נגד פרצת המבוי (ג) ואפילו בקעי בה רבים ובלבד שלא יהא יותר מעשר ומבוי אסור אפילו אינו בנגד פרצת החצר דכיון שלא עירבו עם המבוי אוסרות עליו ח וכגון ט שנבנסו כתלי המבוי בחצר בענין שאין הגיפופין שנשארו בחצר נראין ן למי שעומד במבוי · אבל אם נראים עולים לו משום לחי ז ומותר ואם עירבו בני החצר עם בני המבוי והפרצה שבמבוי לחצר ב אינה (ד) בצד החצר ופרצת החצר מצד השני אינה מכוונת כנגד פרצת המבוי והחצר של רבים גם המבוי מותר אבל אם לא עירבו או אפילו עירבו ל ופרצת החצר למבוי **ח** מ מצדו או אפילו באמצע החצר ופרצת החצר מצד השני כנגדה נ או אפילו אינה כנגדה (ה) והחצר הוא **ט** של ס יחיד אסור פ ואם נפרץ לרחבה פרוחה מסאתים או יותר על מאתים והוקף לדירה דינו כאלו נפרץ לחצר אבל אם יתירה על מאתים ולא הוקפה לדירה הוי כאלו נפרץ לכרמלית וצריך תיקון:

מותר

שסה (א) מצדו כלפי ראשו · פי' אחד מהבתלים בבלד לחבו כלפי ראשו ד"ט שהוא אינו נלחי לו לקורה ולפניה אם נשאר עומד בראשו ד"ט שהוא אינו אורך הבסר מבוי לא בביל הפתח הגדול ואחש"ג דאינו אורך המבוי הוא ד"ל היינו אם תהלה נעשה מבוי אבל כאן בבר היה מבוי אלא מנסתר די בד"ט ממה שנשאר ממנו ואמינא זה הוא לשון הרמב"ם אבל הטור הולך בשיטת הרא"ש ומחלק בין בקעי ביה רבים לו לא וכמ"ש בס"ב והב"י הקשה למה כתב הטור במרתנו בד"ט ולא חילק בין קבן זוית לו לא ושיב הקשה הא הוכיחו הנו' דבקבן זוית דוקא אמרינן כן דאל"כ הא אמרינן לעיל סי' סס"ד אם ילבה ירמיק ב"ח מן הכותל ויעשה בס ג' אמות הרי הבילה ב"ח בהאם המבוי ואמ"ה מותר כיון שאינו בקבן זוית וא"ל נתכן כיון דמסקינן דבבקעי בה רבים תלה מילתא א"כ בהאם לאסור אפילו אלא בקבן זוית הא בקעי בה רבים היינו שהוא במקום נקי ואלא במקום מטונף אז מקרי לא בקעי רבים וזה פשוט דבהאם שהוא מטונף לפתח אין שם מקום מטונף דולחי אין לדם עושה פתח במקום שאין נקי ע"כ הוה כמלידו דבקעי רבים ואסור ומה שהוכיחו הנו' מהבית דסימן שפ"ד לענין אמרמיק ב' אמות תמתהי שאין זה הוכחה דשאן הנו' בחים לאסור הסילה מלד בתחבטל הפתח שעשה מתחלה בחוחו לד כיון שעשאו נעשה סילה במקום הבית סתום ומשא"כ לעיל שעשה מתחלה בהיתר הרחקה ב' אמות ואין שייך שם ביטול פתח כי כן הוה מתחלה וכלי ספק שבך היתה כוונת הטור בזה לפש"ר: (ב) **דלא בקעי בה רבים** · לענין אחר אין לאסור מחמת בקעי רבים כמ"ש אח"ז: (ג) **ואפילו בקעי בה רבים** · לף על גב דלעיל במבוי פוסל בקעי רבים כאן לענין אסור לא מסנחינן בבקעי רבים וכ"ה לשון הרמב"ם שהאחר ברבים בוקעים בו ונכנסין בו וילחין בזו הרי הוא הרי"ף נמוך עכ"ל ומשמע דבמבוי הרמב"ם מודה · וכ"ש לפי שהוא לא הזכיר אילוק זה נבי מבוי הרמ"ם הטור והך אחר היינו מדובב דאלו אחרו יחד על דרכו דאילו במבוי ע"כ (ה) **והחצר** ובוטה בחיים לכותל אורך המבוי

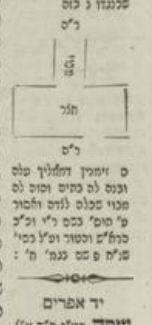

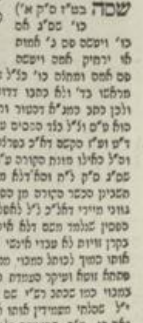

ממילא הוה גם בלך המלך כדלעיל: (ז) אבל בפתוח לכרמלית כו' · לע"נ דכרמלית קיל מר"ה מ"מ לענין זה לחמיר מלא מין לא מינו וגיעור פ' דכרמלית שבין לחיים שלה הוה כפ' משיר כרמלית מלא לא מינו אחולה לו סיום בתחלה בטל אלא אין מינו אבל פתוח לר"ה שלא זה מינו ולא זה מינו לכתן ולכלן בטל עמ"ם מכח זה בסימן שמ"ו לענין. פ"ל ליב"ן שאלא הכתוב שסשיטא שאסור לטלטל שם וכתן סכיות ב"י דברי הא"מ בשם הרשב"א שאם היתה הקורה לרבע וברילה לקבל מעזיבה לחילו פתוח לכרמלית ולאה לו שמותר לשתתם תמתי לפי שמודה פמילון יורד וסותם עכ"ל ולין זה סותר מ"ם בענין פ"ל ליב"ן דלא לחמרינן מודה יורד וסותם דהתם לין מחילה סביב התקרה כמ"ם בע"א ססי' שמ"ו מבאר"ב כתן בקורה המונחת על המבוי שיש נ' מחילות ולחמרינן דהתקרה יורד וסותם לד הרבינו כל שיש בו ד"ש כל"ל פשוט: שוב לחיתי בתשובת מהרי"ל סימן קט"ו בבלינסט שלפני הבית אם יש לה נ' מחילות וברבינות פי תקרה שלתבה ד' ומסיק דטוב להחמיר אחילו בזה וא"כ לא מהני בפ"ל ליב"ן דלא מהני אחא"כ עומד מרובה על הפרוץ המבואר סימן שס"ב ס"י: (ז) אסור משם ואילך · ולא אמרי' כלן שבת הואיל והותרה סותרה כיון דליתנהו למחילה מבא"כ בסימן ש"ס ס"ב דלחמרינן הואיל והותרה כו': (ח) אבל בעיר מוקפת חומה כו' · דהוה רה"י מכח החומה והיינו יבנה ולבסוף הוקפה בחתם עיירות כן הוא בת"ש שם: (ט) אבל אם היה עומד לתתור · פי' כגון במקום שבביתי שמקלקלים העירוב אלא אחתו ליצה (כ"ה שם): (י) הפתוחות לו מותרות · דקי"ל סומכין על איחוי במקום עירוב אבל אילרות שלין פתוחים לאותו הגר ליתנהו לעירוב נביהו ולא מלו לאחתויי אותו דרך המבוי כיון שנשברה הקורה:

שסו (א) א"צ ליתן פת · שהרי לין העירוב אלא שמחשוב כאלו טולן דרין שם והרי הוא דר שם: (ב) וא"צ שיהיה בעירוב שוה פרוטה

העירוב בבית הנכנסת אם נשבר התיקון באותו מבוי כל המבואות אסורות אחילו יש לסם תיקון בפ"ע אא"כ יכולין להביא העירוב אלגן ולכן במקום שלין לחי או קורה אחסורים לטלטל במבוי ולין בעיר אני בתי החורף בבית אחד לא יעשו עירובי חצירות בפסח הרוי ברכה לבטלה:

שסו א מבתיהם לחצר · והוא הדין מבית לבית בעסס"ב ולרסי' מג"נ וסי' מ"ע ס"ג: **ב שיירא** וכו' · אלין קבועים שם: **ג בתים** · דאותם גבוה י' מן המבוי מותר לטלטל בתוכה (כ"ה בשבת דף ק"ח) וע' סימן מ"ה: **ד** הא אסור לטלטל · הרוי כרמלית אבל מותר לטלטל מן הרוח לתוכה דמכרמלית

ד ו פ מותר להשתמש תחת הקורה: כנגד הלחי ק"ח"מ בפתוח לר"ה (ו) ר אבל בפתוח לכרמלית אסור בין תחת הקורה ובין כנגד הלחי מפני שמצטרף לכרמלית שאצלו שמצא מין את מינו וגיעור:

דף ז פ אף על פי שמותר להשתמש תחת הקורה **יא** לא ישב אדם בראש המבוי והפץ בידו שמא יתגלגל חחפץ מידו לרשות הרבים ויביאנו אליו כיון שאין היכר בינו לרה"ר ח אבל על פתח החצר מותר בין פתוח לרה"ר בין פתוח לכרמלית שיש בו הכירא:

ן ט נשים היושבות על פתח המבוי וכדיהן בידן אין ממחין בידן **יב** דכיון דמידי דרבנן הוא מוטב שיהיו שוגגות ולא מזידות:

ז כ מבוי שנטלו קורותיו או לחיין בשבת אף על פי שהותר למקצת שבת (ז) אסור משם ואילך בין פתוח לרשות הרבים בין פתוח לכרמלית ד ויש מי שאומר דהני מילי בעיר שאינה מוקפת חומה (ח) אבל בעיר **יג** (ג) מוקפת חומה מותר: הגה ויש לסמוך על זה לחתיר וכל זה בסיס לתוי לעמוד כל הבשת (מ) אבל אם היה **יד** (ד) עומד לעתור מעבר שבת אסור לאחר שבשבת ואם סבק אם נסתר מע"ם או לא אחילק לקולא: (הה"ר פי' ע"ג):

ח ה מבוי שנשתתפו בו ונשברה הקורה אותו חצר שהעירוב מונח בו והחצרות (י) הפתוחות לו מותרות אבל חצרות שאין פתוחות לאותו חצר (טי) (ה) אסורות:

שסו דיני עירוב לחצר שהרבה בני אדם דרים בו · ובו טז סעיפים

א א חצר שהרבה בתים פתוחים לתוכו אסרו חכמים לטלטל

א מבתיהם (א) לחצר עד שיערבו דהיינו שנובים פת מכל בית ובית ונותנים אותו באחד מבתי החצרות שעל ידי כך אנו רואים כאילו כולם דרים באותו הבית וכאילו כל החצר מיוחד לאותו בית:

ב ב יושבי אהלים או סוכות או מחנה שהקיפוהו מחיצה אין מטלטלין מאהל לאהל עד שיערבו כולם אבל **ב** שיירא שהקיפה מחיצה אין צריכים לערב לפי שכולם מעורבים ואין אותם אוהלים קבועים להם: הגה **ג** (ב) בתים שבסביבה צריכים עירוב אם הם בגוים לפסיה **ד** (ג) מחיצות ואם אין לבסיבה מחיצות **ה** אסור (ד) לטלטל בסביבה רק בתרבע אמות (ב' בשם שבולי לקט) וע' לקמן סוף סימן שפ"ב וסי' תי"ב סעיף ז':

ג ג הבית שמניחים בו העירוב (א) אין צריך ליתן (ה) פת (ב) ד ואין צריך שיהיה בעירוב שוה פרוטה ה ואין מניחין אותו בחצר אלא בבית שראוי לדירה לאפוקי ו בית שער אכסדרה

לא מכר שם רשות הרבים כלל אם היתה בכרמלית אי לא לעשה לוחר כיון דנקע סיתה לר"ם ובין לכרמלית לדל

אכסדרה ומרפסת ז וצריך שיהיה בו ו (ו) ארבע אמות על ד' אמות ה ואפילו הוא של קנסן פ ואם רגילים ליתנו תמיד בבית ידוע ז אין להם (ו) לשנותו ח וליתנו בבית (ח) אחר מפני דרכי שלום ט י ואפילו (ט) קנסן יכול לגבות העירוב ולקבצו: הגה וכמנהג נזמון הזה (ג) לגבות העירוב בבית (י) אכסנא וכן נהגו הקהלות וכלה לי הטעם דעירובין אלגו יש להם דין אחוזה ואין צריך לגביהו יא בבית דירה וע' לקמן סימן כפ"ו וכפ"ז:

ד כ צריך ליתן כל העירוב (ד) בכלי אחד ואם חלקו ונתנו בשני כלים אינו עירוב אלא אם כן נתמלא האחד ואז מותר ל והוא שיהיו שני הכלים בבית אחד:

ה מ צריך שלא יקפיד שום אחד מהם על עירובו אם יאכלנו חבירו ואם מקפיד אינו עירוב לכך נ צריך ליזהר שלא לערב בדבר שתיקן לצורך השבת:

ו פ אין מערבין (ה) **יא** (יא) בפרוסה אפילו היא גדולה הרבה אבל בשלימה אפילו קטנה מאד מערבין ובלבד שיהא בהם כל כך שיהא בהם פ כשיעור פ ומיהו אם ניטל ממנו יב כדי (יב) חלת נתתום שהוא אחד ממ"ח מערבין בה ג אפילו לא היתה טבולה לחלה ק ואם נפרסה והיברה בקיסם שהבנים הקצה האחד בתוך הפת והקצה השני בתוך הפרוסה אם אינו ניכר שנפרסה מערבים בה: כגון דים בפרוסה הם דאין מערבין רק בפת שלם פ"ו מ"ב סכל כעירוב ביחד יהיה פת שלם ולכן נהגו לקנות תכל בית ובית משם קחת ושומין חלה אחת שלימה ומערבין בה (המגיד והגהות הרלב"ד ס"ל מסלמות עירובין) וכן המנהג פשוט בכל מדינות אלו ונריך ליזהר שיהא כולם כשיעור החפורים לקמן סימן שס"ח סעיף ג' ולפי כל מי שבחייר מן הקתת ולא נעשה מטולו חלה אחלי הכי הוי שיעור דלא נרש מלילו אחד מזהה לכולם יג, ולדעתה דכסי נתנו קמחה מתחלה כן נרלה לי:

ז ר אם אחד מזכה לכולם יכול לערב בפרוסה:

ח ב מערבין בפת אורז ודרשים אבל לא בפת דוחן:

מז ת אם אחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כולם שיפיר דמי ובלבד שיזכנו להם על ידי אחר וכשזוכה בו ח צריך להגביהו (ו) מן הקרקע טפח פ וצריך לזכות לכל בני החצר או המבוי ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך (ז) נ ויש אומרים שאף על פי שלא יזכה בפירוש למתוספים עליהם לב בית דין מתנה עליהם ד ואם ניתוספו דיורין לאחר שנתמעט העירוב מן השיעור יד צריך להוסיף (יג) מהמתן:

ו ה כשמזכה להם על ידי אחר לא יזכה על ידי בנו ובתו הקטנים ו אפילו אם אינם סמוכים על שלחנו ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים אבל מזכה הוא על ידי בנו ובתו הגדולים **מז** אפילו סמוכים על שלחנו ועל ידי עבדו ושפחתו העברים אפילו הם **מז** קטנים **יז** ז ועל ידי אשתו אף על פי שהוא מעלה לה מזונות ואפילו אין לה בית בחצר ח ויש אומרים שאינו מזכה על ידי בנו ובתו הסמוכים על

יא בפרוסה · משום חיבה דזה לידי מחלוקת שיאמר לי מתן שלימה ואחה פרוסה וחפי' כולם בפרוסה אמת יבא זה ליתן פרוסה וזה שלם וזה דוקא בשבת לחשון אבל אחר מותר לפי' בנתחייר כל שהוא כמ"ש סי' שס"ח: (ו) **מן הקרקע טפח** · וחם הניחו על ידו החלויה חחויר לריך שינביה ידו טפח וכתב ב"י דמשמע מדברי רמב"ם דחפילו חם מחנין ב"ש מבלו לריך להגביה ח' טפח משום דליהוי היכרא וכחוספחא איחה דח"ל לזה כסהם מחחים: (ז) **ויש אומרים שאינו יזכה** · עמ"ש בסי' שס"ח סי"ד · ובכרכת העירוב עמ"ש סימן

יב בפרוסה · דכדבר דרבנן קנן זוכה לאחרים: **יג** ועל ידי אשתו · דכמוהן לה אחר מחמה ע"מ שאין לבעלה

שערי השובה

ולפי' מה ב' בחים סחוחים לחלר בסכ"ל שמחחר בסם לסרים בעלמל בחבני שלמני המחר בהכל"ם לין עליו דין שיחוף שיוכל להניחו בנהכל"ם בה"ם הרמ"ם סימן שס"ו מעם לחמנה רק דין עירוב שלריך לחניחו בבית דוקם ובית"ל בעחון בבית שער כו' לחיחו עירוב ובחבחים הסחוחים הסרים לעלמל בנהכל"ם והמבחר על העירוב הוה הוא ברכה לבמלם ושיין בחחם"ו שבחב בעמם המניחין העירוב בנהכל"ם לריך לעשות בן שחל"ב יחי' לחסר לבעלמל מבהכל"ם כיון שרגיים מקומות שם

והוא בכלל נעסיו ע"ם כמה מידוחי דיוים:

שסו בש"ע ס"ד לריך ליחן בכלי אחד בל' ושיין בסו"ח ח"ל סימן קי"ב אלמר מחה דבעינו בחים לין עליו דין עירוב לבמלו ומיחה ביד הבעים ליחן חלה לחם של עירוב בברכה בחי בנעיות שבעיר וכחב בחה ברכה לבעלה ומחחלים בבח בעלמל' וע"ם שבחב דלא שלם לא יברכו עליהם רק לחליחן הבום טי לחסר כיון בדרך לוחם הבעות לחליחם לבם עירוב ים לחוס לבעות בחיעבחה חיסבנו בחחחר לבנות העירוב בבני בחים ועוד בנם הבדלים ישנו כו' ותמוה לבעות רק בונה לחת בבה"כ לחת מכל בחי בבעות בבעיר לבם מלות עירוב ובחחקר בדוך קנן למבר"ב ווי"ל בחב לחנוך בם ולחחיר לבעות בן ובחב ביעם בבעות בן בלם יעל בחחר יבום בבני ובם בבדם בבבר בהנו בן יש לחוס בבחיעבחה לא יבלו בבבר"ל ובבחבח מבם הנבת עירוב ע"ם ולחן דבריו מבריעין לבחות דברי בח"ל ז"ל לף יש לחליחו בבה"ב

בנדולם לבוחר הבונבם ובירבית הבעבר בבה"ב ובייבים לב ובן ממח לבר: בש"ע שם לריך ליחן בל העירוב בבלי אחד ושיין בבו"ח בעבי אחרים סי' כ"ם בח"ם הב"י בל דברי המור בעה"ב בבים בחים בחבף בבינו לבן בין בו' ושיין לבחן סימן ס"ו בחיף ג' בחב"ם:

בש"ע ס"ו ו"ח בו' לב ב"ד מחבה בו' ושיין בבו"ח מלחר מבלבי סי' ס' בבחב בים לשיין בחם לחבר בחבחר בחבחר בחבח

סימן שס"ה ס"ד מה שראוי להוסיף בס"ד ורש"ל פ"ק דביצה סי' ל"ד כתב שיש להוסיף ונומר לכל י"ט של שנה זו וע' סי' תקי"ח :

שסז (א) **אשתו של אדם** · נכתוב דרך כלל השולה לנו בסי' זה בס"ד· ח' בדף פ' הכהנים מוכיחים (פי' ח"י שומר כלי זיין של עיר) דהוה בביבנותא דרב יהודה בר חוטביא ח"ל חוגר לן רשותך לא חוגר להו אתא לקמיה דרב יהודה ח"ל הכי אמר שמואל אשתו של אדם מערבת לו שלא מדעתו מיתיבי שלא מדעת בעליהן אין מערבין עירוב ל"ק הא דאסר להו פירקי" של בני המבוי לא בעינן דעתו' ומתני' בדלא אסר כגון אגר שבין ב' מבואות ורגילה עם זה ולא עם זה ס"ג מסתברא דא"כ קשיא דשמואל אדשמואל דאמר שמואל ח' מבני מבוי שרגיל להשתתף ולא נשתתף פירקי" מתכוין לאסור עליהם בני המבוי בכנסים לתוך ביתו ומוטלין שתוקן בע"כ רגיל אין בהן רגיל לא אלא ס"מ · פירקי שרא"ש הא דאמר שמואל הך רגיל היינו רגיל בשיתוף עמהם ומוטלין בע"כ היינו בל"ס מדעת אשתו ואפילו מיהם בעלה והיינו דהיון דהוה יכול לאסור עליהם ובלא רגיל דאז לא יוכל לאסור עליהם ואין רגיל להשתתף עמה"ז לא אלא מהני דעת אשתו ע"כ פסק הטור ברגיל שאוסר דהיינו בין שרגיל לילך שם אע"ג דאינו רגיל בשיתוף ובין שרגיל בשיתוף' אע"ג דאינו אוסר מהני דעת אשתו בלא דעתו והיינו אפילו מיהם בפירוש אבל בתרתי לטיבותא שאינו רגיל לא בשיתוף ולא בהילוך עמהם ואינו אוסר אין עירוב אלא מדעתו ולכאורה קשה מנא להו להרא"ש ובור דאפילו במיהם בפירוש מהני דעת אשתו דלמא דוקא בהשא דטורזינא דלא מיהם רק אלא דלה לאנוורי שם מהני וי"ל דא"כ לא הי' יכול להוכיח מדקשיא דשמואל אדשמואל דלמא הא דאמר שאין רגיל לא היינו במיהם כדאמר התם דהיה מוטל בימי קדם בעל כרחו דמשמע דעומד ומוחה כדפירש"י שמתכוין לאסור' משא"כ בהשא דטורזינא אלא ודאי דבל שאינו רוצה להסכיר הוא ממש מוחה· זה דין אשתו· ובני ביתו יש להם כח לתת פת ב"ה כל אלא יודעים דעתו אבל לא אם גילה דעתו שאינו רוצה דזה הוי כמוחה ואין לבן בית כח בזה ואפי' מן הסתם אין מועיל אלא באותו אגר הפתוח למבוי דוקא דהיינו כשאין שם רק אגר א' אז שהרי בני' ס"ס כתב הטור דבאינו פתוח אלא לזה האגר מערבין אלא לדעת ס"מ ואפילו בני אגר יש להם כח ע"ז ואיינו שמערב משל בע"ה דע"ז קאי התם וא"כ מה עדיף בן בית מבן אגר ומו"ס ז"ל מילק ביניהם דבן בית מהני אפי' באינו רוצה רק אלא מיהם בפי' ובן אגר דוקא בסתם שאינו יודע כלל דעתו מהני וכבר הוכחנו שאין לחלק בזה מן התלמוד אלא כל שאינו רוצה הוי דינו כמוחה ואין דהא דס"י' שם"ה לא מיירי שיש לו לבן אגר כח ליקח פת מבע"ה בלא דעתו אלא הבן בית יחן לו הפת ובן האגר יערב אותו שם של האגר ואז שדקדק הטור וכתב אבל בני אגר אין יכולין ליקח פתו לערב כו' דהיינו אלקיחה אין יכול לעשות וגיתא הכא' לשון אבל דכתב דלכאורה היה לו לומר ובני האגר כו' הא אין כאן דבר וכיפוכו אלא מילתא אחריתא ואפי' מ"ש ניחא דקאיתה אגר אגר אע"פ שיש לו כח לערב שלא מדעת מ"מ לקיחת הפת צריך שיהיה בדעת אחד מבני הבית והטור בסי' שס"ח לא בא אלא ללמד דין עירוב וסמך

בעיגן דעת אשתו אם כן יכולא בעירוב ואינו יכולין בעירוב אם אמרים מה שבתנאי עירוב נתון בדברי שס"ם שם אלא מאחרינא אבל שאינו עיין שם כמאן מ"מ מי' מ"ש : מבלבם

באר היטב

פוי תחתם עירוב : (יד) כרא"ש · עיין בתשובת מהרם מרוטנבורג סי' ק"ח : (טו) עירוב · ל"ש אם אדם אחר שאינו רגיל לילך בעיר יכול לילך בדרכה זו ונראה לי דיכול דבר דשא אינו אלא עירוב אלא דוקא אם אינו אוסר לגמרי ואם כן גם הוא שייך בעיר בעיר · ובסיקר דבשבת יתן בעירוב ויזכה לכל הקהל על ידו ובמגיס בע"ב ובמגיס · ולפי"ז אם הקהל ליל יום טוב ראשון ולא זיכה אסור לזכות בי"ט כמ"ש סימן תקכ"ח אלא על הנאה ואם יום טוב אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת · ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כמ"ש רמ"א ס"ו · במוסה שלמו מנגו לגנו ערסי' שע"ב ולומר לכל שבתות הבאה כמ"ש סוף סימן שס"ח · ויש"ש בס"ק דביצה אל"ד כתב לומר ג"כ לי"ט ואין בזה משום שינוי ממנג כיון שאינו עושה מעשה חדש וע' סימן תקי"ח :

האר"י היה מערב ואמר הברכה ואמר כך היה מזכה לבני האגר על ידי אחר כי כן הדין אחר שעירב בעדו אז יזכה לאחרי' (כרוונות) וע"ש דהא לריך להשתתף עמהו עם כל האגר ואולי קאי על עירוב הבשילין ומ"ש לבני האגר ל"ד אלא ר"ל לבני העיר : **כא ולא ברבו** · פי' שלא אמרו שום דבר עליו אפ"ה ברי :

שסז א אינה יכולה לזכות · ול"ל דממזונותיה דשלו לזכות ע' בא"ש סי' ע' ס"ג : **ב בני הבית לערב** · וכ"ה כתב דאחרי' אינו רולה לערב יכולין לערב אם לא שמיחה בהם בפירוש ע"ש ועמ"ש סימן שע"א ס"ד דבני ישראל אין יכולין לערב אם הוא אינו רולה ובכ"ל ס"מ בב"י כאן ועיין סי' שפ"ב בב"י בפלוגתא שבין רש"י ותשב"א : **ג לחצר אחר** · דזכות הוא לו : **ד בני חצר נכנסין** וע"ל דה"ה אשתו ובהכי שפיר מתיישבת סוגיא דפסיחא דיכול לבכך דהא אילו לא עירבו אף הוא היה אסור לטלטל וא"כ גם הוא שייך במלוה זו ואפילו הוא שם בי"ט מהני העירוב כמ"ש רסי' תקי"ח ועוד דהעושה מלוה לאחרים ממי מברך כמ"ש הטור סימן תרמ"ח והכמה"ש פרק י"ח מברכות סי"ג שהעושה מזוזה לאחרים מברך אף י"ש לאלק דהתם המברך קעביד מעשה אבל הכא לא עביד כלום לפי מהגנו ולא תאמר איך מברך אחד מבני העיר הא כיון שנעבה העירוב בכר קנה עירוב וכמו שכתב סס"ו ואם כן שוב אין לברך כמ"ש ב"י סימן ש"ה ועמ"ש סימן תצ"ב וי"ל דמבל מקום כיון שעדיין לא נגמר שבת עדיין לא קנה עירוב ע' סימן ש"ד ולכן בכניסת השבת הלה המלוה ורבאי לברך אבל אחר אחר שאינו שייך בתוחה מלוה כלל על מה יברך והעיקר כמש"ל דהשמש יתן העירוב לברב ויזכהו לכל הקהל על ידו וב"כ במגיס · ולפ"ז אם הבשה ליל יום טוב ראשון ולא זיכה אסור לזכות בי"ט כמ"ש תקכ"ח אלא על הנאה ואם יום טוב אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת · ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כמ"ש רמ"א ס"ו · במוסה שלמו מנגו לגנו ערסי' שע"ב ולומר לכל שבתות הבאה כמ"ש סוף סימן שס"ח · ויש"ש בס"ק דביצה אל"ד כתב לומר ג"כ לי"ט ואין בזה משום שינוי ממנג כיון שאינו עושה מעשה חדש וע' סימן תקי"ח :

האר"י היה מערב ואמר הברכה ואמר כך היה מזכה לבני האגר על ידי אחר כי כן הדין אחר שעירב בעדו אז יזכה לאחרי' (כרוונות) וע"ש דהא לריך להשתתף עמהו עם כל האגר ואולי קאי על עירוב הבשילין ומ"ש לבני האגר ל"ד אלא ר"ל לבני העיר : **כא ולא ברבו** · פי' שלא אמרו שום דבר עליו אפ"ה ברי :

שסז א אינה יכולה לזכות · ול"ל דממזונותיה דשלו לזכות ע' בא"ש סי' ע' ס"ג : **ב בני הבית לערב** · וכ"ה כתב דאחרי' אינו רולה לערב יכולין לערב אם לא שמיחה בהם בפירוש ע"ש ועמ"ש סימן שע"א ס"ד דבני ישראל אין יכולין לערב אם הוא אינו רולה ובכ"ל ס"מ בב"י כאן ועיין סי' שפ"ב בב"י בפלוגתא שבין רש"י ותשב"א : **ג לחצר אחר** · דזכות הוא לו : **ד בני חצר נכנסין** וע"ל דה"ה אשתו ובהכי שפיר מתיישבת סוגיא דפסיחא דיכול לבכך דהא אילו לא עירבו אף הוא היה אסור לטלטל וא"כ גם הוא שייך במלוה זו ואפילו הוא שם בי"ט מהני העירוב כמ"ש רסי' תקי"ח ועוד דהעושה מלוה לאחרים ממי מברך כמ"ש הטור סימן תרמ"ח והכמה"ש פרק י"ח מברכות סי"ג שהעושה מזוזה לאחרים מברך אף י"ש לאלק דהתם המברך קעביד מעשה אבל הכא לא עביד כלום לפי מהגנו ולא תאמר איך מברך אחד מבני העיר הא כיון שנעבה העירוב בכר קנה עירוב וכמו שכתב סס"ו ואם כן שוב אין לברך כמ"ש ב"י סימן ש"ה ועמ"ש סימן תצ"ב וי"ל דמבל מקום כיון שעדיין לא נגמר שבת עדיין לא קנה עירוב ע' סימן ש"ד ולכן בכניסת השבת הלה המלוה ורבאי לברך אבל אחר אחר שאינו שייך בתוחה מלוה כלל על מה יברך והעיקר כמש"ל דהשמש יתן העירוב לברב ויזכהו לכל הקהל על ידו וב"כ במגיס · ולפ"ז אם הבשה ליל יום טוב ראשון ולא זיכה אסור לזכות בי"ט כמ"ש תקכ"ח אלא על הנאה ואם יום טוב אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת · ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כמ"ש רמ"א ס"ו · במוסה שלמו מנגו לגנו ערסי' שע"ב ולומר לכל שבתות הבאה כמ"ש סוף סימן שס"ח · ויש"ש בס"ק דביצה אל"ד כתב לומר ג"כ לי"ט ואין בזה משום שינוי ממנג כיון שאינו עושה מעשה חדש וע' סימן תקי"ח :

יח ואפילו יש לה בית · דאינו לריך עירוב כמ"ש סימן ש"ע ס"ו : **יט שאינו מעלה לה** · דמלינאתה לעשות : **כ מברך על מצות עירוב** · מכל מקום ל"ש אם אדם אחר שאינו דר באותה העיר יכול לברך ברכה זו ולו מלאה דפסיחא דיכול לברך דהא אילו לא עירבו אף הוא היה אסור לטלטל וא"כ גם הוא שייך במלוה זו ואפילו הוא שם בי"ט מהני העירוב כמ"ש רסי' תקי"ח ועוד דהעושה מלוה לאחרים ממי מברך כמ"ש הטור סימן תרמ"ח והכמה"ש פרק י"ח מברכות סי"ג שהעושה מזוזה לאחרים מברך אף י"ש לאלק דהתם המברך קעביד מעשה אבל הכא לא עביד כלום לפי מהגנו ולא תאמר איך מברך אחד מבני העיר הא כיון שנעבה העירוב בכר קנה עירוב וכמו שכתב סס"ו ואם כן שוב אין לברך כמ"ש ב"י סימן ש"ה ועמ"ש סימן תצ"ב וי"ל דמבל מקום כיון שעדיין לא נגמר שבת עדיין לא קנה עירוב ע' סימן ש"ד ולכן בכניסת השבת הלה המלוה ורבאי לברך אבל אחר אחר שאינו שייך בתוחה מלוה כלל על מה יברך והעיקר כמש"ל דהשמש יתן העירוב לברב ויזכהו לכל הקהל על ידו וב"כ במגיס · ולפ"ז אם הבשה ליל יום טוב ראשון ולא זיכה אסור לזכות בי"ט כמ"ש תקכ"ח אלא על הנאה ואם יום טוב אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת · ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כמ"ש רמ"א ס"ו · במוסה שלמו מנגו לגנו ערסי' שע"ב ולומר לכל שבתות הבאה כמ"ש סוף סימן שס"ח · ויש"ש בס"ק דביצה אל"ד כתב לומר ג"כ לי"ט ואין בזה משום שינוי ממנג כיון שאינו עושה מעשה חדש וע' סימן תקי"ח :

האר"י היה מערב ואמר הברכה ואמר כך היה מזכה לבני האגר על ידי אחר כי כן הדין אחר שעירב בעדו אז יזכה לאחרי' (כרוונות) וע"ש דהא לריך להשתתף עמהו עם כל האגר ואולי קאי על עירוב הבשילין ומ"ש לבני האגר ל"ד אלא ר"ל לבני העיר : **כא ולא ברבו** · פי' שלא אמרו שום דבר עליו אפ"ה ברי :

שסז א אינה יכולה לזכות · ול"ל דממזונותיה דשלו לזכות ע' בא"ש סי' ע' ס"ג : **ב בני הבית לערב** · וכ"ה כתב דאחרי' אינו רולה לערב יכולין לערב אם לא שמיחה בהם בפירוש ע"ש ועמ"ש סימן שע"א ס"ד דבני ישראל אין יכולין לערב אם הוא אינו רולה ובכ"ל ס"מ בב"י כאן ועיין סי' שפ"ב בב"י בפלוגתא שבין רש"י ותשב"א : **ג לחצר אחר** · דזכות הוא לו : **ד בני חצר נכנסין** וע"ל דה"ה אשתו ובהכי שפיר מתיישבת סוגיא דפסיחא דיכול לבכך דהא אילו לא עירבו אף הוא היה אסור לטלטל וא"כ גם הוא שייך במלוה זו ואפילו הוא שם בי"ט מהני העירוב כמ"ש רסי' תקי"ח ועוד דהעושה מלוה לאחרים ממי מברך כמ"ש הטור סימן תרמ"ח והכמה"ש פרק י"ח מברכות סי"ג שהעושה מזוזה לאחרים מברך אף י"ש לאלק דהתם המברך קעביד מעשה אבל הכא לא עביד כלום לפי מהגנו ולא תאמר איך מברך אחד מבני העיר הא כיון שנעבה העירוב בכר קנה עירוב וכמו שכתב סס"ו ואם כן שוב אין לברך כמ"ש ב"י סימן ש"ה ועמ"ש סימן תצ"ב וי"ל דמבל מקום כיון שעדיין לא נגמר שבת עדיין לא קנה עירוב ע' סימן ש"ד ולכן בכניסת השבת הלה המלוה ורבאי לברך אבל אחר אחר שאינו שייך בתוחה מלוה כלל על מה יברך והעיקר כמש"ל דהשמש יתן העירוב לברב ויזכהו לכל הקהל על ידו וב"כ במגיס · ולפ"ז אם הבשה ליל יום טוב ראשון ולא זיכה אסור לזכות בי"ט כמ"ש תקכ"ח אלא על הנאה ואם יום טוב אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת · ומיהו אם שכחו לזכות עד שבת מותר לטלטל כמ"ש רמ"א ס"ו · במוסה שלמו מנגו לגנו ערסי' שע"ב ולומר לכל שבתות הבאה כמ"ש סוף סימן שס"ח · ויש"ש בס"ק דביצה אל"ד כתב לומר ג"כ לי"ט ואין בזה משום שינוי ממנג כיון שאינו עושה מעשה חדש וע' סימן תקי"ח :

יח ואפילו יש לה בית · דאינו לריך עירוב כמ"ש סימן ש"ע ס"ו : **יט שאינו מעלה לה** · דמלינאתה לעשות : **כ מברך על מצות עירוב** · מכל מקום ל"ש אם אדם אחר שאינו דר באותה העיר יכול לברך ברכה זו ולו מלאה

שסח א צריך להודיעם · לפי' רוצה לערב ומצו דשמא לא ניחא להם והם הם במבוי אחד ורוצה לערב מצלהם צריך להודיעם דהוה ליה כתחילת עירוב וכ"מ בטור ודברי הרב"י וע"ע שהרב דהם מערב מצלו א"ל להודיע וכ"מ ברי"ו ע"ש וע"ש לתוס' : **ב** שהם בששה ביצים · ולפי זה נ"ל דגרוגרת קטן מכזית ע' סי' תפ"ו ובתוס' עירובין דף פ' ע"ב וברמב"ם כתב דהוי שליש ביצה ועב"ם סי' ת"ע : **ג נתמעט** · ואם נשבר העירוב לפי' קודם שנכנס שבת דלתשומה מרי כיון דבשעת הנחה היה שלם (מהרי"ל) ובתשובת רמ"מ כתב דהם נשבר אפילו אחר שבת לתשומה טוב לעשות אחר ושמעתא דהה התגן נשתייר כל שהוא אשר בלי קודש שבת ויש שהוא לעשות אחר מקרי החלת עירוב עכ"ל· והנה הרב"י פסק בסדיה דבשר לף לשאר שבתות גם מ"ם דכל שהוא היינו שלם הוא דוהק בעיני לכן נ"ל במהרי"ל דכיון דבשעת הנחה היה שלם תו לא גזרינן שמא יחזור הדבר לקלקולו ומ"מ נ"ל דאם לא נשאר בו כשיעור פסול דדוקא כשעשוין מיתוף אז העירוב רק שלא לשבת התיעוקות לכן בשר בכל שהוא אבל לדידן פסול ולפשר דזהו טעמו של רע"מ בסימן נ"ח דמסיק דכל דבותיו נהגו לעשות אחר בש"ל דגם בפרוסה אין לסקל אפי' יש בו כשיעור ומיהו אם משמע שעשו דגזרינן שמא יחזור הדבר לקלקולו וכמ"ש סי' שס"ו דדוקא בא' מזכה לכולם מקלינן אבל שהה :

שכל א' מזכה קנה לא מקלינן :

שסט א וזכה גם לזה · לפי שלא נתכוין ליתן לו מתנה מגם אלא בשביל מעשה שנתן לו וקי"ל המעשה אינו קונה אלא כש"ם ק"ל דכמ"מ סימן קל"ט ס"ג כתב דהקונה יין לקידוש קנה במעשה כיון דלדוך מעשה הוא הטמידו דכריסה על דין תורה דומיא דד' פרקים ואלא עירוב נמי מעשה הוא כמ"ם סימן שס"ו סי"ג ואם"ה אין קונה מעשה ולא הוי דומיא דד' פרקים כדאמרינן בגמרא ל"ע : **ב ערב לי** · הרי עשאו שליח לערב לו בתוקן שיועיל והוי כאילו אמר שיזכה לו כמו לאחרים (טור) : **ג לבע"ה בו'** · דאין דרך בע"ה למכור מצלו וכאילו אמר ערב לי דמי בבית

כתב וזיכה כתב ב"י אם אינו ע"ם ל"ל דהאי וזיכה גם כן מיירי ע"י עלמו והטעם בטור שלא כיון לזכות לו במתנה מגם אלא בשביל מעשה שנתן לו ומעשה אינו קונה ממלא שאין לו חלק בעירוב עכ"ל : (ב) אבל אם אמר ליה ערב לי · הטעם בטור שהרי עשאו שליח לערב לו בשביל שיועיל וכיון שא"א להיות לו עירוב אז"כ זיכה לו כמו לאחרים הוי כאילו אמר בזיכה לו כמו לאחרים ע"ש הרא"ש ס"ק דקדושין הכתיבו לעיל סימן י"ד · ח"ל וכן המשחיל שבשת לאוהבו לקדש בו אשה אבן שהרי שדשתו ליתנו בכל יפוי לשון שמושיל דאדשתא דהרי מסר לו ואם לא יועיל לשון שאלה יתפוס בו לשון אחר שיועיל לשם קדושין דכ"ע לאו דיעה נמירי והיו סברורין שיועיל לי שאלה ואמדינן דשתיה אאם לא יועיל לשון שאלה שיתנהו בלשון אחר הנמועיל ולכל הפחות בשתהה בע"מ לבחזיר עכ"ל הרי לפיעמו שזה אמר ל' שאלה דאם"ם אמו מפרשים מכח אומר דעשה דהוה לא ידע הדין וסוכר שיהיה זה במקום ל' דמהרי ע"פ הדין דהיינו מתנה ה"ג נימא אם אמר זכה לי הוא סבר בעד מעשה מ"מ כיון דמן הדין לא מהני במעשה נימא דמחכוין בלשון דמהרי כגון ערב לי דאמאי לא אמדינן דהכא שאני שהדם רוצה לעשות מצוה דוקא בשלו לא בשל חבירו מ"ם אפשר דקפיד ולא עשאו שליח לזכות בחנם אלא לזכות לו לא בחנם אלא דבסמוך יתבאר דהרא"ם לא ס"ל האי סברא ע"כ ל"ע : (ג) אם נתן לו כלי · דדוקא מעשה לגן קונה עד שימשוך אחר לכל אם מקנה לו כלי הוה חליפין וכיון שזכה זה בכלי זכה זה בשם שע"ד להעירוב כמו שאמרו נבי חליפין בהרבה מקומות : (ד) ע"י אחר בו' · הנו' דף כ"ח כתבו ה"ל וכ"ז פירש דאפילו מתכוין להקנות לו בחנם ואפילו זיכה לו לקח המעשה וקנה לו מהשוק אינו עירוב כיון שהמוהן מתכוין לקנות לו מהחטיו ולגן המעשה קונים לו וכל הזכיות שששה המוגי עביד שלא מדעת בע"ה עכ"ל והרא"ם תמה ע"ז דכיון שזה גילה דעתו שחפץ בעירוב שנתן שהרי קונה המעשה וזיכה לו החנוני אמאי לא זכה ומ"ה פסק דזיכה לו ע"י אחר מהני וכ"כ הטור וס"ע וק"ל דאמאי דהה סברת התוס' דהא ודאי יש לו לומר לא ניחא לי אדם אחר מתנה אלא לאיבד מצוה דמתיב ושונא מתנת ישיה ק"ו כאן במידי דמצוה ונוהן מעשה דוקא ודאי הוי נאחיכם כולם ד' דברי התוס' אלין בסם מאיה בזה : (ה) מעה לבע"ה · לפי שאין דרך בעל הבית למכור מצלו ולדעת שיקנה לו במעשהו אמר לו וכאילו אמר ערב לי שעשאו שליח וחזקה שליח עשה שליחותו :

שסח (בס"ו ס"ק ב') כתב לתחרים ל"ב סי' כאילו אחר שיזכה לו כתב לתחרים :

שסח (ב) אינו עירוב אפי' אם כו' · פי' הוא עלמו מזכה לכם ולו אכל לא ע"י אחר דהא ע"י אחר מהני כמ"ם אח"כ ובטור

מגן דוד

שסח אם אחר שעירבו נתקלקל העירוב · ובו ה' סעיפים :

א ה עירבו ואחר כך (א) נתקלקל העירוב ובא אחד מבני החצר (א) להזור ולתקנו ו אם בא לערב ממין הראשון אפילו כלה אינו צריך להודיע (ב) ; ואפילו מערב עליהם משלהם ואם בא לערב ממין אחר אם כלה הראשון צריך להודיע להם אם מערב משלהם ואם משלו אין צריך להודיעם כלל ואם לא כלה הראשון אלא נתמעט אע"פ שמערב משלהם אין צריך להודיעם :

ב ז נתוספו דיורים בחצר אם הבית פתוח לשתי חצרות **א** צריך להודיעם מפני שאולי אינם רוצים לערב עם אלו :

ג ח כמה הוא שיעור העירוב בתחלתו בזמן שהם שמנה עשרה או פחות שיעורו בגרוגרות לכל א' ; ואם הם יותר משמונה עשרה אפילו הם אלף או יותר שיעורו מזון שתי סעודות שהם שמונה עשרה גרוגרות **ב** ; שהם כששה ביצים ; וי"א שהם כשמנה ביצים :

ד **ג** ט נתמעט משיעורו י אחר שנכנס שבת ראשונה ונשתייר בו (ג) (ב) אפילו כל שהוא כשר אף לשאר שבתות :

ה · אם נתעפש פת העירוב ונפסל מלאכול הרי הוא כמו שכלה לגמרי וצריך לערב מחדש : הגה ולכן נהגו לעשות העירוב חלת מלה שאינה ממהרת להתעפש (כ"ב ב"י סי' תכ"ו) ועוד יכולים לאחרו זימן הפסח ויכולים לבטל העירוב כל הסכנה (ד"מ) (ד) וזה (ג) טוב יותר מלערב כל שבת ושבת שלא יסמוך מלערב מיכן הם רוצים לערב כל ערב שבת ולבטל העירוב כל שבת הרבוה כידם וע' לקמן סי' תל"ד :

שסט באיזה אופן מקנין העירוב ובו סעיף אחד

א ט הנותן מעות לנחתום ואמר לו אם יבואו בני הצר לקנות ממך כבר לעירוב זכה לי בעירוב שיהא לי חלק עמהם בשבול מעה זו (א) (א) אינו עירוב ; אפילו אם עירב החנוני (לכל האחרים) **א** וזכה גם לזה עמהם (ב) ; אבל אם אמר ליה **ב** ערב לי קנה עירוב אפילו אם אמר זכה לי (ג) ; ד אם (ב) נתן לו כלי בתורת קנין שיקנה לו בו קנה עירוב ה וכן אם זיכה לו הנחתום (ד) על ידי אחר ; או שקנה במעה שנתן לו לחם מן השוק קנה עירוב ; ואם נתן לו (ה) מעה (ג) **ג** לבעל הבית ואמר לי זכה לי בעירוב קנה עירוב :

הדר

וסמך עלמו על מ"ם כאן מלקיחת הפת וכל מ"ם לין הקנאות לזה מדברי הב"י ומו"ח ז"ל כתב מלהב"י בני בית ובני הלר שוין בערב אלא מדעת בהלר אחד ואינו אמת ואני אומר אמת נמור הוא רק שבלקיחת הפת יש מילוק כמ"ם ודומה לזה הוא סברת י"ל כאן שהוא הרמב"ם הס"ל דב"ד כופין ליתן והן מערבין כנ"ל נכון :

שסח (א) להזור ולתקנו · זו מיירי בשבת לאשון דהתקלקל קודם שנכנס שבת לאשון דאינו בשבת אבי מ"ל תיקון דהא סוף עירוב הוא וכבר בנתייר אפילו בכל שהוא כמ"ם אח"כ ; (ב) ואפילו מערב עליהם משלהם · כבר כתבתי בסי' שס"ו דלקיחת הפת לין לסם ליקח מבית הבית : (ג) אפילו כל שהוא בשר · ומ"ם בסי' שס"ו מאין מערבין בפרוסה היינו בשבת לאשון ועמ"ם שם' אב : (ד) וזה טוב יותר כו' · ולעד"ל דיותר טוב לערב כל ע"ם דהוב פעמים שסמלה של עירוב מתקלקלת ומתעפש מאוהב האמן ולינו לאוי נאכילה כלל וזה כלה נגמרי ועוד יש מהב בקלת קבלות שבע"ם הגדול הולך הסמם מבית לבית ומוהן לכל ח' קלת ממלת העירוב והו איסור דהרי בלותה שבת לין שם עירוב כלל ואולי נתפשט המנהג שהיה הסמם משייר בכ"ם מן העירוב תחיה קמנה דסוף עירוב הוא ושוטים בזה שמחלקו כולו ע"כ טוב שע"ם לערב לוחו שבת מצלו ולזכות לכל הקהילה דהיינו בעיסה שעושין לחמים לכבוד שבת ובע"ם ילרף כדי שיהיה כשיעור במה שמערב ומזכה וע' שיטן על"ל מאכילת העירוב והרולה לעשות עלה"ט ישרב מצלו בכל ע"ם ויזכה ע"י אחר ובזה לא חיישינן לקלקול העירוב אל בה"כ ולא יבוא כיון שיש בבה"כ מלת העירוב והברכות לינם מעכבות כנ"ל : **ונ"ל** דיש ליזהר אלא לסמוך על עירוב שנתמעט דשמא יתמעט משעורו ויתוספו אח"כ דיוריו בלותה עי"ל ואז לריך להוסיף בבילים כמ"ם סי' שס"ו ס"ט לו ראוי שיאמר כל אדם בעשות ברכה ולכל מי שיתוסף בעיר הזאת כדישה לאשונה שם וא"כ לין חשש בהם יתוספו אח"כ כנ"ל : **שסט** (א) אינו עירוב אפי' אם כו' · פי' הוא עלמו מזכה לכם ולו אכל לא ע"י אחר דהא ע"י אחר מהני כמ"ם אח"כ ובטור

באר

שסח (א) נתקלקל · גם זה מיירי בשבת לאשון דנתקלקל קודם שנכנס שבת לאשון דאינו בשבת אבל אם אינו תיקון דסוף עירוב הוא ובכר נבתייר אפילו בכל שהו כמ"ם אח"כ ס"ו : (ב) אפילו · ומ"ם בביתן שם"ו אלו מתרנין בפרוסה היינו בשבת לאשון · ובסכמת אחרונים לאין לסמוך על עירוב בעמחשש ובכנו לבשת אחר בלם מיין ס"ו וס"ח : (ג) שוב יותר · ובכר שם"ו ולעד"ל נראה דיותר טוב לערב כל ע"ם דהוב פעמים בשמלה של עירוב ונתקלקלת ומתעפשת מלהרב אחון לאחי לאכילה כלל וכנה כלם לבחרי ישרי יש מנהג בקלת קבלות שבע"ם בבע בנדול מלוך בשבת מבית לבית ומוהן לכל אחד קלת מלאת העירוב והו איסור דהרי בלותה שבת לין בם עירוב כלל ואולי נתפשט המנהג שבע"ם

מגן דוד

ה מבנים מיכוין דף פ' ב' בם בנמ' מיכוין מבני ובפירש"ו ג בפי' ר' יוחנן ד מבנים שם פ' ונגמ' פ"ח ה מבנים ונגמ' שם פ' ו בחב"ם בפ"ח מס"ם ז שור בסימן ת"ם ח מבנים שם פ' ב בפי' רבי יוחנן י בחב"ם ל מבנים שם פ"ח בחב"ם ב בחבר מבנים בן מוח בחב"ם ובן מגיה בב"י בעור ג שם בגמ' ד שם ה בחב"ם שם ו בחב"ם פ"ו מס"ע ז שם בחב"ם :

יד אפרים

שסח (בס"ו ס"ק ב') מבנים ב"ל מוח ל"ם בבר בנבמי מי וע"ע דאין זה מגין בבאן דבחב לענין תחלת עירוב אפיר י"ל בן מבא"ל בלון ולפשר מבנין בעשות ונם יש מיבור לבון לריך לגיין בבמקום ב' אם בבים פחות לבני מלירות אבל לאחר אחר ל"ל לבודיע לפילו מערב מלבם מבלבם ובבר בחבמי ופ' בפרי מבנים מבולבר ג"ב ומשבים בפ"ב ואם נחבם דברי הם"ו בחו שבטוחת לבטיע ל"ל דש"ל בחבו דבחם לקיחת בפת אין בן בחאר ליבול ליקח מעלמו לף בל בב המשבלין אלא מדעתו דש"ב בפשם מבום בחוסבת ניחא לי' ובפלי בעמת אין בן בים יבול לערב בבפחות ובמי מלירות · ואל"ב הוא בדין בחקלקל בעירוב אמ"ב בחיקון מ"מ אין יבול ליקח בפת בשאר רק ע"י בן בחאר וב"ש (שם ס"ק ד' בא"ר) ובא"ב אין אם בב ב"ב ל"ש ובחב בבן בבאחר בעירוב מבל מקום לבי בחבוסף בי ליב בחבלת עירוב ואין לבחוך ע"ו בחחבמים ויש נולבין לו ולאי בי' ובירן בחבבנות בחבבים ניבבא זו ובות דחוק ובל"ש (בחב"א א"ק א') ואם בם בחבוי מ' בי' ב"ב בקם חבוי מבום דבבחי מיירי בב"ם דקאחר בחאר בבן בי מבוחות בי' עיין בב"י ובפי חם דמיירי באין בב"ם לבחבנעירוב מלירות ל"ל ואם בבית בחות לחבב מ' בי' וחם"ב וכן בחבמ' בחבב בחחבב בחבבחבב בחבבחבב ל"ל ואם בבית בחות לחבב מ' בי' וחם"ב וכן בחבמ' בחבב בחחבב בחבבחבב בחבבחבב בחבב

שע (א) צריכים כל א' לערב • נמי הכי שדרים שם בבית שם לו לבבש"ס בו תפיסת יד וכתב כ"י בשם מהרי"ק דאפילו יש פינה מיוחדת לבש"ס מקרי תפיסת הבית ועיין סימן שפ"ב סי"ג: (ב) אלא ביחד מותרים עירוב מ' לאותן שמותרים בני חצר שם"מ בסיפא וכאן בא לאפוקי משמואל בגמרא דהפיימי לבד מותן לעירוב והשאר כולן חשיבי בית שער לאותו הפיימי אלא כו' יומק דשל בית שער דיחיד לא מקרי בית שער אלא גם אותו שלפני הפיימי דינו כפיימי ומה שחוץ לפני הפיימים האלו מיקרי הכל בית שער כיון שעם דורסים רבים • וכתב מו"ח ז"ל דאין פיימים אלו חייבים אלא אם תולקים במחיצה הנמצאות לתקרה ולפי עניית דעתי ל"ע כן דכאן אין חילוק בין מגיעות לתקרה או לא דכל הטרקלין חשוב בית מ' לכל מילי כיון שאין לכולם אלא פתח מ' ואין עליהם חיוב עירוב אלא בית דיורין בחצר שמערבין שם ואז כל הטרקלין נותן עירוב אחד הטיומו בנים הפיימים מותרים אותו אפילו אם אין מחיצות מגיעות לתקרה והשאר פטורים דאי תימא באין מגיעות לתקרה פטורים מ"כ כל הטרקלין לא יהן כלום לעירוב שבחצר שותנין אחר דיורים וזה ודאי אינו דכל הטרקלין לא עדיף בזה שאין לו אלא פתח אחד ממה דזכר בסיפא במקום שיש פתחים הרבה ואין מחיצות מגיעות עליך עכ"פ עירוב מ' היכא שיש דיורין דקי"ל כיון דהני אסרי אסרי נמי הני ואם יש לאלו ב' פיימים מחיצות מגיעות אפ"ה אין מותרים אלא עירוב אחד כיון שאין לכם אלא פתח מ' אלא בסיפא דיש לכל אחד פתח מיוחד אז יש חילוק דאם מחיצות מגיעות ויש דיורין בחצר חייב כ"ש בפ"ע ואם אין מגיעות לא יתנו כולם אלא עירוב מ' דהיינו פיים הפיימים כמו ברישא באין אלא פתח אחד ומ"ה לא זכר בפתח מ' חילוק בלב בין מחיצות מגיעות אז לא כ"ז גרלה פשוט ומו"ח ז"ל תיב תורפיה לא דק בזה לפשוט הפיימים אם אין לכם מחיצות מגיעות לתקרה: (ג) לכל א' פתח לחצר • בסמ"ג וסמ"ק כתבו לר"ה: (ד) צריך כל א' וא' בו' • דכיון דאסרי הכל דיורים שבחצר אסרי נמי הכל שבטרקלין והכל שבטרקלין נוסיבו מחולקים הם כיון שהמחיצות מגיעות: (ה) הן כמשותפין • פי' ואז כולם נותנין עירוב מ': (ו) ואפי' יש לכל א' פתח א' בו' • הטעם כיון שכולם משתמשים בשל בע"ה בחשיבה וביטול וכבל דבר חביבי כולהו כאילו אוכלים ושניים במקום מ' ואע"פ שיש להם פתח לגד ר"ה נקראים ע"פ בע"ה ועוד דאין משמיל להם רשות לאסור עליו כ"כ התו' וכ' ב"י שעיקר הטיתר בלירוף טעם הנני דוקא ואין לסמוך להתיר משום טעם הראשון במקום שאין שם שיכות טעם הנני: (ז) הואיל ואין מחיצה מפסקת בין מקום אכילתו • פי' אע"פ שכל אחד אוכל על שלחן בפני עצמו מ"מ כיון שאין מחילה בין שלחן לשלחן חשוב מקום אחד • דהואיל והולרכו לעירוב אמרינן מצו דשאר דיורים אוסרים אימהו

שע (א) בבית שער • אע"פ שיש לו ד' מחיצות כיון שעוברים בדרך שם לא הוי דירה: **ב** שאינם השובים דירה • וה"ה סוכת הנוי בתג (יומא דף י'): **ג** מחמת בבדן • ל"ע דמה נבול מה לב' וכמ"מ כתב דוקא דברים המוקצים ע"ם ויש להתמיר: **ד** וי"א דכל זה • קאי אסעיף זה ולא אסעיף מ': **ה** ומוליכין עירובן אצלם • פי' שהם מוליכין עירובן אצל אחרים כמ"ם ס"ה: **ו** שברה מתחילה • מ"ב לא יוכל לסלק אחרון מן הבית וה"ל כב' בעלי בתים: **ז** או שאין • ומה"מ בבית שלנו אם מתקלקל העירוב אסור למלטל מחדר לחדר אם אין לבעל הבית הפיסת יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שם אינם עמ"ם בסימן שם"ה: **ח** מלמד או וכו' • כיון שכולם משתמשין בתוך הבית בכל השמושים בחפיס וכיטול שביבי כולהו כאילו אוכלים ושותים במקום מ' ואף על פי שיש להם פתח לר"ה נקראים על שם בעל הבית ועוד דאין משמיל להם רשותו לאסור עליו וזהו דומיא דחמצה שכיבים ולקיבים (תו') ואם מקום חדרים קנוי להם אז הוסכר להם ומשתמשין כל אחד בפ"ע אוסרים כמה שכתוב ס"ב: **ט** בקביעות • דאין פורסין אלא כשעושין דבר על מגיעות: **י** פרס • אפילו מעות לקנות להם (ב"י) משמע בגמרא דהוצים הלגין בשדה אף על פי שאוכלים בעיר אין אוסרים דאין שהרי אילו ממנו להו ריפתא הוה לאכול הוה ניחא להו ול"ע עסי'

שע א בבית שער • אף על פי שיש לו ד' מחיצות כיון שעוברים דרך שם לא הוי דירה: ב שאינם השובים דירה • וה"ה סוכת הנוי בתג (יומא דף י'): ג מחמת בבדן • ל"ע דמה נבול מה לב' וכמ"מ כתב דוקא דברים המוקצים ע"ם ויש להתמיר: ד וי"א דכל זה • קאי אסעיף זה ולא אסעיף מ': ה ומוליכין עירובן אצלם • פי' שהם מוליכין עירובן אצל אחרים כמ"ם ס"ה: ו שברה מתחילה • מ"ב לא יוכל לסלק אחרון מן הבית וה"ל כב' בעלי בתים: ז או שאין • ומה"מ בבית שלנו אם מתקלקל העירוב אסור למלטל מחדר לחדר אם אין לבעל הבית הפיסת יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שם אינם עמ"ם בסימן שם"ה: ח מלמד או וכו' • כיון שכולם משתמשין בתוך הבית בכל השמושים בחפיס וכיטול שביבי כולהו כאילו אוכלים ושותים במקום מ' ואף על פי שיש להם פתח לר"ה נקראים על שם בעל הבית ועוד דאין משמיל להם רשותו לאסור עליו וזהו דומיא דחמצה שכיבים ולקיבים (תו') ואם מקום חדרים קנוי להם אז הוסכר להם ומשתמשין כל אחד בפ"ע אוסרים כמה שכתוב ס"ב: ט בקביעות • דאין פורסין אלא כשעושין דבר על מגיעות: י פרס • אפילו מעות לקנות להם (ב"י) משמע בגמרא דהוצים הלגין בשדה אף על פי שאוכלים בעיר אין אוסרים דאין שהרי אילו ממנו להו ריפתא הוה לאכול הוה ניחא להו ול"ע עסי'

שע דיני שיתוף בעירוב • ובו ח' סעיפים

א א הדר **א** (א) בבית שער אכסדרה ומרפסת שבחצר אינו אוסר על בני החצר **ב** (ב) שאינם השובים דירה אבל הדר בבית החבן בבית העצים בבית הבקר ובבית האוצרות אוסר:

ב ב בעל הבית שיש לו הרבה בתים בחצר והשאילן או השכירן לאחרים ויש לו בכל אחד מהם דברים ג שאינם ניטלים בשבת מחמת (ג) כבדן או מחמת איסור שהם דברים שאסור לטלטלם אפילו לצורך מקומו אין הדרים בהם אוסרים עליו ד לפי שנעשו כולם כאורחים אצלו ולפיכך גם הם מוהרים להוציא מבתיהם לחצר אף על פי שלא נתנו עירוב ה ואם אין הבתים שלו לא קנויות ולא שכורות אף על פי שיש לו בהם דברים שאסור לטלטלם אוסרים זה על זה:

סגה **ד** (ד) וים אומרים דכל זה כשאין דיורים בחצר אלא הם אבל כשיש דיורים אחרים **ה** (ה) ומוליכים עירובן אצלן (א) צריכים כל אחד לערב (הרי"ל יומתן פרק בילה מהתפסין) אחד שסכר בית מן בחיצו יכולי והשכיר אחד מן הבירה לחבירו אם מתחלה לא שכרה אדעתא דהכי כולו ליה כאילו כל הבירה שלו והשכיר אחד מן הבתים לחבירו אבל אם **ו** (ו) שכרה מתחילה אדעתא דהכי כולו ליה שני בתים ולא מהני אף על פי שיש לאחד מהם תפיסת יד בבית חבירו (מהרי"ק שורש מ"ח):

ג ו המש חבורות ששבתו בטרקלין וחלקוהו במחיצות ז אם עוברים כולם זה על זה שאין פתח פתוח לחצר אלא החיצון וכולם עוברין דרך עליו אין צריכים ליתן בעירוב (ב) אלא שנים הפנימים וכל האחרים השובים בבית שער להם ואם היה (ג) לכל אחד פתח פתוח לחצר הגה **ז** לו שאין (ז) עוברים זה על זה רק כל אחד יש לו פתח פתוח לבית שער שלפניהם והבית שער פתוח לחצר (כ"י) ח אם המחיצות מגיעות לתקרה בתוך ג' טפחים דהוי כל אחד הדר בפני עצמו ט אפילו הן של יריעות • אם בני החצר נותנים העירוב באחד משאר בתי חצר (ר) צריך כל אחת ואחת מחבורות שבטרקלין ליתן עירוב אבל אם נתנו העירוב בזה הטרקלין אין צריכין ליתן עירוב כלל שכולם דרים בבית זה ובית שמניחים בו העירוב אין צריך ליתן עירוב וכן אם אין דיורין אחרים בחצר אינם צריכים עירוב חלקוהו במחיצות שאין נוגעות לתקרה (אפילו) אם בני החצר נותנין עירובן באחד משאר בתי החצר די בעירוב אחד לכל החמש חבורות: הגה אם מקצתן עשו מחיצות ומקצתן לא עשו אותן עשאו הם מחולקים ואותם שלא עשו (ה) הם כמשותפין: (המגיד פרק ד') כ ואם היו דיורין בעליות ממש אפילו נתנו בני החצר העירוב בטרקלין צריכה כל חבורה וחבורה לתת עירוב ל אבל מי שיש לו ח (ח) מלמד או סופר בביתו וכן תלמידים הלומדים בפני הרב ודרים בביתו כל אחד בחדרו (ו) אפילו יש לכל אחד פתח פתוח מ לחצר ואוכל וישן בחדרו אינם אוסרים:

ד נ אנשי חצר שהיו כולם אוכלים על שלחן אחד אף על פי שכל אחד יש לו בית בפני עצמו אינם צריכים עירוב מפני שהם כאנשי בית אחד ואם הוצרכו לעשות עירוב עם אנשי חצר אחרת עירוב אחד [לכולן] ופת אחד בלבד מוליכין לאותו מקום שמערבין עמו ואם היה עירוב בא אצלם אינם צריכים לתת עירוב כדין בית שמניחים בו עירוב שכל אלו הבתים כבית אחד הם השובים: הגה וכן אם הרבה בעלי בתים אוכלים בחדר אחד כל אחד על שלחנו אף על פי שכל אחד ישן בחדר בפ"ע עירוב אחד לכולם (ז) הואיל ואין מחיצה מפסקת בין מקום אכילתן והוי כתחומה ששבתו בטרקלין וכו' ואף על פי שוכרסין לפעמים וילון לפעמים לעשות לא מקרי מחיצה הואיל ולא הוי שם **ט** בקביעות (ר"י ת"מו):

ה ס מי שאוכל במקום אחד וישן במקום אחר מקום אכילתו הוא העיקר ושם הוא אוסר ע הילכך האחין שאוכלין בבית אביהם וישנים בבתיהם אינם אוסרים ואם נותן להם י (ט) פרס ואוכלים בבתיהם אוסרים (ח) פ והני מילי כשנותנים בני שאר החצר עירובן במקום אחר אבל אם היו בני שאר החצר נותנים העירוב באחד מבתים אלו או שאין עמהם דיורים בחצר אינם צריכים לערב:

ו ; מי שיש לו חמשה נשים וחמשה עבדים מקבלים ממנו פרס וכל אחד אוכל בביתו וכן ק תלמיד המקבל פרס מרבו ואוכל בביתו אינם אוסרים זה על זה אם אין עמהם דיורין בחצר או אם העירוב בא אצלם:

עשרה

באר היטב

שע (א) בבית שער • אע"פ שיש לו ד' מחיצות כיון שעוברים דרך שם לא הוי דירה: (ב) שאינם • וה"ה סוכת הנוי בתג יומא דף יו"ד: (ג) כבדן • ל"ע דמה נבול יש לכוכב זה דמשו מקשה לא"ה נוח לב' • לכן יש לתמיר כוה רק דברים המוקצים ע"ח • וכתב כ"י בשם מהרי"ק דאפילו יש פינה מיוחדת לבש"ס בו תפיסת יד: (ד) ויש אומרים • קאי אסעיף זה ולא אסעיף מ': (ה) ומוליכים • פי' שהם מוליכין עירובן אצל אחרים כמ"ם ס"ה דמנו דאסרי אסרי נמי הכי דאם יש לאלו ב' פיימים מחיצות מגיעות לתקרה אז הוי כל אחד הדר בפני עצמו ומ"ה לא זכר בפתח מ' חילוק בלב בין מחיצות מגיעות לא לא כ"ז גרלה פשוט ומו"ח ז"ל תיב תורפיה לא דק בזה לפשוט הפיימים אם אין לכם מחיצות מגיעות לתקרה: (ו) אפי' יש לכל א' פתח א' בו' • הטעם כיון שכולם משתמשים בשל בע"ה בחשיבה וביטול וכבל דבר חביבי כולהו כאילו אוכלים ושניים במקום מ' ואע"פ שיש להם פתח לגד ר"ה נקראים ע"פ בע"ה ועוד דאין משמיל להם רשות לאסור עליו כ"כ התו' וכ' ב"י שעיקר הטיתר בלירוף טעם הנני דוקא ואין לסמוך להתיר משום טעם הראשון במקום שאין שם שיכות טעם הנני: (ז) הואיל ואין מחיצה מפסקת בין מקום אכילתו • פי' אע"פ שכל אחד אוכל על שלחן בפני עצמו מ"מ כיון שאין מחילה בין שלחן לשלחן חשוב מקום אחד • דהואיל והולרכו לעירוב אמרינן מצו דשאר דיורים אוסרים אימהו

(ז) שוכרים • ומה"מ בבתים שלנו אם מתקלקל העירוב אסור למלטל מחדר לחדר אם אין לבעל הבית הפיסת יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שם אינם עיין מ"ם סימן שם"ה מ"ח • ועיין בדבר שמואל סימן קפ"ב אסורים פנים לכתן ולכתן בב' בתים בל ב' בעלי בתים הדבוקים זו לזו וכתבו אחר מבדיל ביניהם מכל אלו תו פסק אחר מוסר לטלטל מזו לזו כלי עירוב ע"ש: (ח) מלמד • דאין מבאיל לסם רשותו לאסור שלו תו': • אם מהדרים מושבים לסם ומשתמשין כל ח' בפני עצמו אוכרין בפ"ם ס"ב מ"ח: (ט) פרס • אפילו

ז ר עשרה בתים זה לפנים מזה וכולם עוברים מזה לזה ויוצאים דרך החיצון לחצר **יא** (ט) שנים הפנימיים לבד צריכים ליתן בעירוב והשאר פטורים שחשובים כולם כבית שער :

ח ס המתארח בחצר אפילו נתארח בבית בפני עצמו אם לא נתארח דרך קבע (י) אלא (י) לשלשים יום או פחות אינו אוסר על בני החצר והוא והם מותרים בין בביתו בין בבתים : הגה ואפילו אם אוסרים רבים ובעל הבית א' ודוקא בדאיכא בעל הבית אחד קבוע דאז האוסרים בעלים לעניה אבל אוסרים ביחד **יב** (יא) אוסרים זה על מיד (תה"ד סימן ע"ו מנמ' דף ע') ויש ליקטן סימן ס"ל"ח : (ואיתו יהודי המתארח ע"ל סימן ס"ד) :

שעא כשאחד מבני חצר נפרד משם או מת ובו ו' סעיפים

א א אחד מבני חצר **א** שהניח ביתו והלך ושבת בחצר אחרת אפילו היתה סמוכה לחצירו ב אם הסיח מלבו ואין דעתו לחזור לביתו בשבת הרי זה אינו אוסר עליהם ג במה דברים אמורים בישראל אבל אינו יהודי אפילו הלך לשבות בעיר אחרת אוסר עליהם עד שישברו ממנו מקומו ד אם הוא קרוב **ב** מהלך יום אחד שהרי אפשר שיבא בשבת אבל אם רחוק יותר אינו אוסר (א) ה ויש אומרים שגם אינו יהודי אם הלך לשבות בחצר אחרת אינו אוסר : (וכן נהגו עיקר ואם גם הא'ינו יהודי בשבת ע"ל סימן ס"ג):

ב (ב) ו ישראל בן חצר זו שהלך לשבות (א) בחצר אחרת ואין דעתו לחזור בשבת ואחר כך נמלך בשבת וחזר **ג** אינו אוסר :

ג (ג) ז אחד מן (ב) השוק שהיה לו בית בחצר ומת והניח רשותו לאחר מבני החצר אם מת מבעוד יום אין הזוכה אוסר ח שהעירוב שמערב על ביתו מתיר גם מה שירש ואם מת **ד** משחשיכה אוסר אע"פ שעירב הזוכה עמהם אינו מועיל למה שירש אחר כך בשבת :

ד פ אחד מן החצר שמת בשבת אם (ד) עירב אפי' ירשו אחד מבני השוק אינו אוסר ואם לא עירב אם ירשו אחד מן השוק · כל זמן שאינו **בא** לדור עמהם אינו אוסר **ה** בא לדור בשבת בבית מורישו אוסר ואם ירשו אחד מבני החצר אם עירב היורש **ו** והיה דר עם המוריש בבית אינו אוסר אע"פ שלא עירב המורישו ואם לא היה דר עם המוריש אלא בבית אחר שבחצר אוסר פ אע"פ שעירב היורש כיון שלא עירב המורישו ואם מבעוד יום מת וירשו אחד מן השוק ה"ז אוסר ל והוא שבא היורש בבית מורישו בשבת :

ה (ה) מ ישראל (ג) וגר בזמן הבית שהיו דרים בחצר ומת הגר מבעוד יום והחזיק ישראל אחר בנכסיו אפילו לא החזיק עד **ז** שחשיכה אוסר עד שיבטל רשותו בשאר יורש משחשיכה אין המחזיק אוסר שבהיתר הראשון עומד :

ו נ אחד מבני החצר שהיה נוסס אע"פ שאינו יכול להיות בו ביום אוסר עד שיזכו לו **בשת**

ח (ו) ויערבו עליו וכן קטן אוסר אע"פ שאינו יכול לאכול כזית אבל האורח אינו אוסר כמו **שנתבאר בסי' ש"ע :**

נגמר

ע' סי' ת"ט ס"ז : **יא** שנים הפנימיים · דלא"ע דהכמי הוי בית בער לגמימי מ"מ הוי בית שער דיסיד ואוסר כיון דעביד לדירה אבל בית שער אגר דיסיד אינו אוסר כיון דלא עביד לדירה : **יב** אוסרים זע"ז · ודוקא שיש לכל א' חדר מיוחד לאכילה כמ"ש ס"ג ואם הוא במקום אינו יהודים לריכים לשכור רשותו ע' ססי' שפ"ב ע' תשובה רש"ל סי"ח מפמע דס"ל לרמ"א דכיאמלא אפילו רגיל אין אוסר עיין ס"ס שלא"ל :

שעא א הניח ביתו · מבע"י (טור) כ"ל דנקט כן לאשמעי' דאפילו חזר אין אוסר מ"ג נקט מבע"י משום אינו יהודי ע' ססי' שפ"ג אבל בחמה אפילו היה כאן ולא עירב ואלך בשבת אינו אוסר כמ"ש נבי מת בשבת ולא עירב : **ב מהלך יום אחד** · ואע"ג דכלתוק נמי איכא למימס שהלך בחול עד סמוך לכאן ויבוא בשבת מ"מ לא חיישינן לסכי : **ג אינו אוסר** · דכבר הסיח מלבו וס"ל שבת שהותרה ושוב לא תאסר : **ד משחשיכה אוסר** · וא"ה נימא שבת שהיא הותרה (כ"ח) ולא אתה דכרי רש"י ותו' שכתבו דמיירי שהיה לו בית דירה באלר זו ולריך לערב ואח דנקט ל' מן השוק לאורחא דמלתא נקט שאחר שבשוק אינו רגיל לערב עמם כיון שאין רגיל להשתמש שם ואח לאשמעינן דלא נימא כיון דלא בא מכניסת השבת הסיח מלבו : **ה בא לדור כו'** אוסר · דכדדיה לא אמריגן שהסיח מלבו דדוקא בהסיח כאן ואלך לו אמריגן כן ולכ"ל סוף הסעיף שמ"ש ס"ה : **ו** והיה דר עם המוריש וכו' · ואם כן דמי לה' מכורות שא"ל מולן לתת לעירוב ע' סי' ש"ש ס"ג אבל אין לאוה מהא דאמריגן שלירו ולקיטו מותן עירובו כמ"ש סי' שפ"ב סי"ל דדילמא ה"מ באינו יהודי דאין דירתו (שבוכה כ"כ אבל כיכרלא לא (תו' ורא"ש) ערסי' שפ"ז : **ז שחשיכה אוסר** · כיון דלאוי להחזיק מבע"י ה"ל רשות זו תלויה ושומדת ולא הותר למקלת שבת (הב"ח) ושמ"ש ס"ד : **ח** ועירבו עליו · ואם מת בשבת אוסר כיון שאין העירוב לאוי להתקיים כל שבת דרוב נוסס' למית כמ"ש סי' שפ"ג (הגהות תו' דף ס"ה) :

לכליס

ומיסו נמי אסרי : (ט) שני הפנימיים כו' · פירוש שאינם מתקן עירוב אחד כיון שאין לסם אלא פתח אחד כמ"ש לעיל ס"ג : (י) אלא לל' יום · משמע דיותר מלשלשים יום אסור ביחיד הדר במקום אבל במקום שיש קהל ומשו עירובי חלילות בע"ל כדרכו לו פטור גם בזה כיון שלב ב"ד מתבר על כל שיתוסמו דיורים כמ"ש סימן שפ"ו ס"ש ושמ"ש סוף סימן שפ"ח :

שעא (א) וי"א שגם אינו יהודי כו' · משמע דלא איכפת לן במה שיכול לבא בשבת וקשה הא שפקינן בסי' שפ"ה ס"ז דאם עומד לסחור בשבת פסול וי"ל דהתם מיירי ברגיל בשבת להתקלקל כמון ע"י שיהו יהודים ברגילין בכך משא"כ כאן דאפ"ג דאם שיהו יהודי רגיל לחזור לביתו בלוחו יום דאסור וכאן מיירי דהלך לדעת לשבות שם כל היום וקשה א"כ כי בא שיהו יהודי בשבת אמאי אוסר כאן הא ממלך הוא דאיתא אחר זה בישראל שנמלך ובא בשבת דמותר וכתב כ"י בשם הרא"ש דטעם הדבר דבכר הסיח לבו ובודאי לא יחזור ה"ל שבת שהותרה ושוב לא תאסר ס"ע נימא בשיהו יהודי שבא בשבת דבכלא היה דעתו בע"ש לחזור לכאן וע"ד כן הלך בכר הסיח (הישראל) מלבו ונימא שבת שהותרה כו' דהא כאן לאו בנאמנות תליא מלתא אלא במה שהסיח דעתו בערב שבת · וע"כ נראה דבאמת אין חילוק בין שיהו יהודי לישראל אלא בשפק לו בערב שבת אם יבא בשבת ובזה פליגי נבי שיהו יהודי בשבת תמיה בתשובה וכתריש רמ"א לסקל בשיהו יהודי בספק ובזה ספק הלם בא בשבת שיהו יהודי אוסר אלא מכח ספק אבל בשם היה מלבו אלא אמא"כ ממלך ובא בשבת אפילו בשיהו יהודי ל"ל שבת שהותרה הותרה בע"ש מישראל וכ"מ דברי הרא"ש שכתב בפרק בילה משמשמין ו"ל אם חזר לביתו בשבת ל"ל שאוסר ומביאים ראיה מלשון יהודי דכי ליתיה לא אוסר וכי איתיה אוסר ועוד ממבטל רשות שאם חזר והוליא אוסר ול"ג כיון דרבי שמעון לא שרי אלא משום דמשיח דמלבו ובודאי לא יחזור כ"ל שבת שהותרה ושוב לא תאסר ס"ל שבת שהותרה שהיה עתיד לבא בשבת כו' מכ"ל הרי שלא חילק אלא בין משיח מלבו

ובשיהו יהודי לא הסיח מלבו ממילא אם ברור לן גם בשיהו יהודי שהסיח מלבו למה יאסר אח"כ ולפ"ז מ"ש הטור ריש הסימן והלך מבע"י לשבות אלא בתו ואפילו חזר בשבת מותר פירוש בודאי משיח בשבת · ומ"ש אח"כ נבי שיהו יהודי ומיהו אם בא בשבת אוסר הייט בספק היה בע"ש ול"ע בזה לפרש כך לשון : (ב) ישראל בן חצר זו כו' · כבר נתבאר דגם נבי שיהו יהודי יש לחון כן בתם ודאי הסיח מלבו בע"ש ומלך בשבת ובא אלא שלמן הטור ל"ע וגם כאן בס"ע ל"ש למה נקט ישראל : (ג) אחד מן השוק כו' · פירש מפתמת לא עירב וה"ה בחתר מן המלר מלא עירב ומ"ה אם מת מהחשיכה אוסר · ומו"ה ז"ל הקשה כאן דימא דהותרה שבת הותרה ולא דק דכאן לא הותר בכניסת שבת שהרי לא היה שם עירוב : (ד) עירב כו' · דאז אמריגן הואיל והותר שבת הותר ובלא עירב דלא אסר היורש אלא אם כן בא בשבת אלא הואיל ונאסר בכניסת שבת נאסר לכל השבת דהא כאן לא היו לו בעלים ביום השבת כל זמן שהיורש לא בא אסר מיתת אביו ודירה בלא בעלים אינה אוסרת אבל כשבא היורש שם בשבת הרי יש לדירה בעלים ואז אסור מכח מה שלא עירב אמנם אביו ועירובו של יורש לא מועיל למה שיורש בשבת כ"ה דעת הטור ע"פ הרא"ש : (ה) ישראל וגר כו' · פי' ועירבו ביחד וכשמת הגר מבעוד יום בטל העירוב שלו והיה ישראל אחר יכול להחזיק אף על פי שלא החזיק עד חשיכה חשבינן כאלו החזיק מבע"י ואוסר אבל מת גר בשבת נשאר בהיתר הראשון של עירוב הגר כיון הסמשות :

נגמר

יד אפרים

שע (בסמ"א ס"ק י"ב) ואם סוף בשקום אינו יהודים כו' ר"ל שגם אינו יהודי דר שם אבל אם הנעש"ב מת אינו יהודי אפור לאמרן זה שלא קנוס אמרין אם אינו אוסרים ואע"ז דגם לא על אחרים אדרים שם בחלר כל בשבתו מהאינו יהודי ומאמר מאחר כבי' שב"ל בב"י ובכ"ש בסעיף ס"ג שבתב אל אינו יהודי אבל אינו אוסר אם אינו אוסר שם :

שעא בב"י פירוש ג' מאמרים בבשר' ל' אבל מיבא אינו אוסר אוסר אות עשות ולריך לעיין אבל ומר אינו אוסר בסעיף כ' (שם סעיף ד') אבל מיבא אם עירב מיירב אות עשות ולריך לעיין אבלות ד' בתחלת בסעיף אבל מיבא אם עירב אחר ירבו :

שערי תשובה

שע (יא) אוסרים שבת"ש ועיין בתשובת ר"ח החדשות בשם תשובת הגאון מו' יוסף ז"ל שכתב ג"כ שלריך עירוב שם אוסרים וכבירות מן שאינו יהודי ועיין בק"ח דלהב"ש ס"ם ס"ם ג"ל הך דס' תבורות שבתבו פייטו למה יום (ועיין בחת"ם שתמה על הכ"י דהעל' דאורח בשבת בחדר אוסר של הבב"ב ע"ם) ומם מבואר בשם הב"ח שתמה על הגאון מהר"י בסלריך מיעברבו גם אוסרים של"י מ"ם מ' אם"ו אבל כ"ד מתבם של הטוסטים ע"ם ומ"ם ממנ"ה ואם הוא במקום אינו יהודים עיין בזיד אחרים ס"ם בזה ועיין לקמן מי' אל"ה שם בתבתי תשובת סמ"ה ח"ג :

כגם"ש

יום ואסור אבל מת גר בשבת נשאר בהיתר הראשון של עירוב הגר כיון הסמשות : (ד) ועירבו · ואם מת בשבת דרוב נוסס' למיתה כמ"ש סימן שפ"ג מ"ח :

תרבשם

באר היטב

אפילו משות לקנות לסם כ"י : (י) לשלשים · משמע ביותר משלשים יום אסור וזה פירוש ביחיד הדר במקום אבל במקום שיש קהל ומשו עירובי חלילות בעבר שבת כדרכו לו פטור גם בזה כיון שלב ב"ד מתבר בלא מתם של כל שיתוסמו דיורים כמ"ש סימן שפ"ו סעיף ע' ס"ג עיין שם : (יא) אוסרים זע"ז · ודוקא שיש לכל א' חדר מיוחד לאכילה כמו שבתב ס"ג ואם הוא במקום אינו יהודים צריכים לשכור רשותו עיין סוף סימן שפ"ג וסוף סימן שפ"ח מ"ח :

שעא (א) בחתר · עיין ס"ז שבשלם דגם נבי מ"ה יש לחון כן בתם ודאי שבת מלבו בשבת ומלך בשבת ולא עיין שם : (ב) בשוק · פירוש מפתמת לא עירב ומשו הדין בחתר מן המלר אלא עירב ומשום שבי אם מת מבשבתם אוסר : (ג) וגר · פירוש ועירבו ביחד וכשמת הגר מבעוד יום בטל העירוב אלו וזה ישראל אחר יכול להחזיק אף על פי שלא החזיק עד חשיכה חשבינן כאלו החזיק מבע"י ומבשר אבל אם מת בשבת אוסר כיון שאין העירוב לאוי להתקיים כל שבת דרוב נוסס' למיתה כמ"ש סימן שפ"ג מ"ח : תרבשם

(ג) **אינם יכולים לערב יחד** • המעם בטור בשכיתתו הנסר מזו לזו יבולת מקרן זוית אל זו ולא תשיב פיתחת דשיתחת בקרן זוית לא עבדי לחיבי ממטע כל שאינם בקרן זוית בסיר מהני הנסר לף על גב דהוה בטיקום וכ"מ בקושית התוספות וכ"ל שלא כנגד זו :

שעד (א) **ואפי' פתחה במזיד** • כתב מו"ם ז"ל וכ"ב לחלק דאם פרץ פלימיו מתבטל העירוב ואם לא פרץ פלימיו דבטפתח פתחו לא סילק מזחתו ומשקופו ומפתחו דגלי דעתי' דלא סילק עפשיו חזר העירוב למקומו וכבי מחלק תלמודא ס"ק דב"ב דף י"ח ע"ל • ולפי מהא לא לחיילת דשלחי בתם בב"ב שחליא מילתא בגלא דעתיה אבל בכא לא איכפת לן בלאסתי דעתיה דא"ב כי נפל בחול ולא מיתקן קודם הבבת ולפי כיה לו היסם הדעת בעמם כניסת שבת וכן בספיקות מעקרו והותרו בשבת ולפי הסיה דעתו שלא יתוקן בשבת זה אלא ולפי הבעיקר הנוי בעשיית העירוב כיון דהיה רלוי בלותה שעה דאע"פ שהתקלקל אחר כך כיון דתתקן אחר כך ליה לן בה וחזר העירוב למקומו : (ב) **מותרים לטלטל** • כיון דלא נפרץ לרשות אחר אלא לחצר מבא"ב בסיפא שנפרץ לרשות הרבים או לכרמלית :

שעה (א) **כדי שתהא רגל המותרת במקומה** • פירש דרגל האסורה במקומה לוסרת שלא במקומה וכי שילבו מותרין וקמ"ל דלא חיישא דהוה כאלר אחת שעירבה הליה לעצמה ואליה לעצמה דאסרי אהדדי אלא הוה כב' הצירות : (ב) **אם לא עירבו יחד כו'** • הכלל מסעיף זה דכל שאה תשמישו בחחת ולזה בקשה לא מקרי לק רשות לאותו שהשמישו בחחת ואין הכני יכול לחחות בידו כלל אבל אם שמיסם שוויס הן בחחת כנון שבמיסם משתמשים על ידי פתח • הן בקשה שיך לבמיסם ואוסרין זה על זה אלא דיש פלוגתא בגמרא איזה מקרי בחחת ואיזה בקשה דהיינו כל שלריך לתשמישו זריקה דהיינו שהמקום הוא גבוה ממנו ו' טפחים ולריך לזרוק שם מקרי קשה וכן בשלטול דהיינו שהמקום נמוך ממנו י"ט ולריך לשלטל שם ואם הוא פחות מי' טפחים הן בזריקה והן בשלטול לא מקרי קשה ועוד קרוי קשה אפילו אם הוא פחות מי' טפחים כנון אם הוא מופלג בריחוק המשך ממנו ד' טפחים אלא דאם לא' בזריקה ולא' בשלטול ס"ל לשמואל דאף על פי דתרוייהו קשיס הם מ"מ שלטול אינו קשה כל כך כמו זריקה ע"כ הוא שיך לבעל השלטול דהוא בעל נחת וכב סבירא ליה דלא מקרי נחת אלא בחשתמשת דרך פתח אבל כאן לא אכפת לן בחחת קלת ושלטול וזריקה שוין הם ואסור ובכי אינו נוכה ' לבני האלר וממנו למרפסת ד' ל"ל יו"ד במקום דל"ח וכן הגיה מו"ח ז"ל והוא סטוב ות"ל למה מנדתק ב"י לפרשו ות"ם כאן ואם היו לקוקים מהמרפסת ד' טפחים אז יותר אף על גב מגבוהים ' מן האלר לאוך ' למרפסת היינו שלבל אחד ים לישותא לבעל האלר מבח זריקה ולבעל מרפסת מבח השלטה ד' בטפחים ולגביה אין לישותא מבח שלטול כיון שהוא אוך ' שלו וע"כ אסור שמיסם שולטים בו ואם היו תרתי לישותא לבעל המרפסת דהיינו למעלה מי' ומופלג ל"ל שמותר בעל האלר בהתל ואין בעל המרפסת יוכל לאסור עליו מפני שאין אדם אוסר דרך אויר ויתבאר אי"ה בסמוך בסימן שע"ו. ובטור כתוב אבל כל שהשמישו בחחת יותר מלאבירו מותגין אותו למי שהוא בחחת כו' עכ"ל ותמה ב"י מהרי לפון זה הוא דברי שמואל לפנין לזה בשלטול ולזה בזריקה ואין ל"ל כרב כמו"ל ול"ל דכיון דבכר כתב הטור דין שלטול וזריקה דאסור ממילא אפרש הך מלתא על מנין שלזה יש לישותא ולזה אין לישותא כל זה שיטת הטור אבל הרמב"ם לא ס"ל כך ומבואר מלשונו דהיינו לפון הש"ע בשעיף זה אולא הגהות רמ"א מבואר דברישא באין נבוהין ' אסור לשמיסה

(ג) **אינם יכולים לערב יחד** • המעם בטור בשכיתתו הנסר מזו לזו יבולת מקרן זוית אל זו ולא תשיב פיתחת דשיתחת בקרן זוית לא עבדי לחיבי ממטע כל שאינם בקרן זוית בסיר מהני הנסר לף על גב דהוה בטיקום וכ"מ בקושית התוספות וכ"ל שלא כנגד זו :

שעד (א) **ואפי' פתחה במזיד** • כתב מו"ם ז"ל וכ"ב לחלק דאם פרץ פלימיו דבטפתח פתחו לא סילק מזחתו ומשקופו ומפתחו דגלי דעתי' דלא סילק עפשיו חזר העירוב למקומו וכבי מחלק תלמודא ס"ק דב"ב דף י"ח ע"ל • ולפי מהא לא לחיילת דשלחי בתם בב"ב שחליא מילתא בגלא דעתיה אבל בכא לא איכפת לן בלאסתי דעתיה דא"ב כי נפל בחול ולא מיתקן קודם הבבת ולפי כיה לו היסם הדעת בעמם כניסת שבת וכן בספיקות מעקרו והותרו בשבת ולפי הסיה דעתו שלא יתוקן בשבת זה אלא ולפי הבעיקר הנוי בעשיית העירוב כיון דהיה רלוי בלותה שעה דאע"פ שהתקלקל אחר כך כיון דתתקן אחר כך ליה לן בה וחזר העירוב למקומו : (ב) **מותרים לטלטל** • כיון דלא נפרץ לרשות אחר אלא לחצר מבא"ב בסיפא שנפרץ לרשות הרבים או לכרמלית :

שעה (א) **כדי שתהא רגל המותרת במקומה** • פירש דרגל האסורה במקומה לוסרת שלא במקומה וכי שילבו מותרין וקמ"ל דלא חיישא דהוה כאלר אחת שעירבה הליה לעצמה ואליה לעצמה דאסרי אהדדי אלא הוה כב' הצירות : (ב) **אם לא עירבו יחד כו'** • הכלל מסעיף זה דכל שאה תשמישו בחחת ולזה בקשה לא מקרי לק רשות לאותו שהשמישו בחחת ואין הכני יכול לחחות בידו כלל אבל אם שמיסם שוויס הן בחחת כנון שבמיסם משתמשים על ידי פתח • הן בקשה שיך לבמיסם ואוסרין זה על זה אלא דיש פלוגתא בגמרא איזה מקרי בחחת ואיזה בקשה דהיינו כל שלריך לתשמישו זריקה דהיינו שהמקום הוא גבוה ממנו ו' טפחים ולריך לזרוק שם מקרי קשה וכן בשלטול דהיינו שהמקום נמוך ממנו י"ט ולריך לשלטל שם ואם הוא פחות מי' טפחים הן בזריקה והן בשלטול לא מקרי קשה ועוד קרוי קשה אפילו אם הוא פחות מי' טפחים כנון אם הוא מופלג בריחוק המשך ממנו ד' טפחים אלא דאם לא' בזריקה ולא' בשלטול ס"ל לשמואל דאף על פי דתרוייהו קשיס הם מ"מ שלטול אינו קשה כל כך כמו זריקה ע"כ הוא שיך לבעל השלטול דהוא בעל נחת וכב סבירא ליה דלא מקרי נחת אלא בחשתמשת דרך פתח אבל כאן לא אכפת לן בחחת קלת ושלטול וזריקה שוין הם ואסור ובכי אינו נוכה ' לבני האלר וממנו למרפסת ד' ל"ל יו"ד במקום דל"ח וכן הגיה מו"ח ז"ל והוא סטוב ות"ל למה מנדתק ב"י לפרשו ות"ם כאן ואם היו לקוקים מהמרפסת ד' טפחים אז יותר אף על גב מגבוהים ' מן האלר לאוך ' למרפסת היינו שלבל אחד ים לישותא לבעל האלר מבח זריקה ולבעל מרפסת מבח השלטה ד' בטפחים ולגביה אין לישותא מבח שלטול כיון שהוא אוך ' שלו וע"כ אסור שמיסם שולטים בו ואם היו תרתי לישותא לבעל המרפסת דהיינו למעלה מי' ומופלג ל"ל שמותר בעל האלר בהתל ואין בעל המרפסת יוכל לאסור עליו מפני שאין אדם אוסר דרך אויר ויתבאר אי"ה בסמוך בסימן שע"ו. ובטור כתוב אבל כל שהשמישו בחחת יותר מלאבירו מותגין אותו למי שהוא בחחת כו' עכ"ל ותמה ב"י מהרי לפון זה הוא דברי שמואל לפנין לזה בשלטול ולזה בזריקה ואין ל"ל דכיון דבכר כתב הטור דין שלטול וזריקה דאסור ממילא אפרש הך מלתא על מנין שלזה יש לישותא ולזה אין לישותא כל זה שיטת הטור אבל הרמב"ם לא ס"ל כך ומבואר מלשונו דהיינו לפון הש"ע בשעיף זה אולא הגהות רמ"א מבואר דברישא באין נבוהין ' אסור לשמיסה

(ג) **אינם יכולים לערב יחד** • המעם בטור בשכיתתו הנסר מזו לזו יבולת מקרן זוית אל זו ולא תשיב פיתחת דשיתחת בקרן זוית לא עבדי לחיבי ממטע כל שאינם בקרן זוית בסיר מהני הנסר לף על גב דהוה בטיקום וכ"מ בקושית התוספות וכ"ל שלא כנגד זו :

שעד (א) **ואפי' פתחה במזיד** • כתב מו"ם ז"ל וכ"ב לחלק דאם פרץ פלימיו דבטפתח פתחו לא סילק מזחתו ומשקופו ומפתחו דגלי דעתי' דלא סילק עפשיו חזר העירוב למקומו וכבי מחלק תלמודא ס"ק דב"ב דף י"ח ע"ל • ולפי מהא לא לחיילת דשלחי בתם בב"ב שחליא מילתא בגלא דעתיה אבל בכא לא איכפת לן בלאסתי דעתיה דא"ב כי נפל בחול ולא מיתקן קודם הבבת ולפי כיה לו היסם הדעת בעמם כניסת שבת וכן בספיקות מעקרו והותרו בשבת ולפי הסיה דעתו שלא יתוקן בשבת זה אלא ולפי הבעיקר הנוי בעשיית העירוב כיון דהיה רלוי בלותה שעה דאע"פ שהתקלקל אחר כך כיון דתתקן אחר כך ליה לן בה וחזר העירוב למקומו : (ב) **מותרים לטלטל** • כיון דלא נפרץ לרשות אחר אלא לחצר מבא"ב בסיפא שנפרץ לרשות הרבים או לכרמלית :

שעה (א) **כדי שתהא רגל המותרת במקומה** • פירש דרגל האסורה במקומה לוסרת שלא במקומה וכי שילבו מותרין וקמ"ל דלא חיישא דהוה כאלר אחת שעירבה הליה לעצמה ואליה לעצמה דאסרי אהדדי אלא הוה כב' הצירות : (ב) **אם לא עירבו יחד כו'** • הכלל מסעיף זה דכל שאה תשמישו בחחת ולזה בקשה לא מקרי לק רשות לאותו שהשמישו בחחת ואין הכני יכול לחחות בידו כלל אבל אם שמיסם שוויס הן בחחת כנון שבמיסם משתמשים על ידי פתח • הן בקשה שיך לבמיסם ואוסרין זה על זה אלא דיש פלוגתא בגמרא איזה מקרי בחחת ואיזה בקשה דהיינו כל שלריך לתשמישו זריקה דהיינו שהמקום הוא גבוה ממנו ו' טפחים ולריך לזרוק שם מקרי קשה וכן בשלטול דהיינו שהמקום נמוך ממנו י"ט ולריך לשלטל שם ואם הוא פחות מי' טפחים הן בזריקה והן בשלטול לא מקרי קשה ועוד קרוי קשה אפילו אם הוא פחות מי' טפחים כנון אם הוא מופלג בריחוק המשך ממנו ד' טפחים אלא דאם לא' בזריקה ולא' בשלטול ס"ל לשמואל דאף על פי דתרוייהו קשיס הם מ"מ שלטול אינו קשה כל כך כמו זריקה ע"כ הוא שיך לבעל השלטול דהוא בעל נחת וכב סבירא ליה דלא מקרי נחת אלא בחשתמשת דרך פתח אבל כאן לא אכפת לן בחחת קלת ושלטול וזריקה שוין הם ואסור ובכי אינו נוכה ' לבני האלר וממנו למרפסת ד' ל"ל יו"ד במקום דל"ח וכן הגיה מו"ח ז"ל והוא סטוב ות"ל למה מנדתק ב"י לפרשו ות"ם כאן ואם היו לקוקים מהמרפסת ד' טפחים אז יותר אף על גב מגבוהים ' מן האלר לאוך ' למרפסת היינו שלבל אחד ים לישותא לבעל האלר מבח זריקה ולבעל מרפסת מבח השלטה ד' בטפחים ולגביה אין לישותא מבח שלטול כיון שהוא אוך ' שלו וע"כ אסור שמיסם שולטים בו ואם היו תרתי לישותא לבעל המרפסת דהיינו למעלה מי' ומופלג ל"ל שמותר בעל האלר בהתל ואין בעל המרפסת יוכל לאסור עליו מפני שאין אדם אוסר דרך אויר ויתבאר אי"ה בסמוך בסימן שע"ו. ובטור כתוב אבל כל שהשמישו בחחת יותר מלאבירו מותגין אותו למי שהוא בחחת כו' עכ"ל ותמה ב"י מהרי לפון זה הוא דברי שמואל לפנין לזה בשלטול ולזה בזריקה ואין ל"ל דכיון דבכר כתב הטור דין שלטול וזריקה דאסור ממילא אפרש הך מלתא על מנין שלזה יש לישותא ולזה אין לישותא כל זה שיטת הטור אבל הרמב"ם לא ס"ל כך ומבואר מלשונו דהיינו לפון הש"ע בשעיף זה אולא הגהות רמ"א מבואר דברישא באין נבוהין ' אסור לשמיסה

היו זו שלא כנגד זו שאחת משוכה למזרח ואחת למערב

ג (ג) אינם יכולים לערב יחד וכן אם היתה אחת גבוה מחבירתה לא השיב פתח ג והני מילי כשמרוחקות זו מזו שלשה טפחים אבל אם הם תוך ג' זו לזו בין בריחוק בין בגובה ד השיב שפיר ה כפתח :

שעד נסתם בשבת פתח או חלון במקום שעירב בו' ובו ד' סעיפים

א א עירבו דרך חלון או פתח שביניהם ונסתם בשבת ב מותרים להשתמש דרך גובה הכותל וחוריו ג ואפילו אם עירב לשנה ונסתם הפתח בחול ונפתח בשבת

א (א) (ואפילו סתמה במזיד) (תנור) חזר העירוב להיתרו ד ולהרמב"ם אין מותר לטלטל אלא ב כל אחת לעצמה אבל זו מזו לא :

ב ה היה כותל בין שתי חצרות ועירבה כל אחת לעצמה ונפרץ הכותל בשבת (ב) ו מותרים לטלטל כל אחד בחצרו אפילו כלי הבית אבל חצר שנפרצה בשבת לרשות הרבים או ג לכרמלית אסור :

ג ז חצר קטנה שנפרצה ח קודם שבת במילואה לגדולה

ט ואין בפרצה יותר מי' אמות גדולה מותרת להוציא כלים ששבתו בבית לחצרה אם עירבה לעצמה ד וקטנה אסורה להוציא כלים ששבתו בבית לחצרה אלא אם כן עירבו יחד והיינו כשנכנסין כותלי קטנה לגדולה כ וכשכותלי קטנה מופלגים שלשה טפחים מכותלי אורך הגדולה דאם לא כן היתה קטנה ניתרת על ידי ל נראה מבחוץ ושוה מבפנים :

ד מ גג קטן שנפרץ קודם שבת נ במילואו לגג גדול (ס"קטן) אסור להעלות עליו כלים ששבתו בבית וגדול מותר

ס והוא שיהיו מחיצות הבית ניכרות למי שעומד על הגג אבל אם אינם ניכרות בגגו ה שהגג בולם עליהם הוי כרמלית ע אלא אם כן פתוח לו מחבית חלון ארבע על ארבע :

שעה מה הם הדברים השרוים בחצר שאינם אוסרים • ובו ד' סעיפים

א א מרפסת שהוא דרך לעליות הפתוחים לה ועומדת בחצר ועולים לה בסולם ובני העליות יורדים ממנה לחצר ועוברים ברשות הרבים אינם אוסרים על בני החצר דסולם הורת פתח עליו והוי כשתי חצירות ופתח ביניהם שאם רצו מערבים יחד ואם רצו כל אחד מערב לעצמו ובלבד שיערבו כל בני מרפסת לעצמן (א) כדי שתהא רגל המותרת במקומה :

ב (ב) ב אם לא עירבו יחד ויש בחצר תל או עמוד ג שהוא

ד הרי אלו נחשבים בין החצר ובין המרפסת ושניהם אסורים ה להוציא שם כלים שבבתים ו ואם הם גבוהים מקרקעית החצר עשרה טפחים (ונתוך עשרה למרפסת) (טור) ז וחם בתוך ארבעה טפחים למרפסת בני מרפסת מותרים לפי שתשמישו (לחם) בנחת מלבני החצר ואם היו רחוקים מהמרפסת ארבעה טפחים או יותר אע"פ שגבוהים עשרה (מן החלר לתוך עשרה למרפסת) (טור) ז הרי אלו בכלל החצר והמרפסת לפי ששניהם אפשר להשתמש בהם על ידי זריקה לפיכך שניהם אסורים להוציא שם כלים ששבתו בבתים עד שיערבו :

היתה

כמ"ם סימן שע"ו ס"ב ותמבר שנם דעת הרמב"ם כן אלא שדרכו לסתום ועיין סוף סימן שכ"ה דאם, לאחד בשלטול ולאחד בזריקה (נבוה ') ובשלטול שמיסם אסורים וכ"ה בגמרא ובהג"ה ול"ע [שברא"ש (*) סכ"ל ד"ה לא כתב כן :

בור שבחלרו אם הוא מלא פירות שבלים שאסור לטלטלם בשבת

כרי הוא וחליבו בסלע ומחסר במרפסת כמש"ל אבל מלא מים לאסור שמא ימלא ממנה ותחסר מי' (רמב"ם) (ועיין סימן שע"ב סי' ו') : שתהיה

עיין מלאית השקל

ג בשבנגר ח שיהוכין ל"ג בשיל ובשבת כ בפי' רש"י שם וכן כתב פשוט ג הרא"ש שם ד בפרק ג' מס"ש שם ל"ג וכשמואל בשבת השוקים ו דאי בשבת כתלר תלר' מחלר לחלר נמי ז מבנגר שם ל"ב ח כ"י הפילו בשבת כיון שהותרה הותרה כדנמשל ט מבנגר שם דף ע"ו י שם בגמרא ע' כ כזה

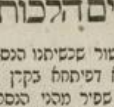

ל דהוה אמרי' תוכן כלאו דאמרי בכרמים מל כותלי הקטנה מניחין לב' כותלי אורך הגדולה מ מבנגר שם ל"ב נ שם בפירש"י "כן הוא בשבנגר (וכן הוגה בטור) ס שם בגמ' תלינה דבר ע כן כתב הרא"ש שם ל' הטור מדברי רש"י בעירובין בשבנגר דלקמן ב מבנגר שם פרק ג' ג סוד ד שם בגמרא ע"ב וכרב ה בהרא"ש וה"ם בפ"ד מס"ע ו שם בשבנגר ע"ג ז שם :

יד אפרים

שעד בס"א ס"ק א) ומיהו בסתמה במזיד לא מהני מי' כנ"ל (בס"א ס"ק ה') אבל אם אין בולם ד' לא הלא גרע מסתמה כו' כנ"ל • ול"ל דאם הוא חבוב מאמר בפסחים כמי כל הגג בנפרץ לכרמלית אבל אם אין בולם ד' כיון דהגג נופים הוי רש"י דאמרינן גוד אסיק אחיב ואמר בשמוד ר"ם דהוי רש"י מהוא גוד אסיק וכיון שהגג אמנו שם לו ג' מחיצות הוא דר"י גם הבינעם הבינעם רש"י דכיון באין בם ד' לשוות מקום הבור בתנוי בפשים בגמ' נגנבי רש"י ובתוס' רש"י דמי ות"ל כיון שאין כאן רק ג' מחיצות לגג נופים אסור לטלטל בו עד שיעשה מיקון בדבריו בתחלה ר"ם בס"ג ז"ל דבוקה בפרק בדבריהם בר"ה לו לכרמלית מבא"ל כאן אלא אמרו מי כיים של הגג בא"ם הוא"ם שם וגם אין בולם כרמלית כיון שאינו רחב ד' הוא מקום פטור ומה שהוא פרוץ למקום פטור לינו אוסר לטלטל בו ולבך בתבו בתו' בתם בבלשים ד' אסור כל הגג מהוא שפרוץ מרשותו לכרמלית אבל מקום שהגג אין לו רק ג' מחיצות אין לריך מיקון אם לא בשפרוץ לר"ם לו לכרמלית ובלבך בשאין בבלשים ד' שפיר דמי לטלטל בכל הגג וגם על בבלשים מקום דאסור רש"י דבעינן לעניה לו דהוי כמאני רש"י מיין בכי' בס"ם סק"ם דהוי מדי רש"י לף שאין בתב ד' ומיין בדף ס"ו ע"ב דקאמר ותבוי בתוני כרמלית דבס"ג בתחלתו כרמלית אלמה אינגנגא לפיר לף שאין בם מיאור כרמלית מדבי ומ"ם כאן ותבוי מדבי רש"י ומ' פי' בג"א ס"ק ב' ומ"ם שם :

שעה (במג"א ס"ק א') ולהרן מיין

שברא"ש בתשובה כלל כ"א דין ס' לא כתב כן כו' בכ"ל :

שעו א שתהיה ניכרת · ולא יגע הדלי לרשות הבירו והא דלא חייסינן להכי בגמרא ברסי' אכ"ה דשאני התם בהוא טומד למעלה ומקבל דרך הנקב ביוסר לא חייסינן שילא חוץ לממילה מבא"כ כאן דטומד אלל הכור ומקבל חייסינן שילך באלכסון כנ"ל : **ב** קורה רחבה ד' · דלא חזיל דלי יותר מד' ואע"ג דעריבי מיא תחת הקורה קל הוא אסקילו חכמים במים : **ג** לא בעי שום תיקון · ועכ"פ אסור להכניס המים לבית אם לא עשו תיקון (הג"מ סס) : **ד** אע"פ שהיא · וכ"ס בפחות מד' דאז אע"פ שהאילרות פתוחות נשבל אבי לסבלת זו : **ה** בחלונות · דאז הוי תשמיש המילוי דרך אויר אבל כשהאילרות פתוחות לשביל רשות מניחם שולטות בו והוי השביל כאלר שאינה מעורבת ואסור : **ו** אוסרים אפי' בו' · דכיון דשמיך להם הוי להכניסם תשמיש במחת עסי' שס"ה ס"ב: **ז** מותר לשניהם· כיון דאין ב' האילרות מתמשות בו אלא דרך אויר זריקה : **ח** אסורה לשתיהן-כיון דמתמשין בחורבה ע"י שלטול מה שאין כן בס"ב דהוי דרך אויר : **ט** ואסורים · דומי לכלים שבתו בבית עסס"א בהג"ה :

שעו א שלא עירבה אסורה · אפילו עשתה נומא דהא אסורה להוליא על המרפסת וא"כ אפי' בשפוך בביתה אסורה דחיישינן שהא חסה על קלקול ביתה ותעלטל הכלים למרפסת : **ב** מותרת · ובלבד שעשתה נומא אבל אסורה לשפוך במרפסת שירדו המים מאלר לנומא שעשתה חברתה דחיישינן שתחוש לקלקול האלר כיון שהנומה רחוקה ממנה ותוליה מאלי דבתים לאלר כדי לשפוך שמוך לעזקה כ"כ הב"ח ע"ש ולשון שברמזים לא ממנע אבי ע"ש וא"ל דבקע והמים לא שירבה כלל דאם עירבה המים לעלמה אין אוסרת האלר ומותרת אותה שעשתה נומא לשפוך להדיא לנומא אבל כל שלא עירבה כלל ה"ל רגל האסורה במקומה ואוסרת האלר ע' רסי' שע"ה וא"ע עמ"ש סימן שס"ד ס"נ :

בבית

שעז א שתי עליות הפתוחות לחצר זו כנגד זו ואחת (א) (א) עשתה נומא בחצר כדי לשפוך בחצר שאין בה ד' אמות מימיה והשניה לא עשתה ב אם עירבו יחד שתיהם מותרות לשפוך מימיהן ואם לא עירבו יחד והאחת עירבה לעצמה והשניה לא עירבה בלל זו א שלא עירבה אסורה ושעירבה ב מותרת ג ובלבד שלא תשפוך להדיא בנומא אלא תשפוך בעליה והם יורדים לנומא : (*) הגה דכתו בחלר שתיהם משוכות מרי (פור) וס"ס אם בחלר יותר מד' אמות דמתיסים מותרים בכי הלי נומא ואין צריכים לנומא : (בית יוסף) :

שעז דין ב' עליות זו כנגד זו הפתוחות להצר ובו סעיף אחד

ג (ג) ח **היתה מצבה ד' טפחים לפני המרפסת אין המרפסת אוסרת על בני החצר שהרי נחלקת מהם :**

ד ט **זיזים היוצאים מהבתים כל שהוא למטה מי' טפחים הרי זה נהשב מהחצר ובני החצר משתמשין בו וכל שהוא בתוך עשרה טפחים העליונים הסמוכים לעליה אנשי עליה משתמשין בו והנשאר בין עשרה התחתונים עד תחלת עשרה העליונים מן הזיזין היוצאים שניהם אסורים בו ואין משתמשין בהם בכלים ששבתו בבתים אלא א"כ עירבו :**

שעז בור ובאר שבין שתי חצרות ובו ד' סעיפים

א ח בור שבין שתי חצירות ואין ביניהם פתח או חלון שיוכלו לערב או שיש ביניהם ולא עירבו אין ממלאים ממנו בשבת אלא אם כן עשו מחיצה עשרה למעלה מן המים ב וצריך שיהיה טפח מן המחיצה יורד בתוך המים (א) ואם היתה המחיצה כולה בתוך המים צריך שיהיה טפח יוצא ממנה למעלה מן המים כדי **א** שתהיה ניכרת רשות זה מרשות זה ג ובן עשו על פי הבור **ב** קורה רחבה ד' טפחים זה ממלא מצד הקורה וזה ממלא מצד האחר :

הגה ודוקא אם כח למלאות בכלים אבל בית אבל בכלים אל אחר **ג** (א) לא נעשין בזה תיקון דהא הלילות רבות אחת הן כדלעיל סימן שע"ב : (הג"מ פס"ו) :

ב ד **באר שבאמצע השביל בין שני כותלי חצרות ד אף על פי שהיא מופלגת מכותל זה ארבעה טפחים ומכותל זה ד' טפחים שניהם ממלאים ממנה ואינם צריכים זיזים על גבן (ב) שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר :**

הגה ודוקא בפתין בתלמות פתוחות לבטל (ב) רק **ד** בחלונות (טור ומהגיה פ"ג מהל' שבתות) (ג) וי"ל דאם אינן מופלגים הרבה **ו** אוסרים (ד) אמלי בתרומין :

ג ה **שתי חצרות וביניהם שלשה חורבות כל אחד מותר באותה שאצלו להשתמש בה דרך חלונות על ידי זריקה (ד) והאמצעית ז מותרת לשניהם ואם היו שלשתן סמוכים לבתים ז שהיתה האמצעית כנגד השתים כשלשה ראשי קנקן כל אחד מותר בחורבה שאצלו (ה) (ד) ח והשלישית הקרובה לשתי החצירות ח אסורה לשתיהן :**

ד ט **בית הכסא שבין שני הבתים ולא עירבו יחד רשות שניהם שולטת בו ט (ה) ואסורים :** (ע"ל סי' שלא) :

שעז דין ב' עליות זו כנגד זו הפתוחות להצר ובו סעיף אחד

א ח **שתי עליות הפתוחות לחצר זו כנגד זו ואחת (א) (א) עשתה נומא בחצר כדי לשפוך בחצר שאין בה ד' אמות מימיה והשניה לא עשתה ב אם עירבו יחד שתיהם מותרות לשפוך מימיהן ואם לא עירבו יחד והאחת עירבה לעצמה והשניה לא עירבה בלל זו א שלא עירבה אסורה ושעירבה ב מותרת ג ובלבד שלא תשפוך להדיא בנומא אלא תשפוך בעליה והם יורדים לנומא : (*) הגה דכתו בחלר שתיהם משוכות מרי (פור) וס"ס אם בחלר יותר מד' אמות דמתיסים מותרים בכי הלי נומא ואין צריכים לנומא : (בית יוסף) :**

שלש

שבחלר דלרש"י שהוא כשיטת הטור לא תמלא שם תרתי לריעותא דוקא שם במקום שלמרו אוסרין זה על זה ומו"ח ז"ל כתב כאן ויש מקשים אם כן למאי כתב בסי' הקודם דאם בתל נבוה י' לחלר ולמרפסת רחוק ד' דאוסרים זה על זה ואם אין אוסר דרך אויר ותי' דוקא בני בור ומחוכה דאין שם תשמיש כלל במול אלא על ידי זריקה משך ד' טפחים דרך אויר אבל בני אדם דרך אויר כו' ובמקום יתבאר דרש"י לא כ"כ והקושיא מעיקרא ליתא כמ"ש לדעת רש"י : (ד) **והאמצעית מותרת בשניהם** · הטעם דשניהם אינם יכולים להשתמש בהאמצעית אלא דרך זריקה כי אין שם פתח לחוברה ואין שום תרתי לריעותא כמ"ש בסמוך דהא גם כאן כתב הטור דאין אוסרים זה על זה דרך אויר : (ה) **והשלישית הקרובה לשתי החצירות** אסורה לשתיהן · דכאן אע"ג דשתמשין דרך זריקה מ"מ היא סמוכה להם ואין כאן אלא חדא לריעותא על כן אוסרים דרך אויר וכתב רש"י ואע"ג דאיכא לאקבויי מבחר דלעיל דאיירו מ"ש בס"ב דדמי לאמצעי דכאן שהרי שני הבתים סמוכים לאויר המבוי ואי מבוה אפשר אינה אוסרת בהאמצעית ובוה אסורה אפי' רחבה כמה אמות (פי' ואמר יאסר כאן דרך אויר דהא יש תרתי לריעותא ואמר יאסר באמצעית אפילו אחר ארבעה טפחים) ואינה דבחורבה כוונת רש"י דבני תרתי לריעותא אמרינן אין אוסר דרך אויר ותי' דוקא בני בור ומחוכה אין שם תשמיש כלל במול אלא על ידי זריקה משך ד' טפחים דרך אויר אבל בני אדם דרך אויר כו' ובמקום יתבאר דרש"י לא כ"כ והקושיא מעיקרא ליתא כמ"ש בסמוך דהא גם כאן כתב הטור דאין אוסרים זה על זה דרך אויר ואם אין אוסר דרך אויר אבל בני אדם

שעב (א) גגין וחצירות כו' · דאלו אין תמסיגן מיוחד ותדיר וא"ל לעירוב חצירות אלא בשביל כלי הבית: (ב) **שבין ב' בתים** · דביתא כמאן דמליא דמי וכוי כמאן דלא נבוה י מן האכן: (ג) **סריגה לפני החלון** · פי' גגאתי"ל בל"ח דאין הנקבים מלטרפין לד' ופ' בי"ד פי' סב"ל לענין טומאת מת:(ד) **והשני אסור להשתמש בו בו** · דהוי הכותל רס"י אבל אם אין רוחב ד' הוה מקום פטור: (ה) **שלא יהא נפרץ במילואו** · פי' שלא נשאר קלת מכאן ומכאן: (ו) **בין לערב יחד** · כלומר דהיינו אם עושה עוד גם סולם לגד הפני:(ז) **מותר להשתמש כנגד המיעוט** · משמע אבל לא בכל הכותל וקשה מ"ש מסולם דס"ח דמותר לכל ובאמר"י וכרמזים לא כתב הך מילתא דכנגד המיעוט אלא סתם ממעט ומשמע לכל דבר וכ"מ תחלת לשון הטור שכתב אפילו כפה אלגו ספל כו' דמשמע דהוה דינו כמו הקודם דמהני המיעוט לכל אלא שתמ"ל מסייס כנגד המיעוט וכאן בש"ע משמע דל"נ הלי אפי' וכתב מו"ח ז"ל דיש ס"ס בטור וא"ל אפי' שלא כנגד המיעוט וכראה דבכון הוא כן אלא שאפשר לתקן הלשון שלתר הטור כנגד המיעוט ר"ל בכל הכותל כנגד המיעוט לאפוקי דלא מקרי פתח לערב פי"כ עם המי כיון שאין בגד המי ספל · ומ"ש שיתבטל בטיט הטעם דלא לריך למרא ואפילו אם ילאה ליטלו מסם וכשבת א"ל לעשות כן ע"כ

ה ויהיה קצתו בתוך עשרה טפחים הנמוכים לארץ ואז אם רצו מערבין יחד ואם רצו מערבין כל אחד לעצמו (ועיין לקמן סימן שפ"ו סעיף ב' ובראלים הדרים בב' וג' מקומות כילה ישרבו):

ד · חלון (ב) **שבין ו שני בתים אפי' הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד וה"ה לארובה שבין בית ז לעלייה שאפי' הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד ואפי' אין שם סולם לעלות בו:** (ג) סריגה ומכל מקום בטיגן מיסה לתכו מרבעה (כ"ו) ואם עמו (ג) סריגה לפני חחלון בכל ליס מקורת חלון: (המגיד פ"ג)

ו ב בית **שבין שתי חצרות והוא פתוח לשניהם ועירב עם שתיהם אבל החצרות לא עירבו** זה עם זה אין לטלטל כלים ששבתו בבתים מחצר לחצר ע"י בית זה שביניהם ג היה בין שתי חצרות כותל גבוה עשרה טפחים מ או שהיה קרקעה של אחת מהחצרות גבוה מחברו חמשה טפחים **ח** ועשה עליו מחיצה חמשה להשליטו לעשרה אין יכולים לערב יחד ; ואם היה הכותל גבוה לשניהם עשרה והיה בראשו פירות בני שתי החצרות **ט** יכולים להורידם לחצרות וכן להעלות עליו מפירות ששבתו בחצרות ולהורידם ממנו לחצר אחרת ס בין שהכותל רחב ארבעה או אינו רחב ארבעה אבל פירות ששבתו בבית אם הכותל רחב ארבעה אסור **להעלות** ע **לו** ולא **להוריד ממנו י** ואם אינו רחב **ארבעה מותר** (ובלבד שלא יחליפו כדלעיל סימן שמ"ו ס"ח) **ואם היה הכותל גבוה לאחת מהחצרות עשרה ולשניה אינו גבוה עשרה** פ כגון שקרקעו של אחר גבוה משל חברו מי שאינו גבוה לו עשרה ; **מותר להשתמש בו יא אף בכלים ששבתו בבית (ד) והשני יב אסור להשתמש בו אף בכלים ששבתו בחצר** ק **והוא שיהא הכותל רחב ארבעה אבל** ר **אם אינו רחב ארבעה יג מותר לשתיהן להשתמש בו אף מן הבתים אפילו עירבו כל אחת לעצמה**

ז ס **נפרץ הכותל עד עשר אמות הרי הוא כפתח** ת **והוא (ה) שלא יהא נפרץ יד (ב) במילואו** ת **ואם נפרץ ביותר מעשר חשוב כחצר אחת וצריכים לערב יחד** וכל שכן אם אין בגרסם מחילה נבוה י' לצריכין לערב יחד (סר"ר יונתן פ' חלון):

ח ב **כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה לשניהם והעמיד אצל הכותל סולם רחב ארבעה וכן** בנגדו בחצר השנית אפי' אין הסולמות זה כנגד זה אם אין ביניהם שלשה חשיבי כפתח הוי מופלגים זה מכנגד זה שלשה אם **מז הכותל רחב ארבעה** עדיין חשובים כפתח ואם אינו רחב ארבעה לא חשיבי כפתח באיזה סולם אמרו כשיש בו ארבע שליבות אבל פחות מכאן לא **אא**"כ זרועותיו ושליבותיו כבדות שאז כובדו קובעו ; ואם אין הכותל גבוה אלא עשרה וזוקף סולם גבוה שבעה ומשהו במשך ארבעה אצל הכותל מתירו בין להשתמש עליו (ו) בין לערב יחד כיון שלא נשאר שלשה עד ראש הכותל ד עקר חוליא מראש הכותל למעטו מגובה עשרה **אם יש בה מז** (ג) **משך ארבע** מהני בין לענין שיכול להשתמש בכל הכותל ואם אין בו ארבע אינו חשוב כפתח לערב יחד וכן אינו מועיל להשתמש בכל הכותל שאינו משתמש אלא כנגד (ד) המקום שנתמעט:

ט ה **בנה אצטבא למטה אצל הכותל למעטו מגובה עשרה אם יש בה ארבעה אורך במשך הכותל** ו **ובולטת** ד' **מועיל להשתמש בכל הכותל אבל אינו חשוב כפתח לערב יחד עד שיגיע לראש הכותל ואם אין בה ארבעה על ארבעה אינו מועיל אפילו להשתמש כנגדו:**

י ז **כפה ספל שיש בו ארבעה על ארבעה וגבוה בל שהוא ומיעט בו גבהו מעשרה (ו) מותר להשתמש יז כנגד המיעוט וכלבד יח (ה) שיחברנו בטיט:**

שעב דיני שותפי חצירות לעירוב וכו' יט סעיפים

א (א) ס גגין וחצירות וקרפיפות כולן רשות אחד הם **א** לכלים ששבתו בתוכה שמותר לטלטלם מזה לזה אפי' הם של בעלים הרבה **ב** ולא עירבו יחד מותר לטלטל מחצר לחצר אחרת או לגג או לראש כותל שביניהם ומגג לגג אחר הסמוך לו אפי' גבוה ממנו הרבה ומהגג לקרפף ג שאינו יותר מסאתים או שתוקף לדירה אפילו הוא יותר מסאתים ; **ג** או למבוי שמתוקן בלחי או קורה אפילו לא עירבו **בו** ד ואף על פי שעירבו בני חצר לעצמן דשכיחי מאני דבתים בחצר מותר לטלטל כלים ששבתו בחצר זו לחצר אחרת ולא חיישינן שמא יטלטל גם כלים ששבתו בבית לחצר אחרת או לגג וקרפף :

ב ה קרפף יותר על סאתים שלא הוקף לדירה הוי כרמלית ואסור לטלטל ממנו לקרפף אחר להכנים ולהוציא מזה לזה כי אם שתי אמות בזה ושתי אמות בזה :

ג ו שתי **ג חצרות שרוצות לערב יחד להתיר אף כלים ששבתו בבתים אין צריכות עירוב אחר אלא העירוב שעשו כבר יוליכנו אחד מבני החצר בשביל כולם ויתננו באחד מבתי חצר שנייה ואם ירצה יוליך שם אפילו פת משלו וכולם מותרים :** הגה וכולם שעירבו כמי חלירו שמו הלכה (תשובת הרא"ש סי"ו) לו מלון לרוכים לערב כמו שנתבאר סימן ש"מ (כ"י) ; **והוא שעירבו בני חצר השנייה לעצמה ואין בני חצר השנייה צריכים פת אחר אלא העירוב שעשו כבר מתירן :**

ד ח **אין שתי חצרות יכולות לערב יחד אא"כ יהא פתח ביניהם ד** או **חלון שיש בו ה** (א) ד' **על ד' טפחים**

ד · חלון (ב) **שבין ו שני בתים אפי' הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד וה"ה לארובה שבין בית ז לעלייה שאפי' הוא למעלה מעשרה אם רצו מערבין יחד ואפי' אין שם סולם לעלות בו:** הגה ומכל מקום בטיגן מיסה לתכו מרבעה (כ"ו) ואם עמו (ג) סריגה לפני חחלון בכל ליס מקורת חלון: (המגיד פ"ג)

ו ב בית **שבין שתי חצרות והוא פתוח לשניהם ועירב עם שתיהם אבל החצרות לא עירבו** זה עם זה אין לטלטל כלים ששבתו בבתים מחצר לחצר ע"י בית זה שביניהם ג היה בין שתי חצרות כותל גבוה עשרה טפחים מ או שהיה קרקעה של אחת מהחצרות גבוה מחברו חמשה טפחים **ח** ועשה עליו מחיצה חמשה להשליטו לעשרה אין יכולים לערב יחד ; ואם היה הכותל גבוה לשניהם עשרה והיה בראשו פירות בני שתי החצרות **ט** יכולים להורידם לחצרות וכן להעלות עליו מפירות ששבתו בחצרות ולהורידם ממנו לחצר אחרת ס בין שהכותל רחב ארבעה או אינו רחב ארבעה אבל פירות ששבתו בבית אם הכותל רחב ארבעה אסור **להעלות** ע **לו** ולא **להוריד ממנו י** ואם אינו רחב **ארבעה מותר** (ובלבד שלא יחליפו כדלעיל סימן שמ"ו ס"ח) **ואם היה הכותל גבוה לאחת מהחצרות עשרה ולשניה אינו גבוה עשרה** פ כגון שקרקעו של אחר גבוה משל חברו מי שאינו גבוה לו עשרה ; **מותר להשתמש בו יא אף בכלים ששבתו בבית (ד) והשני יב אסור להשתמש בו אף בכלים ששבתו בחצר** ק **והוא שיהא הכותל רחב ארבעה אבל** ר **אם אינו רחב ארבעה יג מותר לשתיהן להשתמש בו אף מן הבתים אפילו עירבו כל אחת לעצמה**

ז ס **נפרץ הכותל עד עשר אמות הרי הוא כפתח** ת **והוא (ה) שלא יהא נפרץ יד (ב) במילואו** ת **ואם נפרץ ביותר מעשר חשוב כחצר אחת וצריכים לערב יחד** וכל שכן אם אין בגרסם מחילה נבוה י' לצריכין לערב יחד (סר"ר יונתן פ' חלון):

ח ב **כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה לשניהם והעמיד אצל הכותל סולם רחב ארבעה וכן** בנגדו בחצר השנית אפי' אין הסולמות זה כנגד זה אם אין ביניהם שלשה חשיבי כפתח הוי מופלגים זה מכנגד זה שלשה אם **מז הכותל רחב ארבעה** עדיין חשובים כפתח ואם אינו רחב ארבעה לא חשיבי כפתח באיזה סולם אמרו כשיש בו ארבע שליבות אבל פחות מכאן לא **אא**"כ זרועותיו ושליבותיו כבדות שאז כובדו קובעו ; ואם אין הכותל גבוה אלא עשרה וזוקף סולם גבוה שבעה ומשהו במשך ארבעה אצל הכותל מתירו בין להשתמש עליו (ו) בין לערב יחד כיון שלא נשאר שלשה עד ראש הכותל ד עקר חוליא מראש הכותל למעטו מגובה עשרה **אם יש בה מז** (ג) **משך ארבע** מהני בין לענין שיכול להשתמש בכל הכותל ואם אין בו ארבע אינו חשוב כפתח לערב יחד וכן אינו מועיל להשתמש בכל הכותל שאינו משתמש אלא כנגד (ד) המקום שנתמעט:

ט ה **בנה אצטבא למטה אצל הכותל למעטו מגובה עשרה אם יש בה ארבעה אורך במשך הכותל** ו **ובולטת** ד' **מועיל להשתמש בכל הכותל אבל אינו חשוב כפתח לערב יחד עד שיגיע לראש הכותל ואם אין בה ארבעה על ארבעה אינו מועיל אפילו להשתמש כנגדו:**

י ז **כפה ספל שיש בו ארבעה על ארבעה וגבוה בל שהוא ומיעט בו גבהו מעשרה (ו) מותר להשתמש יז כנגד המיעוט וכלבד יח (ה) שיחברנו בטיט:**

שעב (א) מרכשפ · ואפילו סוח מרוך סרכם גריך שיסא כרחבו ד' · ואו מותר לטלטל אפילו דרך שתחים קסרוס כ"י · ואם אין ביניהם מלון אף שנתחתו כמבוי מסוכים לטלטל דרך מוד ואף כחצירות ובתים שלו מרוך שבתו בתוכה · וכלים ששבתו בבית אסור לטלטל ממלר לקרפף שלא הוקף לדירה אפי' הם של אדם מ' (רש"י סוף דף כ"נ ותוס' סוף דף ע"ו) ועמ"ש סי' שע"ח ס"י והרמב"ם ס"נ מעירובין כתב כל גגות וחצירות וקרפיפות רשות מ' וכו' אבל לא לכלים ששבתו בתוך הבית אלא"כ עירבו וכו' ומשמע דעירוב מהני לקרפף וכ"ם כשהם של אדם מ' מ' ול"ע דהא בגמרא לא משמע כן וכמש"ל ואפשר דהרמב"ם לא קאי אקרפף ע"ש עמ"ש בסוי' שע"ב: **ב ולא עירבו** · כיון דמקומות אלו אין תמסיגן תדיר מ"ל עירוב:

ודע דגם היינו של הגג: **ג חצירות שרוצות** · פ' סוי' שע"ה וסי' שפ"ה דמשמע אלא אין ביניהם אלו לף בגמתתו במבוי לטלטל דרך חוד אל"כ גם אם אין בהם מלון אינם לטלטל דרך מלון אלא כשעירבו כל אחד לעצמו ; ומכל מקום אם אין בהם מלון כשעירבו אחד לעצמו אינם לטלטל דרך מלון אלא כשעירבו אחד לעצמו דרך מאר אף בגתתו אם אין

ל"ם כ"ס בגמ' : **יט להתיר לו תשמיש** - לחבל לא לערב יחד אלא"כ מגיע לרחם הכותל עסח"ט : **כ על גב הזיז** - פי' שסמך לאם הסולם בזיז דהוי הסולם והזיז חד מישושה : **כא אבל סומכו** - פי' שסמך הסולם לכותל אבל הזיז מ"מ לא הוי הך סולם דלגבי לזיז : **כב בין לערב יחד** - היינו כמגיע לרחם הכותל כמ"ש ס"ח : **כג בגובה י'** - דהא יכול לעלות לרחם הכותל בסולם אע"פ שאין רחבה ד' : **כד היה אילן** - דאמה שאסור לעלות בחילן אינו אלא אבות ולא מזרו עליו בס"ם ע' סי' ממ"ב ואע"ג דהכא הוי פחות לכולא יומא מרי לערב מרפי' שע"ד : **כה דאילן אינו מועיל** - דאיסור שבת גרם לו : **כו יבשה** - ל"ע דברים סי' עליו פסק דאסור להסתמך אפי' ביבש ס"ם : **כז סתמא** - דסתם עפר ולכורות בחרין מבוטלים הן (רמב"ם) משמע דס"ל דלא מהני ביטול לשבת אמר הא"כ ל"ל הא' עשמא הא בלאו הכי עפר אין ניטל בשבת ע' בגמ' והא דכתב בסימן תרל"ג ס"ד עפר וביטלו בפי' דוקא הייט בבית שאין בטל שם בסתם * וכתבו התו' דף פ"ד דוקא למשע נוכה עשרה לשוויה כפתח למרפסת מהני מירות מבלים אע"ג שעתיד ליטלם כיון דאינו ניטל בשבת כמ"ש ס"י נכי סבל אבל לבטל מחיצה לא מבטל אא"כ אין עתיד לעמתו ע"כ וע' סס' שע"ם מ"ם : **כח אוצר** - והוחיל וכן אסור להתחיל להסתפק מכן בשבת כמ"ם פי' של"ג (שם) וממעט דס"ל דבטול לשבת אחד סני וע' סימן שנ"ח סס"ב וקשה דבגמרא דף פ"ד מוקי לה בפירות מבלים ממעט דבאחר פירות אסור ע"ש · וע"ק על רמ"א דהא פסק בסימן של"ג דמותר להסתפק ממנו וא"כ ס"ל דבר כטבל בשבת ואינו ממעט וע"ק דאי מהרמי ליה אורחים מותר לעמתו ולמה ימעט ול"ע : **כט משפת הרריץ** - ואם מיעט רוחב הרחין בלות שהוסיבו בתורך הרחין ביותר מי' אמות אין מערבין ב' (ב"ח רמב"ם) : **ל אפי' בחול** - דכיון שמוטל מעט מעט חייבין אמת בע"ם בס"ם יתמעט מי' ולאו אדעתיה ומעלטל בחאר ומטוס מוקלה ליכא דדוקא בבית שעל בשבת כיון שהיה אסור בס"ם מטוס פתירת אבל אסור גם בשבת אבל הכא לא הוי מוקלה (כ"כ הרא"ם) דאינו בסותר אהבים אלא בסומך אוהבים (ירושלמי) ורש"י ס"ל דהוי מוקלה מה שלמשה מי' : **לא ב' בתים** - אפילו אין הגדים מגיע לתקרה ממש דכיון דאינא תקרה ומחיצה כי מפחית מי' מינכרת מילתא ומיירי שבית אחד פתוח לחצר זה והשני פתוח לחצר אחרת ולא עירבו ב' החצרות יחד : **שעג א נסר** - כתב הש"ג דכשאין שיקבע הנסר במסמר שלא יוכל ליטלו בשבת : **ב דינא הכי** - ודוקא כשאין כל מסך הגזוטרלות סמוך רק במסך ', אמות הם סמוכים דהוי פתח כמ"ם סימן שע"ב ס"ח אבל אם סמוכין זו לזו יותר מי' אמות מערבין אחד ואין מערבין שיש אמות והוא סדין בכל מסך אוכך הגזוטרלות בסמוך אפי' פחות משערה דהוי כנפרץ במלואו וכ"כ

ד' פסחים מבטל הפתח ודומה להרין וכותל שנפרצו יותר מעשר דא"א לערב אלא ח' · משא"כ בדברי תוס' ורמ"א כאן שהגזוטרלות אינם רק שעל ידיהם יהיה פתח מחצר לחצר וכזה מערבין כמו שרואים כל זה ברור ופשוט :

שעב (בש"ע סעי' סז) ואם היה אלא עמר כו' עיין בטו"ח אמונות שמואל בסתם מדברי הר"ב יהונתן לחלק בין אם נסתם יוד אמות לו לסתם יותר מיוד דבנסתם יותר מיוד הוי כפרצה וחמור על הב"י שם :

שעג (א) נסר · וקבעו בנסמר אלא יוכל ליטלו בשבת ב"ג : (ב) דינא דכל אפי' מילי דטובל ומרין מיירי אלא שיבלו בני החצר אבל שיבלו בני החצר מותר אבל אם אינו יכול ליטלו בשבת ב"ג :

ה' בנה אצטבא על אצטבא אם יש בתחתונה ארבעה על ארבעה או אין בה ד' על ארבעה ויש בעליונה ארבעה על ד' ואין בין זו לזו שלשה טפחים ו מהני להתיר להשתמש עליו אבל לא מהני למהוי פתח לערב יחד :

יב · זיז היוצא מן הכותל ויש בו ד' על ד' והניח עליו סולם כל שהוא מועיל **יט** (ו) להתיר לו תשמיש הכותל והוא שלא תהא שליבה התחתונה גבוה מן הארץ שלשה ולא יהא בין שליבה לשליבה שלשה והוא שיניח הסולם **כ** על גב הזיז **כא** (ח) אבל (ו) סומכו אצלו לא **כ** וכל זמן שאין גבוה הכותל עשרים טפחים די בזיז אחד שמניחו באמצע שהרי אין גבוה עשרה ממנו עד הזיז ולא גבוה עשרה ממנו עד ראש הכותל **ואם הוא גבוה עשרים צריך שני זיזין אחד בתוך עשרה התחתונים ואחד למעלה ממנו בתוך** ' העליונים **שאם היה הזיז גבוה עשרה לא מני ליה** בסולם כל שהוא **והוא שלא יהיו הזיזין זה כנגד זה שראוי לחטיל סולם מזה לזה :**

יג ז **העמיד שני סולמות זה בצד זה ולא היה בשניהם משך ארבעה והרחיקם זה מזה כדי שיהא בשניהם ארבעה ומילא האויר שביניהם בקש אינו מועיל לא להתירו להשתמש עליו ולא לערב יחד שמקום מעמד הרגלים הוא באמצע הסולם ואין ראוי לעלות בקש ואם העמיד הסולם באמצע והקש מן הצד מהני בין להתירו להשתמש עליו**

כב בין (ח) **לערב יחד :**

יד מ **אין הסולם רחב ארבעה והקש אצלו בכותל להשלימו לארבעה די לו שיחוק כג בגובה עשרה ואם לא העמיד סולם כלל אלא חקק בכותל כמין שליבות של סולם לעלות בו צריך שיחוק בכל גובה הכותל ומועיל בין להתיר תשמיש בין לערב יחד :**

טז כד נ **היה אילן בצד הכותל ועשה סולם לכותל אם רצו מערבין אחד אבל אם עשה אשרה סולם לכותל אין מערבין אחד מפני שאסור לעלות עליה מן התורה שהרי אסורה בהנאה** ס **והרא"ש ז"ל כתב בהפך כה דאילן אינו מועיל ואשרה מועלת והוא שתהא כו** (ט) **יבשה :**

טז (ט) ע **חריץ שבין שתי חצרות עמוק עשרה ורחב ארבעה אין יכולין לערב יחד אפילו מלא תבן וקש** פ **כל זמן שלא בטלו ואם היה מלא עפר וצרורות** צ **אפילו כז סתמא שלא בטלו צריכים לערב יחד** (וע"ל סימן תנ"ח סעיף ב') סנה יש לומרים דלשם מלאה בפירות (י) סתמא בטלו לה דדרכן לעשותו שם **כח** (לשון תשובה) :

יז ק **נתן עליו נסר כמין גשר כט משפת החריץ אל שפתו אם הוא רחב ארבע חשוב כפתח ומערבין אחד ואם רצו מערבין שנים :** סנה וה"ם אם מלאו ברוחב ארבעה כדבר המבטלו שם (כ"י) ר **ואם** (יא) **נתן הנסר לאורך החריץ** פ **במשך ארבעה אפי' אין בו אלא כל שהוא חשוב כפתח שהרי מיעטו מארבעה :**

יח ת **אם החריץ עמוק לאחד יז"ד ולשני אינו עמוק עשרה או שהוא שוה לשניהם דינו ככותל :**

יט ל **גדיש של תבן שבין שתי חצרות אם הוא גבוה עשרה כל א' מערב לעצמו נתמעט** ב **בחול מיו"ד צריכים לערב ביחד ובעוד שלא נתמעט** (י) ג **אסור לשום אחד מהן ליתן מן התבן לתוך קופתו בשבת להאכילה לבהמתו** ד **ואפילו להעמידה שם שתאכל אסור** ה **אבל יכול לעמוד בפניה כדי שלא יהא לה דרך לנטות אלא לשם** ו **ולהרא"ש ל** (יב) **אפילו בחול אסור ליתן ממנו לקופתו וכן להעמיד הבהמה בידים.בד"א בגדיש שבין שתי חצרות** (יג) ז **אבל גדיש שבין לא שתי בתים מותר להאכיל בהמתו ממנו בידים :**

שעג דין שתי גזוזטראות בשתי עליות ובו ס"א :

א ח **שתי** (א) **גזוזטראות** (פי' נסרים עולים משפת תקרת העליה לרשות הרבים הם") **הבולטות משתי עליות זו כנגד זו ונתן ביניהם א** (א) **נסר רחב ארבעה** (ב) **הרי הוא כפתח ומערבין יחד :** סנה ואם אין המחרחק מביניהם ארבעה אפילו בלא נסר מני **ב** דינא הכי (המגיה פ' נ') **ואם רצו כל אחת מערבת לעצמה אבל** ג **אם היו**

ע"כ הוה ביטול וממעט : (ח) **אבל סומכו אצלו לא** - דאז אלוזמים לזיז ולא הוה הסולם מתחתיו דרגת לזיז ואין כאן מישוש שהוא מוכדל מהקרקע הרבה : (ט) **חריץ שבין ב' חצירות כו'** - כתב כ"י וכתב הר"ב יונתן אפי' לא נסתם מכל אותו חריץ אלא בלבד ומאחר חריץ מלאן ומכאן כפתח הוה ואם רצו מערבין אינם אלא מעוט דאלא לו מערבין ח' ואם אינו מערבין אינם אלא מעוט שהוא מוכדל מהקרקע שהוא לגמיהו בעצין זה לא הוזכר במשנה עכ"ל ואיני יודע למה הקדיך י' אמות ונם למה כתב שלא הוזכר במשנה דכל הס"ג מעמע דבד' טפחים סני מכ"ם דתחן עליו נסר דסני בד' טפחים עכ"ל ב"י · וכ"ל דדברי הרב"י שייכים לבבא התנן מתן עליו נסר כו' ושל זה אמר הרב"י דלא תימא דוקא מחיצת נסר שהוא ד' טפחים אז תלוי בדלוסם ובאם הוא יותר מד' טפחים אין רשות לערב שנים כי החחד אוסר על הבירו מאחר שיש כאן פרצה גדולה קמ"ל דאפי' נסתם החרין עד י' אמות דנסתרו הרלין מכאן ומכאן אפ"ם לא נחבר לפרצה רק לפתח ויוכלו לערב ב' כל"ל פשוט דווחת הר"ב יונתן : (י) **אסור לשום א' מהן ליתן כו'** · דלמא שקיל מוכח וממעט ליה מעשרה ומבטלת בחצר בהיסור ושוד עשה אחר דמוקלה הוא ולהרא"ם אפילו בחול אסור דדלמא ממעט ליה בע"ם סמוך לחמיכה ולאו אדעתיה ומבטל בשבת בחצר האסורה אבל בבתים כיון דאיכא מחיצה ואקרה כי מפחית מינכרא מלתא · כתב ב"י כה דמכר כאן מתמעט בחול העשה מעוט דקאמי לריכין לערב יחד והא לא שייך מתמעט בשבת · ומו"ח ז"ל כתב עשה אחר דמתמעט בשבת כיון שהותר למוקלה שבת הותר לכל השבת כולה ואולי יש עשות סופר בדברין כי אין לכם פירוש :

כל הני מילי דבחול ואחרין מיירי בלא עירבו הני החצר אבל עירבו בני החצר מותר הכל :

שעג (א **גזוזטראות** · פי' נסרים בולטים משפת תקרת העליה לר"ה רש"י : (ב) **הרי הוא כפתח** · פי' וע"י זה מותר לטלטל בשני המבוכות מזה לזה אם ילו לערב יחד ועל זה כתב רמ"א דאם אין המרחק ביניהם ד' אפי' בלא נסר הוה שם כפתח כיון דיכול לסמוך מזה לזה והוה דינו כמו בחרין שבסימן שע"ב סי"ו כל שיש שם פתח דהייט אם נפתח קלתו עד עשרה ה"נ הך קילוב שיש בין המבוכות על ידי הגזוזטרלות שיכולין לסמוך מזה לזה הוי פתח ובתו' דף ע"א כתוב בשם ל"ת דלא אייר במותן נסר מזו לזו ודין הרין מותן לגזוזטרלות דאם יש בין זו לזו ד' מערבין שני' ולא אחד כמו חרין אבל בפחות מד' רגיל לסמוך מזו לזו משום הכי אמר היכא דליכא ד' מזו לזו מערבין שנים ואם לא מ' כו' והיינו כמ"ם ובב"י בשם המ"מ כתב כאן שאם אין ביניהם מרחק ד' אל נסר מזו לזו אלא אף בלא נסר מערבין אחד ולא שנים כל שהן זו כנגד זו עכ"ל והנה זה סותר מ"ם בשם התו' ודברי הרמ"א ולק"מ דזה מיירי במערב לעצמו מגזוזטרא לחבירתה וכמו רחבות הרבה כמלא שהמפסק אויר ביניהם שאין בו מטר מא"ל נשומתו עד מיחסור בדקר ע"ב סי' ביטול רמב"ם : (ו) לחתיר · אבל לא לא יחבר יחד אלא"כ מגיע לרחם הכותל מ"ל : (ז) סומכו · פי' בסמך הסולם לכותל אבל הזיז אלא"כ לא סי' הר סולם דרגא לזיז : (ח) לערב · הייט כבטלים לרחם הכותל כמ"ם ס"ח : (ט) יבשה · ל"ע דברים סי' שלא"ל מסך דאסור לסתמתם אפי' ביבש ס"ם : (י) סתמא · ובגמרא דף ע' מוקי בפירות שבלאר אסור ול"ע מ"ל : (יא) מקן · פיין ב"ח : (יב) אפילו · דבאמת כאבל בכח כמ"ם ומעמ מיו"ד ולאו אדעתיה ומבטל בחצר אסורה · וכתב הש"ג ולפחיתה וכמ"ם לחבות הרבה ממלא לחבירתה מחיצות יחד מ"ל : (יג) חבל · ומיירי שבים לחד פתוח לחצר זה ובמו פתוח לחצר אחרת ולא עירבו בחיצות יחד אלא"כ ולפלו

ה' בנה אצטבא על אצטבא אם יש בתחתונה ארבעה על ארבעה או אין בה ד' על ארבעה ויש בעליונה ארבעה על ד' ואין בין זו לזו שלשה טפחים ו מהני להתיר להשתמש עליו אבל לא מהני למהוי פתח לערב יחד :

יב · זיז היוצא מן הכותל ויש בו ד' על ד' והניח עליו סולם כל שהוא מועיל **יט** (ו) להתיר לו תשמיש הכותל והוא שלא תהא שליבה התחתונה גבוה מן הארץ שלשה ולא יהא בין שליבה לשליבה שלשה והוא שיניח הסולם **כ** על גב הזיז **כא** (ח) אבל (ו) סומכו אצלו לא **כ** וכל זמן שאין גבוה הכותל עשרים טפחים די בזיז אחד שמניחו באמצע שהרי אין גבוה עשרה ממנו עד הזיז ולא גבוה עשרה ממנו עד ראש הכותל **ואם הוא גבוה עשרים צריך שני זיזין אחד בתוך עשרה התחתונים ואחד למעלה ממנו בתוך** ' העליונים **שאם היה הזיז גבוה עשרה לא מני ליה** בסולם כל שהוא **והוא שלא יהיו הזיזין זה כנגד זה שראוי לחטיל סולם מזה לזה :**

יג ז **העמיד שני סולמות זה בצד זה ולא היה בשניהם משך ארבעה והרחיקם זה מזה כדי שיהא בשניהם ארבעה ומילא האויר שביניהם בקש אינו מועיל לא להתירו להשתמש עליו ולא לערב יחד שמקום מעמד הרגלים הוא באמצע הסולם ואין ראוי לעלות בקש ואם העמיד הסולם באמצע והקש מן הצד מהני בין להתירו להשתמש עליו**

כב בין (ח) **לערב יחד :**

יד מ **אין הסולם רחב ארבעה והקש אצלו בכותל להשלימו לארבעה די לו שיחוק כג בגובה עשרה ואם לא העמיד סולם כלל אלא חקק בכותל כמין שליבות של סולם לעלות בו צריך שיחוק בכל גובה הכותל ומועיל בין להתיר תשמיש בין לערב יחד :**

טז כד נ **היה אילן בצד הכותל ועשה סולם לכותל אם רצו מערבין אחד אבל אם עשה אשרה סולם לכותל אין מערבין אחד מפני שאסור לעלות עליה מן התורה שהרי אסורה בהנאה** ס **והרא"ש ז"ל כתב בהפך כה דאילן אינו מועיל ואשרה מועלת והוא שתהא כו** (ט) **יבשה :**

טז (ט) ע **חריץ שבין שתי חצרות עמוק עשרה ורחב ארבעה אין יכולין לערב יחד אפילו מלא תבן וקש** פ **כל זמן שלא בטלו ואם היה מלא עפר וצרורות** צ **אפילו כז סתמא שלא בטלו צריכים לערב יחד** (וע"ל סימן תנ"ח סעיף ב') סנה יש לומרים דלשם מלאה בפירות (י) סתמא בטלו לה דדרכן לעשותו שם **כח** (לשון תשובה) :

יז ק **נתן עליו נסר כמין גשר כט משפת החריץ אל שפתו אם הוא רחב ארבע חשוב כפתח ומערבין אחד ואם רצו מערבין שנים :** סנה וה"ם אם מלאו ברוחב ארבעה כדבר המבטלו שם (כ"י) ר **ואם** (יא) **נתן הנסר לאורך החריץ** פ **במשך ארבעה אפי' אין בו אלא כל שהוא חשוב כפתח שהרי מיעטו מארבעה :**

יח ת **אם החריץ עמוק לאחד יז"ד ולשני אינו עמוק עשרה או שהוא שוה לשניהם דינו ככותל :**

יט ל **גדיש של תבן שבין שתי חצרות אם הוא גבוה עשרה כל א' מערב לעצמו נתמעט** ב **בחול מיו"ד צריכים לערב ביחד ובעוד שלא נתמעט** (י) ג **אסור לשום אחד מהן ליתן מן התבן לתוך קופתו בשבת להאכילה לבהמתו** ד **ואפילו להעמידה שם שתאכל אסור** ה **אבל יכול לעמוד בפניה כדי שלא יהא לה דרך לנטות אלא לשם** ו **ולהרא"ש ל** (יב) **אפילו בחול אסור ליתן ממנו לקופתו וכן להעמיד הבהמה בידים.בד"א בגדיש שבין שתי חצרות** (יג) ז **אבל גדיש שבין לא שתי בתים מותר להאכיל בהמתו ממנו בידים :**

שעג דין שתי גזוזטראות בשתי עליות ובו ס"א :

א ח **שתי** (א) **גזוזטראות** (פי' נסרים עולים משפת תקרת העליה לרשות הרבים הם") **הבולטות משתי עליות זו כנגד זו ונתן ביניהם א** (א) **נסר רחב ארבעה** (ב) **הרי הוא כפתח ומערבין יחד :** סנה ואם אין המרחק ביניהם ארבעה אפילו בלא נסר מני **ב** דינא הכי (המגיה פ' נ') **ואם רצו כל אחת מערבת לעצמה אבל** ג **אם היו**

באר היטב

שעב (ב) **אסור לשום אחד מהן ליתן כו'** · דלמא שקיל מוכח וממעט ליה מעשרה ומבטלת בחצר בהיסור ושוד עשה אחר דמוקלה הוא ולהרא"ם אפילו בחול אסור דדלמא ממעט ליה בע"ם סמוך לחמיכה ולאו אדעתיה ומבטל בחצר האסורה אבל בבתים כיון דאיכא מחיצה ואקרה כי מפחית מינכרא מלתא · כתב ב"י כה דמכר כאן מתמעט בחול העשה מעוט דקאמי לריכין לערב יחד והא לא שייך מתמעט בשבת · ומו"ח ז"ל כתב עשה אחר דמתמעט בשבת כיון שהותר למוקלה שבת הותר לכל השבת כולה ואולי יש עשות סופר בדברין כי אין לכם פירוש :

כל הני מילי דבחול ואחרין מיירי בלא עירבו הני החצר אבל עירבו בני החצר מותר הכל :

שעג (א **גזוזטראות** · פי' נסרים בולטים משפת תקרת העליה לר"ה רש"י : (ב) **הרי הוא כפתח** · פי' וע"י זה מותר לטלטל בשני המבוכות מזה לזה אם ילו לערב יחד ועל זה כתב רמ"א דאם אין המרחק ביניהם ד' אפי' בלא נסר הוה שם כפתח כיון דיכול לסמוך מזה לזה והוה דינו כמו בחרין שבסימן שע"ב סי"ו כל שיש שם פתח דהייט אם נפתח קלתו עד עשרה ה"נ הך קילוב שיש בין המבוכות על ידי הגזוזטרלות שיכולין לסמוך מזה לזה הוי פתח ובתו' דף ע"א כתוב בשם ל"ת דלא אייר במותן נסר מזו לזו ודין הרין מותן לגזוזטרלות דאם יש בין זו לזו ד' מערבין שני' ולא אחד כמו חרין אבל בפחות מד' רגיל לסמוך מזו לזו משום הכי אמר היכא דליכא ד' מזו לזו מערבין שנים ואם לא מ' כו' והיינו כמ"ם ובב"י בשם המ"מ כתב כאן שאם אין ביניהם מרחק ד' אל נסר מזו לזו אלא אף בלא נסר מערבין אחד ולא שנים כל שהן זו כנגד זו עכ"ל והנה זה סותר מ"ם בשם התו' ודברי הרמ"א ולק"מ דזה מיירי במערב לעצמו מגזוזטרא לחבירתה וכמו רחבות הרבה כמלא שהמפסק אויר ביניהם שאין בו מטר מא"ל נשומתו עד מיחסור בדקר ע"ב סי' ביטול רמב"ם : (ו) לחתיר · אבל לא לא יחבר יחד אלא"כ מגיע לרחם הכותל מ"ל : (ז) סומכו · פי' בסמך הסולם לכותל אבל הזיז אלא"כ לא סי' הר סולם דרגא לזיז : (ח) לערב · הייט כבטלים לרחם הכותל כמ"ם ס"ח : (ט) יבשה · ל"ע דברים סי' שלא"ל מסך דאסור לסתמתם אפי' ביבש ס"ם : (י) סתמא · ובגמרא דף ע' מוקי בפירות שבלאר אסור ול"ע מ"ל : (יא) מקן · פיין ב"ח : (יב) אפילו · דבאמת כאבל בכח כמ"ם ומעמ מיו"ד ולאו אדעתיה ומבטל בחצר אסורה · וכתב הש"ג ולפחיתה וכמ"ם לחבות הרבה ממלא לחבירתה מחיצות יחד מ"ל : (יג) חבל · ומיירי שבים לחד פתוח לחצר זה ובמו פתוח לחצר אחרת ולא עירבו בחיצות יחד אלא"כ ולפלו

שפב (א) בכ' בתים · אבל ב' ישראלים בחד בית כחד חשבינן לסו תפילו אינם אוכלים על שלחן א' ובדבר זה דב' ישראלים הוא מדרבנן בימיהם שהיו שרויין בין עובדי גלולים ובקשו (*) עליו למעוט דירת ישראל עם עובד גלולים שלבך אמרו שאוסר עליו כדי שיקשה דירתו ולא משם ומזה הטעם אינו מועיל ביטול רשות א"י עד שיסכיר כי לא ירצה להסכיר ומחוך כך יצא שישראל משם ואינו מצוי שידור אחד ולכך לא הולרך לאסור אלא כשאין ישראלים דריס עמו : (ב) **או השאיל כו'** · עמ"ש ע"ז סי' שפ"ד : (ג) **לא מהני** · פי' לענין שיהיה נחשב ב' ישראלים בבית א' ולא יאסר אחינו יהודי עליהם : (ד) **אינו מועיל** · דהא החשש לא נתבטל בזה : (ה) **אם אין לא"י דריסת כו'** · דאז לא שייך גזיה לגמוד ממעשיו: (ו) **אפי' בפחות משו"פ** · הטעם בגמרא וא"כ בישראל לא מהני אם שוכר ממנו בפחות מש"פ דלאו ממון הוא כלל וא"ל דמ"מ לא גרע מביטול רשות דמסני י"ל דיון שבא עמו בתוכת שכירות וכלומה כאן שכירות גרע טפי ודמיא לסהיא דסימן שפ"ט הנותן מעות למחתוס כו' : (ז) **בשבת** · דאין זה ממקח וממכר שאין זה אלא כמתנה לחתיר מלטול בשבת : (ח) **עד שיחזיר הדמים** · משמע מזה אפילו שכרו לזמן מלי למיהדר אפילו תוך הזמן אם נתן הדמים : (ט) **לכשיכלה הזמן כו'** · נראה לי דאם שוכרין מאינו יהודי אינו אומר לו אם יגיע לך מעשה דאמרו בפ' הדר לא"ל ממה דאמרו בפ' הדר דף ס"ו שוכר כמערב דמי לכמה דברים ומאינו במערב בסימן שפ"ח אלא מהני עירוב של האב שמת לבנו ובמיתת האב נתבטל עירובו אלא צריך לערב יום מחדש ה"ה נמי בשוכר מאינו יהודי מיתה מבטלת שכירות כנ"ל. שצריך לחזור ולשכור מן היורש ועמ"ש סימן שפ"ג ס"ג : (י) **די בשכירות הראשון** · נראה הטעם דאינו יהודי הראשון אינו סולח נפשו ממנו כיון שאחר הזמן משכירות הפני תחזור לו וזהו כאילו לא זזה ממנו ממילא לא נתבטל השכירות הראשון ואע"ג דלגבי עירוב שאם השכיר המערב לאחר ודאי אוסר ולצריך עירוב חדש שאני התם שכיון שמשכירו לאחר ועוקר דירתו ה"ל כאילו חוזר מן השיתוף שהיה לו דאין לך חזרה גדולה מזו משא"כ בשכירות האינו יהודי לאחר לא דאינו חוזר בזה ממה שהשכיר כבר הרשות לישראל הזה משום שיתר מלטול ולא הקשה ממה שהבאתי דאיה בשמוד לענין מיתת אינו יהודי לענין שכירות ממיתת המערב ולכן אנו מחלקים ביניהם דשם לא באנו אלא לומר כי היכי דאין היורש יוכל הערבות שאתן מוריש דיהיה כאלו נתן הוא הערבות בשעה מוכים קאי אלא הוא כאים אחר ה"נ לענין שכירות הוא היורש כאים אחר אבל כאן אתה ה"נ בשכירות אינו יהודי שהשכיר לאחר כח לאו כלום הוא דאין דומה שכירות זה לאחר לשכירות זה לאחר כנ"ל נכון : (יא) **א' שוכר כו'** · דכמערב דמי דגם במערב ה' שכרויים בתור מערב אחד מהם ס"י כולם ה"ע אין לך מ' לריך לשכור מן האינו יהודי בס"ע : (יב) **בעל כרחו אין מועיל** · אע"ג לגבי עירוב אמרי' פסי' שפ"ז דאם רגיל לערב שמהם נוטלין ממנו בע"ל בזה לא יעפיל שכירות מעירוב וא"ל הטעם דשם יכולין אנו לכוף את ישראל לקיים דבר מלוה שהוגרגל בה משא"כ כאן באינו יהודי : (יג) **אע"פ שהוא מוחה** · מו"ח ז"ל כתב שאילך בזה בין אמתו לשכירו ולקיטו ולא מהני בשכירו ולקיטו מוחה ואנו אין לנו אלא כמ"ש כאן ע"פ הרשב"א וכסי מוכח מדברי הרו' בס' אלון דף ס' בד"ה אחו לקמיה דר"י : (יד) **אם יחד לו מקום כו'** · לעיל סי' ש"ע ס"ב כתב ב"י בשם מהרי"ק דלא אילכא לן בסיגה מיוחדת שאני הכא שיכול לשכור מאינו יהודי אפי' אין לאינו יהודי כלי שם מאחר שיש לו רשות להניח שם כלי אלכך בעי' שיהיה לו רשות בכל הבית ואפי' כיון שם כלים כל שאין לו רשות בכל הבית אין שוכרין ממנו דלא אלונו רבנן מגאה"ל כתם דבעי' שיהיה לו שם כלים ממש אפי' בפיגה מיוחדת סני כ"כ מהרי"ק וכ' ב"י דהך ייחד לו מקום פירושו שבפי' מנגו מלהתמנים בשאר הבית אבל כשמונח לו חדר אחד אתם לא תשיב יימוד מקו' וכ' הטור לא משמע כן ומשמע דהדר ביה ב"י ולא קבע כן בש"ע : (טו) **אע"פ שסילקו** תוך

ג"ל עילה

ג"ב ר"ל ולכן אין לאוה ביטראל ואינו יהודי בשכירו שדיים שם שוב ישראלים ואם מיתת שעירבו ושכרו אפשר אפי' ואע"ל הגל אפשרות כו' כמו דמיישינן בב' ישראלים בחד בית אם אינו אוסרים לסוגיא לאמר כמ"ש סימן ש"פ ס"ד שיין שם פ"א :

שפב (א) בשתי בתים · אבל ב' ישראלים בחד בית כחד חשבינן לסו תפילו אינם אוכלים על שלחן ב' ע"ז : (ב) לא מהני · לענין שיהיה נחשב ב' ישראלים בבית ב' אינו אוסר עליהם : (ג) **אינו מועיל** · דהא החשש לא נתבטל בזה : (ד) **אם אין לא"י דריסת כו'** · דאז לא שייך גזיה לגמוד ממעשיו: (ה) **אפי' בפחות מש"פ** · הטעם בגמרא וא"כ בישראל לא מהני אם שוכר ממנו בפחות מש"פ דלאו ממון הוא כלל וא"ל דמ"מ לא גרע מביטול רשות דמסני י"ל דיון שבא עמו בתוכת שכירות וכלומה כאן שכירות גרע טפי ודמיא לסהיא דסימן שפ"ט הנותן מעות למחתוס כו' : (ו) **בשבת** · דאין זה ממקח וממכר שאין זה אלא כמתנה לחתיר מלטול בשבת : (ז) **עד שיחזיר הדמים** · משמע מזה אפילו שכרו לזמן מלי למיהדר אפילו תוך הזמן אם נתן הדמים : (ח) **לכשיכלה הזמן כו'** · נראה לי דאם שוכרין מאינו יהודי אינו אומר לו אם יגיע לך מעשה דאמרו בפ' הדר לא"ל ממה דאמרו בפ' הדר דף ס"ו שוכר כמערב דמי לכמה דברים ומאינו במערב בסימן שפ"ח אלא מהני עירוב של האב שמת לבנו ובמיתת האב נתבטל עירובו אלא צריך לערב יום מחדש ה"ה נמי בשוכר מאינו יהודי אלא צריך לערב יום מחדש ה"ה נמי בשוכר מאינו יהודי מיתה מבטלת שכירות כנ"ל. שצריך לחזור ולשכור מן היורש ועמ"ש סימן שפ"ג ס"ג : (ט) **די בשכירות הראשון** · נראה הטעם דאינו יהודי הראשון אינו סולח נפשו ממנו כיון שאחר הזמן משכירות הפני תחזור לו וזהו כאילו לא זזה ממנו ממילא לא נתבטל השכירות הראשון ואע"ג דלגבי עירוב שאם השכיר המערב לאחר ודאי אוסר ולצריך עירוב חדש שאני התם שכיון שמשכירו לאחר ועוקר דירתו ה"ל כאילו חוזר מן השיתוף שהיה לו דאין לך חזרה גדולה מזו משא"כ בשכירות האינו יהודי לאחר לא דאינו חוזר בזה ממה שהשכיר כבר הרשות לישראל הזה משום שיתר מלטול ולא הקשה ממה שהבאתי דאיה בשמוד לענין מיתת המערב ולכן אנו מחלקים ביניהם דשם לא באנו אלא לומר כי היכי דאין היורש יוכל הערבות שאתן מוריש דיהיה כאלו נתן הוא הערבות בשעה מוכים קאי אלא הוא כאים אחר ה"נ לענין שכירות הוא היורש כאים אחר אבל כאן אתה ה"נ בשכירות אינו יהודי שהשכיר לאחר כח לאו כלום הוא דאין דומה שכירות זה לאחר לשכירות זה לאחר כנ"ל נכון : (יא) **א' שוכר כו'** · דכמערב דמי דגם במערב ה' שכרויים בתור מערב אחד מהם ס"י כולם ה"ע אין לך מ' לריך לשכור מן האינו יהודי בס"ע : (יב) **בעל כרחו אין מועיל** · אע"ג לגבי עירוב אמרי' פסי' שפ"ז דאם רגיל לערב שמהם נוטלין ממנו בע"ל בזה לא יעפיל שכירות מעירוב וא"ל הטעם דשם יכולין אנו לכוף את ישראל לקיים דבר מלוה שהוגרגל בה משא"כ כאן באינו יהודי : (יג) **אע"פ שהוא מוחה** · מו"ח ז"ל כתב שאילך בזה בין אמתו לשכירו ולקיטו ולא מהני בשכירו ולקיטו מוחה ואנו אין לנו אלא כמ"ש כאן ע"פ הרשב"א וכסי מוכח מדברי הרו' בס' אלון דף ס' בד"ה אחו לקמיה דר"י : (יד) **אם יחד לו מקום כו'** · לעיל סי' ש"ע ס"ב כתב ב"י בשם מהרי"ק דלא אילכא לן בסיגה מיוחדת שאני הכא שיכול לשכור מאינו יהודי אפי' אין לאינו יהודי כלי שם מאחר שיש לו רשות להניח שם כלי אלכך בעי' שיהיה לו רשות בכל הבית ואפי' כיון שם כלים כל שאין לו רשות בכל הבית אין שוכרין ממנו דלא אלונו רבנן מגאה"ל כתם דבעי' שיהיה לו שם כלים ממש אפי' בפיגה מיוחדת סני כ"כ מהרי"ק וכ' ב"י דהך ייחד לו מקום פירושו שבפי' מנגו מלהתמנים בשאר הבית אבל כשמונח לו חדר אחד אתם לא תשיב יימוד מקו' וכ' הטור לא משמע כן ומשמע דהדר ביה ב"י ולא קבע כן בש"ע : (טו) **אע"פ שסילקו**

שפב **א** אינו אוס' · דירת אין יהודי אינם אוסרת אלא דנמרו הכמים בימיהם שהיו שרויין בין עובדי גלולים ובחד דלא שכיח דדייר לא נמרו : **ב** בב' בתים · אבל אב ובמו אין אוסרין וכמ"ש סי' ש"ע : **ג** לא מהני · למיהוי יחיד במקום אינו יהודי דלא עדיף מאינו עיבוד : **ד** לא' מהם · שיהיה הוא מותר הם אסורים דא"כ בכל שבת יעשו כך וילמדו עירוב מועיל במקום אינו יהודי (עיין ת"ס) : **ה** דרך חלון · ל"ד דה"ה דרך פתח : **ו** עד שיחזור · היינו כשבכרו אתם וחזר בו קודם שבת דאמנוה ואם אם החזיק בו משנכנס השבת שוב אינו יכול לחזור בו ואם שכרו לזמן אינו יכול לחזור בו עד כלות הזמן : **ז** דאין עירוב וכו' · ל"ש מ"ש בנשתם אתם בחול ונכנסה בשבת דהשעירוב חוזר ומיעור בסימן שפ"ה ואפשר דשכרות מלוקות הן וכמ"ש ב"י בשם רשב"א וא"ע מ"ש סי' שפ"ג : **ח** להניח בו' · ואע"פ שלא הגיה כלום מהני ומ"מ צריך שיקנה הקרקע בא' מהדרכים שקרקע נקנה בשם : **ט** לא מהני · ודוקא כשאין לאינו יהודי רשות לשהתמש במקום שישראל אכל אם יש לאינו יהודי רשות להשתמש שם הוי כשכירו (ב"ח הנ"מ) : **י** מגזבר · אפילו מוטל המגזבר שכר לעלמו דאין המלך מקפיד בדבר זה : **יא** שכירו ולקיטו · וכל עבד מעבדיו הקטנים לא נרע משכירו ולקיטו (רי"ט ח"ח)

יב **ז** שוכרין מאינו יהודי (ו) אפי' (ד) בפחות משוה פרוטה ומוהר לשכור ממנו (ז) בשבת (מרדכי ריש פרק הדר) (וע"ל סימן שפ"ג) :

יג **ח** אם שכרו מאינו יהודי (ו) לזמן ידוע (ט) לכשיכלה הזמן צריך לחזור ולשכור שנית וצריך לחזור ולערב ז דאין עירוב ראשון חוזר וניעור :

יד **ט** אם שכרו מהאינו יהודי לזמן ידוע ובתוך הזמן השכיר האינו יהודי דירתו לאחר (י) די בשכירות הראשון :

טו · חמשה הדרים בחצר (יא) אחד שוכר מהאינו יהודי בשביל כולם :

יי **כ** אם שכרו ממנו (יב) בעל כרחו אינו מועיל אע"פ שהיה רגיל להשכיר מקודם :

יא **ל** אבל מאשתו או משכירו ולקיטו שוכרים (יג) אע"פ שהוא מוחה (ושכירו של שכירו ולקיטו של בע"פ הוא כשכיר בע"פ עצמו) (ריש"ם סימן תכ"ז) :

יב **מ** אם אינו רוצה להשכיר יתקרב לו אחד מבני החצר עד שישאיל לו רשותו שיהא לו רשות **ה** (ז) להניח בו שום דבר דהוה ליה כשכירו ולקיטו **נ** ומשכיר שלא מדעת האינו יהודי **ס** וי"א שאינו צריך להשכיר אלא נותן עירובו ודיו :

יג (יד) **ע** אם ייחד לו מקום בבית שמשאיל לו כיון שאינו כשלוחו בכל הבית **ט** (ה) לא מהני :

יד **פ** שכרו משכירו ולקיטו לזמן (טו) אף על פי שסילקו תוך הזמן מהיות שכירו ולקיטו מותרים עד תום הזמן אבל אם שכרו ממנו סתם כיון שסילקו נתבטל השכירות :

הגה והוא הדין אם שכרו **י** (ט) מגזבר המלך ונסתלק בגמרי מן המלך אבל אם לא סלקו רק מן הגזברות ועדיין אוכל פרס המלך עדיין מקרי **יא** שכירו ולקיטו ויוכל לשכור ממנו ולכן גם שכירות הרמשון עדיין קיים (ב"י בשם תשובת הרשב"א) :

אם

כ"ל הגה ב' ישראלים בחד בית אינו אוסרים אם לא שיהא לו רשות לאחר כמ"ש סימן ש"פ

שפא (א) המבטל רשותו כו' · ועיין מ"ש בסמ"א חלק ג' סימן מ"ו בזה :

שפב (ב) מגזבר · עכ"מ ועיין לקמן סי' ש"ל בשם הס"ז וכן הסכים הנ"ח ועיין בתשובת ב"ח הסדשות סי' ר' ובשו"ת מים רבים סימן מ"ב :

נהנ"ה

באר היטב

מלחמול ב, (ד) מבטלים · כיון דבריה הם לאינו ביטול רשות ביטם אסורים לסוגיא לאמר כמ"ש סימן ש"פ ס"ד עיין שם פ"א :

שפב (א) בשתי בתים · אבל ב' ישראלים בחד בית כחד חשבינן לסו תפילו אינם אוכלים על שלחן ע"ז : (ב) לא מהני · לענין שיהיה נחשב ב' ישראלים בבית ב' אינו אוסר עליהם : (ג) **אינו מועיל** · דהא החשש לא נתבטל בזה : (ד) **אם אין לא"י דריסת כו'** · דאז לא שייך גזיה לגמוד ממעשיו: (ה) **אפי' בפחות מש"פ** · הטעם בגמרא וא"כ בישראל לא מהני אם שוכר ממנו בפחות מש"פ דלאו ממון הוא כלל וא"ל דמ"מ לא גרע מביטול רשות דמסני י"ל דיון שבא עמו בתוכת שכירות וכלומה כאן שכירות גרע טפי ודמיא לסהיא דסימן שפ"ט הנותן מעות למחתוס כו' : (ו) **בשבת** · דאין זה ממקח וממכר שאין זה אלא כמתנה לחתיר מלטול בשבת : (ז) **עד שיחזיר הדמים** · משמע מזה אפילו שכרו לזמן מלי למיהדר אפילו תוך הזמן אם נתן הדמים : (ח) **לכשיכלה הזמן כו'** · נראה לי דאם שוכרין מאינו יהודי אינו אומר לו אם יגיע לך מעשה דאמרו בפ' הדר לא"ל ממה דאמרו בפ' הדר דף ס"ו שוכר כמערב דמי לכמה דברים ומאינו במערב בסימן שפ"ח אלא מהני עירוב של האב שמת לבנו ובמיתת האב נתבטל עירובו אלא צריך לערב יום מחדש ה"ה נמי בשוכר מאינו יהודי אלא צריך לערב יום מחדש ה"ה נמי בשוכר מאינו יהודי מיתה מבטלת שכירות כנ"ל. שצריך לחזור ולשכור מן היורש ועמ"ש סימן שפ"ג ס"ג : (ט) **די בשכירות הראשון** · נראה הטעם דאינו יהודי הראשון אינו סולח נפשו ממנו כיון שאחר הזמן משכירות הפני תחזור לו וזהו כאילו לא זזה ממנו ממילא לא נתבטל השכירות הראשון ואע"ג דלגבי עירוב שאם השכיר המערב לאחר ודאי אוסר ולצריך עירוב חדש שאני התם שכיון שמשכירו לאחר ועוקר דירתו ה"ל כאילו חוזר מן השיתוף שהיה לו דאין לך חזרה גדולה מזו משא"כ בשכירות האינו יהודי לאחר לא דאינו חוזר בזה ממה שהשכיר כבר הרשות לישראל הזה משום שיתר מלטול ולא הקשה ממה שהבאתי דאיה בשמוד לענין מיתת המערב ולכן אנו מחלקים ביניהם דשם לא באנו אלא לומר כי היכי דאין היורש יוכל הערבות שאתן מוריש דיהיה כאלו נתן הוא הערבות בשעה מוכים קאי אלא הוא כאים אחר ה"נ לענין שכירות הוא היורש כאים אחר אבל כאן אתה ה"נ בשכירות אינו יהודי שהשכיר לאחר כח לאו כלום הוא דאין דומה שכירות זה לאחר לשכירות זה לאחר כנ"ל נכון : (יא) **א' שוכר כו'** · דכמערב דמי דגם במערב ה' שכרויים בתור מערב אחד מהם ס"י כולם ה"ע אין לך מ' לריך לשכור מן האינו יהודי בס"ע : (יב) **בעל כרחו אין מועיל** · אע"ג לגבי עירוב אמרי' פסי' שפ"ז דאם רגיל לערב שמהם נוטלין ממנו בע"ל בזה לא יעפיל שכירות מעירוב וא"ל הטעם דשם יכולין אנו לכוף את ישראל לקיים דבר מלוה שהוגרגל בה משא"כ כאן באינו יהודי : (יג) **אע"פ שהוא מוחה** · מו"ח ז"ל כתב שאילך בזה בין אמתו לשכירו ולקיטו ולא מהני בשכירו ולקיטו מוחה ואנו אין לנו אלא כמ"ש כאן ע"פ הרשב"א וכסי מוכח מדברי הרו' בס' אלון דף ס' בד"ה אחו לקמיה דר"י : (יד) **אם יחד לו מקום כו'** · לעיל סי' ש"ע ס"ב כתב ב"י בשם מהרי"ק דלא אילכא לן בסיגה מיוחדת שאני הכא שיכול לשכור מאינו יהודי אפי' אין לאינו יהודי כלי שם מאחר שיש לו רשות להניח שם כלי אלכך בעי' שיהיה לו רשות בכל הבית ואפי' כיון שם כלים כל שאין לו רשות בכל הבית אין שוכרין ממנו דלא אלונו רבנן מגאה"ל כתם דבעי' שיהיה לו שם כלים ממש אפי' בפיגה מיוחדת סני כ"כ מהרי"ק וכ' ב"י דהך ייחד לו מקום פירושו שבפי' מנגו מלהתמנים בשאר הבית אבל כשמונח לו חדר אחד אתם לא תשיב יימוד מקו' וכ' הטור לא משמע כן ומשמע דהדר ביה ב"י ולא קבע כן בש"ע : (טו) **אע"פ שסילקו** תוך

שעורי תשובה

שפא (א) המבטל רשותו כו' · ועיין מ"ש בסמ"א חלק ג' סימן מ"ו בזה :

שפב (ב) מגזבר · עכ"מ ועיין לקמן סי' ש"ל בשם הס"ז וכן הסכים הנ"ח ועיין בתשובת ב"ח הסדשות סי' ר' ובשו"ת מים רבים סימן מ"ב :

נהנ"ה

יד אפרים

שפב (בשם ע"ע סעיף ס"ו) דשכירות אינו יהודי נחשב שמות ע"ם ע"ל ובכירו של אינו יהודי דמתחלה ביאר מדין דיים ס"כיריים בנויים בכירו של אינו יהודי נחרוים ונעלות שאינו דיים בשם אלסם סיים ס"ל מרדכי שירוב כדאמר כו' ע"ב וסר ל' כיון דשכ"ב אחר מסם במקום בשם"ב שאינו יהודי אלא מ' ס' מיניהו בבנינו ל' ב' ס' מיניהו מעקה וכ"ל תביב כאינו סיים דירה אלו ואם שכח אחר ולא נתן ס"ו אוסר על מחתרים וגם על בני המבני קה"ל ולא אמרו שכירו ולקיטו לחתיר ולאו כדירה דיוסו תביבו ומזה לפר סב"ו דאם בני המבני שכנו מחאינו יהודי אע"פ שיש שכירים ולקיטים בנינו וכולם לא נתנו בשיכונו אין אוסרין כלל אלין דירה כולם תבוים ואינם רק בחומים אלין אוסרים כך מבואר בב"י ובנוגע ועיין בד"מ סאחוך בשם סב"ו דאם בשכר אחאינו יהודי ל' לשכור מקום אחר אינו אוסר אלא נותן עירובו ל"ל

ס"ל ל"ד): **יב אין דירתן חשובה** • משום דלא הטמיל להם לשותו שיאסרו ומלי לסלקומו וכמ"ש סי' ש"ע ס"ג (תו' דף פ"ב והרמ"ם): **יג שני חצירות כו'** • שהרי רגלי שני ישראלים ותינו יהודים מלוים שם והסמימי מותר בסמימית (רמב"ם פ"ב) ועכמ"מ שיש שם מולקין ומתירין

מז ד אם ישראל ואינו יהודי דרים בבית אחת צריך לשכור מהאינו יהודי ולערב עם הישראל: הגה אם יש לכל אחד דירה בפני עצמו והוא הדין שני (י") (לוקח יהודים) הדרים בבחתי נוטלת בנית אחד מריך לשכור (מסגיסים) (ב"י בשם סג"ל):

מז ק אם יש לאינו יהודי ה' שכירים או לקיטים ישראלים דרים בביתו **יב** אין דירתם חשובה דירה שיאסרו זה על זה:

(הכירות של אינו יהודי אינו אוסר אם שכרו מבעל הבית): (בית יוסף)

יז ר **יג** שתי חצירות זו לפנים **מזו** וישראל ואינו יהודי בפנימית (מז) וישראל בחיצונה (יז) או שישראל ואינו יהודי בחיצונה וישראל בפנימית (יח) ב ואפי' אינו יהודי בפנימית ושני ישראלים בחיצונה (י) אוסר **יד** ח ויש מי שאומר שאפילו אינו יהודי בפנימית (יא) וישראל אחד בחיצונה אוסר:

יח ט אינו יהודי שהשכיר ביתו לחבירו אינו יהודי אם נשאר לו שום תפיסה בבית שיש לו רשות לחניח שם שום כלים יכולים לשכור ממנו ואם לא נשאר לו שום תפיסה ג אם יכול המשכיר לסלק השוכר תוך זמנו יכולים לשכור ממנו ואם לאו אינו מועיל אלא אם כן שכרו מהשוכר: הגה"מ ומ"ש שיש אחד שיש לו תפיסה בבית יכולין לשכור ממנו דלא נרע מסכירו ולקיטו (ב"י בשם ריב"ם סימן תנ"ז):

יט מז ג חצר שישראל ואינו יהודי דרים בה ובית א' של ישראל אצל ביתו של זה ואינו פתוח לחצר וחלונות ביניהם **מז** (יט) (יב) אינו יכול לערב ד עמו דרך החלון שביניהם כדי להוציא כליו דרך בית שכנו הפתוח לחצר אבל אם פתח פתוח ביניהם מותר ה ויש מי שאומר דאף אם פתח פתוח ביניהם אסור:

כ ו חצר (יג) שישראל ואינו יהודי שרוים בה ויהיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראל זה ועשו עירוב דרך חלונות אע"פ שהם מותרים להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הם אסורים להוציא מבית לבית דרך פתחים מפני האינו יהודי עד שישכיר: הגה מסיגה שיש בה ישראלים רבים ויש לכם בתים מיוחדים נדרים לערב ולשכור רשות מן האינו יהודי בכל המסיגה **יז** לו לסכליעו בשכר המסיגה (ב"י בשם מנהגי לקח) (ומ"ל סימן שם"ו סעיף ב'):

שפג כשאין האינו יהודי בבית אינו מעכב • ובו ס"א

א ח אינו יהודי הדר עם שני ישראלים ואין האינו יהודי בביתו אינו אוסר (ע"ל סימן שמ"ח) ויערבו ויהיו מותרים בא אינו יהודי בשבת אוסר **א** והעירוב בטל ומיתו (א) יכולים לשכור ממנו בשבת ואח"כ (ב) יבטל האחד לחבירו ויהיה היחיד

תוך הזמן • המשכיר לחבירו' לאותו השכירות כלולו שכרו מבע"ה כיון שמחשב כלולו עשה ברשותו: (מז). **וישראל בחיצונה** • פי' שיש לאיסור על לאותו ישראל לעשיה שלון שם אינו יהודי מ"מ יש לאינו יהודי שבפני' דריסת לגל עליו ויש שם ב' ישראל הסיימו שם הפנימי אבל ישראל הדר שם אינו יהודי בפנים אין עליו לאיסור מחמת אינו יהודי אלו שלון שם אלא ישראל ח' כי האינון אין לו דריסת לגל לפנים הכי איתא להדיא בגמ' אלא"י ח' רב ישראל ואינו יהודי בפנימית וישראל בחיצונה בא משמע לפני רבי ואסר פירש"י אסר האינו יהודי ואמריק ע"ז אמ"ב דהפנימי במקומו [פי' אלא שלו מביתו לאלר] מותר ובלבוש כתב על אלוקה זו הפנימה אסורים ואמתהי על מבטול כזה דמסק בהדיא נגד הגמ': (ז) **או שישראל ואינו יהודי בחיצונה וישראל בפנימי'**. בזה פשיטא דאין איסור על הפנימי במקומו כיון שאין שם אינו יהודי כלל הכא אין דריסת הרגל על הפנימי: (יח) **ואפי' אינו יהודי בפנימית** כו' • בגמ' איתא אינו יהודי הכי הוא כרבים פירש"י אם דר אינו יהודי בפנימית וב' ישראלים בחיצונה אוסרת דריסת רגלו עליהן עד שיסכרו והא ליכא למימר דבחיצונה אסור דהשתא אפי' דר עמו אלא מותר כיון דאין אוסר עד שיהיו ב' ישראלים אוסרין זע"ז דריסת רגלו לא כ"ש דלא אסרה ופרכי' מ"ש ישראל דלא אסר (פי' בתים יש ב' ישראלים בחיצונה ולא' בפנימי' דלא אסר הפנימי עליהם דקי"ל רגל המותרת אינה אוסרת דמאן דידע שהוא שם יחידי ידע שאין רגל המותר' אוסרת ולא נפיק מיניה חורב' ומאן דלא ידע סבר דשילובו עריב א"י ומי אמרי' דידע ידע דלא ידע סבר אמרי לומר שהם אינו יהודי אם איתא דאומר מיפני פני פירש"י קלא אית ליה והכי לא אומר ומאן דלא ידע שהוא דר שם יחידי סבר דאין דריסת הרגל אוסר' א"כ עירוב על פנימית וחיצונית מועיל במקום אינו יהודי בלא שכירות עכ"ל רש"י • גרשה כותא רש"י דמאן דלא ידע שהוא יהודי דר בפנימית יחידי סובר שדר שם ישראל עמו כיון שבכל רוחות הבתים ב' ישראלים ואינו יהודי בלא דריס ב' ישראלים ואינו יהודי אחד דסבור שבפנימית יש אין יהודי וישראל ומשם כן אוסר ולא יתבטל כשיבא האינו יהודי דהא בין אינו יהודי שעמו ויעשו לומר שבאמת אין דריסת הרגל אוסרת כלל אז הטמשון יעשו לומר לפי מעשהם שהעירוב של האינון והפנימי של ישראל מועיל

ומ"ש כן אוסר אינו יהודי הדר עם שני ישראלים ואין האינו יהודי ח' במקום אינו יהודי ח' בפנימי דאין, שם מעות לומר דאין דריסת הרגל אוסרת דהא הכל רואין שאין שם רק ישראל ח' ואינו יהודי ח' בפני הבתים ולא הטו לפעות שמא יסכרו לומר שיש עוד ישראל בפנימי אז בחיצון דזה לא סברת כלל דלא הטו אלא בשם רואין שם ג' דהיינו ב' ישראלים ואינו יהודי ח' ולא יעשו הדיוות היכן הם וכ"מ מדברי הרמב"ם פ"ד מה"פ היא.ח' דר בחצר זו וא' דר בחצר זו ח"ל לערב אלא כל ח' משתמש בכל חצירו ואם היה אינו יהודי בפנימית אע"פ שהוא ח' הרי הוא כרבים ואוסר על האינו יהודי שיסכרו מקומו עכ"ל הרי אלא אסר בא"ח אחד אלא א"כ יש שני ישראלים בחיצונה שהרי שיש לשון רבים שיסכרו והו דאי יש איסור בישראל אחד בחיצונה ואינו יהודי אחד בפנימית אמאי כתב בפ"ב שני חצירות זו לפנים מזו וישראל ואינו יהודי בפנימית וישראל ח' בחיצונה אז שסיה ישראל ואינו יהודי בחיצונה וישראל ח' בפנימית ס"ז אוסר על האינו יהודי עד שיסכור ממנו שהרי רגלי ב' ישראלים ואינו יהודים מעיים שם והפנימי מותר בפנימית עכ"ל הרי מבואר דבישראל ח' מותר בכל גווני ע"כ תמהתי מאד על הב"י שכתב על דברי הרמב"ם שכפ"ד שזכרתי וז"ל נראה מדבריו שאפי' בחיצונה אוסר וכ"מ לכאורה דכתה ממי איכא למימה למאן דלא ידע שהוא דר שם יחידי וכיון דלא אמר אינו יהודי ודאי לא שכרו ממנו וא"כ הרי הם אוסרים זה על זה ואפ"ה אין דריסת הרגלם אוסרת כו' מלבד שיש לתמוה היכן נראה לו מדברי הרמב"ם דדבריה מוכח לפיקך כמ"ש יש לתמוה הרבה על מהם שלו דכתב דלא ידע שהוא דר יחידי והלא הכל רואים שאין בשני הבתים אלו רק ישראל ח' ואינו יהודי ח' ומי הוא שיטעה לומר שיש שם יותר ע"כ בודאי הוא אלא ס"ל להרמב"ם אלא כרש"י שזכרנו וכ"כ התו' דבישראל אחד בחיצונה ואינו יהודי אחד בפנימית מותר והא דכתב כאן בפ"ב ויש מי שאומר שאפילו אינו יהודי בפנימית כו' אזיל לשיטתיה לדעת הרמב"ם ואינו כן ולכאן מאן דס"ל הכי מגלע"ד פשוט: (יט) **אינו יכול לערב** • הטעם דאסור לעשות יחיד במקום אינו יהודי לעיכך לא ישרבו אלו עמו ולא יתמטו עמו במבוי כדי שיהיה יחיד ואיכא (פי' רש"י דוקא נקט אלונות משום דכי לא מיעברבי בהדדי מרתת ישראל ולא דייר עמו וכי מעברבי בהדדי לא מרתת ע"כ אסור לערב אבל דלך פתחים דאפילו לא מעברבי אכיה דייר ולא מרתת כיון שיש פתח ביניהם נראה לו כאלו דר עמו בביתו שרי לערב בהדיה כיון דבלא עירוב ממי אכיה דדייר ורש"י לא מחלק ואפילו דרך פתחים ממי אסור לערב מה"ש שיעה מן הדיה וכעוד יש ט"ס לרש"י במקום לר"י ור"י במקום רש"י והב"י ומו"ח ז"ל לא הרגישו בזה הט"ס:

דירה של אינו יהודים אינו דירה לענין עירוב ומותר לישראל הדר שם להכנים ולהוליא ואם נתאכסן שם ישראל עמו אין בע"ה אוסר על אוחרה ולא אחרה על בע"ה (ת"ה וכ"י):

שפג (א) יכולים לשכור ממנו בשבת: דאין זה אלא משום היכר להתיר שלטול: (ב) יבטל הא' לחבירו • ולא אמרי' בזה הדר העירוב שעמו לתחלה לקדמותו ואע"ג דאמרינן נבי סעיפות קטורות זו בזו כו' אזרו להתירן הראשון וכן לעיל סימן שס"ב ס"ג שאני הכא

באר היטב

מכם נבי סיפון ו' שם דאמרינן דאין אמלך מקשיר מסקמת דוקא שם אז שמיטים המסקמת אין דרך אמלך לאקשיר על אמן כזה אבל על המטים שנם דרך אמלך לקשיר ואמרי דבל אמן שסאיר אכירו ולקיטו לא מיישבין אלא אמרת דדיים שברי אף אמקום שהוא דוקא אינו דוקא אבל אם בעודו אכירו אבל אמעיל אכירו לאחר שישאר אמכירו ואמקשרה לא אף אע"ל דוקא אבי מילי כשאמלך מי אבל בהמת אמלך אף

ס: תוס' ס"ד מסא דרבי יוחנן בינו שם ("כאמר מנאמתי כן הוא בגי' בשם הג"א פי' בכאמר בזוגת שיש לכל א' דירה בפני עצמו) ק בגלי ס"ד ר שם בגמרא ס"ב ב שם ס סרמב"ם פפ"ד מה"פ א שם בגמ' ב שם משנה דר"ל ואלמדרי ר' מנינא ג שם עד בגי מיומא דרב יהודה אמר רב ובשמ' רש"י שם מתוס' ומרא"ם שם בשם ר"י ר' תוספות ומרא"ם שם בשם ר"י ה מרפב"ם פפ"ב מה"פ בפי שיריזו ב'מיומא לעיל וב' ס"ם אף ס"ם שיש לאחרונים בזה שפס אחרת דינו שב' רבינו אחת ושיריזו נראה ו שיריזין ב' ומשובאל דרבי חנינא בר יוסף ומו' בפסוק שומק בפי' רש"י שם ומשפחות מלמעינו שיריזין ס"ם ברי"ף ומרא"ם ומרמב"ם פפ"ג מה"פ:

שעה דין הצירות הפתוחות זו לזו • ובו ה' סעיפים

א א שלש הצירות פתוחות זו לזו ב ופתוחות לרשות הרבים ועירבה כל אחת מהחיצונות עם האמצעית והחיצונות לא עירבו יחד החיצונות אסורות זו עם זו והאמצעית מותרת עם כל אחת מהן והן מותרות עמה ג בד"א כשנתנה ד אמצעית (א) עירובה בזו ועירובה בזו ה או שנתנו החיצונות עירובן (א) באמצעית בשני ו בתים אבל אם נתנו שתי החיצונות עירובן באמצעית בבית אחד שלשתן מותרות זו עם זו :

ב ז שתי הצירות זו לפנים מזו (ב) ופנימית פתוחה להיצונה והחיצונה למבוי ויש לפנימית דריסת רגל על החיצונה אם עירבה פנימית לעצמה ולא החיצונה או שעירבה כל אחת לעצמה ושכח אחד מן החיצונה ולא עירב פנימית מותרת והחיצונה אסורה עירבה חיצונה ולא פנימית או שעירבה כל אחת לעצמה ושכח אחד מהפנימית ולא עירב (ג) שתיהן ח אסורות עירבה כל אחת לעצמה כל אחת מותרת בחצרה :

ג ט עירבו ביחד ונתנו עירובן בחיצונה ושכח אחד בין מן הפנימית בין מן החיצונה ולא עירב שתיהן אסורות עד שיבטל רשותו ואם נתנו עירובן בפנימית ושכח אחד מן הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות אבל אם שכח אחד מן החיצונות ולא עירב (ד) (ב) י פנימית מותרת :

ד כ אם יחיד דר בפנימית ויחיד בחיצונה או שנים בחיצונה ועירבו אין היחיד שבפנימית אוסר על החיצונה :

הגה והוא הדין רבים שהם כיחיד ואינן צריכין לערב כדרך שנתבאר לעיל סימן ש"ע : (סמניל פ"ד) :

ה ל שלשה חצירות זו לפנים מזו ויחיד בכל אחת אף על פי שרבים דורסים בחיצונה אינם אוסרים שכל אחת מותרת במקומה ואם היו שנים בפנימית ולא עירבו הרי הם אוסרים על היחידים שבאמצעית ושבחיצונה זה הכלל רגל האסורה במקומה אוסרת שלא במקומה ורגל המותרת אינה אוסרת שלא במקומה :

שעט דין חצרות ובתים ביניהם • ובו ב סעיפים

א מ שתי הצירות ושלשה בתים ביניהם פתוחים זו לזו ורוצים לערב יחד חצר זה בא דרך בית שאצלו ונותן עירובו **א** (א) בבית שבאמצע וכן עושה השניה ומותרים בשלשתן שכל בית שאצל החצר חשוב לו כבית שער ואין צריך ליתן פת והאמצעי הוא בית שמניחין בו עירוב ואין צריך ליתן פת :

ב נ שתי חצרות ושני בתים ביניהם ולא עירבו יחד אלא כל אחת לעצמה ובא נ בן חצר זה דרך בית שאצלו והניח עירובו בבית שאצל השני וכן עשה השני שגם הוא הניח עירובו בבית הסמוך לחצר האחרת לא קנו עירוב שכל אחד הניח עירוב ב בבית שער של חצר אחרת :

שפ דיני ביטול רשות • ובו ד' סעיפים

א מ אחד מבני החצר ששכח ולא עירב עם האחרים אוסר עליהם מה נ תקנתם יבטל להם רשותו שיאמר רשותי מבוטלת לכם או קנויה לכם נ וא"צ לקנות בקנין סודר ד ויכול לבטל **א** אף משתחשך ה ואם דר עם ארבעה או חמשה צריך לבטל (א) **ב** לכל א' וא' שיאמר רשותי

שעט א בבית שבאמצע • והתו' כתבו דלמ' נתנו העירוב באחד מבתים הסמוכים לחלירו לו באחד מבתי החצר אלו הג' בתים אין צריך ליתן עירוב דעשו כולם בית שער לאותה חצר המולכת עירוב דרך עליהם לחצר אחרת : **ב** בבית שער • ואם נחשב לאותה כבית גמור מ"כ כל חצר מפסיק בית בינו ובין הבית שנתן שם עירובו (טור) ואע"ג דבסי' שצ"ג ס"ג קי"ל שפיקח דרבנן לקולא אפילו היכא דשתרי אסדדי אתם לא מנכלא מלתא הכא קיימי הגך בתים קמן ואי משווי ליה לגבי הא' חצר בית ולבתי בית שער מ"כ הוי כי חוצא ומלולא (גמ') ועיין בי"ד סימן קי"ל :

שפ א אף משתחשך • דאשתלקא רשותא בשבתא שרי : **ב** לכל אחד • ואם לא עשה כן אף למי

יד אפרים

שעה (בש"ע בסעי' ג') סליון ס"ק ג' אבל שיתנו אסורות הוא שייך לשעיף ב' אבל תיכא שיתנו אסורות :

שעט (במג"א ס"ק א') לאמתא ובאמת כו' כנ"ל (שם ס"ק ב') כל חצר מפסק בית בינו כו' כנ"ל :

בלא עוקה דאותה אחרת כיון שהיא לחוקה מהעוקה לא יפסוק ממעלה להחצר שיוצו מפס להעוקה שיתקלקל החצר מצת"כ באותה שעשתה העוקה שהעוקה סמוכה לה לא יפרדך לפסוק לחצר כלל • והנה הטור הולך בשיטת התו' והכניס דבריה אחרים לכאן מה שאין להם ענין כי בחלוקה דלא עירבו עשה חילוק בין העלייה בענין העירוב לעצמן שאלו עירבו לעצמן והשניה לא עירבה כלל עירוב זה מאי • בעי הכא ומאי פי' יש לו כיון שאין כאן עירוב חצר ביחד מאי עירוב תעשה העלייה לעצמה בלא החצר ואח"ל שהעלייה עשויה בענין שבה עצמה צריך לעירוב בלא החצר ואין בו הועלת לחצר מי ביקש אחת מידו ומה תיקן בזה והה אין לו רמז בגמרא ובפוסקים ולכון רבינו הטור בעצמו משורבב דהתחיל בענין עשיית העוקה שהאיסור של החצרות מחמת שלא עשתה עוקה ושייש אח"כ שהאיסור הוא מחמת שלא עירבה לעצמה ואם צריכה עירוב בפ"ע ולא עירבה מה לנו לעוקה ולמו"ח ז"ל ראיתי שפי' בזה שיש שם מוכפסת להעלייה וכל רואה דבריו בזה לא יתמה ישוב ותי' כלל על התימהון שיש כאן והוא ז"ל סיים שראה רבים טעו לפרש פירושים זרים ולבניה כאן ואני בעניי לא ראיתי עד הנה שום פי' כלל ועיקר אפי' בדרך זר ואולי יש ס"ם ומסרון איזה בכתא בדברי הטור והתימה הגדולה שהב"י לא הרגיש בתימה זו והעתיק כאן בש"ע • הגהנו הדבר למי שלבו שלם בדבר אולי יכול לייישבו :

שוב ראיתי בלבוש שמאל ע"ז כמ"ש והשיב ע"ש וכמדומה לי שלא היתה באותה שעה הגמ' עם התו' לפניו שהתב ז"ל ומתה טעם לדבר מחוך שהנומא לזה קרובה ולזה רחוקה לזו אמת כי אין הדבר תלוי בהרחוק וקרוב רק בנומא ושיעוב כו' עכ"ל וכרי בתוספת ש"כ בהדיא כמ"ש וזהו עיקר החילוק שבין העליות מלבד שאין שום סיכום לדבריו שם במ"ש וה"ה אם בני העלייה כו' ולמה לא הוצ"ל נומא של זה גם לזה ובלי ספק שהתב אותן הדברים בלי דקדוק במהילה מכבודו ומאן דמותיב לי' התם שפיר קא מותיב ואיהו לא מצי מידי : **ויש** לעיין בדברי הב"י כאן שהתב ז"ל ודע דמייריי בחצר פחותה מד"ח דאם יתירה מן ד"ח אין שוסכין לחוכה ממש אח"כ עירבו ואם לא עירבו כל אחת שופכת בראותה והמיים הולכים מכאן לחצר אחרת אינה מעורבת ולא מיישינן שמא יוצא המיים בכלים שעשתו בחצר דיין שיש בחצר עכ"ל חשב הרב דבחצר פחותה מד"ח בחותה אין לה עוקה מחמת שידאנ שלא יתקלקל החצר מחמת קטנותו מן המי שופכין ומ"ה התיר בחצר גדולה ותמהתי דיין שיש עוקה בחצר שמוך לעלייה אחרת למה יתקלקל החצר הקטן הלא יזובו המיים הנינרים לתוך העוקה ולא ישארו בחצר מאי איתי לך לימיל שבדרך הליכתם יקלקלו הכי ממי בחצר גדולה מאחרבע אמות אלא ודאי דא ודא ל' היא והתם גם בחצר גדולה שלא עירבו ויש עוקה שמוכה לאחד מן העליות שהעייה הרחוקה לא יפסוק המיים דרך עלייתו ויזוב לחרך דשמא לא ירלה לגלגל קרקע החצר ויוריד בכלי הבית למטה עד שפת העוקה וע"כ ודאי שייך לחילוק זה גם בחצר של ד' אמות ויש עוקה שמוכה לאחת מהם אף על פי שא"ל לעוקה מ"מ אם יש עוקה יש חילוק זה בלא עירבו דהשמוכה מותרת לשפוך על העלייה וינגרים לעוקה והרחוקה אסורה מטעם המירה דלעיל • ומה שפירש רש"י במשנה זו דהחצר שלפניהם פחותה מאחרבע אמות הוא מטעם דדין העוקה הוא בחצר כזה • ויש קצת לייישב דאם יש בחצר ד"ח אין רגילים בחול תמיד לשפוך לתוך העוקה אלא לפעמים לחצר עצמו שיבלטו המיים בו וע"כ גם בשבת אין כאן חשש אם שופך על העלייה ויורד לחרך כן היא סברת ב"י וכמ"ש מביאו אבל תימה לי שהרמב"ם כתב דין זה פ"ד וכתב הרמ"ם דמייריי בחצר שהיא ד' על ד' וצ"ע :

שעה (א) **עירובה בזו ובזו** • דאז דמיא לחמצעית אלו דרה בהן ואין דיוני חילוניות בחמצעית למימלא דכי הדדי נינהו אבל אם עירובין יש לה דריסת הרגל על החילונה דאין לה מקום לכנוס מהמבוי לפנימית אלא דרך החילונה : (ב) **ופנימית פתוחה להיצונה** • כלומר לא למבוי ומ"ל במקומה אוסרת אלא במקומה : (ד) **פנימית מותרת** • דיכולה היא להסתלק מהחילונה דאחתא לדשא בחסה ומשתמשת דהא עירובה אלא ואע"ג דעירוב החילונה נתון בפנימית אמרה ליה לתיקוני שתפתיך ולא לעוזתי :

באר היטב

שעה (א) בחמצעית • דאז דמי כאלו כולהו דרים בפתוחה בית ואחר דסמא בית הוין : (ב) פנימית • דאחתא לדשא בחסה החילונה ואע"ג דעירוב בחילונה בפנימית אמרה ליה לתקוני שתפתיך ולא לעוזתי :

שעט (א) בבית • והוסמא דף ע"ו כתבו דאשתו דעשו כולם בית שער לאותה חצר המולכת עירוב דרך עליהם לחצר אחרת ע"ש :

שפ (א) לכל • ואם לא עשה כן אף למי שביטל אסור : כון

דבריו מבמע שברוצה לשלמל בשיר יש לו ליתן חלק בעירוב בתוך העיר דסי' כאלו שולם לשתו אבל אם לא יתן לו חלק בעירוב בתוך העיר דסי' כאלו שולם לשתו אבל אם לא יתן לו חלק בעירוב בתוך העיר ע"ל לקמן בדברי הב"ל בתוך מלבא בתוך העיר ע"ל ולפי שעם דתשיבי לאורחים גרלאם דא"ל עירוב ואדרבה גרלאם הון לתומה וכפרים בתוך בתים בתים לכה"ל ולקתם יש לכם מקומות בבה"ל בקנין לו בבירות ואין מוצא מה לאיסור שהרי יש לכם מקום לצאת ולבוא ולא דחזינן דלא מילקו מלחם שהרי בתים בשבת אין מ"מ לא אכפת לן דדריסת הרגל אינו מפסיד כמ"ש המ"א לא בחנוי מהבי לזוס"ם לבילוק ולא בגבל האסורה במקומה יש להקל לפי מ"ם סלמ"ל מי' בה"ל בתא"ם בסיף ולו אלא שבתב אין דבר זה ברור כ"כ ועוד דלפי"ז איכס רבתים הבתים מחון לרחוב לתוך הרחוב לבטל לפי' כלים שבבתו בתוכו ואין יכולים לבטיח מליות וכידור שלהם בתחר הבתים שבתחוב ולשלמלם לת"כ מנית סבוא לבה"כ ולכן המנים היתר אחר דדוקא אם היו יכולים לערב ממהם ולא קרבו לוסר יש לבל אם לא היה יכולה בידם לערב לא אמרו אהדדי אע"כ הריטב"א בפירוכין דף ל"ט

ו שור וכתב ס"ה סכן מסתם מדברי רב"י (דף כ"ו) ושכחון פרטו"ם דגם דרוך קלאדר ז מסכה דגמ' ס"ע נרגנן דקוייסן לן כוותיכו ת פרק"ם סם וכדבר רש"י ס פסוק סם בגמרא כ"ו ולפי' לרש"י י מרה"ם כנ"ל דהר וכ"כ בטור כ סר"מ ומהרדבו בע' סדר וכן מוטים דברי הרמב"ם בפ' כ' מה"ש ל מבנה סם ס"ע ס סם בגמ' נ ס"ס בפ"ב מה"ש ס מבנה ובריטא סם ס"ע וס' ע פסוק סם בגמ' ס"ס מיישרת דמנהי ס מבנה בעירובין כ"ס וכרבי יהודה בסכמת הפוסקים ב בריטא סם וכר' יהודה ולא כרבי יהודה המחבי דסלמה בדברי המיקל בעירוב ג סוד בכם רש"י כדף ס"ס ד בגמרא ס"ו כרבי יוחנן בסכמת הפוסקי ס ס"ס מהמשנת בגמ' ו סם וכר' יוחנן בסכמת הפוסקים ו הוסר בסם רש"י המובלת הכמן בר ריסקה וכ"ס כתה"ם ובטור ס סוד וכבר"ן בסם סמ"ג וכמ"ק ס סם י בריטא סם ע' כ סם וכר"ן בסכמת הפוסקים ל ס"ס סם בריטא בכרי סמ"ל מ סם וכרבי בסכמת הפוסקים וכ"ל רמב"ם בפ"ב מה"ש :

יד אפרים

שפ (בס"ו ס"ק ג') וסם תוספות לף מביאו לאלר כו' כן עיקר כו' כל"ל : (בסמ"א ס"ק ח') פירש לאמר סמהריקו נ"ב ולם לא כן כשיעלה מביאו לאלר מלם כתוב מנמלוש ולמ"ג שביטל גם רשות ביתו מ"מ לא מהיב כתורה אם לא כשעולה מבריהם מהב ושיין לקמן כו' סמ"ם ס"ק ל' מ"ם סם : (שם בסמ"א ס"ק מ') כיון דלא קני ליה כו' כל"ל :

שפא (בס"ו ס"ק א') בלם חוב מהבינוש בסבת כו' בנ"ל (בסמ"א ס"ק א') אבל נסכנים מוחר - נ"ב ב"ל סלמם"ר בזם סמבטל רולם בביטולו ולפיו נכ"ל לאוחר מבל מקום מוחר לסכנים (ומם בסקנו שב זם כיון דלא ביטל רשות ביתו אם כן אין יכים מוחר לסכנים מחמ' שבות רשות מיוחר לו י"ל דלמרין אם מבטל קודם מהיכם מיירי שלם בולם בביטולו אסור לטולם לף מנ"ש מבא"ם לסכנים מבא"י מוסר) אבל אם ביטל רשות ביתו בדי ליכים סיסר לטולם גם מביתו לאוחר אסור לסכנים דגבי מבים הכנסם מיקרי ולף ע"ג דבסי' ב"ם סעיף כ' אחרינ דגם בות מוחר לטולם מבהיסם (אלר מבים בסום אחרת בשלמת בות ס"ינו דוקא מבהיסם מחם דלולי סי' אורם הבא"ב כאן כשאנים אין מאלר אם"ם מביטל רשות ביתו אם לא מיקרי לורם בנים וכשאנים אחנו לבים אינו מוחר מחם כנו' בלולנו מוחר מחם מבטל רשות ביתו אם לא אבבר אחיקו ואפשר דלפי' מאיקו בלאר לאוחר מבר לבנין ביסים מוחר לסכנים מאלר לבים ולין זה מוחר מחם מבטל רשות ביתו כיון מאנים לו מאלר לבים מבים אחרת מבא"ם אם לא מחיקו לא מי כלורם ג"ם :

שפ (א) לך ולך : מסמע דלריסה זו לא מהני לטולכם ולריסה הטעם דמלינו רוכו כבוכו וע"כ לי לאמר לטולכם אפשר דלא מתכוין רק על הרוב - ומה"ע נ"ל מוסח התפלה כה"ה מלוך על כל העולם כולו דאמר כפל לשון להוציא מלא נפרט על רוכו : (ב) **וי"א שאינו מועיל** : זהו דעת הר"מ בחשר"י ולא זכר מעם ע"ז ול"ל כיון דבסכירות מוכרין אפילו בפחות מפ"ם כדלקמן סי' שפ"ב ומ"ה דוקא בא"י מבא"כ כיסרלל דפחות מפ"ם לאו לטולם הוא ע"כ בטלו הסכירות לגמרי כיסרלל כנ"ל : (ג) **והם אסורים** כו' - כן עיקר ולא כמוסחא שבטור לף מביאן : (ד) **אינו מועיל**- כיון שתוף שביטל לאוחן שעירבו לא הוחר לטלטל בחלר כיון שסיו שנים שוב לא מהני ביטול ל' מהם להבירו ואפי' ע"מ שאמר לא מועיל כיון שלא זכה בחלק שביטלו לו בטעון ביוכל לטלטל בחלר אינו יכול להקנות לחבירו :

שפא (א) **שהרי חוזר מביטולו**- קשה מ"ם מסימן שפ"ח ס"ב כיסרלל כן חלר זו שהלך לשבות כו' דאינו לוסר דאמרי' כיון דהוחרה שבת הותרה ולמה לא נימא כאן ג"כ הכי כלם חזר וביטל בשבת דלא יוכל לחזור ולאסור כיון שבבר הותר בבנימה שבת י"ל דשאני הם דהיתר תלוי בבנימה שבת דהא לריך להסיח מדעתו בבנימה שבת שלא יהיה שבת בבית זה על כן תלוי ההיתר בבנימה שבת לחוד משא"כ כאן יכול לבטל רשות אפילו משחשיכה כמ"ש סי' ש"פ ע"כ לריך להיות ההיתר כל השבת דוקא כנ"ל : (ב) **ולרש"י אין חזקה מועלת כו'** - דאי' בבי חלא בשעה דר"נ אמר אבלדוקי היום דר עמהם במבוי וביטל רשותו וא"ל תבא מהבו והוליאו את הכלים למבוי עד שלא יוליא ויאסר עליהם סירם"ר המחזיקו במבוי ושוב לא יוכל לחזור מביטולו ובפקידם היום עסקי' המחזיקם המבוי" לא מוכחא בב"ל גרלה דה"ק דבלתם אין כאן חזקה גמורה שיקנה קנין גמור אבל אבל אבי אבא אבא לאפקועי איסור שבת וזה אין שייך בש"ם אין שם איסור טלטול עדיין עד שקידם היום ואסור בטלטול ואתם שהוליאו כליכם לשם תנגו בזה שהחלר שלכם כ"ח ל"ל שמוש ומהנם אפקיע מו"מ ז"ל אבל ורש"י פי' מן שסחאות הטור וכתב שהא ש"ם אבא אבא הדבריס בהוייתן דבאיסור טלטול אבא מילתא ומ"ם : (ג) **ואפי' המבטל מוחר כו'** - ואין כאן מעשה מוחר ומחזיק ברשותו אלין נקרא מחזיק אבא כשהמבטל לרשות שביטל אבל מה שמוליא ממנו איכה חזרה ומ"ה כתבו התו' והרא"ש דמעשה בא לפי רש"י בחוסף ר' שמעתא ולא עירבו והוליאו לשולית מבית זה לבית זה והתיר לשם ע"י שיבטלו רשותם לא' עכ"ל דשמים רשותם לא' שמבית רמ"א הוא ר"י ור"ת שחלקו עליו דאין מועיל בטול מבית לבית דה"כ יהיה מוחר לטלטל לכולן ויבטל תורת עירוב כיון שיש חקנה ע"י ביטול אא"כ יפחיר לעצמו חדר א' אבא ביטל ואא"כ יפחיר במעירוב שיהיה מוחר גם מחוחו חדר ומ"ש רמ"א ואף מוחר לסכנים ל"ל ולא מוחר וכו' : (ד) **אינם יכולים לבטל א' לחבירו** - הטעם לפי אבא סיו יכולים לערב מתחמל :

שפא (א) **והוציא**- אבל לסכנים רשות ביתו דאז אסור לסכנים עם"ד : ב **החזיקו** - ומ"מ לכתחלה לאסור להוליא עיין סימן ש"פ סא"ב : ג **משחשיכה** - דאם הוליאו מבע"י ליכא חזקה דבלא ביטול נמי יכולין להוליא : ד **בחוברה** - לפ"ש שאין עיקר תמשיכתייהו אם : ה **מביתו לבית חבירו** - שהרי הכל של חבירו : ו **וחוזר וכחזיק** - דימיד לגבי יחיד לא הוי אורח : ז **ואז מותר להכנים** - כ"כ הרב' ר' ובריסה תמוסים דבא דומה למי שביטל רשות חבירו ליחיד דאסור להוליא מבית חבירו למאר דגרלה כחוזר ומחזיק דיחיד לגבי יחיד לא הוי אורח וכמ"ש סימן ש"פ ס"ד וא"כ הר"ב אסור ולפי מעירי ביחיד המבטל לרבים שעירבו אם כן אפילו לא סייר אדר נמי שרי דלא בייך לומר שתשבת תולת עירוב דוק ותשכח : ח **אינם יכולים לבטל** - כיון שלא היו יכולים לערב יחד מבעוד יום : ט **והוזרים ומבטלים** - כיון דרבים הם אפילו ביטלו ביתם אסורים להוליא לאחר כמ"ש סימן ש"פ ס"ד דלא כב"י : ליטו

שפב (א) **לך ולך** : מסמע דלריסה זו לא מהני לטולכם ולריסה הטעם דמלינו רוכו כבוכו וע"כ לי לאמר לטולכם אפשר דלא מתכוין רק על הרוב - ומה"ע נ"ל מוסח התפלה כה"ה מלוך על כל העולם כולו דאמר כפל לשון להוליא מלא נפרט על רוכו : (ב) **וי"א שאינו מועיל** : זהו דעת הר"מ בחשר"י ולא זכר מעם ע"ז ול"ל כיון דבסכירות מוכרין אפילו בפחות מפ"ם כדלקמן סי' שפ"ב ומ"ה דוקא בא"י מבא"כ כיסרלל דפחות מפ"ם לאו לטולכם הוא ע"כ בטלו הסכירות לגמרי כיסרלל כנ"ל : (ג) **והם אסורים** כו' - כן עיקר ולא כמוסחא שבטור לף מביאן : (ד) **אינו מועיל**- כיון שתוף שביטל לאוחן שעירבו לא הוחר לטלטל בחלר כיון שסיו שנים שוב לא מהני ביטול ל' מהם להבירו ואפי' ע"מ שאמר לא מועיל כיון שלא זכה בחלק שביטלו לו בטעון ביוכל לטלטל בחלר אינו יכול להקנות לחבירו :

שפא (א) **שהרי חוזר מביטולו**- קשה מ"ם מסימן שפ"ח ס"ב כיסרלל כן חלר זו שהלך לשבות כו' דאינו לוסר דאמרי' כיון דהוחרה שבת הותרה ולמה לא נימא כאן ג"כ הכי כלם חזר וביטל בשבת דלא יוכל לחזור ולאסור כיון שבבר הותר בבנימה שבת י"ל דשאני הם דהיתר תלוי בבנימה שבת דהא לריך להסיח מדעתו בבנימה שבת שלא יהיה שבת בבית זה על כן תלוי ההיתר בבנימה שבת לחוד משא"כ כאן יכול לבטל רשות אפילו משחשיכה כמ"ש סי' ש"פ ע"כ לריך להיות ההיתר כל השבת דוקא כנ"ל : (ב) **ולרש"י אין חזקה מועלת כו'** - דאי' בבי חלא בשעה דר"נ אמר אבלדוקי היום דר עמהם במבוי וביטל רשותו וא"ל תבא מהבו והוליאו את הכלים למבוי עד שלא יוליא ויאסר עליהם סירם"ר המחזיקו במבוי ושוב לא יוכל לחזור מביטולו ובפקידם היום עסקי' המחזיקם המבוי" לא מוכחא בב"ל גרלה דה"ק דבלתם אין כאן חזקה גמורה שיקנה קנין גמור אבל אבל אבי אבא אבא לאפקועי איסור שבת וזה אין שייך בש"ם אין שם איסור טלטול עדיין עד שקידם היום ואסור בטלטול ואתם שהוליאו כליכם לשם תנגו בזה שהחלר שלכם כ"ח ל"ל שמוש ומהנם אפקיע מו"מ ז"ל אבל ורש"י פי' מן שסחאות הטור וכתב שהא ש"ם אבא אבא הדבריס בהוייתן דבאיסור טלטול אבא מילתא וכמ"ש : (ג) **ואפי' המבטל מוחר כו'** - ואין כאן מעשה מוחר ומחזיק ברשותו אלין נקרא מחזיק אבא כשהמבטל לרשות שביטל אבל מה שמוליא ממנו איכה חזרה ומ"ה כתבו התו' והרא"ש דמעשה בא לפי רש"י בחוסף ר' שמעתא ולא עירבו והוליאו לשולית מבית זה לבית זה והתיר לשם ע"י שיבטלו רשותם לא' עכ"ל דשמים רשותם לא' שמבית רמ"א הוא ר"י ור"ת שחלקו עליו דאין מועיל בטול מבית לבית דה"כ יהיה מוחר לטלטל לכולן ויבטל תורת עירוב כיון שיש חקנה ע"י ביטול אא"כ יפחיר לעצמו חדר א' אבא ביטל ואא"כ יפחיר במעירוב שיהיה מוחר גם מחוחו חדר ומ"ש רמ"א ואף מוחר לסכנים ל"ל ולא מוחר וכו' : (ד) **אינם יכולים לבטל א' לחבירו** - הטעם לפי אבא סיו יכולים לערב מתחמל :

רשותי מבוטלת (א) לך ולך : ו וי"א שדי שיאמר רשותי מבוטלת לכולכם : אם ביטל רשותו סתם לא ביטל אלא רשות שיש לו בחצר הילכך הם מותרים להוציא מבתיהם לחצר וגם הוא שהוא אורח בעלמא אבל אסורין להוציא ג מביתו לחצר וגם הוא : ח ויש אומרים שצריך לגעול ביתו כדי שלא יבא להוציא באיסור ולא יפתחנו אלא כשרוצה לצאת ולבוא ויגעלנו מיד אחר צאתו ובואו :

ב : אם ביטל להם גם רשות ד ביתו מותרין בין הוא בין הם להוציא לחצר ה בין מביתו (ב) בין מבתיהם :

ג אם אינו רוצה לבטל להם רשותו אלא להשכירו : י"א שמועיל כמו ביטול (ב) כ וי"א (ג) שאינו מועיל :

ד ל אם בני החצר שעירבו מבטלים רשותם לאחד שלא עירב הוא מותר להוציא מביתו צר ולא מבתיהם (אם לא בטלו בפירוש גם רשות ביתם) (כ"י) (ג) והם אסורים ז (ד) אף מביתו לחצר מ ולא אמרינן שיהיו כאורחים שאין רבים נעשים אורחים אצל יחיד : והוא הדין אם היו שנים לבד וביטל אחד מהם לחבירו המבטל אסור אף בשל חבירו וחבירו מותר דן (ד) אף בשל עצמו וכן רבים שלא עירבו שנתנו רשותם לרבים שעירבו לפי שהיחיד נעשה אורח אצל הרבים ורבים אינם נעשים אורחים אפילו אצל הרבים ולא היחיד אצל היחיד ס שכרו שנים ולא עירבו יכולים לבטל רשותם שיבטל כל אחד מהם רשותו לכל בני החצר בין אם מבטלים לרבים שעירבו ובלבד שכל אחד מהם יבטל לכל אחד בין אם מבטלים לאחד שלא עירב אבל אין מבטלין לשנים שלא עירבו בין אם מבטלים רבים ועירבו בין אם הוא יחיד שלא עירב שהרי אף לאחר שיבטלו להם הם שנים ואחד אוסר על חבירו ע ואפילו אמר לאחד אני מבטל לך על מנת שתחזור ותבטל לחבירך ט (ד) אינו מועיל :

שפא דיני המבטל רשותו ועבר והוציא ו' ובו ז' סי

א פ המבטל רשותו א (א) והוציא אחר כך מביתו לחצר בשונג אינו אוסר במזיד אוסר (א) שהרי חוזר מביטולו שביטל ב ואם ב החזיקו בו כבר שהוציאו מבתיהם לחצר או שהכניסו מחצר לבתיהם אינו יכול לחזור מביטולו (ב) ג ולרש"י אין חזקה מועלת אא"כ החזיקו ג משחשיכה :

ב ד יש ביטול רשות מחצר לחצר ה לא שנא שתי חצירות ופתח ביניהן ועירבה כל אחת לעצמה ולא עירבו יחד יכול כל אחד לבטל רשותו לחברתה להיותה מותרת להשתמש בה ולא היא לא שנא שתי חצירות זו לפנים מזו ולא עירבו אלא החיצונה לבדה שפנימית אוסרת על החיצונה יכולה לבטל לה רשותה שלא תשתמש ולא תעבור עליה אלא בשעה שצריכה לצאת ותהיה החיצונה מותרת או אם עירבו יחד ונתנו עירובן בחיצונה ושכח אחד מהפנימית ולא עירב יכול לבטל רשותו דהיינו שיבטל רשותו לכל אחד מבני הפנימית וגם לכל אחד מבני החיצונה ויהיה הוא לבדו אסור וכולם מותרים :

ג ו יש ביטול רשות ד בחורבה שאם היו שני בתים וחורבה ביניהם שהיא של שניהם ושכחו ולא עירבו יכול אחד לבטל רשותו לחבירו ולהיותו מותר בו :

ד ז יש ביטול רשות מבית לבית שאם היו שני בתים ופתח ביניהם ולא עירבו אחד מבטל רשות לחבירו (ג) ואפי' המבטל מותר להוציא ה מביתו לבית חבירו ח אבל אינו יכול להוציא מבית חבירו לביתו שאז היה (ו) חוזר ומחזיק ברשות שביטל פ וכן אם יש לו חדר פתוח לביתו וביטל רשות ביתו אסור להוציא מהחדר לביתו :

הגה ויש לומרים (ב) דאין לבטל מבית לבית אלא אם כן יפחיר לעצמו חדר אחד אבא ביטל ז ולא מותר לסכנים אפילו מבית חבירו לביתו ומוב לסתמיר לסתחלה : (כ"י כסם הרביו יהוסם זר"ת והנסתת מיימוני פ"ב מהלכות עירובין) :

ה : שני בתים בשני צדי רשות הרבים והקיפום אינם יהודים מחיצה בשבת בענין שיש ביניהם כמו חצר ששני בתים פתוחים לו והרי הם אוסרים זה על זה ח (ד) (ב) אינם יכולים לבטל אחד לחבירו :

ו ב יורש מבטל רשות שאם לא עירב מורישו ומת בשבת והיורש בא לדור בחצר ל ואוסר יכול לבטל רשותו :

ז מ מבטלין ט והוזרין ומבטלין כלומר שמבטלין רשותם בני חצר זו לבני חצר אחרת או לאחד

ולכן לא מובני בעיר סלין מוקמת מחולה וקלהם עבור קרם ולה"ם סלין לו חוץ לבם לוכרים חלת לפי' בחוקמת ולם בוגיהם ל"י הלוכרים עליהם ולחוקן רחוקות סלין ביניהם ת"י סבו לבמסם נ"ב וכרבו נ"ב לוהם בחוץ לון לוכרים עליהם בלא היו יכולים לערב מהחם בתי הה"ר הלוכרים עליהם ולא מיקרי יכול לערב מחמת דיכולים לקנות רשות בבמה לא ילכם הה"ר לקרקע לא לסבכי רשות ע"בוכי בנמ"ל סי' ביד אפרי' בם ובסה"ם בם סי' ל"ם ובכתי' בם"ר כתם"ם ובק"ל לבו"ת ב"ח סי' כ' ס"ם ועיין בג"ר סלן ג' סוף סי' ר"ב וס"ם ר"ג ס"ם :

המבטל

שער תשובה

(ב) כן - פירש לאחר שבתשיקו בחצר ע' רסי' שפ"ח ס"ח : (ג) שאינו - כתב שם"ח לולי דמשמעות פיסקי תוסר דבטול שרי לכ"ע ע"ם הפסם וע' כ"ו : (ד) אף - ולאפילו בעל רשות ביתם ולאפילו מזקם לא מסר ס"ח ועיין סימן שפ"ח ס"ד : (ה) אף - ופוסק כדין בכל חבירו זאיתו בבטוסן לו גם רשות ביתו ואם נתן לו רשות מלירו לבד אסור בכל חבירו ס"ח :

שפא (א) ופוסק - אבל לסכנים מוסר אא"כ בשל עצמו בלא רשות ביתו אלא אסור לסכנים ס"ב : (ב) ולרש' - ולא"כ יכול גם בשל עצמו בלא רשות ביתו אלא אסור לסכנים ס"ב : (ג) אינם - לפי שלא סיו יכולים לערב מתחמל

באר היטב

דמתחלה כשעשה העירוב אין סופו להתקיים כל השבת שעתיד האינו יהודי לבא לבל התם אין הספיקה עומדת להיפסק כ"כ התו' · וע"ל דמה"ט יש לעמוד במ"ש אמ"ז וכ"ש אם מת האינו יהודי בשבת ס"ל לחכירו כו' והיינו שלא שכרו ממנו תחלה רק היו הסוריס ובמיתת האינו יהודי נעשה היתר על ידי שיבטל אחד לחבירו לבל שכרו ממנו קודם שבת והיה לסם עירוב רק בשבת שמת האינו יהודי נאסר כמש"ל סימן שפ"ב ס"ז שכרו מן היולדים בשבת הבוא שא"ל אחר כך ביטול לשון דזה דמיא לספיקות שזכרנו דהא גם בזה לא היה עומד האינו יהודי למות בשבת ועדיף מספקי' דספיקות ע"כ שפיר' אמרינן בזה הזרו להתיון הראמון ודי בעירוב שעשו תחלה וכ"ש אם מת האינו יהודי בחול כנלע"ד :

שפר (א) אנשי חיל כו' · זהו מתנו' רשב"א הנ"ל ב"י ותמה אני דדבריו הרשב"א סתרי אהדדי דהא כתב המ"מ בפ"ב דה"ע מנמו הביאו ב"י ורמ"א סי' שפ"ב ס"א דאם הסאיל לו הסכיר ביתו לאינו יהודי אינו אוסר דלא הסאיל לו אדעתא דליאסר עליו וא"כ הכא אמלו אסרו לגמי חיל עליו כל שאין לבעלי בתים כליס שם וע"ש רב :

שפה (א) צדוקי כו' · בסעי' ג' כתוב שהמחלל שבת בפרהסיא היה מומר אפילו במידי דרבנן מ"מ לדוקים דהאידנא לא חייבי מומריס אף על פי שעוברים בפרהסיא אמילי דרבנן דמיזד דידהו כלומס דמי דמעשה אבותיהם בידיהם וה"ל כתיוק מעשה כו' (ב"י) :

המשתתפין

שפו דיני שיתוף בעירוב · ובו ט סעיפים

א [a] אסרו חכמים לטלטל מן החצרות למבוי והתירוהו על ידי שיתוף [b] שנובין פת או דבר אחר מחיני מאכל מכל חצר וחצר ונותנים אותו באחד מן החצירות ואנו רואים כאילו פתוח כל המבוי לאותו חצר [c] ומפני שאינו אלא לשתף החצירות יכולים ליתנו באויר החצר [d] או בבית שאין בו ארבע על ארבע ואין צריך ליתנו בבית רק שיהיה במקום המשתמר הילכך אין נותנין אותו באויר המבוי : (וע"ל סי' שס"ו)

ב [e] ישראלים שדרים בשלשה מקומות חלוקים ודלתות כל אחד מהמקומות נעולים בלילה והשמש גובה קמח מכולם אינו מועיל להם להשתתף ששיתוף מבוי צריך שיהיה מונח בחצר שבמבוי ואלו שנבדלים זה מזה ורחוקים אין שיתופן אחד **א** ואין מבואיהן כאחד : הגה ואם עירבו במקום אחד אין כאחריה אלא עירבו אוסרים עליהם הוא"ל **ב** ואין להם דריסת הרגל זה על זה כי אין כל העיר המזכה **ג** ממבוי אחד שלא שיתוף אף על פי שיושבין בחיוקי חומה אחת (כ"י סימן של"ב בשם תוס' פתגוסה) :

ג [f] ככל משפטי ערובי חצרות ושיעורו ושאשתו מערבת בשבילו ושמערבין שלא לדעתו אם אין הבית פתוח אלא לחצר אחד ושקטן יכול לגבותו ושיכול אחד לזכות לכולם (ומאם היו שותפין אין צריך לערב) כך דיני שיתוף : הגה ואפילו היה משותף עם אביהו בשותפות לזה בין ובזה בשמן אין צריך להשתתף ואם אינם בבלי אחד : (מור סימן שס"ו) :

ד [g] משתתפין בבל מיני מאכל [h] ואפילו ארבעה וחמשה מיני מאכל מצטרפין למזון שתי סעודות :

ה [i] בכל מיני מאכל משתתפין חוץ מגרגרניות שהוקשו לזרע ותבלין ופולין יבשים ולא בעלי בצלים שלא גדלו אורך הורת ולא · בכמהין ופטריות ולא *בכפניות ד ולא בעדשים ולא בחמים ושעורים ולא (א) בירק שהוא ה בשיל ולא בשיל ולא במים לבדם ולא במלח לבדו אבל אם עירבם יחד משתתפין בהם [j] ויש אומרים דדוקא כשנתן לתוכן שמן [k] ויש אומרים שמערבין בתבלין :

ו [m] כל דבר שרגילים ללפת בו את הפת שיעורו ללפת בו פת הנאכל לשתי סעודות וכל שאין מלפתין בו הפת שיעורו כדי לאכול ממנו שתי סעודות ובשר חי לא הוי ליפתן וצריך כדי שיאכל ממנו שתי סעודות אבל **ו** (ב) צלי הוי ליפתן ושיעורו ללפת בו שתי סעודות **ז** חומץ הוי ליפתן וכן יין (ג) מבושל אבל **ח** יין חי לא הוי ליפתן ושיעורו שתי רביעיות וכן שיעור שער משקים :

ז [n] משתתפין בשני בצים אפילו חיים [o] בשני רמונים בחמשה אפרסקים בלימרא ירק בין חי בין מבושל בפולין לחים מלא היד בתפוחי יער מלא הקב :

ח [p] משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לגזיר ביין ולישראל **ט** (ד) בתרומה וכן [q] (סעיף) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים

היחיד מותר וכ"ש **ב** אם (א) מת האינו יהודי בשבת שיבטלו אחד לחבירו ויהיה היחיד מותר :

שפר אינו יהודי אכסנאי אם מעכב · ובו ב' סעיפים :

א [a] אינו יהודי הנכנס לשם אכסנאות אם נכנס שלא ברשות אינו אוסר לעולם ואם **א** נכנס (א) ברשות אם הוא רגיל לבא אוסר מיד ואם אינו רגיל אינו אוסר עד לאחר שלשים יום :

ב (א) [b] אנשי חיל המלך שנכנסו בבתי היהודים **ב** (ב) בין בחזקה בין ברצון [c] אם יש לבעלי בתים באותם מקומות שנכנסו האינו יהודים כלים שאסור לטלטלם בשבת אינם אוסרים עליהם :

שפה דין צדוקי ומומר בעירוב · ובו ד' סעיפים

א (א) **א** (א) [a] צדוקי היה כישראל והיה מבטל רשות אבל עירוב לא היה מועיל כיון שאינו מודה בעירוב :

ב [b] כותי היה כשאר עובדי גלולים ולא היה לו תקנת אלא בשכירות :

ג **ב** [c] ישראל (ב) שהיה מועל בדת אבותיו או מחלל שבתות בפרהסיא [d] אפילו לא היה מחללו אלא דרבנן הרי הוא כאינו יהודי ואם לא היה מחללו אלא בצינעה אפילו היה מחללו באיסור דאורייתא היה כישראל והיה מבטל רשות :

ד [e] ישראל (ג) שהמיר והיו לו בתים בשכונת ישראל שעירבו לכל השנה אם אין לו [f] פתח אחר כלל הוא אוסר בכל שבת שחל לאחר שהמיר אבל אם יש לו פתח אחר לשכונת הא"י אפילו הוא פתח קטן שלא היה רגיל בו מתחילה דוחין אותו אצל פתח הפתוח לשכונת האין יהודים :

שפו דיני שיתוף בעירוב · ובו ט סעיפים

א [a] אסרו חכמים לטלטל מן החצרות למבוי והתירוהו על ידי שיתוף [b] שנובין פת או דבר אחר מחיני מאכל מכל חצר וחצר ונותנים אותו באחד מן החצירות ואנו רואים כאילו פתוח כל המבוי לאותו חצר [c] ומפני שאינו אלא לשתף החצירות יכולים ליתנו באויר החצר [d] או בבית שאין בו ארבע על ארבע ואין צריך ליתנו בבית רק שיהיה במקום המשתמר הילכך אין נותנין אותו באויר המבוי : (וע"ל סי' שס"ו)

ב [e] ישראלים שדרים בשלשה מקומות חלוקים ודלתות כל אחד מהמקומות נעולים בלילה והשמש גובה קמח מכולם אינו מועיל להם להשתתף ששיתוף מבוי צריך שיהיה מונח בחצר שבמבוי ואלו שנבדלים זה מזה ורחוקים אין שיתופן אחד **א** ואין מבואיהן כאחד : הגה ואם עירבו במקום אחד אין כאחריה אלא עירבו אוסרים עליהם הוא"ל **ב** ואין להם דריסת הרגל זה על זה כי אין כל העיר המזכה **ג** ממבוי אחד שלא שיתוף אף על פי שיושבין בחיוקי חומה אחת (כ"י סימן של"ב בשם תוס' פתגוסה) :

ג [f] ככל משפטי ערובי חצרות ושיעורו ושאשתו מערבת בשבילו ושמערבין שלא לדעתו אם אין הבית פתוח אלא לחצר אחד ושקטן יכול לגבותו ושיכול אחד לזכות לכולם (ומאם היו שותפין אין צריך לערב) כך דיני שיתוף : הגה ואפילו היה משותף עם אביהו בשותפות לזה בין ובזה בשמן אין צריך להשתתף ואם אינם בבלי אחד : (מור סימן שס"ו) :

ד [g] משתתפין בבל מיני מאכל [h] ואפילו ארבעה וחמשה מיני מאכל מצטרפין למזון שתי סעודות :

ה [i] בכל מיני מאכל משתתפין חוץ מגרגרניות שהוקשו לזרע ותבלין ופולין יבשים ולא בעלי בצלים שלא גדלו אורך הורת ולא · בכמהין ופטריות ולא *בכפניות ד ולא בעדשים ולא בחמים ושעורים ולא (א) בירק שהוא ה בשיל ולא בשיל ולא במים לבדם ולא במלח לבדו אבל אם עירבם יחד משתתפין בהם [j] ויש אומרים דדוקא כשנתן לתוכן שמן [k] ויש אומרים שמערבין בתבלין :

ו [m] כל דבר שרגילים ללפת בו את הפת שיעורו ללפת בו פת הנאכל לשתי סעודות וכל שאין מלפתין בו הפת שיעורו כדי לאכול ממנו שתי סעודות ובשר חי לא הוי ליפתן וצריך כדי שיאכל ממנו שתי סעודות אבל **ו** (ב) צלי הוי ליפתן ושיעורו ללפת בו שתי סעודות **ז** חומץ הוי ליפתן וכן יין (ג) מבושל אבל **ח** יין חי לא הוי ליפתן ושיעורו שתי רביעיות וכן שיעור שער משקים :

ז [n] משתתפין בשני בצים אפילו חיים [o] בשני רמונים בחמשה אפרסקים בלימרא ירק בין חי בין מבושל בפולין לחים מלא היד בתפוחי יער מלא הקב :

ח [p] משתתפין אפילו באוכל שאינו ראוי לו אם ראוי לשום אדם כגון לגזיר ביין ולישראל **ט** (ד) בתרומה וכן [q] (סעיף) מאוכל או נשבע שלא יאכלנו משתתף בו ויש אומרים

באר היטב

שפג (א) מת · וסיינו שלא שכרו ממנו תחלה רק היו הסוריס ובמיתת הא"י נעשה היתר ע"י שיבטל אחד לחבירו אבל אם התם לא שכרו ממנו קודם שבת והיה לסם עירוב רק שבשבת שמת הא"י אינו יהודי אינו אוסר לעולם ואם אינו רגיל אינו אוסר עד לאחר שלשים יום : (ב) אנשי חיל המלך שנכנסו בבתי היהודים בחזקה ובין ברצון אם יש לבעלי בתים באותם מקומות כלים שאסור לטלטלם בשבת אינם אוסרים עליהם : (ג) אם אינו יהודי אכסנאי אם נכנס שלא ברשות אינו אוסר לעולם ואם נכנס ברשות אינו אוסר עד לאחר שלשים יום :

שפה (א) צדוקי · ולשון הרמב"ם שם מקרי מומר ע"ש : (ב) מומר מקומות שאוכלים אותו בלא פת בטלה דעתן אצל כל אדם (גמ') ערסי' ס"ב : **ז** חומץ · שיעורו כדי לטבול ירק מזון ב' סעודות אם היה אוכלו בלא פת : **ח** יין חי· אבל מבושל לקיום סעודה בא ולא לטבל לסיכך שיעורו כדי שמביאין ממנו לקיום ב' סעודות(מ"מ) וכן כל כיוצא בזה : **ט** בתרומה · ושכשיו אין תרומה טהורה לאוי לסוס

שפר (א) כרשות · ל"ל הא"י שם לו חוב על סבית מקרי ברשות מ"א ע"ש : (ב) כין בחזקה · ובכ"ש אין לוסרים ביין סימן שס"ב סי"ס מ"א :

שפה (א) לדוקי · ולשון"ם שמחלל שבת כמילי דרבנן מ"ם אוסרים סיו דמומר אבותיהם בידיהם : (ב) מומר אינו שבת בתר דומעל לא סיס מיקרי מומר עיין כי"ב סי' י"ח : (ג) שפטיר · כתב בגיסת הרדים כלל ג' סימן כ"ב דאם שכר מן הגאנר אשלו אחר הפירוב המיר ה' מבטנות ישראל מעיל הפירוב מעמה קודם שמרמה לפי שבכרו מן הגאנר נכנס בבירות זו גם בתים יתרים מיבראל מיטיו סיתרים שלנו לחרוכין ובלנות המרוכין מתקישות הבירות כיום ע"ש :

שפו (א) כיוקן · ל"ל דלפתות דיקן משרבין בכן מיין דלא גרע מבבר מי מ"ל : (ב) לוי · אפילו יש מקומות שאוכלים אותו בלא פת בטלה דעתן אצל כל אדם (ג) מבושל · ולשונו כדי שמבטלין ממנו לקיומו ב' סעודות וכן כל כיוצא בזה מ"מ : (ד) בתרומה · ושבשיו אין שום תרומה לאוי לסוס

ל יהוצאתי כתבוסו סתום' ומרמ"ם לתמתי' דאמנו מלה וכו' ס"ע ב' תבוסת מרבבל"ם ג' כה"ר מבנם ס"ם ל' מבנם עירוכין מ"ל ומגמ' כפי' ממנמם וכרבב"ע מרמ"ם בנם ר"ם ומרמב"ם בנם"ב ב' שנוס כרים מוגין ד' ג' בריישת עירוכין ס"ע ד' תוס' ורמ"ם ומרדכי שם וכן דעת רש"י ס' מרבב"ם בתבוסם מ' מדברי רמב"ם כפ"מ ומנמי בבריישת שבת ו' וכפי' רש"י שם ב' מבנם עירוכין ס"ו ובריישת ע"ם ג' בריישת ומגמ' ס"ם וכפי' רש"י שם ד' בריישת סוכה ג' מ' מרבב"מ בתבוסם ו' מבנמשות סמבנם ע"ג ז' ליומנו כרים סמי' ח' מבנם בעירוכין ס"ו ובריישת ע"ם ב' בריישת ומגמ' ס"ם ע' שם בגמ' ל"ח י' שם בגמ' ל"ו וכ"ם סעור ובע"ם (ר"פ' ממרי' רשת מלא בטל כל לרבן) ב' תוס' ומבוחות מגמ"ר ל' רמב"ם בפ"ם מס"ע וסמ"ג מ' שם בגמ' ל"ח ג' שם בגמ' ס בריישת לשמון מעבר מני וכן לשיבוס ע' מבנם שם ל"ו וכפ"ק מרמ"ם ורמב"ם בפ"ח מס"ע :

יד אפרים

שפו (בש"ע סעיף ה') בכפניות ע' ברש"י דעירובין מבואר מלא מיקן לאחם ע"י סתור (בס"ח ס"ק א') לי לא עירב כלל כמלגות בסת פנינו רק בסות מוסק כו' כנ"ל : (שם) ובין ס"ל דלא מסני דסמיך כו' כנ"ל :

לטוס לדס (כ"ה) ס"נ ט' סימן הנ"ז: **י שלא יהנה** - לע"נ דבעירובי תחומין מרי התם לין מערבין אלא לדבר מלוה ומלות לאו ליהנות ניהנו הרמב"ם והרשב"א ומ"מ בשם רוב המפרשים כתבו דאפי' כבי מרי בעירובי הלילות כיון דהוי ליסרהלל אחר ואע"פ שאמר שלא אסרה לו קונם מרי שלא

שפז (א) המשתתפין במבוי כו' • בברייתא איתא מערבין בחלילות ומשתתפין במבוי דברי ר"מ פירש"י במילתא דר"מ לין סומכין על שיתוף במקום עירוב היינו דלא עירבו בני אחר לעצמן שאם יסמכו על זה תורת עירוב תשתכח אבל עירבה כל אחד לעצמה ונשתתפו כולם במבוי אע"פ שלא עירבו חלילות זע"ז שיתוף המבוי מחברן ומטלטלין מזו לזו בין דרך המבוי בין דרך פתחיהן ואע"פ מערבין לו משתתפין פליני בה ר"ל ורבה ח"ל בשם כ"ע ל"ש דבחדא סרי כ"ש ביין וח"ל ביין כ"ע ל"ש דבשני תרתי ומסקי' רבי יוחנן אמר נהגו העם כר"מ • פירש"י תורוויי לא מוריגן לכתחלה ולא עביד לא מחיגן בהו פי' מהר"מ לכתחלה לין מבדרין על כל ח' דהוי ברבה לבטלה משמע מפי' רש"י דבעירבה כל אחד לעצמה אפי' ר"מ מודה דסומכין על השיתוף ולא בעי' עירובי חלילות זה עם זה דרך פתחיהן אלא דבלא עירבה ר"ח לעצמה פליגי לי מהני בזה שיתוף המבוי דר"מ סבירא ליה לא מהני ואמרי' סבירא להו מהני ושיינו אף לא עירבו חלילות זע"ז ולא כל ח' לעצמה • ומדברי הרמב"ם שמביא ב"י ותחב שנראה מדבריו שאפילו לא עירבה כל אחד לעצמה אם נשתתפו בפת סומכין פליגי וז"ל נערב בחלילות שהרי התיקוה מכירין בפת נראה דס"ל דהלכה כר"מ כמ"ש ב"י בשם המ"מ ובפת דוקא סומכין על השיתוף וזה הדומה הראשונה דבלן אלא דכתב ב"י אליבא דרש"י וז"ל דאם לא עירבה כל אחד לעצמה ליכא למ"ד דסומכין על השיתוף אלא בשכל אחד עירבה לעצמה ונשתתפו במבוי ולא עירבו דרך פתחיהם שבינייהם לא בלא נשתתפו פליגי ושנגה יעלה מלפני הפליגי דדברי אלו שמושל עירבה לעצמה כ' רש"י אליבא דר"מ שהוא מודה בזה ולא פליגי על חכמים רק בלא עירבו חלילות כלל ובפ' הדר דף ע"ב כתבו התו' בד"ה כל שיתוף במלי דאמרינן בגמ' אם יש פתחים מהאר זו לזו לא מהני שיתוף מבוי וא"ה היכי משכחת ליה עלונתא דר"מ והחכמים המערבין ומשתתפין אם לא בחלילות הפתוחות זו לזו ומשמע התם דמהני שיתוף וי"ל דמשכחת לה כשעירבו דרך הלונות כו' פי' דבריהם מדקתני עירוב ע"מ שיש פתחים מהאר לאחר דאל"כ היאך סומכין על שיתוף במקום עירוב לחכמים דהא לין שייך עירוב וע"כ הקשו הא בזה לא מהני שיתוף מבוי וע"ז תירלו דאפשר בים מלונות דבזה סומכין לחכמים על עירוב במקום שיתוף אבל בסומכין על שיתוף במקום עירוב ל"ל כלל עירוב דרך מלונות לחלילות אלא השיתוף מתיר הכל וכתן הרב בש"ע וי"ח שאם לא עירבה כל אחר לעצמה לין סומכין כו' ואזיל לשיטתי' בב"י דבזה כ"ע לא פליגי דאין סומכין על השיתוף ובאמת אינו כן ובהא פליגי וקי"ל כחכמים דאפילו בזה מהני דקי"ל כר"י דלא מוריגן כר"מ וכן כתב מו"ח ז"ל דשעות אירע כאן לפני ב"י וכך הם דברי הטור בסימן שפ"ז דאם שיהפו במבוי אינו צריך עירוב • דמשמע כלל לא בחלילות ושיטת החכמים וגם הרמב"ם ס"ל כן לדינא דשיתוף בפת מועיל אפילו אי לא עירבו כלל בחלילות רק שהוא פוסק כר"מ כמ"ש הב"י בשם המ"מ וכיון ס"ל דלא מהני דבהא פליגי דפסיק במ"ד ביין פליגי ובפת כ"ע ס"ל דמני במדא והטור פוסק כר' יוחנן דאינו החכמים דקי"ל ביין פליגי ואפי' ביין מהני כמ"ש בסי' שפ"ז וח"כ האי י"ח שכתב המ"מ הוא יש מאין כי אינו בשום דישה: (ב) וג"ל **הטעם כו'** • תמהתי למה לא אמר טעם בזה כיון דאמן בפת ערבינן ובפת קי"ל דלכ"ע שני ליה בחד ע"ב א"ל רק חד לעירוב ולשיתוף:

שפח (א) מוותר לטלטל • דקי"ל חלילות ומבוי רשות אחד הם אפילו בעירבו בחלילות והרמב"ם ס"ל דזוקא בלא עירבו חלילות עם הבתים שרי במבוי אבל עירבו אסור דהבתים נוטמים לסלק החלילות מן המבוי דכלים שבתו בתוך הבית אסור להוציאם למבוי וגם לאלר אסור רק שעירבו ומאי דבתי שבאלר

אומרים דהיינו דוקא כשנדר או נשבע שלא יאכלנו ג אבל אם נדר או נשבע ר' שלא **יא** יהנה ממנו אין משתתפין לו בה: (ואם אמר קונם הנאתו תו אוכלתו עלי לכ"ם לין מתחתף כה) (טור):

ט ק אמר על כבר היום חול ולמחר קודש או קונם משתתפין לו בה שבין השמשות עדיין **יב** לא נתקדשה ודאי וראוי היתה מבעוד יום אבל אם אמר היום קונם ולמחר חול אין משתתפין לו בה שאינה ראויה **יג** עד שתחשך ר חצר הפתוח לשני מבואות ושיתף עם כל אחד מהם מזהר עם כל אחד מהם לטלטל ממנו לחצר ומהחצר לתוכו **יד** (ה) ואסור לטלטל כלים **טו** ששבתו (ו) במבוי זה למבוי האחר דרך החצר ם ואם לא שיתף עם שום אחד מהם אם הוא רגיל עם שניהם לצאת ולבא בחול דרך עלידם אוסר על שניהם ואם הוא רגיל עם האחד ועם השני אינו רגיל אותו שרגיל אוסר ושאינו רגיל אינו אוסר ואם שיתף עם אותו שאינו רגיל ההדר הרגיל לעצמו אם שיתפו ביניהם ח וכן אם היה רגיל עם שניהם ושיתף עם אחד מהם מותר השני שהרי סילק עצמו ממנו ט ואם המבוי שרגיל בו שיתפו ביניהם ואותו שאינו רגיל לא שיתפו והוא לא שיתף לא עם זה ולא עם זה דוהים אותו אצל שאינו רגיל ויסתלק מאותו שרגיל כדי שיהא מותר כיון שהוא אינו מפסיד בדבר שהרי לא שיתף עמהם וישרויות לאחרים שעל ידי זה יהיו מוהרים כופין אותו על מדת סדום:

שפז שיתפין במבוי צריכין לערב בחצירות • ובו סעיף אחד

א (א) ט המשתתפין במבוי צריכים לערב בחצירות כדי שלא ישכחו התינוקות תורת עירוב שהרי אין התינוקות מבירים מה נעשה במבוי כ לפיכך אם נשתתפו **א** במבוי בפת סומכין עליו ואין צריכים לערב בחצרות שהרי התינוקות מבירים בפת נ ויש אומרים שאם לא עירבה כל חצר לעצמה אין סומכין על השיתוף אבל כשכל הצר עירבה לעצמה ואחר כך נשתתפו במבוי ולא עירבו דרך פתחים שבינייהם מותרים להשתמש בחצרות שבמבוי דרך פתחים שבינייהם שסומכים על שיתוף במקום עירוב ואם עירבו דרך פתחים שבינייהם ולא נשתתפו במבוי מותרות להשתמש החצרות במבוי שסומכים על עירוב שעירבו החצרות דרך פתחים במקום שיתוף: הגה **ב** ויש אומרים דסומכין אשיתוף במקום עירוב אפילו לא נשתתפו אלא ביין ובן סומכין אעירוב במקום שיתוף (הרא"ש ומרדכי פרק הדר ומור) ולעיל סימן שפ"ו סעיף ו' בהגה מתבאר דאמו מהגין לכתחלה אלא לעשות רק שתוף אחד בקמח (ב) ונראה לי דאעפש כי עירוב שלנו שכל אחד מבני אחר מתן לשיתוף הוי כעירוב ושיתוף ביחד ולכתחלה אין לעשות יותר ורק שהעירבו שתוף ועירוב היינו דאמר שבני אחר לא נתנו לשיתוף רק אחר עירבו ביחד ואחד מבני אחר מתן לשתוף אבל בשפ"נ לגולי עלמא אין פוסין רק שיתוף אחד ואי עביל יותר ובירך עליו הוי ברכה לבטלה (ר"מ ותשובת מהר"ם שהביא ב"י):

שפח דין אם לא עירבו החצרות יחד וגם לא נשתתפו במבוי • ובו סעיף אחד

א ט אם לא עירבו החצירות יחד וגם לא נשתתפו במבוי (א) מותר לטלטל בכל המבוי כלים ששבתו בתוכו בין עירבו חצרות עם הבתים בין לא עירבו נ ולהרב רבינו משה בר מיימון דוקא בשלא עירבו חצירות עם הבתים **א** אבל אם עירבו חצרות עם הבתים (א) אין מטלטלין במבוי אלא בארבע אמות:

אינו

לשיטתי' בב"י דבזה כ"ע לא פליגי דאין סומכין על השיתוף ובאמת אינו כן ובהא פליגי וקי"ל כחכמים דאפילו בזה מהני דקי"ל כר"י דלא מוריגן כר"מ וכן כתב מו"ח ז"ל דשעות אירע כאן לפני ב"י וכך הם דברי הטור בסימן שפ"ז דאם שיהפו במבוי אינו צריך עירוב • דמשמע כלל לא בחלילות ושיטת החכמים וגם הרמב"ם ס"ל כן לדינא דשיתוף בפת מועיל אפילו אי לא עירבו כלל בחלילות רק שהוא פוסק כר"מ כמ"ש הב"י בשם המ"מ וכיון ס"ל דלא מהני דבהא פליגי דפסיק במ"ד ביין פליגי ובפת כ"ע ס"ל דמני במדא והטור פוסק כר' יוחנן דאינו החכמים דקי"ל ביין פליגי ואפי' ביין מהני כמ"ש בסי' שפ"ז וח"כ האי י"ח שכתב המ"מ הוא יש מאין כי אינו בשום דישה: (ב) וג"ל **הטעם כו'** • תמהתי למה לא אמר טעם בזה כיון דאמן בפת ערבינן ובפת קי"ל דלכ"ע שני ליה בחד ע"ב א"ל רק חד לעירוב ולשיתוף:

שפח (א) מוותר לטלטל • דקי"ל חלילות ומבוי רשות אחד הם אפילו בעירבו בחלילות והרמב"ם ס"ל דזוקא בלא עירבו חלילות עם הבתים שרי במבוי אבל עירבו אסור דהבתים נוטמים לסלק החלילות מן המבוי דכלים שבתו בתוך הבית אסור להוציאם למבוי וגם לאלר אסור רק שעירבו ומאי דבתי שבאלר

ויש

באר היטב

כנפ"ג שיין סימן תפ"ב: (ח) ולמבוי • ואם נתנו כ' סמכותות שתוקן בלאר זו בכלי ח' פ"ל סוגן כלאר ומוחר לטלטל מבוי זה למבוי זה כמ"ש בסי' שפ"ח פ"ח: (ו) במבוי • כלומר בבתים שבמבוי ראשון שבתו במבוי פנמה שרי בפ"ש בסי' שפ"ח פ"ח • וש' בגיות ובדיש בלבל ג' סימן כ"ב:

שפח (א) לין • ולא יותר נג"ה לו נב' סמן בתבוי שרי ושיין סימן שפ"ג בפ"ש פ"ח שיין שם: מבאירו

ומשתתפין במבוי דברי ר"מ פירש"י במילתא דר"מ לין סומכין על שיתוף במקום עירוב היינו דלא עירבו בני אחר לעצמן שאם יסמכו על זה תורת עירוב תשתכח דלא עירבה כל אחר לעצמה ונשתתפו כולם במבוי אע"פ שלא עירבו חלילות זע"ז שיתוף המבוי מחברן ומטלטלין מזו לזו בין דרך המבוי בין דרך פתחיהן ואע"פ מערבין לו משתתפין פליגי בה ר"ל ורבה ח"ל בשם כ"ע ל"ש דבחדא סרי כ"ש ביין וח"ל ביין כ"ע ל"ש דבשני תרתי ומסקי' רבי יוחנן אמר נהגו העם כר"מ • פירש"י תורוויי לא מוריגן לכתחלה ולא עביד לא מחיגן בהו פי' מהר"מ לכתחלה לין מבדרין על כל ח' דהוי ברבה לבטלה משמע מפי' רש"י דבעירבה כל אחר לעצמה אפי' ר"מ מודה דסומכין על השיתוף ולא בעי' עירובי חלילות זה עם זה דרך פתחיהן אלא דבלא עירבה ר"ח לעצמה פליגי לי מהני בזה שיתוף המבוי דר"מ סבירא ליה לא מהני ואמרי' סבירא להו מהני ושיינו אף לא עירבו חלילות זע"ז ולא כל ח' לעצמה • ומדברי הרמב"ם שמביא ב"י ותחב שנראה מדבריו שאפילו לא עירבה כל אחר לעצמה אם נשתתפו בפת סומכין פליגי וז"ל נערב בחלילות שהרי התיקוה מכירין בפת נראה דס"ל דהלכה כר"מ כמ"ש ב"י בשם המ"מ ובפת דוקא סומכין על השיתוף וזה הדומה הראשונה דבלן אלא דכתב ב"י אליבא דרש"י וז"ל דאם לא עירבה כל אחר לעצמה ליכא למ"ד דסומכין על השיתוף אלא בשכל אחר עירבה לעצמה ונשתתפו במבוי ולא עירבו דרך פתחים שבינייהם אבל בשכל אחר עירבה לעצמה ונשתתפו במבוי ולא עירבו דרך פתחים שבינייהם שסומכים על שיתוף במקום עירוב ואם עירבו דרך פתחים שבינייהם ולא נשתתפו במבוי מותרות להשתמש החצרות במבוי שסומכים על עירוב שעירבו החצרות דרך פתחים במקום שיתוף: הגה ב ויש אומרים דסומכין אשיתוף במקום עירוב אפילו לא נשתתפו אלא ביין ובן סומכין אעירוב במקום שיתוף (הרא"ש ומרדכי פרק הדר ומור) ולעיל סימן שפ"ו סעיף ו' בהגה מתבאר דאמו מהגין לכתחלה אלא לעשות רק שתוף אחד בקמח (ב) ונראה לי דאעפש כי עירוב שלנו שכל אחד מבני אחר מתן לשיתוף הוי כעירוב ושיתוף ביחד ולכתחלה אין לעשות יותר ורק שהעירבו שתוף ועירוב היינו דאמר שבני אחר לא נתנו לשיתוף רק אחר עירבו ביחד ואחד מבני אחר מתן לשתוף אבל בשפ"נ לגולי עלמא אין פוסין רק שיתוף אחד ואי עביל יותר ובירך עליו הוי ברכה לבטלה (ר"מ ותשובת מהר"ם שהביא ב"י):

שערי תשובה

שפז (א) (בהגה) ז"ל דסמכוכין כו' . ושיין בדבר מבואר סימן רל"ו דיש מבוכין בעירוב. ושיתוף בפת דוקא דלעירוב חלילות שם בעיגן פ"ם וכ"כ בספר בני חיל בימן זה בעיר רחים מעירבו בסמן צריך לערב כל אחר לעצמו אולא לוחם חלילות שסמוכות זו לזו ובדבו דרך פתחיהם ע"ם ובם הבית מבתבי אלר"א ז"ל דאמר' שם יעבר בכל שבת שחוקי מבלות ושיבוד חלילות ויבטל בלילה בכל שיתוף ובבוקר בכל עירוב בכ"ל מבמש שיש פוסק כהרמב"ם שצריך לפתוף בפת כו' ומבחמת ביה פת לבירוף כו' ושיין בבתבים שהאר"ז ז"ל ביה מערב בכל ע"ם ומזכה: מבאירו

שצ (א) ויש מי שאוסר. היינו רש"ו גם כאן יש פ"ס בטור ברוב ספריס בין רש"י לר"י כמו בסי' שס"ג. תוס' ש"ע:

שצא (א) **אע"פ שהם רבים כו'** · כ"כ הטור וסי' כ"י כלומר וקי"ל דאין מבטלין רשות לעניס אלא עירבו המ"ס סימן ש"ס תפ"ס מבטלים לגבי מלר כזו לפי שבני המלר נגבי מבוי המבוביס כיחיד במלר ולמדו רבינו מעניין עיר שכולה אינס יהודיס עכ"ל ותמי' לי דאם מיירי כאן דבני המלר הסיא לא עיבלו לעצמן מ"מ בתמה יכולים לבטל להם דהא עכ"פ חוסריס זע"ז ומה מועיל להם הביטול ומ"ם מסי' ש"ס לענין מלילות דחד מעמא הוא ואין תיקון בזה שנתבב כיחיד לגבי מבוי כיון שעכ"פ חוסריס זה לזה זה ולו מייירי כאן שעיבלו בני המלר לעצמן מ"כ מלי רבותיה כאן מה לי רבים מה לי יחיד · ול"ל דהאי תע"פ שהן רבים לא קאי אלמלר דהא נקט לה לחלר בלי יחיד קודם לזה שכתב והן לה אלא הל"ל אע"פ שיש בה רבים אלא קאי אמבוי ואין כאן אלא המשך ל' מ' וה"ק אע"פ שהמבוי הרבים שבמלר מחשב ליחיד עדהם כדאי' במשנה בדף ע"ג שהמבוי הלר מחלר לבתים וסירס"י מקמ"ל דאף המלר נחשב למבוי כיחידים ול"ה דס"ל הכל רבים וקמ"ל כאן דהרבים יכולים לבטל ליחיד כנלע"ד: (ב) **עד שיהא ב' חצירות** · דאז חוסריס זע"ז אבל במלר מ' אין איסור אלא לעלמל בני העיר המוקפת חומה אז במבוי ושתם מבלריס פי' כגון מה שאנו קורין בל"א אלא"ם שהוא מוקף חאלה בחומה ואחר כך בוניס בתוכו בתים משא"כ בכל הטיילות שבונין בתים תחלה ואחר כך מקיפין חומה סביבה: (ג) **ואין מספיק בחמה שישכור משר העיר** · במרדכי פ' הדר כ"כ מהר"ם ולתיאתו מהיא דסי' ש"ע ס"ה אחין שאוכלים בבית אביהם כו' דאם אין טוחנין פרס מאביהם לריכים לערב ה"נ אין מספיק רשות מאר העיר כיון שאין טוחנין פרס ממנו וק"ל דהא מלינו קולא אפי לענין שכירות רשות שאינו יהודי מחיוב לערב דהא לענין שכירות יש רשות לשכור אפי' משכירו ולקיטו אפי' אם הוא מוחה כמ"ש סי' שפ"ב ובעירוב אסור בע"כ אפי' ליקח מבני ביתו אלא מדעתו כמ"ש סימן שס"ו אלא ודאי שרשות אינו יהודי קיל אפי כמ"ש ב"י כאן בשם ריב"ש שמה שא"י אוסר אינו מן הדין שהרי אין דינתו אוסרת ה"נ למה לא יועיל בשר העיר ואף שאינו כדאי לאלוק מ"מ כבר נידד ב"י אלוק בין שר לשר דהשר שאין לו רשות להשתמש בבתי העיר כו' וכמ"ש כאן בד"א כו' אלא דדברי רמ"א ל"ע שהבנים הנ"ה נאלוק בין להוליא מרשות האינו יהודי לו מלטול ממבוי והוא מדברי ריב"ש בב"י וריב"ש כתב דברים אלו בכל שר ואמר שיש טעם א' לאלוק בכך אבל אין מסקנתו כן לדינא ; ואם כן כל שיש לנו איתר לעלמל במבוי מלד הכרעת ב"י בדברים שלנו שיש לנהם כח להבמיס אנשי מלחמתם בכל הבתים אל"כ יש איתר גם להוליא מבתי אינו יהודי וכן מוהגין בכל המקומות שיש לנהם מלד א' איקף חומה וקניית רשות מהשר שקונין שכר שקונין בשר העיר ומאר מפקים והכי עיקר ובמקום שאין איתר כגון שאין שר בלי נוכה אם אסור אפילו לעלמל במבוי כנלע"ד וכבר זכרנו לעיל בכל אינו יהודי שאין מועיל שכירות מבינו יהודי אלא כ"ז שהוא אי ואח"כ צריך שכירות חדש מבנו:

באר היטב

שצא (א) משכירו · וכן נוהגים בכל המקומות שיש לנהם איקף וקניית רשות מהשר שקונין כל מינו מקנין מן הפיהם יהודים ומעלמלים · ובמקום שאין איתר כגון שאין שר לנהם לעלמל במבוי ובכר זכרנו לעיל בסימן שס"ב כ"ז בכל · א' שאין מועיל שכירות אל"א אלא כל זמן שהוא אי ואח"כ צריך שכירות חדש מבנו עכ"ל ע"ז ע"ש · ועיין בתשובת חתם סופר סי' ס"ג ובתשובת רבי שמואל סי' קמ"ה ובמהר"ם יאיר סימן קל"ג כתב דבעיר המוקפת חומה שיש לנהם רשות בעלים לא ידע מה טעם לאסור לעלמל בכל העיר ע"ש · ועיין בל"ל : (ב) ישראלים · ובל"ל סימן י"ח כתב שקבל מוקפים לאסור לעלמל מיריד לעיבלין ואולי שאפשר שבעלין לקנות לבית מיריד ומיריד ומבעל אוסר מיד ל"ש ישראל ל"ש אינו יהודי ע' סי' שפ"ד אל"ל · ובסה סמרדכי כתב דעכ"ם אסור בסוכות לאלוק מבינו לאלר לעיר ועיין במהרי"ק שמ"ו · וכ"ל שהרבין שנו דברי המרדכי מיוחד לעכו"ם ובכרים מיוחד לאלוק אלו ליומות מאחר סוף · וא"כ מוציא מבינו לרשות אבל בכעכו"ם מוחר לאלוק אלו מאלר עד שבאים יום ושמ"ם סימן ש"ע מ"א · ועשו"ת רמ"א סימן ס"ה :

קין

ס' ועיין בק"א בתשובת ב"ח בחדשות סימן ד' על דברי הח"ל שכתב לתמוה על הריב"ש ובסה נתבאר בענין הבטול אם הריב"ש ובסה נתבאר בענין הבטול אם הריב"ש ובסה נתבאר בענין הבטול אם

שצב **א** קנין יחיד • פי׳ שבגלות יחיד לעצמו שמכירנה לרבים לו שמקבלה אחר כך לרבים לו שבגלות להושיב בו דיורין ומשייר לעצמו דרכים ופלטיות וסרטיות כדרך שהמלכים עושין (מ״מ) : **ב** אין **מערבין** • וצ״ע דלא ראיתי מהרים בזה ואפשר דס״ל כרש״י דאין נקראים רבים אמתיין מס׳ רבות וכ״מ בהג״מ ס״ה : **ג** ודבר זה • אפי׳ איכא ת״י בהדין מתא אין יכולין לערב יחד (ריב״ל כ״ה) ובכסף הר״ן בתשו׳ סי׳ כ׳ כתב דאינו יהודי הוי שיור : **ד** וצריך שיעשו • נ״ב דרש״י כתב הטעם דצריך שיעשו היכר ביניהן היינו כיון שהיתה מתחלה של יחיד והורגלו להיות ת״ל אפשי אהדדי וכ״כ הרא״ש והג״מ פ״ה משמע דבשיר של רבים לא בעי היכר בין מבוי למבוי ומ״ש בסוד והרא״ש דבעי היכר היינו בשמנים אלא לשיר בחמלע המבוי וכ״מ מלשון הטור שפחת עיר של יחיד אין מערבין מבוי מבוי בפ״ע וכו׳ וצ״ע משמע דבשל רבים לא בעי היכר בין מבוי למבוי כל״ל בדור : **ה** שאין הסולם • ולקולא מחבר כפתח : **ו** אשפה • נ״ל דוקא אשפה של רבים כמ״ש סימן שס״ג סכ״ט ואפשר דהכא כיון שאינו אלא גזרה לא גזרינן גזירה לגזירה : **ז** מצבה • היינו אבן מצבה נבוה ד״ש וכ״כ הרא״ש ד״ה ומ״ו וכ״ה הב״ח ומ״ג דנם הרא״ש ס״ה הוא דאל״כ קשה ל״ל בגמרא מחילה הא אמילו ב׳ פסין מהני ושיין בגמרא דף ס״ח : **ח** אין מערבין לחצאין • משמע דבזה לא מהני מלבה וכן כתב הרא״ש דאין דקה מועלת במקום דריסת הרבים ודוקא בהרא״ר שובית בחוסה כמ״ש ס״ו בהג״מ וכ״מ בגמ׳ובטור : **ט** לחצאין • ואם היה של רבים ולאותיסים נעולות בגילה ל״ש אם יש לה דין יחיד (ריב״ל ח״נ סי׳ ע״ד כ״ה) : **י** לארבה • פי׳ המבואות שבלד ר״ה זה רוצים לערב עירוב ת׳ והמבואות שבלד הפני רוצים לערב עירוב אחד אז אסור ואפילו רוצים ליתן כולה ר״ה אלא הפני אסור דר״ה הוי לגבי כמו לגבי משא״כ בב׳ חצירות זו לפנים מזו דעיקר תשמיש המיצומה לגבי המיצומה והוי פנימי במיצומה אלא במקומה ואינה אוסרת אם מותרת במקומה וכמ״ש סימן שע״ח ס״ב (הו׳) ודעת הרי״ף ודעימיה דאפילו לרחבה אין מערבין דאין מועיל סילוק בר״ה ע״ש : **יא** לחי או קורה • נ״ב דאם לא עשה לרשות הרבים דלתות אם כן רשאי אפילו להכניר חציה כמ״ש ס״ה אלא מיירי שעשה דלתות כמ״ש הטור וא״כ אפי׳ המבואות ת״ל תיקון אלא צריך שיעשו ביניהן בר״ה במקום שמתאלקן נ״ה ולא מהני לחי או קורה כ״ה בטור וברמזים ובהג״מ כדין מי שבא למלק אלר ת׳ לשנים ובארבה לא שייך לומר שיתלקן וצ״ע :

שצג **א** ולמחר יאמר • על לחותה אפה (טור) ונראה לי טעמו

(א) עיר שהיתה קנין יחיד כו׳ • הטעם דס״ל כאלר אחד של רבים צריך שיור שאחסור שם מבוים היכרא אלא אשתכח תורת ר״ה : (ב) בשיתוף שעושים לעצמם אם היו • כל״ל לא ואם בוי״ו ולא כלבוש שהפתיח בוי״ו ואח״כ נרסינן ואם ורין לטלטל וכ״ה ברמב״ם פ״ה : (ג) אין מערבין אותה לחצאין • כיון דמשולש הוא הרגלו לסיות לאחד אסרי אהדדי : •

שצג (א) ואם שבח ולא עירב • פי׳ בי״ש דעלמא ולא בפ״ש: (ב) יהא זה עירוב • פי׳ בשבת : (ג) ולמחר יאמר כו׳ • בטור כתוב על לחותו פת וכתב ב״י ולחו דוקא דס״ה אם אומר על פת אחר כו׳ וצ״ל דמלוה מן המובחר על לחותו פת דהוא״ל ועביד בי׳ כבר מלוה ליעביד ביה מצוה אחריתא כמ״ש בסי׳ של״ד דיש לאסול העירוב בשתיים הסיימו לבלוש עליו והוא מעשה זה ק״ו כאן דתרוייהו מהא מלוה דעירוב מינהו כל״ל וחו נ״ל דיש מקור לדברי הטור מן הגמרא שבשיא סי׳ תי״ו ס״ב ע״ש : (ד) ויש אוסרים כו׳ • על דעשה זו ק״ל במאי דפרכי׳ בפ׳ במה מדליקין דף ל״ד הא נופא קשיא אמרת נ׳ דברי׳ נ״ל ע״ש עם הסיכ׳עם הסיכ׳ אין הסיימו מבע״י אבל ספק לא מערב ודבר תנא ספק הסיכם מערבין לא קבי׳ כאן בעירובי חצרות כאן בעירובי מבואות אמאי לא מוקמי׳ אידי ואידי בע״ח ורישא מיירי שקבל עליו תוס׳ שבת בזה אסור אלא דוקא מבשוי יום דהיינו קודם קבלת שבת דמשתמא קדיש קודם שבת מבע״י וחס מוכח מדאמר הדליקו את הנר וסימא מיירי קודם קבלת שבת דודאי מיירי סיפא בזה דהא אמרי׳ וטומנין את החמין וזה ש״ב קודם קבלת שבת ול״ע: אבל

שצב דיני ערובין לעיר • ובו ה׳ סעיפים

א (א) ה עיר שהיתה **א** (א) קנין יחיד אפילו בעשית של רבים משתתפים כולם שיתוף אחד ויטלטלו בכל המדינה וכן אם היתה של רבים ויש לה פתח אחד משתתפים כולם שיתוף אחד אבל אם היתה של רבים ויש לה שני פתחים שהעם נכנסים בזה ויוצאים בזה אפילו בעשית של יחיד **ב** (ב) אין מערבין את כולה אלא מניחין ממנה מקום אחד אפילו חצר אחת ובית לתוכה ומשתתפין השאר ויהיו אלו המשתתפים כולם מותרים בכל העיר חוץ מאותו מקום (ג) שישיירו ויהיו אותם הנשארים מותרים במקומם (ב) בשיתוף שעושים לעצמם (ד) ג ואם היו הנשארים רבים אסורים לטלטל בשאר כל העיר **ג** ודבר זה משום (ה) היכר הוא כדי שידעו שהעירוב התיר להם לטלטל בעיר זה שרבים בוקעים בה שהרי המקום שנשאר ולא נשתתף עמהם אין מטלטלין בו אלא אלו לעצמן ואלו לעצמן ג ואם רצו לערב מבוי מבוי בפ״ע כ״ש דמהני דאין שיור גדול מזה : הגה **ד** וצריך שיעשו ביניהם שני (ו) פסין של שני מבואות אם הוא רחב עשר אמות וכיוצא מי׳ צריך לעשות פתח • (טור) :

ב ד עיר של רבים שיש לו פתח אחד (ז) וסולם במקום אחר מערבין את כולה ואינה צריכה שיור **ה** שאין הסולם שבחומה חשוב כפתח ה ואפי׳ העמיד הרבה סולמות זה בצד זה עד רוחב עשרה לא חשיב כפתח ו ואם יש לה שתי פתחים ויש **ו** אשפה לפני אחד מהם כאילו אין שם אלא פתח אחד :

ג ז הבתים שמניחים אותם שיור אף על פי שאינם פתוחים לעיר אלא אחוריהם לעיר ופניהם לחוץ ואפי׳ הוא (רק בית אחד אפילו) בית הבקר או בית התבן שאינם צריכים לערב עושים אותם שיור ומערבין את השאר :

ד ח עיר שנשתתפו כל יושביה חוץ ממבוי אחד הרי זה אוסר על כולם ואם בנו **ז** (ה) מצבה על פתח המבוי אינו אוסר עליהם לפיכך עיר שהיתה קנין יחיד אפילו נעשית של רבים **ח** (ג) אין מערבין אותה **ט** (ט) לחצאין אלא או כולה או מבוי מבוי ובונה כל מבוי ומבוי *מצבה על פתחו אם רצה לחלוק רשותו מהם כדי שלא יאסור על שאר המבואות :

ה ט במה דברים אמורים שאין מערבין אותה לחצאין בעיר מוקפת חומה גבוה עשרה טפחים ויש לה דלתות אבל אם לא היתה העיר כולה מוכשרת במחיצות ובאו להכשיר חצית ולערבה הרשות בידם :

ו י זה שאמרנו שאין מערבין אותה לחצאין היינו לומר שאין לחי וקורה מועיל לסלקם זה מזה אבל בפס ארבעה או בשני פסין ושני משדויין נחלקים אלו מאלו ומערבין לחצאין ואם הוא רחב מעשר אמות עושה צורת פתח • הגה לו יעשה מחילה בגוב עשרה לפתח מבואו (טור) י״ל הא דעיר של יחיד אסור לחלק היינו ד לחרבה מחחר דמיהם צריכים לילך לרה״ר שבתוכה אבל לרחבה ואלו יוצאים בפסר זה ואלו יוצאים בפסר זה ואין לחם דריסת הרגל זה על זה מערבין לחצאין ושומין תיקון ביניהם כמו שבתבאר לעיל סימן שס״ג דעד עשרה מהני

יא לחי או (י) קורה וכיוצא מעשרה לורת פתח : (הגהות מיימוני פ״ה מהלכות ערובין והרא״ש והטור) :

ז כ עיר של רבים ונתמעטה ועמדה על חמשים דיורים אינה צריכה שיור :

ח ל המזבה בשיתוף לכל בני העיר אם עירבו כולם עירוב אחד אינו צריך להודיעם שזכות היא להם מ ודין מי ששבח ולא נשתתף עם בני העיר או מי שהלך לשבות בעיר אחרת או אינו יהודי שהיה עמהם בעיר דין הכל כדינם בחצר ומבוי :

שצג דיני עירוב ביום טוב שחל בערב שבת ודין בין השמשות לערב • ובו ג׳ סעיפים :

א ה אין מערבין עירובי חצרות ושיתופי מבואות ביו״ט שחל להיות בערב שבת (א) ואם שבח ולא עירב מערב יו״ט וחלו שני ימים טובים ביום החמישי ויום ששי ב יערב בי״ט על תנאי שיאמר אם היום חול (ב) יהא זה עירוב ואם היום קודש אין בדברי כלום **א** (ג) ולמחר (א) יאמר אם היום קודש הרי עירבתי מאתמול ואם היום חול יהא זה עירוב והני מילי בשני י״ט של גליות אבל בשני ימים טובים של ר״ה לא ג דביומא אריכתא דמי : (ושיין לקמן סימן תקכ״ח) :

ב אחד עירובי חצרות ואחד שיתופי מבואות ד מערבין אותם בין השמשות ה ואפילו אם כבר קבל עליו תוספות שבת (ד) (ב) ו ויש אוסרים אם קבל עליו תוספת שבת :

שערי תשובה

שצ״ג סי׳ ת׳ כמיר קרעמז מסס יליד וקיטון נחול מיסודים ומוכרים מת״י כתים וכיסות כו׳ ומסיק שאין לסתיר בעלמל עד שיסכור רשות מן הת״י תף ע״י הכלעם ואח״כ לערב ולזכות מכלו לכל המתקבלים בתוס ולמחות לע״ם שלא ישלטלו ע״ז ר״ל מוסב שיהיו מוגנין כו׳ ע״ש :

שצב (ב) אין. עכה״ם ויעין בכו״ת בית אפרים סי׳ ר״ו וסי׳ כ״ו מסס נתגרר בשורך כ״ל דזשות הפוסקים בענין זה :

שצג בש״ע בסעיף (א) ישרב ביו״ע ע״ת הרמב״ם פ״ו מהלכות יו״ט תולק בזה ויעין בכו״ת בית

(ו) פסין • וס״ל דבעיר של רבים אינו צריך סיכר אין מבוי למבוי כב״ל כדור מב״ל : (ז) וסולם • אבל לקולא נחשב כפתח : (ח) מצבה • סיינו אוסבת נגוב ד״ש וכ״ם סב״ם : (ט) לחלקין • ובזה לא מפני מלגם מ״ם : (י) קורה • עיין מ״ת סמיות דבר זה כ״ש :

שצב (א) יאמר על לחותו פסת • טור • דטוסיל ועביר ביס כבר מנוס לעבר ביס מנוס לעבר ביס מנוס דעירוב ביטו ע״ז עיין מס : (ב) ויש אוסרים • עיין

באר הי טב

שצב (א) קנין יחיד • פי׳ שבגלות יחיד לעצמו שמכירנה לאחרים לו שמקבלה אח״כ לרבים לו שבגלות לסושיב בו דיורין ומסיר לעצמו דרכים פלטיות וסרטיות כדרך שהמלכים עושין מגיד מלכים : (ב) אין. ע״ש ומיהו אם לעצמו דרכים פלטיות וסרטיות כדרך שהמלכים עושין מגיד מלכים : (ג) אין. ע״ש ולא כלבוש שהפתיח בוי״ו ואח״כ נרסינן ואם ורין לטלטל וכ״ה ברמב״ם פ״ה : (ד) ואם. ע״ל אם סיו מבאחרים רבים ואסורים לטלטל וכו׳ ע״ז : (ה) היכר. אפילו אינם רבים כמדין מתא אין יכולין לערב יחד מסריב״ל כמה״ג. וכמה סר״ן כתב דאינו יכולין כי שיור ודבר בגינת ורבים שם דשקים מהגיל אמרנו אם דרים בו יכולין לערב לעשות היכר ומיהו כדי שלא יאמרו על כל העיר ומיהו בשיטה״לים דרים שם אבל לא אבדי שיור מקום אחר דרים בו יכולין לערב לעשות היכר ומכל״ל לעשות היכר ואפילו בית בתמלא דרך מבוי לבית שיור אע״פ שבתלין ומכלין שם בכלל בשיכר ע״פ ופת״ם עליו מסר״ו בבנו : (ג) אין. ע״ש ומיהו אם לעצמו דרכים פלטיות וסרטיות כדרך שהמלכים עושין מגיד מלכים : (ד) ואם. ע״ל אם סיו מבאחרים רבים ואסורים לטלטל וכו׳ ע״ז : (ה) היכר. אפילו אינם רבים כמדין מתא אין יכולין לערב יחד מסריב״ל כמה״ג. וכמה סר״ן כתב דאינו יכולין כי שיור ודבר בגינת ורבים שם דשקים מהגיל אמרנו אם דרים בו יכולין לערב לעשות היכר ומיהו כדי שלא יאמרו על כל העיר ומיהו בשיטה״לים דרים שם אבל לא אבדי שיור מקום אחר דרים בו יכולין לערב לעשות היכר ומכל״ל לעשות היכר ואפילו בית בתמלא דרך מבוי לבית שיור אע״פ שבתלין ומכלין שם בכלל בשיכר ע״פ ופת״ם עליו מסר״ו בבנו : (ו) פסין. ומ״ל דבעיר של רבים אינו צריך סיכר אין מבוי למבוי כב״ל כדור מב״ל : (ז) וסולם. אבל לקולא נחשב כפתח : (ח) מצבה. סיינו אוסבת נגוב ד״ש וכ״ם סב״ם : (ט) לחלקין. ובזה לא מפני מלגם מ״ם : (י) קורה. עיין מ״ת סמיות דבר זה כ״ש :

(ה) **אבל אם עירב כו'** · דכולי האי לא מקלינן לשוייה לגבי האי עירוב מקלתו יום דהיינו לענין הגאה ומקלתו לילה לענין אכילה ש"ל בשבת :

שצד (א) **ויש לבצוע עליו בשחרית** · הטעם הואיל ואתעביד ביה חדא מלוה נעשה בו מלוה אחרת · (ב) **ואבד המפתח** · בטור כתוב אם מלא המפתח בי"ט בין בעיר בין בשדה הוה עירוב שיכול לטלטלו ולפתוח אע"פ שלא היה בידו כ"הם כיון שמלוי הוא שימלאנו השביתן ליה כאילו הוא בידו אבל בעמלא בשבת בעיר הוה עירוב שיכול להביאו ע"י נגיון וחצירות בשדה אינו עירוב עכ"ל · וק"ל כיון שאפילו בשדה אין איסור להביאו אלא מדרבנן דהא שדה היא בעמלית וכל עירוב קונה כ"הם וכל דבר מלוה לא גזרו עליו כ"הם וכמ"ש הש"ע אחר זה דוקא במלאכה גמורה והרמב"ם לא הביא באמת מיוק דשדה לעיר · וכתב ב"י דטעמו מכח זה דכל מלוה לא גזרו עליו ב"ה לא בתחומין ולא בחצירות אלא דקשה על הטור שהרי בסימן ת"ס כתב בפי' נבי התחומין דלא גזרו עליו ב"ה ממילא ה"ה כאן בחצירות שהרי גם כן מלוה היא במ"ם סימן של"ה בפי' מלוה לחזור בין אחר עירובי חצירות כו' ועיין מה שכתבתי סימן ת"ע : (ג) **אא"כ עשה מלאכה גמורה** · אבל במלאכה דרבנן לא גזרו עליו ב"הם בדבר מלוה וזה דוקא לענין קניית עירוב שעיקרו ב"הם ודי במה שהוא רוחו ב"הם אבל לענין במה שהוכמנו בסימן שס"ו דאין ליתן עירוב חצירות במקום שאסור לטלטלו אין צריך להקל בשביל זה ולומר דמן התורה יכול ליטלו דהתם הטעם שעל ידי העירוב השבינן כחלו כל החצירות שייכים לאותו בית וזה ל"ל כל השבת דהא בעמרן בשבת אוסר אע"ג דהיה רחוי ב"הם וא"כ כיון שביום השבת אסור לא מהני מה שהיה קולא ב"הם בדבר מלוה דביום השבת העמידו דבריהם אפילו בשבות כולע"ד נכון :

שצה (א) **מצוה לחזור כו'** · דלא יבא לידי איסור מלטול : (ב) **או בשעה שמזכה להם** · בטור כתב בשעה שמקבץ אותו מבני

(ה) **אבל אם עירב כו'** · דכולי האי לא מקלינן לשוייה לגבי האי עירוב מקלתו יום דהיינו לענין הגאה ומקלתו לילה לענין אכילה ש"ל בשבת :

שצד (א) **ויש לבצוע עליו בשחרית** · הטעם הואיל ואתעביד ביה חדא מלוה נעשה בו מלוה אחרת · (ב) **ואבד המפתח** · בטור כתוב אם מלא המפתח בי"ט בין בעיר בין בשדה הוה עירוב שיכול לטלטלו ולפתוח אע"פ שלא היה בידו כ"הם כיון שמלוי הוא שימלאנו השביתן ליה כאילו הוא בידו אבל בעמלא בשבת בעיר הוה עירוב שיכול להביאו ע"י נגיון וחצירות בשדה אינו עירוב עכ"ל · וק"ל כיון שאפילו בשדה אין איסור להביאו אלא מדרבנן דהא שדה היא בעמלית וכל עירוב קונה כ"הם וכל דבר מלוה לא גזרו עליו ב"הם וכמ"ש הש"ע אחר זה דוקא במלאכה גמורה והרמב"ם לא הביא באמת מיוק דשדה לעיר · וכתב ב"י דטעמו מכח זה דכל מלוה לא גזרו עליו ב"ה לא בתחומין ולא בחצירות אלא דקשה על הטור שהרי בסימן ת"ס כתב בפי' נבי התחומין דלא גזרו עליו ב"ה ממילא ה"ה כאן בחצירות שהרי גם כן מלוה היא במ"ם סימן של"ה בפי' מלוה לחזור בין אחר עירובי חצירות כו' ועיין מה שכתבתי סימן ת"ע : (ג) **אא"כ עשה מלאכה גמורה** · אבל במלאכה דרבנן לא גזרו עליו ב"הם בדבר מלוה וזה דוקא לענין קניית עירוב שעיקרו ב"הם ודי במה שהוא רוחו ב"הם אבל לענין במה שהוכמנו בסימן שס"ו דאין ליתן עירוב חצירות במקום שאסור לטלטלו אין צריך להקל בשביל זה ולומר דמן התורה יכול ליטלו דהתם הטעם שעל ידי העירוב השבינן כחלו כל החצירות שייכים לאותו בית וזה ל"ל כל השבת דהא בעמרן בשבת אוסר אע"ג דהיה רחוי ב"הם וא"כ כיון שביום השבת אסור לא מהני מה שהיה קולא ב"הם בדבר מלוה דביום השבת העמידו דבריהם אפילו בשבות כולע"ד נכון :

שצה (א) **מצוה לחזור כו'** · דלא יבא לידי איסור מלטול : (ב) **או בשעה שמזכה להם** · בטור כתב בשעה שמקבץ אותו מבני

ג ז **עירב לשנים לאחד מבעוד יום ונאכל העירוב בין השמשות ולאחר עירב בין השמשות שניהם קנו עירוב שלאותו שנאכל עירובו בין השמשות אנו חושבים אותו לילה ולאותו שהניח עירובו בין השמשות חושבים אותו יום (ה) ח אבל אם עירב עליו בין השמשות ונאכל עירובו בין השמשות אסור :**

שצד ספק עירוב מה דינו ? ובו ג סעיפים

א א ספק עירוב כגון ספק אם היה קיים בין השמשות אם לאו מותר **והוא שיהיה לו א חזקת כשרות כגון שהניחו שם ואירע בו ספק** ב **אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח שם אם לאו לא :**

ב ג **צריך שיהא העירוב בה"ש במקום שראוי ליטלו הילכך אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו בלא מרא וחצינא אסור :** הגה והעירוב אינו צריך לעיות קיים רק בין השמשות (טור) ויוכל לאכלו כגודלו תשיכה (הגהות אשרי"י ומרדכי פ' בכל מערבין) (א) ויש לבטוש עליו בשחרית בשבת (מנהגים) ודוקא במקום שמשבים לערב כל ערב שבת אבל עדיף שפי לערב על כל השנה בשעה אחת כדלעיל סימן שס"ח (כ"י) :

ג ד **נתנו במגדל ונעל בפניו** (ב) **ואבד המפתח קודם שחשכה אם אי אפשר להוציא העירוב** (ג) **אא"כ עשה ב** (א) ה **מלאכה גמורה בין השמשות** ה"ז **כמי שאבד ואינו עירוב שהרי אי אפשר לאכלו :**

שצה דיני ברכת עירוב · ובו סעיף א'

א (א) ו **מצוה לחזור אחר שיתופי מבואות ומברך עליו על מצות עירוב ואומר בזה השיתוף יהיה מותר לכל בני המבוי להוציא ולהכנים מחצרות למבוי א** (ומהם לבתים) (כ"י בשם שבולי לקט) **בשבת אימתי מברך עליו בשעה שמקבץ אותו מבני המבוי** (ב) **או בשעה שמזכה להם :** הגה ואם נגנו אותו לשם עירוב ובכתו ולא ברכו עליו עירוב כי אין הברכה מעכבת (אגור ושבולי לקט) **ב** ע' סמ' שס"ו :

שבו

טעמו משום שאם יקח פת אחר יאסור לאכול שני לחם קודם שאפה ליל שבת :

שצד א חזקת כשרות · כ"כ המ"מ פ"ו בשם הרשב"א דהא אין מערבין בתרומה שהיא שפק טמאה וכן אין מערבין ב"הם כו' והרמב"ם ס"ל דכל שאין חזקה אחרת כנגדו כשר אפילו לא היה לו חזקת כשרות עיין שם וצ"ע דכל זה בע"ח אבל בע"ח כ"ע מודו דמערבין ב"הם כמ"ש סימן רס"ח וא"כ מוכח דאפילו לא היה לו חזקת כשרות כשר ואפשר דשפק הומה גרע שפי ונם בעירובי חצירות בעינן שעודה הראויה מבע"י (רמב"ם שפ"ח) עיין סי' תי"ו : **ב מלאכה גמורה** · אבל דבר שהוא מעוה שבות לא גזרו עליו לפי שאוכל מלוה הוא (מ"מ שפ"ח) עיין סימן ת"ע וסימן שס"ו סי"ג וסימן של"ה והטור ס"ל דגזרו עליו מעוה דמיחזי כשותר אוהל שכתב תתו במגדל שהוא לבנים מסודרים וכו' בשבת אינו עירוב וזה אינו אלא מעוה מוקלה כמ"ש התוס' ומ"מ נ"ע למה כתב בי"ע ה"ז עירוב מפני שיכול לסתרו ואיכלו דהא פסק לקמן סימן תקי"ט דאסור לסותרו ע"פ וכ"ל דהטור סבירא ליה כמ"ש המרדכי והתו' דמותר לטלטל הלבנים לצורך אוכל נפש כמ"ש רמ"א שסי' תקי"ט וא"כ לצורך עירוב גמי שרי ובסימן תקי"ח מיירי שלא היה לריך לאכול הסירות ע"פ וכל"ל ברא"ש ועמ"ש סימן תקי"ט ס"ב :

ואם נמצא המפתח בשבת במקום שיכול להביאו בלא מלאכה דאורייתא הוי עירוב אף על פי שלא היה בידו כ"הם כיון שמלוי הוא שימלאנו השביתן ליה כאילו הוא בידו (טור ותו') :

שצה א ומהם לבתים · אף על גב דהא מייירי בשיתופי מבואות מ"מ הא סומכין על שיתוף במקום עירוב כמ"ש סימן שפ"ז : **ב** עיין סוף סימן שס"ו · והע"ש לא ע"ש בס"ש : והוא

ברכ ז מיהא דהכא שבת ל"ד ועירובין ע"ז ת"ר יוסה שם בשבת ל מסנה עירובין ל"ט וכר' יוסי ור"ש כ מסמשות בעמ' שם ל"ו ג שם מסנה בעמ"ה ד מסנה שם ל"ד ה בתוספתא דאהלי ובכל שם ופיין בסימן ת"ד סעיף ז' ברמ"ז בהגהות ת"ס ל"ז ומ"ש לעיל בסוף פי' שפ"ו :

באר היטב

עיין ע"ז מה שקשה על דיעה זו ודיר אחרן מיישבו בשוב עיין שם :

שצד (א) מלאכה · אבל במלאכה דרבנן לא גזרו עליה בפ"ם בדבר מלוה ואם מלא המפתח בשבת בכל עניין מדי עירוב אסור מלאי בשבת ע"ז עיין שם ועיין מ"ל :

כאמצעתן

ריז מקשדים לעשות עירוב בכל ע"ם עפ"י הקדוש מוהר"ר חיים וויטל ז"ל עיין שם : (א) מלאכה עבה"ם ועיין בטו"ח סימן ד"ג בעושה שני עירובין שלא ע"ח ועירוב הבשילין יחד ובראה דהוא הדין בעירוב **שצה** ברכה אחת לכולם ועיין מ"ם שם :

שערי תשובה

בית אפרים סי' כ"ח מ"ם בענין זה ומ"ם ואחי' כבר קיבל עליו תוספות שבת עיין לעיל סי' רס"ח שלכאורה משמע לסיקר ועיין בבר"י מ"ם בזה :

שצד בש"ע סעיף ב' בהגה אבל עדיף שפי כו' ובשם הרא"ש ז"ל כתבו שהיה כו' ועיין בשע"ת לעיל ס"ם שס"ו ומ"ם דקאי על עירובי הבשילין לא נהירא וכ"כ בעיוני הרכה שבתשק (א) מלאכה עבה"ם ועיין בטו"ח שער אפרים סימן ד"ו והובא בית אפרים לקמן סימן ת"ם :

שצה בש"ע סעיף א' ומברך על מצות עירוב עיין לעיל סימן שס"ו מ"ם בשם טו"ח מהר"מ ד"ב בעושה שני עירובין של ע"ח ועירוב הבשילין יחד ובראה דהוא הדין בעירוב תחומין כי בש"ע